

600 imzalı o berrak bildiriyi görmezden gelebilmek...

Alper Görmüş 19.02.2008

Dağlıca olayındaki gerçekleri açığa çıkarma kampanyası sırasında yürüttüğü gazetecilik nedeniyle Taraf'sız bir basın ne kadar eksik kalacağına dair bir şeyler söylemiştim. Aynı duyguya, Taraf'ın 17 şubat tarihli manşetini okuduktan ve başka gazetelerin aynı haberi görmezlikten geldiğine şahit olduktan sonra da kapıldım. Aralarında önde gelen entelektüellerin de bulunduğu 600'ü aşkın başörtülü kadın, Taraf'ın formülasyonuyla söylüyorum, "Yasağımız kalktı ama 301 ve öteki yasaklar kalkmadan özgür olamayız" diyorlardı. "Tüm samimiyetimizle açıklıyoruz ki" diye başlayan bildiri, tam bir başkalarının derdini de kendine dert edinme bildirisiydi. Manşet haberi okuyup bitirdikten sonra büyük bir merakla öbür gazetelere döndüm. Sonuç korkunçtu, Sabah'taki "olmasa da olur" dedirten minik haberi saymazsak hiçbir yerde hiçbir şey yoktu. Zaman, Yeni ?afak, Vakit ve Yeni Asya'da da öyle... Kürşat Bumin (Yeni ?afak) ve Tuğçe Baran (Vatan) iki güzel yazı yazmıştı, hepsi o kadar. Bumin "Günün jargonuyla 'işte budur'", Baran ise "Bu bildiri benim indimde bir milattır" diyordu. Yazarın "zira"sı da çok güzeldi: "Zira gerçek özgürlüğün peşinde olanlar için 'başı açık özgürlük', 'başı kapalı özgürlük' diye bir ayrımın olmadığını gösterdi bana. Belli ki bu kızlar DA aynı bu taraftaki gerçek özgürlükçüler gibi kimseye yaranamayacak. Bir zekâları, bir dünya görüşleri ve türban DI?INDA bir dertleri olduğunu göstermekle muhtemelen kendi cemaatleri tarafından DA 'gaflet, dalalet, hıyanet ve dahi saçmalık' içinde olmakla suçlanacaklar. Ve yazık olacak. Zekâ ve vicdan en tahammül edilemeyen iki şey."

Özdemir İnce, cinayet mahalline neden döndü?

Kendi gazetesi de dahil, büyük medya gazetelerinin "mini etekli diye kızlara kezzap atıldılar" haberlerinden tornistan ettikleri gün, tam o gün (17 şubat), Hürriyet yazarı Özdemir İnce'nin üç yıl önceki kendi haber cinayetine ("Mini etekli kızı diri diri yaktılar") dönmesi bana garip geldi. Hani bazı katiller, açıklanması güç psikolojik etmenlerle cinayet mahalline döner ve yakayı ele verirlermiş ya, sözünü ettiğim yazının altında da böyle bir şey mi var acaba diye ciddi ciddi düşünmedim değil. İnce'ye göre "Gazete yazıcıları arasında bir Özdemir İnce Manyakları Grubu var"mış. Bu manyaklar durup durup, yazarın üç yıl önceki "Mini etekli kızı diri diri yaktılar" (20 Aralık 2003) haberini hatırlatıyormuş. Ben, kendi payıma bir "Mini etekli kızı diri diri yaktılar" başlıklı Özdemir İnce haberi manyağı" olduğumu itiraf edebilirim. Çünkü Hürriyet'in o manşetiyle çok uğraşmıştım; ta ki gazetenin genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün eleştirileri "haklı" bulunduğunu açıklamasına kadar... Fakat dediğim gibi, İnce üç yıl sonra haber cinayeti mahalline dönüp, üstüne üstlük "Ben cinayet işlemedim, Özdemir İnce manyakları yalan söylüyor" deyince, konuya dönmek farz oldu.

Mükemmel haber kurgusu

2003 yılının sonlarında Fransa'da geniş bir laiklik tartışması yaşandı. Özdemir İnce, işte o günlerde bu tartışmaları izlemek üzere Fransa'ya gitti. İnce'nin, Fransa'da özel olarak kurulan "Laiklik Komisyonu"nun Türk üyesi Gaye Petek'le yaptığı söyleşiye dayanan ilk haberi 20 Aralık 2003 tarihli Hürriyet'e manşet oldu. Başlık ve spotlar şöyleydi: "MİNİ ETEKLİ KIZI DİRİ DİRİ YAKTILAR / 5 milyon 700 bin Müslüman'ın yaşadığı Fransa'da, laiklik için tehlike oluşturan aşırı istekler devleti kızdırdı ve köklü önlemler almaya yöneltti... Hürriyet yazarı Özdemir İnce, beş milyon Müslüman'ın yaşadığı Fransa'da, türbanın yasaklanmasına varacak olayları inceledi. 30'a yakın kişiyle görüştü ve yazdı. Laiklik Kurulu'nun Türk üyesi Gaye Petek, 'Kızlara karşı yoğun baskılar ortaya çıktı. Bir genç kız, kısa etek nedeniyle bir sitenin çöp odasında diri diri yakıldı' dedi." Söyleyin bakalım, şu okuduklarınızdan "İslamcı fanatikler mini etek giydiği için bir kızı diri diri yaktılar"dan başka bir sonuç çıkar mı? Haber, Hürriyet'in de İnce'nin de başına bela oldu. Çünkü ertesi gün Gaye Petek'in anlattığı yakma olayının

doğru, fakat içeriğinin tamamen farklı olduğu çıktı ortaya. 4 Ekim 2002'deki olay, o günlerde Fransız gazetelerinde şöyle haberleştirilmişti: 17 yaşındaki Sohane Benziane o gün Kuzey Afrika göçmeni Cemal Darrar ve İtalyan asıllı Tony Rocca ile karşılaştı. Rocca ve Darrar, Benziane'ı tanıyorlardı ve bir süre önce onunla tartışmışlardı. İkili, genç kızı bir apartmanın çöp odasına çekti ve üzerine benzin dökerek yaktı. Fransız gazetelerinin ortak değerlendirmesine göre, cinayet sıradan bir getto serseriliği olayından ibaretti. Özdemir İnce, 22 Aralık'ta haberine yönelik eleştirileri cevapladı. Aynen şöyle yazdı: ""Mini etekli kızı yaktılar" bölümü, bir haber olmayıp yorumsuz bir röportaj metnidir. Kendisiyle röportaj yaptığım Fransa Laiklik Komisyonu üyesi Gaye Petek 'mini etekli kız'ın Müslümanlar tarafından yakıldığını söylememiştir. Benim kaleme aldığım ve gazetede yayımlanan metinde de 'mini etekli kız'ın Müslümanlar tarafından yakıldığına ilişkin tek bir satır bulunmamaktadır. Petek gettolarda meydana gelen birçok olaydan örnek verirken bunu da saymıştır." Anlaşılan, Gaye Petek haberin yayımlanmasından sonra İnce'yi aramış, kendisinin, haberde sunulduğu gibi sözü edilen cinayeti Müslümanların işlediğine dair bir şey söylemediğini belirtmiş ve bir düzeltme istemişti. Nitekim Petek, aynı günlerde bir gazeteye şöyle diyecekti: "Yapılan doğru bir gazetecilik değil, bu bir gazetecilik oyunu." İnce, bu zoraki düzeltmeyi yaparken haberini eleştirenler için "okuduğunu anlamayanlar" sıfatını uygun görmüştü. Fakat 29 aralık tarihli Hürriyet'in okur temsilcisi sayfasında yer alan Ertuğrul Özkök imzalı bir yazı, İnce'nin, kendi genel yayın yönetmenini de bu kategoride gördüğünü gösteriyordu. Özkök şöyle yazmıştı: "Cinayetin dini motifle işlendiğine ilişkin elde herhangi bir veri bulunmuyordu. Yazıda ve spotlarda da buna ilişkin bir ifade yoktu. Ancak manşetin sunumu, kastımızı açacak ve böyle bir algılamaya yol açabilecek biçimde oldu."

Bugün: "İslamcıların işi"

Bütün bu rezaletten sonra, geliyoruz bugüne. Bakın, gerek İnce'nin gerekse de Özkök'ün üç yıl önceki kabullerine rağmen, İnce 17 Şubat 2008'deki "Midemi bulandıran!" başlıklı köşe yazısında ne yazdı: "Zuladan çıkardıkları ikinci kart ise Hürriyet Gazetesi'nin 'Mini Etekli Kızı Diri Diri Yaktılar' manşeti. 20.12.03 tarihinde ilk bölümü yayınlanan dizi yazım meğer yalanmış, asparagasmış, Mağripli İslamcılar hiçbir kızı yakmamışlar." Ne diyorsunuz? Çok tuhaf değil mi? Gelin de "Özdemir İnce Manyağı" olmayın bakalım!

İlahi Cumhuriyet, demek "yine aydınlanmadı" ha?

Cumhuriyet, manşetten yakınıyordu Danıştay'a saldırı davası sonuçlandıktan sonra: "YİNE AYDINLANMADI / Danıştay'a ve gazetemize saldıran Arslan'ın arkasındaki asıl güce hâlâ ulaşamadı..." Ben buna "pes dedirten gazetecilik" derim ancak. Yahu bu nasıl gazetecilik? Alpaslan Arslan'ın Veli Küçük'le fotoğrafından söz etme, senin bahçene attığı bombaların Ergenekon davasında tutuklanan ve şu anda hapiste olan birilerinin bombalarıyla aynı seriden olmasından söz etme, ondan söz etme, bundan söz etme, sadece adamın ağzından çıkan birkaç söze itibar et. Sonra da bunları hatırlatanlara "Mahkemenin herhangi bir belirlemesi olmamasına karşın Ergenekon'la bağıni kurmak istiyorlar," diye saldır. Cumhuriyet, birçok şey gibi basın "dördüncü kuvvet" olmasının "üç kuvvet"i denetlemek anlamında kullanıldığını unutmuş görünüyor ya da işine öyle geldiği için unutmuş görünüyor. Yargı bağlantı kurmadı diye basın da kuramaz diye bir şey mi var? Yazık, ben en çok bu bağlantı için mahkemeden talepte bulunan Cumhuriyet gazetesinin avukatlarına üzülüyorum.

19.02.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bazı haber eleştirilerini kısıkanıyorum

Alper Görmüş 21.02.2008

Bazen öyle oluyor: Ben bunu nasıl görmedim, nasıl fark etmedim diyorum. Orada burada karşılaştığım ve bende bu türden duygular uyandıran eleştirilerin sonuncusuna Kürşat Bumin'in Yeni ?afak'taki köşesinde rastladım. Bumin, Radikal'in ""ANAYASA MAHKEMESİ ESASA BAKMAZ' DEMEDİ" manşetini (19 şubat) bakın nasıl eleştiriyordu (20 şubat): "Radikal gazetesinin dünkü sayısının manşeti basın tarihinde bir 'ilk'e imza attı. İsterseniz manşeti altı ve üstü ile birlikte olduğu gibi aktardıktan sonra konuşmaya başlayalım: "Haşim Kılıç türbanı esastan görüşmeyi dışlamadı... 'Anayasa Mahkemesi esasa bakmaz' demedi... Başbakan 'Başörtüsü değişikliği şekil yönünden incelenmeli' fikrinde, Anayasa Mahkemesi Başkanı, 'Bunu söyleyemem. Önümüze gelince karar verimiz' diyor. "Görüyorsunuz, gazete de söylüyor zaten. Anayasa Mahkemesi Başkanı, 'Bunu söyleyemem. Önümüze gelince karar verimiz' diyor. Yani demek ki, Mahkeme'nin Anayasa değişikliklerinin 'esas'tan mı yoksa 'şekil'den mi ele alacağına ilişkin hiçbir şey 'demiyor'. "Olsun, ne mahzuru var; mademki bu konuda bir şey 'demiyor', o halde biz de bunu manşete çekeriz... Ne yapalım, 'deseydi' o da... Gazetenin Ankara temsilcisi Anayasa Mahkemesi Başkanı'na ulaşmış ağzını yokluyor. Acaba 'esas'a ilişkin bir işaret alabilir mi? (...) Ne çılgınca bir haber/yorum bu böyle... Bir insanın 'demedikleri'nden hareketle haber/yorum mu yazılmış? (...) Gazeteye manşet ve yorum bulmak bu kadar mı zor? Ortalık 'denilenler' ile kaynarken, gazetenin bir sayısının denilmeyenlerden hareketle niyet okunmaya ayrılması gülünç değil mi?"

22.02.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürriyet'in "Büyük ıstırap içindeyim" manşeti ve bir hak teslimi.../22.02.2008

Alper Görmüş 21.02.2008

15 şubat tarihli, "Cımbızlama meşru bir gazetecilik pratiğidir, fakat böylesi değil!" başlıklı yazımla ilgili olarak bir hak tesliminde bulunmak istiyorum. O yazıda, eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in, kendisini ziyaret eden Doğru Yol Partisi yöneticilerine hitaben yaptığı konuşmayı haberleştiren dört gazetenin (Hürriyet, Cumhuriyet, Akşam, Zaman) metinlerini karşılaştırmış, ilk üçünün haberi bir tür "cımbızlama"yla sunduklarını, fakat giriştikleri işin gazetecilik pratiğindeki meşru cımbızlama sınırlarını ihlal ettiğini yazmıştım. Önce, o yazıyı okumayanlar için eleştirimi özetlemeye yetecek kadar bilgi aktarayım size: Demirel, konuşmasında, biri ya da öbürü okurlardan esirgendiğinde "haber gizleme" damgasını hak edecek iki önemli noktaya işaret ediyordu: 1. Türbanla ilgili olarak Meclis'ten geçirilen Anayasa değişiklikleriyle ülke bölünmüş bir manzara içine girmiştir. 2. Rektörler, yasayı beğenmese de yasaya karşı gelme gibi bir eylem içinde olmamalıdır. Hürriyet, Cumhuriyet ve Akşam başlıklarını "ülkenin bölünmesi" teması üzerine kurmuş, "rektörler" faslından ise haberlerinin içinde dahi söz etmemişlerdi. Buna karşılık Zaman, başlığını "rektörlere uyarı"dan vermiş, Demirel'in "halkı böldünüz" çerçevesindeki sözlerine ise haberin içinde yer vermişti.

"Haber ajanstan aldık"

Yazımda, bir gazetenin, uzun bir konuşmadaki bazı bölümlere "haber değeri" görmediği için yer vermemesinin onun editoryal hakkı olduğunu belirttikten sonra, eleştirimi şöyle bağlamıştım: "Sizce bu üç gazete gerçekten de 'haber değeri' görmediği için işin bu yanını okurlarına iletmemiş olabilirler mi? Eğer böyle diyorlarsa, yeminle, başka hiçbir şey sormadan özür dileyeceğim kendilerinden. Ama bunu yüksek sesle söylemeleri ve herkesin duyması koşuluyla..." Hürriyet yazarlarından, arkadaşım Necdet Açıkan kendilerinin o gün Demirel'in

evine muhabir göndermediklerini, haberi Anadolu Ajansı'ndan aldıklarını ve ajansın haberinde "rektörler" faslının olmadığını bildirdi bana. Necdet Açı, Anadolu Ajansı'nın haber metnini de gönderdi, gerçekten de haberde bu yönde hiçbir bilgi yoktu. Peki, Zaman'ın haberindeki bu bilginin kaynağı neydi? Necdet, Zaman'ın haberinde, Demirel'in "rektörler"le ilgili sözlerinin "bir gazetecinin sorusu üzerine" sarf edildiğini hatırlatarak, Hürriyet'in elinde bu bilginin olmayabileceğini hesaba katmam gerektiğini söylüyor. Doğru, ben "bir gazetecinin sorusu üzerine" cümlesini fark etmediğim için, böyle bir spekülasyon da geliştiremedim zihnimde. Bu haberin nasıl geliştiğini Zaman'daki meslektaşlarıma da sordum. Onlar, haberi hem Anadolu Ajansı'ndan hem de Cihan Haber Ajansı'ndan aldıklarını ve kendi sunumlarını iki haberi birleştirerek yaptıklarını anlattılar bana. Son söz: Hürriyet'in haberinde kaynak olarak Anadolu Ajansı'nın kullanıldığı net olarak belirtiliyor. Belirtilmeseydi, benim, "Nereden bileyim, bu durumda haberi doğrudan siz izlediniz diye düşündüm" deme hakkım olurdu. Böyle olmadığına göre, şöyle düşünmeliydim: "Gazete haberi bir ajanstan almış, belli ki muhabir göndermemiş, bu durumda problem ajanstan kaynaklanıyor olabilir." Cevabı verilmemiş son bir nokta daha var: Anadolu Ajansı muhabiri, "bir gazeteci"nin sorduğu o soruya Demirel'in verdiği cevabı haberine neden eklememi? Önemsiz gördüyse, büyük bir değerlendirme hatası yapmış demektir. Yok, önemli olduğunu bildiği halde koymamışsa haberine, çok fena!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kanaatkâr Mutlu, zor beğenen Ataklı

Alper Görmüş 21.02.2008

?eriatın gelmekte olduğuna dair köşe yazılarıyla öne çıkan iki Vatan yazarı, kendilerine ulaşan "geliyor" malzemelerini değerlendirme konusunda son günlerde dikkat çekici bir farklılık içinde görünüyorlar. Bu farklılık, nihayet onlardan biri tarafından aleniyete döküldü. Can Ataklı, 20 şubatta şöyle yazdı: "(...) Asit olayı ve diğer garip eylemlerle ilgili yazmamamın tek nedeni biraz temkinli olmaktan kaynaklanıyor. Çünkü bunca yıldır olmayan bazı şeylerin tam bu sırada olması ister istemez şüphe yaratıyor bende. Nitekim Tarsus olayının 'sapık' işi olduğu anlaşıldı. Ancak şunu da mutlaka söylemem gerek. Bu tür bazı eylemlerin 'fos' çıkması, ülkede bu tür girişimlerin olmadığı veya olmayacağı anlamına gelmez." Ataklı, bitişikteki bir başka yazısında ise, son günlerde Van'da çekildiği belirtilen ve internet üzerinden yayımlanan "medrese eğitimi" fotoğrafını da inandırıcı bulmayıp bu çerçevede değerlendiriyor: "Bu fotoğrafı yayanlar 'İşte geldiğimiz nokta, artık medrese eğitime geçildi' diyorlar. Oysa gerçeği bilmiyoruz. Çocukların hiçbiri dini eğitim alır gibi görünmüyor. Sanki bir ders için özel bir yere örneğin tarihi bir binaya gidilmiş gibi." Can Ataklı böyle, oysa Mustafa Mutlu ne kadar kanaatkâr; arkadaşının tersine, ne gelirse sayfasında. Kimin "tarzı" daha "laik" diye mi soruyorsunuz? Bilmiyorum. Ama onları okuyan okurların "gerçek"ten çok yürek soğutma haberlerinin peşinde olduklarını bildiğim için, "rating" açısından Mustafa Mutlu'nun "tarz"ının daha geçerli olduğunu söyleyebilirim. Zaten iki yazara gelen okur mesajlarının sayısına bakınca da anlaşılıyor bu: Ataklı 10'u geçmiyor, Mutlu 20'den aşağı inmiyor. Ben, "mücadelenin doğası" konusunda Mutlu'nun daha "şuurlu" olduğunu da söyleyeceğim. Bu sonuca, "kızlara kezzap"ın failinin "sapık" çıkması karşısında iki yazarın verdiği farklı tepkileri karşılaştırarak vardım. Yukarıda gördünüz, Ataklı apaçık itiraf ediyor durumu ve "fos" çıktı diyor. Oysa Mutlu, bakın ne güzel çıkıyor işin içinden: "Tarsus'ta dehşet saçan asitli tacizci yakalandı; dinciler de bize karşı saldırıya geçti: 'Bakın bu sapık kot giyiyor... Demek ki amacı kadınların örtünmesi değilmiş. Hepiniz yalancısınız...' İyi de neden? Kot pantolonu sadece laiklik yanlıları mı giyiyor?" (Vatan, 17 şubat). 22.02.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Üstün performanslı' muhabirin alâkaya çay demleyen cevabı üzerine...

Alper Görmüş 28.02.2008

Fıkra'yı bilenleriniz vardır: Sovyetler Birliği henüz sağ ve salimken bir Rus akademisyen Amerikalı bir meslektaşını Moskova'ya davet etmiş. Rus akademisyen, havaalanında karşıladığı arkadaşıyla birlikte metroya doğru yürürken, Moskova metrolarının dakikliğine ilişkin uzun bir tirad çekmiş arkadaşına. Maksudı, bu küçük ama önemli örnek üzerinden sosyalizmin üstünlüğüne işaret etmekmiş. Fakat şu işe bakın, beklenen tren saatinde girmemiş istasyona. Böyle böyle her biri ıstırap yüklü bir sürü dakika geçmiş. Rus akademisyen nihayet başını kaldırıp da meslektaşının kendisine pis pis sırtıttığını görünce patlamış: Ama siz de Kızılderilileri imha etmiştiniz! Ayrıca bizim trenlerimiz çok temizdir! Kadir Ercan'ın, geçmişte kendisinin imzasını taşıyan üç Hürriyet gazetesi manşetiyle ilgili eleştirilerime gönderdiği cevabı okuyunca aklıma bu fıkra geldi. Çünkü kendisi benim somut eleştirilerimle ilgili hiçbir şey söylemiyor, cevabını şu iki nokta üzerine kuruyordu: 1. Siz bir derginin yayın yönetmeniyken kapak haberinizin yanlış çıkması üzerine istifa etmişsiniz. 2. Benim sizin bahsettikleriniz dışındaki haberlerim çiçek gibidir!

Ben ne yazmıştım?

29 ocak ve 1 şubat tarihli iki yazıda Hürriyet muhabiri Kadir Ercan'ın üç faili meçhul cinayetle ilgili olarak çok kritik anlarda çok kritik manşetlere imza attığını, bu haberlerin "istihbarat kaynakları" gibi son derece belirsiz kaynaklara dayandırıldığını ve dezenformasyon koktuğunu söylemişim. Bu yazıda her üç haberle ilgili kısa özetler geçeceğim, ki Kadir Ercan'ın cevap metninin alâkaya çay demleyen karakteri hakkında daha belirgin bir fikriniz oluşsun. 29 ocak tarihli, "Kışlalı cinayeti dosyası da yeniden ele alınmalı..." başlıklı yazımda, Kışlalı'nın kuzeni gazeteci Hıncal Uluç'un, mealen, "O bombayı arabasının camının önüne koyanlar, onu öldürme kastı taşıyor olamazlar" diyen yazısından yola çıkmıştım. Gerçekten de çok tuhaf bir suikasttı bu, Uğur Mumcu'ya ya da Bahriye Üçok'a yönelik "usta işi" bombacılıktan eser yoktu bu defa. Kışlalı, camla silecek arasına sıkıştırılmış poşeti almış, içindeki bombanın patlamasıyla da ölmüştü. Hıncal Uluç haklı olarak onu oraya koyanların, Kışlalı'dan paketi almak yerine polise haber vermelerini beklediklerini fakat o gün küçük bebeğini de arabaya alacağı için önceden arabayı ısıtmak için indiğini, o telaşla da torbayı aldığını öne sürmüştü. Ben, buradan yola çıkarak şöyle sormuştum yazıda: "Eylemi planlayanların Ahmet Taner Kışlalı'yı öldürme kastı taşımadığı bir kez kabul edildiğinde, bir sorunun sorulması da kaçınılmaz hale geliyordu: Hangi bombacı, eylemi planlarken eylem sonunda Kışlalı'nın canlı kalması kaygısını taşır? Bu sorunun mantıklı cevabı şuydu kuşkusuz: Kışlalı'yı düşman değil, dost görenler. Tartışmanın sürmesi, iki gazetecinin dile getirdiği kuşkuların kamuoyuna sirayet etmesi sonucunu doğurabilirdi. Hürriyet'in manşeti işte tam o günlere, suikastın dördüncü gününe denk geldi. ?öyleydi manşet: "ÖLÜM, ÜÇÜNCÜ PAKETLE GELDİ... Suikastçının, Kışlalı'nın otomobiline daha önce de iki kez boş kola ve bira kutusu koyduğu anlaşıldı. İstihbaratçıların 'yemleme' diye adlandırdığı yöntemle, Kışlalı, bir yandan tepkisi ölçülürken bir yandan da bombalı kutuya alıştırıldı. Kışlalı, otosundaki bombalı bira kutusunu da gayri ihtiyari şekilde aldı." Haberin "ana fikri" belliydi: Bakın, "öldürme kastı yoktu" yaklaşımı doğru değil! Bakın, bombacılar işi garantiye almış! Demek ki, cinayeti "dost kuvvetler"in işlemiş olması kuşkusu da geçerli değil! Kadir Ercan'ın manşetten yayımlanan haberinin böyle bir "kamuoyu" yaratmaya yönelik olduğuna dair şu anda da hiçbir kuşku duymuyorum.

Mumcu ve Hablemitoğlu...

Geçtiğimiz 1 şubat günü ise aynı muhabirin Uğur Mumcu cinayetini aydınlığa kavuşturma iddiasıyla başlatılan Umut Operasyonu'ndaki ve Necip Hablemitoğlu cinayetinden sonraki performanslarını ele almıştım.

Hatırlayalım: 2000 yılının mayıs ayında başlatılan Umut Operasyonu'nda cinayetin "İranlı ajanlar" tarafından işlendiği tezi kısa sürede çökmüş, başlangıçta bu haberleri kontrol etmeksizin manşetlerden kullanan gazeteler bile operasyonla alay etmeye başlamıştı. Bu arada Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, İran'a yapılması aylar önce planlanmış ziyaretini bu haberler nedeniyle iptal etmiş, rezalet almış başını gitmişti. İşte Hürriyet'in Kadir Ercan imzalı manşeti tam o günlerde çıkagelmişti (5 Haziran 2000): "ACEM BÜLBÜLÜ... Konuşup her şeyi anlattı... İranlı ajan konuştuğu için başta Uğur Mumcu olmak üzere tüm faili meçhuller aydınlandı." Bu manşetten tam yedi gün sonra, 12 haziranda Hürriyet'te içerde şu küçük Behbahani haberini okuduk: "İRANLI, SAHTE..." Kadir Ercan, koca mektubunda bir tek bu noktada somut bir şey söylüyor ve Umut Davası kararında, mahkemenin "İran" vurgusuna dikkat çekiyor. İki şey söyleyeceğim: 1. Behbahani manşeti atılırken ortada değil mahkeme kararı, açılmış bir dava bile yoktu. 2. Ben son yıllarda bu mahkeme kararına referans verip de Türkiye'deki faili meçhul cinayetleri İran'ın işlediğini savunanlara hiç rastlamadım. Ama cinayetleri "devlet içindeki karanlık çeteler"e bağlayanların sayısı giderek artıyor. Ve nihayet Necip Hablemitoğlu cinayeti (18 Aralık 2002)... Bu cinayete ilişkin olarak da başta Hürriyet, bütün büyük gazetelerin "Biz bu filmi görmüştük" türünden manşetlerle çıktıklarını; gazetenin yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün bunu vurgulayan bir yazı kaleme aldığı; "irtica işi" vurgusunun hiç yapılmadığını anlatmış, ardından da Hürriyet'in cinayetten dört gün sonraki manşetini aktarmıştım: "ASIL HEDEF 'UYUYANLAR'... Necip Hablemitoğlu suikastının ardından gözler, İran'da eğitildikten sonra Türkiye'de 'uyuyan' ajanlara çevrildi. 25 siyasi cinayetin emrinin İran'dan verilmiş olması, şüpheleri yine bu ülkenin üzerine çekti..." Benim maruzatım bu kadar. Artık siz kendi değerlendirmenizi yaparsınız... 29.02.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

5N? Burda... 1K? Burda... 1D? Yok!

Alper Görmüş 28.02.2008

Hürriyet'ten Mehmet Yılmaz'ın "Katil 'İslamcı' ise komplo teorisi üret!" başlıklı yazısı (26 şubat), medya eleştirisine soyunduklarında kışkırttığım iki yazar tarafından (Kürşat Bumin, Yıldırım Oğur) konu edildi. Mehmet Yılmaz, sözünü ettiğim yazısında Danıştay saldırganı Alparslan Arslan'ın babasının, "İslamcı basın"ı sevmemesiyle ünlü bir marjinal İslamcı dergide yer alan "Benim oğlum şeriatçı, ama onu Ergenekoncu göstermek istiyorlar" feryadını şahit gösteriyordu. Kürşat Bumin ve Yıldırım Oğur "katilin beyanını esas kabul eden" yazara gereken cevabı vermişler. Ben izninizle, yazara ilham kaynağı olduğu anlaşılan iki gün önceki (24 şubat) Milliyet gazetesi haberine bakmak istiyorum. ?öyleydi haber: "O?LUMUN ERGENEKON'LA İLİ?KİSİ YOK... İslamcı basını eleştiren İdris Arslan, oğlunun 'Ergenekoncu' olarak nitelendirilmesine karşı çıkarak, 'Bunu söyleyenler bir yerlere yaranmaya çalışıyorlar' dedi." Bence bu bir haber olduğu için, Mehmet Yılmaz'ın yorumundan çok daha sert bir eleştiriyi hak ediyor. Kısaca söyleyeceğim şudur: Danıştay saldırganının daha önce Cumhuriyet'e üç kez bomba attığı; bu bombaların Ergenekon operasyonunun başlatılmasına neden olan Ümraniye baskınında ele geçen bombalarla aynı kafilenden çıktığı vb. kesinleşmiş bilgiler olmasaydı elimizde, bu habere söyleyecek sözümüz olmazdı. Fakat bunları gizleyerek böyle bir haber verdiğinizde, okurlarınızın beynini iğfal etmiş olursunuz. Türk basını, haberlerine, unsurları tamam mı değil mi diye bakılıp geçilecek bir basın değil. İşte buyurun, 5N'si de var, 1K'sı da haberin, fakat 1D'nin yerinde yeller esiyor; haber dürüst değil! Ben bir Milliyet okuru olarak Milliyet okur temsilcisi Derya Sazak'a soruyorum: Sizce tamam mıdır bu haber? 29.02.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon: Hürriyet'in ağır yazarları konuşmak istiyorlar fakat konuşamıyorlar...

Alper Görmüş 03.03.2008

Benim gazeteci sezgilerim, Hürriyet gazetesinin ve orada yazan bazı yazarların "Ergenekon" performansının, basitçe, "her yiğidin yoğurt yiyişi farklıdır, onlar da o haberi öyle değerlendirmişler" yaklaşımıyla açıklanamayacağını söylüyor.

Gazetenin konuya ilişkin gelişmelere soğuk tavrı malum, ama beni böyle düşünmeye sevk eden asıl saik başka. Ben asıl, bu türden meselelerde hiç de fena sınavlar vermemiş iki önemli Hürriyet yazarının Ergenekon'daki tavırlarını çok anlamlı buluyorum. Bunlardan biri gazetenin başyazarı Oktay Ekşi, öbürü ise grubun öteki iki gazetesinde yayın yönetmenliği yaptıktan sonra (önemini anlatmak için hatırlatıyorum) Hürriyet'te yazmaya başlayan Mehmet Yılmaz.

Oktay Ekşi, mevzuya ısrarla dahil olmayışını izah etmeye çalışırken; Mehmet Yılmaz da eski Susurluk performansını andırır bir dahil oluşun ardından gözlenen bariz geri çekilişini gerekçelendirirken öyle şeyler söylediler ki, insanın "tuhaf" diye iç geçirmemesi mümkün değil.

Aslında hikâyemizin Oktay Ekşi bölümü daha taze; Hürriyet başyazarı, 1 martta kaleme aldığı satırlarda konuya neden hiç dahil olmadığını bir kez daha izah etti. Fakat ben kronolojik gidecek ve Mehmet Yılmaz'la başlayacağım; sanırım böyle derdimi daha iyi anlatabileceğim.

Susurluk'un gazeteci kahramanı

Mehmet Yılmaz, Susurluk günlerinde Radikal gazetesinin genel yayın yönetmeniydi ve hiç şüphesiz o sürecin gazeteci kahramanlarının arasında yer alıyordu. Radikal'in o dönemdeki yayın çizgisini ve o çizgiye damgasını vuran yayın yönetmenini bugün ancak saygıyla anabiliriz. Fakat zaten sorunumuz ve sorumuz da burada: O Mehmet Yılmaz, tam da kendi gazetesinin, Ergenekon soruşturmasında "gözlerimi kaparım vazifemi yaparım" vaziyeti aldığı günlerde "Artık bu fırsatı kaçırmayalım" başlıklı bir yazı kaleme aldıktan bir ay sonra nasıl oldu da "bırakın bu işleri" demeye başladı?

Biliyorum, biraz şifreli oldu, öyleyse buyurun, yazarın o zaman ve şimdi neler yazdıklarına... Hürriyet, 29 ocak: "Ergenekon örgütüyle ilgili olarak dünkü gazetelere yansıyan haberler, nasıl bir felaketten dönüldüğünü ortaya koyuyor. (...) Doç. Dr. Necip Hablemitoğlu'nu da onlar öldürtmüşler, Hrant Dink'i de! Malatya katliamının sorumlusu da onlar, Danıştay'a silahlı baskın yaptırıp bir yargıcı öldürtenler de. (...) ?imdi herkese düşen görev, bu çetenin faaliyetlerinin hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde soruşturulmasını ve sorumluların yakalanarak cezalandırılmasını sağlamaktır. Bu konudaki tereddütlerin, soruşturmayı sonuna kadar sürdürmekten çekinmenin bedeli, kan ile ödenecek çünkü. Türkiye, Susurluk kazası ile yakaladığı olanağı kaçırdı. Kendisini devlet sanan çete ile hesaplaşmak için artık bu fırsatı kaçırmayalım!"

26 şubatta ise herkesi çok şaşırtan "Katil 'İslamcı' ise komplo teorisi üret!" başlıklı, biraz önce aktardığım yazıyla taban tabana zıt yeni yazı geldi. Yılmaz bu defa Ergenekon'cularla Danıştay saldırısı arasında bağlantı kuran, daha doğrusu artık "veri" haline gelmiş birtakım bilgileri kullanarak bu bağlantıyı kuranları "polislin sızdırdığı bilgiler"le sonuca varmakla suçluyor ve "Danıştay saldırganının kendisi 'türban kararı nedeniyle cezalandırdım' diyor, daha neyi tartışıyorsunuz" demeye getiriyordu. Yazar, Danıştay saldırganının daha önce Cumhuriyet'e üç kez bomba attığı; bu bombaların Ergenekon operasyonunun başlatılmasına neden olan Ümraniye baskınında ele geçen bombalarla aynı kfileden çıktığı; Danıştay saldırısı davasının kararında sanığın "zarar verdiği" için ilaveten 1 yıl ceza almasına neden olan "mal"ın Cumhuriyet gazetesi binası olduğunu tamamen unutmuş görünüyordu.

Bu iki yazı arasında ne olmuştu da yazar, güvenilirliğini berhava edeceğini bile bile böyle bir adım atmıştı? Benim aklıma sadece, gazetesinin Danıştay saldırısı davasının kararını sunuşu geliyor: Hürriyet, sanık Alparslan Arslan'ın müebbetle mahkûm olduğu haberini, saldırının nedeninin "türban" olduğu patlangacıyla takdim etmişti okurlarına. Fakat anlaşılan yazarlar da buradan birtakım sonuçlar çıkarmıştı. Dedim ya, benim aklıma başka bir şey gelmiyor.

Başyazar hiç inandırıcı değil

Hürriyet'in başyazarı Oktay Ekşi'nin "siyasi çetecilik" ya da devlet içindeki kirli örgütlenmeler konusundaki tavrının mükemmel olduğunu söyleyemeyeceğim. Fakat gazetesine kıyasla çok daha iyi olduğunu güvenle öne sürebilirim. Benim zihnimdeki Oktay Ekşi'nin Ergenekon konusunda mutlaka yazması ve "temiz devlet" çağrısı yapması gerekirdi, fakat bu olmadı. Ekşi'nin "neden?" diye soranlara verdiği cevap kesinlikle inandırıcı değil.

İsterseniz önce onu okuyalım (1 mart):

"Sonunda akademik unvanlı biri de cahiller sürüsüne katıldı ve 'Ergenekon' soruşturması hakkında yazı yazmadığımız için hakkımızda suçlayıcı laflar etti. Aynı soruyu e-mail göndererek soranların bazılarına yanıtlamıştık. ?imdi daha geniş bir kitleye söylemek vacip oldu. Açın Ceza Yasası'nın; 'Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma kesin hükümle sonuçlanıncaya kadar, savcı, hâkim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır' diyen 288'inci maddesini okuyun. Bana 'neden yazmıyorsun?' diyeceğinize yasalara saygılı olmayı öğrenin." Ekşi'nin gerekçesi, yazar benzer "soruşturma veya kovuşturma"larda da aynı tavrı gösterseydi inandırıcı olurdu. Fakat biz biliyoruz ki, "Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma" mesela "irticai" nitelikli ise yazar "altı aydan üç yıla kadar hapis cezası"nı hiç takmayıp soruşturmalar, kovuşturmalar ya da davalar üzerine şakır şakır kalem oynatmasıyla ünlü bir yazardır.

Mesela Umut Operasyonu sırasında yazdıkları, mesela Ahmet Taner Kışlalı cinayeti sonrasında yazdıkları... Bunların hepsini çıkardım, okudum, size de aktaracaktım fakat ne yazık ki yerim bitti. Oktay Ekşi "Ben savcı, hâkim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkileyecek bir şey yazmadım" derse eğer, onları da aktarırım size. İki ağır Hürriyet yazarının "Ergenekon" konusundaki paralize olmuş halleri bana Orhan Veli'nin ünlü dizelerini hatırlatıyor nedense: "Bir yer var biliyorum / Epeyce yaklaşmışım / Anlatamıyorum."

Niye anlatamıyorlar acaba? Niye konuşmak istiyorlar da konuşamıyorlar?

04.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sanat-kültür dendi mi akan sular durmalı mı?

Alper Görmüş 03.03.2008

29 ?ubat tarihli Taraf'ın arka sayfasında yayımlanan, Gustave Courbet'nin L'Origine Du Monde (Dünyanın Başladığı Yer) tablosu, bana derhal Eylül 2000'deki bir tartışmayı hatırlattı. Tartışmanın konusu, Bukowski'nin Açık Radyo'da yayımlanan "müstehcen" bir hikâyesiydi. RTÜK, bu yayın nedeniyle radyoya kapatma cezası vermişti. Konuyu Medyakronik'te ele alacağımız gün Ümit Kıvanç'la tartıştık (Kürşat Bumin o günlerde tatildeydi) ve ortak bir Medyakronik tutumu belirleyemedik. Ben, kapatma cezasına karşı çıkmakla birlikte, bir mecra için uygun olabilecek bir yayının, başka bir mecra için uygun olmayabileceğini, medeni ülkelerde bu

ayrımın gözetildiğini hatırlatarak söz konusu hikâyenin bir radyo yayını için uygun olmadığını savundum. Biz tartışırken, uzun yıllar BBC’de çalışmış, Batı basınını çok iyi izleyen bir gazeteci olan Edip Emil Öymen’in mektubu ulaştı elimize. Yazı benim görüşlerimi tümüyle kapsadığı için ayrıca bir metin kaleme almadım. Konuyu Ümit Kıvanç, Edip Emil Öymen ve Prof. Veysel Batmaz’ın yazıları üzerinden değerlendirdik. Öymen, şöyle diyordu yazısında: “Edebi eserlerin radyo veya televizyona uyarlanmasında da ‘sağduyu’ ile hareket edilir. (...) Ne Henry Miller’ın ne başkasının çarşıda satılan eserlerindeki açık saçık ifadeleri, olduğu gibi alıp BBC’de veya başka bir radyoda kimse yayınlamadı. Yayınlanan, hep ‘abridged’ (yani kısaltılmış) biçimleri oldu. Neden? Çünkü radyo-televizyon yayıncılığı kamusal bir hizmet sayıldığı için... Tıpkı gazeteler gibi. Yani, yayıncılığın belli kuralları, ahlaki ilkeleri, estetik ve usul-erkân yöntemleri olduğu için.” Bizim meseleye bağlarsak: O tablo bir kitapta olur tabii; ya da bir filmde, bir sergide... Ama bir günlük gazetede ya da televizyonda olmaz!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başsavcı Reha Muhtar olsun, Karayılan dizisi iddianameye girsin!

Alper Görmüş 17.03.2008

Siyasi parodilerin çoğu abartmaya dayanır. Bir siyasi durumu ya da görüşü, gerçekte asla olamayacağı ölçülerde abartarsanız, o durum ya da görüşün “normal boyutlu” haliyle de dalganızı geçmiş olursunuz. Diyelim, memlekete şeriat ha geldi ha gelecek diye düşünen yazarlara, mizahın bu biçimini kullanarak takılmak istiyorsunuz... Yapacağınız şey, onların “şeriatın gelmekte olduğuna dair” kanıtlar faslında kullandıkları şeyleri gözden geçirmek, ardından o “kanıt”ları gölgede bırakacak parlaklıkta yeni bir “kanıt” bulmak, nihayet o yazarlardan birinin kaleminden bu “kanıt”ı kullanarak insanları “tehlikenin farkında olmaya” davet eden bir yazı kaleme almaktır. Tekrar ediyorum: Bu “kanıt”, şeriatın gelmekte olduğuna gerçekten inanan yazarların kesinlikle başvurmayacağı kadar inandırıcılıktan uzak olmalıdır. Ama olsun, bu işin gücü de buradadır; biz bu abartıya güleriz, bu arada üzerinde konuştuğumuz paranoyanın normal “boyutlu” halleriyle de dalgamızı geçmiş oluruz. Nadiren de şu olur: Bir siyasi durumu ya da görüşü savunanlardan biri, ancak bir parodide karşılaşılabilecek bir argümanı “ciddi” formatında savunur. Hiç şüphesiz böyle bir şey, parodisinden çok daha mizah yüklü bir şey olur; fakat dediğim gibi, nadiren rastlanır bu tür durumlara...

Reha Muhtar’ın geçtiğimiz perşembe günü yayımlanan “ATV’deki karayılan dizisinde neler oluyor?” başlıklı yazısını kesip bir kenara ayırmıştım. Niyetim, yazıyı bugün “parodi gibi ciddi yazı” faslından dikkatinize sunmaktı ama arada Yargıtay Başsavcısı AK Parti’nin kapatılması talebiyle Anayasa Mahkemesi’ne başvurunca işin rengi değişti. Pazar günü gazetelerde suçlamaları okuyunca, pekâlâ Muhtar’ın yazısındaki tespitlerin de iddianamede yer alabileceğini düşünmeye başladım. Yazı perşembe günü yayımlandı, iddianame ise ertesi gün Anayasa Mahkemesi’ne ulaştırıldı. Muhtar’ın önemli gözlemlerinin bu nedenle güme gitmesine gönlüm razı olmadı, o nedenle burada tekrarında yarar görüyorum. Bakalım “ATV’deki Karayılan dizisinde neler oluyor”muş?

Senaryo deyip geçme

Yazının başlangıç cümleleri: “Çok ilginç olaylar oluyor ATV’de... Zamanında Nâzım Hikmet’e bile ilham olan Kara Yılan Efsanesi’nin dizisinde, aniden dokuz yaşındaki kız çocuğunun başını örttürüyor yönetmen... Erkek çocuğa fes giydirtiyor... Salı günü yayınlanacak 14. bölüme birdenbire değişik sahneler sokuluyor... Başrol oyuncusu Begüm Birgören ilk kez kara çarşafa sokularak, dizinin tanıtımlarında bu görüntü kullanılıyor...”

Sanmayın ki mesele bu kadar basit; daha "sosyal demokratların rahmetli olan eski lideri Aydın Güven Gürkan'ın eşi ünlü oyuncu Serap Aksoy"un aniden öldürülmesi var: "Ve en ilginç, sosyal demokratların rahmetli olan eski lideri Aydın Güven Gürkan'ın eşi ünlü oyuncu Serap Aksoy aniden öldürülerek, diziden gönderiliyor... Aldığım bilgilere göre, Kara Yılan'ın sevgilisinin annesini oynayan ünlü oyuncu, 13. bölümde aniden kaçırılıyor... Bu Salı yayınlanacak 14. bölümde ise düşman tarafından öldürüleceği söylenerek, öldürülme sahnesinin çekimine gelmesi isteniyor... Serap Aksoy bu ani öldürülme olayına müthiş içerliyor ve sete gitmeyi reddediyor... Bunun üzerine göreve eski yönetmenlerin yerine bir süre önce başlayan ve bu yeni bölümü çeken Cem Akyoldaş, Serap Aksoy'un öldürülme sahnesini dublör kullanarak çekiyor ve Serap Aksoy'u da dizide öldürüyor..." Ben, empati yaparak, dizide de olsa, senaryo gereği de olsa dokuz yaşındaki kız çocuğunun başının örtülmesine, erkek çocuğa fes giydirilmesine sinirlenen Reha Muhtar'ı anlayabiliyorum... Fakat, ne yalan söyleyeyim, "Serap Aksoy'un öldürtülmesi"nin laiklik hassasiyetinin neresiyle ilgili olduğunu çıkartamadım. Diziyi hiç izlemedim ama Serap Aksoy'un canlandığı "Kara Yılan'ın sevgilisinin annesi"nin, laik karakteriyle öne çıkmış bir kişi olduğunu sanmıyorum, zaten öyle olsaydı Reha Muhtar bunu bize söylerdi. Geriye kala kala Aksoy'un "sosyal demokratların rahmetli olan eski lideri Aydın Güven Gürkan'ın eşi" olması kalıyor ki, onun rolünü oynadığı annenin öldürtülmek suretiyle diziden uzaklaştırılması laiklik açısından olumsuz bir sonuç doğurmaz, diye düşünüyorum. (Belki de doğurur ama ben, Reha Muhtar'ın saf ve aymaz diye tanımladığı kişiler arasında olduğum için bağlantıyı kuramıyor da olabilirim.)

"İyi ki 1920'lerin senaryosu"

Yazının finali de hoş. Yazar, bu bölümde, "Kardeş, bu bir senaryo, sakın ol, kendine gel" demeye hazırlananlara ağzının payını veriyor; "Biliyorum" diyor ama, kendisi saf ve aymaz biri olmadığı için ardından bildiğini de okuyor:

"Elbette bunlarla ilgili, dizinin yönetmeni ya da ATV'nin Genel Müdürü, 'Bunlar senaryonun bir parçası... Olağandışı bir durum yok...' diyebilirler... Olabilir belki de öyledir... Aynı dizide Fransız komutanın 'Bordo şarabı ısmarladım' sözündeki şarap da yok edilmişti... Dokuz yaşındaki kız çocuğun aniden örtünmesi de senaryoda olabilir... Erkek çocuğa fes giydirilmesi de 'Dönemi öyle bir dönemdi' açıklamasıyla izah edilebilir... Zaten Pan-Am'ın ikinci hecesinin kesilmesi de 'müstehcenlikle' izah edilebilirdi!!! Rahmetli Aydın Güven Gürkan'ın eşi ünlü oyuncu Serap Aksoy neden aniden öldürülüyordu acaba?.. O da mutlaka senaryo icabıdır?.. Allahtan hepsi dizi senaryosu bunların... Ya Türkiye'nin üzerinde oynanan oyunların senaryosu olsalardı maazallah!!! Allah koruyor Türkiye'yi!!! İyi ki bu senaryo 1920'lerin senaryosudur..."

Reha Muhtar'a teşekkür ediyoruz.

18.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir klasör de Hürriyet'ten...

Alper Görmüş 17.03.2008

Bugün böyle: Yargıtay Başsavcısı'nın geçtiğimiz cuma günü açtığı AK Parti'yi kapatma davasının gazete kupürlerinden ibaret iddianamesine ben de elimden gelen desteği esirgememeye çalışıyorum. Vatan gazetesi yazarı Reha Muhtar'ın olaydan bir gün önce yayımlanan yazısını yanda aktardım. Bu kısa bölümde de, Hürriyet'in, olaydan bir gün sonra yayımladığı bir haberi hatırlatmak istiyorum. Haber şöyle (aynen

aktarıyorum, sadece cümlelerdeki yüklemeleri iddianame diline uygun hale getirdim): “AKP Gençlik Kolları Genel Merkezi’nin resmî internet sitesindeki forumda, üyelerin bir bölümünün laiklik karşıtı açıklamaları ve şeriatı savunan görüşleri dikkat çekmektedir. Partinin gençlik kollarınca hazırlanan, ‘www. akgenclik.org.tr’ adresli resmî sitesi üzerinden link verilerek yayınlanan foruma katılan üyeler, görüşlerini yazabilmektedirler. (...) 10 bine yakın üyesi bulunan sitedeki forumda, 4 bin 656 konu başlığı bulunmaktadır. ‘Türban ve laiklik’, ‘Ben laik değilim’, ‘Kemalizm nedir’ konuları, üyelerin en çok mesaj bıraktığı konu başlıkları olarak dikkat çekmektedir. ‘Türban ve laiklik’ konusunda yorum yapan 870 kullanıcının büyük bir kısmının laiklik ilkesini savunmadığı, bazı üyelerinin ise ‘şeriat’ düşüncesinde birleştiği görülmektedir. “Ayrıca, seçimler öncesi yapılan Cumhuriyet mitinglerinin de konu olduğu forumda, Anıtkabir ziyaretleri hakkında ‘İnternetinhoca’ isimli üye şunları yazmaktadır: Gösterilen tepki gözönünde bulundurulduğunda, Kâbe’ye dönen Müslümanın davranışı ile her fırsatta Anıtkabir’e şikâyetlerini bildiren modern putperestlerin eylemleri arasında fazla bir fark yoktur.” Benden bu kadar... Keyfiyeti yüce Türk adaletine havale ediyorum.

18.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tutamayacağımız sözü vermesek?

Alper Görmüş 21.03.2008

Hürriyet’in web sitesinin genel yayın yönetmeni Fatih Çekirge, 2007 Haziranında “Seksi fotoğraflar için tıklayınız” haberciliğinden vazgeçtiklerini açıklamıştı: “Artık hiçbir haber değeri olmayan çıplak kadın fotoğraflarından oluşmuş foto galeriler Hürriyet sitesinde yer almayacak. İnternet gazeteciliğiyle hiç ilgisi olmayan yalnızca kadın teşhirine dayanan, çıplak, yarı pornografik fotoğrafları tümüyle kaldırıyor ve yayınlamama kararı alıyoruz... Bu belki de bizim günlük tirajımızı ya da sayfa görüntülenmemizi düşürebilir ancak biz tirajın değil düzeyin ve doğru haberciliğin yüksekliğini önemsiyoruz... Ve bunu yaparken sizlerin de bu düşünceyle bize daha yüksek destek vereceğinize inanıyoruz...” Bugün (20 mart), söz konusu siteye şöyle bir göz attım, gördüklerimin bir kısmını aktarıyorum, anladığım, galiba Hürriyet okurları siteye pek yardımcı olmamışlar... “İşte; zaman zaman magazin gazetelerinin kendilerine yönelttiği eleştirilere kulaklarını tıkayıp hem güzel hem de sağlıklı olmayı başarabilen, sıfır bedene meydan okuyan ünlüler.” (Tıklayın, 23 kare) “En güzel orkestra: Ünlü mankenler gitarist Jimmy Buffet ile birlikte ortak bir çalışmaya imza attı. Sports Illustrated için objektif karşısına geçen Tori Praver, Fernanda Tavares, Ana Paula Arajo’nun da aralarında bulunduğu mankenler Buffet’nin gitarıyla poz verdi.” (Tıklayın, 21 kare) “Dekolte dikkat ister: Dekolte giyen ünlüler dikkatlerini bir an kaybedince flaşlardan kaçamadılar.” (Tıklayın, 23 kare) “Ünlüler bazen dekolteyi öyle abartıyorlar ki, başlarına böyle istenmeyen kazalar gelebiliyor.” (Tıklayın, 23 kare) “Seni özleyeceğiz: Genç kuşağın en gözde yıldızı Jessica Alba; Gotham dergisine veda pozları verdi.” (Tıklayın, 23 kare)

21.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Bunu bize nasıl yaparsınız gazeteciliği”nden taze örnekler...

Alper Görmüş 21.03.2008

"Bunu bize nasıl yaparsınız gazeteciliği", kolayca tahmin edebileceğiniz gibi uydurulmuş bir kavram, ben uydurdum; kabaca, ABD ya da Avrupa'da "biz"e karşı söylenmiş, yayımlanmış ve "biz"im canımızı sıkın şeylere karşı, çoğunlukla kampanya tarzında yürütülen gazetecilik faaliyetlerini anlatmak için kullanıyorum. Bir ülkenin basını hiç kuşkusuz bu türden tepkiler verebilir, fakat bizdeki halinde can sıkacak birkaç şey var: Her şeyden önce sayısı çok, ikincisi çoğu kez hakiki durumun abartılmış versiyonları üzerinden yürütülüyor bu kampanyalar ve nihayet hep "milli onur" üzerinden yürütülüyor. Bugüne kadar Allah için bir tane "demokratik onur" temelli tepki gazeteciliğine rastlamadık. En son Zaman gazetesi "Almanya'da, 1993'te Türklerin katledildiği Solingen katliamını aklayan ders kitabı"na karşı; Hürriyet gazetesi de "Bombalamada ölmüş anne ayının yavrusuna biberonla süt veren PKK militanının fotoğrafı"nı yayımlayan Washington Post'a karşı başvurdular "bunu bize nasıl yaparsınız gazeteciliği"ne... Bu iki örneğe biraz daha yakından bakalım...

Ders kitabındaki 'skandal metin'

Zaman'la başlayalım... Gazete, konuya ilişkin olarak verdiği ilk haberinde Almanya'da ikisi çocuk beş Türk'ün yakıldığı Solingen katliamı sanıklarının, ders kitabında "suçsuz" olarak gösterildiğini ve kitapta gurbetçiler hakkında "ırkçı ifadeler" kullanıldığını duyurdu okurlarına... Sonraki günlerde şunlar oldu (Zaman, 15 mart): "Türk aileler, eğitim bakanlığını eleştiri yağmuruna tutarken, okul yönetimi söz konusu metni okutmama kararı aldı. Zaman'ın ortaya çıkardığı skandal üzerine harekete geçen yayınevi de, ilgili bölümleri yeni baskıda kitaptan çıkaracaklarını açıkladı. Almanya'nın Ankara Büyükelçiliği ise katliamı öven metni, 'talihsiz bir seçim' olarak değerlendirdi." ?imdi "Daha ne," diyeceksiniz haklı olarak, "Alman yetkililer bile kabul etmişler yedikleri haltı..." Fakat kazın ayağı öyle değil. Gerek "okul yönetimi"nden (Müdür Heinz Hoffman), gerekse de "yayınevi"nden (Matthias Grupp) gelen açıklamaların ayrıntısına baktığımızda, hiç öyle "Yemişiz bir halt" tonundan konuşmadıklarını görüyoruz. Mesela: "Okul Müdürü Heinz Hoffman, 'Madem kitapta yer alan metin yanlış anlaşılıyor, biz de bundan sonra o sayfayı okutmama kararı aldık. (...) Hoffman, bugüne kadar kimsenin bu konuda şikayetçi olmadığını da dile getirdi." Ya da: "Cornelsen yayınevi, Almanca redaksiyon bölümünden Matthias Grupp ise (...) kitapta yer alan söz konusu bölümün, Türkleri küçümseme ve ayrımcılığa itme yerine, yaşanan üzücü olayı dile getirmeye çalıştığını savundu. Grupp, 'Solingen'de yaşananlar çok kötü ve acı bir olay. Dolayısıyla biz bunun kötü olduğunu çocuklara öğretmek istedik.' Dedi. (...) Grupp, ayrıca kitabın Mayıs ayında yenileneceğini belirterek, aynı metnin kitapta yer almayacağını kaydetti." Yani işin aslı şu: Almanlar, okuluyla yönetimiyle, "O metinden o anlam çıkmaz ama madem rahatsız olunuyor, o zaman biz de çıkartırız" diyorlar açıkçası. Sahi, o metinde ne yazıyordu acaba? Sıra ona geldi, Zaman'daki "Kitaptaki metinde şok ifadeler yer alıyor" başlıklı kutucuktan aktarıyorum: "Marco, böyle olmasını istemediğini söylüyor. Onları korkutmaktı arzusu. Onlar, burada görülmek istenmediklerini nihayet anlamalıydılar. Marco, herkesin böyle düşündüğünü söylüyor. Marco, bu şekilde konuşan yetişkinlerin isimlerini sayabilir. Onların sadece cesaretleri yok. Yetişkinler yan çizerler. Marco, herkesin neden kendisine karşı olduğunu anlayamıyor. O sadece onlara biraz korku salmak istemişti ki, onlar Anadolu'larına gitsinler. Bunu herkes zaten böyle istemiyor mu? Fakat diğerleri sadece konuşuyorlar. O gün çocukların üst katlarda yalnız olmaları ve aşağıdaki dairelerin boş olması tatsız bir tesadüftü. Bu Türkler belki de daha evcil olmalıydılar. Her halükârda ebeveynleri suçlu. Yangında iki çocuğun ölmesine Marco çok üzülüyor. Anadolu'da belki de daha güzel bir hayatları olurdu. Ancak Marco bu telaşı anlamıyor. ?imdi herkesin Türkleri severmiş gibi yapmasını anlamıyor. Bu yalakalıkları duyunca midesi bulanıyor. Daha önce hepsi başka konuşuyordu. Marco'nun aslında hiçbir suçu yok." Facianın faillerinden, 1993'te henüz yetişkin biri olmayan Markus Gartman'ın (Marco) zihninden bize aktarılan bu satırlardan, evet "bire bir" okunursa "Katile masum dediler" sonucu çıkarılabilir. Fakat metindeki ironiyi, gizli ve alt anlamları işin içine katarsak katien çıkmaz. (İnsanın aklına Hrant Dink'in yazısındaki ironiyi ve metaforları anlamazlıktan gelip onu "Türklüğe hakaret"ten mahkûm eden mahkeme kararı geliyor.) Buna bir de kitabın "Aşırı milliyetçiliğe ve yabancı düşmanlığına karşı yazılmış" bir kitap olduğunu eklerseniz, mesele daha iyi

anlaşılabilir. Bence bu metin en fazla 7. Sınıf öğrencilerinin metindeki alt anlamlara vâkıf olamayacakları noktasından eleştirilebilir ki, böyle bir eleştiri de bu kadar büyük gürültüyü hak etmez.

Hürriyet'in kampanyası

Hürriyet'in kampanya konusunu ve "zafer" ilanının da Fatih Çekirge'den öğrenelim (Hürriyet, 17 mart): "Washington Post Gazetesi'nin muhabirleri PKK kampları bombalandıktan sonra oraya gidip röportaj yaptılar. Ve gazete yayınladığı bir fotoğrafta bir teröristin bir ayı yavrusunu emzirmesine yer vererek şöyle dedi: 'Anne ayı bombalamada ölmüş, militan da anne ayının yavrusuna bakıyor.' Bu habere karşı hurriyet.com.tr olarak müthiş bir kampanya başlattık. (...) Yüz binlerce mail karşısında gazete sessiz kalamadı. Ve okur temsilcisi özür olmasa da gazetenin yanlış yaptığını içeren bir yazı yayınladı..." Bir kere şunu söyleyeyim; Washington Post okur temsilcisinin değerlendirmesini ben de okudum, 'ayıcık'la ilgili olarak yanlış yapıldığına dair hiçbir şey yoktu o metinde. Meğerki şu cümle "yanlış yaptık" anlamına gelsin: "Ayı yavrusu fotosuna gelince, Bruce ve Partlow sadece o sahneye tanık olduklarını ve bebek şişesinin nereden geldiğini sormadıklarını söylediler." Okur temsilcisi uzun uzun haber metninin daha detaylı olması gerektiğini, öyle ki, mevcut halinde, mesela PKK'nın şiddet kullanan ve eroin ticaretiyle silah alan bir örgüt olduğunun anlaşılamayabileceğini anlatıyor. Okur temsilcisinin, Hürriyet'çilerin tersine, "şiddet kullanan, insan öldüren" bir örgütün mensuplarının bir yandan da bir ayı yavrusunu biberonla beslemesinde bir tuhaflık görmediği anlaşılıyordu ki bunda da tuhaf bir şey olmasa gerek.

21.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dinci Taraf !

Alper Görmüş 25.03.2008

Radikal ve Cumhuriyet'in 23 mart tarihli sayılarındaki "dinci" basın haberlerine kızanlarınız var mı bilmiyorum ama ben kendi payıma kızmak bir yana, epeyce eğlendim. Radikal'den başlayalım: "İslamcı basın gözüaltları mutlulukla karşıladı" başlıklı haber, "Ergenekon soruşturmasında İlhan Selçuk, Kemal Alemdaroğlu ve Doğu Perinçek'in gözüaltına alınması İslamcı basında 'Arkası gelecek' yorumlarıyla karşılandı" sunumundan sonra "İslamcı" gazetelerin gözüaltları nasıl aktardıklarına ilişkin cümlelerle devam ediyor. ?u sırayla: Vakit, Star, Zaman, Yeni ?afak, Taraf... Star'ın ikinciliği olmasa sıralama "hard'dan "light"a gidiyor diyeceğim ama, değil galiba. Cumhuriyet'in "Dinci basın bildiğimiz gibi" başlıklı haberi çok daha şenlikli, çok daha renkli. Kupürlerde logoları görünen gazeteler şöyle: Yeni ?afak, Zaman, Vakit, Taraf, Star, Milli Gazete, Star, Bir Gün... Fakat kupürlerle yetinmeyip haberi de okuyanlar için "bonus" mahiyetinde hoş ayrıntılar da var. Mesela Yeni ?afak, Vakit, Zaman ve Milli Gazete'nin ardından Radikal'in geldiğini görmek gibi... Ya da haberin şu cümleyle sona ermesi gibi: "Sabah gazetesi de 'Ergenekon'da büyük gözüaltı' başlığı ile manşetine taşıdığı haberi yorumsuz verdi." Yani: Dinciyim, dincisin, dinci; dinciyiz, dincisiniz, dinciler...

25.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Oktay Ekşi, "Yürüyen soruşturmada konuşmam" dedi ama...

Alper Görmüş 25.03.2008

4 mart tarihli Medyaironik'teki "Ergenekon: Hürriyet'in ağır yazarları konuşmak istiyorlar fakat konuşamıyorlar..." başlıklı yazım şu satırlarla başlıyordu: "Benim gazeteci sezgilerim, Hürriyet gazetesinin ve orada yazan bazı yazarların 'Ergenekon' performansının, basitçe, 'her yiğidin yoğurt yiyişi farklıdır, onlar da o haberi öyle değerlendirmişler' yaklaşımıyla açıklanamayacağını söylüyor. Gazetenin konuya ilişkin gelişmelere soğuk tavrı malum, ama beni böyle düşünmeye sevk eden asıl saik başka. Ben asıl, bu türden meselelerde hiç de fena sınavlar vermemiş iki önemli Hürriyet yazarının Ergenekon'daki tavırlarını çok anlamlı buluyorum. Bunlardan biri gazetenin başyazarı Oktay Ekşi, öbürü ise grubun öteki iki gazetesinde yayın yönetmenliği yaptıktan sonra (önemini anlatmak için hatırlatıyorum) Hürriyet'te yazmaya başlayan Mehmet Yılmaz." Bu devam yazısının konusu ise sadece Oktay Ekşi... Hatırlayın, Oktay Ekşi'nin Ergenekon soruşturması konusunda neden hiç yazmadığını soranlara yetiştirdiği "Çünkü soruşturma sürerken konuşmak ve yazmak kanunla yasaklanmıştır" cevabını hiç ikna edici bulmamış, gerekçemi de şöyle açıklamıştım: "Ekşi'nin gerekçesi, yazar benzer 'soruşturma veya kovuşturma'larda da aynı tavrı gösterseydi inandırıcı olurdu. Fakat biz biliyoruz ki, 'Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma' mesela 'irticaî' nitelikli ise yazar 'altı aydan üç yıla kadar hapis cezası'nı hiç takmayıp soruşturmalar, kovuşturmalar ya da davalar üzerine şakır şakır kalem oynatmasıyla ünlü bir yazardır. Mesela Umut operasyonu sırasında yazdıkları, mesela Ahmet Taner Kışlalı cinayeti sonrasında yazdıkları... Bunların hepsini çıkardım, okudum, size de aktaracaktım fakat ne yazık ki yerim bitti. Oktay Ekşi 'Ben savcı, hâkim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkileyecek bir şey yazmadım' derse eğer, onları da aktarırım size."

Eskilere ne hacet?

Ekşi'den "Ben öyle şeyler yazmadım" cevabı gelmedi, fakat bazı Taraf okurlarının "Biz her durumda öğrenmek isteriz Ekşi'nin eski performanslarını" yollu serzenişle karışık baskıları beni konuya tekrar dönmeye sevk etti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu gidişata dikkat, Radikal Hürriyet olmasın!

Alper Görmüş 28.03.2008

Geçenlerde, Reha Muhtar'ın, bir televizyon dizisinden yola çıkıp Türkiye'ye şeriatın gelmekte olduğunu "gösterdiği" yorumundan hareketle, beni en fazla güldüren şeyin işte bu türden "parodi gibi ciddi yorumlar" olduğunu yazmıştım. Geçenlerde bunun "haber" versiyonunu Radikal'in manşetinde gördük: "Bu gidişata dikkat, Türkiye Denizli olmasın" başlıklı parodi-haber, salı günü Medyaironik'e yetişmedi, ama bugün için kesip ayırmıştım. Manşetin yayımlandığı günün akşamı, eski Taraf muhabiri yeni Taraf okuru Banu Uzpeder'den bir e-posta aldım. Ek'inde, bu manşeti ele alan mükemmel bir eleştiri vardı. Banu'ya teşekkürlerimle sizi "Bir gazetecilik mahareti: Sinekten yağ, söylentiden haber..." başlıklı yazıyla baş başa bırakıyorum:

Merkez medyanın son günlerdeki en yoğun mesailerinden birisi, Denizli'ye ne zaman irtica geleceği... İlk elden verilen örnekler hep aynı: Öğrencilerin okullara türbanlı girmesi, Belediye ile Müftülük'ün ortaklaşa düzenledikleri "Kutlu Doğum Haftası", işletmelerin içki ruhsatlarının iptal edilmesi... Ancak tam da bu günlerde, yani Ergenekon soruşturmasının başladığı, AK Parti'ye kapatılma davasının gündeme geldiği, yine Ergenekon soruşturması kapsamında, bir parti başkanı, bir başyazar ve bir eski rektörün gözüaltına alınmasını, İşçi Partisi'ne yapılan baskında Yargıtay'a saldırı planlarının ele geçirildiği haberlerini takip eden günlerde bu haberlerin

yoğunlaşması, Türkiye’de gündemin nasıl işlediğinin bir göstergesi. Çünkü, haberlerdeki örneklerde verilen en yakın tarih, bir ay öncesi. Artık gündem oluşturmak o kadar meşakkatli iş değil. Hepimiz biliyoruz, Ertuğrul Özkök “bakınız, şimdi ne yapacağım!” dedi ve “Türkiye Malezya olur mu?” tartışması başladı; işte medyanın gücü... ?İmdi de aynı medyanın dirayetiyle, “Denizli irticanın odak noktası” olacak. Öyle istiyorlar, yapacak bir şey yok. “Kardeşlerine” göre, nispeten daha serin, soğukkanlı Radikal’in haberinden takip edelim bu meseleyi. Radikal’e göre Denizli’de irticanın kol gezmesinin “en tuhaf” örneği şu: “Atatürk’ün 1931 yılında kenti ziyaretinde konakladığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi’ndeki iki memurdan biri türbanlı.” (Bu arada Radikal muhabiri, türbanlı görevliyi görmemiş, çünkü türbanlı olduğu için saklanıyormuş.) Bu durum, haberi yazan muhabir İsmail Saymaz’a, Radikal yazışlarına gerçekten çok mu tuhaf geliyor? Neden? Oranın Atatürk Evi olması mı bu manzarayı tuhaf yapan? Başbakanının, Cumhurbaşkanı’nın eşlerinin türbanlı olduğu Türkiye’de, bir müze görevlisinin türbanlı olması o kadar mı tuhaf gerçekten? (Banu’ya katkı: Haberden bir gün sonra haberin “en tuhaf” kısmı çöktü; Radikal, “pardon” dedi, o memur değilmiş, temizlik görevlisiymiş. A. G.)

“Ağaç yok, çünkü AKP ormanı”

İsmail Saymaz, Denizli’ye girerken yolun sağında iki levhanın göze çarptığını yazıyor. Birisi AKP ve Denizli Müftülüğü, diğeri de Atatürk Ormanı’nın levhaları. AKP ormanında henüz orman falan olmadığını, Atatürk Ormanı’nın ağaçlarının ise gür olduğunu okuyoruz. Yani? Yanisi şöyle açıklanıyor haberde: “Denizli’ye, iki ‘manidar’ ormanı geçerek giriliyor.” Bu imâ, yani Atatürk Ormanı’nın, AKP Ormanı’nı “solladığı” imâsı, AKP Ormanı’nda ağaç olmamasından daha mânidar. Habere göre, okullarda görev yapan ilerici ve demokrat sayılabilecek eğitimciler de hedefteymiş. Buna, İlbadı Mahallesi’ndeki Hacı Lemhan Oto İlköğretim Okulu’nun 10 yıllık müdürü ve 30 yıllık öğretmen Oğuz Namık Günbay’ın geçirdiği soruşturma örnek verilmiş. 22 ocakta “bağımlılık” konulu konferans düzenleyen eğitimciler hakkında izinsiz konferans düzenlemekten soruşturma başlatılmış. Ama haberde ne soruşturmayı açan kurum ne de soruşturma açılan eğitimcilerle konuşulduğuna dair tek bir kelime bulmak mümkün değil. Biz, haberi yazarken, onların ilerici ve demokrat oldukları için soruşturulduğuna emin oluyoruz, okurun da emin olmasını istiyoruz yani. “Dönüşüm”e bir örnek de, “türban kullanma eğiliminin artması” imiş. (Radikal’cilerin, “Türbanlı kadınların sayısı arttı” haberlerini yapmadan önce, TESEV’in günlerce konuşulan anketlerine bir daha gözetmelerini tavsiye etmek mi gerek?) Radikal, türbanlı kadınların sayısının artmasını, eşi Baştaçı Eşarp Galerisi’ni işleten Nurten Küçükkonuklar’a onaylatmış. Nurten Hanım da, neyse düşüncesi, öyle söylemiş: “Eşarpların git gide güzelleşmesi, modern bir duruma getirdi. ‘Hem pantolon giyiyorum, hem inancımı yaşıyorum’ diyorlar. Eskiden böyle değildi. Örtünecekleri zaman illa ki uzun etek giyeceklerdi.” Nurten Hanım, “Örtünme eğiliminde AKP iktidarının etkisi olabilir mi” sorusuna da şu cevabı veriyor: “Olabilir. Belki daha güvende hissettikleri için. Başbakan’ın hanımı cazip geliyor olabilir.” Denizli’nin irtica kenti olduğuna kanaat getirdik, bunu Nurten Hanımın “olabilir”inin vasıtasıyla, kısa yoldan AK Parti’ye bağladık, türbanla pantolonun birarada giyilmeyeceğine de karar verdik. Bir haberden daha fazlası beklenebilir mi? Gazeteci, gerçekten ekmeğini taştan, mevzuunu iddiadan çıkaran kişi. Ama bunlar, ilk ciddi krizde ipe un seren Radikal sözkonusu olduğunda, sahalarda görmek istemeyeceğimiz türden hareketler. Çünkü bu haberi yaptıran konjonktür, yarın başka iddialara kanıt ister ve bugünlerin Türkiye’sinde bu böyle sürer gider, gazetecilik ise arada kaynar.

28.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sağolasın İlhan Abi...

Alper Görmüş 28.03.2008

Aslında uzun, benzeri görülmemiş ölçüde uzun bir başlık atabilmem mümkün olsaydı, sadece "İlhan Abi"ye değil, Cumhuriyet Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay'a da teşekkür edecek, oradan meseleyi kendi abime bağlayacak ve şöyle diyecektim: "Sağolasın İlhan Abi, sağolasın Mustafa Balbay, sayenizde abimi Cumhuriyet'e atılan bombaların Ergenekon bombaları olduğuna ikna edebildim." Evet, benim, Cumhuriyet okuru, ulusalcı abimi bu yönde ikna edebilmek gibi bir sorunum vardı. Çünkü Cumhuriyet, Ümraniye'de ele geçirilen Ergenekon bombalarıyla kendi bahçelerine atılan bombalar arasında bir türlü irtibat kurmuyordu ve bu nedenle de abim benim bütün dil dökmelerime rağmen bir türlü ikna olmuyordu. Nihayet geçtiğimiz günlerde İlhan Selçuk "Bu ne saçma iş, benim, benim gazetemi bombalayanlarla nasıl bir ilişkim olabilir ki" dedi de nihayet rahat bir nefes alabildim. Bana bu kadarı yetecekken, sağolsun, Mustafa Balbay salı günü katıldığı bir televizyon programında ("Neden?", Can Dündar, CNNTürk), "eğer yaklaşırlarsa kameraların da tespit edebileceği" bir belge marifetiyle gazetenin bu ilişkiyi asla gizlemediğini ispata çalıştı ve benim elime ikinci bir ispat aracı daha geçti. Belge, Danıştay davasına müdahil olarak katılan Cumhuriyet avukatlarının bu ilişkinin soruşturulmasına ilişkin mahkemeye sundukları dilekçeydi. İyi de, bizim avukatlara sözümüz yok ki, ben zaten daha önce burada bu dilekçeye ve Cumhuriyet gazetesinin konuya ilgisizliğine gönderme yaparak "Bu avukatlara çok üzülüyorum" dememiş miydim?

28.03.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Düne bakıp bugünü anlamak

Alper Görmüş 01.04.2008

Geçtiğimiz günlerde önce Ahmet Altan ardından Yasemin Çongar hayret içinde soruyorlardı: "Darbe günlüklerinin Oramiral Özden Örnek'in bilgisayarında yazıldığı kanıtlandı, ama bazı gazeteler bunu haber saymıyor..." Meseleyi bir daha hatırlayalım mı? Taraf gazetesi, önceki pazartesi Emniyet kaynaklarına dayanarak, geçen yılın mart ayında Nokta dergisinin yayımladığı "Darbe günlükleri"ne ait CD'lerin incelendiğini ve günlüklerin Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'ndaki, Özden Örnek'e ait bilgisayarda yazıldığının tespit edildiğini bildirdi. Hatırlayacaksınız, Taraf muhabiri Mehmet Baransu konuyu bana da sormuş, ben de "Günlükleri 7 martta Ergenekon savcısı Zekeriya Öz'e verdiğimi, demek ki ardından böyle bir işlemin yapıldığını" anlatmıştım ona. Doğru, özellikle Doğan Grubu gazeteleri haber sayfalarında bu önemli haberi tümünden görmezlikten geldiler. Neden böyle olduğunu anlayabilmenin en kestirme yolu, haber geçen yıl yayımlandığında bu gazetelerin ne yaptığını bakmak... Nitekim ben de öyle yaptım ve yanda okuyacağınız gibi, geçen yıla kabaca bir göz attım. Son bir notla bitireyim: Benim bakış açımdan şu anda elimizde olan şey, çok kuvvetli bir haberden ibarettir. Önümüzdeki duruşmada sözü edilen raporun Emniyet'ten istenmesini talep edeceğiz. Bu rapor ancak ondan sonra hukuki bir sonuç üretebilecektir. Ve o zaman bazı meslektaşlarımıza söyleyecek ilave şeylerim de olacak.

01.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Oramiral Hürriyet, "darbe günlükleri" haberinde ne yapmıştı?

En büyük gazetemiz Hürriyet bazı "hassas" haberlerde enteresan bir yol izliyor. Bu tür haberlerde (ki genellikle orduyla ilgili oluyor bunlar) gazetemizin ilk refleksi "haberden uzak durmak" oluyor, buna karşılık habere gösterilen resmî tepki "hoş geldin, safa geldin" denilerek sayfalara buyur ediliyor. Fakat burada şöyle bir sorun çıkıyor ortaya: Gazetenin okurları haberden bîhaber oldukları için "tepki"yi de yeterince anlamlandıramıyorlar haliyle. Düşünün, gazetede şöyle bir başlık: "Genelkurmay belgeyi kabul etti." Verdiğim örneğin hayali olduğunu sanmayın. 28ubat günlerinin meşhur Çevik Bir andıcının 2000'deki fâş edilişi sırasında Hürriyet okurları, önceden hiçbir bilgilerinin olmadığı "belge"nin haberini ilk kez işte bu başlıkla öğrenmişlerdi. Biraz açayım: Zamanın milletvekili Nazlı Ilıcak, bir basın toplantısı yaparak güya bazı gazetecilerin Abdullah Öcalan'la para karşılığı söyleşi yaptığını "kanıtlayan" belgenin, zamanında Genelkurmay'da üretilmiş sahte bir metin olduğunu gösteren karşı belgeyi açıkladığında Hürriyet'ten çıt çıkmamış, gazete topa ancak, Genelkurmay'ın Ilıcak'ın açıkladığı belgenin doğru olduğunu açıklamasından sonra girmişti. Başlık yukarıda aktardığımız gibiydi: "Genelkurmay belgeyi kabul etti..." Etti de kardeşim, hangi belgeyi kabul etti? Yazık değil mi koca gazetenin okurlarına? Hürriyet, Nokta'nın "Günlükler" kapağından önce yayımladığı "Genelkurmay'ın basın andıcı" kapağında da eski andıçta yaptığı gibi davranmıştı. Yani hiç görmemeyi tercih etmişti. Ne zaman ki, Genelkurmay Başkanlığı, andıcın nasıl sızdırıldığını soruşturmaya başladığını açıkladı, Hürriyet ancak o zaman verdi haberi. Düşünün, Hürriyet okurusunuz, hiçbir şeyden haberiniz yok ve gazetenizde birden bire şöyle bir başlıkla karşılaşıyorsunuz: "Genelkurmay başkanlığı gazeteci andıcını kimin sızdırdığını araştırdığını açıkladı." Genelkurmay, kimin sızdırdığını araştırıyor da, okurlarınız "gazeteci andıcı" ne, bilmiyor ki! Ardından gelen "Oramiral Özden Örnek'in günlükleri" haberinde de aynısı oldu. En büyük gazetemiz, haberle değil haberin nasıl sızdırıldığının hikâyesiyle başladı okurlarını bilgilendirmeye. Tamam, gerek "Andıç" haberinin gerekse de "Günlükler" haberinin "kesin bilgi" formatında verilmesini beklemedik hiçbir zaman, ama "iddia edildi", "öne sürüldü" gibi kurtarıcı kalıplar var gazetecilik jargonunda, onları kullanabilirdiniz. Fakat çok önemli bir haberin "tartışmaya açık" olduğunu gerekçe göstererek o habere sayfalarınızda hiç yer vermezlik edemezsiniz. O günlerde yazdığım Hürriyet eleştirisinin son cümlelerini hatırlatarak bitireyim: "Nokta'nın iki haberinin son zamanların en önemli iki haberi olduğu açık bir şekilde ortaya çıkmış durumda. Acaba Hürriyet'çiler şimdi ne diyor? Son zamanların en önemli iki haberini 'görmeyen' en büyük gazete olmak nasıl bir duygu acaba?"

"Günlükler" hakkında ne yazmışlardı: Küçük bir seçki...

Ertuğrul Özkök (Hürriyet) "Bir süredir medya çarşısında emekli bir komutanın günlüğü olduğu iddia edilen belgeler dolaşıyor. Ciddi basın büyük bölümü, bu belgelere itibar etmedi. Ama askere karşı antipatisi belli bazı çevreler, mal bulmuş Mağribi gibi bunun üzerine atladı. Adı geçen komutan ısrarla 'Bunlar benim günlüklerim değil' diyor. Komutanı yakından tanıyan insanlar, onun kişiliği ile asla uyuşmayacak ayrıntı ve iddialar bulunduğunu söylüyor. Belli ki birileri 'özel bir imalat' yapmış. Ama takan yok. Yayınlar var gücüyle devam ediyor. ?imdi ben de soruyorum. Bu bir 'sivil andıç' değil mi? Günde otuz kez demokratlıktan söz edenlerden çıt yok. Yani asker yaptığı zaman andıç oluyor da, aynı haltı siviller yediği zaman 'haber' mi oluyor? Demokratlığımız işte bu kadar..."

Mehmet Yılmaz (Hürriyet) "Söz konusu metinlerde benim de adım geçiyor. Milliyet Genel Yayın Yönetmeni olduğum dönemde Ankara'da yenilen bir yemek bu. Yemekte benimle birlikte gazetenin sahibi Aydın Doğan, gazetenin Ankara Temsilcisi Fikret Bilâ, zamanın Jandarma Genel Komutanı ?ener Eruygur da vardı. Bir kere şunu söyleyeyim: O metinlerde iddia edilen konuşmalar bu yemekte cereyan etmedi. Kimse bize 'basının satılmış olduğundan, aleyhlerinde yazanlara gazetemizde yer vermememiz gerektiğinden' söz etmedi. O günlerin sıcak konusu olan basının bağımsızlığı üzerinde duruldu. Bunun dışındaki konuşmalar, genellikle askerlik anılarıyla ve olağan sohbet konularıyla ilgiliydi. Ve 'anılar hayali değil, çünkü anlatılan olayların

detayları gerçekçi' diye düşünenleri hayal kırıklığına uğratacak bir not: Benim adım bile yanlış yazılmış! Kurmay okulunu bitirip oramiralliğe kadar yükselmiş bir askerin günlüklerini yazarken asla yapmayacağı bir yanlış!"

Ruhat Mengi (Vatan) "İnsan düşününce bir kuvvet komutanının, bir oramiralin 18'lik genç kızlar gibi her olayı satır satır ve şifresiz olarak tüm detaylarıyla yazmasını hiç de akla yakın bulmuyor."

01.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Ben yazmadım, Banu yazdı"

Alper Görmüş 04.04.2008

Merhaba sevgili Taraf okuru... Eğer aşağıdaki metinleri okumadıysan, lütfen önce onları oku; aksi takdirde "ne anlatıyor bu adam" deme ihtimalin pek yüksektir...

Tekrar merhaba, devam ediyorum: İsmail Saymaz'ın mektubunu ve Banu Uzpede'ın ona cevabını okudunuz. Benim, Saymaz'ın haberi çerçevesinde söyleyecek ilave sözüm yok, Banu Uzpede hepsini söylemiş. Ben sadece Saymaz'ın mektubunda yer alan ve haberinin bu sayfadaki eleştirisiyle hiç ilgisi olmamasına rağmen ona telefonda verdiğim "Madem haksızlığa uğradığını düşünüyorsun, eleştirilerini yaz, gönder, tek kelimesine müdahale etmeden yayımlarım" sözü doğrultusunda çıkarmadığım şu bölümüne cevap vereceğim: "Görmüş, 'Ben yazmadım, Banu yazdı' diyerek, kolaylıkla sıyrılabilceğini mi düşünüyor? Çalışmamla, 'Parodi-haber' diye akli sıra dalga geçerken, geçmişini 'yanlış haberi kapak yapmakla' kirlettiğini unutacağımızı, 'Hâlâ nasıl oluyor da kritik yazıyorsunuz' diye sormayacağımızı mı zannediyor?" Birinci nokta, yani "Ben yazmadım, Banu yazdı" diyerek "kolaylıkla sıyrılma" meselesi: İsmail Saymaz beni telefonla ilk aradığında metni Banu Uzpede'ın yazdığını fark edememişti her nasılsa, benim yazdığımı sanıp konuşmasını öyle kurunca, durumu kendisine izah ettim. Galiba o ilk konuşmaya gönderme yapıyor. Bilmiyorum, sayfama koyduğum bir metne sahip çıkmama korkaklığını gösterebileceğimi hakikaten düşünüyor mu Saymaz? İkinci nokta: İsmail Saymaz, Yeni Aktüel'in yayın yönetmenliğini yürüttüğüm sırada yayımlanan "Eski Ermeni Patriği Kalustyan ile eski Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan anne bir kardeşmiş" kapağını hatırlatıyor. İzninizle bu faslı biraz geniş tutmak istiyorum. Saliya...

RADİKAL MUHABİRİ İSMAİL SAYMAZ'DAN MEKTUP VAR

Medyaironik: Doğru habere eğri kritik!

28 Mart'ta bu köşede, Radikal gazetesi muhabiri İsmail Saymaz'ın "Bu gidişata dikkat, Türkiye Denizli olmasın" başlıklı haberinin eleştirisi yayımlandı. Saymaz'ın bu eleştiriye itirazı var. Aşağıda, gönderdiği metnin tümünü yayımlıyorum:

Medya kritiklerinin yapıldığı bu köşede, 28 martta 'Bu gidişata dikkat, Radikal Hürriyet olmasın' başlıklı e-postaya yer verildi. E-posta, Banu Uzpede adlı 'eski Taraf muhabiri yeni Taraf okuruna' aitti. Uzpede adlı 'okur', Radikal'de 24 martta benim imzamlı yayımlanan 'Bu gidişata dikkat! Türkiye Denizli olmasın' başlıklı haberi eleştiriyordu. Evet, eleştiri, her 'okur' gibi Uzpede'ın de hakkı. Elbette, 'okuduğunu anlama ve yorumlayabilme' yetisine sahip olmak kaydıyla... ?öyle ki: 1- Uzpede, haberimde, Denizli Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi'nde türbanlı çalışanın bulunmasına ilişkin bilgiye ve bunun 'tuhaf' sözcüğüyle sunulmasına içlermiş. "Radikal muhabiri, türbanlı görevliyi görmemiş, çünkü türbanlı olduğu için saklanıyormuş!" diyerek,

bu 'keşfini' telaşla parantez içine alıyor. Sonra da, "Bu durum Saymaz'a, Radikal yazı işlerine tuhaf mı geliyor" diye soruyor. Bana 'tuhaf' gelen, Uzpeder'in, kritiğini yaptığı haberde yayımlanan türbanlı çalışanın fotoğrafını görmemesi. Bir de kalkıp, "Görmeden yazmışlar" diyebilmesi! Hem 'tuhaf' hem gülünç değil mi? (Alper Görmüş'e katkı: Haberin 'tuhaf' kısmı çökmedi. Sadece Kültür Bakanlığı'nın açıklaması yayımlandı. Fakat evet, 'çöken' bir şeyler var: O da, 'Mükemmel!' diyecek denli sizi heyecanlandıran kritiğin kendisi...) 2 - Uzpeder, haberimin girişine koyduğum ironik tasviri, "Ağaçsız AKP ormanı, gür Atatürk ormanı" ifadesini garipsemiş. Kentte gözlemlediğim çelişkiyi bu biçimde ifade etmemi anlamıyor, anlayamıyor. Biraz çabala, sevgili okur! 3 - Uzpeder izinsiz bağımlılık konferansı düzenlediği 'suçlamasıyla' hakkında soruşturma başlatılan ve bu haberden sonra ceza alan öğretmen Oğuz Namık Günbay ile görüşülmediğini ileri sürüyor. Uzpeder hiç, öğretmenin, kamu görevlisi olduğu için açıklama yapamadığını akıl etmedi mi? Bu yüzden haberin bazen soruşturma evrakı üzerinden yazıldığını, çalışma riske girmesin diye karşı görüşün kimi zaman haber yayımlandıktan sonra alınabileceğini tahmin etmedi mi? Varsayalım ki Uzpeder, nasıl haber toplanır bilmiyor. Peki Görmüş, köşesinde ağırladığı 'eski Taraf muhabiri'ne bunu hiç anımsatmadı mı? Buraya kadar, gazetecilik tartışmasından çok, basit bir 'okuma yazma/okuduğunu anlama' sorunundan bahsediyoruz. Ben asıl Görmüş'ün, bu ucuzluğa nasıl yol verdiğini anlamak istiyorum. Görmüş, "Ben yazmadım, Banu yazdı" diyerek, kolaylıkla sıyrılabilceğini mi düşünüyor? Çalışmamla, 'Parodi-haber' diye aklı sıra dalga geçerken, geçmişini 'yanlış haberi kapak yapmakla' kirlettiğini unutacağımızı, "Hâlâ nasıl oluyor da kritik yazıyorsunuz" diye sormayacağımızı mı zannediyor? Uzpeder'in tek doğru saptaması şu: "Gazeteci, ekmeğini taştan çıkaran kişi"dir. El hak, öyledir. Ben, Denizli'de iki gün geçirip ekmeğimi taştan çıkarırken, Görmüş ve 'okuru' Uzpeder, bu 'kritiği' nereden çıkarıyor? Oturdıkları yerden mi?

BANU UZPEDER'İN CEVABI

Muhabir sinirlenmekte haklı

İsmail Saymaz'ın yanıtındaki tırnak işareti sarfiyatından ve tarzından anlıyoruz ki, pek sinirlenmiş. Ancak, gazeteci, yazdığı her satırdan sorumludur, kendi haberinin ağırlığını kaldırmaktan da elbette... 1- Eleştiride, türbanlı görevlinin fotoğrafına dair tek kelime etmedim. "Muhabir, türbanlı görevliyi görmemiş, çünkü görevli saklanıyormuş" ironisini yaparken, İsmail Saymaz'ın kendi yazdığı cümleye vurgu yaptım: "İlk kattaki büro bölümünde çalışan kadın memur ortalıkta görünmüyor. Çünkü türbanlı." İsmail Saymaz'ın kendisine ait bu vurgu, gerçekten tarafsız bir vurgu mu? Veya bu haberi yazarken, Denizli'ye şeriat geldiğini kanıtlamaya çalışan muhabirlerden saklanan o türbanlı görevlinin bundan sonraki hayatını nasıl geçireceğine ilişkin bir fikrimiz var mı mesela? 2 - Çelişkiyi, AK Parti ve Atatürk Ormanı vasıtasıyla kurmak, tam da bu habere yakışacak bir tavır. AK Parti ormanında daha az ağaç olunca ne olmuş oluyor yani? Benim de itirazım, haberi basitleştiren bu zorlama ilişkiye zaten. 3- Haberde, Oğuz Namık Günbay'ın laik ve demokrat tutumu nedeniyle soruşturma geçirdiği bize söyleniyor. Günbay, kamu görevlisi olduğu için konuşmamış. Normalde haberimizi oluştururken, iddiamızı iki tarafa da doğrulatmıyor muyduk? Peki, diyelim ki, karşı tarafın görüşü de çalışma riske girmesin diye yayımlanmamış. Gazetecinin tarafsız dilinin tam da burada devreye girmesi gerekmez miydi? İddialara daha şüpheli yaklaşmak, yani gazetecinin en önemli görevlerinden birini yapmak, okurun da bu haberi böyle okumasını sağlamak, bu kadar zor bir şey mi?

Keşke öyle olsaydı

Evet, Türk basınında her muhabir, bu neviden "konjonktür böyle gerektiriyor" haberleri yapmak zorunda kalabilir. Ama nasıl? Ağlaya ağlaya. Yani, biz haberimizi gerçekten tarafsız bir dille örmeye çalışırız, gerisi yazışlerine ve okura kalır. Ama İsmail Saymaz'ın haberin örerken kullandığı vurgular ve Denizli'ye şeriatın geldiğini kanıtlama çabası, ne yazık ki haberin böyle yapıldığını söylemiyor bize. Yani keşke ben okuduğumu

anlamamış, Alper Görmüş de tongaya düşmüş olsaydık. Keşke mesele sadece AK Parti ormanının aslında orman-morman olmaması, Radikal’de zaten o türbanlı görevlinin fotoğrafının yayımlanması olsaydı. Mesele, şimdiye kadar gazetecilik soğukkanlılığını ve tarafsız dilini korumak konusunda Türkiye’deki birçok muhabire örnek olacak haberler yapan İsmail Saymaz’ın haberini bu dille ve tarafgirlikle yazmış olması, Radikal’in de bu habere evsahipliği yapmasıdır. Evet, İsmail Saymaz sinirlenmekte o kadar haksız değil, ben de “Denizli’ye şeriat geliyor” haberine imza atmış olsaydım, kendimi iyi hissetmezdim.

04.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye’de gazetecilik ve köşe yazarlığı işte böyle yapılıyor...

Alper Görmüş 08.04.2008

Milliyet gazetesi yazarı Melih Aşık 30 martta “Nokta Macerası” (her nedense, internet versiyonunda “Nokta Darbesi”) başlıklı bir yazı yazdı. Taraf’ın 26 mart tarihli “DARBE BELGELENDİ” manşetinin üzerine oturtulmuş yazıyı okuyunca çok şaşırdım, çünkü Taraf’taki kısacık haber metnini tamamen yanlış anlamıştı ya da öyle yansıtmayı daha doğru bulmuştu. Tuttum kendisine bir cevap yazdım. Aynı gün, bana bir e-posta göndererek cevabımla ilgili sorular sordu. Bu sorular beni şaşkınlığın çok ötesinde bir yerlere taşıdı ve bunu ona ifade ettim. Bugün, Melih Aşık’la bu yazışmalarımızı aynen yayımlayacağım, çünkü şaşkınlığımı paylaşacak birilerine ihtiyacım var. Görün bakın, Türkiye’de gazetecilik ve köşe yazarlığı nasıl yapılıyor... Yazışmalarımızın naklen yayınına geçmeden önce, Taraf’ın manşetini (26 Mart) hatırlatmak, sonra da Aşık’ın bu manşetten yola çıkarak yazdığı yazıyı bilginize sunmak istiyorum. Taraf’ın manşeti: Biliyorsunuz, gazetemiz Emniyet kaynaklarına dayanarak, Darbe Günlükleri’nin Özden Örnek’in Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’ndaki bilgisayarından çıktığını ve bunun bir rapor haline getirildiğini haberleştirmişti. Aynı haberde mesele bana da sorulmuş, ben de “7 martta Ergenekon Savcısı’na verdiğim günlüklerin bilgisayar ortamındaki kopyasının böyle bir incelemeye tutulmuş olabileceği” tahminimi anlatmıştım.

Aşık’ın yazısı

Melih Aşık, 30 martta bu haber üzerine bakın ne yazdı (yazının konumuzla ilgili son bölümünü aynen yayımlıyorum): “29 şubat günü Alper Görmüş adliyeğe üç büyük valiz dolusu günlükle geldi. Duruşma öncesi bol bol resim çekti. Valizlerde her şey vardı ama aranan CD yoktu. Duruşmada yargıcın kararı şu oldu: ‘Valizlerdeki belgelerin konuyla ilgisi yoktur. Açılmadan iadesine... Konuyla ilgisi bulunan iddiaların yer aldığı ve çözümü 60 sayfa tutan CD’nin mahkemeye sunulmasına...’ Derken Taraf gazetesi üç gün önce şu manşeti attı: ‘Darbe belgelendi!’ ‘Taraf’a göre... Ergenekon Soruşturması’nı yürüten İstanbul Cumhuriyet Savcısı Zekeriya Öz, Deniz Kuvvetleri eski Komutanına ait olduğu açıklanan günlüklerle ilgili olarak Alper Görmüş’ün bilgisine başvurmuş, o arada bilgisayar ortamındaki günlüklerin bir kopyasını almıştı. Daha sonra günlükler Emniyet’te incelenmiş, İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nden bir yetkili, metinlerin orijinal halinin, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’na ait hangi bilgisayardan çıktığının resmî yazıyla belgelendiğini söylemişti... (Kim bu yetkili, belli değil...) Sonuçta; Alper Görmüş’ün mahkemeye götürdüğü üç bavul dolusu belgenin Emniyet’te incelendiği anlaşılıyor... Bu belgeler Özden Örnek’in günlüğü olabilir, olmayabilir... Ancak onlar kanıt değil. Kanıt ‘Çözümü 60 sayfa tutan CD’... Acaba Alper Görmüş bu CD’yi de savcıya verdi mi? Bu CD’nin içindeki kayıtların Özden Örnek’e ait olduğu kesinleşti mi? Konunun özü burası. Ve bu konuda hiçbir ayrıntı yok haberde. Bir merakımız

daha var tabii; Alper Görmüş eğer CD'yi Savcı Zekeriya Öz'e verdiyse, elinde bu CD vardiysa, neden mahkemeye vermedi?"

Naklen yayın...

Buradan sonra sadece Melih Aşık'la aramızda geçen yazışmaları aktaracağım. Başlıyorum: Alper Görmüş: "Sayın Melih Aşık, 30 mart tarihli 'Açık Pencere'de yer alan 'Nokta macerası' başlıklı yazınız, ideolojik ve siyasi önyargılarınızın gazeteciliğinizi nasıl zedelediğini bir kez daha görmeme vesile teşkil etti. Bakın, Taraf'taki küçücük bir haberi okuduktan sonra yazdığınız küçücük bir yazıda kaç tane maddi hata yaptınız:

1. 'Sonuçta; Alper Görmüş'ün mahkemeye götürdüğü üç bavul dolusu belgenin Emniyet'te incelendiği anlaşılıyor.' Taraf'taki haberde Emniyet'te incelenen şeyin 'üç bavul dolusu belge' olduğuna dair bırakın tek bir kelimeyi, tek bir imâ gösterebilir misiniz?
2. 'Özden Örnek'in günlüğü olabilir, olmayabilir. Ancak onlar kanıt değil. Kanıt, 'Çözümü 60 sayfa tutan CD'... Acaba Alper Görmüş bu CD'yi de savcıya verdi mi?' Yazdıklarınıza inanmak hakikaten çok zor. Taraf'taki haber döne döne tam bunu ve sadece bunu söylüyordu.
3. 'Bu CD'nin içindeki kayıtların Özden Örnek'e ait olduğu kesinleşti mi?' Taraf'ın haberindeki, Emniyet'in hazırladığı raporu ben de görmedim henüz; 11 nisandaki duruşmada bunu talep edeceğiz. Ama ben sadece sözünü ettiğiniz '60 sayfanın CD'si'ni değil, üç bin sayfa civarındaki günlüklerin tamamının CD'sini savcı Zekeriya Öz'e vermiştim. Buradan, Emniyet'in açıklamasının bunların tamamının (60 sayfa dâhil) Özden Örnek'e ait olduğu yönünde olduğu sonucunu çıkarıyorum. Siz farklı bir sonuç çıkarabilirsiniz, ama bunu izah etmeniz gerekir.
4. 'Alper Görmüş eğer CD'yi Savcı Zekeriya Öz'e verdiyse, elinde bu CD vardiysa, neden mahkemeye vermedi?' Bunu yazmadan önce, yargılandığım mahkemenin kalemine bir telefon açsaydınız, CD'nin mahkeme dosyasında olduğunu öğrenecektiniz. Son bir not: Sözü edilen Emniyet raporu henüz hukuki bir sonuç doğurmamıştır. Bunun için talebimiz doğrultusunda istetilip mahkeme dosyasına girmesi ve mahkemenin bu konuda bir karar vermesi gerekir. Daha fazlasını söylemememin nedeni bu hukuki durumdur. Zamanı gelince başka söyleyeceklerim de olacak." Melih Aşık: "Sayın Alper Görmüş... 1. Savcıya götürdüğünüz şeyin mahkemeye götürdüğünüz üç bavul belge olduğunu siz 3. maddede söylüyorsunuz... Üç bin sayfalık günlük diyorsunuz... Bu defa iki bavula sığıdıysa onu bilemem. Bu ayrıntının sözünü etmeye neden gerek duyduğunuzu da anlamadım. 2. 29 şubattaki dava ile ilgili haberleri okudum... Orada size: - Bu bavulları götürün, bize 'Çözümü 60 sayfa tutan CD'yi verin' denmedi mi? Ola ki gazetelere yanlış yansıdı. Ama bir düzeltme görmedim. Ben de yazdım aynı şeyi. Açıklama göndermediniz. Sözü edilen o CD'yi verdiğinizi söylüyorsunuz. Duruşmadan sonra mı verdiniz? Eğer duruşmada verdiyseniz neden basına mahkemenin sizden 60 sayfalık CD'yi istediği yansıdı? Bilgilendirirseniz memnun olurum." Alper Görmüş: "Melih Bey, Ne yapmaya çalıştığınızı hakikaten anlayamıyorum. 1. Size yazdığım metnin üçüncü maddesinde 'Üç bin sayfa civarındaki günlüklerin tamamının CD'sini' savcıya verdiğimi söylüyorum, siz hâlâ 'Savcıya götürdüğünüz şeyin mahkemeye götürdüğünüz üç bavul belge olduğunu söylüyorsunuz' diye yazıyorsunuz. Ardından da 'belki iki bavul' esprileri falan... Beni şunu söylemeye mecbur bıraktınız, hakikaten üzülerek, özür dileyerek yazıyorum: Lütfen gerek Taraf'taki haberi, gerekse de size yazdığım metni bir arkadaşınıza falan okutun. 2. Evet, 29 şubattaki duruşmada bana aynen öyle dendi: 'Bu bavulları götürün, bize çözümü 60 sayfa tutan CD'yi verin...' Ben de duruşma hâkimine 11 nisandaki yeni duruşmadan önce ileteceğimi bildirdim. Ve mart ayı içinde, o 60 sayfayı da içeren ve kâğıda döküldüğünde üç bavulluk bir döküme ulaşan CD'yi (aslında DVD; siz öyle yazıyorsunuz diye ben de CD diye gidiyorum) Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz'e ve mahkemeye verdim. Ne zaman? Zekeriya Öz'e 7 martta, Mahkemeye 25 martta. Sanırım her şey açık... Bir şey daha: Sizi yorduğum için kusura bakmayın, cevabımın yayımlanması ricamdan da vazgeçiyorum.

Olan biteni önümüzdeki cuma günü Taraf gazetesindeki köşemde yazmaya karar verdim.” Melih Aşık: “Alper Bey... Laf kalabalığı ve haddinizi aşan hakaretler arasında sorumun cevabını kaynatmaya çalışmışsınız... Neden o 60 sayfa içeren DVD elinizdeydi de 29 şubatta üç bavul dolusu belge arasında mahkemeye vermediniz?” Ben, işte tam bu noktada havlu attım ve artık bir cevap yazmadım. Maruzatım bundan ibarettir. Ne diyorsunuz?

ÖNEMLİ NOT. Geçen yazımda, bugün için, “Geçmişini ‘yanlış haberi kapak yaparak kirlüten’ ve hâlâ haber kritiği yazmaya cüret eden Alper Görmüş” mevzuuna girme sözü vermiştim size. Fakat Melih Aşık meselesi öne çıktı, o nedenle sözümü cuma günkü yazımda yerine getireceğim.

08.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Meşhur Aktüel kapağıyla ilgili ilk ve son cevabımdır...

Alper Görmüş 11.04.2008

Biliyorsunuz, Radikal gazetesi muhabiri İsmail Saymaz, manşetten yayımlanan, “Bu gidişata dikkat... Türkiye Denizli olmasın” başlıklı haberine bu sayfada getirilen eleştiriyile ilgili olarak bana bir cevap metni göndermiş, ben de telefonda ona verdiğim söz doğrultusunda metnin tümünü yayımlamıştım. O metinde şöyle bir cümle de yer alıyordu: “(Alper Görmüş), geçmişini ‘yanlış haberi kapak yapmakla’ kirlettiğini unutacağımızı, ‘hâlâ nasıl oluyor da kritik yazıyorsunuz’ diye sormayacağımızı mı zann ediyor?” Mektubu sunarken, bu bölüme bir cevabım olacağını söylemiş, ancak araya “Melih Aşık mevzuu” girdiği için geçen yazımda sözümü yerine getirememiştim; sıra nihayet ona geldi. Hemen söyleyeyim: 2005’in eylül ayında Yeni Aktüel dergisinin kapağında yer alan ve benim genel yayın yönetmenliğimden istifamla sonuçlanan söz konusu habere ilişkin bugüne kadar orada burada bazı yazılar çıktı. Hiçbirine cevap vermedim. Bu vesileyle, bunların tümüne de cevap vermiş olacağım. Temel iddiası “Eski Ermeni Patriği Kalustyan’la eski Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan kardeş” olan haberi, derginin 8. Sayısının “Editör” sayfasında şöyle sunmuştum: “(...) Sözünü ettiğim uzun soluklu dosyanın ilk sayfasında, yıllardır ortalıkta dolaşan spekülâtif bir iddiayı, ‘Bu spekülasyon değil, gerçek’ diyen çok önemli bir kaynağa dayandırarak haberleştiriyoruz. Haber kaynağımız, Almanya Ermeni Cemaati’nin saygın lideri ve Ermeni Kilisesi Başpiskoposu Karekin Bekçiyân. Bekçiyân Yeni Aktüel’in teybine aynen şöyle dedi: ‘Eski Ermeni Patriği ?inork Kalustyan eski Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan’ın anne bir kardeşi olduğunu bana defalarca anlattı.’ Ama hangi Lütfi Doğan? Çünkü peş peşe diyanet işleri başkanlığı yapmış iki Lütfi Doğan var. Bu soruyu her iki Lütfi Doğan’a da sorduk...” ?u satırlar da, Yeni Aktüel’in bir sonraki sayısında kaleme aldığım, “Gazetecilikte tehlikeli bir ruh hali: Ya haberim düşerse?” başlıklı, özeleştirici nitelikli yazıdan: “(Önceki sayıdaki) bu sunuş, ilk bakışta bütün unsurları tamamlanmış bir haber duygusu veriyor okura. Öyle ya, ortada adı sanı belli, itibar sahibi bir haber kaynağının ortaya attığı bir iddia var ve üstelik iddiada adı geçen kişilere de derginin sayfaları ardına kadar açılmış. “Türkiye’deki genel geçer gazetecilik-habercilik standartları düşünüldüğünde ortada problem yokmuş gibi görünüyor. Çünkü bizim gazeteciliğimizde, adı sanı belli bir kaynak bir iddia öne sürdüğünde, hele ki iddialar gazetecinin ‘işine geliyorsa,’ ilave araştırma yapmaya hiç gerek görülmez. Sonradan iddiaların gerçeği yansıtmadığı ortaya çıktığında da gazetecinin savunması kabaca şöyledir: ‘Ben haberi masa başında uydurmadım, kaynağım belidir; bana bunları o anlattı, ben de haberleştirdim.’ “Sözü edilen kaynak, hakkında iddialar öne sürdüğü kişi ya da kurumlarla husumet içindeymiş ya da gazeteciye bir ‘âlet’ gibi kullanarak kamuoyuna dezenformasyon pompalıyormuş, bunların hiçbir önemi yoktur. Oysa ‘Ben haberi masa başında uydurmadım, kaynağım bellidir, bana bunları o anlattı, ben de haberleştirdim’ savunmasının hiçbir geçerliliği yoktur. Çünkü bu meslek, mensuplarına ‘Bir iddiayı doğrulamak

için gösterilmesi gereken çabanın tamamını göstermeden iddiayı haberleştirmemek' görevi yükler. "Dergimizin kapağındaki 'Ermeni patriğiyle Diyanet İşleri Başkanı kardeşti' haberi bu görevin layıkıyla yerine getirilmediği bir örnek olarak duruyor karşımızda."

Ne yapmamız gerekiyordu?

Almanya Ermeni Cemaati'nin lideri ve Ermeni Kilisesi Başpiskoposu Karekin Bekçiyân'ın dergiye yaptığı açıklamanın ardından, söyleşiyi henüz haberleştirmeden yaptığımız araştırmada, doğruluğu konusunda bugün de kimsenin itirazı olmayan şu bilgilere ulaştık: Tehcirden sonra bir süre annesiyle birlikte yaşayan Kalustyan'ın daha sonra annesiyle irtibatı kopmuş, çocukluğunu Lübnan'daki bir Ermeni yetimhanesinde geçirmişti. Annesi ise kaldığı Yozgat'ın İğdeli köyünde bir Müslümanla yeniden evlenmiş, ondan da çocukları olmuştu. Kalustyan'ın annesi, hayatının son döneminde, artık bir patrik olan oğluyla yeniden buluşmuş, hatta son günlerini İstanbul'da, oğlunun yanında geçirmişti. Bunlar, bugün de yalanlanmayan bilgilerdi. Fakat bizim haberimizin iddiası şuydu: "Kalustyan'ın annesinin Müslüman kocasından olan çocuklarından biri, eski Diyanet İşleri Başkanı Lütfi Doğan'dır!" Peki, biz dergi olarak hangi görevi layıkıyla yerine getirmemiştik? Ne yapmıştık da 'Bir iddiayı doğrulamak için gösterilmesi gereken çabanın tamamını göstermeden iddiayı haberleştirmemek' şeklindeki gazetecilik prensibini ihlal etmiştik? Derginin, işaret ettiğim 9. Sayısında bu soruya verdiğim cevap şöyleydi: "Çok basit: Eski Ermeni Patriği Kalustyan'ın çocukluğunun geçtiği Yozgat'taki İğdeli Köyü'ne gitmemiştik. Dergimizin piyasaya çıkmasından bir gün sonra Anadolu Ajansı'nın (AA) geçtiği ve bazı gazetelerin kullandığı haberi okuduğumuzda bunun ne büyük bir ihmal olduğunu hemen anladık: AA muhabirleri Kalustyan'ın annesinin 1950'lere kadar yaşadığı bu köye gitmiş, Kalustyan'ın yeğeniyle görüşmüştü. Bu kişi, Kalustyan'ın annesinin daha sonra bir Müslümanla evlenerek din değiştirdiği bilgisinin doğru olduğunu, çocuklarını bu köyde büyüttüğünü, ama Lütfi Doğan adında bir çocuğunun olmadığını anlatmıştı. "Haber gazetelerde çıktığında zaten Yeni Aktüel muhabirleri de İğdeli'deydi ve onların araştırmaları da her iki Lütfi Doğan'ın Kalustyan'ın kardeşi olamayacağını gösteriyordu. "İşin tuhaf tarafı şuydu: Haberin bir noktasında, o köye gitmemiz gerektiğini biz de düşündük. Çünkü böylece Patrik Kalustyan'ın annesinin, Kalustyan'ın köyden uzaklaştırılışından sonra daha ne kadar köyde yaşamaya devam ettiğini öğrenebilecektik. Eğer çok uzun yıllar orada kaldıysa, Müslüman olan ikinci kocasından olduğu iddia edilen Lütfi Doğan'ın da onun çocuğu olarak o köyde uzun yıllar yaşamış olması gerekirdi. Ve biz o köye gitseydik, Karekin Bekçiyân'ın iddialarının doğrulanmadığını anlayabilecektik. Ama bu arada tamamen doğrulanmış şu haberi verebilecektik: 'Ermeni Patriği Kalustyan'ın annesi Müslüman.'"

"Atarsın muhabiri, sürdürürsün yönetmenliği"

Gelelim bugüne... İsmail Saymaz'ın haddini epeyce aşarak sarf ettiği "Yalan haberle geçmişini kirletme" meselesi işte budur. Ona ve onun gibi düşünenlere söyleyeceğim şey şudur: Hata yapmak insana ait bir şey, önemli olan hatayı kabul etmek ve onu bir daha tekrarlamamak için elinden geleni yapmaktır. Ben, hatamı kabul ettim, derhal özeleştiri yaparak okurlardan özür diledim. Ama bunlarla dahi huzur bulamayacağımı anlayınca da istifa ettim. Hiç unutmuyorum, o günlerde karşılaştığımız Haluk ?ahin, şakayla karışık işi abarttığımı, böyle durumlarda yayın yönetmeninin haberi yapan muhabir ya da muhabirleri işten atarak görevine devam ettiğini anlattı bana. Bir şey daha: O günlerde bütün bu hikâyeyi İstanbul Bilgi Üniversitesi'ndeki öğrencilerimle birlikte "vaka" olarak inceledik, ayrıca sınavda soru olarak sordum. Son olarak şunu diyeceğim: Ben yaptığım hatayı hiçbir zaman gizlemedim, hatta dediğim gibi ders malzemesi haline getirdim. Birileri bunu ikide bir hatırlatarak benim gazetecilik geçmişimi kirletemez. Aktüel'deki özeleştiri yazısını şöyle bitirmiştik: "Böylece gördünüz: Hata yapmayan bir ekip değiliz, ama size karşı 'Bu kadarını herkes yapıyor canım'a sığmayacak kadar da dürüstüz. Bu kadarı size yeter mi, bilmiyoruz." O zaman sadece okurlarımıza değil, herkese yetmişti bu. Fakat sonradan, "malzeme malzemedir, hem ayrıntılar unutuldu, biz istifayı falan da hiç anmadan belden aşağı darbemizi indirelim" diyenler çıktı, belli ki daha da çıkacak. Bu ise

benim bu çerçevedeki ilk ve son cevabım olacak. Bu sayfayı kişisel bir meseleye ayırmak zorunda kaldığım için hepinizden özür diliyorum.

11.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe Günlükleri davası: Görenler, görmeyenler, görmüş gibi yapanlar...

Alper Görmüş 15.04.2008

"Darbe Günlükleri" davasının beraatla sonuçlanmasını gazetelerin nasıl verdiğini, Sabah yazarı Umur Talu'nun 13 nisan tarihli, "İlişmiş gazeteci" başlıklı yazısından birkaç cümlemin rehberliğinde dikkatinize sunacağım: Birinci cümle: "Devir şu: Neyi yazdığın, gösterdiğinden ziyade, neyi görmezden geldiğin, gözden kaçırmaya uğraştığın, yokmuş farz ettiğin önemli." Talu, bu cümlemin ardından günümüz "kitle gazeteciliği"nde iki tür "görmezden gelme" grubu bulunduğunu savunuyor: Birinci grup: "Paralel terör, suikast, sabotaj, iç karışıklık, darbe gibi amaçlara adanmış mantar bombaları, sırf iktidara karşıdırlar diye göremeyen, deşemeyen, neredeyse mazur gösterebilecek bir 'kitle gazeteciliği'..." İkinci grup: "Bunları iyi gören, ama her iktidarın olduğu yerde şart olan sorgulamayı, iktidar eleştirisini, kitlesel sorunların önemini, karşı kitleleri görmezden gelen bir başka 'kitle gazeteciliği'..." Kolayca tahmin edebileceğiniz gibi, bizim hikâyemizdeki "görmezden gelenler" birinci grupta yer alıyor. Gelin şimdi birlikte bakalım, "Darbe Günlükleri" haberinde kim, neyi, nasıl görmezden gelmiş?

Haberin en önemli unsurları?

Darbe Günlükleri davası, üçüncü duruşmada beraatla sonuçlandı. Dolayısıyla bu duruşmaya ilişkin en önemli bilgi "beraat kararı"ydı ve haberi veren bütün gazetelerin bunu öne çıkarmaları eşyanın tabiatı gereğiydi. Fakat ikinci ve üçüncü duruşma arasında yaşanan iki önemli gelişme ve bu gelişme karşısında şikâyetçi Özden Örnek'in avukatının öne sürdüğü argüman; yani toplam üç unsur çok önemliydi. Derdi, hakikate "media"lık (ortam) yapmak olan bir gazetecilik, her şeyden önce bu üç gelişmeyi okurlarına aktarmalıydı. Benim incelemem buradan hareketle olacak... Neydi bu üç unsur? Sırasıyla aktarayım: DARBE GÜNLÜKLERİ'NİN CD'LERİ: Davanın ilk duruşmasında (19 eylül) hâkim, benden günlükleri mahkemeye verip vermeyeceğimi sordu. Ben de kendisine ikinci duruşmada (29 şubat) mahkemeye getireceğimi söyledim. İkinci duruşmada, bilgisayar ortamında bulunan günlüklerin 17 klasör ve üç valiz tutan çıktılarını mahkemeye ibraz ettim. Mahkeme başkanı, günlüklerin el yazısı ile tutulduğunu sandığını; bilgisayar ortamında olduğunu bilmediğini; bu durumda kendilerine de aynı şekilde CD olarak sunmam gerektiğini söyledi. Ben de kendisine bir sonraki duruşmadan (11 nisan) önce CD'yi mahkemeye sunacağımızı söyledim. Ve duruşmadan iki hafta kadar önce, 25 martta avukatlarım bu CD'yi mahkemeye iletti. Birinci nokta bu: Düzgün bir haber, başından beri kamuoyunu en fazla meşgul eden "günlükler mahkemeye sunulacak mı" sorusuna cevap teşkil eden bu gelişmeyi içermeliydi. CD'LERLE İLGİLİ EMNİYET'İN TEKNİK RAPORU: Bu unsurun önemini en iyi Taraf okurları takdir edecektir. Biliyorsunuz, gazetemiz, Emniyet kaynaklarına dayanarak, Ergenekon soruşturmasını yürüten savcı Zekeriya Öz'ün, benden aldığı günlüklerin bilgisayar ortamındaki bir kopyasının teknik incelemesini yaptırdığını ve bu incelemenin sonucunda günlüklerin eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek'in bilgisayarından çıktığını tespit ettiğini duyurmuştu. Taraf'ın manşetten verdiği haber, bu yönde tutulmuş bir rapordan da söz ediyordu. Son duruşmanın en önemli gelişmesi buydu kuşkusuz. Bir anlamda "darbe kanıtı" sayılacak bu raporun dosyaya mutlaka girmesi gerekiyordu. Ben ve avukatlarım duruşmaya bu temel taleple

girdik. Ne var ki, duruşma savcısı Süleyman Aydın'ın "Sanığın kendini savunabilmesi için elindeki en önemli delildir, talep kabul edilmeli" yönündeki mütalaasına rağmen, duruşmanın hâkimi gerekçe talebimizi reddetti. Gerekçesi şöyleydi: "Ben günlüklerin el yazısı olduğunu sanıyordum, CD'lerde kayıtlı olduğunu bilseydim istemezdim zaten, çünkü yasadışı yollardan elde edildiği için delil sayılmaz." Oysa ikinci duruşmada günlüklerin CD formatında mahkeme sunulmasını isteyen kişi bizzat hâkimin kendisiydi. Bu noktayı fark eden dikkatli bir muhabir olsaydı, yazacağı haber öbür gazetelerin haberlerinden farklılaşır; fakat böyle bir muhabir çıkmadı. İkinci nokta bu: Düzgün bir haber, mahkemenin kimsenin beklemediği bir anda, tam da "darbenin kanıtı"nın mahkemeye doğru yola çıkması ihtimalinin belirttiği bir anda bittiği bilgisini okurlarının dikkatine sunmalıydı. ÖRNEK'İN AVUKATININ TEPKİSİ: Özden Örnek'in avukatının, Emniyet'in teknik raporunun mahkemeye getirilmesine ilişkin talebimize verdiği tepki de çok önemli ve çok anlamlıydı. Avukat, CD'ler delil sayılamayacağı için onlarla ilgili olduğu söylenen raporun da geçersiz olduğunu, keza mahkemenin kendisinin bir bilirkişi heyeti oluşturmasına da karşı çıkacaklarını beyan etti mahkemeye, Yani, CD'lerle ilgili herhangi bir işlem yapılmasına kesinlikle karşıydılar. İkinci duruşmada günlüklerin bilgisayar ortamında olduğunu, üçüncü duruşmadan önce bunların mahkemeye iletileceğini öğrenen müşteki avukatı, o duruşmada "CD'nin delil olamayacağına" dair hiçbir şey söylememişti. Peki, arada ne değişmişti? Benim yorumum şöyle: Arada Emniyet'in hazırladığı bir teknik rapor olduğu ortaya çıkmıştı ve bu rapor müşteki avukatının tavrını değiştirmişti. Üçüncü nokta bu: Düzgün bir haber, başından beri "müvekkilim bilgisayarda böyle bir günlük tutmamıştır, Nokta'da yayımlanan şeyler sahtedir" diyen müşteki avukatındaki bu tavır değişikliğini mutlaka içermeliydi.

Gazeteler nasıl verdi?

Peki, haberin bu olmazsa olmaz unsurları gazetelerin haberlerinde nasıl yer aldı ya da almadı? Fakat bir dakika, oraya gelmeden önce şu soruyu soralım: Bu habere hiç yer vermeyen gazeteler var mıydı acaba? Soru başlangıçta saçma gelebilir, çünkü neticede son bir yılın tartışmasız en önemli haberinden ve ona ilişkin davadan söz ediyoruz. Saçma gelmesin, burası Türkiye, nitekim ben baktım ve şu gazetelerde (ki daha önce konuya ilişkin bolca tezvirata yer vermişlerdi) haberin hiç olmadığını gördüm: Yeniçağ, Ortadoğu, Tercüman, Güneş... ?u gazetelerde kısa bir beraat haberi vardı ama yukarıda işaret ettiğim unsurların hiçbiri yoktu: Hürriyet, Cumhuriyet, Birgün, Evrensel, Sözcü... Bu gruptaki gazetelerden Hürriyet, Cumhuriyet ve Sözcü'nün neden böyle bir gazeteciliği tercih ettiklerini anlayabiliyorum (hatta Sözcü'nün beni mahcup ettiğini de söylemeliyim, ben onun "haberi hiç vermeyenler" kategorisinde yer alacağını sanıyordum). Fakat Birgün ve Evrensel beni şaşırttı. Tamam, son zamanlardaki "Yiyin birbirinizi" şeklindeki "sosyalist çizgi"nin haberlere nasıl yansıdığını izliyorum, fakat iş buralara kadar mı vardı? İş, iyice açığa çıkan bir darbe girişimini, sırf "düşmanım"a karşı örgütlenmiş diye iç sayfalarda minik haber olarak görme, ilaveten haberin en önemli unsurlarını ıskalama noktasına kadar mı geldi? Umur Talu'nun sözleriyle, "Paralel terör, suikast, sabotaj, iç karışıklık, darbe gibi amaçlara adanmış mantar bombaları, sırf iktidara karşıdırlar diye göremeyen, deşemeyen, neredeyse mazur gösterebilecek" bir "sosyalist gazetecilik"le mi karşı karşıyayız? ?u gazeteler ise sözünü ettiğim unsurları nispeten ya da tümüyle karşılayan gazetelerdi: Milliyet, Zaman, Taraf, Radikal, Vatan, Vakit, Sabah, Yeni ?afak, Bugün, Star. Son bir not: Haberi en küçük veren gazete "Büyük Gazete" idi. Ki, zamanında tezvirat konusunda ondan önde gideni yoktu. Geçenlerde hatırlatmıştım, bu gazetenin genel yayın yönetmeni günlükleri "özel imalat" diye nitelemiş, başka bir yazarı (Mehmet Yılmaz), "Günlüklerde benim adım yanlış yazılmış, bu da günlüklerin sahte olduğunu gösteriyor" buyurmuştu.

15.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gökhan Özgün'ü okuyor musunuz?

Alper Görmüş 18.04.2008

Bu sayfada kendime ayda bir Radikal yazarı Gökhan Özgün'den alıntı yapma hakkı tanıdım! Öyle! Sonuncusu sanırım bir ayı da geçti. Öyleyse buyurun, Özgün'ün "laikler"i anlattığı "Latife" başlıklı yazısından seçtiğim bölüme:

Hayat tarzımız tehlikede diye bağırıyor birileri, hayat tarzımız büyük tehdit altında. Doğrudur. Yerden göğe kadar haklılar. Tarzları tehlikede. Hem de fena halde tehlikede. Çünkü bu tarzın kafasına silah dayanmış, tetik düştü düşecek. Böyle giderse, silah patlayıverecek. Bu 'hayat tarzından' geriye kalanları duvardan kazımak gerekecek. Buraya kadar haklılar. Ama bir de kör nokta var bütün bu hezeyanın içinde. Tek ve küçük bir nokta. Basit ama büyük bir gerçek. Hem teşhisi hem tedaviyi baştan sona değiştirecek bir gerçek. Kafalarına dayanan silah, kendi ellerinde duruyor. Silahın tetiğini kendi parmakları kasıyor. Bu tablonun hüznü ünlü bir şiirde gizli. 'Yara da benim. Bıçak da. Cellat da benim. Kurban da.' Laik kesim büyük bir kriz yaşıyor. Tarzına hayat katmadığı, katamadığı için büyük bir çözülmenin eşiğinde. Lime lime dökülüyor. Üç-beş kişinin sözleri ve imparatorun bütün askerleri hayata bir-iki tosladığında paramparça olan bu tarzın parçalarını bir araya getiremiyor. İntihar hezeyanı katliam hezeyanına dönüşüyor. Kendi kafasına sıkmadan evvel kurşunu, sekiz çizerek namluyla, şarjörü önce etrafa boşaltıyor. Artık kendini gizleme lüksü de yok. Gelecek korkusundan, yüzünü geçmişe dönmüş. Hayatsız bir tarz uğruna ölümden medet ummuş. Yalnızca savaşta varolabiliyor. Soğuk ya da sıcak savaşta.

18.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İntihal avcılığının mevsimi mi var?

Alper Görmüş 18.04.2008

Eski Başbakanlık Müsteşarı Ömer Dinçer'in, yayımladığı bir kitapta intihale (bilimsel hırsızlık) başvurduğu iddialarıyla ilgili olarak yıllar boyunca yeri göğü inleyen "laik basın"ımız, benzer bir iddia bu kez "laikliğin bekçisi" kurumdan çıkınca öyle bir "üç maymun" tavrı sergiledi ki, o kadar olur! Bu gazetenin okurları olarak siz hemen anladınız: Mehmet Baransu'nun Taraf'ın manşetinden yayımlanan ve Gülhane Askeri Tıp Akademisi'nin (GATA) Komutanı Mehmet Zeki Bayraktar'ın intihal yaptığı yönündeki kuvvetli iddiaları aktaran haberinden söz ediyorum. İsterseniz haberi şöyle bir hatırlayalım önce... ?öyle başlıyor ve geliyordu Baransu'nun haberi: "GATA'daki törende Gül'e 'Cumhurbaşkanım' yerine ısrarla 'cumhurbaşkanı' diye hitap eden Tümgeneral Bayraktar, kariyerini de ilk adının kısaltması olan 'M'yi buharlaştırarak sağlamış. Tümgeneral M. Zeki Bayraktar'ın göz doktoru Zerrin Bayraktar'ın uluslararası bir dergide yayınlanan iki makalesini kendi yayınıymış gibi göstererek önce terfi ettiği, ardından profesör olduğu ve bu yayınlar sayesinde rakiplerinden daha fazla puan alarak GATA dekanlığına getirildiği ileri sürüldü. "Uluslararası dergilerdeki makaleler, sahibinin ön adının sadece baş harfi ile açık soyadı yazılarak yayımlanıyor. Bu nedenle Zeki Bayraktar'ın kendisi gibi göz doktoru olan Zerrin Bayraktar'ın, Z. Bayraktar adıyla yayımlanan makalelerini kendisine aitmiş gibi gösterdiği ve 2005 ve 2006'da iki kez dosyasına koyduğu bu makalelerle, 88 puan aldığı iddia edildi." Haber bundan sonrasında, doğruluğu yönünde okuyanda hiçbir kuşku bırakmayacak bir ayrıntı düzeyinde devam ediyor ve bitiyordu.

Başta Oktay Ekşi, herkes tam siper!

İntihal haberleri, basınımızın sevdiği haber türlerinden... Uzun yıllar İhsan Doğramacı'nın, "Annenin Kitabı"nı ünlü doktor Benjamin Spock'un "Baby and Child Care" kitabından bölümler apartarak yazdığını konuştuk. Bu konuda ilk iddiayı 29 Kasım 1981'de Uğur Mumcu Cumhuriyet'te öne sürmüştü. Benim hatırladığım, basında mesele son olarak Devrim Sevimay'ın 18 Nisan 2006'da Vatan gazetesinde Doğramacı'yla yaptığı söyleşide yeniden gündeme gelmişti. Yani anlayacağınız sağıcıyla solcusuyla, İslamcısıyla laikiyle çeyrek asır boyunca etinden, sütünden, derisinden nemalandığımız bir intihal haberimiz var, bu bir. Aradakileri geçip, popülerlikte ve zamana dayanıklılıkta Doğramacı'nın hikâyesiyle yarışabilecek yegâne hikâye gibi görünen "Ömer Dinçer Vakası"na gelelim... Bu vakanın birinciden önemli bir farkı var: Burada intihalle suçlanan kişi, Başbakan Tayyip Erdoğan'ın müsteşarı olduğu için, habere asıl müşteri olan gazeteler "laik basın"dan çıktı haliyle. Baş rollerde Hürriyet gazetesi başyazarı Oktay Ekşi vardı. Olayın ilk ortaya çıktığı şubat 2004'ten, Dinçer'in milletvekili seçildiği temmuz 2007'ye kadar Ekşi'nin kaç makale yazdığını Allah bilir, ama ben sadece o ay içinde birkaç tane yazdığını biliyorum. 11 şubat 2004 tarihli ilk yazının giriş bölümüyle yetinelim, bu kadarı bize Ekşi'nin bir "intihalcı"ye haddini bildiriyor olmaktan ne kadar büyük bir haz duyduğunu göstermeye yetiyor çünkü: "Biz Başbakanlık Müsteşarı Prof. Dr. Ömer Dinçer'in sadece 'Laiklik, Cumhuriyet ve Milliyetçilik gibi birçok temel ilkenin artık işlevlerini kaybettikleri' inancında olmasından ve bu görüşlerini halen aynen koruduğunu söylemesinden rahatsızdık. (...) Meğer Dinçer'le ilgili, üzerinde durulacak nokta sırf bu değilmiş. Sayın Dinçer'in 'bilim adamı kimliği'nde de tartışmalı noktalar varmış." Doğrusu haber Taraf'ta ilk yayımlandığında bir an için bu yeni intihal iddiasının üçüncü en uzun soluklu intihal haberi olacağı düşüncesi geçti aklımdan. Ne saflık! İddiaların hedefi olan kişinin "laikliğin bekçisi" bir kurumun mensubu olduğunu bir an unutmuştum. Bu unutkanlıkla intihallerin "laik intihal" ve "İslami intihal" şeklinde ikiye ayrıldığını; "laik intihal"lerin de gene kendi içinde "sivil-laik intihal" ve "asker-laik intihal" şeklinde bölündüğünü ıskalamıştım. Bunları aklıma getirince her şey yerli yerine oturdu: Doğramacı'yla ilgili intihal iddiasının pekâlâ üzerine gidilebileceğini, fakat iddia bir "paşa"yla ilgiliyse o zaman işlerin değişeceğini idrak ettim, zihnîmdeki kargaşadan kurtuldum, rahatladım!

?öylesi Ekşi'ye yakışmaz mıydı?

Oktay Ekşi, 31 Ağustos 2007 tarihli yazısında, GATA Dekanı Mehmet Zeki Bayraktar'ın "M" diyemediği törende gerçekleşen başka nezaketsizliklere dikkat çekmiş, bu türden davranışları kınamıştı. Hatırlayalım: "Gazeteler ve televizyonlar, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün salona gireceği anons edilince kimin hemen, kimin ağırdan alarak ayağa kalktığı... Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın yerine oturmak için Cumhurbaşkanı'nın oturmasını beklemediği... Bir öğrenciye diplomasını vermek için yerinden kalktığı ve diplomayı verip yerine döndüğü sırada Cumhurbaşkanı'nı selamlamadığı gibi olağan koşullarda kimsenin dikkat etmeyeceği ayrıntılarla doluydu. Açık konuşalım... Bu böyle gitmez. (...) "Çünkü istesek de istemesek de ortada meşruiyetini reddedemeyeceğimiz bir Cumhurbaşkanı var. Ortada bin yılı aşkın süredir bağımsız yaşamış bir ulusun uzun süre boyunca oluşturduğu "devlet" gelenekleri var. Ortada, milletin hakemliğiyle ulaşılmış bir sonuç var." ?imdi, bu isabetli eleştiriyi de göz önünde bulundurduğumuzda, İntihal haberlerini yorumlarken kalemi gürül gürül akan Oktay Ekşi'nin GATA Dekanı'yla ilgili olarak şöyle bir şey yazması elvermez miydi?: "Biz GATA Dekanı Mehmet Zeki Bayraktar'ın sadece törende sergilediği nezaketsizlikten rahatsızdık. Meğer Bayraktar'la ilgili, üzerinde durulacak nokta sırf bu değilmiş. Sayın Bayraktar'ın 'bilim adamı kimliği'nde de tartışmalı noktalar varmış." Pardon pardon... İntihaller kendi aralarında ikiye ayrılırdı, onlardan biri de gene kendi içinde...

18.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'İroniden nasipsiz' Milliyet okurlarının intikamı...

Alper Görmüş 26.04.2008

Beni en sonunda, "Melih Bey, lütfen şu yazdıklarımı bir arkadaşınıza falan okutun" deme noktasına getiren Melih Aşık'la yazışmalarımızı size aktarmıştım (Taraf, 8 nisan). Melih Aşık vakasının üzerinden iki hafta bile geçmeden, şimdi de Meral Tamer vakası patladı. Biraz sonra anlatacağım bu ikinci vaka da okuduğunu anlamama (daha doğrusu önyargının insanı nasıl yanıltabileceği) üzerine... Doğrusu koca basın dünyasında neredeyse sürrealist sayılabilecek iki hatanın sahiplerinin aynı gazetenin yazarları olması bana hayli ilginç göründü; bir gazete için moral bozucu bir yazar profili... Hayır, beklediğiniz gibi hemen 'Meral Tamer vakası'nın ayrıntılarına girecek değilim. İzninizle ben de kendimce bir yazarlık numarasına başvurup mevzuu bambaşka bir kurguyla anlatacağım size. Böylece sizi "Ne acaba şu Meral Tamer vakası" merakının içinde tutacak, bu köşeden kopmamanızı sağlayacağım. Hem, başlığımı yukarıdaki gibi attıktan sonra bir anlamda buna mecburum da: Öyle ya, bir metin her şeyden önce başlığını izah ederek girmelidir konusuna, öyle değil mi?

Ulagay ve Milliyet okurları

Değerli okurlar, bu yazıya aslında, Yeni ?afak'ta Kürşat Bumin'le birlikte hazırladığımız Kronik Medya'nın 9 Nisan 2004 tarihli sayısındaki "Moral bozucu bir okur profili" başlıklı yazıma nazire, "Moral bozucu bir yazar profili" başlığını seçecektim. 2004'teki o yazıda, gene bir Milliyet yazarı olan Osman Ulagay'ın ironik yazısını tek bir Milliyet okurunun anlamamış olması üzerinde duruyor, durumdan yakınan Osman Ulagay'a hak veriyordum. O yazının girişinde şöyle özetlemişim Ulagay ve Milliyet okurlarının arasındaki meseleyi: "Milliyet yazarı Osman Ulagay, CHP yönetimini ironik ama net bir biçimde eleştiren yazısından (5 Nisan 2004) okurları tam tersi bir sonuç çıkarınca, ikinci bir yazıyla (7 nisan) ne demek istediğini 'ironik olmayan' bir dille açıklamak zorunda kaldı... Ulagay, nezaket gösterip 'suç'u kendi üzerine alıp meseleyi kapattı ama bizce durum çok vahim..." Gerçekten de vahimdi. Hayır, yanlış (da) anlaşılabilecek bir yazı değildi Ulagay'ın. Kemal Derviş'le bünyesi bir türlü uyum içine giremeyen CHP'yi kıyasıya eleştiriyor, bu partiyi bir tür 'küflü peynir'e benzetiyordu. Yazıdan bir bölümü siz de okuyun: "CHP'nin başına bir de Kemal Derviş belası çıktı. Adamın 'emperyalizmin ajanı' olarak Türkiye'ye gönderildiği ve DSP'deki 'peynirler'i yenmez hale getirdikten sonra şimdi de CHP'ye musallat olduğu ortada. CHP'deki 'peynirler'i de mahvedecek bütün 'bakteriler' adamın çantasında sanki, oraya buraya saçıp duruyor. Yok değişime ayak uydurmakmış, yok çağdaş sosyal demokrasiyle Atatürkçülüğün senteziymiş, yok toplantılara katılıp raporlar hazırlamakmış. Akli sıra dağdan gelip bağdakileri kovacak, maazallah 'eski peynir'den anlamayan kitleleri kazanıp CHP'yi mahvedecek. Neyse ki CHP'deki ve kimi sol mahfillerdeki 'zinde güçler' tehlikenin farkına vardı sonunda. Yakında defterini dürerler şu Derviş'in ve biz de ağızımız sulanarak şarküteri vitrinlerine bakmaya devam ederiz." Ne oldu biliyor musunuz, bu yazıyı doğru anlayan bir tek Milliyet okuru bile çıkmadı. Ama şu türden Milliyet okurları bolca çıktı (Osman Ulagay'ın özetlemesiyle): "Kemal Derviş'e haksızlık ettiğimi belirterek onun aslında ülkeye ve CHP'ye yararlı olmak için çaba gösterdiğini belirtenler ve onu 'bela' olarak nitelememi yakışksız bulanlar... Kemal Derviş'in CHP ve ülke için bir 'bela' olduğunu açıkça yazdığım ve CHP'yi de mahvetmesine imkân bırakmadan uyarı görevini yerine getirdiğim için beni kutlayanlar." Bense o yazıyı şöyle bitirmişim: "?aka gibi, değil mi? Ama bizce işin şakası yok! Ciddi ciddi üzerinde durulması gereken bir vakayla karşı karşıyayız."

Dört yıl sonra gelen intikam

Buraya kadar olan kısımdan, bir Milliyet yazarının (Osman Ulagay) Milliyet okurlarının ironi fakirliğini yüzlerine vurmasından tam dört yıl sonra, gene bir nisan ayında bu defa bir Milliyet yazarının (Meral Tamer) benzer bir fakirlikle malûl olduğunun ortaya çıktığını anlamışsınızdır. ?imdi artık bu vakanın ayrıntılarına geçebiliriz... Olayımız, Hürriyet yazarı Yurtsan Atakan'ın Türkiye'deki YouTube yasaklarını ironik bir dille kınadığı yazısıyla (16 nisan) başlıyor. Durumdan beni haberdar eden okurumuz Adnan Tonguç'un sözleriyle: "Yurtsan Atakan, son zamanlarda bazı mahkemelerin almış olduğu erişim tahdit kararlarını, uydurma bir hikâyeyle, 'mübalağa

/absürd seviyeye taşıma' tekniğini kullanarak, hicvetmiş, ve bu çeşit kararların saçmalığını ve daha da mühimi lüzumsuzluğunu göstermiş." Atakan'ın 'mübalağa' sanatını konuşturduğu "New York uçuşları yassah hemşerim" başlıklı yazısından birkaç bölüm aktarmak, doğrusu pek güzel olurdu ya, yer darlığından bunu yapamayacağım. Ama Meral Tamer'in "Türkiye nereye gidiyor" sorusunu cevaplarken referans verdiği Atakan'ın yazısından ne anladığını okuyunca, onun nasıl bir ironi yaptığı konusunda fikir sahibi olacaksınız. Meral Tamer'in yazısından tadımlık bir bölüm aktarıyorum (bu arada kuvvetle öneriyorum, Yurtsan Atakan'ın yazısını ve Meral Tamer'in ona referans veren yazısını mutlaka okuyun): "Dün Hürriyet'te Yurtsan Atakan'ın köşesinde hayretle okudum: Eşi ve küçük çocuğuyla havaalanına kadar gittiği halde THY ile New York aktarmalı Los Angeles'e uçamayıp bavullarıyla eve dönmek zorunda kalmışlar. Çünkü İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi, The New York Times gazetesindeki PKK'nın terör örgütü sayılmaması gerektiğini savunan bir makale nedeniyle New York uçuşlarını yasaklamış. Atakan 'Ben New York'a gitmiyorum ki' diye itiraz edecek olmuş; aktarma da yasak, Los Angeles'e Amsterdam üzerinden de gitmeye kalkmayın. Gaziantep Asliye Hukuk Mahkemesi de porno yayınlar nedeniyle Amsterdam'a uçuşları yasakladı' yanıtını almış."

Kabahat ve ondan büyük bir özür!

18 Nisan tarihli Milliyet'te, Meral Tamer'in köşesinde şöyle bir 'özür' yazısı çıktı: "İki hafta önce 'Bu kadarı fazla geldi, bana müsaade' diyerek, Türkiye'nin akıllara durgunluk veren gündeminden uzaklaşabilmek için tatile çıkmıştım. Ya bana tatil yetmedi, ya da ordusundan AKP'sine, yargısından CHP'sine Türkiye'de son 7-8 aydır olup bitenler bana artık o kadar absürd görünüyor ki, Yurtsan Atakan'ın Hürriyet'teki köşesinde, internetteki yasakları eleştirmek için yazdığı ironik yazıyı gerçek zannedip, New York Times'ta yer alan Türkiye aleyhtarı bir makale nedeniyle İstanbul-New York uçuşlarının mahkeme kararıyla birkaç saatliğine yasaklanabileceğini bile mümkün görüyorum." Bana sorarsanız, kabahatten de büyük bir 'özür'le karşı karşıyayız. Hep söylüyorum, samimi, yürekten bir özür her türlü hatayı affettirebilir, ama bu öyle bir özür değil! Aslında ortada özür bile yok! Bilmiyorum, belki de ben naiflik ediyorum, belki de okurumuz Adnan Tonguç haklıdır ve ortada özürle falan düzeltilemeyecek çok daha temel bir sorun vardır. Yani: "Bunu yapabilen bir gazetecinin, değerlendirme kabiliyeti, espri anlayışı, ve Türkiye'yle dünyayı takip kabiliyeti hakkında ne düşünürsünüz? Böyle bir gazetecinin yapacağı değerlendirmeleri nasıl ciddiye alırsınız? Perihan Mağden fevkalade haklı; bazı köşe yazarları kapmışlar bazı 'köşeleri' ve yüksek tirajlı gazetelerde yazmak suretiyle memleketin efkâr-ı umumiyesini şekillendirmekte neredeyse mutlak bir rol oynamaktalar..."

22.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğrulatılmamış iddianın haberleştirilmesi: Mayınlarla dolu bir gazetecilik alanı...

Alper Görmüş 26.04.2008

Gazetecilerin, bir iddianın (hatta söylenti mertebesindeki bir iddianın) izini sürerek ortaya çıkardıkları haberlerin listesi yok elimizde, ama olsaydı, muhakkak ki göreni epeyce şaşırtacak kabarıklıkta bir liste olurdu. Sadece bu bile kamusal nitelikli söylenti-iddiaların, siyasi gazeteciliğin burun kıvrıp geçeceği şeyler olmadığını göstermeye yeter. Fakat bir o kadar da riskli bir alandır bu; bumerang gibidir, vurmak için kullanırsınız, vurulursunuz. Çünkü bazen şöyle olur: Gazeteci, "herkesin bildiği bir sır"ı doğrulatmaya çalışır, fakat bu bir türlü mümkün olmaz. Sonunda, risk alıp iddiayı haber haline getirir. Gazeteciyle siyasi söylenti arasındaki karşılıklı ilişki, öz itibarıyla sokaktaki insanla sıradan söylenti arasındaki ilişki gibidir; söylenti, her an her gün

biraz daha inandırıcı gelir insana. Ve bir noktadan sonra gazeteci de tıpkı sıradan insan gibi duyduklarını birileriyle paylaşma ihtiyacı duymaya başlar. Bu ihtiyaç, gazeteci açısından çok daha güçlüdür, çünkü sıradan insan için geçerli olmayan ilave bir kışkırtıcı unsur vardır devrede: Görev duygusu... Bu girizgâhı, Taraf'ta (8 nisan) önce bir köşe yazısı olarak çıkan, bundan 10 gün kadar sonra ise bu kez gazetenin manşetine "Demek doğruymuş" şeklinde yansıyan bir iddianın yol açtığı sonuçla ilgili olarak yaptım. Hatırlayalım: Basında "Ya darbe ya 367" diye formüle bağlanan bir tehditle ilgiliydi iddia. Buna göre, Anayasa Mahkemesi'nin meşhur "367 kararı" öncesinde bir kuvvet komutanı Anayasa Mahkemesi Başkanı Tülay Tuğcu'yu arayarak "Ya bu karar çıkar ve Cumhurbaşkanı seçimi süreci durdurulur ya da biz yönetimi devralırız" demişti. Sonra Hasan Cemal, İsmet Berkan ve Taha Akyol gibi yazarlar da girdi devreye ve iddiaları kendilerinin de duyduğunu, cevaplandırılmaları gerektiğini yazdılar. Ama bir cevap gelmedi, işte 10 gün kadar sonra da Taraf manşetten bir daha "Demek ki doğruymuş" yorumunu yaptı. Sonrasını da biliyorsunuz: Bazı gazeteciler, adı imâ edilen komutana (o zaman Deniz Kuvvetleri Komutanı olan Yener Karahanoğlu) ve Tülay Tuğcu'ya iddiaları sordular, ancak her ikisi de bu iddiaları yalanladılar. Nihayet geçtiğimiz günlerde şimdiki Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç da katıldı yalanlama kervanına...

Taraf okurunun eleştirisi

Taraf okuru Bahattin Cal bana gönderdiği 22 nisan tarihli mektupta (altındaki notta bunları gazete yönetimine de ilettiğini yazıyordu), gerek Çongar'ın köşe yazısının gerekse de Taraf'ın manşetinin olumsuz sonuçlara yol açtığına inandığını yazıyordu. Değerli okurumuzun başka eleştirileri de var. Gerek o eleştirilerdeki titizlik gerekse de Taraf'ın Türk basınındaki özel yerine ilişkin söyledikleri, onun, niyeti "üzüm yemek" olan bir okur olduğunu gösteriyor bize. O nedenle, başlangıçtaki sadece tartıştığımız habere ilişkin görüşlerini aktarma planımdan vazgeçip, mektubunun tümünü dikkatinize sunmaya karar verdim. Biraz uzun ama, olsun. Aktarıyorum, ardından birkaç şey daha söyleyeceğim: "Taraf, Ankara'da, bulunduğum siteye ya az sayıda geliyor ya da hiç gelmiyor diye garip bir abonelik sisteminin parçasıyım, gazeteye dünyanın parasını ödüyorum; 40 kuruşluk gazete bana 1,10 YTL'ye mal oluyor. Hiç önemli değil. Bir yanda Doğan medyası; bir yanda, Kemalizm eleştirilerine açık, ancak patriarka ve AKP eleştirilerine tahammülü olmayan Fethullahçı medya; Taraf, çok gerekli ve yaşaması için fedakârlıklarda bulunmamız gereken bir zemin. "Ancak, görüyorum ki, son zamanlarda Taraf hızla sıradanlaşıyor. İşte size, son birkaç günde, birinci sayfadan girdiğiniz birkaç başlık örneği... Sadece klişelerin annesi değil, manipülatif gazeteciliğin de alamet-i farikası olarak 'ders verme' deyimi: "Bir Cumhuriyet savcısından tek derste demokrasi" (Taraf, 19 nisan). "Tabloid gazetecilik geleneğine uygun yargısız infazlar: "Fenni kürtajcı Naile" (Taraf, 17 nisan). "Türk basın geleneğinin bir klasiği olarak, basının lümpen lâkaplar yaratma ya da kullanma ihtiyacı: "Yiğido'yu kimse yabana atmasın" (Taraf, sürmanşet, 20 nisan). "Ve, muhtemelen basın klişeleri içerisinde, en acıklı olanı: Yerli bir kişi ya da olayı bir yabancıya ya da yabancı olaya benzeterek duyurma (bugünkü Taraf'tan): "Sultans of the AK Parti" ve "Kürt Picasso." "Bu son başlıkta, belli belirsiz, Kürtlere yönelik bir "aşağılama" da yok değil. Hayır, bilinçli olarak yapılan bir şeyden söz etmiyorum. Fakat, düşünün, başlık gücünü, 'Kürt' ile 'Picasso' arasında bulunduğu varsayılan kültürel kontrasttan alıyor. Bir başka ifadeyle, Kürt, Picasso imgesinin göndermede bulunduğu sofistikasyonun mefhum-u muhalifi gibi algılanıyor. Kısaca, bir 'böylesi de var!' haberi. "Dahası, sağolsun Yasemin Çongar (ve giderek ilkeli gazetecilikten daha çok sapan, iyi araştırılmamış haberler yapmaya başlayan Taraf), Anayasa Mahkemesi'ni aklamış oldu. Mahkeme, 367 kararını, biliyorsunuz, ana muhalefet partisi liderinin açık tehdidi ve çok sert bir askeri muhtıranın belirlediği bir bağlamda aldı. Mahkeme'nin, alacağı kararın yönü için, koskoca muhtıra ortada dururken, bütün ülke ayağa kalkmışken, sadece 'bir kuvvet komutanının' sözüm ona yaptığı bir tehdide ihtiyacı mı vardı Allah aşkına? Bu bir. İkincisi, siz hâlâ Türkiye'de ulusalcı ittifakın ağırlık noktasının askerî bürokrasi olduğunu mu düşünüyorsunuz? Söz konusu haberiniz, bir anlamda sivil bürokrasiyi, özellikle de yargı bürokrasisini aklamış olmuyor mu? Demek, siz, bir kuvvet komutanından tehdit gelmeseydi, Mahkeme bütünüyle hukuki bir karar verirdi diye düşünüyorsunuz? Doğrusu, aşkolsun."

Mesele kapanmış değil, ama...

Gördüğünüz gibi, okurumuz, ortaya çıkan sonucun, tartıştığımız meselenin gazetecilik açısından gerçekten de mayınlı bir alan olduğunu pek güzel koymuş ortaya. İlaveten, kaşla göz arasında yaptığı mükemmel bürokrasi analiziyle, devlet içindeki anti-demokratik odaklanmalarda önemli değişiklikler olduğunu da hatırlatıyor bize. Yanlış anlaşılmasın: Buraya kadar söylediklerimden ve okurumuzun eleştirisine katıldığımı gösteren sözlerimden, meselenin kapandığını, Anayasa Mahkemesi'ne böyle bir tehdidin hiç yapılmadığını düşündüğüm sonucu çıkarılmasın. Sabah'tan Emre Aköz gibi düşünüyorum ve tıpkı onun yaptığı gibi "Darbe Günlükleri"nin de ilk ortaya atıldığında "sahte" diye damgalandığını hatırlatıyorum. Benim derdim başka: Benim derdim, bütün bu hikâyenin sonucunda kamuoyunda oluşan algı; ki onu da okurumuz Bahattin Cal gayet güzel izah etmişti zaten. Bu yazıyı, Darbe Günlükleri'nden küçük bir alıntıyla bitireyim... Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök, Aralık 2003'teki Yüksek Askerî Şûra hazırlık toplantısında, "hükümete karşı eylem planı" konusunda tek tek bütün generallere söz veriyor. Donanma Komutanı Orgeneral Yener Karahanoğlu (Ağustos 2005 - Ağustos 2007 arasında Deniz Kuvvetleri Komutanı) sıra kendisine geldiğinde görüşünü şöyle açıklıyor: "Pozitif eylem için neredeyiz? Acaba geç mi kalıyoruz? İcraatlarının izlenerek sonuçlarına göre karar vereceksek, geç kalabiliriz."

25.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taraf'ın sürmanşetindeki şaşırtıcı püriten-legalist vurgu...

Alper Görmüş 29.04.2008

Taraf'ın 26 nisan tarihli sayısının sürmanşeti: "DA?LICA... 13 ?EHİTTEN SADECE 10 HAFTA SONRA..." Alt başlık: "21 Ekim'de PKK taburu basıp 13 eri şehit etmiş, sekiz asker 'vatana ihanet'ten içeride... Komutan Yrb. Dirik ise içkili yılbaşı partisinde..." Birinci sayfa spotları: "BU CEPHEDE E?LENCE VAR / Bu video görüntüsü Taraf'ın eline birkaç gün önce geçti. Dağlıca Tabur komutanı Yarbay Onur Dirik ve tüm komuta kademesinin yılbaşı partisinin görüntüleriyle... BÜTÜN KOMUTANLAR SARHO? / Parti PKK'nın 21 ekimde basıp 13 askeri şehit ettiği taburda veriliyordu. Üç saat boyunca su gibi içki içiliyor ve komutan Dirik dahil herkes dut gibi sarhoş oluyordu... BUNU SİZ DE BİR DÜ?ÜNÜN / Yayımlamalı mıydık? İzlediklerimiz yasalara göre suçtu. Dahası 10 hafta önce baskın yemiş, komutan üstelik askerlerini suçlamıştı... Yayımlamaya karar verdik." Haberin devam sayfasındaki başlığı ise böyle bir eğlencenin yol açabileceği muhtemel tehlikelere dikkat çekiyordu: "SINIRLARDA TEHLİKELİ E? LENCE..." Gazetemizin sorduğu gibi, haberde anlatılanları ben de düşündüm ve sonuçta böyle bir haberin ya hiç yayımlanmaması, yayımlanacaksa da hiç değilse "sınırdan yarattığı tehlike"yi merkeze alarak yayımlanması gerektiği kanaatine vardım. Bu yazıyı, gerekçelerimi sizlerle paylaşmak ve tartışmak üzere kaleme alıyorum...

Temel itiraz noktalarım...

Ben bu habere temel olarak, içerdiği güçlü ahlakçı (neredeyse püriten) ve legalist vurgular nedeniyle itiraz ediyorum. İkinciden, yani legalite ve kural arayışından başlayalım... Haber boyunca birkaç kez, yapılan şeyin "kural dışı", "yasaya göre suç" olduğu hatırlatılıyor. Birinci sayfa spotlarındaki ibareyi tekrar etmeden öbürlerine şöyle bir bakalım: "(...) Kamera görüntülerinde, askerî kanunlara göre yasak olmasına rağmen Tabur Komutanı Yarbay Onur Dirik başta olmak üzere, komutan ve erler taburda içki içiyor." "Türk Silahlı Kuvvetleri'nde Görevli Devlet Memurları'nın Disiplin Hukuku Kanunu'nun 477 Sayılı Disiplin Suçları'nın D bendine göre 'Göreve

sarhoş gelmek, görev yerinde alkollü içki içmek' suç. Cezası ise kademe ilerlemesinin durdurulması, fiilin ağırlık derecesine göre memurun, bulunduğu kademedeki ilerlemesinin bir ila üç yıl durdurulması." Bu noktada bir soru sormak istiyorum: Aynı görüntüler, mesela Trakya'da bir taburda ve gene bir yılbaşı gecesinde çekilip Taraf'a ulaştırılsaydı, gazete bunları "disiplin suçu" içerdiği gerekçesiyle yayımlayacak mıydı? Bence bu sorunun cevabı "hayır"dır. Peki, öyleyse bu kadar legalite, disiplin ve kural vurgusuna ne gerek vardı? Bu "hayır" cevabı, bizi "püritenlik" mevzuuna getiriyor. Gazetemizin sunuşundan anlıyoruz ki, bu haber, salt "yasa dışı" bir eylem olduğu için değil, aynı zamanda güçlü bir "ahlak dışılık" da içerdiği için gazetenin sürmanşetine yerleşmiştir. Bence püritenliğe varan bu ahlak arayışı da haberde, alkollü eğlencenin "Dağlıca baskınından SADECE 10 hafta sonra" yaşanmış olduğu vurgusunda kendini ele veriyor. Bu noktada da bir soru soracağım: Bu alkollü eğlence, baskından ne kadar zaman sonra gerçekleşseydi, gazetemiz eğlencede bir problem görmeyecekti? Mesela bir başbakan, çocuğunun ölümünden 10 hafta sonra bir eğlence mekânında görüntülense, bunda bir haber değeri görmeli ve "insaf yani" tonunda haberleştirmeli miyiz? Böyle bir hakkı bize kim verir? Bir başka soru: Eğlencenin "içkili" olmasının özellikle vurgulanması ve bu çerçevedeki nüans arayışları da garip değil mi? Haberde öyle bir hava var ki, sanki eğlence içkisiz olsaydı gazetemiz meseleyi bu kadar da uzatmayacaktı? Bu çerçevede haberdeki şu ayrıntıları aktarmak isterim: "Askeri kanunlara göre yasak olmasına rağmen Tabur Komutanı Yarbay Onur Dirik başta olmak üzere, komutan ve erler taburda içki içiyor. Görüntülerden, gecenin sonuna doğru askerlerin oldukça sarhoş oldukları açıkça anlaşılıyor. / Masaların üzerinde rakı, votka ve şarap şişelerinin yanı sıra bira kutuları da bulunuyor. Görüntülerdeki bir er 'Tabur komutanının rakısı bitti, rakı bulun' diyor. Rakı bulunmaması üzerine de kendisine bira veriliyor. / Kamera kaydında Onur Dirik, elinde rakı kadehiyle sık sık görüntüye giriyor.

O ayrıntılar niye?

Haberin üslubu da rahatsız ediciydi. Sanki, videoda izlediğimiz kişilerin "yasa ve ahlak dışı" eylemini (arkadaşlarının ölümünden "sadece" 10 hafta sonra taburda bir içkili eğlence düzenlemek) aktarmakla kifayet etmeyen, ilaveten onları rencide de etmeye gayret eden bir üslup... ?u ayrıntılar beni çok rahatsız etti. "Onur Dirik, elinde rakı kadehiyle sık sık görüntüye giriyor. Bir ara getirilen davulu boynuna asıp çökertme şarkısını çalıyor, piste çıkıp dans ediyor. / Komutanlardan biri davulcu ere 'Çökertmeyi biliyor musun' diye soru soruyor. Bu arada söze giren Dirik 'Ama ben size bir tane atarım. Ben size asimetrik bir hareket çekeyim, valla' diyerek, oturduğu koltuktan kalkıyor ve davulcudan davulu alıp boynuna astıktan sonra 'Çökertme'yi çalmaya başlıyor. Diğer komutan ve erler de ellerinde içki kadehleri, pistin ortasında çökertme oynamaya başlıyor. 'Teslim olmayalım da Halilim, aman kurşun saçalım' nakaratını askerlerin hep bir ağızdan yüksek sesle söylemeleri ise görüntülerde dikkat çeken bir diğer ayrıntı." Bence bütün bu hikâyeyi haber haline getiren tek bir meşru gerekçe var: Böyle bir eğlencenin, yapıldığı yer itibarı ile bütün tabur için ciddi bir tehlike içermesi... Trakya'daki bir taburda gerçekleştirildiğinde haber değeri olmayan bu "içkili eğlence"yi Dağlıca'da haber yapan şey işte sadece bu özelliktir. Fakat problem şurada ki, Taraf'ın haberinde bu "tehlike"ye silik bir vurgu yapılırken, eğlencenin "ahlak ve yasa dışılığı" onu bastırarak şekilde ön plana çıkarılıyor. Taraf'ın bir ruhu varsa, ki var, bence tartıştığımız haber bu ruhtan bir savruluş haberi... Tek tesellim, onun bir kaza olduğuna inanmam...

29.04.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1 Mayıs şiddeti "derin devlet"e mesaj mı?

Alper Görmüş 21.05.2008

1 Mayıs öncesinde Taksim meydanının miting alanı olarak kullanılmasına izin verilmemesini ve 1 Mayıs'ta polisin hükümetin "kararlılığı"nı yansıtan "orantısız" bir güç kullanmasını hükümet açısından analiz eden liberal-demokrat çevrelerde pek rağbet gören bir açıklama tarzı var. Buna göre, hükümet bu yolla "derin devlet"e, "darbeciler"e "Bakın," diyesiymiş, "gördüğünüz gibi biz de icabında devletin sopasını birilerinin kafasına indirmesini biliyoruz..." Gene bu açıklama tarzına göre, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) bu yolla ilgili çevrelere mesaj göndererek "Gördüğünüz gibi bizi kapatmanıza gerek yok, bir nevi biz de sizdeniz yani" diyesiymiş. Ben bu türden tahlilleri, sivil siyaset alanına karşı 28 Şubat'tan beri gelişmekte olan yeni güç dengelerini ve ittifakları göz ardı eden; bu çerçevede, mesela üniversiteleri ve sendikaları "ilericiliğin" doğal unsurları sayıp, bu kesimlerin her türlü eylemini "baskıcı siyasal iktidar"ın gücünü azalttığı gerekçesiyle olumlayan eski refleksin tortuları olarak görüyorum. Bu tahlile inanacak olursak, devlet içindeki asker-sivil darbeci kesimlerin, hükümetin yol verip polisin uyguladığı şiddetten şu sonucu çıkardıklarına da inanmamız gerekir: "Evet, böylece bu parti bizden olduğunu kanıtladı, yola geldi, kapatmasak mı acaba?" Ne kadar kafası karışık bir tahlil! Biz biliyoruz ki, devlet içindeki o güçler, "asıl düşman"a karşı sendikaları "dost kuvvet" olarak ilan edeli tam 10 yıl geçti. Arada, "Sarıkoz" döneminde bu ittifak bir kez daha tescil edildi. Sarıkoz'a giden yolda, bir orgeneral, bu durumu gayet veciz bir biçimde ifade etmişti: "Yargı bitmiştir. Yargıdan medet ummamalıyız. Ama yargıyı eski rayına oturtmak için destek vermeliyiz. Doğal müttefiklerimiz üniversiteler ve sendikalardır. Bu kurumlar bizlerden işaret beklemektedirler." (Darbe Günlükleri, 3 Aralık 2003).

06.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir gazetecilik erdemi: Hata karşısında maliyeti üstlenmek...

Alper Görmüş 21.05.2008

Hastalığımдан önce Taraf'ta kaleme aldığım son yazılardan birini "doğrulanmamış iddianın haberleştirilmesi"ne ayırmış, bunun "mayınlarla dolu bir gazetecilik alanı" olduğunu anlatmıştım. Hatırlayanlar olacaktır, benim konuyu ele almama vesile teşkil eden haber, gazetemizin manşetten duyurduğu bir iddiaya ilişkindi. İddiaya göre, Anayasa Mahkemesi'nin meşhur "367 kararı" öncesinde bir kuvvet komutanı Anayasa Mahkemesi Başkanı Tülay Tuğcu'yu arayarak "Ya bu karar çıkar ve Cumhurbaşkanı seçimi süreci durdurulur ya da biz yönetimi devralırız" demişti. Hatırlamaya devam edelim: Bazı gazeteciler, adı imâ edilen komutana (o zaman Deniz Kuvvetleri Komutanı olan Yener Karahanoğlu), Tülay Tuğcu'ya ve Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç'a iddiaları sormuşlar, ancak üçünden de yalanlama gelmişti. Gazetecilik bakımından problem ortada... Haberin yol açtığı kötü siyasi sonucu da okurumuz Bahattin Cal şöyle özetlemişti: "Mahkeme, 367 kararını, biliyorsunuz, ana muhalefet partisi liderinin açık tehdidi ve çok sert bir askerî muhtıranın belirlediği bir bağlamda aldı. Mahkeme'nin, alacağı kararın yönü için, koskoca muhtıra ortada dururken, bütün ülke ayağa kalkmışken, sadece 'bir kuvvet komutanının' sözüm ona yaptığı bir tehdide ihtiyacı mı vardı Allah aşkına? Bu bir. İkincisi, siz hâlâ Türkiye'de ulusalcı ittifakın ağırlık noktasının askerî bürokrasi olduğunu mu düşünüyorsunuz? Söz konusu haberiniz, bir anlamda sivil bürokrasiyi, özellikle de yargı bürokrasisini aklamış olmuyor mu? Demek, siz, bir kuvvet komutanından tehdit gelmeseydi, Mahkeme bütünüyle hukuki bir karar verirdi diye düşünüyorsunuz? Doğrusu, aşkolsun." "Duyum"lara dayanan bu türden haberler yalanlanmazsa ne âlâ... Fakat yalanlanırsa ve gazetenin elinde haberinin arkasında durmaya hizmet edecek başkaca bilgi ve belge yoksa, bu durumda gazeteden hiç değilse olan bitenin maliyetine katlandığını gösteren asil bir suskunluk

beklemek okurların hakkıdır. Doğrusu Taraf böyle yaptı. Ardından ben de yukarıda özetlediğim eleştirel metni kaleme aldım, meseleyi kapattık.

Vatan: Hem kel hem fodul...

Ne tesadüf, hastalıktan dönüş yazısı da yine bir "Doğrulanmamış iddianın haberleştirilmesi: mayınlarla dolu bir gazetecilik alanı" yazısı olacakmış: Evet, bu defa vesilemiz, Vatan'ın ortalığı birbirine katan 17 Mayıs tarihli manşeti... Manşette, Birgün gazetesi yazarı Fikri Sağlar'ın bu tarihten birkaç gün önce kaleme aldığı yazısında dile getirdiği şu iddiaya yer veriliyordu: "AKP'yi yakından bilen bir hukuk adamının bir iddiasını dile getirmek istiyorum. Herkesin merak ettiği Başbakan ile Büyükanıt'ın Dolmabahçe görüşmesi ile ilgili bilgi!.. Başbakan bu görüşmede; Bayan Büyükanıt'ın yapmış olduğu harcamaları içeren bir dosyayı Genel Kurmay başkanının önüne koymuş. Dosya içeriği son derece ürkütücüymüş." İddia, hem Hükümet hem de Genelkurmay tarafından, bütün gazetelerin üzerinde ittifak ettiği gibi görülmemiş bir sertlikle yalanlandı. Peki, iddiayı ilk dile getiren gazeteci (Fikri Sağlar) ve onu manşetine taşıyan gazete (Vatan) bu yalanlamaya karşı nasıl bir tavır aldı? Her ikisinin tavrında da yukarıda Taraf'ın tavrını anlatırken kullandığım kelimedenden, "asalet"ten eser yoktu. Sağlar, haberinin doğruluğunu çok tuhaf bir "sağlama" ile izah etmeye çalışıyordu: "Araştırdım, o buluşmadan sonra Büyükanıt'ın doğrudan Başbakan'ı itham eden hiçbir açıklaması olmamış. Laiklik konusunda da açıklamaları kesilmiş. Sorulduğunda daha çok 'görüşlerimiz belli' gibi yuvarlak laflar etmiş. Bu da iddialarda doğruluk payı olduğunu gösteriyor. O nedenle tarafların bu iddiaları yanıtlaması gerekiyor." Bunlar ne güzel gazetecilikler böyle... Tamam o zaman, ben de AK Parti'yi yakından bilen bir sanayici dostumun iddiasını dile getirmek istiyorum. İşte açıklıyorum: Geçtiğimiz haftalarda bir kuvvet komutanı Başbakan'a giderek komuta kademesinin kapatma davasıyla ilgili görüşlerini iletmış. Komutanlar, Başbakan'a ülkeyi germemesini, aksi takdirde bunun sonuçlarının kötü olacağını iletmışler. İddiamin yalanlanmasından sonra söyleyeceklerim de belli: Araştırdım, o buluşmadan sonra başbakan birdenbire yumuşamış, kapatma davasının ilk günlerindeki kararlı tutum tümüyle ortadan kalkmış. Bu da iddialarda doğruluk payı olduğunu gösteriyor. O nedenle tarafların bu iddiaları yanıtlaması gerekiyor. Kabul edin ki benim "sağlamam" çok daha sağlam. Başbakan'ın davanın ilk günlerindeki tavrıyla bugünkü tavrı arasındaki muazzam fark bizzat onu sevenler tarafından her gün dile getirilmiyor mu? Peki, Sağlar'ın sağlaması? Hürriyet'ten Ahmet Hakan, güzel anlatmıştı işin bu yanını (Hürriyet, 18 Mayıs): "Yahu arkadaşlar! Söyler misiniz? Ne yapsın Yaşar Paşa? Bu hükümetten memnun olmadığını göstermek için elinden geleni hem de fazlasıyla yapmadı mı? Yetkisini ve sorumluluğunu aşarak bu hükümetle irtica arasında bağ olduğuna dair gayet sarıh sözler etmedi mi? 'Cumhuriyet mitingleri'ne sahip çıkmadı mı? Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı olmasını engellemek için her türlü riski göze alıp '27 Nisan' bildirisi yayınlamadı mı? Hayrünnisa Gül'ün ya da Emine Erdoğan'ın türbanıyla muhatap olmamak için, medeniyet kurallarını bile ihlal etme pahasına, köşe bucak kaçmadı mı? Kaçmıyor mu? Söyler misiniz daha ne yapsın Yaşar Paşa? Bir muhalefet partisi lideri gibi, her çarşamba 'ordusunun grup toplantısı'nda 'AKP'nin ülkeye yaptığı fenalıklar' başlıklı uzun nutuklar mı atsın? Olmadı, tanklarını her pazartesi Başbakanlık önünden, her salı Çankaya Köşkü'nün önünden mi geçirsin?"

Gazete, gazeteciden beter!

Gazetecinin (Fikri Sağlar) yazısını alıp manşete yerleştiren gazetenin (Vatan) yalanlamaya verdiği tepki daha da fena. O yazıyı manşetine taşıdıktan sonra onun artık kendi haberi olduğunu; keza "bir iddiayı doğrulatmak için yapılabilecek her şeyi yapmadan iddiayı haberleştirmemek" ilkesini falan katlayıp bir kenara koyup, "Sağlar'ın iddiasına sert yalanlama" diyebiliyorlar mesela. Gazetenin başyazarı Güngör Mengi de iyi gazetecilik yaptıkları iddiasında: "Başbakanlık Basın Merkezi, görüşmenin içeriği hakkında ortaya atılan iddiayı 'hayâsız bir yalan' ve 'alçakça bir iftira' diye nitelemiş. Bunu anladık. Ama açıklamada şöyle bir ifade var: 'Hayâsız yalanları önce yayınlayıp yalanlama gelmezse doğru ilân etmek büyük ahlâksızlıktır.' Peki, hayâsız yalanları zamanında cevaplamamaya ne ad bulacağız? İktidar medya denetimini içine sindirememiş olabilir ama biz yaralayıcı bir

iddianın yalanlanmasına vesile olduğumuz için müsterihiz." Dilerim Mengi yazdıklarına inanmıyordur ve yaptığı, gelen sert topu göğsünde yumuşatma hamlesidir. Aksine inanırsak durum çok vahim görünüyor çünkü.

NOT. Geçirdiğim operasyonla ilgili olarak bana iyi dileklerini ileten bütün okurlara teşekkür ederim.

20.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sen de mi Radikal: Ha ha ha! Üçüncü Dünyalıya bak!

Alper Görmüş 21.05.2008

'Üçüncü Dünyalı'ların gelişmemişlikleriyle, yontulmamışlıklarıyla dalga geçmek, basınımızın bir türlü vazgeçemediği utanç verici bir refleks. Fakat bu, Radikal'de de mi karşımıza çıkacaktı? Afganistan'ın komünist yönetimden kurtuluşunun 16. yıldönümünde düzenlenen törenleri Taliban kuvvetlerinin bastığını duymuşsunuzdur. Peki, Radikal'in bu haberi refiklerinden çok farklı bir 'açı'dan vererek 'fark yarattığının' farkında mısınız? Bugünkü konumuz bu... Haber, başka herhangi bir başlığa cevaz vermeyecek kadar netti, nitekim bütün gazeteler, kelimelerin yerlerini hariç tutarsak şu ortak başlıkla duyurdular gelişmeyi: Karzai'ye suikast girişimi... Radikal de kullanmıştı bu ibareyi, ama üst başlıkta... Radikal'in asıl haberinin başlığı şöyleydi: "Polis ve askerler sivillerle kaçıştı..." Evet evet, gazetemiz okurlarının dikkatini, Karzai'ye suikasttan çok bu suikast girişimi sırasında tören kıyafetleriyle alanda bulunan Afgan polis ve askerlerin sivillerle birlikte 'kaçışmaları'na çekmeyi daha uygun bulmuştu. Birinci sayfadaki iki spottan biri de bu 'tuhafliğe' ayrılmıştı zaten: "Kurşunların sıyırdığı Karzai'yi korumaları apar topar bir cipe bindirmeyi başarıp başkanlık sarayına götürürken, 12 kişi yaralandı. 3 bin askerle polisin kaçacak yer aramasıysa şaşırtıcıydı." Radikal yazarlarının bu haberi hazırlarken pek eğlendiği, devam sayfasından da belliydi. Burada başlık "Karzai suikast hedefi, Afgan askeri tazı misali..." biçiminde tasarlanmıştı. Habere boyunca bol miktarda dalgacı cümleye rastlamak mümkündü: "Afgan askerleri 15 dakika süren yaylım ateşi sırasında yanıt vermeye çalışmak yerine çil yavrusu gibi dağıldı..." "Tören alanındaki yüzlerce konuk gibi 3 bin askerle polisin de panik içinde kaçacak yer araması dikkat çekti." "Karzai'nin korumalarının 'Koşmayın vurulursunuz' uyarısına rağmen, tören üniformalı 3 bin askerle polis, düzeni bozup tazı sürüsü gibi kaçıştı." Radikal'in ve öbür gazetelerin konuya ilişkin haberlerini okuduktan sonra aklıma şu soru takıldı: Aslında, 'bizden geri' milletler ve onların kurumlarıyla dalga geçmek için hiçbir fırsatı kaçırmayan kimi gazeteler nasıl olup da atlamıştı bu 'tazı koşusu'nu? Onlar da aynı dış kaynaklardan yararlandıklarına göre, nasıl olup da Radikal'in döne döne vurguladığı bu 'açı'yı gözden kaçırmışlardı? Radikal'in haberini derlediği ajans haberlerine de baktım; hiçbirinde yoktu böyle bir bilgi. Ben, bu çerçevedeki en 'ileri' ibareyi BBC'de gördüm: "Soldiers dressed in ceremonial garb were seen running from the scene." (Tören üniformalı askerlerin tören alanından kaçtıkları görüldü.) Peki, gazete nereden uydurmuştu bunca ayrıntıyı? Benim cevabım şöyle: Haberin fotoğrafından... Düşünsenize, devlet başkanına suikast haberi hazırlıyorsunuz ve önünüze bir fotoğraf düşüyor: Başkanın askerleri 'tazı misali' kaçmaktalar... Eh, bundan âlâ fırsat mı olur? ?imdi böyle bir fotoğraf elde dururken 'kuru' bir suikast haberiyle okurları sıkmanın âlemi var mı? Yok tabii. Öyle yapmaktansa, okuyanları gülümsetecek bir haber yazmak daha iyi olmaz mı? Olur tabii. O zaman alınır fotoğraf masanın üstüne, güle-eğlene yazılır haber... Oysa Radikal'ciler tek bir askerin bile silahına davranmamış olmasının tuhaflığı üzerine biraz düşünüp, biraz bilgi toplama zahmetine katlansalardı, muhtemelen o silahların bu tip törenlerde hep olduğu gibi 'boş', sahiplerinin de bir anlamda 'sivil' olduğunu öğrenebileceklerdi. Ama o zaman da 'haber' düşerdi, değil mi?

Bu 'tarz'ın zirveleri...

'Üçüncü Dünya'dan gelen fotoğrafları, uygun fotoğrafaltlarıyla beslemek suretiyle oralarla dalga geçme pratiği, basınımızda hayli yaygın bir pratiktir. Gelin, yeri gelmişken bu 'tarz'ın birkaç zirvesini, eski Medyakronik'e başvurarak hatırlayalım (başlıklar gazetelere ait, sanmayın ki ben abartarak yeniden yazdım)... Birinci örnek, "Böyle olur Kenya'nın kurtarma ekibi!" (Sabah, 3 Nisan 2001): Bu başlığın taşıdığı haber, Kenya'da yolcu otobüsüyle nehre uçan bir otobüste bulunan Kenyalılar'dan 15'inin ölmesi, onlarcasının yaralanması üzerine... Dönemin en büyük ikinci gazetesi Sabah, başlıkta kazadan, ölenlerden bahsetme gereği duymamış. Çünkü onun derdi, hazır fırsat çıkmışken şu Afrikalılarla güzelce bir dalga geçmek. "Böyle olur Kenya'nın kurtarma ekibi!" diyor Sabah başlığında... Haberden, olay yerine derhal Donanma'ya bağlı vinçlerin geldiğini, ama yük çok ağır olduğu için iş göremediklerini; bunun üzerine belki birkaç kişiyi kurtarma umuduyla köylülerin nehre daldığını öğreniyoruz. Gazete, elindeki fotoğraflardan bir tekerleğin ve Kenyalı köylülerin görüldüğü bir fotoğrafı seçmiş. Oysa, Milliyet'teki (haberi veren öbür gazete -AG) fotoğraflardan çok daha etkili karelerin olduğu anlaşılıyor. Sabah'ın neden bu fotoğrafı seçtiğini, haberdeki "Bu kez köylüler nehre daldı. Onlar da yalnızca otobüsün bir tekerleğine ulaştı" ifadesini okuyunca anlıyoruz. (Tam o andaki muhtemel yazışları geyiği: "Kenyalılar tekerleği kurtarmış lan, ha ha ha...") İkinci örnek, "Ağzınızla yiyin" (Star, 9 Ekim 2001): Star'ın bu başlığı taşıyan haberi, "Amerika'nın Afganistan'a hem bomba, hem yiyecek yağdırması"na ilişkin... Star'ın buradan çıkardığı 'haber' şöyle: "Gıda paketlerinin üzerinde 'nasıl açılır' değil, 'nasıl yenilir'in tarifi var. Çizimlerde 'kaşığın ağıza nasıl götürüleceği' bile anlatılıyor... Yiyecek paketlerinin üzerinde 'ABD halkının armağanı' yazıyor. Yanında 'kullanma talimatı' yer alıyor. Paketin nasıl açılacağı değil, içindekilerin nasıl yeneceği tarif ediliyor. 'Kaşığı ağzınıza götüreceksiniz ve yiyeceksiniz' manasında... Pakette suşi yok. İşte bunlar var..." Üçüncü örnek, "Ne diyo, valla görmedim" (Star, aynı gün): 'Radyo seyreden' bir grup Afgan mülteciye ilişkin bir başka 'haber...' Başlık: "Ne diyo? Valla görmedim!" İçerik: "Pakistan'daki kamplarda kalan Afgan mülteciler, olup bitenleri radyodan işte böyle 'izledi'... Sanki televizyon ekranıymış gibi gözlerini radyoya diken mülteciler, gece boyunca radyonun yanından ayrılmadılar..." Dördüncü örnek, "Delta Fos!" (Star, aynı gün): Gazete, Amerika'nın 'son teknolojiyle geliştirilmiş silahları kullanan Delta Force birliği' askerleriyle 'Pakistan Rambosu'nu kıyaslıyor: "Amerika'nın son teknolojiyle geliştirilmiş silahlarını kullanan Delta Force Birliği varsa, Pakistan'ın da işte böyle seçkin birlikleri var!.. Başa takılan kask sahra modeli; yani arazi olmaya uygun... Yaka bağır açık; ne de olsa sıcak savaş!.. Bu kemer sırttaki telsizi taşıyor. Telsiz en az 10 kilo. Zaten etki alanı da çok az... Tüfek bazen tutukluk yapabiliyor. Ama olsun; en azından sağlam. Düştüğü zaman ses getiriyor!.. Telsiz 'Nuh-u Nebi'den kalma; koşmak için silahı bırakmak lazım... Pantolon kumaştan, kemerin ise bir özelliği yok; pantolonun belde durmasına yarıyor... İşte Pakistan'ın Rambosu... Ama bu Rambo biraz farklı... Bıyığı, göbeği ve donanımıyla, şark sanatının benzersiz bir örneği..." Bizim basın böyle işte... Dikkatinizi çekerim: Daha, bu 'tarz'ın asıl ve en sevilen öznesi 'Araplar'dan tek bir örnek dahi vermedim!

02.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Susurluk-Ergenekon: Büyük basındaki tutum farkının nedeni ne?

Alper Görmüş 21.05.2008

Susurluk günlerinin meşhur lafıydı, hatırlayın: "Ya medya olmasaydı?.." Doğruydu bu değerlendirme. Gerçekten de Susurluk günlerinde medyada "devleti çetelerden temizleme, Türkiye'nin de normal bir demokrasi olması" yönünde hakiki, samimi bir gazetecilik çabası vardı. Hatta ben birkaç kez, bir yandan bu değerlendirmenin

haklılığına işaret ederken bir yandan da Susurluk öncesi medyanın feci haline göndermeyle ve bir anlamda Susurluk'un da medyayı kurtardığına imâyla, "Ya Susurluk olmasaydı" diye nazire yaptığımı da hatırlıyorum. Soru şu: Susurluk günlerindeki o samimi gazetecilik çabasını Ergenekon günlerinde neden göremiyoruz? Bu sayfalarda Ergenekon meselesini ele aldığım son yazıdan sonra iki önemli gelişme oldu; Ergenekon'a soğuk gazeteler ikisi üzerinde de durmadı. Fakat geçtiğimiz hafta İşçi Partisi'nin savcı Zekeriya Öz hakkında "görevini kötüye kullandığı" gerekçesiyle verdiği şikâyet dilekçesi, "en soğuklar"ın başını çeken Hürriyet ve Cumhuriyet'te atlanmadı, haberleştirildi. O iki gelişmenin ne olduğunu anlatmalıyım, çünkü başlıkta sorduğum soruya vereceğim cevapla doğrudan ilişkili ikisi de: Birinci gelişme, Ergenekon davası (ve dolayısıyla Danıştay davası) çerçevesinde tayin edici öneme sahip bir fotoğrafın gerçekliğinin kanıtlanmasıydı. Büyük basın gazetelerinde sadece bir yazarın (Enis Berberoğlu, Hürriyet) köşesine yansıyan gelişmeyi ve fotoğrafın önemini Berberoğlu'nun köşesinden okuyalım: "Kimi dosyalar tabiatı gereği karmaşıktır. Ama bazen ikon bir fotoğraf, ilişki ağını ortaya serer... Aynı otomobilde kaza geçiren milletvekili, ülkücü mafya ve polis şefinin sayesinde değiştiğimiz Susurluk ilişkilerinin düğün fotoğrafını hatırlayın örneğin... Polis şefiyle kaçak ülkücünün aynı karede göbek atarken poz vermesi yüzlerce manşete, makaleye eşdeğerdi! "Ergenekon'la ilgili çok yazıldı, çizildi, olmadık olaylar irtibatlı kılındı. Ama bu dosyanın ikon fotoğrafı soruşturmanın adı konulduktan altı ay sonra bulundu. (Daha doğrusu eski bir fotoğrafın fotomontaj değil gerçek çıkması vitesi aniden büyüttü.) Fotoğrafta emekli general Veli Küçük ile Danıştay saldırısı hükümlüsü Alparslan Arslan birlikte kameraya bakıyor. Böylece Ergenekon'la Danıştay saldırısı arasında bağ arayanlar güçlü bir kanıta kavuşuyor. Artık her iki dosyanın birlikte ele alınması elzem gözüküyor."

Yargı da, medya da...

"İddia-fotoğraf"ın "ikon-fotoğraf" haline gelmesi, ne yargının kılını kıpırdattı ne de Ergenekon'a soğuk gazetelerin... İkisi de görmezlikten geldi bu gerçeği, tıpkı öncekiler gibi... Tıpkı Danıştay'a saldıran Alparslan Arslan'ın daha önce Cumhuriyet Gazetesi'ni bombalayan kişi olduğunun görmezlikten gelinmesi gibi... Tıpkı Cumhuriyet'e atılan üç bombayla Ergenekon operasyonlarının başlamasına vesile teşkil eden Ümraniye bombalarının aynı seriden çıkmasının görmezlikten gelinmesi gibi... Devam edelim... Arslan'la birlikte Cumhuriyet'i bombalayan ekipte yer alanlardan biri olan Osman Yıldırım, Zekeriya Öz'e verdiği ifadede bombaları Veli Küçük'ten aldığını itiraf etmişti... Alparslan Arslan'ın, Ergenekon tutuklusu, emekli binbaşı Muzaffer Tekin'le aynı şirkette ortak olduğu vb. eski hikâyeleri hiç almadım bile... İkinci gelişme de bu: Danıştay davasına bakan mahkeme, bütün bunlara rağmen gerekçeli kararında Danıştay saldırısıyla Ergenekon çetesi arasında hiçbir bağ bulunmadığına hükmetti. Danıştay saldırısıyla Ergenekon soruşturması arasındaki bu çok kuvvetli irtibat noktalarını bazı tekrarlar pahasına hatırlattım, çünkü basının bir bölümünün Susurluk günlerindeki cevvaliyeti ile bugün Ergenekon'u görmemek için bin dereden su getirişi arasındaki izaha muhtaç farkı ben bu bağlantının bir kez kurulması durumunda doğacak sonuçların "ürkütücülüğüne" bağlıyorum. Daha açık söyleyeyim: Ben, Susurluk'ta nispeten iyi bir sınav veren büyük medyanın Ergenekon'da paralize olmasını, bu soruşturmanın, "şeriatçı terör"ün aslında ulusalcı çeteler tarafından organize edildiğini ortaya çıkarma istidadı göstermesiyle açıklıyorum. Danıştay saldırısında ortaya çıkan gerçeğin, önceki faili meçhul cinayetlerle ilgili olarak da ortaya çıkabileceğine dair hissedilen bir korku bu... Bu korkunun tek tek hangi faili meçhul cinayetlerle ilgili olarak hissedildiğini burada uzun uzun anlatamam. Fakat bu sayfayı düzenli okuyan okurlarımızın bu işi Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı ve Necip Hablemitoğlu cinayetleri için yaptığımı hatırlayacaklardır (Taraf, 27 ocak ve 1 şubat sayıları).

Hablemitoğlu cinayetindeki istifham

Burada, son aylarda bizzat Ergenekon işi olabileceğine dair kimi bağlantıların ortaya döküldüğü Necip Hablemitoğlu cinayeti ile ilgili birkaç hatırlatma yapmakla yetineceğim. 1 şubat 2008 tarihli yazımda, "Atatürkçü, laik, ulusalcı" kimliğiyle öne çıkan Prof. Dr. Necip Hablemitoğlu'nun Ankara'da faili meçhul bir

suikasta kurban gitmesinin (18 Aralık 2002), basında önceki cinayetlerden çok farklı bir tepkiyle karşılandığını; üç büyük gazetenin "Biz bu filmi görmüştük", "Derin cinayet" manşetleriyle çıktığını; fakat birkaç gün içinde Hürriyet ve Akşam'ın manşetleri üzerinden havanın bütünüyle değiştirildiğini, bunun da "irticai terör"ün işi olduğunun kamuoyuna zerk edildiğini uzun uzun anlatmıştım. İsterseniz o günün gazetelerine bir göz atın, büyük basının en tepesinde beliren "irticai terör masalını bu kez yutmadık" itirazının gene aynı manşetlerden nasıl ortadan kaldırıldığını kendiniz görün. Benim diyeceğim şu: O cinayetin ve öteki cinayetlerin sonrasında basın yoluyla giderilebilen bu istifham, Danıştay cinayetinin bütün yönleriyle açığa çıkarılması durumunda bir sis bulutu gibi çökecek herkesin üstüne. Eh, bunun da "irticayla mücadele"ye nasıl bir zarar vereceğini tahmin edebilirsiniz. Bence Susurluk sürecindeki medya ile Ergenekon sürecindeki medya arasındaki büyük tutum farkı, işte bu korkudan kaynaklanıyor.

06.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Uydurmadım, kaynağım anlattı" gazeteciliği ve problemleri...

Alper Görmüş 23.05.2008

Türk basınında hiçbir haber, gazeteci Fikri Sağlar'ın (özellikle "gazeteci" diye yazdım, nedenini biraz sonra anlatacağım) gündeme getirdiği ve Vatan'ın manşete taşıdığı iddia-haber kadar tartışılmamıştı. O nedenle, geçtiğimiz salı günü ele aldığım bu konuya yeniden dönmek ve olan bitende "gazetecilik ilkeleri" açısından bir sorun görmeyen meslektaşlarımızın argümanlarını bir kez daha ele almak istiyorum. Her şeyden önce, bu çerçevede görüş öne süren meslektaşlarımızın tümünün haberin "sağlamlığı"na delil diye gösterdikleri şu meşhur "Haberin kaynağı Fikri Sağlar alelâde biri değil" meselesiyle ilgili bir şey söylemek isterim. Bu görüşleri temsilen, Vatan yazarı Reha Muhtar'ın satırlarını aktarayım önce: "Vatan Gazetesi'nin yazı işlerindeki arkadaşlar (...) 'bu olay oldu' demiyorlar... Kaynağı belli olmayan bir haber yaymıyorlar... En azından bu haberi seslendiren etkili kaynak bellidir, o da Fikri Sağlar'dır. (...) Ortada Fikri Sağlar gibi bir adam varsa... Zamanında ortaya koyduğu belgelerle hükümet düşürmüştü... Susurluk gibi bir olayın kirli ilişkilerini ortaya çıkarmışsa... Bu ülkede Bakanlık, parti genel sekreterliği yapmışsa... Söyledikleri 'haber'dir...' Bu "delillendirme" bütünüyle yanlış bir varsayım üzerine kuruldu ve öyle de gidiyor: Fikri Sağlar burada "gazeteci"dir ve biz okurlar için belirsiz bir haber kaynağının ("AKP çevrelerine yakın bir hukukçu") iddialarını gündeme getirmektedir. Bu nedenle onun Susurluk günlerini hatırlatarak ne kadar "güvenilir" biri olduğu üzerine sarf edilen bütün çabalar, tartıştığımız mesele açısından hiçbir şey ifade etmez. Burada asıl, haberin kaynağının güvenilir olup olmadığıdır ki, onu da bilmiyoruz. Aslında kaynağın güvenilirliği konusunda bir şeyler söyleyebiliriz: Hatırlayın, iddia patladıktan sonra öğrendik ki bütün gazeteciler bu yöndeki söylentilerden haberdarmışlar. Ben en son Habertürk'te Sevilay Yükselir'in Fatih Altaylı'yla yaptığı haftalık sohbetlerin sonuncusunda (21 Mayıs) öğrendim; Sevilay Yükselir söylentiyi "en az 50 kez" duymuş şimdiye dek. Fatih Altaylı da iddianın, kulağına gelenlerin "en hafifi" olduğunu söyledi programda. Demek ki, Fikri Sağlar'ın kaynağı öyle özel bir bilgiye falan sahip değil, dolayısıyla onun güvenilirliğini tartışmanın da fazla bir faydası yok. Peki, şimdi bu nedir? Madem Fikri Sağlar ve Vatan gazetesi bu söylentiyi haberleştirerek doğru bir iş yapmışlardır, aylardır kendi aralarında konuşup da bunu haberleştirmeyen onlarca gazete ve yüzlerce gazetecinin yaptığına ne ad vereceğiz?

"Uydurmadım, kaynağım anlattı"

Benim cevabım: Onların yaptığı doğru, Fikri Sağlar ve Vatan'ın yaptığı yanlış! Neden yanlış olduğunu, 2004'ün yaz aylarında Fransa'da yaşanan ve Le Monde'un "özür"üyle son bulan bir gazetecilik hikâyesine yaslanarak anlatmaya çalışayım: Önce 28 Temmuz 2004'te Hürriyet'te yayımlanan "IRKÇI SALDIRI YALANI UYDURAN KADINA TECİLLİ HAPİS CEZASI" başlıklı şu habere bir göz atalım: "Banliyö treninde, kendisini Yahudi zanneden eli bıçaklı bir grubun ırkçı saldırısına hedef olduğunu ileri sürerek, Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'a kadar bütün Fransa'yı ayağa kaldıran 22 yaşındaki Marie Leblanc, yalan söylediğini itiraf edince dört ay tecilli hapis cezasına çarptırıldı. Psikolojik sorunları olduğu belirtilen ve sırf annesiyle erkek arkadaşının ilgisini çekebilmek için bu yalanı uydurduğunu itiraf eden Leblanc, iki yıl süreyle zorunlu olarak sağlık denetimi altında tutulacak." Haberin sahibi Le Monde, gerçeğin ortaya çıkmasından sonra ayrıntılı bir özür mektubu yayımladı. O mektuptan kısa bir bölüm bize yeter: "Görüldüğü gibi, gerçeğe çok benzemek gerçeklik değildir. Sade bir hikâye, bir delilin yerini tutmaz. Bir 'kurbana' ait sözler kutsal değildir. Herkesin inancı ya da saflığı gerçeklik değildir." Bakın, gazete, "Leblanc'ın bizzat kendisi bize anlattı bunları, biz de yazdık, ne yapabiliydik ki" demiyor, onu bir iddia olarak kabul etmek ve gazetecinin kendi araştırmasını yaptıktan sonra haberleştirmek gerektiğini anlatıp okurlarından özür diliyor. Dikkatinizi çekerim: Ortada kanlı canlı bir kaynak olduğu halde oluyor bütün bunlar ve gazete yine de "delil" diye tutturuyor. Oysa bizim ideolojik gazeteciliğimizde, biri "işimize gelen" bir "hikâye" anlatırsa, biz artık "delil" melil aramayız. Anlatılanların sonradan "uydurma" ya da gerçeğin manipüle edilmiş bir versiyonu olduğunun ortaya çıkması durumunda da mazeretimiz hazır: "Ben sadece gazetecilik yaptım, kaynağımın bana aktardıklarını yazdım, kafamdan hiçbir şey uydurmadım..." Oysa görüyorsunuz, "normal" gazetecilik, bir "kurban"a ait olsa bile "sözler"i "kutsal" sayılmamasını, gazetecinin mutlaka kendi "delil"lerinin peşine düşmesini; delillendiremediği takdirde, gerekirse o "sözler"i çöpe atması gerektiğini söylüyor...

Vatan'cılar 5 yıl önce tam tersini yapmıştı

Yeri gelmişken hafızamızı tazeleyelim ve "Uydurmadım, kaynağım anlattı" gazeteciliğinin muhteşem örneklerinden biriyle bitirelim... Cumhuriyet gazetesinin 23 Mayıs 2003 tarihli meşhur "GENÇ SUBAYLAR TEDİRGİN" manşetinden söz ediyoruz tabii ki. Gazetenin Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay'ın haberine göre, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hilmi Özkök, Başbakan Tayyip Erdoğan'la baş başa görüşmesinde "Özellikle genç subaylarımız arasında bir tedirginlik var" demiş, ayrıca başka "rahatsızlıklar" da iletmişti... Hilmi Özkök, gazetelerin Ankara temsilcilerinin katıldığı bir basın toplantısı yaparak (Balbay da oradaydı) manşeti yalanladı ve "lanetledi..." Balbay, her zamanki "Uydurmadım, kaynağım anlattı" klişesine yaslandı... Sonradan, kaynağının Sarıkız'cı generallerden biri olduğu ortaya çıktı... Cumhuriyet'in haberini Hürriyet sürmanşetten, Milliyet manşetten izledi... Hürriyet, Genelkurmay'ın haberi "gün boyu yalanlamadığına" dikkat çekerken; Milliyet, "Dört yıldızlı tepki" başlığıyla, tepkilerin beş general tarafından Özkök'e iletildiği yönünde yeni bir iddiaya yer verdi... Bu yazıyı yüzünüzde bir tebessümle okuyacağınıza emin olduğum bir alıntıyla bitireceğim... 25 Mayıs 2003'te, yani Cumhuriyet'in manşetinden iki gün sonra Vatan, birinci sayfasından, "'GENÇ SUBAYLAR İDDİASI VE VATAN'IN FARKLI TAVRI" başlıklı şu ilginç açıklamayla girdi konuya: "Cumhuriyet gazetesinin cuma günü manşetten verdiği, Genelkurmay Başkanı'nın Başbakan Erdoğan'a (Genç subaylar bazı uygulamalarınızdan rahatsız) dediği iddiası, dün VATAN dışındaki büyük gazeteler tarafından da birinci sayfadan yayınlandı. (Muhtemelen aynı konu bugün de aynı gazetelerin birinci sayfalarında yer almış olacak). VATAN ise doğrulamadığı, ancak son zamanlarda sık sık yapıldığı gibi Ankara kulislerinde şahin kadrolar tarafından bazı kulaklara fısıldanan bu konuyu ülkenin gündemine taşımayı uygun bulmadı."

23.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kemalist başyazarlardan “Kemalizm sığ kaldı”yı doğrulayan başyazılar...

Alper Görmüş 27.05.2008

Zavallı ?erif Mardin, zavallı Ruşen Çakır! Bir yıl önce ülkenin başına sardıkları “mahalle baskısı” kavramının popüler piyasadaki kullanımından rahatsız olup musahhihliğe soyundular, başlarına gelmeyen kalmadı. ?imdi Ruşen Çakır, hocası ?erif Mardin’in bu defa söylediklerinin de yanlış anlaşıldığını söyleyip, onca gürültü arasında sesini duyurmaya çalışıyor. Önce onun satırlarına kısaca bir göz atalım; başyazarların (Hürriyet’ten Oktay Ekşi, Vatan’dan Güngör Mengi) hangi sığ sularda kulaç salladıklarını böylece daha iyi görebileceğiz... Ruşen Çakır önce, popüler medyada bir yıldır “beğeni”yle (söylemek zorundayım; “beğeni”nin beğenmekle bir ilgisi yok, “öz öz Türkçe”de “zevk” anlamında kullanılıyor bu sözcük) kullanılan, aslında Mardin’in analizlerinde eskiden beri yer verdiği “mahalle baskısı” kavramına ilişkin bir rezervle başlıyor yazısına (Vatan, 25 Mayıs): “?erif Hoca bu kavramın bu kadar popüler olmasından memnundu, fakat bunun ucuz siyasi polemiklere alet edilmesinden de son derece rahatsızdı. Bir başka kaygısı da ülkede iyi gitmeyen her şeyin sorumluluğunun dindarların, ordan hareketle de AKP’nin sırtına yıkılmasıydı. Halbuki dikkatli takipçilerinin çok iyi bildiği gibi Hoca Türk modernleşmesi, Kemalizm ve laikliğe yönelik çok ciddi ve sistemli eleştiriler getiren bir sosyal bilimciydi. Bunu gidermek için kendisiyle ikinci bir söyleşi yaptım. Ancak onun ilk söyleşisini göklere çıkaranlar, Hoca’nın bilim insanı hassasiyeti ve kaygılarını anlamak yerine onun ‘denge gözetmek’ için geri adım attığını düşündüler ve ikinci söyleşiyi görmezden geldiler. Ve bir yıl boyunca ‘mahalle baskısı’, yaratıcısının elinden alındı ve bir sopa gibi uluorta kullanıldı.” Ruşen Çakır’ın yazı boyunca dikkat çektiği “yanlış anlamaları veya yansımaları” geçip, iki başyazarı en fazla kızdıran noktalarda neler söylediğine bakalım... Bunlar “cami-okul karışıklığı” ve “Kemalizmin sığ kalması” mevzuları: “Prof. Mardin’in ‘okul camiye yenik düştü’ diye özetlenebilecek yaklaşımının çok hayati ve doğru olduğunu düşünüyorum. Ancak bunun Türk modernleşmesi, laikliği ve demokrasinin iflası olduğunu sanmıyorum ki ?erif Hoca’nın da benimle aynı görüşü paylaştığını biliyorum. (...) Ona göre sorun Türkiye’de Kemalist projenin zaaflarından (ve de sığlığından) kaynaklanıyor. (...) “Bugünün şartlarında şu kadarını söylemekle yetiniyorum: İslam dini ve Müslümanların modernleşme, laiklik ve demokrasiyle doğaları gereği sorunları olduğu iddiası asılsızdır. Hristiyanlar veya Yahudiler veya Hindular bu kavramlarla ne kadar barışıklarsa İslamiyet ve Müslümanlar da o kadar barışıktır. Yani çoğunluğu Müslüman olan ülkelerde de modernlik, laiklik ve demokrasi pekala mümkündür. Bu nedenle Türkiye’de Kemalist projenin başarısızlığı illa modernlik, laiklik ve demokrasinin iflası anlamına gelmez. Günümüz Türkiye’si’nde modernlik, laiklik ve demokrasinin, bazı sorunlara rağmen yerleşmiş olduğuna ve bunlardan geriye dönüşün mümkün olmadığına inanıyorum.”

Oktay Ekşi’lerin temsil ettiği şey!

Hürriyet gazetesi başyazarı Oktay Ekşi, ?erif Mardin’in Kemalizm eleştirisinin 1923-1938 arası için geçerli olduğunu zannederek, maçın daha birinci dakikasında golü yiyor: “‘Kemalizm kuru idi’ diyor. ‘Kemalizm iyiyi, doğruyu, güzeli topluma veremedi’ diyor. ‘Kemalizm sığ kaldı’ diyor. ‘Kemalizm laikliği netleştiremedi’ diyor. (...) Sadece 15 yılda (1923-38 arasında) bir toplumun kültürel değerlerini 180 derece aksi yöne çevirmeyi mümkün kılacak hangi demokratik metot vardı da Kemalistler yapmadı, onu söylemiyor.” İnsaf yani! ?erif Mardin’in “sığlık” derken, mesela Hürriyet’in yürüttüğü derinliksiz “çağdaşlık” mücadelesinden ya da “laiklik bir hayat tarzıdır” türünden uyduruk tanımlardan söz ettiği apaçık değil mi? Yani, Oktay Ekşi üzerini alınıyor ama ?erif Mardin, Oktay Ekşi’lerin temsil ettiği şeyden söz ediyor aslında. Ekşi, “Okul ve cami” meselesinde söylenenlerle ilgili olarak da bambaşka havalardan çalışıyor. İnsanın, keşke bir gün daha bekleyip, Ruşen Çakır’ın “mealini” okuduktan sonra yazsaymış diyese geliyor. ?u satırlara bakın: “Öncelikle, ‘cami okulu; mahalle de

öğretmeni yendi' hükmüne varmak için Sayın Mardin'in acele ettiğini söyleyelim. Evet bugün Nakşibendilik maalesef Kemalizm'e karşı hayli güçlüdür. Bu yıllardır 'irtica tehlikesine' dikkat çekenlerin ne kadar haklı, 'Türkiye'ye irtica gelmez' diyenlerin de ne kadar yalancı veya ikiyüzlü olduğunun kanıtıdır. Kemalizm'in sağlığının veya kusur yahut eksiklerinin sonucu değil." Zavallı ?erif Mardin! ?imdi bir yıl da "Bakin, ?erif Hoca da irticanın gelmek üzere olduğunu söylüyor" tezviratlarını dinleyecek! Ama o da anlasın artık canım! Mevlana yüzyıllar önce söylememiş miydi: "İstediğin kadar konuş, anlatabileceğin, karşıdakinin anlayacağı kadardır." (Mevlana, cümlesinin son bölümünde "karşıdakinin anlamak isteyeceği kadardır" demiş olabilir mi?)

Hoca, sen bilmezsin o işleri!

Vatan gazetesi başyazarı Güngör Mengi (25 Mayıs), ilk darbeyi bel altından vurmaya tercih etmiş: Mesele şuymuş ki, ?erif Mardin bir yıl önceki analizinden dolayı maruz kaldığı "mahalle baskısı"ndan kaçınabilmek için vermiş bu son demecini. Böylece, kendisine "rahat edeceği, huzurla yaşayacağı bir ortam" sağlamayı amaçlıyormuş! Başyazarın ?erif Mardin'e sorduğu şu soruya bakın: "Prof. Mardin 'Mahalle baskısı, kendi kendine işleyen ve bir siyasi partinin kontrol edemeyeceği yapılandırma biçimidir' derken acaba ne kadar gerçekçi olabiliyor?" Başyazarın celâli o kadar yüksek perdeden ki, kavramı üreten, onu analizlerinde hep bu anlamda kullanan bir sosyologa "sen bilmezsin o işleri" havasında şu tarzda ders vermeyi uygun bulabiliyor: "Bu tesbit herhangi bir parti için geçerli olabilir belki ama AKP gibi egemenlik alanını sürekli genişletmek yolunda gözünü karartmış, bu uğurda yargı, ordu, üniversite gibi kurumlara karşı cihat açmış güçlü bir iktidar partisi için doğru olamaz." Mengi'nin yazısı, haddini hayli aşan bir had bildirmeyle sona eriyor: "Kaybın asıl sebebi (...) cumhuriyeti savunmak uğruna tehlike yaşamaktansa, o tehlikeleri gelecek kuşaklara bırakıp kalan ömrünü rahat geçirmek isteyen bilim adamları ve bencil aydınlardır!" Söyleyin şimdi: Günümüzün iki büyük Kemalist yazarının yazdıklarına bakıp da Mardin'in "Kemalizm sığ kaldı" eleştirilerine hak vermemek mümkün mü?

27.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1 Mayıs şiddeti darbe sürecini neden etkilemedi acaba?

Alper Görmüş 30.05.2008

6 Mayıs'ta bu sayfalarda kaleme aldığım "1 Mayıs şiddeti 'derin devlet'e mesaj mı?" başlıklı yazımın şiddetli öfke kabarmalarına neden olduğunu bilmiyordum. Geçen hafta, hayatlarını demokrasi ve insan hakları mücadelesine adanmış üç gazeteci arkadaşımın, bu yazı üzerine "Taraf'ı basmayı" (kendi deyimleri) düşünüp sonra vazgeçtiklerini öğrenince, dönüp o yazıya bir kez daha baktım. Bu arada Birgün gazetesi yazarlarından, ezber bozan çıkışlarıyla sol'da benim için apayrı bir yeri olan (daha önce defalarca belirttim) Ahmet Çakmak'ın 1 Mayıs yazısının da benimkine benzer tepkiler aldığını, hatta yayımlanmadan önce yazarın editörler tarafından uyarıldığını öğrendim. Ben, bu iki yazıyı ve bunlara verilen tepkiyi fırsat bilip (hatta belki bu defa Taraf'ın gerçekten de "basılmasını" göze alıp), Türkiye'ye otoriter bir deli gömleği giydirmek isteyen güçlerin, sendikalara ve onların damgasını vurduğu eylemlere yönelik hükümet-polis şiddeti karşısında hükümete "bravo" çekeceğini düşünenlerin Türkiye'nin bugününü zerrece anlamadıklarını bir kez daha vurgulamak istiyorum. (Bu işi bugün kendi yazım, 3 haziran salı günü de Ahmet Çakmak'ın yazısı üzerinden yapacağım.)

"Bir nevi biz de sizdeniz"

6 mayısta ne yazmıştım? Tümünü tekrar aktarıyorum; böylece tam olarak ne hakkında tartıştığımızı bilelim: "1 Mayıs öncesinde Taksim meydanının miting alanı olarak kullanılmasına izin verilmemesini ve 1 Mayıs'ta polislin hükümetin 'kararlılığı'nı yansıtan 'orantısız' bir güç kullanmasını hükümet açısından analiz eden liberal-demokrat çevrelerde pek rağbet gören bir açıklama tarzı var. Buna göre, hükümet bu yolla 'derin devlet'e, 'darbeciler'e 'bakın' diyesiymiş, 'gördüğünüz gibi biz de icabında devletin sopasını birilerinin kafasına indirmesini biliyoruz...' Gene bu açıklama tarzına göre, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) bu yolla ilgili çevrelere mesaj göndererek 'Gördüğünüz gibi bizi kapatmanıza gerek yok, bir nevi biz de sizdeniz yani' diyesiymiş. "Ben bu türden tahlilleri, sivil siyaset alanına karşı 28 Şubat'tan beri gelişmekte olan yeni güç dengelerini ve ittifakları göz ardı eden; bu çerçevede, mesela üniversiteleri ve sendikaları 'ilericiliğin' doğal unsurları sayıp, bu kesimlerin her türlü eylemini 'baskıcı siyasal iktidar'ın gücünü azalttığı gerekçesiyle olumlayan eski refleksin tortuları olarak görüyorum. "Bu tahlile inanacak olursak, devlet içindeki asker-sivil darbeci kesimlerin, hükümetin yol verip polislin uyguladığı şiddetten şu sonucu çıkardıklarına da inanmamız gerekir: 'Evet, böylece bu parti bizden olduğunu kanıtladı, yola geldi, kapatmasak mı acaba?' "Ne kadar kafası karışık bir tahlil! Biz biliyoruz ki, devlet içindeki o güçler, 'asıl düşman'a karşı sendikaları 'dost kuvvet' olarak ilan edeli tam 10 yıl geçti. Arada, 'Sarıkoz' döneminde bu ittifak bir kez daha tescil edildi. Sarıkoz'a giden yolda, bir orgeneral, bu durumu gayet veciz bir biçimde ifade etmişti: 'Yargı bitmiştir. Yargıdan medet ummamalıyız. Ama yargıyı eski rayına oturtmak için destek vermeliyiz. Doğal müttefiklerimiz üniversiteler ve sendikalardır. Bu kurumlar bizlerden işaret beklemektedirler.' (Darbe Günlükleri, 3 Aralık 2003)." Yazdıklarım bundan ibaret... Bu yazının ve gazetenin yazı nedeniyle basılma tehlikesi atlatmasını izleyen günlerde, bakalım neler olmuş? Her şeyden önce 2003'ten bu yana "Yargıyı eski rayına oturtmak için verilen destekler"ın epeyce işe yaradığının ortaya çıktığı günler oldu bunlar; Y-muhtıralar, D-muhtıralar falan... İkincisi: Gerek "muhtıralar"ın gerekse de başka girişimlerin ortaya koyduğu gibi, 1 Mayıs'taki hükümet-polis şiddetinin, yaşamakta olduğumuz darbe sürecini zerrece etkilemediği, hiçbir şekilde hükümetin işine yaramadığı çıktı ortaya. Üçüncüsü: Darbe sürecinin psikolojik harekât faslının önemli bir bölümünü deruhte eden bazı gazete ve televizyonların 1 Mayıs sonrası yayınlarından da anlaşılabilceği gibi, 1 Mayıs şiddeti karşısında hükümete "bravo" denmiştir ama şu anlamda denmiştir: "Bravo sana, böylece demokratik meşruiyetini berhava etme mücadelemizde elimize çok büyük bir koz verdin; eh, biz de bunu bizim gazeteciler eliyle tepe tepe kullandık. Aferin sana, böyle devam et!" ?imdi gerek beni 6 mayısta o yazıyı kaleme almama kıskırtan malûm tahlillerin sahipleri, gerekse de o yazı nedeniyle öfke patlamaları yaşayan arkadaşlarım, ortaya çıkan bu sonuçları nasıl açıklayacaklar acaba? Soruyu tekrar edeyim: 1 Mayıs'taki şiddet neden acaba iddia edildiği gibi hükümete otoriter güçler karşısında nefes alma fırsatı vermedi de, tam tersine üzerindeki baskıyı daha da artırmanın araçlarından biri olarak kullanıldı? Bu sorunun cevabı, 6 mayıstaki yazımda var, benim oraya ilave edecek bir sözüm yok. Yine de, konu üzerinde düşünecek arkadaşlarıma, düşünme süreçlerinde yardımcı olacağına inandığım şu iki soruyu sormak isterim:

1. Siz, devlet içindeki otoriter-darbeci güçlerin sendikalara (hadi biraz daha tehlikeli bir laf edeyim, hatta 1 Mayıs gösterilerine) mesela 12 Mart ya da 12 Eylül generallerininkine benzer bir nefret beslediklerini mi düşünüyorsunuz?
2. Siz, devlet içindeki otoriter-darbeci güçlerin, hükümetin "Bakın, biz de devletin sopasını birilerinin kafasına indirebiliyoruz, yani biz de sizdeniz bir nevi" mesajının samimiyetine inanmaları için bu şiddetin kimlere yönelmesi gerektiğini gerçekten algılayamıyor musunuz? Salı günü, Ahmet Çakmak'ın Birgün'deki 1 Mayıs yazısından yola çıkarak konuyu tartışmaya devam edeceğim.

30.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Susma hakkını kullanan" hukukçulardan özür

Alper Görmüş 30.05.2008

Taraf'ın "Yargıtay bildirisi"ni izleyen günlerdeki tavrı, gazetemizin başlangıçtan bu yana ortaya koyduğu çizgiyle uyumluydu, gayet netti ve sanırım Taraf okurlarının tam beklediği türdendi. Fakat bir nokta var ki, güzel bir yemeğin ortasında beliriveren bir saç teli misali, bu güzel gazeteciliğin tadını kaçırdı. 22 Mayıs tarihli Taraf'taki, "Bildiri yargıya müdahaledir" başlıklı haberi kast ediyorum. Gazetenin, "Yargı darbesi"nin bir devamı olarak gördüğü bildiriye birinci sayfadan verdiği güçlü tepkiye "politika" sayfasının bir katkısı niteliğindeki haberde, "Yargıtay bildirisine sert tepki gösteren" hukukçuların görüşleri aktarılıyordu. Haberin "Bazıları susma hakkını kullandı" ara başlığını izleyen bölümünde şöyle deniyordu: "Taraf'ın Yargıtay Başkanlar Kurulu bildirisini değerlendirmelerini istediği bazı hukukçular ise sorulara yanıt vermedi. Yargıtay eski başkanı Sami Selçuk ve Prof. Dr. Ergun Özbudun, Prof. Dr. Levent Köker, emekli hâkim Ümit Kardaş, 'bildirinin içeriğinden haberdar olmadıklarını', Doç. Dr. Serap Yazıcı da uygun olmadığını belirterek açıklama yapmak istemedi." ?u isimlere bakın: Hepsi, ömürlerini siyasete bu türden müdahalelere karşı harcamış beş insan. Fakat bu defa, üzerinden henüz birkaç saat geçmiş bir bildiriyle ilgili "o anda" bir şey söyleyemeyeceklerini belirttiler diye gazetemizin sayfalarında alay konusu oluveriyorlar, minderden kaçan güreşçi muamelesi görüyorlar. Bu büyük ayıp net bir özü gerektirirdi kuşkusuz ama bugüne kadar bu gerçekleşmedi. Oysa olan bitenden herkesin derin bir teessür içinde olduğunu biliyorum. Anladığım kadarıyla o kargaşada bu yükümlülük yerine getirilemedi ve sonra da kaynadı gitti. Arkadaşlarımin hissiyatını bildiğim için burada onlar adına (da) özür dileyebileceğimi, bundan onların da memnuniyet duyacağını hissediyorum. Biraz geç olsa da beş değerli hukukçudan kendim ve gazetem adına özür diliyorum.

30.05.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1 Mayıs şiddeti: Çünkü AK Parti de miting sevmeyen bir partidir!

Alper Görmüş 03.06.2008

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) muhafazakârlığının toplumsal ve kültürel yansımaları üzerinde çokça düşünüyoruz da, nedense aynı muhafazakârlığın siyasi alandaki yansımaları üzerinde pek az duruyoruz. Oysa AK Parti'nin tipik sağ refleksleri en çok bu alanda uç verir. Geçenlerde Aktüel dergisi için kaleme aldığım Cemil Çiçek portresinde dile getirdiğim "siyasi demokrasi bize yeter" düsturu, birkaç küçük rezervle AK Parti için de geçerli:

"'Siyasi demokrasi', yani demokrasinin olmazsa olmaz kurumlarının (parlamento, seçimler, eşit ve genel oy vb.) varlığının demokrasinin varlığı anlamına geldiği siyasi rejim... Siyaseti sadece siyasetçilerin yaptığı, yurttaşların demokratik görevlerinin 'oy vermek'ten ibaret olduğuna inanılan siyasi rejim... Cemil Çiçek, işte öyle bir demokrasinin inançlısı."

Demokrasi perspektifi "siyasi demokrasi"yle sınırlı olan siyasetçiler ve siyasi partiler, toplumdan gelen taleplere pek yüz vermezler, çünkü kendileri toplum için en iyisini yapmaktadırlar zaten. Bu türden siyasi partiler, legal siyasi partilerin düzenledikleri miting, gösteri yürüyüşü vb. faaliyetler dışındaki toplumsal faaliyetleri de sevmezler; bir tür "zibidilik" gibi görürler, "ayaklar baş mı oluyor?" korkusuna kapılırlar.

1 Mayıs mitingine karşı AK Parti içinde doğan ve hızla büyüyen alerjinin nedeni de sadece buydu. Fakat ne oldu? Partiye hâlâ hâkim pederşahi zihniyeti ve biraz önce açıklamaya çalıştığım tipik sağ-muhafazakâr siyasi

refleksi hiç hesaba katmayan kimi liberal-demokrat çevreler pek orijinal, fakat tümüyle geçersiz bir tahlil geliştirdiler: “AK Parti’nin sahneye koyduğu 1 Mayıs şiddeti, onun devlet içindeki otoriter-darbeci güçlere yaranma çabasının bir sonucudur. Böylece AK Parti, ‘gördüğünüz gibi biz de sizdeniz, gelin şu kapatma meselesini bir daha düşünün’ demektedir.”

Bizde âdet şöyle: Atarsın bir tahlil ortaya, sonraki günlerde gelişmeler tahlilini doğruluyorsa ne âlâ, onu tepe tepe kullanırsın, fakat gelişmeler tam tersi yönde olursa tahlilini bir daha ağzına almazsın.

30 Mayıs tarihli yazımda, bu iddialı tahlilin üzerinden bir ay geçtikten sonra “gelişmeler”in hiç de tahlili doğrular yönde olmadığını hatırlatmış, bu tahlil sahiplerine bir soru sormuştum:

1 Mayıs’taki şiddet neden acaba iddia edildiği gibi hükümete otoriter güçler karşısında nefes alma fırsatı vermedi de, tam tersine üzerindeki baskıyı daha da artırmanın araçlarından biri olarak kullanıldı?

Bu sorunun cevabının peşine düşebilecek arkadaşlarımız için, düşünme süreçlerinde kendilerine yardımcı olacağına inandığım iki sorum daha yer almıştı o yazının sonunda:

1. Siz, devlet içindeki otoriter-darbeci güçlerin sendikalara (hadi biraz daha tehlikeli bir laf edeyim, hatta 1 Mayıs gösterilerine) mesela 12 Mart ya da 12 Eylül generallerininkine benzer bir nefret beslediklerini mi düşünüyorsunuz?
2. Siz, devlet içindeki otoriter-darbeci güçlerin, hükümetin “Bakın, biz de devletin sopasını birilerinin kafasına indirebiliyoruz, yani biz de sizdeniz bir nevi” mesajının samimiyetine inanmaları için bu şiddetin kimlere yönelmesi gerektiğini gerçekten algılayamıyor musunuz?

Ahmet Çakmak: “Hepsi yalan söylüyor”

1 Mayıs gösterileriyle ilgili olarak benim gibi “tehlikeli” sularda yüzen bir yazarın daha olduğunu, konuyla ilgili taramalarım sırasında öğrendiğimi geçen yazımda söylemiştim. Birgün gazetesi yazarı Ahmet Çakmak’ın 3 mayısta kaleme aldığı “Hepsi yalan söylüyor” başlıklı yazının geniş bir bölümünü aktarayım önce:

“1 Mayıs’ın öncesinde ve sonrasında hepsi, ‘ben daha fazla işçi dostuyum’ yarışına giren AKP de yalan söylüyor, CHP de yalan söylüyor, sosyalistler de... Neoliberal küreselleşme altında ve günümüz Türkiye’sinin koşullarında hangisi hükümet olsa beş aşağı beş yukarı aynı şeyi yapacak, eli mahkûm yapacak... Belki becerikli bir sosyalist hükümet olursa işçilere daha az zarar vermenin bir yolunu bulur ve geleceği kurtarmak bakımından iyi şeyler yapabilir, o kadar.

“Basın da yalan söylüyor. İşçiler neo-liberalizme karşı pankartlar açıyor, kimin borazanı olduğunu bildiğimiz TV’lerde kimin borazanı olduğunu bildiğimiz gazetelerin yazarları ve üst düzey yöneticileri, hepsi neo-liberalizmin şakşakçısı olan bu insanlar, işçiler lehinde hükümet aleyhinde konuşmalar yapıyor.

“Bir takım adamların Taksim’e giderken yolu polis tarafından kesiliyor, polis kollarına dokunmuyor ve yan yoldan Dolmabahçe tarafına gönderiyor, aynı adam akşam televizyona çıkıp ‘bu faşizmdir’ diyor. Ya dayak yememişsin ya da sayı saymayı bilmiyorsun.

(...) “Zaten bana sorarsanız bu iş baştan yalan. Her şeyi başlatan geçen sene alınan Taksim’e çıkma kararı oldu. Bu kararı, solun ve sendikaların görece zayıf olduğu bir dönemde kimler, aslında kafalarının içinde hangi filmleri çevirerek aldılar acaba, merak ederim.

“Bu arada yaşlı bir kadın, küçük bir çocuk ya da herhangi biri ölebilirdi. Kimin umurunda? Aslında birçok etkili, yetkili ve sosyalist kişi geçen yıl başlatılan bu Taksim macerasındaki tuhaflığı anladı ama kimse ‘biz bu Taksim

işinde yokuz' diyemedi. Bir Allahın kulu çıkıp da 'biri ölürse bu sorumluluğu taşıyabilecek misiniz arkadaşlar' diyemedi. Yemedi. Nerede bunlarda o cesaret? Nerede bu adamlarda ve kadınlarda 'korktular, kaçtılar' ithamlarını göğüsleyebilecek cesaret? Sürüden ayrılabilmek için koyun olmamak lazım."

Yazı böyle... Bence, benim ifade etmeye çalıştığımdan çok daha fazlasını açıkça söylemese de imâ etmeye çalışan bir yazıydı bu. Tam Ahmet Çakmak'tan beklediğim gibi... Fakat Çakmak'ın bir sonraki yazısından anlıyoruz ki, bu yazı gazetesinde ciddi bir rahatsızlık yaratmış. Onu da okuyalım:

"'Hepsi yalan söylüyor' yazısını gazeteye yolladıktan kısa bir süre sonra İbrahim Aydın ve Özgüç Çeçi bana böyle bir yazının, hele olayların hemen ertesinde pek uygun kaçmayacağını anlatmaya çalıştı. Ben buna rağmen durumu algılayamadım ve sadece bir dipnot ekleyerek yazıyı tekrar yolladım. ?imdi bu yazıdan dolayı özür diliyorum. Hemen söyleyeyim, yazıdaki yorumların hepsini şimdi de savunuyorum, her dediğimin arkasındayım. Ne var ki zaman geçtikten sonra yazabilirdim, daha farklı, daha dikkatli, daha özenli yazabilirdim. Yani okuyucuyu, okuyucunun ruh halini hiç kollamayan, kollamamakta ısrar eden bir yazı oldu. Bir başka yanı daha var: BirGün beni kolladı ama ben BirGün'ü kollamadım. Bu nedenlerle özür diliyorum."

Bana gelince: Hayır, ben özür dilemiyorum. Olabilir, belki bazı okurlar 1 Mayıs'ta doğrudan maruz kaldıkları şiddetin etkisi altında öfkeleniler bana, fakat ben yine de Ahmet Çakmak gibi düşünmüyorum. "Biraz bekleseydim, sonra yazsaydım" gibi bir düşüncem katiyen yok. Her şey zamanında!

Not: "Dinleme skandalı" ile ilgili değerlendirmelerim cuma gününe...

03.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dinleme skandalı: Sürrealist vakadan realist dersler...

Alper Görmüş 06.06.2008

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Önder Sav'ın, makamında bir merkez valisiyle yaptığı görüşmenin kelimesi kelimesine Vakit gazetesinde yayımlanmasının esrarı tamamen çözüldü. Türk Telekom'dan sonra Turkcell de, "O gün o saatte iki telefon 44 dakika süresince irtibatlı konumda kalmıştır" yönünde rapor verince, meselenin Sav'ın telefonunu açık unutmasından kaynaklandığı kesinleşti.

Bu tuhaf olay, biz gazeteciler açısından çok sayıda ders içeriyor. Ben bugün, bana en önemli gelen üçünün üzerinde duracağım.

1- Vakit'in haberinin gazetecilik deontolojisi açısından taşıdığı problemler.

2- Gazetecilerin kahir ekseriyetinin, mesleklerinin her şeyden önce "kuşku mesleği" olduğunu unutmaları ve neticede geçici bir süre için de olsa CHP propagandasının âleti durumuna düşüp okurlarını yanıltmaları.

3- Vakit'in haberinin bu defa kaynamamasının (sekiz yıl önce, çok önemli bir başka haberde öyle olmuştu) gösterdiği gerçek: Türkiye'nin eskisine kıyasla daha çoksesli bir medyası var.

Sırayla gidelim...

Vakit'in haberi

Haberlerin elde edilme biçimleri üzerindeki tartışma, bizim mesleğin en “kanlı” tartışmalarından biridir. Gene de bazı noktalarda, çoğu kez lafta kalsa da bazı ortak kabullere ulaşılmıştır. Mesela gizli kamera kullanımı, mesela kişilerin gizlice teybe alınmış seslerinin yayımlanması... Gizli kamera tümünden reddedilmez; suç örgütlerine yönelik gazetecilik faaliyetlerinde, başka türlü kanıtlanması mümkün olmayan hallerde sınırlı kullanımı genel kabul görmüş bir uygulamadır. Kişilerin seslerini gizlice teybe alıp kullanma da yine ancak bu çerçevede kabul edilebilir bir uygulama olarak görülür.

Örneğimiz ise çok farklı, sık rastlanmayan bir durumu işaret ediyor; ki o nedenle “gaflet dinlemesi” dendi ona. Gafletle açık unutulmuş bir telefonu uzun uzun dinleyip bunu yayımlamak, yukarıda anlatmaya çalıştığım çerçevenin sınırlarının içinde değil hiç kuşkusuz. ?ahsen ben Vakıit muhabirlerinin yerinde olsaydım, o telefonu derhal kapatırdım. (Soru: Size nasıl inanacağız? Cevap: Bilmiyorum.)

Öte yandan, Vakıit’i “ama habercilik etiği” falan diye sıkıştırmaya çalışan kimi büyük gazetelerin ve gazetecilerin bu hususta ağızlarını bile açmaya haklarının olmadığını söylemek isterim. Bizim gazeteciliğimiz, sözleri ve görüntüleri çaktırmadan kasete alınan insanlar için bir nevi cehennem ortamına tekabül etmez mi?

Vakıit’çilerin ilk gün haberi nasıl elde ettiklerini açıklamayarak kurdukları tuzak da problemlı bence. Belli ki haberin yayımlandığı pazartesi den çarşambaya kadar beklediler, CHP’nin “AKP’nin derin devleti dinledi, dinci gazeteye servis etti” çıkışından ve medyanın da bu yöndeki yayınından sonra, olayın kendi deyişleriyle “matrak, komik” tarafını açıkladılar. Oysa ilk günden bu açıklamayı yapsalardı, ilave tartışmaları yaşamayacaktık. Belki büyük medyanın ve CHP siyasetinin bunu hak ettiğini düşünüp yüreği yağ bağlayanlar olabilir; ben öyle düşünmüyorum, tuzakla elde edilmiş kısa vadeli kazançlar, uzun vadede bizden daha fazlasını alır götürür her zaman.

Gazetecilik: Bir kuşku mesleği

Vakıit’te pazartesi verilen haber, çarşamba günü Hürriyet’in manşetine taşınınca patladı. Hürriyet’in haberi Sav’ın iddiaları üzerine kurulmuştu: “Eski Bolu Valisi Ali Serindağ ile makamımda yaptığım konuşma devlet içinde örgütlenmiş bir şebeke tarafından dinlenerek dinci bir gazeteye servis yapıldı. Bu konuşma ya içeriye yerleştirilmiş bir cihazla, ya da uzaktan teknoloji kullanılarak dinlendi. İktidar, CHP’yi tatmin edici bir açıklama yapmak zorundadır. Ya da Başbakan ve İçişleri Bakanı istifa etmelidir.”

Ardından CHP Genel Başkanı Deniz Baykal girdi devreye, Sav’ın sözlerinin çok daha sertini onun ağzından dinledik. Bu arada Vakıit’in CHP’ye ve medyaya kurduğu tuzak sürüyordu. Haberin, Sav’ı arayan Vakıit muhabirlerince, Sav’ın açık unutulmuş telefonundan banta kaydedildiği gazete tarafından ancak cuma günü duyuruldu. Gazete o gün öğleden sonra da Türk Telekom’dan aldığı belgeyi yayımladı.

Gazeteler, o güne kadar CHP’nin dolmuşuna binip kat ettikleri yolun hiç değilse bir kısmını geri dönmek için, cumartesi günü Telekom belgesine geniş yer verdiler. O güne kadar ortalığı inleyen bir kısım köşe yazarı da Önder Sav’ın istifasını talep ettiler.

Fakat bir gazete, “AKP’nin derin devleti dinletti, dinci gazeteye servis etti” şeklindeki “kararlı duruş”undan milim gerilemedi. Türk Telekom belgesini okurlarına duyurmayan tek gazete olma unvanına da sahip olan Cumhuriyet, cumartesi günü yayınına şu tarzda devam ediyordu (bir CHP milletvekilinin gazeteye beyanatı):

“Esas düşündürücü nokta; CHP’yi böyle bir yöntemle dinlemenin ardından ortaya çıkan bilgileri hükümet taraftarı, laiklik, Cumhuriyet ve Atatürk ilkeleri karşıtı bir gazeteye servis etmektir.”

Haber bu kez Vakıit’te kalmadı

Manşetten de olsa Vakit'te yayımlanan bir haberin laik kamuoyuna (da) ulaşabilmiş olması, büyük basının işine gelmeyen haberleri gizleyebilme yeteneğinin epeyce yara aldığını gösteriyor. "Ne yani" dediğinizi duyar gibiyim, "büyük basın bu kadar önemli bir haberi nasıl gizleyebilirdi, herhalde hiçbir zaman böyle bir yeteneği olmamıştır."

O zaman buyurun, sekiz yıl önceki bir Vakit (o zamanlar Akit) manşetinin başına gelenlere:

2000 yılının başları, medyanın zamanın Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i 5+5 formülüyle yeniden cumhurbaşkanı seçtirmek için militanca bir çaba içinde olduğu günler... Büyük basının nomenklatura'sına yakın bir pozisyonda çalışan bir gazeteci arkadaşım bana şöyle dedi: "Elimizde öyle bir mektup var ki, yayımlasak, Demirel'in şansı bir anda sıfıra iner, fakat ne biz yayımlayabiliyoruz ne de öbürleri..."

Meclis'teki 5+5 oylamasına az bir süre kala, 5 Nisan 2000 tarihli Akit'in manşetini okuduğumda hemen arkadaşımın anlattıkları geldi aklıma. Büyük basında yayımlatılamayan haber, nihayet Akit'te yayımlanabilmişti.

"İşte Demirel bu!" manşeti, cumhurbaşkanının 12 Şubat 1999'da kaleme alıp Azerbaycan Devlet Başkanı Aliyev'e gönderdiği bir mektuba dayanıyordu. Bir "iş takibi" mektubuydu bu. Demirel, "Banka sektöründe tecrübeli, muteber bir işadamı olarak dürüstlüğünden şüphe duymadığım Sayın Murat Demirel" diye tanıttığı yeğeninin Azerbaycan'da açmak istediği banka konusunda yardım istiyordu.

Mektubun yazılmasından, 5+5 günlerine kadar geçen bir yılda neler olmamıştı ki? Murat Demirel, çete kurup sahibi olduğu bankanın kaynaklarını zimmetine geçirme suçlamasıyla tutuklandı; adamları, bankaya el konulmasından bir gece önce bankadan çuvalarla para kaçıırken güvenlik kameralarına yakalandı, bant kasetleri ele geçirildi, vb.

Tartıştığımız konu açısından önemli olan nokta şu: Akit'in 5 Nisan'da yayımladığı belge orada kaldı. Çünkü o zaman bütün büyük grupların gazeteleri ve televizyonları (Sabah ve atv dahil) gazete gibi değil, "Baba'nın süresini uzatma amacına kilitlenmiş mücadele organları" gibi yayın yapıyorlardı; sonuçta o manşet hiçbir şekilde laik kamuoyuna ulaşamadı.

İnanın, o günlerdeki yekpare bir blok görünümündeki medya yapısı bugün de geçerli olsaydı, biz "Öndergate" skandalından da bîhaber olacaktık.

06.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1 Mayıs şiddeti, Anayasa Mahkemesi'ni de ikna edememiş!

Alper Görmüş 10.06.2008

Bu, "1 Mayıs'taki hükümet-polis şiddetinin anlamı" üzerine yazdığım dördüncü yazı... Başlığa aldırmayın, Anayasa Mahkemesi'nin "Güç bende artık!" kararı olmasaydı da, bazı okurlardan aldığım şiddetli tepkiye cevap olmak üzere bu yazıyı gene yazacaktım. Fakat bu karar, tartıştığımız mesele açısından bizi doğrudan ilgilendirdiği için, işin içine onu da katacağım. (Anayasa Mahkemesi üyelerine teşekkür ederim bu arada: Onlar olmasaydı, yazının "güncellik boyutu" olmayacaktı. Sağ olsunlar, hem bunu sağladılar, hem de yürüttüğüm tartışmada elime güçlü bir koz verdiler.)

Bu sayfalarda, 1 Mayıs gösterilerindeki hükümet-polis şiddetinin, hükümetin "müesses nizam"a verdiği bir mesaj ("görüyorsunuz, biz de sizdeniz!") olarak algılanması gerektiğini savunan yazılara-yazarlara cevap niteliğinde üç yazım yayımlandı.

Eski bir yazıdan (yazılardan) söz ederken, yenisini okuyan herkesin ondan haberdar olduğu varsayımından yola çıkmak, bizim gazetecilik-habercilik geleneğimizin kötü bir huyu. Oysa, anlamışsınızdır, ben "eski"yi her defasında hatırlatmayı bir görev biliyorum. ?imdi de öyle yapacak, bazı okurların muhtemel "sıktın ama, kaçınıcı tekrar bu" yollu tepkilerini de göze alarak o yazıları kısaca özetleyeceğim.

6 mayıs tarihli ilk yazıda, takıldığım sorunu şöyle toparlamıştım: "(...) Ben bu türden tahlilleri, sivil siyaset alanına karşı 28 ?ubat'tan beri gelişmekte olan yeni güç dengelerini ve ittifakları göz ardı eden; bu çerçevede, mesela üniversiteleri ve sendikaları 'ilericiliğin' doğal unsurları sayıp, bu kesimlerin her türlü eylemini 'baskıcı siyasal iktidar'ın gücünü azalttığı gerekçesiyle olumlayan eski refleksin tortuları olarak görüyorum. Bu tahlile inanacak olursak, devlet içindeki asker-sivil darbeci kesimlerin, hükümetin yol verip polisin uyguladığı şiddetten şu sonucu çıkardıklarına da inanmamız gerekir: 'Evet, böylece bu parti bizden olduğunu kanıtladı, yola geldi, kapatmasak mı acaba?'"

30 mayısta "1 Mayıs şiddeti darbe sürecini neden etkilemedi acaba?" başlıklı bir yazı daha kaleme aldım. Orada da, gerek 1 Mayıs'tan sonra yaşanan gelişmeleri (yargı muhtıraları), gerekse de "1 Mayıs şiddeti"nin statükocu medya tarafından kullanılış biçimini hatırlatarak, 1 Mayıs'tan sonra AK Parti üzerindeki baskının daha da arttığını ve böylece "tez"i değil tersinin doğrulandığını ifade ettim.

Meğer ben ne haltlar yemişim!

Bazı okurlarımız, bu yazıları hiç sevmeydi. Okurlarımızdan Ali Karatay'ın mektubunu, eleştirileri en iyi ifade eden mektup olarak seçtim, izninizle önce onu aktarayım:

"Ulusalıcı-cuntacılarla AKP arasındaki mücadelede, bilerek ya da bilmeyerek AKP'ye angaje olduğunuzun farkında mısınız? Tamam, bu ülkenin gerçek solcuları en azından şimdilik üçüncü bir 'taraf' olamıyor, oluşturmıyorlar; bu bizi bağımsız durma sorumluluğundan kurtarır mı? Son olarak, Sav'ın hacca ilgili sözleri üzerine AKP tarafından kışkırtılan 'mahalle baskısı', midenizi bulandırmıyor mu, mesela! Bu ülkede ateistlere her gün ana avrat sövmek serbest ama hacca gidilmesine karşı çıkmak suç! Safımız bunların yanı mı gerçekten.

"Neden bunları söylüyorum. 1 Mayıs rezilliğinde bile çuvaldızı AKP'ye batırmaktan imtina etmeniz, her yerlerinden girip çıkan coplar yetmiyormuş gibi bu konuda da çuvaldızı sosyalistlere sokmaya çalışmanız biraz ayıp olmuyor mu? Madem bu olup biten, sendikaların, sosyalistlerin 1 Mayıs inadı cuntacı faşistlerin bir komplosundan ibaretti, el insaf, el insaf, el insaf, sizin gördüğünüzü AKP gericileri göremedi mi, Taksim'i onun sahiplerine yasaklayacaklarına ileriye doğru bir hamle yapıp komployu boşa çıkarsalardı? Genlerindeki gericiliği, halk düşmanlığını görmüyor musunuz? Cemil Çiçek, alelade bir faşistten bir gram fazlası değil, anlamıyor musunuz? Hepimiz cuntacılığa, faşizme, milliyetçiliğe karşı tarafız ama böyle değil. Bu şekilde olmaz."

Gerçekten büyük şaşkınlık içindeyim... Oradaki şiddeti (neredeyse) onayladığım, miting sahiplerinin "bir cuntacı komplosu olan" bu mitingi yapmaktan (kesinlikle) vazgeçmeleri gerektiğini düşündüğüm gibi sonuçlar nasıl çıkartılabilir yazdıklarımından? Ben, tıpkı okurumuzun beni ikna etmeye çalıştığı gibi, AK Parti'nin 1 Mayıs'taki tavrının bu partinin "genleriyle" açıklanabileceği kanısındayım. Üçüncü yazımın başlığı da tam bunu anlatmak içindi: "1 Mayıs şiddeti: Çünkü AK Parti de miting sevmeyen bir partidir!"

Tez sahibi arkadaşlara şunu anlatıyordum o yazıda: Bu partinin 1 Mayıs'taki tavrında anlamayacak bir şey yok, şaşırp "ekzantrik" nedenler aramaya da gerek yok, bu partinin doğasında var bu!

Cemil Ertem'in eleştirisi

Eleştirdiğim "tez"i sahiplerinden, Taraf yazarı Cemil Ertem'in de beni yanlış anladığı kanaatindeyim. Bunu, benim görüşlerimi şu şekilde aktarmasından anlıyorum:

"1 Mayıs'ta polisin önce DİSK'e (sabahın köründe) sonra da o gün 1 Mayıs için sokakta olan herkese alışıldık 'Türk polisi' şiddeti uygulamasını, AKP'nin, devletin bu işlere teşne olan kanadı ile anlaşmasına bağlayanlara bunun böyle olmadığını, bu süreçte AKP'nin ve darbeci kanadın pozisyonlarında bir değişiklik olmasının söz konusu olamayacağını anlattı."

Hayır, ben AK Parti için böyle bir kefalette kesinlikle bulunmadım. Bugüne kadar gerek yazılarımda gerekse de benimle yapılan söyleşilerde hep AK Parti'nin "korkak, uzlaşmacı, ikircikli" bir siyaset izlediğini savundum. Fakat tartıştığımız tez, bunun çok ötesinde bir şey söylüyor. Bu tezin gizli varsayımı şudur: Devletteki otoriter-darbeci güçler, aslında kendilerinin bir parçası olan AK Parti'nin yaramazlıkları nedeniyle ona güvenmemekteydiler. İşte şimdi, kendilerinin "düşman"ı olan sendikalara şiddet uygulayarak onların güvenini kazanmıştır.

Ben ise bunun tam tersinin geçerli olduğunu söylüyorum. Diyorum ki, bu güçler için asıl "düşman" AK Parti'dir. Laik "sendikalar" ise "düşman"a karşı ittifak edilecek güçlerdir. Yani, "tez"e inanacak olursak, ortaya şöyle bir manzara çıkacaktır: Düşmanınız, ittifak edilecek güç olarak gördüğünüz başka bir güce vuruyor ve siz ona "Bravo" diyorsunuz, "gözüme girdin, seni lağvedecektim ama artık vazgeçtim!"

Gördüğünüz gibi, ben mantık düzeyinde bir itirazda bulunuyorum, öyle siyasi tahlil falan yapmıyorum. Dolayısıyla, tez sahiplerinin hiç değilse mantıksal olarak tutarlı bir çizgide kalabilmelerinin tek bir yolu var: Darbeci-otoriter güçler için tanımladığım "düşman" ve "ittifak" kategorilerinin yanlış olduğunu göstermek!

Bu, işin mantıksal tutarsızlığı... Bir de olgusal tutarsızlık var. "Y" ve "D" muhtıralarının üzerine bir de Anayasa Mahkemesi kararı eklendi şimdi. E, hani hükümetin 1 Mayıs şiddeti, onu otoriter-darbeci güçler nezdinde "cici çocuk" yapacaktı? Acaba şiddetin dozunu yetersiz bulmuş olabilirler mi bu güçler?

Gösterilerde, çok şükür, ölen olmadı. Tersini düşünelim, diyelim onlarca insanın ölümüne yol açtı hükümet-polis şiddeti... Tez sahiplerine göre, hükümet böylece "Ben de sizdenim"i kuvveden fiile çıkarmış olacak, otoriter-darbeci güçler de onun sırtını sıvazlayıp, "iktidara devam" vizesi verecekti.

Söyleyin: Böyle mi olurdu, yoksa 1 Mayıs gecesi hükümetin işi bitirilir miydi?

10.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Radikal'in "darbeli anlar"da Hürriyet'leşmesi üzerine...

Alper Görmüş 19.06.2008

13 haziran tarihli, "Kartel Medyası'nı hatırlamanın tam zamanı" başlıklı yazımda, "AKP medyası" adlandırmasının, demokrasi vurgusunu ön plana alan, fakat "laiklik dışı" olarak da damgalanamayacak yeni bir medya kümesinden duyulan rahatsızlığı perdelemek amacıyla yaratıldığını öne sürmüştüm. Bundan amaç, bu yeni kümenin, "dinci" olarak nitelenip kolayca laik kamuoyunun göz menziline uzak tutulabilen gazetelerle ortak bir başlık altında mütalaa edilmesini sağlamak ve böylece gözden düşürülmesinin yolunu açmaktır.

Yazımda, basındaki bu yeni tablonun "yurttaşların haber alma hakkı" açısından çok daha elverişli bir durum arz ettiği üzerinde de durmuş, şöyle demiştim: "Peki, Türk basınının 'kartel' günlerini hatırlıyor musunuz? Laiklerin sadece 'laik medya'yı okuduğu, bir haber gizlenecekse bütün 'laik medya'nın gizlediği, dolayısıyla laik kamuoyunun hiç duymadığı çok önemli haberlerin geçit resmi yaptığı günleri?.. Salı günü 'Kartel medyasının gizlediği haberler'den bir potpuriyle karşınızda olacağım."

Böyle demiştim ama, şu son günlerde, başta Taraf'ın "Paksüt-Başbuğ buluşması" manşeti olmak üzere peş peşe ortaya çıkan manşetler çevresinde dönen "medya tartışması" öylesine alevlendi ki, "kartel medyasının bizden gizlediği, gizleyebildiği" haberler vaadimi ertelemek zorunda kaldım.

Aslına bakarsanız, bütün bu gürültü esas olarak Taraf'ın, hiçbir problem taşımayan, tersine kamusal önemi çok büyük olan haberinin etkisini kırmak üzere kopartılıyor. Taraf'ın manşetinin kendi başına değerlendirilmeyip, her seferinde "Org. Başbuğ Ağlama Duvarı'nın önünde" ya da "Org. Saygun'un sağlık raporu" gibi problemli, kullanılmaması gereken haberlerle birlikte mütalaa edilmesi bana çok anlamlı geliyor.

Ahmet Altan, Genelkurmay'ın açıklamasına cevap verirken aslında bir anlamda medyaya da cevap veriyordu (15 haziran): "İkâyetlerinde haklı oldukları iki nokta var. Bir generalin sağlık durumuyla, bir başka generalin yaptığı bir gezideki fotoğraflarının yayımlanmasını eleştiriyorlar. Bizim gazetecilik anlayışımıza göre bu tür haberler ayıptır. Bizim gazetemize bu konularda haber girmez"

"E, kardeş, bak, Radikal bile..."

Taraf'ın, "yargı darbesi"nin arkasında apoletli bir telkinin olabileceğine işaret eden manşetini tek başına eleştirmenin zorluğu ortada. Bu durumda yanlışla doğruyu, iyiyle kötüyü aynı sepete koyup hepsinin üstünde tepinmek gayet akıllıca görünüyor. Taraf, bu kurnazlık cephesini 15 haziranda "Darbenin dört atlısı" manşetiyle teşhir etti. İzninizle ben, 14 hazirandaki manşetiyle bu cephenin en açık sözlüsü olduğunu gösteren Radikal'i ele alacağım bugün. O gün Radikal'in sözünü ettiğim manşetini görenler epeyce şaşırmış olmalı, fakat ben hiç şaşırmadım. Çünkü biliyorum ki bu gazete, Ankara'da işler iyi gitmediği zamanlarda, çok kritik anlarda devreye giriyor ve demokrat kamuoyundaki itibarını kullanarak "Ankara'yı rahatlatma işlevi görüyor. ("E, bak artık, Radikal bile dayanamayıp neler yazmış, kardeş...")

Bu iddiamı, en taze örneğe eski günlerden iki ilave örnek ekleyerek temellendirmeye çalışacağım...

Önce en tazesini... Radikal'in 14 haziran tarihli manşeti şöyle formüle edilmişti: "Hükümet yanlısı cepheden sığ bir kampanya... ANKARA'DA ACEMİCE BİR PSİKOLOJİK SAVA?... Yoksa Paksüt kapatma davası öncesi Başbuğ'la davayı mı görüştü? Ağlama Duvarı'nda fotoğraf çekirmek ne fena! Saygun'un sağlığı bile konu edildi."

Gördüğünüz gibi, ironiyi de kullanmayı ihmal etmeyen usta işi bir "hepsini karıştır, böylece hepsini mahkûm et" gazeteciliğiyle karşı karşıyayız. Fakat hakkını yemeyelim, Radikal, "Ağlama Duvarı" ve "Generalin sağlık raporu" haberleri olmasa da, Taraf'a haddini bildirecekmiş, öyle anlaşılıyor: Radikal'e göre, buluşmanın taraflarca doğrulanması, askerlerin Anayasa Mahkemesi'ni yönlendirdiği anlamına gelememiş, çünkü Org. Başbuğ, son aylarda kendisiyle siyasi konuları görüşmek isteyen herkesi geri çeviriyormuş. Dolayısıyla, buluşmada siyasete girilmediği açıklamaları "tatmin edici"ymiş.

Allah herkese böylesine kolayına tatmin olan gazeteciler nasip etsin. Acaba "ne var bunda canım" demeden önce, gazetenin yeni yazarı Oral Çalışlar'ın ilk yazısındaki şu satırlar okunsaydı gene atılır mıydı o manşet: "AKP hakkında kapatma davası konusunda karar verecek etkili bir yargıcın sınır ötesi operasyon için gizli bir kutlama yaptığını söylemesi size inandırıcı geliyor mu? Bu sorular gerçekten haksız sorular ve insanların endişeleri yersiz endişeler mi? Yakın tarihimizde üç buçuk asker'i darbe olması, onlarca parti kapatılmamış olsa belki..."

15 Şubat 1997'de, yani Milli Güvenlik Kurulu'nun ünlü 28 Şubat kararlarını ilan etmesinden 13 gün önce Radikal "İslam Faşizmi" manşetiyle çıktı. Manşet, açık açık, "Sizi bir askerî darbeye korkutmaya çalışıyorlar, bunun için 12 Eylül'ü kullanıyorlar, onlara kanmayın, İslam faşizmindense müdahale iyidir"e getiriyordu lafı: "Türkiye tarihinde bir daha 12 Eylül 1980 yaşanmasın diyenlerin kulakları barış/ uzlaşma/ eşitlik/ kardeşlik yalanlarıyla dolu. Kimse yanlış hesap yapmasın, kulakları yalanla dolu olanların çoğunlukta olduğunu unutmasın. Koskoca bir halkın 'parlamento aritmetiği' ile sonuna kadar kandırılabilceğini sanmasın. (...) Onlar var ya onlar; alkolü, sinemayı, müziği, resmi, heykeli, baleyi, dansı yasaklamayı özlüyorlar. Kadınların kapanmasını, evde oturmasını, pantolon-etek giymemesini, yüzmemesini ve hatta kahkaha ile gülmemesini istiyorlar. Düşledikleri/ özledikleri/ öngördükleri rejimin adı doğrudan faşizmdir. İslam faşizmidir."

Şu satırları da, Nokta'nın yayımladığı Darbe Günlükleri'nin hemen ertesinde Radikal'in yayın yönetmeni İsmet Berkan'ın yazısından aldım (31 Mart 2007): "(...) Emekli Oramiral Özden Örnek adına sahte 2 bin sayfalık günlük hazırlayanların teşviki neydi? Dikkat edin beş-on hatta 100 sayfadan değil, 2 bin sayfadan söz ediyoruz. Sırf bunları yazmak bile ciddi bir fiziki çaba meselesi. Bu sahtekârlık öyle tek bir kişinin işi olamaz, arkada ciddi bir ekip çalışması bulunmalı. (...) "Sahte günlüklerin, AKP'nin Cumhurbaşkanlığı makamına da kendi istediği kişiyi seçecek olduğu tam da bugünlerde ortaya çıkması tesadüf olarak izah edilebilir mi? Sahte günlükleri hazırlayanların amacı geçmişteki bir darbe planını ortaya çıkartmak mı, yoksa Cumhurbaşkanı seçiminin 'pürüzsüz' gerçekleşmesi için altyapı oluşturmak mı?"

Radikal gibi bir gazetenin 28 Şubat'a giden günlerde "İslam Faşizmi" manşetiyle çıkmasının postmodern darbecilere nasıl bir moral destek sağladığını tahayyül edebiliyor musunuz? (Belki Hürriyet'in "Topyekûn Direniş" manşetinden bile daha değerli bir destek?)

Darbe Günlükleri'nin fâş edildiği günlerde Radikal gibi bir gazetenin genel yayın yönetmeninin "sahte günlükler" üzerinden analiz yapmasının değerini tahayyül edebiliyor musunuz? (Belki Hürriyet genel yayın yönetmeninin "özel imalat günlükler" yorumundan daha değerli bir yorum?)

Radikal, "darbeli günler"de Hürriyet'leşiyor, bundan eminim ama nedenlerini tam olarak bilmiyorum.

17.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hep birlikte haber gizlediğimiz günlerdi, ne güzeldi!

Alper Görmüş 20.06.2008

Sondan bir önceki, "Kartel medyasını hatırlamanın tam zamanı" başlıklı yazımda (13 haziran), laik okurlara hitap eden gazeteler kümesinde son yıllarda meydana gelen çok önemli bir değişikliğe işaret etmiştim.

O yazının temel tezini bir daha hatırlatayım: Diyordum ki, laik okurlara hitap eden medyada, eski yapının tersine, "demokrasi"yi öncelikle vurgulayan gazeteler var artık (eskiden tümü, hele "darbeli anlar"da sivil siyasetin çanına ot tıkamak için kampanyalar düzenler, laik kamuoyunu büyük bir baskı altında tutarlardı).

"AKP medyası" adlandırması da, bana bu çerçevede gayet kullanışlı bir icat olarak görülüyor. Böylece, bu yeni küme, "dinci" olarak nitelenip kolayca laik kamuoyunun göz menziline uzak tutulabilen gazetelerle ortak bir başlık altında mütalaa edilecek, gözden düşürülecekti.

Sözünü ettiğim yazıda, "Laik basın"daki bu demokratik yarılma sonunda ortaya çıkan gazetelerin hatadan vâreste olmadığını da söylemiş, mesela gazeteciliğimizin en tatsız uygulamalarından biri olan "haber gizleme"nin Sabah'tan bir örnekle bu cenahta da varlığını sürdürdüğünü belirtmişim. "Fakat, bakın" demişim, "Sabah'ın böyle bir halt yediğini 'CHP medyası'nı izleyen okurlar da duydu. Yarın tersi olsa, onu da duyabileceğimiz çeşitlilikte bir medyamız var. Peki, Türk basınının 'kartel' günlerini hatırlıyor musunuz? Laiklerin sadece 'laik medya'yı okuduğu, bir haber gizlenecekse bütün 'laik medya'nın gizlediği, dolayısıyla laik kamuoyunun hiç duymadığı çok önemli haberlerin geçit resmi yaptığı günleri?.."

Sıra şimdi, geçen hafta "Radikal" mavzuu nedeniyle veremediğimiz bu örneklerle geldi.

Kolayca tahmin edebileceğiniz gibi, haber gizleme pratikleri başlıca üç alanda ortaya çıkıyordu: "Ordumuz"un rahatsız olacağı haberler, "hükümetimiz"ın rahatsız olacağı haberler ve nihayet "patronumuz"un rahatsız olacağı haberler... Yerimiz dar, o nedenle her birini birer örnekle hatırlatacağım:

Jandarma'da kaybolan iki HADEP'li

2001 yılının ocak ayında Mardin'in Silopi ilçesinde yaşanan bir "kaybolma-kaybedilme" olayı, bölgede büyük bir korkuya yol açtı. Çünkü son birkaç yılda, önceki yılların tersine bölgede hiçbir "kaybolma" olayı olmamıştı ve şimdi anlatacağımız olay "acaba yeniden mi başlıyor" sorularına yol açarak büyük bir gerimi tetiklemişti.

Haber ilk olarak "ora"larda çok sevilen, "bura"larda pek bilinmeyen Yeni Gündem gazetesinin manşetinde yer aldı... Habere göre, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) Silopi İlçe Teşkilatı'nın iki yöneticisi (Serdar Tanış ve Ebubekir Deniz), 25 Ocak 2001'de davet edildikleri Silopi Jandarma Komutanlığı'na gitmişler, bir daha da kendilerinden haber alınamamıştı...

"Ora" basını konuyu manşetlerinden indirmezken, "bura" basını tam 12 gün boyunca kulağının üstüne yatmış, habere tek sütunluk bir yer dahi ayırmamıştı... 12. Günün sonunda sanmayın ki büyük gazeteler konuya el attı; hayır, sadece Radikal'de yer aldı haber. Hürriyet, 30. günde "Bir ay geçti, hâlâ kayıplar" diye girdi habere, Sabah onu da yapmadı.

Bu korkunç olay, kamuoyunda hiçbir iz bırakmadan kapandı. İki HADEP yöneticisi hâlâ "kayıp". Bugün olsaydı, böyle mi olurdu?

"Kaynana" haberi sadece "dinci" basında

2000 yılının yaz ayları... İktidarda DSP-ANAP-MHP koalisyonu var. Başbakan Ecevit, Başbakan yardımcılarında biri de Ecevit'in sağ kolu Hüsamettin Özkan.

Hazine Müsteşarlığı'nın, sahibi Murat Demirel olan ve sonradan el konacak Egebank soruşturması için görevlendirdiği üç murakıp, 27 Haziran 2000 tarihli raporlarında Egebank'tan Goldbis adlı paravan bir firmaya (gerçekten paravan ama, adresi dahi olmayan bir "firma"dan söz ediyoruz), 1 trilyon 662 milyar 900 milyon lira kredi açıldığını belirlediler. Kredinin gönderildiği Vakıfbank Taksim şubesi yetkilileri, bu paranın aynı gün kendilerine verilen sözlü talimat sonucu şu üç kişinin hesabına geçirildiğini bildirdiler murakıplara:

Egebank Anonim Şirketi Yönetim Kurulu Üyesi Aydoğan Semizer'in aynı bankadaki hesabına 1 trilyon 316 milyar 24 milyon 721 bin 250 lira... Egebank Anonim Şirketi Genel Müdürü Esat Erkuş'un hesabına 277 milyar 500 milyon 223 bin lira... Hatice Betül Özbay'ın hesabına 69 milyar 375 milyon 55 bin 750 lira...

Hatice Betül Özbay, Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan'ın annesiydi. Hesabına yatan para o günkü kurdan dolara çevrildiğinde milimi milimine 250 bin dolar ediyordu, zaten hesabına da dolara çevrildikten sonra yatırılmıştı bu para.

Özbay, murakıplara şöyle izah etmişti durumu: Aydoğan Semizer kendisinin avukatıydı, sözü edilen para da onun adına sattığı sekiz dairenin karşılığıydı.

Murakıplar tabii ki tatmin olmamıştı cevaptan; raporlarında konunun mutlaka yargıya taşınması gerektiğini yazdılar. Ne var ki büyük basın gazeteleri, Yeni ?afak'ın günlerce manşetten izlediği bu ilginç gelişmeyi kesinlikle görmediler.

Hürriyet, Milliyet, Sabah ve öbür büyük grup gazeteleri nihayet aradan haftalar geçtikten sonra, Ecevit'in, Aydoğan Semizer'in sözlerine dayanarak "İnceledik, yokmuş bir şey," demesiyle ve sadece bu kadarıyla haberi duyurdular okurlarına.

Milliyet, 20 Ekim 2000 tarihli sayısında haberi şöyle verdi: "Egebank skandalına karıştığı iddia edilen Başbakan Yardımcısı Hüsamettin Özkan'ın kayınvalidesi Hatice Özbay'ın masum olduğu ortaya çıktı." Gazete, haberini "günlerdir kamuoyunda merak uyandıran gelişme" diye takdim ediyordu ama okurları "gelişme"den tek kelimeyle haberdar olmamıştı o güne kadar.

Bir yıl kadar sonra, Doğan ve Bilgin grupları, Hüsamettin Özkan'ı komutanların da talebi doğrultusunda Ecevit'in yerine Başbakan yapma yolunda militan gayret içine girdiler; mesele böylece anlaşılmış oldu.

Bu esrarengiz olay da "laik kamuoyu"nun göz hizasına bile giremeden kapandı. Bugün olsaydı, böyle mi olurdu?

Patronun ihalesi iptal ediliyor

Danıştay 10. Dairesi, 13 Haziran 2000'de, Doğan Holding'in kazandığı elektrik dağıtım ihalesini iptal etti. Haber Doğan Grubu'na bağlı Hürriyet, Milliyet, Posta ve Radikal dışında kalan gazetelerin 14 haziran tarihli sayılarında yer aldı.

Hikâyenin devamı da var: Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu 23 haziranda, 10. Daire'nin iptal ettiği elektrik dağıtım ihalesinin geçerli olduğuna karar verdi. Bu haber, 10. Daire'nin iptal kararını hiç görmeyen Hürriyet, Milliyet ve Radikal tarafından geniş bir biçimde kullanıldı.

Yani "iptal" haber değildi ama "iptalin iptali" haberdirdi. Bu arada Doğan medyası okurları, "iptal"i de "iptalin iptali" vesilesiyle öğrenmiş oluyorlardı.

Fark etmişsinizdir: Bu son örnek önceki iki örneğe benzemiyor. Burada, bir grubun gizlediği bir haber, öbür gazetelerde geniş bir biçimde yer alıyor ve kamuoyundan gizlenememiş oluyor.

Neden? Çünkü ilk iki örnekte "Laik Ordumuz" ve "Laik Hükümetimiz" söz konusuydu ve yekpare bir blok görünümü arz eden o zamanki "Laik Medya" gerektiğinde "haber gizleme"de ortak hareket ediyordu. Oysa son örnekte laik kamuoyundan gizlenmesi gereken bir şey yoktu, ortada bir patronun doğrudan çıkarı söz konusuydu ve onu da gizlemesi gerekenler gizlemişti zaten.

Diyorsanız ki, medya gruplarının birbirlerinin kirli çamaşırlarını fâş etmesi bize yeter, öbür haberleri gizleseler de olur, tamam o zaman, eski güzel günler sizin olsun...

20.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Son manşetin yansımaları ve Taraf'ın öneminin teyidi...

Alper Görmüş 24.06.2008

Vasatlığın geçer akçe olduğu ve herkesin oradan ekmek yediği ortamlarda en tehlikeli şey, gidişata "dur" diyen birilerinin ortaya çıkmasıdır. Hayatın her alanı için, bütün meslekler için geçerlidir bu. Gidişata "dur" diyenleri bekleyen tehlikeyi anlatmaya gerek yok herhalde: Böyleleri, berikilere kendilerini kötü hissettirdiği oranda, kıskançlıktan hasetlik ve düşmanlığa varan bir çember içine alınırlar. İlk tepki, "görmezden gelme"ye çalışmaktır, fakat "vasatlık kırıcı" direnebilirse, bir süre sonra bu imkânsızlaşır, "dur" deycilerin varlığı ve önemi kabul edilir.

Taraf'ın, Türk basınındaki vasatlığa atılmış bir bomba olduğu daha ilk günlerden belliydi. Girişte anlattığım maceranın tamamını bu gazete de yaşadı. Kanaatimce, Taraf'ın "Genelkurmay'ın Türkiye'yi biçimlendirme planı" haberi, bu açıdan bir dönüm noktasıdır. Bu haberin ardından basının tavrına baktığımda, artık varlığı ve önemi kabul edilmiş bir gazete görüyorum.

Oraya geleceğim, fakat daha önce Taraf'ın yayın hayatına girmesiyle başlayan ve hiç vazgeçilmeyen "Nokta-Taraf karşılaştırması"na ilişkin bir şeyler söylemek istiyorum.

Haydarpaşa Lisesi'nde, Halil Tekinalp adında, çok sevdiğimiz bir müdürümüz vardı. Onun "tevazu"yla ilgili bir uyarısını hiç unutmadım. "Bazen başarı o kadar açıktır ki" derdi müdürümüz, "böyle durumlarda tevazu göstermek, düpedüz hak ettiğini aşan bir övünme, şişinme anlamına gelir."

Nokta tecrübesine kulağımda bu küpeyle baktığım zaman, onun da tıpkı Taraf gibi vasatlığa atılmış bir bomba olduğunu söylemek zorunda hissediyorum kendimi. Can Dündar, Nokta'nın ardından kaleme aldığı bir yazısında, derginin bu yanını kendi kelimeleriyle çok güzel anlatmıştı. (Milliyet, 23 Nisan 2007).

Fakat hakkı verilmiş bir günlük gazetenin yaratacağı etkiyi haftalık bir derginin etkisiyle kıyaslamamın da haksızlık olacağını düşünüyorum. Yasemin Çongar'ın, bir süre önce Aksiyon dergisine verdiği bir söyleşide, "Taraf, Nokta'nın bıraktığı boşluğu mu doldurdu" sorusunu cevaplarken söylediği gibi: "Biraz daha fazlası galiba. Nokta'ya büyük saygım var; büyük işler yaptılar ama sonuçta Nokta bir dergiydi, biz günlük gazeteyiz. Günlük gazetenin toplum için farklı anlamı var. Nokta kadar cesur ve dürüst olmaya çalışıyoruz; ama renkli bir yayıncılık yapmaya da çalışıyoruz."

Çongar'ın uyarısını unutmamak koşuluyla, Nokta ve Taraf'ın karakter olarak birbirlerine çok benzediğini de söyleyebilirim: İkisi de aynı anda hem saygı hem kıskançlık-haset karışımı duygular uyandıran yayın organları oldu. İkisi de, girişte anlattığım aşamalardan geçerek günün birinde "varlığı ve önemi kabul edilen" yayın organları oldu.

Sonları benzemesin temennisiyle bu karşılaştırmayı burada kesiyorum.

Buradan sonrasında iki nokta üzerinde duracağım. Önce, yukarıdan beri söylemeye çalıştığım şeyi, yani bu haberle birlikte Taraf'ın artık "varlığı ve önemi kabul edilen" bir gazete haline geldiği tespitimi son manşetin gazetelerdeki yansımalarına bakarak temellendirmeye çalışacağım. Ardından, Nokta'nın yayımladığı Genelkurmay belgelerine Genelkurmay'ın gösterdiği tepkiyle, Taraf'ın son haberine gösterdiği tepkiyi kıyaslayacağım; bu tepkilerde bana çok ilginç görünen nüansları sizinle paylaşacağım.

Son manşet ve gazeteler...

Taraf'ın "Genelkurmay'ın Türkiye'yi biçimlendirme planı" haberinin yayımlandığı 20 haziranda ben de "Darbenin dört atlısı"ndan üçünün (Hürriyet, Milliyet, Vatan) internet sayfalarında haberi ve Genelkurmay açıklamasını nasıl gördüklerini ele alan bir yazı kaleme almıştım (Medyakronik.com).

Bu gazetelerin internet sayfalarına göre Genelkurmay Taraf'ın haberini "yalanlamıştı." Haberlerin başlıkları asıl haberi değil, "yalanlama"yı öne çıkarıyordu, haber de birkaç satırda onun peşine takılıyordu. " ?öyle yazdım o gün: "Taraf'ın yayımladığı belgelerle ilgili olarak aynı gün bir açıklama yapan Genelkurmay, 'Genelkurmay Başkanlığı kayıtlarında, Komuta Katı tarafından onaylanmış böyle bir resmi evrak veya plan bulunmamaktadır' dedi. Açıklamada 'yalan' sözcüğü kesinlikle geçmiyordu. Öte yandan, Taraf, 'belgelerin onaylanmış olduğundan' söz etmiyordu. Bu durumda Taraf'ın haberi yalanlanmış mı olur? Bazı gazetelere göre evet!"

Yazının sonunda, CHP'nin bile Genelkurmay açıklamasından tatmin olmadığını hatırlatarak şöyle diyordum: "Özü 'merak' ve 'kuşku' olan bir mesleğin 'yalanlama olmayan bir yalanlama'dan bu kadar hızlı bir şekilde tatmin olup defteri kapaması olacak iş mi? Durun bakalım, belki CHP'den utanıp vazgeçilir bu tuhaflıktan. Belki yarın (21 haziran) gazeteler, internet sayfalarından bambaşka bir havada çıkarlar."

Komutana değil, habere baktılar

Neye güvenerek bu sonuca varmıştım, bilmiyorum ama ertesi gün hakikaten öyle oldu. Üç gazete de asıl haberi gizlemeyerek ve yalanlamanın da gerçek bir yalanlama olmadığını imâ ederek girdiler söze. Aralarında, sözünü en doğrudan söyleyeni Vatan'dı: "(...) "Genelkurmay ise 'onaylanmış bir evrak yoktur' demekle yetindi."

Taraf'ın Başbuğ-Paksüt buluşması haberini "Ne var bunda canım, pislik etmeyin" kıvamında bir manşetle karşılayan Radikal ise bu kez bambaşka bir manşetle karşımızdaydı: "Asker, psikolojik savaş planı için 'yok öyle bir şey' diyemedi..."

"Ne var bunda canım" manşetinin yaratıcısı Murat Yetkin ise "Komutanım, n'aptınız öyle ya, n'apıcam ben o manşeti şimdi" öfkesini yansıtan bir yazı kaleme almıştı aynı gün: "Önerilen faaliyetin medyayı etkilemenin ötesinde yargıyı etkilemeye dek ilerletilmiş olması, Taraf gazetesi yorumcularınca (...) görüşmenin zemini olarak ortaya atıldı."

Güvenilen dağlara kar yağması duygusu, Hürriyet'in kaptanı için de geçerliydi. "Türk Ordusu'na büyük bir saygı ve güvenle büyüyen", "Hürriyet Gazetesi'ne geldiği gün verdiği ilk talimatlardan biri 'Gazetede çirkin, kötü giyimli bir Türk Askeri fotoğrafı istemiyorum'" olan, "Türk basınında ilk bandanalı SAT komandolarının fotoğraflarını yayımlayan" Ertuğrul Özkök, işte şimdi bu manşeti ne yapacağını, nasıl açıklayacağını bir türlü bilemiyordu. Özkök, açıklamadan da memnun değildi, pek inandırıcı bulmamıştı: "Genelkurmay Başkanlığı'nın yaptığı açıklamayı okudum. Bana göre anlamı şuydu: 'Altta birileri böyle bir belge hazırlamış olabilir ama biz bunu onaylamadık.' Gönlüm böyle olmasını çok isterdi."

Düşünsenize, Genelkurmay Başkanı "Gazetenin finansörüne bakın" diyor ama büyük basın ona değil, habere bakıyor.

Taraf artık Türk basınında bir kerteriz noktasıdır. Bir değerlendirme yapılacaksa, o işin içine katılmaksızın yapılamayacaktır.

NOT. Yerim bitti. Genelkurmay'ın Nokta'nın haberlerine verdiği tepki ile Taraf'ın haberine verdiği tepkiyi önümüzdeki yazıda karşılaştıracam.

"Dinci" Sabah'ın "muhafazakâr Genç Siviller"i

Son yılların en şenlikli eylemlerinden biri olan "Darbeye Karşı 70 Milyon Adım" yürüyüşüyle ilgili olarak Sabah gazetesinde evlere şenlik bir haber vardı. Sabah'a göre, yürüyüşü "Aralarında Mazlum-Der, Genç Siviller ve Siyasal Ufuk Hareketi gibi muhafazakâr kuruluşlar" ile başka bazı kuruluşlar düzenlemişti.

Bu, tıpkı Sabah'a yönelik "dinci" yaftalaması gibi bir şey mi? Genç Siviller eminim öyle düşünüyor. Olabilir, fakat ben emin değilim. Genç Siviller'in eylemlerindeki başörtülü kızların fotoğraflarını görüp, buradan sonuca varmış bir gazetecilikle karşı karşıya olabiliriz pekâlâ. Genç Siviller'in cevabını duyar gibiyim: "İyi de, onca yazıp çizdiklerimiz ne olacak?"

Ben de işte tam bundan; "okumayan", "bakan" ve sonuç çıkartan bir gazetecilikten söz ediyorum.

24.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nokta'dan Taraf'a "asker-sivil melez darbesi"nin kısa tarihi

Alper Görmüş 27.06.2008

Genelkurmay karargâhında hazırlanmış ve amacı "bazı sivil kesimleri Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) çizgisine çekmek" olan üç "eylem planı"na ilişkin bir hatırlatma ve özet yapma gereği duyuyorum. Böylece, Taraf'ın yayımladığı son belgenin anlamı daha iyi ortaya çıkacak, o belgenin, öncekilerin bir devamı ve tekâmül etmiş hali olduğunu anlayabileceğiz. Size anlatacağım "kısa tarih", son "doğrudan darbe" girişimi olduğu anlaşılan "Sarıköz"ın rafa kaldırıldığı 2004'te başlıyor, bugüne kadar devam ediyor. Bu "tarih"i gözümüzün önüne seren başlıca üç Genelkurmay belgesi açığa çıktı bugüne kadar: 1) Eylül 2004 tarihli, TSK'nın "dost" sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte hareket etmesi gerektiğini savunan ve çok sayıda sivil toplum kuruluşunun (STK) adını içeren belge. (5 Nisan 2007 tarihli Nokta dergisinin kapak haberi). 2) Kasım 2006 tarihli, Türkiye'deki gazetecileri "TSK yandaşı" ve "TSK karşıtı" olarak gruplandıran "Medya Andıcı". (8 Mart 2007 tarihli Nokta dergisinin kapak haberi). 3) Eylül 2007 tarihli, "Genelkurmay Bilgi Destek Faaliyetleri Eylem Planı". (20 Haziran 2008 tarihli Taraf gazetesinin manşeti). Gördüğünüz gibi "Nokta üçlemesi"nin üçüncü ayağını teşkil eden "Darbe Günlükleri" yok bu listede. Çünkü o, Genelkurmay karargâhında hazırlanmış bir çalışma değil. Fakat o günlükler, 2004'te başlayan "asker-sivil melez darbesi"ne ilişkin çok önemli ipuçları içeriyordu. Nokta'nın genel yayın yönetmeni olarak "Darbe Günlükleri" sayısına yazdığım bir değerlendirme yazısında (ki ilan edilmiş ilk "Cumhuriyet mitingi"ne iki hafta vardı) şu son bir yılda yaşadıklarımızı bu ipuçlarına dayanarak tahmin etmiştim. İsterseniz birlikte bir daha okuyalım (biraz uzun bir alıntı olacak, sabrınızı rica ediyorum): "Ben burada, Günlükler'den kendi payıma çıkardığım, günümüzle doğrudan alakalı bir sonucu sizinle paylaşmak istiyorum. Bence, gerek 'Sarıköz', gerekse de bu girişimin akim kalması neticesinde 'Sarıköz'ın en şahin generali Jandarma Genel Komutanı ?ener Eryugur tarafından öbür komutanları da by-pass ederek planlanan 'Ayışığı' türünden doğrudan darbe girişimleri günümüz için bir seçenek değil artık. "Hayır, 'siyasete müdahale'den vazgeçilmiş değil. Bu cümleleri okuyup da sınırsız bir iyimserliğe kapılmak doğru değil. (...) Komutanlar 'siyasete müdahale etmeme' gibi bir sonuca varmıyorlar, hayır, sadece işin yöntemini değiştirmek gerektiği hususunda fikir birliğine varıyorlar. "O yöntem ne mi? Bunu, 3 Mart 2004'te Ankara Sanayi Odası'nın (ASO) salonunda yapılan ve 'ulusalcı-siyasi' bir gösteriye dönüşen 'Hilafetin kaldırılmasının yıldönümü' toplantısına ilişkin olarak Özden Örnek'in notlarında neler yazıldığına bakarak açıklamaya çalışalım: 'ATO'da yapılan panele tüm kuvvet komutanları eşli olarak katıldık. Bu paneli el altından biz teşvik ettik. Coşkulu ve tatmin edici bir toplantı oldu. Salona girdiğimiz zaman katılanlar bizleri alkışladılar ve Cumhuriyetin Koruyucuları diye slogan atmaya başladılar. Bu türden hareketler yükü bizim üzerimizden alarak bizim yasal düzende ve demokrasi sınırları içinde kalmamızı sağlayacak.' "Benim analizim şu: Doğrudan bir darbe tehlikesi içinde değiliz bugün, fakat 14-15 nisandaki Anıtkabir'e yürüyüş dahil, örgütlenen kitlesel sivil hareketlerin tümüyle 'sivil' olduğunu düşünmek de saflık olacaktır. ?öyle diyebiliriz: Siyasete müdahale 'sivil' güçler kullanılarak ve böylece

görünürde meşruiyet alanı içinde kalınarak gerçekleştirilecektir önümüzdeki dönemde.” Unutmayın, ben bunları yazdığımda ne 27 Nisan muhtırası vardı ortada, ne 367 felaketi, ne Üniversiteler Arası Kurul’un “türbanlılara ders anlatmayız” manifestosu, ne de yargı darbesi... Kabul edin, doğrusu hiç fena tahmin etmemişim olacakları ve bitecekleri!

Bizim basın, bizim yargı...

Günlükler’den birkaç hafta önce yayımladığımız, Genelkurmay’da Kasım 2006’da hazırlanan “Medya Andıcı”, Günlükler’de işaret edilen “Artık biz önde görülmeyelim, sivilleri öne sürelim” stratejisinin elle tutulur gözle görülür bir nişanesiydi. Nokta’nın, Darbe Günlükleri sayısından bir hafta sonra yayımladığı eylül 2004 tarihli Genelkurmay belgesi ise “Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri” çerçevesinde “işbirliği yapılacak” STK’ların listesinden oluşuyordu. Fakat gerek “Medya Andıcı” gerekse de “Dost STK’lar” çalışması, Taraf’ın 20 haziranda yayımladığı belgeyle kıyaslandığında, çapları ve hedefleri sınırlı belgelerdi. Eylül 2007 tarihli “Bilgi Destek Faaliyetleri Eylem Planı” ise Taraf’ın doğru bir biçimde adlandırdığı gibi “Türkiye’yi biçimlendirme planı” niteliğindeydi. Tablo yeterince açık değil mi? “Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri” ve “Bilgi Destek Faaliyetleri” sayesinde “Yük TSK’nın üzerinden alınarak askerin yasal düzende ve demokrasi sınırları içinde kalması” sağlanacak, fakat işler de “desteklenen” sivil güçler sayesinde tıkr tıkr yürüyecek. Ah, bir de şu, haberlerine değil de “finansörlerine” bakılması gereken gazete ve dergiler olmasa!

27.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Üç Genelkurmay belgesi, üç farklı tepki

Alper Görmüş 27.06.2008

Genelkurmay karargâhında hazırlanmış ve amacı “bazı sivil kesimleri Türk Silahlı Kuvvetleri’nin (TSK) çizgisine çekmek” olan üç “eylem planı”na (bu planların ayrıntıları için bitişikteki yazıyı gözden geçirmeniz gerekiyor) ilişkin haberlere Genelkurmay’ın gösterdiği tepkilerde bana ilginç görünen bazı nüanslar var.

Salı günkü yazımda bunlara işaret etmek istemiş, fakat yer kalmadığı için bugüne bırakmışım.

Kasım 2006 tarihli “Medya Andıcı” haberi (Nokta, 8 Mart 2007) birkaç günlük bir gecikmeyle Genelkurmay Başkanlığı tarafından doğrulandı. Böyle bir çalışma yapılmıştı, evet ama bir “taslak”tı bu, “Komuta Katı” tarafından onaylanmamıştı. Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt da, 12 Nisan’da (2007) yaptığı ünlü basın toplantısında bu çalışmayı kendisinin kesinlikle okumadığını söyledi.

Eylül 2004 tarihli “TSK’ya ‘dost’ STK’lar” haberine (Nokta, 5 Nisan 2007) ilişkin hiçbir açıklama yapılmadı. Ne kabullenildi, ne de yalanlandı. Oysa Nokta’nın askerî mahkeme kararıyla basılmasına neden olan haber buydu. Derginin piyasaya çıktığı gün bir askerî savcı beni aramış, o habere esas teşkil eden belgeyi kendilerine verip veremeyeceğimizi sormuştu. Askerî savcı, benim olumsuz cevabım üzerine de askerî mahkemeden “bu belgeye ve varsa başka belgelere el koymak” yetkisini içeren bir karar çıkartmıştı.

Taraf’ın yayımladığı, Eylül 2007 tarihli “Bilgi Destek Faaliyetleri Eylem Planı” haberine (20 Haziran 2008) Genelkurmay’ın verdiği tepkiyi biliyorsunuz: “Komuta Katı’nda onaylanmış böyle bir plan bulunmamaktadır.”

Aslında bu tepki, "Medya Andıcı"na verilen tepkinin neredeyse aynısı. Fark şurada ki, birinci belge için "ama"lı da olsa "var" dendiği halde, ikincide "var" itirafından imtina ediliyordu. Bence bu, kökeni "psikoloji"de aranması gereken bir tercih. Bir de Taraf'ın belgesindeki iddiaların çok daha "ağır" olmasında: Burada "var ama..." demek, birincideki kadar kolay değil.

Nokta'nın "TSK'ya dost STK'lar" kapak haberinin, derginin basılması sonucunu doğuracak kadar önemli olduğu halde "yalanlama"dan muaf tutulmasını nasıl açıklayacağız peki?

Öteki iki haberle ilgili olarak yapılan "Komuta Katı'nda onaylanmış değildir" açıklamasını göz önünde tuttuğumuzda, benim aklıma şu geliyor: Acaba "Dost STK'lar" çalışması Komuta Katı'nda onaylanmış mıydı?

Bu nedenle mi onun kaynağına ulaşmak, öbür iki haberin kaynağına ulaşmaktan daha önemliydi? Derginin basılması bu nedenle mi göze alınmıştı?

27.06.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Hayata Dönüş davası" düştü, çünkü medya daha önce düşmüştü

Alper Görmüş 01.07.2008

Ben, tekrarın önemine inanan bir gazeteciyim. Daha önce de değindim, bir konuda geçmişte söz ettiğim bir noktaya değineceksem onu mutlaka özetliyorum. Keza, daha önce savunduğum bir görüşün, bir yaklaşımın yeni bir örnekle desteklenme imkânı ortaya çıkmışsa, yaklaşımı bu yeni örnekle mutlaka bir kez daha savunuyorum.

Medyanın, zanlıları polis olan davalardaki takipçi tavrını, zanlıları asker olan davalarda göstermiyor oluşuyla ilgili olarak bu sayfalarda bir yazı yazdığımı hatırlıyorum ama hangi vesileyle yazdığımı hatırlamıyorum. Bugün, "Hayata Dönüş" davasının "zaman aşımı" nedeniyle düşmesini vesile bilerek medyanın bu sonuçtaki rolünü göstermeye çalışacak, operasyon jandarma yerine polis tarafından yapılsaydı davanın bu kadar kolaylıkla düşürülemeyeceğini iddia edeceğim.

Örneklere geçmeden önce, iddiamı biraz daha açayım:

Türkiye'nin "toplum"dan çok "devlet"e bakan gazeteciliği (istisnaları ayırıyorum), devlet içindeki bir kategori olan "ordu"ya apayrı bir önem atfediyor. Buna karşılık, seçilerek devletin bir parçasını oluşturan hükümetlere ve siyasilere karşı bambaşka bir pozisyonda görüyoruz bu basını. Keza, "hükümetin emrindeki" polise karşı da son derece eleştirel, gerekirse bu kurumla açık bir mücadele içine girme cesareti gösterebilen bir basınımız var.

Gerek "Manisalı Gençler" gerekse de "Metin Göktepe" davalarında basının yıllar boyu hiç tükenmeyen bir enerjiyle görevini yerine getirdiğini biliyoruz. Her iki davadaki tavır, "Türk basınının yüzakları" gibi bir liste yapılsa, hiç şüphesiz ilk sıralarda yerlerini alacak gazeteciliklerdi. Hiç kuşkunuz olmasın, basının ısrarlı takibi olmasaydı, bu iki davadan kamuoyu vicdanını biraz olsun rahatlatan bildiğimiz sonuçlar alınamazdı.

Türk basını bugün de “dur ihtarına uymadığı” gerekçesiyle polisin açtığı ateşle hayatını kaybeden Baran Tursun’un babasının yürüttüğü adalet mücadelesine büyük bir destek sunuyor, işin peşini bırakmıyor. Bu trajik olayın davası da büyük bir ihtimalle “hak yerini buldu” dedirten bir sonla nihayetlenecek ve hiç şüphemiz olmasın, bunda da en büyük rol Türk basınının olacaktır.

Basının aldırmadığı örnekler

Buna karşılık, zanlısı asker-jandarma olan tek bir “Manisalı öğrenciler” davası ya da “Metin Göktepe” davası hatırlamıyorum ben: Zanlıları jandarma olan ve trajik sonuçlar doğuran birçok olay ya hiç dava konusu olmadı, ya da açılan davalar hiçbir yere varmadan buharlaştı (biri hariç, onu da aşağıda anlatacağım). Bunların tümünde basın gerek olaylar sırasında gerekse de sonrasında “tam siper” pozisyonundaydı. Akla hemen gelen örnekleri sıralayalım:

Ulucanlar Cezaevi operasyonu: Jandarma, 26 Eylül 1999’da Ankara Ulucanlar Cezaevi’nde “isyan çıkaran” siyasi mahkûmların kaldığı koğuşlara zorla girdi. İsyan bastırma faaliyeti sırasında 10 mahkûm öldü, onlarca mahkûm yaralandı. Medyanın, operasyondan önce “çok büyük direniş olacak” iddialarına karşılık, tek bir jandarma eri bile yaralanmadı, içeriden de hiç ateş açılmadı.

“Kulakları kesik... çivili sopalarla delik deşik cesetler”in varlığından söz edilmesine rağmen sanık avukatlarına otopsiyi izleme hakkı verilmedi. Operasyonu izleyen iki gün boyunca ortaya sürülen bu iddiaları, 28 Eylül’deki (baskından iki gün sonra) Hürriyet manşeti izledi: “Beş dakika önce...”

Gazete yarım sayfayı kaplayan bir fotoğraf yayımlamıştı. İddiasına göre, ellerinde sopalarla görülen bu kişiler fotoğrafı “kanlı isyan”dan beş dakika önce çektiler. Manşet tam zamanında yetiş(tiril)mişti. Böylece, mahkûmların tek yanlı bir şiddetin mağduru oldukları öne sürülemeyecekti; onlar zaten savaşa hazır ve savaşı istiyorlardı.

Gerçek ertesi gün ortaya çıktı: O fotoğraf Ulucanlar Cezaevi’nde beş dakika önce değil, başka bir cezaevinde tam beş yıl önce çekilmişti. Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, benzerlerini daha sonra tekrar etmek zorunda kalacağı bir “aldatıldık, özür dileriz” metni kaleme aldı, konu kapandı.

Gerçekten de kapandı. Başta Hürriyet, medya bu kadar bariz bir devlet şiddeti karşısında kılını kıpırdatmadı, ölen mahkûmların ailelerinin açtığı davayı da izlemedi. Davada, şaşırtıcı bir biçimde “devletin suçu” olduğuna ve ailelere tazminat ödenmesine hükmedildi. Fakat, yukarıda da dediğim gibi medyanın bunda hiçbir payı yoktu. Her şey o kadar açık ve kabaydı ki, medya bu olaya “Manisalı gençler davası” muamelesi yapsaydı, madem “devlet suçu”ydu, devletin bu suçu hangi kişiler üzerinden işlediği de mutlaka sonuçlandırılırdı. Fakat operasyonu katılan hiçbir asker ceza almadı bu davadan.

Silopi kayıpları: İki HADEP yöneticisi, 26 Ocak 2001’de Silopi Jandarma Komutanlığı’na çağrıldı. Gittiler. Çıktıklarını kimse görmedi ve o gün bu gün onlardan bir daha kimse haber alamadı. Olay Güneydoğu’da büyük bir korkuya yol açtı, fakat Türkiye’nin büyük gazeteleri utanç verici bir suskunluk içine girdiler. Olay kaynayıp gitti.

Akkise olayları: Konya’nın Ahırılı ilçesinin Akkise beldesinde 10 Ağustos 2001 gecesinde kanlı olaylar yaşandı. Askere gönderme töreni yapan köylülere ateş açan jandarma bir kişinin ölümüne, beş kişinin yaralanmasına yol açtı.

Gazetelerin neredeyse tümü (Hürriyet, Milliyet, Sabah gibi gazeteler de dahil) olayları kendi muhabirleriyle izlemişler ve sonunda Jandarmayı sorumlu tutan haberlerle çıkmışlardı. Fakat ertesi gün hepsi tutumlarını değiştirecekti: Jandarma, saldırgan köylülere karşı kendisini savunmuştu.

Olayın davası bir yıl kadar sonra sonuçlandı: Olaylarda ateş edenler saptanamamıştı, dolayısıyla kimse ceza almadı. Bir yıl boyunca davayla ilgili hiçbir haber vermeyen büyük gazeteler, bu haberi de vermedi.

“Hayata Dönüş”te ve sonrasında basın

Geldik taze gelişmeye... Biliyorsunuz, 19 Aralık 2000’de, çok sayıdaki cezaevinde yürütülen “ölüm oruçları”nı sonlandırmak amacıyla birçok şehirde aynı anda başlatılan büyük operasyonun Bayrampaşa Cezaevi bölümüyle ilgili davası geçtiğimiz günlerde sonuçlandı. Dava, “zaman aşımı” gerekçesiyle bitirildi.

Gerek operasyonun gerekse de dava aşamasının tek düzgün gazetesi Radikal’de yer alan bir habere göre, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı Başkanı Hasan Fendoğlu, “12 kişinin öldüğü olayların davasını bu şekilde sonuçlandıran hâkimler hakkında suç duyurusu yapılmalı” demişti.

Gerçekten de kan dondurucu bir sonuçtu bu. Fakat duygularımızı bir tarafa bırakıp soralım: Bu sonuç nasıl alındı, alınabildi?

Benim cevabımı biliyorsunuz? Medya bu olayın davasına “Manisalı Gençler”, “Metin Göktepe”, “Baran Tursun” davası muamelesi yapmadığı için...

Nasıl yapsın ki? Daha operasyonun başladığı gün kendini operasyonun dolaysız bir parçası gibi algılayan ve sunan bir medyadan söz ediyoruz. Olan bitene, uygulanan ölçüsüz şiddete en küçük bir itiraz yöneltmeyen, tam tersine kamuoyunun bu şiddeti sorgusuzca kabul etmesi için ona psikolojik malzeme sağlayan bir basın, operasyonun davasını neden izlesin ki?

Burada uzun uzun anlatamam, operasyonda büyük medyamızın yaptığı korkunçluklar için internette şu adrese bakabilirsiniz: http://www.medyakronik.net/arsiv/hayatadonus_arv.htm

Basınımızda bir sürü çifte standart var. Bunların bir kısmı fâş olmuş durumda (mesela “iyi darbe-kötü darbe” meselesi), bir kısmı ise henüz tam olarak anlaşılabilmiş değil. Asker ve polis şiddetine karşı geliştirilen çifte standart da ikinci kategoride yer alıyor. O nedenle ben, her fırsatta konuyu gündeme getirmeye devam edeceğim.

01.07.2008

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nokta Günlükler’i bosuna yayımlamış! Gazeteciler zaten her şeyi biliyormuş!

Alper Görmüş 04.07.2008

Ergenekon soruşturmasının 2004’teki darbe teşebbüslerini de kapsayacak şekilde gelişmesi ilginç itiraflara yol açmaya başladı.

CNN Türk’te Ahmet Hakan’ın yönettiği “Tarafsız Bölge”de (1 temmuz) Hürriyet, Sabah ve Milliyet’in Ankara temsilcilerinin konuşmalarının satır aralarında, Nokta’nın yayımladığı Darbe Günlükleri ile açığa çıkan Sarıkız ve Ayisigi darbe girişimlerini zaten bildiklerine dair imalar vardı. 2 temmuzda ise Radikal Genel yayın Yönetmeni İsmet Berkan, kendisi dahil birkaç gazetecinin her şeyi bildiğini yazdı. Bu birkaç gazetecinin neler bildiklerini öğrenince, “keske bildiklerini kendilerine saklamayıp yazsalar da” diye düşünmemek mümkün değil.

Enis Berberoglu (Hürriyet), Muharrem Sarikaya (Sabah) ve Fikret Bila (Milliyet), programda bence de dogru bir yorumla, Ergenekon'un artik ve esas olarak 2004'teki darbe girisimlerini sorgulayan bir yöne evrildigini tespit ettiler.

Garip bir havasi vardi tartismanin... Temsilciler, net olarak degilse de imali cümlelerle, aslinda o zamanlar bu girisimlerden kendilerinin de haberdar olduklarini hissettirdiler izleyicilere. Tartismanin "Ankarali" olmayan tek gazetecisi Mehmet Altan da "ah siz Ankara gazetecileri, bilirsiniz, söylemezsiniz" ignelemelerini hiç eksik etmedi program boyunca. Mehmet Altan bir baska televizyon kanali için stüdyoyu terk ettikten sonra, üç gazeteci epeyce rahatlamis gibi geldi bana; yaniliyor da olabilirim.

Berkan ve "birkaç gazeteci" daha

Radikal Genel Yayin Yönetmeni Ismet Berkan, 2 temmuz tarihli, "'Büyük' Ergenekon" baslikli yazisinda daha da açigini yazdi:

"Daha sonra ortaya çıkacak olan dönemin Deniz Kuvvetleri Komutani Oramiral Özden Örnek'in günlükleri, 'Sarikiz' kod adiyla bir darbe planinin hazirlandigini, Genelkurmay Baskani'na ragmen bu planin uygulanmasi için dügmeye basip basmamanin konusuldugunu ortaya koyacakti.

"Hos, bu günlüklerin dogrulamasina da gerek yok. O dönem hükümetin bu plandan kod adi dahil her bakimdan haberdar olduguna dair bilgi sahibi birkaç gazeteciden biriyim. Ama hükümetin önde gelenleri o zamandan beri, 'Bu eylemli darbe girisimine karsi adli mekanizmayi neden çalistirmadiniz' sorusunu cevapsiz birakiyorlar."

Ben, Ismet Berkan'in "Ergenekon" ve "Çeteler" konusunda son aylarda yazdiklarini önemsiyorum, bilhassa alti gün süren dizisini çok degerli buluyorum; nitekim bu dizi sayesinde basinda konu yeniden canlandi, yeni bir tartisma basladi. Fakat bu böyle diye, zamaninda yapilmayanlari sorgulamayacak degiliz.

Berkan, her seyi bildigi halde "adli mekanizmayi çalistirmayan" hükümeti elestirirken yerden göge hakli. Fakat ben de ona sormak isterim: "O dönem hükümetinin bu plandan kod adi dahil her bakimdan haberdar olduguna dair bilgi sahibi birkaç gazeteciden biri olarak" bu bilgiyi kamuoyuyla paylastiniz mi? Bu yolla hükümet üzerinde bir baski olusturdunuz mu?

Benim bildigim, Ismet Berkan (ve Radikal Ankara Temsilcisi Murat Yetkin), bilgilerinin, o da kirinti sayilabilecek bir miktarini, ancak Darbe Günlükleri'nin iki sahin generali Sener Eruygur ve Aytaç Yalman'in devir teslim yapip emekli olmalarinin ertesi günü (29 Agustos 2004) aktardilar kamuoyuna. Berkan şöyle yazdi o gün:

"Acaba tam da o günlerde (Kibris görüşmelerinin yapildigi günlerde –A.G.) Ankara Gölbası'ndaki askerî tesislerde bazi gazetecilerle ve bazi politikacılarla yapılan görüşmelerde konusulanlardan, söylenenlerden Genelkurmay Baskani Orgeneral Hilmi Özkök'ün haberi oldu mu? Kuskusuz oldu. Peki, acaba o nasıl bir tepki verdi? Acaba New York'ta otel lobisinde, 'Askerler birazdan bildiri yayimlayacak' diye sevinç çigliklari atan cuntaci profesörün haber kaynagi kimdi, kimlerdi? Acaba o dönemde, yönetime el koymaktan, 'Tarih beni yazar' demekten söz eden komutan hangisiydi ve bu dediklerini neden ve nasıl yapamadi? Bu konulari daha çok yazip çizecegiz..."

Benim bildigim, Ismet Berkan "Bu konular"a bir daha ancak 2007'nin mart ayında, Nokta'nin yayimladigi "Darbe Günlükleri"yle girdi. Dogrusunu isterseniz, hiç de hos bir giris degildi, çok sasirmistim ben. Daha önce de bir baska vesileyle yazmistim, Berkan'in yazisinin birinci sayfa anonsu aynen s yleydi (gerisini siz d s n n):

"Sahte günlüklerin, AKP'nin  ankaya'ya kendi istedigini seçecek olduğu bugünlerde ortaya  ikması tesadüf olabilir mi? Sorulari yanitlamak çok g  ."

Yetkin de ayni seyi vaat etmistiydi ama...

O gün, yani iki komutanin veda etmesini izleyen gün (29 Mart 2004), Radikal'in Ankara Temsilcisi Murat Yetkin de ayni konuda bir yaziy kaleme almisti. O da söyle yaziyordu:

"2003' n aralik ayi sonunda Eryugur ile makaminda bir görüşme yaptik. Görüşmeye Radikal'in demokratiklesme reformlarından ve Türkiye'nin AB  yeliği hedefinden yana olan çizgisini elestirerek basladi. 'Kendisi de demokratti ama', Radikal'in yayin çizgisi, altinda baska seyler olduğu kuskusuna yol a iyordu, laiklik karsiti siyasi akimlar cesaret bulabilirdi. Bir de fazla hükümet yanlisi görüntü veriyorduk. Acaba baski altinda miydik? Ben bunu nereden  ikardiklarini sordum. 'öyle söyleyenler var' dedi. Ben de, 'Bazi internet siteleri de sizin darbeci oldugunuzu  ne sürüyor. Onlara da mi inanacagiz?' dedim. (O siralarda Eryugur'un bazi politikacilarla, emekli generalleri araci koyarak makaminda görüşme yaptigi konusuluyordu. Yalniz Yalman'in degil ama, daha çok Eryugur'un, yalniz Ankara'dan degil, Istanbul'dan da bazi isadami, siyasetçi, gazeteci ve k se yazarlarina verdigi aksam yemeklerinde siyasi projeler ortaya koyduğu biliniyordu. Bu toplantilarda Genelkurmay Baskani Orgeneral Hilmi  zk k' n AKP hükümetine gerekli direnisi g stermedigi gerekçesiyle eleştirildiği,  zk k' n kulagina da muhtemelen gidiyordu.)

"Ben sik yetlerini Istanbul'a ileticeğimi söyledim. O da memnun olacagini söyledi. Tokalasip ayrildik. Eryugur ile görüşmemizin bütün ayrıntilarini Ismet Berkan'a ilettilim. Berkan'in  nerisi ile, birlikte Aydın Dogan'a giderek ona da aktardik."

Böylece ben, yukarida Berkan'a sordugum sorunun cevabini Yetkin'den almis oluyorum. Bu durumda cevap, mealen söyle olmus oluyor:

"Hayir, o dönemdeki bilgilerimizi kamuoyuyla paylasmadik. Eryugur Pasa'ya, 'bir sürü laf var ama, biz tabii ki inanmiyoruz onlara' dedik. Gazete ile ilgili görüşlerini de patrona ileticeğimizi söyledik."

Murat Yetkin'in yazisi da tipki Berkan'inki gibi bitiyordu: "Daha yazilacak çok sey var ve bu konularda..."

Benim bildigim, Murat Yetkin de tipki Berkan gibi ancak Nokta'nin yayinindan sonra döndü "bu konular"a... Ama simdi  greniyoruz ki, herkes her seyi biliyormus!

Umariz meslektaşlarımız bir daha bu kadar uzun aralar vermez, fikri takiplerini okurlardan esirgemezler...

(NOT. Bazi küçük ilaveleri müstesna tutarsak, bu yaziy 2 temmuzda Medyakronik.com için kaleme aldigim yazinin tekrardir. Son g z ltilardan sonra tahmin edebileceğiniz nedenlerle is y k m o kadar artti ki, baska çare bulamadim.)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon'la birlikte Birgün'ün sorunları da derinleşiyor..

Alper Görmüş 08.07.2008

Ergenekon soruşturmasındaki, aralarında iki emekli orgeneralin de bulunduğu yeni gözaltı dalgası (1 temmuz), ertesi günkü gazetelerde farklı yansımalar buldu. Cumhuriyet ("Büyük gözdağı"), Tercüman ("Türkiye nereye?"), Sözcü ("Apo'yu bile böyle götürmediler"), Yeniçağ ("Korku egemenliği") gibi ulusalcı gazeteleri saymazsak, gazeteler gözaltıları ya destekleyerek ya da nötr manşetlerle duyurdular okurlarına. Ortak nokta ise şuydu: Desteklesin, nötr kalsın ya da karşı çıksın, bütün gazeteler ortada çok ciddi bir şeylerin olduğu noktasında hemfikirdi.

Bütün bu gazeteler arasında biri çok dikkat çekiyordu: Birgün... Bu gazetemiz, gözaltına alınanlar arasında darbeciliği konusunda --en azından- çok ciddi şüpheler bulunan bir emekli orgeneralin de bulunmasına rağmen, 2 temmuzda şu manşetle çıktı: "Darbe parodisine mutabakat operasyonu..."

Anlayacağınız, Birgün, o gün çıkan bütün gazeteler arasında olan biteni önemsizleştirmeye çalışan yegâne gazeteydi.

Türkiye'yi hiç bilmeyen, Türk basınıni hiç izlemeyen bir sosyalist bu ülkeye ışınlansa, ona Birgün'ün bu manşeti gösterilse ve "Bu gazete, 'askerî bir darbenin darbelerini etlerinde, kemiklerinde, boğazlarına geçirilen ilimlerde, kanlarında canlarında hisseden'(Doğan Tılıç, Birgün, 3 Temmuz 2008) gazeteciler tarafından çıkarılmaktadır" dense, o sosyalist ne düşünürdü sizce?

Adamcağızın ya da kadıncağızın "Peki ama neden" sorusunu, bu gazetemizin olaya yaklaşımını özetleyerek cevaplasak, mesela şöyle desek:

"Bu arkadaşlar, her kim bu iktidar kavgasını kazanırsa kazansın ortaya bir 'pyrus zaferi' çıkacağına inanıyorlar. Çünkü kazananların kaybedenlerden farklı bir vaatlerinin olmadığını düşünüyorlar. Bütün sorunun halkı kimin nasıl yöneteceğiyle ilgili olduğu kanaatindeler. Bu konudaki görüşlerini de, özelleştirmeler konusunda, sosyal hakların budanması konusunda, 1 Mayıs'ın engellenmesi konusunda, özgürlüklerin ve demokrasinin kısıtlanması konusunda aralarında bir görüş ayrılığının olmadığı argümanıla temellendiriyorlar..."

Böyle desek ışınlanmış sosyalistimize, bundan herhangi bir tatmin duygusu çıkartıp, "evet, arkadaşlarımız haklıymış" falan der mi sizce? (Ara not: Yaptığım özetlemenin "kaba ve hakkaniyetsiz" olduğunu düşünebilecek okurlarımız, böyle düşünmeden önce lütfen bu yazının sonundaki "İKTİBAS"a bakıversinler lütfen.)

"Çok cepheli muhalefet gazetesi"

Söylemeye gerek var mı bilmiyorum, Birgün'ün "Darbe parodisine mutabakat operasyonu..." manşeti bende en küçük bir sürpriz etkisi yaratmadı. Çünkü, malûm, bu gazetemiz bundan önceki "beşinci dalga" gözaltılarda da "Yiyin birbirinizi" manşetiyle çıkmıştı.

Birgün yönetiminin "Yiyin birbirinizi" ve şimdi "Darbe parodisi" çizgisini okurlara anlatmada yaşadığı sıkıntı, 30 haziran tarihli "Editörden" köşesinde sıkıntılı fakat bariz bir biçimde dışa vuruluyordu. "Çok cepheli muhalefet

gazetesi" başlığına taşıyan yazıda şöyle deniyordu:

"(...) Birgün'ün işi bu anlamda zor tabii. Yayın çizgisini besleyen siyasal kuramın bütünlüklü yapısı, getirdiği total açıklama ve karşı çıkışlar onu mütemadiyen 'iki cephe'ye açmaya yöneltiyor. Bunu zorunlu kılıyor.

"İktidarın küçüğü büyüğü olmuyor bir aşamadan sonra... Bir kere takılmaya başladın mı bir iktidarla ufak tefek de olsa... Nihayetinde gazeteciliğin sapır sapır dökülmeye başlar. Biz zaman zaman kendimizi anlatmakta güçlük çeksek de... Zaman zaman birilerine yaranamasak da (bazen de kimseye)... İnatla, özgür ve iktidarlardan azade çizgimizi sürdüreceğiz."

Şöyle bir siyasî pozisyonla karşı karşıyayız yani: Birgün, darbecilerin soruşturulmasına ve yargılanmasına asla karşı değildir, fakat bu işi iki iktidar odağından biri götürdüğü için, gazetemiz bu girişimi desteklemeyi içine sindirememektedir. Neden? Çünkü: "Yayın çizgisini besleyen siyasal kuramın bütünlüklü yapısı, getirdiği total açıklama ve karşı çıkışlar onu mütemadiyen 'iki cephe'ye açmaya yöneltmekte"dir.

Tamam, "iki cephe" niz olsun da, bir de "nispîlik" diye bir şey var canım. Siyaset denilen şey de bunun üzerinden yapılır zaten. Ayrıca, "eşit uzaklıkta hissettiğimiz iki cephe" teorisi, tartıştığımız örnekler açısından bir demokratik ahlak zaafı da içeriyor. Bu teori, siyaseten meşru "iki cephe"ye ilişkin olarak kurulmuş olsaydı, bu teorinin siyaseten yanlış olduğunu söyler geçerdik. Fakat burada, bir seçimle alaşağı edilebilecek bir "cephe"yle, siyasî meşruiyetini ancak silahla sağlayabilecek bir "cephe"ye eşit uzaklıkta durmaktan söz ediliyor: Burada artık yalnız bir siyasî sorun yoktur, bir demokratik ahlak sorunu da vardır.

Editör sayfasında "al birini vur ötekine"nin teorisinin yapıldığı 30 Haziran tarihli Birgün'de, bu açıdan çok manidar bir haber vardı, bu yazıyı onunla bitirelim... "Güncel" sayfasının manşetinden verilen haber şöyle: "AKP'NİN EYLEM PLANI MECLİS'E TAŞINACAK / AKP hükümetinin Güneydoğu'da il valiliklerine gönderdiği, Genelkurmay'ın 'Bilgi Destek Planı'na benzeyen 'Eylem Planı' DTP'li milletvekilleri tarafından Meclis'e taşınacak."

Rapor, içeriğe girmiyorum, eğer doğruysa, değil "güncel" sayfasının, gazetenin manşeti olacak kadar önemli. Fakat kurulmak istenen paralelliğe dikkatinize çekmek istiyorum ben. "Bakın" diyor gazete bize, "söylemiştik size, yok bunların birbirinden farkı, ikisi de 'Eylem Planı' hazırlıyor..."

İşte bütün mesele burada: İkisi aynı şey değil, anlayın bunu. Yeni bir seçimde bir "cephe"nin eylem planını eline verip "güle güle" diyebiliriz, peki, aynı şeyi iktidara geldiğinde öbür "cephe"ye diyebilir miyiz?

Cuma günü, "yiyin birbirinizi" çizgisinin köşe yazısı versiyonundan bir demetle karşınızda olacağım.

İKTİBAS

"Her kim bu iktidar kavgasını kazanırsa kazansın ortaya bir 'pyrus zaferi' çıkacak bu açıkça görülüyor. Çünkü kazananların kaybedenlerden farklı bir vaatleri yok. Bütün sorun halkı kimin nasıl yöneteceğiyle ilgili. Özelleştirmeler konusunda, sosyal hakların budanması konusunda, 1 Mayıs'ın engellenmesi konusunda, özgürlüklerin ve demokrasinin kısıtlanması konusunda bir görüş ayrılığı yok aralarında." (Bülent Forta'nın "Tek Yol Devrim" başlıklı yazısından, Birgün, 6 Temmuz 2008).

Üflemeden "sıcak" haberlerin tadına bakmayınız!

"7 Temmuz'da 40 ilde kaos planı", "Ergenekon, Başsavcı'ya suikast planlamış" gibi harlı haberlerin belli bazı gazetelere sızdırıldığı iddiasının doğru olduğunu sanmıyorum. Mesela "7 Temmuz planı"na ilişkin haberi Radikal, öbür gazetelerle aynı gün verdi, verebildi.

Bazı gazetelerin bu haberlere ulaşmalarına rağmen bilinçli bir tercihle kullanmamaları ihtimali çok daha fazla. Düşünün, son gözetililerdeki sorgu koşullarını "Ziverbey gibi" manşetiyle yayımlayan bir gazete (Hürriyet, 6 Temmuz), bu haberler eline gelse, doğruluğuna emin olsa bile ne yapar? (Pazar günü elimde bu manşetin olduğu Hürriyet'i okurken, bir yandan da televizyonda Mustafa Balbay'la Emin Çölaşan sohbet ediyordu. Balbay, gözetili koşullarını hiç de öyle anlatmıyordu, neredeyse hiç eleştiri yapmıyordu, o kadar ki Çölaşan sonunda rahatsız oldu ve kesti bu konuyu.)

Neyse, benim meselem o değil. Ben, bu haberlerle ilgili olarak meslektaşlarıma bir uyarıda bulunmak istiyorum.

Dezenformasyonun bir türü de, doğru haberler arasına sansasyonel fakat yanlış haberler sıkıştırarak doğru haberlerle ilgili olarak şüphe yaratmaktır. O nedenle bu tür haberlere karşı çok dikkatli yaklaşmak gerekir. Bu aşamada başka bir şey söylemek istemiyorum. Umarım, haberler doğrudur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Birgün yazarları, son gözetililerdeki "rahatsızlık" hislerini anlatıyor...

Alper Görmüş 11.07.2008

Salı günü bu sayfada yayımlanan "Ergenekon'la birlikte *Birgün*'ün sorunları da derinleşiyor" başlıklı yazım, başlangıçtan bu yana olumlu-olumsuz en fazla eleştiri toplayan yazı oldu.

Bir okur, kendisinin de üye olduğu, *Birgün* okurlarından oluşan bir forumda yürüyen tartışmadan haberdar etti beni. Gruptakilerden biri, benim son günlerde memnuniyetle not ettiğim, geçen yazımda eleştirdiğim manşetlerden epeyce uzaklaşmış *Birgün* manşetlerine fena halde takılmıştı. Ne oluyordu? *Birgün* de mi "AKP'nin kuyruğuna takılmaya" karar vermişti?

Bu türden tepkileri okuyunca, aklıma "rüzgâr eken fırtına biçer" atasözü geldi. Bir de, *Birgün*'de yer alan ve "Yiyin birbirinizi" ya da "Darbe parodisine mutabakat operasyonu" çizgisiyle uyum içinde olan kimi köşe yazıları, yazarları... Ki onlar da, "imam"lı, "cemaat"li başka bir atasözünü akla getiriyor ister istemez.

Geçen haftaki yazıyı, "Yiyin birbirinizi" çizgisinin köşe yazıları-yazarları versiyonundan örnekler sunmak vaadiyle bitirmiştim. Sıra onlara geldi. İşte, iki emekli orgeneralin gözetililerine alınmasından hemen sonra kaleme alınmış iki yazıdan bazı bölümler... (Not. Bugünkü sayfamı aslında tümüyle "*Birgün* yazarlarından örnekler"e ayırmıştım. Ne var ki gündem buna izin vermedi ve gördüğünüz gibi sayfayı ikiye bölmek, yazıları da istemediğim ölçüde kısaltmak zorunda kaldım. O nedenle alıntıların dibine birer link koydum, ki siz aşırı kısaltılmış yazıların orijinal fikirleri yanlış aktardığı yönünde bir şüpheye kapılmayasınız!)

Çekirge'nin Özkök söyleşisi zaten bir tuhaftı...Dün (10 temmuz) bütün gazetelerde Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün daveti üzerine gerçekleştirilecek Abdullah Gül-Hilmi Özkök görüşmesinin haberleri vardı. Bu haberlerin çoğunda da, Özkök'ün *Milliyet*'ten Fikret Bila'ya verdiği ve 9 temmuz'da *Milliyet*'in manşetinden yayımlanan söyleşide yer alan şu sözler, arka plan bilgisi olarak yer alıyordu:

Ahmet Çakmak, *Birgün*, 2 Temmuz:

"Siz dünkü gözaltılardan sonra Türkiye'nin demokratikleşme yolunda bir adım daha attığını hissettiniz mi? Ben hissetmedim.

(...)

"Acaba neden demokratikleşme yönünde bir adım attığımız gibi bir hissim yok, hatta neden bu gözaltı haberleri bende alttan alta adını koyamadığım bir rahatsızlık hissi uyandırdı?

(...)

"(...) Asıl neden sanıyorum şu: Ben mevcut rejimin alternatifleri içinde bu toplumu daha aydınlık yarınlara götürecek bir güç göremiyorum. Evet göremiyorum. Çünkü böyle bir güç benim bilebildiğim kadarıyla ancak ve ancak soldan gelebilir. Ne var ki Türkiye'de böyle bir sol yok." (http://www.birgun.net/writer_index.php?category_code=1185986455&news_code=1214952990&year=2008&month=07&day=02)

(Not. Ahmet Çakmak'ın bu yazısı, "Darbe parodisi" manşetinin ayağına yerleştirilmiş, oradan anonslanmıştı. Belli ki *Birgün* editörlerinin hissiyatını da yansıtıyordu yazıda tanımlanmaya çalışılan fakat tanımlanamayan "rahatsızlık.")

L. Doğan Tılıç, *Birgün*, 3 Temmuz:

(...)

"Tam da Ahmet Çakmak gibi hissediyorum: Ne 'darbecilere oh oluyor' diyebiliyorum ne de kafaları epey bulandıran bir tarzda da olsa, yapılan operasyona boş verebiliyorum.

"Olup bitenlerin, 'demokratikleşme doğrultusunda bir adım olduğunu hissediyor' muyum? Çakmak 'düşünüyor muyuz' diye sormuyor ama, ben öyle yanıtlayayım: AKP operasyonlarından bir demokratikleşme çıkacağını düşünmüyorum. 8 Mart'larda, 1 Mayıs'larda 'polis devleti'ne sarılan, sendika dernek kapatılınca sevinip ancak kendi kapatılınca dövünen, zengine yakın emekçiye uzak bir iktidardan demokratikleşme gelmeyeceğini biliyorum.

(...)

"Evet, taraf olmak gerek ve tarafız tabii! Ancak, memleketin şu 'darbe darbeye karşı' halinde taraf olmak, taraflardan birinin yanında olmayı değil, ikisine de karşı üçüncü, bir sol taraf yaratmayı gerektiriyor. Zor tabii... O yüzden içim sıkılıyor!"

([http://www.birgun.net/writer_index.php?](http://www.birgun.net/writer_index.php?category_code=1186995520&news_code=1215038798&year=2008&month=07&day=03)

[category_code=1186995520&news_code=1215038798&year=2008&month=07&day=03](http://www.birgun.net/writer_index.php?category_code=1186995520&news_code=1215038798&year=2008&month=07&day=03))

*****

"Anılarda geçtiği öne sürülerek gündeme getirilen bu olaylarla ilgili olarak, ne vardır, ne yoktur derim. Başka bir ifadeyle ne teyit ederim, ne tekzip ederim. Benim söyleyebileceğim budur."

Gene dün, *Vatan*'dan Okay Gönensin ve Mehmet Tezkan'ın da dahil olduğu birçok köşe yazarı, bu sözlerin 2004'teki darbe girişimlerinin doğrulanması anlamına geldiğini yazdı köşelerinde. (*Vatan* yazarlarını neden vurguladığımı biraz sonra anlayacaksınız.)

Şimdi, *Milliyet*'in manşetinden bir gün öncesine, 8 temmuza gidiyoruz. O gün de *Hürriyet*'te Fatih Çekirge'nin gene Hilmi Özkök'ten, gene 2004'teki darbe girişimleri ile ilgili olarak aldığı bir demeç vardı. Çekirge'nin sorusu ve Özkök'ün cevabı şöyle yer alıyordu o söyleşide:

Soru: "Ortada bir iddia var. Bazı komutanlar darbe hazırlığı içine girmişler. Sizin döneminize rastladığı söyleniyor. Böyle bir girişim hissettiniz mi?"

Cevap: "Böyle bir şey yok. Olsa askerî savcılık müdahale ederdi. Basından öğrendiğimiz kadarıyla iddialar sanırım emeklilik dönemleriyle ilgili. Bu nedenle diyorum ki, görevde olsalardı askerî savcılık müdahale ederdi."

... Ve bir gün sonra, Özkök, Bila'ya yukarıda okuduğunuz şeyleri söylüyor. Çok tuhaf değil mi? Tuhaflığı arttıran başka bir şey daha var. Darbe Günlükleri'nin *Nokta*'da yayımlanmasından kısa bir süre sonra, 11 Nisan 2007'de, Hilmi Özkök konuyla ilgili olarak *Anadolu Ajansı*'na şunları söylemişti (12 Nisan 2007 tarihli *Hürriyet*'ten aktarıyorum):

"Ne dersem diyeyim, ateşe benzin dökmek gibi olur. Zamanı geldiğinde söylenir. Ülkeler mesela arşivlerini belli zaman sonra açıyor. Neden böyle oluyor, çünkü milli menfaatler yönünden zamanlama çok önemli. Gelecekte zamanı geldiğinde belki açıklanır, benim veya başkaları tarafından."

11 Nisan 2007'de bu sözler... 9 Temmuz 2008'de doğrulama anlamına gelen "Ne vardır derim, ne yoktur" cümlesi... Ve ikisinin arasında Fatih Çekirge'ye söylenen sözler... Ki, iki "vardır"ın arasına denk gelen bu "yoktur"u *Vatan*'cılar pek sevip *Hürriyet*'ten bir gün sonra sürmanşetlerine çekivermişlerdi. Gene, "Darbe Günlükleri haberlerinin yenilgiye doymaz pehlivanı Melih Aşık" da balıklama atladı Hilmi Özkök'ün bu sözleri üstüne, "Günaydın Paşam" suretinde. (Tahmin edebileceğiniz gibi Aşık, Özkök üçlemesinin "Vardır da diyemem yoktur da diyemem" şeklindeki nihai faslını "tam siper" pozisyonunda geçiştiriverdi.)

Tekrar dönelim, Fatih Çekirge'nin söyleşisine... Hüküm faslından söylemiyorum, bir tahmin olarak söylüyorum; bana öyle geliyor ki, Çekirge'nin Özkök'ün sözlerini sunuşunda bir problem var. Zaten soruyu ve cevabı bir kez daha dikkatlice okursanız siz de hissedeceksiniz bunu: Soruda "sizin döneminizde" deniyor, Özkök cevabında "Sanırım emeklilik dönemleriyle ilgili" diyor... Acaba diyorum, Özkök aslında o gün *Taraf*'ın manşetten verdiği "Eldiven" kod adlı darbe girişimi ile ilgili olarak mı söylemişti bunu? Ve Çekirge, bilerek-bilmeyerek bulanık ifadeler kullanarak mı yansıtmıştı Özkök'ün sözlerini.

Bu tuhaf demeçten bir gün sonra *Milliyet*'te yayımlanan ve *Hürriyet*'i tekzip eden söyleşinin gerçekleşme biçimini de çok merak ediyorum. Fikret Bila mı görüşme talebinde bulundu, yoksa Hilmi Özkök mü "Size bir açıklamada bulunmak istiyorum" dedi?

Ben, *Hürriyet*'teki "bulanık" habere sinirlenmiş bir Hilmi Özkök'ün Fikret Bila'yı aramış olma ihtimalini çok daha güçlü görüyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tam dediğim gibi olmuş: Çekirge yapmış yapacağını...

Alper Görmüş 15.07.2008

Geçen cuma kaleme aldığım, "Çekirge'nin Özkök söyleşisi zaten bir tuhaftı..." başlıklı yazımla ilgili olarak fikri takip zarureti doğdu; çünkü o yazıda ortaya attığım iddia ile ilgili önemli bir gelişme oldu. Hatırlayacaksınız, iddiam, eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün 2004'teki darbe girişimleri ile ilgili olarak *Hürriyet*'ten Fatih Çekirge'ye verdiği söyleşideki (8 temmuz) sözlerinin, Özkök'ün gerçek düşüncelerini yansıtmıyor olamayacağına ilişkindi. İddiamı temellendirmeye çalışırken, Hilmi Özkök'ün aynı konuda, a) bundan sadece bir gün sonra (9 temmuz) *Milliyet*'ten Fikret Bila'ya verdiği söyleşiyi ve b) Darbe Günlükleri'nin Nokta'da yayımlanmasından (31 Mart 2007) on gün kadar sonra (11 Mart 2007) Anadolu Ajansı'na verdiği demeci şahit göstermiştim. Konuya "yeni başlayan" okurlar için Özkök'ün üç beyanatını kronolojik sırasıyla bir daha hatırlatıyorum: Anadolu Ajansı'na (11 Mart 2007): "Ne dersem diyeyim, ateşe benzin dökmek gibi olur. Zamanı geldiğinde söylenir. Ülkeler mesela arşivlerini belli zaman sonra açıyor. Neden böyle oluyor, çünkü milli menfaatler yönünden zamanlama çok önemli. Gelecekte zamanı geldiğinde belki açıklanır, benim veya başkaları tarafından." Fatih Çekirge'ye (*Hürriyet*, 8 Temmuz 2008): "Böyle bir şey yok. Olsa askerî savcılık müdahale ederdi. Basından öğrendiğimiz kadarıyla iddialar sanırım emeklilik dönemleriyle ilgili. Bu nedenle diyorum ki, görevde olsalardı askerî savcılık müdahale ederdi." Fikret Bila'ya (*Milliyet*, 9 Temmuz 2008): "Anılarda geçtiği öne sürülerek gündeme getirilen bu olaylarla ilgili olarak, ne vardır, ne yoktur derim. Başka bir ifadeyle ne teyit ederim, ne tekzip ederim. Benim söyleyebileceğim budur." Soru şuydu: Özkök'ün birinci ve üçüncü açıklamalarıyla taban tabana zıt düşünceler içeren ikinci açıklamayı nasıl açıklayacaktık? Geçen cuma, elimizde açıklama metinlerinden başka veri yokken, ben kendi açıklamamı şöyle yapmıştım bu sayfada: "Hüküm faslından söylemiyorum, bir tahmin olarak söylüyorum; bana öyle geliyor ki, Çekirge'nin Özkök'ün sözlerini sunuşunda bir problem var. Zaten soruyu ve cevabı bir kez daha dikkatlice okursanız siz de hissedeceksiniz bunu: Soruda 'sizin döneminizde' deniyor, Özkök cevabında 'Sanırım emeklilik dönemleriyle ilgili' diyor... Acaba diyorum, Özkök aslında o gün Taraf'ın manşetten verdiği 'Eldiven' kod adlı darbe girişimi ile ilgili olarak mı söylemişti bunu? Ve Çekirge, bilerek-bilmeyerek bulanık ifadeler kullanarak mı yansıtmıştı Özkök'ün sözlerini. "Bu tuhaf demeçten bir gün sonra *Milliyet*'te yayımlanan ve *Hürriyet*'i tekzip eden söyleşinin gerçekleşme biçimini de çok merak ediyorum. Fikret Bila mı görüşme talebinde bulundu, yoksa Hilmi Özkök mü 'Size bir açıklamada

bulunmak istiyorum' dedi? Ben, Hürriyet'teki 'bulanık' habere sinirlenmiş bir Hilmi Özkök'ün Fikret Bila'yı aramış olma ihtimalini çok daha güçlü görüyorum."

Tahminimde yanılmamışım... Tahminimde yanılmadığımı, yazımın yayımlandığı gün Milliyet'ten Melih Aşık'ın köşesinde okuduğum şu cümleden öğrendim: "Bu arada Özkök Paşa'nın, kendisine böyle dediğini yazan Fatih Çekirge'ye çok kızdığını... Etrafına, ben ona kesinlikle böyle bir şey demedim, dediğini bilgilerinize sunalım..." Bundan bir gün sonra da (12 temmuz cumartesi) Hürriyet'te Hilmi Özkök'ün Fatih Çekirge'ye gönderdiği, tektip niteliğindeki e-mail mesajını okuduk. Çekirge, mesajı sunmadan önce okurlarıyla dertleşiyordu: Herkes ona soruyormuş: Acaba emekli orgeneral Hilmi Özkök'ün ona yaptığı açıklamalarla bir gün sonra Milliyet'e yaptığı açıklamalar ne anlama geliyormuş? Acaba Özkök'ün sözlerini o mu çarpıtmış? Geçen pazartesi yazdığı yazı üzerine Özkök Paşa da bir elektronik posta göndermiş. Okusunlarmış bakalım ne anlayacaklarmış? Ne anladıklarının cevabını hurriyet.com.tr'den gönderirlerse çok memnun olacakmış. Ben Çekirge'nin izniyle cevabımı bu sayfadan vereceğim. Dilerim bir göz atma fırsatı olur, yararlanacağını düşünüyorum. Önce Özkök'ün cevabı: "(...) Siz bana Ergenekon soruşturmasında iki muhterem Orgenerale atfedilen suçlamaların, Em. Ora. Ö. Örnek'in olduğu iddia edilen Anılar'da benim zamanımda geçtiği ifade edilen olaylarla ilişkili olup olmadığını sordunuz. Ben de bunlar o zaman olduğu iddia edilen olaylar olsaydı buna askerî mahkemelerin bakması gerektiğini, dolayısıyla şimdi sivil savcılarının iddialarının adı geçenlerin emeklilik dönemlerini kapsadığını sandığımı söyledim. Tekrar ediyorum ki ben size sözde Anılar'da bahsi geçen olayların ne olduğunu ne de olmadığını ifade ettim. Bu benim bu konuda baştan beri izlediğim tutumdur." Biraz sonra aktaracağım; Fatih Çekirge, bu mesajdan da işine gelen sonuçları çıkarmaya çalışıyor ve bulanık suda balık avlama sanatını icra etmeye devam ediyor. Oysa Özkök'ün ne demek istediği açık: Tam benim geçen cuma yazdığım gibi, Özkök "Anılar'da bahsi geçen olaylar" (yani Sarıkız ve Ayışığı darbe girişimleri) ile "Ergenekon soruşturmasında iki muhterem Orgenerale atfedilen suçlamalar"ı (yani Eldivenli Yumruk darbe girişimi ile emeklilik dönemlerindeki öteki suç isnatlarını) ayırıyor. Diyor ki, bu iki orgeneral bir sivil savcının başvurusu ile bir sivil mahkeme tarafından tutuklandıklarına göre, kendilerine yöneltilen suçlamalar emeklilik dönemlerine ilişkin olmalı. Ve ardından "tekrar ediyorum ki" diye vurgulayarak "Ben size sözde Anılar'da bahsi geçen olayların ne olduğunu ne de olmadığını ifade ettim" diyor. Şu da vurgunun vurgusu: "Bu benim bu konuda baştan beri izlediğim tutumdur." Özetle: Özkök, bu e-mail mesajında (da) Sarıkız ve Ayışığı darbe girişimleriyle ilgili olarak Anadolu Ajansı'na ve Fikret Bila'ya söylediklerinin aynısını tekrar etmiş oluyor.

İnsaf be kardeşim! Fakat heyhat, gazeteci bu açık izahtan da tatmin olmamış. Mesajı yayımladıktan sonra ettiği şu laflara bakın: "Soru hâlâ ortada: Özkök Paşa'nın döneminde bir darbe girişimi olmuş mu? Paşa, 'Olsa askerî savcılık bakardı' diyor. Bu durumda, 'olmadı' mı demek istiyor? Zaten, 'Sanıyorum emeklilik dönemlerine ilişkin' diyerek kendi Genelkurmay Başkanlığı döneminde böyle bir şey olmadığı mesajını mı veriyor? Yoksa kendi döneminde böyle şeyler olduysa, buna askerî savcılığın bakması gerektiğini mi söylüyor. Ama o zaman her iki halde de akla başka sorular geliyor. O dönemde öyle bir şeyler vardiysa, o gün neden hiçbir işlem yapılmadı. Bir yandan da 'Var da demem yok da' diyor. Askerî savcılık bugüne kadar böyle bir şeye bakmadığına göre bunu nasıl yorumlayacağız?" Zavallı Hilmi Özkök! Bu satırları okuduktan sonra saçını başını yolmuş mudur acaba? Yahu insaf, bu mesajın neresinde "Olsa askerî savcılık bakardı" diye bir cümle var? Evet, Hilmi Özkök, "Bunlar o zaman olduğu iddia edilen olaylar olsaydı buna askerî mahkemelerin bakması gerektiği"ni söylüyor. Tamam da, bu cümleyi, yukarıda anlattığım gibi, "Bunlar o zaman olduğu iddia edilen olaylar olsaydı iki orgeneralin tutuklama kararını askerî mahkemenin vermesi gerekirdi" anlamında kullandığı apaçık değil mi? "Mahkeme"yi "savcılık" diye, 2008 için söylenen sözleri de 2004 için söylenmiş gibi algılamak... Burada ya okuduğunu anlamamak gibi bir sorun var ya da bal gibi anlamak ama gerçeği bile isteye çarpıtmak gibi bir sorun... Fatih Çekirge hangisini tercih ederse artık...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Meslektaşlara çağrı: Ya saçmaladığımı gösterin ya siz de bir şey söyleyin!

Alper Görmüş 22.07.2008

Ahmet Taner Kışlalı cinayeti (21 Ekim 1999) üstüne, ilki cinayetten kısa bir süre sonra olmak üzere bugüne kadar tam dört yazı yazdım. Bu yazıların dördü de, cinayetin, Kışlalı'nın sağlığında "dost" bildikleri tarafından öldürülmüş olması ihtimali üzerineydi. Yazıların ilk üçünü kaleme aldığım sırada (*Aktüel*-1999, *Medyakronik*-2000 ve *Yeni Şafak*-2003) ortada Ergenekon soruşturması mevcut değildi; yani bugün artık Deniz Baykal'ın bile "olabilir, tarihte var benzerleri" diye teslim etmek zorunda kaldığı "kendi adamını öldürten örgütler" tartışmamız yoktu. Dördüncü yazıyı yazdığımda ise (*Taraf*, Ocak 2008) Ergenekon soruşturması başlamıştı.

Bu beşinci yazıyı, *Sabah* gazetesinin taşra baskısında gördüğüm fakat İstanbul baskısında göremediğim Zülfikâr Aydın imzalı bir haber üzerine kaleme alıyorum. Haberi okuyup bitirdiğimde, dokuz yıldır inatla sorduğum soruların ve dile getirdiğim kuşkuların ne kadar meşru olduğunu bir kez daha anladım. Ben o yazılarda, cinayetten hemen sonra *Hürriyet*'in manşetinde yer alan ve Kışlalı'nın "dost kuvvetler" tarafından öldürülmediğini kanıtlamaya çalışan bir haberin dezenformatif karakterini açığa çıkarmaya çalışıyor, haberde kaynak olarak gösterilen "istihbaratçılar"ın kim olduğunu sorguluyordum.

Sabah

'ta okuduğum haber, işte bu soruya cevap veriyordu. Birlikte okuyalım:

"Kışlalı suikastı soruşturmasında Ergenekon izi... Kilit isimler Kışlalı suikastını birlikte soruşturmuş... Ergenekon'da gözaltına alınan (o zaman henüz tutuklanmamıştı –AG) emekli Albay Hasan Atilla Uğur'un Ahmet Taner Kışlalı suikastı soruşturmasını, Hrant Dink'in öldürüleceği yönündeki istihbarat bilgisini kasıtlı ihmal etmekle suçlanan Albay Ali Öz'le birlikte yürüttüğü ortaya çıktı.

"Gazeteci-yazar Ahmet Taner Kışlalı'nın, 21 Ekim 1999'da aracının üzerine bir poşet içinde bırakılan bomba öldürülmesi soruşturmasını yürüten ve teknik takip ve telefon dinlemelerini gerçekleştiren birimlerinin başında, Ergenekon operasyonu kapsamında Albay Hasan Atilla Uğur olduğu belirtildi. Gözaltına alınan emekli Orgeneral Şener Eryugur'un Jandarma Genel Komutanlığı yaptığı dönemde, Hasan Atilla Uğur Jandarma İstihbarat Teknik Daire Başkanlığı görevindeydi. (...)

"Aynı dönemde Ankara İl Jandarma Komutan Yardımcısı olarak görev yapan rütbesi yarbay olan Ali Öz de olay yerini inceleyen ekibin başındaydı. Öz'ün başında bulunduğu olay yeri inceleme ekibinin çalışması ve bomba konan aracın olay yerinden taşınma şekli tartışma yaratmıştı."

Taraf

'ta yazdığım ve 29 Ocak 2008'de bu sayfada yayımlanan yazı, "Kışlalı cinayeti dosyası da yeniden ele alınmalı..." başlığını taşıyordu. Sızan haberler doğruysa, Ergenekon iddianamesinde bu zaten yapılmaktaymış. Bakalım, göreceğiz. Fakat ben burada asıl meslektaşlarımıza bir çağrıda bulunmak istiyorum. Diyorum ki: "Dokuz yıldır kendi kendime konuşup durdum, bana ne 'saçmalıyorsun' dediniz, ne de 'adam haklı olabilir' dediniz. Artık sizden resmen talep ediyorum: Ya saçmaladığımı gösterin ya siz de bir şey söyleyin."

Son olarak: Bu cinayete ilişkin sorularımı ve kuşkularımı içeren son yazımı (*Taraf*, 29 Ocak) kısaltarak tekrar sunuyorum. Bakalım sözlerim bu defa bir yerlere degecek mi?

“Kışlalı cinayeti dosyası da yeniden ele alınmalı...”

(*Taraf*, 29 Ocak 2008)

Cumhuriyet

gazetesi yazarı Ahmet Taner Kışlalı, 21 Ekim 1999 sabahı evden çıkıp otomobiline yöneldi. Arabaya binerken, ön kaputun üstünde içi dolu bir naylon torba gördü. Kışlalı, o paketi ya da naylon torbayı eline aldığı anda, içinde bulunan bomba patladı.

İlk andaki şokun atlatılmasının ardından herkes birbirine aynı soruyu sormaya başladı: Uğur Mumcu ve Bahriye Üçok cinayetlerindeki “usta işi bombacılık” neden bu örnekte görülmüyordu.

Bu kıyaslama, akla hemen şunu getiriyordu: Yoksa bombayı oraya yerleştirenlerin niyeti Kışlalı’yı öldürmek değil miydi? Amaçlanan, sadece ‘İslamcı teröristler bir Atatürkçü profesörü daha katletmek istedi’ propagandası mı yapmaktı?” (Bu olaydan önce, bir başka Atatürkçü profesörün imza günü düzenlediği bir odada bomba bulunmuş, patlamadan önce etkisiz hale getirilmişti.)

Bu kuşkuyu kaleme döken iki gazeteciden biri, Kışlalı’nın kuzeni Hıncal Uluç’tu. Uluç, 26 Ekim 1999’da şöyle yazdı:

“Bu küçük bombayı suikastçılar, Kışlalı mutlak görsün diye getirip şoför mahallinin önüne, ön kaputun üzerine koydu. Öyle ki, Ahmet acele ile arabaya girerken paketi görmese, oturduğunda görecekti ve büyük olasılıkla polise haber verecekti. Amaç Ahmet’i ortadan kaldırmak olsa, bomba kör parmağım gözüne buraya mı konurdu, yoksa arabanın altına, ya da en azından arka kaputun üzerine mi? Bir bomba ancak bu kadar ‘patlamasın’ diye konabilir ...”

(...)

Hıncal Uluç’tan sonra *Yeni Şafak*’tan Fehmi Kuru da benzer sorular sorup benzer sonuçlara vardı.

Öldürmeme kaygısını kim taşır?

Eylemi planlayanların Ahmet Taner Kışlalı’yı öldürme kastı taşımadığı bir kez kabul edildiğinde, bir sorunun sorulması da kaçınılmaz hale geliyordu: Hangi bombacı, eylemi planlarken eylem sonunda Kışlalı’nın canlı kalması kaygısını taşır? Bu sorunun mantıkî cevabı şuydu kuşkusuz: Kışlalı’yı düşman değil, dost görenler. Tartışmanın sürmesi, iki gazetecinin dile getirdiği kuşkuların kamuoyuna sirayet etmesi sonucunu doğurabilirdi.

Hürriyet

’in manşeti işte tam o günlere, suikastın dördüncü gününe denk geldi. Şöyleydi manşet:

“Ölüm, üçüncü paketle geldi... Suikastçının, Kışlalı’nın otomobiline daha önce de iki kez boş kola ve bira kutusu koyduğu anlaşıldı. İstihbaratçıların ‘yemleme’ diye adlandırdığı yöntemle, Kışlalı, bir yandan tepkisi ölçülürken bir yandan da bombalı kutuya alıştırıldı. Kışlalı, otosundaki bombalı bira kutusunu da gayri ihtiyari şekilde aldı.”

Haberin “ana fikri” belliydi. Haberi “düz” okuyanlar şöyle düşünmüştü belli ki: Demek “öldürme kastı yoktu” yaklaşımı doğru değil. Baksanıza, bombacılar işi garantiye almış!

Peki, “istihbaratçılar” nereden edinmiş olabilirdi bu bilgiyi? Mesela Kışlalı, ölümünden önce bu yönde bir başvuruda mı bulunmuştu? İyi de, böyle bir başvuru, öncelikle polise yapılmaz mıydı? Durum böyleyse, poliste neden yoktu böyle bir bilgi? Kışlalı böyle bir başvuruda bulunmamışsa, “istihbaratçılar” bilgiyi nereden almıştı?

Zaten sonraki günlerde ne polis teyit etti “yemleme”yi, ne de Kışlalı’nın ailesi... Oysa Kışlalı’nın, “daha önceki paketler”i eşine duyurmamış olması düşünülemezdi; çünkü, resmî makamlara başvurarak hakiki bomba ihtimalini öğrenmiş olması gereken Kışlalı’nın, bombanın hakikisini eşinin de arabadan alabileceğini hesaba katmaması hiç akla yakın görünmüyordu. Hem sonra, “yemleme”yi deneyimleriyle öğrenmiş Kışlalı, üçüncü paketi neden almıştı?

Her şey açıktı: Hiçbir gazetecinin itibar etmeyeceği kadar mesnetsiz bir istihbaratla karşı karşıyaydık. Ama haber, hem de manşetten yayımlanmış, görevini ifa etmişti; kamuoyunun, eylemin öldürme kastıyla hazırlanmadığına inanmasının önüne geçilmek istenmiş ve bu büyük bir gazetenin “yemlenmesi”yle büyük ölçüde başarılmıştı.

Ahmet Taner Kışlalı’nın ağabeyi Mehmet Ali Kışlalı’nın suikasta ilişkin olarak söylediği iki cümle bu çerçeveden bakınca çok daha anlamlı görünüyor: “Sanıyorum, kardeşim şehit oldu” ve “Eğer canı farklı bir kesimden çıkarsa çok canım sıkılır...”

NOT.

Kaynak olarak “istihbaratçılar”ın gösterildiği, dezenformasyon kokulu benzer bir haber Hablemitoğlu cinayetinden sonra da peydahlanmıştı. Haberler aynı muhabirin imzasını taşıyordu, “istihbaratçılar”ın aynı olup olmadığını şu anda bilmiyorum. Cuma günü bu haberi bir daha ele alacak (evet, bunu da defalarca yazmıştım), sonra da haberlerin muhabirinden, konu üzerinde bir daha düşünmesini isteyeceğim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayat Televizyonu...

Alper Görmüş 25.07.2008

Duyduğum en güzel adlı televizyon kanalının yayını Türksat yetkililerince kesildi. Gerekçe şu: Kanal, Nevruz kutlamalarında *Roj TV*’ye “bölücü içerikli” malzeme sağlamış. Kanal yetkilileri “Bizim bir canlı yayın aracımız bile yok, bu ‘suç’u işlememiz mümkün değil” mealinde bir cevap vermişler ve karara itiraz etmişler. Hukuki platformda böyle bir savunma fonksiyonel olabilir, hiçbir itirazım yok. Fakat şunu da eklemek gerekmez mi: Vele ki oldu böyle bir şey, *Hayat Televizyonu* devlet organı mı ki, devletin “illegal” ilan ettiği bir başka yayın organına görüntü sağladı diye yayını durduruyorsunuz...

Ben televizyon yayınlarına uydu üzerinden ulaşmıyorum, dolayısıyla şu ana kadar *Hayat Televizyonu*’nu hiç izlemedim; sadece bir kez telefonla bir programa konuk oldum. Fakat yayına tekrar başladığında, ahdım olsun, paraya kıyacak, bir de uydu bağlantısı sağlayacak, *Hayat Televizyonu*’nu mutlaka izleyeceğim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürriyet’çiler o iki manşete dönüp tekrar bakmalılar...

Alper Görmüş 25.07.2008

İki büyük faili meçhul cinayeti (Ahmet Taner Kışlalı, 1999 ve Necip Hablemitoğlu, 2002) izleyen günlerde *Hürriyet* gazetesinde yayımlanan iki manşetle ilgili olarak hiçbir fikri takip fırsatını kaçırmadım. İki manşetin de “istihbarat

kaynakları”nın (haberlerde kaynak böyle zikrediliyordu) dezenformasyonu olma ihtimalini bıkmadan, usanmadan vurguladım. İkisi de aynı muhabirin imzasını taşıyan bu manşetlerle ilgili olarak *Taraf* gazetesinde ilk yazılarım 29 Ocak 2008 ve 2 Şubat 2008’de yayımlanmıştı.

O yazıların birincisinde, Ahmet Taner Kışlalı cinayetinin bazı ayrıntılarından yola çıkılarak dillendirilen “Kışlalı’yı dost kuvvetler mi öldürdü?” kuşkularını “gidermeye” yönelik gibi görünen *Hürriyet* manşetini ele almıştım. 29 ocak tarihli o yazıyı geçtiğimiz cuma bu sayfada kısaltarak tekrar hatırlattım size. Çünkü elde artık yeni bir bilgi vardı. Bu bilgiyi, *Sabah* gazetesinin Zülfikâr Aydın imzalı bir haberinden şöyle aktarmıştım:

“Kışlalı suikastı soruşturmasında Ergenekon izi... Kilit isimler Kışlalı suikastını birlikte soruşturmuş... Ergenekon’da gözaltına alınan (o zaman henüz tutuklanmamıştı –A.G.) emekli Albay Hasan Atilla Uğur’un Ahmet Taner Kışlalı suikastı soruşturmasını, Hrant Dink’in öldürüleceği yönündeki istihbarat bilgisini kasıtlı ihmal etmekle suçlanan Albay Ali Öz’le birlikte yürüttüğü ortaya çıktı.”

Yani şöyle: Kamuoyunda oluşmaya başlayan kuşkunun yanlış olduğunu, Kışlalı’nın “dost kuvvetler” tarafından öldürülmediğini anlatmaya çalışan manşetin “malzeme”sini gazeteciye veren “istihbaratçılar”ın yukarıda adı geçen istihbaratçılar olması ihtimali çok güçlü bir ihtimal olarak orta yerde durmaktadır. O istihbaratçılar bu kişiler midir? Bu sorunun cevabı “evet”se, o zaman “Kışlalı cinayeti yeniden ele alınmalıdır” talebi çok daha güçlü bir biçimde öne sürülebilir demektir.

Hablemitoğlu cinayetinde de...

Türkiye’yi sarsan son büyük siyasi cinayet, 18 Aralık 2002’de Ankara’da işlendi. Necip Hablemitoğlu da, tıpkı Ahmet Taner Kışlalı gibi “Atatürkçü, ulusalcı” kimliğiyle öne çıkan bir üniversite hocasıydı.

Yukarıda Kışlalı cinayeti için anlattığım şeylerin aynısı Hablemitoğlu cinayetinden sonra da yaşandı. Bu kez kamuoyunda oluşan kanaat, Hablemitoğlu’nun “derin” bir cinayete kurban gittiği idi. Ve gene cinayetten birkaç gün sonra *Hürriyet*’in bu defa kendi kendisini de tekzip eden manşeti geldi. 2 Şubat tarihli *Taraf*’ta bu tuhaflığı şöyle anlatmıştım:

“Atatürkçü, laik, ulusalcı kimliğiyle öne çıkan Prof. Dr. Necip Hablemitoğlu’nun Ankara’da faili meçhul bir suikasta kurban gitmesi (18 Aralık 2002), basında önceki cinayetlerden çok farklı bir tepkiyle karşılanmıştı... Hiç kuşkusuz ‘irtica bir can daha aldı’ içerikli haberlere de rastlanıyordu ama özellikle üç büyük gazetenin tavrı çok farklıydı. Mesela *Sabah* ‘Biz bu filmi görmüştük’ derken, *Hürriyet* (manşet: ‘Derin suikast’) genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök de televizyonlarıyla, gazeteleriyle bütün medyayı inceledikten sonra ‘Bu kez iskaladılar’ yorumunu yapmıştı...

“Fakat cinayetden birkaç gün sonra, bunun ‘erken bir iyimserlik’ olabileceğini düşündürten garip bir atmosfer oluştu... Mesela *Akşam* gazetesi ‘yeşil terör’ dizisine başladı. Gazeteye göre, Necip Hablemitoğlu cinayeti de bu çerçevede algılanmalıydı. Dizinin yazarı Emin Demirel, Hablemitoğlu cinayetini şu sözlerle aktarıyordu: ‘Belli ki, bilinen yapılanmaların devamı Hizbullahi bir grup yeniden işbaşı yapmıştı!..’

“Orada burada Hablemitoğlu cinayetiyle ‘irtica’ ve ‘İran’ arasında bağlar kurulmaya çalışılıyordu. Cinayetden beş gün sonra (23 Aralık 2002) Kubilay’ı anma gününde *Hürriyet* de girdi devreye. Gazete, o gün Kubilay ve Necip Hablemitoğlu’nun fotoğraflarını yan yana koyarak, altına ‘Aynı uğurda can verdiler’ başlığını yerleştirdi. (Başlıkta tırnak falan yoktu, haberi okuyunca bu sözlerin Kadıköy Belediye Başkanı Selami Öztürk’e ait olduğu anlaşılıyordu. Ama belli ki *Hürriyet*’te birileri genel yayın yönetmeninin tersine, Hablemitoğlu cinayetiyle ‘irtica’ arasında bağ kurmak hevesindeydi.)

“Fakat gazetenin asıl numarası bu değildi. O gün *Hürriyet*’in manşetinde gene bir Kadir Ercan manşeti vardı: ASIL HEDEF ‘UYUYANLAR’... Haberin spotu da şöyleydi: ‘Necip Hablemitoğlu suikastının ardından gözler, İran’da eğitildikten sonra Türkiye’de ‘uyuyan’ ajanlara çevrildi. 25 siyasi cinayetin emrinin İran’dan verilmiş olması, şüpheleri yine bu ülkenin üzerine çekti...

“Görüyorsunuz, tıpkı Kışlalı cinayeti sonrasında olduğu gibi: Birinci cinayetden dört gün sonra kamuoyundaki ‘Kışlalı’yı dostları mı öldürttü’ kuşkusunu giderecek bir manşet ve Hablemitoğlu cinayetinden beş gün sonra kamuoyundaki ‘bu kez mesele derin’ inancını izale edecek bir başka manşet... Her ikisi de *Hürriyet*’ten, her ikisi de Kadir Ercan’dan... Şaşmamak mümkün değil: Beş gün önce gazetenin genel yayın yönetmeni ne dediyse, onun tam tersini söyleyen bir spekülâtif haber gazetenin manşetine kadar tırmanabiliyor... Acaba diyorum, bu tuhaflık *Hürriyet*’in ‘sahibinden çok devletin gazetesi’ (Aydın Doğan’ın sözleri) olmasıyla açıklanabilir mi?”

Bu kadar... Şimdi Hablemitoğlu cinayetiyle ilgili olarak doğan kuşkuyu dile getirebilirim... Soru şu: Acaba Kışlalı cinayeti sonrasında “ben dezenformasyonum” diye bağırın bilgiyi gazeteciye sızdıran “istihbaratçılar” ile Hablemitoğlu cinayetinden sonra “Bu da İran işi” bilgisini gazeteciye sızdıran “istihbaratçılar” aynı kişiler midir?

Gazeteciye (gazeteye?) düşen görev...

Gazeteci Kadir Ercan, benim *Taraf*’taki bu yazılarım üstüne gönderdiği cevapta kendisinin “ödüllü” ve “temiz toplum savunucusu” bir gazeteci olduğunu anlatmış, fakat sorduğum hiçbir soruya ve dile getirdiğim hiçbir kuşkuyla değinmemişti. Ercan ayrıca yazdığı bir dizi haberin başlığını sıralamış ve “Benim sizin bahsettikleriniz dışındaki haberlerim çiçek gibidir” demeye getirmişti.

Şimdi dönüp baktığımda, Kadir Ercan’ın tam metnini yayımladığım mektubuna verdiğim cevapta bir noktayı yeterince vurgulamadığımı görüyorum. Bu vesileyle o noktayı netleştireyim: Ben elbette bu örneklerde gazetecinin kusurunu,

kendisine gelen bilgiyi yeterince kontrol etmeden haberleştirmesinden ibaret olduğunu düşünüyorum. (Bana sorarsanız, yazı işlerindeki ağabeylerin çok daha büyük bir sorumluluğu var olan bitende ama konumuz bu değil.)

Fakat tam bu noktada gazeteciye ve gazeteye önemli bir görev düşüyor: O manşetlere dönüp yeniden bakmak ve vicdani kanaatlerini okurlarıyla paylaşmak. O manşetlerde hâlâ bir sorun görmüyorlarsa mesele yok, bunu söylesinler. Ama sorun görüyorlarsa bunu da söylesinler ve ardından da gereğini yapsınlar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'nin en anti-Amerikan abisinden ABD'ye:

Alper Görmüş 29.07.2008

Benim bıkmadan, usanmadan takip ettiğim konular var. Bunlardan ikisini geçtiğimiz salı ve cuma gene dikkatinize sundum; Kışlalı ve Hablemitoğlu cinayetleri.

Bu fasıldan, çok sevdiğim, itiraf edeyim, yazarken garip bir haz aldığım bir başka konu da “ülkenin en anti-Amerikan abisi” İlhan Selçuk’un 15, 16 ve 18 Kasım 2006 tarihlerinde Bush’a hitaben kaleme aldığı yazılar... Selçuk bu yazılarda “AKP bitti, onu desteklerseniz kaybedersiniz, bakın ben ne yapmanız gerektiğini size güzelce anlatayım” diyor, ABD’nin bölgedeki çıkarının “Türkiye’de bütün iktidar ulusalcılara” sloganında yattığını ima ediyordu.

Bugün, açıklanan Ergenekon iddianamesi vesilesiyle bu yazılara yeniden dönüyorum. Çünkü iddianamede yer alan, İlhan Selçuk’la gazetenin genel yayın yönetmeni İbrahim Yıldız arasındaki bir telefon görüşmesinin kayıtları beni yeniden heyecanlandırdı. Buradan öğreniyoruz ki, Selçuk, Bush yönetimine ne yapması gerektiğini sadece sütununda söylememiş (o sütunlarda ne yazdığına biraz sonra geleceğiz), “siyaset” de yapmış.

Biraz kapalı oldu farkındayım, fakat İddianamede yer alan ilgili bölümleri okuyunca mesele kabak gibi açılacak (*Hürriyet*’in haberini aynen aktarıyorum):

“İddianamede, Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü İbrahim Yıldız’ın bir telefon görüşmesinde, İlhan Selçuk’a, ‘Bugün, aynı zamanda zamanlaması da ilginç, bizim Amerika muhabiri Elçin Poyrazlar da Amerika Başkan Yardımcısı Dick Cheney’in bürosuna davet edildi. Biz ona bazı şeyler gönderdik, bir de şöyle soruyorlarmış, Erdoğan’ın karşısına kim rakip olabilir, gibi soru tahmin ediyoruz, bakalım şimdi daha toplantı akşamüzeri’ dediği yer aldı.

“İbrahim Yıldız’ın daha sonra İlhan Selçuk’a, şöyle dediği aktarıldı: ‘Şimdi Abi Elçin ile konuştum, Elçin’in yaptığı görüşme 3 kişilik bir görüşme Amerika bu Cheney’in iki danışmanı, birinci ve iki numaralı danışmanları ile bir de Siyasi İşler Komisyonu’ndan biri. İsimlerini verdi kız. Görüşmenin içeriği biraz karşılıklı bilgi alışverişi şeklinde. Ama en çok merak edilen mesele AKP’ye karşı bir muhalefet Türkiye’de var mı yok mu? İlmli İslam meselesi, El Kaide meselesi. Bunları sormuşlar, bundan sonra görüşelim demişler, bu görüşmelerimizi yazma demişler. AKP’ye kim muhalefet olabilir, kim yükselebilir, CHP’den umut olmadığını söylemişler. Daha çok AKP’den sonra ne olabilir, kim çıkabilir karşısına gibi sorular şeklinde geçmiş.”

İlhan Selçuk ne yazmıştı?

Bu görüşme 20 Şubat 2008 tarihini taşıyor. Yani, Selçuk’un, bölgede yeniden itibar kazanmak isteyen bir ABD’nin neler yapması gerektiğini anlattığı yazılarından aşağı yukarı bir yıl sonra... Önce o yazılara bir göz atalım, ardından söyleyecek birkaç cümlem daha olacak.

İlhan Selçuk, “Topal ördek ne yapacak?” başlığını taşıyan 15 Kasım 2006 tarihli yazısında, “topal ördek” Bush’un henüz topal değilken “RTE’yi Türkiye’de iktidarın başı” yaptığını söyledikten sonra yazı boyunca Bush’a veritirip duruyor, “Türkiye’deki AKP operasyonu”nu onun yaptığını öne sürüyor, yazısının sonunda da şöyle diyordu: “*Türkiye bu uluslararası operasyonu bozacak ulusal güçlerini toparlayacak hareketi ‘muhakkak’ yaratmalıdır!..*”

Görüyorsunuz, ilk yazıda ABD’ye herhangi bir öneride bulunmuyordu Selçuk, yazı boyunca Bush’un “günahları” sıralanıyor, vurgu “ulusal güçleri toparlayacak hareket” üzerine yapılıyordu.

Ertesi günkü (16 Kasım 2006) yazı ise Bush’un günahlarının ne yaparsa affedileceği üzerine kurgulanmıştı, zaten yazının başlığı bile “Bush’un Türkiye siyaseti değişmeli” biçiminde tasarlanmıştı. İçerik de şöyleydi:

“Bush, Ortadoğu’da bir yeni istikrar arayışına yönelmek zorundaysa bu işe Türkiye’den başlaması aklın yoludur. (...) Amerika kaş yapayım derken göz çıkarıyor... Bugün ülkemizde Amerikan aleyhtarlığı görülmemiş biçimde yoğunlaştı, dinciler –iktidar dışında- ateş püskürüyorlar, ulusalcılar dincilerden geri kalmıyorlar. (...) Ortadoğu cehennem... Bu cehennemde ne yapacağını şaşırان Başkan Bush’un Türkiye’de dincilik ve bölücülük siyasetlerini bir yana bırakarak Atatürk’ün laik Cumhuriyetini Ortadoğu’da bir denge unsuru gibi düşünmesi gerekiyor...”

Ve nihayet 18 Kasım 2006’da İlhan Selçuk 15 ve 16 kasımda söylediklerinin daha açığını söylüyor:

“Bush yönetimi ne yapmalı?.. Bir yandan İlimli İslam Devleti tasarımında dinci iktidarı, öte yandan terör örgütü PKK’yi kullanarak Türkiye’yi sıkıştıran Başkan Bush bu tutumundan vazgeçmelidir; zararın neresinden dönerse dönsün, kârdır... AKP’nin toplum temelinde oy desteği zayıflıyor, geriliyor; ülkede Amerika düşmanlığı yükseliyor, yoğunlaşıyor... ABD’nin Ortadoğu tasarımı ‘revizyon’ a, Türkiye’de ise yeni bir iktidara gerek var!..”

Cumhuriyet’çiler dalgalarını geçmişlerdi ama...

Bugün iddianamede yer alan telefon kayıtlarıyla sabit hale gelen “Cheney-Cumhuriyet buluşması”yla ilgili olarak nisan 2008’de (şimdi anlıyoruz ki buluşmadan iki ay sonra) Türkiye’de epeyce bir tartışma oldu. Bu iddiayı ortaya atanlardan biri olan Fehmi Kuru, *Cumhuriyet*’çilerden gelen ti’ye almalar üzerine 14 Nisan 2008’de şöyle yazmıştı:

“Gazetelere yansıyan iddia her yerde konuşuluyor, Cumhuriyet yazı işlerinin dikkatini çekmemesi imkânsız bir konu bu: İlhan Selçuk ‘Ak Parti’yi desteklemekten vazgeç’ diye özetlenebilecek bir girişimde bulunmuş ABD yönetimine. Önce Bush’la temas yolunu aramışlar, sonra Cheney ile... Sonunda, birisi ne yapıp edip Cheney’in ofisinden birkaç kişiyle onun namına görüşmüş... İlhan Selçuk’un ‘Sizin işinize Ak Parti yaramaz, Ulusalçılarla iş tutun’ mesajı iletilmiş Cheney’in adamlarına...

“İletilmiş mi, iletilmemiş mi? Bush ve Cheney ile görüşmek istenmiş mi istenmemiş mi? Konuyla ilgili haberleri gazetelerde okuyan birazcık merak sahibi insan bu soruların cevabını öğrenmek ister. Eğer Cumhuriyet’te çalışıyor veya CUMOK mensubu olsaydım daha fazla merak eder, cevabını öğrenmeyi daha fazla isterdim.

“Cumhuriyetçiler ise dalga geçmeyi yeğliyorlar. Yok, İlhan Abi Putin’le konuşmuş... Yok Sarkozy’i de aramış, ona da mesaj göndermiş... Şakaya boğarak işin vahametini gözlerden saklamaya çalışıyorlar. Oysa kendilerinden beklenen çok basit: ‘İlhan Selçuk’a sorduk, kendisi hiçbir zaman böyle bir ilişki için kimseyi görevlendirmedigini söyledi’ açıklaması... Emin olun böyle bir açıklama beni en az samimi Cumhuriyet okurları kadar mutlu eder. Gazetenin önemli bir isminin dünyayı karıştıran bir kadronun en bilinen ismine Türkiye’yi karıştırmaya yol açacak bir mesaj göndermesi ayıbına neden sevineyim ki?”

Ziya Paşa’nın meşhur özlü sözünü duymuşsunuzdur: “Ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz...”

Fakat bizim örneğimizde hiç farketmiyor: İşe de baksanız, lafa da baksanız sonuç değişmiyor. Sonuçta, Türkiye’nin en anti-Amerikan abisi, lafa da işte de Amerika’nın en Amerikan kesimine bir selam gönderip onu dansa davet ediyor.

Bence Ergenekon İddianamesi, sırf şu ana kadar sadece “laf”tan ibaret olan “dansa davet”in yeni bir aşamasını göstermekle dahi acayip büyük bir iş başarmıştır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

5 haziran içtihadı orada duruyor...

Alper Görmüş 01.08.2008

Anayasa Mahkemesi, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) kapatılmamasına karar verdi. Aslında böyle olacağı Mahkeme'nin 5 haziranda verdiği "türbana ret" kararından belliydi. Herkes unutmuş görünüyor, o karar "türbana ret"ten çok, getirdiği yeni içtihat nedeniyle önemliydi. Bu yeni içtihadı göre, Mahkeme, artık yasamadan geçen bütün siyasi kararları esastan bozabilme hakkını elde ediyor ve böylece siyasete "ortak" oluyordu.

Ben, o karardan bir gün sonra, 6 haziranda *medyakronik.com*'a yazdığım yazıya, bu yeni duruma atıfta bulunarak "Artık AK Parti'nin kapatılmasına gerek yok" başlığını uygun görmüştüm. İzninizle o yazının son bölümünü sizinle paylaşmak istiyorum:

"(...) Dünden itibaren durum değişmiş durumda. Anayasa Mahkemesi'nin yarattığı yeni içtihatla bunların hiçbiri yapılamaz. Parti hayatiniyetini sürdürse bile, ilaveten sözünü ettiğim değişikliklere niyet etse bile sonuç değişmez. AK Parti, boynuna asılı durumda bir 'demokrasi davulu'yla dolaşmaya devam eder. Fakat hiç ses vermeyen bir davuldur bu, çünkü elinde tokmak yoktur.

"Böyle bir partinin hiçbir 'zararı' olmaz. Ayrıca unutmamak lazım: Türkiye'nin önümüzdeki dönemde yaşayacağı iktisadi zorlukların faturasını 'şeriatçı parti'ye kesmek de hiç fena olmaz.

"Buraya yazıyorum, günü geldiğinde konuşuruz: Mahkeme, türban kararıyla 'bundan böyle egemenliği paylaşacağız' mesajı verdi. Devamı, kapatma davasına ilişkin kararında şöyle gelecek: 'Seni kapatmıyorum ama, önceki mesajımı da unutma, artık egemenliği birlikte kullanacağız! Seni kapatmıyorum ama yaramazlık yok! Öyle anayasa değişikliği, reformlar, demokrasinin yaygınlaştırılması falan, bunları unut! Cici çocuk ol!'"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İddianamede "kriminal"ın dışında da çok önemli şeyler var...

Alper Görmüş 01.08.2008

Hafta başında *medyakronik.com* için kaleme aldığım bir yazıda "İddianame haberciliği"nin kimi sorunlarına değinmeye çalışmıştım. Bugün bu yazıda, orada ifade ettiğim noktaları biraz daha açmak istiyorum. Şöyle diyordum o yazının giriş bölümünde:

"Bugünlerde gazete binalarında harıl harıl bir iddianame mesaisi var. Herkes ilginç bir bölüm yakalayıp gazeteye yapıştırma peşinde. Bu gerekli, ama artık bir adım daha atmanın zamanı geldi.

"Kolay değil, 2.500 sayfalık bir metinden söz ediyoruz; böyle olunca, Ergenekon iddianamesi gazeteciler için hem devasa bir kaynak rolü oynuyor hem de onları asli işlevleri olan 'eşeleme-deşeleme'den ırak tutuyor. İlk

birkaç gün için 'kes-yapıştır'la yetinmeyi anlayabiliriz, fakat artık gazetecilerin bu metindeki yeterince açılmamış iddiaların peşine düşüp kendi haberlerini üretmeleri gerekiyor.

"Ergenekon iddianamesinin dallı budaklılığı, hazırlanışının uzun sürdüğüne ilişkin eleştirilerdeki haklı noktalar bir yana, savcıların aslında daha da uzun bir zaman dilimine ihtiyaç duyduklarını gösteriyor. Bunu, 'dallı budaklılık'ın yanı sıra, bazı iddialarla ilgili olarak gösterilmesi gereken kimi ilave çabaların gösterilmemiş, gösterilememiş olmasından da anlıyoruz. Bu durumda gazetecilere düşen iş, iddianamedeki bu türden iddiaların peşine düşmek ve onları ya geliştirmek ya da hükümsüzlüğünü göstermek olmalı."

Bu satırları, iddianamedeki kriminal bölümlerin haberleştirilmesiyle ilgili olarak yazmıştım. Cuma günü, işin bu yanını bir örnekle anlatacağım.

Bugün ise iddianamedeki "kriminal" olmayan bölümlerin önemine dikkat çekmeye çalışacağım.

"Kriminal"ın dışında...

İddianamedeki "kriminal" bölümlerin gazeteciler açısından çekiciliği ortada... Fakat ben o bölümlerin cazibesine tümüyle teslim olmayıp mesaisinin bir bölümünü de "kriminal"ın dışındaki konulara ayırma sabrını gösterebilecek gazeteciler için de iddianamenin çok önemli bir kaynak olduğunu düşünüyorum. Şimdiye kadar iddia ya da spekülasyon düzeyinde tartışılan kimi meselelerin iddianamede yer alan "otantik" görüşme ve yazışmalar sayesinde adeta kanıtlandığını gösterebilmek, bir gazeteci için az şey mi?

Mesela "İlhan Abi"nin ve ulusalcıların, yüz bulmaları durumunda koyu anti-Amerikan konumlarından bir sıçramayla (diyalektik?) acayip bir Amerikancılığa terfi edecekleri konusunda şimdiye kadar bir sürü şey yazmış bir gazeteci olarak ben, iddianamedeki konuya ilişkin telefon görüşmelerinden çok heyecanlandım. Geçen yazım da bunun üzerineydi zaten. (Geçerken bir pişmanlığımı sizinle paylaşmak isterim: Ben, İlhan Abi ile *Cumhuriyet*'in genel yayın yönetmeni İbrahim Yıldız arasındaki telefon görüşmelerini *Hürriyet*'in haberinden aktarmakla büyük bir hata etmişim. Oysa onunla kifayet etmeyip iddianameye baksaymışım, Amerika'nın "dinciler"den elini çekip "ulusalcılar"a yönelmesi ihtimalinin İlhan Abi'de yarattığı çocuksu sevinci saptayabilecek, "çok önemli, çok önemli" derken bir el çırpmadığını da size aktarabilecektim. Bilmiyorum, belki de çırpmıştır.)

"Ordu içinde Alevi cuntası?"

Neyse... Şimdi anlatacağım taze örnekte *Hürriyet*'in ve öbür gazetelerin tuzağına düşmedim, açtım ilgili bölümün tümünü okudum ve neler gördüm neler...

Konumuz, yıllardır oradan buradan kulağıma gelen "ordu içindeki Alevi cuntası" mevzuu... Gazeteler konuya, biliyorsunuz, "Geberesi kadın Sünni" suretinde girdi. *Hürriyet*'in aynı başlıklı haberinden aktarıyorum:

"İddianamenin 1619. sayfasında, dönemin bazı subaylarının 'gizli bir toplantı'daki konuşma tutanaklarına yer veriliyor. Bu tutanakta, 1. Ordu Komutanlığı'ndan emekli Orgeneral Çetin Doğan'ın eski Başbakanlardan Tansu Çiller için 'Geberesi kadın' (...) dediği öne sürülüyor. İddianameye yansıyan bu bölüm özetle şöyle:

"...Devamında 'VE GİZLİ TOPLANTIDA KONUŞMA NOTLARI!' başlığı altında Genelkurmay Harekât Başkanı Korgeneral Çetin Doğan ile K.K.K.'lğu Eğt. ve Ok. D.Bşk.Tuğg. Volkan Kaplama arasında geçen; Çetin Doğan'ın 'Türkiye'nin idaresi ordunun kontrolünde değil, darbe yapmayacağını yemin eden bir ordunun etkisi ne kadar olabilir, Tansu Çiller şu anda dini söylemleriyle rol yapıyor da olabilir, ciddi de olabilir. Çünkü geberesi kadın Sünni, Mesut Yılmaz için de aynı şey geçerli."

Haberde hazır sayfası da verilmiş, buldum 1619. sayfayı ve neler gördüm neler. Size tadımlık bir-iki bölüm aktarıyorum (ordu içindeki "Alevi cuntası"nın "fikirleri" hakkında daha fazla bilgi için iddianame orada duruyor):

Çetin Doğan, sözlerini "Arkadaşlar çok çalışsın. Bizim olmayan bu devlet mutlaka bizim olacaktır, biz Türkiye'de İslam ile bağlantılı görülen ama bu dini tamamen değiştirecek bir Türkiye Aleviliği yaratmak zorundayız" diye bitirdikten sonra, Tuğg. Volkan Kaplama söz alıyor ve şöyle diyor:

"Gerçek laiklik ancak alevi toplumda gerçekleşir. Aptal komutanlar, her gün güdeme gelerek ülkedeki şeriatçı birikimi azaltarak bir müdahalenin önünü kesiyorlar, Doğu Paşa da ayrı görüşte..."

Bu sözler size, gizli bir toplantıda değil, bir samimiyet krizi sırasında medya aracılığıyla yüzümüze fırlatılan "Müdahale şartlarının olgunlaşması için anarşinin biraz daha artmasını bekledik" diyen komutanları hatırlatmadı mı?

Daha neler var neler ama, kusura bakmayın burada kesmek zorundayım, siz tembellik etmeyin, pişman olmayacaksınız; tekrar hatırlatıyorum, 1619. sayfa ve devamı...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cumhuriyet'ten ilk ses: Bizi Ergenekon bombalamış olabilir...

Alper Görmüş 05.08.2008

Ergenekon iddianamesini kamuoyuna duyuran manşetlerin en "cool"u, hiç kuşku yok ki "Av tüfeğiyle darbe" diyen *Cumhuriyet*'inkiydi. Bence bu manşet, Çölaşan-Balbay ikilisinin, Ergenekon'un "gene"siyle "kene" arasındaki ses benzeşmesinden yola çıkarak türettikleri ve birlikte pek eğlendikleri "Erkenekon" küçümsemesinden bile muhteşemdi!

Biliyorsunuz, *Cumhuriyet*, gazetenin Ergenekoncular tarafından bombalanması ihtimalinin çok ciddi işaretleri ortaya çıktıktan sonra bile bu bağlantıyı görmezlikten gelmeye devam etti. Hatta, Veli Küçük'ün de dahil olduğu en büyük gözaltı dalgasının haberini bu yöndeki kuşkulara hiç işaret etmeden veren tek gazete *Cumhuriyet* oldu.

Haber sayfalarıyla, köşe yazılarıyla bu belalı konudan uzak duran *Cumhuriyet*'te pazar günü (3 ağustos) nihayet "olabilir" diyen bir yazıya rastladık. Gazetenin yazarlarından Orhan Bursalı, ""Ergenekon ve Cumhuriyet" başlıklı yazısında bakın ne yazdı:

"Muammer Aksoy'lardan Bahriye Üçok'lara, ülkemizin en büyük soruşturmacı gazetecisi Uğur Mumcu'dan yetkin akademisyen ve Cumhuriyetçi demokrat Ahmet Taner Kışlalı'ya kadar onlarca isim... Ve savcı Doğan Öz... Bu cinayetlerin hiçbiri aydınlatılmadı! Katilleri ve örgütleri bilinmiyor!

"Ancak bu cinayetlerin işleniş biçimleri ve zamanları olağanüstü niteliktedir! Cinayetler büyük kitleleri harekete geçirmiş, Uğur Mumcu cinayetinde 500 bin kişi yürümüş, hemen hepsi, yine olağanüstü durumların hazırlığı olarak nitelendirilebilecek psikolojik ortamları çağrıştırmıştır!

(...)

"O halde soralım: 'Ergenekon' ve veya benzeri yapılanmalar mı Cumhuriyet'in çevresindeki cinayetlerde rol oynuyordu? (...) Bu konu daha ayrıntılandırılabilir; ama sonuçta geçmişten bugüne baktığımızda, eğer böyle bir

yapılanmadan bahsediyorsak, bu örgütlenmenin Cumhuriyet aydınlarının katledilmesinde rolü olabilir... Dahası, eğer devamı onlar ise, Cumhuriyet'in geçen yıl bombalatılmasında da! Gazetemiz ve çalışanları, onların provokatif amaçları için hedef olabilir..."

Biraz geç oldu ama olsun. Böylece, "Ulusalçılar ulusalcı gazeteyi bombalamış lan, keh keh keh" yollu esprili inkâr çabalarını artık daha az duyacağız demektir. Geç de olsa, iyi bir şey.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İddialarımızı zayıflatsa da, gerçek gerçektir...

Alper Görmüş 05.08.2008

Biliyorsunuz, Ergenekon davası karşısında alınmış iki gazetecilik pozisyonu var: Davayı önemseyen ve onu Türkiye'nin karanlık geçmişiyle yüzleşmesi için bir fırsat sayan gazeteciler ile onu "içi boş bir metin" ya da "hükümetin muhaliflerini tasfiye etmek için imal ettirdiği içi boş bir metin" sayan gazeteciler.

Ümit Kıvanç, iddianamenin yarısını satır satır okuyup içindekileri gördükten sonra, bu ikinci kategoride yer alan kişilerin gazeteci sayılamayacağını yazmıştı; haklı olabilir, fakat benim bu yazıdaki konum birinci kategoridekiler olduğu için şimdilik Kıvanç'ın değerlendirmesini hatırlatmakla yetineceğim.

Ergenekon davasını önemseyen gazetecilerin iddianame gibi devasa bir kaynağın üzerine çullanmalarında tuhaf bir şey yok. Çünkü orada yer alan belge ve bilgiler, sonunda kendi varsayımlarını (Türkiye'nin karanlık geçmişi) doğrulayan şeyler.

Fakat bu kaynaktan yararlanırken, onun kadar dallı-budaklı bir metnin bazı alanlardaki iddialarının yeterince temellendirilememiş ya da düpedüz yanlış olmasının da beklenebilir bir sonuç olduğu gözden ırak tutulmamalıdır... Hele ki, süre konusundaki eleştirilere rağmen, savcıların, harcadıklarından çok daha fazla bir zamana ihtiyaç duyduklarının anlaşılmasından sonra...

İddianamenin önemine inanan gazetecilerin, bu gibi durumlarda ne gerçeğe küsmeye, ne gerçeği gizleme ne de iddianamede bu yönde bir zaaf ortaya çıktığında sanki böyle bir zaaf hiç yokmuş gibi davranma hakları var.

Danıştay saldırganı Alparslan Arslan'ın babası İdris Arslan'ın banka hesaplarındaki "şişme"lerle ilgili olarak iddianamede yer alan bilgiler ve bunların haberleştiriliş tarzı beni bu yönde bir uyarıda bulunmaya sevk ediyor.

İdris Arslan'a sormadan olur mu?

Önceki günkü (3 ağustos) *Sabah*'ta, "Ergenekon'un para trafiğinin BDDK uzmanlarının yardımıyla çözüldüğü"ne ilişkin bir haber vardı. Haberde, Danıştay saldırısından sonra "İdris Arslan'ın şahsi hesabına yatırılan 100 bin YTL'nin dikkat çektiği"nden söz ediliyordu. (Başka Ergenekoncular'ın hesaplarına ilişkin bilgiler de vardı haberde).

Ben bu haberi gördüğümde, "Ya *Sabah*'çılar konuya ilişkin olarak daha önce çıkan haberleri hiç okumadılar" diye düşündüm, ya da "okudular ama görmezden gelmeyi tercih ediyorlar" diye... Nedenini anlatayım:

Sözünü ettiğimiz haber ilk olarak bir hafta önce, 26 temmuz tarihli gazetelerin bazılarında (*Radikal*'de manşet) yer almıştı. *Radikal*'in haberinden aktarıyorum:

"DANIŞTAY BASKINCISI ARSLAN'IN AİLESİNE 100 BİN YTL GİTMİŞ! / PARAYA GÖRE BEYAN ... Ergenekon iddianamesi, Danıştay baskınının tetikçisi Alparslan Arslan'ın anne ve babasının banka hesaplarına belirsiz bir kaynaktan yatan 100 bin YTL'ye dikkat çekti. Savcıya göre, dava sürecinde parça parça yatan bu paralar, aynı süreçte baba İdris Arslan'ın yaptığı açıklamalarla da paralellik arz ediyor..."

Bu bilgileri iddianameden kesip gazeteye yapıştırmak ve böylece bir manşet elde etmekte hiçbir problem yok. Problem, devamında başlıyor. İddianamede yer alan bilgiler, adı üstünde, sadece iddiadır ve bu iddiaların sorgulanması gazetecilik mesleği açısından yalnız meşru değil gereklidir de.

Örneğimize dönersek; burada gazetecilerin yapmaları gereken şey gayet açık: Savcının yapmadığı (ya da yapamadığı) şeyi yapmak, yani "banka kabarması"nın izah edilebilir olup olmadığını sorgulamak.

28 temmuzda, aralarında *Radikal*'in de bulunduğu bazı gazeteler kendi haberlerinin izini sürerek ilk gün yapmadıklarını yapıp, İdris Arslan'a "hesaplardaki artışı" sordular. İdris Arslan, ikna edici açıklamalarda bulundu gazetelere, zaten onlar da "izah etti" anlamına gelecek cümlelerle sundular haberlerini.

Aynı gün, 28 temmuzda yani, *Star* gazetesi sanki bunlar hiç olmamış gibi iddianameden kesip yapıştırdığı şu manşet haberle girdi devreye:

"NE KADAR PARA O KADAR İFTİRA / Tetikçi Arslan'ın babasının Danıştay cinayetinin neden işlendiğine dair açıklamaları ailenin banka hesabına para yattıkça değişti..."

Star

, bundan bir gün sonra da, fırsatı kaçırmayıp iddianamenin bu noktasına yüklenen ("Bir telefon açıp sorsana kardeşim, bu banka hesapları nasıl artmış diye") Deniz Baykal'a laf yetiştiriyordu, "gene Ergenekoncular'ı savundu" mealinde... Oysa bu gazetemiz önce dönüp kendi sorunlu haberine bakmalıydı.

Sabah

'ın 3 ağustostaki haberine gelince... Ortada bu kadar yeni bilgi ve tartışma varken nasıl oluyor da sadece iddianamedeki "Arslan'ın hesabına 100 bin YTL yatmış"ın haberini veriyor diye düşünürken, 28 temmuzda aldığım bir notla karşılaştım ve kafam iyice karıştı: Meğer o gün *Sabah* da İdris Arslan'ın "banka hesaplarındaki artışı izah edişini" haberleştirmiş... Yani 3 ağustostaki haber, 28 temmuzdaki kendi haberini görmemekle ya da unutmakla mümkün olmuş; iki ihtimalde de problem büyük.

Toparlayalım: İddianameye dayanarak yazılacak "İdris Arslan'ın banka hesaplarındaki şişkinlik" haberleri, onun açıklamalarından sonra ancak açıkladıklarını da hatırlatarak yazılması durumunda "adil" olabilir.

Adillik ilkesi zedelenerek yazılmış bir haber de, isterse bütün N'leri ve K'ları tamam olsun, "doğru" bir haber değildir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Enformasyon yağmuru Ergenekon'a ilgiyi artırıyor mu?

Alper Görmüş 08.08.2008

Başlıkta sorduğum soru ilk bakışta "münasebetsiz" gelebilir size ama acele etmeyin... "Yağmur halinde enformasyon"un, ona maruz kalanlarda "duyarlılık"tan çok "konudan kaçma"ya yol açtığına ilişkin onca

araştırma ortada dururken, bu soruyu sormak gayet meşru...

Benzer bir soruyu bundan tam beş yıl önce "banka hortumlamalarına ilişkin haberler" vesilesiyle yazdığım bir yazıda yine sormuştum. İzninizle, o yazının, konuya genel bir giriş mahiyetindeki uzun girişini buraya da taşımak istiyorum. Ardından da yağmur halinde gelen Ergenekon haberleriyle ilgili olarak daha somut bir şeyler söyleyeceğim:

"İletişim kuramcısı Neil Postman, 'Televizyon: Öldüren Eğlence' adlı kitabında, 'gelecek tasarımları' karamsar olan iki düşünür-romancıyı (Orwell ve Huxley) karşılaştırır ve günümüz dünyasının Orwell'i değil, Huxley'i haklı çıkardığını söyler..."

"Neydi iki romancı arasındaki temel fark? Orwell, gelecekte toplumların 'yasaklar ve enformasyonsuz bırakma' marifetiyle denetim altında tutulacağına inanıyordu... Huxley ise 'Bizi pasifliğe sürükleyecek kadar enformasyon yağmuruna tutacak olanlar'dan korkuyordu."

"Postman, şöyle özetler durumu: 'Orwell hakikatin bizden gizlenmesinden, Huxley hakikatin umursamazlık denizinde boğulmasından korkuyordu...'"

"Televizyonun toplum hayatına girdiği ilk yıllarda ona bağlanan ümitlerle, bu kitle iletişim aracının günümüzde başarabildiklerini kıyaslamak, Postman'ın tespitin ne kadar haklı olduğunu göstermeye yetebilir..."

"Şöyle düşünülüyordu başlangıçta: Artık televizyon sayesinde dünyanın en uzak yörelerinde gerçekleşen haksız uygulamalar bile tek tek odalarımıza taşınacak, böylece oluşacak uluslararası kamuoyu tepkisi sayesinde bu tür haksızlıkları gerçekleştirenler eskisi gibi rahat hareket edemeyecekler..."

"Bu iyimser yaklaşım, 'Yağmur halinde gelen enformasyon'la ona 'maruz kalan' insan arasındaki ilişkinin doğasından bîhaber olmaktan kaynaklanıyordu..."

"Ortaya çıkması zaman gerektiren ve ancak 1990'lardan itibaren teorileştirilebilen bu 'doğa', başlangıçta düşünülenin tam tersi bir tarzda işliyordu... Buna göre, ne kadar 'acı' olursa olsun, insanlar tekrar tekrar izledikleri olaylar karşısında bir süre sonra 'sıkılmaya' başlıyorlar, o olaya karşı ilgilerini yavaş yavaş kaybediyorlardı... Sözünü ettiğimiz olay hele bir de anlaşılması ve izlemesi zor, çaba isteyen bir şeyse, kopuş daha da hızlı gerçekleşiyordu..."

"1996 Kasımı'nda Susurluk'taki kazayla birlikte ortaya çıkan 'hesap sorma ve arınma' talebinin bir süre sonra tavsamasının nedenlerinden biri de buydu kuşkusuz. Öylesine yoğun bir haber bombardımanı altında kalmıştı ki okur, bir süre sonra yavaş yavaş ilgisini kaybetmeye başladı. Üstelik konu karmaşıktı, izlemek için çaba sarf etmek gerekiyordu ve gene üstelik, 'tepe'de meselenin üstüne gitme yönünde samimi bir çaba gözlenmiyordu... Sonrasını biliyorsunuz: Okurların, gazetelerde bu tür haberler gördükçe sayfaları çevirmeleri bir oluyordu..."

"Susurluk konusunda bir-bir buçuk yıl boyunca gazetelere yağan (ve rekabet nedeniyle gazetelerin bunların tamamını kullandığı) doğru-yanlış haberleri düşünürsek, bu haberleri gazetelere pompalayan odakların, 'yağmur halinde gelen enformasyon' karşısında insanların nasıl bir tepki gösterdiğini bildiklerini bile varsayabiliriz..."

Gazetecilik: "Ayıklama" mesleği...

Gazeteciliğin bir "ayıklama" mesleği olduğuna dair tanıma, meşhur siyasi klişemize nazireyle söyleyelim, "her zamankinden fazla ihtiyaç duyduğumuz" günlerden geçiyoruz.

2 bin 500 sayfalık dev bir kaynak olan Ergenekon iddianamesi, onlarca gazeteyi aylarca besleyecek kadar zengin bir içeriğe sahip. Böyle bir kaynağın, gazetecileri tembelliğe sevk etme ve yeterince

temellendirilememiş kimi iddiaları okurların üzerine boca etme riski taşıdığını önceki yazılarda anlatmaya çalışmıştım.

Yukarıdan beri anlatmaya çalıştığım risk ise belki ilk ikisinden bile vahim sonuçlar doğurmaya aday görünüyor. Çünkü, artık kesinlikle biliyoruz ki, tümüyle doğru, önemli ve sorunsuz enformasyondan oluşmuş bir “yağmur” dahi okurlarda “uyanıklık yaratma”dan çok “konudan uzaklaştırma”ya yol açıyor... Bizim örneğimizde ise, okurların “sorunsuz” bir enformasyon yağmurunun altında ıslanmakta olduğundan sanırım söz edemeyiz.

Bu sonuçta, söylemek zorundayım ki, gazete yazışlarının büyük bir payı var. Gazetelerimizin manşetlerinde şöyle bir tur atmak bile, haber seçiminde ne kadar büyük bir sorunla karşı karşıya olduğumuzu göstermeye yeter: “Ciddi ve iyi temellendirilmiş” olandan çok “sansasyonel” olana yönelme eğilimi, okurların “konudan kopma”sında çok önemli ilave bir rol oynuyor.

Radikal

Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan, 6 ağustos tarihli yazısında anlatmaya çalıştığım sorunu kendi cümleleriyle şöyle anlatıyordu:

“Benim ve bu gazetenin tek yapacağı şey, iddianame ile eklerindeki haber niteliği taşıyan, bize ikna edici gelen, bizim başka kaynaklardan denetleyip doğruluğunu teyit edebilir gibi gözüktüğümüz şeyleri yayımlamak. Ondan ötesine, spekülatif içerikli ihbar mektuplarına veya tanık ifadelerine girmemiz beklenmesin.”

Bence gayet isabetli bir görev tanımı. Ve doğrusu *Radikal*’i, istisnai örnekleri saymazsak, “iddianame haberciliği”ni bu çerçevede tutmaya çalışan bir gazete olarak görüyorum ben.

Madem “hayali”, vermeyin o zaman...

İsmet Berkan’ın eleştirdiği türden taze bir örnek, son zamanlardaki tavrıyla “Ergenekon’a soğuk” gazeteler kümesinden kopan ve ciddi bir haberciliğe yönelen *Milliyet*’ten geldi. (Ara not: Dikkat etmişsinizdir, bu yazı Ergenekon’a uzun süre “cız haber” muamelesi yapan, iddianame açıklandıktan sonra da esas olarak, “Ergenekon dedikoduları” faslından haberlerle yetinen *Hürriyet* çizgisini analiz dışında tutuyor. Bu yazının derdi, Ergenekon’u ciddiye alan ve önemseyen gazeteciler ve gazeteler...)

Sözünü ettiğim haber *Milliyet*’in 5 ağustos tarihli sayısında yer aldı. “Dosyadaki hayali konuşma” başlıklı haber, Fikri Karadağ’ın evinde bulunan ve iddianamenin ek klasörlerinde yer alan bir “belge”ye dayandırılıyordu. Güya Başbakan Erdoğan ile Genelkurmay Başkanı Org. Büyükanıt arasındaki, besbelli fabrikasyon konuşmadan ibaret bir “belge”ydi bu.

Ertesi gün Başbakanlık’tan yapılan açıklamayı *Milliyet* “İddianame’deki belgenin yazılması Erdoğan’ı kızdırdı” başlığıyla verdi. Alt başlıktaki “Dezenformasyon faaliyeti” dendi” cümlesi de, belli ki “Biz olmayan bir şeyi yayımlamadık ki dezenformasyon olsun” imâsını taşıyordu.

Milliyet

’e göre, gazete zaten “gerçek olmadığı belli olan bir diyalog”u yayımlamış, o nedenle de başlıkta “Dosyadaki hayali konuşma” denmişti. Dolayısıyla Başbakanlık, “hayali bir yalanlama”da bulunmuştu.

Milliyet

, yapılan şeyin bir “dezenformasyon” olmadığını söylerken haklı. Ne de olsa ortada sahilliği konusunda kimsenin itiraz edemeyeceği bir “belge” var. Fakat “dezenformasyon” olmaması, yapılan şeyin doğru olduğu

anlamına gelmiyor. Böyle bir habere gazetenin çeyrek sayfasını ayırmak *Hürriyet*'in izlediği "Ergenekon haberciliği" çizgisiyle uyum içindedir, fakat *Milliyet*'in izlediği ciddi haberciliğe yakışmaz.

Ergenekon'u ciddiye alan gazeteciler için "İddianamede var, öyleyse haberdır" itirazı geçerli değildir; başta da söyledim, gazetecilik bir "ayıklama" mesleğidir.

Türkiye'de iddianame yazmanın bir geleneği var ve savcılar her nedense buldukları her şeyi bunun içine tıktırma eğiliminde oluyorlar. Fakat savcılar ayıklamıyor diye, gazeteciler bu temel görevlerinden imtina edemezler.

Tabii "iyi" ve "iyi niyetli" bir gazetecilikten söz ediyorum...

***

NOT.

Yazılarıma üç haftalık bir ara veriyorum. 29 ağustosta tekrar karşınızda olacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Atın şu Ermeni'yi" meselesini tartışmalıyız ama sakince tartışmalıyız...

Alper Görmüş 29.08.2008

İlk anda size uygunsuz gelebilir ama ben yine de *Taraf* ve *Birgün* yazarları arasındaki "Artık atın bu Ermeni'yi" tartışmasına bir fıkrayla başlayacağım:

Maçı tribünlerin yüksekçe bir noktasından izleyen seyirci, düzensiz aralıklarla iki elini ağzına götürüp bağırılmaktadır: "Hüsamettiiiiin..." Böyle böyle maçın sonlarına yaklaşılr, ki hakemin 0-0 giden maçta penaltıya hükmettiği dakika da işte o son bölümün içindedir. Penaltıyı atacak kişi tam topun üzerine gelecekken bizimki gene canhıraş feryatlarından birini koparır. Bunun üzerine birkaç sıra önde oturmakta olan bir başka seyirci penaltı atışını izleyememeyi de göze alarak arkasını döner ve bağırır: "Ben Hüsamettin değilim kardeşim ya!"

Birgün yazarı Hrant Dink'i kast ederek "Artık atın bu Ermeni'yi" dediği iddia edilen "etkili *Birgün* yetkilisi" kim? Tartışma bu kadar ilerledi, bu sözler üzerine ortalık cam parçalarıyla doldu ama sorunun cevabını hâlâ bilmiyoruz. Bekliyoruz ki biri çıksın, "Ben Hüsamettin değilim kardeşim" diye bağırsın, ki biz de böylece onun Hüsamettin olduğunu anlayalım!

Fıkrayı, tartışmanın bir numaralı hatasını gösterebilmek için anlattım: Ortada bir iddia var, birinin bir şey söylediği iddia ediliyor ve fakat onun kim olduğu açıklanmıyor...

Eminim, son haftanın en hararetli tartışmasına ilişkin pek az bilgi verdiğim halde ne demek istediğimi çoğunuz anladınız. Fakat izninizle hem bilenlerin hafızasını tazelemek hem de “yeni başlayanlar” a bir hizmette bulunmak sadedinde önce kısa bir özet geçeyim...

Tartışmayı, 19 ağustos tarihli, “İktidar Fetişizmi” başlıklı yazısının şu son paragrafiyle *Taraf* yazarı Cemil Ertem başlattı:

“İşte şimdilerde, küresel sermaye birikiminin gereği olarak, bir iç temizliği yapan Türkiye’de sol da bir iç temizliği yapmak zorunda. Yoksa şimdi hayatta olmayan bir Ermeni aydın için ‘artık atın bu Ermeniye, yazmasın’ diyen ‘solcuları’ daha çok üretir bu toplum.”

Birkaç gün sonra Etyen Mahçupyan, Ertem’in bu sözlerinden yola çıkan bir yazı kaleme aldı. Yazıdan önce Cemil Ertem’le görüşmüş, ondan, bu sözlerin nerede sarf edildiğini (*Birgün* gazetesi) ve artık istenmeyen “Ermeni aydın”ın kim olduğunu (Hrant Dink) öğrenmişti.

Birgün, Mahçupyan’ın yazısına kurumsal bir cevap verdi. Ve nihayet dün, iddiaların geçtiği dönemde *Birgün*’ün genel yayın yönetmeni olan Saruhan Oluç’un *Taraf*’taki yazısını okuduk.

Tartışmanın dört temel metni bunlar... Sıradan gidelim... Önce Cemil Ertem’in tartışmayı başlatan paragrafı: Yukarıda da söyledim, bence bu ölçüde ciddi bir iddia “anonim” öznelerle yürütülemez. Cemil Ertem’le konuştum, bana, Hrant Dink’in yazılarını artık istemeyen “etkili kişi”yi bildiğini, bunu kendisine o sözler sarf edildiğinde “etkili kişi”nin yanında olan birinin söylediğini anlattı. Ertem, o kişinin adını ancak bunu kendisine anlatanın telaffuz edebileceğini düşünüyor.

Peki, cümle aynen öyle miymiş, “Artık atın bu Ermeniye” şeklinde miymiş yani? Ertem, tam öyle olmayabileceği ama işin özü açısından bunun bir farklılık yaratmayacağı kanısında. Bence ancak kısmen doğru bu yaklaşım. Üslup önemlidir ve bazen de çok önemlidir. Doğrusu ben, birkaç yıl önce *Birgün*’de bir Ermeni yazar, hem de Hrant Dink gibi bir Ermeni yazar hakkında bu tarzda konuşulabileceğine inanmamıştım. Nitekim Saruhan Oluç’un, cümlenin tam nasıl olduğunu (da) açıklayan mektubunu okuduktan sonra böyle düşünmekte haklı olduğumu anladım. (Kronolojik gidiyoruz, Oluç’un mektubuna biraz daha var.)

Mahçupyan’ın yazısı

Mesela ben, Etyen Mahçupyan’ın Cemil Ertem’den yola çıkarak kaleme aldığı yazıdaki fazla sert üslubun ve yazıya hâkim olan genellemeci yaklaşımın bir bölümünün “Atın bu Ermeniye”deki isyan ettirici tondan kaynaklandığını

düşünüyorum. “Fazla sert üslup ve genellemeci yaklaşım” derken, Mahçupyan’ın yazısındaki şu türden cümleleri kast ediyorum:

“Hrant’tan muhtemelen nefret eden, ölünce de ‘dostu’ kesilen, ‘arkadaşı’ olan bir sol. (...) Onların laiklikten hareketle muhafazakâr alerjisi yaşadıkları için darbeci olduklarını sanırken, şimdi ucu cinayete kadar giden kötülük şebekelerinin içinde doğal olarak yüzen yaratıklar olduklarını keşfediyoruz.”

Ben şahsen *Birgün* çevresinde “Hrant’tan muhtemelen nefret eden, ölünce de ‘dostu’ kesilen, ‘arkadaşı’ olan” birilerinin varlığından hiç şüphe etmiyorum. Fakat *Birgün*’ün ağırlıklı olarak böyle kişilerden ya da böyle bir çizgiyi fark ettiğinde itiraz etmeyecek uysal kişilerden oluştuğunu ima eden bu cümleler bana akıldan çok duyguyla yüklüymüşler gibi geliyor.

Bence bu yazı en çok, Mahçupyan’ın, kendisine yönelik “Hrant’ın postunu ele geçirdiği” vb. hayâsız saldırıların onu ne kadar yıprattığını gösteriyor. Etyen, bu üslubun ve bu genellemeciliğin, kırıncı olmak bir yana politik olarak da kime hizmet edeceğini hepimizden daha iyi bilecek bir kişi. Eminim son yazısının üzerinde düşünecektir.

Birgün’ün “kurumsal” cevabına gelince... Etyen’in üslubunu tahammül fersâ bulmalarına ve yer yer “ideolojik-politik zeminin dışına çıktığı” eleştirilerine hak verebilirdim; meğerki *Birgün*’den *Taraf*’a yöneltilmiş önceki “ideolojik-politik zemin dışı” saldırılar olmasaydı...

Öncekileri bırakalım, tartışmanın “ideolojik-politik zemin”de kalmasını isteyen böyle bir yazıda bile “Mahçupyan ve benzeri Fethullah sermayesi destekli neoliberaler”den söz ediliyor: Böyle bir şey yazanın, öyle bir davette bulunmaya hakkı yoktur.

“Sürekli etnik kimlikleri yazıyor”

Dünkü *Taraf*’ta okudunuz; “Atın bu Ermeniye” ile ilgili olarak, Saruhan Oluç önemli bir yazı yazdı. Oluç’tan öğreniyoruz ki, Hrant Dink’e yazı yazdırılmaması önerisi yapılmış, fakat o üslupta değil:

“Bir veya iki yayın kurulu toplantısında, köşe yazarları ile ilgili konuşmalarda Hrant Dink ve Muhsin Kızılkaya’ya, sürekli etnik kimlikler ile ilgili konuları ele almalarından dolayı, gazetede yazı yazdırılmaması önerisi yapıldı. Ancak bir Yayın Kurulu üyesinin bu önerisi, benim de içinde bulunduğum çoğunluk tarafından uygun bulunmayarak kabul görmedi. O nedenle, böyle bir önerinin gerçekleşmesi yönünde herhangi bir adım atılmadı...”

Demek ki bir yayın kurulunda ortaya atılmış bir öneriyi tartışıyoruz. Bir kişi önermiş, kalan beş kişi (edindiğim bilgi doğruysa *Birgün* yayın kurulu altı kişiymiş), reddetmiş. Bu durumda, Oluş şöyle derken haksız mı?:

“Etyen Mahçupyan, ağır ithamlarını yazarken belli ki, bazı noktaları dikkate almıyor. Bu önerinin Yayın Kurulu’ndaki çoğunluk tarafından red edilmesine ve uygulanmamasına rağmen, toptancı yaklaşp herkesi aynı kefeye koyarak ithamda bulunmak adil ve etik bir davranış mıdır? Pek öyle görünmüyor.”

Oluş’un, işin olgusal yanını böylece aydınlattıktan sonra, o tek kişinin çıkışının nereden kaynaklandığına ilişkin söyledikleri de önemli:

“Hem o günkü hem de bugünkü görüşüme göre, bu öneri esas itibariyle bir siyasal anlayıştaki yanlıştan kaynaklanıyordu, yoksa kişilerin etnik aidiyetlerine yönelik bir nefretten değil.”

Ben, Oluş’a burada da hak veriyorum. Fakat bir rezervim var: Sözüünü ettiği “yanlış siyasal anlayış”ın bir süre sonra “etnik nefret”e yol açmasının kaçınılmaz olacağı kanaatindeyim. Bu açıdan, birkaç yıl önceyle şimdi arasında ciddi bir fark olduğunu da düşünüyorum ciddi ciddi.

Salı günü işin bu yanını ele alacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bugün “üniversitede türbana karşıyız arkadaş!” diyen bir “sol” yarın ne yapar?

Alper Görmüş 02.09.2008

Birgün

‘ün yayın kurulu üyelerinden birinin, birkaç yıl önce gazetenin yazarlarından Hrant Dink’i kast ederek “Artık atın bu Ermeniği” dediği iddiası ve iddianın doğru olması durumunda buna yüklenmesi gereken anlam üzerinde tartışıyorduk...

Geçen yazımda özetle, a) İddianın sahibi Cemil Ertem’in tartışmayı anonim öznelerle sürdürmesini doğru bulmadığımı; b) *Birgün*’de Hrant Dink’in yazılarına son verilmesi talebinin bir yayın kurulu üyesi tarafından dile

getirildiği ortaya çıkmış olsa da, üslubun "Atın bu Ermeniye" şeklinde tezahür etmediğini, gerekçe olarak Dink'in hep "etnik temelli yazılar yazması"nın gösterildiğini ve bu "üslup farkı"nın önemli olduğunu; c) Etyen Mahçupyan'ın birkaç yıl önce yaşanan bu olaydan yola çıkarak "sol"a yönelttiği eleştirilerin fazlasıyla sert ve yer yer de haksız olduğunu; d) eski *Birgün* yayın kurulu üyesi Saruhan Oluç'un, kendisinin de şahidi olduğu "Hrant Dink'in yazılarına son verilmesi" talebinin "kişilerin etnik aidiyetlerine yönelik bir nefret"ten değil, "bir siyasal anlayıştaki yanlıştan" kaynaklandığı yönündeki tespitlerine hak verdiğimi anlatmıştım.

Hatırlarsanız, tam bu noktada bir rezervimin olduğunu söylemiş, bunu da şu cümlelerle dile getirmiştım:

"Ben, Oluç'a burada da hak veriyorum. Fakat bir rezervim var: Sözünü ettiği 'yanlış siyasal anlayış'ın bir süre sonra 'etnik nefret'e yol açmasının kaçınılmaz olacağı kanaatindeyim. Bu açıdan, birkaç yıl önceyle şimdi arasında ciddi bir fark olduğunu da düşünüyorum ciddi ciddi. Salı günü için bu yanını ele alacağım."

Oluç'un "yanlış siyasal anlayış"ı

Saruhan Oluç, *Taraf*'ta çıkan yazısında, bir yayın kurulu üyesine (bu arada bu kişinin Oğuzhan Müftüoğlu olduğunu öğrendik), "hep etnik temelli yazıyor; yazmasın artık" dedirten şeyin altındaki "siyasal yanlış"ı şöyle tanımlamıştı:

"Gazeteye ilişkin kısmını bir kenara koyarak, konunun siyasal boyutuna göz atacak olursak, bu tartışmanın 21. Yüzyıl'da Türkiye'de solculuğun kimi kriterlerini içerdiği görülüyor. Bir siyasal anlayış, solculuk yaparken 'etnik veya kimlik meseleleriyle değil sınıf meseleleri' ile uğraşılması gerektiğini savunuyor ve yukarıda sözünü ettiğim talep de böyle bir anlayışı yansıtıyor. Dünya tarihsel sürecini doğru değerlendiremeyen bu anlayışa göre, etnik meseleler küreselleşme döneminde emperyalist politikalar sonucunda bu kadar güncelleşiyor. Ve yine bu anlayışa göre, bu meselelerin nihai (ne demekse!) çözümü devrimle mümkün görülüyor. Bir başka deyişle, bu anlayış hem indirgemeci hem de ertelemeci özellikler taşıyor."

Bu tespitlere de tümüyle katılıyorum, fakat dediğim gibi, bir rezervle... Rezervim şu: Ortak düşmana karşı mücadele eden güçlerden bir ya da birkaçının "en büyük ortak hedef"in yanı sıra kendi "zümresel menfaat"leri için (de) taleplerde bulunması bir sıkıntı yaratır ama bu sıkıntılar genellikle tartışarak çözülebilir sıkıntılar olmaktan ileriye gitmez. Fakat bazı "zümresel menfaatler"in bizzat ortak düşman tarafından teşvik edilmesi, işin rengini tamamen değiştirir. Ortak taleplerin yanı sıra böyle taleplerde de bulunanlar yavaş yavaş bir ittifak unsuru olarak görülmemeye başlar. Yola gelmezlerse bir süre sonra onlardan nefret etmek kaçınılmaz hale gelir.

Örnekleyelim: Zorba bir babaya karşı direnen iki kardeş düşünün. Bunlardan birinin eğlenceye karşı bir zaafı olsun ve bu da zorba babaya karşı mücadelede birleşen kardeşler arasında bir gerilime yol açsın. İşler böyle giderken, baba bir noktadan sonra eğlenceci kardeşin bu zaafını daha da büyütecek bir planı uygulamaya koysun. İşte bu nokta, işin rengini tamamen değiştiren noktadır, kardeşler arasındaki ittifak ilişkisi bir daha asla eskisi gibi olmayacaktır.

Etnik taleplerin (sosyalist literatürdeki karşılığıyla "milli mesele") esas olarak "ulus içi" bir mesele olarak değerlendirildiği "emperyalizm çağı"nda, kapitalizme karşı ortaklaşa mücadele eden "çeşitli milliyetlerden" işçi ve emekçilerin etnik talepleri her şeye rağmen "masum" talepler olarak görülür, sorunun, "kardeşler arasında" bir sorun olduğuna inanılırdı.

Fakat "dünya tarihsel sürecini doğru değerlendiremeyen bir anlayış" çıkar da "etnik meselelerin küreselleşme döneminde emperyalist politikalar sonucunda bu kadar güncelleştiği" tezini siyasetinin temeli yaparsa, bu her şeyi değiştirir; böyle bir siyasal anlayış eninde sonunda "sınıf mücadelesini zaafa uğratan etnik çıkışlar"ı düşman ilan eder.

Saruhan Oluç, böyle bir "sol"un panzehirini de anlatmıştı yazısında:

"Sol içindeki özgürlükçü anlayış ise, Cumhuriyet tarihi boyunca çözölememiş etnik meseleleri ele almadan, emeğin haklarının, demokrasinin ve özgürlüğün savunulamayacağı gerçeğinden hareket ediyor. Üstelik emekçilerin de kimlik sorunları olduğunu ve bunlarla sosyal ve ekonomik taleplerin birlikte ele alınması gerektiğini savunuyor. Çünkü çalışan da insandır ve kimliği nedeniyle dışlanıyorsa veya horlanıyorsa, 'önce ekonomik ve sosyal haklarım için mücadele edeyim, diğerini sonra çözerim' diye düşünmüyor."

Gerçekleşmiş bir nefret...

Türkiye'deki bazı "sol"ların işi şimdiden bu noktaya vardırıdıklarını, "Kürtler'in milli yemeklerini yapmayın, yemeyin" propagandasına giriştiklerini biliyoruz. Ama "atın bu Ermeniye artık" vesilesiyle tartıştığımız "sol"un bugün böyle bir ırkçılıkla malûl olduğunu söylemek büyük bir haksızlık olur.

Ben bugünle değil, gelecekle ilgili bir iddia öne sürüyorum. "Olmaz öyle şey, gelecekte de olmaz" diyebilecekler için de, "bakın bu bugünden olmuşsa, şu anlattığım şey yarın neden olmasın?" imasıyla paralel bir örnek vermek istiyorum.

Konumuz bu kez laiklik ve türban... Biliyorsunuz, tartıştığımız "sol" bugün önemli bir kesimiyle bu meseleyi de "baş düşman emperyalizm"ın kışkırtmalarına bağlıyor ("ılımlı İslam") ve o nedenle mesela "üniversitelerde türban"ın bir özgürlük sorunu olarak görölemeyeceğini söylüyor.

Birgün

yazarı Melih Pekdemir, 4 Şubat 2008 tarihli, "Özgürlükçüyüz ama salak değiliz" başlıklı yazısında bu karşı çıkışı en veciz biçimde şöyle ifade etmişti:

"Elbette türban takmak da bir hakikat ama şimdi özgürlük filan değil. Velez ki öyle sayılsın. Ama tek bir özgürlük on özgürlüğün canına okuyacaksa, on hayati yasağı getirecekse; bizden bu kadar, sayımız suyumuz yok: Türbana karşıyız arkadaş! Çünkü özgürlükçüyüz ama salak değiliz..."

Unutmayın, karşı olunan şey "üniversitede türban"... CHP'lilerden bile daha militan bir dil taşıyan bu özgürlük karşıtı manifestonun sahibi, bir başka yazısında ve bir televizyon programında "Laiklik sınırlı İslamiyettir" demiş, laikliği devlet çerçevesinde değil, toplum çerçevesinde tanımlamıştı. Toplumun dinî yaşama biçimini bile düzenlemeye çalışan bir "sosyalist" laiklik anlayışı, CHP'nin bile önermediğini öneren bir "sosyalist" laiklik anlayışı...

Bundan 10 yıl önce, bir zamanlar en geniş tabanlı "sol"u yaratmış bir akımın önderlerinden birinin "üniversitede türbana karşıyız arkadaş" diye yazacağını ve ona çevresinden ciddi bir tepki gelmeyeceğini söyleseydim bana gülüp geçmez miydiniz?

"Gülüp geçerdik" diyorsanız, bu "sol" için geleceğe ilişkin olarak formüle ettiğim "etnik nefret" iddiam için de hemen "olmaz öyle şey" demeyin!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasiyi savunmak iyi gazetecilik için şarttır ama yeterli değildir...

Almanya'daki Deniz Feneri davası 1 Eylül pazartesi günü Almanya'da, Frankfurt Eyalet Yüksek Bölgesel Mahkemesi'nde başladı. Alman makamları, Deniz Feneri derneğinin Almanya'da topladığı milyonlarca avroluk bağışın önemli bir bölümünün, Türkiye'deki bazı "muhafazakâr" kişi ve kurumlara gönderildiğini iddia ediyor. İddialar doğruysa, "Mercüme davası" gibi, "Yimpaş davası" gibi bir davayla karşı karşıyayız demektir. Hatta daha fenası: İlk iki örnekte birileri paralarını başka birilerine daha fazlasını geri almak üzere emanet etmişken, konuştuğumuz örnekte hiçbir karşılık beklemeden birilerine emanet edilen paralar var. İstenen, bu paraların vaat edildiği gibi dünyanın dört bir tarafındaki yoksullara gönderilmesi... Yani örneğimizdeki ahlaki problem çok daha büyük.

Hürriyet

gazetesi genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök, pazartesi günü başlayan davada basının ertesi günkü performansını değerlendirirken şöyle yazdı:

"Dün merak ettim sordum. Frankfurt'ta görülen davaya Türk medyasının ilgisi neymiş? Hayret. Hürriyet ve Milliyet gazetelerinden başka muhabir gönderen gazete yokmuş. Almanya'da afra tavra atan gazetelerin hiçbiri nedense ilgi göstermemiş. Neden? Konuşan dernek yöneticisinin Ergenekon davasını başlatan sözde haham kadar kıymeti yok mu? Yoksa çocuklar 'bizim mahalleden' olduğu için görmezden mi geliyoruz." (*Hürriyet*, 3 Eylül)

Ben de davanın ikinci gününü izleyen 3 Eylül'de basın bu davanın haberine ilgisine bir göz attım. Ortada tuhaf bir durum vardı gerçekten. Doğan grubu dışındaki gazeteler (*Taraf* dahil) habere küsmüş gibiydi. "AKP medyası", "yandaş medya", "dinci basın" gibi pejoratif sıfatlarla anılan gazeteler, Almanya'da sanki hiç böyle bir dava açılmamış gibi davranmışlardı. (Not. Bu yazıyı, gazetelerin üçüncü gün performanslarını dikkate almaksızın yazıyorum.)

İnandırıcılık sorunu doğar

13 Haziran tarihli *Medyaironik*'te, "AKP medyası" ve "CHP medyası" diye formüle edilen karşıtlığın, taşıdığı yüksek polemik değerine rağmen fazla anlamlı olmadığını savunmuştum. "AKP medyası" suçlamasına karşı geliştirilmiş bir taktik taarruz olması nedeniyle "CHP medyası" adlandırması üzerinde durmamış, böyle bir şeye inanmadığımı ima edip geçmiştim. Nitekim bu adlandırma saman alevi gibi parlayıp söndü, bugünlerde böyle bir "medya"dan fazlaca söz edilmiyor.

Fakat "AKP medyası" (ya da "yandaş medya") adlandırması öyle değil. Bugün de bir kullanım değeri taşıdığına göre, çok daha fazla insanı ikna edebilme potansiyeline sahipmiş demek ki. (Aslında, CHP gibi iktidar umudu vermeyen bir muhalefete "yazılmış" bir medya argümanı mantıken de pek tutarlı değil. Ama iktidara "yazılmış" bir medya öyle değil; nedenini hepiniz kolayca tahmin edebilirsiniz.)

İşte bu nedenlerle 13 Haziran tarihli yazımda "CHP medyası"nın değil de, "AKP medyası"nın üzerinde uzun uzun durmuş, son beş yılda yükselen bu "medya"yı –bazı rezervlerle de olsa- olumlu bir açıdan değerlendirmiştim.

Benim bakış açımdan bu "medya"ya asıl karakterini veren şey, "Eski rejim: tamam mı, devam mı?" sorusuna verdiği "tamam" cevabıydı. Daha kestirme bir şekilde söylersem, bu "medya"ya asıl karakterini veren şey "normal demokrasi"yi savunmasıydı. Derdimi şöyle izah etmiştim o yazıda:

"AKP medyası suçlamasının neden şimdi bu kadar yaygın bir biçimde tedavüle sokulduğunun anlamı üzerinde duralım biraz... Malûm, iki yıl, üç yıl, dört yıl önce de 'iktidara yakın' olduğu bilinen gazeteler vardı, fakat bu

suçlama yoktu. Tercih edilen, çoğunlukla 'dinci basın'dı ve doğrusu 'laik medya' oralarda neler olup bittiğiyle pek de fazla ilgilenmezdi.

"Ne zaman ki, 'laik medya'nın pek umurunda olmadığı için eskiden 'dinci basın'ın tekelinde olan 'darbelere, sivil siyasete müdahaleye karşı' yeni fakat 'laik' bir basın doğdu, işte büyük rahatsızlık o zaman başladı. Çünkü eskiden işler çok kolaydı, 'çağdaş' bir gazete imajı için 'laikliği ve cumhuriyeti savunmak' yetiyordu; ne zaman ki Sabah gibi, Star gibi 'demokrasi' vurgusunun laiklik ve cumhuriyeti reddetme anlamına gelmeyebileceğini gösteren 'çağdaş' gazeteler boy göstermeye başladı, işler zorlaştı.

"Bu türden gazeteleri eski usul 'dinci' diye damgalayıp laik okurların göz menziline çıkarmanın imkânı yoktu. Hoş, eski alışkanlıkla bir süre denendi bu, fakat tutmayınca 'AKP basını'na dönüldü; bu tuttu."

"Laiklerin, esas vurguyu demokrasiye yapan laik gazetelerle tanışması: Benim algılamama göre, bütün telaş buradan kaynaklanıyor. Gerisinin, yani 'iktidara yeteri kadar muhalefet yapmıyorlar', 'şu haberi küçük gördüler, şunu da hiç vermediler' türünden gazetecilik kaygılarının esasen bu telaşı perdeleme işlevi gördüğü kanısındayım."

Bazı haberleri görmezden gelme hususunda kimsenin eline su dökemeyeceği bir gazetenin en tepesinden "bu haberi neden vermiyorsunuz" diye seslenmek sıkıntılı bir şey olsa gerek, ya da bana öyle geliyordur. Fakat, istediği kadar bir telaşı gizleme amacı taşıyın, yukarıda okuduğunuz Ertuğrul Özkök satırlarının doğru olmadığını söyleyebilir misiniz?

Ben, Ertuğrul Özkök'ün, "esas vurguyu demokrasiye yapan laik gazeteler" ile "dinci" demeyi sevdiği gazeteleri böyle bir pozisyonda yakalamaktan duyduğu hazı anlıyorum. Bunu yaparken lafı Ergenekon'a getirmesi ise kendi karın ağrısını fâş etmekten başka bir anlam taşımıyor.

Fakat benim sözüm Özkök'e değil, onun eleştirdiği gazetelere: Görüyorsunuz, işin ahlaki boyutunu bir yana bıraksak bile, televizyonun ve başka gazetelerin var olduğu bir ülkede bazı haberleri görmezden gelmenin hiçbir pratik yararı yoktur. Fazladan sizi ti'ye alırlar ve bu ülkenin de "normal" bir demokrasi olmasını talep etmek şeklindeki ana işleviniz büyük zarar görür, inandırıcılığınızı kaybedersiniz.

*****

İlhan Abi, üç ölüye rağmen "coşku" yazısından vazgeçmedi...

30 Ağustos'ta Zaman'ın manşetinde gayet yerinde bir uyarı vardı: "Asker uğurlama coşkusu toplumsal cinnete dönüşmesin..."

CUMOK'ların bile gönül rahatlığıyla katılabilecekleri bu temenni İlhan Selçuk'u rahatsız etmiş. Almış önüne bu manşeti, ertesi günkü (31 Ağustos) yazısına zemin yapmış:

"Askere uğurlama törenleri düğün bayram gösterisine dönüştü... Neden?..

Belki başka hiçbir ülkede eşine rastlanamayacak bir olgu... Türkiye Cumhuriyeti'nin sigortasıdır bu... Atatürk'ün Cumhuriyetinde en güvenilir kurum halkın gözüyle ordu... Laikliğin bir teminatı da ordunun Atatürkçülüğe bağlı bulunması... Demokrasiye aykırılık değildir bu durum, laikliğe bağlılık demokrasinin en temel ilkesine bağlılık demektir...

"Bu gazetenin 30 Ağustos Zafer Bayramı günü attığı manşet Fethullahçılığın zamirini ortaya koyuyor. (...) Anlaşılan Fethullahçılar halkta yoğunlaşan milli duygulardan tedirgin oluyorlar..."

Selçuk yazısını yazarken üç ölümlü bir askere uğurlama töreninin haberi gelmiş, bunu da belirtiyor, fakat yine de yazısından vazgeçmemiş.

İlhan Selçuk belli ki “milli duygu”yla yapılan her şeyi meşrulaştırmaya hazır bir noktada duruyor artık. Hatırlarsanız birkaç yıl önce de aynı gerekçeyle işkencecilerini affettiğini ilan etmişti.

Türkiye’nin geldiği noktaya bakın: On beş yıl önce olsaydı o manşeti *Cumhuriyet* atar, *Zaman* da başyazısında militer bir ruhla o manşeti yerden yere vururdu.

Durun durun, bakın daha neler göreceğiz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şeriat gelmekteyken “şeriatçıların” Ermeni açılımını savunmanın güçlükleri...

Alper Görmüş 09.09.2008

Şeriatın gelmekte olduğu hususunda Deniz Baykal ve Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) “laiklik” çizgisiyle fazlaca bir sorunu olmayan “sol”dan bazı kalemler, Baykal’ın, Cumhurbaşkanı Gül’ün Ermenistan’ı ziyaretiyle bir kez daha açığa çıkan “milliyetçilik” çizgisine ciddi itirazlar yöneltiyorlar.

Kemalist “sol”u da (CHP) katarak en geniş anlamıyla söylüyorum: Ergenekon meselesi nasıl “sol”da ciddi bir fikrî bölünme yarattıysa, Ermenistan ziyareti de benzer bir etkiye yol açmış görünüyor. Sol’un iki ucuna “kemalist sol” ve “özgürlükçü sol”u (isterseniz “liberal sol”) yerleştirerek bir kıyaslama yaparsak durum şöyle görülüyor: Ortadaki geniş blok, Ergenekon tartışmaları sırasında, argümanları farklı olsa da “kemalist sol”a yakın bir pozisyon almıştı, Ermenistan gezisi tartışmalarında ise bunun tam tersini gözlüyoruz.

Bu tespiti doğrulayabilecek, şu son birkaç günde kaleme alınmış çok sayıda köşe yazısı okudum. Onların tümünden kısa kısa söz etmektense, derdimi, ülkede bir “İslami faşizm”in hüküm sürdüğü hususunda CHP’yle hemfikir iki *Milliyet* yazarının yazılarından geniş alıntılar yaparak daha iyi anlatabileceğimi düşünüyorum. Sözünü ettiğim iki solcu yazar, Kadri Gürsel ve Ece Temelkuran...

Bu yazıda iki şey yapmaya çalışacağım: Önce, iki yazarın yazılarının üzerinden giderek CHP çizgisi ile aralarında oluşan farkları gösterecek, ardından da başlıkta sorduğum soruya cevap vermeye çalışacağım. Şu soruya yani: Bir taraftan “Şeriatın gelmekte olduğuna” inanıp, bir taraftan da bu işin sorumlularının “Ermeni açılımı”na destek vermek mümkün müdür?

“Baykal dışarı, CHP kümeye”

Milliyet

dış haberler müdürü ve yazarı Kadri Gürsel, öfkesi daha başlığından belli olan ("Baykal dışarı!"... O olmazsa "CHP kümeye!") yazısının girişinde CHP'nin sergilediği siyasetin "aşırı milliyetçi" bir karakter taşıdığını ve tabanının taleplerinden uzak olduğunu anlatıyor:

"CHP'nin sergilediği bu aşırı milliyetçi muhalefetin, kendini bir yerde mecbur hissederek bu partiye oy vermeye devam eden modern kentli orta sınıflara, burjuvalara, Alevilere, gençlere, işçilere, kısacası CHP'nin, varlığını küçülerek sürdüren seçmen tabanına hiçbir sosyal ve ekonomik fayda vaat etmediği aşikârdır."

Gürsel, meseleye salt "pragmatik" bir açıdan bakmıyor. Yazısının ilerleyen bölümlerinde, CHP'nin Avrupa Birliği, Kürt sorunu, Kıbrıs gibi konulardaki tutumunun "sol"la bir ilgisinin olmadığını ima ederek ideolojik bir eleştiri de yapıyor.

Ece Temelkuran da "Erivan seferi"ni topa tutan Baykal'ı ağır bir biçimde eleştiriyor. Onun satırları da şöyle:

"Şimdi Türkiye'nin Ermenistan'la olan ilişkisi/ ilişkisizliği de bir top peşinde koşarken iyileştirilmeye gayret edilecek. Güzel. Destekliyoruz. Hiç yoktan iyidir. Başta Deniz Baykal olmak üzere herkese bu girişimi desteklemek düşer.

Gidinin milliyetçisi Fatih Terim'in bile hakkında aklı başında cümleler kurmaya çalıştığı bu maç için herhalde bir sosyal demokrat parti liderinin de 'Ben de Bakü'ye giderim' cümlesinden biraz daha gelişmiş bir açıklama yapması beklenir. Yoksa 'Ergenekon'un avukatı' olmak ile barış ve kardeşlik isteyenlere idam isteyen savcı olmak arasındaki mesafe o kadar mı kısadır? Deniz Bey, dün 6 Eylül'dü, bugün 7 Eylül ve siz de hatırlarsınız, insanlar öfkenin peşinden gitmeye ne teşnedir."

Hangisi tutarlı?

Söylemeye gerek yok herhalde: Ben, 7 Eylül tarihli *Milliyet*'te geziye ateş püsküren Melih Aşık gibi yazarların değil, aynı günkü yazılarından alıntılar yaptığım Gürsel ve Temelkuran'ın yanındayım ve onlar gibi düşünüyorum. Fakat söylemek zorundayım, Melih Aşık'ı, benzerlerini ve bu arada *Cumhuriyet* gazetesini ve CHP'yi onlardan daha tutarlı buluyorum.

Neden böyle düşündüğümü anlatmaya çalışayım...

Şu yukarıda sıraladığım, fikirlerine katıldığım ve katılmadığım kişi ve kurumların ortak bir yanı var: Tümü, iktidarda bulunan partinin bir “İslamcı diktatörlük” peşinde koştuğuna ve bir süre sonra da bunun mukadder olacağına inanıyorlar. Bu tespit doğruysa eğer, karşımızda bir “demokrasi düşmanı” var demektir ve böyle bir durumda bütün enerjinin o “düşman”ın “imhasına” yönlendirilmesi yerinde olur. Hem zaten böyle bir iktidarın “Ermeni açılım” yapması doğasına aykırıdır; eğer buna benzer bir şey varsa ortada, bu da “takiye” sayılmalıdır. Eh, böyle bir durumda da yapılacak iş, iktidarın girişimini desteklemek değil “takiye”yi açığa çıkarmak olmalıdır.

Cumhuriyet gazetesi yazarı Oktay Akbal, 2002 seçimlerinin hemen ardından, AK Parti’ye karşı politikanın “AKP yıkılmalıdır”dan ibaret olmak gerektiğini yazmış, şunu doğru bunu yanlış yaptı türünden bir muhalefet anlayışına şiddetle karşı çıkmıştı. Bu, “düşman”a karşı bir mücadele yöntemi idi ve yukarıdaki varsayımı doğru kabul ettiğimizde, tutarlı bir tespitti.

Gerçekten de, eğer AK Parti şeriatçıysa, üstelik de dizginleri “emperyalizm”in elinde bir partiye (“ılımlı İslam”), bu partinin yürüttüğü Ermeni açılımını ferah ferah desteklemek hakikaten çok zordur. Kendi içinde problemlidir, çelişkilidir ve uzun vadede sürdürülemez bir siyasettir.

CHP, bunun bir “paket” olduğunu, bu paketin bir kısmını savunup bir kısmını savunmamanın bir çelişki olacağını gayet iyi görmüş durumda. Ülkede bu “paket”e oy veren, onun delinmesine razı olmayan bir laik kesim var ve bu kesim Kadri Gürsel’in şu satırlarında zannettiği gibi AK Parti’nin Ermeni açılımına destek vermeye hazır değil:

“Dönüp CHP’ye bakınca, mesela İzmir’de, İstanbul’un Şişli, Beşiktaş, Kadıköy ve Bakırköy gibi ilçelerindeki seçmenleri arasında yaygın bir Ermeni düşmanlığı mı var acaba diye sorunca, ‘evet’ diyemiyorum. Baykal’ın tavrının seçmen kaygısından ileri geldiği kanaatinde değilim. Onun sorunu seçmeniyle bağ kuramamak.”

Hiç katılmıyorum. Baykal, tam tersine seçmenin duygularını yansıtabildiği için bu kadar rahatça ağzına geleni söylüyor. Kadri Gürsel açsın baksın Şişli, Beşiktaş, Kadıköy, Bakırköy gibi ilçelerdeki şehirli-ulusalcı kimselerin yaptığı internet sitelerini... Orada göreceği, AK Parti’nin şeriatçılığının, AB düşmanlığının, Kürt alerjisinin, Ergenekon’un Amerikan işi olduğunun, Ermenilerin de çok olduğunun bir bileşimi olacaktır. Ya da uğraşmaya ne hacet, açsın baksın saydığı ilçelerdeki CHP seçmenin gazetesi *Cumhuriyet*’i, orada göreceği de farklı olmayacaktır.

Şu sözler de Kadri Gürsel’in:

“Ülkenin modernleşmesi ve dışa açılmasından büyük pay alan kesimlerin laiklik ve yaşam tarzları konusundaki haklı kaygıları olmasaydı, içe kapanmacı CHP bu kesimlerden böyle ziyadesiyle oy alabilir miydi?”

İşte ben de bunu anlatmak istiyorum: Bu “kaygı”lar gerçeğe tekabül ediyorsa, üstüne üstlük ortada bir de “Şeriatı Türkiye’ye empoze eden bir küresel çete” varsa, mücadelenin eksenini elbette o oluşturur ve başka her şey ona tâbi olur.

Ya da bu kaygılar gerçeğe tekabül etmiyordur, üretilmiştir ve bu sayede siyaseten alıklaştırılmış geniş kesimlerin kendisine bu kaygıları yaşatan partiyi düşman bellemesi sağlanmıştır. Eh, bu durumda sözünü ettiğimiz geniş kesimlerin, kendisini yaşamsal kaygılara gark edenlerin bütün girişimlerini veto etmelerinden daha doğal ne olabilir?

Fakat bu “Beşiktaşlı, Kadıköylü, Bakırköylü, Şişlili” insanların o hale gelmelerinde Kadri Yüksel, Ece Temelkuran gibilerinin payı nedir? Onların da bu soruyu kendilerine sormalarında sayısız fayda var. Bunu yapmayıp, bu insanların “suyuna giden” bir partiyi eleştirmeleri pek hakkaniyetli bir tutum sayılmaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Başbakanlar bizi susturamaz, gerekirse biz sesimizi keseriz!”

Alper Görmüş 12.09.2008

Bir tartışmacı için en dezavantajlı pozisyon, geçmişinin, savunduğu şeyleri tekzip etmesidir. Böyleleri, geçmişin “şimdi” üzerindeki yükünü azaltabilmek için savunduklarını abartarak savunurlar. Geçmişiyse problemi olmayanların sakinliğini gözleyemezsiniz onlarda.

Tarafların karşılıklı olarak böyle bir malûliyet taşımaları durumunda ise öyle bir gürültü çıkar ki ortaya, son örneğini Başbakan Tayyip Erdoğan’la Doğan medya grubu arasındaki kapışmada gördüğümüz gibi, kimin ne dediğini anlamanız katiyen mümkün olmaz.

Nedir bu kapışmada tarafların karşılıklı olarak taşıdığı ortak yük?

Türkiye’de siyaset, –artık genel kabul görüyor- rant dağıtma temelinde yürütülen bir faaliyet... Siyasi kadrolar böyle bir “hak”ka sahip oldukça ve medya patronları “başka işleri”ni büyütebilmek için bazen zorla, bazen güzellikle iktidar kapılarına dayandıkça bu işler böyle yürür.

Hep birlikte içine girdiğimiz ve giderek bir kördövüşü biçimine bürünen Erdoğan-Doğan çatışmasının biz gazeteciler açısından hayırlı bir sonuç doğurmasını istiyorsak, öncelikle bu mekanizmaya odaklanmalı, iktidarlar ile medya arasındaki al-ver ilişkisini kırmanın yollarını aramalıyız.

Bu sayfanın konusu medya... Dolayısıyla burada ben Doğan grubu örneği üzerinden ağırlıklı olarak “biz”e düşenler üzerinde duracak, “biz”im çelişkilerimiz üzerinde odaklanacağım.

Fakat izninizle oraya geçmeden önce tartışmanın “öbür taraf”ı ile ilgili bir şey söylemek istiyorum. Gerek Başbakan Erdoğan’ın üslubunun sertliği, gerekse de adeta bir pazarlık yapıyormuş hissi veren cümleleri (“size

bir hafta süre”), yukarıda dediğim gibi, bu tartışmada Başbakan’ın da ferah ferah konuşamadığını gösteriyor bence.

Başbakan’ın pazar günü yaptığı uzun konuşmayı en geniş hacimle veren gazete bir Doğan grubu gazetesi olan *Radikal*’di. O uzun metinde, başka gazetelerde görmediğimiz bir ibare vardı ki, bence pazarlık talebinden başka bir anlama gelemezdi: “Doğan grubu yazdıkça açıklayacağım, temenni ederim devam etmeyelim.”

“Basına sansür” sızlanmaları...

Bu tartışmada Doğan grubunun öne sürdüğü temel argüman şu: “Başbakan basına sansür uygulamak istiyor, basında hoşuna gitmeyen şeyleri görmekten hoşlanmıyor.”

Basın söz konusu olduğunda, Tayyip Erdoğan’ın, toleransıyla öne çıkan bir başbakan olduğunu söyleyemeyiz. Müşkül şurada ki, Başbakan’a “sansürcü” suçlaması yapanlar, “patronun öbür işleri” söz konusu olduğunda bizzat kendi arkadaşlarına, yazarlarına uygulayabiliyorlar bunu. Eh, bu durumda da söylediklerinin bir ağırlığı kalmıyor.

Bunlardan birini Emin Çölaşan, *Hürriyet*’ten çıkartıldıktan sonra yazdığı kitapta anlattı. “Petrol Ofisi sıkışıklığı” günlerinde, Ertuğrul Özkök’ün kendisine “hükümetle işlerinin olduğunu, kendisinden onları kızdıracak şeyleri yazmamasını rica ettiğini” artık hepimiz biliyoruz.

Çölaşan mevzuunu sağır sultan bile duydu, ben burada size o kadar “ünlü” olmayan, ama kanıtlı-ispatlı başka iki sansür örneği vermek istiyorum.

Birinci örnek, RTÜK Yasası tartışmaları sırasında *Hürriyet*’te yaşandı... Hatırlayanlarınız olacaktır, 2001’de çıkan RTÜK Yasası, Doğan ve –o sıralarda onun esiri durumundaki- *Sabah* gruplarının Meclis’i adeta ablukaya aldıkları kararlı bir mücadelenin sonunda çıkabilmişti. Yasa nedeniyle iki grubun gözü o kadar dönmüştü ki, göreve yeni gelen “Atatürkçü Cumhurbaşkanı” Ahmet Necdet Sezer’in yasayı iptal ihtimali nedeniyle ona karşı da “ayağını denk al” atışları yapılmıştı. Şimdi size inanılmaz gelebilir ama, Sezer’in köşkte değiştirdiği perdeler ve koltuk kılıfları (gerçekten: “kılıfları”) bile sorun olmuştu.

Hikâyemiz, işte o şanlı mücadele günlerinde yaşandı, kahramanları ise *Hürriyet*’in genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök ile Başyazar Oktay Ekşi idi.

Özkök ve Ekşi mücadeleyi uzun bir süre birlik ve beraberlik içinde götürdüler. Ta ki bir gün (22 Mayıs 2001), Ekşi’nin şu satırları yazmasına kadar:

“Tasarı, yürürlükteki yasanın bir radyo veya televizyonda yüzde 10’dan fazla hissesi olanların kamu ihalelerine girmelerini yasaklayan hükmünü yürürlükten kaldırmayı amaçlamaktadır. Bu yanlıştır. Radyo, televizyon ve gazete gibi ‘kitle iletişim organı’ sahiplerinin elindeki güç o kadar büyüktür ki, kamusal yarar böyle bir yasağın sürdürülmesini gerektirir. Bu konuda daha diyeceklerimiz var.”

Yazı bu cümleyle bitiyordu. Fakat ertesi gün Ekşi bu vaadini yerine getirmedi. Onun yerine, “bu konuda iki görüş daha var. Onları da aktarmak borcumuzdur” diye yazdı. Ekşi, bu iki “görüş”ten birini şöyle aktarıyordu:

“Yasak koymak neden? Elindeki medya gücünü ihale almak veya çıkar sağlamak için kullananı devlet cezalandırmalı. Yani yasaklayarak değil, görevini yaparak çözüm getirmeli” diyor. Bu, belki daha da ilginç.”

Bu “görüş” neden “ilginç”ti? Neden aktarılması Ekşi’nin “boynunun borcu”ydu?

Cevabı, o yazının çıktığı gün, bitişikte yer alan Ertuğrul Özkök'ün "İhale Tabusu" başlıklı yazısındaydı. Şöyle diyordu Özkök:

"Radyo ve televizyonlarda maskeli sahiplik döneminin kapanması konusunda aşağı yukarı bir görüş birliği var. (...) Ancak radyo-televizyon sahiplerine uygulanan devlet ihalesine girme yasağı konusunda bazı tereddütler var."

Bu iki yazıyı aynı gün yanyana okuyanlar meseleyi anlamıştı: Baltayı taş vuran başyazar, belki "sahipliğin" de uyarısıyla yayın yönetmeni tarafından sansürlenmiş, vaat ettiği yazılara izin verilmemişti. (Aydın Doğan'ın, bugün "Benim devletle çok işim var, her gün devletten bir şey isterim" dediğini unutmayın.)

Milliyet

ve Mehmet Yılmaz'ın sansürü

Bu sansürün çok daha kabası, bundan iki hafta sonra, gene RTÜK tartışmaları sırasında *Milliyet*'te yaşandı.

RTÜK Yasası TBMM'de 6 Haziran'ı 7 Haziran'a (2001) bağlayan gece oylanacaktı. *Milliyet* yönetimi, kritik bir öneme sahip ANAP'ı ve Mesut Yılmaz'ı küstürmemek için ne zamandır haber sayfalarında gerekli "düzeltmeleri" yapmaktaydı. 6 haziranda *Milliyet*'ten sızan bazı bilgiler, genel yayın yönetmeni Mehmet Yılmaz'ın bir adım daha attığını, 7 haziranda yayımlanacak gazete için kaleme alınan bazı yazılara yasak koyduğunu gösteriyordu. Bir bilgi daha vardı: Gazetenin Kıbrıs ve Avrupa'ya giden sayıları böyle basılmış, şehir baskılarında durum "düzeltilmişti". Sansürlenmiş yazılar ANAP aleyhineydi. Yazıların sahipleri ise şunlardı: Hasan Cemal, Melih Aşık, Meral Tamer, Derya Sazak, Meliha Okur...

O sıralarda yayında olan medya eleştirisi sitesi *Medyakronik*, gelişmeyi kendi kaynaklarına doğrulattıktan sonra haberleştirdi.

Milliyet

'çiler ve Mehmet Yılmaz, muhtemelen işi büyütmek için (gayet akıllı bir taktik: *Medyakronik* o sıralarda günde sadece bin kişi tarafından izleniyordu) haberi görmezlikten geldiler. Fakat *Yeni Şafak* yazarı Fehmi Kuru meseleye eğilip *Milliyet*'ten konuya açıklık getirmesini isteyince bu defa sessiz kalamadılar. Fehmi Kuru, Mehmet Yılmaz'ın "tümüyle iftira ve yalandır" içerikli tekzipini yayımladıktan sonra "iddianızı kanıtlayın" diye topu *Medyakronik*'e attı.

Bunun üzerine *Medyakronik*, söz konusu yazarların taşra ve şehir baskılarındaki sansürlü ve sansürsüz hallerini birlikte yayımlayarak tartışmayı bitirdi. *Milliyet*'ten ve Mehmet Yılmaz'dan o günden sonra bir daha ses çıkmadı.

Bugün Ertuğrul Özkök ve Mehmet Yılmaz, Doğan Grubu'nun yürüttüğü "basın hürdür, susturulamaz" kampanyasının iki neferi olarak öne çıkıyorlar. Savundukları şey doğru, fakat onların ağzından döküldüğünde hiçbir ağırlığı olmuyor.

İktidarlar ile medya arasındaki al-ver ilişkisi devam ettiği sürece, "ganimet" in büyüklüğüne göre, yayın yönetmenleri başyazarları ve yazarları susturmaya devam edecektir. Yayın yönetmenlerinin kendilerini "işadamı" olarak değil, "gazeteci" olarak görebilmesinin yolu da bu mekanizmanın parçalanmasından geçiyor.

Can Dündar, şunları yazarken haksız mı (*Milliyet*, 9 Eylül):

“Medya, gazetecilik dışında iş yapmamalı’ görüşünü savunanlara karşı hep ‘medyanın diğer işleri’nin ona hükümet karşısında iktisaden bağımsızlık sağlayacağı teziyle karşılık veriliyordu. Oysa apaçık görülüyor ki bu tez, –en azından Türkiye örneğinde- doğrulanmıyor. Çünkü ekonominin iplerinin hâlâ büyük oranda devletin elinde tutulduğu Türkiye’de iktidara yaslanmadan ayakta durmak uğruna yapılan tüm ticari girişimler, yine hükümet kapısına açılıyor. O kapıları çalmak ve Başbakan’la iş görüşmesi yapmak zorunda kalmak bile siyaseten kullanılıp şantaj malzemesi yapılabiliyor.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Radikal’den, “sahalarımızda görmek istediğimiz” türden bir hareket...

Alper Görmüş 16.09.2008

Kürşat Bumin ve Ümit Kıvanç’la birlikte *Medyakronik*’i kurduğumuzda yıllardan 2000, aylardan mayıstı. Yeni meşgalemizin daha ilk günlerinde, Türkiye’de yayımlanan bütün gazeteleri okumanın ne denli çileli bir iş olduğunu fark etmiştik (nicelikten çok “nitelik”ten bahsettiğimi anlamışsınızdır).

Başlangıçta, bir türlü artmayan “tıklayıcı” sayısı çilemizi daha da büyütüyordu. Düşünsenize, beş-altı saat gazete oku, sonra ortaya çıkan tabloyu otur yaz ve bütün bunları sadece 50-60 kişi okusun! Kürşat Bumin’in o günlerden birinin akşamında patlattığı espriyi hiç unutmuyorum. “Niye böyle site falan kurduk ki biz” demişti, “okurlarımızı aramızda paylaşırsak, yazdıklarımızı her akşam onlara okusak daha iyi olmaz mı?”

Sonra okur sayımız arttı, binleri buldu, *Medyakronik* çok etkili bir mecra haline geldi. Durumumuz “espiye müsait” olmaktan çıkmıştı ama, çilemiz sürüyordu. O günlerde bize en iyi gelen şey, gazetelerde çıkan bazı haberler için “bravo” demektir. Böyle şeyler bulduğumuzda kendimizi hakikaten mutlu hissediyor, onu sitemizin en tepesinden duyuruyorduk.

Aradan geçen sekiz yıllık meşgalem boyunca “medyada iyi şeyler”e duyduğum açlık hep sürdü. Şu son birkaç günde *Radikal*’in izlediği bir yolsuzluk haberiyle ilgili olarak sergilediği performans nedeniyle kendimi fena hissetmiyorum. Bugün, mutluluğumu sizinle paylaşmak istiyorum.

“Gaziantep’te büyük yolsuzluk!”

Kabaca “Gaziantep Büyükşehir Belediyesi’nde rant yolsuzluğu” diye toparlayabileceğimiz haber ilk kez bir Doğan Haber Ajansı (DHA) muhabiri tarafından geçilmiş, *Radikal* dahil bütün Doğan grubu gazetelerinde aşağı yukarı bu başlıkla duyurulmuştu. Hatırlamışsınızdır, Başbakan Erdoğan’ın “Başkan’a iftira attınız, meramını anlatmak için yolladığı cevapların da hiçbirini kullanmadınız” dediği meseleden söz ediyoruz...

Haberin ilk halinde, Gaziantep Belediyesi’nin, ilgilendiği bir arazi çerçevesinde Nuri Üysen adlı bir kişiye milyonlarca dolarlık rant sağladığı “açık” bir şekilde gösteriliyordu. Fakat “şeytanın ayrıntıda gizli olduğu” ve “işe nasıl gelirse, öyle verilen” haberler kategorisinden bir haberdi bu.

Habere ilk itiraz, *Radikal* yazarı Hasan Celal Güzel’den geldi. Güzel, “Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey, amcamın oğludur. Onu kardeşim gibi severim. Onun kuzeni olmakla övünürüm” diye başlayan mektubunda Asım Güzelbey’i “tanıdığım en dürüst, en namuslu, ahlâklı ve şerefli insandır. Gaziantep’te otuz yılda 20 binden fazla ameliyat yapmış ve fakir hastalarından hiçbir karşılık almamıştır. Bugün Gaziantep’teki

sokaktaki adama soracak olsanız, hangi görüşte olursa olsun, size onun ne kadar dürüst bir insan olduğunu anlatacaktır” diye takdim ediyordu okurlarına.

Ardından, Güzelbey’in, “Doğan grubu gazetelerinin yer vermediği” cevaplarından yola çıkarak ortaya bambaşka bir manzara koyuyordu. Ama ben itirazların ayrıntısını ondan değil, bu yazıdan iki gün sonra (13 Eylül) konuyu köşesine taşıyan *Radikal* genel yayın yönetmeni İsmet Berkan’dan aktarmak istiyorum size.

Biraz uzun bir alıntı olacak, yazının neredeyse tamamını aktaracağım ama bu tuhaf hikâyeye nüfuz etmenizin başka yolu yok.

“Hasan Celal Güzel’in önceki gün Radikal’de çıkan yazısı, Radikal için ağır ithamlar içeriyordu; çünkü Güzel’in sözünü ettiği Gaziantep’le ilgili haber 6 Eylül günü Radikal’de ‘Gaziantep’te arazi rantı: AKP’de bu kez insider krizi’ başlığıyla yayımlanmıştı.

“Doğan Haber Ajansı muhabiri Ahmet Kaya’nın Gaziantep’ten gönderdiği habere göre Nuri Üysen isimli bir işadamı, Gaziantep Güvenevler mahallesinde yer alan 119 bin metrekairelik çok sayıda varise bölünmüş olan bir tarım arazisini toplam 14 trilyon liraya satınalmış, üç gün sonra aynı araziyi Lüksemburg merkezli PD Three Gayrimenkul Yatırım Şirketi’ne 87.5 trilyona satmıştı. Satıştan kısa bir süre sonra Gaziantep Büyükşehir Belediyesi bu araziyi tarım alanı olmaktan çıkarıp ‘ticari alan’ haline getirmişti. Bu arada arazinin yüzde 55’i de Büyükşehir Belediyesine ve arazinin yer aldığı bölgenin sorumlusu Şehitkamil Belediyesi’ne bağışlanmıştı.

(...)

“Hasan Celal Güzel’in yazısını okuyunca hemen DHA Genel Müdürü Uğur Cebeci’yi aradım, beni bu konuda bilgilendirmesini rica ettim. (...)

Kısa süre sonra DHA bana konuya ilişkin bir dosya gönderdi. Dosyada Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey’in basın toplantısının tam dökümü de vardı ve ben ilk kez önceki gün Güzelbey’in bu haberi yalanlamak için günlerce çırpındığını ama sesini duyuramadığını farkettim, bu benim ayıbım.

“Başkan Güzelbey, basın toplantısında arazinin tam öyküsünü anlatıyordu. Onun anlatımına göre belediye tam o bölgede daha önce 40 dönüm kadar bir araziye kamulaştırmış ve sonra da imar durumunu ‘ticari alan’ olarak tadel etmişti. Bu 40 dönümü pazarlamak, buraya yatırımcı çekmek için yurtdışı seyahatler bile yapılmış ve en sonunda halen İskenderun ve Hatay’da Türk ortaklarıyla iki adet alışveriş merkezi inşa etmekte olan Türk ve Alman sermayeli Lüksemburg merkezli PD Three Gayrimenkul Yatırım Şirketi araziyle ilgilenmişti. Ancak bu şirket de araziye küçük bulmuş, ‘Bize en az 100 dönüm lazım’ demişti. Belediye bunun üzerine şirkete dönüp, ‘Biz yapamayız ama siz etraftaki arsaları satın alır sonra da bizi 100 dönüme tamamlayacak kadar arsayı bağışlarsanız olur’ cevabını vermişti.

“Bunun üzerine Alman şirketin Türkiye’deki ortağı olan Nuri Üysen, gidiyor ve bölgede 119 bin metrekairelik bir arsa buluyor. Arsa 19 varise bölünmüş bir arsa. Üysen, bu 19 kişiyi tek tek dolaşüyor ve arsanın tamamını almayı başarıyor.

Bir “dolandırıcılık” iddiası

“Hatırlayın, Üysen DHA’nın haberine göre 14 trilyona alıyordu arsayı. Oysa Belediye Başkanı, arsa hissedarlarının 6 ayrı grupta toplandığını ve her gruba 14’er trilyon, yani toplamda 84 trilyon lira ödendiğini söylüyor.

“Tabii bir özel şahsın bir araziye kimden kaçta satın aldığını bilmek de, biliyorsa ilan etmek de belediye başkanının işi değil ama bizim başkan bunu yapıyor. Tarık Devrim’in

(DHA muhabiri –A.G.) Gaziantep’te yaptığı araştırma, bir yanıyla belediye başkanı Güzelbey’i doğrular nitelikte, tapu kayıtlarına göre 19 hissedar arsalarını toplamda 84 trilyona satmış gözüküyorlar. Yani DHA’nın haberi yanlış!

“Ama bir dakika... Dün bu 19 kişi çıkıp basın toplantısı yaptı, banka dekontlarını gösterdi ki, onlara arsa için yapılan ödeme 14.9 trilyon lira. Bu 19 kişinin tapuda 84 trilyon aldıklarına dair attıkları imzalar var. 19 kişi bu imzalar atılırken o belgede bu rakamların yazmadığını öne sürüyor. Bu haliyle bir dolandırıcılık iddiası bu, herhalde savcılıklar konuyla ilgilenir.

(...)

“Hasan Celal Güzel’i de gazetem adına düzeltmem gerek: Ortada kasıtlı olarak yapılmış bir yalan haber yok, anlatmaya çalıştığım gibi fevkalade karmaşık yapısı olan bir dolandırıcılık hadisesi var. Herhalde bundan sonrası Nuri Üysen’le Alman ortakları arasında ve hukuk zemininde halledilecek şeyler...”

Berkan’ın yazısının çıktığı gün, *Radikal*’de yer alan uzun bir haberde de, içinde “şeytanın gizli olduğu” ayrıntılar açıklanıyor, bir anlamda haber sayfalarının namusu da kurtarılıyordu.

Kabul edin ki bu türden cesur özeleştiriler medyamızda sık sık karşımıza çıkan şeyler değil. O nedenle ben de Hasan Celal Güzel’in şu satırlarına katılıyorum:

“Radikal Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan’ın, Gaziantep Belediye Başkanı hakkındaki yazımı değerlendirip gerçek durumu aksettirmesini şükranla karşılıyorum. Böylece bir haksızlık telâfi edilmiş ve gerçekler ortaya çıkarılmıştır. Radikal’deki haberin kasıtlı bir yalan haber olmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca, yönettiği gazeteyi kendi yazarının eleştirmesi karşısında dahi, bu derece medenî ve demokratça davranan İsmet Berkan’ı kutluyor, teşekkür ediyorum.”

Böyle şeyler de olmasa, gazete okuma seanslarım iyice ruh karartıcı bir hal alacak...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yoksa iç sesimiz “darbeydi ama hak etmiştik” mi diyor?

Alper Görmüş 19.09.2008

Geçtiğimiz hafta, biri *Taraf*’ın manşetinde olmak üzere okuduğum iki haber, *Yeni Aktüel* dergisi için kaleme aldığım Kenan Evren portresini (“Nefret edermiş gibi yaptığımız diktatör”) destekler nitelikteydi. Onları okuyunca, keşke portreyi yazmadan önce bu haberleri okusaydım, diye iç geçirdim.

Biraz kapalı da olsa, gerek yazdığım portrenin gerekse de sözünü ettiğim iki haberin, darbelere karşı “iç”imizle “dış”ımızın bir olmayabileceğine dair imalar taşıdığını anlamışsınızdır. Şimdi sırasıyla giderek ve her birini açarak, bu 12 Eylül’de şahit olduğumuz en geniş protestolara rağmen neden böyle kötümser bir hissiyata meylettiğimi açıklamaya çalışayım...

İki *Taraf* yazarı Gökhan Özgün ve Yıldırım Oğur, sağolsunlar, yazdığım portreyi “çok önemli” bulduklarını belirttiler ve sizleri kısaca bilgilendirdiler. Ama ben, özellikle Gökhan Özgün “mutlaka okuyun” dediği ve çoğunuzun okuma fırsatı bulamadığına inandığım için (*Aktüel* internette yok çünkü), yazımın biraz daha geniş bir versiyonunu sunacağım size... Orada da yazdığım gibi, şöyle düşünüyorum:

“12 Eylül ve Kenan Evren aleyhinde açılan bir hesap sorma kampanyasının bildirisini okudum; bildirinin ana bölümü, ‘Kenan Evren şu değildir, budur’ kalıbının farklı alternatiflerle tekrarından ibaretti: Kenan Evren ülke kurtarıcısı değildir, ülke batırıcısıdır; Kenan Evren babacan bir insan değildir, eli kanlı bir diktatördür, gibi...

(...)

“Siz etrafınızda Kenan Evren’den olumlu cümlelerle söz eden, onu saygıyla anan ya da ona karşı hayırhah bir tarafsızlık çizgisi benimsemiş birilerini gördünüz mü? Eminim çoğunuz hiç karşılaşmadınız böyle insanlarla ya da sayıları ihmal edilebilir kadar azdı. Peki, bu durumda neden onun ‘şöyle değil de böyle biri’ olduğunu ispatlamaya çalışan kampanyalara gerek duyuyoruz? Kime ispat etmeye çalışıyoruz bunu? Benim cevabım: Sorulduğunda, Kenan Evren’den nefret ettiğini söyleyecek insanların büyük çoğunluğuna... Evet, tam düşündüğünüz gibi: Türkiye’de Evren’den nefret ettiğini söyleyenlerin büyük bölümünün aslında öyle düşünmediğini, öyle hissetmediğini iddia ediyorum.

“Hemen saçmaladığıma hükmetmeyin, izah edeceğim... Geçenlerde bir başka portre vesilesiyle sosyal bilimlerde epeyce iş gören bir kavramdan söz etmiştim size: Tercih çarpıtması. Bu kavrama bir kez daha başvurmadan, size muhtemelen pek saçma gelmiş olan iddiamı temellendiremem.

“‘Tercih çarpıtması’, kişinin algıladığı toplumsal baskılar karşısında fikirlerini olduğundan farklı göstermesi ve ifade etmesi anlamında kullanılıyor. ‘Tercih çarpıtması’, akraba bir kavram olan ‘otosansür’den çok daha derin toplumsal sonuçlar doğuran bir kişisel ve toplumsal tavrı.

“Örneğimize uygularsak: Kenan Evren’e gerçekte antipati duymayan çok sayıda insan, ‘algıladığı toplumsal baskılar’ nedeniyle ‘tercihini çarpıtıyor’ ve ondan nefret ettiğini, en azından onaylamadığını söylüyor. Tercihini çarpıtmayabilir, asıl duygusuna otosansür uygulayarak hiçbir fikir beyanında bulunmayabilirdi. Fakat bazen susmak onaylamak anlamına gelebilir, ‘tercih çarpıtması’ böyle durumlar içindir zaten.

(...)

“Bu ülkede Kenan Evren’le ilgili gerçek duyguların neden böyle olduğu ayrı bir fasıl. Burada Türkiye toplumunu değil, Evren’i konuştuğumuza göre o fasla hiç girmememiz daha doğru olur. Şimdilik şu tespiti yapmakla yetiniyorum: Kenan Evren, bu toplumun nefret ettiği değil, nefret edermiş gibi yaptığı bir diktatör!”

Darbeydi ama hak etmiştik!

Şimdi gelelim sözünü ettiğim iki habere... Onları okuyunca, neden "keşke o haberler ben portreyi yazmadan önce yayımlanmış olsaydı" diye hayıflandığımı anlayacaksınız...

Birinci haberi ilk olarak 6 Eylül'de *Radikal* verdi. Habere göre, yeniden düzenlenen ilköğretim 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında, emir komuta içinde yürütüleninden yürütülmeğine, moderninden post-modernine bütün darbelerimiz hayırla yâd ediliyor, "evet, hepsi darbeydi ama biz bunları hak etmiştik" demeye getiriliyormuş. (Çoğunuz hatırlamışsınızdır, hatırlamayanlar da biraz sonra öğrenecek zaten, evet, bu ibareyi *Taraf*'ın harika manşet cümlesinden ödünç aldım).

Radikal'den Betül Kotan'ın haberine göre 8. sınıf öğrencileri darbelerimizi şu şekilde belleyeceklermiş:

"27 MAYIS: 1950'lerin ikinci yarısından itibaren yabancı kredilerin azalması ve tarımda verimsiz bir dönemin başlamasıyla artan muhalefet karşısında Demokrat Parti hükümeti, muhalefeti etkisiz hale getirmeye çalıştı. Artan ekonomik ve siyasi sıkıntılar 27 Mayıs 1960'ta askerî müdahaleye yol açtı.

"12 MART MUHTIRASI: 1961 Anayasası ile yeni bir döneme giren o yıllardaki Türkiye'de, politikacıların siyasi, sosyal ve ekonomik sıkıntılara çözüm getirmeyen çekişmeleri, toplumsal gerginliği artırdı... Tüm bu gelişmeler Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) 1971'de ülkedeki çatışma ortamına son vermek için hükümete bir muhtıra vermesine yol açtı.

"12 EYLÜL: Demirel'in başkanlığındaki hükümet, Başbakanlık Müsteşarı ve DPT Müsteşarvekili Turgut Özal'ın hazırladığı ekonomik istikrar programını 24 Ocak 1980'de uygulamaya koydu. Ancak uygulama, ülkede yaşanan sıkıntıya çözüm olmadığı gibi huzursuzluklara da neden oldu... 1980 12 Eylül'üne gelindiğinde TSK geçici bir süre için yönetime el koydu. Bütün ülkede sıkıyönetim ilan edildi.

"28 ŞUBAT SÜRECİ: 1996'da hükümet Refah Partisi ile DYP arasında kuruldu. Laiklik karşıtı söylem ve eylemlerin artması üzerine Milli Güvenlik Kurulu, 28 Şubat 1997 tarihinde hükümeti uyardı..."

Nasıl, güzel değil mi?

Şu da, *Taraf*'ın 12 Eylül tarihli manşeti: "DARBEYDİ AMA HAK ETMİŞTİK / Evren'in darbe gerekçesi Meclis internet sitesindeki 12 Eylül tarifine de girdi: 1961 Anayasası yüzünden sistem işlemedi, bunalım oldu, sonuçta asker darbe yaptı..."

Bu ne sakinlik?

Şu andaki durumu da aktarayım size: *Taraf*'ın haber yapacağını öğrenen yetkililer önce TBMM'nin internet sitesindeki "12 Eylül tarifi"ni kaldırmışlar, fakat kısa bir süre sonra "tarif" gene gelmiş eski yerine oturmuş. Şu anda da orada.

Ders kitaplarındaki rezalete gelince: Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik duruma müdahale etmiş, yeni baskılarda durum düzeltilecekmiş, fakat kitaplar basılıp dağıtıldığı için bu yıl öğrencilerin elinde o kitaplar olacaktı. Gene de bir tesellimiz var: İlgili bölüm kitaptan değil, hazırlanacak "ünite"den okutulacaktı (umarım haberi iyimser bir yorumla okumamışımdır).

Gelin de şu manzaraya bakıp benim gibi karalar bağlamayın: Kendisine karşı darbe yapılmış Meclis, hiçbir zorlama altında olmaksızın, bütünüyle kendi iradesiyle "darbeydi ama bizim yüzümüzden oldu" hükmüne varıyor...

Gene darbe tehdidi altında bulunan bir hükümetin Milli Eğitim Bakanlığı'nda hazırlanan kitapta, bu defa darbelerin yalnızca biri değil, dördü birden günahlarından arındırılıyor, kutsanıyor.

Bu nasıl oluyor? Bu nasıl bir içselleştirme, nasıl bir meşrulaştırmadır ki, bilmem kaç gözden geçtiği halde bütün darbeler hem de maruz kalanlar tarafından üzerimize bu surette boca ediliyor?

Nasıl oluyor da "demokratik" basın bu kadar açık, bu kadar moral bozucu bir hamleyi sakince haberleştiriyor (bir bölümü onu dahi yapmıyor), içinden ortalığı birbirine katmak gelmiyor? Hâlâ yapacak çok şey var: O tarifler oralara nasıl gelmiş? Hangi aşamalardan geçmiş, arada itirazlar olmuş mu? Onları kaleme alanlarla konuşulabilir, bu algılarının nedenleri saptanabilir...

Ben artık bütün kirimizin pasımızın "üzerimizden buldozer gibi geçen 12 Eylül"e fatura edilmesinden bıktım. Biraz da kendimize, "iç"imize bakalım diyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Haber alma hakkı”nın sigortası: Medyadaki “dehşet dengesi...”

Alper Görmüş 23.09.2008

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın bir gazete grubuna dahil gazetelere yönelik boykot çağrısının basın özgürlüğü açısından kabul edilemez bir çağrı olduğu apaçık... Ama ben, Türkiye’nin kendine has koşulları nedeniyle, çağrının “yurttaşların haber alma hakkı” çerçevesinde de büyük problemler arz ettiği kanısındayım. Çünkü, sözünü ettiği grubun ortadan kalkması durumunda biz yurttaşların bazı haberlere ulaşma konusunda ciddi güçlüklerle karşı karşıya kalacağımız muhakkak. Tıpkı, Erdoğan’ın hücum etmediği gazeteler kümesinin ortadan kalkması durumunda bu defa başka bazı haberlere ulaşmada benzer güçlüklerle karşı karşıya kalacağımızın muhakkak olması gibi. (Doğan grubuyla ilgili olarak yaptığım tespit, grubun gündeme getirip izlediği kimi haberlerin manipülatif niteliğini ve grubun bu alandaki “lider” konumunu ortadan kaldırmaz.)

Başka türlü söylersek: Türkiye’yi yazılı ve görsel basından izleyerek bu ülke hakkında bütünlüklü bir bilgi edinmek isteyen biri, kendine Başbakan’ın hücum ettiği gazetelerle hücum etmediği gazetelerden oluşmuş bir paket oluşturmalıdır.

“Normal” ülkelerden gelip Türkiye’de çalışan gazetecilerin en fazla şaşırıldığı iki konudan biri, işte bu “paket” zorunluluğu (öbürü, köşe yazarlarının çokluğu).

“Medyanın imtihanı”

20 Eylül tarihli *Radikal* gazetesinde üst başlık-başlık-spot kombinasyonu şöyle olan bir haber vardı:

“Bana hangi gazeteyi okuduğunu söyle, sana ‘Deniz Feneri’nin ne kadarını bildiğini söyleyeyim... MEDYANIN DENİZ FENERİYLE İMTİHANI VARDI / Almanya’da ‘asrın dolandırıcılığı’ denilen Deniz Feneri davası mahkûmiyet kararıyla sona erdi. Bu süreç boyunca kimi gazetelerin okurları iddialarla ilgili detayları, kimi okurlarsa sadece ‘yalanlamalar’ı görebildi.”

Doğru söze ne denir? Doğru da, bu değerlendirmede “Deniz Feneri” yerine mesela “Ergenekon” sözcüğünü koysak, değerlendirme yine doğru olacak; sadece gazete adları değişecek.

Deniz Feneri’ni vurgulu-ayrıntılı olarak veren gazetelerde “Ergenekon’da yeri göğü birbirine katan medyanın Deniz Feneri’ndeki suskunluğu...” diye başlayan ne çok eleştiri okuduk... Bunları yazanların, Ergenekon’da suskun kalan gazeteler ve yazarlar olduğunu hatırlarsanız, ne kadar tatsız bir ikiye bölme içinde olduğumuzu anlarsınız. Aynı şey öbür taraf için de geçerli. Orada da “Deniz Feneri’nde yeri göğü birbirine katan medyanın Ergenekon’daki suskunluğu”na vurgu yapılıyor. Oysa onlar da Deniz Feneri’nde suskundu (en azından başlangıçta).

Bir habere “sıcak” olanların başka haberlere “soğuk” tavırlarının zaman içinde gevşeyip o habere “ısınmaları”nın da fazla bir öneminin olmadığına inanıyorum. Çünkü bu tavırda sorumluluk ahlakından çok yasak savma kültürünün devrede olduğu kanaatini taşıyorum. Yasak savma kültürüyle hareket eden gazeteciler ancak mecbur kaldıklarında, birileri onları arkadan ittiğinde görevlerini yapmaya başlar. Ama bu bize, onların, başka gazetelerin olmadığı durumlarda “işlerine gelmeyen” kimi haberleri hiç görmeyeceklerini de imâ eder. Daha açığını söyleyeyim: Başbakan’ın kızdığı gazeteler öbeğinin olmaması durumunda Deniz Feneri davasından; Başbakan’ın kızmadığı gazeteler öbeğinin olmaması durumunda da Ergenekon davasından pek az haber alacağımız konusunda hiç kuşku yok.

Anlatmaya çalıştığım büyük sorunu turnusol kâğıdı niteliğinde bir örnek ile biraz daha açmaya çalışayım...

Rapor var rapor var...

Başbakan'ın kızdığı gazeteler, Demokratik Toplum Partisi (DTP) Başkanı Nurettin Demirtaş'ın "sahte çürük raporu" olarak askerlik yapmadığı" iddialarını başından sonuna büyük bir ciddiyetle takip ettiler. Sonunda yargı kararı Demirtaş'ın raporunun "sahte" olduğu yönünde tecelli etti ve DTP başkanı askere alındı.

Aynı iddialar uzun bir zamandır Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV) Başkanı ve Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ömer Faruk Eminağaoğlu için öne sürülüyor. İddialara göre Eminağaoğlu için önce "sağlam" raporu veriliyor, ardından raporun üzerine "ameliyat raporları istenmeli" gibi bir ibare yazılıyor, bir süre sonra da rapor "çürüktür"e dönüştürülüyor.

Başbakan'ın kızmadığı gazeteler grubu, Başbakan'ın kızdığı gazeteler grubunun Demirtaş olayında sergilediği takipçiliği Eminağaoğlu haberinde sergiliyor. Özellikle *Zaman* gazetesi bu takipte çok önemli mesafeler aldı.

Gazete, "sağlamdır" raporuna sonradan eklenen "ameliyat raporları istenmeli" ibarelerinin sağlam olmadığını gösterdi. "Sağlamdır" raporuna imza atan doktorlardan ikisiyle aralıklarla konuşan gazete, iki doktordan da "o ibareler bize ait değil" demeçleri aldı. 20 Eylül tarihli *Zaman*'da, askerlikten albay rütbesiyle emekli olan Dr. Bekir Erol'un şu sözleri yer aldı: "O dönemde ne yapmışlarsa yapmışlar, onu bilemem. Sağlam verdiğim kişiden ben rapor istemem. Belgelerdeki el yazıları karşılaştırıldığında o yazının bana ait olmadığı görülür."

Peki, Demirtaş raporunun şahin gazetecileri Eminağaoğlu raporunda ne yapıyor? Hiçbir şey. Neden? Çünkü o, "bizden..."

Eminağaoğlu'nun, *Hürriyet*'in pek sevip büyüttüğü bir demecini okumuş, hayretler içinde kalmıştım. Demeç, Anayasa Mahkemesi'nin, TBMM'nin "üniversitelerde başörtüsünün serbest bırakılması" kararını esastan bozmasıydı. *Hürriyet*, "bizden" hukukçuların bile Anayasa Mahkemesi'nin Anayasa değişikliklerini sadece şekil bakımından inceleyip denetleyebileceği yönündeki "can sıkıcı" değerlendirmeleri karşısında, "cereyana göğüs geren" bu yiğit hukukçunun sözlerini büyük bir memnuniyetle büyütmüştü. Konuyu düzenleyen Anayasa'nın 148. maddesi aynen şöyle diyordu:

"Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır."

Görüyorsunuz, madde açık, Anayasa, mahkemenin, önüne gelen Anayasa değişikliğini şu üç şekil şartı çerçevesinde denetleyebileceğini söylüyor: a) teklif için yeterli çoğunluk var mı? b) oylama için yeterli çoğunluk var mı? c) değişikliğin ivedilikle yapılmamış oluşu sabit mi?

Şu da *Hürriyet*'in 9 Haziran 2008 tarihli haberinden:

"Anayasa'nın 148'inci maddesinde yer alan 'teklif ve oylama çoğunluğu' ifadesinin 'teklif çoğunluğu ve oylama çoğunluğu' olarak algılanmaması gerektiğini belirten Eminağaoğlu..."

Karşımızda, işte böyle bir "yorum"u göze alabilecek bir hukukçu var. Eh, Anayasa Mahkemesi'nin "türban kararı"nı militan bir tavırla destekleyen grubun böyle bir hukukçuyu koruması da anlaşılabilir bir şey...

Aslında bütün mesele de burada... Sorun, aşırı kutuplaşmış politik ortamlarda medyanın da bu cereyandan uzak kalamamasından kaynaklanıyor. Bu koşullarda, bazı haberlerin okurlara duyurulmasının "bizim taraf"ı zayıflatabileceği, buna karşılık "karşı taraf"ın eline koz verebileceği düşünülüyor...

Politik kutuplaşma ne kadar sert olursa olsun bundan uzak durabilecek ve “bütün haberleri” verebilecek sağlam bir medyaya sahip olmak, kuşkusuz alternatiflerin en güzeli... Fakat bizim gibi ülkelerde bu maalesef olamıyor; bu durumda bir tarafın vermediği haberleri veren ve zamanla öbür tarafı da zorlayan iki medya cephesinin olması ehven-i şer sayılmalı. Çünkü onun alternatifi, biz yurttaşların ya sadece “Başbakanın sevdiği” ya da sadece “Başbakan’ın kızdığı” haberleri okumaya mahkûm olmasıdır; bence bundan büyük bir şer olamaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtlerin manevi kopuşunu “dava” değil, “dava sessizliği” hızlandırıyor...

Alper Görmüş 26.09.2008

Demokratik Toplum Partisi’ne (DTP) açılan kapatma davasında yavaş yavaş karar ânına yaklaşıyor. Ve ne yazık ki, Adalet ve Kalkınma Partisi’ne (AK Parti) açılan kapatma davasında ortaya çıkan haklı liberal tepkinin yerinde yeller esiyor. Anlamlandırmanın çok zor olduğu garip bir sessizlik var ortada. Altan Öymen, 23 eylül tarihli köşesinde bu tatsız durumu şöyle anlatmıştı:

“AKP’yle ilgili kapatma davası sırasında, ‘parti kapatma’nın sakıncalı yanlarını, bu köşenin yazarı dahil, pek çok kimse belirtmişti. İktidar partisi sözcüleri ve gazeteleri ise, bu konuyu gündemde tutan yayınlarına hiç ara vermemişlerdi.

“Hatta zaman zaman, Yargıtay Başsavcısı’nı ve mahkemenin bazı üyelerini de –haksız yere- hedef alan haber ve yazılar yayınlıyorlardı. Aralarında davayı ‘yüz karası’ diye niteleyip, davanın başsavcısının yargılanmasını isteyecek kadar kavgacı tutumlar alanlar da vardı. AKP davası bitti. Bizce de, isabetli bir karara bağlandı. AKP kapatılmadı.

“Bugün ise yeni bir durum var: DTP (Demokratik Toplum Partisi) hakkındaki kapatma davası, son aşamasına geldi. Partinin Genel Başkanı Ahmet Türk ve arkadaşları, Anayasa Mahkemesi’ndeki savunmalarını yaptılar. Karar yakınlaştı.

“Tabii, AKP’nin sözcüleri ile gazetecilerinin çoğu, Anayasa Mahkemesi çalışmalarına artık hiçbir ilgi duymuyor. Bu da, yadırganmıyor. Çünkü AKP’lilerin çoğunun hali öteden beri belli: Demokrasiyle ilgileri, ‘sadece kendilerine demokrat’ diye özetleniyor. Onlara diyecek bir şey, artık yok. Ama ‘gerçekten demokrat’ olan herkesin, DTP davası üzerinde soğukkanlılıkla düşünmesinde büyük fayda var.”

Öymen, yazısının sonunda kendi “dileğini” de şöyle anlatıyordu:

“Tabii, takdir Anayasa Mahkemesi’nin değerli üyelerinindir. Ama herkesin, kendi deneyimlerine göre bir dilekte bulunma hakkı vardır. Benim de dileğim, DTP’nin kapanmaması ve ölkemizin, tüm vatandaşlarımızı yakından ilgilendiren büyük bir sorunu üzerinde, şimdiye kadar kullanılmamış olan diyalog şansının, bundan sonra kullanılabilmesidir.”

Kürtleri en çok ne yaralar?

AK Parti davası üzerinde güröl güröl yazan ve kapatılmaya karşı çıkan birçok köşe yazarı, sanki ortada nitelik olarak bundan hiçbir farkı bulunmayan başka bir kapatma davası yokmuş gibi davranıyor. Konuya ilgisiz kalmayan ve davaya ilişkin temennisi Altan Öymen’in temennisi doğrultusunda olan birçok yazarda ise garip bir tutukluk görülüyor. DTP’nin PKK’ya karşı tavrının işi zora soktuğu ve Venedik kriterleri çerçevesinde işinin zor olduğu imâlarında bulunuluyor.

Bana öyle geliyor ki, DTP’nin PKK’ya açık açık “terörist” demiyor oluşu çerçevesinde yürütölen kampanya, Türk solcuları ve liberalleri üzerinde de ciddi bir etki yapmış durumda. Ben, “psikoloji”yi hesaba katmayan bu türden talep ve kampanyaların meseleyi giderek içinden çıkılmaz bir noktaya taşıyacağı kanaatindeyim. Neden böyle düşündüğümü izah edeyim:

Türkiye’nin Kürt sorunu, bütün kimlik sorunları gibi, çözümsüz geçen her günün “psikoloji”yi başat konuma sürüklediği bir karaktere sahip. Aslında kendisini “haksızlığa” uğramış ya da “kurban” hisseden herkeste, her toplulukta ve her toplumda rastlanan tipik bir durumdur bu. Haksızlığa uğradığına ya da kendisine bir kötölük yapıldığına inanan birini asıl, ortada hiçbir “kötü fiil”in bulunmadığı propagandası, yani “inkâr” kahreder. Mağdur, böyle durumlarda bütün gücünü kötölüğü şeffaf hale getirmeye harcar ve bu yolla kendisine kötölük yapanı itirafa zorlar.

Bu durumda mağdurun kırılğan yapısının tedavisine nereden başlanması gerektiği çok açık: Haksızlığın kabulü... Aynı şekilde kırılğan yapıyı daha da kırılğanlaştırmak için yapılacak şey de açık: İnkâra devam.

Bu ölkedeki Kürt kimliğinin inkârıyla geçen onlarca yıldan sonra nihayet gelen birkaç gönöl alıcı sözün Kürtler üzerindeki olumlu etkisi düşünölürse, “psikoloji”nin önemi daha iyi anlaşılır.

“Psikoloji”yi işin içine katmaksızın DTP’nin PKK’ya “terörist” dememesi meselesini de anlayamayız. Ben, dilimin ve kültürümün üzerinde hiçbir baskı olmayan bir Türk olarak PKK’ya “terörist” diyebilirim, diyorum da zaten. Fakat aynı şeyi bir Kürdün söylemesindeki zorluğun da farkındayım, onları da anlayabiliyorum.

Şurada yüz yüze bakıyoruz, Kürtlerin, yukarıda işaret ettiğim “birkaç gönül alıcı söz”ün bile PKK sayesinde edilebildiğine inanmaması için bir neden var mı? Zor oyunu bozmasaydı, bugünkü resmî tezimizin 1970’lerdekenden, 80’lerdekenden farklı olacağının bir garantisi var mı? Kürtlere, “PKK olmasaydı da Türkiye Cumhuriyeti temsilcileri ‘Kürt kimliğini tanıdıklarını’ ilan ederlerdi” deseniz, Kürtler buna inanır mı?

Peki, şimdiki, “Kürtler PKK’ya terörist desin” talebini, Kürtlerin, “Tamam, PKK zor kullanarak sizin adınıza bazı şeyler elde etti, ama artık onu satın, satarsanız size bir şeyler daha veririm” şeklinde algıladığını bilmiyor muyuz? Böyle bir şey yapan bir insan kendini onurlu bir insan olarak hissetmeye devam edebilir mi?

Kürtleri takiyeye zorlamak...

Biliyorum, bunlar zor sorular, başa bela sorular, ama görüyorsunuz, işin psikolojisine girmeden de ilerleyemeyeceğimiz bir noktadayız.

Bundan bir yıl önce, eski AK Parti milletvekili, *Yeni Şafak* yazarı Resul Tosun bu çerçevede benim bildiğim en cesur yazıyı kaleme almıştı. “DTP’yi takiyeye yapmaya zorlamak” başlıklı yazısında şöyle demişti Resul Tosun (8 Eylül 2007):

“En tepedeki sorumlu devlet adamından sokaktaki vatandaşa kadar herkes PKK’nın DTP taraftarı olduğunu, DTP’nin de PKK yanlısı olduğunu bal gibi biliyor. Bunu bildiği halde devlet katmanlarında görev yapanlar, ‘DTP, PKK ile arasına mesafe koyduğunu ve bu teşkilatı bir terör örgütü olarak gördüğünü ilan etmelidir...’ şeklinde bir talepte bulunmaktadırlar.

“Başbakan da aynı talebi Meclis kürsüsünde gündeme getirdi. Terörle mücadele eden devlet organlarının başı olarak bu talepte bulunması normal karşılanabilir. Ama sivillerin böyle bir talepte bulunması ne kadar mantıklıdır?

“Önce soralım. DTP böyle bir açıklama yapabilir mi? Ya da yapmasının ne faydası olur? DTP’liler, kalkıp bir basın toplantısı yapsalar ve PKK’yı terör örgütü olarak ilan etseler. Buna hangimiz inanacağız? Bence onlardan bu talepte bulunmak onları takiyeye yapmaya zorlamakla eş anlamlıdır. DTP karşısında yapılacak iki şey var. Ya PKK yanlısı diye doksanlı yıllarda olduğu gibi partilerini kapatıp vekillerini kodese tıkmak. Ya da terörü bitirmede ve sorunu çözmede DTP’den istifade etmek. Aklın yolu ikinci şıktan yana. Birinci şık denendi ve bir sonuç alınamadı.”

Resul Tosun’un bu yazıda yaptığı bütün tespitler gibi “devlet böyle bir talepte bulunabilir ama sivillere ne oluyor” mealindeki tespiti de bence son derece yerinde.

“Siviller”in, devletin pompaladığı bu propagandanın etkisinden bir an önce kurtulup bütün gücüyle DTP’nin kapatılmasına karşı çıkması gerekiyor. Bu, yalnız kendi ahlakının gereğini yerine getirmekle ilgili bir görev değil, Kürtlerin kırılğan psikolojilerinin daha da derinleşmesinin önüne geçmekle ilgili de bir görev.

Onlar devletin bu türden inceliksiz taleplerine alışık. Ama birarada yaşamak istedikleri Türklerin vicdanı sayılan okumuş yazmışlarının benzer talepleri onların manevi kopuşunuz hızlandırmaktan başka bir şeye yaramıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özkan’ın Saçan’a kefaleti bugün çok daha anlamlı görünüyor...

Alper Görmüş 30.09.2008

Gazetecilikte hatırlatmanın (tekrarın) önemine daha önceki birkaç yazımda değinmiştim. (“Tekrar”ın önemli olduğunu bile birkaç kez tekrarlamışım yani, düşünün artık!)

En ciddi ithamların bile adeta suya yazıldığı, itham edilenlerin “üç günde unutulur nasılsa”nın güvenli limanına sığınıp dertlenmedikleri bizim gazetecilik ortamımızda hele, “tekrar”, gazeteciliğin mütemmim cüzü sayılmalı.

Yıllardır, aralıklarla tekrarladığım bazı konular var, bunların bir bölümünü *Taraf*’taki yazılarımda da ele almıştım. Şimdi hatırlatacağım meseleye ise bu gazetede ilk kez değinmiş olacağım.

Mesele şu: Tuncay Özkan, 25 Aralık 2001 tarihinde, o sıralarda köşe yazarlığı yaptığı *Milliyet*’te olmayacak bir şey yaptı, haklarında çeşitli iddialar bulunan iki polis müdürüne (birinin adı Adil Serdar Saçan’dı) kefil olduğunu belirten bir yazı kaleme aldı.

Gazeteciliğin bir “temas ve mesafe” mesleği olduğu söylendiğinde hepimiz şunu anlarız: Bu meslekte herkesle temas etmek ve konuşmak meşrudur (gazeteci için herkes haber kaynağıdır), fakat belirli bir mesafeyi korumak koşuluyla... Ben o zamanlar Tuncay Özkan’ın yazısını, “haber kaynağıyla mesafesini koruyamamış bir gazetecilik” örneği olarak ele almış, eleştirmiştım. Sonraki yıllarda, yeri geldiğinde yazıya iki kez daha döndüğümü hatırlıyorum. Tuncay Özkan, üçünde de beni telefonla aramış, bütün gazabını üzerime boca etmişti. Doğrusu, yaptığı şeyin gazetecilik çerçevesinde savunulmasının imkânsız olduğu apaçıkken gösterdiği bu aşırı tepki bana anlaşılmas gelmişti o zaman. Bugün, kefil gazeteci ve kefil olunan polis şefinin Ergenekon soruşturması çerçevesinde aynı gün gözaltına alınıp ardından tutuklandıklarını ve aynı cezaevine konulduklarını düşündüğümde, o günkü kadar şaşırıyorum.

Aşağıda size, Özkan'ın 25 Aralık 2001 tarihli yazısını eleştirdiğim –bundan yaklaşık iki yıl sonraki- yazımdan uzun bir özet sunuyorum. Ardından birkaç şey daha söyleyeceğim...

“Gazeteci polis şefine kefil...”

(Dönemin *Medyakronik*'inden)

“Bir gazeteci, adı haklı ya da haksız gene polisin yürüttüğü bir operasyona karışan; bu nedenle hakkında soruşturma açılan bir polis şefine tam da savcılıkta ifade verdiğinin ertesi günü gazetesindeki köşesinden ‘kefalet’ yazısı yazabilir mi?

“Bu soruya hepinizin ‘tabii ki yazamaz, yazmamalı’ cevabını vereceğinizden hiç kuşkumuz yok. Ama 25 Aralık 2001’de bir gazeteci (Tuncay Özkan) Milliyet gazetesinde bunu yaptı. Önce kısa bir hatırlatma... Yukarıda yazdığımız gibi, 2001 yılının aralık ayıydı, gazetelerde, İstanbul Organize Suçlarla Mücadele Müdürü Adil Serdar Saçan ve Mali Şube Müdürü Ayhan Mimaroglu’nun adlarını, ‘Örümcek Ağı’ davasının baş aktörü Erol Kohen’le ilişkilendiren haberler çıkmaya başladı. İki müdürün Kohen’den birtakım maddi çıkarlar elde ettiği, ondan hediyeler aldığı, uçak biletlerinin ve oraya buraya gönderdikleri çok sayıda çiçeğin parasının Kohen’in şirketinden ödendiği iddia ediliyordu... Sonuçta mesele, iki müdürün Ankara DGM Savcılığı’na ifade vermesine kadar ulaştı. Müdürler, Kohen’in arkadaşları olduğunu, onun bazı yasadışı işlere girdiğini bilmediklerini, uçak parası, çiçek vb. giderlerinin Kohen tarafından karşılandığını ama sonradan hepsini ona ödediklerini söylemişlerdi...

“Tuncay Özkan’ın yazısı, işte bu ifadelerden birkaç gün sonra gelmişti. ‘Bir linç girişiminin sorgu tutanakları’ başlıklı yazısına şöyle başlamıştı Özkan:

‘İstanbul Emniyeti’nde görevli iki polis müdürü. Biri hukuk fakültesini bitirmekle kalmamış bir de doktora yapmış: Dr. Adil Serdar Saçan. Organize suçlarla mücadele için kurulan şubenin ilk ve halen görevdeki tek müdürü. Diğeri polis koleji çıkışlı. Yurtdışında irtibat görevlisi olarak çalışmış. Sonra adım adım yükselip mali şube müdürlüğüne kadar gelmiş: Ayhan Mimaroglu.’

“İki müdürün asla ‘yanlış’ bir şey yapmayacağını kanıtı olarak gösterilen ‘doktora’ ve ‘kolej’ hatırlatmasından sonra Özkan bir dizi argümanla polislerin ‘yasadışı güçlerin korkulu rüyası’ olduğunu anlatıyor, yapılanın ‘linç girişimi’ olduğunu söylüyordu...

“Bu yazının üzerinden 1,5 yıl kadar geçtikten sonra Dr. Adil Serdar Saçan ‘sorguda işkence yapmak’ suçundan meslekten ihraç edildi. Bu gelişmeyi size duyurmuştuk. Ve taze haber: şimdi de üç müfettişin ‘uyuşturucu kaakısıyla bağlantısı var’ raporu zerine Ayhan Mimaroglu’na meslekten el ektirildi. (...)

“Yanlış anlaşılmasın: Tuncay zkan’ın ‘kefalet’i, iki polis şefinin akıbeti böyle tecelli ettiği için yanlış değil! Onların karakterlerinden, davranışlarından bağımsız olarak yanlış! Bir gazeteci, mesleğinin özellikleri gereği polis şeflerine kefil olamaz. Çünkü o andan itibaren gazetecinin onlarla ilgili olarak ‘objektif’ haber yazabileceğine kimse inanmaz. Ayrıca herkesin aklına şu soru gelir: Bir gazeteci hangi neden ya da nedenlerle, aslında meslekî intihar anlamına gelen böyle bir davranışta bulunmak zorunda hisseder kendini?”

İtham etmiyorum, şüphe belirtiyorum

O zamanlar bilmiyorduk, şimdi öğrendik: 2001 yılı, aynı zamanda Adil Serdar Saçan’ın, ifadeleriyle Ergenekon rgtn ortaya çıkartan Tuncay Güney’i sorguladığı yıl. Gene şimdi öğreniyoruz ki, Saçan o zamanlar Tuncay Güney’den aldığı altı çuval belgeden ikisini, soruşturmayı devrettiği İştiharat şubesine göndermemiş, kendisine saklamış.

Tuncay Güney, basına verdiği söyleşilerde sorgusunun hemen ardından Saçan’ın kendisine sağladığı pasaport ve biletlerle yurtdışına kaçtığını söylemiş, Ergenekon soruşturmasını Saçan’ın kapattığını ne sürmüştü. Serdar Saçan şimdi tutuklu, bu iddiaların ne ölçüde gerçeği yansıttığını öğrenme şansımız artık daha yüksek.

Asıl mevzuumuza dönersek: Tuncay zkan’ın, yukarıda özetlediğim “kefalet” yazısını Saçan’ın 2001’de gerçekleştirdiği Ergenekon soruşturmasının ardından yazdığı kesin (yazı, 25 Aralık 2001 tarihli çünkü). Gene kesin olan bir nokta da şu: Tuncay zkan, dönemin, Saçan’dan bilgi alarak haber yazan gazetecilerinin başında geliyordu. zkan, bu çerçevede çok sayıda sorunlu habere imza atmıştı ve ben zamanında bu haberlerle epeyce uğraşmıştım.

Soru şu: Tuncay zkan, Saçan’ın 2001’deki Ergenekon macerasını biliyor muydu? O dosyalardan haberdar mıydı? En nemlisi: Aslında “meslekî intihar” anlamına gelen “kefalet” yazısını kaleme almaktan bu nedenle mi kaçınmadı?

İtham etmiyorum, hüküm vermiyorum, sadece soru soruyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Varsayımlarla kaleme alınan “kutsal haber”ler, “hür yorum”lar...

Alper Görmüş 03.10.2008

Bizim meslekten olup da, habere yorum karıştırılmaması ve fakat yoruma da karışılmaması gerektiğini anlatmak için kullanılan “haber kutsal, yorum hürdür” klişesini duymayan yoktur herhalde. Klişenin birinci bölümü haberin “olgular”la sınırlı kalmasını, ikinci bölümü ise bu “olgular”ın yorumcular tarafından özgürce yorumlanabilmesini imâ eder.

Günümüz habercilik anlayışında, katı Anglo-Sakson gazetecilik tarzının epeyce esnediğini, daha “sübjektif” açılımlara yer veren gazetecilik anlayışlarının da belli bir meşruiyet kazandığını biliyoruz. Fakat gene biliyoruz ki, bu, bazı olguları gizleyip bazılarını abartan ve okura düşünme payı bırakmayan bir “sübjektivizm” anlamında değildir; olguyu bütün yönleriyle aktaran, fakat okura gazetecinin kendi kanaatini de sezdirmesine cevaz verme anlamındadır. Yani medeni ülkelerin ciddi gazeteciliği, gerek habercilikte gerekse de yorumculukta olguya saygı çerçevesinde hiçbir anlayış değişikliği önermez.

Süslü lafları fazlaca kullananlar, o laflardaki “öz”ü savsaklama eğiliminde olurlar genellikle. Bizim meslekteki “haber kutsal, yorum hürdür” özlü sözünün kullanılma sıklığını, bu çerçevede yenilen haltlarla kıyasladığımızda da aynı sonuca ulaşırız. Bu sözü o kadar sık tekrarlamamıza rağmen, hepimiz biliriz ki bizde “kutsal haber”lerin ve “hür yorum”ların önemli bir bölümü olgulardan değil, kendi varsayımlarımızdan kalkarak yazılır.

Bekir Coşkun’un, Ergenekon soruşturmalarının “kanlı” geçtiğine ilişkin yazısı; Pınar Kür’ün, Nurseli İdiz’in “soruşturmada bize iyi davrandılar” sözlerinden duyduğu rahatsızlık; *Vakit*’in eski Cumhurbaşkanı Sezer’in “Ergenekoncu” olabileceğine dair manşetinde sıraladığı gerekçeler... Bunların hepsini, kendi varsayımlarını “delil” sayıp olgulara dudak bükenlerin “kutsal haber”leri, “hür yorum”ları olarak görüyorum ben.

Olgu da neymiş, benim varsayımım var!

Geçtiğimiz yıl *Yeni Aktüel* dergisi için yazdığım “Delili kendi varsayımı olan yazar” başlıklı Bekir Coşkun portresinde şöyle demiştim:

“Yazar yazılarını kendi varsayımlarının doğruluğu, kendi dar ve kişisel gözlemlerinin mutlak geçerliliği üzerine kurar. Üzerinde kalem oynattığı konuya ilişkin, geçtik daha önce ortaya konan teorileri, araştırma sonuçlarını bile dikkate almaz. Diyelim mesele Coşkun’un kadim konusu kadınların türban takmasıysa, o bütün yazılarını ‘başın zorla

kapatılması' üzerine kurar, bunun dışındaki bütün verilere, araştırmalara gözlerini kapar. Bir Bekir Coşkun varsayımı dünyanın bütün araştırmalarından daha güvenilirirdir!

“Alın mesela içinde ‘Özgür kadın temizdir. Öyle kirli çorapları, kokan ayakları, tıraşsız yüzü, güly ağından parfümü olan erkeği sokmaz yatağına’ türünden inciler barındıran ‘Özgür kadın’ başlıklı yazısını... Yazara bakılırsa, bu kadın türü hiç dayak yemezmiş. Bilmiyorum, sadece kendi gazetesinde kaç ‘modern kadınlar da dayak yiyor’ yazısı yayımlandı. Ama dediğim gibi, bunların, Bekir Coşkun’un varsayımlarının yanında hiçbir değeri yok!”

Sıra geldi, beni “varsayımlarla yazılan haberler, yorumlar” yazısı yazmaya kışkırtan yorum ve haberlerden ilkine, taze Bekir Coşkun yazısına...

Coşkun’un 23 Eylül tarihli “kanlı oluyor...” başlıklı yazısından söz ediyorum... Yazar, yazısında Ergenekon soruşturmasına ilişkin öyle bir tablo çiziyor ki, sanırsınız birden 12 Eylül 1980 sonrasının Türkiye’sine ışınlanmışız, ya da 11 Eylül 1979 sonrasının Şili’sine... Sanki Türkiye işkenceden, kandan geçilmeyen bir ülkedir artık:

“Bence Erbakan’ın ‘Kanlı mı olacak, kansız mı?’ sorusu doğru bir soruydu. Evet, kanlı oluyor. O içerde kendini asan bilim adamları, son nefesini cezaevinde verenler, hakkındaki iddiayı dahi bilmeden hapishanelerde çürütenler, ancak ölümcül hale gelince bir sedye ile salınanlar... (...) Kaçınıcı kişidir bu cezaevinden sedyeyle çıkıyor. Bence o doğru bir soruydu. Evet...

Kanlı oluyor...”

Türkiye’nin gördüğü en büyük soruşturmadan, zanlılarının cinayetlerle, darbe kışkırtıcılığıyla suçlandığı bir soruşturmadan söz ediyoruz. Böyle bir soruşturmanın hiçbir işkence iddiasıyla karşılaşmaksızın sürdürülüyor olmasının, Türkiye’nin gerçekten kanlı soruşturma geleneğinde bir gedik açma anlamına geldiğini görmemek için en tehlikeli körlükle, görmek istemeyenlerin körlüğüyle malûl olmak gerekir.

Bekir Coşkun’a bunları yazdıran şey, onun Türkiye’deki mevcut politik yapıyla ilgili varsayımı... Ona göre ülkede “faşizm” var ve faşist bir rejimin soruşturmaları da mutlaka “kanlı” olmalıdır. Bir Bekir Coşkun varsayımı hakikatle çelişiyorsa, hakikat hükümsüzdür!

Aklıma, Mustafa Balbay’ın da içinde yer aldığı gözaltı dalgasının hemen ardından *Hürriyet*’te gördüğüm “Ziverbey gibi” manşeti geliyor. Bir pazar günüydü o gün ve bir gün önce serbest bırakılan Mustafa Balbay televizyonda, Emin Çölaşan’ın karşısında gözaltında kendisine nasıl uygarca yaklaşıldığını anlatıyordu. Ben bir yandan *Hürriyet*’in manşetini okurken, bir yandan da Balbay’ı dinliyordum... (Baskın Oran, Ergenekon soruşturmasından “faşizm” ya da “Ziverbey” çıkaranlara “Ya hiç faşizm görmemişler ya hiç dayak yememişler” diye seslenmişti.)

Benzer bir durumu Nurseli İdiz örneğinde yaşadık. İdiz, *NTV*'deki "Haydi gel bizimle ol" programına katılmış, gözaltı süreci ile ilgili olarak Balbayvari şeyler anlatıyordu ki, programcılardan Pınar Kür sözünü kesti. *Milliyet*'in toparlamasıyla:

"Programın 4 kadın sunucusunun, gözaltında nasıl kötü muamele gördüğüyle ilgili ısrarlı sorularına rağmen İdiz, kendisine iyi muamele yapıldığını vurguladı. İdiz'in sözleri Pınar Kür'ü kızdırdı. Kür, 'ırzına geçmediler diye mi böyle konuşuyorsun' diyerek serzenişte bulundu. Nurseli İdiz ise, polislerin eskisi gibi olmadığını, iyi eğitilmiş olduklarını belirtti."

Gene aynı sendrom: Hakikat varsayımımızla çelişiyorsa, hakikat hükümsüzdür.

Varsayım-haber: *Vakit*'ten bir örnek

Varsayımlarımızı olgularla ikame ederek yorum yazmak kötü... Fakat aynı ikame sürecinden geçip haber üretmek hiç kuşkusuz ondan da kötü. Örneğimiz *Vakit*'ten... *Vakit*, 29 Eylül'de "Sezer Ergenekon'un neresinde" manşetiyle çıktı. Bunu görünce ne beklersiniz? Eski Cumhurbaşkanı'nın Ergenekon'la bağlantılı olduğunu gösteren kanıtların, en azından çok ciddi şüphelerin okurların gözünün önüne serilmesini, değil mi? Fakat, manşet cümlesinin altına indiğinizde karşınıza çıkan "kanıtlar" şunlar olacaktır: "Ergenekon üyesi olduğu gerekçesi ile tutuklanan Tuncay Özkan'a ait olan Kanaltürk'ün resepsiyonuna katıldı... Yine Ergenekon terör örgütünün yöneticisi olmak suçlaması ile tutuklanan ve sağlık sorunları nedeniyle tahliye edilen Şener Eruygur'un başında bulunduğu Atatürkçü Düşünce Derneği'ne (ADD) para yardımında bulundu... Çoğu PKK üyesi çok sayıda sol terör örgütünün mensuplarını affetti... Sezer, Danıştay saldırısından çok kısa bir süre sonra, 'laiklik karşıtlığı ile saldırı arasında' bağlantı kurarak, eylemi Müslümanların üzerine yıkmaya çalıştı. Sezer, Danıştay'ı ziyaretinde de, 'Saldırının hedefi laik cumhuriyetimizdir' diyerek, Ergenekon paralelinde görüş ortaya koydu."

İşte bu da böyle bir haber... Bu "delil"lerle bu kadar kuvvetli bir iddia öne sürülemeyeceği açık, ama ne gam, asıl "delil" gazetenin varsayımı ve o varsayıma göre eski Cumhurbaşkanı Sezer kafadan Ergenekon üyesi zaten!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon'la Sarıkız ve Ayışığı arasındaki irtibat noktaları?

Fikri Sağlar'ın *Today's Zaman*'a verdiği uzun söyleşi ve Abdullah Öcalan'ın avukatları aracılığıyla dışarıya ilettiği yeni bir bilgi, Ergenekon soruşturması ile 2004'teki darbe girişimleri arasındaki irtibat noktaları hakkında yazmaya kışkırttı beni.

Susurluk Komisyonu üyesi Sağlar, söyleşide “Deniz Kuvvetleri eski Komutanı Özden Örnek’e ait Darbe Günlükleri’nin Ergenekon soruşturması kapsamına alınmaması halinde devlet içindeki illegal yapılanmaların ortaya çıkartılamayacağını” söylemişti.

Beni bu konu üzerine yazmaya kışkırtan ikinci unsur olan Öcalan haberi ise şöyleydi:

“Terör örgütü PKK’nın elebaşı Abdullah Öcalan, İmralı Cezaevi’nde avukatlarıyla yaptığı son görüşmesinde, kendisiyle görüşen Ergenekon üyesinin, tutuklu sanıklardan emekli Albay Atilla Uğur olduğunu söyledi. Öcalan, Atilla Uğur’un Genelkurmay adına kendisiyle görüştüğünü ileri sürdü. Öcalan, ‘Atilla Uğur, benimle görüştüğünde, bana, bu sorunu kendi aramızda çözelim, demişti. Ben de kendisine samimi olduğumu ve demokratik cumhuriyet için adım attığımı dile getirdim’ ifadelerini kullandı.”

Uğur, Ersöz, Örnek...

Ergenekon soruşturmasını etkisizleştirmek, küçümsemek için öne sürülen argümanlardan biri de şu biliyorsunuz: “Demek öyle ha, demek bu insanlar 27 tane el bombasıyla darbe yapacaklardı?”

Burada, dikkatli olunmazsa farkına varılamayacak usta işi bir manipölasyon var. Bu yolla, Ergenekon’un bizzat darbe yapmayı ve ardından da iktidara gelmeyi hedefleyen bir örgütlenme olduğu izlenimi yaratılmak isteniyor. Ki böylece bunun ne kadar olmayacak bir şey olduğu kabul edilsin ve Ergenekon soruşturmasının “saçmalığı” da çıksın ortaya... Oysa biz biliyoruz ki, Ergenekon, ülkenin yönetilemez hale getirilmesini (ve böylece Ordu’nun bir darbeye kışkırtılmasını) hedefleyen bir organizasyondur; iddianame de böyle diyor zaten.

Evet, bu haliyle hükümeti devirip yerine geçme iddiası gerçekten de komik, fakat kışkırtıcılık yapma iddiası gayet gerçekçi görünen bir örgütlenmeyle karşı karşıyayız.

Peki, kendisinin “iktidar” iddiası olmayan bir örgütlenme kimin “darbe yolunu” açmaya çalışmaktadır? Hiç bilmediği, belirsiz birtakım güçlerin mi? Böyle olamayacağına göre şu alternatiflerden hangisi geçerlidir: a) Ergenekon’cular,

yollarını açmaya çalıştıkları darbecilerin kim olduğunu biliyorlardı fakat onlarla hiçbir bağlantıları yoktu. b) Tersine, onlarla organik bağlantıları vardı.

Ergenekon’la Sarıkız ve Ayışığı darbe girişimleri arasında bir bağlantı olup olmadığına dair sorulara başlangıçtan beri hep aynı cevabı verdim: “Organik bir bağlantı iddiası öne süremem, çünkü bugünkü bilgilerimizle bu iddiamı temellendiremem. Fakat zihniyet benzerliği çok açık. Ayrıca, kuvvet komutanlarının birlikte destek verdiği Sarıkız darbe girişiminin ardından, ‘iş’in artık ‘sivil toplum’ üzerinden yürütölme kararına varılmış olduğunu da unutmamalıyız. Çünkü 2004’ten sonra olan bitene baktığımızda, o ‘sivil toplum’un için önemli ölçüde Ergenekon tarafından doldurulduğu, bir iddia değil bir vakadır.”

Nokta’da Darbe Günlükleri’ni yayımladığımızda (Mart 2007) ortada henüz Ergenekon diye bir şey yoktu; Ergenekon soruşturmasının başlatılmasına neden olan Ümraniye bombaları bundan iki ay sonra ele geçirilecekti.

Günlükler’de, klasik tipte bir darbe olarak hazırlanan “Sarıkız”ın başarılı olma ihtimalinin bulunmadığı tespiti yapıp bundan vazgeçilmesinden sonra yeni tipte bir müdahale konseptinin hazırlanıp gündeme konulduğu gayet net bir şekilde görölüyordu. Yeni konsept, siyasete müdahalenin devlet içindeki “sivil” kuvvetler ile (yargı ve üniversiteler), toplum içindeki “sivil” kuvvetlere (STK’lar ve bilhassa da sendikalar) dayandırılması temelinde oluşturulmuştu. *Nokta*’nın Darbe Günlükleri sayısında bu yeni konsepti şöyle analiz etmiştim:

“Doğrudan bir darbe tehlikesi içinde değiliz bugün, fakat 14-15 Nisan’daki Anıtkabir’e yürüyüş dahil, örgütlenen kitlesel sivil hareketlerin tümüyle ‘sivil’ olduğunu düşünmek de saflık olacaktır. Şöyle diyebiliriz: Siyasete müdahale ‘sivil’ güçler kullanılarak ve böylece görünürde meşruiyet alanı içinde kalınarak gerçekleştirilecektir önümüzdeki dönemde. Tam bu noktada, bu ‘güç’lerin en ön saflarında, eski Jandarma Genel Komutanı, şimdiki Atatürkçü Düşünce Derneği Başkanı Şener Eruygur’un bulunduğunu hatırlatmak yerinde olacaktır.”

Murat belge de *Radikal*’de o günlerde benzer bir değerlendirmede bulunmuştu:

“Geleneksel ‘tepeden inmecilik’ şimdi ‘sokağın’ da ciddi yardımına ihtiyaç duyuyor. Bunun için, bir süreden beri genel olarak PKK çevresinde süregiden çatışma içinde yükselen –ve yükseltilen- milliyetçilik, gitgide fanatikleştirilerek, şimdi hükümete, Avrupa Birliği’ne, demokratikleşmeden yana rol oynayan herkese karşı kullanılacak bir silah haline getirildi. Bugün linç, yarın suikast, öbür gün miting, hep bu havuzdan üretilen enerjiyle gerçekleştiriliyor.”

Önemli bir gazetecilik görevi...

Şimdi yeniden, zihnimde “Ergenekon ile 2004’teki darbe girişimleri arasındaki rabıta” konusunu canlandıran ve yazımın giriş bölümünde zikrettiğim Abdullah Öcalan-Atilla Uğur görüşmesi haberine dönüyorum.

Yurtdışına kaçtığı için gözaltına alınamayan emekli Tuğgeneral Levent Ersöz’ün daha önce ortaya çıkmış rolüyle birlikte bu görüşme, sözünü ettiğim “rabıta”ya işaret edebilecek en önemli iki olgu olarak önümüzde duruyor.

İstihbaratçı tuğgeneral Levent Ersöz, Günlükler’de hükümete karşı girişilecek yıpratma harekâtının beyni olarak tarif ediliyor:

“Jandarma Genel Komutanlığı İstihbarat Başkanı, general, yaptığı faaliyetlerle ilgili olarak sadece bana özel bir brifing verdiler. AKP hükümetine karşı, bu hükümeti demokratik kurallar içerisinde zayıflatmak için neler yapılması gerekiyorsa hepsi düşünülmüş ve uygulamaya geçmişler. Hayranlıkla dinledim. Kendilerine birkaç konuda görüşlerimi söyledim.”

Yani durum şöyle: Levent Ersöz’ün bir ayağı “Sarıköz”ın içinde (Günlükler’e göre), öbür ayağı ise Ergenekon’un içinde (Ergenekon iddianamesine göre). Bu kadarı, Ersöz’le ilgili olarak hüküm faslından konuşmak hakkını vermez bize, fakat hakiki bir araştırmacı gazetecilik için yeteri kadar veri içerdığı de apaçık.

Atilla Uğur ise, biliyorsunuz, Levent Ersöz’ün yardımcısı. İşte son haberle şimdi öğreniyoruz ki, kendisi Öcalan’ı ziyaret edip onunla konuşmuş. Öcalan, daha önce, Ergenekon’la ilişkili generallerin temsilcilerinin kendisine geldiğini söylemiş, fakat isim açıklamamıştı. Şimdi açıkladığı isim ise bir Ergenekon tutuklusunu...

Buradan, “Apo da Ergenekoncu” falan gibi tuhaflıklara sıçrayacak değilim. Ben sadece, Sarıköz ve Ayıışığı darbe girişimlerini örgütleyen generallerin, bu iki askerin faaliyetlerinden haberdar oldukları hakikatine işaret etmek istiyorum.

Konuya ilişkin yargı soruşturmasının nasıl bir sonuç vereceğini hep birlikte göreceğiz, fakat ondan önce gazetecilik çerçevesinde gösterilmesi gereken hayli çaba olduğu anlaşılıyor. Varlığı, basit bir akıl yürütmeyle kabul edilebilecek “rabıta”nın şimdi olgusal kanıtları da yavaş yavaş gün yüzüne çıkmaya başlamışken başka kanıtların peşinde koşmak, savsaklanamaz bir gazetecilik görevi olarak duruyor karşımızda.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Ankara gazeteciliği”nin sıkıntılı Aktütün ve golf savunması...

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ’un “Bana (bize) paşa demeyin” ricasından sonra bizim meslektaşların haber yazarken, yorum yaparken epeyce zorlanacaklarını düşünmüştüm. O günden beri okuduğum haber ve yorum metinlerine bu gözle de bakıyorum: Durum hiç fena değil, alışmış görünüyorlar. Fakat o metinler yazılırken yanlarında olmayı çok isterdim. Hangi köşe yazarı kaç kez “paşa” yazdıktan sonra hemen “rica”yı fark edip tashih yaptı, metin bittikten sonra sırf gözden kaçan “paşa”ları düzeltmek için özel okumalar yapıldı mı, bunları gözlemek, bilmek isterdim.

Görebildiğim kadarıyla bir tek Ertuğrul Özkök uymamış bu ricaya: “Golf sahasından harekât yönetilmez paşam... Olmadı paşam!”

Neyse, asıl konumuz bu değil. Asıl konumuz, bu üslup sınavının altından hakkıyla kalkan Ankara gazeteciliğinin, Aktütün baskınıyla ve baskın sırasında Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Babaoğlu’nun golf oynamasıyla ilgili olarak ortaya çıkan kamuoyu tepkisi karşısındaki tavrı...

Son olaylardan sonra ortaya çıkan tablo, asli görevi “devlet”in (“ordu” diye de okuyabilirsiniz, yanlış olmaz) hükümetler için belirlediği sınırların kamuoyuna iletilmesinde “media”lık (ortam) yapmak olan Ankara gazeteciliğinin eski tadının kalmadığını gösteriyor. Kalmadı, çünkü geçmiş güzel günlerde ona “yandaş”lık eden bir kısım İstanbul gazetecisi de ilk kez başka bir dil kullanmaya başlamış görünüyor.

Oysa geçmiş güzel günlerde, iktidarın asıl sahibinin sesi olarak bir yandan “iktidar olup muktedir olamayanlar”a hadlerini bildirirken, bir yandan da “ruhunu post-moderniteye her an satmaya hazır” İstanbul gazetecileri üzerinde bir iktidar kurabilmenin hazzını yaşıyorlardı. *Sabah* gazetesinin eski sahibi Dinç Bilgin, “Önce Ankara büroları devşirilir. Orada yapılan haberler gazetenin mutfağında etkili olur” cümlesiyle bu ilişkiyi ve duyguyu çok güzel anlatmıştı.

Keyifli günlerden bir örnek...

Ankara gazeteciliğinin, işin keyfini çıkardığı günlerden bir örnek hatırlatayım da, ne demek istediğim daha iyi çıksın ortaya:

2003’ün son günleri... Ülke medyası “şeriatçıların gemi azıya aldığını” gösteren iki haberle çalkalanmaktadır: Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) milletvekili Hüsrev Kutlu’nun “Atatürk’ün, muhalefet kulisinde bulunan mareşal kıyafetli fotoğrafının cumhurbaşkanı fraklı fotoğrafıyla yer değiştirmesini” istemesi ve “Mahmut Hoca”nın kızının cenaze törenindeki görüntüler...”

Yılın son günü üç gazetede (*Hürriyet*, *Milliyet*, *Cumhuriyet*) Ankara temsilcilerinin (Sedat Ergin, Fikret Bila, Mustafa Balbay) imzasını taşıyan bir haber yayımlanır. Kara Kuvvetleri Komutanı Aytaç Yalman, her iki olaya karşı tepkisini dile getirmektedir...

Haberin ilginç tarafı şuydu: Org. Yalman'ın sözleri üç gazetede de kelimesi kelimesine aynıydı. Belli ki faks yahut e-mail (ya da özel ulak) marifetiyle üç gazeteciye iletilen bir metnin haber versiyonuyla karşı karşıyaydık... Metin alınmış, aralara bir miktar dolgu malzemesi eklenmiş ve servise verilmişti...

Oysa üç “temsilci” de okurlara “Sorularımızı yanıtladı” imasında bulunuyordu...

Mesela Balbay: “İki haberle ilgili görüşlerini *Cumhuriyet*’e açıklayan Orgeneral Yalman...” Mesela Ergin: “Orgeneral Yalman bir soru üzerine *Hürriyet*’e şunları söyledi...” Mesela Bila: “Org. Yalman, dün telefonla yaptığımız görüşmede...”

Nerde o günler?

Aktütün baskını ve “baskın sırasında golf” hadisesi Ankara gazeteciliğini çok zor bir durumda bırakmış görünüyor. Çünkü, kritik durumlarda başkentten gönderdikleri “hassas” haberleri sorgusuz sualsiz yayımlayan “merkez”deki meslektaşları, bu kez mırın kırın etmekte, ipe un sermekte, ve hatta onların anlattıklarının tam tersini anlatmaktadırlar...

8 Ekim tarihli *Hürriyet*’te yer alan bir Metehan Demir haberini aktarırsam, anlatmak istediğimi daha iyi anlatabileceğim: Kendisi de eski bir asker olan ve buradan devşirdiği “bilgi”nin özgüveniyle, geçtiğimiz yıl *Nokta*’nın yayımladığı “TSK yandaşı ve karşıtı gazeteciler” andıcını *Sabah*’ın manşetinden (Fatih Altaylı’nın yayın yönetmenliği dönemi) “sahte” ilan eden bu Ankara gazetecisi;

“Aktütün baskını sırasında golf oynadığı ortaya çıkan” Hava Kuvvetleri Komutanı Aydoğan Babaoğlu’yla konuşup “merkez”e bir haber geçmiş. Başlığundan, sunumundan bağımsız olarak okursanız, Metehan Demir’in haberini “paşaya haksızlık ediliyor” duygusuyla ve öyle anlaşılması temennisiyle yazdığı sonucuna varmanız işten bile değildir. Fakat haber “İstanbul” tarafından öyle bir sunulmuş ki, ortaya tam tersi bir sonuç çıkmış: “Paşadan golf için savunma: AKTÜTÜN’E BEN Mİ GİTSEYDİM...” İlaveten, “Golf oynayan paşa” fotoğrafının içine gömülmüş bir Ahmet Hakan yazısı anonsu: “Anlatması zor paşam” ve yukarıda da değindiğim Ertuğrul Özkök yazısı: “Golf sahasından harekât yönetilmez paşam.”

Bu öyle bir sunumdu ki, *Hürriyet* okurları (“bile” desem mi) “Paşam, bu nasıl özür ki kabahatinden büyük” yollu yorumlarını esirgememiş, gazeteyi bombardımana tutmuştu.

Ankara gazeteciliğinin “yandaş” İstanbul gazeteciliği tarafından yarı yolda bırakıldığının tek göstergesi bu değil tabii... Fakat bunları tek tek saymaktansa, Ankara gazeteciliğinin İstanbul’a tepkisini özetleyen birkaç yazıdan söz etmek daha ekonomik olacak.

Değınmek istediğım birinci yazıyı *Sabah*’tan Muharrem Sarıkaya kaleme almış. Sarıkaya, “Golf sporunun günahı” başlıklı yazısında şöyle diyor:

“Nedense bazılarımız boks, karate, tekvando, güreşı spordan sayar da yelken, golf, kayak, sörf yapanı günah işlemiş gibi kabul eder. Bu düşünce son olarak hedef tahtasına Hava Kuvvetleri Komutanı Org. Aydoğan Babaoğlu’nu koydu.

Aktütün Karakolu’nda 17 asker şehit olurken, Org. Babaoğlu’nun Antalya’da golf oynamakta olduğu iddiasını dile getirdi. Oysa işın aslı hiç de anlatıldığı gibi değilmış. (“İşın aslı”nın, yani Babaoğlu’nun 15 askerın öldürüldüğünü cumartesi sabahı öğrenip derhal sahayı terk ettiğı bilgisinin aktarıldığı bölümü geçiyorum, çünkü bu yazının çıktığını günün akşam saatlerinde yapılan Genelkurmay açıklaması dahi “işın aslı”nın Sarıkaya’nın anlattığı gibi olmadığını gösteriyordu. –A.G.) (...) Şimdi şu soruların yanıtını arayalım:

Güç ve denge orantılanmasının en iyi sporu golf oynamak suç mu?

Yoksa savaşıanlar spor yapmaz mı?”

Olan bitenden, *Akşam* gazetesinin Ankara temsilcisi İsmail Küçükkaya’nın da çok rahatsız olduğu anlaşılıyordu. “Ne kadar da çok insan silahlı kuvvetleri eleştirmek için fırsat kolluyormuş meğır” dediğı yazısının başlığı için de “Adeta TSK karşıtı kampanya gibi”yi uygun görmüştü Küçükkaya.

Anlayacağınız, Aktütün’den sonra ortaya çıkan merak eden-soru soran İstanbul gazeteciliğiyle başı dertte Ankara gazeteciliğinin... Bir tabu yıkılıp eleştiri cininin şişesinden çıkmasından sonra bir daha eskiye dönmek çok zor. Fakat çare yok, Ankara gazeteciliği er ya da geç kabul edecek bu gerçeğı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Haber kaynaklarının sevdiği bir spor: Gazetecilerin yumuşak karınlarında sörf!

Alper Görmüş 14.10.2008

Haber kaynaklarının sevdiği bir spor: Gazetecilerin yumuşak karınlarında sörf!

2002 ya da 2003 olmalı, sınıfta öğrencilerle birlikte bir yandan “irticanın gelmekte olduğunu” söyleyen, bir yandan da “ben dezenformasyonum” diye bağırarak bir haber üzerine çalışıyorduk... Biri söz aldı, “Hocam, tamam, haber doğru olmayabilir, ama okuyanlar doğru olduğuna inanacak, bu da halkın gericiiler hakkındaki kanaatini olumsuz bir noktaya taşıyacak, fena mı?” dedi.

Önce espri yapıyor zannettim, ardından işin ciddi olduğunu anladım. Sonraki yıllarda, propagandistlikle gazeteciliği karıştıran başka öğrencilerim de oldu, hepsiyle uzun uzun tartıştık. Şimdi dönüp baktığımda, kendimi görevini yapmış bir insanın huzuru içinde hissediyorum, fakat onların gazeteci olmuş hallerini gözümün önüne getirdiğimde, kafalarının bir yerlerinde bir tortu kaldığını düşünüyorum, tedirgin oluyorum.

En azından, diyorum kendi kendime, ideolojik olarak “işe yarar” buldukları kimi haberlerde gerekli gazetecilik takibini yapmadan, önlerine konulan malzemeyle haberlerini pişirip yazı işlerine gönderme eğiliminde olabilirler. Söylemeye gerek yok: En çok “irticanın gelmekte olduğuna” dair haberlerde taşıyorum bu tedirginliği.

Haber kaynakları, bazı gazetecilerdeki bu “hassasiyet”i kısa sürede keşfetmekle kalmaz, onların bu “yumuşak karın”larından azami şekilde istifade etmenin yollarını da geliştirirler. Bu türden haber kaynaklarının mottosu basittir: “Bir politik inancın militanı gibi düşünen gazeteci, kendisine iletilen ‘işine gelecek’ enformasyonu fazla kurcalamama eğilimi taşır!”

Eh, kaynakların buradan kendileri için çıkaracakları çıkacak sonuç da bellidir: “Bu türden gazetecilere ileteceğin enformasyonun sağlamlığını dert etme kendine, sağlamış gibi görünsün yeter!”

“Müdür Allah’sız mı?”

Şimdi bütün bu söylediklerimi taze bir haber üzerinden örneklemeye çalışacağım... *Taraf* dahil birçok gazetede çıkan haberi manşet yapan tek gazete olan *Radikal*’in versiyonunu, hepsini temsilen buraya alıyorum:

“Müfettişten öğretmene suç dolu sorular... PEKİ, BU ZİHNİYETİ KİM SORUŞTURACAK? Bir müdürü soruşturan ilköğretim müfettişlerinin öğretmenlere soruları: Müdür Allahsız mı? Ermeni olduğu doğru mu? Ayrana rakı katıyor mu?”

İçerik, haberi veren bütün gazetelerde aynıydı, o nedenle öbürlerini hiç aktarmıyorum. *Radikal*'in haberinin ayrıntılarına girildiğinde, Antalya'da bir müzik öğretmeni ile okul müdürü arasındaki cinsel taciz suçlamasını soruşturan ilköğretim müfettişlerinin müdürle ilgili olarak öğretmenlere bu türden sorular sorduğu iddiasının kaynağının, “bütün evrakları incelediklerini” söyleyen Eğitim-İş Antalya Şubesi olduğu anlaşıyor.

Aslında, *Radikal*'in (*Doğan Haber Ajansı*'nın) yayımladığı, altında iki müfettişin imzasının bulunduğu ifade tutanağı, müfettişlerin öğretmenlere bu saçma sapan soruları gerçekten de sorduklarını gösterir nitelikte. Tutanakta açıkça şöyle deniyor: “Okul Müdürü Mehmet Karakaş hakkında aşağıdaki iddialar ileriye sürülmektedir: 1- Allah'a inanmadığı, Ermeni olduğu, 2- Bayrağa saygısı olmadığı, 3- Öğle yemeklerinde ayrana rakı koyup içtiği, 4- Öğretmen Sevil Ünlü'ye sarkıntılık ettiği ve tacizde bulunduğu, 5- Bazı öğretmenleri okuldan attıracağını söylediği ileri sürülmektedir. Bu konulardaki ifadenizi aşağıya maddeler halinde yazmanızı, varsa belgelerinizi ifadenize eklemenizi rica ederiz.”

Haberi 10 ekimde *Radikal*'le birlikte veren gazeteler arasında yer alan *Hürriyet*'te 11 ekimde bir devam haberi yer aldı. “Milli Eğitim Bakanlığı'ndan belgeli savunma” başlıklı haberde, bahis konusu 5 sorunun müfettişlere ait olmadığı; müdürün 15 Kasım 2007'de Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü'ne verdiği dilekçede Sevim Ünlü adlı öğretmenin öğrenciler ve öğretmenler arasında kendisini bu şekilde suçladığı ve bu nedenle Sevim Ünlü hakkında şikâyetle bulunduğu; müfettişlerin de dilekçedeki suçlamaları öğretmenlere sorduğu yer alıyordu.

Hürriyet, bakanlığın dilekçeyi gazeteye ilettiğini de söylüyor; nitekim o soruların dilekçede yer aldığını gördükten sonra kendileri de haberin doğru olmadığına kani olmuş olacaklar ki, lafı fazla uzatmadan, bir tür “düzeltme” haberiyle minderden çekilmeye karar vermişler.

Fakat *Radikal* öyle değil. Onlar, *Hürriyet*'in “düzeltme” haberiyle aynı gün *Zaman*'da çıkan “Müfettiş haberi de yalan çıktı” haberine göndermeyle, haberlerinin arkasında durmaya çalışıyorlar. Döne döne vurguladıkları nokta, kupürünü yayımladıkları ifade tutanağı... Yukarıda da söyledim, müfettişlerin meramlarını doğru dürüst aktaramamış olmalarından kaynaklanan bu tutanağa bakarak (fakat başka şeylere de bakmayarak!) gazetelerin ilk günkü haberlerini savunmaları mümkün. (Düşünün, “İrticanın gelmekte olduğuna” dair endişelerle dalga geçen bir gazete olmasına rağmen, *Taraf* dahi haberi *Radikal* ve *Hürriyet* gibi vermişti.)

Haber kaynağına dikkat!

Artık asıl meseleme gelebilirim: Haberin kaynağı olduğu anlaşılan Eğitim-İş’in yalnızca ifade tutanağına değil, tablonun tümüne (bu arada, o beş sorunun müdürün şikâyet dilekçesinde yer aldığına) hâkim olduğunu sanırım düşünebiliriz. Nitekim *Radikal*’deki haberde “bütün evrakları incelediklerini” söylüyorlardı, ayrıca bütün öğretmenlerle de konuşmuş olmalılar. Benim sezgilerim, Eğitim-İş’in, ifade tutanağındaki bozuk ifadeden faydalanmaya karar verip, tablodaki bazı bilgileri kendine sakladığı yönünde...

“Neden böyle bir şey yapsın” diye mi soruyorsunuz? “Gericiliğe” karşı bir darbe daha indirebilmek için tabii... Başkan İbrahim Daş’ın, soruşturmayı, “Çalışkan, başarılı, Atatürkçü, Cumhuriyet kadrolarının üzerinde nasıl baskı kurulmaya çalışıldığının kanıtı” olarak sunması da bu açıdan anlamlı bence.

Toparlarsam: Varsayımlarım doğruysa ve olay böyle gelişmişse, ilk gün gazetelerin kasıtlı bir yalan haberle okurlarını yanılttıklarını söyleyemeyiz. Fakat hadisede bir görev kusuru olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Haberi biraz daha deşşeler, mesela “nasıl oluyor da müfettişler bu kadar saçmalıyor” diye biraz kuşkulanıp Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü’ne başvursalar gaflete düşmekten kurtulabileceklerdi.

Fakat kurtulamadılar. Bu tecellide, yukarıda anlattığım, propagandistlikle gazeteciliği karıştıran öğrencilerimde bugün dahi etkisini sürdürüyor olabileceğini düşündüğüm “tortu”ya benzer bir şeylerin payı ne kadardır, bilemeyeceğim.

Ölüm haberinde espri arayışı...

Partisinin adı “Özgürlükçü Parti” ama, bütün dünya onun da partisinin de “ırkçı” olduğu konusunda hemfikir... Geçtiğimiz cumartesi trafik kazasında hayatını kaybeden Jörg Haider’in Türkiye’de seveni yok! İdeolojik milliyetçiliği de bunu sağlayamıyor, çünkü nefret ettikleri arasında Türkler de var, hatta en çok Türklerden nefret ediyor...

Haider’i bu ülkenin gazetecileri de sevmiyor, tamam da bu haklı duygu onun ölüm haberinde espri arayışını meşru kılabilir mi? Hiç kuşkusuz hayır. Şu başlıklara bakın:

“Aşırı sağcı lider ‘sol’larken öldü (*Vatan*), “Aşırı sağcı lider, aşırı ‘sol’lamadan öldü (*Hürriyet*), “Aşırı sağcı hatalı solladı” (*Yeni Şafak*), “Aşırı sağcı lider aşırı hız kurbanı” (*Sabah*), “Yeni ‘Hitler’ Heider **aşırı** hızdan öldü” (*Star*, “aşırı”daki vurgu gazetenin –A.G.)

Liste bu kadar; öbür gazetelerimiz kendilerini ölüm haberinde bile espri yapma çabasından korumasını becerebilmiş. Sizi bilmem ama ben “neyse ki bardağı yarısı dolu” diyemiyorum. Kim olursa olsun, ölen bir insanın haberinin ancak nötr, soğuk bir dille sunulabileceğini bu ülkenin bütün gazetecileri öğrenmedikten sonra “buna da şükür” demeye hakkımız olamaz diye düşünüyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Okurların sevdiği bir spor: Eleştirmenlerin yumuşak karınlarında sörf!

Alper Görmüş 17.10.2008

14 ekim tarihli, “Haber kaynaklarının sevdiği bir spor: Gazetecilerin yumuşak karınlarında sörf!” başlıklı yazımla ilgili olarak hepsi de aynı noktada yoğunlaşan çok sayıda eleştiri aldım. Aslında, bu eleştirilerde dile getirilen nokta, yazımı yazmaya başladığımda istifham olarak benim zihnimde de vardı, fakat konuyu zihnimde biraz daha evirip çevirdiğimde bu istifhamdan kurtuldum ve yazı 14 ekimde okuduğunuz gibi şekillendi. Şu tuhaflığa bakın ki, kurtulduğumu sandığım istifham bana eleştiri olarak geri döndüğünde, kafamın o kadar da net olmadığını bir kez daha anladım. Bugün başından beri zihnimdaki gidiş gelişleri ve şu anda vardığım sonucu sizinle paylaşmak, hakemliğinize başvurmak istiyorum.

Eleştirileriyle, benim açımdan gayet verimli olan bu tartışmaya kapı aralayan bütün okurlara teşekkürle ve kısa bir hatırlatmayla başlıyorum...

14 ekim tarihli yazım, 10 ekim tarihli çok sayıda gazetede yer alan bir habere ilişkindi. Haber, iki Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) müfettişinin, görevli oldukları bir soruşturmada olmayacak sorular sorduklarını bildiriyordu okurlara:

“Okul Müdürü Mehmet Karakaş hakkında aşağıdaki iddialar ileriye sürülmektedir: 1- Allah’a inanmadığı, Ermeni olduğu, 2- Bayrağa saygısı olmadığı, 3- Öğle yemeklerinde ayrına rakı koyup içtiği, 4- Öğretmen Sevil Ünlü’ye sarkıntılık ettiği ve tacizde bulunduğu, 5- Bazı öğretmenleri okuldan attıracağını söylediği ileri sürülmektedir. Bu konulardaki ifadenizi aşağıya maddeler halinde yazmanızı, varsa belgelerinizi ifadenize eklemenizi rica ederiz.”

Haberin çıktığı gün MEB, soruşturmanın okul müdürünün verdiği şikâyet dilekçesi üzerine açıldığını ve bu soruların dilekçede yer aldığını duyurdu. Müdür, Sevim Ünlü adlı öğretmenin öğrenciler ve öğretmenler arasında kendisini bu şekilde suçladığını iddia ediyor, okuldan uzaklaştırılmasını talep ediyordu.

O yazıda benim, haberi tek kaynaktan (büyük ihtimalle Eğitim-İş) alıp kontrol etmeden yayımlayan meslektaşlarıma eleştirim ise şöyleydi: “(...) Hadisede bir görev kusuru olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Haberi biraz daha deşşeler, mesela ‘nasıl oluyor da müfettişler bu kadar saçmıyor’ diye biraz kuşkulanıp Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü’ne başvursalar gaflete düşmekten kurtulabileceklerdi.” (Tam bu noktada, Ümit Kıvanç’ın şu sözlerini de aktarmalıyım: “Tamam, yeteri kadar kuşkulu davranmamışlar, ama kabul et ki bir MEB müfettişinin bu tarzda sorular sorması hiç olmayacak bir şey değildir.”)

“Dilekçe hiçbir şeyi değiştirmez”

Okurlarımızdan Cenk Tarhan, benim meslektaşlarımıza yönelttiğim eleştiriye karşılık bana şu eleştiriği gönderdi:

“14 ekim tarihli yazınızda bence siz de kendi ‘tarafınıza’ göre manipülasyon yapıyorsunuz. Bunu bu şekilde ifade etmek istemezdim ama konunuz bu olduğu için bunun da uygun bir değerlendirme olduğunu düşünüyorum. Söz konusu vakada müfettişlerin kendileri uygun gördükleri için veya şikâyetçi Sevim Hanım’ın iddialarını araştırmak için müdürün dinî inancıyla ilgili bilgi toplamaya çalışmaları arasında ben bir fark göremiyorum. Şikâyetçi öğretmenin taciz iddialarını soruştururken bir de bakalım Allah’a inanıyor mu diye sormak ile, şikâyetçi öğretmen ‘bu kişi aynı zamanda Allah’a inanmıyor’ iddiasında bulunduğu için müfettişlerin bunu kayda değer bulup öyle mi diye sormaları arasında ne fark görüyorsunuz? Bir müfettişin, birinin Allah inancı ile ilgili sorgulama yapmasında, taciz iddiası ile ilgili araştırma yaparken her ne nedenle olursa olsun suçlananın Allah’a inanıp inanmadığı bilgisini bir veri almasında ne gibi makul görülebilir bir yan buluyorsunuz merak ediyorum. Kanaatimce tasvir ettiğiniz durumun olayın vahametini azaltıcı zerre kadar etkisi yoktur. Öyle olmadığı sonucuna mantiken çok kolay ulaşabileceğiniz halde durumu savunulabilir halde göstermeniz de sizin manipülasyonunuzdur.”

Emekli ilköğretim müfettişi Sabri Ayçiçek’in eleştirisi de aynı yöndeydi: “Esasen, burada, bu iddiaları soruşturma konusu yapan ve onay veren ‘anlayışı’ görmek gerekir. Dilekçedeki her hususa ‘onay’ verme zorunluluğu yoktur ki mevzuatta. Yani ‘cumartesi okulu kapadı, gitti’ denirse bu iddia hiç onaya bağlanır mı?”

Benim anladığım, değerli okurumuz müfettişlerden ziyade MEB’i kusurlu buluyor ve ben verdiği bu teknik bilgilerden, dilekçe bir kez böylece onaylandıktan sonra müfettişlerin o soruları sormakla yükümlü oldukları sonucunu çıkartıyorum.

Fakat sonuçta iki okurumuz da aynı şeyi düşünüyor. İster MEB ister müfettişler karar versin, netice değişmez: Bu sorular hiçbir şekilde soruşturma konusu haline getirilmemeliydi.

Toplumsal algı ne olacak?

Gelelim benim zihnimi kurcalayan soruya... Dediğim gibi, yazıya başladığımda ben de böyle düşünüyordum. Sonra, şikâyetçi müdürün bu “suçlama”lardan gerçekten etkilenmiş olma ihtimalini hesaba kattıkça fikrimi değiştirmeye başladım. Elbette Allah’a inanmamak, Ermeni olmak ya da içki içmek bir nakisa, utanılacak bir şey değil. Fakat bu türden “yafta”ların toplumsal bilinçteki etkilerini ve bunun o kişi üzerindeki yansımalarını da hesaba katmak gerekmez mi? Biraz daha “tehlikeli” bir örnek vereyim: Diyelim o kadın öğretmen müdürün “eşcinsel” olduğunu etrafa yayıyordu ve okul müdürü bundan rahatsızlık duyarak şikâyet dilekçesi verdi. Böyle bir durumda, MEB ya da müfettişlerin, toplumsal algıları ve atmosferi hiç hesaba katmaksızın şöyle bir karar almaları doğru olur mu: “Eşcinsellik ülkemizde yasadışı değildir, suç da değildir, öyleyse biz müdür hakkında gerçekten de bu yönde söylentiler çıkartılıp çıkartılmadığını soruşturmayız; çünkü böyle bir soruşturma, sanki eşcinselliğin bir suç, utanılacak bir şey olduğu gibi bir kanaate sahip olduğumuz anlamına gelir.”

Bence burada kritik nokta, bu türden soruların ifade edilip edilmemesi değil, nasıl ifade edildiğidir. Öyle bir dil bulursunuz ki, hem söylentinin gerçek olup olmadığını açığa çıkartırsınız hem de Allah’a inanmamanın, Ermeni olmanın hiçbir nakisa teşkil etmediğini kayda geçirirsiniz.

Başta, hakemliğinize başvurmak istediğimi söylemiştim. Lütfen konuya ilişkin değerlendirmelerinizi yazın bana. Şimdiden teşekkürler...

Bir “yanlış anlaşılmasın” notuyla bitiriyorum: Bu tartışmada nasıl bir sonuca varırsak varalım, meslektaşlarımızın haberlerini, o soruların müdürün şikâyet dilekçesinde yer aldığının farkında olmaksızın yazdıkları gerçeği değişmeyecek; bir başka deyişle benim “görev kusuru” eleştirim baki kalacak.

Hangi “ilah”ın ikazı laikliği zedeler, hangisi zedelemez?

Önce Papa’nın, ardından da Marksist gerilla hareketi Sandinistlerin eski lideri Daniel Ortega’nın yaşadığımız iktisadi krizi “ilahi ikaz” olarak nitelemeleri, aklıma derhal *Yeni Asya* gazetesinin sahibi Mehmet Kutlular’ı getirdi. Hatırlayın, Kutlular da 17 Ağustos depreminin ardından aynı şeyi söylemiş, mahkûm olmuş, fiilen dokuz ay yattıktan sonra tahliye edilmişti. (Ek bilgi: Kutlular Avrupa İnsan hakları Mahkemesi’nde açtığı davayı kazandı; davada Türkiye 5 bin avro tazminata mahkûm oldu.)

Bizim medyada ne gürültü kopmuştu bu sözlerden sonra, yobazlığın bu kadarına da “pes”ti yani...

Sonra geldik bugünlere... Bakıyorum, medyamızın ne haber sayfalarında ne de köşelerde Papa ve Ortega yobazlıkla suçlanıyor. Her şey aynı; tek fark, onların “ilah”larının farklı olması. Medyamızın önümüze koyduğu ölçüyü esas alırsak durum şöyle görünüyor: Hristiyanlar bir olayı kendi tanrılarının “ikaz”ına bağlarsa, ortada sinirlenecek bir durum yoktur, fakat aynı şeyi Müslümanlar yaparsa, bunun adı yobazlıktır!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Dağa çıkışları neden engelleyemiyoruz”u 2004’te neden sormuyorduk?

Alper Görmüş 21.10.2008

14 Ekim 2004’te (Kronik Medya, *Yeni Şafak*), sonraki bütün ekim aylarında mutlaka yeniden döndüğüm bir yazı kaleme almıştım. “AB süreci Kürtleri Öcalan’dan soğutuyor mu?” başlıklı o yazının kaleme alınma nedeni, Abdullah Öcalan’ın da müstearla yazılar yazdığı *Gündem* gazetesinde çıkan bir başyazıydı. O yazıya neden her ekim ayında mutlaka döndüğümü; Kürt sorununun çözümü konusunda hükümet ve ordu çevrelerinden “terörün kökünü kazımak”tan başka bir şey duyamadığımız bu ekimdeki dönüşümün neden çok daha anlamlı olduğunu birazdan açıklayacağım. Ama önce dört yıl önceki o yazıda neler demişim, ona bakalım:

“12 Ekim Salı günü (2004) *Gündem* gazetesinde çok önemli bir başyazı yayımlandı: ‘Komplo ve Öcalan’a yaklaşım...’ Biliyorsunuz, ‘komplo’ sözcüğü Kürt politik jargonunda Abdullah Öcalan’ın yakalanış sürecinin başlangıç tarihi sayılan 9 Ekim 1998’i hatırlatmak için kullanılıyor. O nedenle her yıl 9 Ekim’de çeşitli protesto gösterileri düzenleniyor... Sözünü ettiğimiz başyazıda önce bu günün önemi anlatılıyor uzun uzun. Biz, şu satırlarla yetinelim: ‘Kürt demokrasi güçleri komployu bilince çıkardığı ve gerekli örgütlü tepkiyi gösterebildiği oranda, demokratik çözümün asli, aktif unsurları olabilir... Bunun dışında hiçbir şey, hiçbir çalışma, anlayış ya da yaklaşım, asli unsur özelliğini kazandırmaz...’

Dediğimiz gibi, ‘komplo’ya karşı bilincin diri tutulması üzerinde uzun uzun durulduktan sonra, yazının son paragraflarında bu ‘bilinç’teki erozyona geliniyor... O bölüm de şöyle: ‘6. yıldönümünde Kürtler, çeşitli eylemler gerçekleştirdi. Özellikle Avrupa’da yaygın geçti. Ancak Türkiye’de aynı yoğunlukta geçmedi. Hatta belli alanlar dışında ciddi bir tepki, eylemlilik söz konusu olmadı... Çok sınırlı bazı etkinlikler gerçekleştirildi. Kürt demokrasi güçleri, özellikle kurumsal yapılar ve kadrolar, yıldönümünde komployu derinden hissetmedi... Bunun, Güney eksenli gelişme ve özellikle de AB süreciyle ilişkisi var mı? Bizce tartışılır. Bu iki olgunun, genelde Kürtler, özelde Kürt demokratik yapılarında sosyal, ruhsal ve düşünsel farklılıklar yaratıp yaratmadığı, soruna ve sürece bakış açılarını etkileyip etkilemediği önemli tartışma konusudur ve bizce tartışılmalıdır...’

Sormuyorduk, çünkü...

Şimdi hatırlatabilirim: AB sürecinin Kürtleri Öcalan'dan soğutuyor olma ihtimalinin ciddi ciddi tartışıldığı bu başyazıdan bir ay kadar sonra, 17 Aralık 2004'te Türkiye AB'den müzakere tarihi aldı ve 3 Ekim 2005'te müzakereler resmen başladı. Bu iki tarihin arasında da PKK'nın tek yanlı olarak sürdürdüğü ateşkesi kaldırması var (Eylül 2005).

Sonrasını biliyorsunuz: Hükümet, müzakere tarihi aldıktan kısa bir süre sonra AB treninin frenlerine asılırken, PKK terör arabasının gaz pedalına basmakla meşguldü. O başyazıdan sonra ben her yıl ekim ayında Kürtlerin “komplo”yu protestolarına ilişkin haberleri takip ettim. Geçen her yılda, dört yıl önceki memnuniyetsizlik biraz daha azalıyordu. PKK, bu ekim ayındaki protestolardan da son derece memnundu.

Etyen Mahçupyan, 12 ekim tarihli yazısında, taşıdığı onca beşeri ve zihinsel handikaba rağmen PKK'nın hâlâ nasıl çökmediğini analiz ederken şöyle demişti:

“Bu engellenemeyen ‘başarı’ öyküsünün temelinde ise siyasetin normalleşmemesi yatıyordu. Nitekim PKK'nın bütün siyasi stratejisi bu normalleşmenin yaşanmaması yönünde oldu. Bu amaçla hem siyasetin kimlikleşmesine, hem de çatışmanın derinleşmesine zemin hazırlandı ve bu yönde hiçbir fırsat kaçırılmadı. (...) Eğer siyaset normalleşirse, PKK'nın ömrünün epeyce kısa süreceği ve ayakta kalmanın ancak farklı siyasi yaklaşımları ve kadroları içeren bir melezeleşme ile mümkün olabileceğini öngörmek hiç de zor değil...”

Türkiye’de siyasetin en fazla “normalleştiği” bir dönemde Kürtlerin Öcalan’dan soğuduğunun dehşetle itiraf edilmesi, ardından gerek PKK'nın gerek devletin bu normalleşmeyi bombalaması ve nihayet bugünlere gelişimiz size de çok anlamlı gelmiyor mu?

Bu süreci analiz etmek, şimdi hep birlikte kafa yordüğümüz “neden Kürt gençleri dağa çıkmaya devam ediyor” sorusuna cevap ararken işimize yaramaz mı?

- Gözlerim neden acıyor?

- Çünkü onları daha önce hiç kullanmadın!

Matrix filmindeki o unutulmaz diyalogu hatırlayacaksınız:

Neo: “Gözlerim neden acıyor?”

Morpheus: “Çünkü onları daha önce hiç kullanmadın!”

Bazı gazetelerimiz var, bazı gazetecilerimiz... Baktıkları ve yansıttıkları görüntüler gözlerini acıtmıyor, çünkü başkalarının gözleriyle görüyorlar. Kendilerine kalsa bir ömür boyu gazetecilik yapacaklar ve fakat gözleri hiç acımayacak! Diyorlar ki, biri bugünlerde suratlarına projektör tutmuş, onlar da gaflete düşüp bir an için açmışlar göz kapaklarını. Gözleri, hayatlarında ilk kez olmak üzere acımış, fakat yine de bir şey görememişler. Çünkü en devasız körlükle, görmek istemeyenlerin körlüğüyle malûlmüşler...

ADD’li muhabir, ABD’li muhabire haddini bildiriyor!

New York Times

’ın Türkiye muhabiri Sabrina Tavernise, Türkiye üniversitelerindeki başörtüsü yasağını ele alan bir haber yazmış gazetesine... Haberinin ana gövdesini, “Henüz Özgür Olamadık” platformundan Havva Yılmaz’la yaptığı söyleşi oluşturuyor. Ben haberi hem *Hürriyet*’in sunumundan hem de orijinalinden okuduktan sonra, gazetenin New York muhabiri Razi Canikligil’in şu aralar şehirdeki öbür gazetecilerle hiçbir temasının olmadığı sonucuna vardım. Çünkü o haberi öyle yansıttıktan sonra, meslektaşlarının karşısına çıkmasının deli cesareti gerektirdiği kanaatindeyim. Şahsen ben Canikligil’in yerinde olsam, Sabrina Tavernise’in şehirdeki öbür gazetecileri, “Bakın Razi benim haberimi nasıl yansıtmış” diye enforme etmiş olma ihtimalini düşünür, büromdan dışarı adımımı atmazdım. Bilmiyorum, belki de gerçekten çok cesurdur.

Ben, daha *Hürriyet*’in haberinin başlığını (“ABD’li muhabirden türban güzellemesi”) ve spotunu (“İslam dünyasında dini uyanış’ olarak tanımladığı türban yasağına karşı mücadeleyi öve öve bitiremedi”) görür görmez anladım nasıl bir metin okuyacağımı. Hiç yanılmamışım. Yerim dar, o nedenle neredeyse her cümlesi problemli bu haberden sadece iki çarpıtmaya dikkatinizi çekeceğim. Bunları göze alabilen bir muhabirin, başka neleri göze alabilmiş olabileceğini muhayyilenize bırakıyorum...

Birincisi: Muhabir, Tavernise’in Atatürk’ten “eski general” diye söz ettiğini belirtiyor ve okurlarda sanki onu yazı boyunca hep böyle andığı izlenimi uyandırıyor. Oysa bu sadece bir yerde, şöyle geçiyor: “Mustafa Kemal Atatürk, a former army general who pushed Turkey toward the West and cut its roots with the Ottoman East.”

Yani: "Eski bir general olan Mustafa Kemal Atatürk Türkiye'nin yönünü Batı'ya çevirdi ve onu Doğu'ya bağlayan Osmanlı'yla olan köklerini kesti."

Çok açık ki, bu kullanımda sadece Atatürk'ün geçmişine dair bir hatırlatma var, onu küçültme gayreti değil. Nitekim habere eşlik eden bir fotoğrafaltında şöyle yazıyor: "A portrait of the founder of modern Turkey, Mustafa Kemal Atatürk." Yani: "Modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk."

İkincisi: Tavernise'in haberinde, "mücadelelerinde 'kara mizah'ı kullanmayı seven Genç Siviller"e atfen anlatılan bir şaka ("Laik genç kızlar Marx'ı Marks & Spencer sanırmış"), *Hürriyet*'in haberinde şu hale gelivermiş:

"Tavernise, Marx dendiğinde başı açık kızların İngiliz 'Marks & Spencer' alışveriş merkezini anladıklarını, türbanlıların ise bunun ünlü filozofun adı olduğunu bildiklerini öne sürdü."

Maksat, "kötü kadın Tavernise"i *Hürriyet* okurlarının önüne atmak değil mi, salla gitsin! Nitekim habere tam 305 yorum girilmiş ve görseniz neler var neler...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İmralı, Diyarbakır ve basın: Çatışma gazeteciliği işte budur!

Alper Görmüş 24.10.2008

Barış gazeteciliğinin önde gelen isimleri Annabel McGoldrick ve Jake Lynch, çatışmayı sürdürmeyi değil, barışı isteyen ve ona odaklanan gazeteciler için 17 maddelik bir kılavuz yazmışlardı. Doç. Dr. Süleyman İrvan'ın bir makalesinde tamamına yer verdiği bu maddelerden bir bölümünü aşağıda dikkatinize sunacağım. Her bir maddeyi okurken, bir yandan da ülkemizde 30 yıldır süren çatışmada gazetecilerimizin nasıl bir sınav verdiğini gözden geçirin. (Bazı maddelerin sonunda, parantez içinde benim bazı hatırlatma-yorumlarım olacak). Ardından, "Öcalan, İmralı'da şiddete maruz kaldı" iddialarını takip eden tehlikeli tırmanış sırasında gazetelerin ve gazetecilerimizin ne yaptığına ve ne yapmaları gerektiğine bakacağız birlikte.

McGoldrick ve Lynch'in işaret ettiği 17 maddeden bir bölümü şöyle:

1) Bir çatışmayı sadece iki tarafın çatışması gibi göstermekten kaçının. Çünkü, iki tarafın çatışması gibi gösterildiğinde bunun mantıksal sonucu birinin kazanması ve diğerinin kaybetmesidir. Barış yanlısı bir gazetecinin yapması gereken, iki

tarafı farklı amaçlar peşinde koşan pek çok küçük gruba ayırarak, yaratıcı çözümlere kapı aralamaktır. (Mesela: PKK ile DTP'nin neredeyse yekpare bir blok oluşturduğu yönündeki haber ve yorumlardan kaçınınız.)

2) “Ben” ve “öteki” gibi keskin ayrımlar yapmaktan kaçının. Böyle yapıldığında, diğer taraf bir “tehdit” ya da “düşman” olarak kurulacak bu da şiddeti haklılaştırmada kullanılacaktır.

3) Çatışma sanki sadece şiddetin meydana geldiği zamanda ve yerde varmış gibi davranmayın. Bunun yerine, çatışmanın başka yerlerde şimdi ve gelecekte insanlar için sonuçlarını ve bağlantıların izlerini sürmeye çalışın. Sonuçtan kimler kazançlı çıkacak, kimler kaybedecektir?

4) Bir şiddet eylemini ya da şiddet politikasını sadece görünür etkileri açısından değerlendirmeyin. (Ceset saymakla yetinmeyin, o cesetler kimleri, nasıl etkiliyor, ona da bakın.)

5) Tarafları, sadece liderlerinin ağzından bildik talepleri ya da pozisyonları içeren açıklamalarla tanımlamaktan kaçının. (Emine Ayna şöyle dedi, şu da şunu dedi ile yetinmeyin, başka, sıradan insanlarla da konuşun.)

6) Şiddetin sorumlusu olarak birisini suçlamaktan kaçının. Bunun yerine, ortak sorunların nasıl hiçbir tarafın arzulamadığı sonuçlara yol açabileceğini görmeye çalışın.

7) Sadece bir tarafın acılarına, korkularına ve üzüntülerine odaklanmayın. Böyle bir odaklanma, tarafları “caniler” ve “kurbanlar” şeklinde ayırır ve çözümün canileri cezalandırmaktan geçtiğini ima eder. Bunun yerine, tüm tarafların acılarının, korkularının ve üzüntülerinin eşit derecede haber değeri taşıdığı bir yaklaşımı benimseyin. (Falkland savaşında Arjantinli ve İngiliz asker annelerine eşit söz hakkı veren ve eleştirildiğinde, “Benim için bir İngiliz askerin annesinin acısıyla bir Arjantinli askerin acısının arasında fark yoktur” diyen BBC genel yayın yönetmeni gibi davranın.)

8) “Saldırgan”, “zalim”, “cani”, “vahşi”, “barbar” gibi şeytanlaştırıcı sıfatlar kullanmaktan kaçının. Bu sıfatlar bir tarafın yaptığını diğer tarafın gözünden betimlemeye yarar. Gazeteci bunları kullandığında taraf haline gelir ve şiddetin tırmanışını haklılaştırmaya yardım etmiş olur.

9) “Terörist”, “aşırı” “fanatik”, “köktendinci” gibi sıfatlar kullanmaktan kaçının. Çünkü, bu sıfatlar daima “biz”im “öteki”lere ilişkin tanımlamalarımızdır. Hiç kimse kendisini tanımlamada bu sıfatları kullanmaz. Dolayısıyla bir gazeteci bu sıfatları kullandığında taraf tutmuş olur. Bu sıfatlar atfedilen kişinin mantıksız hareket ettiğini, dolayısıyla böyle bir kişiyle müzakere yapmanın anlamsız olduğunu ima eder. Bunun yerine, kişilerin kendilerine verdikleri isimleri kullanın ya da betimlemelerinizde daha özenli olun.

10) Sadece bir tarafın yaptığı insan hakları ihlallerine, işlediği suçlara odaklanmayın. Bunun yerine, çatışmada yanlış yapan tüm tarafları haberleştirin, tüm suçlamaları ve iddiaları aynı ciddiyetle değerlendirin.

***

Biliyorum, bunları okuyan bazı meslektaşlarımız “ne diyo ya bu” türünden tepkiler verecek, bazıları da “Sen nerede yaşıyorsun be arkadaş” falan diyecek. Desinler. Farkında olmayabilirler ama gazetecilik böyle bir meslek. Evet, bu son cümlede bilerek “barış gazeteciliği” değil de “gazetecilik” dedim. Bence, bunlar yalnız “barış gazetecileri”nin değil bütün gazetecilerin uymaları gereken meslek ilkeleri olarak kabul edilmeli.

“Bana bir ekmek ver, ama Türkçe diyorum!”

İmralı’da cezasını çekmekte olan Abdullah Öcalan’a şiddet uygulandığı ve saçının kazıtıldığı yönündeki iddialardan sonra başta Diyarbakır olmak üzere Güneydoğu’nun tamamına yayılan protesto gösterileri tehlikeli bir noktaya ulaştı. Merkez medya gazeteleri ve televizyonları gösterileri iki gün boyunca, yukarıda özetlenen ilkelerin tam tersi neyi gerektiriyorsa o tarzda yansıttı.

Dikkate değer istisnalar da vardı. Kayda geçirilmezse haksızlık sayılabilecek en iyi örnek *Vatan* gazetesinden geldi. Mine Şenocaklı, beş gün boyunca “Diyarbakır İzlenimleri”ni yazdı ve mikrofonunu sıradan Diyarbakırlılara tuttu. Çok öğretici, çok çarpıcı cümleler duyduk Diyarbakırlıların ağzından. Bu tanıklıklardan, geçmişin acı tecrübesiyle geleceğe ilişkin umutların birlikte ifade edildiği birini buraya alıyorum:

“Bu topraklarda uzun yıllar insanlara ana dilini yasakladılar. Çok acı çekildi, çok baskı oldu. PKK’nın ilk başlama yıllarında, Kürtçenin yasak olduğu dönemde insanımız fırından ekmek isterken, Kürtçe’Jimınra bı nan bıde bı Turki’ derdi. Yani ‘Bana bir ekmek ver, ama Türkçe diyorum!’ Böyle bir yasak olabilir mi? Devlet bizim yaşadığımız acıları anlamalı ve artık samimi davranmalı. Büyük devletse bu devlet, ilk adımı atar. Af çıkarsınlar, dağdakiler insin, ailelerinin yanına dönsün. Meselenin üzerine 30 yıldır topla tüfekte gidiyorlar. Neyi çözebildiler?”

Salı günü Demokratik Toplum Partisi (DTP) Genel Başkanı Ahmet Türk ve DTP milletvekillerinin okuduğu bildiriyle gerilim biraz daha tırmandı. Çarşamba günü gazetelerin çoğu, Türk’ün “12 Eylül’den sonra Kürtler üzerinde siyasi, sosyal ve kültürel bir soykırım uygulandı” cümlesinin sadece “soykırım” bölümünü başlıklara ve spotlara çekerek, cümlelerin tamamını haberlerinin sonlarına saklayarak kötü niyetlerini gösterdiler. Diyarbakır’daki olayları sanki durup dururken çıkmış gibi göstermek, nedenini (Öcalan’a kötü muamele iddiaları) belirtmeler de, “öyle olsa bile sizin tepki göstermemeniz gerekir” imasında bulunmak, hikâyeyi sadece “bizim” açımızdan yansıtip, çatışma gazeteciliği binasına bir tuğla daha koymak değil midir?

Yıldıray Oğur, Öcalan'ı Woodoo bebeğine benzeterек çok şey anlatan mükemmel bir yazı yazdı çarşamba günü. Gerçekten de durum tam dediğı gibi: Ona bir iğne batırıldığında, yalnız bir kişi değil, binlerce insan iğne yemiş gibi hissediyor kendisini.

Gazetelerimiz, Ahmet Türk'ün, "Oradaki en ufak onur kırıcı uygulamanın Kürtlerin onur ve iradelerini kırmaya yönelik olduğunu biliyoruz" cümlesine de çok kızdığı anlaşıyor.

İyi de, bu bir olguysa, Kürtler gerçekten de öyle hissediyorlarsa ne yapacağız?

Son günlerdeki tırmanışın büyümesini gerçekten istemeyen bir gazeteciliğın samimi olduğunu göstermek için, Öcalan'ın bir Woodoo bebeğı gibi kullanılmasının önüne geçmek yönünde bir gayret sergilemesi gerekir. Bunun için de Öcalan'ın hükümetin (Adalet Bakanlığı'nın) kontrolündeki bir cezaevine nakledilmesinden başka bir yol görünmüyor.

Bakalım önümüzdeki günlerde bu yönde bir gayret görebilecek miyiz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakır Cezaevi'ni kapattırarak televizyon kanalları aranıyor...

Alper Görmüş 28.10.2008

"Evimize nereden, nasıl gelmişti, kim getirmişti, hatırlamıyorum. Çocuk kalbimizle, yerinden, yurdundan koparılışına üzölmüştüğ. Çok geçmeden, kavminin o meşhur ürkekliğinden eser kalmamış, ailemizin bir ferdi olmuştu. Annemle babamın altıncı çocuğı gibiydi.

"Kekliği, babamın kucağından inmezdi. Onun elinden yer, onun elinden içerdi. Babamın dizinde dinlenirdi. Sevgisi için yarışan biz çocukları, babamla kekliğinin muhabbetini kıskanmazdık desem yalan olur. O da babama inanılmaz sadıktı. Babam evde yokken, onun sobanın arkasında kurulu minderinden kalkmazdı. Kimseyi oraya oturtmazdı. Gagası ile oturarı pişman ederdi.

"Cismi küçücük, varlığı bir o kadar baskındı. Belki ondandır, ad koymaya gerek duymadık. 'Kewa Babo,' yani 'Babamın Kekliği' dedik sadece. Derken, bir gece babamı bizden ve kekliğinden koparıp oraya, 'Beş No'lu'ya götördüler..."

Avukat Rojbin Tugan'ın satırları çoğunuza tanıdık gelmiştir, çünkü daha pazar günü *Taraf*'ta okudunuz. O, “Kewa Babo ya da Diyarbakır Cezaevi” başlıklı ciğerdelen yazısını, “Diyarbakır Cezaevi kapatılsın” kampanyasının bir parçası olarak mı kaleme aldı, bilmiyorum. Şu satırlar, bu ihtimali güçlendirir gibi: “(...) Tek kelime Türkçe bilmeyen, ancak gözyaşları ile babamla konuşabilen babaannemle ağabeyimin gördükleri o yer... Bu ülkenin geleceğini rehin alan zebaniler evi... Oradan sağ çıkabilmiş, gözlerinden bildiğimiz babamızın bakışları da yetti yaşadıklarını anlamamıza... Ama babamla biz Diyarbakır suskunluğumuzu bozmadık. Bugüne kadar ne biz sorabildik canım babama orada ne yaptıklarını, ne de o bize anlatabildi.”

Oku, dayanabilirsen...

78'liler Girişimi'nin geçen yıl başlattığı “1980'li yıllarda Diyarbakır Cezaevi'nde yaşananların soruşturulması ve sorumluların yargılanması” kampanyasından sonra, Kronik Muhalif grubu da (www.kronikmuhalif.com) geçtiğimiz günlerde cezaevinin kapatılmasını hedefleyen bir kampanya başlattı:

“Bu kanı ve savaşı durdurmak için; Kürt Sorunu'nun çocukluğuna inilmesini talep ediyoruz. Biz aşağıda imzası bulunanlar; hâlâ çevresinde yaralı insan çığlıklarının yükseldiği, Türkiye Cumhuriyeti'nin en büyük katliam kalelerinden biri olan, DİYARBAKIR CEZAEVİ'nin kapatılmasını istiyoruz. Madem ‘kapatma’yı bu kadar seviyorsunuz; DTP’yi değil, DİYARBAKIR CEZAEVİ’ni kapatın!”

Yürekten katıldığım bu kampanyada benim de tuzum bulunsun diye, bugün köşemi bu konuya ayırıyorum.

Kamuoyu (“Türk kamuoyu” desem daha doğru olacak galiba), Diyarbakır Cezaevi gerçeğiyle ancak 2002'den sonra tanışabildi. *Serbestî* dergisinin yayımladığı tanıklıkları özetleyip aktaran *Radikal* gazetesi (Kasım, 2003) sayesinde oldu bu. (Neşe Düzel, ondan da önce, Haziran 2003'te o tanıklardan biri olan Selim Dindar'la uzun bir söyleşi yapmıştı.)

Kampanyayla, nasıl bir cezaevinin kapatılmasının istendiğini anlayabilesiniz diye, bugün size Selim Dindar'ın Neşe Düzel'e verdiği söyleşiden bölümler aktaracağım. Kampanya sürerken belki *Serbestî*'deki öbür tanıklıkları da dikkatinize sunarım.

“Biz ölüyüz...”

Selim Dindar anlatıyor:

“Dışarıdaki beton avludaki eğitimden canlı dönemeyeceğimizden korkuyorduk. Çünkü bu eğitimler işkenceyle yapılıyordu. Avlunun ortasında bir kapak vardı. Oradan hapishanenin ya da mahallenin lağımı akıyordu. Her birimiz tek tek o lağım suyunun içine indiriliyorduk. Lağımın içinde nefesimiz kesilene kadar tutuluyorduk. Diyarbakır Cezaevi’nde yatan herkes yaşadı bunu. O pisliği içmedim, yemedim diyen gururu yüzünden yalan söylüyordur. (...) Kıştı, bir hafta boyunca gece o beton avluda suyun içinde yatırıldık. İhtiyacımızı suyun içinde yapıp, ısınmaya çalışıyorduk.

“Elimde sigara söndürme izini görüyorsunuz. Yumurtalık bölgemde de sigara, kibrit söndürdüler. Mahkemede bir hemşerime tebessüm ettim diye bir gardiyan elime beş milimlik çivi çaktı. Copu ısırtıp, tekmeyle vurdular ve sonra ağzımdan dişlerimi copla birlikte çıkardılar. Ağzıma soktukları copu sağa sola döndürdüler, gördüğünüz gibi ağzımı bir yanından yırttılar. İnsanoğlunun bunları nasıl yapabildiğini hâlâ kavrayamıyorum. Gözümün önünde öyle çok olay oldu ki. Ölümler, işkenceler... Abbas Çelik diye bir köy sahibi vardı. Oğluyla birlikte içerideydi. Oğluna soktukları copu çıkartıp babanın ağzına veriyorlardı. Sonra babaya soktuklarını oğlunun ağzına veriyorlardı.”

Dindar, Neşe Düzel’in, bu kadar ağır işkencelerden sonra gerçeklikten kopup kopmadıkları yönündeki bir soruyu da şöyle cevaplamıştı o şöyleşide:

“Mesela Mehmet Salih Besen olayında gerçeklik duygumu ben tamamen yitirdim. 50 yaşlarındaydı. TKİ’de memurdu. Kendisini ve bizleri ölü zannediyordu. ‘Biz ölüyüz, şu anda kabirdeyiz’ diyordu. Biz, ‘Amca yok öyle bir şey, gerçek hayattayız’ desek de, koğuşun aslında bir mezar olduğunu öyle mantıklı savunuyordu ki, ben dahil bazılarımız ölü olduğumuza inanmaya başlamıştık. Mesela cuma günleri görüşme günümüzdü. Bize soruyordu. ‘Bizi ziyarete gelenlere biz dokunabiliyor muyuz? Hayır. Bize uzaktan bakıyorlar, ağlıyorlar ve gidiyorlar. Çünkü onlar bizim kabrimizi ziyaret ediyorlar. Cizre’de biliyorsunuz kabir ziyareti cumalarındır’ diyordu. Gardiyanların da Zebani olduğunu söylüyordu. Gerçekten de koğuşun camları boyalıydı. Biz dışarıyı göremiyorduk, koklayamıyorduk, duyamıyorduk.

(...) Ben ülkemizde geçmişte yaşanan bir vahşeti anlatıyorum. Bugün 43 yaşındayım, Diyarbakır Cezaevi’nden konuşulduğunda hâlâ hayattan kopuyorum. İçimdeki fren boşalıyor, bağırarak, ağlamak, haykırmak istiyorum. Benim hanımım ve çocuğum var. Kalabalık bir ailem ve dost çevrem var. İçimdeki frene basamıyorum ve herkesin önünde hüngür hüngür ağlıyorum, ağlıyorum...”

Selim Dindar, bu korkunç gerçekliği ölümle protesto etmeye karar veren dört mahkûmun kendini yakışlarına da tanıklık etmiş:

“Ferhat Kortay hemşerimdi, elektrik mühendisiydi, samimiyetimiz vardı. Sabaha karşı saat üç sularında koğuşta müthiş bir patlama oldu. Bir arkadaş alevlerin üstüne su döktü. Alevlerin içinden bir ses geldi. ‘Bu bir yangın değil, eylem. Kahrolsun işkence, kahrolsun vahşet’ dedi. Alevler küçüldüğünde biz o dört insanı kafa kafaya vermiş gördük. Ben Ferhat Hoca’nın başucuna gittim. Eğildim, ‘Hocam bir şeyler söyle’ dedim. Dişleri kenetlenmişti. Tıslar gibi bir sesle zorlukla, ‘Bana türküyü söyle’ dedi. ‘Sevdalım’ adında çok sevdiği Kürtçe bir aşk türküsüydü bu. Ben ağlayarak türküyü

söylemeye başladım. Beni teselli etmek ister gibiydi. Ağlamamam için bana tebessüm etti. Tebessüm ederken yanaklarından etler dökülüyordu.”

Neşe Düzel, o söyleşinin sunuşunda şöyle demişti: “Hasan Cemal son çıkardığı ‘Kürtler’ kitabıyla ilgili kendisiyle yaptığım konuşmada, medya adına bir özeleştiride bulunarak ‘Eğer biz gazeteciler, 12 Eylül döneminde Diyarbakır Cezaevi’nde yaşananları tam anlatsaydık, bu ülkede belki bazı şeyler değişirdi’ demişti. Medya o dönemde Diyarbakır Askeri Cezaevi’nde olanları anlatmadı. Ama medya bu dönemde de yaşanan o korkunç vahşetle yüzleşmeye pek yanaşmıyor. Halbuki Diyarbakır Cezaevi, Kürt sorununda büyük dönemeçlerden biri.”

Ben, Neşe Düzel’in söyleşisini okuduktan sonra kendimi bir hayale kaptırmış, şöyle yazmıştım: “(...) Vakit hâlâ geç değildir ve o günleri bize anlatmaya başlayacak bir yayıncılık, bu ülkenin demokratikleşmesi için tayin edici önemdedir... *Radikal* ve Neşe Düzel sağ olsunlar, onlara ne kadar teşekkür etsek az olur ama bu gazetenin eti ne budu ne? Öyleyse hadi bakalım bu ülkenin büyük televizyonları ve büyük kanalları... Hadi cesaret...”

Aradan tam beş yıl geçti ve bu görev hâlâ sahibini bekliyor. Yürekten inanıyorum: Böyle bir yayıncılık Diyarbakır Cezaevi’ni kapattırmakla kalmaz; zaten devletin esiri olan insanlara reva görülen bu zulmün zannedildiği gibi “amaçsız” değil, onları tahliye olduklarında dağlara sürme hedefine yönelik “amaçlı” bir eylem olduğunu da açığa çıkartır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürriyet sansürünün gözünden kaçmış Yalçın Bayer bombaları...

Alper Görmüş 31.10.2008

Bugün köşemi haddinden fazla ciddi ve önemli bir konuya ayıracaktım, fakat *Hürriyet* gazetesi genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök’ün gazetede bir “sansür” olayını fâş eden yazısı (28 ekim) zihnimde öyle eğlenceli çağrışımlara yol açtı ve bunları sizinle paylaşma konusunda öyle büyük bir arzu duydum ki, fazlaca düşünmeden ilk planımdan vazgeçiverdim (ilk planımda ne olduğunu salı günü görürsünüz).

Daha başlıktan (“*Hürriyet*’te bir sansür olayı”), her şeyi bütün açıklığıyla anlatacağını ima ediyordu Ertuğrul Özkök... Nitekim:

“*Hürriyet*’te ‘sansür’ örneği mi istiyorsunuz? Buyurun size daha geçen cumartesi günü yaşanan bir sansür ‘vakası’. Sansürü yapan sadece ben değilim. Bir de suç ortağım var. Geçen cumartesi günü yazı işlerinde dolaşırken, ilginç bir tartışmaya tanık oldum. Yazı İşleri Müdürümüz Doğaner Gönen, yazarımız Yalçın Bayer’le tartışıyordu. Bir okuyucusu, Yalçın Bayer’e ilginç bir şey yazmıştı. Özellikle muhafazakâr gazeteler, Ergenekon davasıyla ilgili temsili resimler yayınlıyor. Bayer’in okuyucusu, ‘Bir dinci gazetede yayınlanan fotoğrafta, sanıklardan birinin kasıtlı biçimde Atatürk’e benzetildiğini’ iddia ediyordu. Böylece o mahkemede Atatürk’ün de yargılandığı havasını vermek istiyorlardı. Doğaner Gönen, telefonda Yalçın Bayer’e, ‘Bunun saçma bir iddia

olduğunu, resimdeki kişinin kesinlikle Atatürk'e benzemediğini' anlatmaya çalışıyordu. Tartışmaya ben de müdahil oldum. Gerçekten saçma sapan bir iddiaydı. Sonunda ikimiz, Yalçın Bayer'i ikna etmeyi başardık ve o da okuyucu mektubunu koymamayı kabul etti."

Özkök, bu "sansür" olayından, birincisi "araçsal", ikincisi "ilkesel" olmak üzere iki sonuç çıkartmıştı:

Araçsal sonuç (isim vermeden, Emin Çölaşan'ın "Özkök benim yazılarımı sansürlüyordu" iddialarına cevap veriyor): "Evet biz *Hürriyet*'te 'ortak aklın'; saçmalıklara, yalan dolan iddialara, komplo teorilerine yol vermemesini sansür olarak nitelemiyoruz. Ama kendini 'Tanrı yazar' kabul eden bazıları geçmişte, yalanlarına, iftiralarına müdahaleleri 'sansür' diye yutturmaya çalışmaktan vazgeçmiyor. Biz de diyoruz ki, onlara göz yummak, 'basın özgürlüğü' değil, suç ortaklığıdır."

İlkesel sonuç: "Neyse asıl konum sansür değil, toplumdaki bölünmenin 'deli saçmalarını' bile, toplumun bir bölümünün gözünde nasıl 'makul' ve 'itibarlı' gerçekler haline getirdiğini anlatmaktı. Kutuplaşmanın körleştirdiği gözler, yozlaştırdığı akli melekeler, en mantıksız şeyleri bile geçer akçe haline getiren canavarlara dönüşüyor. Mahkeme salonunda çizilen acemi temsili resim bile, toplumun bir bölümünün gözünde, inanılmaz bir komplo teorisinin malzemesi olabiliyor."

İzninizle "Tanrı yazar"la ilgili bölümü geçip "asıl konu"ya, yani "Toplumdaki kutuplaşmanın deli saçmalarını 'makul' ve 'itibarlı' gerçekler haline getirme süreci"ne odaklanmak istiyorum.

Örneğimizde, "kutuplaşmanın körleştirdiği gözler"ın sahibi, bir okur... "Genel yayın yönetmeni" ve "yazı işleri müdürü" ile el ele vererek, okurun gazına gelmesi an meselesi olan "yazar"ı son anda ikna ediyorlar.

İyi de, aynı ikilinin (hatta hepsi de mühimadamlardan oluşan üçlünün, dörtlünün, beşlinin) okurları kutuplaşma gazına getirmekten başka bir amacı olmayan ve yayından sonra tamamı genel yayın yönetmeninin "hatalıydık"ına bağlanan *Hürriyet* manşetlerini ("Mini etekli kızı diri diri yaktılar", "türbanlı doktorlar testis ultrasonunu çekmedi", "Bir kadeh rakı artık yasak" vs. vs.) ne yapacağız?

Bayer'den unutulmaz "deli saçmaları"

Yalnız bir dakika: Yazının başında size "eğlenme" vaadinde bulunmuştum, o nedenle bu "ciddi" manşetleri geçip, Yalçın Bayer'in köşesine geliyorum... Valla, ben Bayer'in yerinde olsaydım, "sansürcü ikili"nin bu son olay vesilesiyle kendi üzerine gelmelerinden çok, köşesini hiç okumuyor olmalarına alınırdım. Öyle ya, okuyor olsalardı, o köşenin bu işlerin "odağı" olduğunu; yazar ve okurlarının birbirlerini karşılıklı olarak gaza getirmeleri suretiyle "en mantıksız şeyleri bile geçer akçe haline getiren canavarlara dönüştüklerini" görürler, "ortak aklın" gereğini yerine getirerek "*Hürriyet* sansürü"nü devreye sokarlardı.

Bugün size, bu köşede yer alan "sansürlük" vakalardan benim bir ve iki numaralarımı özetleyeceğim...

Birinci vaka: "Halka eşek eti veren belediye..." Bu, Yalçın Bayer'in 11 Ekim 2003 tarihli yazısının başlığıydı. Devamında ise şu satırlar vardı: "Eminönü Belediye Meclisi'nde geçenlerde ilginç bir istifa olayı meydana geliyor. Saadet Partili (SP) Abdülhakim Yeşilırmak, bir anda söz alarak Meclis üyelerini şoke eden bir açıklama yapıyor: 'Siz fakir vatandaşlara yemek veriyorsunuz. Yemekte verdiğiniz etleri ben kebab eti sanıyordum, maalesef bunlar eşek etiymiş. Artık bu partide kalamam, istifa ediyorum.'"

İşin aslı: Partisiyle (SP) anlaşmazlığa düşen Yeşilırmak, bir belediye meclisi toplantısında söz alarak şöyle diyor (tutanaktan): "Sayın Başkan, değerli meclis üyeleri, siyasetin böyle olduğunu bilseydim, siyasete girmezdim. Girdiğime de pişman oldum. Onun için kusura bakmayın, ben artık yokum. Haydi, Allahaismarladık. (...) Affedersiniz, kebab kokusu geldi. Gittim eşşek dağlıyorlar."

Tam anladığınız gibi: İstifacı meclis üyesi, SP'de "umduklarıyla buldukları arasındaki büyük fark"ı anlatmak için hepinizin bildiği halk deyimine müracaat ediyor; hepsi bu... Ve bu laf, muhtemelen "Ergenekon sanığını Atatürk olarak çizmişler" diyen okura benzer biri CHP'li belediye meclisi üyesi tarafından Yalçın Bayer'e öyle bir anlatılıyor ki, işte karşımıza bu sonuç çıkıyor.

Bayer, her şey ortaya çıktıktan sonra da meselenin içinden şöyle sıyrılıvermişti: "(...) SP'den istifa ederken 'Ben niçin belediye meclis üyeliğini bırakıyorum? Eskiden burnuma kebab kokuları geliyordu, şimdi eşek kokuları geliyor' diye konuşmuştu. Bu sözler bazı vatandaşlar ve belediye personeli arasında tedirginlik yarattığından yemeklerde eşek eti bulunduğu iddiaları ortaya atılmıştı."

"Bayan yanı yok"tan irtica türetmece!

İkinci vakamız ise Bayer'in 5 Aralık 2007 tarihli sayfasında cereyan etmişti. "Bayan yanı yok" başlıklı yazıda şöyle deniyordu:

"İstanbul'da üniversite okuyan bir kız öğrenci; Ulusoy firmasına telefon ediyor. Bayram arifesinde İzmir'e yer olup olmadığını soruyor. Ulusoy'un rezervasyon hattındaki ses 'Var' diyerek soruyor: 'Siz mi gideceksiniz?' Evet yanıtını alınca da 'Bayan yanı yok!' diyor. Kız öğrenci şaşırarak, biraz da alay edercesine 'Bay yanı yok mu?' diye soruyor. Hattan şu cevabı alıyor: 'Bizim böyle bir uygulamamız yok!' Kız öğrenci daha fazla konuşmaya gerek duymadan telefonu kapatıyor."

... Ve Yalçın Bayer'in yorumu: "Otobüsleri namaz için durdurmaya başlayan zihniyet, artık otobüsleri tamamen harem-selamlık haline getirirse, Türkiye nereye gidiyor sorusunu daha fazla sorgulamamız gerekmiyor mu?"

Çok uzağa gitmeye gerek yok, Bayer, arkadaşı Bekir Coşkun'un "sevdalılarının koluna takılıp saçlarını savura savura yürüyen çağdaş genç kızlarımız"a sorsaydı, onların da 10 saatlik, 15 saatlik yollarda hiç tanımadıkları erkeklerle yan yana seyahat etmek istemeyeceklerini öğrenebilirdi. Yine, küçük bir soruşturma, bu uygulamanın "irticacıların iktidarında" ortaya çıkmadığını, hep böyle olduğunu gösterebilirdi ona.

Fakat bu o kadar "yok artık" dedirten bir "irtica geliyor" uyarısıydı ki, Bayer'in okurları bile bu kez katılmamıştı ona. Yazar, ertesi gün, okurlarının çoğundan uygulamaya itiraz etmediklerini gösteren mesajlar aldığını itiraf etmek zorunda kaldı.

Bu sonuca bakınca, "Yoksa" diyorum kendi kendime, birinciliği "Bayan yanı yok"a mı vermeliydim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Olgunlaşmış bir iddia olarak "PKK-Ergenekon bağı" ve gazetecilerin görevi...

Alper Görmüş 04.11.2008

Bizim meslekte bazen şöyle olur: Biri orta yere inanılması neredeyse imkânsız bir iddia bırakıverir... Bu türden iddiaların bir bölümü hiçbir yere ulaşmaz, fakat bazıları yeni bilgiler, tanıklıklar, şüpheler, tesadüfler ve olgularla birlikte gazetecilerin kafasında yer etmeye başlar. Henüz, iddianın konusu olan kişi ya da kurumlara soru sorma aşamasına gelinmemiştir, henüz gazetecilerin kendi kendilerine soru sorma, sorulara cevap verme, bu yolla iddiayı olgunlaştırma aşaması idrak edilmektedir. Bu gazetecilik çabaları neticesinde nihayet iddia, ona konu olan kişi ve kurumlara soru sorabilecek kadar olgunlaştırılır ve böylece gazetecilerin gerçeği arama çabalarında yeni bir aşamaya ulaşılmış olur.

Türkiye’de, devlet içindeki karanlık güçlerle PKK’nın ya da PKK içindeki bazı kesimlerin örtülü bir işbirliği içinde olabilecekleri iddiası, bütün bu aşamalardan geçti, olgunlaştı. İddia, bugün artık şaşkınlıkla karışık da olsa herkes tarafından ciddiye alınıyor. Ergenekon davası konusunda *Zaman* gazetesine (2 kasım) bir demeç veren Londra’daki King’s College Üniversitesi Savunma Araştırmaları Bölüm Başkanı Bill Park, “Bu ilişkinin kendisini çok şaşırttığını, Türk halkının bu olayı anlaması için davanın kesintisiz bir biçimde devam etmesi” gerektiğini söylüyor.

Ve kesintisiz gazetecilik...

Bu sarsıcı iddianın gerçek boyutlarının ortaya çıkması hususunda hukuk ve mahkemeler dışında kendisini “görevli” addetmesi gereken bir meslek grubu daha var: Gazeteciler... Türkiye’nin gazetecileri hafıza yolculuklarına çıkarak, iz sürerek, karşılaştırmalar yaparak, iki örgütlenme arasında bağ şüphesi doğuran her olaya özel bir dikkatle odaklanarak ve tanıklıklara başvurarak hakikatin ortaya çıkmasında hukukla birlikte önemli bir rol oynayabilirler, oynamalıdır.

Benim dikkatimi çeken bir nokta şu: Ergenekon iddianamesiyle birlikte iyice ciddileşen bu iddia köşelerde belirgin bir dikkat ve heyecana yol açmış olsa da, aynı dikkat ve heyecanı haber sayfalarında göremiyoruz. Denilebilir ki, bir yorum pekâlâ spekülatif bilgilerle yazılabilir, fakat haber öyle yazılmaz. Doğru, zaten benim de kastettiğim o değil. Gerek o spekülatif bilgileri sinama, gerekse de yeni bilgilere ulaşma yolunda kat edilecek meşakkatli yolculuktan söz ediyorum ben. Fakat bunun için her şeyden önce gazetelerin-gazetecilerin söz konusu iddiayı bir mesele olarak önlerine koymaları ve üzerinde çalışmaya başlamaları gerekir. Konu üzerinde zihinsel bir odaklanma olmaksızın hiçbir yere gidilemez. Bu türden, zor ve yoğunlaşma gerektiren gazetecilik alanlarında oradan buradan gelen bölük pörçük bilgiler kızgın sac üzerine düşen su damlaları gibi ânında buharlaşır, hiçbir işe yaramaz.

Yukarıda, ilk ivmesini spekülatif yorum ve iddialardan alan ve onların sınanması temelinde yürütülen bir habercilikten söz edip, bunun, sözünü ettiğimiz iddia çerçevesinde de fonksiyonel bir yöntem olabileceğini ima ettim.

Bu söylediğimi, Abdullah Öcalan’a İmralı’da kötü muamelede bulunduğu iddialarından sonra başlayan olayların yorumlandığı bir köşe yazısı ile onu izleyen bir manşet haberi aktararak açmaya çalışayım...

Sözünü ettiğim köşe yazısına, 24 ekim tarihli, “İmralı, Diyarbakır ve basın: Çatışma gazeteciliği işte budur” başlıklı yazımda değinmişim. Oradan aktarayım:

“Yıldıray Oğur, Öcalan’ı Woodoo bebeğine benzeterek çok şey anlatan mükemmel bir yazı yazdı çarşamba günü. Gerçekten de durum tam dediği gibi: Ona bir iğne batırıldığında, yalnız bir kişi değil, binlerce insan iğne

yemiş gibi hissediyor kendisini.”

Yıldıray Oğur’a göre, benzerlerini daha önce de gördüğümüz ve hep aynı sonucu doğuran (Güneydoğu’da büyük toplumsal olaylar) bu “iğne batırmalar”ın müsebbibi, Öcalan’ı İmralı’da kontrolü altında tutan güçlerdi.

“Aaa... Ne tesadüf!”

Şimdi sıra yukarıda değindiğim manşet-habere geldi... *Vakit* gazetesi, Oğur’un yazısından üç gün sonra (25 ekim), Öcalan’a kötü muamele iddialarına ve dolayısıyla olayların ortaya çıktığı günlerde Türkiye’de başka neler olduğuna göz atan bir haber yayımladı. “Aaa... Ne tesadüf!” başlıklı manşet-haberin alt başlık ve spotlarında şöyle deniyordu:

“Ergenekon-PKK bağlantılarının deşilmeye başlandığı her yargılama sürecinde, DTP’lilerin Öcalan ile ilgili asılsız bir iddia ortaya atarak, kamuoyunun dikkatini başka yönere sevk etmesi ve yargıyı etkileme çabası içine girmesi dikkatleri çekiyor... ÖCALAN ZEHİRLENDİ İDDİASI: Küre ve Atabeyler operasyonları ve ardından yargılamanın başladığı süreçte, yargının derinlere inmesi ve davanın PKK’ya uzanması üzerine ‘Öcalan zehirlendi’ iddiaları ortaya atılmıştı... ‘KAFASI KAZITILDI’ İDDİASI: Ergenekon’un ilk ayağı olan Girdap operasyonunda VKGB lideri Taner Ünal’ın gözaltına alınıp tutuklanmasının hemen ertesi gününde ‘Öcalan’ın kafası kazıtıldı’ iddiaları gündeme getirilmişti... ŞİMDİ DE İŞKENCE İDDİASI: Asrın davası olarak nitelenen ve iddianamesinde PKK-Ergenekon ilişkilerine sayfalarca yer verilen Ergenekon duruşması sürecinde ise bu defa da ‘Öcalan’a işkence yapıldığı’ iddiası ortaya atıldı.”

Yıldıray Oğur’un köşesi ile *Vakit*’in haberi arasındaki “yorum farkı”na takılmayın lütfen, işin o yanı, tartıştığımız mesele açısından tali bir mesele... Fakat yine de ben kendi düşüncemi söyleyeyim: Bana kalırsa, Yıldıray Oğur’un yorumu (“birilerinin Öcalan’a İmralı’da gerçekten de iğne batırdığı”) bir köşe yazısı çerçevesinde makuldür, fakat *Vakit*’in yorumu (“iğne falan batırılmıyor, bunlar yalan”) bir haber çerçevesinde makul değildir. İmralı’da Öcalan’ı kontrol eden güçlerin asla böyle şeyler yapmayacağı görüşü köşe yazılarında savunulabilir, fakat bir haberin böyle bir yükün altına girmesi hiç doğru olmaz. Kaldı ki, “The Köşe Yazarı” Ertuğrul Özkök bile “O gün İmralı’da ne oldu?” başlıklı yazısında (1 kısım) *Vakit*’ten çok daha temkinli bir dil kullanmayı tercih etmişti.

Asıl konuma dönersem: *Vakit*’in üç olayda geriye giderek yaptığı incelemeyi ben de kontrol ettim. Gerçekten de, “Öcalan’a kötü muamele” iddiaları, her seferinde derin devlet bağlantılı olduğu öne sürülen örgütlenmelerle ilgili çok önemli gelişmelerin yaşandığı günlere rastlıyor.

Siz ister Yıldıray Oğur’un ister *Vakit*’in yorumunu benimseyin, sonuç değişmiyor. O sonuç şudur: Bütün bu “tesadüf”ler, Türkiye’de, devlet içindeki karanlık güçlerle PKK’nın ya da PKK içindeki bazı kesimlerin örtülü bir işbirliği içinde olabilecekleri iddiasına çok kuvvetli karineler teşkil eden “tesadüf”lerdir.

Fakat şu da var: İyi gazeteciliğin bir unsuru da, varsayımlarını kuvvetlendiren gelişmeleri varsayımlarının kanıtı gibi görmemektir. Bu türden aşırı heyecanlar, gazeteciyi kendi varsayımlarının esiri yapabilir ve aslında başka bir yerde kendi mecrasında akmakta olan gerçeği iskalama sonucunu doğurabilir.

Örneğimize dönersek: Belki de bu “tesadüf”ler gerçekten de “tesadüf”ten ibarettir. Gerçekte *Vakit*’in haberinde ima edilen bağlantı yoktur ve “iğne”ler sırf Kürtlerden bir tepki alabilmek için batırılmaktadır.

Sonuç olarak: İyi gazetecilik, Ergenekon-PKK bağlantısını ciddiye almalı ve konu üzerinde yoğunlaşmalıdır,

fakat bu arada kendini "aşırı heyecan"lardan uzak tutabilmeyi de bilmelidir.

Hangi gazeteler "fotoğrafın cazibesi"ne yenik düştü?

Çok sert, keskin ve kararlı ahlaki tavırların sahiplerinden, neredeyse püritenlik ölçülerinde bir ahlaki pozisyon beklenir. Diyelim, yolsuzlukların amansız düşmanı olarak öne çıkmış bir siyasetçinin kaçak elektrik kullanması, onun yolsuzluk düşmanı imajını ânında sıfırlar.

Gazetelerimiz, muhafazakâriyle moderniyile, "Hüseyin Üzmez vakası"na ilişkin haklılığı su götürmez bir tavır haberciliğini gayet "sert, keskin ve kararlı" bir üslupla sürdürmeye devam ediyor. Fakat o ne? "14 yaşındaki B. Ç'nin yaş tespiti için kemik testine götürülürken" çekilmiş fotoğrafı bu gazetelerimizde (2 kasım) ne arıyor? Olacak iş mi bu? Hakikaten söyleyecek söz bulamıyorum, bu nasıl bir "dürtü"dür ki, yanlış olduğunu bile bile ondan kaçınamıyorsunuz?

"Fotoğrafın cazibesi"nden kendini alamayan gazetelerimizin adlarını zikretmekle yetiniyorum: *Sabah, Milliyet, Yeni Şafak, Vatan, Star, Akşam...*

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan'ın "pompalı" çıkışını gazetelerimiz neden değerlendiremedi?

Alper Görmüş 07.11.2008

3 kasım, akşam saatleri, 17.30-18.00 arası... Televizyonda, gazetecilerin sorularına cevap veren Başbakan'ı canlı yayında izliyorum... Kendisi görünmeyen, sadece sesini duyabildiğim bir gazeteci, Ümit Kıvanç'ın (*Taraf*, 5 kasım) "Bizde bile bazen gazeteciler normal gazetecilik yapar" diye takdirle karşıladığı gayet yerinde bir soru sordu. Soru aynen şöyleydi:

"Geçmişte ülkede çeşitli çatışma ortamları yaşandı. Dün de İstanbul'da bir vatandaş PKK sempatizanı gruba pompalı tüfekte kendince müdahale etti. Bu konuda vatandaşlara ne tavsiye ediyorsunuz?"

Aslında gazeteci, "Yasadışı gösterilere müdahale sadece devletin yetkisindedir, kendisine böyle bir görev vehmeden vatandaşlar bilmelidirler ki kendileri de yasadışı bir işe kalkmış olurlar ve onlar da karşılarında devleti bulurlar" türünden bir cevap beklentisiyle gollük bir pas vermişti Başbakan'a. Fakat gazetecinin umduğuyla bulduğu arasında dağlar kadar fark vardı. Cevap, şöyleydi:

"Vatandaşlarıma özellikle sabır tavsiye ediyorum. Fakat tabii bu sabır nereye kadar olacak. Bunun da endişesi içerisindeyim. Eğer siz vatandaşın mağazasının camlarını indirirseniz, vatandaşın hayatına kast ederseniz

hayatına kast ettiğiniz vatandaş kalkıp da eğer elinde böyle bir tedbiri böyle bir imkânı varsa, o da kendini savunma yoluna gidecektir. Yani bu tür yollara bu bir sevtir.”

Bu sözleri duyunca, ancak “zıplama”yla ifade edebileceğim garip bir harekette bulundum. Fakat “kendi kendini ayıplama” yöntemini kullanarak birkaç dakika içinde toparlandım. (Şimdi siz beni e-mail bombardımanına tutup yöntemin ayrıntılarını öğrenmek istersiniz, bunu engellemek için burada açıklıyorum: Kendi kendini ayıplama yöntemi, kabaca, “yakışıyor mu sana, sen bu topraklarda başbakanlardan ne laflar duydun, ne bu tuhaf hareketler, sakın ol, kendine gel” ya da benzeri bir uyarıyı kendi kendine yöneltme esasına dayanır.)

Toparlanır toparlanmaz, sonradan haklı olarak “katli vaciptir ve vatandaş tarafından katli dahi vaciptir” diye tercüme edilen bu sözlerin bir saat sonra izleyeceğim televizyonların ana haber bültenlerine “bomba gibi” düşeceği beklentisiyle baş başa buldum kendimi. Saat 19.00’da zıplaya zıplaya televizyonları dolaşmaya başladım, fakat hayır, beklediğimin zerresi bile gerçekleşmedi. Hiçbir kanal Başbakan’ın bu sözlerini ve sözlerdeki vahameti vurgulamıyordu. Bir umutla ertesi günkü gazeteleri beklemeye başladım.

“Erdoğan sabır tavsiye etti”

Ertesi gün (4 kasım)... Gazeteler önümde... Her zaman olduğu gibi *Taraf*’la başlıyorum... Sürmanşeti görünce anlıyorum: Belli ki *Taraf*’ın yazarlarındaki arkadaşlar da benim gibi duyar duymaz zıplamışlar: “ERDOĞAN’DAN ‘POMPALI VATANDAŞ’A: SABRET... Erdoğan İstanbul’da göstericilere pompalı tüfekte ateş eden şahsı savundu: Vatandaşın canına, malına kastediyorsun. O da kendini korur tabii, ama sabretsin.”

Güzel... Demek ki endişem (“haber akşam saatlerinde geldi, belki de gazetelerin ilk baskılarını okuyan bizim gibi taşralılar mahrum kalabilirler bu haberden”) geçerli değil... Koşullar gereği en erken baskılardan birini yapmak mecburiyetinde olan *Taraf* bile yetiştirebildiğine göre...

Nitekim, *Sabah* ve *Akşam*’daki ilgili haberler, bu akıl yürütmemin geçerli olduğunu söylüyor bana. Haber vardı da, nasıl vardı? İki gazetemiz sırasıyla “ERDOĞAN SABİR TAVSİYE ETTİ” ve “İNSAN DÜŞMANI BUNLAR” başlıklarını tercih etmişlerdi.

Gördüğünüz gibi meselenin özünü tümüyle ıskalayan, haberin en önemli ve çarpıcı kısmını gizleyen (artık bilerek mi bilmeyerek mi, bilemeyeceğim) başlıklar bunlar.

İçinizden “hiç vermeselerdi daha iyi” diyenler varsa, sizlere katılmadığımı söylemek isterim. Çünkü iki haberin içinde de Başbakan’ın sözleri vardı. Eh, hiç değilse okurlar onları görebilir, bu vahim sözler konusunda bilgi sahibi olabilir, ilaveten de “bu nasıl gazetecilik, bu haberin başlığı böyle mi olur” diye eleştirebilirlerdi... Hiç yoktan iyidir.

Hiç yoktan iyidir, çünkü bunun alternatifi, haberin hiç verilmemesi... İnanmayacaksınız ama, *Taraf*, *Akşam* ve *Sabah* dışındaki hiçbir gazetede yoktu Başbakan’ın sözleri. Düşünün, sonraki günlerde hemen herkesin üzerinde kalem oynatmaktan kaçınamayacağı kadar önemli bir haberin ya farkına varılmıyor ya da varılsa bile, bu, ne yapıp edip haberi baskıya yetiştirme telaşına yol açmıyor.

Neden mi? Ben bunu bütünüyle, her yıl biraz daha büyüyen heyecansızlık, lakaydi, haberlere alıcı gözle bakmama, haberler üzerinde yoğunlaşmama gibi etmenlerle açıklama eğilimindeyim. Üzücü tabii...

NOT. Arkadaşlarımdan, birkaç gazetenin haberi İstanbul baskısına koyduklarını, hatta *Hürriyet*'in manşet yaptığını öğrendim. Takdir edersiniz ki, bu "telafi" benim eleştirilerimi ortadan kaldırmıyor. Tam tersine, haberin önemini altını bir kez daha çizerek, bizi böyle bir haberin (dahi) bir an önce gazeteye yetiştirilmesi için çırpınmayan bir gazetecilik üzerinde düşünmeye sevk ediyor.

Çarpıtma yok: Bal gibi "ya sev ya terk et" dedi...

Başbakan Erdoğan son günlerde çok yanlış, bir o kadar da tehlikeli iki çıkış yaptı. 1. Kendisine "yasadışı miting"i dağıtma hakkı vehmeden "pompalı vatandaş"a selam niteliğindeki cümleler ve 2. Ondan üç gün önce Güneydoğu'da sarf ettiği şu cümle: "Tek bayrak, tek vatan, tek millete karşı çıkan buyursun, istediği yere gitsin..."

Yeni Şafak'a göre Başbakan'ın bu bol "tek"li cümlesinin "ya sev ya terk et" diye tercüme edilmesinin adı "çarpıtma..." Gazetenin "'Ya sev ya terk et' çarpıtması" başlıklı haberinden aktarıyorum:

"TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda, 2009 yılı bütçe görüşmelerinde tartışma yaşandı. Başbakan Erdoğan'ın Hakkârî'de, 'Ya sev, ya terk et' dediğini ileri süren DTP'li Hasip Kaplan'a, bazı AK Parti milletvekilleri tepki gösterdi. Komisyonunda söz alarak, 'Ne diyor Sayın Başbakan daha dün, 'ya seveceksin, ya terk edeceksin' diyen Kaplan'a, AK Parti Afyonkarahisar Milletvekili Halil Aydoğan ile AK Parti Malatya Milletvekili Ömer Faruk Öz, 'Bayrağı seveceksin', 'bu ülkede yaşayan herkes vatanını, milletini, bayrağını sevecek, yok öyle bir şey' diye tepki gösterdi."

Haberin devamından, iki milletvekilinin, Başbakan'ın sözlerinin çarpıtıldığını düşündükleri için müdahale ettiklerini anlıyoruz. Gazete de öyle düşünüyor ki, habere "'Ya sev ya terk et' çarpıtması" başlığını uygun görmüş. *Yeni Şafak*'a bir soru soracak, bir de hatırlatmada bulunacağım...

Sorum şu: Sizin gazeteniz hep böyle mi yaptı? Yani hep kelimelerin "zahir"iyle yetindi, "bâtın"ıyla hiç ilgilenmedi mi? Mesela Deniz Baykal, "Anayasa Mahkemesi 367 koşulunu kabul etmezse ülke kargaşaya sürüklenir" dediğinde ve bu haklı olarak "Baykal Anayasa Mahkemesi'ni tehdit etti" diye tercüme edildiğinde gazetenin buna bir itirazı olmuş muydu? Yoksa, tam tersine *Yeni Şafak* da mı böyle tercüme etmişti Baykal'ın cümlesini?

Şu da hatırlatmam: Nasıl oluyor da *Yeni Şafak* dışında herkes Başbakan'ın bu cümlesini böyle tercüme ediyor ve kullanıyor? Gazetenin değer verdiğine inandığım iki yazardan örneklerle bitiriyorum:

Ali Bulaç: "Basit bir belediye seçimini 'ya sev ya terk et' noktasına getirmek ne kadar makul, ne kadar ülkenin siyasi istikrarına ve sosyal barışına hizmet eder? Bu, sivil siyasetin dili değil; buyuran, tehdit eden, dışlayan, ezmek isteyen devletin dilidir." (*Zaman*, 5 kasım).

Gülay Göktürk: "Başbakan demokratik bir yarış savaşı ilanına çevirmekle en büyük hatayı yaptı, bu fırtınanın tohumlarını ekti. İşin kötüsü, fırtınayı gördükten sonra da dindirmenin yollarını arayacağına, körükle üstüne gitmeye devam etti ve sonunda işi 'Ya sev ya terk et' noktasına kadar getirdi." (*Bugün*, 5 kasım)

Mesele internette değil; kuşku melekemizin dumura uğramasında...

Alper Görmüş 11.11.2008

Taraf'ta yayımlanan "Hazreti Atatürk kavgası" manşetinin gazetenin başına ne işler açtığını duymayanınız kalmamıştır ama ben yine de çok kısa bir özet geçeyim...

Gazetemiz, 4 kasım tarihli sayısının manşetini, giderek tuhaf bir hal alan "Mustafa" tartışmasına ayırmıştı. Manşet haberin en "ilginç" bölümlerinden biri de, Müjdat Gezen'in filme ilişkin olarak sarf ettiği ifade edilen şu satırlardı.

"Can Dündar bir zamanlar Sarı Zeybek'le çok ağlatmıştı bizleri. Fakat bugün, Can Dündar Türkiye liboşlarının en önde gidenidir. İşine gelir Ergenekon'a komplo der, işine gelir içinden çıktığı dernek ve grupları yerden yere vurur, gün gelir Atatürk'ün sofrasına hakaret eder. Herkese Müjdat Gezen Tiyatrosu'nda gösterime giren 'Mustafa Kemal' oyununu tavsiye ediyorum. Can Dündar gâvurundan iyidir."

Sonradan ortaya çıktı ki, böyle bir şey yoktur. Nitekim birkaç gün sonra *Taraf*'ın özürü geldi. Özürde, hatanın kaynağı da belirtiliyordu:

"Bu haber altında bizim imzamız olan bir gazetecilik zaafıdır ve tümüyle gerçek dışıdır. Bir internet forumunda Müjdat Gezen'in bir televizyonda Mustafa filmiyle ilgili yaptığı değerlendirmeler olarak yer alan bu ifadeleri hiç sorgulamadan ve kendisine hiç sormadan gazeteye taşınması tarafımızdan yapılmış bir gazetecilik ayıbıdır. Bu haberimiz, *Yeni Şafak* gazetesinde konuyla ilgili yazı yazar Ali Bayramoğlu'nu da yanıltmıştır. Bu büyük ayıbımız için en başta Müjdat Gezen'den, yanlış bilgilendirdiğimiz okuyucularımızdan, Can Dündar'dan ve Ali Bayramoğlu'ndan çok özür dileriz."

İnternet tövbesi neden yetmez?

Bir gazetenin böyle bir "şer"den çıkaracağı ilk ders bellidir: İnterneti bir haber kaynağı olarak kullanmak gerektiğinde, mutlaka ilk kaynağa gidip haberi doğrulamak... Bence bu hiç şüphesiz gerekli, fakat yetersiz bir tedbir olacaktır. Çünkü böyle bir tedbir, *Taraf*'ı, "Hazreti Atatürk" manşetine yol açan kazanın iki müsebbibinden sadece "dışsal" olanından, "kötü internet"ten koruyacaktır. Yaşanan "şer" sadece bu "dışsal" nedenle izah edilir ve internet yoğurtlarının iki kere üflenmeden yenilmemesi dersiyle yetinilirse, yeni "şer"lerle karşılaşmak kaçınılmaz olacaktır.

Ben, bizi bu türden hatalara sürükleyen nedenlerin "içsel" olanlarının üzerinde yoğunlaşmanın; zihniyetimizin, duygularımızın, heyecanlarımızın gazetecilik pratiğimizdeki etkileri üzerinde kafa yormanın daha önemli olduğuna inanıyorum.

Bu söylediklerimi açacağım, ama izninizle önce, bunu yaparken "Hazreti Atatürk"ün yanı sıra bana epeyce yardımcı olacağını düşündüğüm, beş yıl önce yaşanmış bir başka "internet faciası"nı hatırlatmak istiyorum size...

Yeni Şafak'ın 2 Aralık 2003 tarihli dünya sayfasının manşetinde inanılması çok güç bir haber vardı. Gerçi bütün gazeteler, Irak'taki Amerikan ordusunun Samarra'daki "taş üstünde taş bırakmayan" sert müdahalesinden söz ediyordu ama, *Yeni Şafak*'taki haber, bu bilgilerin ışığında dahi "inanılması çok güç" kategorisinin dışına çıkamıyordu.

Habere göre, Amerikalılar, Samarra'dan yaşları 15-20 arasında değişen 30 kadar kızı toplayıp götürmüşler, üç gün boyunca generallerden başlayıp erlere uzanan yüzlerce kişi onlara tecavüz etmiş, üç gün sonra da kızları şehre geri getirmişlerdi. Kızlardan 12'si o gece ya intihar etmiş ya da aileleri tarafından öldürülmüştü.

Tahmin edebileceğiniz gibi bu bir internet toparlamasıydı. O zamanlar Kürşat Bumin'le birlikte hazırladığımız *Yeni Şafak*'ın Kronik Medya sayfasında bu garip haberi sert bir dille eleştirmiştik. Bundan sanıyorum bir gün sonra da Amerikan elçisi gazeteye giderek bu "yalan haber"den dolayı *Yeni Şafak*'ı protesto etmişti.

Kuşkularımızı ne zaman dizginleriz?

Şimdi bu iki "internet faciası"nın ışığında, yukarıda dile getirdiğim "içsel" hata kaynakları üzerine konuşabiliriz...

Gazetecilik, "merak"ı ve "kuşku"yu birarada talep eden bir meslek... Merak etmeyen bir gazetecilik "gerçek"e nadiren ve o da tesadüflerin yardımıyla ulaşabilir. Gerçeğe ulaşmada çok daha avantajlı bir konumda bulunan "merak eden gazetecilik" ise, "kuşku duyma"yla dengelenmediği takdirde tehlikelerle dolu bir alan olarak çıkar karşımıza.

"Merak"ın eşlik ettiği bir habercilik süreci sonunda ulaşılan bilgiler, bizim dünya görüşümüzü, savunduklarımızı, varsayımlarımızı doğrular nitelikteyse, o bilgilere ilişkin kuşkularımızı dizginleme eğilimi içine girmemiz kuvvetli bir olasılıktır. Bunu, basit insani eğilimlerimize (zaaflarımıza?) gönderme yaparak öne sürüyorum.

Gazeteci de sonunda bir insandır ve ulaştığı kimi bilgilerle bir haberi nihayet kotarıp yazılarına iletme aşamasına geldiği an, haberini dayandığı bilgilerin sıhhatine ilişkin son bir kontrol yapma iradesinin en zayıf olduğu andır. Buradaki kaygı "ya haberim düşerse" kaygısıdır. O kritik anda, bu kaygının yerini "ya yayımlandıktan sonra haberimin doğru olmadığı anlaşılırsa" kaygısının alması hiç kuşkusuz çok büyük bir olgunluk gerektirir. Bunu yapabilen bir gazeteci, icabında bir manşete imza atma şansını kaçırmaz ama okurlar karşısında mahcup duruma da düşmez.

Yukarıda, peşinde olduğumuz haberin "bizim dünya görüşümüzü, savunduklarımızı, varsayımlarımızı doğrular" nitelikte olması durumunda, habere esas teşkil eden "bilgilere ilişkin kuşkularımızı dizginleme eğilimi içine girmemizin daha kuvvetli bir olasılık" olduğunu söyledim.

Örnekler üzerinden gidelim...

Yeni Şafak'ın Samarra haberi: İnternetteki haberler, tam tersine, Iraklı mücahitlerin, kaçırdıkları Amerikalı ailelerin kızlarına tecavüz etmeleri iddiaları üzerine kurulu olsaydı, *Yeni Şafak* bunları derhal haberleştirmek yerine "çok kuşkulu" bulup araştırmalarını devam ettirmeyecek miydi?

Taraf'ın "Hazreti Atatürk" manşeti: İnternette, mesela Ali Bayramoğlu'nun "Mustafa" filmini Kemalist bir jargonla eleştiren televizyon konuşmasının deşifresi olsaydı, *Taraf*, bu sözleri derhal haberleştirmek yerine "çok

kuşku" bulup araştırmasını devam ettirmeyecek miydi?

Heyecanlı, "taraf"lı, kendi sözü olan ve bunu gizlemeyen bir gazeteciliğe hiçbir itirazımın olmadığını, daha bu sayfadaki ilk yazımda belirtmişim. Fakat böyle bir gazeteciliğin riskleri de var. "Bizim dünya görüşümüzü, savunduklarımızı, varsayımlarımızı doğrular" nitelikteki bilgileri "kuşku"nun süzgecinden geçirmek, böyle bir gazetecilikte daha zordur. Bu ancak "gazeteci kuşkusu" üzerinde hiç bitmeyen bir vurguyla mümkün hale gelebilir.

Bu noktada "kaynakların güvenilirliği" meselesinin fazlaca bir önemi yoktur. İnternete "güvenilmez" diye hiç başvurmayabilirsiniz ya da başvurduğunuzda gerekli dikkati göstererek hatalardan kaçınabilirsiniz. Peki ya başka kaynaklardan ulaştığınız haberler? Orada bir gazeteyi koruyacak yegâne şey, "heyecan"ı dizginlemek, buna karşılık "şüphe"ye yol vermektir. Haberimiz düşecekse düşsün, alternatifine baksanıza...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Devlet"ın alkışladığı "iktidar karşıtı" mizah...

Alper Görmüş 14.11.2008

"İktidar"la "devlet"i aynı şey (hadi "hemen hemen aynı şey" diyeyim) olarak tanıyıp bilen "normal" bir ülkenin yurttaşlarına, Türkiye'de "iktidar karşıtı" ama aynı zamanda "devlet" tarafından alkışlanan bir mizahın varlığından söz ederseniz, söylediklerinizden hiçbir şey anlamayacaktır.

Muhatabınızı bir saçmalıktan değil, anlamlı bir şeyden söz ettiğinize ikna edebilmeniz için, onu yaşadığınız ülkede hükmedenlerle hükümetlerin aynı şey olmadığı konusunda bir kurstan geçirmeniz gerekecektir.

Mesela günümüz Türkiye'sinde, sayısal gücü yetse de siyasi iktidarın hiçbir Anayasa değişikliği yapamayacağını anlatmanız işe yarayabilir...

Ya da Bülent Ecevit'in ünlü "iktidar olduk ama muktedir olmadık" sözlerini...

Ya da, taptaze bir örnek olarak Deniz Baykal'ın şu sözlerini: "Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek'e, bir askerî tatbikatta, yerdeki mermileri toplarken, 'Dikkatli ol Ergenekon'dan tutuklanabilirsin' esprisi yapılıyor. Devletin zirvesinde, Ergenekon konusunun çok doğru teşhis edildiğini memnuniyetle görüyoruz."

Görüyorsunuz, ne kadar belîğ bir tanımlama, ne kadar kristalize bir tespit: "Devletin zirvesi", devlet içinde yer almayan "Devlet Bakanı"na Ergenekon konusundaki "doğru teşhis"i bildiriveriyor... Bunları memnuniyetle kayda geçiren de ülkenin sosyal demokrat muhalefet lideri...

Tarkiye'de "muhalif mizah"

Şimdi böyle bir ülkede "muhalif mizah"tan söz etmekle, "normal" bir ülkede "muhalif mizah"tan söz etmenin aynı şey olmadığı açıktır. Muhalif mizah biz sıradan insanların hayatlarıyla ilgili tasarruf hakkına sahip olan iktidar sahiplerini hedef alır. Eh, "normal" ülkelerde asıl iktidar sahipleri hükümetler olduğuna göre, oralarda yapılan ve hükümetleri hedef alan bir mizahın da kendisine "muhalif" demesinde hiçbir gariplik yoktur.

Fakat Türkiye gibi bir ülkeden söz ediyorsak, mizahçılar kendilerini “normal” bir ülkenin mizahçıları olarak göremezler, görmemelidirler. Burada, hakiki bir muhalif mizah, “siyasi iktidar”la birlikte “devlet iktidarı”nı ve onun ideolojisini de gırgıra almaktan geçer. Yoksa, çekiver kuyruğunu, gitsin...

Birikim dergisinin Temmuz-Ağustos sayısında Tanıl Bora’nın “Beynelmilel” ve “O... Çocukları” filminin yönetmeni Sırrı Süreyya Önder ile yaptığı bir söyleşi vardı. Önder’in, Bora’nın bir sorusuna verdiği cevabı aktarınca yukarıdan beri anlatmaya çalıştığım şeyi daha iyi anlayacaksınız:

“30 Ağustos 2007’de yapılan zafer balosuna, Abdullah Gül ve Recep Tayyip Erdoğan, eşleri olmadan katıldılar. Ufuk Uras, eşsiz olarak bile davet edilmemişti. Bu, baloyu düzenleyenlerin dayattığı bir zorunluluktur. Çünkü kadınlar başörtüsüyle kabul edilmiyorlardı.

“Ertesi hafta çıkan bütün mizah dergileri Abdullah Gül ve R. Tayyip Erdoğan’ı birlikte, erkek erkeğe dans ederken hicvediyorlardı. Onların bu zorunlu ‘single’ durumlarından mizah çıkartmışlardı. Kadınların hayata dahil edilmemesinden kaynaklanan durumlar bir başka zamanın ve durumun konusu olabilir, olmalıdır da... Halbuki o gece, balo şöyle bir trajikomik seyir izlemişti. Bir protokol subayı, ilk dansı yapmaları için, Genelkurmay Başkanı ve eşine yaptığı çağırısı ‘Arz ederim komutanım!’ diyerek bitirmiş ve komutanla eşi dansa başlayıp, üzerinden makul bir süre geçtikten sonra, rütbe ve kıdem esasına göre, sırasıyla diğer komutanlar dansa dahil olmuşlardı. (...) Hiçbir mizahçı bu absürditeye kayıtsız kalamaz. Böyle bir sahne Beynelmilel filminde, bu balo yapılmadan önce aynen canlandırılmıştı.

“Politik mizah ‘vurun abalıya’ değildir! Absürd olanı yakalamak konusunda mizahçılarımız giderek ya reflekslerini kaybetmektedirler ya da kolayına kaçıp abalıya vurmaktadırlar. Politik mizahın gerilemesi, egemenlerin manipülasyon gündemlerinden etkilenmeyle doğru orantılıdır.”

Majestelerinin mizahı...

Ben, Önder’in bıraktığı yerden devam edeyim: Bu dergilerden birinin ertesi yılki resepsiyonu (30 Ağustos 2008) anlatan kapağının spotunda “Bu yıl resepsiyonda dans yoktu” ibaresi vardı; aşağıda da genelkurmay başkanını aralarına alıp halay çeken Abdullah Gül ve Tayyip Erdoğan figürleri... “Bu yıl resepsiyonda dansın olmaması”, muhtemelen önceki yılın tatsız görüntülerinden rahatsız olan Genelkurmay’ın bir uygulamasıydı. Yani mizahçıların Gül ve Erdoğan’ın “zorunlu ‘single’ durumlarından mizah çıkarmaları” karşısında, kendi tasarrufunun sonuçlarından birinden rahatsızlık duyan bir Genelkurmay görüntüsü... Dergi, Gül ve Erdoğan’ı resepsiyonun “çağdaş” bir performanstan mahrum kalmasının sorumluları olarak görüyor ve eleştiriyor mu, tam bilemedim. Fakat çizgilerde, o günlerde “iktidar”la iyi ilişkilerle anılan yeni genelkurmay başkanına “kankalık” eleştirisi yapıldığı bariz. Oysa yeni genelkurmay başkanından “tokat gibi sözler” gelseydi, hiç kuşkusuz kapakta 27 Nisan muhtırasından sonra *Leman*’ın kapağını süsleyen sevindirici karikatüre benzeyen bir şeyler görecektik: Gnlkrmy: “Tayyip n’aber”... Tayyip: “N’oolsun...”

“Devlet”in sevdiği mizahının “odağı” *Leman* dergisinin iki “türban” kapağını da hatırlatmak isterim size:

Bunların birincisinde, Anayasa Mahkemesi’nin “türbana üniversitelerde geçit vermeyen” kararı işleniyor. Kapak spotu: “Anayasa Mahkemesi, türbanı yüksek okullarda serbest bırakan Anayasa değişikliğini iptal etti. Bu, AKP’nin kapatılması için en önemli dayanak noktalarından birini oluşturuyor...” Çizgi ikiye bölünmüş. Bir tarafında Meclis ve milletvekilleri, öbür tarafında ise bir balkonda, onları da gören iki Anayasa Mahkemesi

üyesi... Milletvekilleri –ki biçimsiz, bıyıklı ve sakallılar- bağırıp çağırarak kararı protesto ederken ellerinde kadehlerle içkilerini yudumlayan, kılık-kıyafetlerinden ve ifadelerinden “çağdaşlık” ve “aydınlanmışlık” akan iki üyeden biri sakince şöyle sesleniyor onlara: “Merabalar, siz de mi partiden sıkıldınız?”

Sizlerle paylaşmak istediğim ikinci karikatür, onu aktaran internet sitesinde şöyle tanımlanıyordu: “Hamile bir kadının karikatürize edildiği kapakta, türbana getirilmek istenen serbestlik ince mesajlarla eleştirilmiş...”

“İnce mesaj” şu: Hamile kadın, doktorundan doğacak çocuğun cinsiyetinin kız olduğunu öğrenince şöyle der: “Kız mı?.. Böyle türbanlı, kapalı bir Türkiye’ye kız getirmek istemiyorum Turgut!..” Kocas: “Müsterih ol. Laikliği delemesler sevgilim!..”

Derginin çizgisini bilmeseniz, karikatürün, bir “zır laiklik” eleştirisi olduğunu düşünmeniz işten bile değildir; hatta aklınıza başka hiçbir şey gelmez. Fakat ne yazık ki, bu, mizahçılarımızın aklına bile gelmez. Oysa zır laiklik, buradan doğan paranoyalar ve tabii uçsuz bucaksız bir mizah alanı olarak militarizm ne fırsatlar sunar yararlanmak isteyene...

Bir gün böyle bir mizahımız olacak mı acaba?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kendisine söylenen her şeyi yazan gazeteciler kimler için nimet gibidir?

Alper Görmüş 18.11.2008

Ümit Kıvanç, “Karşılaştığımızda selam verip hatırını sorabilmem için mucizevî bir cevap bekliyorum senden” diye yazmıştı Can Dündar’a köşesinde (*Taraf*, 15 kasım). Ümit’in yazısının yayımlandığı gün *Milliyet*’te yayımlanan Can Dündar imzalı yazının dibine düşülen “not”, Ümit gibi beni de hayal kırıklığına uğrattı. O notu aktarıyorum, böylece neyi tartıştığımızın özetini de sunmuş olacağım:

“Salı günü bu sütunda ‘Başbakan’ın çok yakınındaki bir isim’le yaptığımız söyleşiden bahsetmiştim. ‘Bu isim’, Aktütün baskınına ilişkin sızıntının kaynağının Genelkurmay değil, ABD veya İsrail olabileceğini söylüyordu.

Benim paylaşmadığım, fazla komplo teorisi kokan bir yaklaşımdı; ama son dönem Erdoğan’ın üslubuna yansıyan şahinleşmenin nasıl bir bakış açısından kaynaklandığına dair ipucu taşıyordu. Demeç değildi, bir sohbetti, o yüzden kaynağın ismini vermeden, izlenim şeklinde yazdım.

“Başbakanlık Sözcüsü Akif Beki, ‘Başbakan’ın veya yakınlarının bu türden bir beyanı ya da ifadesi kesinlikle olmamıştır’ açıklamasını yapmış. Sözcülüğün görevi, hoşla gitmeyen yorumları yalanlamak, bizimki ise hoşla gitmese de yazmak... Meslek etiği gereği izin almadığım için kaynağın ismini vermiyorum. Ama yazdıklarımın arkasındayım.”

Önce Ahmet Altan, arkasından Ümit Kıvanç birer yazıyla Can Dündar'ı eleştirdiler. İkisinin de temel çıkış noktası, bunun bir "haber" olmadığı yönündeydi. Kısaca hatırlayalım:

Ahmet Altan: "Sen benden çok daha gençsin ama gazetecilik kurallarını benden çok daha iyi bilirsin, bu, 'kaynağımı açıklamam' denilebilecek bir durum değil. Yazdığın bir 'haber' değil ki kaynağını saklama hakkın olsun. Bu bir iftira. 'Kimin söylediğini açıklamam' diyerek herkes, herkes hakkında aklına geleni söyler o zaman."

Ümit Kıvanç: "Sakin 'başbakanlık yetkilisi söylemişse haberdır' deme. Bunun haber olmadığını, kibarca dezenformasyon, kabaca psikolojik savaş denen uygulamalara yaraşır bir iftira olduğunu, eminim, yine ikimiz de biliyoruz. Yalan çıksa bile akıllarda kalsın diye üretilir bunlar.

"Bu yazı yayımlanana kadar o lafı sana kimin söylediğini açıklamış olabilirsin, fark etmez. Veleve ki söyledi. Sen inandın mı Can? Bir daha sormak istiyorum, cevap vermezsen de bari soru kalsın akıllarda: Sen o yazdığına inandın mı?"

"Yine bir ricam olacak: lütfen, 'yazmak için inanmam şart mı?' deme. Yazdığın şeyin bir haber olmadığını, sen dahil birçok gazetecinin cesaret edemediği işlere cesaret eden birilerini kamuoyu nezdinde küçük düşürmek ve şaibeli hale getirmek için düşünülmüş bir işlem, bir eylem, bir kampanya unsuru olduğunu ikimiz de biliyoruz."

"Kaynak" bu kadarını umar mıydı?

Türk gazeteciliğinin en sorunlu pratiklerinden biri, birtakım "ciddi" kaynakların dezenformasyon amacıyla gazetecilerin kulaklarına fısıldadıkları sözde bilgilerin, gazeteciler tarafından hiç sorgulanmaksızın okurların üzerine boca edilmesidir. Aktarılan bilginin gerçekte bir ilgisinin bulunmadığının ortaya çıkması durumunda ileri sürülen standart gazeteci savunması da çok can sıkıcıdır: "Beni niye eleştiriyorsunuz ki, yazdıklarımı kafadan atmadım, kaynağım söyledi, ben de yazdım."

Gazeteciler üzerinden ortalığa dezenformasyon yaymak isteyen kaynaklar iki şeyi çok iyi bilir... Bir: Bilirler ki, Türk gazetecileri çoğunlukla duydukları ilginç "bilgileri" soruşturmak eğiliminde değildir. İki: Bilirler ki, gerçek çok kısa bir süre içinde ortaya çıksa bile, dezenformasyonun ilk etkisi yapacağını yapar, yalanlamalar pek bir işe yaramaz.

Fakat şu da var: Bir şeyin suyunu çıkarırsanız, zamanla o şeyin etkisi de azalır. Türkiye'de bu "teknik" o kadar çok kullanıldı ki, etkisi hayli azaldı. İşte bu nedenle dezenformasyon kaynakları, yaymak istedikleri bilgileri itibarlı gazeteciler üzerinden yaymak isterler. Toplumun, hakkında şöyle düşüneceği gazeteciler üzerinden: Bu gazeteci bu bilgiye yer verdiğine göre başka bilgileri de olsa gerek... O mutlaka kendisine iletilen bu bilgiyi deşmiş, inandırıcı bulmuştur, yoksa yayımlamazdı...

Can Dündar'ı bilgilendiren kaynak her kim olursa olsun ve gazetecileri dezenformasyon aracı olarak kullanmada ne kadar ustalaşmış olursa olsun, hiç kuşku yok, Dündar'ın yazısının yayımlandığı gün, kendisini kariyerinin doruk noktasında hissetmiştir.

"İddiaya gülüp geçmeliydi" demiyorum

Onun sevinci ne kadar büyükse, bizlerin hayal kırıklığı da o kadar büyük... "Peki", diye sorabilirsiniz, ya da Can Dünder sorabilir: "Bu kadar önemli bir iddia görmezlikten gelinebilir mi?" Benim bu soruya net bir cevabım var: "Hayır, görmezlikten gelinemez..." Ben kendi payıma, Can'a, "Bizi tanıyorsun, böyle bir şey yapabileceğimizi nasıl düşünürsün, senden beklentimiz, o iddiayı öne süren kaynağına gülüp geçmen, söylediklerini hemen unutman ve iddiayı çöpe atmandı" demiyorum. Fakat bunun alternatifi, pekâlâ bir psikolojik savaş unsuru olarak öne sürülmüş olabilecek bir iddiayı (nitekim Dünder da "benim paylaştığım, fazla komplo teorisi kokan bir yaklaşımdı" diyor), hemen okurların üzerine boca etmek midir? Kendisine söylenen her ilginç şeyi yazan gazeteciler kimler için nimet gibidir?

Benim Can Dünder gibi bir gazeteciden beklentim, iddiayı not etmesi ve ardından doğru olup olmadığını araştırmaya girişmesiydi. Fakat onun bir cümlesinden ("Sözcülüğün görevi, hoşla gitmeyen yorumları yalanlamak, bizimki ise hoşla gitmese de yazmak...") anlıyorum ki, bu önerime aşağı yukarı şöyle bir cevap verecektir: "Bu iddiayı Başbakanlık çevrelerinden sorgulasam, hepsi yalanlayacaktı, eh, ben de boşla kürek çekmeyi uygun görmedim."

Sizce de uygun bir cevap mıdır bu?

Bunu yapmıyorsunuz, fakat şaibeli bir iddiayı paldır küldür ortaya dökerek, çoğunu yakından tanıdığınız meslektaşlarınızın çıkardığı bir gazeteyi zan altında bırakıyorsunuz... Can'ın, bu işi, çektiği film nedeniyle haksız saldırılara maruz kaldığı günlerde yapmış olması da çok tuhaf geliyor bana. Oysa yaşadığı sıkıntının onda, başkalarına haksızlık etmemek konusunda güçlü bir duyarlılığa yol açmasını beklerdim.

Aklıma *Üç Maymun* filmindeki, patronunun bir kişinin ölümüne yol açan kazasını üstlenip hapse giren adam ve o içerdeyken karısıyla yatıp kalkan patronunu öldüren oğlunu hapisten kurtarmak için mahalle kahvesinin kimsesiz çaycısını cinayeti üstlenmeye ikna etmeye çalışması geliyor. Uğradığı haksızlık daha taptazeyken, benzerini başkasına uygulamak; beni filmin en çok bu yanı çarpmıştı.

Demek ki ortada iki soru var... 1. Can Dünder gibi bir gazeteci nasıl olur da bu kadar büyük bir hata yapar? 2. Bir insan, uğradığı haksızlık taptazeyken nasıl bu kadar büyük bir haksızlık yapar?

Ben, iki sorunun cevabını da bilmiyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başyazar dalgasını geçerken, Cumhuriyet'in avukatları çırpınıyor...

Alper Görmüş 21.11.2008

Cumhuriyet'in başyazarı ve Ergenekon zanlısı İlhan Selçuk, son zamanlarda sık sık Ergenekon davasını sarakaya alan yazılar yazıyor. Bu yazılar, davanın en önemli unsuru olan, Danıştay baskınının ve Cumhuriyet Gazetesi'nin bombalanmasının Ergenekoncular tarafından gerçekleştirildiği iddiası ortadayken nasıl yazılır, nasıl bir ruh haliyle yazılır, anlamak hakikaten mümkün değil.

Diyelim Selçuk, iddia sahibi savcılara zerrece güvenmiyor, peki bunun son derece ciddi bir iddia olduğuna inanan ve baştan beri iddianın peşini bırakmayan kendi gazetesinin avukatlarına da mı güvenmiyor?

Hatırlayanlar olabilir, bu sayfada kaleme aldığım bir yazıda ("*Cumhuriyet*'ten ilk ses: Bizi Ergenekon bombalamış olabilir...", *Taraf*, 5 Ağustos 2008), *Cumhuriyet* yazarı Orhan Bursalı'nın da gazetesinin avukatları gibi düşündüğünü, o günlerde yazdığı bir yazıdan yola çıkarak göstermeye çalışmışım. Gelin birlikte hatırlayalım, Bursalı'nın 3 Ağustos 2008 tarihli yazısında ne dediğini:

"Muammer Aksoy'lardan Bahriye Üçok'lara, ülkemizin en büyük soruşturmacı gazetecisi Uğur Mumcu'dan yetkin akademisyen ve Cumhuriyetçi demokrat Ahmet Taner Kışlalı'ya kadar onlarca isim... Ve savcı Doğan Öz... Bu cinayetlerin hiçbirini aydınlatılmadı! Katilleri ve örgütleri bilinmiyor!

"Ancak bu cinayetlerin işleniş biçimleri ve zamanları olağanüstü niteliktedir! Cinayetler büyük kitleleri harekete geçirmiş, Uğur Mumcu cinayetinde 500 bin kişi yürümüş, hemen hepsi, yine olağanüstü durumların hazırlığı olarak nitelendirilebilecek psikolojik ortamları çağrıştırmıştır!

(...)

"O halde soralım: 'Ergenekon' ve veya benzeri yapılanmalar mı Cumhuriyet'in çevresindeki cinayetlerde rol oynuyordu? (...) Bu konu daha ayrıntılandırılabilir; ama sonuçta geçmişten bugüne baktığımızda, eğer böyle bir yapılanmadan bahsediyorsak, bu örgütlenmenin Cumhuriyet aydınlarının katledilmesinde rolü olabilir... Dahası, eğer devamı onlar ise, Cumhuriyet'in geçen yıl bombalatılmasında da! Gazetemiz ve çalışanları, onların provokatif amaçları için hedef olabilir..."

Görüyorsunuz, Orhan Bursalı daha da fazlasını söylüyor, Ergenekon örgütlenmesinin *Cumhuriyet* gazetesiyle bağlantılı aydınların faili meçhul cinayetlere kurban gitmelerinden de sorumlu olabileceğini öne sürüyor. Bu satırlar, Ergenekon iddianamesinin açıklandığı günün ertesinde, *Cumhuriyet*'in "Av tüfeğiyle darbe" manşetinde en kristalize haline kavuşan "Üç beş el bombasıyla 15-20 tabancayla darbe mi olur?" mugalatasına da cevap niteliğinde... Doğru, bunlarla darbe olmaz fakat bunlar faili meçhul cinayetler için yeterlidir... Doğru, faili meçhul cinayetlerle darbe olmaz ama pekâlâ darbeye zemin hazırlanabilir... Zaten iddia da bu.

Ben Bursalı'nın satırlarını aktardıktan sonra, o günkü yazımı şöyle bitirmiğim:

"Biraz geç oldu ama olsun. Böylece, 'Ulusalçılar ulusalçı gazeteyi bombalamış lan, keh keh keh' yollu esprili inkâr çabalarını artık daha az duyacağız demektir. Geç de olsa, iyi bir şey..."

Ne yanılığ! Başta "ulusalçı gazete"nin başyazarı olmak üzere, kalemlerini Ergenekon'u sulandırma faaliyetine adayan bütün kalemler, pozisyonlarından bir milim bile geri adım atmadılar.

"Ergenekon, mergenekon..."

İşte en tazesisi... İlhan Selçuk, daha iki gün önce, 19 kasımda *Cumhuriyet*'teki köşesinde, "Ergenekon mergenekon..." başlığıyla döktürüyordu gene:

"(Kendince 'Aziz Nesinlik bir tablo' çizdikten sonra): Bir de bu Aziz Nesin'lik tablonun üstüne bir fotoğraf ekleyiniz... Silivri Hapishanesi... Yetkililer Ergenekon davasına bakan mahkemeyi hapishane avlusuna

oturtmuşlar... Mahkemeye girmek, yargıçların huzuruna çıkmak için hapishaneye giriş kapısından geçmek zorundasınız... Hapishane arazisinde mahkeme olur mu canım?..”

Fakat 19 kasım tarihli olanının, Selçuk’un kaleme aldığı “Ergenekon sarakaları” dizisinin en talihsiz yazısı olduğunu söylemek zorundayım. Çünkü bu yazının çıktığı gün, *Cumhuriyet*’in haber sayfalarında, başlığı “Avukatlarımızdan ‘bomba’ sorusu” olan önemli bir haber vardı. Haber, *Cumhuriyet*’e atılan bombaları, atanlara verdiği öne sürülen Muzaffer Tekin’in bir gün önceki çapraz sorgusuna ilişkindi. Devamını *Cumhuriyet*’ten (19 kasım) okuyalım:

“Müdahil Cumhuriyet Vakfı’nın avukatı Bülent Utku, (...) Tekin’e ‘Gazeteye yolladığınız açıklamada bombaların patlayıcı özelliği olmayan, eğitim yardımcı malzemesi olduğunu söylediniz? Eğitim yardımcı malzemesi ne renktir’ diye sordu. Tekin, ‘Yeşil ve siyah olur’ deyince Utku, ‘İnternete yaptığımız araştırmaya göre sizin söylediğinizin tam tersi çıkıyor. Renkleri yeşil ya da mavi oluyor. Tapa numaraları da farklı oluyor’ dedi. (...) Utku, 9 numaralı gizli tanığın ifadesinde, bombaların Ataşehir’deki bir villada yapılan toplantıda verildiğini söylediğini anımsattı. Tekin, toplantı yapıldığı iddia edilen tarihte nerede olduğu yönündeki soruya, ‘Hatırlamıyorum’ yanıtını verdi. Utku, burada böyle bir toplantı yapıp yapılmadığının öğrenilmesinin mümkün olduğunu söyleyerek, ‘29 Nisan-12 Mayıs 2006 tarihleri arasında Ataşehir’de Muzaffer Tekin, Rasim Görüm, Alparslan Arslan, Osman Yıldırım, Oktay Yıldırım, Fikri Karadağ, Zekeriya Öztürk ve Veli Küçük’ün kullandığı ve irtibatlı olan telefonların baz istasyonlarına ilişkin kayıt alınırsa, orada bir konuşma olup olmadığı, irtibatların kimler arasında olduğunu, kimin hangi tarihte kimi aradığının mahkeme heyeti tarafından tespit edilmesini istiyorum’ dedi.”

Cumhuriyet gazetesinin avukatlarının çapraz sorguda sergiledikleri bu performans, 19 kasım tarihli gazetelerdeki “Ergenekon davası” haberleri arasında en fazla işlenen haber olarak dikkat çekiyordu. Mesela *Zaman*, avukatların hakkını vererek “Tekin’in savunmasını Cumhuriyet’in avukatları çürüttü” başlığını tercih etmişti. Dediğim gibi, öteki gazetelerde de durum farklı değildi.

Eminim gazetenin avukatları da benim yaptığımı yapıp bütün gazeteleri bu açıdan gözden geçirmişlerdir. Aynı gün bir de “İlhan Abi”nin yazısını okuduklarında neler hissetmişlerdir acaba?

Not. 25 kasım yazı günüm, fakat o gün yazamayacağım; mazeretim var. 28 kasımda karşınızda olacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mevzu bahis “iç gıcıklama” ise, özel hayat teferruatıdır!

Alper Görmüş 28.11.2008

Kürşat Bumin, “Her sabah kapıya gelen dört gazete”yi (biri *Taraf*) anlattığı yazısında (23 kasım) bir *Hürriyet* haberine takılmış. Haber, bizim gazeteciliğimizin “özel”le “kamusal” arasında bir türlü düzgün bir ayırım yapamadığını gösteren son örnek olarak benim de dikkatimi çekmişti. Bu alandaki kargaşa, az gelişmiş bir gazeteciliğin en temel göstergelerinden biridir. Bugün, pür politik mevzulardan uzaklaşıp, birkaç örnek üzerinden bu çerçevedeki perişan halimizi ele almak istiyorum.

Önce Bumin’in takıldığı haberi ve neden takıldığını onun kaleminden okuyalım:

"*Hürriyet*'in dünkü ana sayfa manşeti dikkat çekmeyecek gibi değildi. Diğer *Hürriyet* okurları ne düşündü bilemem ama, 'Beni bırakırsan yayınlarım' manşeti benim aklıma hemen 'Ergenekon' filan gibi etrafa kötü kokular saçan bir örgüte ilişkin bir olaydan söz ediyor gibi geldi. 'Günün haberi' olarak vaftiz edilen haber buna benzer bir konuyu gündeme taşıyor olsa gerekti. Yanılmışım. Haberin bambaşka bir konuyla ilgili olduğu daha manşet altından ortaya çıkıyordu. Meğerse: 'Başbakanlık Müşaviri Nurettin Özköse, bir bakanlıkta memur olan sevgilisi S.A'ya, gizli çektiği sevişme görüntüleriyle 'şantaj' yaptığı iddiasıyla yargılanıyor'muş. Manşetin hemen altında da mozaiklenmiş yüzü ile 'S.A.' ve Başbakanlık Müşaviri olarak tanıtılan zat."

Bumin, "asap bozucu" bulduğu haberle ilgili olarak birkaç soru soruyordu yazısında. İlk soru: "Başbakanlık Müşaviri'ni ve S.A'yı tanımayan-bilmeyen biz okurlar bu saçma sapan manşet ile niçin karşılaştırılıyor?"

Soru üzerinde düşünüp taşındıktan sonra, kendisine en makul gelen cevabı şöyle oluşturmuş Bumin:

"Benim aklıma tek bir 'makul neden' geliyor. O da şu olsa gerek: 'Adam Başbakanlıkta görevli.' Aksi düşünülemez herhalde. Yoksa, sen işini gücünü bırak adamın birinin 13 yıldır birlikte olduğu bir kadına yaptığı 'şantaj'ın peşine düş; akıl alacak bir ilgi değil bu."

Bana sorarsanız Bumin tecahül-ü ârifaneden geliyor, yani nedenini biliyor ama bilmiyormuş gibi yapıyor. Biz *Medyakronik*'te birlikte çalışırken, bu türden haberleri Türk basınının "iç gıcıklama" kontenjanından haberler olarak sınıflar, bunları manşete çeken meslektaşlarımızın "adolesan" ruh hali üzerine çözümlemeler yapardık.

Kürşat'ın, böyle bir haberin manşete çekilmesi için bulduğu "makul neden"e gerek olmadığını da gayet iyi bildiği kanaatindeyim. Bir haber "iç gıcıklama" potansiyeli taşıyorsa, böyle "neden"lere hiç ihtiyaç duyulmayacağını o gayet iyi bilir. *Medyakronik* ve *Kronik Medya* dönemlerinden birer örnekle meseleyi açmaya çalışayım...

Bankacının eşcinsel ilişki kaseti...

Eşcinsel ilişkisini kasete alanların "Ya 25 bin dolar verirsin ya da görüntülerini basına veririm" şantajına karşılık polise başvuran, her şeyi anlatan ve böylece şantajcıları yakalatan bir banka şube müdürünün başına gelenlerle ilgili "haber koşusu", bu türden haberler söz konusu olduğunda nelerin göze alınabileceğini göstermesi bakımından çok ilginç bir örnektir. Ağustos 2001'de gerçekleşen olayı biz, "konu mankeni" olarak eski Türkiye IMF masası şefi Carlo Cottarelli'nin yüzü mozaiklenmiş fotoğrafının kullanıldığı *Hürriyet* üzerinden (hakikaten) vermiştik. Sonraki günlerde, polisin tek bir televizyon kanalına sızdırdığı haberin, öbür gazeteciler tarafından nasıl "söke söke" alındığı *Tempo* dergisinde anlatıldı. *Hürriyet*, *Tempo*'nun haberini şöyle aktardı:

"Tempo'nun haberine göre, ne olduysa bundan sonra oldu. Gizli kalması gereken şantaj görüntüleri, Asayiş Şube Müdürlüğü'nün talimatıyla gasp büro amirliğinde bir monitörden izletilip özel bir televizyon kamerasının görüntü alması sağlandı. Diğer haberciler bunu öğrenip 'Ayrıcalık yapmayın. Bizi atlatmayın. O görüntülerden biz de istiyoruz' diyerek polisin kapısına dayandılar. Gasp büro amirliği, ısrarlar karşısında görüntüleri yeniden izletip İHA ajansı ile bazı gazete muhabirlerine bu görüntüleri kaydettirdi."

Yorumlu ve sorunlu bir haberdi *Hürriyet*'inki... Haberde polisin tutumu haklı olarak eleştiriliyor, fakat muhabirlerin "bize de, bize de" baskısında hiçbir sorun görülüyordu.

Görüyorsunuz, bir şantaj haberi için şantajı yapanın "Başbakanlıkta çalışması" gerekmez, "iç gıcıklıyor" olması

yeter!

Mademki mahkemelik oldun...

"Sayın Okur Temsilcisi. 6 Ocak tarihli gazetenizde yer alan 'Cimrilik Canına Tak Edince Kocasını Boşadı' başlıklı haber, muhabirinizce yanlış bir şekilde kamuoyuna takdim edilmiştir. Dava iki ay önce sonuçlanmasına rağmen 5 Ocak 2005'te olmuş gibi haber yapılmıştır. Kişilerin rızası alınmadan fotoğrafları yayımlanmıştır."

Hürriyet'in 10 Ocak 2005 tarihli sayısında yayımlanan bu "okur" itirazı, tahmin edebileceğiniz gibi "Cimrilik canına tak edince kocasını boşayan" bir kadının avukatı tarafından kaleme alınmış. Avukat, yazık, muhtemelen "siz halkın haber alma özgürlüğünü kullanmasına engel olamazsınız" türünden bir şirretlikle karşılaşacağını düşünüp, "bunun neresi haber" diye soramamış. Cesareti, haberdeki gazeteci cinliğine (iki ay önce sonuçlanan bir davayı "dün" diye yazarak tazelik etkisi yaratma) itiraz etmeye yetmiş.

Okur temsilcisinin cinlik konusundaki özeleştirisinden sonra yazdıkları, basınımızın "özel"le "kamusal" arasındaki ayırmadan habersizliğini açıkça gösterir nitelikteydi:

"Fotoğrafların izinsiz çekildiği eleştirisi ise hep tartışılmalı bir konu. Mahkemeye konu olmuş bir olayda, tarafların veya sanıkların fotoğraflarının çekilmesi ve yayımlanması basın özgürlüğünün bir gereği. Hatırlayacağınız gibi, geçtiğimiz günlerde hakkında dava açılan eski bir kuvvet komutanının üstelik ailesiyle fotoğrafları gazetelere yansıdı. Gazeteler olanları yansıtmak için fotoğraf kullanıyorlar, fotoğrafı her yayınlanan kişi de suçlu demek değil."

O zamanlar *Kronik Medya*'da (*Yeni Şafak*) şöyle yazmışız:

"Yanlış örnekler karşılaştırılıyor... Hakkında rüşvet iddiası bulunan bir eski komutanın davası 'kamusal'dır, ödediğimiz vergileri yani hepimizi ilgilendirir. Ama 'cimrilik canına tak edince kocasını boşayan kadın'dan size ne, bize ne? İkincinin bırakın fotoğraflarının yayımlanmasını, haberinin yazılması bile 'ahlaklı' değildir. O, 'özel hayatın mahremiyeti' sınırları içinde kalmalı, hikâye duruşma salonunda bitmeliydi."

Aslına bakarsanız hiç zor değil "özel" olanla "kamusal" olanı ayırmak. Mesele, bunun gerçekten istenip istenmemesinde... İstenmiyor, çünkü basınımız "iç gıcıklayan" haberlerden vazgeçemiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Ergenekon, Tuncay Güney değil Veli Küçük'tür!"

Alper Görmüş 02.12.2008

Zaten uzun başlıklar kullanıyorum, fakat bu defa daha da uzununu kullanmak ve şöyle yazmak isterdim: "Ergenekon, Tuncay Güney değil Veli Küçük'tür, tıpkı 9 Mart 1971'in Mahir Kaynak değil Cemal Madanoğlu olması gibi!"

9 Mart 1971'deki "ulusalcı-devrimci" (siz "Baasçı" diye okuyun) darbe girişiminin akim kalmasının ardından gerçekleştirilen 12 Mart 1971 darbesiyle ilgili gerçekler açığa çıkmaya başladığında ben politik olarak "tıfl" bir

üniversite öğrencisiydim. 9 Mart 1971'in ben ve benim gibi "sol sempatzanı" tıfılların gözündeki imajı MİT ajanı Mahir Kaynak üzerinden kuruluyordu ve bu nedenle bu imaj son derece olumluydu. 9 Mart'çıların ne yapmak istediğini tartışmıyorduk bile; mademki olay "alçak bir MİT ajanı" tarafından ortaya çıkarılmıştı, mademki muhbirlik dünyanın en alçak faaliyetiydi, o halde 9 Mart "iyi bir şey" olmalıydı. Buna ilaveten 12 Mart'çıların 9 Mart'çıların ordu içindeki kolunu tasfiye etmekle yetinmeyip hem sivil hem asker kanadını işkencelerden geçirmesi, 9 Mart'ın gerçek anlamı üzerinde düşünebilmemizi neredeyse on yıllar boyunca engelledi. Türkiye solu, bu uzun yıllar boyunca 9 Mart'ın sembolik resmi olarak hep Mahir Kaynak'ı hatırladı; Cemal Madanoğlu'nu, Faruk Gürler'i, Muhsin Batur'u değil...

Şimdilerde benzer bir imaj operasyonunun Tuncay Güney üzerinden Ergenekon davasıyla ilgili olarak yürütülmeye çalışıldığına şahit oluyoruz. *Zaman* gazetesinden Mustafa Ünal, 30 kasım tarihli yazısının son paragrafında bu durumu gayet veciz bir biçimde ortaya koyuyordu (ki, göreceğiniz gibi, o paragraftan küçük bir değişiklikle ben de bir başlık türetmiş durumdayım): "Bugünlerde Ergenekon'u sulandırmak ve farklı yönlerle çekmek isteyenler Güney'e sarılıyor. Oysa niyetleri ve ne yapmak istedikleri çok sırtıyor. Ergenekon, Tuncay Güney değil Şener Eruygur'dur..."

Güney'in "MİT'ik adam"lığının anlamı?

Sabah gazetesi, Tuncay Güney'in MİT'le bağlantısını ortaya koyan belgeyi yayımladığında, aklıma hemen "Ergenekon'u sulandırmak ve farklı yönlerle çekmek isteyenler" in basındaki temsilcileri geldi. İsterseniz bana "sen de amma safmışsın be kardeşim" deyin, itiraf ediyorum ki, bu meslektaşların kendilerini "açık pozisyon" a düşmüş gibi hissettiklerine vehmettim. Öyle ya, o âna kadar, kendilerinin deyişiyle "ne idüğü belirsiz bir adamın laflarıyla yürütülen operasyon ve dava" birden bire devletin en önemli istihbarat kurumunun "dava"sı haline gelivermişti işte.

Oysa bakın mesela *Milliyet* yazarı Melih Aşık buradan nasıl bir sonuç çıkarıyordu: "MİT'e Ergenekon'la ilgili belgeler '2002'de postayla 6 adet CD ve 2 sayfalık isimsiz mektup" olarak ulaşıyor. Demek ki o yıllarda da hizmetini sürdürüyor! Hiçbir ciddiyeti olmayan şemalarla, raporla devletin en hassas kurumunu yönlendiriyor. Devletin böyle adamlarla iş tutması insanı hüznlendiriyor..."

Operasyonun ve davanın "isimsiz bir ihbar mektubu"na değil de MİT'in görevlendirdiği bir muhbire dayandığının ortaya çıkması bu davayı zayıflatır mı, güçlendirir mi? Hiç kuşkusuz güçlendirir. Fakat benim "açık pozisyon" tahminimin tersine, "sulandırma" heveslileri bu gerçeğin ortaya çıkmasından sonra, faaliyetlerini daha da hızlandırdılar. Bu zevattan ikisi, "Hahamın lüleleri" üzerinden gitmeyi tercih etmişti: *Hürriyet*'ten Bekir Coşkun, *Milliyet*'ten Ece Temelkuran...

Bekir Coşkun (29 kasım): "Ve bizim haham yüzünden Türkiye'nin yarısı hapisteye, iyi mi?.. Generaller, profesörler, yazarlar, hukukçular..."

Ece Temelkuran: (28 kasım): "Her gördüğün lüleliyi haham zannetme. Zira bazı lüleliler MİT ajanı çıkabilir!"

Ece Temelkuran yazısında asıl olarak, gazetesinin muhabirlerinden İpek Yezdani'nin Tuncay Güney'in hahamlığının gerçek olmadığına dair haberini hatırlatarak Türk basınının "ağaca çıkmışlığı"yla dalga geçiyor. Güney'in hahamlık iddiasının neden şimdiye kadar sorgulanmadığı hakikaten bir zül sayılmalı basın için. Fakat Güney'le (dolayısıyla Ergenekon'la) ilgili çok önemli bir gelişmenin olduğu bir gün, bu gelişmeyi hiçbir şekilde yorumlamayıp espri denemelerine girişmek de hayli anlamlı bir tavır olarak göründü bana.

Şimdi, üç yazıdaki ortak duyguya (ortak rahatsızlığa) bakınca, ilk tespitimin (kendilerini “açık pozisyonda” hissetme) aslında doğru olduğunu yeniden düşünmeye başlıyorum. İlk şaşkınlıkla durumu kurtarmaya, kuyruğu dik tutmaya çalışıyorlar galiba...

Muhbiri beğenmemek!

Üç temsilcisini buraya aldığım bu zevatın bizim de inanmamızı istedikleri ortak propagandalarına göre, Tuncay Güney gibi bir adamın muhbirliğine asla güvenilemez! *Milliyet*, Güney’in güvenilmezliğini yalnız yazarlarıyla değil haber sayfalarıyla da kanıtlamaya çalışan gazetelerin başında geliyor. En son, 2001’de onu bizzat sorgulayan polis müdürlerinden Ahmet İhtiyaroğlu’nun izlenimlerini iki gün boyunca uzun uzun verdiler. İhtiyaroğlu’nun, Güney’e neden güvenmediğine ilişkin sözleri de kayda değer aslında: “Güney’in hem gay olması, hem genç hem de çok kolay anlatan olması sebebiyle kendisine inandırıcı gelmediğini...”

Fakat *Milliyet*’çiler, İhtiyaroğlu’nun “Tuncay Güney, Fethullah Gülen’le ilgili sorular karşısında terledi” tanıklığını epeyce inandırıcı bulmuş olacaklar ki, bunu seve seve başlığa çekmişler. (Bu arada *Milliyet*’e gene bir şeyler oluyor galiba... Ahmet İhtiyaroğlu haberinin hemen altındaki haberin başlığı ve spotu aynen şöyle: “Mahkemeden Savcı Öz’e sert yanıt / Savcı Öz, Tolon’un Adli Tıp’a sevkine itiraz etti. Mahkeme ‘hiçbir yasal dayanağı olmayan itirazın reddine’ dedi. Ben, bu haberi veren gazetelerden hiçbirinde böyle öforik bir ruh hali görmedim. Haberin iki ara başlığından biri de şöyleydi: “Mahkeme hukuk dersi verdi...” Hadi hayırlısı...)

Dikkat ediyor musunuz, bu iş biraz Darbe Günlükleri’ne benzemeye başladı... Nasıl ki orada “malzeme”nin içeriğine bakmayıp “kim sızdırdı, nasıl sızdırdı” makamından şarkılar söyleyen meslektaşlarımız vardı, bugün de Tuncay Güney’in bir yerlere sızıp topladığı bilgilerin içeriğine bakmayıp “o zaten meczup” türküsünü söylemeyi tercih edenler var. Sanki adam oturup kendisi düzenlemiş bu belgeleri, sanki ortada fabrikasyon bir vaziyet var! Diyelim adam karakter zaafları olan güvenilmez biri; peki öyle biri bir yerden bilgi ve belge sızdırdığında o bilgi ve belgelere dudak bükmemiz mi gerekiyor?

Bu garip bakış açısına en nükteli cevabı Murat Belge vermişti:

“Böyle işlere bulaşan insanlar pek öyle ciddi ve güvenilir kişilikleriyle tanınmazlar. Ayrıca, bir de istihbaratı toplayacağı zevatın kişilik özelliklerini şöyle bir düşünelim. Her birinin birer Tuncay Güney davranış kalıbı sergilediği şimdiye kadarki durumlarından belli. Hemen ‘bu da bizden’ demişlerdir.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Baykal’ın, “taban”ın kefaretni ödemeyi reddedişinin kısa tarihi...

Alper Görmüş 09.12.2008

Deniz Baykal’ın tek parti dönemine ilişkin zihniyet eleştirilerinin son yılların en önemli siyasi gelişmesi olduğu kanaatindeyim. Ayrıca sol-liberal eleştirinin, Baykal’ın siyasi oportünizmine fazlaca abanarak bu gelişmenin hakkını veremediğini düşünüyorum. Bugün ve bir sonraki yazımda neden böyle düşündüğümü anlatmaya

çalışacağım.

Geçen yıl bu zamanlar *Aktüel* dergisi için kaleme aldığım “Köşe yazarı olsa tapılacaktı, lider olarak taşlanıyor...” başlıklı Deniz Baykal portresinde, onu, “Laikçiliğin İsa’sı” olarak gördüğümü yazmıştım:

“Laik cumhuriyet değerlerinin yılmaz savunuculuğu’nu, yere göğe sığdıramayan köşe yazarlarından çok daha iyi yapıyor. Fakat ‘sosyal-demokrat’ statükocular ondan aynı anda ‘iktidar’ da isteyince olmuyor; olmayınca, kendi günahlarını ona ihale edip rahatlıyorlar. Deniz Baykal: Laikçiliğin İsa’sı.”

(...)

“Tamam, statüko tanrısı ete kemiğe bürünmüş, Deniz diye görünmüştür de, hangi ‘Baykal istifa’cı sosyal demokrat itiraz etmiştir buna. Daha iki hafta önce Gülsün Bilgehan Toker *Vatan* gazetesine verdiği söyleşide nasıl bir ‘Baykal’sız CHP’ özlediğini şöyle anlatmamış mıydı?: ‘Yeni kuşaklar son 30 yılın CHP’sini biliyorlar. Oysa CHP, cumhuriyeti kuran parti ve 1940’ların, 50’lerin, 60’ların, 70’lerin CHP’si farklı. Zaten CHP’nin şu andaki ilkelerinde, programlarında hiçbir sorun yok. Onlar olduğu gibi kalmalı ve korunmalı. 30 senedir süren yönetimde bir eksiklik var galiba.”

Düşünün, Deniz Baykal’a muhalif “çağdaş sosyal demokrasi” temsilcileri 1940’ların CHP’sine dönmek suretiyle iktidara ulaşabileceklerini düşünüyorlar. Bugün CHP liderinin tek parti döneminin uygulamalarına yönelik eleştirileri karşısında seslerini yükselten CHP’liler de aynı özlemi taşıyorlar.

Peki, Baykal’ın tek parti dönemine ilişkin izahı zor radikal eleştirilerini ne ölçüde ciddiye almalıyız.

“Oy” için değişmek ayıp mıdır?

Salih Memecan’ın, başına taş (seçim sandığı) düşmesiyle füc’eten görmeye başlayan ve karşısındaki çarşafli kadını işaret edip coşkuyla “görüyorum, görüyorum” diye bağırarak “görmeyen politikacı” Baykal karikatürü muhteşemdi.

Bu karikatür iki okumaya da açık: 1. Baykal, “yine” oportünistlik yapıyor, oy almak için bir oyun bu. 2. Evet, seçim sandığının kafaya düşmesi sonucunda böyle konuşuyor ama bu bir “oyun” değil; eski usul “halka rağmen halk için” siyasetinin oy getirmeyeceğini anladığı için, oy getirecek yeni bir yola girmiş bulunuyor...

İkincisinde biraz daha silik olmak kaydıyla, her iki okumada da bir “kötü (fırsatçı) politikacı”yla karşı karşıya olduğumuz öne sürülüyor. Birçok yorumcunun da paylaştığı bu görüşe göre, Baykal özünde “otoriter, demokratik olmayan” bir zihniyete sahiptir. Dolayısıyla “çarşaf açılımı” ve tek parti eleştirileri “sahtekârca”dır, ciddiye alınmamalıdır.

Doğru, Baykal son yıllarda gerçekten de partisini Türkiye’deki otoriter zihniyetin “odağı” haline getirdi ve her geçen yıl bu tutumunu daha da keskinleştirdi. Fakat burada kritik bir soru var: Baykal hep böyle miydi? Daha anlamlı bir soru: Onun “demokrasi karşıtı faaliyetlerin odağı” olma hali, bu “hal”in partisini iktidara taşıyacağına dair inançtan kaynaklanıyor olabilir mi? Ve tabii bu iki sorunun hemen akla getirdiği şu soru: Hangisi hakiki Baykal? Son yılların otoriter zihniyetli olanı mı, son günlerin tek parti dönemi eleştirmeni olarak öne çıkanı mı?

Ben şahsen onu tanıma düzeyimle bu son soruya net bir cevap veremem. Fakat her iki Baykal’ı da “iktidar

kokusu”nun yarattığını söyleyebilirim. Bugün onu “iktidara gelmek için düşüncelerinden, inançlarından taviz veriyor” diye eleştirenlerin, tutarlı olmak için 1990’ların başındaki özgürlükçü Baykal’ın, Uğur Mumcu’nun ölümünü izleyen kitlesel gösterilerden aldığı iktidar kokusuyla o özgürlükçü düşüncelerinden, inançlarından tamamen vazgeçmesini de eleştirmeleri lazım.

Baykal hep böyle değildi ki!

Bu noktada Şahin Alpay’ın tanıklığına başvuracağım:

“O yıllarda zihnimdeki soru şuydu: Acaba Türkiye’de, benim İsveç’te tanıdığım türden, gerçek anlamda bir sosyal demokrat akım, parti olabilir miydi? Deniz Baykal ile İsmail Cem 1992’de ‘Yeni Sol’ başlıklı kitabı yayınladıklarında, bunu o yönde bir umut ışığı olarak gördüm. 9 Eylül 1992’de biraz merak, biraz da heyecanla CHP’nin yeniden açılış kurultayını izlemeye Ankara’ya gittim. Baykal o kurultayda, bana bugün dahi ‘muhteşem’ görünen bir konuşma yaptı. Şöyle diyordu: (...) İmam Hatip okuluna giden gençle, diskoya giden genci kucaklamaya geliyoruz. Artık CHP devlet partisi olarak değil, toplum ve halk partisi olarak anlaşılmalıdır. (...) 15 Şubat 1993’te CHP Genel Başkan ve Grup danışmanı ve de Araştırma Merkezi direktörü olarak işe başladım. Fakat görevim, başlamadan bitmişti. Zira rahmetli dostum Uğur Mumcu’nun 24 Ocak 1993’te menfurca katledilmesinden sonra Baykal, bu cinayete gösterilen kitlesel tepkilere bakarak, CHP’nin kendini yenilemeye ihtiyacı olmadığına karar vermişti.” (*Zaman*, 26 Nisan 2008).

Özgürlükçü Baykal’ın zihnini çelen bu laiklik kabarması zannettiği gibi ona iktidar getirmedi, katıldığı bütün seçimlerde yenildi. 2007’ye ve Cumhuriyet Mitingleri’ne böyle gelindi. Bir ders yetmemişti, Baykal bu defa da “ulusalcılık” sosuna bandırılmış bu yeni laiklik kabarmasının ona iktidar getireceğini düşündü. Fakat sonuç yine hüsrandı.

Ben, Baykal’ın yeni çizgisinin, “laik kabarmalar”ın sırtında halka kılıç sallayarak iktidara yürüyemeyeceğini anlamasının bir türevi olduğu kanaatindeyim ve bu nedenle yeni çizgisinde kararlı ve sabırlı davranacağını düşünüyorum.

Öte yandan, bu çıkışı sadece Baykal’ın ve bazı CHP’lilerin bir hareketi olarak görmek de yanlış olacaktır. Halkla devlet arasındaki kopukluğun daha uzun bir süre sürdürülemeyeceğine kanaat getiren devlet içindeki bazı güçlerin de onay verip desteklediği bir hareket olmalı bu. Eğer böyleyse, Ali Bulaç’ın (*Zaman*, 6 Aralık) işaret ettiği gibi, Baykal’ın Türkiye’nin Gorbaçov’u olma ihtimalinden dahi söz edebiliriz.

Sıkışmış politik rejimlerde, başka örneklerde olduğu gibi hiç beklenmedik figürler ya da kurumlar herkesin şaşkın bakışları arasında inanılması güç hamlelere girişebiliyorlar. Baykal’ın hamlesini de bu çerçevede düşünmek gerektiği kanaatindeyim.

Cuma günü, başta Ali Bulaç’ın ilginç değerlendirmesi olmak üzere, konuyu ele alan bazı yazarların yazıları üzerinden devam edeceğim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Cumhuriyet’in sopası”, muhafazakâr kitleler ve CHP’nin yeni açılımı

Alper Görmüş 12.12.2008

9 aralık salı günkü yazımda Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Deniz Baykal’ın “tek parti zihniyeti”ne karşı son haftalarda geliştirdiği eleştirilerin liberal-sol çevrelerde hak ettiği ilgiyi görmediğinden bahisle, iki yazıyı bu konuya ayıracığımı belirtmiştim.

Salı günkü ilk yazımda, –devlet içindeki bazı kesimlerin açık ya da zımnî desteğini alma ihtimaliyle birlikte düşündüğümüzde- Baykal’ın eleştirilerinin, örneklerine başka ülkelerde de tanık olduğumuz tipik bir “tıkanmış rejimi asıl sahiplerince açma” operasyonunun ilk adımları olabileceğini belirtmiştim. Gene o yazıda, işte bu nedenle, Baykal’ın tek parti eleştirilerinin son yılların en önemli siyasi gelişmesi olduğu kanaatimi de açıkça dile getirmiştim.

CHP Genel Başkanı’nın çıkışının basit bir siyasi oportünizmin ötesinde, tarihsel önemde bir siyasi hamle olabileceğine dair basında birkaç yazı okudum. Bunlardan en açığını *Zaman* gazetesi yazarı Ali Bulaç kaleme almıştı. Birinci yazıyı tam bu noktada kesmiştim, şimdi bıraktığım yerden devam ediyorum.

Baykal’dan Gorbaçov çıkar mı? Çıkabilir, evet!

Ali Bulaç’ın, “Baykal, Türkiye’nin Gorbaçov’u olabilir mi?” başlıklı yazından söz ediyordum... Bulaç, açtığı bu ilginç tartışmaya, Baykal’ın “Yeni sol”, “Anadolu solu” gibi kadük olmuş çıkışlarının ve son yıllardaki otoriter-devletçi eğilimlerinin akla getirdiği “sicili bozuk” siyasetçi handikabının hiçbir öneminin olmadığını söyleyerek başlıyor. (Haklı; devlet aygıtını dönüştürmeye başladıklarında Gorbaçov da Deng Siao Ping de temiz sicilleri ve reformculuklarıyla öne çıkan siyasetçiler değildi.)

Bulaç, Gorbaçov-Baykal benzetmesini, tıkanmış rejimlerin bizzat o rejimlerin asıl temsilcileri tarafından reforme edilme ihtimali üzerinden kuruyor ve şöyle diyor:

“Reagan ‘Yıldızlar savaşı projesi’ni ortaya attığında Mihail Gorbaçov açık bir dille Sovyet sisteminin ‘Stop’ ettiğini ilan etti. Sovyetler’in bir adım daha atacak mecali kalmamıştı. Bugün içeride ve dışarıda birçok gözlemci Türkiye’deki tek parti zihniyetine göre şekillenmiş bulunan mevcut sistemin de daha fazla ayakta kalmasını mümkün görmüyor. Sovyetler’de, Gorbaçov ‘Eğer glasnost ve perestroika (açılma ve yeniden yapılanma) yoluna gidilmeyecek olursa, sadece Sovyet rejimi değil, Rusya’nın kendisi dahi ayakta kalamayacak’ dediği zaman onu Kızılordu ve KGB desteklemişti, en büyük direnç idari ve yargı bürokrasisinden geldi.”

Değerlendirmenin bu bölümü tartışmaya açık: Acaba Gorbaçov, Bulaç’ın imâ ettiği gibi sadece kendi fikirlerine dayanarak mı yapmıştı o çıkışı, yoksa zaten “Kızılordu ve KGB” ile birlikte mi hareket ediyordu? Bugün de aynı soruyu sorabiliriz: Acaba Baykal konuşurken sadece kendi fikirlerini mi dile getiriyor, yoksa devlet aygıtının bir bölümünün fikirlerini de mi yansıtıyor? (Bu soru, merak eden bir gazetecilik açısından zengin çağrışımlar içeriyor. Basınıımızdaki söyleşi ustalarının “devlet”i temsil ettiği düşünülen önde gelen kişilerle söyleşiler yapmasının tam zamanı değil mi?)

Bulaç, yazısının devamında dindar kitlelere “Cumhuriyet’in sopası”nı göstererek devamlı iktidarda kalan “sağcı-

milliyetçi partiler zihniyeti"nin oyununun ancak Baykal'ın çıkışını sonuna kadar götürmesiyle bozulabileceğini belirterek şöyle diyor:

"Bu oyun bozulmalıdır. Baykal bu analizi rahatlıkla yapabilecek güçlü bir entelektüel birikime sahiptir. Nasıl Rusya'yı yeniden Komünist Partisi ve Gorbaçov var ettiyse, Türkiye'de de büyük reformları CHP ve Baykal yapabilir. 'Yapar mı, yapmaz mı' bilmiyorum. Sadece 'yapabilir' diyorum."

"İnsanımızı devletle kaynaştırmak arayışındayız"

Bulaç'ın yazısından bir gün sonra *Akşam* gazetesinin yeni genel yayın yönetmeni İsmail Küçükkaya'nın Deniz Baykal'la yaptığı bir söyleşi yer aldı gazetede. Baykal'ın bu söyleşideki vurgulu sözleri, onun bu "macera"ya öylesine girmediğini, Bulaç'ın sözünü ettiği oyunu bozmak üzere harekete geçtiğini gösterir nitelikteydi:

"Kutuplaşmayı, çatışmayı, kamplaşmayı ortadan kaldırması doğrultusunda katkı getirecek, oy vermeyebilirler ama insanlarımızı rahatlatacak. Cumhuriyete yönelik husumeti ortadan kaldıracak. Bunların oy kazandırmasına yönelik hiçbir beklentim yok. Siyasette bu tür adımlar hemen oya da dönmez ama ben o insanlara karşı onlarla cumhuriyet arasındaki ilişkiye yönelik uzunca bir zamandır üzüntü duyuyorum. Bunlar toplumumuzun iyi insanları. Kılık kıyafetleri nedeniyle suçlamaya hakkımız yok. (...)

"Muhafazakâr kesimleri cumhuriyet ile buluşturmak, insanımızı devletle kaynaştırmak arayışındayız. Örtülü insanlarımız da yaşayarak öğreniyorlar ki kendileri din istismarının konusu yapılıyor. Onlara kılık kıyafetleriyle ilgili hiçbir fatura çıkarmadan cumhuriyeti kuran partiyle kucaklaşabileceklerini gösteriyoruz. Bu Türkiye'nin entegrasyonuna katkıdır. Tarihsel olarak cumhuriyete karşı konumlandırılmış kesimleri devletimizle kaynaştırmak peşindeyiz. Muhafazakâr kesimlere cumhuriyet sizin hasmınız değil, siz de cumhuriyetin hasmı değilsiniz diyorum."

Hatırlayın, neler oldu CHP'de?

Demir Küçükaydın, Demokratik Bir Cumhuriyet İçin Köxüz (www.koxuz.org) sitesinde kaleme aldığı "Açılımlar" başlıklı yazıda, benim *Taraf*'ta çıkan ilk yazımdaki bakış açısını genel olarak benimsediğini belirttikten sonra, bunun neden mümkün olabileceğini şu satırlarla anlatıyordu:

"Baykal'ın bu 'açılım'ları, sadece Baykal'ın açılımları olarak görülmemelidir. O belli bir zümrenin, yani bizlerin 'askerî bürokratik oligarşi' dediğimiz, birçoklarının 'askerî vesayet rejimi', 'Kemalizm', 'Devlet Sınıfı' vs. dediği zümrenin eğilimlerini ve çıkarlarını savunan ve yansıtan denenmiş bir politikacıdır. Bu zümrenin özelliği, politikadaki ağırlığı bir sınıf gibi olmasına rağmen, bir sınıf olmaması, var olan sınıfların veya başka toplumsal bölünmelerin arasındaki dengelere dayanarak iktidarını sürdürmesidir. Dolayısıyla güçlerdeki değişmelere ayak uydurmak zorundadır.

"Ve Tarih göstermiştir ki, bunların, değişen dengelere göre konum değiştirme özelliği hiç de küçümsenecek gibi değildir. Kırk yıllık 'Millî Şef' İsmet İnönü örneğin faşizm yükselince onunla flört etmiş, sonra Müttefikler savaştan sahip çıkınca 'Çok Partili Hayat'a geçmiş, 1960'larda da yükselen işçi hareketi ve bağılantısızlar hareketi baskısıyla da 'Ortanın solu'na geçmiştir. Benzer özellikler Ecevit ve Baykal gibilerinde de görülür."

Son söz: Birinci olarak, tarihsel önemde yeni bir siyasi hamlenin peşrevlerini yaşadığımıza dair çok güçlü bir sezgiye sahibim. İkinci olarak, gazeteciliğimizin bu gelişmeyi henüz algılayamadığı ve bu nedenle hakkını

veremediği kanaatindeyim.

Belki ben ve benim gibiler yanılıyor olabilir. Fakat öyle olduğunun da ortaya çıkması için yine "merak eden" bir gazeteciliğe ihtiyacımız var.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bütün Türk basını al, Herkül Millas'ın yazısını verin!

Alper Görmüş 16.12.2008

Yunanistan'da 15 yaşında bir gencin polis kurşunuyla öldürülmesinin ardından patlak veren ve şaşırtıcı bir hızla yayılan olaylar, Türk basınının haber izleme performansındaki problemleri fâş eden bir rol de oynadı. Bunlardan bence en önemli ikisini burada ele almak istiyorum: 1. Meraksızlık, 2. Manipülasyon; hakikati kendi siyasi çizgisinin yararına araçsallaştırma...

Meraksızlık: Gazetecilikte "merak"ın önemini en fazla vurgulayan meslektaşlarımızdan biri olan Hıncal Uluç anlatmıştı yıllar önce... Bir gün, bir üniversitenin iletişim fakültesi öğrencilerinin davetine uyarak derse girmiş. Dersin özel bir gündemi yokmuş, Uluç kendi gazetecilik tecrübelerini ve anlayışını anlatacaktı. Girmiş sınıfa, "merhaba"dan sonra, daha yerine oturmadan tahtaya üç anlamsız kelimeyi alt alta yazmış, sonra da anlatacaklarını anlatmış. Ders bitmiş, tam sınıftan çıkacakken dönüp, "Hepiniz çok kötü bir gazetecilik sınavı verdiniz" demiş, "sınıfa girdiğimde tahtaya üç kelime yazdım, 40 dakika geçti, ders bitti ve hiçbiriniz merak edip onların ne olduğunu sormadı."

Uluç, "gazeteciliğimizdeki meraksızlık hastalığı"nı son olarak 2 aralık tarihli, "Gazetecilik tarihe karışıyor" başlıklı yazısında ele aldı. Konu, cep telefonlarındaki 3G ihalesine ilişkin haberlerdi. Uluç, ihalenin yapıldığı gün, etrafındaki kalabalık arkadaş grubuna şöyle demiş: "Yarın bütün gazetelere bakın. A lisansı niye 358 milyon euro da, C lisansı 214, anlatacak bir gazete çıkacak mı?"

Uluç'un ihale haberlerini okuduktan sonraki değerlendirmesi ise şöyleydi:

"Dediğim aynen çıktı. Hiç, ama hiçbir gazete, bu üç lisansın farkını anlatmadı. Hiçbir gazete Vodafone ve Avea'nın niçin B değil, C'nin peşine düştüğünü yazmadı. B'yi istemedikleri halde o ihaleye neden girdiklerini de öğrenemedik. Neden?.. Çünkü ihaleyi izleyen hiçbir muhabirde 'Merak' duygusu yoktu. Gazetecide olması gereken en önemli unsur."

Yunan gençliği, Türk gazeteciliği

Yunanistan'daki olayları ele alan gazete haberlerinin de neredeyse tamamı "meraksızlık" illetiyle malûldü.

Hatırlayalım: İlk gün, Türkiye'deki polis şiddetinin yarattığı hassasiyetin de etkisiyle "helal olsun Yunan halkına, bir de bize bakın" algısı ve sızlanması muhalif-muvafık herkese hâkim bir algı ve sızlanma olarak öne çıktı. Fakat gerek olayların çapı ve yoğunluğu, gerek eylemcilerin yaş grubu, gerekse de polisin pasif tavrı, olan bitenin bu ölçüde basit bir izahla kavranamayacağını gösteriyordu. (*BirGün*, Alman gazetesi *Neues Deutschland*'ın Birleşik Radikal Sol Birlik milletvekili Periklis Korovertis ile yaptığı bir söyleşi yayımladı.

Korovessis, "Sizin konuştuğunuz gençler kaç yaşındalar" sorusunu şöyle cevaplıyordu: "On yaşında gençler gördüm sokaklarda. Gençlerin çoğunluğu 15-16 yaşında olan ve çocuk sayılabilecek tipler.") Belli ki, ilk anda görünen verilerle açıklanamayacak, daha karmaşık, şimdiye kadar karşılaşmadığımız yeni bir durumla karşı karşıyaydık. Yunanistan'a ve Yunan halkına özgü tarihsel, yasal, psikolojik birtakım süreçler devrede olmalıydı.

İşte gazeteci merakına böyle anlarda ihtiyaç duyulurdu. Merak eden bir gazetecilik, böyle anlarda bütün ön kabullerini unuttur, henüz öğrenmeye başlamış bir öğrencinin mütevazılığıyla dersine çalışır, mükâfatını da ele aldığı sorunu gerçekten açıklayan yeni bilgilere ulaşarak alırdı.

Böyle bir gazetecilik, mesela Herkül Millas'ın *Zaman*'da yayımlanan "Yunanistan'da değerler krizi" makalesindeki bilgilere ulaşabilir, böylece hem kendini hem okurlarını heyecanlandırabilirdi. Türkiye'de birçok köşe yazarı, Yunanistan'da olup biteni bu makaleden uzun alıntılarla anlamaya ve okurlarına anlatmaya çalıştı. Başka gazetelerden izleyenler hariç, *Taraf* okurları bu zihin açıcı, bilgi dolu makaleden mahrum kaldı bugüne kadar; o nedenle bu görevi üzerime almaya karar verdim.

Köşemin bundan sonrasının tamamını, Millas'ın sözünü ettiğim yazısının çok geniş bir bölümüne ayırıyorum. Cuma günü, Yunanistan olaylarının haber pratiğimizde açığa çıkardığı ikinci problem olan "hakikati kendi siyasi çizgisinin yararına araçsallaştırma" meselesini ele alacağım.

Millas anlatıyor...

(...)

Yunanistan 1967-1974 yılları arasında baskıcı, özgürlükleri kısıtlayan askerî bir diktatörlük yaşadı. Arkasından gelen demokrasi döneminde, benim gördüğüm, bazı dengelerin sarsılmış olduğudur. Özellikle kendine özgü bir sol ideolojiyi izleyen Pasok'un döneminde ve 1980'li yıllardan başlayarak bir tür 'kültür devrimi' çerçevesinde özünde popülist olan bir siyaset yürütüldü. Bu dönemde başarılı uygulamalar başlatıldı. Örneğin ordu bütünüyle siyasetin dışında bırakıldı. Halkla kavgalı olan polis örgütü de demokratikleştirildi. Sivil toplum ön plana çıktı. Halk devletten korkmaz oldu.

Ama bu olumlu gelişmeler azar azar ve artık bütün hükümetlerce benimsenen aşırılıklara vardı. Toplu yürütülen her hareket fetişe dönüştürüldü. Bu konuda sınırlama kalmadı. 'Halk hareketlerine' karşı çıkmak 'cuntacı' ve antidemokratik tutum sayıldı.

(...)

Bu tür haklar lise öğrencilerine ve daha sonra ortaokul öğrencilerine de verildi. Aslında verilen bir hak söz konusu değil, ama öğrencilerin taşkınlıklarına karşı çıkılmadığı için bazı davranışlar de facto hak sayılıyor. Örneğin, küçük bir grup öğrenci, diyelim bir okulun yüzde 5'i-yüzde 10'u, şikâyetlerini dile getirmek için (kantindeki börek taze değildir, diyerek) okullarını işgal edebilirler, kapısına kilit vurup kapatabilirler. Buna hiç kimse müdahale etmez. İşgal bazen yaygınlaşır ve bütün ülkeye yayılır. Bu olaylar hemen hemen her yıl yaşanır. İlgililer de sabırla bekler. Sonunda işgal biter ama bu kez de okulların içlerinin tahrip edildiği görülür.

(...)

Bu genç kuşak sınır nedir öğrenmemiştir. Toplu davrandıklarında her yaptıklarının demokratik olduğuna

inanmışlardır. Giderek onları frenlemeye çalışanları halk düşmanı saymışlardır.

Sayıları bin kadar olan ve yıllarca serbestçe etrafı yakıp yıkmış olan anarşist bir grup bu kez, bir çocuğun ölümünü de istismar ederek, bu genç kuşağı peşine takabilmiştir. Yılların birikimi göz önüne alınmazsa yaşananları açıklamak olanaksızdır. Ekonomik sıkıntılar, işsizlik, yarının güvensiz olması kuşkusuz huzursuzluk kaynağıdır. Siyasilerin eksiklikleri, tutarsızlıkları da kuşkusuz gençleri tedirgin etmiştir. Ama huzursuzluğun demokratik yöntemlerle değil de bu tür terör eylemleriyle dile getirilmesi uzun süren bir eğitim pratiğinin sonucudur. Bu olaylara son vermek ise gerçekten zordur. Yıllar içinde aşılınmış olan değerler ne tavsiyelerle ne de baskı ile yok edilebilir.

Yunanistan'ı tanımayanlar yaşananları bir cinayetin protestosu olarak algılamaktadırlar. Bu olayları demokrasinin bir kanıtı sayanlar da var. Bu, işin yalnız bir boyutudur. Protestonun bu türde ve süreklilikte olması ise değerler kriziyle ilgilidir ve hiç beğenilecek bir yanı da yoktur. Demokratik hak arayışları ile masum insanların malını mülkünü tahrip etmek arasında ilişki görmek sağlıklı bir tutum değildir. Zaten bu olayların başka şaşırtıcı bir özelliği göstericilerin somut istekler dile getirmeden sokaklara dökülmüş olmaları. Amaç deşarj olmakmışçasına. Yaşananlar çok derinden yara almış bir gençliğin acıklı halidir. Cunta ile anarşi arasında sallanan bir sarkaç. Demokrasiyi içlerine sindirmiş olan toplumlar otoriter rejimlerle keyfilik arasında seyretmezler. Yunanistan sükûnete kavuşsa bile değerler dengesini kazanması zaman alacaktır. Şu anda, gerekli yeni bir rotayı çizecek siyasi ve toplumsal güçler ise ne yazık ki etrafta pek görünmemekte.

NOT. Millas'ın olaylara ilişkin bazı yorumları hiç kuşkusuz tartışmaya açık. Fakat ben, özellikle o yorumların üzerine bina edildiği, Yunanistan'a has özgöl durumlara işaret etmek istedim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Konu: Ergenekon haberciliği... Soru: Hürriyet bunu neden göze alıyor?

Alper Görmüş 19.12.2008

Ergenekon davasında hafta içinde çok önemli iki gelişme yaşandı: Veli Küçük'ün savunması ve Yargıtay'ın Danıştay saldırısı ile Ergenekon arasındaki bağa işaret eden yeni kararı...

Hürriyet gazetesinin bu iki gelişmeyi nasıl haberleştirdiğini gördükten sonra (ve tabii önceki performansını da işin içine katarak), başlıkta ima ettiğim şeyin, sorduğum sorunun tamamen meşru olduğu konusunda hiçbir kuşku kalmadı. Evet, ben artık açıkça, *Hürriyet*'in Ergenekon performansının "haber tercihi", "haber değerlendirme kıstasları" gibi gazetecilik terimleriyle yürütülecek bir tartışmanın konusu olmaktan çıktığı kanaatindeyim. Bir adım daha atayım: Bizzat bu performansın yürütücülerinin, "Biz kendi gazetecilik ölçülerimizle meseleyi böyle değerlendiriyoruz, haberlerimiz o nedenle farklı" savunmasının içinden çıkamayacaklarını bildiklerini, fakat başka çarelerinin olmadığı için bu yoldan yürümeye devam ettiklerini düşünüyorum.

Nokta'da Darbe Günlükleri'ni yayımlamıştık, birkaç gün sonra *Hürriyet* Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, bunların "özel imalat" olduğunu yazdı köşesinde. Ben de kendisine cevaben, bir gazetecinin bu günlüklerin

doğruluğunu sorgulamasının hakkı olduğunu, fakat o aşamada “gerçek” olma ihtimalini hesaba katmayan ve kafadan “sahte bunlar” diyen bir gazeteciliğin, ister istemez gazetecilik dışı kuşkuları davet edeceğini hatırlatmış, şöyle yazmışım:

“Mahcup olma ihtimalinizin en azından teorik olarak var olduğu koşullarda ‘hüküm’ faslından konuşmak kadar tehlikeli bir şey yoktur! Ödünüzün kopması gerekir böyle durumlarda; ya tersi çıkarsa diye tir tir titremeniz gerekir. Bu, işin ‘erdem’ faslı... Bir de ‘akıl’ faslı var... Aklını devre dışına çıkarmamış birinin şöyle düşünmesi elvermez mi: Ben, nihayet bir ‘ihtimal’ olan bir şeyle ilgili olarak bu kadar kesin konuşursam, başkaları benim bunu neden göze aldığımı sormaz mı?”

Başlıkta dediğim gibi, gazetenin Ergenekon haberciliği konusunda da aynı soru geçerli bugün: *Hürriyet* bunu neden göze alıyor?

Sorguda neyi “gördü”, neyi “görmedi”

Hürriyet, biliyorsunuz, uzun aylar boyunca “Ergenekon’a soğuk” gazeteler bloğunun *Cumhuriyet*’le birlikte “en soğuk gazeteler” varyantını oluşturmuştu. Bu aylar boyunca sığınılan “Ortada iddianame bile yok” savunması, *Hürriyet*’in “iddianame yazan gazete” şöhretiyle birlikte düşünüldüğünde pek komik kaçmıştı ama, gazete için yapacak bir şey yoktu; o nedenle bu mevzii hiçbir zaman terk etmedi.

Sonra iddianame geldi, ardından da dava... *Hürriyet* artık “görüyordu” ama nasıl görüyordu? Yeri geldiğinde, birkaç kez değinmişim bu “görme biçimi”ne, fakat dediğim gibi, hafta içinde ortaya çıkan iki büyük gelişme bu “görme biçimi”ni taçlandırdı ve her şeyi netleştirdi.

Veli Küçük’ün savunması ve çapraz sorgusuyla başlayalım...

Ergenekon konusunda *Hürriyet* çizgisinde haberleriyle öne çıkan *Cumhuriyet*, *Yeniçağ*, *Sözcü*, *Tercüman* gibi gazeteleri dışarıda bırakarak söylüyorum, Veli Küçük’ün çapraz sorgusu konusunda bütün gazeteler ortak nokta olarak, sanığın “soruların çoğuna cevap vermediği”ni ve aslında “hukuki bir savunma” yapmadığını öne çıkarmışlardı. Hepsini temsilen –ve durumu en çarpıcı, en veciz bir biçimde dile getiren- *Radikal*’in manşetini aktarayım: “Veli Küçük sorguda sırtını döndü... KARAKUTU HÂLÂ CEVAP VERMİYOR... İsmi hep derin devletle anılan, Susurluk ve Ergenekon’un ‘karakutusu’ Küçük’ün sorulara yanıtı: Cevap vermiyorum!” (*Habertürk* muhabiri, Küçük’ün, kendisine sorulan 30 kadar sorudan sadece birkaçını cevapladığını söyledi ekranda.)

Hürriyet’teki neredeyse bir sayfaya yayılan “savunma ve çapraz sorgu” haberini okuyan okurların ise sanki Küçük’ün bütün soruları büyük bir açıklıkla cevapladığı zehabına kapılmaları işten bile değildi.

Hürriyet, gazetelerde yer alan ve Küçük’le ilgili kanaat oluşturmaya yarayacak pek çok soruya ve cevabına (ya da cevapsızlığına) da hiç yer vermemişti. Mesela: “Şener Eruygur’u tanır mısınız” sorusuna önce “tanımam” demiş, bunu yalanlayan notlarının hatırlatılması üzerine de ifadesini değiştirmişti. Mesela: *Cumhuriyet* gazetesi avukatlarının, “Madem param yok diyorsunuz, *Cumhuriyet* gazetesini satın almak üzere nasıl teklifte bulundunuz” sorusuna hiç cevap vermemeyi tercih etmişti.

Buna karşılık gazete, Veli Küçük’ün avukat kızı Zeynep Küçük’ün yaptığı savunmadaki, başka hiçbir gazetenin önemli bulup haberleştirmede bir noktayı, “bulandırma amacıyla çorbaya atılmış küçük sinek” misali birinci sayfadan, ayrı başlığı olan bir haberle takdim etmişti okurlarına: “KAYITLARDAKİ KONUŞMA İDDİANAMEDE

DEĞİŞTİ Mİ?.. Veli Küçük'ün avukatlığını üstlenen kızı Zeynep Küçük, yaptığı yazılı savunmada; müvekkilinin, Sami Hoştan'la telefon konuşmasında 'Bakarız' dediğinin, ancak savcı tarafından iddianameye kasten 'Hallederiz' diye yazıldığının belgelerini mahkemeye sundu."

Haber bu, mesele de şu: Küçük, kendisine telefonda "bir işten 1,5 milyon dolar para kaybettiğini" anlatan Sami Hoştan'a "bakarız" demiş (iddianamenin ekindeki 436. klasör). Fakat bu ibare, iddianamede "hallederiz" şeklinde yer almış.

Hürriyet'e göre bu, birinci sayfalık bir habermiş ve nedense başka hiçbir gazete bunun önemini anlayamamış. Telefon konuşmasının metni bilerek saptırılmış olsa ve klasörde de "hallederiz" şeklinde yer alsaydı, anlardık. Fakat belli ki, klasörden iddianameye aktarılırken bir hata olmuş. Hangi savcı, sanık avukatlarının mutlaka farkına varacağı bir "çelişki"yi göz göre göre tutar orada? *Hürriyet* buradan, "Ergenekon fasa fiso" sadâsı üretmeye çalışıyor; koca gazetenin geldiği noktaya bakın!

Gelelim, Yargıtay'ın oybirliğiyle aldığı Danıştay saldırısının Ergenekon davasıyla birleştirilmesi kararına... Bu gelişmenin önemini uzun uzun anlatmaya gerek yok sanırım. Bu kararın önemine *Hürriyet*'çileri de ikna edebilmek için, Deniz Baykal'ın, "Ergenekon'un avukatlığı" günlerinde (bile) Danıştay saldırısının kendisi için bir "turnusol kâğıdı" işlevi göreceğini anlattığı sözlerini yardıma çağıralım:

"Sağlam bir hukuki inceleme sonucunda bu, hukuki bir gerçek olarak ortaya çıkarsa herkesin buna saygı göstermesi lazımdır. Muazzam bir olaydır. Olabilir... Tarih içinde toplumda böyle olaylar görülmüştür. Provokasyon yapmak için hiç olmadık çevreler olmadık cinayetlerin sorumlusu olarak ortaya çıkarlar. Böyle bir durum varsa bu ciddidir."

İşte şimdi Yargıtay'ın oybirliğiyle verdiği bir kararla, durumun ciddiyeti iyice ortaya çıkmış durumda. Peki, bu önemli gelişmeyi en küçük hacimle gören gazetemiz hangisi? *Hürriyet*.

Anlamakta hakikaten çok zorlanıyorum: Türkiye'nin en etkili gazetesi bunu neden göze alıyor? Amerikan dizisi tercümesiyle söylersem, bunun için "iyi bir nedeni"nin olması lâzım.

Lâzım da, nedir bu neden?

Yunanistan olayları ve manipülasyon geleneğimiz...

Salı günü, Yunanistan olaylarının bizim gazeteciliğimizin iki niteliğini öne çıkaran bir rol de oynadığını söylemiş, bunlardan birincisi olan "meraksızlık" üzerinde durmuş, ikinci nitelik olan "manipülasyon; hakikati kendi siyasi çizgisinin yararına araçsallaştırma"yı bugünkü yazıma ertelemiştim.

Fakat Ergenekon davasında öyle gelişmeler yaşandı ve *Hürriyet* bu gelişmeler karşısında öyle bir tutum aldı ki, benim, bugünkü *Medyaironik*'i "büyük gazete"ye ayırmam kaçınılmaz oldu. O nedenle, affınıza sığınarak konuyu bir kez daha erteliyorum. (Yunanistan olaylarıyla ilgili olarak bana eleştiri gönderen okurlara da yine salı günü cevap vereceğim.)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Hakikat”le kendi değ erlendirmesi çelişen gazeteciyi bekleyen sınav...

Alper Görmüş 23.12.2008

16 aralık tarihli yazımda, Yunanistan’da devam etmekte olan olayların Türk basınının temel problemlerinden bir bölümünü açığa çıkararak bir rol de oynadığını söylemiş, bunlardan özellikle gözüme çarpan ikisini işaret etmiştim: 1. Meraksızlık, 2. Manip lasyon; hakikati kendi siyasi çizgisinin yararına ara salla tırma...

O yazıda “meraksızlık” meselesini ele almış, “manip lasyon” meselesini 20 aralık tarihli yazıya bırakmı tım. Fakat o gün, Ergenekon davasındaki çok önemli iki gelişmeyi *Hürriyet*’in ele alı  tarzının anlamı üzerinde durmak zorunda kaldığım için, konuyu mecburen bugüne ertelemi tim. Daha fazla ertelemeden konuya dönüyorum...

Gazetecilik, malum, ideal biçiminde olgusal hakikati arama ve aktarma mesleği... Fakat bir yandan da gerek gazeteci-muhabirlerin gerekse de gazeteci-yorumcuların kendi fikirleri ve toplumsal tahayyülleri var. Olgusal hakikat zaman zaman gazetecilerin kendi fikirleri ve toplumsal tahayyülleri açısından “can sıkıcı” bir tarzda ortaya çıkabilir. M    l  uradadır: Böyle anlarda gazeteci, ba rına ta  basıp “içine gelmeyen” hakikati okurlara aktaracak mıdır, yoksa onu e ip b kecek, hakikatin bir kısmını gizleyecek ve neticede kendi tahayyülüne uygun bir hale getirdikten sonra mı okurlara sunacaktır ya da yorumlayacaktır?

Bir meseleyi anlatmanın en iyi yollarından biri, o meseleyi en tipik, en yalın haliyle ortaya koyan örneklerden yola çıkmaktır. O nedenle, “hakikati kendi arzularının yararına ara salla tırma”nın Yunanistan olaylarındaki yansımalarına geçmeden önce, daha tipik, daha yalın bir  rne i hatırlatarak ba lamak istiyorum.

11 Eylül saldırılarının hemen sonrasında, ABD Afganistan’ı bombalamı , Taliban iktidarı çok kısa bir süre içinde   km  t . Fakat ülkede denetimin sağlanması için ciddi kara sava larını da göze almak gerekiyordu. Başta İngiltere olmak üzere, bazı  lkeler ABD’nin davetine icabet edip savaşmak üzere Afganistan’a asker gönderdiler. Türkiye’de bazı gazeteler ve gazeteciler ortaya çıkan “yeni dünya”da Türkiye’nin de ABD’nin yanında “muharip” olarak görev alması gerektiğini savunuyorlar, bu yönde açık propaganda yapıyorlardı. (Dönemin sembol cümlesi, o zamanlar *Milliyet*’in yayın yönetmeni olan Mehmet Yılmaz’ın bir yazısında kullandığı “pısırk hükümet istemiyoruz” cümlesiydi.)

Neyse ki hükümet “pısırk” çıkmış, Afganistan’a muharip birlik göndermeyi reddetmi ti. Fakat Türkiye’nin de “askere alınmasını” isteyen kalem erbabı yılmamı tı, ülkede askerî denetimin kurulmasından sonra bu defa da Afganistan’a “barış gücü” gönderilmesi yönünde çalışmaya ba ladılar. Böyle diyorum, çünkü yapılan şey gerçekten de “ alı ma”ydı, bu çerçevedeki gelişmeleri ve tartışmaları aktarmak değil... Nitekim:

17 Aralık 2001’de *Milliyet*’in “BARIŞ GÜCÜ SADECE TÜRKLERDEN OLU SUN” man etinin altında  u satırlar okunuyordu: “Taliban’la savaşan Kuzey İttifakı’nın tercihi: Afganistan’da operasyon bitince kurulacak Barış Gücü sadece Türk askerinden olu sun.”

Birinci sayfada bu kadar kesin bir dille sunulan haber, devam sayfasında bakın ne hale gelecekti: Haber, “Muhafiflerin Washington Temsilcisi Amin”in “Bir an evvel toparlanabilmesi açısından, söz konusu gücün sadece bir ülkenin askerlerinden oluşturulmasını tercih ediyoruz” biçimindeki sözlerine dayandırılıyordu. Peki,

buradan nasıl “Sadece Türkler” sonucu çıkmıştı? Bu sonuç, *Milliyet* yazarlarının şu katkı-yorumuyla mümkün hale gelmişti:

“Amin’in, bu sözlerle, muhtemel barış gücünün en azından ilk aşamada sadece Türk birliklerinden oluşmasını yeğlediği tahmin ediliyor.”

Anlatmak istediğim şey işte bu: Bir gazete, ülkenin askerlerini yurtdışına göndermek istiyor ve bu uğurda hakikati bu seviyede eğip bükmeyi göze alabiliyor...

“AB üyeliği ülkeyi işte böyle yapar!”

Yunanistan olayları üzerine yapılan haberler esas olarak, geçen yazımda anlatmaya çalıştığım gibi, “meraksızlık” illetiyle malûldü ve oradaki eylemlerin özgünlüğünü bize hiç yansıtmayan klişe anlatımlardan ibaretti. Yani, haber çerçevesinde kalırsak, yukarıda *Milliyet* örneğiyle anlattığım, “haber marifetiyle manipülasyon” gibi bir durumla karşı karşıya değiliz.

Yunanistan olaylarını manipülatif bir biçimde ele alma süreci, ilk haberleri izleyen yorumlarla başladı. Hemen hemen her kesimden yorumcu olayda kendi fikirlerinin “doğrulanmasını” gördü ve bu kestirmeci tespitler, onları Yunanistan olaylarını özgün kılan şeyi görebilmelerini engelledi. (Bu “şey”, Herkül Millas’ın yazısında tespit ettiği “şey”di: Cunta sonrasında, ona tepki olarak gelişen ve neredeyse bir “tabu” haline gelen “protesto kutsaldır” anlayışı...)

Burada tek tek her siyasi meşrebin, “hakikati kendi siyasi çizgisinin yararına” nasıl araçsallaştırdığını örnekleyemem. O nedenle en “şenlikli”sini, *Cumhuriyet* yazarı Hikmet Bila’nınkini aktarmakla yetinip bitireceğim...

Bila’ya göre, Yunanistan’ı bu hale getiren şey, onun Avrupa Birliği (AB) üyesi olmasıdır. Abartmıyorum; buyurun, “Bir AB ülkesi yanıyor” başlıklı yazısından siz de okuyun:

“Yunan halkının, tek bir polis kurşununa karşı topluca ayaklanacak bilinç düzeyine ulaştığını söylemek herhalde kolay değil. (...) Bu ne iştir?

Yunanistan’ı Avrupa Birliği’ne götürenler de, Avrupa Birliği de başka şeyler söylemişlerdi oysa... ‘Yunanistan AB’ye girecek, dertler bitecek’ demişlerdi. Gül bahçeleri vaat etmişlerdi. Bugün Yunan ağlıyor, Yunanistan yanıyor. ‘Yunanistan’ın temelinden sarsıldığı’ yorumları yapılıyor. Bu bir dönüm noktası. AB için de AB üyesi Yunanistan için de... Herhalde Yunanistan örneğinden alınacak çok ders var. Ders almasını bilenler için...”

Bana gelen iki eleştiri

Yunanistan olaylarını anlamak için iyi bir başvuru makalesi olduğunu düşündüğüm ve o nedenle geniş bir özetini sayfamda aktardığım Herkül Millas’ın *Zaman*’da çıkan yazısıyla ilgili olarak bazı eleştiriler aldım. Bunların ikisine burada yer vermek istiyorum...

Emrah Altındış (İtalya’da doktora öğrencisi): Bugün yazdığınız yazıyı okuyunca gözlerime inanamadım. Çok

üzüldüğümü ve şaşırdığımı sizinle paylaşmak istedim. Yunanistan'daki arkadaşlarımla sürekli iletişim halindeyim. Olan bitenin övdüğünüz yazar Herkül Bey'in anlattığı değerler aşınması ile alakasının olmadığı konusunda ikna olmuş durumdayım. Herkül Bey'in yaptığı tam çığ muhafazakârlık, koskoca bir isyanı değerlere indirgemek. Sizi seven bir okurunuz olarak, çok büyük bir hayal kırıklığına uğradığımı belirtmek isterim.

Meriç Özgüneş (dört yıldır Yunanistan'da yaşayan doktora öğrencisi): Gazetecilik kültürü üzerine yazdıklarınızı ve Yunanistan'daki olayların Türkiye'deki medyada yansıtılış biçimi konusundaki yorumlarınıza katılıyorum.

Ancak İraklis Millas'ın anlattığı gibi, olanlar "değerler krizi"ne indirgenemez. Bunu yapan Yunanlı birkaç başka yazar da oldu (Amerika'da yaşayan Kalivas, eski bakan Manos vb. gibi) ancak bu Yunanistan'daki muhafazakârlara (yani düzen, güvenlik ve biraz daha otoriterlik isteyen kesime) hizmet etmekten öteye gidemeyen bir görüş. Bunun nedeni bu tür genellemelerin sorunun özüne inememesi. Sorunun sadece "şiddet", "gelişen anarşist alt kültür"den kaynaklandığı üzerine yoğunlaşarak Yunan toplumunun yaşadığı ağır siyasi ve ekonomik krizi; son senelerdeki öğrenci protestoları genel grevler, vb. gibi hareketleri; yaşadığımız ve gördüğümüz bıkınlığın özünde yatan siyasi tepkisizliği ve isteklerin siyasete yansıyamamasından dolayı duyulan öfkeyi gözardı ediyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Büyük Felaket"ti, çünkü sonuçlarından hiç kimse muaf kalamadı...

Alper Görmüş 26.12.2008

"Ermeni kardeşlerimden özür diliyorum" bildirisine karşı açılan kampanyanın dikkat çekici bir yönü de, topu topu 29 kelimedenden oluşan bir metnin üzerine düzenlenen çarpıtma seferberliğiydi. Ertuğrul Kürkçü'nün dediği gibi (*Radikal İki*, 21 aralık):

"Siyasi gericiliğin 'ideolojik' mücadele yordamlarını biliyoruz: Darda kalınca karşıtının tezlerini çarpıtmak, onun 'asıl niyeti'ni sakladığına dair vehimler ileriye sürmek, konuyla ilgisi olmayan bağıntılar icat ederek tartışmayı en geri bilinç düzeyine taşımak ya da karşıt tezleri 'suç kanıtı'na dönüştürerek konuyu ağır ceza mahkemesine havale etmek..."

Gerçekten de bu çerçevede bildirinin 1915'i "soykırım" diye nitelediği; özrün Türk milleti adına dilendiği ("*Bildirinin birinci çelişkisi olan 'şoven milliyetçilik' yaklaşımı aşıkâr: Bir 'millet' için bir başka 'millet'ten özür dileniyor*", Emre Kongar, *Cumhuriyet*, 22 aralık); imzacıların 1915'te olan biteni "Türk milleti"ne fatura ettiği ("*Halklara atfedilen 'toplu suç' ve suçun 'kuşaktan kuşağa' devredilmesi kavramı; İncil'deki 'ilk günah' anlayışından kalma arkaik bir Hristiyan ahlakı anlayışıdır*", Nilgün Cerrahoğlu, *Cumhuriyet*, 22 aralık) gibi bir dizi çarpıtma tedavüle sürüldü, yenileri de onları izliyor.

Fakat hiç kuşkusuz bu çarpıtmaların en ilginç, imzacıların "Büyük Felaket" adlandırmasını seçerek aslında "soykırım" demiş oldukları yönündeki büyük keşifti! Bunu ilk Hasan Celal Güzel yazdı galiba, ardından CHP milletvekili Şükrü Elekdağ ve bir dizi milliyetçi ve ulusalcı yazar atladı "Büyük Felaket"ın üstüne.

Melih Aşık, *Milliyet*'te (23 aralık) şöyle toparladı konuyu: "Büyük Felaket'in özel bir deyim olduğu büyük harfle yazılmasından da belli. 'Büyük Felaket' Ermenice 'Medz Yegern'in karşılığıdır."

Bu nasıl bir "göz kararması"dır ki, sahibindeki her türlü mantıksal tutarlılık potansiyelini berhava etmektedir: Allah aşkına, "Soykırım" ilk kez 1948'de bir Birleşmiş Milletler kararıyla insanlığın diline girmemiş miydi?

Fakat ben başka bir şey söylemek istiyorum. "Büyük Felaket"in, 1915'i anlatan en uygun adlandırma olduğuna inanıyorum. *Nokta*'da da biz hep bu terimi kullanmıştık.

Bir "felaket"i başka kötü şeylerden ayıran esas özellik, ortaya çıktığı coğrafyada kimsenin onun korkunç etkilerinden muaf olamamasıdır. Bir felaket eğer insan kaynaklıysa, o felakette hiçbir suçu ve payı olmayan insanlar da onun kötü etkilerinden muaf kalamazlar. 1915'in etkilerinin bugün dahi vicdanlarımızda sürüyor olması da gösteriyor ki, onu "felaket"ten daha iyi anlatacak hiçbir kelime bulunamaz.

Doğan Gürpınar'ın yarasına pansuman yazısı...

Mağduriyetin psikolojisi hakkındaki şu bilgi, kitaplardan değil hayatlardan edinildiği ve "bireysel tecrübe" olarak derimizin altına işlendiği için hemen herkes tarafından itirazsız bir şekilde kabul görür: Mağdur açısından asıl yaralayıcı olan şey, mağduriyete neden olan fiilin hiç işlenmemiş olduğunun sürekli olarak yenilenmesidir (inkâr).

"İnkâr"ın bir alt perdesinde "sessizlik" yer alır. Bu perdede, sürekli olarak tekrarlanan bir inkârla karşılaşmayız. İnkârdaki gürültü burada yoktur; mağduriyetin tanıkları sanki hiçbir şey olmamış gibi susmakta, mağdurun çılgınlıkları ise devasa bir duvara çarpıp kendine geri dönmektedir.

Mağdur açısından "sessizlik" de "inkâr" kadar yaralayıcıdır.

İnkâr ya da sessizlikle karşılaşan mağdurun ıstırabı, zaman içinde, mağduriyet ânındakinden daha güçlü bir duygu halinde bir daha, bir daha ortaya çıkar.

Bu psikolojiyi birkaç kez tecrübe etmiş biri olarak ben, Doğan Gürpınar'ın, *Taraf* yazarı Rasim Ozan Kütahyalı'ya aylar önce yönelttiği "intihal" suçlamasını bir daha hatırlatıp gazete yöneticilerinden "özür" beklemesini anlayabiliyorum.

Biliyorum, sizin bu özür beklentisinden haberiniz yok. Doğan Gürpınar, *Taraf* yöneticilerine bir mektup yazıp, metnin bir kopyasını da bana göndermeseydi benim de haberim olmayacaktı.

İsterseniz önce Gürpınar'ın mektubunun bazı bölümlerini aktarayım; böylece hem aylar önceki iddiaları hatırlayalım hem de neden ve nasıl bir özür talep ettiğini öğreneelim...

"Bana yapılan 'sinek' muamelesi"

"Daha önce de iki üç defa size mail atmayı düşündüm ama bu saçmasapan ve abes olayda kendini savunmak için girişimde bulunmak bile çok alçaltıcı, aşağılayıcı ve bayağı geldiği için her seferinde vazgeçtim. Ancak bu

kadar ay geçip de hâlâ bu pişkin ve pişkin olduğundan çok daha fazla çirkin durumun hiç bir şey olmamışçasına devam etmesini ve 'ahlakçılık' oynanmasını gözlemlemek beni ziyadesiyle rahatsız etmeye başladı.

(...)

"Rasim Ozan Kütahyalı ile herhangi bir şekilde muhatap olmak niyetinde değilim ancak sizinle muhatap olma ihtiyacını duyuyorum, çünkü size saygı duyuyorum, iyi niyetinize ve samimiyetinize (hâlâ) güveniyorum. Zira Türkiye gibi bir ülkede bile belli düzeyde basın etiği olduğunu varsayan bir insan olarak Taraf'ın bu etiğe minimal saygı göstermesini beklemek (Taraf'ı tam da bu sebeple satın almayan ancak manen destekleyen) bir Taraf okuru olarak beklentim sanırım.

(...)

"Burada aslında benim derdim basın etiği de değil, sadece kendi mağduriyetim ve bana yapılan 'sinek' muamelesi. Rasim Ozan Kütahyalı'yı istihdam etmenizdeki saikler neydi bilemiyorum. Ancak kanımca şu soruyu sormak önemli; bu saikler başka bir insanı mağdur etmeyi meşrulaştırır mı? (Yarım değil baştan sona) intihal niteliği taşıyan bir yazının sahibini ödüllendirmenin abesliği konusunda Taraf'ın resmi görüşünü merak ediyorum... Bildiğim kadarıyla bu yazının intihal olduğu konusunda büyük ölçüde bir konsensüs oluşmuş (daha doğrusu bana iletilen bu şekildeydi), bu sebeple de bu konuda Hertaraf köşesinde yayımlanan bir yazı dışında bir kanaat belirtmedim, ki buna da ihtiyaç duyulmadı. Bu kadar ay sonra böyle bir mail yazma ihtiyacı duydu isem, bu konuda hakikaten merak içinde olduğumdandır.

(...)

"Tek ricam benden özür dilemeniz. Bunu sizden şahsen rica ediyorum. Zira insani mağduriyetler bu tür insani jestlerle halledilir. (...) Eğer sizin başınıza böyle bir şey gelseydi, yani mağdurken, bu mağduriyeti gidermek yerine siyasi hesaplarla tam tersi sizi mağdur eden ödüllendirilseydi siz de ya bu şekilde davranırdınız, hatta muhtemelen altı-sekiz ay da beklemezdiniz. Haksızsam lütfen haksız olduğumu da ifade edin."

Lafı uzatmayacağım, söylemek istediğimi başta söyledim zaten. Benim anladığım, Doğan Gürpınar'ın talep ettiği ve "özür" dediği şey, bir "ses" aslında. Bu yaralayıcı sessizliğin kırılmasını, yarasının böylece iyileşmeye başlamasını istiyor.

Ben de bu yazıyı, o "ses"i duyana kadar yarasına pansuman olsun diye yazdım zaten.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Toplu kampanyalara katılmak gazeteciyi bozar mı?

Alper Görmüş 30.12.2008

Başlığım, 28 aralık tarihli *Hürriyet*'in bir haberinin başlığının aynısı... Haberde, "Ermeni kardeşlerimden özür diliyorum" kampanyasına imza koyan gazetecilerin bu fiillerinin gazetecilik mesleğiyle bağdaşıp bağdaşmadığı sorgulanıyordu. Benim de aralarında bulunduğum beş gazetecinin (Mete Çubukçu, Ragıp Duran, Ahmet Hakan, Doğan Tılıç) görüşlerinin yer aldığı Sefa Kaplan imzalı haberi, üzerinde uzun süredir düşündüğüm ve bir

türlü bir sonuca varamadığım “gazetecinin siyasi metinlere imza atması” meselesini sizlerle birlikte tartışmada bir fırsat olarak değerlendirmek istiyorum.

Sefa Kaplan’ın haberi, ondan önce kaleme alınmış iki yazıda yer alan fikirlerin tartışmaya açılmasından ibaretti. Konuya ilişkin ilk yazıyı *gazeteciler.com*’da Ragıp Duran yazmış, Ertuğrul Özkök de o yazıdan yola çıkarak “Hürriyet yazarları imza atmalı mıydı? (26 aralık) başlıklı bir makale yayımlamıştı.

Özkök, Duran’ın “Genel yayın yönetmenleri, yazı işleri müdürleri, haber müdürleri ve anchorman’lerin imza atmamaları yeğlenir” ve “köşe yazarları imzalayabilir” yaklaşımlarını aktardıktan, bunları “akla yakın bir izah” diye niteledikten sonra, kendi kanaatini “Samimi olarak belirgin bir kanaatim yok” cümlesiyle özetlemişti.

Hürriyet, Ragıp Duran’ın görüşlerine haber için de başvurmuştu. Orada da şöyle demişti Duran:

“Amerikan ve Fransız basınının başkanlık seçimleri konusundaki tutumları birbirinden farklıdır. Amerika’nın üç büyük gazetesi, adaylar belli olduktan sonra kimi desteklediğini deklare eder. Fransa’da ise tam tersi söz konusudur. Mesela *Le Monde*, seçimlerden sonra iki adaya da gazetede ne kadar yer ayırdığını ince ince hesaplayıp haber yapar ve genellikle eşit sonuç çıkar. Bizde bu konuda hiçbir ilke yok. Bu iki örnek ve bunun dışında kalanlar da incelendikten sonra, diyelim ki seçimler, diyelim ki imza kampanyaları konusunda bir ilke belirlenebilir. Bana dürüst gelen, takınılan tutumun, tutulan tarafın deklare edilmesidir. Ama, Ermeniler’den özür dileme kampanyası farklı görünüyor. Çünkü, birinci tekil şahıs ağzından yazılmış bir metin bu. Böyle durumlarda, işin içine çalışılan gazete karıştırılmadan imza atılabilir. Ancak, diyelim ki Ermeni meselesi, diyelim ki Kürt meselesi konusunda uzmanlaşmış muhabirin bu konularda görüş belirten metinlere imza atması, daha sonra o konularda yapacağı habere olan inandırıcılığı azaltır.”

“Objektiflik” mi, “dürüstlük” mü?

BirGün yazarı Doğan Tılıç’ın Duran’a yakın görüşünü de aktardıktan sonra kendi yaklaşımımı bilginize sunacağım. Şöyle diyor Tılıç:

“Gazeteci, mesleki etik gereği ifade özgürlüğü ve insan hakları konusunda elbette taraftır. Yayın yönetmeninden muhabirine kadar bu konuları kapsayan her türlü etkinliğin içinde olması mesleki bir zorunluluktur. Onun dışındaki kalan alanlarda kamuoyuna kendisini deklare etmekten uzak durmak gerekir. Yoksa muhabirlik yapmak zorlaşır. Diyelim ki, bir konuda kampanyaya katılıp imza verdiniz ve sonra tam aksi görüşte olan birisiyle röportaj yapmanız gerekti. O zaman o imza ayaklarınıza dolaşır.”

Ben, “imza atma”yla “inandırıcılık” arasında kurulan ve ilk bakışta üzerinde tartışma bile yapılamayacak kadar “açık bir doğru” gibi görünen bu yaklaşımın pekâlâ tartışılabilir olduğunu düşünüyorum (lütfen dikkat; tersini de iddia etmiyorum, “imza atan muhabir okur nezdinde hiçbir inandırıcılık sorunu yaşamaz” demiyorum). Bunu tayin edecek şeyin, eninde sonunda haber metninin kendisinin olacağını öne sürüyorum. *Hürriyet*’in soruşturmasına cevabım, doğal olarak kafamdaki bu tartışmanın bir yansımasından ibaret oldu:

“Muhabir-gazetecilerin net siyasi tavır beyanı niteliğindeki metinlere imza atmamaları gerektiği, muhabirlerin haber yazarken her türlü siyasi tavra karşı ‘kör’ olmaları gerektiğini va’zeden ‘objektif habercilik’ döneminde genel kabul görmüş bir anlayıştı. Oysa uzunca bir süredir ‘objektiflik’ yerine ‘dürüstlüğü’ öneren bir gazetecilik anlayışı gelişmekte. Bu yeni anlayış, gazetecilerin de kendi fikirleri ve tahayyülleri olan insanlar olduğundan hareketle, muhabirlerin haberlerini yazarken kendi tavırlarını gizlemeye çalışmalarının yapay bir davranış

olduğunu; muhabirlerin bundan çok, kendi fikirlerine ve tahayyüllerine aykırı olsa da olgusal hakikatin tümünü, gizlemeden ve çarpıtmadan (dürüstçe) yansıtma­larının çok daha önemli olduğunu anlatmaya çalışıyor.

“Bu bakış açısından, muhabirlerin siyasi metinlere imza atmalarında da fazla bir sorun yoktur. Denilmektedir ki, okurlar böylece muhabirin siyasi tavrını bilecek, onun yazdığı haberleri bu bilgiyle okuyarak, onun haber yazımındaki ‘dürüstlüğü’nü daha kolay test edebileceklerdir. (Bu yaklaşım biraz, siyasi simge taşıyan kamu personelinin, ‘devletin yurttaşlar karşısında tarafsızlığı’nın sağlanması ilkesine, ilk bakışta sanılanın tersine daha fazla hizmet edeceğini savunan liberal görüşe benzer.) Özetle söylersem; muhabirler açısından konu benim için tartışmalı. Bir o yana meylediyorum, bir bu yana. Editöryal kadronun ‘yöneticiler’ bölümü için de aynı gelgitler içindeyim. Köşe yazarlarında durum farklı, orada bir sorun görmüyorum.”

Hangisine güvenirsiniz?

Taze bir örnek üzerinden, “inandırıcılık” konusunda asıl önemli olan şeyin tavır ifşa eden bir “imza”dan çok “dürüstlük” olduğunu anlatmaya çalışayım:

Biliyorsunuz, geçtiğimiz hafta “yargı krizi”yle geçti. Kriz, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç’ın, Mahkeme’nin “bazı beldelerin seçime giremeyeceklerine” dair aylar önce aldığı bir kararı “hükümsüz” kılan Danıştay ve ardından Yüksek Seçim Kurulu kararlarını “Anayasa’yı ihlal” diye nitelemesiyle başladı. Tartışmada kimin haklı olduğu hiç önemli değil, kafanıza onu takmayın, bizim için asıl, konunun haberleştirilmesi önemli.

Oraya baktığımızda gördüğümüz şey ise şudur: Kılıç’ın “Mahkeme adına” yaptığı açıklamanın ertesi günü, açıklamaya karşı çıkan 8 imzalı bir bildirinin haberini okuduk bazı gazetelerde. Bu durumda Kılıç, en fazla iki üyenin görüşlerini (kendisiyle birlikte üç) yansıtmış oluyordu.

Sonradan anladık: Bu 8 üyeden sadece 5’i asılmış (ki onlar zaten Anayasa Mahkemesi’nin belde belediyeleriyle ilgili olarak aylar önce aldığı karara muhalif kalan üyelermiş). Yani Haşim Kılıç, 3 kişinin değil kendisiyle birlikte 6 kişilik çoğunluğun (ki onlar zaten Anayasa Mahkemesi’nin belde belediyeleriyle ilgili olarak aylar önce aldığı karara “evet” diyen üyelermiş) görüşünü aktarmış.

Şimdi söyleyin: O sekiz üyeden 3’ünün yedek üye olduğunu belirtmeden yazılmış kafa karıştırıcı habere imza atan muhabirler mi inandırıcılık sorunuyla malûldür; yoksa diyelim Anayasa Mahkemesi’ni eleştiren bir metne imza atmış fakat bu haberi de gerektiği gibi, dürüstçe kaleme almış muhabirler mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Say ki, “direnişçi”ye “vatani işgal etmiş düşman”la ilgili fikrini sormuşlar!

Konumuz, Prof. Binnaz Toprak'ın sorumluluğunda yürütülen "Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler" araştırması...

Radikal yazarı Türker Alkan, bir başka *Radikal* yazarı Nuray Mert'in, araştırmada ortaya çıktığı öne sürülen "muhafazakâr hoşgörüsüzlük"ün doğasına ilişkin sarf ettiği şu cümleleri pek açıklayıcı bulmuş, 30 aralık tarihli yazısına o cümlelerle başlamış:

"Muhafazakârlar yaptıkları baskının farkında değil, çünkü doğru ve iyi olanın kendi hayat tarzları olduğuna inanıyorlar."

Türker Alkan'ın bu çerçevedeki katkısı da şöyle (hemen devamında): "İşin en korkuncu da bu olmalı. Baskı yapan en küçük bir vicdan azabı bile çekmez. Tam tersine, bir görevi yerine getirmenin huzurunu duyar!"

İki yazarın söyledikleri de doğru fakat eksik. Anlattıkları şey yalnız "muhafazakâr hoşgörüsüzlüğün" değil bütün hoşgörüsüzlüklerin temelinde yatan şeydir ve baskı uygulayanlar, bu baskıyı kendi vicdanlarında ancak böyle meşrulaştırabilirler. Ortaçağ'da Engizisyoncular, kalplerine şeytan girmiş günahkârlara işkence uygulayarak onları günahlarından kurtarmaya çalışırken de "vicdan azabı" çekmiyorlardı ve nedeni buydu.

Bu bakımdan, "Dinin ve geleneğin doğru yolundan çıkmışları hak yoluna davet edenler"in hoşgörüsüzlüğüyle, "Cahil bırakılmışları bilimin ve çağdaşlığın aydınlık yoluna davet edenler"in hoşgörüsüzlüğü arasında hiçbir özsel fark yoktur. Her iki grup da "yaptıkları baskının farkında değildir, çünkü doğru ve iyi olanın kendi hayat tarzları olduğuna inanmakta"dırlar.

"Düşman"ımı bana sorsalar?

Yazıya, "hoşgörüsüzlük" üzerine düşünce jimnastiği yaparak başlamamın bir nedeni var: Ben, "hoşgörüsüzlüğün", Türkiye'deki laik yaşam tarzı - muhafazakâr yaşam tarzı ayrışmasının sadece bir bölümünü tanımlayabileceğini düşünüyorum. Bu bölümde gözlenen, İslam'ı politikleştirmemiş geniş muhafazakâr kesimlerle; Müslümanlığını daha ziyade "kültürel-sosyolojik Müslümanlık" olarak yaşayan kesimler arasındaki nispeten yumuşak gerilimdir.

Her iki kesimin "marj"ında yer alan, sayıca az fakat sesleri çok daha gür çıkan grupların karşılıklı psikolojilerinin "hoşgörüsüzlük"le izah edilemeyeceği kanaatini taşıyorum. Bu psikolojinin sadece "düşmanlık" kelimesiyle açıklanabileceği aşikârdır bence ve ben yaklaşık beş yıldır bu kutuplaşmayı "düşmanlık" analizi üzerine oturtuyorum. Bir soruşturmaya verdiğim cevapta, bu düşmanlığın "laik" tarafını şöyle anlatmıştım:

"Bu kesimin psikolojisini, 'ülkeyi işgal eden düşmana ve düşmanla işbirliği eden güçlere karşı mücadele' tespitinin oluşturduğunu düşünüyorum. Bu kesimler, o nedenle mevcut iktidara karşı siyasi mücadelenin (muhalefet) doğru olmadığını düşünüyorlar. 'İktidarda düşman var' tespiti doğruysa, bu mücadele biçimi (siyasi muhalefet) gerçekten de yanlıştır. Siz düşmana ve onunla işbirliği halindeki iç güçlere karşı siyasi mücadele yürütmezsiniz, değil mi? Çünkü muhalefet özünde 'biz'den birilerine karşı yürütülür ve bu yanıla kendisine muhalefet edileni meşrulaştırıcı bir rol de oynar. Düşmana karşı mücadele ise 'imha'yı amaçlamalıdır. Bazıları, bu kesimin propagandasındaki sertliğe, karamsarlığa, olumsuzluğa ve nihayet ülkeyi yönetenlerde en küçük bir olumluluk görmemesine şaşırıyor. Şaşıracak bir şey yok: Kendinizi bir an için işgal edilmiş bir ülkede (hatırlayın, ulusalçılar Kurtuluş Savaşı öncesi koşullarının aynen geçerli olduğunu savunuyorlar) direnişçi (ulusalcı) olarak düşünün. Ülkeyi işgal eden dış güçlere ve onların işbirlikçisi iktidara karşı en küçük bir sempati

besler miydiniz?”

Bu analiz çerçevesinde, tartıştığımız araştırmamızın benim indimde en önemli yanı, kendileriyle derinlemesine mülakat yapılan kişilerin, bu “düşmanlık” algısıyla malûl olmalarıdır. Araştırma gurubunun şu sözlerini atıfla söylüyorum bunları:

“Görüşme yaptığımız kurumlardan bir kısmının, örneğin, Cumhuriyet Halk Partisi, Atatürkçü Düşünce Derneği, ya da Eğitim-İş gibi kurumların sorgulanabileceğinin farkındayız. Türkiye’deki din, muhafazakârlık ve laiklik konularındaki ‘kamplar’ arasında bu kurumlar hakkında değişik değerlendirmeleri var. Ancak, araştırmamız özellikle laik kimliktekilere baskı olup olmadığı üzerine kurgulandığından, kamuoyunda laiklik konusunda hassasiyetleriyle bilinen bu kurumlar doğal olarak araştırmamız kapsamına dahil edildi.”

Dikkat edin, kendilerine “onları nasıl bilirsiniz” diye sorulan kişiler, “onlar”a karşı sadece “hoşgörüsüzce” değil, “düşmanca” duygular besleyen kişilerden oluşuyor. Bu ikisi arasında dağlar kadar fark vardır. Hoşgörüsüzlük, nihayetinde “ortak noktalarımız olan, ‘biz’den olan” birilerine karşı beslenen bir duygudur. Düşmanlık ise öyle değildir. Birilerine hoşgörüsüz duygular beslemenizle onu “doğru yol”a davet etmeniz arasında bir çelişki yoktur. Fakat düşmanınızla ilgili tek hedefiniz onu “imha” etmektir.

Düşmana karşı verdiğiniz mücadelede her yol mubahtır. Keza, ona karşı yürüttüğünüz propaganda malzemesinin “gerçek” olması da gerekmez. (“Ahlaki sorun” anlamında söylüyorum; yoksa gerçek malzemeye dayanmayan bir propagandanın fazla etkili olmayacağı aşikâr. Bizde, propaganda ile yalan aynı anlama geldiğinden, ünlü İngiliz tarihçi Toynbee’nin “1915 olaylarına ilişkin yazdığım Mavi Kitap’ı, evet, İngiliz Propaganda Bakanlığı’nın isteği üzerine yazdım ama kitapta yer alan bütün bilgiler doğrudur” mealindeki sözlerine bir türlü bir anlam verememiştik.)

Değişmeyen kanaatim...

Açık söyleyeyim: Ben, tartıştığımız araştırmada derinlemesine mülakat yapılan kişilerin hangi kurumlara ve sivil toplum örgütlerine mensup olduklarını öğrenince, daha onların dile getirdikleri tanıklıkları okumadan kararımı vermiştim: Bu araştırma, benim “din ve muhafazakârlık ekseninde ötekileştirilenler” çerçevesinde o âna kadar edinmiş olduğum kanaat üzerinde şu ya da bu yönde hiçbir etki yaratamaz. Direnişçiye, “vatani işgal eden düşmanı nasıl bilirsın” diye soran bir araştırmayı ben nasıl ciddiye alabilirim? Alamam, çünkü bilirim ki, direnişçiler bazı gerçekleri gizleyecekler, bazılarını abartacaklar, gerektiğinde yalan da söyleyecekler ve bundan –haklı olarak- hiçbir ahlaki rahatsızlık duymayacaklar. Böyle bir araştırmamızın ancak propaganda değeri olabilir, ondan “hakikat”e ilişkin pek az şey öğrenebiliriz.

Söz konusu araştırmamızın hiçbir değişikliğe yol açmadığı kanaatimi madde madde özetleyerek bitireyim: a) Toplumumuzda yaygın bir taşra muhafazakârlığı mevcuttur. b) Bu muhafazakârlık sadece din ve gelenekten kaynaklanmaz, başka boyutları da vardır. c) Yeni değildir, AK Parti iktidarı döneminde arttığına dair de hiçbir kanıt yoktur; güvenilir araştırmalar tersini ortaya koyarsa bu yöndeki fikrimi değiştirebilirim. d) “Dinci” olmaktan ziyade “faşist”tir. (Atılğan Bayar, *Akşam*, 30 aralık).

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çiğdem Kâğıtçıbaşı’lı “Söz Sende”nin gösterdiği...

Alper Görmüş 06.01.2009

Aziz Nesin’di galiba, “Türkiye’de” demişti, “herkesin iki mesleği vardır; birincisi kendi mesleği, ikincisi şairlik...”

Sonra Atilla Dorsay, Nesin’in bu tespitinden yola çıkarak aynı şeyin sinema eleştirmenliği için de geçerli olduğunu söylemişti.

Bence bu türden “iki meslekliklik” hallerinin hiçbir sakıncası yok. Fakat bazı meslekler başka bazı mesleklerle birarada yürütölmek için hiç uygun değildir. Mesela bir sosyal psikologun mesleğini siyasi argümanlarla yürütmesi durumunda o sosyal psikologun hiçbir inandırıcılığı kalmaz. Çünkü sosyal psikologlar toplumsal tercihleri anlamaya ve anlamlandırmaya çalışan insanlardır; oysa siyasetçiler bazı toplumsal tercihlerin yolunu açmak, bazılarının ise yolunu kesmek için vardılar.

Habertürk’teki, tiryakisi olduğum çok başarılı sohbet programı Söz Sende’nin 2 ocak tarihli bölümünde, Balçışek Pamir Prof. Çiğdem Kâğıtçıbaşı’nı konuk etmişti. Program her zamanki gibi akıp gidiyordu yine, fakat Kâğıtçıbaşı’nı izlerken ben açıkçası hüzünlendim. Çünkü orada, “duayen” bir sosyal psikologu değil, bir siyasetçiyi izledik. Dahası var: Ünlü sosyal psikologumuz, bir siyasetçinin ağzından duyduğumuzda “kahvehane tartışması argümanları” deyip eleştireceğimiz “malzeme”lerle savunuyordu siyasi görüşlerini... Ben duyduklarıma inanamadım; size de anlatayım, bakalım siz neler söyleyeceksiniz...

Güzin Abla’ya mektup...

Programda esas olarak, Binnaz Toprak’ın başkanlığındaki bir ekip tarafından yürütölen “Din ve Muhafazakârlık Ekseninde Ötekileştirilenler” araştırmasının çağrıştırdığı kimi konular tartışıldı.

Kâğıtçıbaşı, eski öğrencisi Binnaz Toprak’ın “geldiğı noktadan çok memnun”du, çünkü ona yıllardır araştırmadan çıkan sonuçları ve onların yaratacağı tehlikeleri anlatmış, fakat öğrencisi onun fikirlerini “abartılı” bulmuştu.

Araştırmaya ilişkin görüşlerimi geçen hafta yazmıştım, tekrar etmeyeceğim, zaten Söz Sende’deki problem de bundan sonrasında başladı. Balçışek Pamir, araştırmadan yola çıkıp konuyu “türban” ve “imam-hatip okulları” meselesine getirince, “Sosyal psikolog Kâğıtçıbaşı” gitti, yerine “siyasetçi Kâğıtçıbaşı” geliverdi...

Kâğıtçıbaşı’na göre, “türban”ın hiçbir toplumsal ve dinsel temeli yoktu. “Toplumsal” temeli yoktu, çünkü son 30-40 senenin işiydi ve bu da onun kötü siyasetçiler tarafından tepeden indirilmiş bir “tercih” olduğunu gösteriyordu.

Keza dinî temeli de yoktu, çünkü kendisi Kuran’ın İngilizcesini ve Türkçesini (bu sırayla söyledi) okumuştı ve orada açıkça kadınlara “ziynetlerinizi kapatın” deniyordu, eh, buradan da saçın kast edilmediğı apaçık ortaya çıkıyordu! Pamir, bunun çok tartışmalı bir konu olduğunu söylese de hoca işin aslını, “hakikat”ı biliyordu, ortada tartışılacak bir şey yoktu. İlahiyatçılar cesurca ortaya çıkıp bu gerçeğı haykırmalı, ortalığı aydınlatmalı ve böylece başlarını örten kadınlarımız da dinin emirlerine karşı gelme kaygısı taşımaksızın başlarını açabilmeliydiler.

Bir ara Kâğıtçıbaşı’nı, sıradan siyasi laikliğin, tesettürlöleri “en zayıf halka”dan vurmaya çalışırken kullandığı

gündelik dile baş vururken gördüm: Başlarını örtüyorlardı ama, maşallah dar pantolonlar, vücut hatlarını belli eden elbiseler gırla gidiyordu!

Bir ara da tesettürlülerin, başı açıkları "namus" bakımından kendilerinden daha aşağıda gördüklerine dair bir bahis açıldı. Bu "kabul"ün neye dayanarak öne sürüldüğüne dair bir söz duymadık Kâğıtçıbaşı'ndan... Onun yerine, bunun tam tersinin geçerli olabileceğine dair "Güzin Abla" referanslı bir örnek anlattı: Güzin Abla'ya mektup gönderen başı açık bir genç kız, kendisinin "kapalı" bir arkadaşının olduğunu, erkeklerle her halı yediğini, kendisinin ise mutaassıp bir cinsel hayatının olduğundan bahsetmişti. Fakat mektup sahibi öfkeliydi, haksızlığa uğradığına inanıyordu. Çünkü yolda karşılaştıkları yaşlıca bir "kapalı" kadın arkadaşını işaret ederek, "Bak" demişti "ne güzel namusluca kapatmış başını, sen de kapatsana..."

Bu bana sıradan-gündelik laik bilince sahip bir yurttaşımızın kurgulayıp Güzin Abla'ya gönderdiği bir propaganda metni gibi geldi ama, velev ki öyle değildir ve anlatılan bir hayat-ı hakikiye sahnesidir; peki, bütün bu hikâye bir sosyal psikologun, var olup olmadığı bile tartışmalı bir iddianın ("başı açık kadınlar 'kolay'dır") tersini savunurken kullanacağı bir argüman mıdır?

Alevi kızlar-Sünni kızlar...

Beni dumura uğratan bir başka nokta, Prof. Kâğıtçıbaşı'nın varlığı bile tartışmalı bir söylentiye "İmam-hatip okullarının zararları" faslında argüman olarak öne sürmesi oldu.

Önce bir soru: Siz, "Alevi kızların normal okullara, Sünni kızların ise imam-hatip okullarına gittiklerine" dair, Sünni kesimlerde yaygınca dile getirilen bir kanaat olduğunu duymuş muydunuz? Ben böyle bir şeyi ne duydum, ne okudum. Fakat Kâğıtçıbaşı'na göre bu böyleydi ve bu da imam-hatip okullarının ne kadar tehlikeli bir zihniyete kapı araladığını gösteriyordu.

Yukarıda sorduğum soruyu bu bağlamda tekrar soracağım: Bir sosyal psikolog, hiçbir araştırmaya dayanmayan (programda böyle bir şeyden hiç söz edilmedi) ve var olup olmadığı bile belli olmayan bir söylentiye, argüman olarak kullanabilir mi?

Yine de, programdaki en "sosyal psikologça" yaklaşım imam-hatip okulları tartışmasında ortaya çıktı: Kendisinin tanıdığı, fanatik-dindar olmayan bir kadın kızını imam-hatipe göndermişti. Sebebini ise "Bizim geleneklerimiz kızımı işte ancak böyle kızlarla erkeklerin kaynaşmadığı bir okula göndermeye elverir" demişti. Kâğıtçıbaşı, böyle örneklerin çok olduğunu söyledi ve "İmam-hatiplere çocuklarını gönderenler siyasal İslamcılardır" şeklindeki genel geçer kabulün doğru olmadığını savundu. "Sosyal psikolog Kâğıtçıbaşı'nın bu tespitini, "siyasetçi Kâğıtçıbaşı'nın bir önerisi izledi: "Acaba diye düşünüyorum" dedi, "kızlarımızı onların elinden kurtarmak için yeniden kız liseleri mi açsak?"

Türkiye'deki sosyal psikolojinin kurucusu olarak görülen bir bilim insanının "siyaset" uğruna "psikoloji"yi böylece feda etmeye hazır olması bana pek militanca geldi doğrusu.

Geçen yazımda, laikliği neredeyse bir din haline getirmiş dar bir kesimin, "karşı taraf"ı toplumun meşru bir parçası olarak görmek yerine "düşman" olarak kodlamasının yarattığı sonuçlar üzerinde durmuştum.

Bu kamplaşmadan ve algıdan "bilim"in de nasiplenmemesi düşünülemezdi. Ben, Çiğdem Kağıtçıbaşı'lı Söz Sende'de bunun bir tezahürünü gördüm.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçilmiş hükümeti seçim dışı yollarla devirmeye çalışmak suç değil mi?

Alper Görmüş 09.01.2009

Ergenekon soruşturmasının son dalgasına ilişkin bazı yorumlar, tıpkı önceki dalgalarda olduğu gibi soruşturmanın ve davanın özünü gözden kaçtıracak nitelikteydi... En veciz ifadesini, "Bu insanlar mı terörist?", "Hayatlarını dağlarda ülkeyi korumak için tehlikeye atmış bu paşalar mı suçlu?" türünden duygusal itirazlarda bulan bu bakış, toplumun hiç de küçük sayılamayacak bir bölümü tarafından da benimseniyor.

Burada çok kritik bir nokta var: Yalnızca "Ergenekon ideolojisi"ni benimsemişler değil, birçok sıradan insan da, Ergenekon faaliyetlerinin özünü şiddet eylemlerinin değil (o da var ama o sadece bir araç), mevcut seçilmiş hükümeti seçim dışı yol ve yöntemlerle iktidardan uzaklaştırmak olduğunu biliyor ve kabul ediyor. Problem şurada ki, bu kesimler bunda bir problem görmüyor!

Bu söylediğimi örnekleyeyim: Mesela İşçi Partisi (İP) Genel başkanı, Ergenekon tutuklusunu Doğu Perinçek... Perinçek, her üç seçimden sonra (2002, 2004, 2007) seçimlerin de, merkezî ve yerel iktidarların da (belediyeler) "meşru olmadığını" ilan etti. Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) isterse yüzde 90 oy alsın, durum değişmezdi. Neden? Çünkü bu parti "gayri milli"ydi. Ayrıca, seçimlerin son gününde "Süper NATO" devreye giriyor, İşçi Partisi'nin yüzde 20'lerde olan oyunu bir anda sıfır virgül sıfır bilmem kaçlı oranlara çekiyordu. (İnanmayanlar, abarttığımı düşünenler, Doğu Perinçek'in seçim gecelerinde sonuçların belli olmasından sonra yaptığı konuşmaları İşçi Partisi'nin televizyonu olan Ulusal Kanal'dan sorabilirler.)

Mevcut iktidarın seçim dışı yollarla alaşağı edilmesinde bir problem görmemenin nasıl içselleştirildiğine dair bir başka örneği, *Hürriyet* yazarı Bekir Coşkun'un bir yazısından yola çıkarak göstermeye çalışayım: Bundan birkaç ay önce, bir İngiliz gazetesinde Ergenekon'un hükümeti devirmeyi amaçlayan gizli bir örgütlenme olduğunu belirten bir haber-yorum çıkmıştı. Bekir Coşkun, muhteşem bir "lapsus"la, bu haberi, Batılı gazetecilerin gerçeği nihayet gördüğü; hükümetin, muhaliflerini susturmak için böyle bir operasyona başvurduğunu anladıkları şeklinde yorumlamıştı. Oysa gazete kovuşturulması gereken bir suç örgütünü anlatıyordu okurlarına; çünkü oralarda seçilmiş hükümeti Ergenekonvari yöntemlerle devirmeye çalışmak bir demokrasi cinayeti olarak algılanır.

Başkaları da var, hangisini sayayım?

Doğu Silahçioğlu'nun *Cumhuriyet* gazetesinde yayımlanan ve "Çıkış Yolu"nu (yazısının başlığı böyleydi) bu iktidarın bir şekilde yıkılmasında ve benzerinin "bir nesil boyu" (kendi kelimeleri) bir daha iktidara gelmemesi için gerekli tedbirlerin alınmasında gören yazısının üzerinden bir yıl bile geçmedi.

Aynı gazetenin, hükümete karşı oluşturulan "milli cephe"nin "Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğine duyarlı güçler tarafından da izlendiğini" müjdelediği başyazısının üzerinden yaklaşık dört yıl geçti. (İroniye bak: Sözüünü ettiğim başyazı bir 28 Şubat günü, 2005'te çıkmıştı *Cumhuriyet*'te.)

Peki, Atatürkçü rektörlerimizin “Ordu göreve” pankartlarının altında, yüzlerinde geniş bir gülümseme olmak suretiyle yürümelerinin üzerinden kaç sene geçti?

“Hep gericiliğe kazandıran seçimler...”

Bütün bunların altında, “bu ülke bu halkın tercihlerine bırakılamaz” şeklindeki “kadim” değerlendirmenin yattığını biliyoruz. Bu anlayışı en kristalize biçimde ifade edenlerden biri de Atatürkçü tarihçi Sina Akşin... Şu değerlendirme onun:

“Çok partili dizge, 1946 seçimleri dışında, yarım yüzyıldır istisnasız bütün genel seçimlerde kısmi karşı devrimi kazandırmaktadır. (...) Bu kapkara tabloyu biz bir anda kenara atıp aydınlık geleceklere doğru yol alabiliriz. Çünkü 1945, 1950’ye değin uygulanmış olan, yıllar boyu deneylerle geliştirilmiş, bu ülkeye en uygun, görkemli bir ‘reçetemiz’, görkemli bir formülümüz var: Atatürk Devrimi.”

Bu değerlendirmeyi pek beğenen emekli orgeneral Kemal Yavuz (şimdi gözüaltında) *Akşam*’da yazarken Akşin’in arzusunun pratiğe nasıl geçirileceğinin yolunu da göstermişti:

“Söylenmesi gereken söylendi: Cumhuriyet ordusunun Genelkurmay Başkanı, ‘Kubilay Olayı’nın yıldönümünde, ‘...sonları aynı olur’ dememiş miydi?”

Görüyorsunuz, iş yine geliyor “iktidarda düşman var” tespiline... Bu tespite inanıyorsanız, “düşmanın, ağzına bir parmak bal (kömür? Pirinç? Bulgur?) çalarak kandırabileceği” halkın tercihlerini elinizin tersiyle itmeniz bir anda anlamlı bir siyasi tavır haline gelir. Gene: İktidarda “düşman” varsa, onu her türlü aracı kullanarak alaşağı etmek siyaseten hiç de yanlış olmaz.

Laf biraz sapacak ama: “Dinci gericilik” dedikleri muhafazakârlığı “baş düşman” sayan kimi sol grupların “baş düşman”a karşı öbür düşmanları hayırhah bir kategoride görmeye başlamaları da yine aynı fasıldandır.

Sanıklara “siz” diye mi, yoksa “sen” diye mi hitap ediliyor?

Tiyatrocu ve aktivist Mehmet Atak, “Askere gitmemek için vicdani retçi olan Mehmet Bal’ın 6 yıl cezaevinde yatıp çıktıktan sonra tekrar tutuklanmasını protesto etmek isteyen 20 kişilik bir grup”un basın açıklamasından sonra götürüldüğü Taksim Karakolu’nda dört saat tutuldu. Atak, “keyfi” olduğuna inandığı bu uygulamaya karşı İstanbul Valiliği İnsan Hakları İl Kurulu’na bir dilekçe verdi. Atak’ın şikâyetçi olduğu noktalar arasında “sekiz kez ‘sen’ hitabına mâruz kalmak” da vardı.

Devletin, vatandaşına “siz” diye hitap etmesinin önemine defalarca işaret etmiş bir gazeteci olarak, Atak’ın bu itirazı beni çok heyecanlandırdı. Kendisini yürekten kutluyorum.

Ne zamandır, Ergenekon davasında hâkim ve savcıların sanıklara nasıl hitap ettikleri konusunda yazmak istiyordum... Gazete haberlerine bakarak bu konuda bir sonuca varmak zor. Onlara inanmak gerekirse ikisi de var. Hatta, bir saniğe üç cümle içinde hem “sen” hem “siz” dendiği de oluyor. (Unutmadan söyleyeyim: Doğu Perinçek ve Kemal Alemdaroğlu, savcının kendilerinden ön adlarıyla söz etmesine şiddetle itiraz ettiklerinde tamamen haklıydılar.)

Konuya ilişkin daha önce yazdığım yazılardan birinde şöyle demişim:

“Hâkimlerin, sanıklara ‘sen’ diye hitap etmeleri sorunundan söz ediyoruz... ‘Şekilsel ve detay’ gibi mi geldi? Gelmesin... Bir insan başka bir insana kural olarak ‘sen’ diye hitap ediyorsa, buna karşılık öbürünün ona ‘sen’ diye hitap etmesi hiçbir aklın köşesinden dahi geçemiyorsa, orada çok güçlü bir otoriter ilişki, bir iktidar ilişkisi var demektir. Nedeni basit: Yargıç, ‘devlet’ çünkü...”

“Talep basitçe şudur: Hâkimler yargıladıkları insanlara ‘sen’ diye değil ‘siz’ diye hitap etsin... Biliyoruz, hiç kimse iktidarından ‘rica’yla vazgeçmez... O nedenle basın eğer yukarıdaki talep doğrultusunda bir kampanya yürütecekse, bu kampanyayı ‘hâkim-devlet’e yönelik olarak değil, yargılananlara yönelik olarak yürütmelidir. Yani onlardan, hâkimlerin kendilerine ‘sen’ diye hitap etmelerine karşı çıkmalarını istemelidir...”

Ergenekon davası, bütünüyle kamuoyunun gözü önünde cereyan ediyor. Bunu bir fırsat olarak değerlendiremez miyiz? Hiç değilse meslektaşlarımız hâkimlerin ve savcılarının “sen” hitaplarını bir “beyaz sansür”le “siz”e çeviremezler mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Polisin dışardan gördüğünü askerî istihbarat içerden neden göremiyor?

Alper Görmüş 13.01.2009

Ergenekon davasının 10. dalgasının en ayırt edici noktası, görevdeki bazı subayları görev dışı faaliyetler peşindeyken deşifre etmesi oldu. Tutuklanan subayların tam olarak neyle suçlandığını bilmiyoruz, fakat firar eden Yarbay Mustafa Dönmez’in Sapanca’daki evinde ortaya çıkan cephaneye bakarak onun neyin peşinde olduğunu ve neyle suçlanacağını az çok kestirebiliriz. Ortaya çıkan manzaranın, “münferit”e sığınarak silikleştirilemeyeceği anlaşılıyor.

Bu “hal”in ortaya koyduğu bazı sorular var ve bunlardan bence en önemlisi, başlıkta sorduğum soru...

Aklıma gelen iki ihtimali, *Nokta* dergisini kapanmaya götüren süreçte yayımladığımız iki “Genelkurmay İstihbaratı” belgesine referans vererek sizlerle tartışmak istiyorum...

Birinci ihtimal: Genelkurmay İstihbaratı, enerjisini başka alanlarda harcadığı için, kendi içinde ortaya çıkan emir-komuta zinciri dışındaki kimi faaliyetlere yeterli zamanı ayıramamaktadır. Burada vereceğim örnek, *Nokta* dergisinin yayımladığı “Genelkurmay İstihbaratı’nca hazırlanan gazeteci andıcı” olacak. Hatırlayacaksınız, gazetecileri “Ordu karşıtı ve Ordu yandaşı” diye ikiye ayıran belge için dönemin genelkurmay başkanı Yaşar Büyükanıt, “gerçektir, fakat uygulanmamıştır, taslak halinde kalmıştır” demişti. Belge, bir-iki istisna dışında gazeteciler tarafından şaşkınlıkla karşılanmış, en statükocu gazeteciler bile “Genelkurmay İstihbaratı’nın başka

işi mi yok” tepkisini vermişlerdi.

Bu türden, yani “başka işi mi yok” tepkisini haklı çıkartacak başka örnekleri burada hatırlatmaya gerek görmüyorum. Geçtiğimiz yıllarda, mesela “sosyetik fişleme” gibi bir askerî istihbarat faaliyeti bile gördü bu topraklar. (*Hürriyet*’in 22 Mart 2004 tarihli manşeti: “Kara Kuvvetleri Komutanlığı, askerî birlikler ve kaymakamlıklara gönderdiği istihbarat yönergesiyle ‘bölücü ve yıkıcı’ faaliyetlerde bulunan kişi ve kurumlar hakkında bilgi toplanmasını istedi. Bunlar arasında AB ve ABD yanlısı kişiler, sanatçılar, yüksek sosyete grupları, Satanistler, Masonlar, azınlıklar, internet grupları da yer alıyor.”)

Görüldüğü gibi bu ihtimal bize herhangi bir “kasıt”ı imâ etmiyor. Bu ihtimalin imâ ettiği maksimum iddia şudur: Polisin dışardan gördüğünü Genelkurmay İstihbaratı içerden görememektedir, çünkü bu işlere ayıracak zamanını başka işlere ayırıyor.

Çünkü gönülsüz...

İkinci ihtimal: Polisin dışardan gördüğünü askerî istihbarat içerden görememektedir, çünkü bu işlerde gönülsüzdür. Benim inandığım ihtimal budur ve bu yazıda esas olarak neden böyle düşündüğümü açmaya çalışacağım.

Bunu yaparken, yukarıda da söylediğim gibi *Nokta*’nın 5 Nisan 2007 tarihli sayısında yer alan “Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı” belgesini esas alacağım. Önce bu belgeyle ilgili birkaç noktayı hatırlatacak, ardından konuyu başlıkta sorduğum soruya bağlayacağım...

Belgede, “Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri” çerçevesinde Türk Silahlı Kuvvetleri’nin müşterek hareket edilebileceği sivil toplum kuruluşları “değerlendiriliyor”; bu kuruluşlardaki “daha da güvenilir” yönetici ve eleman ihtiyacı dile getiriliyor; nihayet, yeni STK yönetimlerinin seçimine “TSK ile direkt ilişkisi bulunmayan” kişiler tarafından müdahale imkânları gözden geçiriliyordu.

Genelkurmay, haberi tekzip etmedi, bunun yerine dergiden bir iç soruşturma için belgenin “orijinalini” talep etti. Bu anlamda belgeyi de doğrulamış oldu. (Bundan altı gün sonra da *Nokta* basıldı.)

Eylül 2004 tarihini taşıyan belge, “Sarıköz” darbe girişimini örgütleyen yüksek rütbeli komutanların “klasik bir darbenin başarı şansı yok” tespitini yapıp darbeyi rafa kaldırmalarından 5 ay kadar sonrasına rastlıyordu. Bu bana o zamanlar, klasik darbeden vazgeçen askerlerin belirledikleri yeni konseptin somut belgesi olarak görünmüştü. Bu durumu *Nokta*’da şöyle izah etmiştim:

“Emekli Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek, günlüklerinde, darbeden kendilerini asıl vazgeçiren şeyin, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman’ın Türkiye’deki birlikleri dolaştıktan sonra ulaştığı sonuç olduğunu şu satırlarla anlatıyor: ‘Tüm orduları dolaşmış ve tüm or ile kor rütbesindeki subaylar ile görüşmüş. Aldığı intiba şöyle: Herkes durumdan rahatsız ve gidişi beğenmiyor. Ama hiç kimse bu gidişin bir darbe ile düzeltilmesini istemiyor. Sivillerin bu gerekli tepkileri göstermelerini ve bizim onlara destek vermemizi istiyorlar. Bu çok önemliydi. Zira artık oturup tekrar aynı mevzuları konuşmaya gerek yoktu. Jandarma Genel Komutanı bu habere sevinmeyecekti, ama gerçek buydu. Kara Kuvvetleri Komutanı, diğerlerine ben bu bilgiyi veririm, dedi.’ Bu cümleleri okuyup da sınırsız bir iyimserliğe kapılmak da doğru değil. Aytaç Yalman’ın bu değerlendirmesi sonucunda komutanlar ‘siyasete müdahale etmeme’ gibi bir sonuca varmıyorlar, hayır, sadece işin yöntemini değiştirmek gerektiği hususunda fikir birliğine varıyorlar...”

O yöntem, "Sivillerin bu gerekli tepkileri göstermeleri ve bizim onlara destek vermemiz" şeklindeki yeni konseptti. Ya da Özden Örnek'in Günlükler'in bir başka yerinde, "Yükü bizim üzerimizden alarak bizim yasal düzende ve demokrasi sınırları içinde kalmamızı sağlayacak" diye ifade ettiği "sivil" protestolar ve "sivil toplum örgütü" faaliyetleriydi...

Emir-komuta zinciri dışında istihbarat?

Geldik, bu belgenin başlıkta sorduğum soruyu cevaplamada bize nasıl bir yardımda bulunabileceği noktasına...

Mart 2004 tarihli "Sivil toplum örgütleriyle işbirliği" belgesinin, "Sarıköz" ve "Ayışığı" darbelerini engellediğini bildiğimiz zamanın genelkurmay başkanı Hilmi Özkök döneminde hazırlanmış olması, dikkat çekici bir nokta olarak not edilmeli.

Soru şu: Hilmi Özkök bu belgeden haberdar mıydı, değil miydi? Meşruiyet konusunda o kadar hassas olan bir genelkurmay başkanının, başında bulunduğu ordunun balıklama siyasete dalması anlamına gelecek böyle bir "işbirliği"ne cevaz vermesi pek mantıklı görünmüyor.

İkinci ihtimal, bu yeni konseptin onun bilgisinin dışında geliştirilmiş olmasıdır, ki bu bana çok daha güçlü bir ihtimal olarak görülüyor.

Nereye gelmek istediğimi anlamışsınızdır: Acaba ordu içinde emir-komuta zinciri dışında bir istihbarat mümkün müdür? Soruyu şöyle de sorabiliriz: askerî istihbaratın, Genelkurmay'ın inisiyatifi dışında bir irade ortaya koyması ve bazı görev alanlarında o kadar da "sıkı" çalışmaması mümkün müdür?

Polisin dışardan gördüğünü askeri istihbaratın içerden görmemesini ben başka türlü izah edemiyorum doğrusu.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe Günlükleri ve davası: N'olmak ihtimali var?

Alper Görmüş 16.01.2009

Bazı okurlar bir süredir şu anda Yargıtay'da olan "Darbe Günlükleri Davası"nın akıbetini soran e-postalar gönderiyorlar bana. Ergenekon soruşturması ve davasının onuncu dalgasını izleyen şu günlerde de gazetelerde ve televizyonlarda sık sık Ergenekon'un 2003-2004'teki darbe girişimlerine bağlanıp bağlanmayacağı konusunda spekülasyonlar yapılıyor. Bugün bu spekülasyonlar hakkındaki fikirlerimi aktarmak, ayrıca da davalar hakkında ("davalar" diyorum, çünkü beraatımla sonuçlanan "hakaret ve iftira" davasından hemen sonra Özden Örnek hakkımda bir de tazminat davası açmıştı) sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Geçtiğimiz salı günü gerek *CNN Türk*'teki (Ahmet Hakan) gerekse de *NTV*'deki (Can Dündar) Ergenekon ve onuncu dalga tartışmalarının final bölümlerinde Darbe Günlükleri vardı... Tartışmacılar, darbeye zemin hazırlayanlar varsa, darbecilerin de olması gerektiğini hatırlatarak bütün bu dalgaların 2003 ve 2004'teki darbe girişimlerinin sorgulanmasına varması gerektiğini savundular. Gazetelerde de, Gölbaşı'ndaki cephanenin

Temmuz 2004 tarihli gazetelere sarılı olarak bulunmasının bu açıdan bir anlam taşıyor olabileceğini savunan yazılar okudum. Bunlardan sonuncusunda Umur Talu (*Sabah*, 14 ocak) "(Bence) 2004, Gölbaşı'ndaki cephanelikteki 'Temmuz 2004' tarihli gazetelerin de işaret ettiği önemli tarihi" diye yazdı.

Şu son bir haftada telefonla katıldığım çok sayıdaki televizyon programında bu çerçevede bana da çok sayıda soru soruldu: Diyelim yakalananlar gerçekten de darbe kışkırtıcıları... Peki, darbeciler nerede? İkinci soru: Şener Eruygur ve Hurşit Tolon var da mesela Özden Örnek niye yok, ya da dönemin öbür komutanları? (Bu soru yukarıda andığım programlarda da dile getirildi.)

Ben bu sorulara, Ergenekon'da gözaltına alınanların ideolojisiyle 2003-2004 darbe girişimlerinin ardındaki ideoloji arasındaki devamlılığın apaçık olduğu; fakat ikisi arasında organik bir devamlılık bulunduğu dair elimizde yeterli delillerin olmadığı cevabını veriyorum (meğerki bizim bilmediğimizi savcılar biliyor olsun).

Peki, neden Eruygur ve Tolon içerde de öbürleri değil? Benim cevabım: Savcının elindeki deliller, 2003-2004 girişiminin başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra Eruygur ve Tolon'un Ergenekoncularla birlikte hareket ettiğini gösteriyor olabilir. Bu iki emekli orgeneral Ergenekon soruşturması çerçevesinde bu nedenle tutuklanmışlardır, öbür emekli orgeneraller ise Sarıkız'ı rafa kaldırdıktan sonra bir daha bu türden girişimlerden uzak durmuşlardır. (Söylemeye gerek yok, eğer gerçek buysa, bu 2003-2004 darbe girişimlerinin ayrıca kovuşturulmasının önünde bir engel teşkil etmez.)

Tazminat davası düştü...

Hukuki süreci kısaca hatırlatayım: Eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Özden Örnek'in hakkımda açtığı "hakaret ve neşren iftira" davası 10 Nisan 2008'de beraatla sonuçlanmıştı. Ben, "Suçun yasal unsurları oluşmamıştır, gazetecilik görevinin gereğini yerine getirmiştir" diye özetleyebileceğim gerekçeye itiraz etmiş, davayı temyize götüreceğimi duyurmuştum. Öyle de oldu. Yanlış anlaşılmasın: İtiraz ettiğim şey "beraat" değil "beraatın gerekçesi"ydi. Çünkü ben, Günlükler'in mahkeme tarafından incelenmesini, bu incelemenin neticesinde bu metnin gerçek olduğunun kabul edilmesini ve dolayısıyla ortada bir "hakaret ve iftira"nın bulunmadığına hükmedilmesini istiyordum.

Hatırlayacaksınız, duruşma savcısı da Günlükler'in gerçek olma ihtimalinin yüksekliğine dikkat çekerek, "sanığın ispat hakkı ihlal edilmiştir" gerekçesiyle davayı kendi açısından temyiz etmişti. Aynı şeyi Özden Örnek tarafının yaptığını da ilave edeyim...

Bu arada, beraat kararından hemen sonra kamuoyunda pek bilinmeyen bir gelişme daha oldu: Özden Örnek, hakkımda 10 milyar YTL'lik tazminat davası açtı. Davanın celbinin bana gelmemesi üzerine geçtiğim günlerde konuyu soruşturdum ve öğrendim ki, "Tazminat davasını açan taraf davasını takip etmediği için" dava 3,5 ay sonra düşmüştü.

Haber böyle. Yorumunu siz yaparsınız artık.

Meslektaşlar YARSAV'ın dernek olduğunu biliyor mu?

Valla ben hiç emin değilim. Bilselerdi, YARSAV adına yapılan açıklamaları sanki "Yargı" resmî görüşünü

açıklamış gibi sunmazlar, militan başkanının her konuşmasına bu kadar cömert hacimler ayırmazlardı diye düşünüyorum.

Acaba diyorum, meslektaşlarımız derneğin afili adına kanıp bir yanılısma içine mi giriyorlar, yoksa Yargıçlar ve Savcılar Birliği'ni, kanunla düzenlenmiş bir devlet kurumu olan Hâkimler ve Savcılar Kurulu'yla mı karıştırıyorlar?

Bir ihtimal daha var: Bazı meslektaşlarımızın da YARSAV'ın bir dernek olduğunu bal gibi bildiklerini, fakat sıradan insanların zihinlerinde varolduğundan emin olduğum bu yanılısamadan faydalanmak için "ses etmediklerini" ciddi ciddi düşünüyorum.

Derneğin başkanına gelince... Benim için kendileri, 9 Haziran 2008 tarihli *Hürriyet*'te çıkan "Anayasa Mahkemesi'nin türban kararı" yorumundan sonra bir hukukçudan ziyade bir militandır! Sonraki aylarda kendisini izlerken, 9 hazirandaki hükmümde ne kadar haklı olduğumu anladım.

Eminağaoğlu, *Hürriyet*'in o sayısında Anayasa Mahkemesi'nin TBMM'nin "türbanın üniversitelerde serbestçe kullanılması"nı mümkün kılacak anayasa değişikliğini iptal eden kararını yorumluyordu. Biliyorsunuz, Anayasa'nın 148. maddesi, Anayasa Mahkemesi'nin TBMM'nin yaptığı Anayasa değişikliklerini ancak şekil yönünden denetleyebileceğini belirtir. Tam olarak da şöyle der:

"Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler."

Maddenin devamında "şekil"den neyin kast edildiği hiçbir yoruma açık olmayacak şekilde şöyle belirtilir:

"Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır."

Yani: 1. Teklifi veren milletvekili sayısı, şart koşulan asgari sayıyı karşılıyor mu? 2. Oylamada olumlu oy verenler, şart koşulan asgari sayıyı karşılıyor mu? 3. İvedilikle görüşülmemesi şartına uyulmuş mu? Bu kadar. Bunun için hukuk bilmek gerekmiyor, ilkokul seviyesinde Türkçe bilmek yeter.

Şimdi de sözünü ettiğim *Hürriyet* sayısında Ömer Faruk Eminağaoğlu'nun bu maddeyi nasıl yorumladığına bakalım. Haberden aktarıyorum:

"Anayasa'nın 148'inci maddesinde yer alan 'teklif ve oylama çoğunluğu' ifadesinin 'teklif çoğunluğu ve oylama çoğunluğu' olarak algılanmaması gerektiğini belirten Eminağaoğlu, bu maddeye dayanarak, Anayasa Mahkemesi'nin hem teklif için yeter sayının olup olmadığı hem de teklif edilen metnin Anayasa'ya uygun olup olmadığı yönünden de inceleme yapabileceğini kaydetti."

Gözümüzün içine bakarak, Türkçenin de ırzına geçmeyi göze alarak böyle bir "yorum" yapan bir hukukçunun bundan sonraki çıkışlarını ciddiye almak mümkün mü? Ben almadım, bundan sonra da almayacağım.

Zaten nedense YARSAV deyince benim aklıma, *Nokta*'da fâş ettiğimiz Genelkurmay İstihbarat raporunda dile

getirilen “Sivil toplumu geliştirme faaliyetleri” geliyor. Hele ki Cumhuriyet mitinglerinden ve Nisan muhtırasından iki ay sonrasına denk gelen kuruluş tarihini (Haziran 2007) hatırlayınca...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yalanınızı sevsinler: “Soruşturmanın asıl dayanağı Tuncay Güney’dir...”

Alper Görmüş 20.01.2009

Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanvekili Hakkı Süha Okay, “Ergenekon eşittir Tuncay Güney” demiş, “Büyük Gazete” de “ağızına sağlık” imâli bir hacimle CHP yöneticisinin sözlerini sayfalarına taşımış (18 ocak).

“Ergenekon fasa fisodur”cuların son günlerdeki en kullanışlı argümanını veciz bir biçimde bir kez daha dile getiren Okay, hızını alamayıp şunları da söylemiş: “Ergenekon muamması denilen olayı ortaya atan kişinin gerçek yüzünü tüm kamuoyu izlemiştir. ‘Ergenekon’ diye yoğun spekülasyon yapanların temel dayanaklarının ne olduğunu Türk halkı böylece görmüştür.”

Medeni memleketlerde propagandanın da bir ahlakı vardır... Propagandayı “yalan”ın eş anlamlısı diye algılayagelen politik kültürümüzün nokta-i nazarından kavranılması çok güç olsa da gerçek şudur: Oralarda propaganda gerçeğe dayandırılır. Nedeni basit: Yalan ortaya çıkarıldığında propaganda çöker, oysa hakikate dayalı bir propaganda sürgit etkili olur.

Ergenekon soruşturmasının “asıl dayanağı”nın Tuncay Güney olduğu, yalana dayalı bir propaganda taktiğidir. Bu propagandayı çökertebilmek için Ergenekon iddianamesinden birkaç paragraf aktarmak yeter de artar bile...

2001 ifadesi “delil” değil ki!

Sanıkların adları ve onlara isnat edilen suçlar sıralandıktan sonra, bütün iddianameler gibi Ergenekon iddianamesi de “deliller”le başlıyor. İşte, iddianamenin 38. sayfasında yer alan delillerin tümü:

“Örgütsel içerikli dokümanlar, arama yakalama ve elkoyma tutanakları, iletişim tespit tutanakları, şüphelilerin beyanları, tanık beyanları, gizli tanık beyanları, mağdur beyanları, bilirkişi raporları, Kriminal Polis Dairesi Başkanlığı’nın raporları, bomba irtibat raporları, digital veri inceleme raporları, Genelkurmay Başkanlığı Askerî Savcılığı’nın yazıları, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün yazıları, MİT Müsteşarlığı’nın gizli belgelere ilişkin yazıları, eylem evrakları ve tüm dosya kapsamı olup ayrıca her bir şüpheli için ilgili bölümde ayrıntılı belirtilmiştir.”

Deliler arasında “Tuncay Güney’in 2001’de Emniyet’te verdiği ifade” var mı? Yok.

Devam ediyoruz... Delillerden hemen sonra, yine 38. sayfada soruşturmanın nasıl ve nelere dayanarak başlatıldığı aynen şöyle anlatılıyor:

“Soruşturmaya 12 Haziran 2007 tarihinde kollukça alınan bir telefon ihbarı üzerine başlanılmış, ihbar değerlendirilerek İstanbul Ümraniye ilçesindeki bir evde 27 adet el bombası ele geçirilmiş, el bombaları ile ilgisi tespit edilen kişiler yakalanmıştır. Yakalanan kişilerden bazılarının başta Cumhuriyet Gazetesine atılan el bombaları ve Danıştay saldırısı olarak bilinen eylemler olmak üzere, daha önce meydana gelen bazı adli olay ve olay failleri ile de bağlantılarının kurulması üzerine soruşturma genişletilmiştir. Bu kapsamda iletişimin tespiti, dinlenilmesi ve kayda alınması, yeni bağlantıların tespit edilmesi ve bunlar üzerine yapılan yeni yakalama, arama işlemleri, aramalarda ele geçen doküman ve dijital verilerin incelenmesi, ilgili kişilerin ifade içerikleri, süreç içerisinde alınan ihbarlar, tanık ve gizli tanık ifadeleri üzerine elde edilen yeni deliller, ilgili kurumlar ile yapılan yazışmalar ve tüm bunların analizi ile devam ettirilmiştir. Soruşturmada, Emniyet Genel Müdürlüğü’nün her yıl güncellenen terör örgütleri listesinde yer almayan, örgütlenme biçimi, amacı ve faaliyetleri açısından bilinen terör örgütlerinden önemli farklılıklar gösteren, daha önce bir ceza davasına konu olmamış Ergenekon isimli Terör Örgütüne ulaşılmıştır.”

Bakın, iddianamede henüz Tuncay Güney’den (yani soruşturmanın sözde “asıl dayanağı”ndan) bahis yok ama, savcılık, elindeki bulgularla “Ergenekon isimli terör örgütüne ulaşıldığını” öne sürebiliyor.

Ve iddianamenin 48. sayfası... Şunu lütfen daha büyük bir dikkatle okuyunuz:

“Konu ile alakalı olarak geçmişte herhangi bir soruşturma yapıp yapılmadığı İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne yazı ile sorulmuştur. İstanbul Organize Suçlarla Mücadele Şubesi Müdürlüğü’nce verilen cevapta, başka bir suç sebebiyle 2001 yılında gözaltına alınan Tuncay GÜNEY isimli şahsın bilgisayarında yapılan incelemelerde dosyada suretleri bulunan Aralık-1999 tarihli ERGENEKON-LOBİ yazılı doküman ile, İSTANBUL 29 EKİM 1999 tarihli ERGENEKON ANALİZ YENİ YAPILANMA YÖNETİM VE GELİŞTİRME PROJESİ (ERGENEKON’un reorganizesi, yeniden yapılandırılması)...”

Görüldüğü gibi, Ergenekon soruşturmasının asıl dayanağı “Tuncay Güney” değil Ümraniye bombaları ile Cumhuriyet Gazetesine ve Danıştay’a yapılan saldırıları izleyen soruşturmada elde edilen bulgulardır. Savcı, bunlarla belirli bir sonuca ulaşmış, ardından konuyu Emniyet’e sorunca da oradan Ergenekon örgütlenmesinin temel belgeleri gelmiştir.

“Ergenekon fasa fisodur”culara çok sevdikleri cümleyle cevap verip bitireyim: Sapla samanı bilerek birbirine karıştırıyorlar.

Duyan da diyecek ki iddianame, Tuncay Güney’in 2001’de verdiği, enformasyonla dezenformasyonu birlikte ihtiva eden ifadeyi delil olarak kullanıyor ve esas olarak ona dayanıyor. İddianamenin neresinde var böyle bir şey? Öyle olsaydı, orada suçladığı herkesin gözaltına alınması gerekmez miydi?

“Tuncay Güney çuvaları”nda ele geçirilen ve bugüne kadar onun tarafından yazıldığını kimsenin öne süremediği belgeler ayrı fasıl! Onlar belgedir ve delildir. Fakat bu belgelerin en temel iki tanesi (yukarıda zikredilmişti) sadece Tuncay Güney’de ele geçirilmiş de değildir. Ergenekon sanıklarının bir bölümünde de aynı belgeler bulunmuştur.

Açsın, okusunlar iddianameyi...

Hrant'ın "Türklüğe hakaret" metnini o hâkimler şimdi bir daha okusa?

Dün itibariyle ölümünün üzerinden iki yıl geçti... Kardeşimiz Hrant Dink'in vurularak öldürüldüğünü öğrendiğim ânı ve Rakel Dink'in Hrant'ın nâşı önünde yaptığı konuşmayı hariç tutarak söylüyorum: Onu ölüme götüren sürecin başlangıcını, hakkında "Türklüğe hakaret"ten dava açılması olarak alırsak, bu süreç zarfında ben en yoğun duyguyu (duygumun mahiyetini açıklamayacağım) onu mahkûm eden mahkemenin kararını öğrendiğimde yaşadım.

Ermeni Diasporası'ndaki "Türk nefreti"ni Ermenilerin kanındaki "zehir" olarak tanımlayan ve onlara bu zehirden kurtulmalarını sâlık veren Hrant Dink, ne aklın ne vicdanın kabul edeceği bir biçimde "Türklüğe hakaret"ten mahkûm edilmişti. Karardan sonra kendisiyle yaptığım söyleşide, yazdıklarını satır satır okuyup, "Buradan nasıl böyle bir sonuç çıkarırlar, ben alnıma kazıdıkları bu kara lekeyi nasıl temizlerim, ben artık bu topraklarda yaşayamam" diye yakınmıştı gözleri sulanarak...

Ölümünü izleyen hafta, *Nokta*'da "O metinden o sonuç çıkar mı" sorusunun peşine düştük (çünkü Hrant'ın o mahkeme kararı nedeniyle bu ülkeye gözleri açık veda ettiğine inanıyorduk). Fakat sorumuzu hukukçulara değil dilcilere sorduk, çünkü karar bir metnin hukukî açıdan değil, dil açısından yorumundan ibaretti. Sonuç "elbette o metinden 'Türklüğe hakaret' çıkmaz, tam tersi çıkar" şeklinde tecelli etti. Aslında uzmanlık gerektiren bir soru da değildi: Basit Türkçe bilgisi yeterdi bu sonucu çıkarmak için.

Bilmiyorum, o mahkemenin üyelerinin vicdanları rahat mı şimdi? Keşke diyorum, bazı meslektaşlarımız kendilerine iş edinseler, alıp o metni o üyelere götürseler, birlikte okusalar ve onlara "son kararlarını" sorsalar... Hiç fena bir gazetecilik olmaz, diye düşünüyorum.

Ölümünün ikinci yılında Hrant'ın Arkadaşları olarak kaleme aldığımız çağrıyla bitiriyorum:

"Meslektaşımız Hrant Dink haince katledileli iki yıl oldu. Cinayetin tasarlanması, işlenmesi ve cinayet sonrası delillerin saklanması veya yok edilmesinde rolü olan tüm kişiler ve bunların devlet kurumları içinde yer alan bağlantı ve uzantıları yargı önüne çıkarılmadıkça, açılan dava bu derinlikte sonuçlandırılmadıkça, cinayet kamu vicdanını sızlatmaya devam edecek; Türkiye Cumhuriyeti Devleti de aklanmamış olacaktır. Davanın takipçisi olmayı sürdüreceğiz."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tuncay Güney'in TV şovları hakikatte kimin işine yarıyor?

Alper Görmüş 23.01.2009

Geçen salı bu sayfada Ergenekon soruşturmasının "asıl dayanağı"nın Tuncay Güney'in 2001'de poliste verdiği ifade olduğunu öne sürenlerin "yalana dayalı bir propaganda" yaptığını öne sürmüş, Ergenekon iddianamesinin gerçekte neye (nelere) dayandığını bizzat iddianamenin satırlarını izleyerek göstermeye çalışmıştım. Orada da söylediğim gibi: İddianamede o ifade hiçbir şekilde delil olarak kullanılmamaktadır. Delil

olarak yalnızca "Tuncay Güney çuvaları"nda ele geçirilen belgeler kullanılmıştır ki onların en önemlileri zaten başka sanıklarda da bulunmuştur.

Bugün de madalyonun öbür yüzüne bakmak, Tuncay Güney'i ikide bir televizyonlara çıkartan "iyi niyetli" meslektaşlarımızın tutumunu gözden geçirmek istiyorum. Önce kanaatimi söyleyecek, ardından da bu kanaatimi temellendirmeye çalışacağım.

Bence bu "iyi niyetli" meslektaşlarımızın söz konusu yayınları, "Ergenekon soruşturmasının asıl dayanağı Tuncay Güney'dir" çarpıtmalarına malzeme teşkil etmekten başka bir işe yaramıyor, yani murat ettiklerinin tam tersi bir sonuç çıkıyor ortaya.

Neden böyle düşündüğümü anlatmaya, Tuncay Güney'li televizyon programlarını "rezalet" olarak niteleyenlerin tepkilerini analiz ederek başlamak istiyorum... Özellikle TRT2'deki canlı yayının ardından gelen tepkilere şöyle bir bakmak bile bu şovların kimin işine yaradığını açık bir biçimde gösteriyor. Dikkat edin, "Ergenekon fasa fisodur"cuların sesi en çok Tuncay Güney konuşmaya başlayınca çıkıyor. Bu çevreler, Güney'in dengesiz ruh halinin, sahnede olmaktan mutluluk duyduğu her halinden belli kişiliğinin ve enformasyonla dezenformasyonu harmanlayıp sunma yeteneğinin ortaya çıkardığı paketin kıymetini çok iyi takdir ediyorlar ve bu imkânı sonuna kadar kullanıyorlar. Hiç şüphesiz, Ergenekon'un "asıl dayanağı"nın ne olduğunu onlar gayet iyi biliyorlar, fakat bütün akıllı insanlar gibi baş edemeyecekleri hakiki dayanakları değil, kendi ilan ettikleri ve kurguladıkları sözde dayanakları topa tutuyorlar.

Dediğim gibi, sırf Tuncay Güney'in her televizyona çıkışının "fasa fisocu" takımının bitlerini nasıl kanlandırıldığına bakmak bile neyin ne olduğunu anlamak için yeter de artar bile. Bakmayın siz bu zevatin "Bu adamı neden televizyona çıkarıyorsunuz" diye bağırıp çağırımlarına, aynı anda "yan cep"lerine bakarsanız orada göreceğiniz şey bizatihi o "adam" olacaktır.

Yağmurdan sağanağa...

Güney'in televizyon şovlarının "iyi niyetli" meslektaşlarımızın amaçladığının tam tersine hizmet etmesinin yegâne nedeni, onun sergilediği güvenilir performans ve bu performans üzerinden yürütülen kara propaganda değil...

İşin başka boyutları da var ve bu boyutlar, sözünü ettiğim propagandaya maruz kalanların propagandadan etkilenme katsayılarını büyüten bir rol oynuyor.

Eskiden daha fazla bilgi ve enformasyonun daha fazla toplumsal farkındalık ve ilgi yaratacağına inanılırdı. Son 20-25 yılda yapılan araştırmalar ise enformasyon aktarımında belli bir eşiğin aşılması durumunda (yağmur halinde enformasyon) tam tersi sonuçların ortaya çıkabileceğini gösterdi. Enformasyonun "karmaşık" olması durumunda ise bu sonuç neredeyse mukadderdi. İşin bu yanını daha önce de ele almış, 8 Ağustos 2008'de kaleme aldığım "Enformasyon yağmuru Ergenekon'a ilgiyi artırıyor mu?" başlıklı yazımda şöyle demiştim:

"Şöyle düşünülüyordu başlangıçta: Artık televizyon sayesinde dünyanın en uzak yörelerinde gerçekleşen haksız uygulamalar bile tek tek odalarımıza taşınacak, böylece oluşacak uluslararası kamuoyu tepkisi sayesinde bu tür haksızlıkları gerçekleştirenler eskisi gibi rahat hareket edemeyecekler... Bu iyimser yaklaşım, 'Yağmur halinde gelen enformasyon'la ona 'maruz kalan' insan arasındaki ilişkinin doğasından bîhaber olmaktan kaynaklanıyordu...

"Ortaya çıkması zaman gerektiren ve ancak 1990'lardan itibaren teorileştirilebilen bu 'doğa', başlangıçta düşünülenin tam tersi bir tarzda işliyordu... Buna göre, ne kadar 'acı' olursa olsun, insanlar tekrar tekrar izledikleri olaylar karşısında bir süre sonra 'sıkılmaya' başlıyorlar, o olaya karşı ilgilerini yavaş yavaş kaybediyorlardı... Sözüünü ettiğimiz olay hele bir de anlaşılması ve izlemesi zor, çaba isteyen bir şeyse, kopuş daha da hızlı gerçekleşiyordu...

"1996 Kasımı'nda Susurluk'taki kazayla birlikte ortaya çıkan 'hesap sorma ve arınma' talebinin bir süre sonra tavsamasının nedenlerinden biri de buydu kuşkusuz. Öylesine yoğun bir haber bombardımanı altında kalmıştı ki okur, bir süre sonra yavaş yavaş ilgisini kaybetmeye başladı. Üstelik konu karmaşıktı, izlemek için çaba sarf etmek gerekiyordu ve gene üstelik, 'tepe'de meselenin üstüne gitme yönünde samimi bir çaba gözlenmiyordu... Sonrasını biliyorsunuz: Okurların, gazetelerde bu tür haberler gördükçe sayfaları çevirmeleri bir oluyordu...

"Susurluk konusunda bir-bir buçuk yıl boyunca gazetelere yağın (ve rekabet nedeniyle gazetelerin bunların tamamını kullandığı) doğru-yanlış haberleri düşünürsek, bu haberleri gazetelere pompalayan odakların, 'yağmur halinde gelen enformasyon' karşısında insanların nasıl bir tepki gösterdiğini bildiklerini bile varsayabiliriz..."

"Ciddi"nin magazinleştirilmesi...

Ergenekon soruşturmasının ve davasının hakiki dayanaklarının oluşturduğu enformasyon zaten ancak "yağmur"la ifade edilebilecek kadar yoğunken; onu "sağanak yağmur"a dönüştüren Tuncay Güney konuşmalarının, Ergenekon konusunda duyarlılıktan çok duyarsızlık yarattığı konusunda benim hiç kuşku yok.

Fasa fiso'cuların, Tuncay Güney'in ekranlardan fıskıran güven vermez ve esrarengiz kişiliğine yaslanarak yürüttüğü kara propagandayı daha da etkili kılan birinci unsur bu...

İkinci unsur "ciddinin magazinleştirilmesi" üzerinden yürüyor. Tuncay Güney'in bu kadar ciddi bir meselede sergilediği "dünya yansa dalgasını geçme" tutumu, alaycılığı, oyunculuğu, rol kesmeleri sanki sahîh olmayan bir durumla, bir "oyun"la karşı karşıya olduğumuz gibi bir izlenim yaratıyor.

Gazeteciliğin bir "ayıklama" mesleği olduğu doğruysa eğer, meşhur siyasi klişemize nazîreyle söyleyeyim, ona "her zamankinden fazla ihtiyaç duyduğumuz" günlerden geçiyoruz. Benim bu ilkeyi Tuncay Güney vakasına uyguladığımda çıkardığım sonuç, "meslektaşlarımız onun konuşmalarını ayıklayarak vermelidir"den ibaret değıl.

Hayır, ben, Tuncay Güney'in televizyon yayınlarından bütünüyle "ayıklanması" gerektiğine inanıyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bekliyoruz: "Darbe girişimi suç değildir"de Kanadoğlu formülü?

Alper Görmüş 27.01.2009

Giderek kuvvetlenen şöyle bir sezgim var: Darbe Günlükleri'nde açığa çıkan darbe girişimlerinin yargılanması ihtimaline karşı kurulmaya çalışılan "darbe girişiminde bulunmak suç değildir" tahkimatı, şimdi "darbe çağrısı"nı da içerecek biçimde genişletiliyor. Ergenekon soruşturmasını ve davasını "hal'etmek" isteyen çevrelerin giderek en güçlü vurguyu "itibarlı insanların silahlı-külahlılarla ne ilgisi ola"ya yapmalarını da bu fasıldan görüyorum.

Ne zamandır bu konuya dikkat çekmeye niyetleniyor, araya giren "hard" Ergenekon gelişmeleri nedeniyle bir türlü bu niyetimi gerçekleştiriyordum. Fakat önceki hafta Prof. Mümtaz Soysal'ı televizyonda izleyip bu çerçevedeki sözlerini dinleyince, "darbe girişimi suç değil" tahkimatının da "hard" Ergenekon gelişmeleri kadar önemli olduğuna karar verdim.

Biliyorsunuz, Mümtaz Soysal "Anayasa'ya Giriş" adlı olağanüstü eserin sahibi olan bir Anayasa hukukçusu. Fakat 2002'den bu yana Türk Silahlı Kuvvetleri'ni göreve davet eden çok sayıda "Anayasa'dan Çıkış" makalesi yazdı.

Soysal, bunların ilkinin 2003'ün ekim ayına altı ay kala yazmış, "Nasıl yani, 29 Ekim'i bunların iktidarı altında mı kutlayacağız, olur mu öyle şey, vakit çok azaldı, hadi!" mealinde, ama bu açıklıkta bir şeyler kaleme almıştı.

2004'te, Türkiye'de "Sarıköz" darbe girişiminin fırına sürüldüğü günlerde, Kıbrıs Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın danışmanı olarak New York'taki "Kıbrıs Toplumlararası Görüşmeler'e" katılıyordu. Onunla aynı otelde kalan iki *Radikal* yazarına (İsmet Berkan, Murat Yetkin) "Bekleyin, ordu bu gece muhtıra veriyor" dediğini biliyoruz; ikisi de defalarca yazdı bunu.

Geldik 2005'e... Soysal'ın 9 mart tarihli yazısının başlığı şöyleydi: "Ordu istemezse olmaz..." Hoca, esprili yazısında önce Ordular istemezse Karadeniz Otoyolu'nun açılmayacağını söylüyor, ardından da lafı şehir "Ordu"dan bildiğimiz "Ordu"ya getiriyor ve Kıbrıs'ta konuşulan çözüm gerçekleşirse Ordu'nun sessiz kalamayacağını savunuyordu. (Tövbe tövbe, insanın aklına neler geliyor; 9 Mart, akim kalmış "solcu ordu darbesi"nin yıldönümü değil miydi? Bir "tövbe" daha: Soysal'ın yazısından 10 gün kadar önce de *Cumhuriyet* başyazısı "Kemalistler, milliyetçiler, Milli Görüşçüler (ya da Radikal İslamcılar), sağın ve solun laik kesimleri"nden oluşan yeni "ulusalcı" ittifakı ilan ediyor, okurlarına bir de "müjde" veriyordu: "Bu ilginç gelişme Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğine duyarlı güçler tarafından da izlenmektedir..." Bu yazının tarihi de tamı tamına 28 Şubat 2005'ti... Gel de "tesadüfe bak" deme!)

İşte bu Mümtaz Hoca'yı önceki hafta Can Dündar'ın "Neden" programında izledim. Laf dönüp dolaşıp 2003-2004 darbe girişimlerine gelmişti ki Hoca "Oturup konuşmuş olabilirler" diye girdiği sözden, "bu bir suç değildir" diyerek çıktı. Neticede komutanlar fiilen bir darbe yapmış değillerdi.

Aynı şeyi bir başka "ağır top"un, Hüsamettin Cindoruk'un da savunduğu aklıma gelince işin ciddiyetini anladım. Cindoruk da yine bir televizyon programında (üzerinden bir yıla yakın bin süre geçmiş olmalı), ortada bir fiil olmadığı için ("mesela tanklar çıkartılmış mı sokağa" diye sormuştu lafın burasında) suçun da oluşmadığını savunmuştu.

Yani: Tanklar sokağa çıkana kadar ortada suç yok, dolayısıyla darbecileri yargılayamazsınız. Peki, ne zaman yargılayabilirsiniz? Suç oluştuğunda, yani tanklar sokağa çıktığında, yani darbeden sonra... Yani: Darbecileri hiçbir şart altında yargılayamazsınız. Mantıktaki muhteşemliği görüyor musunuz?

Bakmayın ironik takıldığıma, ben bu çıkışları ciddiye almamız gerektiği kanaatindeyim. Sabih Kanadoğlu, meşhur "367" fantezisini ilk ortaya attığında hepimiz gülüp geçmemiş miydik? Ben önümüzdeki dönemde "darbe girişimi"nin suç teşkil etmeyeceğini va'zeden bazı hukuk yorumlarının zorunlu olarak piyasaya sürüleceğine ve bunun en büyük adayının da Sabih Kanadoğlu olacağına inanıyorum.

Zorunluluk nereden kaynaklanıyor?

Son olarak birkaç cümleyle bu "zorunluluk"un nereden kaynaklandığını izah etmeye çalışacağım...

Geçen hafta kaleme aldığım bir yazıda ("Darbe Günlükleri ve davası: N'olmak ihtimali var?") özellikle 10. Ergenekon dalgasından sonra iyice öne çıkan bir yaklaşımdan söz etmiştim. Kabaca, "darbeye zemin hazırlayanlar varsa, darbecilerin de olması gerektiğini hatırlatarak bütün bu dalgaların 2003 ve 2004'teki darbe girişimlerinin sorgulanmasına varması gerektiğini savunan" bir yaklaşımdı bu.

Geçenlerde *Radikal* genel yayın yönetmeni İsmet Berkan da açıkça "darbe çağrısı" yapmanın suç olup olmadığı sorusuna vereceğimiz cevaba göre İlhan Selçuk vb. kişilerin ceza alıp almayacaklarının belirleneceğini yazdı.

"Tankları sokağa salmasalar" da darbe planlayan komutanların; ya da eline hiç silah almamış olsalar da darbe çağrısı yapan bazı "itibarlı" kişilerin suç işlemiş sayılmaları gerektiği görüşü ağırlık kazandıkça, "darbe girişimi ya da çağrısı suç değildir" lobisi sesini yükseltecektir.

Buna hazırlıklı olalım, 367'de olduğu gibi hazırlıksız yakalanmayalım diyorum.

Atilla Olgaç'ın "gaf"ı...

Tiyatrocu Atilla Olgaç, "esir Rum'ları öldürdüm" itirafını yaptıktan hemen sonra, *Radikal* muhabirine (yani gazetede yazılacağını bile bile) "Savaş bu. Onu alıp götürcek halimiz yok..." demeseydi, ertesi günkü inkârına inanacak belki birkaç kişi çıkabilirdi. Şu yazılı açıklamasına yani:

"22 Ocak tarihinde yayınlanan 'Orada Neler Oluyor' programında söylemiş olduğum 'Bir esiri ve 10 kişiyi öldürdüm' cümlesi tamamen savaşın kötü ortamını, acımasızlığını, vahşetini, insanları şok ederek anlatmak adına tarafımdan yazılmış bir senaryodur. Bütün bunların bir senaryo olduğunu açıklamak isterken, reklam dönüşü program bitmiştir. Gerçekle bir ilgisi yoktur. Kamuoyunun bilgisine..."

Reklam dönüşü program bittiği için "eyvah ben ne yaptım" demek yerine, hayır, *Radikal* muhabirine dönüp, olayı teyid ediyor. Bu saatten sonra bırakın dünyayı, Türkiye'den de kimseyi inandıramazdı Olgaç. Nitekim öyle oldu. Bu türden "milli" durumlarda göğsünü siper ederek icabında inandırıcılığını zedeleme pahasına hareket etme pratiği hayli zengin olan basınımız bu defa ne "dili sürçtü"ye sığındı, ne de "münferit"e...

Tabii ki, kendi ülkesinin savaşını (Falkland), "İngiliz askerleriyle Arjantin askerleri" arasındaki bir savaş olarak sunan BBC yayıncılığı yok karşımızda; o kadar da uzun boylu değil, neticede ölen Rum, öldüren Türk!

Bu psikoloji, bazı gazetelerimizi tam manasıyla "açık pozisyon"da bıraktı. Onlar da intikamlarını "itirafçı"dan

aldılar ve "Allah belanı versin" haberciliğine sarıldılar. İşte üç örnek:

Hürriyet: "Densiz Kurt..."

Star: "Sorumsuz."

Vatan: "Yediği halta bak!"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cumhuriyet'in ilan ettiği "ittifak" ete kemiğe bürünüyor...

Alper Görmüş 30.01.2009

"Kemalistler, milliyetçiler, Milli Görüşçüler (ya da Radikal İslamcılar), sağın ve solun laik kesimleri..."

Cumhuriyet gazetesinin 28 Şubat 2005 tarihli başyazısında ilan ettiği ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğine duyarlı güçler tarafından da izlendiği" müjdesini verdiği "ittifak"ın günümüzdeki tezahürlerine daha yakından bakmakta fayda var.

Aslında, ilk kez telaffuz edildiğinde bir hakikatten çok bir "arzu"dan ibaretti bu ittifak. "Türkiye Cumhuriyeti'nin güvenliğine duyarlı güçler" in, hadi adını koyalım, Ordu'nun bir bölümü tarafından da arzu edildiğine kuşku duyulmayan ittifakın iskeleti ("Kemalistler") tamamdı da, "et" in iki parçasından birinde ("Milliyetçiler") bir miktar, öbüründe ("Milli Görüşçüler") ise bol miktarda sorun vardı.

Formülasyonda "milliyetçiler" olarak geçen Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), 2007 seçimlerine kadar sürdürdüğü "iyi yol arkadaşı" tavrını Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesinde takındığı tavırla değiştirince işler çok zorlaştı. Çünkü formülasyonda "Milli Görüşçüler (Radikal İslamcılar)" diye geçen Saadet Partisi (SP) baştan beri uzak durmuştu bu ittifaka.

SP'nin başına "Kemalist alerji" sini eski başkana göre çok daha düşük bir profile sergileyen yeni bir başkanın (Numan Kurtulmuş) gelmesi ve yerel seçimlerin dayattığı bazı zorunluluklardan dolayı "ittifak" yeniden ete bürünecek gibi görünüyor. (Öyle diyorum, çünkü kemiği zaten hep var.)

Bana bunları, geçtiğimiz hafta CHP ve SP'nin birbirlerine yönelttikleri karşılıklı jestler düşündürdü.

Önce şu haber (*Akşam*, 26 ocak): "MİLLİ GÖRÜŞ MUMCU'YLA BARIŞTI... Siyasette bir ilk daha. Saadet Partisi 16 yıl önce öldürülen gazeteci Uğur Mumcu için mesaj yayımladı. Mesajda Mumcu için 'antiemperyalist' tanımı kullanıldı."

Yanlış anlaşılmasın, elbette memnuniyet verici bir mesaj bu. Ayrıntıları aktarmıyorum, gayet iyi kaleme alınmış, yerinde uyarılar ve temennilerden ibaret bir metin... Ben sadece "bir ilk" oluşuna dikkat çekiyorum.

Bu çerçevede, bir gazetede okuduğum Kemal Kılıçdaroğlu söyleşisinin bir bölümü de çok anlamlı geldi bana. Kılıçdaroğlu, söyleşide kendisine "İslamcılar" la ilgili olarak sorulan bir soruyu ikiye ayırarak cevaplamayı tercih etmiş, Milli Görüşçüler'in "antiemperyalist" tavrına dikkat çekerken, "AK Parti'nin Amerikancı ve Avrupacılığı" nı vurgulamıştı.

Seçimler geliyor, İstanbul özellikle önemli. Saadet Partisi'nin yüzde 10'u bulunduğu söylenen (hadi yüzde 5 olsun) oylarının Kemal Kılıçdaroğlu'nun haznesine eklendiğini düşünün.

"Olmaz" demeden önce gazete köşelerinde uç veren "AKP'ye karşı bütün millici güçlerin birliği" yazılarını okuyun. Bir de Saadet Partililerin yazdığı internet sitelerindeki yorumları... Okuyun, göreceksiniz ki orada asıl hedef CHP değil, AK Parti'dir...

Son olarak "ittifak"la ilgili ne düşündüğümü de söyleyeyim: *Cumhuriyet*'in ilan ettiği formül yanlış değil (gerçekliği yansıtmama anlamında). Türkiye'de siyaset esasen böyle bölünmüş durumda: Bir tarafta "anti-emperyalistler", öbür tarafta "emperyalizm"le mesela Yunanistan, Portekiz, İspanya, Polonya gibi demokratik ülkelerin yaptığı kadar işbirliği yapmayı doğru bulanlar...

Bumin'in yazılarını okudum, fakat ne "çark" gördüm ne de şaşırdım!

İstanbul'dakiler için "Akdeniz'de fırtına" şöyle bir bakılıp geçilen bir haberdir. Fakat Akdeniz'in bazı köylerinde yaşayanlar için "Akdeniz'de fırtına" günler süren elektriksizlik demek... İşte bu nedenle *samanyoluhaber.com*'da Kürşat Bumin'le ilgili olarak kaleme alınmış hüküm yazısını görmemiştim... Bumin'in bu yazıya cevap niteliğindeki yazısını da (bu ara buralarda gazete bayileri de zayıf) bir arkadaşımın uyarısıyla bir internet cafe'de okudum.

Neticede canım çok fena sıkıldı.

Samanyolu Haber'de Bumin'in son üç yazısına göndermeyle onun Ergenekon mevzuundaki "şaşırtan dönüşü"nden söz ediliyordu. O yazıları da okudum, fakat ne "dönüş" gördüm ne de şaşırdım. Asıl, o yazılardan o anlamın çıkartılmasına şaşırdım ve sergilenen tutumu Kürşat Bumin gibi fikri de vicdanı da hür bir adamın ifade özgürlüğüne saldırı niteliğinde gördüm.

Kürşat Bumin de eleştirilebilir tabii, fakat şu tarzda değil:

"Kürşat Bumin'e bir haller oldu... Yeni Şafak yazarından şaşırtan dönüş... Önceki yazılarında her fırsatta demokrasiden dem vuran Yeni Şafak yazarı Kürşat Bumin'e bugünlerde bir haller oldu... Kürşat Bumin'i yakından takip eden okuyucuları bu ani çark edişe bir anlam vermekte zorlanıyorlar. Şimdi kamuoyu Bumin'i Ergenekon destekçisi yazarlarla aynı çizgiye getiren süreci merak ediyor."

Dedim ya, yazıları okuyorum okuyorum, Bumin'i bu "çizgi"de görmemizi gerektirecek herhangi bir şey bulamıyorum. "Nasıl bulabilirsin ki" mi diyorsunuz? Tamam, bence de öyle ama izninizle (Bumin'in de izniyle) ben yine de onu birilerinin gözünde "zanlı" kılan iki temel noktada sizi de bilgilendireyim...

Galiba en önemlisi, Bumin'in bir yerde okuduğu, "Sivas ve Başbağlar katliamlarının da Ergenekon işi" olduğuna dair yoruma getirdiği eleştiri... Bumin bu ihtimali tümünden reddetmiyor, "olabilir" diyor ve dedikten sonra da bunun bizi rahatlatmaması gerektiğini anlatıyor:

"Tamam, bu olayda da muhakkak ki bir takım 'provokatörler' eksik değildir. Ancak söyler misiniz: Ateşe verilmiş olan Madımak Otel'i'nin önünde toplanıp içerdekilerin yardımına koşmak yerine protestolarıyla ateşin üzerine körükle giden yüzlerce (dönemin gazeteleri 'üç bin civarında' diyor) Sivaslı da mı fanilalarında 'Ergenekon' alameti taşıyordu? Demek ki bu tür 'yorumlar' hepten yanlış değilse de, son derece eksiktir. Bir toplumun kendi elinin de doğrudan karıştığı kötülükler ile yüzleşmekten ısrarla kaçıp, bunların günahının tamamını bir takım yeraltı örgütlerine havale etmeye çalışması yetişkinlikten uzaklığın bir işaretidir."

Yanlış mı söyledikleri? Bugün bir kışkırtıcının seferber ettiği yüzlerce insan bir nefret suçu işlese, "Ha, kışkırtılmışlar" deyip rahatlayacak mıyız? "Neden bu kadar kolay kışkırtılıyorlar" diye sormayacak mıyız? Ya da "Neden bizim onları caydıracak ciddi bir 'nefret suçları kanunu'muz yok" diye sormayacak mıyız? Böyle sorular sorduğumuzda, o kışkırtıcıyı koruyanların safına mı girmiş sayılacağız?

Bumin'in, anladığım kadarıyla, ikinci suçu, Tuncay Güney'li TRT programını eleştirmesi... Orada söylediği de şu: TRT, aynı gün özel televizyonların yayımladıkları Güney'in 2001'deki ham kasetlerinden uzak durarak doğru bir iş yapmıştır. Fakat aynı günün gecesi onu canlı yayına çıkarmak da aynı türden bir yanıltır.

Tuncay Güney'in televizyon şovlarıyla ilgili görüşlerimi daha önce yazdım, aynen Kürşat Bumin gibi düşünüyorum.

Bence, sırf "Bumin'e bir haller oldu" yazısının dibine döşenen okur yorumlarına bakmak bile, yapılan şeyin yanlışlığını göstermeye yeter. (Demek onun da var bir "yamuğu" türünden yorumlar bunlar.)

Fakat ben onların içinde yer alan "Ne kadar ayıp" başlıklı bir okur yorumuyla bitireceğim:

"Yani şarkının her notasını aynı mı söylemesi gerekiyor insanların? Kürşat Bumin'i bir kalemde silmiş bazıları. Çok ayıp... Kaldı ki yazıda ne var? Her olayı Ergenekon'a yıkıp toplumsal-sosyal eksikliklerimizi görmezden gelmeyelim uyarısının neresi kötü? Çocuğu sokağındaki kediye köpeğe zulmederken bunu dert edinmeyen insanlara da bunu Ergenekon mu yaptırıyor? Düşünlerde sağa sola ateş açanlara Ergenekon mu yaptırıyor bunları? Ergenekon meselesi seyrinde ilerliyor zaten, biz kendimizi eleştirip düzeltmeyi unutmayalım. Her dediğimizi harfiyyen tekrarlamıyor diye insanlara kızmaktan da vazgeçelim..."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tolon, Darbe Günlükleri'ni doğrulamayı ne pahasına göze almış olabilir?

Alper Görmüş 03.02.2009

Bu sayfada bir süredir, Ergenekon soruşturması ve davası çerçevesinde adı geçen "itibarlı" kişilerin herhangi bir cezayla karşılaşmaması için yürütülen çabalar ve akıl yürütmelerle ilgili değerlendirmelerimi ve uyarılarımı kaleme alıyorum. Bugün de o fasıldan devam edeceğim...

Sözünü ettiğim çaba ve akıl yürütmeler temel olarak iki ana aks üzerinden yürüyor: Bir yandan bu "itibarlı" kişilerin o "tuhaf, başıbozuk" kişilerle ne ilgisinin olacağı sorulurken, bir yandan da darbe planlamanın ya da

darbe çağrısı yapmanın suç teşkil etmeyeceği yönünde "hukuki" yorumlar yapılıyor.

"İtibarlılar"ın da kendileri için asıl tehlikenin darbe sorgulamasından geçtiğini fark etmemiş olmaları düşünülemez. Zaten elbirliğiyle "imkânsız" hukuki yorumların devreye sokulması bunu gösteriyor. (367'den sonra hiçbir hukuki yorumun "imkânsız" olmadığını artık biliyoruz, değil mi?)

Emekli orgeneral Hurşit Tolon'un, gözaltından sonra çıkarıldığı mahkemede "Darbe Günlükleri" ile ilgili olarak sarf ettiği cümleler, "İtibarlılar"ın, darbe girişimiyle suçlanmanın yaratacağı tehlikenin bütünüyle farkında olduklarını ve böyle bir suçlamayla karşılaşmamak için neleri göze alabileceklerini çok net bir biçimde gösteriyordu.

O ifadeyi tekrar hatırlatmamın nedeni, Darbe Günlükleri'nin *Nokta*'da yayımlandığı hafta Hurşit Tolon'un bu metinlerle ilgili olarak *Sabah* gazetesine verdiği demece tesadüfen ulaşmam... Ben o sözleri kaçırmıştım. Aslında o gün çok da anlamlı değildi o demeç, fakat şimdi, bir yıl arayla yapılan iki "Darbe Günlükleri" değerlendirmesini karşılaştırdınca çok farklı bir önem arz ediyor. Aktarınca siz de bana katılacaksınız...

Külliyen inkârdan, bölüm doğrulamacaya...

Önce, birkaç gün önce tesadüfen karşılaştığım *Sabah* gazetesini haberi (5 Nisan 2007, yani "Günlükler"ın yayınından 7 gün sonra): "Emekli Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu öne sürülen günlüklerdeki 'Sarıköz' operasyonu iddiasında ismi geçen Emekli Orgeneral Hurşit Tolon, Başbakan Erdoğan'ın savcılarını görevle çağırmasını şöyle değerlendirdi: 'Cumhuriyet savcılarını ne tür görevleri üstleneceklerini, ne tür görevlerini üstlenmeyeceklerini bilecek kadar cumhuriyetin savcılarıdır. Sahibi böyle bir günlük yok diye iki kez açıklama yapıyor. Ama birileri varmışçasına savcılar harekete geçsin diyor. Ne diyebilirim?'"

Dediğim gibi, o günler için fazla önemi olmayan, sıradan bir değerlendirme... İş sorgulamak olan kimi gazeteciler bile *Nokta*'nın yayımladığı metinlere "özel imalat" yaftasını asarken (Ertuğrul Özkök, 30 Mart 2007), adı o metinlerde geçen bir emekli orgeneralin başka ne demesi beklenirdi?

Şimdi de, 1 Temmuz 2008'de gözaltına alınan Tolon'un hâkim karşısında ne dediğini Ertuğrul Özkök'ün gazetesinden okuyalım (*Hürriyet*, 8 Temmuz 2008):

"Kamuoyunda darbe günlükleri olarak bilinen günlüklerde benimle ilgili kısımlarda herhangi bir yanlışlık görmediğim için bu konuda tezip yapma ihtiyacı hissetmedim. Çünkü herhangi bir şekilde kişilik haklarımı zedelenmemişti."

Gördüğünüz gibi iki metnin karşılaştırmalı bir okuması ortaya bambaşka bir anlam çıkarıyor... Sorumuz şu: "Hurşit Tolon, 2007 Nisan'ında "sahte" dediği ve onu ciddiye alabilecek savcılara el altından "selam" gönderdiği bir metnin kendisiyle ilgili bölümünün doğru olduğunu 2008 Temmuz'unda neden söylemiştir?

İki tarih arasında ortaya çıkan gelişmeler, bize bu soruyu cevaplamada yardımcı olabilir. Ne değişti arada? Tek bir şey: Hurşit Tolon tutuklandı.

Demek ki Hurşit Tolon'un Günlükler'le ilgili bu "çark"ını tutuklanacağını anlayınca yaptığını düşünmek temelsiz bir düşünce olmayacaktır. Bu durumda da şu soru çıkıyor ortaya: Tolon bundan nasıl bir yarar ummuştu?

Günlükler'deki, emekli orgeneralin "doğru" dediği bölümleri okuyunca, ilk anda "bundan nasıl bir yarar ummuş olabilir ki?" diye düşünmemek mümkün görünmüyor. Çünkü, doğruladığı bölüm, Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümüydü. Bu bölümde, Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök başkanlığında yalnız kuvvet komutanlarının değil, ordunun bütün üst düzey komutanlarının da katıldığı bir "ne yapmalı?" toplantısı yapılıyor. Toplantıya katılan komutanlardan biri de o tarihte Ege Ordu Komutanı olan Hurşit Tolon'dur. Tolon, o toplantıda "müdahale edelim"cilerin en ateşlilerinden biri olarak öne çıkıyor. Zaten bu metinlerde Tolon'un adı ne zaman geçse, "hükümetten rahatsızlık" çerçevesinde geçiyor...

"Beni darbeden yargılatmayın" mesajı mı?

Bu âna kadar olgulardan gittim, bundan sonrasında ise bu olgulardan kalkarak biraz spekülasyon yapacağım...

Ama önce soruyu biraz değiştirerek tekrar soracağım: Hurşit Tolon, tutuklanacağını anlayınca neden Günlükler'le ilgili eski ifadesini değiştirdi ve kendisinin hükümete müdahale etme hususunda pek heveskâr olduğunu gösteren bölümlerin doğru olduğunu kabul etti?

Ben şöyle bir akıl yürütüyorum: Tolon, savcılık ve mahkeme sorgularında kendisinin "darbe planlamakla" suçlanacağını anladı. Bunun üzerine, sorgucuların eline çok büyük bir koz verme pahasına, "Kamuoyunda darbe günlükleri olarak bilinen günlüklerde benimle ilgili kısımlarda herhangi bir yanlışlık görmedim" dedi.

Bunu neden göze aldı peki? Bence bu, "Benim darbe planlamaktan yargılanmamı ve ceza almamı engellemezseniz, kendimle birlikte sizi de yakarım" mesajıydı.

Unutmayın, yukarıda sözünü ettiğim 3 Aralık 2003 tarihli "büyük komutanlar buluşması"nda ortaya çıkan ağırlıklı düşünce "hükümeti devirelim"di ve bu arzu toplantıya başkanlık eden Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün iradesi sayesinde kuvveden fiile çıkamamıştı. Ve yine unutmayın: O toplantının komutanlarının bir kısmı emekliye ayrıldı, bir kısmı ise halen görevlerinin başında.

Birkaç haftadır dile getirdiğim uyarıyı bir daha tekrarlayarak bitireyim: Tuncay Güney'in televizyon şovlarını bırakın, "darbe girişimi suç değildir" lobisinin faaliyetlerine bakın!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özden Örnek'in avukatı foyamı nasıl açığa çıkardı?

Alper Görmüş 06.02.2009

Son yılların en forslu cümlesini ("hakikatlerin bir gün ortaya çıkmak gibi kötü bir huyları vardır") orada burada belki yüz defa okuduktan sonra yediğim halta bakın: Darbe Günlükleri'yle ilgili olarak hakkımda açılan "iftira" ve "neşren hakaret" davasının son duruşmasından (11 Nisan 2008) önce, bu lafı unutup, Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz'ün "Günlükler"le ilgili olarak ifademe başvurduğu yalanını attım ortaya. Gayem davayı uzatmak, gündemde tutmaktı. Bu yalanı atarken, Zekeriya Öz'ün, "Alper Görmüş'ün, ifadesine başvurduğum şeklindeki iddiası doğru değildir" gibi bir açıklama yapmayacağına güvenmiştim. Nitekim her şey düşündüğüm gibi gerçekleşti, Zekeriya Öz bugüne kadar, sağolsun, "yok böyle bir şey" deyip beni mahcup etmedi. Fakat dedim ya, "hakikatlerin..."

Yalanım geçen hafta, Özden Örnek'in avukatı Dinçer Eskiyeirli'nin *Vatan*'dan Sanem Altan'a verdiği söyleşide ortaya çıktı. Söyleşideki şu cümleyi kast ediyorum:

"Benim Alper Görmüş'ün açıklamalarına hiç itimadım yok açıkçası. Savcı Zekeriya Öz'le de görüştüğünü sanmıyorum."

Sanem Altan soruyor: "Bu çok kolay öğrenebileceğiniz bir şey değil mi peki?"

Eskiyeirli'nin cevabı: "Benim hissim bu. Gaye davayı uzatmak, gündemde tutmak. Alper Görmüş'ün reyting isteği..."

Bu lafa nasıl gelindiğini de anlatayım: Sanem Altan, benim Günlükler'in bir kopyasını Zekeriya Öz'e verdiğimi, bu dijital kopya üzerinden yürütölen teknik inceleme sonucunda Günlükler'in Deniz Kuvvetleri bilgisayarlarında yazıldığının rapor altına alındığını hatırlatınca, Dinçer Eskiyeirli "Yok böyle bir rapor" diyor ve ardından da yukarıda okuduğunuz cümleyi sarf ediyor: "Savcı Zekeriya Öz'le de görüştüğünü sanmıyorum."

Bunları okuyunca, gözümün önüne davanın son duruşması geldi. Avukatlarımin, bu raporun mahkemece talep edilmesine yönelik başvurularının Örnek'in avukatı tarafından nasıl şiddetle reddedildiğini, neticede hâkimin de "raporun istenmemesi" yönünde karar verdiğini düşündüm.

Neyse, ucuz atlatmışım... Ya, Özden Örnek'in avukatı gerçekte Savcı Öz'le görüşmediğimi, dolayısıyla "rapor"un da benim uydurmam olduğunu mahkemede yüzüme çarpsaydı ne yapardım ben?

Büyük ihtiyaç: Eksik ve güdümlü haberlerin yeniden yazıldığı bir site...

Basın Kanunu'nun yenilendiği 2003'ten önce, haberlerde adı geöen ve haksızlığa uğradığına inanan kişi ve kurumların "tekzip" hakkı teorik olarak vardı ama gerçekte yoktu. Çünkü o tarihten önce gazetelere ulaşan tekzipi yayımlamamanın cezası 30 bin TL'ydi (siz bugünün parasıyla bunu 30 TL olarak okumalısınız). O zamana kadar yazışleri yetkilileri kendilerine ulaştırılan tekzipi şöyle bir okur, sonra da, "tamam, öderiz 30 bin lira ağır para cezamızı, atın şunu çöpe" derler, mesele kapanırdı.

2003'te Basın Kanunu'nda yapılan son değişiklikten sonra gazetelere ulaştırılan tekzip metinlerinin yayımlanmamasının maddi bedeli o kadar ağırlaştırıldı ki, onları eskiden olduğu gibi çöpe göndermek imkânsızlaştı. Değişiklik şunu öngörüyordu: Haksızlığa uğradığına inanan kişi ve kurumlar önce ilgili kuruma bir "cevap ve düzeltme" metni yolluyorlardı. Kurumun bu metni yayımlamaması için haberine çok büyük bir güven duyması gerekiyordu. Çünkü metni yayımlamaz ve bu defa kendisine mahkeme kanalıyla ulaştırılan bir tekziple karşı karşıya kalırsa hem bunu mecburen yayımlıyor, hem de "cevap ve düzeltme" metniyle tekzip metni arasında geöen her gün için büyük miktarda ceza ödemek zorunda kalıyordu.

O dönemde Kürşat Bumin'le birlikte Kronik Medya (*Yeni Şafak*) sayfasını hazırlıyorduk. Gerek yasanın çıkışı gerekse de yasanın basında yarattığı değişiklik beni umutlandırmıştı. O günlerde kaleme aldığım 10'a yakın yazıdan birinde şöyle demişim:

"Gün geçmiyor ki gazetelerden birinde ya da birkaçında 'Haberiniz gerçekleri yansıtmıyor, işin aslı budur' türünden bir 'tekzip' metni yayımlanmasın... 'tamam, öderiz 30 bin lira ağır para cezamızı, atın şunu çöpe' döneminin geride kalmasından sonra tekzip metinleri gazetelerimizde giderek daha fazla yer işgal etmeye başladı. Yeni uygulamanın, 'medyazede' olduğunu düşünenlerin içine biraz serin su serpeceği aşikâr ama gazeteciliğe de yararı olacak gibi görünüyor... Gazeteler, sayfalarında sürekli olarak tekzip metni yayımlamanın okur nezdindeki etkisini hesaba katmak ve her haberde, 'Bu bize tekzip olarak geri döner mi?'yi kendilerine sormak zorunda hissedecekler..."

8 Nisan 2003 tarihli bu yazının son cümlesi de şöyleymiş:

"Aslında işin çetelesi tutulsa, belli bir dönemde tek tek gazetelerde kaç tekzip yayımlandığı saptansa, diyoruz... Anlamlı olmaz mı?"

Medya Takip Merkezi yayında...

Bu dileğim altı yıl sonra gerçek oldu. Bir grup bağımsız gazeteci ve avukat tam benim bu cümledeki temennime karşılık gelen bir internet sitesini kurup faaliyete geçirdi ([www. medyatekzip.com](http://www.medyatekzip.com)).

Danışma kurulunda kendisi de yer alan *Sabah*'ın okur temsilcisi Yavuz Baydar, girişimin öncülerinden avukat Şekip Hardal'la yaptığı mini söyleşiyi köşesinde yayımladı. Hardal'ın oradaki sözlerinden bir derlemeyle, sitenin neyi amaçladığını aktarmaya çalışayım:

"Medya Takip Merkezi, içeriğindeki gerçeklik, doğruluk sorunlarından dolayı tekzip edilen, düzeltilen, tartışılan haberleri takip eden bir izleme sistemi. İzleme sonuçlarını www.medyatekzip.com adresindeki sitemizde raporluyoruz. Siteye girenler o gün, hangi gazete kaç tekzip, kaç düzeltme yayınlamış; hangi TV kanalı ne şekilde cezalandırılmış, bunu yaptırma sebep olan içerikleriyle birlikte görebiliyorlar.

"Amaç ülkemizde şeffaf, özgür ve demokrasiyi özümsemiş bir medya anlayışına katkıda bulunmak. Bunu yaparken medyayı yakından takip ederek 'olumlu anlamda' çevreye biraz olsun 'rahatsızlık veriyoruz'. İzlenen her yapı daha dikkatli davranma, kendisine çeki düzen verme ihtiyacı hisseder. Bu da daha az yanlış haber, daha az tekzip ve düzeltme, daha az ceza/tazminat ödeme, daha fazla saygınlık-itibar ve daha yüksek imaj-gelir anlamına gelir. Toplumsal anlamda ise daha sağlıklı bilgi alıp kanaat edinen bir kamuoyu; daha özgür bir ülke...

Madem dileklerim kabul oluyor...

Madem altı yıl önce "ah keşke..." dediğim bir site bugün artık yayında; öyleyse bir adım daha atıp bir dilekte daha bulunacağım (olacaksa acilen olmalı ama):

Medya Takip Merkezi, gerçekleşmiş düzeltme ve tekzipleri yayımlıyor, fakat bir de gücü böyle bir şey yapmaya dahi yetmeyecek medyazedeler var... Ya da şöyle: Belki öznesi olduğu haberden kişisel olarak zarar görmemiş, fakat kendi haberini okuduğunda "yok artık; benim hikâyem nerede, bu haber nerede" diyenlerin durumu var... Bazı haberleri okuduğumuzda derhal hissettiğimiz abartılar, masa başı ilaveler, haberi ilginç kılma manevraları, kimse "resmen" şikâyetçi olmadığı için açığa çıkartılmıyor.

Hayalini kurduğum site, hem "resmen" yalanlanmış haberleri hem de kimsenin şikâyetçi olmadığı haberleri, onların özneleriyle yeniden konuşup bir daha yazmak gibi zor bir işe soyunacak. Söylemeye gerek yok,

basbayağı haberler “zahiren” okuma yeteneği olan editörlere ve bu amaçla yetiştirilmiş muhabirlere ihtiyaç duyan bir siteden söz ediyorum.

Böyle bir sitenin terbiye edici özelliğini ve gücünü tahmin edebiliyor musunuz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlhan Abi'nin rejimine evet diyen bir ABD, ulusalcıların başının tâcıdır

Alper Görmüş 10.02.2009

Daha önce de yazmıştım; benim bıkmadan, usanmadan takip ettiğim konular var. Bunlardan biri de, Türkiye'nin ulusalcılarının taşıdığı “Amerikan yandaşlığı” potansiyeli... İlk bakışta “absürd” bir tını veriyor oluşu, beni, öne sürdüğüm bu iddia konusunda daha da kışkırtıyor. Ulusalçılık gibi, temelini Amerikan karşıtlığının oluşturduğu bir siyasetin “Amerikan muhibliğine” savrulması ihtimali ilk bakışta gerçekten de olacak bir şey gibi görünmüyor. Fakat işin “zâhir”ine değil de “bâtın”ına bakmaya başladığınızda iş değişir. O zaman, “anti-emperyalizm”in bir kabuk olduğunu anlarsınız. Ve ancak o zaman kabuğun altındaki “öz”ü algılayabilirsiniz; bu öz, otoriter-jakoben-laik bir yönetim-iktidar arzusudur. Ve bu “öz”e kim hizmet ederse, ulusalcılık onunla ittifaka hazırdır.

Bu favori konuma bir kez daha dönmemin nedeni, Başbakan Erdoğan'ın Davos'ta İsrail'e yönelttiği ağır eleştirilerin sonrasında Türkiye'nin ulusalcılarının içine girdiği ruh hali... Öze değil de kabuğa bakarsanız, bu akımın Erdoğan'ın ABD'yi ve İsrail'i sert biçimde eleştiren çıkışlarına destek vermesini beklersiniz. (Hükümeti, ABD ve onun bölgedeki koçbaşı İsrail'e karşı boynu eğik durmakla itham edenler onlar değil miydi?)

Peki, umduğumuz bu sonuca karşılık bulduğumuz sonuç ne? Ne olacak, tuhaf bir sevindirici olma hali: Yaşasın! Hükümet İsrail ve Amerika'yla papaz oluyor, böyle giderse bunların defteri yakında dürülür.

Cengiz Çandar, *Radikal*'de kaleme aldığı, Davos sonrasını analiz eden bir dizi yazıda bu ruh halini güzel tespit etmişti:

“Tayyip Erdoğan fotoğrafı üzerine İsrail çarpısının çekildiği anlaşılıyor. Tayyip Erdoğan'ın Türk hasımları, İsrail'de Tayyip Erdoğan fotoğrafı üzerine çekilen çarpının Washington'a da sirayet etmesi için ellerini ovuşturuyorlar. Ulusalçılığın, hızla 'Amerika ve İsrail muhibbi' haline dönüşmekte olduğuna işaret eden ilginç bir zaman dilimindeyiz. Amerika'nın İsrail'e karşı Davos'ta ifadesini bulan görüşlerinden ötürü Tayyip Erdoğan'ın ipinin Washington tarafından çekilmesinin, bazı çevrelerde istendiği bir sır değil.”

İlhan Selçuk ve “çevre”si...

Çandar'ın satırlarını ve bilhassa da “Tayyip Erdoğan'ın ipinin Washington tarafından çekilmesini isteyen çevreler” bölümünü okuyunca, benim aklıma otomatikman ve öncelikle İlhan Selçuk geldi. Davos'tan sonra onun yazılarına hiç bakmamıştım. Baktım ve şunu gördüm: Türkiye'nin bu en anti-Amerikan abisi, İsrail'in Gazze'ye saldırısıyla ilgili olarak ABD'nin siyasetinin özünü aynen tekrar ediyordu. Yani: Hamas terör örgütüdür

ve sadece terör örgütüdür.

Kendi satırlarıyla:

"(...) Türkiye'de teröre karşı gibi görünen AKP hükümeti, İsrail-Filistin coğrafyasında neden terörün yanında yer alıyor? (...) PKK'ye karşı olup da dünya âlemin, terörist olduğunda birleştiği Hamas'ın yanında olmak, kim bilir, belki de çok yüksek bir politikadır... Hem dış politikadır. Hem iç politikadır. Al birini vur ötekine, dağıt zıvanayı, parçala şirazeyi; çok uzak olmayan bir gelecekte ananı alıp da nereye gideceğini şaşırırsan aklın başına gelir, ama, iş işten geçmiş olur..."

İlhan Selçuk "dünya âlem" in (siz onu ABD ve Avrupa Birliği diye okuyabilirsiniz, yanlış olmaz) politikalarına posta atan bir büyüğümüz değil miydi? Bu defa o "âlem" in bir politikasına bu denli meftun olmak, o politikanın "Tayyip Erdoğan'ın ipini çekme" yönünde işe yarar bir âlete dönüşme ihtimaliyle alâkalı olabilir mi?

Bakmayın soru sorduğuma, durum bal gibi böyle. İlhan Selçuk ve Türkiye'nin ulusalcıları bir kez daha sevindirik olmuş durumda ve işlerin bu yönde ilerlemesi için dua ediyorlar.

"Bir kez daha" dedim; evet, bir de 2007 seçimlerine doğru böyle bir umuda kapılmışlardı ve İlhan Selçuk, Amerika'ya ve Bush'a seslendiği, zaman zaman aktarmaktan tarifsiz bir zevk aldığım ünlü üçlemesini o zamanlar kaleme almıştı. 15, 16 ve 18 Kasım 2006 tarihlerinde Bush'a hitaben yazdığı yazılarda Selçuk, mealen, "AKP bitti, onu desteklerseniz kaybedersiniz, bakın ben ne yapmanız gerektiğini size güzelce anlatayım" diyor, ABD'nin bölgedeki çıkarının "Türkiye'de bütün iktidar ulusalcılara" sloganında yattığını ima ediyordu. Kısaca hatırlatayım:

15 Kasım 2006 tarihli ilk yazıda "topal ördek" Bush'un henüz topal değilken "RTE'yi Türkiye'de iktidarın başı" yaptığını söyledikten sonra yazı boyunca Bush'a veriştirip duruyor, "Türkiye'deki AKP operasyonu"nu onun yaptığını öne sürüyordu.

Sonraki iki yazı ise Bush'un bu günahının telafisinin mümkün olduğuna ilişkindi... 16 Kasım 2006 tarihli, "Bush'un Türkiye siyaseti değişmeli" başlıklı yazıdan:

"Bush, Ortadoğu'da bir yeni istikrar arayışına yönelmek zorundaysa bu işe Türkiye'den başlaması aklın yoludur. (...) Ortadoğu cehennem... Bu cehennemde ne yapacağını şaşırان Başkan Bush'un Türkiye'de dincilik ve bölücülük siyasetlerini bir yana bırakarak Atatürk'ün laik Cumhuriyetini Ortadoğu'da bir denge unsuru gibi düşünmesi gerekiyor..."

Bu da 18 Kasım 2006 tarihli yazıdan:

"Bush yönetimi ne yapmalı?.. Bir yandan İlimli İslam Devleti tasarımında dinci iktidarı, öte yandan terör örgütü PKK'yi kullanarak Türkiye'yi sıkıştıran Başkan Bush bu tutumundan vazgeçmelidir; zararın neresinden dönerse dönsün, kârdır... AKP'nin toplum temelinde oy desteği zayıflıyor, geriliyor; ülkede Amerika düşmanlığı yükseliyor, yoğunlaşıyor... ABD'nin Ortadoğu tasarımı 'revizyon' a, Türkiye'de ise yeni bir iktidara gerek var!.."

Seçim sonrasında da bir hamle var!

Az kalsın unuttuyordum, bu yazılardan bir yıl kadar sonra, Şubat 2008’de Cumhuriyet’çilerin ABD yönetimiyle “iyi ilişkiler” kurma yönündeki çabalarını az kalsın unuttuyordum. “Ulusalculığın kalesi”nde, bu amaç doğrultusunda sadece gazetecilik değil, siyaset de yapıldığını gösteren bu bilgiyi de Ergenekon iddianamesine borçluyuz. *Hürriyet*, şöyle haberleştirmişti durumu:

“İddianamede, Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü İbrahim Yıldız’ın bir telefon görüşmesinde, İlhan Selçuk’a, ‘Bugün (20 Şubat 2008) aynı zamanda zamanlaması da ilginç, bizim Amerika muhabiri Elçin Poyrazlar da Amerika Başkan Yardımcısı Dick Cheney’in bürosuna davet edildi. Biz ona bazı şeyler gönderdik, bir de şöyle soruyorlarmış, Erdoğan’ın karşısına kim rakip olabilir, gibi soru tahmin ediyoruz, bakalım şimdi daha toplantı akşamüzeri’ dediği yer aldı.

“İbrahim Yıldız’ın daha sonra İlhan Selçuk’a, şöyle dediği aktarıldı: ‘Şimdi Abi Elçin ile konuştum, Elçin’in yaptığı görüşme 3 kişilik bir görüşme Amerika bu Cheney’in iki danışmanı, birinci ve iki numaralı danışmanları ile bir de Siyasi İşler Komisyonu’ndan biri. İsimlerini verdi kız. Görüşmenin içeriği biraz karşılıklı bilgi alışverişi şeklinde. Ama en çok merak edilen mesele AKP’ye karşı bir muhalefet Türkiye’de var mı yok mu? İlimli İslam meselesi, El Kaide meselesi. Bunları sormuşlar, bundan sonra görüşelim demişler, bu görüşmelerimizi yazma demişler. AKP’ye kim muhalefet olabilir, kim yükselebilir, CHP’den umut olmadığını söylemişler. Daha çok AKP’den sonra ne olabilir, kim çıkabilir karşısına gibi sorular şeklinde geçmiş.”

İşte böyle... Siz bakmayın retorikteki Amerikan düşmanlığına... İlhan Abi’nin demokrasisiz laik diktatörlüğüne “he” diyen bir ABD, Türkiye’nin ulusalcılarının başının tâcıdır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karamehmet “komutanım” derken, gazetesi Akşam ne diyordu?

Alper Görmüş 13.02.2009

“Türkiye’de siyasi partiler AB’ci ve ABD’ciler olarak ikiye ayrılmış durumda. Ulusal ekonomiden, tam bağımsızlıktan yana tavır koyanların sesi boğuluyor. Geçmişte olduğu gibi bugün de silahlı kuvvetler, küreselleşme sürecinde ipin ucunu kaçırıp Türkiye’yi mandacılık anlayışına sürükleyenlerin önünde bir direnç noktası olarak duruyor...”

Bu satırları, *Akşam* gazetesinde 9 Ekim 2002 günü başlayan “IMF söylüyor, BDDK yapıyor...” başlıklı dizinin içinde yer alan “Kurtuluş Savaşı’ndan IMF’ye” başlıklı “analiz”den aldım.

Taraf’ın 10 Şubat tarihli manşetinde yer alan, Mehmet Emin Karamehmet ile şimdi Ergenekon tutuklusunu emekli tuğgeneral Levent Ersöz arasındaki konuşmayı (17 Aralık 2003) okuyunca, zihnimde derhal ondan bir yıl kadar önce *Akşam*’ın bir gecede liberalizmden “anti-emperyalizm”e ve ulusalcılığa kayışı canlandı.

O zamanlar *Yeni Şafak*’ta Kürşat Bumin’le birlikte “Kronik Medya” sayfasını hazırlıyorduk... *Akşam*’daki âni değişiklik çok ilgimizi çekmişti. Gazetedeki 180 derecelik dönüşü tespit etmiştik ama, işin bir yıl sonra grubun başkanının bir tuğgeneralle “komutanım”lı sohbetlerine kadar varabileceğini hiç düşünmemiştik. Şimdi, o

dönüşün ne amaçla yapıldığı, kimlere selâm verme amacıyla gerçekleştirildiği anlaşılıyor, her şey yerli yerine oturuyor.

Gazetede ki değişikliğin “bir gecede” gerçekleştiğini söylemiştim, abartmıyorum, gerçekten de bir gecede... 2002 Eylül’üne kadar bütün büyük grup gazeteleri gibi *Akşam* da liberal, piyasacı ve IMF’ci idi. 2002 Eylül’ünün ortalarındaydı, günün birinde gece yattık, sabah uyandığımızda *Akşam*’da bir dizi başladı ve o andan itibaren gazete “anti-emperyalist” ve ulusalcı oldu; tabii bir süreliğine... Şimdi, o günlerde yazdığım yazılara göz attığımda, “vay canına” diyorum, “mesele demek buymuş!”

Gelin o yazılar arasında birlikte bir tur atalım...

Wall-Street gongundan anti-emperyalizme...

11 Temmuz 2000 tarihli bir haberle başlayalım (*ntvmsnbc*):

“Türk finans sektörü için tarihî bir adım dün atıldı. Piyasa değeri bakımından dünyanın tanınmış birçok şirketinin önüne geçen Turkcell, Çukurova Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Emin Karamehmet’in seansın başladığını işaret eden gongu vurmasıyla New York Borsası’nda işlem görmeye başladı.”

Mehmet Emin Karamehmet’in “36 dolar milyarderi Türk arasında birinci sırada” olduğunu biliyorduk, üzerine de işte bu kapitalizmin kalbine gong indiren ilk Türk hadisesi eklenmişti, o nedenle 2002 Eylül’ünün ortalarında *Akşam*’da birdenbire başlayan ulusalcı kabarış iyice tuhaf görünüyordu.

Konuya ilişkin ilk yazıyı 13 Ekim 2002 tarihli Kronik Medya’da kaleme aldım. “Bir gecede liberalizmden anti-emperyalizme” başlıklı yazıda, *Akşam*’ın, 2002’nin eylül ve ekim aylarında yayımladığı iki diziyi ele alıyordum. O dizilerde yer alan hararetli fikirlerden birkaçını aktarayım:

“Terminatör IMF... IMF, borç verdiği ülkelerin önce ulusal bankalarını yok ediyor, sonra uluslararası sermayeye satıyor...”

“IMF Türkiye’yi satıyor... Ülke değerleri yapay krizlerle ucuzlatılıp, yabancılara ikram ediliyor... İşte, sadece bugünümüzü mahvetmekle kalmayıp çocuklarımızı uluslararası güçlerin ‘ırgatı’ yapacak iç destekli ‘ahtapot’ operasyonunun perde arkası... Namludaki yeni hedef Pamukbank...”

“32 ülkeyi batırdı... Uluslararası sermayenin güdümündeki IMF girdiği her ülkeye borç yükü, yoksulluk ve sefalet bıraktı...”

“Küreselleşme: Uluslararası sömürünün yeni kılıfı...”

Sayın ki o diziler *Aydınlık*’ta çıkmış; inanın hiç sırtmazdı. Biz de zaten şöyle yazmıştık:

“*Akşam* gazetesinin harareti Pamukbank olayından sonra inanılmaz derecede arttı! ‘Bayrağımızı iftiharla New York Borsası’na diken’ Mehmet Emin Karamehmet’in gazetesinde giderek yükselen IMF karşıtı ‘anti-emperyalist’ hararet gerçekten dayanılmaz bir seviyeye ulaştı. ‘Sermaye’ sözcüğü bile artık başına ‘ulusal’ takısı almadan kullanılmıyor... Hayret etmemek mümkün değil; ne oluyor, ‘Milli Demokratik Devrim’ günleri geri mi geliyor nedir?”

Taraf'ta yayımlanan konuşma metinleri, BDDK'nın, Yapı Kredi ve Pamukbank'ın borçlarını yeniden yapılandırma kararı almasından 6-7 ay kadar sonrasına rastlıyor. Konuşma metinlerine bakarsak, Karamehmet grubunu rahatlatan bu kararda Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur'un da katkısı olmuş. Emekli Tuğgeneral Levent Ersöz, Turkcell'in ve Yapı Kredi'nin sorunlarını anlatırken, Orgeneral Şener Eruygur'u kastederek, "geçen sene komutanım yardım etti, biliyor" diyordu çünkü.

Şimdi anlaşılıyor ki, gazetenin çizgisinin bir gecede değiştirilmesi ve işler düzelene kadar bu çizginin sürdürülmesinin temel nedeni, bu "yardım"ın sağlanmasıdır. Konuşma metinlerinden, grubun "komutanlık"a başka hizmetler sunduğu da anlaşılıyor.

Komutanı darbeci, "liberal" işadamları paçayı kurtarmak için gazetesine bir gecede çizgi değiştiriyor. Ne memleket ama!

Özgürlükçülüğü samimiyetsiz bir CHP mi, baskıcılığı samimi bir CHP mi?

Bazı okurlar, CHP'nin dindarlarla barışma "açılım"larının samimiyetsiz olduğunun ortaya çıktığını, bu durumda benim o girişimleri çok önemsemediğimi belirttiğim yazılarımın arkasında durmaya devam edip etmediğimi soruyorlar... Doğru, şöyle yazmıştım:

"Ben, Baykal'ın yeni çizgisinin, 'laik kabarmalar'ın sırtında halka kılıç sallayarak iktidara yürüyemeyeceğini anlamasının bir türevi olduğu kanaatindeyim ve bu nedenle yeni çizgisinde kararlı ve sabırlı davranacağını düşünüyorum.

"Öte yandan, bu çıkışı sadece Baykal'ın ve bazı CHP'lilerin bir hareketi olarak görmek de yanlış olacaktır. Halkla devlet arasındaki kopukluğun daha uzun bir süre sürdürülemeyeceğine kanaat getiren devlet içindeki bazı güçlerin de onay verip desteklediği bir hareket olmalı bu. Sıkışmış politik rejimlerde, başka örneklerde olduğu gibi hiç beklenmedik figürler ya da kurumlar herkesin şaşkın bakışları arasında inanılması güç hamlelere girişebiliyorlar. Baykal'ın hamlesini de bu çerçevede düşünmek gerektiği kanaatindeyim."

Görüldüğü gibi bu analizde CHP'nin girmeye çalıştığı yeni çizgide "samimi" olup olmadığına hiç değinilmiyor. Hatta, mecburiyetle girilen bir yoldan söz etmek suretiyle "samimiyet" boyutunun hayli zayıf olduğunu da imâ etmiş oluyordum o yazıda.

Fakat mademki "samimiyet"i tartışıyoruz, öyleyse söyleyeyim: Bu girişimlerin samimi olduğunu düşünmüyorum. Parti çıkarları onu gerektirdiği için, içinde bulundukları tikanıklığı aşmak için yapıyorlar bunu, yoksa kalpten istedikleri için değil.

İşte ben buna rağmen demokrasimiz ve iç barışımız için son derece hayırlı buluyorum CHP'nin girişimlerini. Çünkü bunları söylemiş bir CHP bir daha eski baskıcı kimliğine geri dönemez. Yani soru şöyle, artık hangisini seçerseniz:

Özgürlükçülüğü samimiyetsiz bir CHP mi, baskıcılığı samimi bir CHP mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yenileri başlamadan eski cumhuriyet mitinglerini konuşmanın zamanıdır...

Alper Görmüş 17.02.2009

“Şener Paşa, onu da ben istedim, onu da dahil ettik (Encümen-i Dâniş üyeliğinden söz ediyor –A.G.). Şener Paşa çok değerli bir çocuk. Mitingleri düzenleyen o ilk toplanmaları o akıl etti, yani ülkenin kaderini değiştirecek bu işte inşallah başarılı oluruz.”

Eski Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı’nın, ilki 14 Nisan 2007’de Ankara’da yapılan cumhuriyet mitinglerine ilişkin bu değerlendirmesi, aslında malumu ilamdan öte bir anlam taşıyor. Fakat ben bu sözleri, muhtemel yenileri başlamadan önce eski mitinglerle ilgili naif değerlendirmeleri bir daha gözden geçirmenin bir fırsatı olarak değerlendirmek istiyorum.

“Yeni cumhuriyet mitingleri de nereden çıktı?” demeyin, bu ihtimal hep vardı ve bence şimdi tarihi de belli oldu: Başbakan’ın “sivil Anayasa” girişimi başlatacaklarını ilan ettiği Nisan 2009’u izleyen aylar...

Sivil yüz binler adına...

Seçimlerden sonra bizi neden yeni cumhuriyet mitinglerinin beklediğini anlatmaya, yine Karadayı’nın sözlerini hatırlatarak başlayacağım... Doğru, fakat eksik bir tespit bu. Çünkü bu fikir, Eryugur’un da içinde bulunduğu Sarıkız darbe girişiminden vazgeçilmesinin hemen ardından belirlenen “yeni müdahale konsepti”nde mündemiçti. *Nokta*’da Darbe Günlükleri’ni yayımladığımız sayıda (31 Mart 2007) kaleme aldığım değerlendirme yazılarında (ilk cumhuriyet mitingine daha iki hafta vardı) bu “yeni konsept”i anlatmıştım.

O yazıda önce, klasik bir darbe girişimi olan “Sarıkız”dan neden vazgeçildiğini Günlükler’deki gerekçelerden aktarıyor (başta dış desteğin olmaması ve Kara Kuvvetleri Komutanı Aytaç Yalman’ın birlikleri dolaştıktan sonra yaptığı “herkes memnuniyetsiz ama kimse bunun bir darbeyle düzeltilmesini istemiyor” tespiti), ardından “yeni konsept”i şöyle özetliyordum:

“Bu cümleleri okuyup da sınırsız bir iyimserliğe kapılmak da doğru değil. Aytaç Yalman’ın bu değerlendirmesi sonucunda komutanlar ‘siyasete müdahale etmeme’ gibi bir sonuca varmıyorlar, hayır, sadece işin yöntemini değiştirmek gerektiği hususunda fikir birliğine varıyorlar. O yöntem ne mi? Bunu, 3 Mart 2004’te Ankara Sanayi Odası’nın (ASO) salonunda yapılan ve ‘ulusalcı-siyasî’ bir gösteriye dönüşen ‘Hilafetin kaldırılmasının yıldönümü’ toplantısına ilişkin olarak Özden Örnek’in notlarında neler yazıldığına bakarak açıklamaya çalışalım: ‘ATO’da yapılan panele tüm kuvvet komutanları eşli olarak katıldık. (...) Bu paneli el altından biz teşvik ettik. Coşkulu ve tatmin edici bir toplantı oldu. Salona girdiğimiz zaman katılanlar bizleri alkışladılar ve ‘Cumhuriyetin Koruyucuları’ diye slogan atmaya başladılar. (...) Kıbrıs konusu ile ilgili yapılan gösteri. Bugün öğrencilerin Kızılay’da yaptığı YÖK aleyhindeki gösteri, hepsi halkın yavaş yavaş uyanmaya başladığının delili. Bu hareketler yükü bizim üzerimizden alarak bizim yasal düzende ve demokrasi sınırları içinde kalmamızı sağlayacakken o (Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök –A.G.) bunu anlamıyor ve idrak edemiyor.”

Günlükler'in bundan sonrasında "yük"ün darbecilerin üzerinden nasıl alınacağı uzun uzun anlatılıyor, bunun yolunun üniversiteleri, sendikaları, sivil toplumu hükümet üzerinde baskı yaratacak şekilde harekete geçirmekten geçtiği anlatılıyordu.

O yazıda, Günlükler'deki bu "yeni konsept"le yaklaşmakta olan mitingler arasında bağ kurarak şöyle diyordum:

"Dediğim gibi, benim analizim şu: Doğrudan bir darbe tehlikesi içinde değiliz bugün, fakat 14-15 Nisan'daki Anıtkabir'e yürüyüş dahil, örgütlenen kitlesel sivil hareketlerin tümüyle 'sivil' olduğunu düşünmek de saflık olacaktır. Şöyle diyebiliriz: Siyasete müdahale 'sivil' güçler kullanılarak ve böylece görünürde meşruiyet alanı içinde kalınarak gerçekleştirilecektir önümüzdeki dönemde..."

Hatırlayın, ondan sonrasında her şey bu çerçevede gelişti... 2004'te "kolektif" bir zihnin ürünü olan "darbeye kitleler üzerinden meşruiyet kazandırma" genel fikri, 2007'de Şener Eruygur'un somutlaştırdığı taze bir formülle yeniden yürürlüğe konmuştu: cumhuriyet mitingleri.

Hiç kuşkusuz çok işlevsel, çok kullanışlı bir formüldü bu. Öyle olduğunu, o günlerde Avrupa ve ABD'nin önde gelen gazetelerinin yorumlarına bakarak da anlayabilirsiniz... Bu gazeteler, mitinglerdeki "laiklik" vurgusunun yarattığı illüzyonla asıl önemli noktayı gözlerden kaçırdılar ve olan biteni "Türkiye'nin laiklerinin dinî gericiliğe karşı bir tepkisi" olarak okudular. Hiç kuşkusuz, Türkiye'deki kimi "çağdaş sol"cuların o günlerde sergilediği öforinin de ciddi katkısı vardı bunda.

Yöntem bugün de devrede...

Hiçbir kuşku yok: Klasik darbenin artık mümkün olamayacağını bilen Türkiye'nin klasik darbecileri, kullanışlılığı ispat edilmiş bu yöntemi bugün de alternatifsiz görüyorlar ve benimsiyorlar...

Zaten "cumhuriyet mitingleri yöntemi"nin gerektiğinde yeniden devreye sokulacağına dair somut girişimlere ve çağrılara da tanık olduk aradan geçen sürede... Mesela, Anayasa değişiklikleri sırasında köpürtülmeye çalışılan "yeni cumhuriyet mitingleri dalgası"nı hatırlayın... Ya da emekli General Doğu Silahçioğlu'nun *Cumhuriyet*'te kaleme aldığı (3 Şubat 2008) o ünlü yazıyı, hani şöyle seslenen:

"Atatürk cumhuriyetini savunan 'ulusal cephe'nin tüm yandaşları meydanları doldurmalı; milyonlar nereye gerekiyorsa oraya yığılmalı, nereye gerekiyorsa oraya çıkarılmalıdır... (...) (Hedef) sonunda hükümeti yönetimden çekilmeye mecbur etmektir. (...) Ne var ki AKP bir şekilde iktidardan uzaklaştırılsa bile, bu yöntemin başarıya ulaşması da bir diğer gelişmeye bağlıdır. O da; 'Atatürk cumhuriyeti' yandaşlarının genel seçimler sonrasında siyasal iktidarı ele geçirebilmeleri ve yeni bir nesil yetişinceye kadar yönetimde kalmayı sağlayabilecek önlemler geliştirmeleridir. Çünkü AKP ya da onun ardılları, seçimi yine kazandıkları takdirde, değişen bir şey olmayacak, bugünkü resim yeniden ortaya çıkacaktır!"

Bundan sonrası için ne düşündüğümü söyleyeyim: 1. Huylu huyundan vazgeçmeyecektir, çünkü elinde başka kullanışlı âleti yoktur. 2. Seçimlerin yeni bir "yüzde 47" ile neticelenmesi asabiye yol açacak, "bunları seçimle göndermenin imkânı yok" duygusu güçlenecektir. 3. Bu koşullarda, Başbakan'ın şimdiden ilan ettiği yeni, sivil bir Anayasa girişimi, her zaman olduğu gibi "laik cumhuriyeti şeriat devleti haline getirme projesi" olarak damgalanacak, korkuyla siyaseten alıkıştırılmış kitleler harekete geçirilmeye çalışılacaktır.

Peki, milyonlarca insanı bir kez daha mobilize etmek mümkün müdür? Bence, evet. Ergenekon'da ortaya çıkan

gerçekler “yöntem”i bozacak bir rol oynamaz, çünkü cumhuriyet mitingcileri için tehlike “Ergenekon” değil, “iktidardaki düşman”dır.

Bir uyarıyla bitireyim: Önceki cumhuriyet mitingleri, “irticayı seçimle alaşağı etmenin mümkün olduğu”na duyulan inançla bütün enerjisini “seçim başarısı”na vermişti. Muhtemel yeni mitingler ise “Atatürk cumhuriyeti yandaşlarının iktidarı ele geçirebilmelerine ve yeni bir nesil yetişinceye kadar yönetimde kalmayı sağlayabilecek önlemler”e kilitlenecektir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Habercilik böyleyse, kabahatin çoğu senin canım kardeşim!

Alper Görmüş 20.02.2009

Başlığımın, Nâzım Hikmet’in ünlü şiirine nazire olduğunu sanırım hepiniz anlamışsınızdır... Şiirde Nâzım, ülkesindeki adaletsizlikleri, sömürüyü ve baskıyı uzun uzun anlatır, sonunda da faturayı “ezilenler”e çıkartır: “(...) Kabahat senin / demeğe de dilim varmıyor ama / kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!”

Türk basınındaki bazı kötü habercilik pratiklerine bakıp da faturayı okura çıkarmamak, haberciliğin “bu hali”nden gazetecilerden çok onları sorumlu tutmamak hakikaten mümkün görünmüyor. Çünkü öyle şeylerle karşılaşırız ki, gazeteciler bunları ancak okurların kendilerini cezalandırmayacaklarına inandıklarında göze alabilir!

Peki, okurlar neden bu kadar “hoşgörülü”? Bu sorunun cevabını en sona bırakalım. Ondan önce, ne tür pratiklerden söz ettiğimi anlatmaya çalışayım size.

Küçük “numara”ları, okurların “hoşluk” diye değerlendirebileceğini düşünerek geçiyorum... Fakat iki büyük “numara” var ki, bunlarla karşılaşan okurların nasıl olup da kendilerini hakarete uğramış gibi hissetmediklerine, gazetelerini haşlamadıklarına şaşmamak mümkün değil. Bunlardan birincisi “başlık ve spot marifetiyle manipülasyon”, diğeri de “haber gizleme...”

Haber gizleme, taze bir örnek üzerinden bu yazının esas konusu. Fakat onu çarşamba günkü gazetelerde yer alan iki haber üzerinden ayrıntılı bir biçimde ele almadan önce “başlık ve spot marifetiyle manipülasyon”a değineyim kısaca...

Bu pratik, başlığın asıl haberin eğilip bükülmesiyle elde edilmesi esasına dayanıyor. O kadar ki, haberi sonuna kadar okuyanlarla sadece başlığından ve spotundan okuyanlar arasında ciddi bir algı farkı oluşur. Bu, “made in yazışleri” damgasını taşıyan bir pratiktir ve meslekte, haberi yazan muhabirlerle onu sunan “yazışleri” arasındaki husumetle kendini açığa vurur: “Haberimi piç etmiş alçak herifler!”

Bu manipülasyon türünün altında, kendi başına bırakıldığında ya davulcuya ya da zurnacıya gideceğinden korkulan bir okur algısı yatar. Böylece okura, “olur da biraz sonra okuyacağın haberin sonuna kadar gidersen, onu şöyle algıla” telkini yapılmaktadır. (Zaten yazışleri elemanları okurların büyük bölümünün bu kadar sabırlı

olduğunu haklı olarak hiç sanmamaktadır.) Peki, sayıları az da olsa haberin tümünü okuyup, başlık-spotla haberin ayrı baş çektiğini fark edecek okurlar? Onlar ne olacaktır? Gazeteci, bu noktada okurların “hoşgörü”süne güvenmektedir. Fakat dediğim gibi, bu “hoşgörü” meselesini en sona bırakıyorum...

Haber gizlemenin “hard” ve “soft” halleri...

Aslında “haber gizleme”yi apaçık haber gizlemek (hard) ve haberin üzerini kumla örtmek, yani apaçık gizlemeyi kendine yediremeyip kedi pratiği geliştirmek (soft) diye ikiye ayırmak daha doğru olur.

18 Şubat (çarşamba) tarihli gazeteler, gazeteciliğimizin bu zilletini ortaya koymak açısından zor bulunur bir fırsat veriyordu elimize. Mesele şuydu: Salı günü, yani yerel seçimler için partilerin belediye başkanları ve belediye meclis üyelerini Yüksek Seçim Kurulu’na bildirmek zorunda oldukları gün, gerek Adalet ve Kalkınma Partisi’nde (AK Parti), gerekse de Cumhuriyet Halk Partisi’nde (CHP) kıyamet kopmuştu. O gün Ankara’da AK Parti’yi, İstanbul’da CHP’yi zor duruma düşüren ve okurların mutlaka öğrenmek isteyecekleri eşit önemde iki gelişme olmuştu. Olan bitenin haber gizleme pratiği açısından eşsiz bir örnek teşkil etmesinin nedeni, iktidar ve ana muhalefet partilerini ilgilendiren eşit önemde iki gelişmenin eşzamanlı olarak ortaya çıkmasıydı. Çünkü böyle olmasaydı, yani sadece bir partinin yaşadığı bir “deprem” sözkonusu olsaydı, bunu “görmeyen” bir gazetenin, “benim için bunun haber değeri bu kadardır” savunması geçerli olabilirdi. Fakat şimdi, “madem öyle, öbürünü niye gördün” sorusuyla karşılaşılacağı için böyle bir savunma geçersiz olacaktır. Görüyorsunuz, hakikaten eşsiz bir fırsatla karşı karşıyayız... Öyleyse buyurun, tek tek gazetelerin performansına... Bakın, çarşamba günkü gazetelerin birinci sayfaları, ele aldığımız haber(ler) açısından nasıl bir görünüm arz ediyor:

Her iki haberi de birinci sayfalarından ve –bazı nüansları hesaba katmazsak- eşit ağırlıkta görenler: *Vatan, Akşam, Milliyet, Taraf, Birgün, Radikal, Sabah, Milli Gazete, Posta.*

Birinci sayfalarında Keçiören’i (AK Parti’nin işine gelmeyen haberi) görüp, İstanbul’u (CHP’nin işine gelmeyen haberi) görmeyen gazeteler: *Hürriyet, Cumhuriyet, Sözcü.*

Birinci sayfalarında İstanbul’u görüp, Keçiören’i görmeyen gazeteler: *Star, Yeni Şafak, Takvim, Yeni Asya.*

Son iki gruptaki gazeteleri “apaçık haber gizleyenler” başlığı altında toplayabiliriz. *Zaman* ve *Vakit*’i ise haberi “gizlememiş gibi” yapanlar kategorisinde görüyorum. Şu sunumları nedeniyle:

Zaman: CHP-İstanbul’un haberleştirildiği yan manşetin dibinden anonslanan bir haberle “Keçiören”e de değiniliyor, fakat şu cümleyle: “AK Parti, Keçiören’de Altınok’un yerine Mustafa Ak’ı aday gösterdi...”

Vakit: CHP haberi büyütülürken, AK Parti haberi “fazla büyütülecek bir şey yok” vurgusuyla da olsa birinci sayfadan minik bir haber olarak görülmüş: “Altınok: AK Parti’den değil, adaylıktan istifa ettim.”

Gerek *Zaman*’ın gerek *Vakit*’in başlıklarının AK Parti’de salı günü gerçekte ne olduğunu anlattığını sanırım söyleyemeyiz.

Sergilemeyi sona erdirmeden önce, “CHP’de deprem”i manşet yapıp, birinci sayfada “Keçiören depremi”ne tek satırla dahi temas etmeyen *Star* ve *Yeni Şafak*’ın “aşırı” tutumlarına özellikle dikkatinizi çekmek isterim.

“Hakikat” değil, “propaganda” isteyen okurlar...

Nihayet geldik, bütün bu zilletin baş sorumlusu olduğunu düşündüğüm "okur hoşgörüsü" meselesine...

Bilgi Üniversitesi'nde ders verdiğim yıllarda yaşadığım ve sizinle daha önce paylaştığım bir tecrübeyi, yeri geldi, bir daha anlatacağım. Ve zannediyorum fazla da bir şey söylememe gerek kalmayacak:

2002 ya da 2003 olmalı, sınıfta öğrencilerle birlikte bir yandan "irticanın gelmekte olduğunu" söyleyen, bir yandan da "ben dezenformasyonum" diye bağırان bir haber üzerine çalışıyorduk... Biri söz aldı, "Hocam, tamam, haber doğru olmayabilir, ama okuyanlar doğru olduğuna inanacak, bu da halkın gericiiler hakkındaki kanaatini olumsuz bir noktaya taşıyacak, fena mı?" dedi.

Önce espri yapıyor zannettim, ardından işin ciddi olduğunu anladım. Sonraki yıllarda, propagandistlikle gazeteciliği karıştıran başka öğrencilerim de oldu, hepsiyle uzun uzun tartıştık. Şimdi dönüp baktığımda, kendimi görevini yapmış bir insanın huzuru içinde hissediyorum, fakat onların gazeteci olmuş hallerini gözümün önüne getirdiğimde, kafalarının bir yerlerinde bir tortu kaldığını düşünüyorum, tedirgin oluyorum.

Türkiye, hakikatten çok kendi inancının propagandasını okumak isteyen insanlarla dolu. Eh, gazeteci adayları böyle olan bir toplumda gayet normal bir sonuç! Kendisini rahatsız edecek bir olguyu, ne kadar önemli olursa olsun gazetesinde görmek istemeyen bir okur! Gazetesi bunu görmekten kaçınmıyorsa, onu eğip büküp, yüreğini soğutacak hale getirdikten sonra vermesini isteyen bir okur! Bu ülkenin gazetecileri işte bu okurlara güvendikleri için bazı haberler bazı gazetelerde olmuyor, bazıları da olduğundan bambaşka bir biçime büründürülüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öldüren illüzyon: "En büyük medya grubu arkamda, bu iş tamamdır!"

Alper Görmüş 24.02.2009

Medyanın Türkiye'deki iktidar oyununun en önemli figürlerinden biri olduğunu sanırım hepimiz kabul ederiz. Fakat aynı medyanın seçimleri kazanması için desteklediği siyasi güçlerle, seçimi kazanan siyasi güçlerin çoğu durumda aynı olmadığını hesaba kattığımızda, işler biraz karışır. Mesela şu soru öne çıkar: Bu durumda, "medyanın Türkiye'deki iktidar oyununun en önemli figürlerinden biri olduğu"nu neye dayanarak öne sürüyoruz?

Bence bu sorunun cevabı, Türkiye'deki iki temel siyaset yapma anlayışından birinin çaresizliğinde gizli. Halkla birebir-yüzyüze ilişki kurma yeteneğinden mahrum olan bu siyasi pratiğin sahipleri, kendilerine güç vehmetmek ve moral bulmak için yüzlerini çaresizce büyük medya organlarına dönüyorlar. "İyi de" diyebilirsiniz, "bunun bir yanılsama olduğunu seçimden hemen sonra anladıkları halde neden bir daha, bir daha aynı şeyi yapıyorlar?"

Dedim ya, çaresizlikten... Siyaset yapma pratiklerini değiştirmedikleri sürece mecburlar buna; ve her defasında, "bu defa olacak" diye inanmaya... İllüzyon dediğiniz şey zaten bu değil midir? İllüzyon nesneniz sizi her

defasında çarpar ve fakat siz yine de her defasında ondan medet umarsınız...

Kemal Kılıçdaroğlu'nun İstanbul'da özel bir oy potansiyelinin olduğu açık. Fakat şu da var: Bu potansiyel, hiç değilse şimdilik onu İstanbul belediye başkanı yapmaya yetmiyor. Bu gerçeği böylece kabullense, kampanyanın bundan sonrasını bu gerçeğin taleplerine göre yürütecek ve belki de bu sayede seçimi kazanacak. Fakat belli ki o da, en büyük medya grubunun her seçimde yarattığı illüzyonun etkisi altında gerçeklik duygusunu kaybetmek üzere; işte bu ona seçimi de kaybettirebilir.

İsmail Cem'e de "yüzde 60'sın" demişlerdi...

Her seçim döneminin mütemmim cüzü olan büyük medya illüzyonu 22 Temmuz 2007 seçimlerinde de devredeydi, fakat orada asıl etki cumhuriyet mitingleri marifetiyle sağlandığı için tartıştığımız mesele açısından son seçimler iyi bir örnek teşkil etmez. Buna mukabil 2002 seçimleri öncesinde, ebeliğini iki büyük medya grubunun yaptığı İsmail Cem önderliğindeki "Yeni Oluşum"cuların seçimlerde yaşadığı hüsrana, meselemize cuk oturur. Gaza gelmekte olduğunun bütün emarelerini gözlemlediğim Kemal Kılıçdaroğlu'nun da okuması dileğiyle, bugün size o tuhaf tecrübeyi aktaracağım.

Beni böyle bir hafıza tazelemeye, *Milliyet* gazetesi yazarı Abbas Güçlü'nün sunduğu, *Kanal D*'de yayımlanan Genç Bakış programında yapılan anket kışkırttı. SMS marifetiyle yapılan ankette Kılıçdaroğlu oyların yüzde 87'sini almış!

Bunu duyunca, zihnim derhal *Milliyet*'in 14 Temmuz 2002 tarihli sayısına kaydı. Gazetenin o sayısında yer alan habere göre, *Milliyet*'in internet sitesinde yapılan bir ankette, Yeni Oluşumcular, verilen oyların yüzde 56'sını toplamıştı. "Programlarını görelimci" yüzde 13 dağıtıldığında, bu oran yüzde 60'a çıkıyordu. (Yeni Oluşumcular'ı destekliyor musunuz sorusuna ise katılanların yüzde 75'i "evet" cevabı veriyordu.)

Durum, *CNN Türk*'te yayımlanan Kafe Siyaset programına katılan Cem'e sorulmuş, o da şöyle konuşmuştu:

"Havaya girmek gibi bir durumum yok ama *Milliyet*'in internet sitesinde yapılan ve 36 bin kişinin katıldığı ankette bizi destekleyenlerin oranı yüzde 75 olarak gözüküyor. Ölçü almıyorum. Fakat bu çok önemli bir gösterge. Sokakta yürüyemez hale geldim."

Halkla direkt teması olmayan politikacıların büyük basın tarafından nasıl gaza getirilip havaya sokulduğunu gösteren bu traji-komik öyküyü, iki büyük medya grubunun (Doğan ve Sabah) gazetelerinin manşetlerinden özetlemeye çalışacağım...

Bir ay içinde başlattılar ve bitirdiler!

Hikâyenin ana fikrini hatırlarsınız: Bülent Ecevit'in DSP'sinden kopartılacak milletvekilleriyle, İsmail Cem-Kemal Derviş-Hüsamettin Özkan (büyük basın gazeteleri onlara "Troyka" demeyi pek seviyorlardı) önderliğinde bir parti kurmak ve büyümekte olan tehlikeyi (Tayyip Erdoğan ve partisi) bu yolla önlemek... Operasyon 2002 temmuzunun 11'inde başladı ve daha ay sona ermeden hüsrana bitti.

İşaret fişegi 11 temmuz tarihli *Hürriyet*'in sürmanşetinden atıldı: "Yeni partiye ilk adım..." O gün *Hürriyet*'in yan manşeti de Hüsamettin Özkan'a ayrılmıştı: "Partiyi kuran özveri cümlesi: Neferiniz olurum..." Genel Yayın Yönetmeni'nin yazısı da "özveri kültürü" üzerineydi: "Türkiye'de ilk defa bir siyasi parti, özveri kültürü üzerine

kuruluyor. Her üçü de lider olmayı hak etmiş siyasetçiden ikisi, ikinci adam olmayı kabul ediyor. Gerekçeleri şu: Türkiye'nin önünü açmak. Anlamı şu: İlk defa bir parti, demokrasi kültürü ile doğuyor."

Aynı anda *Sabah* da tıpkı *Hürriyet* gibi habermiş gibi yapan manşetlere başvurmaya başlamıştı: "Yeniden umutlandık..."

Bir gün sonra *Hürriyet* "Bunu halk istedi" manşetiyle çıktı, *Sabah*'ın birinci sayfasında ise işadamlarının yeni oluşumla ilgili düşüncelerinin toparlandığı hayli manipülatif bir başlık vardı: "İktidar alternatifi doğuyor..." *Sabah*'tan iki birinci sayfa haberi daha: "Cem'in istifası dünyada birinci haber oldu..." Ve: "Bati'nın OR-AN yorumu: Eşinin siyasi hayatını bitirdi." (Bir anti-Rahşan haberi; o günlerde çok modaydı.)

Fakat Kemal Derviş'in bir türlü üçlü fotoğraf karesine alınamaması, büyük basında yavaş yavaş tedirginliğe yol açmaya başlamıştı. Bunu ilk dile getiren gazete *Milliyet* oldu ve 12 temmuzda bir tür karanlıkta ısıklık çalma manşetiyle çıkageldi: "Kemal Derviş, yeni oluşumdan kopmuyor... Sözünü tutacak... Derviş, Cem ve Özkan'la çıktığı yoldan dönmeyeceğini, 'Cem'e söz verdim' sözleriyle açıkladı...."

Haber, "Kemal Derviş'e çok yakın ve güvenilir bir kaynak"a dayandırılmıştı. (Size ev ödevi: Hafızanızı yoklayın, Kemal Derviş'in sonraki tavrını düşünün ve bu "kaynak"la ilgili bir düşünce geliştirin.)

Sabah, 13 temmuzda, İsmail Cem'in bir konuşmasında kullandığı sıradan bir sözden manşet imal etmeyi göze alabildi: "Yeni Oluşumcular yepyeni bir kavramla yola çıktı: Çağdaş çoğunluk..."

Ne var ki günler geçiyor, "Yeni Oluşum" beklenen patlamayı gerçekleştirilemiyordu. Gene de partinin kurulduğu 21 temmuza kadar durum idare edildi. Partinin kuruluşuyla birlikte ilan edilen "vitrin" in yarattığı hayal kırıklığı *Sabah*'ın birinci sayfasında, "Asıl vitrin ay başında" müjdesiyle dengeleniyordu. Habere göre, "Derviş, ABD dönüşü Yeni Türkiye'ye katılacak, ardından İzmir ve Gaziantep gibi bazı büyükşehir belediye başkanları, sendikacılar, profesörler ve iş dünyasından bazı sembol isimlerle yeni vitrin şekillendirilecek"ti.

Benzer bir haber iki gün sonra (26 temmuz) *Milliyet*'in manşetinde görüldü: "Yeni yüz harekâtı... Kemal Derviş hükümetten istifa edip toplumun tüm kesimlerini temsil edecek uzun bir listeyle Yeni Türkiye Partisi'ne katılacak...."

Ne var ki bunların hiçbirisi gerçekleşmedi, çünkü gerçek değillerdi, "arzu-haber" den ve palavradan ibarettiler.

Temmuzun son birkaç gününde artık "Troyka" haberleri birinci sayfalarda görülmemeye başladı. *Sabah*'ın 27 temmuzda tuttuğu "seçmen nabızı" da sanki, bu işten umut kesildiğinin ve bir "yamama faaliyeti" ne girişileceğinin işareti gibiydi: "Keşke sağ ve sol birleşse" başlığını taşıyan "nabız tutma"nın ilk spotu aynen şöyleydi: "Etiler, Bebek, Ataköy gibi İstanbul'un seçkin semtlerinde en büyük parti kararsızlar. 'Yeni Türkiye ANAP ya da CHP ile işbirliği yapsa' diyen çoğunlukta."

Öyle oldu nitekim. Derviş CHP'ye geçti. 3 Kasım 2002 seçimlerinde Yeni Türkiye Partisi sadece yüzde 1 oy aldı.

Bu sonucu, daha üç ay önceki (temmuz 2002) sözde yüzde 60'larla, yüzde 75'lerle kıyaslayın.

Aynı grup şimdi de yüzde 87 gazı veriyormuş. Ne diyelim, Allah Kemal Abi'ye dayanma gücü versin!

Bir başarı öyküsü: Ruhu, "sivil"de yeniden bedenlenen 28 Şubat...

Alper Görmüş 03.03.2009

28 Şubat'ın 12. yıldönümü vesilesiyle liberal ve muhafazakâr çevrelerde yapılan yorumların hepsini okudum. Bu yorum sahiplerinin tamamı, 28 Şubat'ı planlayıp uygulayanların o dönemde kesin bir başarı elde ettikleri konusunda hemfikir... Ben de aynı fikirdeyim.

Aynı kişilerin gene tamamına yakını, 28 Şubat'ın "günümüzdeki hali"ne bakıp, onun bırakın 1000 yılı, 10 yıl bile dayanamayıp havlu attığı konusunda da hemfikir... Ben aynı fikirde değilim.

Mesela Emre Aköz'le aynı fikirde değilim:

"Bugünkü konjonktürde yeni bir 28 Şubat olabilir mi? Sanmam. Çünkü hükümet ile TSK ilişkileri, bazı Kemalistleri sinirden kıpkırmızı edecek kadar olumlu görünüyor."

28 Şubat zihniyetinin bugünkü Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) yönetim kademesindeki görece zayıflığına bakarak ve fakat toplumdaki etkisine hiç bakmayarak varılan hükümlerin gözden geçirilmesi gerektiği kanaatini taşıyorum.

Mehmet Altan'la da aynı fikirde değilim:

"28 Şubat döneminin en sıcak günlerinde de, bizleri kendi darbeci mantıklarının propagandasına alet edemeyip andıçlayanların, yazarlara baskı yapmaya uğraşan darbecilerin silinip gideceklerini, bizlerin de yaptığımız işlere devam edeceğimizi biliyordum. Aradan yıllar geçti. Beni 'süngü' ile tehdit eden general, yükselemeden emekli oldu... Bir gece bir televizyon programında 28 Şubat'ın bir 'post-modern' darbe olduğunu kabul ederek, işledikleri 'anayasal suçu' da itiraf etti... Ve bir yana çekildi... Ben ise Prizma'yı yazmaya devam ediyorum. Suçluları cezalandıran bir 'hukuk' yoksa da... Onları kenara iten bir 'hayat' var çünkü..."

Mehmet Altan'ın dedikleri doğru (bu arada adını vermediği generalin Erol Özkasnak olduğunu da belirtiyim), hatta dahası da var. 28 Şubat'ın asıl generalinin bugünkü haline bakıp (özellikle *Taraf*'taki, Mehmet Baransu imzalı deşifre haberlerinden sonra), "28 Şubat'ın madara olduğu" yönündeki tespitlere ve oradan doğan coşkulu ruh haline onay vermemek imkânsız gibi görünüyor.

Fakat ben, pazar günü *Taraf*'ın manşetinde yer alan bir haberden yola çıkarak, böyle bir "kutlama"nın yanıltıcı olacağını, "28 Şubat ruhu"nun, geniş sivil kesimlere sirayet etmiş haliyle belki yola çıkıldığı andakinden bile daha tehlikeli hale geldiğini söyleyeceğim.

Referans verdiğim manşeti hatırlatayım önce: "Orduda 28 Şubat ruhu sürüyor... Anaokullarını bile fişlemişler... Dönemin Genelkurmay Başkanı'nın '28 Şubat 1000 yıl sürecek' sözünü doğrulayan belgeler... Asker, 2007'de bir büyük kenti fişlemiş..."

Sadece orduda mı?

Birkaç köşede, 28 Şubat'çılarının o zaman elde ettiği "kazanım"ların aynen devam ettiğini, bu nedenle 28 Şubat generallerinin "bitmesine" bakıp "28 Şubat'ın da bittiği" sonucuna varamayacağımız yönünde değerlendirmeler okudum. Bu gerçekten de üzerinde düşünülmesi gereken bir tespit. Fakat ben, 28 Şubat'ın, bir "başarı öyküsü" olduğuna dair düşüncemi, bugün dahi bazı uygulamaları dizayn etme gücünden çok, toplumu dizayn etme gücüne dayandırıyorum. Anlatmaya çalışayım...

28 Şubat'ın asıl büyük başarısı, sadece üniformanın ve silahın gücüne dayanan "modern" darbelerin ömrünü tamamladığını çaresizce kabul eden bir kadronun, yeni ve etkili bir yöntemle "modernliğin sıkıntısı"nı aşma becerisini göstermesi değil midir?

Taraf'ın yayımladığı ve Bizzat Çevik Bir imzasını taşıyan belgeler, bir kez daha 28 Şubat'ın asıl entrikasının "silahsız kuvvetler"i manipüle (ve mobilize) etmek olduğunu göstermiyor mu?

Eğer buna bir itirazınız yoksa, gelin şimdi de 28 Şubat'ın bu alâmet-i fârikasının TSK ve toplum içindeki tezahürlerine bir göz atalım...

En tazesini pazar günü bu gazetenin manşetinde okudunuz: Bir garnizon, çok uzun bir zaman önce değil, 2007'de koca bir kentin (Eskişehir) tümünde vatani-milleti her an satabilecekleri endişesiyle bazı kişi ve kurumları fişlemiş. *Taraf* bunu "Orduda 28 Şubat ruhu sürüyor" başlığıyla vermiş; yanlış mı?

Bu "ruh"un Ordu'da sürdüğünü, biz yine 2007'de kesin bir biçimde öğrenmiştik zaten... Neden söz ettiğimi anlamışsınızdır: Darbe Günlükleri'nde "sivil toplumun harekete geçirilmesi ve böylece TSK'nın elinin kirlenmemesi"ne yönelik olarak yapılan vurgulardan ve yine o günlerde *Nokta*'da yayımlanan, Genelkurmay istihbaratının "işbirliği yapılacak sivil toplum örgütleri" çalışmasından söz ediyorum.

Her iki belge (özellikle de ikincisi), 28 Şubat'ın asıl entrikası olan "silahsız kuvvetler"i manipüle (ve mobilize) etme taktığının geçerliliğini aynen koruduğunu gösteriyordu.

Bu metinlerin yayımlanmasından sadece iki hafta sonra birincisi gerçekleştirilen ve sonra birbirini izleyen cumhuriyet mitingleri ise, 28 Şubat'ta göle çalınan mayanın, beklentileri de aşan bir biçimde tuttuğunu gösteriyordu. 2007'deki cumhuriyet mitinglerini ve bunların günümüzde tekrarlanma potansiyeli taşımalarını dikkate almayan bir 28 Şubat değerlendirmesi çok eksik bir değerlendirme olacaktır; ki genellikle yapılanın bu olduğunu düşünüyorum.

28 Şubat'ın asıl başarısı

İrtica korkusuyla siyaseten alıklaştırılmış kalabalıkların "demokratik" eylemini kendi otoriter amaçlarının doğrultusunda kullanma becerisi: 28 Şubat'çıların büyük başarısı budur ve "laik kitleler"in, herhangi bir siyasi alternatif olmamasına karşın bugün de yeni cumhuriyet mitingleri hususunda onca istekli oluşları, 28 Şubat'ın başarısını günümüzde de sürdürdüğünü açıkça göstermekten başka bir anlama gelmez.

Önceki hafta başka bir vesileyle yazdığım gibi, yeni cumhuriyet mitingleri olacağına inanıyorum ben. O yazıyı bugünküne bağlarsam, şöyle diyebilirim: Yeni cumhuriyet mitingleri olacak, çünkü 28 Şubat'ın mayası, toplumun bazı göllerinde tuttu!

Şöyle diyebilirsiniz: “İstenseydi cumhuriyet mitingleri çok daha provokatif biçimlere büründürülebilir, böylece darbecilere gerçekten zemin hazırlanmış olurdu; fakat bu gerçekleşmedi, bu da tezinizin doğru olmadığını gösteriyor.”

17 ocak tarihli yazımın (“Yenileri başlamadan eski cumhuriyet mitinglerini konuşmanın zamanıdır”) son paragrafı, bu itiraza cevap niteliğindeydi. Öyle olmadı, çünkü:

“Önceki cumhuriyet mitingleri, ‘irticayı seçimle alaşağı etmenin mümkün olduğu’na duyulan inançla bütün enerjisini ‘seçim başarısı’na vermişti.”

Yani, medyanın “öldüren illüzyonu” bu kez demokrasi karşıtlarını yanıltarak demokrasi lehine sonuç doğurmuştu.

Fakat bilelim: 29 Mart’ta ortaya çıkabilecek spektaküler bir AK Parti zaferinden sonra doğacak olan “irticayı seçimle yenmek imkânsız” düşüncesi, yeni mitinglere, eskileriyle kıyas kabul etmeyecek bir militer ruh sağlayabilir. İşte o zaman muhtemel yeni mitingler –28 Şubat’ın ünlü generali Doğu Silahçioğlu’nun satırlarını (*Cumhuriyet*, 3 Şubat 2008) kullanarak söylersem- “Atatürk cumhuriyeti yandaşlarının iktidarı ele geçirebilmelerinin ve yeni bir nesil yetişinceye kadar yönetimde kalmayı sağlayabilecek önlemlerin alınmasının” en önemli aracı olarak işlev görecektir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2002’nin ilk yarısında Cumhuriyet’e “ortak” olmadan ortak olanlar bahsi...

Alper Görmüş 06.03.2009

Ali Bayramoğlu, *Yeni Şafak*’ta Mehmet Emin Karamehmet’in 2003’te “*Cumhuriyet* gazetesine ortak olmasını, daha doğrusu yönetime iştirakini bile sağlamayan hisseler satın almasını” ele alan bir yazı yazdı.

Bayramoğlu, “‘Milli sermaye’nin 2000’lerin ilk yarısı söz konusu olunca pek çok karışık ilişkiyi akla getirdiği” tespitiyle başlayan yazısına, sözü edilen tuhaf ortaklığın, medya patronunun Jandarmayla girdiği, geçenlerde *Tarafa*’ta fâş edilen istişarenin ürünü olup olmadığını sorgulayarak devam ediyordu:

“Darbe hazırlıklarının yapıldığı, Ergenekon’dan tutuklu ya da sanık darbecilerin alan kontrolü için hamle yaptığı zamanlar, yandaş medya üretme, kamuoyu oluşturma, dernek, üniversite devşirme dönemi... Karamehmet bu hisseleri neden aldı? Dönemin Jandarma Genel Komutanı’nın, İstihbarat Daire Başkanı’nın telkinleriyle mi? Bu soruyu akla getirmek meşru değil midir?”

Bayramoğlu, yazısının sonunda, İlhan Selçuk’un o günlerde kaleme aldığı bir yazıdan hareketle, böyle bir telkinin *Cumhuriyet*’e ortak olmuş başka işadamları üzerinde de denenmiş olabileceği ihtimali üzerinde duruyordu...

İlhan Selçuk: “*Cumhuriyet* gazetesinin asli sahibi Cumhuriyet Vakfı’dır. Cumhuriyet Vakfı’nın iştiraki olan birden

çok şirket vardır. Gazeteye finansman temin etmek amacıyla Vakıf bünyesinde Yenigün Holding A.Ş. isimli şirket bu şirketlerden birisidir. Bu şirketin hissedarları; Turgay Ciner'den Mehmet Emin Karam Mehmet'e, Aydın Doğan'dan, İnan Kıraç'a kadar yaklaşık 185 kişidir. Ancak bu şirketin söz ve yetki sahibi imtiyazlı ortağı Cumhuriyet Vakfı'dır."

Bu da Bayramoğlu'nun yorumu: "Ortaklık değil, finansörlük, açıktan para..."

Tüm finansörler elbette 'telkin'le hareket etmiş olamazlar... Ama yine de kim bilir? Bunları öğreneceğimiz günlerde yaşıyoruz..."

Cumhuriyet'teki dört günlük Ciner söyleşisi...

Bu yazı bana, hadise daha sıcakken bile her nasılsa ilgi çekmemiş bir başka ortaklığı ve o ortakla *Cumhuriyet*'te yapılan bir söyleşiyi hatırlattı. Leyla Tavşanoğlu'nun Turgay Ciner'le yaptığı, her defasında birinci sayfadan anonslanmak ve her bölümüne bir tam sayfa ayrılmak üzere dört gün boyunca yayımlanan söyleşiden söz ediyorum (*Cumhuriyet*, 22, 23, 24 ve 25 Eylül 2002).

Bilmiyorum, bu gazetenin tarihinde bir kişiyle yapılmış bir söyleşiyi bu tarzda bir teveccüh göstermenin başka bir örneği var mıdır...

Söyleşinin tümü çok ilginç. Turgay Ciner'in, önünü kesmek isteyenlerle nasıl mücadele edip başarıya ulaştığı, "ak sermayesini kara paradan dönüştürdüğü" iddialarına cevapları, Aydın Doğan'la giriştiği medyada ayakta kalma savaşı... Ciner, arada *Cumhuriyet* okurlarının cinlerini tepesine çıkaracak şeyler de söylüyor; mesela termik santrallerini ve nükleer enerjiyi savunuyor...

Fakat biz bu yazının asıl konusunda kalalım ve Ciner'in *Cumhuriyet*'e ortaklığının anlamı hususunda bize yardımcı olabilecek ipuçları üzerinde yoğunlaşalım...

Ciner'in, *Cumhuriyet* gazetesinin "kendisi ve Türkiye için anlamı" üzerine sarf ettiği sözler bu açıdan önemli: "Cumhuriyet bir gönül işidir. *Cumhuriyet*, cumhuriyete gereklidir. Yani *Cumhuriyet* gazetesine herhangi bir şekilde parasal bir sonuç çıkarma amacıyla yaklaşmıyoruz. *Cumhuriyet* gazetesinin kendine yaraşır bir konumda hayatini sürdürmesi gerektiğine inandığımız içindir. Zaten *Cumhuriyet* gazetesinin sahibi olunamaz. *Cumhuriyet*'in sahibi cumhuriyettir ya da bana göre Türkiye'de yaşayan 68 milyon kişidir. Cumhuriyetin yaşıyla yaşdaş olan bir kurum ayakta kalmalıdır. Üzüntü vericidir ama benden önce bunu yapması gereken çok sayıda insan olması gerekirdi. Yine de bu bana nasip olduğu için mutluluk duyuyorum."

Ciner'in şu sözlerini de, Ali Bayramoğlu'nun, "Milli sermaye'nin 2000'lerin ilk yarısı söz konusu olunca pek çok karışık ilişkiyi akla getirdiği" tespitiyle birlikte okumak gerekir:

"Daha önce de belirttiğim gibi; *Cumhuriyet*'e patron olunmaz ama *Cumhuriyet*'te hissedar, paydaş olmak mümkündür. Bunun için de *Cumhuriyet*'in yayın politikasını Cumhuriyet Vakfı'nın Vakıf senedinde belirtilen doğrultuda yürütme hak ve yetkisini kabul etmeniz gereklidir. Biz o ilkelere yürekten inandığımız için *Cumhuriyet* ailesine dahil olduk. Esasen: Madencilik ve enerji sektörlerinde yaptığı dev yatırımlarla yerli kaynaklarımızın ulusal ekonomimize kazanılmasında en önde gelen ulusal karakterli sermaye ve girişimci gruplarından birisi olan Park Grubu'nun yolunun *Cumhuriyet*'le birleşmesinden daha doğal bir şey düşünemiyorum."

Yeri gelmişken, *Cumhuriyet*'in bir başka ortağı, şu anda Ergenekon tutuklusı Gürbüz Çapan'ın "*Cumhuriyet*'in doğal ortakları" ile ilgili olarak *Aksiyon* dergisinden Cemal Kalyoncu'ya yaptığı şu ilginç açıklamaları da okuyalım:

"- Aylık belli bir ödenek ayırıyor musunuz *Cumhuriyet*'e?

- Yok hayır.

- Turgay Ciner de ortak orada.

- Herkes var, kim yok ki?

- Onların hisse dağılımı nasıl? Herkes 10 mu, yoksa?

- Hepsine yüzde 10. İlhan Abi karar verir o işe. O ne derse biz onun şeyiyiz.

- Hani kimseye biat etme yoktu sizde?

- Yaşlandık herhalde.

- Çok pişmansınız galiba?

- Pişman değilim. *Cumhuriyet*'ten pişman mı olunurmuş. En büyük Cumhuriyet bizim *Cumhuriyet*'tir. Canımın istediğini çağırır ortak ederiz. *Cumhuriyet*'e sadece gönüldaşları ortak olabilir. Oraya Karam Mehmet de ortaktır, Aydın Doğan da, Turgay Ciner de ortaktır, ben de, Koç da ortağımız.

- Koç da ortak mı?

- Herkes ortaktır *Cumhuriyet* gazetesine.

- Koç nasıl ortaktır mesela?

- Bayağı ortak.

- Reklam desteği mi veriyor yoksa?

- Yahu reklâm desteği veriyor, bilmem ne veriyor falan."

Görüyorsunuz, herhalde dünyanın hiçbir yerinde rastlanamayacak, "tamamen duygusal" nedenlerden kaynaklanan ve ülkenin bütün büyük patronlarının icabet ettiği bir ortaklık ilişkisi...

Ali Bayramoğlu'nun dediği gibi, bu duygusallığın altında nelerin yattığını öğreneceğimiz günlerde mi yaşıyoruz? Bakalım...

Bir haber-fantezi örneği: "Darbe günlüklerini Eryugur mu yazdı?"

Alper Görmüş 10.03.2009

Bazı haberler, içlerinde, ilk anda görünenden çok farklı, çok daha önemli ayrıntılar barındırır. Bunları görebilmek, tecrübeyle özel bir yaratıcılığın sentezini gerektirir. Bu türden "doğuştan" gazeteciler, her habere 1-0 önde başlarlar; meslektaşları aynı haberi aynı başlıklarla verirken, onlar o haberden bambaşka başlıklar türetebilirler...

Zamanla hormonlu bir özgüvene yol açması nedeniyle, bir yanıyla da bıçak sırtı bir yetenektir bu. Bu hormonlu özgüven, "doğuştan gazeteci"nin etrafında oluşan yüksek beklentilerle birleştiğinde, sahip olunan yetenek riskli bir silah haline dönüşebilir.

Söylemeye gerek yok: Bazen de hiç böyle bir yeteneğe sahip olmadan girilir bu işlere. Bir haberi izlerken dikkat çeken küçük bir ayrıntının yanlış yorumu gazetecide "buldum" duygusuna yol açar, ardından bu duygunun esiri olunur ve sonra da olanlar olur...

8 Mart tarihli *Sabah*'ta yer alan bir haber, bu bıçak sırtı yeteneğin (ya da vehmedilmiş yeteneğin) yol açabileceği sakıncaları gösteren mükemmel bir örnek niteliğindeydi.

Haber çok önemli, gazete çok etkili, üstelik mesele beni doğrudan doğruya ilgilendiriyor... Bu durumda bugünkü yazımı *Sabah*'ın "Darbe günlüklerini Eryugur mu yazdı?" başlıklı haberine ayırmam neredeyse farz oluyor.

"Balbay'ın notlarından çıkan iddia"

Geçenlerde telefonla katıldığım bir televizyon programında, haber sunucusunun beni "Darbe Günlükleri'nin yazarı Alper Görmüş" diye tanıtması dışında (eskiden "sehven" denirdi bu türden hatalara), Günlükler'in Özden Örnek dışında başka bir kişi tarafından kaleme alınmış olabileceğine dair hiçbir iddia öne sürülmedi bugüne kadar.

Sabah'ın haberi, belli ki böyle "aykırı" ve yeni bir durumu tespit etmenin heyecanıyla kaleme alınmış... Fakat isterseniz önce, gazetenin bu başlık altında tam olarak nasıl bir haber verdiğine bakalım... Hiç kesmeden aktarıyorum:

Alt başlık: "Mustafa Balbay'ın bilgisayarındaki notlara göre, Özden Örnek'e ait olduğu ileri sürülen günlükteki 'Sarıköz' ve 'Ayışığı' kod adlı darbe planlarını Şener Eryugur hazırlayıp göndermiş."

Haber: "Ergenekon soruşturması kapsamında tutuklanan Cumhuriyet Gazetesi Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay'ın bilgisayarından, 'Sarıköz' ve 'Ayışığı' isimli darbe planlarını dönemin Jandarma Genel Komutanı emekli orgeneral Şener Eryugur'un hazırladığı yönünde notlar çıktığı öne sürüldü. İddiaya göre, Mustafa Balbay'ın bilgisayarından elde edilen notlar, Nokta Dergisi'nde yayımlanan ve emekli oramiral Özden Örnek'e ait olduğu ileri sürülen günlükteki Sarıköz ve Ayışığı isimli darbe planlarıyla ilgili bilgileri değiştirdi. 1998'den beri

Jandarma Genel Komutanlığı ile sık sık görüşen Balbay, yaptığı tüm görüşmeleri en ince ayrıntısına kadar not etti. Bu da polisi gerçek bilgilere ulaştırdı. Ergenekon soruşturmasında temmuzda gözaltına alındığında serbest bırakılan ancak ikinci kez ek ifade için gözaltına alındığında bu kez cezaevine konan Balbay, Eryugur'un Jandarma Genel Komutanı olmasından sonra her gün karargâha gitti. Bu notlara göre, Ayışığı ve Sarıkız adlı darbe planlarını Eryugur hazırladı. Ardından kendisine destek vermeleri için dönemin kuvvet komutanlarına sundu. Darbe planları emekli oramiral Özden Örnek'in eline de bu şekilde geçti. Yine Balbay'ın notlarına göre, kuvvet komutanları bu planlara karşı çıktı. Hatta birçoğu 'Şener Eryugur bunları Genelkurmay Başkanı olmak için planlıyor' düşüncesiyle destek vermedi."

Haberin son cümlelerinde yer alan, iki darbe planının Eryugur tarafından hazırlandığı ve dönemin kuvvet komutanlarına gönderildiği bilgisi birkaç gazetede daha haberleştirilmiş. Fakat bu bilgidir "Darbe Günlükleri'ni Eryugur mu yazdı?" başlığını çıkaran gazete yok; *Sabah* hariç.

Nasıl olabilir ki? Siz de okudunuz haberi; o haberden o başlığın çıkmayacağı apaçık değil mi? Haberde, başlığı en fazla destekleyen bilgi, "Sarıkız" ve "Ayışığı" darbe planlarının Eryugur tarafından hazırlanıp kuvvet komutanlarına sunulması bilgisi değil mi? Diyelim ki öyle olmuş, peki buradan "Günlükleri Eryugur'un yazdığı" sonucu nasıl çıkar? Acaba *Sabah*'taki meslektaşlarımız "planlar"ın başka, "Günlükler"in başka şey olduğunu bilmiyorlar mı?

Allah aşkına, Günlükler'i Eryugur'un yazdığı iddiası nasıl bir iddiadır? Yani Eryugur kendini Özden Örnek'in yerine koyarak mı yazmıştır bütün bunları? Değilse, ne demek istenmektedir?

Fantezi yapacağım derken...

Girişte, "doğuştan gazeteci"lerin sahip olduğu "ayrıntı okuma" yeteneğinin yol açabileceği sakıncalı durumlara işaret etmiştim. Birini unutmuşum: Bu yetenek sahipleri hep "daha ilginç"in, hep "kimselerin aklına gelmeyen"in peşinde oldukları için, bazen haberin gerçekten de en önemli kısmını görmeyebilirler ya da hakkını veremeyebilirler. İşte buyurun: *Sabah*'çılar, kaynaklarının kendilerine verdiği bir bilgiyi esnete esnete "Darbe Günlükleri'ni gerçekte Eryugur'un yazdığı" gibi, okurları hakikaten yerinden zıplatacak ilginçlikte (ve uçuklukta) bir sonuca varıyorlar ve fakat haberin asıl önemli kısmını böylece atlayıveriyorlar... O kısım, elbette ki, Eryugur'un dönemin asıl darbeci komutanı olduğunun ve öbür kuvvet komutanlarının (bir dönem birlikte hareket ettikleri) Eryugur'a daha sonra karşı çıktıkları bilgisinin Mustafa Balbay'ın tuttuğu günlükte de sabit oluşudur.

Darbe Günlükleri'nde süreç tam da böyle anlatılmaktadır zaten. Fakat siz ne yapıyorsunuz? Bir fantezi uğruna, Günlükler'deki darbe girişimlerinin çok ilginç bir kişilik tarafından bir kez daha doğrulanmasını vurgulayamıyorsunuz...

Son olarak, *Sabah*'la birlikte bütün gazetelerin öne çıkardığı "Sarıkız ve Ayışığı darbe planlarının Eryugur tarafından hazırlanıp kuvvet komutanlarına gönderildiği" bilgisine bakalım... Haberlere göre, kuvvet komutanları kendilerine gelen bu planları reddediyorlar ve böylece planlar suya düşüyor. Bu haliyle bu bilgi bize, dönemin kuvvet komutanlarının pişirilen çorbada hiç tuzlarının olmadığını söylemiş oluyor ki, meslektaşlarımız bu noktada kötü bir dezenformasyona da maruz kalmış olabilirler.

Fakat bence bir dezenformasyondan çok, gazetecilerin, haber kaynağının kendilerine ilettiği enformasyonu doğru biçimde algılayamaması gibi bir problemle karşı karşıyayız.

Haber kaynağı, Mustafa Balbay'ın notlarından, bütün kuvvet komutanlarının katıldığı her iki darbe girişiminde asıl rolü Şenuygur'un oynadığı sonucunun çıktığını söylemiş, fakat meslektaşlarımız bunu haberlerde aktardıkları gibi algılamış olabilirler.

Çünkü Günlükler'den biliyoruz ki, "Sarakız"ın ayrıntılı bir planı yok zaten... Ve "Ayışığı", ortaklık bozulduktan sonra Eruygur'un tek başına hazırladığı planın adıdır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon davasının "darbe"ye odaklanması üzerine zıt fikirler...

Alper Görmüş 13.03.2009

Ergenekon davasının, mahkemeye gönderilen ikinci iddianameyle Türkiye'nin son 7-8 yılındaki darbe girişimlerine yönelmesi ve oraya odaklanması, Türkiye'nin darbecilikle hesaplaşması gerektiğini savunan kesimde belirgin bir memnuniyet yarattı. Fakat yeni iddianame, ilk bakışta size tuhaf gelecek ama, bu yönüyle, tarif ettiğim kesim içinde bir rahatsızlığa da yol açmış durumda.

Aslında, bu kesimde, ikinci iddianamenin "darbe"ye odaklanmasından memnun olmadığını açıkça belirten şimdilik sadece bir yazar var. Fakat "istisnalar kaideyi bozmaz" deyip geçebileceğimiz "bir" isim değil o. Bu yazar, kalemını şimdiye kadar hep düzgün, darbesiz bir demokrasiden yana kullanan ve hiç tökezlemeyen Kürşat Bumin...

Yanlış anlaşılmasın; biraz sonra uzun uzun aktaracağım görüşlerine referansla "bu defa tökezledi" imâsında bulunuyor değilim, fakat yanıldığını düşünüyorum ve kendisiyle tartışmak istiyorum.

Bumin, konuya ilişkin olarak iki yazı yazdı. İlk yazısını 17 şubatta, ikinci yazısını da ikinci iddianamenin mahkemeye gönderildiği günün ertesinde (11 mart) kaleme aldı.

Bugün sizlere bu iki yazıdan geniş aktarmalar yapacağım. Önümüzdeki salı günü de Bumin'in bu yaklaşımlarına cevap vereceğim...

"Önce cinayetler" diyorum (Yeni Şafak, 17 şubat)

"Ergenekon" davasının toplumu ikiye böldüğü muhakkak. Yarı yarıya değil herhalde, ama hiç değilse 1/3'lük bir bölünmüşlük var ortada.

(...)

"Konuya ilişkin benim düşüncem şöyle: Eğer bu davaya atfedilen önem, ondan beklenen işlev her şeyden önce 'cinayetlerin aydınlatılması' çerçevesine çekilebilirse, dava sürecinde bu çerçevede ortaya çıkacak 'hakikatler' yazının başında sözünü ettiğim bölünmüşlüğü hızla azaltacaktır.

(...)

"Buraya kadar okuduklarınızdan sonra şu düşüncelerin aklınızdan geçtiğini kuvvetle tahmin ediyorum: Cinayetlerin aydınlanması iyi de, ya işin 'asker'i ilgilendiren 'darbe teşebbüsleri' faslını ne yapacağız? Şunu söylemek çok acı verici biliyorum ama bir hakikat: Bu fasla ilişkin şimdilik hiçbir şey yapamayız.

(...)

"Şu soru da aklınızdan geçiyor olabilir: İyi ama sıraladığınız şeyler zaten bir 'bütün'ün parçası-tezahürü değil mi? Sıraladığınız her şey zaten birbirinin içinde değil mi? Bunları birbirinden niçin ayıralım? Ayırmak zorundayız, çünkü yol almamız gerekiyor. Yol almamız için de yazının başında söz ettiğim bölünmüşlükten kurtulmamız gerekiyor. Önce önümüzü görelim: Katiller ve destekçileri ayrılsın önce bu karışık-karmaşık tablodan. Sonra gerekiyorsa adım adım ilerleyebiliriz. Ama önce cinayetler."

"İkinci iddianame" (Yeni Şafak, 11 mart)

(...)

"Bir demokraside adı ne olursa olsun 'terör örgütleri'nin üzerine gidilmesini kim istemez?

(...)

Ama Başsavcılığın açıklamasında yer alan bilgilere yakından bakacak olursak, iddianamede sözü edilen 'örgüt' sanki bundan farklıymış gibi duruyor. Bu 'şüphe'nin nedeni önümüzdeki metinde sıkça öne çıkan 'cebir ve şiddet kullanarak TBMM'yi ve Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırmaya veya görevlerini yapmasını kısmen veya tamamen engellemeye teşebbüs' suçlamasıdır. Bu suçlamanın benzerleri de eksik değil. Mesela, 'Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyana tahrik', mesela 'devletin güvenliğine veya iç veya dış siyasal yararlarına ilişkin belgelerini kullanmak'. Ya da –çok şaşırtıcı biçimde- mesela 'askeri itaatsizliğe teşvik'(?)

"Biz şu çok önemli şeyi bugüne kadar anlayamadık: 'Terör örgütü', 'terörizm', 'teröristler', hangisini seçerseniz seçin, bunlar her şeyden ve herkesten önce 'toplumun barışını' tehdit ettikleri için demokrasilerde ilk elde saf dışı bırakılması gereken oluşumlardır. Oysa biz, ne zaman bu bahis açılrsa aklımıza ilk gelen 'yangında kurtarılabilecek eşya' olarak her şeyden ve herkesten önce 'devlet'i anlıyoruz.

"Kardeşimizi ensesinden vurmuşlar yerde yatar; boğazlanmış misyonerler yerde yatar; 'faili meçhul'e gitmiş insanların kuyularda kemikleri aranıyor..."

Ama biz hâlâ 'Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyana tahrik' araştırmasındayız. Bu da yetmezmiş gibi, 'AK Parti hükümetinin Cumhuriyet mitingleri ile yasadışı düşürölmeye çalışıldığı'nın peşindeyiz. Benim Başsavcılığın açıklamasından hareketle iddianame hakkında edindiğim izlenim, bu iddianamenin asıl olarak bir 'askeri darbe'nin izini sürmek arzusunda olduğudur.

(...)

"Radikal gazetesinin Başsavcılığın açıklamasına ilişkin haberinde şu bilgiye de yer verilmiş: 'İkinci iddianamede emekli orgeneraller Şener Eruygur ve Hurşit Tolon hükümeti yıkmaya çalışmakla ve örgüt yöneticiliğiyle suçlanıyor.'

"Yani döndük tekrar aralarında 'cumhuriyet mitingleri'nin de yer aldığı bir takım organizasyonların da yardımıyla bir 'askeri darbe' yoluyla hükümetin yerinden edilmesi iddia ve suçlamasına.

"Şunu da önceden yazmıştım: Bu ülkede, yani Anayasasının geçici 15. Maddesi ile darbecilerin 'kalıcı' biçimde korunduğu, bu konuda olayın üzerinden neredeyse yarım asır geçmesine rağmen tek bir şeyin yapılamadığı bir ülkede bu büyük 'kronik' sorunun altından bir Ağır Ceza Mahkemesi'nin kalkabileceğini düşünmek ne derece gerçekçidir?

"O halde –bana göre– şu aşamada idare ve yargının yapması gereken iş 'cumhuriyet mitingleri' ile hükümetin yasa dışı yollardan düşürülmesi, cumhuriyete karşı halkı silahlı isyana tahrik vs. gibi fazla büyük işlerle uğraşmak yerine, toplumun önünde apaçık duran terör eylemlerini aydınlatmaktır.

"Hem söyler misiniz? 'Cumhuriyet mitingleri', içine ne kadar 'kötü niyet' karıştırılmış olursa olsun görev başındaki bir hükümeti yasa dışı yollardan nasıl alaşağı edebilir?

"Ama bakın, başlarına sıkılan kurşunlarla alaşağı edilenler orada yatıyor. Önce bu cinayet dosyalarının aydınlığa kavuşturulması gerekmez mi? Hem de nasıl. Merak etmeyin, halkın 'silahlı isyana tahrik' edilerek Türkiye Cumhuriyeti hükümetini ortadan kaldırması gibi bir ihtimal sıfırdır."

-----

6 Mart 1997, Karadayı'dan basına: "Çok büyük hizmet yapıyorsunuz..."

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi son sınıf öğrencisi Mücahit Eker, "Türkiye'de Askerî Müdahaleler ve Medya" başlıklı bitirme tezi için gazete sayfalarında yürüttüğü kazı çalışmasında tam manasıyla maden bulmuş. Belli ki sizler de mahrum kalmayın diye, bulduğu şeyi bana da göndermiş. Bu "şey", *Hürriyet* gazetesinin 6 Mart 1997 tarihli nüshasının bir sayfası (yani 28 Şubat tarihli ünlü MGK toplantısından altı gün sonra). O sayfada yer alan bir haberin başlığı şöyle: "Türk basını ile iftihar ediyoruz..." Bu sözün sahibi, dönemin genelkurmay başkanı İsmail Hakkı Karadayı... Başlığın açılımına geçmeden önce, *Hürriyet*'çilerin bu sözleri nasıl bir öforiyle karşıladığını anlamak için haberin girişinden birkaç cümle aktarayım:

"Son günlerde Başbakan Necmettin Erbakan'ın 'geveze basın' ve 'yazdıklarının yüzde 90'ı yalan' gibi ağır eleştirilere uğrayan Türk basını dün Genelkurmay Başkanı Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'nın 'Basınımızla iftihar ediyoruz' övgüsüyle karşılaştı."

Haberde, Karadayı'nın, bir kokteylde sohbet ettiği gazetecilerin elini tek tek sıktığı belirtildikten sonra şöyle dediği kaydediliyor:

"Hepinizi tebrik ediyorum. Sizlerle iftihar ediyorum. Çok büyük bir hizmet yapıyorsunuz. Çok güzel şeyler yazıyorsunuz. Bunu bütün samimiyetimle söylüyorum. Çok iyi gözlüyor ve çok iyi muhakeme ediyorsunuz. Gazeteleri daha ayrıntılı okuyabilmek için her sabah yarım saat erken kalkıyorum. Gazeteleri evde okuyorum.

Her sabah bir saatimi basına ayırıyorum. Daha sonra makama gittiğimde de basın subayımızla yine gazetelerin üzerinden gidiyoruz. Çok istifade ediyorum.”

Hey yavrum hey! Ne basınmış ama!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Meçhul” cinayetlerin failleriyle ve darbecilerle ayrı ayrı hesaplaşılabilir mi?

Alper Görmüş 17.03.2009

Geçen yazımda, Ergenekon davasının mahkemeye gönderilen ikinci iddianameyle Türkiye’nin son 7-8 yılındaki darbe girişimlerine (de) yönelmesinin Kürşat Bumin’i kaygılandırıldığını hatırlatmış, böyle düşünmesinin gerekçelerini kendi yazılarından uzun alıntılarla aktarmıştım.

Bugün, Kürşat’ın gerekçelerini birkaç cümleyle yeniden anmak ve kendi fikirlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Fakat ondan önce belirtmem gereken bir nokta var: Kürşat Bumin’in konuya ilişkin son yazısının yayımlandığı 11 martta, evet, ikinci iddianamenin darbe girişimlerine odaklandığı belli olmuştu, fakat iddianameye Darbe Günlükleri’nin de girdiğini ve eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek’in tanık olarak ifadesine başvurulacağını henüz bilmiyorduk. Fakat bunların, Kürşat’ın fikirlerinde –özellikle o fikirlerin gerekçelerine baktığımızda- bir değişikliğe yol açma ihtimalinin çok zayıf olduğunu söyleyebiliriz. Hatta, bu yeni gelişmelerin kaygılarını artırmış olması daha büyük bir ihtimal.

Bütün-parça meselesi...

Kürşat, 17 şubat tarihli ilk yazısında, Ergenekon davasının “cinayetler”e odaklanması gerektiğini, çünkü ancak bu şekilde, kamuoyundaki sert bölünmenin aşılabileceğini ve Ergenekon’a desteğin artabileceğini belirtiyordu. Aynı yazıda, okurlarının zihninden kendisine yönelttiği, “iyi ama sıraladığınız şeyler zaten bir ‘bütün’ün parçası- tezahürü değil mi. Sıraladığınız her şey zaten birbirinin içinde değil mi. Bunları birbirinden niçin ayıralım,” sorusuna ise şu cevabı veriyordu: “Ayırmak zorundayız, çünkü yol almamız gerekiyor. Yol almamız için de yazının başında söz ettiğim bölünmüşlükten kurtulmamız gerekiyor. Önce önümüzü görelim: Katiller ve destekçileri ayrılсын önce bu karışık-karmaşık tablodan. Sonra gerekiyorsa adım adım ilerleyebiliriz. Ama önce cinayetler.”

Benim anladığım, burada daha çok “pragmatik” bir tercih söz konusu... Olabilir, bazen böyle tercihler de yapabiliriz, fakat bu durumda pragmatik tercihimizin, nihai amacımız doğrultusunda gerçekten bir işe yaraması gerekir, öyle değil mi? Örneğimizde, cinayetlerle uğraşabilmek için darbecilerle şimdilik uğraşmamamızın daha iyi olacağı söyleniyor. Bu, hakikaten işe yarar bir pragmatik tercih olabilirdi; meğerki bu ikisi, kendi mecralarında ayrı ayrı akan iki musibet olsun...

Peki, öyle midir? Kürşat, bu ikisinin bir “bütün” teşkil ettiğini kabul ediyor fakat tefrik edilebileceklerini düşünüyor. Bir “bütün”ü teşkil eden iki “parça”nın ayrı ayrı ele alınması ve böylece amacınız doğrultusunda

anamlı bir neticeye ulaşılması –mantıksal düzeyde de, pratik düzeyde de- bazen mümkündür, bazen değildir. Bunun için “bütün”ü ve “parça”ları her durumda ayrı ayrı incelemek, onlara nasıl bir nitelik atfettiğinize bakmak gerekir.

Mesela “bütün”ünüz 12 Eylül öncesindeki genel terörse, artık kendi meşrebinize göre, onun içinde yer alan “sağ” ve “sol” terörle ayrı ayrı uğraşmayı seçebilirsiniz. Fakat “bütün”ünüz sağ-ülkücü terörse, “MHP ve onun ideolojisini şimdilik bir kenara bırakalım, ülkücü cinayetlere odaklanalım” gibi bir tercih yapma şansınız yoktur. Bunu önerebilirsiniz, ama baştan, nihai amacınız doğrultusunda fazla bir mesafe alamayacağınızı bilmelisiniz.

Ergenekon davası “bütün”ünün “cinayetler” ve “darbe girişimleri” parçalarına şimdi biraz daha yakından bakabiliriz... Bu iki parça, tıpkı MHP ve ülkücü terör gibi birbirinden ayıramayacak ve dolayısıyla ayrı ayrı mücadele edilemeyecek iki parça gibi görünmüyor mu? Ortaya çıkan onca gerçek, bu cinayetlerin ve son yıllarda karşımıza çıkan bütün melanetlerin, Türkiye’yi yeni bir darbeye sürüklemek amacıyla kotarıldığını göstermiyor mu bize? Bu durumda, bu iki “parça”yı ayırarak herhangi birine karşı anlamlı bir başarı kazanmanız mümkün olabilir mi?

Dava, “cinayetler”i unuttu mu?

Kürşat’ın yazılarında, açıkça söylenmese de, sanki Ergenekon davasının “hükümeti ortadan kaldırma” suçuna yönelip, bu arada “cinayetler”i “es” geçtiğine dair bir serzeniş de var aslında:

“Kardeşimizi ensesinden vurmuşlar yerde yattıyor; boğazlanmış misyonerler yerde yattıyor; ‘faili meçhul’e gitmiş insanların kuyularda kemikleri aranıyor...

Ama biz hâlâ ‘Türkiye Cumhuriyeti hükümetine karşı silahlı isyana tahrik’ araştırmasındayız...”

Ben anlamıyorum: Yerde yatan boğazlanmış misyonerlerle ilgili olarak ortaya çıkan umut verici yeni gelişmeler ya da “faili meçhule” gitmiş insanların kemiklerinin kuyularda aranması Ergenekon davasına rağmen mi mümkün oluyor, yoksa Ergenekon davası sayesinde mi mümkün oluyor?

Eğer dava “hükümeti ortadan kaldıranlarla hesaplaşıyorum” deyip de “cinayetler”i görmezden gelseydi, bu tutuma yönelik eleştirilere hak verebilirdim. Fakat, benim algılamama göre, dava bu yöndeki eleştirilere hak verecek tarzda yürümüyor. Tam tersine, düşe kalka da olsa “ben cinayetlerle de hesaplaşacağım, zaten onlarla hesaplaşmazsam, darbe girişimleriyle de hesaplaşamam” demiyor mu?

Kürşat, kendine has dalgacı üslubuyla Ergenekon davasını “‘AK Parti hükümetinin Cumhuriyet Mitingleri ile yasadışı düşürölmeye çalışıldığı’nın peşinde” olmakla da eleştiriyor. Son olarak bu konuda bir-iki şey söylemek isterim.

Darbe Günlükleri’ndeki, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı’nın “sivil toplumla ilişkiler raporu”ndaki “yeni yönelimler” ortada dururken; Doğu Silahçıoğlu’nun, “Kitlelerin gereken yerlere yığılması, bu yolla hükümetin yönetemez hale gelip iktidardan uzaklaştırılması ve bir daha bu türden iktidarların bir nesil boyu yönetime gelememesini sağlayacak tedbirlerin alınması”nı vaz’eden yazısının üzerinden sadece bir yıl geçmişken Cumhuriyet Mitingleri hakkında bu tarzda konuşmak, bana bu mitinglere yüklenen misyonu fazlasıyla küçümsemek gibi geliyor.

Kürşat, "Cumhuriyet mitingleri, içine ne kadar 'kötü niyet' karıştırılmış olursa olsun görev başındaki bir hükümeti yasa dışı yollardan nasıl alaşağı edebilir," diye soruyor.

Eşeğin aklına karpuz kabuğu getirmek gibi olmasın ama, "Türkiye'nin 11 Eylül'ü" (Ertuğrul Özkök) Danıştay saldırısının ardından gerçekleştirilen cenaze törenindeki manzarayı hatırlayalım: Televizyonda, Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in, kendisine üç-beş metre yaklaşıp "defol" diye bağırان gençlerin önünden hızlı adımlarla ve büyümüş gözlerle nasıl kaçtığını gözlerimle gördüm. O an, o mitinge katılan on binlerce insana küçük bir provokasyonla neler yaptırılabilceğini düşündüm... Aslında örnek vermeye ne hacet, bu ülke böyle fırsatların münbit toprağı değil midir?

Kürşat'la yıllarca birlikte çalıştık, birlikte çalışmadığımız dönemlerde de yazdığı her şeyi okudum; fikirlerimizin bu kadar zıtlışığı hiçbir konu gelmiyor aklıma.

Özden Örnek'in "tanık"lığının anlamı?

Ergenekon davasının ikinci (ek) iddianameye girdiğinin ortaya çıkmasından bir gün sonra Ergenekon savcısı Zekeriya Öz, Özden Örnek'in tanık olarak ifadesine başvuracaklarını açıkladı. Belli ki bu ihtiyacı duyuran şey, Ergenekon davasının bir ve iki numaralı figürlerinin (Şener Eruygur ve Hurşit Tolon) Darbe Günlükleri'nde anılan darbe girişimlerinin de önde gelen figürleri olmaları... Anladığım kadarıyla savcılar, bu iki generalin muvazzaflık dönemlerindeki kararlı darbeciliklerini, emeklilik dönemlerindeki darbeciliklerinin bir kanıtı olarak kullanmak niyetindeler...

Bu noktada haklı olarak Ergenekon savcılarının, 2003-2004'teki darbe girişimlerinde adı geçen öteki generalleri neden sorgulamadığını ve neden haklarında dava açmadığını sorabilirsiniz...

Soruşturmuyorlar ve dava açmıyorlar, çünkü onların, suçun işlendiği dönemde muvazzaflı olmalarından hareketle, ancak askerî mahkemelerde yargılanabilecekleri yorumunu yapıyorlar. Aynı yorumun bir parçası da şu: "Eruygur ve Tolon hakkında dava açtık, çünkü onlar emekli olduktan sonra da darbe girişimlerini sürdürdüler..."

Akla gelen ilk soru şu: Tamam, Eruygur ve Tolon, bu girişimlerin en heveskâr üyeleridir, fakat bu darbe girişimlerinde çok sayıda başka isim de vardır, öyleyse nasıl oluyor da onlar "tanık", Eruygur ve Tolon "sanık" oluyor?

Bu sorunun cevabı, Ergenekon savcılarının.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Hard" diskten kurtarılan malzemenin "soft" bölümlerinde kısa bir gezinti

---

Alper Görmüş 20.03.2009

Anladım ki, bir "günlük"te darbe girişimi gibi "hard" bir malzeme varsa, "darbe"yle doğrudan doğruya ilgili olmayan malzemenin kaderine düşen şey "üvey evlat" muamelesi görmektir. Fakat bu beni rahatsız ediyor. Çünkü böylece, bu günlüklerdeki, ilk anda dikkat çekmeyen fakat daha derin zihniyet analizlerine imkân veren ayrıntılar kamuoyunun göz menziline bile girmeden uçup gidiyor.

Nokta'da "Darbe Günlükleri"ni yayımladığımız sayıya yazdığım "editorial"de ben bu türden zihniyet analizlerine kapı aralayan bazı ayrıntılara özellikle dikkat çekmiş, meslektaşlarımıza, bunlara da gereken ilgiyi göstermeleri için ricacı olmuştum (*Nokta*, 31 Mart-5 Nisan 2007):

"Sizi kapak haberimizle baş başa bırakmadan önce bir noktaya dikkatinizi çekmek istiyorum: Haberimizin ana gövdesini teşkil eden 'Sarıköz' darbesi bölümünün içine yerleştirilmiş çerçeve unsurlardan şu başlıkları taşıyanları sakın atlamayın: 'İnsan içinden geldiği toplumu nasıl inkâr edebilir?', 'Atatürk'ü bir idol haline getirmişiz', 'Askerin karışması yönetmeye döndü' ve 'Üst kahve söylerse, alt çay istemelidir...'"

Bu bölümlerden birinden tadımlık birkaç cümleyle, editörlerin "hard" tercihlerinin okurlarını nasıl bir şeyden mahrum ettiklerini göstermeye çalışayım:

"General rütbesindeki insanlar bahçelerini yaparken bile daha kıdemli generallerin bahçelerine bakıyor ve onlarınkinden daha güzel bir bahçeleri olmamasına özen gösteriyorlardı. Zira üst mahçup edilemez veya küçük düşürülemezdi. Bu düşünce tarzıyla çok hatıram oldu. Bir gün bir albayın evine gitmiştik, bana ne içersiniz diye sordu. Ben de 'su içeceğim' dedim. Albay şaşırdı, yutkundu, bir şeyler söylemek istedi ama söyleyemedi. Dayanamadım ve kendisine sordum: 'Ne oldu?' Cevap çok ilginçti: 'Bizde adettir, üst ne içerse biz kendisine göre bir alt derecesinden içmeye çalışırız; üst kahve içerse biz çay içeriz, eğer çay içerse biz açık çay içeriz. Şimdi siz su deyince ben ne diyeceğimi şaşırdım' diye cevap verdi."

28 Şubat'cı cumhurbaşkanına bile...

İki "günlük"ten de anlıyoruz ki, söz konusu olan "bizim gibi" düşünmeyen bir iktidarsa demokrasi teferruatı ve bir darbeyle devrilmesi "biz"e haktır. Balbay günlüklerinde bu çerçevede karşımıza nâmütenâhî malzeme çıkıyor ve biz bunların her birini okuduğumuzda kâh ürperiyor, kâh öfke duyuyoruz. Sanıyorum şöyle bir ortak duygu da taşıyoruz: Bu darbe heveslileri yargılanıp cezalandırılmasalar bile bir daha böyle şeylere tevessül etmeleri o günlüklerde anlatıldığı kadar kolay olmayacak.

Diyelim bu akıl yürütme doğru (ben de inanıyorum buna), fakat bu teminat, askerlerin sivillere karşı beslediği, muhtemelen dünyada başka bir örneği olmayan "ontolojik öfke"yi ortadan kaldırmayacak ki! Hatta belki, "kuvve"de her an yaşadıkları üstünlük duygularını 10-15 yılda bir "fiil"e de geçirme imkânlarını ebediyen kaybetme duygusuyla, bu öfke daha da artacak.

Nasıl bir "öfke"den, nasıl bir "üstünlük duygusu"ndan söz ettiğimi, Balbay'ın günlüklerinde yer alan ve dediğim gibi kimselerin ilgisini çekmeyen bir bölümden yararlanarak anlatacağım size...

Sözünü ettiğim bölümün takdimi şöyle: "Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Atilla Ateş, Kurmay Başkanı Orgeneral Necdet Timur, Emekli Orgeneral Doğu Aktulga ile öğle yemeği..."

Doğu Aktulga'nın "Komutanım bu iş sopayla olur, öteki yollar boşuna" cümlesine, Atilla Ateş'in (gülümseyerek)

“sen beni kötü yola iteceksin” diye mukabele etmesinden hemen sonra, toplantının “sivil”i Balbay’dan, “sivillerin, askerleri ikinci plana itme çabalarına askerlerin yeterli tepkiyi vermedikleri” yönünde bir “gazeteci sorusu” geliyor:

“Kıvrıkoğlu, öteki Kuvvet Komutanları elbette laiklikte çok hassas. Ancak siyasilerin de TSK’yi ikinci plana itme planı dikkati çekiyor... Demirel, Kıvrıkoğlu’nu konuşma kürsüsünün arkasına alıyor, şık bir fotoğraf çıkmıyor... Dışarıdan görünen bu... Siz ne dersiniz?”

Balbay’ın sözünü ettiği fotoğraf, bir geziye genelkurmay başkanı ile bütün kuvvet komutanlarını da alarak çıkan Cumhurbaşkanı Demirel’in Iğdır’da konuşma yaptığı kürsüyü gösteren bir fotoğraf... Bazılarınız bu fotoğrafı hatırlayacaktır, Demirel konuşuyor, arkasında ise Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hüseyin Kıvrıkoğlu yer alıyor.

Balbay’ın “hoş” bulmadığı bu fotoğrafın hikâyesini, ona cevap veren zamanın Kara Kuvvetleri Komutanı’nın ağzından dinleyelim:

“Söylediklerinizin tümünün farkındayız... Komutanın (Kıvrıkoğlu) böyle hareket etmemesi gerektiği yönünde değerlendirmemiz oldu... (...) Kürsüye çıkınca bize seslendi, ‘yanıma gelin’ dedi. Komutan (Kıvrıkoğlu) gitti. Ben gitmedim. Öteki arkadaşlar da yönelikler, ‘arkadaşlar ben çıkmıyorum’ dedim. Onlar da çıkmadılar. Kürsüde Demirel’le komutan oldu.”

Bakın, sözü edilen Cumhurbaşkanı “sözde değil özde laik” bir cumhurbaşkanı... Bunu, 28 Şubat’ta oynadığı rolle ispat etmiş, bu role bugün de sahip çıkan ve ağzından 28 Şubat güzellmeleri düşmeyen bir cumhurbaşkanı... İşte o cumhurbaşkanı konuşurken bile onun arkasında olmayı zül addeden bir zihniyeti yansıtıyor şu kısacık paragraf...

Hakikaten, biz bu tarzda yetiştirilen “genç subaylar”la, bu orgenerallerle, bu sivilliği ikinci sınıf sayan zihniyetle ne yapacağız?

Neden itibarları zedelenmiş gibi davranmıyorlar?

“Aynı gün saat 19.00 sıralarında Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Aytaç YALMAN aramama yanıt verdi. Bunu öngörmediklerini, hatta tam tersini düşündüklerini yani AKP ile CHP’nin yer değiştirmesi gerektiğini, bunu beklediklerini söyledi. Dikkatle izlediklerini, başlangıçta hemen tepki vermenin uygun olmayacağını söyledi, en azından bir mesaj deyince, o olabilir dedi. 10 Kasım var önümüzde, o olabilir dedi.”

3 Kasım 2002 seçimlerinin üzerinden henüz iki gün geçmiş, darbe heveslisi komutan dahi “hemen tepki vermenin uygun olmayacağı”nı söylüyor, fakat “sivil” gazeteci Mustafa Balbay ısrarlı: Bir mesaj bari...

Kürsüde konuşan cumhurbaşkanının arkasında duran genelkurmay başkanını “bir sivilin arkasında o şekilde... hoş olmadı” diye eleştiren de o...

... Ve şu diyalog:

“İlhan Selçuk: Ben çok şey yaşadım. 9-11 yaşadık. Yani öyle bir şey olmasın isterim. Bir kez daha biz yenilen tarafta olursak, hiç istemiyorum. Bundan korkuyorum.

“Şener Eruygur: Korkunuzu anlıyorum, endişeniz olmasın. Ona dikkat ediyoruz.”

Biliyorsunuz, Amerikalılar başlarına gelen en büyük faciayı “9. ayın (eylül) 11’inde” anlamına gelmek üzere “9-11” diye adlandırırlar. Demek İlhan Selçuk da kendi özel faciasını böyle anlatıyormuş, ya da bunu Balbay icat etmiş. (Hasan Cemal’in uzun uzun anlattığı malum hikâye: İlhan Selçuk’un da dahil olduğu asker-sivil cuntası 9 Mart’ta iktidara el koymak için düğmeye basar, 9, 10 ve 11 Mart günleri büyük bir kargaşa ve belirsizlik içinde geçer, nihayet 12 Mart’ta ordudaki “sağcı cunta” muhtırayı verir, 9 Mart’çılar yenilir.)

Burası “normal” bir ülke olsaydı, bu gazetecilerin yatacak yeri olmazdı. Fakat gördüğümüz ne? Hiçbir şey olmamış gibi, itibarları hiç zedelenmemiş gibi davranıyorlar.

Neden, biliyor musunuz? Çünkü etkili oldukları çevrede itibarları gerçekten de zedelenmedi. Ben, 28 Şubat ruhunun “sivil”de yeniden bedenlendiğini, o nedenle 28 Şubat’ın bir “başarı öyküsü” olduğunu söylerken işte bunu anlatmaya çalışıyordum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlhan Selçuk, 2007: “Asker 2004’te darbe yapacakmış, peh!”

Alper Görmüş 24.03.2009

Bazen, bazı meslektaşlarımızın bazı kritik anlarda neler yazdıklarını merak edip zahmetli kazı çalışmalarına dalıyorum... Bunların önemli bir bölümünde öyle bir malzemeye karşılaşıyorum ki, kazma sallarken yüzümde geniş bir gülümseme oluyor...

Geçenlerde, acaba 12 Nisan 2007’de Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt’ın yaptığı basın toplantısı ile iki hafta sonraki (27 Nisan 2007) e-muhtıranın ardından İlhan Selçuk neler yazmış olabilir diye düşündüm.

İtiraf edeyim, ben esas olarak ikinci torbadan çıkacaklardan ümitliydim, fakat orada kuru bir “ordu görevini yapmıştır” ibaresinden başka bir şey bulamadım. Fakat *Cumhuriyet*’in büyük abisinin Büyükanıt’ın basın toplantısından bir gün sonra (13 Nisan 2007) kaleme aldığı “Harika!..” başlıklı yazı gerçekten de harikaydı. Hele ki, Balbay’ın günlüklerindeki, “İlhan Abi”nin 2004 darbecileriyle iş tutma bölümleriyle birlikte okunduğunda...

Küçük bir hatırlatmadan sonra sizi, eminim benim gibi yüzünüzde bir gülümsemeyle okuyacağınız satırlarla baş başa bırakacağım...

Biliyorsunuz, Büyükanıt “sözde değil, özde laik” bir cumhurbaşkanı istediği o konuşmada, bir yandan da bu seçimin TBMM’nin işi olduğunu özellikle belirtmişti. O konuşmadan bir gün önce ise eski genelkurmay başkanı Hilmi Özkök *Anadolu Ajansı*’na bir demeç vermiş, kısa bir süre önce *Nokta* dergisinin yayımladığı “Darbe

Günlükleri" ile ilgili olarak "vardır da diyemem, yoktur da diyemem" cevabıyla, bir anlamda günlükleri teyit etmişti.

Ahmet Altan'ın yorumunu hatırlıyorum, başkaları da katılmıştı sonra: Bu yorumlara göre Özkök'ün tam o anda devreye girmesiyle Büyükanıt'ın aslında çok daha sert olarak planlanan çıkışı "bozulmuş", "kırılmış"tı...

İlhan Selçuk'un 13 nisan tarihli yazısı, onun da benzer bir yorum yaptığını, fakat Ahmet Altan ve başkalarının tersine, bu "kırılma"dan dolayı Özkök'e öfke duyduğunu gösteriyor.

Şimdi sizi ibretlik bir "kıyaslamalı okuma"yla karşı karşıya bırakıyorum... Önce Selçuk'un 2004 darbe girişimlerini açığa çıkaran Darbe Günlükleri'yle dalga geçme çabasını gösteren 13 Nisan 2007 tarihli yazısı, ardından da Balbay'ın günlüklerinden, "İlhan abi"nin 2004'te neler yaptığını gösteren iki bölüm...

"Harika!..", Cumhuriyet, 13 Nisan 2007

"(Bu yazıyı sabah yazıyorum, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Büyükanıt'ın basın toplantısı öğleden sonra...)

Harika fiyakalı bir sözcük!.. 'Hayranlık uyandıran, şaşırtıcı, etkileyici, olağanüstü' anlamlarına geliyor... Vallahi harika!..

Genelkurmay Başkanı Büyükanıt'ın basın toplantısı yapacağı duyuruluyor... Hemen o gün eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök ya konuşuyor ya konuşturuluyor, ya yaptığı işin anlamını biliyor ya da dolduruşa getiriliyor... Ve açıklaması AA (Anadolu Ajansı) marifetiyle televizyonlarda bangır bangır yayımlanıyor...

Bu ne rastlantı?.. Harika bir rastlantı!.. Asker 2004'te darbe yapacakmış...

'İddia' ne idüğü belirsiz belgeleriyle Fethullahçı cenahtan medyaya pazarlanıyor... Ne zaman?.. 2007'de tam Cumhurbaşkanlığı seçimi arifesinde... Harika!.."

Balbay'ın günlüğünden, 16 Ocak 2004

İlhan Selçuk: Tabii biz sizinleyiz. Siz bir bütün olarak hassassınız... Ama sizi bölünmüş göstermek isteyenler var. Bu çok önemli.

Şener Eruygur: Ne dediğinizi çok iyi anlıyorum. Ona dikkat ediyoruz.

Selçuk: Ben çok şey yaşadım. 9-11 yaşadık. (38 yıl önce içinde yer aldığı asker-sivil cuntanın en kötü günlerine işaret ediyor: 9-11 Mart 1971 –A.G.) Yani öyle bir şey olmasın isterim. Bir kez daha biz yenilen tarafta olursak, hiç istemiyorum. Bundan korkuyorum.

Eruygur: Korkunuzu anlıyorum, endişeniz olmasın. Ona dikkat ediyoruz.

Balbay'ın günlüğünden, 18 Şubat 2004

Şener Eruygur (ŞE): Benim bir önerim var, birbirinden bağımsız, bölük pörçük hareketler var. Bunları bir araya getirip çoğaltmak lazım diyorum.

İlhan Selçuk (İS): Aynen biz de öyle düşünüyoruz. ADD'ler var. Üye sayısı 100 binin üzerinde, şube sayısı 503 olmuş... Bunlar Anadolu'da çoban ateşleri gibi duruyor... Ben Aydın'a gittiğimde dönerken bu aklıma geldi.

ŞE: Biz bir çalışma yaptık. Öteki üç arkadaşım ile birlikte konuştuk. Bu kararı aldık. Artık yürüyeceğiz. Kararı aldık. Burada arkadaşımız Plan Prens. Ali her şeyi not ediyor. Bilgi de verecek... İlk iş olarak 3 Mart Hilafetin Kaldırılışı ve Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun yıldönümü. O gün büyük bir toplantı yapılacak. Biz de çağrılı olarak geleceğiz. Öteki arkadaşlarım da gelecek... Konuştuk onlarla da. Hani dedim ya yüzde 1 yüzde 99'a uymak zorunda. Biz artık ona bakmıyoruz. Kendimiz yürüyoruz.

İS: Bizim çalışmamız da şöyle, (çizerek) bir üçgen, en tepesinden teğet olarak yana bir çizgi, ucunda bir dikdörtgen. Ortasında bir yuvarlak, çekirdek. Üçgen ADD, dikdörtgen ortak bildiriye imza atacak derneklerin temsilcileri, ortasındaki çekirdek de bildiriye kaleme alacak olan dar grup... (metin Aliye verildi).

(...)

İS: Kıbrıs'ta ne oluyor sizce? (...) Bir bildirinin söz konusu olacağını söylemişsiniz..

ŞE: İşte onu biraz yazılıp çizildikten sonra yapmak istiyoruz.

Ne diyorsunuz? Gerçekten de "Harika" değil mi?

Kürşat'la anlaşılamadık...

Kürşat Bumin'in, Ergenekon davasının ikinci iddianameyle "darbe girişimleri"ne odaklanmasından memnun olmadığını açıkladığı yazılarına bu sayfadan verdiğim cevabın ardından, Kürşat da *Yeni Şafak*'ta kaleme aldığı iki yazıyla tartışmaya katıldı.

O yazılar bir kez daha gösterdi ki Kürşat fikirlerinde ısrarlı. Yazılardan şu satırları aktararak, hangi fikirlerinde ısrarlı olduğunu birlikte hatırlayalım:

"Doğru, 'Ergenekon' davası ile 'cinayetler'in aydınlatılmasına odaklanmasını, 'darbe girişimleri'nin öne çıkarılarak kırk yılda bir nihayet yakalanmış bir fırsatın heba edilmemesi gerektiğini savundum. Siyasi-cezai kötülüklerin hepsinin bir arada aydınlatılmasına yönelik bir çabanın işi en iyimser tahminle 'zaman aşımı'na teslim etmek olacağını, 'bütün'ü parçalara ayırarak ele almanın çok daha olumlu sonuçlar çıkaracağını söyledim."

Neden böyle yapmamız gerektiği konusunda Kürşat'ın yaslandığı en önemli argümanlardan biri de "Darbe girişimlerinin 'Ergenekon davası' örneğinde olduğu gibi yargının önüne getirilerek umut ettiğimiz bir sonuca ulaşılabilmesi(nin) imkân dahilinde (olmaması)." Kürşat'a göre, bunu anlamak için de "Darbe Günlükleri" ile ilgili olarak benim yargılanma sürecime bakmak yeter...

Geldiğimiz noktada konuya ilişkin yaklaşımımı ve Kürşat'ın açık bıraktığını düşündüğüm noktaları bir kez daha

özetleyeyim:

Birinci nokta: Ben, "cinayetler" de dahil olmak üzere Türkiye'nin son yıllarındaki, "sivil kötülük"lerin ülkeyi bir darbeye hazırlamak üzere kotarıldığını, ortaya çıkan bütün gelişmelerin bunu gösterdiğini ve bu nedenle Kürşat'ın söyleyişiyle "siyasi ve cezai" kötülüklerin, bu örnekte birbirinden ayrılamayacağını savundum. Kürşat, "ayırmalıyız" demekte ısrar ediyor. Bu, ancak "ayırma"nın mümkün olduğu durumlarda yapılabilecek bir tercihtir. Kürşat bence "ayırmalıyız" demeden önce, bu iki musibetin kendi mecralarında ayrı ayrı akan iki musibet olduğunu bize gösterebilmelidir.

İkinci nokta: Kürşat, benim davam ile Şemdinli'nin sonuçsuzluğunu hatırlatarak bu işlerin bu yargıyla yürütülemeyeceğini söylüyor. İyi de, aynı sonuçsuzlukla malûl yüzlerce "cezaî" davayı ne yapacağız? Bu durumda, bu yargıdan bir şey olmaz deyip onları da mı sıradan çıkaracağız?

Kürşat, "siyasi" davaların "ağır ceza"yla değil, "siyaset"le çözülebileceğini söylüyor. Ben de öyle düşünüyorum. Fakat "siyaset"in, bütün sendelemelerine, bütün gel-gitlerine karşılık Türkiye'de hiç olmadığı kadar işin içinde olduğu da belli değil mi?

Üçüncü nokta: Kürşat'ın dediği çıkabilir ve bütün bunların sonucunda "resmî" bir karara ulaşamayabiliriz, bunu ben de bir ihtimal olarak, hem de büyük bir ihtimal olarak görüyorum. Fakat iş "cezalandırma" ile sonuçlanmasa bile bizzat dava sürecinin Türkiye'nin darbe tarihinin çanına ot tıkayacak bir biçimde seyrediyor oluşu başlı başına bir kazanç değil midir?

"Pratik"ten bir soruyla bitireyim: Mustafa Balbay'ın darbe günlüklerinin ortaya çıkması Türkiye'nin son yıllarındaki "cezaî" kötülüklerin yargılanması bakımından olumlu bir atmosfer mi yaratmıştır, olumsuz bir atmosfer mi yaratmıştır?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kılavuzu E. Özkök olan Hürriyet okurlarının "Nokta baskını" yorumları...

Alper Görmüş 27.03.2009

Ergenekon davasının ikinci iddianamesiyle birlikte artık şunu söyleyebiliyoruz: Darbe Günlükleri bundan böyle hukukun kapsama alanındadır...

Bu gelişmenin darbesiz, temiz bir demokrasiye inanan ve bu uğurda mücadele eden bütün yurttaşlar gibi beni de memnun ettiğini söylememe sanırım gerek yok.

Fakat, Darbe Günlükleri'ni yayımlayan derginin yayın yönetmeni olarak varılan bu aşama beni bir gazeteci olarak ayrıca mutlu etti. Haber kesinleşir kesinleşmez, neden bilmem, zihnim *Nokta*'nın baskına uğradığı 13

Nisan 2007 tarihine gitti.

Bir gün önce (12 Nisan 2007) Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt "Sözde değil özde laik cumhurbaşkanı" talep ettiği ünlü basın toplantısını yapmıştı. Büyükanıt konuşmasında *Nokta* ve Darbe Günlükleri'yle ilgili bir şeyler de söylemişti. Ben tam odamda ona bir cevap yazarken (*Nokta*'nın 19 nisanda piyasaya verilen sayısında yayımlandı: "Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'a cevap"), dergi 50 kadar polis tarafından basıldı.

İlk şaşkınlık atlatıldıktan sonra "acaba basın bu haberi nasıl vermiş" diye, internette küçük turlar atmaya başladım. Gündem yüklüydü; bir yandan Büyükanıt'ın bir gün önceki çıkışı, bir yandan Cumhurbaşkanı Sezer'in o gün harp akademilerinde yaptığı ve "Türkiye Cumhuriyeti'nin hiçbir zaman bu kadar büyük bir tehlike altında olmadığı"na dair mesajı... Düşünün, bir yayın yönetmeni bir yandan internette "zinde güçler"ın "balyoz gibi" inen çıkışlarını okuyup yorumlamaya çalışıyor, bir yandan da dergisini basan polislere laf yetiştirmeye çalışıyor... İşte o koşullarda *Hürriyet*'teki "Nokta'ya baskın" haberinin altına girilen "okur yorumları"nı okumaya başladığımda kendimi çok fena hissettiğimi ve beş-altı tanesini okuduktan sonra mesaiyi kestiğimi hatırlıyorum. O yorumları aylar sonra dönüp bir daha okumuştum. Ve şimdi, tam bu günlerde onların tamamını sizin de okumanızı istiyorum.

Fakat sizi o okur yorumlarıyla başbaşa bırakmadan önce, okurları o hale getirmede büyük payı olan bir tür gazetecilik konusunda bir şeyler söylemeliyim...

Gazeteciliğe bak!

Biz Darbe Günlükleri'ni 29 Mart 2007'de yayımladık. Sadece bir gün sonra *Hürriyet* genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök şöyle yazdı:

"Bir süredir medya çarşısında emekli bir komutanın günlüğü olduğu iddia edilen belgeler dolaşiyor. (...) Adı geçen komutan ısrarla 'Bunlar benim günlüklerim değil' diyor. (...) Belli ki birileri 'özel bir imalat' yapmış. Ama takan yok. Yayınlar var gücüyle devam ediyor. (...) Demokratlığımız işte bu kadar..."

Gazetenin bir başka ağır topu, daha önce grubun öteki iki gazetesinde yayın yönetmenliği yapmış Mehmet Yılmaz ise Günlükler'in sahte olduğuna emindi. Çünkü:

"(...) Ve 'anılar hayali değil, çünkü anlatılan olayların detayları gerçekçi' diye düşünenleri hayal kırıklığına uğratacak bir not: Benim adım bile yanlış yazılmış! Kurmay okulunu bitirip oramiralliğe kadar yükselmiş bir askerin günlüklerini yazarken asla yapmayacağı bir yanlış!"

Bunlar ne güzel gazetecilikler böyle! Ne güzel, ne güzel! Demek çok ciddi kamusal iddialar taşıyan bir haber, haberin öznesinin "yalan" demesiyle hemen çöp kutusuna atılmalıdır. Hele ki bir gazetecinin adı orada yanlış yazılmışsa, yakılıp öyle atılmalıdır!

Ertuğrul Özkök, neyse ki "özel imalat" gazetecilik yapan biri olarak cezamı kesmemişti o yazıda. Fakat onun yapmadığını, imamlı-cemaatli atasözümüzde pek güzel anlatıldığı gibi okurları yaptı: Özkök'ün "özel imalat bunlar" diye yazmasından iki hafta sonra (13 Nisan 2007) *Nokta* basıldı. O gün, *Hürriyet*'in internet sayfasındaki haberin altına 43 "yorum" yazıldı. Bunlardan 37'si "oh oldu" içeriğindeydi. Aşağıda bu yorumların tamamını (bazılarını mecburen kısaltarak) dikkatinize sunuyorum:

“Gökyüzünün rengini unutsunlar”

1. Yalan haber yapmışlarsa cezalarını çekecekler.
2. Deşifre edilsin görelim bakalım. Dergiye bu haberi kim vermiş? Belgesi var mı, çıkar meydana.
3. Hayırlı işler.
4. Son nokta.
5. Bu polis baskını, suçluların telaşı olsa gerek; çünkü kendi uydurma ve iftiralarını örtbas etme taktiği.
6. Yalanın en büyük düşmanı doğrudur, doğrunun ve cumhuriyetin yanında olanlar kazanacaktır.
7. (...) Birileri *Nokta* dergisini tetikçi olarak kullanıyor ama kim?
8. Zaten çok esaslı bir temizlik gerekiyor. Ta Utah’tan buraya kadar. Bir icat olsa da hain arama detektörü geliştirilse. Vatana, cumhuriyete, Atatürk’e ihanet eden o hainler tek tek açığa çıksa. Ak lale, kara lale belli olsa.
9. Delinin biri kuyuya taş atmış...
10. Ellerin de belge olsaydı polis baskınına kadar beklemez ortaya çıkarırlardı. Yalan yanlış haberlerle *Nokta* dergisi noktayı koydu.
11. Belge var ise her türlü şeyi yazın ama belgesiz bir takım kurumlarımızı karalamak bu kadar kolay olmamalı. İnşallah Silahlı Kuvvetler’le uğraşanlar sonunda hüsrana uğrayacaktır.
12. (...) *Nokta* ve diğer basın yayın organlarına sesleniyorum. Devam ediniz, siz devam ettikçe bizler, yani Atatürk’ün emanetinin yılmaz bekçileri ordumuza daha da sarsılmaz bir sadakatle bağlanacağız.
13. Yahu bu senaryolar tamamen hükümetin paranoyasından başka bir şey değil. Farzedin ki darbe yapacaklardı, sizler darbe yapmanın kolay bir şey olduğunu mu sanıyorsunuz. (...)
14. Geç kalınmadı mı? İllaki genelkurmay başkanının bunları dile getirmesi mi bekleniyordu?
15. Yüce Türk milleti; Silahlı Kuvvetler bizim geleceğimiz, huzurumuzun, mutluluğumuzun ve onurumuzun koruyucusudur. (...) Kim ki onu yıpratmaya çalışırsa, kahrolsun.
16. TSK’yı yıpratacağız diye oralarda buralarda delil aramak ateşle oynamak gibidir.
17. Sayın Büyükanıt böyle (diyorsa), *Nokta* dergisinin baş editörü ve bu yazının altına imzasını atan araştırmacı gazeteci şahsın sorgulanıp ciddi bir mahkûmiyete çarptırılması gerekmez mi?
18. Mahkemeye intikal etmiş bir konuda niye baskın yaparak iftiracıları mazlum durumuna getiriyorsunuz?
19. Nokta... Konu kapanmıştır. Yaşasın TSK.

20. Yok öyle üç köfteden beş iftira atıp parsayı toplamak. Eğer bu günlük sahteyse, bu adamların gökyüzünün rengini unutacak kadar içeri tıklmaları gerekir.

21. Evet, *Nokta*'ya baskın ama 20 gün sonra! Atı alan Üsküdar'ı çoktan geçti.

22. *Nokta* dergisine son nokta. Nerede Günlük?

23. TSK'yı kimse yıpratamaz, buna güçleri yoktur. (...)

24. (...) 14 mayısta haydi Ankara Tandoğan'a.

25. *Nokta* dergisini kimin finanse ettiğini buraya yazmaya gerek var mı?

26. *Nokta* dergisine nokta operasyon yapılıyor. Derginin bütün yöneticileri uzun bir hapis cezasını hak etti bence. (...)

27. (...) Bu gafiller şunu çok iyi bilsinler: Siz vurdukça bu halk TSK'ya daha da fazla sevgi duyuyor. Devam edin siz devam edin. Bize güç ve azim veriyorsunuz.

28. Türk Silahlı Kuvvetlerimizle bu kadar oynanmaz ki.

29. (...) Yazdıkları yalan olan bir dergi bundan sonra alınıp okunmaz. (...)

30. Dün bir bugün iki, daha gelecek... TSK ile uğraşmak mı? Yanlış yoldasınız beyler.

31. Olmamasını umut ederim, yoksa iftira edene en ağır ceza verilsin ama varsa o zaman bunu planlayan da cezasız kalsın!

32. Şanlı Türk Ordusu'yla uğraşmaktan sonuç çıkmaz. (...)

33. Bir de günlük bulunamazsa, *Nokta* dergisinin yayın hayatına nokta konur. Bir de onun yandaşlarının hem yayın hem de siyasi hayatlarına!

34. Noktası mı kalmış, çivisi çıkmış çivisi!

35. Oramiral rütbesi taşıyan biri 15-16'lık genç kız gibi böyle ciddi bir konuda günlük mü tutacak? (...)

36. TSK ile uğraşan herkes artık çok olmaya başladı. (...)

37. Arayın bulursunuz... Masallar bölümünde...

İroniye bakın ki, bir derginin basılması haberine bu "yorum"lar, adı *Hürriyet* olan bir gazetede yayımlanmıştı.

“Darbe girişimi suç değildir” lobisi, tam düşündüğüm gibi atağa kalktı...

Alper Görmüş 31.03.2009

27 Ocak ve 3 Şubat'ta bu sayfada yayımlanan iki yazıda, “darbe girişiminde bulunmanın suç teşkil etmeyeceği” yönünde bir kamuoyu yaratmak üzere girilen “entelektüel” çabalara dikkat çekmiş; o günlerde parmakla gösterilebilecek kadar az olan bu çaba sahiplerinin yakın bir zamanda bir “lobi” teşkil edebileceğine dair endişelerimi dile getirmiştım.

Ümit Kardaş'ın geçen hafta *Taraf*'ta yayımlanan “Darbeye destek ifade özgürlüğü müdür” başlıklı yazısı, konuya bir kez daha dönmeme gerektirecek nitelikteydi. Kardaş, yazısının başlığından da anlaşılabilceği gibi daha çok, giderek genişleyen bu literatürün “soft” kısmıyla hesaplaşıyor. Ne demek istediğimi, o yazıdan aldığım bir paragraftan sonra açıklamam daha doğru olacak... Şöyle diyor Kardaş:

“Son zamanlarda bazı akademisyen ve gazeteciler, darbe istemenin ve bunu kamuoyu ile paylaşmanın ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini söylüyorlar. Ordunun, demokratik rejimin organlarına karşı darbe girişimi nasıl suç içeriyorsa, bunu destekleyen faaliyetler de ifade özgürlüğü dışında kalan ve suç oluşturan eylemlerdir.”

Gördüğünüz gibi Ümit Kardaş, “Ordunun, demokratik rejimin organlarına karşı darbe girişimi”nin suç kabul edildiğini, burada bir tartışma olmadığını imâ ettikten sonra, bazı akademisyen ve gazetecilerin “darbe girişimi”ni desteklemenin suç teşkil etmeyebileceğine ilişkin değerlendirmeleriyle hesaplaşmaya giriyor.

Hiç kuşkusuz Kardaş'ın dikkat çektiği nokta da çok önemli ama bence yalnız başına ele alındığında, şu tuhaf darbe tartışmalarının odaklandığı asıl amacı perdeleme gibi bir işlev görmesi işten bile değildir.

Biraz karışık oldu galiba, bu noktada bir özet yapayım: “Darbe” kelimesiyle “suç mu” sorusunun birlikte yer aldığı tartışma iki düzeyde yürütülüyor: Ümit Kardaş'ın ele aldığı düzey ve Mümtaz Soysal, Hüsamettin Cindoruk gibi hukukçuların başlattığı ve günümüzde “lobileşmeye” başlayan insanların savunduğu düzey. Benim için çok daha önemli olan bu ikinci düzeyde, bırakın “darbeye destek”in suç olup olmadığını, bizzat darbe planlayan generallerin bile hiçbir suç işlemmediği savunulabiliyor.

Tolon'un “ikrarı”nın anlamı?

Konuya ilişkin olarak yazdığım ilk yazıda (“Bekliyoruz: ‘Darbe girişimi suç değildir’de Kanadoğlu formülü?”), Soysal ve Cindoruk gibilerinin “tanklar harekete geçmeden darbe suçu olmaz” türünden (mealen aktarmıyorum, bu kelimelerle anlatıyorlar) muhteşem bir mantık sergilediklerini hatırlatmışım. Burada amaç, yakında besbelli “darbe girişimi”yle suçlanacak olan iki generalin, plan yapmış olsalar bile suç işlememiş oldukları yönünde kamuoyu yaratmaya çalışmaktır.

Nitekim ikinci iddianame geldi, bu iddianameyle Ergenekon davasının ana eksenine “darbe girişimleri” oturdu ve her şey netleşti.

Aslında, yeni iddianamede “darbe girişimleri”nin odağa oturacağını ve kendilerinin esas olarak bununla

suçlanacaklarını bizzat iki general de biliyordu ve Hurşit Tolon, savcılık soruşturmasında bu bilgiyi hesaba katarak çok riskli ve çok kritik bir adım atmıştı.

3 şubattaki yazımda ("Tolon, Darbe Günlükleri'ni doğrulamayı ne pahasına göze almış olabilir?") Tolon'un bu adımını tahlil etmiş ve bunun "dışarıya" verilmiş bir mesaj olabileceği ihtimali üzerinde durmuştum.

Hatırlayanlar olacaktır, o yazıda, Tolon'un Darbe Günlükleri'nin *Nokta*'da yayımlanmasından hemen sonra *Sabah*'a (5 Nisan 2007) verdiği "bunlar sahte" içerikli demeçle, savcılık sorgusunda verdiği ve *Hürriyet*'in yayımladığı (8 Temmuz 2008) bir ifadeyi karşılaştırmıştım. O ifade şöyleydi:

"Kamuoyunda darbe günlükleri olarak bilinen günlüklerde benimle ilgili kısımlarda herhangi bir yanlışlık görmediğim için bu konuda tekzip yapma ihtiyacı hissetmedim. Çünkü herhangi bir şekilde kişilik haklarım zedelenmemiştir."

Şimdi, ikinci iddianamede, savcılar, Tolon'un bu ifadesine özel bir gönderme yapıyorlar ve biz de *Hürriyet*'in haberinin doğru olduğunu anlıyoruz.

Fakat işte tam bu noktada çok ilginç bir şey çıkıyor karşımıza... Tolon, Nisan 2007'de külliye "sahte" dediği bir metnin kendisiyle ilgili bölümünü "darbe girişimi" suçundan yargılanacağını anlayınca neden kabul etti? Şimdi artık iddianamede de karşımıza çıkan o bölüm ki, Tolon'un (ve tabii birçok komutanın) darbe yanlılığını çok net bir biçimde gösteren 3 Aralık 2003 tarihli "büyük komutanlar buluşması"ydı. *Radikal*'in üç gün önce (28 mart) manşetten bir kez daha hatırlattığı o toplantıdaki ağırlıklı düşünce "hükümeti devirelim"di ve bu arzu toplantıya başkanlık eden Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün iradesi sayesinde kuvveden fiile çıkamamıştı.

Tolon'un bu toplantıdaki kendi sözlerini kabulüne dönersek... Tablo şu: Siz, size bir suç isnat edenler karşısında bir belgeyi doğruluyorsunuz ve böylece o suçu kabul ediyorsunuz.

İşte 3 şubat tarihli yazımda belli ki düşünülüp taşınarak alınmış olan bu kararın arkasındaki rasyonaliteyi anlamaya çalışıyordum. Aklıma gelen tek şey de, bunun, "Beni darbeden yargılatmayın" mesajı olma ihtimaliydi: "Benim darbe planlamaktan yargılanmamı ve ceza almamı engellemezseniz, kendimle birlikte sizi de yakarım."

Bence "darbe girişimi suç değildir" lobisini harekete geçiren asıl güç, Tolon ve Eryugur'la birlikte yanmak istemeyen eski generaller, yüksek rütbeli komutanlar, ve askerler ne yaparlarsa yapsınlar onların sivil mahkemelerde yargılanmasını "fena" bir şey sayan "yüksek rütbeli siviller"den oluşuyor.

Bakalım başarılı olabilecekler mi?

Margaz'dan bildiriyorum ve bilhassa "darbeder" kentlilere bildiriyorum...

Bir seçimi ilk defa bir köyde idrak ettim. İki yıldır yaşadığım Margaz (resmî adı Üzümlü ama birçok yerde olduğu gibi köyümüzde ve çevresinde de insanlar "kadim" ismi tercih ediyorlar), Antalya ilinin Kaş ilçesinin Kalkan beldesinin bir köyü.

Oy vermeye ögle saatlerinde gittim, tahmin edebileceğiniz gibi bütün sandıklar köydeki tek ilköğretim okulundaydı.

Bizim köyde yazın hemen hemen her hafta sonu bir düğün vardır ve bütün düğünler köyün güreş sahasında yapılır. İşte o düğünlerden âşına olduğum iskemleler bu defa yarı-düzenli bir tarzda okulun bahçesine dizilmişti ve köyün erkeklerinin büyük bir bölümü oturmuş sohbet ediyor, bir yandan da oy vermeye yeni gelenlerle selamlaşıyorlardı. Belli ki oy vermek için ev halkını getirenler, onları yolcu ettikten sonra okuldan ayrılmıyor, orada kalıyorlardı. Öğleden sonra gitsem okul bahçesinin çok daha kalabalık olacağı muhakkak.

Besbelli bayram yeri gibi, düğün alanı gibi algılanıyor sandık mekânları... Zaten herkes "düğün kıyafetleri" içinde ve ortada açık bir coşku hali var.

Seçim gününü böyle bir ruh haliyle yaşayan insanların, sandığı önlerinden kaldırmak isteyenlerle hiç işlerinin olmayacağını kolayca tahmin edebilirsiniz. Nitekim ben bugüne kadar, hangi partiyi tutarsa tutsun, hiçbir Margazlının ağzından "bu işi asker paklar" gibi bir şey duymadım.

Şükrü Erbaş, bir metafor fırtınası gibi olan "Köylüleri niçin öldürmeliyiz" şiirinin bir yerinde (ki, köylü cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, hakiki anlamında kendi canına (da) kast ettiğini sanarak ağzının payını vermişti şairin) şöyle der: "Köylüleri niçin öldürmeliyiz? / çünkü onlar yanlış partilere oy verirler..."

Etrafımda, artık lafını hiç sakınmadan darbeyi savunan okumuş-yazmış bir sürü kentli insan var. Onlar pazar günü bizim köyde olsalar ve benim gördüklerimi görselerdi, köylülerin neden öldürülmesi gerektiğine dair argümanlar dizisinin başına eminim, önlerinden sandığı almak isteyenlere karşı en küçük bir sempati beslemiyor oluşlarını koyarlardı.

Margaz'da iyice anladım ki, hep denildiği gibi bu ülkenin bir "cehalet" sorunu yok; fakat bir okumuş-yazmışlar sorunu var.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Seçimler ve Kürt sorunu: Hükümetin dersi, psikoloji!

Alper Görmüş 03.04.2009

Seçimler, ülkenin üç önemli sorununda çok ciddi psikolojik sonuçlar doğurdu. Bunlar "laiklik ve başörtüsü", "askerî vesayet" ve "Kürt" sorunları... Başlıktan da anlaşılacağı gibi bu yazı "Kürt sorununda psikolojik veçhe"ye odaklanacak. Fakat ondan önce, ilk ikisiyle ilgili kısa meram...

Laiklik ve başörtüsü tartışmaları: AK Parti'nin gerilemesi, bu partiye daha önce verilen oyların "irticai ve değişmez özü"ne inanan sert-laik kitlelerde önemli bir rahatlamaya yol açtı. Ertuğrul Özkök (*Hürriyet*, 1 nisan), bu "mahalle"nin havasını, bir kadın arkadaşının sözleriyle şöyle anlatıyor:

"Pazartesi sabahı çok rahatlamış biçimde uyandım. (...) Ülkemin halkına itimadım kalmamıştı. Tekrar güvenmeye başladım. Bu sabah artık türbanlı kızlara ve kadınlara da daha farklı gözle bakıyorum. O türban

artık beni rahatsız etmiyor. Birlikte yaşayabileceğimizi düşünüyorum.”

Askerî vesayet: Ben, seçimlerin spektaküler bir AK Parti zaferiyle sonuçlanması durumunda, “Bu partiden sandık marifetiyle kurtulunamayacağı” inancının derinleşeceğini, bunun da zihnen zaten hazır olan geniş kesimlerdeki demokrasi dışı arayışları güçlendireceğine inanıyordum. Bununla ilgili olarak seçim öncesinde iki yazı yazdım. Seçim sonuçları, AK Parti’nin sandıkta yenilebilir olduğunu gösterdi. Hiç kuşkusuz bu sonuç böylesi arayışların önünü kesen bir rol oynayacak.

Gördüğünüz gibi seçimler, iki büyük gerilim kaynağı açısından da “ferahlatıcı” bir sonuç doğurmuş durumda. Fakat şimdi ele alacağımız “Kürt sorunu” bakımından aynı şeyi söylememiz mümkün görünmüyor.

“Kürt realitesi”nden daha çetin bir realite: PKK

Bu sayfada 26 Eylül 2008’de, Tayyip Erdoğan’ın DTP üzerinde uyguladığı “PKK’ya terörist demezseniz sizinle ilişki kurmam” dayatmasını ele alan bir yazı yazmış, “psikolojiyi hesaba katmayan bu türden talep ve kampanyaların meseleyi giderek içinden çıkılmaz bir noktaya taşıyacağı” kanaatimi dile getirmiştım.

Ben, “hizmet”in yanı sıra “Kürt kimliği”ne ilişkin olarak da önemli adımlar atılmasına rağmen AK Parti’nin seçimlerde Güneydoğu’da yenilmiş olmasını, bölgede artık siyaset ve ekonomiden çok “psikoloji”nin önemli olduğunun yeni ve kesin bir işareti sayıyorum.

Eylül’de kaleme aldığım yazıdan devam edeyim:

“Psikolojiyi işin içine katmaksızın DTP’nin PKK’ya ‘terörist’ dememesi meselesini de anlayamayız. (...) Şurada yüz yüze bakıyoruz, zor oyunu bozmasaydı, bugünkü resmî tezimizin 1970’lerdekinden, 80’lerdekenden farklı olacağının bir garantisi var mı? Kürtlere, ‘PKK olmasaydı da Türkiye Cumhuriyeti temsilcileri Kürt kimliğini tanıdıklarını ilan ederlerdi’ deseniz, Kürtler buna inanır mı? Peki, şimdiki, ‘Kürtler PKK’ya terörist desin’ talebini, Kürtlerin, ‘Tamam, PKK zor kullanarak sizin adınıza bazı şeyler elde etti, ama artık onu satın, satarsanız size bir şeyler daha veririm’ şeklinde algıladığını bilmiyor muyuz? Böyle bir şey yapan bir insan kendini onurlu bir insan olarak hissetmeye devam edebilir mi?”

Eylül’den bu yana tam altı ay geçti. Bu süre zarfında iktidar partisi ve Başbakan bir üst paragrafta özetlediğim talebi, üstelik bu defa “DTP’yi de satma” talebini de ekleyerek tekrar etmekten başka ne yaptı?

Kürtler PKK’yı kaderiyle yüzyüze bırakabilirdi, ama...

Aslına bakarsanız, kitlelerin maddi güdülere ve iyi bir hayat yönündeki arzuları manevi güdülerinden daha kuvvetlidir (sevseniz de sevmeseniz de “modernlik” bunu başardı). Kürtler de pekâlâ “barış ve iyi bir hayat” uğruna PKK’yı “kaderiyle yüzyüze bırakma” noktasına gelebilirlerdi, ki, 2004’te böyle bir dönemin yaşandığını bizzat PKK’lılar teslim etmişti. 14 Ekim 2004’te *Yeni Şafak*’taki Kronik Medya’da bu ilginç momentini şöyle anlatmıştım:

“Kürtler, Abdullah Öcalan konusunda üç sene, beş sene öncesine göre çok farklı bir noktadalar... 12 ekim salı günü *Gündem* gazetesinde çok önemli bir başyazı yayımlandı: ‘Komplo ve Öcalan’a yaklaşım...’ Biliyorsunuz, ‘komplo’ sözcüğü Kürt politik jargonunda Abdullah Öcalan’ın yakalanış sürecinin başlangıç tarihi sayılan 9 Ekim 1998’i hatırlatmak için kullanılıyor. O nedenle her yıl 9 ekimde çeşitli protesto gösterileri düzenleniyor...

Başyazıda, 'komplo'ya karşı bilincin diri tutulması üzerinde uzun uzun durulduktan sonra, yazının son paragraflarında bu 'bilinç'teki erozyona geliniyor... O bölüm de şöyle: '6. yıldönümünde Kürtler, çeşitli eylemler gerçekleştirdi. Özellikle Avrupa'da yaygın geçti. Ancak Türkiye'de aynı yoğunlukta geçmedi. Hatta belli alanlar dışında ciddi bir tepki, eylemlilik söz konusu olmadı... Çok sınırlı bazı etkinlikler gerçekleştirildi. Kürt demokrasi güçleri, özellikle kurumsal yapılar ve kadrolar, yıldönümünde komployu derinden hissetmedi... Bunun, Güney eksenli gelişme ve özellikle de AB süreciyle ilişkisi var mı? Bizce tartışılır. Bu iki olgunun, genelde Kürtler, özelde Kürt demokratik yapılarında sosyal, ruhsal ve düşünsel farklılıklar yaratıp yaratmadığı, soruna ve süreçte bakış açılarını etkileyip etkilemediği önemli tartışma konusudur ve bizce tartışılmalıdır...'"

Bakın, PKK'ya yakınlığı bir sır olmayan *Gündem*'deki bu yazı yayımlandığında Türkiye'deki "AB heyecanı" doruktadır (AB ile Türkiye arasındaki tam üyelik görüşmelerinin başlamasına karar verileceği 17 aralıkta sadece bir ay vardır). Belli ki PKK, kendisinin Kürtler tarafından "AB için gözden çıkarılmakta olduğuna" dair bir kaygı içine girmiştir. Nitekim o başyazıdan kısa bir süre sonra PKK, "AB sürecini baltalama süreci"ni başlatacaktır.

O moment, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kaçırdığı büyük bir fırsattı. Fakat ne zaman ki Türkiye'nin AB yolculuğu duraksadı ve ardından da Kürtlere dönüp "legal ve illegal temsilcilerini yüzüstü bırak, bunun karşılığında ben seni âbâd edeyim, hatta birtakım kimlik taleplerini de karşılayayım" nutukları başladı, bölgedeki bütün psikoloji değişti. Nasıl ki, çocuklarını döven ana babalar, başkalarının onları azarlamasına bile tahammül edemez, bu yaklaşım da Kürtlerde benzer bir tepkiye yol açtı. Kürtler PKK'yı kendi iradeleriyle yüzüstü bırakabilirdi, fakat bunu devlet istemeye başlayınca, amaçlananın tam tersi bir sonuç doğdu. Seçimde bu talep iyice kristalize oldu ve neticeyi hep birlikte yaşadık.

Devlet bu tutumunda ısrar ederse, bu psikoloji daha da kökleşecek. Ve ne yazık ki devletin (ve hükümetin) Kürt sorununa yaklaşımlarında "psikoloji"nin de gözetildiğinin zerresini bile göremiyoruz. Tam tersine, ortaya atılan bütün siyasetler, "satarsan, alırsın" mantığıyla yürüyor:

Kürdistan Özerk Bölgesel Yönetimi'ne: DTP ve PKK'yı sat, seni âbâd edeyim.

DTP'ye: PKK'ya "terörist" de, seninle konuşayım.

Kürtlere: DTP ve PKK'yı sat, seni yatırıma boğayım.

PKK'nın liderlik dışı kadrolarına: Liderlerini sat, sana ceza vermeyeyim. (Bakınız Pişmanlık ve Eve Dönüş yasaları.)

Bütün bu "siyaset"ler neticesinde geldiğimiz nokta neresi, biliyor musunuz? Şurası: Devlet, yarın, "Tamam, anadilde eğitim dahil bütün taleplerinizi kabul ediyorum fakat siz de DTP ve PKK'ya desteğinizi çekeceksiniz" dese, alacağı cevap kocaman bir "hayır" olacaktır.

Artık kabul edelim: PKK'lılara (liderlerine belki ancak birkaç yıl sonra olmak üzere) legal siyasetin yolunu açmayacak hiçbir çözüm yok elimizde. Devlet, 85 yıllık siyasetinin bir "hatalar fırtınası"ndan başka bir şey olmadığını kabul edecek ve bu sonucu içine sindirecek.

Her aşamada mümkün çözümleri reddede reddede en sonunda nereye varılacağı açık değil mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vatan, namus, ABD'ye vefa!.. Tuncay Özkan'ın Obama'ya mektubu...

Alper Görmüş 07.04.2009

Ben, "Biz kaç kişiyiz" platformunun sadık bir okuyucusuyum (hakikaten). Bilhassa oraya mektup yazan platform üyelerini ya da sempatizanlarını büyük bir dikkatle izliyorum. İnaniyorum ki, Türkiye'yi ikiye bölen "laiklik" fay hattının "çağdaşlık" (kendi deyimleriyle) tarafında yer alan kesiminin duygu ve düşünce dünyalarına nüfuz etmenin en kestirme ve en geçerli yöntemi budur; samimiyetle tavsiye ediyorum. (Ferahlatma notu: Siteye girince otomatikman "Biz kaç kişiyiz"ci olup sayıyı bir artırmıyorsunuz, o ayrı fasıl!)

Şimdiye kadar birkaç kez sitedeki tartışmaları konu etmeyi düşünmüş, fakat araya başka şeyler girdiği için bunu yapamamıştım. Sizlerle paylaşmak istediğim tartışmalardan biri çok eğlenceliydi (tartışma yerine kampanya desem daha doğru olacak): Platform üyeleri, yeni 50 TL'likler üzerindeki "Cumhuriyet düşmanı Fatma Aliye Hanım" portresini protesto ediyorlar, bu banknotu kullanmamak için fikir geliştiriyorlardı. Bir üye, bankaların ATM'lerinden 50 lira çekeceklerin, makineye üç kez girerek 20, 20 ve 10 TL talimatı vermelerini istiyordu. Bir üye de banka şubelerine girip, içerdekilere 50 TL'yi gösterdikten sonra "ben bu cumhuriyet düşmanı kadının portresinin yer aldığı parayı kullanmıyorum, siz de kullanmayın" denilmesini salık veriyordu. (Kendisi bunu yapmıştı ve ben onun yalancısıyım, şubedekiler küçük bir tereddütten sonra eylemi alkışlarla karşılamıştı.)

Tuncay Özkan'ın mektupları...

Sitedeki en ilginç bölümlerden birini de Tuncay Özkan'ın Silivri Cezaevi'nden gönderdiği mektuplar oluşturuyor... Özkan'ın duygu ve duygusallıkla harmanlanmış politik içerikli mektuplarından birini de burada yayımlamayı düşünmüş, yine becerememişim. Bu mektupların kendine has yapıları hakkında bir fikriniz olsun diye, birinden aldığım birkaç satırı dikkatinize sunuyorum:

"Sakın bir daha bilir deme tarihi Tuncay / Tuncay bilseydi tarihi, talihi düşer miydi hapse (...) Tarih'ten ders çıkarsaydı / Tuncay böyle yanar mıydı? / Kehlesi donunda, pisliği başında / Mekri ve irtişâ' deyyusa / Hukuk ve demokrasi diye / Başı Amerika'da, kuyruğu Türkiye'de yılana ve / Damadı, ortağı Recep'e insan diye bakar mıydı? / Amma çözüldü bir kere Mustafa Kemal eliyle / Çözülecek gene dertlenme bahtı kara maderin / Bulunur kurtaracak vatani; takiyyecisinden Kehlesinden, irtişâ'ı, irticai cehaletten / Doğar hepsinin mahvı, mahı leylden / Karanlığı kovar en koyu zamanı Türkiye'den / Vatan, namus, ahde vefa diye / Aşk ile feryad eden."

Mektuptan, Tuncay Özkan'ın kendine "ikinci kurtarıcılık" misyonu vehmettiğini mi düşündünüz? Doğrusu, nereden çıkartıyorsunuz canım, diyemeyeceğim. Birçok mektubunda var böyle bir ton. İşin aslı şu ki, "üye"ler de az çanak tutmuyorlar böyle bir misyona. Diyorum size, girin okuyun diye... Pişman olursanız paralar iade!

Fakat Tuncay Özkan'ın 2 nisanda sitede yayımlanan "Sayın Başkan Barack H. Obama"ya mektubu, üyelerle başkanın arasını fena halde açmış görünüyor.

İzninizle ben bu konuyu, her fırsatta hatırlatmaktan büyük bir zevk aldığımı daha önce itiraf ettiğim "İlhan Abi'nin Bush'a mektupları"yla kıyaslamalı bir tarzda ele almak istiyorum.

Yazılarımı takip edenler, "İlhan Abi'nin Bush'a mektupları"yla, onun 15, 16 ve 18 Kasım 2006 tarihlerinde Bush'a hitaben yazdığı üç yazıdan söz ettiğimi bilirler. Selçuk, bu yazılarda mealen, "AKP bitti, onu desteklerseniz kaybedersiniz, bakın ben ne yapmanız gerektiğini size güzelce anlatayım" diyor, ABD'nin bölgedeki çıkarının "Türkiye'de bütün iktidar ulusalcılara" sloganında yattığını ima ediyordu. İzninizle bu defa o yazılardan alıntı yapmayacağım, "meal"imden kuşku duyanlar açar o yazıları, Selçuk'un o üç yazıda tam özetlediğim şeyi murat ettiğini görür!

Şimdi gelemim taze mektuba, Obama'ya yazılanına... Mektup, samimi tebrik cümleleriyle başlayıp tahmin edebileceğiniz "Türkiye manzaraları"yla devam ediyor: "AKP iktidarı, ülkemi din faşizmine taşımaktadır. Siyasetin referansı İslami kurallar haline gelmiştir. (...) Bu din Faşizminin Türkiye'yi ele geçirmesi ve batılı bir demokrasi olma yolunda inanılmaz mesafe kateden ülkemi Hamas Örgütünün yanına koymasına, hukukun üstünlüğüne inanan vicdanınızla mı izin vereceksiniz? Türkiye'de Museviler gibi İslam dışı dini azınlıkların hedef gösterilmesine, toplumun İranlaştırılmasına sessiz mi kalacaksınız?"

Mektup şöyle sona eriyor:

"Bush 'Ya bendensin ya teröristsin' dedi. Obama 'Biz iyisiyle kötüsüyle Dünya'yı barış ve mutluluk için kucaklıyoruz' demeli ve nerede olurlarsa olsunlar faşistleri desteklememelidir. Lobilerin, çıkarları için ulusları, insanları yok eden yönetimleri desteklememelidir. Ben ülkemdeki din faşistlerinin susturmak için tutuklattığı gazeteci Tuncay Özkan olarak, sizden bunların dışında hiçbir şey istemiyorum.

"Size inanmak, güvenmek, Türkiye ve Amerika'nın barış kültürüne, medeniyete, insan uygarlığına el ele katkı sunmasını görmek istiyorum. Yoksa sizin de Bush'dan farkınız olmaz. Lütfen bu konu ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi bana iletiniz. (...) Başkan Obama, ailenizle birlikte mutluluk, barış ve başarı içinde yaşamınızı, Dünya ve insanlık için güzel şeyler yapmanızı temenni ederim. Saygılarımla."

Üyelerin mideleri kaldırmadı

Tuncay Özkan'ın bu mektubuna üyelerden yoğun bir tepki geldi. Ben şahsen bütün tepkilere hak verdim. Öyle ya, sen kalk bütün ideolojini anti-Amerikan, anti-Batı temellerde oluştur, üstelik bu karışıklığını "yılan" falan gibi metaforlarla ifade et, temel sloganın "Ne ABD ne AB, tam bağımsız Türkiye" olsun, sonra da... Sonra da şu olur tabii:

"Ben umutlarımı asil kanıma ve soyuma bağlarım. Yukardaki mektubu Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün kaleme aldığını düşününüz ve ona göre eleştirilerinizi dile getiriniz...."

"Masaya yumruğumu vuramıyorsa, elim kırılsın. Bağımsızlığımı ben kendi ilkelerim ve halkımın dinamizmiyle elde edemiyorsa, böyle bağımsızlık yerin dibine batsın."

"İnsaf ve merhamet dilenmekle millet işleri görülemez; millet ve devletin şeref ve bağımsızlığı elde edilemez, insaf ve merhamet dilenmek gibi bir kural yoktur. Türk milleti ve Türkiye'nin çocukları, bunu bir an akıldan çıkarmamalıdır. M.Kemal Atatürk."

Böyle bir sürü tepki...

İlhan Selçuk'un ünlü "Bush" yazılarını en son bir vesileyle 10 şubatta zikretmişim. O yazının başlığı da şöyleymiş: "İlhan Abi'nin rejimine evet diyen bir ABD, ulusalcıların başının tâcidir..."

Şimdi aynı şeyi Tuncay Özkan söylemiyor mu? Fakat tepkilerden de belli ki, tabandaki samimi "anti-Batı" cılar liderlerinin anti-Amerikancılığından kuşkulanmaya başlamış durumdalar.

Bu yazıyı, 10 temmuz tarihli yazımın giriş bölümüyle bitiriyorum; sanırım şimdi o zamankinden "daha haklı"yım:

"Daha önce de yazmıştım; benim bıkmadan, usanmadan takip ettiğim konular var. Bunlardan biri de, Türkiye'nin ulusalcılarının taşıdığı 'Amerikan yandaşlığı' potansiyeli... İlk bakışta 'absürt' bir tını veriyor oluşu, beni, öne sürdüğüm bu iddia konusunda daha da kışkırtıyor. Ulusalcılık gibi, temelini Amerikan karşıtlığının oluşturduğu bir siyasetin 'Amerikan muhipliğine' savrulması ihtimali ilk bakışta gerçekten de olacak bir şey gibi görünmüyor. Fakat işin 'zâhir'ine değil de 'bâtın'ına bakmaya başladığınızda iş değişir. O zaman, 'anti-emperyalizm'in bir kabuk olduğunu anlarsınız. Ve ancak o zaman kabuğun altındaki 'öz'ü algılayabilirsiniz; bu öz, otoriter-jakoben-laik bir yönetim-iktidar arzusudur. Ve bu 'öz'e kim hizmet ederse, ulusalcılık onunla ittifaka hazırdır."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Onlar Kürt çocukları değil de "Manisalı çocuklar" olsaydı?

Alper Görmüş 10.04.2009

Devletten kaynaklanan ve özleri itibarıyla aralarında hiçbir fark bulunmayan haksızlıklar konusunda büyük basın bariz bir çifte standartla malûl...

Zanlıları polis olan ve zanlıları asker olan davalarda takınılan farklı tutum, hemen akla gelen çifte standart alanlarından biri... Büyük basının, zanlıları polis olan davalardaki takipçi tavrını, zanlıları asker olan davalarda göstermiyor oluşuyla ilgili olarak 1 Temmuz 2008'de bir yazı kaleme almıştım. "Hayata Dönüş davası düştü, çünkü medya daha önce düşmüştü" başlıklı yazıda, 19 Aralık 2000'de gerçekleştirilen ve çok sayıda mahkûmun ölümüyle sonuçlanan "Hayata Dönüş" operasyonu davasının "zaman aşımı" nedeniyle düşmesini ele alıyordum. Yazıda, bunun bir Jandarma operasyonu olduğu için, davasının büyük basın tarafından soğuk karşılandığını söylüyor, oysa zanlısı polis olan birçok olayda aynı basının olağanüstü bir performans gösterdiğini hatırlatıyordum. Zikrettiğim örnekler şunlardı:

"Gerek 'Manisalı Gençler' gerekse de 'Metin Göktepe' davalarında basının yıllar boyu hiç tükenmeyen bir enerjiyle görevini yerine getirdiğini biliyoruz. Her iki davadaki tavır, 'Türk basınının yüzakları' gibi bir liste

yapılsa, hiç şüphesiz ilk sıralarda yerlerini alacak gazeteciliklerdi. Hiç kuşkunuz olmasın, basın ın ısrarlı takibi olmasaydı, bu iki davadan kamuoyu vicdanını biraz olsun rahatlatan bildiğimiz sonuçlar alınamazdı.

“Türk basını bugün de ‘dur ihtarına uymadığı’ gerekçesiyle polisin açtığı ateşle hayatını kaybeden Baran Tursun’un babasının yürüttüğü adalet mücadelesine büyük bir destek sunuyor, işin peşini bırakmıyor. Bu trajik olayın davası da büyük bir ihtimalle ‘hak yerini buldu’ dedirten bir sonla nihayetlenecek ve hiç şüpheniz olmasın, bunda da en büyük rol Türk basınının olacaktır.”

Zanlıları asker olan ve bu nedenle basın ın üzerine pek fazla düşmediği olayları da 10 mahkûmun ölümüyle sonuçlanan Ulucanlar Cezaevi baskını, İki HADEP yöneticisinin karakolda kaybedilmesi, Akkise olayları ve Hayata Dönüş operasyonlarıyla örneklemiştım. İsterseniz, bu olayların ayrıntılarını *Taraf*’ın internet sayfasından bulup okuyabilirsiniz.

Manisalı çocuklar... Kürt çocuklar...

Büyük basın ın çifte standartlıkla malûl olduğu bir başka alan, devletin “siyasi suçlu” sayıp soruşturduğu, gerekirse işkenceden geçirdiği ve nihayet yargıladığı çocukları kapsıyor. *Birgün, Evrensel, Taraf, Radikal* gibi gazetelerin dışında düzenli bir izleyeni olmayan “Taş atan çocuklar” ya da “hapisteki çocuklar” olayıyla yıllar önceki “Manisalı Gençler” olayını karşılaştırdığımızda karşımıza gerçekten de mide bulandırıcı bir çifte standart çıkıyor.

Basın ın yılmaz bir takipçilik göstererek zanlı polisleri mahkûm ettirdiği Manisalı Gençler olayı neydi? Hatırlayalım: Yasalar karşısında “çocuk” sayılan bir grup genç yasadışı bir örgütün afişlerini asarken yakalanmışlar, poliste ağır işkencelerden geçirildikten sonra mahkemeye sevk edilmişler, davaları yıllarca sürmüştü.

Son birkaç yıldır süren ve ilavelerle sayıları sürekli artan “hapisteki Kürt çocuklar” meselemiz de özünde “Manisalı Gençler”le aynı. Devlet, onları da (bu defa afiş asarak değil polise taş atarak) yasadışı bir örgütün (PKK) propagandasını yapmakla suçluyor. “Hapisteki çocuklar”a en son 15 ve 16 yaşlarındaki iki çocuk eklendi. *Radikal* (8 nisan) haberi şöyle verdi:

“Şırnak’ın Cizre İlçesi’nde TRT’nin Kürtçe kanalı ‘TRT Şeş’e tepki amacıyla düzenlenen basın açıklamasına katıldıktan sonra yüzlerini gizleyerek güvenlik güçlerine taş attıkları öne sürülen iki çocuk hakkında 20’şer yıl hapis istemiyle dava açıldı. Onlar hakkındaki tek delil birinin yüzü bile görünmeyen fotoğrafı, diğerinin ise olaylara bakarken görüntülenmesiydi.”

İşte 24 Mart 2006’dan beri yaşadığımız şey, böyle bir şey... Çocukların avukatlarından Serhat Eren “taş atan çocuklar”la ilk tanışmamızı şöyle anlatıyor:

“24 Mart 2006 tarihinde Muş ili Şenyayla kırsalında on dört PKK militanının öldürülmesinin ardından, 28 Mart 2008 tarihinde dördünün cenazesi Diyarbakır’a getirilmiş ve cenaze töreni dönüşünde dört gün boyunca devam eden olaylar çıkmıştı. Türkiye kamuoyu, dört gün boyunca devleti taşılayan çocuklarla ilk kez tanışmıştı. Olayların devam ettiği dört gün boyunca, beşi çocuk 10 kişi öldürülmüş, 203 çocuk gözaltına alınmış, 91 çocuk tutuklanmış ve birçoğuna işkence ve kötü muamele yapılmıştı.”

Şimdi soralım kendi kendimize: “Manisalı Gençler” konusunda şanlı bir tarihi olan büyük basın, nicelik olarak ve

zamana yayılması açısından ondan çok daha hacimli olan “Hapisteki Kürt çocuklar” konusunda neden bu kadar ilgisizdir?

Benim aklıma, onların “Kürt çocuklar” olmasından başka bir şey gelmiyor.

“Peki, Türklerin psikolojisi ne olacak?”

Geçen hafta bu sayfada yayımlanan “Seçimler ve Kürt sorunu: Hükümetin dersi, psikoloji” başlıklı yazıma, farklı ifadelerle aşağı yukarı aynı itirazların yöneltildiği eleştiriler aldım. Hepsini temsilen Tefik Başaran’ın mektubunu dikkatinize sunuyorum:

“Abdullah Öcalan’ın ya da PKK liderlerinin bu ülkede bir süre sonra serbest siyaset yapabilmelerinin gerçekten mümkün olduğunu mu düşünüyorsunuz? Bu ‘gerçekçi’ bir çözüm mü? Sanırım gözden kaçırdığınız şu: Bu ülkede Kürtçe yıllardır yasaklıydı. Ve bu yasağın tek nedeni ‘Devlet’ idi. Devlet bir gün fikrini değiştirip Kürtçe yayın yapmaya karar verdiğinde en azından bu konu çözüldü.

Ama PKK liderleri konusunda durum farklı. Orada karar yalnızca devlete ait değil. Bu ülkede yaşayan bir de Türkler var, ve onların da bir psikolojisi var. Bir de, ‘Adalet’ diye bir şey var. Gerçekçi olunacaksa eğer...”

Mektuptaki iki eleştiriye (“gerçekçilik” ve “adalet”) cevap vererek fikirlerimi bir daha ifade etmiş olayım:

Gerçekçilik: Bence, PKK kadrolarının silahlarını bırakıp legal siyasete (mesela DTP saflarında) katılmalarının dışında hiçbir “gerçekçi” çözüm yok. Bazı adımlar, atılmadan önce “gerçekçi” durmayabilir, fakat öyle olup olmadıklarını sınamanın tek yolu o adımı atmaktır: 1998’de, Öcalan’ın Türkiye’ye getirileceğini, fakat idam edilmeyeceğini söyleseydik bize kim inanırdı?

Adalet: Bu meseleyi “Türk halkının adalet duygusunun tatmini” şeklinde ele alırsak işin içinden katiyen çıkamayız. Aynı şekilde Kürt halkının adalet duygusu da çok sarsıldı, onlar da çok acı çekti. Adalet “öç” almak mıdır? Eğer öyleyse, kan davalarını neden “ilkel” bir adalet duygusunun yansıması olarak algılıyoruz? Öç alma duygularını frenlemeksizin, bir noktadan sonra öç almaktan vazgeçmeksizin barış olabilir mi?

Fakat evladını, akrabasını kaybetmişlerin adalet talebi hakiki bir taleptir. Ve fakat ne yazık ki her barış bu hakiki talepleri görmezlikten gelmek zorundadır. Evladını kaybetmiş bir anne-babayı “düşman yok edilene kadar savaş” istiyorlar diye kınayamayız. Fakat unutmayalım ki, bu türden kişisel adalet talepleri sonuna kadar yerine getirmeye çalışılıyorsa, hiçbir savaş sona ermezdi.

Hakikaten “temel dayanak” mı arıyorsunuz? Buyurun o zaman “günlükler”e...

Alper Görmüş 14.04.2009

Ergenekon davasının ikinci iddianameyle birlikte “darbe girişimleri”ne odaklanması, “Ergenekon davasının esas dayanağı Tuncay Güney’dir” cambazlığını iyice açığa düşürdü. Tuncay Güney’in, darbe girişimlerinde figüran bile olmadığını, bu girişimlerin iki temel belgesinde (Darbe Günlükleri ve Mustafa Balbay Günlükleri) adının hiç geçmemesinden kolaylıkla anlayabiliriz. Zaten Güney, darbe girişimlerinin kuvveden fiile geçtiği 2002 sonrasında Türkiye’de bile değildir.

Aslına bakarsanız, “Tuncay Güney’in ifadelerinin davanın temel dayanağı” olduğuna dair iddia, Ergenekon davasının özünün “darbe girişimleri” olduğunun henüz ortaya çıkmadığı “birinci iddianame” döneminde dahi geçersizdi. Bu iddia, o zaman da yalana dayalı bir propaganda taktiğinden ibaretti.

Açın bakın: Birinci iddianamede henüz Tuncay Güney’den (yani soruşturmanın sözde “asıl dayanağı”ndan) hiç bahis yokken, savcılık, elindeki bulgularla “Ergenekon isimli terör örgütüne ulaşıldığını” söylüyor, ardından da “Konu ile alakalı olarak geçmişte herhangi bir soruşturma yapılıp yapılmadığına dair İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ne yazı ile sorulmasına” karar veriyor. Sonrasını biliyorsunuz...

Yani, birinci iddianame günlerinde dahi Ergenekon soruşturmasının asıl dayanağı Tuncay Güney değil Ümraniye bombaları ile Cumhuriyet Gazetesi’ne ve Danıştay’a yapılan saldırıları izleyen soruşturmada elde edilen bulgulardır. Savcı, bunlarla belirli bir sonuca ulaşmış, ardından konuyu Emniyet’e sorunca da oradan Ergenekon örgütlenmesinin temel belgeleri gelmiştir.

Al sana “asıl dayanak”

Tuncay Güney’i her gün bir televizyon kanalında izlediğimiz günlerde, onun rolü hakkında şöyle yazmıştım:

“Dikkat edin, ‘Ergenekon fasa fisodur’cuların sesi en çok Tuncay Güney konuşmaya başlayınca çıkıyor. Bu çevreler, Güney’in dengesiz ruh halinin, sahnede olmaktan mutluluk duyduğu her halinden belli kişiliğinin ve enformasyonla dezenformasyonu harmanlayıp sunma yeteneğinin ortaya çıkardığı paketin kıymetini çok iyi takdir ediyorlar ve bu imkânı sonuna kadar kullanıyorlar. Hiç şüphesiz, Ergenekon’un ‘asıl dayanağı’nın ne olduğunu onlar gayet iyi biliyorlar, fakat bütün akıllı insanlar gibi baş edemeyecekleri hakiki dayanakları değil, kendi ilan ettikleri ve kurguladıkları sözde dayanakları topa tutuyorlar.”

Geçen hafta, Güney’in 2001’deki ifadesinin işkence altında alındığına dair ciddi şüphelerin ortaya çıkmasıyla birlikte bu zevata yeniden gün doğdu. İşkence altında alınan ifadelerin geçersiz sayılması gerektiğinden hareketle ifadenin tümünden geçersiz sayılması gerektiğine dair bir kampanya başlattılar. Tuncay Güney’in o ifadesindeki bilgilerin çoğunu geçtiğimiz aylarda televizyonlara verdiği “işkencesiz” söyleşilerde tekrar ettiği; keza iddianamede, o ifadeden çok “Tuncay Güney’den elde edilen dokümanlar”a başvurulduğu hususlarını belirtip geçeceğim. Hatta, konuyu, gerek Güney’in 2001’deki ifadesinin gerekse de ondan elde edilen dokümanların tümünden geçersiz sayılması gerektiği varsayımını doğru kabul ederek (hatta ve hatta aynı dokümanların başka Ergenekon sanıklarından çıktığını da görmezlikten gelerek) tartışacağım.

"Tuncay Güney'in ifadeleri hukuken geçersiz, öyleyse Ergenekon iddianamesi de çöktü" cülere bir soruyla başlayalım: İddianamenin (özellikle ikincisinin) asıl iddiası olan "Türkiye'nin son yıllarındaki darbe girişimlerinin açığa çıkartılması" açısından Tuncay Güney'in 2001'deki ifadesinin (ve hatta ondan elde edilen Ergenekon belgelerinin) kıymet-i harbiyesi nedir? Ya da şöyle sorayım: Bunları Darbe Günlükleri ve Mustafa Balbay Günlükleri ile kıyasladığınızda, birincinin fazla bir önemi kalıyor mu?

Geçenlerde Oral Çalışlar, katıldığı bir televizyon mülakatında, bütün bu hengâme içinde elimizde iki sağlam belge olduğunu anlatıyordu ve bu belgeler iki günlükten başka bir şey değildi.

İkinci iddianamede, bu iki belgenin "sahih"liğine ilişkin ciddi göndermeler var, niyetiniz ciddi olsaydı, o noktalara odaklanırdınız.

Mesela iddianamede *Nokta*'nın yayımladığı Darbe Günlükleri'nin "Özden Örnek'in bilgisayarından çıktığının sabit olduğu" yazıyor. Bu, gerekli teknik incelemenin yapıldığının ve sonucun böyle tecelli ettiğinin ilk resmî teyidi değil mi? Peki, kaç meslektaşımız arasında bir heyecan yarattı bu teyit?

Biraz daha önceye, benim yargılandığım davaya gidelim... Davanın hâkimi, benden istediği DVD'leri "açmaya gerek yok" deyip davayı kapattığında kaç meslektaşımız bunun anlamı üzerinde durdu? Keza, beraatla sonuçlanan davanın ardından Özden Örnek'in, hakkımda açtığı tazminat davasını takip etmeyişi ve neticede davanın düşüşü kaç meslektaşımızda merak uyandırdı?

İlhan Selçuk neden gürlemedi?

Gelelim Mustafa Balbay Günlükleri'ne... Bu günlükleri ilk ortaya çıkaran yayın grubunun, bugün "Güney'in ifadesi geçersiz, öyleyse Ergenekon çöktü" lobisinin karargâhı pozisyonunda görünmesi de trajikomik bir gazeteciliğe işaret ediyor: İnsaf, o belgeler orada dururken nasıl böyle bir şey söylenir? İnsan kendi gazeteciliğine nasıl bu kadar haksızlık eder?

İkinci iddianamede, Balbay'ın günlüklerine yapılan birkaç cümlelik atıflar bile "asıl dayanak"ın ne olduğunu gösteriyor:

"Mustafa BALBAY'ın notlarında, 16 Ocak 2004 günü İlhan SELÇUK'un Şener ERUYGUR ile yaptığı görüşmede, 'Tabii biz sizinleyiz. Siz bir bütün olarak hassassınız... Ama sizi bölünmüş göstermek isteyenler var. Bu çok önemli.' 'Ben çok şey yaşadım. 9-11 yaşadık. Yani öyle bir şey olmasın isterim. Bir kez daha biz yenilen tarafta olursak, hiç istemiyorum. Bundan korkuyorum' diyerek endişelerini dile getirdiği, Şener ERUYGUR'un da 'Korkunuzu anlıyorum, endişeniz olmasın. Ona dikkat ediyoruz' diyerek gerekli özeni gösterdiklerini belirtmiştir."

Biliyorsunuz, Balbay, konuyla ilgili olarak gazetelerde çıkan haberlerin "yanıltıcı" olduğunu söylemiş, montaj hilelerinden falan bahsetmişti. Şimdi, Balbay günlüklerinin iddianameye resmen girmiş olması, onu tekzip ediyor. Savcıların, mahkemede hemen açığa çıkacak böylesi bir "teknik cesaret" göstermesini sizin aklınız alıyor mu?

Bu günlüklerin sahîh olduğuna dair benim başka bir kanıtım daha var: Günlüklerde alenen darbe planlamalarının içinde görünen İlhan Selçuk'un suskunluğu... Öyle ya, bunların yayımlandığı ilk gün, Selçuk'un ortaya çıkıp "Ben, Balbay da yanımdayken hiçbir komutanla bu türden konuşmalar yapmadım, dolayısıyla

Balbay'ın böyle şeyler yazmış olması düşünülemez, dolayısıyla günlükler sahtedir!" diye gürlemesi elvermez miydi?

Son paragrafı meslektaşlara bir çağrıyla bağlayayım: Niyetiniz ciddi mi? Yani, Ergenekon iddianamesinin temel iddiasının ("darbe") gerçek olup olmadığını hakikaten merak ediyor musunuz? Yoksa, derdiniz bu değil de, "nasıl ederiz de bu işi sulandırırız"ın mı peşindesiniz?

Birinci şıkkı işaret ediyorsanız Özden Örnek'e ve Mustafa Balbay'a bakacaksınız... Yok eğer ikinci şıkkı işaret ediyorsanız, o zaman tamam, doğru yoldasınız: "Tuncay Güney'in ifadesi işkence altında alındı, yani Ergenekon'un 'asıl dayanağı' çöktü, yani Ergenekon iddianamesi çöktü, yani darbe girişimi yok!"

Gazeteciye saldırı: Gazeteler "objektif" takıldı!

Bizim gazeteciliğimizin yeri geldiğinde ne kadar sübjektif, ne kadar "hard" bir gazetecilik olduğunu bilmesem, arkadaşımız Rasim Ozan Kütahyalı'ya yönelik saldırıda takınılan "objektif" tutumu bir ölçüde kabul edebilirdim. Fakat biliyorum ki gazeteciliğimiz öyle değil. O zaman da mesela iki büyük gazetemizin (*Hürriyet* ve *Sabah*) kullandıkları "yazara alperen dayağı"nı yadırgıyorum haliyle. Hatta, taşıdığı, Alperen'leri memnun etme potansiyeli nedeniyle bu başlıkların "saldırgandan yana sübjektif" olduğunu bile söyleyebiliriz.

Alın mesela, üniversitelerdeki bütün kavgaları "faşist saldırı" diye veren *Birgün* gazetesini... Onlar da "*Taraf* yazarı Kütahyalı'ya saldırı" başlığını tercih etmişler. Haberin flaşı da başlığı gibi son derecede sakin: "Yazıcıoğlu'nun tartışıldığı program sonrasında olay çıktı. *Taraf* yazarının sözleri BBP'li bir kişiyi fena kızdırdı."

Böyle bir gazetecilik işte... Kızdırmısaydı o da!

Gazeteciye geçmiş olsun. Gazetelere yazıklar olsun!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'deki darbe endüstrisinin "sivilleştirilmesi" sürecinin temel belgeleri...

Alper Görmüş 17.04.2009

Ergenekon soruşturmasının 12. dalgasının üniversiteler ve bazı dernekler üzerinde odaklanması, Türkiye'deki darbe endüstrisinde 28 Şubat 1997'den bu yana gerçekleştirilen konsept değişikliğini hesaba katmaksızın anlaşılamaz. Nitekim, Türkiye'nin darbecilik tarihinin "her şeyin devlet ve ordu içinde kotarıldığı" modern döneminde takılıp kalmış olanlar, üniversite rektörlerinin "bile" darbecilik suç isnadıyla gözaltına alınması

karşısında hayretlerini gizlemediler. Onlara göre, hadi öncekiler bir yana, bu son gözaltı dalgası Ergenekon'un bir "muhalif sindirme", "aydınlara gözdağı verme" davası olduğunu bir kez daha ortaya koymuştu. Öyle ya, her biri "dünya çapında bilim adamları" olan bu insanların bir darbeye işleri olamayacağına göre, amaç apaçıktı!

On ikinci dalga gözaltıların gerçekleştirildiği gün (pazartesi), bana bu gözaltıların anlamını soran birçok televizyon kanalında, başlıkta belirttiğim "konsept değişikliği"ni anlattım ve o zaviyeden bakıldığında, son gözaltılarda şaşılacak bir şey bulunmadığını izah etmeye çalıştım.

Anladığım kadarıyla, özellikle izahlarımda kullandığım "darbe endüstrisi" kavramını cazip bulmaları nedeniyle, bazı internet siteleri aynı gün sözlerimi özetlediler. Fakat "akılda kalanların yansıtılması" yöntemiyle gerçekleştirilen bu özetler, düşüncemi derli toplu bir biçimde ortaya koymaktan uzaktılar. O nedenle bugün, pazartesi günü televizyonlarda yaptığım izahın biraz daha geniş bir versiyonunu dikkatinize sunmak istiyorum.

Fakat ondan önce, televizyondaki sözlerimi aynı yöntemle özetleyen ve eleştiren *Akşam* yazarı Serdar Turgut'a kısa bir cevap vermeyi gerekli görüyorum.

Serdar Turgut, 14 nisan salı günü, "Türkan Saylan'ı vuran dalga toplumsal anlaşmayı öldürür" başlıklı yazısında, Saylan gibi birine reva görülen muameleyi haklı olarak eleştirdikten sonra şöyle diyordu:

"Dün bu satırları yazarken ve Türkan Saylan hakkındaki habere de bakarken, kendisiyle bağlantı kurulan bir kanala konuşan *Taraf* yazarı Alper Görmüş, meselenin bu yönüne hiç değinmeden sadece 28 Şubat'tan sonra darbe endüstrisinde olan kavram değişikliğinden ve sivil toplum örgütlerine darbe işinin ihale edilmiş olduğundan bahsetti. Yani bir anlamda çağrışım oluşturarak Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'nin de darbeci olabileceği ima edildi. Pes doğrusu."

Ben, bütün kanallardaki sözlerime, "darbe girişimlerinde sivillerin de bulunmasının neden şaşırtıcı sayılmaması gerektiğini" genel bir analiz çerçevesinde izah edeceğimi, sözlerimin hiçbir kurum ve kişiyi peşinen suçlama anlamında algılanmaması gerektiğini özellikle vurgulayarak başladım.

Serdar Turgut, koyduğum bu rezervi görmedi ya da görmezlikten geldi. Fakat siz bilin: Bugün de böyle genel ve soyut bir analiz yapacağım.

"Modern" darbeler döneminin sonu: 28 Şubat

12 Eylül darbesi, darbecilerin halkın hiç değilse bir bölümünün onayına ve fiili desteğine ihtiyaç duymadıkları; her şeyin ordu ve kısmen de devlet içinde kotarılıp pişirildiği son darbeydi.

Bundan yaklaşık 20 yıl sonra (28 Şubat 1997) askerler siyasete müdahaleye karar verdiklerinde can sıkıcı bir sosyal gerçekle yüzyüze olduklarını idrak ettiler: Dünya ve toplum değişmişti, askerlerin sivil siyasete müdahaleleri artık eskisi gibi hoş karşılanmıyordu. Toplumda, darbeyi meşru kılacak bir gerilim de yoktu. 28 Şubat'ın ön hazırlıkları, işte bu "gerilim"i kotarma çerçevesinde gelişti. Büyük bir başarıyla sonuçlanan bu hazırlıktan sonra "sivil toplum"un bir kesimi müdahaleye ikna edildi ve hatta onun bir parçası oldu.

Türkiye'deki darbe endüstrisinin "sivilleştirilmesi" sürecinin birinci temel belgesi, o günlerde çok revaçta olan "sıra artık silahsız kuvvetlerde" külliyatıdır. Bu külliyat, Deniz Baykal'ın, ordunun 28 Şubat'ta "adeta bir sivil toplum örgütü gibi çalıştığı"na dair beyanatıyla taçlandırılmıştı.

Darbe Günlükleri, "darbenin sivilleştirilmesi"ne ilişkin konsept değişikliğinin ikinci temel belgesi sayılmak gerekir. Hatırlayın, burada da artık klasik (modern) tipte darbelerin mümkün olmadığı bir kez daha teyit ediliyor, Silahlı Kuvvetler'in salt kendi gövdesiyle yaptığı müdahalelerin yarattığı itibarsızlaşmaya dikkat çekiliyor, bu nedenle "Sarıkoz"dan vazgeçiliyor ve artık üniversiteler, yargı, sendikalar, medya ve öbür sivil toplum örgütlerinin ellerini taşın altına koymaları gereğinden bahsediliyordu.

Sürecin üçüncü ve en "hard" belgesi, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı'nca hazırlanan, *Nokta*'nın yayımladığı 2004 tarihli "Sivil Toplumla İlişkiler" raporuydu. Ben, Günlükler'i okuyup bu belgeyi de gördükten sonra, *Nokta*'da (5 Nisan 2007) şöyle yazmışım:

"Benim analizim şu: Doğrudan bir darbe tehlikesi içinde değiliz bugün, fakat 14-15 Nisan'daki Anıtkabir'e yürüyüş dahil (sonradan Cumhuriyet Mitingleri olarak anılacak toplantılar –A.G.), örgütlenen kitlesel sivil hareketlerin tümüyle 'sivil' olduğunu düşünmek de saflık olacaktır. Şöyle diyebiliriz: Siyasete müdahale 'sivil' güçler kullanılarak ve böylece görünürde meşruiyet alanı içinde kalınarak gerçekleştirilecektir önümüzdeki dönemde."

Sürecin son belgesi ise Mustafa Balbay Günlükleri'dir. Orada da gördüğümüz, en veciz ifadesini "sen söyle, bu medyayla darbe olur mu Mustafa Balbay"da bulan "Sivil toplum yoksa darbe de yok" yaklaşımıdır. Ayrıntılara girmiyorum.

Demek ki "sivil toplumu müdahaleye dahil etme" çabalarının 10 yılı aşan bir tarihi var. Daha önce, "Bir başarı öyküsü: Ruhu, 'sivil'de yeniden bedenlenen 28 Şubat..." başlıklı yazımda da belirttiğim gibi, bu amaç doğrultusunda çok önemli mesafeler alındı.

Diyeceğim şu: Ortada şaşıracak bir şey yok. Asıl, "sivil" kanadı bulunmayan bir darbe girişimi çıksaydı karşımıza şaşırmamız gerekirdi.

Savcılar, "bu fotoğraf"ın çekilmesini nasıl ve neden göze aldı?

Hürriyet (15 nisan), Ertuğrul Özkök'ün yazısını, evinin arandığı gün penceresinden gazetecilerle konuşan Türkan Saylan'ın fotoğrafının eşliğinde birinci sayfadan anonslamış:

"Evet, bu fotoğraf kalır. Kemoterapinin izlerini kapatmak için başını örtmüş bu kadının penceredeki fotoğrafı bu dönemin simgesi olarak hafızamızda hep kalacaktır. Çünkü hiçbir demokrasi, hiçbir vicdan bu hoyratlığı kaldıramaz..."

Gazetenin internet sayfasının "yazarlar" bölümünde, Özkök'ün bir altında Mehmet Yılmaz'ın yazısının başlığı görülüyor: "Amaç 'çağdaş yaşam özlemi'ni cezalandırmak!" Bir üstünde de Tufan Türenç'in yazısı var: "Hedef çağdaş eğitim..." Ve Türenç'in bir üstünde Bekir Coşkun'un "Belki seni asarlar" başlıklı yazısı var: "O; kızların başını örtmek istiyor, sen açmaya çalışıyorsun. Bundan daha büyük suç olur mu usta?..."

Hürriyet yazarlarının, hele hele o zamanlar *Milliyet*'in yayın yönetmeni olan Mehmet Yılmaz'ın "Hayat Dönüş"

operasyonu günlerindeki tavırları geliyor aklıma... Ölüm orucunda her gün birkaçı ölmekte olan insanlarla ilgili olarak atılan "Sahte oruç, kanlı iftar" manşetlerini düşünüyorum.

İşte o zaman, onların tepemizde "vicdan polisi" olarak tepelenmelerine fırsat verenlere, kimse onlar, büyük bir öfke duyuyorum. İşte o zaman Ertuğrul Özkök'e, yazısının sonunda "Bu hoyrat toz dumanın içine saklanıp kurtulacak olan darbeciler ve çeteciler" diye sözde kaygılanma fırsatı verenleri bağışlayamıyorum.

O ev aramasından geriye hepimizi fena eden, vicdanımızı örseleyen "bu fotoğraf"ın kalacağı ve Özkökgiller'in onu alıp kafamıza çalacağı apaçık değil miydi? Böyle bir fotoğrafın, Ergenekon davasının tarihsel önemine inanan çok sayıda gazetecide "ne oluyoruz" kuşkusuna yol açacağı apaçık değil miydi? (Mesela kabilinden birkaç ismi sayayım: Umur Talu, Gülay Göktürk, Ergun Babahan, Ömer Laçiner...)

Ben elbette "hedefin çağdaş yaşam" olduğunu düşünmüyorum. Böyle bir baskının ve böyle bir fotoğrafın, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği'ni bırakın zayıflatmayı defalarca güçlendireceğini, baskına karar verenlerin hesaplayamamış olmaları düşünülebilir mi? Nitekim okuyoruz haberleri: Burs bağışları patlamış!

Bu soruların cevabını bulamıyorum ve aklıma başlıkta sorduğum sorudan başkası gelmiyor: "Ergenekon savcıları, 'bu fotoğraf'ın çekilmesini nasıl ve neden göze aldı?"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1 Mayıs'ta Taksim'e çıkılmasın....

Alper Görmüş 21.04.2009

Birgün yazarlarından İlyas Başsoy, 1 Mayıs 2009 yazısını aylar önce, peşinen, 19 Ocak 2009'da, yukarıda okuduğunuz başlık altında yazmıştı. Aşağıda bu yazının tamamını dikkatinize sunacağım.

Doğrusunu isterseniz, "Taksim ve 1 Mayıs" tartışmasında ben 1 Mayıs'ın Taksim'de yapılmasını savunanlar tarafında yer alıyorum. Umuyorum ki böylece gerilim kaynaklarımızdan hiç değilse biri ortadan kalkmış olacaktır.

Peki öyleyse, İlyas Başsoy'un yazısını neden aktarıyorum? Öyle yapıyorum, çünkü bu yazı sol'un klişelere ve ezberlere yaslanan genel tutumundan çok cesur bir kopuşu ifade ediyor. O kadar güçlü ki, yazıyı okuyup bitirdiğimde kendi kendime "acaba benim ve bizim, 'Taksim'de kutlansın ki 1 Mayıs bir korku günü olmaktan çıksın' tezimiz yanlış mı?" diye sormadan edemedim. Okuyun bakalım, sizin kafanız da benimki gibi karışacak mı?

***

Yeni yılda ünlü insanlara beklentilerini sormuşlar. Bir sendika lideri 'Bu yıl 1 Mayıs'ta Taksim'e çıkacağız' demiş.

Belki çarpıtılmış bir ifadedir, bilemiyorum. Öyleyse beyefendi beni bağışlasın lütfen.

Bir sendika liderinin 2009 yılı ile ilgili projeksiyonu 1 Mayıs'ta Taksim'e çıkmakla sınırlı olabilir mi? Zaten mesele bu beyanat değil.

Öteden beri sorarım: Nedir bu Taksim ısrarı? Küçükken 'aklım ermez' der geçerdim. Neredeyse 40 yaşındayım, artık aklımın ermesi gerekmiyor mu?

John Fowles'in Aristos isimli kitabında muhalif kişilere sorulan altın değerinde bir soru vardır: 'Yaptığın muhalefet muhalif olduğun şeyi güçlendiriyor mu, zayıflatıyor mu?'

1 Mayıs 2009'u tahmin etmek zor değil. Direnen kalabalıklar, polis vahşeti; gaz bombaları, dövülen hatta (maazallah) vurulan insancıklar, küfür eden esnaf görüntüleri vs vs... Yıllardır bildiğimiz şeyler.

'Muhalefet olduğumuz şey'in lüks bir odada bu görüntüleri izleyen 'egemen güçler' olduğunu hayal edelim. Acaba birbirini döven yoksul insanları gördükçe neler hissediyorlardır? Bu sahneleri mutlulukla izlediklerine eminim.

Burada tabii, Taksim'de öldürülen kardeşlerimizin anısına saygı diye ciddi bir durum var. Peki, biz her geçen yıl azalan bir sayıyla polisten dayak, esnaftan küfür yerken bu kardeşlerimiz mutlu mudur?

1 Mayıs'ta bizleri mutlu, 'egemen güçleri' mutsuz etmenin bir yolu var mı?

Bu yazıyı ocak ayından yazdım. Çünkü hazmedilmesi zor ve başarısı genel kabulle mümkün bir önerim var.

Bu yıl Taksim Meydanı'na, hatta hiçbir meydana çıkmayalım.

Bu yıl 1 Mayıs'ı mahallemizde kutlayalım.

Solcuların çoğu anne babasını ihmal eder. Bu yıl 1 Mayıs'ta gidip anne babamızın elini öpelim. Hallerini hatırlarını soralım.

Eşimiz, dostumuz, akrabalarımız, eski sevgililerimiz vardır. 1 Mayıs'ta onları arasak, bulsak, konuşsak, dertleşsek..?

Ama öylesine değil, 1 Mayıs'ın şerefine ve bunu açıkça söyleyerek. 'Bugün biz sosyalistlerin bayram günüdür' diyerek, diyebilerek. Bunu bir eylemsizlik değil, tam tersine sistemli bir eylem biçimi gibi görerek.

Dükkânımız varsa 1 Mayıs'ta tatil etsek. Hep birlikte bir piknik yerine gitsek. Orada şarkılar, türküler söylesek.

Mühendislerin, bankacıların çoğu hâlâ sosyalisttir. Hep 'müşteri' için yapacak halleri yok ya. Bize power point'le birer sunum hazırlasalar mesela. Ülkemizin doğal kaynakları nerededir, enerji kaynaklarımız kimlerin elindedir gibi konularda onlardan bilgi alsak.

Solcuların takıldığı kahvelerde hayat okey, maçakızı filanla geçer... 1 Mayıs'ta bir günlüğüne karşiki caminin kahvesine girsek 'selamınaleyküm' diyerek. Orada mahallenin amcaları vardır, hep görür, hep severiz de, anca

öldüklerinde kıymetlerini anlarız. Birlikte birer çay içsek; inançlı, kararlı ve saygılı sosyalistler olarak.

Kimseye bir fikir 'empoze' etmesek, kimseyi 'kafalamaya' çalışmasak. Sadece dinlesek. Annemizin sırt ağrısını, babamızın öfkeli fikirlerini, ilkokula başlayan yeğenimizi, ortaokuldaki kızımızı... Bu 1 Mayıs hepsini sabırla ve uzun uzun dinlesek.

Delikanlılar bu 1 Mayıs'ta sevdikleri kıza açılrsa, kızlar da içinden sevinip dışından kaşlarını çatmasa...

Akşamüstü hep birlikte içkiler içsek. Apartmanın üst katındaki hasta dedeye de çaktırmadan 1 duble rakı göndersek. Liseden atıldığından beri beyaz bere takmayı adet haline getiren zayıf oğlan da, beresini utanarak çıkarıp yanımıza yaklaşırsa, ona soğuk bir bira açsak.

Biz böyle tatlı tatlı eğlenir, dünyada kimsenin ekmeğinde gözümüz olmadığı için gururla otururken polisler şaşkın şaşkın gelseler; onlara ikramda bulunsak... Kimisinin kafası karışsa da, birkaçı aramıza buyursa, yavaş yavaş şarkıya katılsa...

Ve 1 Mayıs gecesi bu görüntüler lüks odalarında oturmuş adamların gözüne gelse, şarkılarımız ıssız mezarlarda duyulsa...

Kim mutlu olur, kim mutsuz?

Kim mutlu olur, kim mutsuz?

Ne dersiniz, denemeye değmez mi? Saygıdeğer sendika yöneticileri, parti liderleri, genç kardeşler... Fikirlerinizi ve önerilerinizi bekliyorum.

Ayşe Arman: Muhtıraya karşı mısınız? Türkan Saylan: Tabii ki değilim

"Mitingde 'Ne şeriat, ne darbe' diyordunuz, muhtıraya karşı mısınız?

Tabii ki değilim. Çünkü o, bir muhtıra değil! Abartıyorlar. 23 Nisan Ulusal Egemenlik Bayramı'nı gölgelemek için, bir 'kutlu doğum haftası' icat edildi. Neymiş? 23 Nisan, Peygamberimizin doğum gününe denk geliyormuş. Bu vesileyle, çocukları sarıp sarmaladılar, ilahiler okuttular. Ordu da bu tür meselelerde çok hassas. Bu yüzden muhtıra verildi. Ertesi gün Milli Eğitim Bakanı televizyonlarda, 'Valla biz yapmadık! Belki Diyanet'tir' dedi. Diyanet 'Alakamız yok' dedi. Anlaşıldı ki, Hizbullah'a bağlı bir dernekmiş. Kimse farkında değil. Allah'tan ordu var, onlar görüyor, vazifelerini yapıyorlar. Biz de buna sevineceğimize, söyleniyoruz. Bunu darbe çağrısı gibi algılıyoruz. Çok kızıyorum buna. Çünkü orduya zarar vermeye çalışıyorlar. Der Spiegel'den de geldiler, onlara da söyledim, 'Bizim insanımızda Çankaya'ya ve askere karşı müthiş bir saygı vardır' dedim, 'Bunu korumamız lazım.' Evet, Türkiye daha önce darbelerden çok çekti, ama bu yaşadığımız darbe filan değil. Haklı bir uyarı..."

(Hürriyet, 6 Mayıs 2007, E-muhtıradan 10 gün sonra).

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İroniye bak: "Ergenekon davası durdurulsun" talepli "Cumhuriyet" mitingleri...

Alper Görmüş 24.04.2009

Bu yılın başlarındaydı, bir arkadaşım "Sence," diye sordu bana, "bu ülkede eskilerinin büyüklüğünde yeni cumhuriyet mitingleri yapılabilir mi?" Benim, hiç düşünmeden verdiğim "elbette" cevabım arkadaşımı çok şaşırtmıştı. Çünkü o, "Ergenekon"la ortaya çıkan gerçekler" ortadayken böyle kalabalıkların bir daha toplanamayacağını düşünüyordu.

O konuşmadan sonra yazdığım birkaç yazı, aslında arkadaşımın bana sorduğu soruya verdiğim tek kelimelik cevabımı açmak amacını taşıyordu.

Mesela *Yeni Aktüel*'de yazdığım "Ergenekon ve hiçbir cephaneliğin ikna edemeyeceği milyonlar..." başlıkla yazı:

"*Cumhuriyet* gazetesi, Ergenekon iddianamesinin açıklandığı günün ertesinde, soruşturmayı küçümseme gayretiyle öne çıkan refiklerine tur bindirmiş, 'Av tüfeğiyle darbe' manşetiyle yayımlanmıştı. Şimdi, yani Ergenekon soruşturmasının onuncu dalgasının ardından ortaya saçılan cephaneliklerin ışığında bu manşetle doruğuna çıkan 'fasa fiso' yorumları ne kadar zavallı görünüyor. Fakat bazı zihinleri hiçbir cephaneliğin ikna edemeyeceğini de unutmamak gerekiyor. Bunun nedeni, sayıları milyonları bulan bu insanların korkuları ve 'düşman' algıları. Türkiye'nin şehirli-modern-laik insanların önemli bir bölümü, yıllardır sürdürülen ve çok etkili olan bir kampanya sayesinde ülkenin 'şariat'a doğru sürüklendiğine' inandırılmış bulunuyor. Bu insanlar işte bu nedenle mevcut sivil iktidarı 'düşman' olarak görüyorlar.

Bir düşmanın yaptığı her şey yanlıştır! Dolayısıyla Ergenekon da yanlıştır!"

Bu yazıdan bir süre sonra ise bu sayfada, yeni cumhuriyet mitinglerine hazır olmamızı söyleyen bir yazı kaleme aldım: "Yenileri başlamadan eski cumhuriyet mitinglerini konuşmanın zamanıdır..." (*Taraf*, 17 Şubat).

O yazıda da, mesela seçimlerin yeni bir "yüzde 47" ile sonuçlanmasının yaratacağı "bunları seçimle göndermenin imkânı yok" duygusunun ya da Başbakan'ın ilan ettiği yeni, sivil bir Anayasa girişiminin her zaman olduğu gibi "laik cumhuriyeti şariat devleti haline getirme projesi" olarak damgalanmasının tetikleyeceği yeni cumhuriyet mitingleri ihtimali üzerinde durmuş, şöyle demiştim:

"Peki, milyonlarca insanı bir kez daha mobilize etmek mümkün müdür? Bence, evet. Ergenekon'da ortaya çıkan gerçekler 'yöntem'i bozacak bir rol oynamaz. Çünkü cumhuriyet mitingcileri için tehlike 'Ergenekon' değil, 'iktidardaki düşman'dır."

Tuncay Özkan, Deniz Baykal, ADD

Sezar'ın hakkını Sezar'a vererek başlayayım: Kamuoyu, yeni bir cumhuriyet mitingleri dalgasının başlayacağı haberini, Atatürkçü Düşünce Derneği'nin (ADD) internet sayfasına konan bir duyurunun internet siteleri ve televizyonlar tarafından alıntılanmasıyla, 22 nisan günü öğrendi.

Haberi veren internet sitelerinden bazıları, Deniz Baykal'ın ADD'nin çağrısından önce yaptığı "Ergenekon'u millet çözecek" çıkışını hatırlatıp, aslında ilk işaret fişliğini onun ateşlediği yorumunda bulundular...

Doğru olabilir, ADD, Baykal'ın tutumundan cesaret almış olabilir, fakat ben iyi bir "Biz kaç kişiyiz" okuru olarak biliyorum ki, Tuncay Özkan ADD'den de, Baykal'dan da önce yeni cumhuriyet mitingleri çağrısında bulunmuştu. Sitede yayımlanan uzun mektubunun sonunda şöyle diyordu Özkan: "Yine, yeniden, bir kez daha Cumhuriyet mitingini istiyoruz. Ey halkım, Cumhuriyet mitingine var mısınız?"

Sezar'ın hakkını böylece Sezar'a teslim ettikten sonra, ADD'nin yeni mitingleri nasıl gerekçelendirdiğine bakalım, önemli çünkü. Şöyle deniyor metinde:

"Ülkemiz kurtuluş ve kuruluş felsefesine aykırı bir süreçle karşı karşıyadır. Cumhuriyet dönemi boyunca var olan devrim karşıtlığının, karşı devrim sürecine gitmesi tehlikesi belirmiştir. 'Ergenekon' adı verilen operasyonlarla ülke düzeyinde tam bağımsızlıktan, çağdaşıktan, laik, demokratik, sosyal, hukuk devletinden yana olan, toplumda saygınlık kazanmış aydınlar, bilim insanları, yazarlar, siyasetçiler, emekli subaylar ve demokratik kitle örgütlerine karşı soruşturmalar açılmakta, gece yarısı baskınlarıyla gözaltılar gerçekleştirilmektedir."

Buradan kolayca anlaşılabileceği gibi, mitinglerin birinci amacı, Baykal'ın işaret ettiği gibi, Ergenekon soruşturmasının ve davasının durdurulması olacak. Eh, mevcut hükümet bunu yapmayacağına göre, temel amaç kendiliğinden ortaya çıkıyor: Hükümeti göndermek! Zaten metinden aldığım bölümün birinci paragrafı bu amaca yönelik imalarla dolu... O zaman da benim aklıma, aklımdan hiç çıkmayan, bu nedenle de her fırsatta dikkatinize sunduğum, 28 Şubat'ın kudretli generallerinden Doğu Silahçioğlu'nun *Cumhuriyet*'te yayımladığı (3 Şubat 2008) o ünlü yazı geliyor:

"Atatürk cumhuriyetini savunan 'ulusal cephe'nin tüm yandaşları meydanları doldurmalı; milyonlar nereye gerekiyorsa oraya yığılmalı, nereye gerekiyorsa oraya çıkarılmalıdır... (...) (Hedef) sonunda hükümeti yönetimden çekilmeye mecbur etmektir. (...) Ne var ki AKP bir şekilde iktidardan uzaklaştırılsa bile, bu yöntemin başarıya ulaşması da bir diğer gelişmeye bağlıdır. O da; 'Atatürk cumhuriyeti' yandaşlarının genel seçimler sonrasında siyasal iktidarı ele geçirebilmeleri ve yeni bir nesil yetişinceye kadar yönetimde kalmayı sağlayabilecek önlemler geliştirmeleridir. Çünkü AKP ya da onun ardılları, seçimi yine kazandıkları takdirde, değişen bir şey olmayacak, bugünkü resim yeniden ortaya çıkacaktır!"

İtiraf edeyim ki ben yeni cumhuriyet mitinglerinin açık açık "Ergenekon'a özgürlük" şiarıyla düzenlenebileceğine ihtimal vermemiştim. "Cumhur"a "sen bu işlerden anlamazsın, dur hele kenarda" diyenleri destekleyen bir "cumhur" kesimi...

İroninin bu kadarı biraz ağır değil mi?

Ben "Saylan güzellemesi" yapmadım, yapmayacağım!

Arkadaşımız Etyen Mahçupyan 21 nisanda *Taraf*'ta yayımlanan "Saylan güzellemesi" başlıklı yazısında, "Saylan'ın 'iyi' bir insan olmasından hareketle, darbeci olmayacağı"nı s yleyenlerle hesaplaşıyor, onlara şu hatırlatmalarda bulunuyordu:

"Bugün Saylan güzellemesi yapanların kaşamayacağı bir gerçek var: Türkan Saylan her yaptığını ideolojik olarak anlamlandıran ve militanca yapan biri. Herhalde akli melekelerinin zayıflığını  ne sürecek durumda da değiliz. Kriminal bir eylemin parçası olmayabilir ama bir örgütün başında ve o örgütün içinde de kriminal suça yakınladığı anlaşılan insanlar bulunuyor."

Devamla ve Türkan Saylan'ın evinin aranmasından iki gün sonra sarf ettiği " lkemizi sattırmayız, b ld rmeziz" sözlerinden hareketle:

"Bilemiyorum Saylan güzellemesi yapanlar bu sözleri nasıl 'duydular'... Ülkeyi sattırmamak ve b ld rmemek üzerinden giden kaba, yüzeysel ve arkaik söylemin yıllardır devletçiliği ve inceden inceye faşızan bir tahakkümü beslediğini bilen aydınlarımız, kendilerini nasıl hissettiler... Amacını karşı devrimi durdurmak olarak tanımlarken, toplumsal çoğulculuğa, demokrasiye, özgürlüğe ve hatta değişime karşı duran bu zihniyete destek vermiş olmanın sıkıntısını yaşadılar mı..."

Yazıyı okumuş, fakat hiç üzerime almamıştım. Ertesi gün (22 nisan), Etyen'in iyibilgi.com sitesindeki sözlerini okuyunca yanıldığımı anladım:

"Bugün Saylan'ı savunanlar Saylan'ın eskiden söylediği sözlere baktıklarında ne hissedecekler acaba? Alper Görmüş bugünkü yazısında ufak bir dönüş yapmış, bir röportajdan küçük bir alıntı koymuş. Orada açıkça darbe isteği var. Saylan'ın darbe isteği yadırganmıyor da, Ergenekon ilişkisi mi yadırganıyor? Bize çok benzeyenlerin Ergenekon ilişkisinde olmaları rahatsız ediyor bizi..."

Başkalarını bilmem, ben on ikinci dalgadan bu yana, hemen bütün televizyon kanallarında, "Bize çok benzeyenlerin Ergenekon ilişkisinde olmaları"nda neden şaşırtıcı bir şey olmadığını anlatmaya çalışıyorum.

Etyen'in beni de "g zellemeci"ler arasında saymasına yol açan yazıma (17 nisan) gelince... O yazıda "Türkan Saylan gibi birinin darbeci bir zihniyette olamayacağını" ima eden tek bir cümle bile gösterilemez. Ben sadece, istismar edileceği apaçık böyle bir ev aramasının göze alınabilmesi için savcılarının elinde çok güçlü deliller olması gerektiğini dile getirdim. Tersi durumda ortaya nasıl bir manzaranın çıkacağını önceden kestirebilmek için müneccim olmak gerekmiyor. Böyle bir şeyin bir daha tekrar etmemesi için, davanın sağlığı için eleştiri hakkımı kullandım. Buna hakkım yok mu?

Hürriyet okurları o yorumculardan mı ibarettir? Değilse, öbürleri nerededir?

Alper Görmüş 28.04.2009

Hürriyet'in internet sitesiyle ilgili olarak cevabını veremediğim bir dizi soru var kafamda... Bunları kime yöneltmeliyim acaba? "Bu da soru mu; tabii ki *Hürriyet* yönetimine" demeyin bana... Geçen yıl, Ahmet Hakan'ın *CNN Türk*'teki "Tarafsız Bölge" programına birlikte katıldığımız iki *Hürriyet* yöneticisinin (Başyazar Oktay Ekşi ve Yazışleri Müdürü Tufan Türeñç) sözlerini duymamış olsaydım "Bu da soru mu" itirazınıza hak verebilirdim. Fakat o tuhaf sözleri duydum ve işte o nedenle sorularımı kime yöneltmem gerektiğini gerçekten de bilmiyorum.

Geçen yılın mart ayıydı... Başbakan Erdoğan'ın medyaya öfkesinin doruğuna çıktığı günlerden geçiyorduk yine ve Ahmet Hakan "medya-iktidar ilişkileri" gibi bir başlıkla bir program organize etmişti. Sıra bana geldiğinde, "Başbakan'ın tavırlarını mazur göstermeyeceği" rezervini de koyarak, gazetelerde "haber" kılığında çıkan ve gerçeğe dayanması şart olmayan kimi propaganda malzemesinin siyasetçileri çıldırtmasının normal sayılması gerektiğini söyledim.

Verdiğim taze örnek, her türlü tevil girişimini baştan sürklase edecek bir "haber"di: *Hürriyet*, *Milliyet* ve *Vatan* gazeteleri, internet sitelerinde "Ezan eşliğinde linç", 'Kur'an eşliğinde kadına linç' ve 'Taşlarla başını ezerek öldürdüler' başlıklarıyla bir haber yayımlamışlardı. Haberlere göre, kocasının şiddetinden kaçıp Yezidilere sığınan bir Sünni-Müslüman kadın ilçe meydanında akrabaları tarafından taşlanarak öldürülmüştü.

Fakat bir kadının taşlanarak öldürülmesi dışında haberdeki bütün bilgiler yanlıştı: Öldürülen kadın, bir Sünni-Müslüman gence âşık olan bir Yezidiydi. Akrabaları, başka dinden birini sevmenin cezasını, onu taşılayarak öldürmek suretiyle vermişlerdi.

İlaveten: Haber taze değildi, tam 10 ay önce gerçekleşmişti ve en önemlisi, bu üç gazete o zaman haberi hem de gerçekte nasıl olmuşsa öyle aktarmışlardı okurlarına. (Tesadüf: Haberin 10 ay sonra ve çarpıtılarak tekrar edildiği o gün TBMM'de üniversitelerde başörtüsüne serbest bırakan yasa tasarısının ilk oylaması vardı.)

Ahmet Hakan'ın programında ben hikâyeyi böylece anlattım. Oktay Ekşi ve Tufan Türeñç, bana cevap olarak o haberin *hurriyet.com.tr*'de yayımlandığını ve gazeteyi bağlamayacağını söylediler.

Şimdi bir daha soruyorum: *Hürriyet*'in internet sitesiyle ilgili olarak cevabını veremediğim soruları kime yönelteceğimi bilmediğimi söylerken haksız mıyım? Neyse... Ben "Dilber Hala" gibi diyeceğimi ortaya bırakayım, artık kim sahiplenirse o alsın...

Ortalama okur bu mu?

Sorum şu: *Hürriyet*'in internet sayfasındaki haberlerin altına girilen okur yorumları, *Hürriyet* okurlarının genel profillerini yansıtmakta mıdır, yansıtmamakta mıdır? Her iki durum için ilave sorularım var, fakat ondan önce bu yorumların "kalite"leri konusunda sizi bilgilendirmeliyim...

Hatırlayanlar olacaktır, bir süre önce "Kılavuzu E. Özkök olan *Hürriyet* okurlarının 'Nokta baskını' yorumları..."

başlıklı yazımda, *Nokta*'nın basıldığı 13 Nisan 2007'de *Hürriyet*'in internet sayfasındaki ilgili haberin altına girilen okur yorumlarının tam dökümünü dikkatinize sunmuştum. Toplam 43 yorumdan 37'si "oh olsun" tadındaydı. *Hürriyet* okurlarının bir kısmı da "Darbe Günlükleri"ni yayımlayarak Türk Silahlı Kuvvetleri'ne hakaret eden bu gazetecilerin gökyüzünün rengini unutturacak bir cezaya çarptırılmalarını" diliyordu.

O yazıdan sonra bana ulaşan bazı okurlar, kendilerinin o günlerde *Hürriyet*'in internet sitesine *Nokta*'yı destekleyen yorumlar yazdıklarını fakat bunların "seçilmediğini" bildirdiler bana.

Beni "yorumlar" üzerine düşünmeye ve bir kez daha yazmaya kışkırtan yeni gelişme, Poyrazköy'de İstek Vakfı'na ait bir arazide bulunan mühimmata ilişkin "hurriyet.com.tr" haberinin altına girilen okur yorumları oldu. *Hürriyet* okurlarının çok küçük bir bölümü bulunan cephanelikten dehşete kapılmış görünüyordu. Geri kalanlar (*Nokta* baskınındaki 37'ye 6'lık skoru da aşan bir skorla) ya dalgasını geçiyor ya da o mühimmatı oraya, çıkaranların gömdüğüne inanıyordu. Şu türden "yorum"larla:

1. Dün gömün bugün çıkarın.
2. Elleriyle koymuş gibi buldular cephaneleri!!! Müthiş çalışıyor polisimiz...
3. Herkes bahçesine dikkat etsin. Ne olur ne olmaz. Roket muket çıkarsa şaşırmayın.
4. Hedef şimdi de Dalan! Bunların hepsi tezgah.
5. Ergenekon davasının senaryosunu yazarlar koymuş olmasın.
6. Birileri gömmüştür kesin... Çocuklar bile inanmaz bu hikayelere...
7. Arama yapmak için gelenlerin üzerlerini aramazsanız olacağı budur.
8. Kendileri gömmediyse habercilerin girişine niçin izin verilmemiş? Yalandan kim ölmüş, sıkın bakalım palavraları, sivri zekalar. Herkesi saf sanıyorlar. Bu halk gösterecek onlara aptalı!
9. Ne ekersen onu biçersin!!!
10. - Arhadaşlar, haydin gaziya gidiyok! Hazır mısınız?
- Hazırız abey!
- Hamdiii! Bulacağımız şeyleri aldık mı?
- Aldık abey!...
11. Bu araziden mutlaka bir şey çıkacaktır. Çünkü insan kendi gömdüğünü çok kolay bulur.
12. Elleriyle koymuş gibi buluyorlar. Aslı da öyle zaten.
13. Kazın... Tam patates ekme zamanı.
14. Kemik arayacaklarına petrol arama gibi hayırlı bir iş yapsalar daha iyi olurdu. Ergenekon'un bir fiyasko olduğunu hala anlamayan az kaldı. Bu krizde boşuna masraf yapmayın.

15. Nereye ne gömersen onu çıkarırsın, fazladan bir şey çıkmaz.

16. Kendi gömdüklerini yeniden kazıp çıkartıyorlar. Güzel numara. Kazın kazın altın bulursunuz.

İhtimaller...

Şimdi, "yorum" derken ne tür bir şeyden söz ettiğimin anlaşılmasından sonra yukarıda sorduğum soruyu tekrar etmekte fayda var: *Hürriyet*'in internet sayfasındaki haberlerin altına girilen okur yorumları, *Hürriyet* okurlarının genel profilini yansıtmakta mıdır, yansıtmamakta mıdır?

Eğer yansıtıyorlarsa, *Hürriyet* gazetesinin yönetimi bu bileşimden memnun mudur? Memnun değilse, onların bu hale gelmelerinde kendilerinde herhangi bir sorumluluk görüyorlar mı?

Tersi doğruysa, yani bu yorumlar *Hürriyet* okurlarının genel profilini yansıtmıyor ise, ortaya çıkan manzaranın sorumlusu kim ya da kimlerdir? Bu "seçki"ye karar verip, *Hürriyet* okurları hakkında yanlış bir izlenim edinilmesine yol açanlar kimlerdir?

Ya da Oktay Ekşi ve Tufan Türeñç'in dediğı gibi, *Hürriyet* gazetesinin internet sitesi *Hürriyet* gazetesini bağlamamakta mıdır?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyükanıt ve Başbuğ'un konuşmalarının arasında neler oldu neler...

Alper Görmüş 01.05.2009

Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, çarşamba günü gazetecilerle gerçekleştirdiğı "iletişim toplantısı"nda, Darbe Günlükleri ve 2003-2004'teki darbe girişimleri konusunda kendisine sorulan bir soruya, selefi Yaşar Büyükanıt'ın 12 Nisan 2007'de yaptığı basın toplantısındaki sözlerini tekrarlayarak cevap verdi. Yani: "Genelkurmay arşivlerinde böyle bir belge yoktur..."

Org. Başbuğ, işte bu gerekçeye dayanarak Genelkurmay'ın, darbe iddialarıyla ilgili olarak herhangi bir soruşturma başlatmadığını söyledi; tıpkı Büyükanıt gibi.

Bir kurumun, kendisiyle ilgili bir iddia konusunda iki yıl önceki pozisyonunu sürdürebilmesinin koşulları vardır; her şeyden önce aradan geçen süre zarfında konuya ilişkin anlamlı gelişmelerin olmaması gerekir. Oysa, iki genelkurmay başkanının konuşmaları arasında neler oldu neler...

Yaşar Büyükanıt 12 nisan konuşmasını yaptığında, Darbe Günlükleri bir derginin iddiasından ibaretti. Hiç şüph

yok ki, "normal" bir ülkede, kamusal önemi apaçık böyle bir iddia, başka hiçbir şeye bakılmaksızın soruşturulur ve mutlaka bir sonuca varılır. Sonuçta ya iddianın doğru olduğuna hükmedilir ve gereken yapılır ya da iddianın "sahte, yalan" olduğuna hükmedilir ve bu durumda da iddia sahibi sorumsuzluğunun karşılığını görür.

Fakat konuyu "Türkiye standartları" çerçevesinde tartışıyorsak mesele değişir. Bu durumda, eski genelkurmay başkanının "Valla baktık arşive, hiç böyle bir şeye rastlamadık, o nedenle de soruşturma başlatmadık" gerekçesi bir dereceye kadar makbul bulunabilir. Ne var ki, iki yıl sonra, yeni genelkurmay başkanının aynı gerekçeye dayanarak soruşturma açtırmamasını, ölçümüz "Türkiye standartları" olsa bile kabul edebilmek mümkün değildir. Çünkü arada şunlar oldu:

Bir: Özden Örnek'in şikâyetiyle hakkımda "hakaret ve iftira" suçlamasıyla kamu davası açan cumhuriyet savcısı, bir yandan da *Nokta*'nın ilgili sayısını Genelkurmay Askerî Savcılığı'na gönderdi. Cumhuriyet savcısı, başvurusunda mealen, "biz bu davayı açtık ama, derginin iddiaları da ciddi, meseleyi size havale ediyoruz" diyordu.

İki: Günlüklerde "darbeyi önleyen komutan" olarak geçen dönemin genelkurmay başkanı, aradan geçen iki yılda defalarca "var da diyemem, yok da diyemem; bazı şeyler gizli kalır, belki daha sonra açıklanır" türünden açıklamalar yaptı. Daha sonra "ister sanık ister tanık olarak ifade vermeye hazır olduğunu" beyan etti ve nihayet bu gerçekleşti.

Üç: Hakkımda açılan "hakaret ve iftira" davası beraatle sonuçlandı. Davanın savcısı bile yayımlanan metinler için "görünür gerçeğe gerçeğin örtüştüğü anlaşılıyor, sanığa ispat hakkı tanınmalıdır" dedi.

Dört: Darbe Günlükleri, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en önemli davalarından birinin parçası haline geldi. Ergenekon davasının ikinci iddianamesinde, bu metinlerden "Dönemin Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek tarafından tutulduğu sabit olan günlükler" diye söz edildi.

Yani, Büyükanıt'ın konuşması sırasında bir "haber"den ibaret olan bir metin, aradan geçen iki yılda büyük bir davanın temel metinlerinden biri haline geldi. Bu noktada artık "Baktık, arşivimizde bulamadık, o nedenle soruşturma açtırmadık" gerekçesi pek naif kalıyor.

Bence argümanlarının geçersiz olduğunu İlker Başbuğ da biliyor. Konuşmasında sanki bize şöyle der gibiydi: Tamam olmuş bir şeyler, fakat bizden eski komutanlarımıza karşı soruşturma açtırmamızı beklemeyin, bunu yapamayız.

Bize gelince; biz bunu anlayabiliriz fakat kabul edemeyiz.

Gazetelerin internet sitelerinin yöneticilerini uyarıyorum: Akıllı olun!

Hürriyet'in internet sitesindeki "okur yorumları"yla ilgili olarak yazdığım yazıya gelen değerlendirmelerin sayısına çok şaşırdım, içeriklerinden çok şey öğrendim.

Yazılarıma gelen mektup sayısının ortalamasının 10 kat daha fazlasından söz ediyorum, şaşırmakta haklı

olduğumu siz de kabul edin.

İçerik meselesine gelince... Mektuplar, tahmin ettiğim gibi *Hürriyet*'in internet sitesi okurlarının, "okur yorumları"nda imzalarını gördüğümüz kişilerden ibaret olmadığını açık bir biçimde ortaya koyuyor. Yani, yazımda dile getirdiğim şıklardan ikincisi geçerli: "Bu yorumlar *Hürriyet* okurlarının genel profilini yansıtmıyor ise, ortaya çıkan manzaranın sorumlusu kim ya da kimlerdir? Bu 'seçki'ye karar verip, *Hürriyet* okurları hakkında yanlış bir izlenim edinilmesine yol açanlar kimlerdir?"

Bana gelen mektupların tümü, gazetenin internet sitesindeki haberlere yazılan "farklı görüşten" yorumların hayli keskin bir editör makasının hışmına uğradığını, bu yorum sahiplerinin öğrenilmiş bir çaresizlikle bir daha gazeteye yorum yazmadıklarını ve fakat siteden de soğuyup, postayı kestiklerini gösteriyor.

Tümünü temsilen iki örnekle yetineceğim (okurlar kusura bakmasın, biraz kısaltıyorum):

Rana Şenol'un mektubu: "*Hürriyet*'teki bazı haberlere yorum yazma teşebbüsünde bulunmuş ve her defasında yazdıklarımın çıkmadığına tanık olmuş biri olarak, orada çıkan yorumların seçmece olduğuna kanaat getirmiştım. Gerçi benim için bir testti bu. Çıkan yorumların sansürden geçip geçmediğinin testi. Yorumlarda küfretmek neredeyse serbest, ama *Hürriyet*'in genel çizgisine aykırı yorum yazdınız mı çıkmıyor. Bu işten sorumlu birinin, hangi yorumların çıkacağına, hangilerinin çıkmayacağına karar veriyor olduğuna kesinlikle eminim. Ha, genelinde okur kitlesini de yansıtıyor çıkan yorumlar, yansıtmıyor değil. Ama bizim gibi, bayıldığından değil de gündemi nasıl belirlediklerini, hangi haberi saklayıp neyi nasıl çarpıttıklarını görmek için siteye girip okuyanların yorumlarına elbette yer yok."

Salih Göncü: "'*Hürriyet* okuyucuları o yorumculardan mı ibarettir? Değilse, öbürleri nerededir?' demişsiniz. Ben düzenli bir *Hürriyet* okuyucusu olarak söyleyeyim: Diğer okuyucuların, yani oradaki haber hakkında ya da yapılan iş hakkında soru soran, kafası karışan, işin aslı öyle değildir diyen, okuma yazma bilip de düzgün bir Türkçe ile yorum yazanların yorumları yayınlanmıyor. Nereden mi biliyorum? Benim en az 10 tane yorumum yayınlanmaya uygun bulunmadı da oradan. 'Yorum' adı altında açık açık cinayeti / terörü teşvik eden yorumlar yayınlanıyor ama, 'ya kardeşim bu haberde böyle denmiş, siz de böyle bir yorum yapmışsınız ama, işin aslı öyle değil böyle bakın kaynak da bu' şeklindeki yorumlar yayınlanmıyor. İnanmıyorsanız siz kendiniz deneyin."

Sadece *Hürriyet* mi?

Okurların tespit ettiği ortak noktalardan biri eleştirel nitelikteydi: "Evet," diyordu bu okurlar, "*Hürriyet* hakkında söylediklerinizde haklısınız, fakat sağcısı-solcusu-islamcısıyla öbürleri çok mu farklı?"

Haklı bir eleştiri, fakat ben "*Hürriyet*" yazısını yazarken öbür gazetelerden hiç söz etmemekle onların böyle bir eleştiriden münezzeh olduğunu imâ etmedim. Eleştirilerimi temellendirmek için bu gazeteyi "örnek" almamın nedeni, *Hürriyet*'in "*Türkiye olduğu*" (yani yelpazenin her kanadından okurları bulunduğu) şeklindeki kışkırtıcı iddiaydı.

Gelelim başlıktaki "akıllı olun" meselesine...

İnternette birlikte bütün dünyada ve Türkiye'de okurların medya ile kurduğu ilişkide geriye dönülemez ve fakat zirve noktasına ulaşmaktan henüz çok uzak yeni bir model yerleşmeye başladı: İnteraktif ilişki...

Bu yeni modelde okurlar medya ile eski usûl pasif bir ilişki kurmayı reddediyorlar; tam tersine okuduğu

haberleri, yorumları eleştirmek, haber ve yorum süreçlerine aktif olarak katılmak istiyorlar. Gazetelerin internet sayfalarındaki "okur yorumları" müessesesi zaten bu ihtiyacı karşılamak için var. Benim, konuyu deşme çabama verilen coşkulu okur desteği, bu müessesenin düzgün, dürüst ve işlevsel bir biçimde uygulanması durumunda, bunu yapan gazetenin internet sitesinin nasıl ihya olacağını açık biçimde gösteriyor.

Önlerinde büyük bir fırsat var; benden söylemesi, akıllı olan kazanır!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beyaz Türkler'in Ordu üzerindeki "mahalle baskısı" başlıyor...

Alper Görmüş 05.05.2009

Serdar Turgut bir süredir "Beyaz Türkler" üzerine yazıyor. İyi bildiği bir çevreyi anlattığı için, yazdıklarını ilgiyle okuyorum. Bunlardan 2 Mayıs tarihli olanında "Beyaz Türkler"i "televoleci" olanlar ve olmayanlar diye ikiye ayırıyordu:

"Ben 'Beyaz Türkleri' yıllardır hep aynı cümleyle tanımladım. Meslekli, kültürlü, bilgili, birikimli ve kendi kimliğini meslek yaşamı ile belirleyen insanlardır bunlar benim için. Gayet tabii ki popüler kullanımında 'Beyaz Türk'ün ağırlıklı sadece yaşam biçimiyle tanımlanmakta olduğu bir başka tanım da var. Böyle tanımlanan 'Beyaz Türkler' sadece beş duyuları tarafından oluşturulan insanlar olarak görülüyor. Görme, işitme, tatma, koklama ve dokunma 'Beyaz Türkleri' bunlar. Sadece bu beş duyuları yaşam biçimlerini oluşturuyor. Şarap içiyorlar, aynı restoranlara gidiyorlar, modayı takip ediyorlar. Kadınıyla, erkeğiyle çapkınlar. Ve bu yaşam biçimlerini kaybedecekler diye sürekli kaygılılar gerçekten de... Bu yaşam biçimini kaybetmemek için her türlü otoriter, totaliter düzene de destek verebiliyorlar. Darbe şakşaklıkları ağırlıklı olarak da bundandır.

"Bunlar var gayet tabii ki ama bunlar 'Televoleci Beyaz Türkler.' Ama bir de hayata bakarken sadece beş duyusuyla yetinmeyen, düşünmeyi kendi hayatının merkezine koyan 'Beyaz Türkler' de var. Benim için önemli olanlar bunlar. Bu daima böyle oldu, bundan sonra da böyle olacak."

Özkök antipatisinden sonra Başbuğ antipatisi mi?

Doğrusu, Serdar Turgut'un yaptığı bu ayrımın anlamlı, kullanışlı bir ayrım olduğu hususunda kuşkularım var. Özgür düşünceyi ve ifade özgürlüğünü "hayat tarzı özgürlüğü" kadar önemseyen, hatta belki ondan dahi üstün tutan bir "Öz Beyaz Türkler" kategorisinin varlığına ben de inanıyorum, fakat bunların çok küçük bir azınlık olduğu da bir vakıa... İlaveten: "İrtica" nefreti her iki "Beyaz Türk" kesiminin ortak nefretidir ve bu ortak nefret tıpkı "televoleci" olanlar gibi olmayanları da otoriter-totaliter tehditlere karşı "şakşakçı" derekesine indirgeyebilir. Bu iki kesim arasında bu açıdan bir nitelik farkı yok, eşik farkı var. Unutmayalım, "Televoleci" olmayan "Beyaz Türkler"in en sevdiği slogan da aynıdır: "Darbeyle 20 yıl geriye gideriz, irticayla ise 100 yıl..."

2003-2004 darbe girişimlerini önleyen genelkurmay başkanı olarak öne çıkan Hilmi Özkök'e karşı bu kesimlerde beslenen antipatinin benzerinin şimdiki genelkurmay başkanı İlker Başbuğ'a karşı da oluşmaya başladığına emin olabilirsiniz... Ne zamandan beri mi? Başbuğ'un, "darbecileri ordu içinde

barındırmayacaklarını" açıklamasından sonra tabii...

Bence, ister "televoleci" olsun ister "öz" olsun, bütün "Beyaz Türkler" ordunun siyasete müdahale etmese bile edecekmiş gibi yapmasını ve siyaset kurumunun üstünde Demokles'in kılıcı gibi sallanmasını içten içe istemektedirler. Onların, genelkurmay başkanının konuşmasındaki bütün vesayetçi unsurlara rağmen sırf bu vurgu nedeniyle Başbuğ'dan soğumaya başladıklarını düşünmek hiç de yanlış olmaz.

Milliyet yazarı Can Dündar'ın 30 nisanda kaleme aldığı "Asker çekiliyor, kim geliyor" başlıklı yazı, bence bu kesimlerin duygularını pek güzel ifade ediyor.

Dündar, uçakta yan yana düştüğü ünlü bir işadamlarıyla giriştiği sohbeti anlatarak başlamış yazısına... İşadamları, son seçimlerden önce bir grup işadamlarıyla biraraya gelip, anketlerden çıkan "AK Parti yüzde 50 oy alacak" sonucunu değerlendirmişler. Dündar'ın, "İş çevrelerinde yönetici pozisyondaydı. Ergenekon'un son dalgasının dehşeti içindeydi. Cemaatçi yapılanmadan dertliydi" diye tanımladığı işadamları şöyle demiş:

"Seçimden önce işadamları aramızda toplandık. AKP'nin yüzde 50'ye çıkma ihtimalini değerlendirdik. Ben dahil toplantıdakilerin yüzde 90'ı 'Bu sonuç doğacağına, asker müdahale etsin daha iyi' dedi."

Muhtemelen "Öz Beyaz Türk" olan bu işadamları ve arkadaşlarının siyasi pozisyon olarak "darbelerlik"i seçmeleri Can Dündar'da bir rahatsızlığa yol açmış gibi görünmüyor. Yazısında onlara karşı eleştirel bir pozisyon almadığı gibi, dertlerini derdi sayan bir duyarlılık içinde görülüyor ve faturayı askere kesiyor. Yoksa ben mi yanlış anladım, gelin birlikte bakalım...

Can Dündar, işadamlarının sözlerini aktardıktan sonra bizi acele hüküm vermemeye çağırıyor ve "darbe şakşakçılığı" demeden önce "dünkü tabloya bakmamızı" istiyor. (Yazısının bu bölümünde Poyrazköy kazıları, Güneydoğu'da hayatını kaybeden 9 asker, Hikmet Sami Türk'e suikast girişimi ve 1 Mayıs öncesi gerilimi gibi olguları sıralıyor.)

Böyle bir ülkede halkın "güvenlik ihtiyacını her şeyin önüne almaması mümkün mü" sorusuyla devam eden yazının asıl derdi şu satırlarda:

"İşte bu ortamda Genelkurmay Başkanı, 'Demokrasiye bağlıyız. Farklı düşüncedekileri TSK'da barındırmayız' dedi. Bu, çok önemli bir tavır... Askerin darbe niyetine, siyasi vesayete son vereceğinin işareti... Demokrasi için gerekli adım; ama yeterli değil... Çünkü işadamlarından işçisine, işsizine kadar herkes tedirgin... Baş sıkıştığında 'Asker gelsin çözsün' refleksine alışmış bir toplumun paniğini kim yatıştırarak? Askeri vesayetin boşluğunu hangi otorite, nasıl dolduracak? Alternatifin 'cemaat' olması nasıl önlenecek?"

Benim anladığım kadarıyla bu bir yazıklandırma... En azından "olabilir ama, şimdi zamanı değil" diyen örtük bir eleştiri... Mealen "Bu insanları nasıl yüzüstü bırakıp çekilirsiniz, buna hakkınız var mı ve Beyaz Türk hassasiyeti böyleyken çekilip gidebilir misiniz" diye soran bir yazı...

Benden söylemesi: Bu türden yazılara, hatta derdini daha açık, daha net söyleyen yazılara hazırlıklı olun...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yayın yönetmeninin eşine iki tam sayfa: Bu da gazeteci nepotizmi*

Alper Görmüş 08.05.2009

Habertürk gazetesinin genel yayın yönetmeni Fatih Altaylı'nın eşi Hande Altaylı'ya, ikinci romanı "Araz"ı anlatsın diye gazetenin göbeğine tekabül eden iki tam sayfanın ayrıldığını görünce, aklımdan 15 yıl önce yaşadığım bir hikâye geçti.

"Bundan 36 yıl önce, tam olarak 5 Mayıs 1972'de, ihtimaller arasında 'masada kalmak'ın da, 'masadan kalkmak ama yataktan hiç kalkmamak'ın da bulunduğu bir bel kemiği ameliyatı geçirdim. 19 yaşındaydım. Sekiz saat süren ameliyattan saatler sonra narkozun etkisi altında gözümü ilk açtığımda ilk işim, elimi sol bacağıma götürmek oldu. Çünkü bacağım yokmuş gibi gelmişti bana. Bacağımı yokladım, gerçekten de yerinde değildi! Annemi gördüm belli belirsiz. 'Anne, bacağımı mı kestiler?' Sonra onun gülümsediğini gördüm ve tabii ki kendi algılarıma değil, onun gülümsemesine güvendim. O böyle gülebildiğine göre, demek ki bacağım yerli yerindeydi! Sonra, muhtemelen birkaç koğuştan, en sevdiğim şarkıcının, Cem Karaca'nın o güne kadar mesela Tamirci Çırağı kadar, mesela Resimdeki Gözyaşları kadar iştahla dinlemediğim şarkısının sözleri geldi kulağıma: Bugün sen çok gençsin yavrum / Hayat, ümit, neşe dolu / Mutlu günler vaat ediyor / Sana yıllar ömür boyu... Bugün bana, 'Üç dakikan var, hayatın bitiyor, hangi şarkıyı dinlemek istersin' diye sorsalar, hiç düşünmeden bu şarkıyı isterim."

Geçtiğimiz yıl, *Aktüel*'deki Cem Karaca portresi içinde anlattığım bu kişisel hikâyenin uzun versiyonunu Ağustos 1994'te, annemi kaybettikten bir hafta sonra yine *Aktüel*'de anlatmıştım. Ameliyat olduğum günü (5 Mayıs 1972) izleyen dört ay boyunca, kafam yataktan hiç kalkmamak koşuluyla yatmıştım (yastık da yasaktı) ve annem o dört ay boyunca gece gündüz başımdan hiç ayrılmamıştı. (O zamanlar devlet hastaneleri şimdiki gibi değildi, 10 kişilik bir koğuştan yatıyordum ve annem de geceleri bir sandalyede uyuyordu.)

1972'de ben 20, annem 42 yaşındaydı. 1994'te nöbet sırası bana gelmişti, bu kez de ben annemin başındaydım ve 42 yaşındaydım. Fakat benim nöbetim kısa sürdü, onu 10 gün içinde kaybettim...

O hafta derginin "editorial"i olarak aklımdan da yüreğimden de annemi yazmaktan başka bir şey geçmiyordu. Fakat nasıl yapacaktım bunu? Sonuçta kişisel bir şeydi bu. Benim için ne kadar önemli olursa olsun, bir derginin bir sayfasını anneme ayırma kararını bir türlü veremiyordum.

Derginin imtiyaz sahibi rahmetli Ercan Arıklı'ya danışmaya karar verdim. İlk sözü, "Benden izin istemiyorsun, değil mi" oldu, "bu derginin yayın yönetmeni sensin, kararları sen verirsin..." Ben, izni için değil tavsiyesi için kendisine geldiğimi söyledim. Onun, "Ben olsam, hiç düşünmeden yazardım" cevabı üzerine *Aktüel*'in o sayısının "editorial"ini anneme ayırdım.

Eşe-dosta insan, başkalarına kurt...

Böyle hisseden bir gazeteci olarak, Fatih Altaylı'nın tasarrufundan ötürü çok büyük bir şaşkınlık içindeyim. Buna nasıl karar verdiğini, kendisini buna nasıl ikna ettiğini anlamaya çalışıyorum. Galiba en iyisi, gazetecinin gazetecilik anlayışından ve yapıp ettiklerinden yola çıkmak... Belki oradan birtakım faydalı ipuçları edinebiliriz.

Fatih Altaylı, fikirleri değil kişileri “vuran”, bu tür eylemlerinde hakareti de bir âlet olarak kullanmaktan kaçınmayan bir gazeteci... Gazeteciliğinin “toyluk” ve “olgunluk” dönemlerinden hemen aklıma gelen birkaç vukuatını sayayım:

2000’li yılların başında *Radyo D*’de sunduğu “Babiâli Yokuşu” adlı programda, derslere alınmamalarını protesto eden başörtülü öğrencilere “fahişe, aşağılık şerefsizler, satanistler” diye hitap etti. Bu “haber” dolayısıyla tazminata mahkûm oldu.

Gene *Radyo D* günleri... Bu defa, askerlerin tecavüzüne uğradıklarını öne süren kadınların iddialarını dillendiren avukat Eren Keskin’i kast ederek, “Bu kadını ilk gördüğüm yerde cinsel tacizde bulunmazsam namerdim” dedi. Altaylı, bu “haber” nedeniyle de tazminata mahkûm oldu. Hatta geçtiğimiz yıl, “tazminattan doğan borcunu ödemediği” gerekçesiyle yurtdışına çıkmak isterken havaalanından geri döndürüldü. (Google’a girin, “Fatih Altaylı” ve “tazminat” kelimelerini birlikte taratın, başka malzemeler de bulacaksınız.)

Altaylı’nın en taze vukuatını da bileceksiniz... Silahlı Kuvvetler’le ilgili eleştirel bir yazı kaleme alan Gülay Göktürk’e hitaben: “Ordu sizin de bacak aralarınızı koruyor...”

Fatih Altaylı’nın, tartışıklarının fikirlerinden çok kişiliklerini hedef alan bir “tarz”ının olduğunu söylemiştim. Fakat bazen bu “tarz”ın içine sığamayıp oklarını tartışıklarının yakınlarına çevirdiği de oluyor... Onlardan biri, Ali Atıf Bir’in eşi Yard. Doç Dr. Çisil Sohodol Bir, eşini her defasında “öğrencileriyle evlenmesiyle tanınan bir adam” diye tanıtan Fatih Altaylı’ya cevap yazmak lüzumunu hissetmişti:

“Ben Ali Atıf Bir ile evlendiğimde Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü’ndeki akademisyenliğimin 4. yılındaydım. Yani 4 yıldır hocaydım. Doktora eğitimime devam ediyordum ve 27 yaşındaydım. Ve Ali Atıf Bir ‘doktora’ programının bir dersinde benim hocam oldu. Oysa Sayın Altaylı, ‘öğrencileriyle evlenmeleriyle ünlü adam’ ifadesiyle sanki 17 yaşındaki bir üniversite öğrencisiyle hocası arasında uygunsuz bir durum yaşanmış gibi bir algı yaratmaya çalışıyor. Kaldı ki insanların kaç yaşında âşık olup kimlerle evleneceğine karar vermenin kimsenin üzerine vazife olmadığını düşünüyorum. (...) Sayın Altaylı’nın Ali Atıf Bir ile arasında geçen fikir tartışmaları esnasında benden kendine ait görüş ve duyguları olmayan ve hocası tarafından öğrenciyken ayartılmış bir kız çocuğuyum gibi bahsetmesini kabul etmiyor ve istemediğim halde kendimi bu tartışmaya dahil etmek durumunda hissediyorum.”

Nepotizmin asgari koşulu

Habertürk’teki, aslında hiç de fena olmayan söyleşiden (ve Hande Altaylı’nın eşini anlattığı başka söyleşilerden) çıkartıyoruz ki, Fatih Altaylı yakınlarına karşı son derece toleranslı, iyi, sakın biridir.

Yakınlarına karşı şefkatli, iyi, yardımsever, anlayışlı ve cömert olmak kolay... Marifet odur ki, başkalarına öyle davranasın... Aslında bir gazeteci için bunlar olmasa da olur, saygılı olmak yeter, fakat işte görüyoruz, o da yok.

Bu kadar açık bir nepotizm, sadece kendinden saydıklarını koruma kollama güdüsünün gelişmiş olmasıyla açıklanamaz... Kendinden saymadıklarının (eş-dost dışındakilerin) ya da fikirleri kendisinden farklı olanların eleştirilerinden etkilenmeme yeteneğinin gelişmiş olmasını da gerektirir. Fatih Altaylı’nın bu kişilerin fikirleriyle değil kişilikleriyle uğraştığını söylemiştim, dolayısıyla onların uyarılarının ve sözlerinin onun için fazla bir anlamı yok.

Uyarısıyla onu bu olmayacak tasarruftan vazgeçirecek bir kişi olabilirdi: Hande Altaylı... Fakat sonuca bakarak anlıyoruz ki, o da bu yönde hiçbir girişimde bulunmamış.

* **Nepotizm:** Eş-dost kayırmacılığı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Genç subaylar” haberinin “üretilmiş” olması ve kaynağı belirsiz haberler sorunumuz

Alper Görmüş 12.05.2009

Önce eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Salim Dervişoğlu konuştu ve *Cumhuriyet*’in ünlü “Genç subaylar rahatsız” manşetinin zamanında “provokasyon amacıyla” üretildiğini söyledi (*Yeni Şafak*, 16-17 Mart 2009). Şimdi de aynı şeyi, eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt gayet açık bir şekilde dile getirdi. Büyükanıt, 32. Gün programında ilgili soruya aynen şu karşılığı verdi:

“‘Genç subaylar rahatsız’ ibaresi üretilmiş bir haberdir, birileri tarafından enjekte edilmiş. Genelkurmay Başkanlığı üzerinde baskı yaratır mı düşüncesiyle üretilmiş bir şeydir. Tabii bunu bu kadar açık söylediğime göre itimat buyurun böyledir.”

Şimdi artık bu haberin eni, boyu, yüksekliği ve tabii ki çapı ortaya çıktığına göre, Türk basınının en kirli bölümlerinden birini oluşturan “kaynağı belirsiz haberler” sayfasını, bu en kirli satırı üzerinden biraz didikleyebiliriz.

Fakat oraya geçmeden önce, size bu yazıyı hazırlarken giriştiğim kazı çalışması sırasında karşıma çıkan komik bir bulgumu aktarmak isterim...

Google’a “Genç subaylar, kronik medya” yazdım ve karşıma, 7 Kasım 2004’te benim *Yeni Şafak*’ta kaleme aldığım (fakat zihnimden uzaklaşmış) bir yazıyla karşılaştım. O yazıdan anladım ki, bu meşhur manşet ve benzeri performans ortadayken, *Cumhuriyet*’te çıkan bir başyazıda “Hükümete yakın medya, ordu üst kademesinde çelişki yaratmaya çalışıyor” (aynen böyle) diye suçlanıyormuş. Hatta ve hatta *Hürriyet*’çiler bile bu muhteşem zeytinyağı tavrına sinirlenip, gazetelerinin “Ankara kulisi” tadındaki bir bölümünde “Genç subaylar” manşetini hatırlatarak “Bu işi asıl siz yapıyorsunuz” diye isyan etmişler.

Şimdi, Balbay Günlükleri’nden sonra *Cumhuriyet*’in o başyazısı iyice pespaye bir sadâ veriyor. Düşünün; bir yanda İlhan Abi, Şener Eruygur’la iş pişiriyor, Balbay not tutuyor, gazetelerine dönünce de “Hükümete yakın medya, ordu üst kademesinde çelişki yaratmaya çalışıyor” diye başyazı döşeniyorlar...

Bilin bakalım, o başyazıda kullanılan edebi sanata ne ad verilir?

Yoksa, yoksa, tümüyle “fabrikasyon” mu?

32. Gün’de Mehmet Ali Birand, haberin “TSK içinden birileri tarafından” mı “enjekte edildiği”ni soruyor... Cevap şöyle: “Hayır... Sadece bu kadarını söylüyorum ama enjekte edilmiştir.”

Bu cevapta, haberin herhangi bir kaynağının olmayabileceği, tersine tümüyle “fabrikasyon” olabileceği yönünde güçlü bir ima var. Böyle bir şey olabilir mi? Ben, bilhassa “Ankara gazeteciliği”nin “asker haberciliği” varyantının zaman zaman buna dahi tevessül edebileceğinden hep kuşkulandım. Fakat kaynağı açıklanmamış haberler meselesinde bunun bir istisnadan öteye gittiğini düşünmüyorum. Buradaki asıl sorun şudur: Gerçekle bir kaynak vardır, gazeteci onun ilettiği enformasyonun “eksiklik”ten “yalan” a uzanan bir dizi defoyla malû olduğunu bilir ve buna rağmen o enformasyonu haberleştirir; çünkü haber militan gazetecimizin de içinde bulunduğu “mücadele”nin ihtiyaçlarıyla uyum içindedir. Kaynağı açıklanmamış haberler konusundaki bu “asıl sorun”u önceki yazılarımdan birinde şöyle izah etmiştim:

“Türk gazeteciliğinin en sorunlu pratiklerinden biri, birtakım ‘ciddi’ kaynakların dezenformasyon amacıyla gazetecilerin kulaklarına fısıldadıkları sözde bilgilerin, gazeteciler tarafından hiç sorgulanmaksızın okurların üzerine boca edilmesidir. Aktarılan bilginin gerçekle bir ilgisinin bulunmadığının ortaya çıkması durumunda ileri sürülen standart gazeteci savunması da çok can sıkıcıdır: ‘Beni niye eleştiriyorsunuz ki, yazdıklarımı kafadan atmadım, kaynağım söyledi, ben de yazdım...’ Gazeteciler üzerinden ortalığa dezenformasyon yaymak isteyen kaynaklar iki şeyi çok iyi bilir... Bir: Bilirler ki, Türk gazetecileri çoğunlukla duydukları ilginç ‘bilgileri’ soruşturmak eğiliminde değildir. İki: Bilirler ki, gerçek çok kısa bir süre içinde ortaya çıksa bile, dezenformasyonun ilk etkisi yapacağını yapar, yalanlamalar pek bir işe yaramaz.

“Fakat şu da var: Bir şeyin suyunu çıkarırsanız, zamanla o şeyin etkisi de azalır. Türkiye’de bu ‘teknik’ o kadar çok kullanıldı ki, etkisi hayli azaldı. İşte bu nedenle dezenformasyon kaynakları, yaymak istedikleri bilgileri itibarlı gazeteciler üzerinden yaymak isterler. Toplumun, hakkında şöyle düşüneceği gazeteciler üzerinden: Bu gazeteci bu bilgiye yer verdiğine göre başka bilgileri de olsa gerek... O mutlaka kendisine iletilen bu bilgiyi deşmiş, inandırıcı bulmuştur, yoksa yayımlamazdı...”

Eğer siz bu genel yaklaşıma itiraz ederseniz; “Genç subaylar” manşetinin “uyanık” kaynakların “saf ve iyiniyetli” gazetecileri aldatması genel şablonuna uymadığını, burada çok daha “organize işler” bulunduğunu söylerseniz haklı olursunuz... Ben eski yazılarımdan yaptığım bu alıntıyı, “kaynağı açıklanmamış haberler” sorunuza genel bir çerçeve olsun diye aktardım. Benim “Genç subaylar” manşetiyle ilgili nihai kanaatim, bu haberin, “mücadele”nin bir parçası olan “militan” gazetecilerin bile isteye dezenformasyona uğraması pratiğinin en cüretli örneği olduğu şeklindedir. Ben bu pratiğe uzun yıllardır “gönüllü dezenformasyon” diyorum.

Okay Gönensin’in naif beklentisi

Meselenin, *Vatan* yazarı Okay Gönensin’in (9 Mayıs) işaret ettiği bir boyutu daha var. Gönensin’e göre, Yaşar Büyükanıt’ın “Genç subaylar” haberiyle ilgili açıklaması, Ergenekon’un “tümüyle komplo” olduğuna inananlar üzerinde dönüştürücü bir etki yapabilir... Şöyle diyor:

“Eski Genelkurmay Başkanı Büyükanıt’ın bu sözü, davası görülmekte olan ‘Ergenekon’un hâlâ tümüyle ‘komplo’ olduğunu düşünenleri herhalde bu kanaatlerini bir daha gözden geçirmeye yöneltecektir. Ankara’daki çalkantılı günlerde iki genelkurmay başkanının, Hilmi Özkök ve Yaşar Büyükanıt’ın askerî müdahale isteyenlere karşı durdukları, bu nedenle de yıpratma kampanyalarının hedefi oldukları iyice ortaya çıkıyor.

“‘Genç subaylar rahatsız’ haberinin Silahlı Kuvvetler’in tepesine yönelik bir mesaj ve baskı unsuru olarak üretilmiş bir haber olduğunu savunanlar haklı çıktı. Maalesef bu haberin ‘üretiminde’ şu anda tutuklu bulunan bir meslektaşımız başrolü oynamış ve bunu kendi günlüklerinde de kayıt altına almıştır. (...) Ergenekon soruşturmasının tümüyle komplo olduğunu düşünenler Büyükanıt’ın sözlerini tekrar tekrar okumalıdır. Bir önceki Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök’ün savcıya verdiği ifade öğrenildiğinde kuşkusuz birçok soru daha ortadan kalkacaktır.”

Bence, çok iyi niyetli, çok naif beklentiler bunlar...

Bu türden beklentiler, “Ergenekon davası durdurulsun, yargılanan yurtseverlere özgürlük” sloganlarını atanların gerçekte darbelere karşı oldukları, fakat 2003-2004’teki iddiaları inandırıcı bulmadıkları için böyle sloganlar attıkları varsayımına dayanıyor. Ve daha güçlü kanıtlar gösterilirse onların da “Darbeciler cezalandırılsın” deyip Ergenekon saflarını terk edeceklerine inanılıyor.

Bu varsayım yanlıştır, dolayısıyla oradan üretilen iyiniyetli beklentiler de temelsizdir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Altaylı’nın gazetesinde Darbe Günlükleri ile karşılaşmak...

Alper Görmüş 15.05.2009

Habertürk gazetesinin genel yayın yönetmeni Fatih Altaylı dört gün boyunca (8, 9, 10 ve 11 Mayıs) Ergenekon davasının 2. iddianamesinde yer alan bazı belgeleri aktarıp yorumladı, hem de manşetten... Altaylı, bu belgeleri aktardıktan sonra, bunları Darbe Günlükleri’ndeki bazı bölümlerle karşılaştırarak 2003-2004’teki darbe girişimlerinin ciddiyetini okurlarıyla paylaştı. Demem o ki, Altaylı Darbe Günlükleri’ne “sahih belge” muamelesi yapıyor artık, eski alaylı üslubundan ise eser yok.

Burada, *Habertürk* gazetesinin dört günlük yayınıni özetlemem mümkün değil... Fakat son günkü, manşetten girilip göbekteki iki sayfanın tümüne yayılan “Darbe toplantısında kim ne dedi?” başlıklı habere kısaca değinmeliyim... Sözü edilen “darbe toplantısı”, Günlükler’in 3 Aralık 2003 tarihli bölümünde anlatılan Yüksek Askeri Şûra’ya hazırlık toplantısı... Notlarda, toplantıya katılan kuvvet komutanları ve öbür generallerin hükümete müdahale konusunda anlaştıkları yazıyordu. Bu bölümde dikkati çeken bir nokta, her komutanın ne dediğinin özetlenmiş bir biçimde aktarılmasıydı. Hatta bazı “külyutmaz” “yorumcular, “Özden Örnek toplantıya teyp sokmuş herhalde ki, her komutanın tek tek ne konuştuğunu günlüklerine alabilmiş” türünden değerlendirmeler bile yapmışlardı. *Habertürk*’teki haber, bu yorumcuların canını sıkacak türdendi:

“Örnek’in YAŞ hazırlık toplantısında geçtiğini yazdığı konuşmalar Org. Şener Eruygur’dan ele geçirilen belgelerde de aynı metinle yer alıyor. Komutanların konuşmalarının Ersöz’ün ekibi tarafından toplantı sonrası

deşifre edilerek bilgi notu şeklinde dağıtıldığı ve Örnek'in günlüklerinde de aynı notlardan aktarıldığı anlaşılıyor."

Fatih Altaylı'nın ek klasörlerdeki bu belgeyi fark edip Darbe Günlükleri'yle karşılaştırması, bence dört günlük gazetecilik faaliyetinin en önemli parçası. Çünkü bu "komutanlar toplantısı", daha önce defalarca yazdığım gibi Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümü ve bu belgeyle o toplantının yapılıp komutanların aynen öyle konuştukları bir kez daha kanıtlanmış oluyor.

Haberi özetleme faslını bitirmeden önce, bu toplantıyla ilgili olarak daha önce dikkatinizi çektiğim bir noktayı bir kez daha hatırlatmak istiyorum: Hurşit Tolon, tutuklandığı gün mahkemede verdiği ifadede, "Günlükler'i neden tekzip etmediniz" sorusuna "Çünkü benimle ilgili bölümler doğrudur" cevabını vermişti. Tolon böylece 3 aralıktaki "darbe toplantısı"nı teyid etmiş oluyordu ki, bunu neden yaptığını anlamak hiç kolay değildi. Tahminimi yazmıştım: Bence, suç teşkil ettiği apaçık bir toplantıyı doğrulayarak, o toplantıda bulunan ve bugün orduda muvazzaf görev yapan generallere bir uyarıydı o kabul.

Hangi yollardan yürüyerek buraya geldi?

Altaylı'nın geldiği nokta tabii ki memnuniyet verici, fakat bu sonuç, buraya gelene kadar hangi yollardan geçtiği konusunda bir hafıza tazelemesi yapmamıza engel değil.

Altaylı, dört günlük toparlamasıyla ilgili olarak şöyle diyor: "Ben ne bu belgelerde yazanlar doğrudur diyebilirim, ne aksini iddia edebilirim. Buna karar verecek olan elbette ki, yargıdır. Benim işim sizin yorumunuzu yapabilmeniz için bir ışık yakmak ve ortalığı bir nebze de olsa aydınlatabilmek."

Bir gazetecinin görevi ve kamusal sorumluluğu bundan iyi anlatılamazdı doğrusu (hakikaten). İyi de, Darbe Günlükleri'ni *Nokta*'da yayımladıktan sonra içeriği tastamam böyle olan açıklamalar yaptığımda Fatih Altaylı ne diyordu acaba? Bugüne kadar bu çerçevede nasıl bir mesai sergilemişti?

Hep söyledim, bir daha söyleyeyim: *Nokta*'nın haberi de bütün haberler gibi bir "iddia"dan ibaretti. Bu iddianın uydurma mı, yoksa gerçek mi olduğu ancak düzgün bir yargı süreci neticesinde ortaya çıkarılabilirdi ve ben baştan itibaren sadece bunu istedim.

Yine: Meslektaşlarımızın, *Nokta*'nın yayımladığı belgeye kuşkuyla bakma haklarının olduğunu her zaman söyledim. Yanlış olan, daha baştan Darbe Günlükleri'nin "sahte" olduğunu öne sürmekti. Bunun en "hard" versiyonunun altında Ertuğrul Özkök'ün imzasının olduğunu biliyorsunuz...

Bazı gazeteciler ise Özkök gibi kafadan "sahte" demeseler de, yayımlanan metinlere gazeteci kuşkuculuğuyla ve gerçeği arama kaygısıyla yaklaşmadılar. Tersine, gerçeğin *Nokta*'nın iddia ettiği gibi olmadığını kanıtlamak için tek yanlı bir çabanın içine girdiler. Dezenformasyon kaynakları bu türden gazetecileri sezer ve onlara bazı "haber yemleri" atar. Fatih Altaylı işte bu ikinci grup gazeteciler arasında yer alıyordu ve dezenformasyonun beyleri bu fırsatı kaçırmadılar.

Altaylı, 2008 Temmuz'unda kaleme aldığı bir dizi "Özden Örnek ve Darbe Günlükleri" yazısını bu kaynaklara dayanarak kaleme aldı. Şimdi gelin o günlere gidelim ve görelim bakalım dezenformasyon beyleri ağlarını nasıl örmüş (Fatih Altaylı'nın 15 Temmuz 2008 tarihli yazısından):

“Bir kaç gün önce önemli, yüksek rütbeli bir komutan ziyaretime geldi. Kendisi adına çok önemli bilgileri bana ulaştıracak bir başka yüksek rütbeli askerle görüşüp görüşemeyeceğimi sordu. ‘Görüşürüm’ dedim. ‘Vereceği bilgiler önemlidir. Dikkate almanızı tavsiye ederim’ dedi. Daha sonra söz konusu kişiyle buluştuk. O da hayli önemli bir isimdi. İlginç olaylar anlattı. Anlatılanların bir bölümü Emekli Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek’le ilgiliydi.”

Kaynağı, şöyle diyor Altaylı’ya:

“Şu kadarını söyleyeyim. Özden Örnek hayatında bir gün bile günlük tutmadı.

(...) Bakın günlük tutmak bir alışkanlıktır. Günlük tutanlar sürekli tutarlar. Bir süre tutup bırakmazlar. Özden Örnek Paşa’nın günlükleri diye yayınlananlar sadece belirli, kısa sayılabilecek bir dönemi kapsıyor. Çünkü bunlar günlük değil.”

Kaynak, bundan sonrasında her şeyin Özden Örnek’in komutanları kendi evine çağırmasıyla başladığını, onun bütün konuşmaları banta kaydettiğini ve sonra da bunları yazdığını anlatıyor. Yani her şey, Şener Eruygur’un değil de onun başının altından çıkmış. Zaten Eruygur’un adı bile geçmiyor konuşmada.

Konuşma ilerledikçe tuhaf noktalara varıyor ve Altaylı’nın okurları kendilerini birden bire bu metinleri Özden Örnek’in oğlu Burak Örnek’in “AKP’ye yakın birilerine” sızdırma ihtimaliyle karşı karşıya buluyor.

Altaylı’nın bir önceki yazısının Özden Örnek’in öbür oğlu Tolga’nın, filmlerini “hükümete yakın şirketlerin (de) desteğiyle çektiği iddiası üzerine kurulduğunu hatırladığımızda mesele yerine oturuyor, okurun kafası şu türden sorulara açılıyor: Özden Örnek hükümete yakın biri olabilir mi? Komutanları bu nedenle kıskırtmış olabilir mi?

Fatih Altaylı geçen yaz bu türden komplo teorileriyle ortalığı karıştırıp, yazısının altına çok sayıda “belliydi zaten, çıkıyor işte ortaya” mektupları alırken ne umuyordu sizce? Gerçeğin ortaya çıkarılmasını mı? Hiç zannetmiyorum.

Bugün mızrak çuvala sığmayınca, “Habertürk soruyor: Komutanlar kendilerine atfedilen bu konuşmaları kabul ediyor mu?” diye efelenmek kolay.

Yine de teşekkür ederiz, fakat işin evveliyatını da bilelim...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bilge Köyü’nün seilmeyenleri: Katliamcılar ve gazeteciler!

Nokta'nın uzun hayatının son döneminin sadece Darbe Günlükleri'yle hatırlanmasının "haksız" bir tarafı da var: Çünkü Nokta, pek çok bakımdan söz edilmeyi hak eden bir dergiydi ve bütün bu özellikler Darbe Günlükleri'nin ağırlığı altında ezilip gitti. Bana sorarsanız, derginin alamet-i fârikası, ülkenin "önemsiz" ama "değerli" insanlarını sayfalar boyunca tanıtmaları ve sözü onlara vermesiydi.

Nokta'da bu işi İrfan Aktan üstlenmişti. İrfan, gazetelerde birkaç paragrafla söz edilen kimi insanların peşine düşer, onlarla uzun söyleşiler gerçekleştirir, biz de söyleşilere 8-10 sayfa ayırırdık. Onunla konuşmalarımızdan biliyorum, bu mesaisinde en büyük engeli, kendisinden önce o insanlarla konuşan gazetecilerdi; söyleşiye başlamadan önce onların yarattığı tahribatı gidermeye çalışır, konuşacağı insanların güvenini kazanırdı. Bilge Köyü'ndeki katliamın gazete ve televizyonlardaki yansıtılış biçimini izleyince aklıma İrfan'la o konuşmalarımız geldi ve kendisinden bu defa Türkiye'nin gördüğü en dehşet verici katliamdan yola çıkarak gazeteci izlenimlerini yazmasını istedim. İşte İrfan Aktan'ın izlenimleri...

***

Biz gazeteciler yaptığımız haberler üzerinden iletişim kuramcılar, akademisyenler ve medya eleştirmenleri tarafından "izleniyoruz" ama haber üretme sürecimize tanıklık edilmediği için, bu süreçte yaptığımız çirkinlikleri kimse bilmiyor. Oysa gazeteci sadece mevkuteye yansıyan metinle veya ekrana yansıyan görüntüyle değerlendirilip eleştirilirse, gazetecilerin pek çok günahı hasıraltı edilmiş olur. Nihayetinde hakkında haber yaptıklarımızın, –özellikle de toplumun alt tabakasındaki insanların- kendilerini ifade etme araçlarına ulaşmaları için biz muhabirlerin kapısını çalmak dışında pek şansları yok. Peki, doğrudan biz onların hayatlarıyla oynuyorsak, haber "üretmek" adına onları rencide ediyorsak, her türlü yolu mubah görüyorsak; bu insanlar hayatlarıyla oynadığımızı medya aracılığıyla nasıl duyurabilirler? Doğrusu, kendi günahlarımızı saklayarak kendimizi toplumun "aynası", "dördüncü güç" "nesnellik" (bu nesnellik meselesi oldukça problemlidir, aşağıda buna da değinmek istiyorum) gibi klişelerle daha fazla aklamayı sürdürmemiz mümkün görünmüyor. Çünkü toplum giderek biz gazetecilere karşı kapılarını kapatmaya başlıyor. Tıpkı Bilge Köyü'nün hayatta kalan fertlerinin, olayın üçüncü gününden itibaren gazetecilere bilgi vermeyi neredeyse tamamen kesmesi gibi...

Malum olaydan üç gün sonra Bilge Köyü'nde kurulmuş olan taziye çadırının arkasında çömelmiş, yakınlarının çoğunu kaybeden Ferhat Çelebi'yle enteresan bir şekilde katliamı değil gazeteciliği konuşuyoruz! Ferhat, gazetecilerin neden bu olayın arkasında bir kadın meselesi aradıklarını anlamadığını söylüyor ve şu soruyu soruyor: "Yalan yazdığınız zaman daha fazla mı para alıyorsunuz?" Yaklaşık iki saat konuştuğumuz Ferhat'tan katliamın arkaplanı hakkında bilgiler almaya çalışırken, o bana köylü "saflığıyla" gazetecilik ahlakı üzerine sorular soruyordu. Haber kaynağım Ferhat'la aramızdaki bilgi alan-bilgi veren ilişkisi tersyüz oluyor; "haber kaynağımın" altında ezildikçe eziliyordum. Alttan alta aramızda inanılmaz bir hesaplaşma yaşıyordum. Delikanlı, açıkça pazarlık yapıyordu: "Sana anlatacaklarımı çarpıtmayacağını, yalan yazmayacağını bana garanti eder misin?" Ferhat, bize vereceği bilgilerin kendisine bir faydası dokunup dokunmayacağını merak dahi etmiyordu. Taziye çadırından yansıyan ışığın gözlerinde patladığı Ferhat, gözlerimin içine bakarak şunu söylüyordu adeta: "Mağdurum ama gazetecilere muhtaç değilim!"

İtiraf etmeliyim ki, Bilge Köyü'nde bir mezara kapaklanmış yarı baygın haldeki kadına bir muhabir arkadaşımızın soğukkanlılıkla "Şih Mehmet'in karısının başkasından hamile olduğu söyleniyor, bu doğru mu?" diye sorduğu an, kusmamak için kendimi zor tuttum. Kadıncağız, yalvarırcasına "artık konuşacak halim yok" diyor, tekrar başını toprağa dayıyordu. Muhabir arkadaşımız ise kadıncağızın başında pineklemeye devam ediyordu...

Peki, başka türlü bir gazetecilik, habercilik yapılamaz mı? İnanılmaz bir katliama tanıklık etmiş olan bir çocuğun eline bir gazetecinin, üç-beş kuruş para tıktırıp konuşturmaya çalıştığı söyleniyor! Böyle bir muameleyle karşılaşan Bilgelilerin kırılan onurunu da geçtim, bir daha “haber” vermesi nasıl mümkün olacak? Taziye çadırının yirmi metre ötesinde bir küme halinde bulunan ve kahkahalarla gülen gazeteci arkadaşlarımız, nesnellikten, objektif olmaktan bunu mu anlıyorlar: Katliamlar yapılır, insanlar ölür ama ben olaya “dışarıdan” bakan “objektif” bakışlı insan olarak gülüp eğlenmeye devam ederim! Bu mudur yani!

Pratikte iki tür gazetecilik yapıyoruz Türkiye’de. Kimi gazeteci arkadaşlarımız daha “derin” bilgilere, bulgulara ulaşmak için bizim gibi “sıradan” gazetecilerin ulaşamayacağı kaynaklardan beslenerek toplumu bilgilendirmeye çalışıyor. Haber kaynağı-muhabir ilişkisinin en çetrefilli olduğu, muhabirin her daim dikkatli davranması gerektiği bir alandır bu. Türkiye’de bunu başarıyla yapan gazeteciler var ama elindeki “derin” bilgileri, haber kaynağının yönlendirmesiyle şekillendirerek yayınlayan anaakım medya mensupları da var. Bu haberciliğe de çoğunlukla “nesnel, objektif habercilik” deniyor.

Öbür türlü gazeteciliği (“basit gazetecilik” diyelim buna) ise bizim gibi “serbest” gazeteciler veya dergiciler yapmaya çalışıyor. Gözlem ve mülakatlar sonucu elde edilen bilgileri süzüp bir tür analitik habercilik yaparken, haber kaynağına tabi kalmamaya çalışmak, nereden bakarsanız bakın, muhabirin daha az stresle haberi kotarmasını sağlıyor. Bu açıdan daha kolay bir gazetecilik yaptığımız doğru. Günlük gazetelerden ziyade haftalık ve aylık dergilerde yaptığımız bu gazetecilik, ne yazık ki giderek öbür haberciliğin gölgesinde kalıyor. Çünkü topluma “flaş” bilgiler aktarmıyor; herkesin bildiği haberlerin arkaplanını irdelemeye, bir analiz yapmaya, mümkünse karanlıkta kalmış yönlerini veya “nesnel” habercilerin zamanla yarışırken gözden kaçırdığı, bazen kamuoyunun dikkatini çekmek için çarpıttığı, çoğunlukla dramatize ettiği yönleri hakiki gerçeklikle karşılaştırıp yeniden yorumlamaya çalışıyoruz.

Dolayısıyla elbette işimiz daha kolay.

Ne var ki, *Express*, *Nokta*, *Aktüel* ve *Newsweek* Türkiye gibi dergiler için haber yapmaya giderken önümdeki en büyük engelin, daha önce aynı konuyu “duyuran”, “ifşa eden” gazetecilerin arkalarında bıraktığı enkaz olduğunu itiraf etmeliyim. Yıllardır gazetecilik yapıyorum ama henüz kimsenin duymadığı, hakkında hiç yazılmamış bir haberi duyurduğumu hatırlamıyorum. Yaptığımız habercilik çok basit: Bir adam ailesinden sekiz kişiyi öldürüyor, bu haber hemen yerel medya ve ajanslar aracılığıyla kamuoyuna yansıyor, konu bir-iki gün yazılıp çiziliyor ve daha sonra biz atlayıp olay mahalline gidiyor ve katliam hakkında yazılıp çizilenlerin ne kadar doğru olduğunu irdeliyor, hikâyeyi arkaplanını irdelleyerek daha kapsamlı biçimde anlatmaya çalışıyoruz. Doğrusu buna benzer yüzlerce habere gittiğim halde, ilk duyurulduğundaki bilgileri kusursuz biçimde teyit ettiğimi hatırlamıyorum. Her defasında bir çarpıtma yapıldığı için, olayın ardından gazetecilere içlerini dökmüş olanlar, yazılanlarla anlattıkları arasında paralellik, hakiki gerçeklikle örtüşen ifadeler bulamadıkları için gazetecilerden tiksiniş oluyorlar. Habere gidince en büyük mücadelemiz, haber kaynağını, hakkında yalan yanlış yazmayacağımıza, mesele çok boyutluysa tek bir boyuta indirgemeyeceğimize ikna etmek için veriyoruz. Ancak Bilge Köyü’nde tekrar gördüm ki, artık “nesnel haberci” arkadaşlarımızın yarattığı tahribat, olaylar hakkında bilgi toplamamıza fazlasıyla mani oluyor. Bilge Köyü’nde maktul yakınları, köye gelen tüm konuklara inanılmaz bir misafirperverlikle yaklaşıyor, acılarına rağmen bu fedakârlıktan ödün vermiyorlar. Ama köyde hakkında kötü konuşulan sadece iki kesim var: Katliamı yapanlar ve katliamı daha da “çekici” kılmak için spekülâtif bilgilerin peşinde koşan gazeteciler... Peki, ne adına? Toplumu bilgilendirmek, olayın aydınlatılması için hakikati irdelemek adına mı? Elbette hayır. O yüzden Bilge Köyü’nden döndüğümünden beri kafamda Doğan Tılıç’ın meşhur cümlesi dolanıyor: Utanıyorum ama gazeteciyim!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Zır Atatürkçülük” haberlerinin medyadaki “objektif” sunumu üstüne...

Alper Görmüş 22.05.2009

Ben haberi ilk olarak *Milliyet* gazetesinin internet sitesinden okudum. Başlık, “Açıköğretim Lisesi Sınavı’nda ‘Atatürk’ skandalı...” diye atılmıştı. Başlıktan, biraz sonra okumaya başlayacağım haberin gerçek bir “skandal” mı, yoksa yeni bir “zır Atatürkçülük” paranoyası mı olduğunu bilemedim...

Haberin sunuluş biçimi, gazetenin gerçek bir skandalla karşı karşıya olduğumuza inandığını söylüyordu bize... Başlığın, okurları biraz olsun dikkatli olmaya çağıran bir tonda olmasını isteselerdi, başvurabilecekleri birkaç yol vardı çünkü: Hiç değilse “iddia” gibi bir kelime kullanabilirlerdi...

“Peki,” diyebilirsiniz, “madem gazete bu derece kesin bir dille vermiş başlığı, siz neden bunun bir ‘zır Atatürkçülük’ paranoyası olabileceğini düşündünüz ki?..”

Düşündüm, çünkü, ben bizim gazetelerimizdeki bu türden “skandal olmayan skandal” haberleri okuya okuya şerbetlendim. İşte bu nedenle, uzun bir zamandan beri başlıkta ne kadar kesin bir dil kullanırlarsa kullansınlar, haberi okumaya başlamadan önce “acaba” diyorum. (Benim bu fasıldan başlıklar arasındaki favorim, 2003’te *Cumhuriyet*’te gördüğüm “Üstü örtülü içki yasağı” başlığıdır. Bursa Valiliği’nde düzenlenen Cumhuriyet Bayramı kutlamalarına ilişkin haber, AK Parti iktidarı altında kutlanan ilk Cumhuriyet Bayramı’nın öncekilerden “farkını” anlatıyordu. Önceki kokteyllerde garsonlar içkileri tepsilerle konukların arasında dolaştırıyorlarmış, oysa bu defa içkiler L şeklinde dizilmiş masaların üzerine yerleştirilmişti ve içki almak isteyen konuklar masalara gitmek zorunda kalıyorlardı. “Üstü örtülü içki yasağı” buydu işte...)

Dediğim gibi, bu türden haberlerle şerbetlenmiş biri olarak, *Milliyet*’in “Açıköğretim Lisesi Sınavı’nda ‘Atatürk’ skandalı...” başlıklı haberini de kuşkuyla okumaya başladım. Şöyle deniyordu haberde:

“Eğitim-İş Genel Başkanı Yüksel Adıbelli, 16 Mayıs’ta yapılan Açık Öğretim Lisesi Sınavı’ndan Atatürk’e yönelik ağır hakaret bulunan bir soru olduğunu öne sürdü. Adıbelli, söz konusu soruyu skandal olarak nitelendirdi.”

Haber, Yüksel Adıbelli’nin, “skandal” soruyu ve cevap şıklarını da içeren şu celallenmesiyle sürüyor ve bitiyordu:

“Kitapçıkta, ‘Aşağıdakilerden hangisi Atatürk’ün kişisel özelliklerinden biridir?’ a) Hayalperest oluşu, b) Maceracı oluşu, c) Mantıklı oluşu, d) Mandacı oluşu şeklinde yer almıştır. Bu sıfatların Türk ulusunun makus talihini yenmenin ötesinde bütün mazlum ulusların idolü haline gelmiş bir kahramanın adıyla birlikte anılmasını, cehaletin doruğu olarak değerlendiriyoruz. (...) Böyle bir soruyu hazırlayan, denetleyen ve bu ulusun gençlerinin önüne koyma aymazlığını gösterenleri kınıyor, Cumhuriyetin savcılarını bu konuda sorumluluğu olanlarla ilgili olarak göreve çağırıyoruz.”

“Objektif sunum” marifetiyle manipölasyon...

Gazetecilikte “objektif sunum”, kabaca, habere hiçbir yorum katmadan aktarmak anlamına geliyor; anlatılan şeyin bir tür fotoğrafını çekmek ve sonra da onu hiçbir rötuşa tâbi tutmadan yayımlamak gibi bir şey yani...

Okuru manipöle etmekten en uzak gazetecilik tarzıymış gibi görünse de, bu “tarz”, bilhassa birilerinin kanaat bildirimine dayanan haberlerde son derece manipölatif bir işlev görebilir. Diyelim gazeteci, kamuoyunun “oy”unu belli bir yönde oluşturmak istiyor... Yapacağı iş, o yönde değerlendirme yapacak bir haber kaynağı bulmak ve o değerlendirmelerin esas alınacağı bir haber hazırlamaktır. Haberin, “benim görevim manipölasyon” diye bağırmasının hiçbir önemi yoktur. Gazeteci böyle bir suçlamayla karşılaştığında haberinin “objektif” olduğunu, kaynağı ne dediyse onu yazdığını söyleyecek ve işin içinden çıkacaktır.

Bazen de hiç haber “üretme”ye gerek kalmaz, kamuoyunu gazetenin “oyu” doğrultusunda şekillendirme potansiyeli taşıyan bir haber, yazışları masasının üzerine düşüverir. Fakat bu özelliği haiz haberlerden bir bölümü kendi içinde ciddi zafiyetler taşıyabilir. Mesela, incelemekte olduğumuz örnekte olduğu gibi, ilk bakışta “işe yarar” gibi görünse de gerçekte bir fiske de yıkılacak kadar zayıf olabilir bu haberler. Fakat yine de çoğunlukla sayfalara buyur edilirler. Gazeteci böyle yaparken iki güvenceye sığınır:

Birincisi: Çoğu okurların haberleri başlık ve spotlardan okuduklarını bilir. Demek ki, başlık ve spotlar inandırıcı bir şekilde ve “kesin” bir dille sunulursa, birçok okurun haberi okumayı o noktada kesmesi umulabilir. (*Milliyet*’in haberini aktarmıştım, *Hürriyet*’in başlık-spotunu da aktarayım: “MEB’den ‘Atatürk’ sorusunu inceleme / MEB, Açık Öğretim Sınavı’nda Atatürk’e yönelik bir soruda ‘hayalperest, maceracı sözlerinin bulunmasına yönelik inceleme başlattı’)

İkincisi: Haberin tamamını okuyup da başlık-spotla haberin ayrı baş çektiklerine “uyanacak” okurların çok önemli bir bölümünün, bu türden “beyaz çarpıtma”ları hoşgörüyü karşılayacağına inanılır; ki doğrudur. Aşırı ölçüde kutuplaşmış politik ortamlarda gazete okurları hakikatin değil –gerçek olmasa da- yüreklerini soğutacak haberlerin peşinden gider.

Ve nihayet bu “güvenceler”e takılmayıp, “bana aptal muamelesi yapmayın!” diyecek okurlar için de “objektif gazetecilik” gerekçesi öne sürölür: “Fakat bunu biz uydurmadık ki, biz habere hiçbir şey katmadık ki, biz haberin fotoğrafını çektik sadece ve bir kişinin söylediklerini aktarmaktan başka bir şey yapmadık.”

“Objektif sunum”un sonuçları

Şimdi gelin, bu mekanizmanın güzelce işlediğini gösteren bir “sağlama” yapalım ve benim son zamanlarda giderek daha çok ısındığım bir spora, “okur yorumları arasında sörf yapma” sporuna başvuralım...

Yalnız bu defa tam döküm veremeyeceğim, özet geçeceğim... *Hürriyet* ve *Milliyet*’teki haberlerin altına girilen okur yorumlarının kabaca yüzde 80’i şu tattaydı:

“Böyle bir soruyu sormak cesaret ister. Demek ki oraya kadar ulaştıklarını düşünüyorlar. Bu noktanın ister demokrasi treninin son durağı olduğunu düşünün... İsterseniz son hamleyi yapmak için kadrolaşmanın yeterli görüldüğünü... Atatürk devrim, ilke ve aydınlanması sonsuza dek yaşayacaktır.” (*Hürriyet*’ten)

“Atatürk’e düşman olanlara bakın, hepsi muhafazakâr insanlardır... Sen hem bu ülkede dinini istediğin gibi yaşayacaksın, hem namazını kılacaksın, hem de bu ülkeyi kurtarana düşmanlık besleyeceksin... yok öyle...”
(*Milliyet*’ten)

İnanmayacaksınız ama, başlığında “iddia” kelimesini kullanarak okurlarını biraz sonra okuyacakları haber konusunda dikkatli olmaya davet eden *Radikal* gazetesinin okurları bile fena değildi... Tek fark, “Ne bu ya; şaka mı, haber mi” diyenlerle “Kahrolsun Atatürk düşmanları” diyenlerin sayılarının aşağı yukarı aynı oranda olmasıydı. İmlası ve dili son derece düzgün bir *Radikal* okurunun habere gösterdiği tepkiyi de aktararak bitireyim:

“Kör testere ile Kubilay’ları, aydınlarımızı kesenler, diri diri yakanlar bu çağda da işbaşında ve ne yazık ki bir millet için en değerli kurumlar olan eğitim kurumlarına sızmış ve hızla çoğalıyorlar. Ülke karanlığa ve bölünmeye sürükleniyor...”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Medyada “vasatlığa” savaş açan yazarın “tutarlılık” sorunu...

Alper Görmüş 26.05.2009

Akşam gazetesi yazarı Serdar Turgut, medyadaki “vasat köşe yazarları” eleştirilerini yakında “isimlendirmeye” başlayacağını duyurdu. Bu yazı yayımlandığında sözünü yerine getirmeye başlamış bile olabilir... Köşe yazarlığımızda vasatlığın ciddi bir problem olduğuna ben de inanıyorum, fakat bu problem üzerine yazı yazmaya soyunan bir kişinin bagajının başka ciddi problemlerle yüklü olmaması gerekir.

Bence köşe yazarlığımızda “tutarsızlık” en az “vasatlık” kadar önemli bir problemdir ve doğrusu, onu telaffuz eder etmez de aklıma ilk gelen isimlerden biri Serdar Turgut olmaktadır.

İki ay kadar önce *Yeni Aktüel* dergisine yazdığım Serdar Turgut portresine “Türkiye’nin en şahane bireyi” başlığını koyarken, Ümit Kıvanç’ın taa 2000’de *Medyakronik* döneminde Turgut’u anlatırken başvurduğu bir “birey” tarifinden yararlanmıştım. Şöyleydi Ümit’in tanımı:

“Kendi dışındaki hiçbir şeye karşı sorumluluğu bulunmayan, herhangi bir ‘değer’e tâbi olmayan, tutarlı olması gerekmeyen, tek referansı kendi keyif, niyet veya çıkarı olan, bunları da canı istediğinde değiştirebilen, şahane birey...”

Ümit’i kızdıran şey, Serdar Turgut’un Avustralya yerlileri Aborjinlerin varlıklarını günümüzde de sürdürebilmelerinin sırrını sökmeye çalıştığı yazısıydı:

“O kadar vahşi ortamda varolabilmelerinin tek yolu, sürekli daha da büyük bir çirkinliğe doğru evrilmeleriydi.

Evrile evrile öyle bir noktaya geldiler ki, ormandaki en vahşi ve acımasız hayvan bile bu insanları gördüğü anda onlara acıyor ve yemekten vazgeçiyor.”

Ümit’e göre Serdar Turgut tipik bir “şahane birey”di:

“Tebrikler Serdar Turgut, ‘Öteki Türkiye’ tartışmasıyla insanlara vicdan, ahlâk gibi kavramların önemini hatırlattın, ama hemen ardından nedense bütün bunları ciddiye almamamız gerektiğini anlatıyorsun.”

Serdar Turgut’u yıllardır izliyorum ve her yıl Ümit Kıvanç’a biraz daha hak veriyorum. Neden sürekli olarak bir uçtan öbür uca savrulan şeyler söylediğinin üzerinde çok düşündüm, sonuçta “yaşam tarzı”nı ve kendi ihtiyaçlarını her şeyin önüne koyan biri olarak yaptığı her analizin kendi korkularını, iyimserliklerini, öfkelerini yansıttığına karar verdim. Belli bir anda kime, hangi gruba öfkeliyse yazılarıyla bir süre onları haşlıyor; daha sonra öfkesi yön değiştirdiğinde yazılarının yönü de tamamen değişebiliyor.

Serdar Turgut’un “Beyaz Türkler”i...

Söylediklerimi, portresini yazarken başvurduğum birkaç karşılaştırmalı örnekle temellendirmeye çalışayım...

Portresini yazdığım sıralarda (nisan başı) bir zamanlar “hayat tarzları beş duyularıyla sınırlı, düşünce aramayın” diye hakaret ettiği “Beyaz Türkler”i ülkenin belkemiği sayma dönemindeydi... Mesela 27 Mart 2009’da “liberal faşist”lere hitaben “Cumhuriyeti ve Atatürk’ü seviyorum, var mı buna bir diyeceğiniz?” başlığını koyduğu köşesinde “Cumhuriyet’i ve Atatürk’ü sevenler”i şöyle tarif etmişti:

“Biz Atatürk’ün kurduğu modern ülkede yaşamak isteyen, düzgün çocuklar yetiştirmekten daha büyük arzusu bulunmayan ve tercih ettiğimiz hayat tarzını yaşarken kimsenin de tercihlerine karışmamak gerektiğini bilecek kadar aile terbiyesi olan insanlarız.”

Oysa, “kimsenin tercihlerine karışmazlar” dediği bu insanları, çok değil 15 ay önce bakın nasıl anlatıyordu (4 Ocak 2008 tarihli “Beyaz Türkler” yazısından):

“Soyutlama yaparak düşünmeye alışık olmadıkları halde, kendilerini kurnaz olarak tanımladıklarından, ‘life style’larını tehdit altında gördüklerinden (bu life style ise sadece beş duyu üzerine kurulmuştur. İçinde öğrenmek ve düşünmekle alakalı faaliyet katıyen yoktur) güya araya o lafı sıkıştırıp AKP’yi uyaracaklarını sanıyorlar. (...) Yıllar boyunca bu insanlar beş duyularını tatmin etmek için doyuya yaşar, dünya umurlarında değilken, başka bazı insanlar ‘farklılıklara saygı’ bekliyorlardı. Düşünmeye, soyutlama yapmaya alışık olmadıklarından bu saygıyı veremediler. Sadece ‘bugün ne yeriz, ne içeriz, kiminle yatarız’ı düşünmekle yetindiler.”

Şimdi de bugünlere gelelim... Serdar Turgut “Türkân Saylan’ın ardından yürüyenler” için bakın ne diyor:

“Cenazeyi laik Türkiye’nin bir gösterisi haline dönüştürenler, Türkan Hanım’ın arkadaşları, cenazeye özel ilgi gösteren TSK ve Deniz Baykal, laikliğe makul bir yeni tanım getirmenin, diyalogun ve Türkiye’nin önünü açma imkânını kapadıklarını görmüyorlar maalesef. Güzel yaşamış ve güzel işler de yapmış olan Türkan Hanım’ın yaşamının toplumun bir bölümünü ötekileştiren ve yabancılaştıran bir yönünün olduğunu da hatırlamamız gerekiyor.” (Yazının başlığı da çok şey söylüyordu aslında: “Ya o korkunç ikna odalarına Kardelen kızları sokulsaydı?”)

Bu türden “salınımlı” yazarlar, esasen ülkedeki aşırı kutuplaşmış politik hayatın tadını çıkartıyorlar. Çünkü bugün “ak” dediklerine yarın hiçbir ciddi gerekçe göstermeksizin “kara” dediklerinde, evet kutuplardan biri ona veryansın ediyor ama öbür taraf da maziye hiç hatırlatmadan bu “yeni fikir” sahibini bağrına basıveriyor. Çünkü aşırı kutuplaşmış ortamlarda taraflar tutarlılık aramazlar; “biz”den seslerin çoğalması daha önemlidir.

Serdar Turgut’un “ulusalcılar”ı...

Alın mesela: “Ulusalcılık bir hastalıktır” (1 Nisan 2008) yazısını yazdığında, bu akımın hakikaten hastalıklı bir ideoloji olduğuna inanan ve bunu yıllardır savunanlardan hiçbir tepki gelmedi. Hiç kimse kalkıp, bu yazının sahibinin *Akşam* gazetesinin genel yayın yönetmeni olarak yazarlarına “önce vatan” direktifi verdiğini de hatırlamak istemedi:

“‘Önce vatan’ diyen, Türkiye’nin sorunlarına, kırmızı çizgilerine sahip çıkan bir gazete yapmak istiyorum. Yakında gazetenin logosu değişecek. ‘Önce vatan’ diyeceğiz logoda. (...) Çünkü vatanın elden gitmekte olduğunu düşünüyorum. Bir oyun oynanıyor Türkiye ile ilgili. Bunu göstermek de amacı olacak bu gazetenin. Köşe yazarlarından da bunu rica ediyorum. Bu gazetede her yelpazede hayatı yazanlar var. Onlara ‘Önce vatani ön plana getirin. Sonra ne yaparsanız yapın,’ diyorum.”

Biraz tutarlılık gözeten, biraz entelektüel vicdanı olan biri, bizzat kendisinin “hastalık”ın mikroplarından biri olduğunu fâş eden bu satırlar ortadayken, kalkıp şunları nasıl yazabilir:

“Bu tarikattaki insanlar, aynen dünyanın sonunun geldiğine kendini inandırarak çıldıran tarikattaki insanlar gibi Türkiye’nin sonunun geldiğine kendilerini inandırarak çıldırmışlardır. Aslında ‘Çılgın Türkler’ bağlantısı da budur.” (“Ulusalcılık bir hastalıktır”, 1 Nisan 2008.)

Şunu da unutmayın, yazarımız, bu satırları yazmasından üç yıl evvel “Şu Çılgın Türkler”i gazetesinin manşetine taşımış ve şöyle yazmış biridir:

“Dünkü manşetimizde yer verdiğimiz ‘Şu Çılgın Türkler’ adındaki kitap zor koşullar altında özveriyle taviz vermeden mücadele edip kafasını dik tutmayı beceren bir ülkenin milyonlar tarafından nasıl da özleildiğini göstermektedir.” (“Bugünlerin geleceği belliydi”, 11 Ağustos 2005.)

Ben Serdar Turgut’u, her siyasi meşrepten köşe yazarının tek bir gazetede biraraya getirilmesiyle oluşturulan kakofoniye (yayın yönetmenleri ona “çoğulculuk” diyor) benzetiyorum. Fark şurada ki, o bunu tek başına yapıyor. Ve problem şurada ki, kimse bunu dert etmiyor, “adam ne düşünüyorsa, ne hissediyorsa onu yazıyor, ne var bunda” diyor... Kakofoniye nasıl çoğulculuk diyorlarsa, tutarsızlığa da samimiyet diyorlar...

Vatan'daki "barış gazeteciliği"ne Vatan okurlarından "tokat gibi" yanıt!

Alper Görmüş 29.05.2009

Başbakan Erdoğan'ın, Türkiye'deki azınlıkların ülkeyi terk etmeye zorlanmaları için uygun gördüğü "faşizan" sıfatı geniş bir tartışmaya yol açtı. Gazetelerin haber sayfaları –birkaç istisnayı saymazsak- Başbakan'ın yaptığı değerlendirmenin "tarihî bir özeleştirî" olduğu konusunda birleştiler; pek fazla rastlamadığımız bir durum...

Pek çok gazete, haberin takibini, akla ilk gelen şeye ve en kolay şeye başvurarak yaptı; Türkiye'de yaşamaya devam eden kanaat önderi azınlık mensuplarından demeçler aldı... *Vatan* ise Tülay Şubatlı'nın "Tarihi Özeleştirî / 'Kovulanlar' Anlatıyor" başlıklı dizi yazısıyla belirgin bir fark yaratmayı başardı.

Yerinde bir gazetecilik refleksiyle gazetesine epeyce puan kazandıran Şubatlı'nın diziye yazdığı "sunuş", onun bu meseleye karşı "insan odaklı" bir yaklaşım içinde olduğunu gösterir nitelikteydi:

"Başbakan Erdoğan'ın farklı etnik kökende olanların geçmişte ülkeden kovulduğunu belirterek 'Bu faşizan bir yaklaşımdı. Bu hataya bazen biz de düştük' demesi büyük yankı yarattı. Ve mübadeleler, zorunlu göçler yeniden masaya yatırıldı. Geçmişte baskılar nedeniyle Türkiye'yi terk etmek zorunda kalmış olanlar hazin öykülerini ve vatan özlemlerini VATAN'a anlattı."

Bugün, bu "iyi gazetecilik"ten sizler de haberdar olun diye bu köşenin bir bölümünü Şubatlı'nın mikrofon tuttuğu "kovulanlar"a ayıracam... Kalan bölümünde ise *Vatan* okurlarının, "kovulanlar"ın dile getirdiği "faşizan baskılar"a ve "vatan özlemi"ne verdiği tepkileri aktararak sevincinizi kursağınızda bırakacağım!

"Faşizm kanunlarla değil, zihniyetle ilgilidir"

Eleko Papadopoulos, İstanbul'da Rumca *Embros* gazetesini çıkartırken, 1964'te karısı ve 3,5 yaşındaki oğlu ile Atina'ya göç etmiş. 30 yaşındaymış o zaman. Bugün dahi senede birkaç kez İstanbul'a gelip özlem gideren ve Erzurum'da yedek subayken çektiirdiği fotoğrafları hâlâ saklayan Papadopoulos, gitme kararı öncesindeki boğucu atmosferi şöyle anlatıyor:

"Cihangir'de oturuyorduk. Benim Yunan pasaportum yoktu. Türk tebaasıydım. Evliydim bir çocuk sahibiydim. Yaşamak zordu, her bakımdan zordu yaşamak. Her türlü zorluğu karşılıyorduk. Gazeteci olmak daha zordu. Bir taraftan Rumlar gidiyordu, okuyucu kalmıyordu. Evler, dükkânlar, işler devrediliyordu. Her şey bedavaya satılıyordu. Panik durumu yaşıyorduk. Beni Harbiye Orduevi'ne davet ettiler. İki saat devamlı olarak bir odadan diğer bir odaya adımları soyadımı işimi filan soruyorlardı kumandanlar. Bu korkutucu bir durumdu."

Eleko Papadopoulos'un şu sözleri ise, Başbakan Erdoğan'ın çıkışını "Türkiye ne yapmış, kimi zorla sınırdışı etmiş?" diye karşılayan tepki sahiplerine yönelik:

"Faşizmin, faşizm zihniyetinin tatbiki, bence kanunlarla alakasızdır. Türkiye'den etnik kökeninden dolayı kovulan vatandaş olmayabilir. Bilhassa Rumlar için tatbik edilen siyaset, daima bir kanuni perde ve zevahiri kurtarma çabası ile örtülürdü. Mesela CHP zamanındaki ayrımcı askerlik, Varlık Vergisi, 6-7 Eylül olayları... Hatta hatta, işittiğime göre 'Zengin Rumlara halk pazarlarında limon sattıracağım' diye övünen bir lider de

mevcuttu. Kısacası oksijensiz ve devamlı bir baskı altında yaşamamanın bence kovulmaktan bir farkı yoktur.”

Büyükadalı Perdeci Dimitri Noti’nin kızı İrini Noti’nin anlattıklarından derlenen aile öyküsüne de bakalım:

“İrini Noti, 1982’de ölen babasının vasiyetini 10 yıl sonra yerine getirebildi. Babasının mezarını açıp, kemiklerini bir torbaya koydu ve Büyükada’nın yolunu tuttu. Eski komşularıyla sade bir cenaze töreni düzenleyen İrini, babasının vasiyetini 1992’de, ölümünden 10 yıl sonra da olsa gerçekleştirmiş oldu. Geçen yıl vefat eden annesini de babasının yanına gömdüler. Kendisinin de tek isteği ölünce Büyükada’ya gömülmek. ‘Ben Atina’da yaşıyorum. Burada her şeyim var ama İstanbul’u özlüyorum. İçimdeki acı hiçbir zaman dinmeyecek. Evimiz, arkadaşlarımız, anılarımız oradaydı. Her yaz adaya geldiğimde oğlumla dolaşırken şurada oyun oynadık, şurada bisikletle gezdim diye anlatıyorum. İnsanları kopardılar ama kalbimiz orada kaldı.’”

“Gâvursuz memleket mi olurmuş?”

İşte böyle şeylerin anlatıldığı bir yazı dizisine okurların gösterdiği tepkiye gelince... İlk iki günkü skoru veriyorum: 125’e 4!

125’ten örnekler:

1- “RTE ülkenin büyük olduğundan dem vuruyor, Osmanlı da büyüktü, nasıl yıkıldı? Her sesini yükseltene açılım adı altında ayrıcalık verildi, sonuç ortada...

2- Bu ülkeyi kurtaran Atatürk ve ülkenin yapısı hakkında bu kadar kaşıma niye? Ve hep neden aynı odaktan?

3- Yabancılar Lozan’ın rövanşını, bunlar da Cumhuriyet’inkini mi almaya çalışıyorlar.

4- Dışarıdan bir başbakan atasaydık, vatana bu kadar zarar vermezdi.

5- Herkes kendine yakın olanı kollar.

6- İhanet hükümeti Türk ulusuna ihanet etmeye devam ediyor, bu başbakandan utanıyoruz.

7- Dışarıya hoş görünüp destek alma çabalarıdır bunlar.

8- Türkiye Cumhuriyeti devleti bunları zorla göndermedi. Kendileri gitti. Şimdi hikâye anlatıyorlar, çok istiyorlarsa gelip yerleşebilirler. Bir engel yok. Numaraya gerek de yok.

9- Asıl kabahat sizin değil, kendi ulusunu faşist ilan eden soysuz siyasetçiler sizi böyle yüreklendiriyor...

Böyle şeyler işte... 4’ten sadece bir örnek vereceğim:

“Bu hikâyeleri benim gibi adada yaşayanlar iyi bilir ve anlarız. Yaşamayanın anlamasını beklemiyorum.”

Yahya Koçoğlu’nun “Türkiye’de Gayrimüslim Hayatlar / Azınlık Gençleri Anlatıyor” başlıklı kitaptan, Sarkis Çerkezoğlu’nun öyküsüyle bitiriyorum (bu bölümü *Vatan* okurlarına ithaf ediyorum):

"Babam tehcirden sonra Karaman'a dönünce bu kez Ereğli'ye sürülmüş. Orada Deli Mustafa adlı bir ağa babama sahip çıkmış. Babam da telgraf çekerek bizi çağırmış. Deli Mustafa tehcirde Ermenileri kurtaran kişidir. Gökbudak ailesinin lideriydi. Biz Ereğli'ye geldikten sonra onlarla aynı avluda beraber oturduk. Deli Mustafa, Ereğli'den Ermenilerin gönderilmesini, 'Türkler bulgursa, Ermeniler yağdır, tuzdur. Yağsız, tuzsuz pilav, gâvursuz memleket mi olurmuş?' diyerek önlemiş."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karabulut cinayeti: "Acıyı paylaşma" palavrası ve saygı meselesi...

Alper Görmüş 02.06.2009

Orhan Pamuk, geçtiğimiz günlerde yayımlanan "Venedik'te öpüşmek" başlıklı yazısında, mutlulukla öpüşen bir çiftin ruhunda bıraktığı izi anlatırken ne güzel itiraf etmişti: "Başkalarının mutluluğu, herkes gibi beni de biraz mutsuz eder, ama bu sefer böyle bir gölge geçmedi ruhumdan. Belki de Venedik'e bu sefer mutlu olmaya geldiğim için."

Çok eskiden bir kadın arkadaşım, mutsuz kadınların mutlu olanları çekemediğini ve o nedenle arkadaş olmak için kendilerine benzeyenleri aradıklarını anlatmıştı (kendisi de mutsuz bir kadındı). Piyale Madra'nın çizgilerinde böyle çok kadın görürsünüz...

Yanlış anlaşılmasın, insan doğasının bir parçasından söz ediyorum, erkeklerin farklı olduğu gibi bir düşüncem yok. Ben şahsen erkekler için de kadınlar için de başkalarının mutluluğunu paylaşmaya gayret etmenin, başkalarının acılarını paylaşmaya gayret etmekten daha zor olduğuna inananlardanım.

"Gayret" kelimesini özellikle kullandım, çünkü ister "acı" söz konusu olsun isterse "mutluluk", her iki durumda da hakiki bir "paylaşma"nın mümkün olamayacağını düşünüyorum. Fakat acı çeken insanların acılarını daha da büyütmemek, keza mutlu insanların mutluluklarını yaşamalarının önünde bir engel teşkil etmemek için yapabileceklerimiz var. Burada ise temel sözcük, insanların hiç tanımadıkları kişilerin isimlerinin önüne bile "sevgili" sıfatını ekledikleri bir ilişkiler yumağında sahteliği paçalarından dökülen "sevgi" değil, "saygı" olabilir ancak.

Şurada yüzyüze bakıyoruz, hiç tanımadığımız birinin acısını içimizde ne kadar hissedebiliriz? Kaçımız, bu soruya cevap verirken Serdar Turgut'un gösterdiği samimiyeti (cesareti?) gösterebiliriz:

"Baştan söyleyeyim. Ben dün neredeyse bütün gün çeşitli kanallara bağlanıp ne kadar üzüldüklerini anlatan gazeteciler kadar Türkan Saylan'ın ölümüne üzülmедim. Şahsen tanımadığım, yakın sıcak ilişkim olmamış insanların ölüm haberine fazla üzülemem. Hiç üzülmem demiyorum ama ancak makul bir noktaya kadar. Dün sabah saat 07.00'de televizyonu açtım. Amacım dünyada olup bitenler hakkında günün ilk haberlerini almak. Ama bu maalesef olmadı. Televizyon kanalları açısından dün dünyada sadece tek bir haber vardı. Türkan

Saylan'ın ölümü ve bunun hakkında görüşleri sorulan yazarlar ekrandaydı. Birkaç bağlantılma talebini reddettim, çünkü diyeceğim bir şey yoktu. Kendimi zorlayarak üzgün görünmek istemiyorum. Aslında çok derinimden hissetmediğim üzüntümü anlatma sahtekarlığını hiç istemiyorum..."

Medya sevmesin, üzülsün; saygılı olsun!

Herkesin birbirini "sevdiği" fakat kimsenin başkalarına saygı göstermediği bir toplumun medyasının da benzer bir yapıda olması gayet doğal; fakat onun bu çerçevede yarattığı etki üzerinde çok daha fazla düşünmek gerekiyor; çünkü medyanın kamusal bir niteliği var ve kötülüğü misliyle çoğaltarak yaygınlaştırma yeteneğine sahip...

Münevver Karabulut'un hayatına son veren tüyler ürpertici cinayetin medyadaki takibine bakıp da "Medya sevmesin, üzülsün; saygılı olsun!" diye isyan etmemek mümkün mü? Görünüşte, Karabulut'un hazin sonuna isyan eden, adaletin yerine getirilmesi için çaba harcayan ve bu arada geride kalan ailesinin acılarına karşı da duyarlı olduğunu söyleyen bir medyamız var, değil mi?

Peki, yazılıp çizilenlere baktığımızda ne görüyoruz? Özellikle *Sabah* gazetesinin otopsi raporunun "tam metni"ni yayımlamasından sonra gazete ve televizyonlarda ortaya çıkan dizginlerinden boşanmışlık halini nasıl yorumlamak gerekiyor? Ortaya çıkan ve burada ayrıntı vererek çoğaltılmasına katkıda bulunmak istemediğim "şey"e gazetecilik demek mümkün mü? Karabulut ailesinin avukatı Farik Zorba'nın *Hürriyet*'ten Ayşe Arman'a verdiği telefon mülakatındaki şu satırları aktararak bu "şey" hakkında bir fikir vermiş olayım (aslında sırf gazetenin tercih ettiği başlık bile yeter fikir vermeye ama: "Cinsel ilişki yoksa Münevver'in bedenine sperm nasıl bulaştı?"):

"Cinayetin ayrıntılarının bu kadar detaylı yazılıp çizilmesini siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

- Tehlikeli buluyorum. Olay zaten fazlasıyla şiddet içeriyor, bunu böyle haberleştirmek, neredeyse olayı bütün topluma yaşatmak gibi bir şey. Bazı gazeteler şiddetin pornografisini yapıyorlar.

Ama siz de bana anlattınız...

- İyi de bu kadar detay vermedim. Ben size Münevver'in canlı canlı kesildiğini söyledim ama sonra bu söylediğimi gazetede okuyunca, söylemesem daha iyi olurdu diye düşündüm. Dün birtakım gazetelerde çıkanlar inanılır gibi değildi, topluma şiddet enjekte etmek tam da budur işte. Bakın, eskiden özendirici olabilir diye intihar haberleri yapmak yasaktı. Çünkü yaşadığımız toplumda sadece normal insanlar yok, psikopatlar da var. Eğer bu haberlerden sonra, bu şekilde öldürülen insanlar çıkarsa hiç şaşırmayacağım.

Adli Tıp raporunun gazetecilerin eline geçmesi normal değil mi?

- Gazetecilerin o raporu kafalarına göre yorumlamaları normal değil!"

Ve Taraf: "Bir cesedin başında sevişmek..."

Ailenin avukatının dile getirdiği "Gazetecilerin Adli Tıp raporunu kafalarına göre yorumlamaları" eleştirisini en

fazla hak eden gazetelerden biri de *Taraf*tı... Gazetemizin 30 mayıs tarihli nüshasında yer alan "Bir cesedin başında sevişmek..." başlıklı haberdan söz ettiğimi anlamış olabilirsiniz... Haberin spotunu da okuyalım: "İddialar, yorumlar ve Adli Tıp raporu... Tüm bunlar, Türkiye'yi derinden sarsan cinayetin zanlısı Cem'in ya da arkadaşlarının tıpkı 'Kadavra' filminde olduğu gibi Münevver'in cesedinin başında seviştiği yönünde birleşiyor..."

Bu haberde yer alan kimi ayrıntıları da yukarıda ifade ettiğim "katkıda bulunmamak" kaygısı nedeniyle buraya almıyorum. Şu kadarını söyleyeyim: Haberdeki bütün bu ayrıntılar, *Taraf* okurlarını Münevver Karabulut'un "Kadavra" adlı filmdekine benzer bir tarzda öldürüldüğüne ikna etmek amacıyla sunulmuş. Gazetemize göre, "bu bilgiler dahilinde insanın aklına başka bir şey gelmiyor"muş: "Cem ve birkaç arkadaşı, gerçekten de 'Kadavra' filminde olduğu gibi bir yandan genç kıza öldürücü bıçak darbeleri saplarken bir yandan da sevişiyor olabilirler" miymiş?

"Haber" bu sorularla bitiyor ve hemen altında, okurların cevaplarını oluşturabilmeleri için, sözü edilen filmin anlatıldığı çerçeve yazı başlıyor. Onun başlığı da "En güzel cinayet oyunu Kadavra" diye tasarlanmış... Filmle olay arasında bu kadar büyük benzerlikler kurduktan sonra, Münevver Karabulut cinayetinin de "güzel bir cinayet oyunu" olduğuna sıçrayabilmek fazla zor görünmedi bana.

Basit bir soru soracağım: Bu korkunç felaket *Taraf*'ta çalışan bir gazetecinin başına gelseydi, böyle bir "haber" gazetede yer alabilir miydi?

Bu sorunun cevabı hiç kuşkusuz "hayır"dır. Çünkü o zaman acı, hakiki bir acı olacaktı. Gazetecilerden, hiç tanımadıkları insanların uğradığı felaketler karşısında, yakınlarının uğradığı felaketlerde olduğuna benzer bir yıkım yaşamalarını bekleyemeyiz. Fakat hakiki bir acı nedeniyle yapmayacakları şeyleri, tanımadıkları insanlara (da) duymaları gereken saygı nedeniyle yapmamalarını bekleyebiliriz, beklemeliyiz.

On yıl kadar önceydi, çok ünlü ve yetki sahibi bir gazeteci oğlunu bir kazada kaybetmişti. Haberi veren ve birkaç gün boyunca izleyen gazetelerin hiçbirinde hayatını kaybeden gencin fotoğrafı yer almamıştı. Babası öyle istemişti çünkü.

Bunu, Münevver Karabulut haberleriyle kıyaslayın, derdimi daha iyi anlayacaksınız.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Akşam okurları, "bir öyle bir böyle"den usandı: TMSF yine "zalim..."

Alper Görmüş 05.06.2009

Akşam gazetesinin internet sitesindeki "TMSF'nin zalimliklerini ileride tartışacağız..." başlıklı haberi görünce, zihnim eski günlere kaydı. "Arşivdeyim herhalde" diye düşündüm, "bu türden haberlerin *Akşam*'da cirit attığı

2002-2003'lerdeyim..."

Değilmiş. Sayfanın tepesine gözüm kayıp da oradaki "3 Haziran 2009" ibaresini görünce, taptaze bir haberle karşı karşıya olduğumu anladım. *Akşam* gazetesinin sahibi Mehmet Emin Karam Mehmet, petrol kuyusu açmak için gittiği Erbil'de gazetecilerden "kaçamamış..." Karam Mehmet, sorulan bir soru üzerine TMSF ile yaptığı son anlaşmayı şöyle anlatmış:

"TMSF İnterbank'tan dolayı bize haksız bir borç çıkardı. Bizim böyle bir borcumuz yoktu. Yıllar önceye ait olduğu söylenen borca faiz işletirken de haksızlık yaptılar. (...) Diyeceksiniz ki neden imzaladınız? Bunu imzalamasak mallarımıza el koyacaklardı. Bizi tehdit ettiler. Türkiye'de bu şartlarda tehdit altında mecburen imza atıyorsunuz. İmza atmasanız, şirketlerinize el koyuyorlar. Nihayetinde imza attık, ödeyeceğiz. Ne diyelim varlığımız Türk devletine armağan olsun. Ancak bu uygulamaların ne kadar zalimce olduğu belki 20 yıl sonra anlaşılacak ve tartışılacak. Nasıl ki bugün artık 12 Eylül'ü, Kenan Evren'i tartışıyoruz, belki bir 20 yıl sonra da TMSF'nin zalimliklerini tartışabileceğiz."

Karam Mehmet'in sözünü ettiği anlaşma geçtiğimiz ayın 18'inde imzalanmış. Hikâyesi uzun (isterseniz google'da bol malzeme bulabilirsiniz). Özetin özetiyle: Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nun (TMSF) bir tesadüf eseri ortaya çıkardığı Çukurova grubuna ait İnterbank bağlantılı borç, 18 Mayıs 2009'da Çukurova ile TMSF arasında varılan bir anlaşmayla 530 milyon dolardan 398 milyon dolara indirilmiş ve keyfiyet imza altına alınmış.

Başlıkta "*Akşam* okurları usandı" dedim ama, gazetenin TMSF'yi (ve aynı çerçevede, bir başka "belalı" olan BDDK'yı) tamamen patronun ihtiyaçları çerçevesinde bir yüceltip bir yerin dibine batırmasından ben de bıktım, usandım. Bilenler bilir, 2002'den beri gazetenin bir gecede "küreselcilikten ulusalcılığa" geçişini, sonra TMSF ya da BDDK'dan memnuniyet verici bir karar çıktığında onlara nasıl "Türk ekonomisinin lokomotifi" payesini verip yine bir gecede "liberalizme" rücû edişini izleyip duruyorum.

Akşam'ı en son "Cici TMSF, cici BDDK" günlerinde bırakmıştım, demek ki şimdi yeniden "Zalim TMSF" dönemindeyiz...

Hatırlayanlarınız olacaktır, konuya ilişkin son yazım bu sayfada, "Karam Mehmet 'komutanım' derken, gazetesi *Akşam* ne diyordu?" başlığıyla, 13 şubatta yayımlanmıştı. Ezeli-ebedi takibime bir kez daha dönmemim nedeni, *Taraf*'ta çıkan bir haberdi. Bağlantıyı şöyle kurmuştum:

"*Taraf*'ın 10 şubat tarihli manşetinde yer alan, Mehmet Emin Karam Mehmet ile şimdi Ergenekon tutuklusu emekli tuğgeneral Levent Ersöz arasındaki konuşmayı (17 Aralık 2003) okuyunca, zihnimde derhal ondan bir yıl kadar önce (2002) *Akşam*'ın bir gecede liberalizmden 'anti-emperyalizm'e ve ulusalcılığa kayışı canlandı. 2002 eylülüne kadar bütün büyük grup gazeteleri gibi *Akşam* da liberal, piyasacı ve IMF'ci idi. 2002 eylülünün ortalarında, günün birinde gece yattık, sabah uyandığımızda *Akşam*'da bir dizi başladı ve o andan itibaren gazete 'anti-emperyalist' ve ulusalcı oldu; tabii bir süreliğine... Şimdi, o günlerde yazdığım yazılara göz attığımda, 'vay canına' diyorum, 'mesele demek buymuş!'"

Taraf'ın manşetinden hatırlayın, Karam Mehmet, Ergenekon tutuklusuna kendisine haksızlık yapıldığını anlatıyor, yardım talep ediyor, o da "komutanının" (Şener Eruygur) bu çerçevede "geçen yıl" yaptıklarını hatırlatıyordu.

Takip öyle değil, böyle olur...

Taraf'taki yazımın yayımından üç ay kadar sonra (18 Mayıs), Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi yüksekisans öğrencisi Eren Altuğ'dan bir e-posta aldım. Şöyle diyordu Eren Altuğ: "Karamahmet 'komutanım' derken gazetesini *Akşam* ne diyordu" yazınızdan hareketle yüksek lisans ekonomi politiğı dersinde ekte göreceğiniz ödevi sundum. Bu ödevin ilgili kısmı sizin değindiğiniz konunun daha ayrıntılı bir dökümü. Arşiv çalışması yaparak 'bir gecede değışen haber dili'ni göstermeye çalıştım. Sizinle de paylaşmak istedim, hem sizin yazınızdan yola çıktım hem de incelemek istersiniz diye düşündüm..."

Eren Altuğ'un benim gibi interneti değil, *Akşam* gazetelerinin basılı nüshalarını tarayarak ulaştığı "derleme" o kadar etkileyiciydi ki, aslında Karamahmet'in iki gün önceki "Zalim TMSF" çıkışı olmasaydı bile, "uysa da uymasa da" deyip metnin özetini sizinle yine paylaşacaktım; şimdi, bu taramayı şahane bir "güncellik bağlantısı"yla sunuyor olmaktan dolayı ayrıca çok memnunum.

Sizi taramanın özetiyle başbaşa bırakmadan önce bir itirafta daha bulunmak istiyorum: Hep denir ya "gazeteciler tarihin müsveddesini yazar" diye, aslında kendi başına pekâlâ ikna edici bir metin olan kendi taramamla Eren Altuğ'un taramasını karşılaştırdıktan sonra bu cümle geldi aklıma ve "doğruymuş vallahi" dedim içimden. Bir defa daha anladım ki, titizlikle hazırlanmış bir akademik çalışmanın yeri başkadır ve biz gazetecilerin ihtiyacı işte bu türden akademik çalışmalardır.

Son bir not: Ülkemizde gazeteciliğın, patronun "başka işleri"nin gerekleri doğrultusunda nasıl manipülatif bir araç olarak kullanılabileceğini mükemmel bir biçimde gösteren bu ayrıntılı çalışmanın tamamını, isteyenlere word dokümanı olarak gönderebilirim. (Tabii salı günü Eren Altuğ'un metninden geniş bir özetini sunduktan sonra.)

Evet, anladığınız gibi: Bundan sonrasında en fazla üç bin vuruşluk yerim kaldı ve Altuğ'un taramasının anlamlı bir özetini bu kadarlık bir hacme sığdıramam imkânsız.

Salı'ya...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Patronun "başka işleri" ve editoryal bağımsızlık: Akşam örneği...

Alper Görmüş 09.06.2009

Ülkemizde gazeteciliğın, "patronun başka işleri"nin gerekleri doğrultusunda manipülatif bir araç olarak kullanılmasının benim bildiğim en mükemmel örneğini artık siz de biliyorsunuz: Biri geçtiğimiz salı olmak üzere bu sayfalarda kaleme aldığım iki yazıda, *Akşam* gazetesinin, dahil olduğu grubun çıkarları doğrultusunda bir gecede "küreselcilikten ulusalcılığa" nasıl evrildiğini; sonra hükümetin grubun bankalarıyla ilgili "güzel" kararlar aldığında yine nasıl bir gecede yeniden küreselci olduğunu anlatmıştım.

Akşam gazetesinin bu gitmeli-gelmeli yayıncılığını 2001'den bu yana sürdürüyor, yazdığım gazete ve dergilerde okurlarla paylaşıyorum. Salı günkü yazımda, bu takibimden ilham alan; fakat benim taramamı fersah fersah aşan akademik bir çalışmadan söz etmiştim size. O yazıda söz verdiğim gibi, bugün Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi yüksekisans öğrencisi Eren Altuğ'un yüksek lisans ekonomi politik dersi için hazırladığı ödevin sayfamın elverdiği bir özetini sunacağım size. Ödevin tamamının word kopyasını dileyenlere gönderebileceğimi söylemiştim, epeyce talep geldi, yarın bu sözümü de yerine getireceğim.

Şimdi sizi Altuğ'un taramasının benim cümlelerimle özetlenmiş haliyle başbaşa bırakıyorum.

2000 yazı... Gazete pür liberal...

2000 yazı... Temmuz... Gazete pür liberal, serbest piyasacı ve özelleştirmeci... Turkcell hisselerinin 11 temmuzda New York Borsası'nda işlem görmesinden bir gün sonra gazetenin yazarlarından Hulki Cevizoğlu (bile) şöyle yazmıştır: "Türkiye'nin AB'ye girmesi tartışmaları yapılırken, en çok üzerinde durulan konulardan birisi bizim şirketlerimizin Avrupa şirketleri ile rekabet edip edemeyeceği idi. Dev Avrupa şirketlerinin Türk şirketlerini piyasadan silebileceğinden endişe ediliyordu. Bir Türk şirketinin bugün dünyanın en büyük borsası olan New York Borsası üzerinden dünyaya açılması, bu korkuyu yenmede önemli bir etken olabilecek."

19 temmuzda ekonomi sayfasında haber: "Şu SEKA'nın haline bak..." Gazete, bir türlü özelleştirilemeyen SEKA'nın Dalaman tesislerini yerden yere vuruyor.

Eylül 2000... Gazete, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) faaliyete geçmesinden memnun... Kurum Başkanı Zekeriya Temizel'in, bankalarının içini boşaltanlara yönelik "Yanlarına kâr kalmaz" vaadi gazetede haber başlığı olmuş.

4 Ekim 2000: Yabancı sermayeye karşı olan herkese haddi bildiriliyor: "Vietnam kadar olamadık..."

6 Aralık 2000: "Fırtına dindi..." Yani, IMF ile anlaşmaya varıldı ve herkes rahatladı.

22 Aralık 2000: Aralık boyunca süren IMF güzellmelerinin zirvesi: "Sık kemeri, al parayı..."

4 Ocak 2001: Gazete, hükümetten ve ekonomi yönetiminden de memnun: "Bundan iyisi can sağlığı..."
Gazetenin 26 Ocak 2001 tarihli manşeti: "Fırsatlar ülkesi Türkiye..."

Bakmayın siz "Türkiye uçuyor" haberlerine... Bu başlıklardan üç hafta sonra ülke, tarihinin en büyük iktisadi krizine yakalanacaktır...

Ve o tarih gelir, 19 şubatta cumhurbaşkanı başbakana anayasa kitapçığı fırlatır ve kriz başlar... Gazetenin ileride savaş açacağı Kemal Derviş "kurtarıcı" olarak ülkeye çağrılır. *Akşam*'ın hiç itirazı yoktur buna

7 Nisan 2001: "Derviş, yakında iyi haberler verecek..."

17 Nisan 2001: IMF'den övgüyle söz eden ve aylardır süregelen haberlerin zirvesi: "IMF kolları sıvadı..."

24 Mayıs 2001: Bir Kemal Derviş ve IMF güzellemesi... O günkü gazetenin manşeti: "Yangın söndü..."

Bu, böyle bir yıl boyunca devam etti... Gazete, 17 Mayıs 2002'de, IMF'nin verdiği "ev ödevimiz"i hiçbir kompleks duymadan hatırlatıyor ve sıkı çalışmamız gerektiği konusunda uyarılarda bulunuyordu.

"Türkiye'nin neferi" ve kahrolsun IMF!

21 Haziran 2002 tarihli *Akşam* gazetesinin yan manşeti Pamukbank'ın, Yapı Kredi Bankası'nın ve Çukurova grubunun ve tabii bizzat gazetenin patronu Mehmet Emin Karamehmet'e ayrılmıştı. "Haber"e göre, o "Türkiye'nin neferi"ydi, 36 yıl boyunca bir gün bile tatil yapmamıştı, bir gün bile lüks bir lokantada yemek yememişti; makam şoförü olmamıştı, otomobilini hep kendisi kullanmıştı...

Bu hayat öyküsü, gazetelerde bir gün önce (20 haziran) yayımlanan şu haberle anlam kazanıyordu:

"BDDK, Pamukbank'a el koydu. Bir bankasını devlete kaptıran ve Yapı Kredi yönetiminden de alınan M. Emin Karamehmet'in artık bankacılık yapması zorlaşabilir..."

İşte *Akşam*'a bir gecede çizgi değiştiren olay budur...

Grubun bankalarına el konmasından 10 gün kadar sonra, 1 Temmuz 2002'de Çukurova Holding Medya Grup Başkanlığı'na Tuncay Özkan getirildi. Elalemin ağzı torba olmadığı ve büzülemediği için, akla hemen Özkan'ın, üçlü koalisyonun liderlerinden biri olan Mesut Yılmaz'la yakınlığı geldi. Özkan'ın, "bankaların kurtuluşu" için bu göreve getirildiği dedikoduları aldı başını gitti. Tuncay Özkan, sonradan teyit ettiği gibi 50 bin dolar aylık alacaktı bu yeni işinden, 3 milyon dolar da transfer ücreti...

Bankalara el koyma hadisesinden sonra *Akşam* bir gecede küreselleşme, IMF ve Kemal Derviş karşıtı haline geldi. Eren Altuğ'un taramasını izleyerek biraz da o günlere bakalım...

22 Haziran 2002, manşet: "Türkiye'yi Harcamayın / IMF uğruna Pamukbank'ın fedası 'Türk sermayesinin yabancılara peşkeş çekilmesi' diye yorumlandı."

23 Haziran 2002, manşet: "Yazıklar Olsun / İşadamları ve çiftçiler, Pamukbank operasyonunu yerden yere vurdu. ATO Başkanı Aygün, operasyon için 'şaiabeli' derken, Ziraatçılar Derneği Başkanı Yetkin, ülkenin dış güçler tarafından kuşatıldığını söyledi."

24 Haziran, manşet: "IMF hakemiyle maç kazanılmaz..."

27 Haziran 2002: "Derviş'le fakirleştik..."

9 Ekim 2002: "IMF söylüyor BDDK yapıyor / 'Türkiye'de siyasi partiler AB'ci ve ABD'ciler olarak ikiye ayrılmış durumda. Ulusal ekonomiden, tam bağımsızlıktan yana tavır koyanların sesi boğuluyor. Geçmişte olduğu gibi bugün de silahlı kuvvetler, küreselleşme sürecinde ipin ucunu kaçırıp Türkiye'yi mandacılık anlayışına sürükleyenlerin önünde bir direnç noktası olarak duruyor..."

2002'nin ekim ve kasım ayları BDDK Başkanı'na ve Kemal Derviş'e (Derviş'in Amerika'daki "Musevi arkadaşları" ihmal edilmeksizin) nokta atışlarıyla geçiyor. Ve geliyoruz 23 Kasım 2003'e ve devamında 25 Ocak 2003'e... Birincisi Danıştay'ın Pamukbank'ın Çukurova'ya iadesine karar verdiği, ikincisi ise BDDK'nın bu karara uyup, bankayı sahibine iade etmeye karar verdiği tarihler...

Sonra ne mi oldu? Hadiseyi ezeli-ebedi takibimin bir aşamasında kaleme aldığım bir yazıdan aktarıyorum:

“BDDK’dan gelen ‘güzel’ haberler *Hürriyet*’i çıldırtırken *Akşam*’ı sevince boğmuştu. (O günlerde grupları adına birbirleriyle savaş halinde olan) iki gazete de birinci sayfalarında yayımlanan ‘çağrı’larla çıkmıştı. *Hürriyet*, ‘milletin parasını Çukurova Grubu’na peşkeş çeken’ BDDK’ya ‘dur’ denilmesini istiyordu. *Akşam* ise ‘Tarihi çağrı 1’de ‘fikri hür, vicdanı hür bir devlet kurumu’ olarak nitelediği BDDK’ya baskı yapılmamasını talep ediyordu. (Oysa ‘ulusalcılık’ günlerinde BDDK için şöyle deniyordu: ‘Türkiye’de uluslararası sermayenin mutemet adamları diyebileceğimiz isimlerini yıllardır, devletin kritik noktalarına yerleştirdiler. Bunlar eskiden Hazine’deydi, Merkez Bankası’ndaydı. Şimdi buna BDDK da eklendi.)”

Son 3-4 yıl boyunca *Akşam*’dan BDDK ve TMSF’ye taştan çok gül atıldı. Çünkü Doğan Grubu gazetelerinin muhalefetine rağmen hükümetin aldığı kararlar, grubun hayatiyetini sürdürebilmesi doğrultusunda oldu.

Bu bahar havası, TMSF’nin eski İnterbank kredilerinden dolayı Çukurova Grubu’na 530 milyon dolarlık borç çıkarmasına kadar devam etti. Karamahmet’in geçen hafta gazetecilerle konuşmasından öğrendik ki “TMSF yine zalim”dir...

NOT. 3 temmuza kadar yokum. O tarihte buluşmak ümidiyle...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Polisin dışardan gördüğünü askeri istihbarat içerden neden göremiyor? (2)

Alper Görmüş 03.07.2009

Başlığı görüp de “Bu senin üç haftalık tatilden sonraki ilk yazın değil mi, öyleyse ne bu parantez içindeki ‘2’ notu” demeyin... Aynı başlıkla 13 ocakta da bir yazı yazdığım için gerek duydum buna...

Bu arada herkese merhaba...

Biliyorsunuz, *Taraf*’ın 12 haziranda yayımladığı, altında Kurmay Albay Dursun Çiçek’in imzası olan “İrticayla Mücadele Planı” askerî savcılığın yürüttüğü soruşturma neticesinde “sahih” bulunmamış, albayın kovuşturulmasına da yer olmadığına karar verilmişti. Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ da bir gün sonra düzenlediği basın toplantısında belgeyi “kâğıt parçası” (toplantının sonunda “şimdilik kâğıt parçası”) olarak nitelemiş, sivil savcılara bundan sonra ne yapmaları gerektiğini şöyle anlatmıştı (mealen): Sizden bu belge doğru mu, değil mi bunu soruşturmanızı istemiyoruz; sizden bu kâğıt parçasını kim, neden düzenlemiş, bunu bulmanızı istiyoruz.

Fakat sivil savcılar öyle yapmadılar, Dursun Çiçek’i sorguladılar ve tutuklanması talebiyle mahkemeye çıkardılar,

mahkeme de sunulan kanıtları yeterli bulup tutukluluğa hükmetti. (Aradan 24 saat geçmeden tutukluluğa itiraz edilmesi ve tutukluluk kararının bozulması, ilk tutuklama kararına temel teşkil eden delilleri ortadan kaldırmıyor; İkinci mahkeme, kararıyla sadece bunların tutukluluk için yeterli olamayacağına hükmediyor. Unutmayalım: Dursun Çiçek Ergenekon davasında tutuksuz olarak yargılanacak.)

Taraf, biliyorsunuz, gelişmeyi "Genelkurmay karargâhından Ergenekon çıktı" manşetiyle duyurdu. Meselenin özü, üzerinde en fazla durulması gereken nokta gerçekten de buydu. Çünkü Albay Dursun Çiçek Genelkurmay karargâhının çok önemli bir biriminde çalışıyordu ve ağustosta generalliğe atanmasına neredeyse kesin gözüyle bakılıyordu.

Genelkurmay Başkanı'na rağmen?

Önceki gün telefonla katıldığım *Kanal 24*'teki "manşet" programında, Ergun Babahan bu tutuklamayı hatırlatarak sordu bana: "Sence Genelkurmay askerî istihbaratının bu türden faaliyetleri istihbar edememiş olması mümkün mü?"

Ona "bana pek mümkün görünmüyor" dedim ve neden böyle düşündüğümü de anlattım. Babahan, bana, "Askerî istihbaratın istihbar ettiği fakat Genelkurmay Başkanı'na bildirilmeyen bilgi ve belgelerden söz edebilir miyiz" gibi bir soru sormadı.

Ben, Ergenekon'un 10. dalgasında tutuklanan muvazzaf subaylar olayından yola çıkarak her iki soruyu da kendime sormuş, birinciye "mümkün değil", ikinciye de "söz edebiliriz" cevabını vermiştim... Yani şöyle bir tabl Askerî istihbarat aslında her şeyi biliyor fakat bildiklerinin tamamını Genelkurmay Başkanı'na iletmiyor...

Ben 13 Ocak 2009 tarihli yazımda bunun mümkün olabileceğini, *Nokta*'nın yayımladığı ve sonradan yalanlanmayan, tekzip edilmeyen "Genelkurmay-STK'lar işbirliği raporu" örneğini vererek izah etmeye çalışmışım. Şöyle demiştim:

"Mart 2004 tarihli sivil toplum örgütleriyle işbirliği belgesinin, 'Sarıköz' ve 'Ayışığı' darbelerini engellediğini bildiğimiz zamanın genelkurmay başkanı Hilmi Özkök döneminde hazırlanmış olması, dikkat çekici bir nokta olarak not edilmeli. Soru şu: Hilmi Özkök bu belgeden haberdar mıydı, değil miydi? Meşruiyet konusunda o kadar hassas olan bir genelkurmay başkanının, başında bulunduğu ordunun balıklama siyasete dalması anlamına gelecek böyle bir 'işbirliği'ne cevaz vermesi pek mantıklı görünmüyor. İkinci ihtimal, bu yeni konseptin onun bilgisinin dışında geliştirilmiş olmasıdır, ki bu bana çok daha güçlü bir ihtimal olarak görülüyor.

"Nereye gelmek istediğimi anlamışsınızdır: Acaba ordu içinde emir-komuta zinciri dışında bir istihbarat mümkün müdür? Soruyu şöyle de sorabiliriz: askerî istihbaratın, Genelkurmay'ın inisiyatifi dışında bir irade ortaya koyması ve bazı görev alanlarında o kadar da 'sıkı' çalışmaması mümkün müdür? Polisin dışardan gördüğünü askerî istihbaratın içerden görmemesini ben başka türlü izah edemiyorum doğrusu."

Başbuğ'un cuntayı bilmeme ihtimali?

Ergenekon savcılarının "Karargâhtan Ergenekon çıkarma" faaliyeti derinleşerek sürerse, İlker Başbuğ ne yapacak? Doğrusu, karargâhtaki bu "unsur"lardan haberinin olmadığını kamuoyuna inandırması hayli zor olacak. Çünkü bu "unsur"ların oralarda bir yerlerde barınıyor olmaları öyle akla hayale gelmeyecek bir ihtimal

değildi. Dolayısıyla da “demokrasi dışı unsurları TSK’da barındırmamaya” ant içmiş bir komutanın, emri altındaki istihbaratı her an uyanık tutmasını beklemekten daha normal bir şey olamazdı. Çünkü:

Birincisi: 2003-2004’teki darbe girişimlerinin başındaki komutanlar emekli olmuş ya da tutuklanmıştı ama “genç subaylar” a dokunulmamıştı.

İkincisi: O girişimlerde başı çeken komutanların İlker Başbuğ’u “kariyerist” olmakla, “Genelkurmay Başkanlığı yolu açık” olduğu için kendilerine katılmamakla suçladıklarını Darbe Günlükleri’nden biliyorduk.

Üçüncüsü: En önemlisi bu... 15 haziran tarihli *Taraf*’ı hatırlayalım... Üç gün önceki “AKP’yi ve Gülen’i Bitirme Planı”nın hemen ardından Mehmet Baransu bir emekli orgeneral ile konuşmuş, o orgeneralin “o ekip” konusunda İlker Başbuğ’u uyardığını öğrenmiştik. O haberi hep birlikte tepeledik; oysa ne kadar önemliydi. Unutmayın, İlker Başbuğ o haberi yalanlamadı, “Hayır, beni kimse uyarmadı” falan demedi... Yalnız bu bile “ekip”in mevcudiyetini kanıtlamaya yeter, fakat her nedense Başbuğ’a bu hiç sorulmadı. Ben Ankara’daki son basın toplantısında olsaydım tek soru hakkımı kesinlikle bu çerçevede kullanırdım.

Şimdi bütün bunlar ortadayken, İlker Başbuğ’un hiçbir şeyden haberinin olmaması çok mantıklı gelmiyor bana... Fakat bir yandan da bütün kamuoyunun önünde verilmiş “ba-rı-na-maz” sözleri var.

Siz ne diyorsunuz?

Askerler de memur değil mi? Onların maaşları listelerde neden yok?

Her yılın haziran ayının sonunda olduğu gibi, bu yılın haziran sonunda da memurların eline temmuz-aralık döneminde geçecek maaşların listelerini gazetelerde okuduk. O listelerden, müsteşardan öğretmene kim ne kadar maaş alacak, hepsini öğrendik.

Fakat tıpkı onlar gibi devletin memurları olan generallerin, subayların maaşlarının ne olacağını öğrenemedik, çünkü listede onlar yoktu. Önceki yılların listelerinde de yoktular.

Hafızam beni yanıltmıyorsa şundan bir on yıl öncesine kadar asker maaşlarını da görürdük o listelerde... Uygulamaya 28 Şubat’tan sonra son verilmiş olabilir mi acaba? Merak ettiğim başka sorular da var:

General-subay maaşlarının cımbızlanması ve listelerin öyle yayımlanması nasıl bir mekanizma-refleks sayesinde oluyor? Gazetecilere liste verilirken mi yapılıyor bu cımbızlama? Herhalde öyledir de neden öyle yapılıyor? Medyanın işin bu yanına girmemesi maksatlı-kasıtlı mıdır, yoksa ‘mevzua uyanamamak’la mı ilgilidir?

Taraf yazarlarından rica ediyorum, bizi bu konularda aydınlatabilirler mi acaba?

NOT. Bu işlerden anlayan bir arkadaşım, asker-sivil memur maaşları arasında ciddi bir fark oluştuğunu (bilhassa çok değişik ve yüksek tutarlardaki tazminatlar nedeniyle), listenin bu nedenle böyle oluşturuluyor olabileceğini söyledi bana.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balbay'ın "gerilimli yıllar" dizisi neden hiçbir etki yaratmadı? (1)

Alper Görmüş 07.07.2009

"Mustafa Balbay'a ait Casper marka dizüstü bilgisayar içerisinden çıkan Western Digital marka, seri numarası WMAM9EF31256 olan bilgisayar hard diskindeki silinmiş bilgilerin kurtarılmasıyla oluşturulmuş" (Ergenekon savcılarının ifadesiyle söyledim), boşluklu olarak toplam 334 bin 882 vuruşluk bir metin teşkil eden "Mustafa Balbay'ın Darbe Günlükleri"ne gösterilen devasa ilgiyi hatırlıyor musunuz?

Hatırlayın, o günlerin temel tartışma konusu, bu notların gazetecinin bilgi toplama ve bunları kamuoyuyla paylaşma temel görevinin sınırlarını aşıp aşmadığıydı. O notlar göz önüne alındığında, aslında saçmalığın sınırlarında bir tartışmaydı bu; çünkü gördüğümüz, bu ülkede darbe yapma tekeli elinde bulunduran tek kurumun en önde gelen beşinden dördünün darbe planlarını izleyen ve bunları habire not haline getiren bir gazeteciydi.

Notlara bakıp da, sahibinde "gazeteciliğin sınırlarını ihlal etmemiş bir gazeteci" gören küçük bir azınlığın komik gerekçesi şuydu: Gazetecinin bu notları ileride kitap yazmak üzere kaydetmiş olma ihtimali vardır...

Yani bu zevata göre, gazeteci, "izlediği olayları not tutup ileride bunları kitaplaştıran kişidir..."

Gazetecinin izlediği gelişmeler hayati kamusal meseleler çevresinde dönüyorsa, bu tanım sadece komik olmakla kalmaz, tehlikeli de olur. Mesela bir gazetecinin, çok sayıda ölümlü sonuca yol açması apaçık olan mafyatik bir teşkilatlanmayı izlediğini düşünün; olan biteni hem de teşkilat üyelerinden dinlediği halde bunları haberleştirmeyen, fakat ileride "kitap yazmak" üzere kendine saklayan birini siz gazeteci olarak görebilir misiniz?

"İşlenmiş" ne demek?

Mustafa Balbay ise o günlerde savunma çizgisini iki ayak üzerine kurdu: Bir yandan "Evet, notlar kitap yazmak içindi" derken, öte yandan "notlar"ın "işlenmiş" olduğunu söyledi. Fakat Balbay ne o ilk günlerde, ne de *Cumhuriyet* gazetesinde 18 hazirandan beri sürmekte olan "Gerilimli Yıllar" dizisinde "işlenmiş" sözcüğünü "çarpıtılmış, eklemeler yapılmış" vb. anlamlarında kullandı. Dizide "işlenmiş" sözcüğü şöyle yer aldı mesela:

"Bu notların iddianameye ve iddianamenin eklerine konurken 'işlenmiş' olduğunu gördüm. Ham hali gerçekten de gazetecinin günlük çalışma temposu içinde tuttuğu notlar olduğunu göstermeye yetiyor. Eruygur ve Ersöz'le yaptığım görüşmelere iddianamenin ruhu gereği ayrı anlam yüklenmiş."

Gördüğünüz gibi Balbay "işlenmiş" sözcüğünü, "yazdıklarım bazı anlamlar yüklenerek aktarılmış" anlamında

kullanıyor, "benim yazdıklarımın o anlam çıkmaz" demeye getiriyor. Oysa yalnız iddianameyi yazanlar değil, meslektaşlarının kahir ekseriyeti de "o anlam"ı çıkartıyor o notlardan. Yani: "Bu notları alan gazeteci sadece kamusal önemi çok büyük olan haberleri yayımlamayıp mesleğine ihanet etmekle kalmamış, meşru hükümeti zorla devirmek isteyen askerlerle en azından bir gönül yoldaşlığı pratiği içine girmiştir." (Balbay'ın, tuttuğu notlarla ilgili daha geniş bir değerlendirmesine bu yazının ikinci bölümünde yer vereceğim.)

Balbay Günlükleri'nin yayımlanmasından sonra kaleme aldığım "Neden itibarları zedelenmiş gibi davranmıyorlar?" başlıklı yazımda, o notlardan "o anlam"dan gayrisinin çıkartılamayacağını göstermek için iki örnek vermiştim. Biraz uzunca bir alıntı olacak ama mutlaka hatırlamanızı istiyorum:

"Aynı gün saat 19.00 sıralarında Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Aytaç YALMAN aramama yanıt verdi. Bunu öngörmediklerini, hatta tam tersini düşündüklerini yani AKP ile CHP'nin yer değiştirmesi gerektiğini, bunu beklediklerini söyledi. Dikkatle izlediklerini, başlangıçta hemen tepki vermenin uygun olmayacağını söyledi, en azından bir mesaj deyince, o olabilir dedi. 10 Kasım var önümüzde, o olabilir dedi.

"3 Kasım 2002 seçimlerinin üzerinden henüz iki gün geçmiş, darbe heveslisi komutan dahi 'hemen tepki vermenin uygun olmayacağını' söylüyor, fakat 'sivil' gazeteci Mustafa Balbay ısrarlı: Bir mesaj bari... Kürsüde konuşan cumhurbaşkanının arkasında duran genelkurmay başkanını 'bir sivilin arkasında o şekilde... hoş olmadı' diye eleştiren de o...

"... Ve şu diyalog:

– İlhan Selçuk: Ben çok şey yaşadım. 9-11 yaşadık. Yani öyle bir şey olmasın isterim. Bir kez daha biz yenilen tarafta olursak, hiç istemiyorum. Bundan korkuyorum.

– Şener Eruygur: Korkunuzu anlıyorum, endişeniz olmasın. Ona dikkat ediyoruz.

"Biliyorsunuz, Amerikalılar başlarına gelen en büyük faciayı '9. ayın (eylül) 11'inde' anlamına gelmek üzere '9-11' diye adlandırırlar. Demek İlhan Selçuk da kendi özel faciasını böyle anlatıyormuş, ya da bunu Balbay icat etmiş. (Hasan Cemal'in uzun uzun anlattığı malum hikâye: İlhan Selçuk'un da dahil olduğu asker-sivil cuntası 9 Mart'ta iktidara el koymak için düğmeye basar, 9, 10 ve 11 Mart günleri büyük bir kargaşa ve belirsizlik içinde geçer, nihayet 12 Mart'ta ordudaki 'sağcı cunta' muhtırayı verir, 9 Mart'çılar yenilir.)"

Bilinenleri tekrar eden, "küflü" bir dizi

"Boşluklu 334 bin 882 vuruşluk" gerilim dolu günlüklere dayanan bir dizinin "yakında" *Cumhuriyet*'te başlayacağı ilk duyurulduğunda gülümsemeden edemedim. "Bakın, dediğimiz gibi, Balbay bu notları kitap yazmak için tutmuştu, fakat o olmayınca şimdi dizi yapmaya karar verdi" demeye getiren bu çıkış o zaman pek naif görünmüştü gözüme. Mal ortadaydı, bunun nesini dizi yapacaktı Balbay?

Ve gördük; ben bu yazıyı yazarken dizinin 17. bölümünü idrak etmiştik ve dizi sona erecekmiş gibi görünmüyordu. Fakat heyhat, nerede "Günlükler"deki heyecan, nerede "Gerilimli Yıllar"daki sakinlik...

İki metin arasındaki bu fark, bana rahmetli Ercan Arıklı ile Ahmet Altan arasındaki bir gazetecilik tartışmasını anımsattı. 1990'ların ortalarıydı. Ercan Arıklı, *Aktüel*'in muhtemelen 4. yılı nedeniyle bir yemek vermiş, yemeğe yazarımız Ahmet Altan da katılmıştı.

Bir ara Ercan Bey, lafı tavlâ arkadaşları *Sabah* yöneticilerine getirmiş, onların “ne yapsak arttıramıyoruz satışları” serzenişine hak vermişti.

Aramızda Ercan Bey’e “Ercan” diye hitap etme imtiyazına sahip yegâne kişi olan Ahmet Altan cevap verdi ona: “Yazışlerinde aranızda konuştuğunuz fakat yazmadığınız haberlerden oluşmuş bir gazete yapın, bakın bakalım satıyor mu, satmıyor mu?”

Fakat biz “Gerilimli Yıllar” dizisinden anlıyoruz ki, bu dizinin “sade suya tirit” hali bir tercihtir: Balbay, diziye o notlar üzerine bilerek kurmamıştır, çünkü oradaki bilgiler “kitap yazma konusunda yaptığı yeni programın dışına çıkmıştır”, Balbay, “Bir ölçüde kitap konularını değiştirmiştir...” Zaten onları bilgisayarından silmesinin nedeni de odur.

Cuma günü bu gerekçeleri ele alacak, inandırıcılıklarını sorgulayacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muğlalı’nın adı kışlaya verildiğinde gazeteciler ne yapmıştı?

Alper Görmüş 10.07.2009

Etrafımızda bir sürü şey olup biter, fakat bunların tümü gazetecilerin ilgi alanına girmez, haber haline getirilmez. Ülkedeki ve dünyadaki gelişmelerden bir bölümüne “haber” sıfatı kazandıran ölçütler vardır. Bu ölçütler gazetecilik okullarında “haber değerleri” faslında okutulur.

Bu derslerde “önemli olmak, güncel olmak, daha fazla insanı ilgilendirmek” gibi haber değerlerinin yanı sıra “ilginç” olmak, “şaşırtıcı” olmak gibi özelliklere de dikkat çekilir.

Sansasyonel gazetecilik çoğu kez ilginçlik ve şaşırtıcılık kriterlerini her şeyin önüne koyar; bu tip gazetecilikte “önemli ve kamusal” olana fazla yüz verilmez. Sansasyonel olmayan “ciddi” gazetecilik ise esas olarak önemli, güncel ve kamusal meselelerin izini sürer, fakat bu nitelikteki haberlerde –eğer varsa- şaşırtıcı, ilginç yanları da küçümsemez, görmezlikten gelmez; çünkü bilir ki bunlar, soğuk-kuru haberlere kıyasla çok daha büyük bir ilgiyle okunur.

Bizim basınımızın haberlerdeki ilginç, şaşırtıcı yanları bulup çıkarmada pek mahir olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz... “Şok” sözcüğünün haber sunumlarındaki yaygınlığına bakmak bile yeter bunu anlamak için.

Fakat bizim basın, “şok edici” sıfatını gerçekten hak eden kimi haberleri okurların göz menziline dışına çıkarmada da mahirdir. İlk kez 13 Mayıs 2004’te *Milliyet* gazetesinde yayımlanan “Askerin Muğlalı Kışlası sürprizi!” başlıklı haberi bekleyen de, işte böyle bir kaderdi.

Habere göre, Van'ın Özalp ilçesindeki Kara Kuvvetleri'ne bağlı Özalp Kışlası'nın adı "Mustafa Muğlalı Kışlası" olarak değiştirilmişti. Karar, gerçekten de "şok edici" idi. Çünkü Mustafa Muğlalı, Özalp'te kaçakçılıkla suçladığı 33 köylünün kurşunlanarak öldürülmesi (1943) talimatını veren orgeneralin adıydı. Üç yıl boyunca olayın üstü örtülmüş, fakat Demokrat Parti'nin ortaya çıkmasından sonra bu mümkün olmamış, Muğlalı önce ölüme ardından 20 yıl hapse mahkûm edilmiş ve cezasını tamamlayamadan cezaevinde ölmüştü.

O "şok anıt" oraya dikilecek de...

Van'ın Özalp ilçesindeki kışla, "Mustafa Muğlalı Kışlası" adını almasından beş yıl sonra yeniden gündemimizde... Bu defa şu haberle:

"(...) Orgeneral Mustafa Muğlalı'nın adının verildiği kışlanın karşısına, DTP'li belediye tarafından anıt yapılması kararlaştırıldı. 20 kilometre uzaklıktan görülebilecek anıt, bir evin içinden çıkan tek kurşun şeklinde tasarlanıyor. DTP'li Belediye Başkanı Murat Durmaz, maket üzerindeki çalışmaların sürdüğünü, 15 gün sonra anıta ait maketin tamamlanmasıyla Özalp Kaymakamlığı'ndan izin alıp inşasına başlayacaklarını söyledi." (Hürriyet, 23 Haziran 2009.)

Şu paragrafı da, olup bitenlere Özalplilerin tepkisini toparlayan *Gazete Van*'ın internet sayfasından aldım (ilçe sakinlerinden Ahmet Işık'ın sözleri):

"Bu isim tercih edildiğine göre, demek ki ilçe halkı ölümle tehdit edilmek isteniyor. Bize 33 köylünün öldürülüş şeklini hatırlatmak istiyorlar. Belediye de taburun karşısına anıt dikecekmiş. Biz anıtın yapılmasını destekliyoruz ve istiyoruz. Mademki öyle istiyorlar, onlar suçlularını ansın, biz de ölümlerimizi anacağız."

Bu yazıda meselenin başka boyutlarını bir kenara bırakıp, medyanın, kışlaya 2004'te yeni bir ad verilmesinden itibaren olan bitene nasıl yaklaştığını ve işin bu noktaya gelmesindeki sorumluluğunu ele alacağım.

Taze haberden başlayalım: Gazetelerin "33 Kurşun Anıtı"nı fazla bağırıp çağırmadan, sakın, nötr bir dille haberleştirdiğini söyleyebiliriz. "Şok anıt", "intikam anıtı", "kışkırtıcı anıt" gibi sunumlar internetle, özellikle de onun "ulusalcı" kanadıyla sınırlı kaldı. Türk gazetelerinin "hassasiyetlerini" ve böyle durumlarda neler yapabileceklerini biraz olsun bilenler için ilk bakışta şaşırtıcı bir sonuç...

Bu defa sonucun böyle tecelli etmesinde iki ana etmen rol oynadı: Haberin "arka plan" bilgisi (beş yıl önceki provokatif girişim) ve beş yıl önceki gelişmeye hiçbir tepki vermemiş olmanın mahcubiyeti...

Böylece geldik, beş yıl önce "askerin sürprizi"ni gazetelerin nasıl karşıladığına...

Kürşat Bumin ve ben *Yeni Şafak*'taki "Kronik Medya" sayfasını hazırlıyorduk o günlerde. Dönüp oraya baktım... Haberin *Milliyet*'te yayımlanmasından beş gün sonra (18 Mayıs 2004) "Gazetelerin yüz vermediği bir hadise" başlığıyla bir muhasebe yapmışız. Vaziyet şöyleymiş:

"Yöre halkı şaşkın, medya –bir iki istisna dışında- sessiz..."

Sessizliği bozan bir haberden, bir de köşe yazısından söz etmişiz o gün: *Milliyet*'in haberinden bir gün sonra *Vatan*'da çıkan "Org. Muğlalı Kışlası Van'da tepki yarattı" başlıklı haber ve Avni Özgürel'in bir makalesi (*Radikal*,

16 Mayıs 2004).

O günkü taramada gözümüzden kaçmış unc bir "istisna"yı da aktarayım: *Hürriyet*'ten Yalçın Bayer *Milliyet*'in haberini anımsatıp, gelişmeye üzüldüğünü belirttikten sonra sözü eski senatör Mehmet Feyyat'a bırakmış, o da bu üzücü gelişmeden Genelkurmay Başkanlığı'nın haberinin olup olmadığı sorusunu ortaya atmıştı. Geçerken belirtiyim, bu soru bugün de cevabını bekleyen bir sorudur. Gerçekten de: Bu provokasyon ordu içinden birilerinin, bir grubun Genelkurmay'a yaptığı bir emr-i vaki miydi yoksa Genelkurmay'ın da onayladığı bir girişim miydi? (2004'te Genelkurmay Başkanı'nın Hilmi zkk, 2004'n de "Sarıkız" ve "Ayışığı" yılı olduğunu hesaba kattığımızda bu soru daha da önemli hale gelmektedir.)

"Halkı askerlikten soğutma" suçu?

Düşünün biraz: 2004 mayısında *Milliyet*'te o haber yayımlanmadan önce "askerler kışlaya Mustafa Muğlalı'nın adını vereceklermiş" diye duysaydık, buna inanır mıydık? İnanmazdık. "Hayır" derdik, "bu kadar açık bir kışkırtmayı kimse yapmaz, yapamaz."

İşte gazetelerin "birkaç istisna" dışında sessiz kaldığı olay bu ölçüde "şaşırtıcı", bu ölçüde "ilginç" ve bu ölçüde "şok edici" idi...

"Sessizlerin sesi" olması gereken medya, ne akla ne de vicdana sığan böyle bir gelişme karşısında gerekli tepkiyi verseydi, olay bugünkü içinden çıkılmaz noktaya sürüklenir miydi? Bence srklenmezdi. Askerler bu kadar haksız, bu kadar vicdansız bir karar üzerinde yeniden düşünmek zorunda kalır, kararlarında direnemezlerdi.

Askerlerin her şeye rağmen direndiklerini düşünelim... Bu durumda da, zamanında görevini yapmış, mesleğinin gereklerini yerine getirmiş insanlar olarak gazeteciler askerlere şöyle demek hakkına sahip olurlardı: "Kusura bakmayın, ilk kurşunu siz attınız, şimdi de 'bir evden çıkan tek kurşun'a razı olacaksınız."

Fakat mahcubiyetten şimdi onu da diyemiyor, tıpkı olayın birinci aşamasında olduğu gibi "birkaç istisna" dışında sessizliğe bürünüyor...

Olayı sadece medya açısından ele alma sözü vermiştim, fakat şunu söylemeden bitiremeyeceğim: Bence askerlerin "halkı askerlikten soğutma" suçunu işlediği çok ironik bir durumla karşı karşıyız.

"Balbay'ın 'gerilimli yıllar' dizisi neden hiçbir etki yaratmadı (2)"ye ne oldu?

Cumhuriyet gazetesinin ve Mustafa Balbay'ın avukatlarından Akın Atalay beni telefonla aradı ve geçen salı bu sayfada yayımlanan yazının son paragrafında vaat ettiğim şey üzerinde bir kez daha düşünmemi rica etti. Hatırlayacaksınız, o paragrafta, Balbay'ın bilgisayarında ele geçirilen notların "gazetecilik" dışında bir kasıt taşıyıp taşımadığını sorgulayacağımı yazmıştım.

Avukat Atalay, 20 temmuzda duruşmaların başlayacağını, tutuklu olması nedeniyle Balbay'ın sorgusu ilk yapılacak kişiler arasında olduğunu hatırlattıktan sonra, "mahkemenin etki altında kalmaması için" bu yazıyı

mahkeme sorgusu sonrasına ertelemem üzerinde düşünmemi rica etti benden.

Düşündüm ve böylesinin daha doğru olacağına karar verdim. Demem o ki, "Balbay'ın 'gerilimli yıllar' dizisi neden hiçbir etki yaratmadı (2)" başlıklı yazımla, ağustosun ilk yarısında bir tarihte karşınızda olacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Artık ikna oldum: "Kötü" okur yorumlarını eleyen elekləri var!

Alper Görmüş 14.07.2009

Geçtiğimiz nisan ayında *Hürriyet*'in internet sitesinde yayımlanan haberlerin altına girilen okur yorumları üzerine iki yazı yazmış, sonraki yazılarımdan birinde de, başlangıçtan bu yana hiçbir yazıma bu ölçüde bir okur tepkisi almadığımı ifade etmiştim. Okurların ortak kanaati, *Hürriyet*'e gönderilen yorumların çok sert bir sansüre tâbi tutulduğu; göstermelik birkaç istisnayı saymazsak, sansür süzgecinden yalnızca "devletçi-askerci-ulusalçı-Ergenekoncu" yorumların geçebildiği şeklindeydi. Okurların gerekçeleri basit fakat ikna ediciydi: Biz de yorum gönderiyoruz, fakat gönderdiğimiz yorumlar bu çerçevenin dışında kaldığı için kesinlikle yayımlanmıyor.

Hatırlatayım: Bu yazılardan birinde, *Hürriyet* okurları *Nokta*'nın askerî mahkeme kararıyla basılmasını yorumluyorlardı. 43 yorumdan 37'si "oh olsun" tadındaydı. *Hürriyet* okurlarının bir kısmı da "Darbe Günlükleri'ni yayımlayarak Türk Silahlı Kuvvetleri'ne hakaret eden bu gazetecilerin gökyüzünün rengini unutturacak bir cezaya çarptırılmalarını" diliyordu.

İkinci örneğim "Poyrazköy kazıları" üzerineydi ve oradaki sonuç da şöyleydi: *Hürriyet* okurlarının çok küçük bir bölümü bulunan cephanelikten dehşete kapılmış görünüyordu. Geri kalanlar (*Nokta* baskınındaki 37'ye 6'lık skoru da aşan bir skorla) ya dalgasını geçiyor ya da o mühimmatı oraya, çıkaranların gömdüğüne inanıyordu.

Muğlalı haberinde *Hürriyet* ve *Vatan* okurları

Cuma günü bu sayfada 1943'te Van'ın Özalp ilçesinde 33 köylünün kurşuna dizilmesi emrini vermekten önce idam, sonra 20 yıl hapis cezasına çarptırılan orgeneral Mustafa Muğlalı'nın adının hem de Özalp ilçesindeki kışlaya verilmesini (2004) izleyen gelişmeleri ele almıştım. Basın, 2004'teki kararı utanç verici bir sessizlikle geçiştirmiş; 33 köylünün yakınlarının kışlanın adının değiştirilmesi talebiyle açtıkları dava hiçbir yere ulaşamamış; nihayet geçtiğimiz hafta Özalp Belediye Başkanı Murat Durmaz, kışlanın tam karşısındaki parka 33 köylünün hatırasına bir anıt dikileceğini açıklamıştı.

Cuma günkü yazımda, gazeteciler 2004'teki haksız-viddansız kararı teşhir edebilselerdi, olayın bugünkü içinden çıkılmaz boyutlara varmayabileceği yolundaki düşüncelerimi dile getirmiştım.

Bugün ise, o yazıda yer kalmadığı için yapamadığım bir şeyi yapacak, Özalp Belediyesi'nin "madem öyle işte

böyle" diyerek giriştiği haklı protestonun haberine *Hürriyet* ve *Vatan* okurlarının tepkilerini dikkatinize sunacağım.

Hürriyet'te 40'a karşı 3'lük bir skor görüyoruz:

40'ı temsilen Mustafa Turan'ın yorumu: "57 yaşındayım ve bu olayı inanın bu haberle birlikte öğrendim ve yüksek tahsilli biri olarak gerçekten kendime çok kızdım. Demek ki bundan sonra sevdiğim ve saygı duyduğum, ülkesi için bir şeyler yapmış kahramanların ikinci sırasına Muğlalı Paşa'yı koyuyorum. Çünkü birinci sırada Atatürk var da ondan."

3'ü temsilen Ahmet Buğra Tokmakoğlu'nun yorumu: "Nedir bu tepkiniz. Haberde açıkça belirtiliyor ki kışlaya ismi verilen komutan 33 kişinin ölümünden sorumluymuş! O komutanın ismini kışlaya veren zihniyeti eleştirin, DTP'li başkanı değil!"

Vatan'da da durum oransal olarak aynı: 15'e 1...

Muğlalı haberi örneğine kadar emin değildim: Bazı gazetelerin okur bileşimlerinin, kan dondurucu olsa da, hakikaten böyle olabileceğine dair küçük de olsa bir şüphe taşıyordum.

Fakat başlıkta da dediğim gibi, artık ikna oldum... Artık inanıyorum ki gazetelerin internet sitelerinin editörlerinde birer elek var ve onlar gelen yorumlardan yalnızca belli bir bölümünün eleğın altına geçmesine izin veriyorlar.

Çünkü bu örnek ne *Nokta* baskınına benziyor ne de Poyrazköy kazılarına... *Hürriyet* ve *Vatan* okurlarının, o anıtın oraya dikilmesi kararıyla sonuçlanan süreçteki adaletsizliğe, vicdansızlığa hiç değinmeden; sürecin asıl sorumlusuna tek laf söylemeden neredeyse oy birliğiyle "iyi olmuş" yorumları yazmış olmalarını ben mümkün görmüyorum.

Bu durumda yeni sorumuz, gazetelerin internet sayfalarının editörlerine yönelik olarak şöyle şekilleniyor: Bunu neden yapıyorlar?

Rüyamda kurumları yıpratıyordum...

Ben fazla rüya gören biri değilim. Malzeme az olduğu için –bu yaşıma geldim- rüya tabirleri ekollerinden hangisine inanacağıma hâlâ karar verebilmiş değilim. Sınırlı da olsa rüyama giren şeylerle gerçek hayatımı karşılaştırdığımda, rüyaların gerçek hayattaki tecrübelerimizin zihnimizde, ruhumuzda bıraktığı izler olarak tanımlanması gerektiği ekolüne kendimi daha yakın hissediyorum.

Alın mesela: Gazetelerde allahın günü karşımıza çıkan "kurumları yıpratmama" ve "uzlaşma" çağrıları olmasaydı, size şimdi anlatacağım rüyayı görebilir miydim?

Başlıkta da dediğim gibi, uyuyordum ve rüyamda kurumları yıpratıyordum... Fakat öyle böyle değil, ne yapsam ne etsem, hiç öyle bir kastım olmadığı halde kurumlar sürekli olarak yıpranıyordu. Bir defasında iyice absürd

birşey oldu. Salata yapıyordum... Evde kıvırcık, domates, salatalık, biber, havuç, soğan, turp ve karnabahar vardı; hepsini doğrayıp karıştırdım, üzerine tuz, limon ve zeytinyağı ekledim. Bir sürü şeyi bu kadar birbirine karıştırdığım halde bu defa yıpranmamıştı kurumlar. Sevinç içinde, buzdolabının sebzeliğinin bir köşesinde kalıp gözümünden kaçan maydanozu da yıkayıp ilave ettim salataya. Etmez olaydım. Tahmin ettiğiniz gibi: Maydanoz ilavesi kurumları yıpratmıştı.

Rüyamın ikinci bölümünde bir mahkeme heyetinin karşısındaydım. Sanık sandalyesinde oturuyordum. Kurumlar, mağdur sıfatıyla katılmıştı duruşmaya. Tanık bölümündekileri çıkaramadım önce, benim avukatım onların Ankara gazetecileri olduğunu söyledi. İlk söz alan tanık, özellikle salataya maydanoz ilavemin her şeyi gün gibi ortaya koyduğunu anlatarak başladı söze. O salatayı maydanoz ilave etmeden yeseymişim bana biraz daha kredi açabilirmiş. Fakat ben, bir salatayı bile kurumları yıpratmayacak şekilde hazırlamayı becerememiştim. Birinci tanık, "Bütün bu nedenlerle Alper Görmüş'ün kurumları yıpratmayı hayatının birinci amacı haline getirdiğini değerlendiriyorum" diye bitirdi konuşmasını.

İkinci tanık, birinciden çok daha gençti. O da aynı kanaatteydi, fakat konuşmasını bitirdikten sonra bana ceza verilmemesini istedi, "uzlaşma"ya gidilmesini önerdi.

Hâkimler, bunun onu ilgilendirmediğini, orada kararları kendilerinin vereceğini söyleyip sert bir biçimde payladılar ikinci tanığı. Birinci tanık ve diğer tanıklar ise üzerine yürüdüler; mahkeme heyetinin uyarıları olmasaydı belki oracıkta vereceklerdi cezasını. Ben, birinin, "Salak" diye bağırıldığını duydum, "uzlaşmayı hangi koşullarda öne süreceğimizi böyle mi öğretmiştik sana..."

Ben, ezberini yanlış yerde kullanıp zor duruma düşen bu çömez tanığın haline üzülürken, mahkeme başkanı kurumları yıprattığının sabit olduğunu söyledi yüzüme.

Neyse ki hafif bir cezayla kurtulmuştum: Kurumları Yıpratmadan Gündelik Hayatı Sürdürmenin 50 Yolu başlıklı kitabı ezberlemeye mahkûm edilmişim.

İlk işim kitabı almak oldu tabii. Tahmin ettiğim gibi, Ankara gazetecileri yazmıştı kitabı. Kurumlar ise yayıncıydı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İşte o nedenle çaycılarınız türbanlı ve fakat türbanlı muhabiriniz yok!

Alper Görmüş 17.07.2009

Ya da şöyle diyeyim: İşte o nedenle çaycılarınızın, temizlikçilerinizin, hatta (ve her şeye rağmen) çocuk bakıcılarınızın türbanlı olması sorun teşkil etmiyor da, bir muhabirinizin ya da yazarınızın ya da doktorunuzun türbanlı olması ihtimali karşısında kırmızı görmüş boğaya dönüyorsunuz...

Sözü, “tesettürlü Ayşe Arman”ın izlenimlerini analiz eden Ertuğrul Özkök’ün bir tespitine getireceğim... Özkök, dizinin birinci bölümünde yer alan şu sözlerle dikkatimizi çekiyor önce:

“Normal tesettür var tamam ama, bunun bir de lüksü var. O nasıl tepkiyle karşılanıyor acaba? Bir başka deyişle ‘abiye tesettür’. Demet siyahlara bürünüyor, ben beyazlara. Gözümüze kalem-malem de çekiyoruz. Şimdi kendimizi daha bir kadın gibi hissediyoruz. En büyük nedeni de ayağımızdaki topuklular. Daha zengin bir görüntümüz var, zavallı gibi durmuyoruz. Şöyle bir gözlemimiz oldu; zenginlik, genel olarak insanların sinirine dokunuyor, daha önceki kıyafetleri giydiğimizde bize şefkatle bakanlar, şimdi kaşlarını kaldırıyorlar... ‘Ne işiniz var burada’ ya da ‘Para el değıştirdi, artık bunların parası var’ gibisinden.”

Ertuğrul Özkök, Ayşe Arman’ın bu gözlemini, bir arkadaşının kendisine anlattığı bir başka hikâyeyle birleştirerek yorumluyor. Sözüünü ettiği arkadaşının yanında çalışan kadınlardan biri başını açmış. Çünkü başı kapalı fakat hayatını yaşayan “ıktıdardaki tesettürlüler”e tepki duyan kocası izin vermiş, başını açabileceğini söylemiş.

“Abiye türban neyi anlatıyor?”

Ertuğrul Özkök, Arman’ın gözlemi ile arkadaşının anlattığının tekil olaylardan mı ibaret olduğunu, yoksa bir eğilimi mi gösterdiğini bilemeyeceğimizi kaydettikten sonra bu iki hikâyeyi birleştiriyor ve şöyle yorumluyor:

“Belki şunu söyleyebiliriz. Türbanlı ve türbansız insanlar içinde, türbanın ‘zenginlik sembollerine’ karşı bir tepki oluşmaya başladı.”

Türbanlıların içinde “türbanın zenginlik sembollerine karşı” gelişen tepki, bu yazının konusunun dışında kalıyor. Ben Ayşe Arman’ın bize sunduğu gözlemin sınırları içinde kalmak ve “çağdaş” giyim tarzını benimsemişlerin “zengin” tesettürlülere tepkisinin anlamı üzerinde durmak istiyorum.

Ayşe Arman’ın notlarından iki cümleyi tekrar edeceğim:

“Zavallı gibi durmuyoruz” ve “Daha önceki kıyafetleri giydiğimizde bize şefkatle bakanlar, şimdi kaşlarını kaldırıyorlar...”

Ayşe Arman da Ertuğrul Özkök de bunun “zenginliğe” bir tepki olduğunu zannederek fena halde yanıılıyorlar. Mekânın “çağdaş” kıyafetli sakinlerini asıl rahatsız eden şey, zenginlik üzerinden onlara iletilen “türbanlı fakat özgüvenli” algısıdır. Oraya iki “abiye türbanlı” değil de, belli ki paraları az fakat giydiklerini kendilerine yakıştırmış (pardösülü falan değil) iki tesettürlü genç öğrenci güle oynaya içeri girip rahat tavırlarla siparişlerini verselerdi, “çağdaş” kıyafetli sakinler aynı rahatsızlık duygusunu hissedecekti.

İçeri süzülen tavşan ürkekliğindeki tesettürlülere gösterilen şefkat meselesine gelince... Şefkatin yönü güçlüden güçsüze; eşitsizlik basamağının üstündekilerden altındakilere doğrudur... Güçsüz güç kazanınca, alttakiler üste doğru çıkmaya başlayınca şefkatten eser kalmaz.

“Çağdaş”lar sadece “zengin türbanlı”lara karşı tepki duymuyor, “türbanlı doktor”lara, “türbanlı öğretmen”lere karşı da tepki duyuyor.

Yeni Aktüel dergisi için yazdığım Şenol Güneş portresinde, futbolculuğu hiçbir sorun yaratmayan Güneş’in

teknik direktör olduktan sonra maruz kaldığı tahammülsüzlüğü anlatırken şöyle demiştim:

“1960’lar, 70’ler, 80’ler boyunca başta İstanbul olmak üzere büyük kentlere akan köy ve kasabalılar, ‘biz’e değmeden yaşadıkları sürece fazla bir sorun teşkil etmediler. Bunun en güzel göstergesi, başı kapalı kadınlara yönelik bir öfkenin o yıllarda ortaya çıkmamasıydı. Çünkü o zamanlar da vardılar fakat evlerimizde temizlikçi, okullarda ve işyerlerinde hizmetli olarak vardılar... Keza taşra erkekleri şehirdeydiler fakat henüz şehrin nimetlerinden bir şey talep ediyor değildiler... Ne zaman ki bunu talep etmeye başladılar, ‘biz’imle aynı caddeleri, sokakları, mekânları paylaşır oldular, işte o zaman külahlar değişti. Başı kapalı kızları üniversitelerde, okullarda, hastanelerde görmek istemediğimizi deklare ettik ve bunu zecrî tedbirlerle uyguladık. Davranışımızın gerekçesi ‘laiklik’ti ama gerçekte bunun altında ‘sınıf nefreti’nin yattığını bal gibi biliyorduk.

“Galiba futbol dünyasında (dindar) futbolculuk, toplumsal hayatta evlerimizde, okullarda ve işyerlerinde çalışan başörtülü kadınlara tekabül ediyor. Ülke çapında bir (dindar) futbol yöneticisi olmak da başörtülü öğretmenlere, memurlara, doktorlara...”

Bu faslı şöyle kapatayım: Türbanlıların “iktidardaki-abiye türbanlı”lara karşı gösterdiği tepkiyle, “çağdaş” kıyafetlilerin onlara gösterdiği tepki, Ertuğrul Özkök’ün yaptığı gibi aynı potada eritilemez. Bunlar çok farklı şeylerdir. Ertuğrul Özkök’ün yaptığı, kaçak güreşmektir.

Çatışmacı psikolojiden çıkış?

Ertuğrul Özkök’ün yazısındaki ikinci tespit ise bana hayli iyimser geldi:

“Son bir ay içinde, önümüzden çok ilginç üç fotoğraf geçti. İstanbul Belediye Başkanı Kadir Topbaş’ın oğlu başı açık bir kızla evlendi. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç’ın oğlunun başı açık bir kızla sözlü olduğunu öğrendik. Geçen pazar günü Vatan Gazetesi’nde Vestel’in sahibi Ahmet Nazif Zorlu’nun kızının başının örtülü olduğunu gördük. Biliyoruz ki, Zorlu ailesinin mensupları modern insanlardır; eşinin ve büyük kızının başı açıktır. Demek ki, hem iş dünyasının, hem siyasetin tanınmış aileleri artık çatışmacı psikolojiden çıkıyor.”

Ertuğrul Özkök gibi “modern” bir sosyologun 19. yüzyılın modernlik kriterleriyle tartışıyor olması çok tatsız ama onu bir kalem geçelim...

Asıl konumuza gelirsek: Özkök’ün burada saydığı “tanınmış aileler”in hiçbiri “çatışmacı” değil zaten. Araştırılırsa, hepsinin geniş ailelerinde tesettürlülerle tesettürsüzlerin barış içinde bir arada yaşadığı görülecektir.

Gerçekten çatışmacı bir tavrı olan, yani “aramızda bize benzemeyeni barındırmayız” cılara bakmak lazım asıl... Mesela “Hürriyet ailesi”ne... Ya da daha genişine, “Doğan medya ailesine...”

Ne zaman ki oralarda, tıpkı “dinci” dedikleri basında olduğu gibi “karma” bir personel yapısı oluşur, ben ancak o zaman iyimser olabilirim...

Can Dündar'a soru: O "direnişçi" bürokrat Ali Suat Ertosun muydu?

Alper Görmüş 21.07.2009

Sabah gazetesi yazarı Can Dündar'ın (evet "*Sabah* yazarı"; 1999'dan söz ediyorum çünkü) 20 Şubat 1999'da kaleme aldığı "Mustafa Duyar konuşacaktı" başlıklı yazı, okurlara hitaben kaleme alınmış şu samimi satırlarla başlıyordu:

"Önceki gün, Özdemir Sabancı suikastinin sanığı Mustafa Duyar'la birlikte nasıl bir sırrı toprağa gömdüğümüzün farkında mısınız? 'Komplo teorileri'ni sevmem ama bu konuda şu son birkaç ayda yaşadıklarım, bana artık sevmem gerektiğini söylüyor. Okuyunca sanırım siz de seveceksiniz."

Gerçekten de, Dündar'ın verdiği bilgiler "komplo teorilerini sevmeyen" okurlarının aklını çecek, onlarda "acaba mı?" duygusunu uyandıracak türdendi.

Dündar, yazısını yazdığı tarihten beş hafta önce (demek ki ocak 1999 ortalarında) Adalet Bakanlığı'na müracaat etmiş, Duyar'la yüzyüze görüşme talebini iletmış, dönemin Adalet Bakanı Hasan Denizkurdu da talebi olumlu karşılamıştı.

Dündar'da Duyar'la görüşme isteğini, adalet bakanında da talebe olumlu yaklaşma tavrını tetikleyen şey aynıydı: Çünkü Mustafa Duyar itirafçı olmak için müracaat etmiş, geç kaldığı için talebi reddedilmişti. O da avukatlarıyla dışarıya "her şeyi yeni baştan anlatmak istediğini" duyurmuştu.

Anlatacakları çok önemliydi, çünkü daha o konuşmadan dahi Sabancı suikastinin bildiğimizden çok farklı, çok daha karanlık bir cinayet olma ihtimalini güçlendiren çok alâmet belirmişti. (Bu alâmetleri burada sıralamaya kalksam, asıl yazmak istediklerime yer kalmayacak. Basında sık sık yer alan bu iddiaları bir kez daha gözden geçirmek isterseniz, www.candundar.com.tr adresine girip, arama motoruna "Mustafa Duyar" yazmanız yeter.)

Yine de bu iddialardan, suikastı Susurluk'a bağlayan en önemlisini hatırlatayım: Özdemir Sabancı ve iki mesai arkadaşını öldürmekle suçlanan üç kişiden biri olan Fehriye Erdal'ın Sabancı Center'a Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ tarafından yerleştirildiğine dair çok kuvvetli işaretler vardı. Bildiğiniz gibi Kocadağ, Susurluk kazasındaki meşhur Mercedes'i kullanan kişiydi.

Rufailer devrede...

Can Dündar Adalet Bakanlığı'ndan izni kopardıktan sonra Mustafa Duyar'ın yattığı Afyon Cezaevi yönetimiyle görüşülmüş, Duyar'ın yazılı onayı alınmış. Sonrasını Dündar şöyle anlatıyor:

"Kendisi de görüşmeyi arzu ediyordu. Her şey hazırды. Fakat Duyar'ın konuşmak için öne sürdüğü bazı koşullar, bürokrasiye takıldı. Bakan'ın açık emrine rağmen, bakanlıktaki bir bürokrat, şifahen verilen görüşme izninin geri alınması için özellikle uğraştı.

Şimdi öğreniyoruz ki, bizim Duyar'la görüşme izni aldığımız, fakat resmi izin yazısı bir türlü çıkmadığı için

gidemediğimiz Afyon'a, aynı günlerde Karagümrük çetesi, aynı bürokratin verdiği izinle nakledilmiş; gittikten iki hafta sonra da, gelen 'vur emri' üzerine bizden önce Duyar'ı 'ziyaret etmiş' ve 4 kurşunla cezasını infaz etmiş."

Can Dünder'in, olan bitenle ilgili yorumuna da bakalım:

"Komplo teorilerini sevmiyorum. Ancak 'tesadüf'ün bu kadarına inanmayı da saflık sayıyorum. Duyar kilit isimdi. Konuşsa belki Susurluk skandalının bir düğümü daha çözülecekti. Belki hep sağ eliyle vurduğunu sandığımız çetenin sol elini de görecektik. Sabancı'nın neden hedef seçildiğini öğrenebilecektik.

Duyar, sırlarını hücre komşusu Selçuk Parsadan'la paylaşmış olmalıydı. Belki Parsadan'a sıkılan kurşunun nedeni de buydu. Belki de pişmandı karıştığı işten... Kendisi de 2 aylıkken babasını kaybetmiş, annesi ise o 13 yaşında iken, üvey babası tarafından öldürülmüştü. Cezaevinde evlendiği karısından, bir ay önce bir oğlu olmuştu. Adını 'Özdemir' koymuştu. Hangi katil, oğluna kurbanının adını verirdi ki?"

Can Dünder'in o yazıyı kaleme aldığı sırada henüz ortada olmayan birkaç gelişmeyi daha hatırlamalıyız... Mesela Vedat Ergin'in, yargılandığı bir davada sarf ettiği "Cumhuriyet Savcısı Zekeriya Öz, Sabancı suikastıyla ilgili birşeyler ortaya çıkarmak istiyorsa Ali Suat Ertosun'un neden Mustafa Duyar'a yakınlık gösterdiğini sorgulasın" sözleri...

Mesela yine Vedat Ergin'in, kardeşiyle birlikte Uşak Cezaevi'ne nakilleriyle kendilerinin öldürülmesinin amaçlandığı, bu naklin sorumlusunun da zamanın Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü Ali Suat Ertosun olduğu yönündeki sözleri... (Bu naklin, Duyar'ın öldürülmesini izlediğini unutmayalım.)

Ve son olarak, "kendilerinin öldürülmesi girişimi"ne, altı mahkûmun ölümüyle sonuçlanan bir isyanla cevap veren Ergin Kardeşlerin, isyan sırasında videoya kaydedilen ve olaylardan sekiz yıl sonra (2008) Fox TV'de yayımlanan görüntüleri: Görüntülerde önce Nuri Ergin Ergin, sağ elini havaya kaldırarak, "Bu devlet bana Mustafa Duyar'ı öldürttü. Ben öldürttüm. Şimdi canlı söylüyorum" diye bağırıyor. Ardından Vedat Ergin "Veli Abi'yi ara, Veli Küçük'ü ara. Beni sor. Başka da birşey söylemiyorum. Allah'a emanet olun" diyor.

Dünder tatilden dönünce...

Bana bu yazıyı yazma konusunda ilham veren, nasname.com yazarı Cevdet Akbay'ın bir yazısı oldu. Akbay, bütün bu bilgileri hatırlattıktan sonra şu sonuca varıyor:

"Bildiğim bütün sırları açıklamaya hazırım" diyen Mustafa Duyar'la Can Dünder'ı görüştürmemek için uğraşan ve bunda da başarılı olan; Mustafa Duyar'ın konuşmadan öldürülmesini sağlayan bu bürokrat, tahmin ettiğiniz gibi şimdi Ergenekon savcılarını dağıtarak Ergenekon Terör Örgütü üyelerini sokaklara salmaya çalışan eski Ceza ve Tevfik Evleri Müdürü, şimdi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyesi olan Ali Suat Ertosun'dur."

Tabii, ben bu kadar kesin konuşamam. Fakat Mustafa Duyar'ın öldürülme sürecinde Ali Suat Ertosun'un pozisyonuna bakıp da, bu türden şüphelerin tümünden deli saçması olduğunu da öne süremem.

Cevdet Akbay'ın "nasıl bu kadar kesin konuşuyorsunuz" soruma cevaben bana gönderdiği e-posta, bu "araf"ta konumumda bir değişikliğe yol açmadı. Şöyle diyor Akbay:

“(Adalet Bakanı) Denizkurdu izin veriyor ama bir bürokrat izin vermiyor.

Cezaevleriyle ilgili olan bürokrat kimdir? Cezaevleri Genel Müdürü. O da Ertosun’dur. Ertosun’dan başka Can Dünder’in Duyar’la görüşmesini engelleyecek başka bir bürokrat aklıma gelmiyor.”

Bence bu işi çöze çöze Can Dünder çözer. Acaba bu arada bir şey yazmış mı diye yazılarına bakmaya kalktığımda öğrendim ki 9 temmuzda iki haftalığına izine ayrılmış. Bu hesaplama iki gün sonra yazılarına başlayacak demektir.

Doğrusu ben tatil dönüşü ilk yazısını bu meseleyi aydınlatmaya ayıracağını kuvvetle tahmin ediyorum.

Basit ve tamamen gazetecilikle ilgili bir nedenle: Düşünün, 10 yıl önce, çok önem verdiğiniz, belki de kariyerinizin en büyük “iş”i bir bürokrat tarafından engelleniyor. Siz o zaman bu ismi fâş etmiyorsunuz. Fakat 10 yıl sonra ortaya çıkan kimi gelişmeler, o bürokrati bir anda ülkenin en tartışmalı figürü haline getiriyor. Ve siz, o figürle ilgili tayin edici bir iddiayı doğrulayabilecek tek gazetecisiniz.

Ben, bir gazetecinin böyle bir fırsatı tepebileceğine hiç ihtimal vermiyorum.

Yanlış anlaşılmasın, son paragrafı, “o bürokrat”ın Ali Suat Ertosun olduğu varsayımına göre yazdım.

Olabilir ki, “o bürokrat” Ertosun değildir. Eh, bu da gazetecilik açısından önemli bir fırsattır.

Neticede ve her durumda, ben Can Dünder’in ilk yazısının “Ali Suat Ertosun’lu” olacağına inanıyorum.

Bakalım tutturabilecek miyim?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O “direnişçi” bürokrat Ertosun’muş... Şimdi ne olacak?

Alper Görmüş 24.07.2009

Çok ciddi bir durumla karşı karşıyayız...

Geçtiğimiz salı günü bu sayfada yayımlanan yazımda sorduğum soru cevabını buldu ve Can Dünder, o “direnişçi” bürokratin Ali Suat Ertosun olduğunu açıkladı.

Farkındayım, bilmece gibi bir giriş oldu. O nedenle, salı günkü yazıyı okuyanlarda uyanacak tekrar duygusunu göze alarak, konuya “yeni başlayanlar” için kısa bir özet geçeyim...

Biliyorsunuz, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) üyesi Ali Suat Ertosun, Ergenekon davasına bakan hâkim ve savcılarla, Güneydoğu’daki faili meçhul cinayetleri soruşturan savcının görev yerlerinin

değiştirilmesini teklif ettiği iddiasıyla bir anda ülkenin en tartışmalı figürü haline geliverdi.

Tartışmayı tetikleyen yegâne unsur bu değildi ama... Ertosun'un geçmişi, bilhassa Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü olduğu dönemdeki uygulamalarıyla bu son girişimi birlikte mütalaa ediliyor, girişiminin masum hukuki gerekçelerle açıklanamayacağı ima ediliyordu.

Bu imalardan en dikkat çekici olanı, her geçen gün Ergenekon davasının bir parçası olma istidadını gösteren Sabancı suikastının faillerinden Mustafa Duyar'ın cezaevinde öldürülmesi sırasında Ali Suat Ertosun'un Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü olmasıydı.

Fakat, sizin de hemen katılacağınız gibi, bu kadarcık bir bilgiyle, Duyar'ın öldürülmesinde Ali Suat Ertosun'un sorumluluğunun olup olmadığı tartışması başlatılamazdı.

Öte yandan, gazeteci Can Dündar'ın, Duyar'ın ölümünden birkaç gün sonra yazdığı (20 Şubat 1999) bir yazı vardı. Ben, salı günü "Mustafa Duyar konuşacaktı" başlıklı bu yazıyı hatırlattım işte. Dündar yazısında, Duyar'la cezaevinde görüşme talebinin, Adalet Bakanı'nın iznine rağmen direnen bir yüksek bürokrata takıldığını; görüşmenin gerçekleştirilemediğini; o arada aynı bürokratin onayıyla Duyar'ın kaldığı cezaevine nakledilen Ergin kardeşlerin Duyar'ı öldürdüğünü anlatıyordu.

Can Dündar o yazısında Adalet Bakanı'na rağmen direnen o yüksek bürokratin adını vermemişti. Ben de, o günlerdeki görevi nedeniyle o bürokratin Ali Suat Ertosun olma ihtimalini dile getirmiş, Dündar'ın o zaman ismini vermediği bürokrati açıklaması gerektiğini dile getirmiştım.

Dündar, tahmin ettiğim gibi, tatil dönüşü ilk yazısını bu konuya ayırdı ve o kişinin Ertosun olduğunu açıkladı.

"Evet, oydu!"

Dündar'ın "Evet, oydu!" başlıklı yazısından uzunca bir alıntıyla devam ediyorum... Böylece "yeni başlayanlar" için yapmaya başladığım özeti de nihayetlendirebileceğim... Söz Can Dündar'da:

"Hafızam 10 yıl önceye götürüyor beni... 1999 başı... O zaman ATV'deyim. Sabah'ta yazıyorum. Sabancı suikastıyla ilgili 'içerden' bir bilgi geliyor:

'Bu iş karanlık... Duyar biliyor. Konuşmak istiyor.' Gerçekten de cinayetin tetikçisi olarak bilinen Mustafa Duyar, bildiklerini anlatmak için 'itirafçı' olmak istemiş; ama bu talebi, 'geç kaldığı' gerekçesiyle reddedilmişti. Acaba yargıya anlatamadığını bize anlatır mıydı?

Dönemin Adalet Bakanı Hasan Denizkurdu'nu aradım. 'Duyar'ın söyleyeceklerinin yargıya yardımcı olabileceğine' ikna oldu. 'Ama kendisinin de oluru gerekir' dedi. Yazılı olarak başvurduk, Duyar olur verdi, bakanlıktan izin çıktı. Kamerayı kapıp Afyon Cezaevi'ne gitmek üzereydik ki, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Ali Suat Ertosun'a takıldık. Bakan'ın iznine rağmen röportaja olur vermiyor, mevzuata aykırı olacağını söylüyordu.

Gidemedik.

Bizim yerimize başkaları gitti Duyar'ın 'ziyaret'ine... Bizi oyalayan bakanlık bürokrasisi, 'Karagümrük çetesi'nin

Afyon Cezaevi'ne nakline izin vermişti. Bu çete, 2 hafta sonra, Duyar'ı cezaevinde öldürüp susturdu. Ardından susturulma sırası, Duyar'ı öldüren Karagümrük çetesinin liderlerine geldi. Ama onlar direndiler. Ve cezaevinde isyan çıkardılar.

O isyanda Karagümrük çetesinin lideri Nuri Ergin kameralara; 'Bu devlet bana Mustafa Duyar'ı öldürttü' diye haykırıyordu. Bir başka pencereden kardeşi Vedat Ergin bağırıyordu: 'Veli Küçük'ü arayın; beni sorun. Başka da bir şey demiyorum.'

Nuri Ergin, isyanla ilgili davada ise şöyle demişti: 'Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz, Sabancı suikastıyla ilgili bir şeyler oraya çıkarmak istiyorsa Ali Suat Ertosun'un neden Mustafa Duyar'a yakınlık gösterdiğini sorgulasın.'"

Tabloyu tamamlamak için Uşak Cezaevi'ndeki isyanı da hatırlamamız lâzım... Ergin Kardeşler, Mustafa Duyar'ın ölümünden sonra önce Kartal, sonra Uşak Cezaevi'ne nakledildiler. "Bakanlık bürokrasisi", bir süre sonra buraya Ergin kardeşlerin "kanlısı" Alaattin Çakıcı'nın adamlarını nakletti. Fakat Ergin kardeşler ellerini çabuk tutup isyana giriştiler. 100'ü aşkın mahkûmu rehin aldılar ve ilk bakışta açıklanması zor bir vahşet uyguladılar: Beş kişiyi öldürmekle yetinmediler, gözlerini de oyduklar. Belli ki bu "ölçsüz şiddet"le kendilerini ortadan kaldırmak isteyenlere bir mesaj vermek, bir daha böyle bir şeye tevessül edilmemesini istiyorlardı.

Ergin kardeşler, Uşak Cezaevi'nde öldürülmüş olsaydı ne Veli Küçük'ten söz edebileceklerdi, ne de Ali Suat Ertosun'dan...

Türkiye'nin en karanlık cinayetlerinden birinin failinin cezaevinde ortadan kaldırılması için gerçekleştirilen bir nokta nakli... Onu ortadan kaldıranların ortadan kaldırılması için gerçekleştirilen bir başka nokta nakli... Ve bütün bu icraatın altında hep aynı "bakanlık bürokrasisi"nin çabaları, hep aynı müdürün onayı...

Bu kadarı fazla değil mi artık?

Mustafa Duyar'ın cezaevinde öldürülmesinin dosyası kesinlikle yeniden açılmalıdır.

Geç olmadan "sivil yargı"dan vazgeçsek?

Dün piyasaya çıkan Yeni Aktüel dergisinde bir maruzatımı dile getirmiştım. Sizinle de paylaşmak istedim:

"Sivil yargı" kavramsallaştırmasının yanlış olduğunu biliyordum, fakat istisnasız herkes öyle kullanınca ben de "galat-ı meşhur lûgat-ı fâsihten evladır"a sığınıp (anlamı için bakınız Google!) sivil yargı aşağı sivil yargı yukarı, yazdım durdum.

Başıma hangi taş düştü bilmiyorum ama, bu kadar bariz bir "galat"ın "meşhur" olmasına birdenbire canım sıkılmaya başladı. Vakit çok geçmeden bir hamle yapmaya ve bundan sonra "sivil yargı"yı kullanmamaya karar verdim.

Başımıza gelen bu son "galat"ın kaynağında "sivil"i "askeri"nin zıttı olarak kullanmamız yatıyor. Oysa "sivil", "devletin alanı"nın dışında kalan anlamına geliyor. Evet, Türk Silahlı Kuvvetleri sivil değildir ama, Dışişleri

Bakanlığı da sivil değildir. Konumuza biraz daha yaklaşalım: Evet, askerî mahkemeler sivil değildir ama onların dışında kalan mahkemeler de sivil değildir; her ikisi de "devlet" alanının içindedir çünkü.

Gelelim işin doğrusuna: Askerlerin, "darbe" dahil ağır cezayı gerektiren suçlarından dolayı nerede yargılanması gerektiğine dair yeni bir yasa çıktı. O yasaya göre askerler bu tür suçlarından dolayı artık askerî mahkemelerde değil, "adli" mahkemelerde yargılanacaklar. İşin doğrusu bu...

"Sivil" mahkeme diye bir şey olmaz zaten. "Sivil"in doğru olarak kullanıldığı bir Batı ülkesinde "sivil" mahkemelerden söz ederseniz, muhatabınız size aşağı yukarı şöyle bir tepki verecektir: "Nasıl yani, sizin ülkenizde vatandaşların mahkeme kurup şüpheli ve sanıkları yargılama hakkı mı var?"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürriyet, kendisini aldatan kaynaklar arasında kazı çalışmasına girişse?

Alper Görmüş 28.07.2009

Yıldırım Oğur'un pazar günkü yazısının giriş paragrafı şöyleydi:

"Derin devletin sorgulandığı, sistemin pisliklerinin teşhir edildiği bir haberle karşılaştığınızda bir gözünüz *Hürriyet* gazetesinde olsun. Devlet az sonra oradan bildirecek çünkü. Zor durumda kalan, köşeye sıkışan paşa, emniyetçi, Ergenekoncu, JİTEM'ci az sonra ilk kez Saygı Öztürk'e konuşacak. Yakın tarihimiz bunun örnekleriyle dolu."

Yıldırım, ardından uzun ve dolu dolu bir liste sunuyordu ki, hakikaten evlere şenlik...

Bana gelince; ben *Hürriyet*'in bu "şeffaf" tavrından gayet memnunum. Konuşan belli, konuşturan belli; her şey apaçık, gözümüzün önünde... Oysa eskiden (bilhassa 1998-2002 arasında) "istihbarat kaynakları" diye bir kaynak vardı. Bu belirsiz kaynaklar ülkedeki en kritik cinayetler ve toplu cinayetler sırasında devreye girer (tabii *Hürriyet* aracılığıyla), kamuoyuna dezenformasyon pompalarlardı.

2000-2002 arasında *medyakronik.com*'da, *Hürriyet*'e tartışmasız "en çok aldatılan gazete" unvanını getiren dezenformasyonlardan en önemlilerinin bir çetelesini tutmuştum. Fakat şimdi bu liste çok daha anlamlı görünüyor. Bana öyle geliyor ki, *Hürriyet*'çiler bu kaynakları alt alta sıralasalar, sonra da oluşan listenin karşısına geçip baksalar, ortaya "organize bir iş" çıkacaktır. *Hürriyet*'çilerin –böyle bir çaba içine girerlerse tabii- ortaya çıkacak listeyle bugün Ergenekon davasından âşına olduğumuz zevatin bir bölümüyle karşılaşmaya da hazırlıklı olmaları gerekiyor...

Bugün size 1998-2002 arasında yaşanan en büyük iki cezaevi operasyonunda (Ulucanlar ve Hayata Dönüş) *Hürriyet* üzerinden devreye giren "kaynaklar"ın marifetlerini özetleyeceğim. Cuma günü ise iki büyük siyasi

cinayetle (Ahmet Taner Kışlalı, Necip Hablmitoğlu) "istihbarat kaynakları"nın *Hürriyet* sayfalarındaki muhteşem gösterisini izleyeceğiz.

"Ulucanlar" ve "Hayata Dönüş..."

26 Eylül 1999'da jandarma Ankara'daki Ulucanlar cezaevinde büyük bir operasyon gerçekleştirdi. Gerekçe, içerde çok sayıda silah olduğu ve mahkûmların büyük bir isyana hazırlandığıydı. Kanlı operasyon on mahkûmun ölümüyle sonuçlandı. Fakat ortada açıklanmaya muhtaç bir durum vardı: Mahkûmlar sözü edilen silahlardan hiçbirini kullanmamıştı. Jandarmadan tek bir kişinin bile yaralanmaması da operasyona karar veren güçler açısından ilave bir meşruiyet güçlüğü yaratıyordu. (Operasyonu eleştiren köşe yazılarından en sertlerinden birini Can Dündar kaleme almıştı. O sırada Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürü Ali Suat Ertosun'du.)

Operasyonu izleyen iki gün boyunca ortaya sürülen iddialar hükümet ve devlet yetkililerini çok zor bir durumda bırakmıştı. "Büyük direniş olacak" iddiaları boşa çıkmış, buna rağmen Ulucanlar'da herkesi rahatsız eden büyük bir şiddet uygulanmıştı. *Hürriyet*'in haberi işte tam o günlerde çıkageldi...

Gazete, 28 Eylül 1999 günü, yani baskından iki gün sonra "BEŞ DAKİKA ÖNCE" manşetiyle çıktı. Birinci sayfanın neredeyse yarısını kaplayan bir fotoğrafın eşlik ettiği haberin spotu, fotoğrafı da açıklıyordu:

"Ankara Kapalı Cezaevi'ndeki teröristler, kanlı isyanı başlatmadan 5 dakika önce ellerinde sopalarla hatıra fotoğrafı çektiler."

Hürriyet'in kaynağı ve *Hürriyet* şunu demiş oluyordu böylece: Bakmayın siz jandarmanın ölçsüz ve gereksiz bir şiddet uyguladığı iddialarına... İçerdekiler savaşımaya hazırmış.

Gerçek ertesi gün ortaya çıktı: O fotoğraf Ulucanlar Cezaevi'nde beş dakika önce değil, başka bir cezaevinde tam beş yıl önce çekilmişti.

Ertuğrul Özkök, bir hafta sonra kaynaklarının kendilerini aldattığını kabul etti.

Bu kaynak kimdi? Biz bilmiyoruz ama *Hürriyet*'çiler biliyor.

37 kişinin hayatını kaybettiği Aralık 2000'deki "Hayata Dönüş" operasyonu ise bütün basının kullanıldığı bir dezenformasyon fırtınası şeklinde cereyan etti. Fakat burada da lokmanın en güzeli *Hürriyet*'e (ve onunla birlikte "iki büyükler"i oluşturan *Sabah*'a) sunulmuştu.

Hayata Dönüş operasyonu da, tıpkı Ulucanlar gibi kamuoyunu psikolojik açıdan hazırlamaksızın (yani medyasız) yürütülemeyecek bir operasyondur. Bu yapıldı, fakat daha da fazlası operasyon sırasında yapıldı.

Gelelim, dezenformasyon lokmasının en güzeline: *Radikal* ve *Yeni Binyıl*'ın, "mahkûmların lav silahıyla yakıldığı" iddialarını dile getirdiği günlerde, *Hürriyet* ve *Sabah* "vahşete tanıklık eden asker"in "liderler militanların üzerine benzini döküyor, sonra da kibriti çıkıyorlardı, gözlerimle gördüm" sözlerinin alıntılıandığı manşetlerle çıktı. Her iki gazete de haberlerinin "özel" olduğunu iddia ediyordu. Oysa konuşan asker kelimesi kelimesine aynı şeyleri söylüyordu.

Belli ki sözü edilen askerle gazeteciler arasında bir “konuşma” yoktu, bir metin iki gazeteye birden “iletilmiş”, onlar da bu zokayı gönüllü olarak yutmuştu. O günlerde kamuoyu üzerinde en büyük psikolojik etkiyi iki büyük gazetenin manşetlerine yerleş(tiril)en bu haber yapmıştı.

Yukarıda da dediğim gibi, cuma günü *Hürriyet*’in iki büyük cinayetle ilgili olarak yuttuğu zokaları ele alacak, sonra da gazeteye bir çağrıda bulunacağım.

“İlginçlik” bir haber değeridir fakat her ilginç iddia haber değildir...

İlginç, şaşırtıcı, normal dışı şeyler gündelik hayatta ilgimizi çektiğine göre, hayatı yansıtmaya çalışan gazetecilerin de “ilginç” olana ilgi göstermesi doğal. Fakat gazeteciler sık sık a) “ilginç” olanı “önemli”nin önüne geçirerek, b) bütün “ilginç” iddiaları, “ciddi mi diye kurcalarsam haber düşer” iç sesinin eşliğinde okurların üzerine boca ederek gazetecilik normallerinin sınırlarını zorluyorlar.

Aşağı yukarı on yıldır zaman zaman ele aldığım meseleye bu defa vesile teşkil eden haber, *Habertürk*’te çıktı karşıma.

Emekli DMG Savcısı Ömer Süha Aldan, “kendi internet sitesinde iddianame gibi bir yazı” (gazeteden, aynen) yayımlamış. Aldan, yazısında “20 yıl sonra güney sahillerinde en büyük arsa sahibinin Büyük Britanya olacağını” öne sürüyormuş. Haberin devamında, emekli savcının iddiasını neye dayandırıldığını da anlıyoruz:

“Kıyı kentlerindeki mülk satışında en büyük alıcının İngilizler olduğuna dikkat çeken Aldan yazısında şu ifadeler yer verdi. ‘Yaşlı ve kimsesiz İngilizlerin bir bölümü öldükten sonra geçerli olmak üzere, taşınmazlarını kendi devletlerine bağışlıyorlar. Böyle giderse çok değil yirmi yıl sonra, güney sahillerimizde Büyük Britanya’yı en büyük arsa sahibi olarak görebiliriz.’”

Haberde hiçbir rakamın bulunmayışından yola çıkarak emekli DGM savcısının kişisel sitesindeki yazıda da böyle zahmetlere girilmemiş olduğunu düşünebiliriz herhalde. (Tersi, *Habertürk*’ün haberciliğine ağır bir hakaret olurdu. Ben, samimiyetle, orada ikna edici –ya da değil- rakamlar ola ola onlara bigâne kalınacağını ve haberde yer verilmeyeceğini düşünemiyorum.)

Emekli DGM Savcısı, belli ki kendi varsayımını olgu olarak gösterenler ekolünden... Yaşlı ve kimsesizlerin, taşınmazlarını “devletim”e bağışlamalarının ahlaklı, erdemli, yurtseverce bir eylem olduğu varsayımıyla, İngilizlerin de öyle yapacağını varsayıp hükmünü kuruyor. (Oysa “yaşlı ve kimsesiz” İngilizlerin taşınmazlarını hayır kurumlarına ve sivil toplum örgütlerine bağışlamaları çok daha yüksek bir ihtimaldir.)

Yine de diyelim ki bazı İngilizler hakikaten taşınmazlarını “devletim”e bağışlıyorlar. Bu kadarcık bir bilgi, amacı hakikatten çok ideolojik propaganda olduğu anlaşılan bir kişisel internet sitesine yetebilir; site sahibi, buradan kalkarak güney sahillerinin 20 yıl sonra “İngiltere” olacağını öne sürebilir. Rahşan Ecevit de 2004’teki “Alanya, oldu Almanya” alarmını, “bu insanlar bir süre sonra silahlanıp bağımsızlıklarını ilan edecekleri” uyarısıyla taçlandırmamış mıydı? (Hiçbir kelimeyi ben uydurmadım; evet “silahlanmak”, evet “bağımsızlıklarını ilan etmek...”)

Emekli savcının uyarısına dönersek... Dediğim gibi, o bunu yapabilir. Fakat koca gazete zahmet edip kaç kimsesiz İngilizin “güney sahillerimizde” mal-mülk edindiğine bakmış mı? Bunlardan kaçının mülklerini Britanya devletine bağışladıklarını araştırmış mı?

Yanlış anlaşılmasın, ben, gazetecilerin, karşılarına çıkan inanılması güç ilginçlikteki iddiaları hiç araştırmadan çöp sepetine göndermeleri gerektiğini savunmuyorum. Savunduğum şey şu: Gazeteciler onları ham malzeme olarak kabul etmeli, onları kurcalayıp gerçekliğini-doğruluğunu kontrol etmeli ve ancak bu sürecin sonunda onları gazete sayfalarına mı, çöp sepetine mi göndereceklerine karar vermeli.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürriyet, kendisini aldatan kaynaklar arasında kazı çalışmasına girişse? (2)

Alper Görmüş 31.07.2009

Salı günü bu sayfada, *Hürriyet*’e tartışmasız “en çok aldatılan gazete” unvanını getiren dezenformasyonlardan ikisini ele almıştım: Ulucanlar ve Hayata Dönüş operasyonlarında bu gazetenin manşetine tırmanan iki haber...

O yazıda söz ettiğim gibi bugün de Türkiye’deki büyük siyasi cinayetler dizisinin son ikisinde (Ahmet Taner Kışlalı ve Necip Hablemitoğlu), kaynağı “istihbarat kaynakları” olan iki *Hürriyet* manşetiyle kamuoyu kanaatinin nasıl değiştirilmeye çalışıldığını anlatacağım.

Fakat ondan önce, salı günkü yazımdan küçük bir alıntıyla neden böyle bir işe giriştiğimi hatırlatmalıyım. Şöyle yazmıştım:

“Şimdi bu liste çok daha anlamlı görünüyor. Bana öyle geliyor ki, *Hürriyet*’çiler bu kaynakları alt alta sıralasalar, sonra da oluşan listenin karşısına geçip baksalar, ortaya ‘organize bir iş’ çıkacaktır. *Hürriyet*’çilerin –böyle bir çaba içine girerlerse tabii- ortaya çıkacak listeyle bugün Ergenekon davasından âşına olduğumuz zevatin bir bölümüyle karşılaşmaya da hazırlıklı olmaları gerekiyor...”

Artık, “istihbarat kaynakları”nın Kışlalı ve Hablemitoğlu cinayetlerinde *Hürriyet* manşetleri üzerinden nasıl bir performans sergilediğine bakabiliriz... Yazacaklarım bazı okurlara âşına gelecektir, çünkü bir yıl kadar önce her iki hikâyeyi başka bir vesileyle yine anlatmıştım. Fakat iki nedenle tekrarının faydalı olacağını düşündüm: Birincisi: Daha önce de söylemiştim, ben tekrarın önemine inanan bir gazeteciyim, şu nisan ve umursamazlık çağında bazı önemli hadiselerin bir daha, bir daha yazılmasının hiçbir sakıncası yok. İkincisi: O zamanlar gazetemizin satışı 10-15 bin arasında gidip geliyordu. Demek ki 20-30 binlik yeni bir okur kitlemiz var artık ve yazacaklarımı onlar ilk kez okuyacaklar.

Kışlalı cinayetinde gerçekte kim “yemlendi”?

Cumhuriyet gazetesi yazarı Ahmet Taner Kışlalı, 21 Ekim 1999 sabahı evden çıkıp otomobiline yöneldi. Arabaya binerken, ön kaputun üstünde içi dolu bir naylon torba gördü. Kışlalı, o paketi ya da naylon torbayı eline aldığı anda, içinde bulunan bomba patladı.

İlk andaki şokun atlatılmasının ardından herkes birbirine aynı soruyu sormaya başladı: Uğur Mumcu ve Bahriye Üçok cinayetlerindeki “usta işi bombacılık” neden bu örnekte görülmüyordu.

Bu kıyaslama, akla hemen şunu getiriyordu: Yoksa bombayı oraya yerleştirenlerin niyeti Kışlalı’yı öldürmek değil miydi? Amaçlanan, sadece ‘İslamcı teröristler bir Atatürkçü profesörü daha katletmek istedi’ propagandası mı yapmaktı?” (Bu olaydan önce, bir başka Atatürkçü profesörün imza günü düzenlediği bir odada bomba bulunmuş, patlamadan önce etkisiz hale getirilmişti.)

Bu kuşkuyu kaleme döken iki gazeteciden biri, Kışlalı’nın kuzeni Hıncal Uluç’tu. Uluç, 26 Ekim 1999’da şöyle yazdı:

“Bu küçük bombayı suikastçılar, Kışlalı mutlak görsün diye getirip şoför mahallinin önüne, ön kaputun üzerine koydu. Öyle ki, Ahmet acele ile arabaya girerken paketi görme, oturduğunda görece ve büyük olasılıkla polise haber verecekti. Amaç Ahmet’i ortadan kaldırmak olsa, bomba kör parmağım gözüne buraya mı konurdu, yoksa arabanın altına, ya da en azından arka kaputun üzerine mi? Bir bomba ancak bu kadar ‘patlamasın’ diye konabilir...”

Bu yazı üzerine, *Aktüel* dergisi için kendisiyle konuştuğum Uluç’a “Ama Kışlalı öldü sonuçta, demek ki ölüm ihtimali de vardı” diye hatırlattığımda şöyle demişti bana:

“Karısı ve çocuğu da o gün arabaya binmeseydi, Ahmet’in ölmesi ihtimali yok gibi bir şeydi. Ahmet orada o poşeti görüp de eline alacak bir adam değildi, ama bütün düşüncesini bir aylık çocuğu için arabayı bir an önce ısıtmak üzerine yoğunlaştırdığı için, o telaşla poşeti aldı ve bomba patladı.”

Hıncal Uluç’tan sonra *Yeni Şafak*’tan Fehmi Kuru da benzer sorular sorup benzer sonuçlara vardı.

Eylemi planlayanların Ahmet Taner Kışlalı’yı öldürme kastı taşımadığı bir kez kabul edildiğinde, bir sorunun sorulması da kaçınılmaz hale geliyordu: Hangi bombacı, eylemi planlarken eylem sonunda Kışlalı’nın canlı kalması kaygısını taşır? Bu sorunun mantıkî cevabı şuydu kuşkusuz: Kışlalı’yı düşman değil, dost görenler. Tartışmanın sürmesi, iki gazetecinin dile getirdiği kuşkuvarın kamuoyuna sirayet etmesi sonucunu doğurabilirdi. *Hürriyet*’in manşeti işte tam o günlere, suikastın dördüncü gününe denk geldi. Şöyleydi manşet:

“ÖLÜM, ÜÇÜNCÜ PAKETLE GELDİ... Suikastçının, Kışlalı’nın otomobiline daha önce de iki kez boş kola ve bira kutusu koyduğu anlaşıldı. İstihbaratçıların ‘yemleme’ diye adlandırdığı yöntemle, Kışlalı, bir yandan tepkisi ölçülürken bir yandan da bombalı kutuya alıştırıldı. Kışlalı, otosundaki bombalı bira kutusunu da gayri ihtiyari şekilde aldı.”

Haberin “ana fikri” belliydi. Haberi “düz” okuyanlar şöyle düşünmüştü belli ki: Demek “öldürme kastı yoktu” yaklaşımı doğru değil. Baksanıza, bombacılar işi garantiye almış!

Peki, “istihbaratçılar” nereden edinmiş olabilirdi bu bilgiyi? Mesela Kışlalı, ölümünden önce bu yönde bir başvuruda mı bulunmuştu? İyi de, böyle bir başvuru, öncelikle polise yapılmaz mıydı? Durum böyleyse, poliste

neden yoktu böyle bir bilgi? Kışlalı böyle bir başvuruda bulunmamışsa, "istihbaratçılar" bilgiyi nereden almıştı?

Zaten sonraki günlerde ne polis teyit etti "yemleme"yi, ne de Kışlalı'nın ailesi... Oysa Kışlalı'nın, "daha önceki paketler"i eşine duyurmamış olması düşünülemezdi; çünkü, resmî makamlara başvurarak hakiki bomba ihtimalini öğrenmiş olması gereken Kışlalı'nın, bombanın hakikisini eşinin de arabadan alabileceğini hesaba katmaması hiç akla yakın görünmüyordu. Hem sonra, "yemleme"yi deneyimleriyle öğrenmiş Kışlalı, üçüncü paketi neden almıştı?

Her şey açıktı: Hiçbir gazetecinin itibar etmeyeceği kadar mesnetsiz bir istihbaratla karşı karşıyaydık. Ama haber, hem de manşetten yayımlanmış, görevini ifa etmişti; kamuoyunun, eylemin öldürme kastıyla hazırlanmadığına inanmasının önüne geçilmek istenmiş ve bu büyük bir gazetenin "yemlenmesi"yle büyük ölçüde başarılmıştı.

Ahmet Taner Kışlalı'nın ağabeyi Mehmet Ali Kışlalı'nın suikasta ilişkin olarak söylediği iki cümle bu çerçeveden bakınca çok daha anlamlı görünüyor: "Sanıyorum, kardeşim şehit oldu," ve "Eğer cânî farklı bir kesimden çıkarsa çok canım sıkılır..."

Artık siz nasıl yorumlarsanız...

NOT. Kışlalı bölümünü ancak bu kadar bir hacimde özetleyebildim. Daha fazla kıssaydım, anlaşılmayabilirdi. Aslında, yanda okuyacağınız ve Taraf'ta yer alan bir habere ilişkin erteleyemeyeceğim eleştiri olmasaydı, Hablemitoğlu bölümünü de özetleyebilirdim. Maruzatım budur ve bu nedenle o bölümü önümüzdeki yazıya bırakıyorum.

İshak Alaton'u kalbinden vuran *Taraf* haberi...

"Dün cemaatimizin üyelerinden birinin kızı hayatını kaybetti. Bununla ilgili olarak bugün basında çıkan bütün haberleri okudum. Bir şey dikkatimi çekti. Gazetelerin hiçbiri Lara'dan söz ederken başına, 'Musevi asıllı' ifadesini koymamış. Böyle bir şeyi ilk defa görüyorum."

Bu sözlerin sahibi, Türkiye'deki Musevi cemaatinin lideri Bensiyon Pinto... Muhatabı da *Hürriyet* gazetesi genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök... Ve yıl 2002...

Ertuğrul Özkök, konuyu ele aldığı yazısında (23 Ocak 2002), daha önceki bazı haberler nedeniyle kendilerine yöneltilen eleştirileri de şöyle yansıtıyordu:

"Haberlerinizde kötü bir şey yapmış kişi Türk olduğu zaman, başına 'Türk asıllı' ifadesi koymadığınıza göre, Musevi asıllı ifadesini niye koyuyorsunuz?"

O zamanlardan bu zamanlara köprülerin altından çok sular aktı ve bu konuda artık daha dikkatli bir medyamız var.

İşte bu koşullarda gazetemizin önceki günkü (28 temmuz) sayısının birinci sayfasında yer alan "Ermeni

kuyumcu çeteden gözaltında" başlıklı haberi, gözlerim faltaşı gibi açılarak okudum. Yıllardır mücadelesini verdiğim bir "medya pratiği"yle kendi gazetemde karşılaşmak benim için ilave bir can sıkıntısı yaratıyor.

Fakat sanırım, böyle bir dönemde, böyle bir haberin *Taraf*'ta yer almasına benden çok, konunun en büyük dertlilerinden ve basının bu kötü alışkanlığından uzaklaşması için en büyük mücadeleyi veren İshak Alaton üzülmüştür. Sırf "*Taraf*'ın varlığını destekliyorum, çünkü bence bu gazete demokrasiye çok iyi bir katkıdır" diyen, diyebilen Alaton'a vefa borcundan dolayı hiç değilse gazeteden bir özür bekledim, fakat o da yoktu.

Bazen, esirgenen bir özür kabahatten daha büyük olabiliyor.

Hangi yaraya ne kadar pansuman olabilir bilmiyorum ama, ben çok üzgünüm ve Türkiye'nin bütün azınlıklarından özür diliyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şeriat gelmekteyken "şeriatçılar"ın Kürt açılımını desteklemenin güçlükleri...

Alper Görmüş 04.08.2009

Orada burada, CHP'nin işinin bu defa zor olduğuna, partinin hükümete karşı yürüttüğü "her şeye karşı çıkma ve böylece AK Parti'yi paralize etme" stratejisinin "Kürt açılımında" işlemeyeceğine dair yazılar okuyorum.

Bu "sol-sosyalist" yorumlara göre, CHP'nin tabanına MHP'dekine benzemeyen çağdaş, şehirli bir milliyetçilik (yurtseverlik) hâkimmiş... Bu taban, Kürtler üzerindeki tarihsel ve güncel baskılara karşıymış ve bunları giderecek girişimleri desteklemeye hazırmış... CHP yönetimi reel siyasetin gereklerine teslim olur da sırf AK Parti güçlenmesin diye hükümetin başlattığı "Kürt açılımı"na karşı körlemesine bir karşı çıkış sergilerse, bu taban yönetime karşı çıkarmış... "İrtica ve şeriat tehlikesi" söz konusu olduğunda tabandan gelen mutlak destek, "Kürt açılımının üniter devleti parçalayacağı" propagandası temelinde devşirilemezmiş...

Bu yorumlar beni bir yıl öncesine, 2008 ağustos-eylülüne götürdü... O zaman da "Ermeni açılımı" gündemdeydi ve "şeriatın gelmekte olduğu" hususunda Deniz Baykal ve CHP'nin "laiklik" çizgisiyle fazlaca bir sorunu olmayan sol'dan bazı kalemler, bu partinin, Cumhurbaşkanı Gül'ün Ermenistan'ı ziyaretiyle bir kez daha açığa çıkan milliyetçi çizgisine ciddi itirazlar yöneltiyorlardı (tıpkı bugün Kürt açılımı konusundaki statükocu yaklaşımını eleştirdikleri gibi...)

"Şeriat" gelmekteyse eğer...

Ben o sıralarda, bu "sol" çizgiyi temsilen iki *Milliyet* yazarının (Ece Temelkuran ve Kadri Gürsel) yazılarından hareketle "Şeriat gelmekteyken 'şeriatçıların' Ermeni açılımını savunmanın güçlükleri..." başlıklı bir yazı kaleme almıştım. Yazıda, "şeriat" gerçekten gelmekteyse eğer, "Ermeni açılımını destekliyoruz, Deniz Bey'e de bu

düſer" diyen bu "sol" çizginin değil, CHP'nin ve CHP gibi davrananların haklı (tutarlı) olduğu sonucuna varmıştım. Ŗu gerekçelerle:

"Ŗu yukarıda sıraladığım, fikirlerine katıldığım ve katılmadığım kişi ve kurumların ortak bir yanları var: Tümü, iktidarda bulunan partinin bir 'İslamcı diktatörlük' peşinde koştuğuna ve bir süre sonra da bunun mukadder olacağına inanıyorlar. Bu tespit doğruysa eğer, karşımızda bir 'demokrasi düşmanı' var demektir ve böyle bir durumda bütün enerjinin o 'düşman'ın 'imhasına' yönlendirilmesi yerinde olur. Hem zaten böyle bir iktidarın 'Ermeni açılımı' yapması doğasına aykırıdır; eğer buna benzer bir şey varsa ortada, bu da 'takiye' sayılmalıdır. Eh, böyle bir durumda da yapılacak iş, iktidarın girişimini desteklemek değil 'takiye'yi açığa çıkarmak olmalıdır.

"Cumhuriyet gazetesi yazarı Oktay Akbal, 2002 seçimlerinin hemen ardından, AK Parti'ye karşı politikanın 'AKP yıkılmalıdır'dan ibaret olmak gerektiğini yazmış, şunu doğru bunu yanlış yaptı türünden bir muhalefet anlayışına şiddetle karşı çıkmıştı. Akbal'ınki 'düşman'a karşı geliştirilmiş bir mücadele yöntemiydi ve yukarıdaki varsayımı doğru kabul ettiğimizde, tutarlı bir tespitti. Gerçekten de, eğer AK Parti şeriatçıysa, üstelik de dizginleri 'emperyalizm'in elinde bir partiye ('ılımlı İslam'), bu partinin yürüttüğü Ermeni açılımını ferah ferah desteklemek hakikaten çok zordur. Kendi içinde problemlidir, çelişkilidir ve uzun vadede sürdürülemez bir siyasettir."

Kadri Gürsel, yazısında CHP yönetiminin ve Baykal'ın "Ermeni açılımına hayır" diyen tavrını da analiz ediyor, bu tavrı "tabanının tanımamak", "onunla bağ kuramamak"la açıklıyordu.

Ben tam tersini düşünüyorum: CHP yönetimi ve Baykal tabanını çok iyi tanıdığım için bu siyasetleri geliştiriyor. Ve bazı sol-sosyalist çevreler bu tabanla ilgili romantik hayaller kurdukları için tabana değil, yönetime ve Baykal'a ateş püskürüyorlar.

Kamuoyunda uzlaşma?

CHP'yi çevreleyen "laik-şehirli-çağdaş" fakat fena halde statükocu geniş kitlelerin ortaya çıkışında başta Baykal olmak üzere CHP'li siyasetçilerin rolünü tartışmayı bir kenara bırakarak, "vakıa"ya odaklanarak söylüyorum: Bugün artık CHP'li siyasetçiler, milyonlarca "laik-şehirli-çağdaş" insandan oluşan bir güvenlik teşkilatının koruması altında son derecede güvenli, son derecede lüks bir villada yaşıyıp giden insanlardan ibarettir. Bu villa güvenli ve lüktür, çünkü "korumaların" suyuna gittikleri sürece orada ömürleri boyunca oturma hakları vardır.

CHP, yaratılmasına katkıda bulunduğu bir canavarın esiridir artık... Korumaların tepkisini ölçmek için bazen villadan kafasını çıkartıp bahçe dışına çıkma girişimlerinde bulunmakta (seçim öncesindeki CHP "açılımları"nı hatırlayın), her seferinde korumaların homurtuları altında villaya ricat etmektedir.

Hükümetin Kürt açılımı konusunda CHP'nin şimdilik düşük profilli bir muhalefet sergilediğine bakıp da bunun böyle süreceğine inananları da uyarmak isterim. Önümüzdeki günlerde CHP'nin yavaş yavaş MHP'lileşeceğini izleyeceğiz hep beraber.

Bahçeden gelen uğultuları duymuyor musunuz?

Hürriyet beş günde nasıl “derin cinayet”ten “irticacı işi”ne sıçradı?

“Hürriyet, kendisini aldatan kaynaklar arasında kazı çalışmasına girişse?” başlıklı mini dizinin üçüncü ve son bölümüyle karşınızdayım. Bugün, Türkiye’de işlenen son büyük siyasi cinayette “büyük gazete”nin, genel yayın yönetmenine rağmen (tuhaf bir şey söylediğimin farkındayım, fakat okuyunca bana hak vereceksiniz) oynadığı tuhaf rolden söz edeceğim...

“Atatürkçü, laik, ulusalcı” kimliğiyle öne çıkan Prof. Dr. Necip Hablemitoğlu’nun Ankara’da faili meçhul bir suikasta kurban gitmesi (18 Aralık 2002), basında önceki cinayetlerden çok farklı bir tepkiyle karşılanmıştı... Hiç kuşkusuz “irtica bir can daha aldı” içerikli haberlere de rastlanıyordu ama özellikle üç büyük gazetenin tavrı çok farklıydı. Mesela *Sabah* “Biz bu filmi görmüştük” derken, *Hürriyet* (manşet: “Derin suikast”) genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök de televizyonlarıyla, gazeteleriyle bütün medyayı inceledikten sonra “Bu kez iskaladılar” yorumunu yapmıştı...

Fakat cinayetten birkaç gün sonra, bunun “erken bir iyimserlik” olabileceğini düşündürten garip bir atmosfer oluştu...

Orada burada Hablemitoğlu cinayetiyle “irtica” ve “İran” arasında bağlar kurulmaya çalışılıyordu. Cinayetten beş gün sonra (23 Aralık 2002) Kubilay’ı anma gününde *Hürriyet* de girdi devreye. Gazete, o gün Kubilay ve Necip Hablemitoğlu’nun fotoğraflarını yan yana koyarak, altına “Aynı uğurda can verdiler” başlığını yerleştirdi.

Fakat gazetenin asıl numarası bu değildi. Asıl numara manşetteydi: “Asıl Hedef Uyuyanlar...” Haberin spotu da şöyleydi: “Necip Hablemitoğlu suikastının ardından gözler, İran’da eğitildikten sonra Türkiye’de ‘uyuyan’ ajanlara çevrildi. 25 siyasi cinayetin emrinin İran’dan verilmiş olması, şüpheleri yine bu ülkenin üzerine çekti...”

Görüyorsunuz, tıpkı Kışlalı cinayeti sonrasında olduğu gibi: Birinci cinayetten dört gün sonra kamuoyundaki “Kışlalı’yı dostları mı öldürttü” kuşkusunu giderecek bir manşet ve Hablemitoğlu cinayetinden beş gün sonra kamuoyundaki “bu kez mesele ‘derin’” inancını izale edecek bir başka manşet... Şaşmamak mümkün değil: Beş gün önce gazetenin genel yayın yönetmeni ne dediyse, onun tam tersini söyleyen bir spekülasyon haber gazetenin manşetine kadar tırmanabiliyor...

“Tuhaf” demiştim... Haksız mıymışım?

GÜNCEL NOT. Ben eski defterleri karıştırırken, meseleye cuk oturan taze bir Hürriyet manşeti çıkageldi: “İŞTE O 13 SAYFALIK İFADE... Sabancı suikastı tetikçisi Mustafa Duyar, yine gündeme oturdu. Öldürülmeden önce Can Dündar’a ‘her şeyi’ anlatacaktı ama para istedi diye izin verilmedi. Hürriyet, Duyar’ın savcılığa verdiği ilk ifadeyi yayınlıyor...”

Gazete, ifadedeki “‘Arkanızdayız’ diyen bir devlet yetkilisi olmadı” bölümünü büyütmüş ki, bence de münasiptir! Hele ki bu günlerde! Yine de diyorum, sonuçta ortada somut bir ifade var ve gazete kendi meşrebine uygun editoryal bir tercihte bulunmuş. “İstihbarat kaynakları”na dayanılarak kotarılan o sözde manşetlerle kıyaslandığında, bu manşet zemzemle yıkanmış gibi duruyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Istırap içindeki "mektup"tan genel yayın yönetmenine açık mektup

---

Alper Görmüş 07.08.2009

Dün elime bir mektup ulaştı... Zarfın üzerinde, "gönderen" hanesinde aynen şu ibare vardı: "*Hürriyet* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün Özalp Belediye Başkanı'na açık mektubu..."

Yani bir mektup, bana bir mektup göndermişti! Mektubu, "daha nice sürrealist tatlara" dileğiyle özenle açtım. İki A4 kâğıdını kaplayan uzunca mektubu okumaya başlamadan önce, gözüm mektubun sonundaki imza bölümüne kaydı. Artık hiç kuşum kalmamıştı, mektup, gerçekten de bir mektuptan geliyordu. Çünkü imza hanesinde de zarfın üzerindeki ibare vardı: "*Hürriyet* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün Özalp Belediye Başkanı'na açık mektubu..."

Bir solukta okuyup bitirdiğim mektubu hiç kesmeden yayımlıyorum. Ben, kendisinin tamamen haklı olduğu kanaatindeyim, bakalım siz okuyup bitirdiğinizde benim gibi mi düşüneceksiniz... Burada kesiyor ve sözü "mektup"a bırakıyorum:

***

Sevgili Alper Görmüş,

Biliyorum, birbirini hiç tanımayan insanların birbirlerine "sevgili" diye hitap etmesinden hiç hazzetmiyor, "önce birbirimize saygılı olmayı öğrenelim" diyorsunuz. Haklısınız ama benimki de öyle bir samimiyet virüsü işte, belki salı günkü sayısının 19. sayfasında yer aldığım gazeteden kapmışımdır! Lütfen bu defalık bağışlayın beni; hem ben bir insan değilim, bir mektubum!

Neyse, böylece sözü kendime getirebildim... Belki siz de okumuşsunuzdur, salı günü *Hürriyet* gazetesinde, Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün Özalp Belediye Başkanı Murat Durmaz'a yazdığı "açık mektup"um ben.

İçeriğimi biliyorsunuz: Ertuğrul Bey, benim üzerimden, ilçede bir anıt dikmek isteyen Belediye Başkanı'na hitap ediyor, onu kararından vazgeçirmeye çalışıyordu. Beni okumadığınızı düşünerek, satırlarımdan bir bölümünü dikkatinize sunuyorum.

"Yukarda da belirttiğim gibi, bu mektubun adresi, Van'ın Özalp İlçesi DTP Belediye Başkanı'dır. Bu ilçede bir süredir kamuoyuna kısmen yansıyan bir gerginlik yaşanıyor. İlçedeki jandarma garnizonuna, 1943 yılında 33 Kürt'ün öldürülmesinde sorumluluğu bulunan Mustafa Muğlalı adlı bir komutanın adı verilmişti. O bölgede bir garnizona bu isim verilmeseydi daha iyi olurdu.

Ancak şimdi Özalp'ın yeni seçilen DTP'li belediye başkanı, bu garnizonun çıkışında bir yere öldürülen kişilerin

anısına bir anıt dikmek istiyor. Askerler de buna karşı çıkıyor ve ilçede bir gerginlik yaşanıyor. İlçenin yeni Belediye Başkanı Murat Durmaz'a seslenmek istiyorum. Arkadaş, lütfen böyle bir günde bu inatlaşmayı bırak."

"Senin adresin neden yanlış?"

Sevgili Görmüş, yazılarınızda okumayı kolaylaştırmak için ara başlık kullandığınızı biliyorum, o nedenle satırlarımın arasına bu ara başlığı yerleştirdim. Umarım bunu işgüzarlık olarak algılamazsınız, ben sadece işinizi kolaylaştırmak istedim.

Neyse... Ara başlıktaki soruyu bana, çeşitli yerlere dağıtılmak üzere tasnif edilmeyi bekleyen öbür mektuplar, neredeyse bir koro oluşturacak biçimde hep bir ağızdan sordular. Ben de onlara "nerem doğru ki!" diye cevap verdim.

Siz söyleyin Allah aşkına, haksız mıyım? İçine konulduğum adresin üstünde "Özalp Belediye Başkanlığı" mı yazmalıydı, yoksa "Genelkurmay Başkanlığı" mı yazmalıydı? Ertuğrul Bey, bütün bu gerilimin asıl sorumlusuyla ilgili sözde eleştirisini "O bölgede bir garnizona bu isim verilmeseydi daha iyi olurdu" diye geçiştirip, beni Özalp Belediye Başkanı'nın kafasına çalıyor! Sayın Özkök öyle hissetmeyebilir, fakat inanın ben bundan müthiş bir hicap duydum. Onun adına da duydum, çünkü sizin 23 haziranda bu sayfada çıkan "Muğlalı'nın adı kışlaya verildiğinde gazeteciler ne yapmıştı?" yazınız, gayet iyi biliyorum ki Ertuğrul Bey gibi gazeteciler için yazılmıştı. İzninizle o yazınızdan şu satırları alıntılanmak istiyorum:

"Düşünün biraz: 2004 mayısında Milliyet'te o haber yayımlanmadan önce 'askerler kışlaya Mustafa Muğlalı'nın adını vereceklermiş' diye duysaydık, buna inanır mıydık? İnanmazdık. 'Hayır' derdik, 'bu kadar açık bir kışkırtmayı kimse yapmaz, yapamaz.' İşte gazetelerin birkaç istisna dışında sessiz kaldığı olay bu ölçüde 'şaşırtıcı', bu ölçüde 'ilginç' ve bu ölçüde 'şok edici' idi..."

"Sessizlerin sesi olması gereken medya, ne akla ne de vicdana sığan böyle bir gelişme karşısında gerekli tepkiyi verseydi, olay bugünkü içinden çıkılmaz noktaya sürüklenir miydi? Bence sürüklenmezdi. Askerler bu kadar haksız, bu kadar vicdansız bir karar üzerinde yeniden düşünmek zorunda kalır, kararlarında direnemezlerdi."

"Askerlerin her şeye rağmen direndiklerini düşünelim... Bu durumda da, zamanında görevini yapmış, mesleğinin gereklerini yerine getirmiş insanlar olarak gazeteciler askerlere şöyle demek hakkına sahip olurlardı: 'Kusura bakmayın, ilk kurşunu siz attınız, şimdi de 'bir evden çıkan tek kurşun'a razı olacaksınız.' Fakat mahcubiyetten şimdi onu da diyemiyor, tıpkı olayın birinci aşamasında olduğu gibi 'birkaç istisna' dışında sessizliğe bürünüyor..."

"Gördüğünüz gibi yanıldınız"

Sevgili Görmüş,

Gördüğünüz gibi yanıldınız! Zamanında görevlerini yapmayıp, o "vicdansız, hukuksuz, haksız" karar karşısında isyan etmedikleri için şimdi mahcubiyetten sustuklarını düşündüğünüz gazetecilerin başında gelen Ertuğrul Bey o laflarınızı yedirmiş durumda size!

Alper Bey,

Sizin “sen” ve “siz” hitaplarının anlamı, onlar üzerinden kurulan iktidar ilişkileri üzerine kaleme aldığınız yazılardan güç alarak giriş bölümümde yer alan birkaç satır üzerine de bir şeyler söylemek istiyorum... Ertuğrul Bey ilk satırlarımın şöyle olmasını münasip bulmuştu hatırlarsanız:

“Bu yazıyı, Van’ın Özalp İlçesi’nin DTP’li yeni Belediye Başkanı Murat Durmaz’a açık bir mektup olarak yazıyorum. Kardeşim Murat... Kardeşim diye başladığım için, ‘siz’ değil ‘sen’ diye devam ediyorum. Sana bir çift sözüm var...”

Bu satırlar(ım) bana hiç mi hiç samimi gelmedi. Açıkçası bundan da hicap duydum. Giriş bölümümde yer alan bu satırları, bir tür “statü asimetrisi” duygusuyla belediye başkanına “siz” dememenin, diyememenin bir kılıfı olarak görüyorum ben. Satırlarım arasında ilerleyen okurların, “sen” ve “siz” çerçevesinde duyduğum rahatsızlığı “sinekten yağ çıkarma” çabası olarak algılamayacaklarına eminim. Hele ki “Arkadaş, lütfen böyle bir günde bu inatlaşmayı bırak” türünden cümleleri okuyunca...

Mektubumu burada nihayetlendiriyorum. Son olarak size bir haber vereyim: Biraz sonra Genelkurmay Başkanı Sayın İlker Başbuğ’a da bir mektup postalayacağım. O, size yazdığım kadar uzun olmayacak ama, zaten yazdım bile... Belki bilmek istersiniz, birkaç satırlık bu mektubum aynen şöyle olacak:

“Sayın Genelkurmay Başkanı... Özel kaleminizin beni dikkatinize sunduğunu, yani varlığımdan haberdar olduğunuzu düşünerek yazıyorum bu satırları... Ertuğrul Bey bir noktada haklı: Tam bu günlerde, mevcut ‘iyi psikoloji’yi bozacak her şeyden kaçınmak, ilaveten onu daha da ‘iyi’ hale getirecek girişimlere kafa yormak zorundayız. Özalp Belediye Başkanı Ertuğrul Bey’in çağrısına uyar da ‘anıt’tan vazgeçerse, bu gerçekten de sözü edilen ‘iyi psikolojik ortam’a olumlu bir katkıda bulunur. Fakat bunu, sizin o kışlaya yeniden ‘Özalp Kışlası’ adını verme kararınızla kıyaslayın! Ve tabii buna, belediyenin büyük bir memnuniyetle ‘anıt’tan vazgeçme kararını ekleyin. Ortaya çıkacak ‘iyi psikoloji’yi hissedebiliyor musunuz?.. Saygılarımla...”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ulusalçıların Amerikan muhibliği bu defa 3. iddianameden “ce” dedi...

Alper Görmüş 11.08.2009

Kendine “ulusalçı” diyen kesimlerin sert anti-Amerikancılıkları sık sık “hava yapıyor” ve ben her yeni durumda konuya bir kez daha dönmekten büyük bir keyif alıyorum. Bu yıl bu eğlenceli konuda 10 şubat ve 7 nisanda olmak üzere iki kez kalem oynatmışım. Bu yazıda önce ulusalcıların anti-Amerikancılığına “hava yaptıran” iki gelişmeyi hatırlatacak, ardından da taze gelişmeyi ele alacağım.

10 şubattaki ilk yazımın giriş bölümü şöyleymiş:

“Benim bıkmadan, usanmadan takip ettiğim konular var. Bunlardan biri de, Türkiye’nin ulusalcılarının taşıdığı

'Amerikan yandaşlığı' potansiyeli... İlk bakışta 'absürd' bir tını veriyor oluşu, beni, öne sürdüğüm bu iddia konusunda daha da kışkırtıyor. Ulusalçılık gibi, temelini Amerikan karşıtlığının oluşturduğu bir siyasetin 'Amerikan muhibliğine' savrulması ihtimali ilk bakışta gerçekten de olacak bir şey gibi görünmüyor. Fakat işin 'zâhir'ine değil de 'bâtın'ına bakmaya başladığınızda iş değişir. O zaman, 'anti-emperyalizm'in bir kabuk olduğunu anlarsınız. Ve ancak o zaman kabuğun altındaki 'öz'ü algılayabilirsiniz; bu öz, otoriter-jakoben-laik bir yönetim-iktidar arzusudur. Ve bu 'öz'e kim hizmet ederse, ulusalçılık onunla ittifaka hazırdır."

Bu fasılda benim en favori temellendirme aracım her zaman, Türkiye'nin en anti-emperyalist abisi İlhan Abi'nin 2007 seçimleri yaklaşırken "Başkan Bush"a hitaben kaleme aldığı "pencere" yazıları olageldi. Biraz sonra aktaracağım Mehmet Haberal versiyonu da fena değil ama, "İlhan Abi'nin yazılarının yeri başka...

İlhan Selçuk...

O yazılarında (15, 16 ve 18 Kasım 2006) İlhan Selçuk Bush'u, "AKP'nin bittiği"ne inandırmaya çalışıyor, ABD'nin aklını başına alıp şeriatçılara karşı "laik güçler"i desteklemesi gerektiğini anlatıyordu:

"Bush, Ortadoğu'da bir yeni istikrar arayışına yönelmek zorundaydı bu işe Türkiye'den başlaması aklın yoludur. (...) Ortadoğu cehennem... Bu cehennemde ne yapacağını şaşırarak Başkan Bush'un Türkiye'de dincilik ve bölücülük siyasetlerini bir yana bırakarak Atatürk'ün laik Cumhuriyetini Ortadoğu'da bir denge unsuru gibi düşünmesi gerekiyor. (...) AKP'nin toplum temelinde oy desteği zayıflıyor, geriliyor; ülkede Amerika düşmanlığı yükseliyor, yoğunlaşıyor... ABD'nin Ortadoğu tasarımı 'revizyon' a, Türkiye'de ise yeni bir iktidara gerek var!.."

İsrail'in Gazze saldırısı, İlhan Selçuk'un anti-Amerikancılığının hava-cıva olduğunu gösteren bir başka gelişme oldu. İlhan Abi, bu defa da saldırıya karşı yegâne direnişi gösteren Hamas'a ateş püskürüyordu, hem de Amerikan yönetimiyle birlikte:

"Türkiye'de teröre karşı gibi görünen AKP hükümeti, İsrail-Filistin coğrafyasında neden terörün yanında yer alıyor? (...) PKK'ye karşı olup da dünya âlemin, terörist olduğunda birleştiği Hamas'ın yanında olmak, kim bilir, belki de çok yüksek bir politikadır..."

İlhan Selçuk'un "dünya âlem" dediği, takdir edersiniz ki ABD'den (ve biraz da AB'den) başkası değildir. O zamanlar şu soruyu sormuştum:

"İlhan Selçuk 'dünya âlem'in politikalarına posta atan bir büyüğümüz değil miydi? Bu defa o 'âlem'in bir politikasına bu denli meftun olmak, o politikanın 'Tayyip Erdoğan'ın ipini çekme' yönünde işe yarar bir âlete dönüşme ihtimaliyle alâkalı olabilir mi?"

Hiç kuşkusuz öyleydi; İlhan Abi'nin adrenali ABD ile AK Parti'nin "papaz olma" ihtimali belirince her zaman yükseliyordu ve bu defa da öyle olmuştu.

Tuncay Özkan ve Mehmet Haberal

ABD Başkanı Obama'nın 5 Nisan 2009'da Türkiye'yi ziyaretinden üç gün önce, Biz Kaç Kişiyiz platformunda Tuncay Özkan'ın "Sayın Başkan Barack H. Obama"ya mektubu yayımlandı. Özkan bu mektubunda "Din faşistlerinin susturmak için tutuklattığı gazeteci" sıfatıyla, Obama'dan ABD'nin "Türkiye'nin İranlaştırılmasına

sessiz kalmamasını" rica ediyordu. Bütün ideolojisini anti-Amerikan, anti-Batı temellerde oluşturan, üstelik bu karşıtlığını "yılan" falan gibi metaforlarla ifade edegelen "siyasi önder" in bu mektubu platformda büyük bir hayal kırıklığı yarattı, çok sayıda üye bu hayal kırıklığını dile getirdi.

Bana gelince; ben kolayca tahmin edebileceğiniz gibi hiç şaşırmadım, durumu tespit etmekle yetindim ve ulusalcılığın Amerikan muhıblığının yeni bir tezahürünü beklemeye başladım. Yeni malzeme, Ergenekon davasının üçüncü iddianamesinden çıktı. Davanın en önemli sanıklarından Mehmet Haberal'ın telefonda Abdüllatif Şener'e söylediği şu sözleri kast ediyorum:

"Ben Amerikalılara diyorum ki, Türkiye dünyanın anahtarıdır. Sonra dedim ki o anahtarı çok iyi kullanacak bir yönetim Türkiye'nin başına gelsin, yoksa vay geldi halinize..."

Gördüğünüz gibi İlhan Selçuk'un "Onları bırakın, bizi alın" cılığının yeni bir versiyonuyla karşı karşıyayız. Durun durun, bakın daha neler göreceğiz...

İlhan Selçuk, Tuncay Özkan, Mehmet Haberal... Türkiye'nin, konuştuklarında mangalda kül bırakmayan bu "tam bağımsızlıkçı"larının gerçek hissiyatları böyle işte. Daha önce de dediğim gibi, siz bakmayın retorikteki Amerikan düşmanlığına... İlhan Abi'nin demokrasisiz laik diktatörlüğüne "he" diyecek bir ABD, Türkiye'nin ulusalcılarının başının tâcıdır.

Hizb'üt Tahrir ve Ali Bulaç'la 2005'te yaptığım söyleşi...

İyi başlıktan, bir gelişmenin en önemli kısmını en özlü biçimde ifade eden şeyi anlıyorsak eğer, bence son Hizb'üt Tahrir operasyonunda en iyi başlığı *Hürriyet* gazetesi attı: "Hizb-ut Tahrir'in silahları..."

Aslında, "Hizb-ut Tahrir'de ilk silahlar" gibi bir başlık daha doğru olurdu. Haberin flaşını aktardığımda neden önerdiğim başlığın daha doğru olacağını hemen anlayacaksınız:

"Atatürk aleyhinde yaptığı gösterilerle gündeme gelen, Fatih Camii'nde 2005'te hilafet isteyen ve silahlı bir yapılanma içinde olmadığı gerekçesiyle terör örgütü kapsamına sokulmayan Hizb-ut Tahrir örgütünde ilk kez silah ele geçirildi..."

Hizb'üt Tahrir'de silah yakalandığını ve Ergenekon davasında yargılanan bazı kişilerce yönlendirildikleri iddialarını öğrendiğimde örgütün 2005'te sokak gösterisi yapmasında yaşadığım şaşkınlığa benzer bir şaşkınlık yaşadım.

Nedenini anlatmaya eylül 2005'ten başlayayım... Uluslararası bir teşkilatlanma olan Hizb'üt Tahrir'in, 50 yıllık tarihinde varlığını sürdürdüğü hiçbir ülkede tek bir sokak eylemi bile gerçekleştirmemiş, kesinlikle silah kullanmayan, yüzyüze propagandadan bile kaçınan çok ilginç bir örgüt olduğunu biliyordum ve o nedenle Fatih Camii'nin önündeki objektiflere açık "Hilafet isteriz" eylemi bana çok tuhaf gelmişti.

O zamanlar *Aktüel*'e haftalık söyleşiler yapıyordum ve kafamda uyanan soruları sormak için soluğu Ali Bulaç'ın yanında almıştım.

Ali Bulaç, o söyleşide çok ilginç şeyler anlattı bana:

"Bu tür gösteriler yapmak Hizb'üt Tahrir'in stili değil. O gizli bir örgüttür, şiddet ve terörden kesinlikle kaçınır. İnsanları bilinçlendirmeyi ve bu sürecin sonunda kendiliğinden Hilafet'e geçişi savunur. (...) Hizb'üt Tahrir posta kutularına bildiri koyar, buna benzer şeyler yapar. Şimdi de interneti kullanıyor tabii."

Fakat hiç kuşkusuz söyleşideki en çarpıcı taraf, benim bir soruma karşı Ali Bulaç'ın yaptığı açıklama idi. Onu da okuyun:

Soru: "Hizb'üt Tahrir hakkında" başlıklı yazınızda Günümüz Din ve Fikir Hareketleri Ansiklopedisi'nin parti ile ilgili bölümünden bir alıntı yapıyorsunuz. Ansiklopedide partinin 13 fıkhi görüşünden biri (h fıkrası) şöyleymiş: "Kâfirlere karşı savaşta, kâfir bir devletin planı gereğince ajan bir kumandanın emri altında savaşmakta sakınca yoktur." Sözcülerinin bunu reddettiğini de eklemiştir. Ne demek bu?

Cevap: Diyelim ki "A" isminde bir Müslüman ülke, "B" isminde gayri İslami bir entegrasyon içinde yer almak istemektedir (Bulaç burada Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğini kast ediyor –A. G.) ve bu "C" isminde bir kâfir ülkenin çıkarına uygun düşmemektedir. İşte böyle bir durumda Hizb'üt Tahrir o "C" ülkesiyle işbirliği yapabilir. Müslüman ülkenin o entegrasyona girmemesine hizmet edecekse, bu caizdir. Tekrar edeyim, bunu reddediyorlar ama o ansiklopedi de güvenilir bir kaynaktır.

Sizce de çok ilginç değil mi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Ergenekan toplumu"nda Türkler ve tilkiler

Alper Görmüş 14.08.2009

Birikim'in son sayısında yer alan bir yazıdan hareketle ırkçı internet sitelerindeki "içerik"ten söz edecektim. Fakat arkadaşım İrfan Aktan arayıp da Hürriyet'ten Bekir Coşkun ve Yılmaz Özdil'in yazılarından bahsedince, aynı "içerik"i "merkez medyanın merkezi"ne de sirayet ettiğini anladım. İrfan, tepkisini yazıya dökmek istiyordu. Düşündüm, neticede İrfan'ın içini doldurmayı düşündüğü çerçeve çok daha ilginçti ve o nedenle sayfamı bugünlük ona terk etmeye karar verdim.

***

İRFAN AKTAN

Yen Şafak'tan Salih Tuna'nın hatırlatması üzerine dikkatimi çekti, Hürriyet'ten Yılmaz Özdil ve Bekir Coşkun'un Ahmet Türk'ün Türkçesiyle alay eden yazıları. Yazıları okuyunca aklıma gelen ilk soru şuydu: Biz bir toplum muyuz? Yanıtı çok zor bir soru. Özdil, Türk'ün Türkçesiyle alay etmek için "toplumsal süreç" demiş. Evet, biz bir

toplum muyuz sorusuna onun yanıtı bu: töplüm! Yazıyı yokuşa sürmeyelim ve Özdil'in pek de örtük olmayan ırkçılığına hapsolmadan, kolayından gidelim: Tamam, biz bir toplumuz. Peki, olgun bir toplum muyuz? Bu soruya nispeten daha külfetsiz yanıt verilebilir: Yazık ki acıların olgunlaştıramadığı bir toplumuz. Reşit olamadığı için hayatın en acılı noktalarına sinik ve çirkin bir sırtıyla yanıt vermeye alışkın bir toplumuz: "töplüm"! Eh, böyle bir toplumun "kanaat önderleri" de ancak Özdil ve Coşkun olabilir herhalde. Peki, Coşkun ve Özdil'i karşımıza alıp Kürtçe konuşmaya zorlasak ve Kürtçeyi telaffuz edişleriyle alay etsek, titreyip kendilerine gelirler mi? Elbette hayır! Entelektüalizmle alay eden köşe yazarları da alkış topluyor bu toplumda, malumatfuruşluk yaptığını zanneden ve zannettirenler de, sırtını güce yaslayıp ötekileştiren de, nefret söylemini "millî değerleri" korumak için dillendirenler de... Son kertede cehaletinden, yabancı düşmanlığından, ırkçılığından hicap duymayan, şehre gelen "sarışın turistin" peşine takılıp nanikleyen bir toplumken, muktedirden de o derece korkuyor veya utanıyoruz. Bu utancın tarifini de en güzel biçimde bizzat Bekir Coşkun yapıyor: "Hani bir şey söylemek istersiniz, ama utanırsınız. Kapiya gelen alacaklıdan biraz daha para istemek gibi..." Evet, Coşkun sadece alacaklı olandan utanıyor, belli. Kürtler Bekir'i Beko olarak telaffuz eder. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Kürtlerin aşk efsanesi Mem û Zin'in kültürel değerimiz olduğunu söyledi ama efsanenin kötü kahramanı, Mem ve Zin'i birbirinden ayıran Beko'dan söz etmedi. Çünkü Beko, aşka mani oldu ama ismi hep kötülükle anıldı.

Acılar bizi neden olgunlaştıramıyor?

İrkçılıktan canı yanmış toplumların pek çoğu çeşitli düzeylerde de olsa olgunlaştı. Dünyanın acılarla "olgunlaşmış" toplumlarında siyahlara, Yahudilere, eşcinsellere, Çingenelere, sakatlara yönelik nefret söylemleri kanunla yasaklanırken gündelik yaşamda da ırkçılık başta olmak üzere tüm nefret hislerinin yüksek sesle ifadesi marjinalize olacak kadar ayıplanır oldu. Elbette dünyanın çeşitli yerlerinde hâlâ ciddi bir tehdit olarak varlığını sürdürüyor farklı/yabancı düşmanlığı. Kimi yerde örgütlü kiminde de örtük olarak bireylerin gündelik sözlerinde ve esas olarak söylemlerinde tebarüz ediyor bu mesele. Lafı uzatmayalım ve birkaç örnek üzerinden Türkiye'ye bakalım. *Hürriyet* gazetesi yazarı Özdil, Ahmet Türk'ün Türkçesiyle dalga geçiyor. Akabinde bir zamanlar Tayyip Erdoğan'ın "ya sev ya terk et" uyarısına maruz kalınca ortalığı velveleye veren, onuncu köyü de kimselere bırakmayan üstadı alıyor sözü: "Eme bizim görüşmemiz Beşbeken ileydi, hadi olmadı AKP Genel Başkanı olarak olsun dedik. Pırt mentö ile görüşme nasıl olur?"

Başka bir yazısının giriş cümlelerini tekrar anımsayalım: "Ben o duyguyu bilirim; hani bir şey söylemek istersiniz, ama utanırsınız. Kapiya gelen alacaklıdan biraz daha para istemek gibi... Ya da ceketinizin üzerine oturmuş mahalle kabadayısının kalkmasını söylemek gibi..." Evet, Türkiye'de nefret söylemi de muktedirde, güçlüye karşı dillendirilemez. Utanılır. O yüzden *Flaş TV*'nin sunucusu Obama'ya "mesaj" vermek için yüzünü karaya boyayıp ekrana çıktığında tüm dünya bu ırkçılık cüreti karşısında hayrete düşmüşken bizim web siteleri "komik videolar" listesine eklemişti bu olayı: "Biz Obama'ya karşı ırkçılık yapmıyoruz ki, espri yapıyoruz yahu!" Çok az "Türk" utanç duymuştu bu görüntüden. Ama Coşkun, Ahmet Türk'ün Türkçesiyle alay etmekten utanmıyor. Çünkü Ahmet Türk'ün bu mahallenin kabadayısı olmadığının farkında. Korkmuyor ondan. Ondan korkmadığı gibi, Türk'ün temsil ettiği Kürtlerden de korkmuyor. Ağzının payını verecek "Türklerin" de, kendisine alkış tutacak "Türklerin" de sayısını iyi biliyor... Türkiye'de Türklük dışındaki tüm etnik kimliklere saldırının meşru olduğunu da biliyor. Yasaların, savcılarının, hâkimlerin kimden yana olduğunu ise hepimiz biliyoruz. Kürtlerle, Çingenelerle, geylerle alay etmek, Türkiye'de meşru ve yaygın bir söylem... Kürtleri hedef alan dergiler, gazeteler toplatılmıyor; PKK militanlarının kesilmiş kafaları, uzuvları, cesetleri web sitelerinde "bol bol izleyin, rahatlayın" anonslarıyla neşredildiği halde herhangi bir kovuşturmayla tâbi tutulmuyor. Ve bunlar olmadığı için de gündelik hayatta Kürt karşıtı ırkçı söylem, hayatın her alanında kendine yer bulabiliyor.

İrkçılık her yerde aynı da...

Misal vereyim: Bir "Türk", havuza giden arkadaşına "ulan Kürt okyanusunda mı öğrendin yüzmeyi!" demişti. İrkçılığın dili her yerde aynıymış. Bakın Almanya'da Türklere karşı yapılan ırkçı bir "espriye": Eğer bir gemi 2000 Türk yolcusu ile batarsa, bu kazadır. Ancak, Türkler yüzmeye biliyor ve kurtulabilirlerse, bu faciadır. Yogaya giden bir Kürt gence "Türk" arkadaşının tepkisine bakın: "Nasıl yani, Kürtler yoga da mı yapıyor!" Evet, demişti genç: Kürtler Türkiye'nin uzak doğusunda. Yoga da bir Uzakdoğu felsefesi değil mi? Yanıt: "Ulan aslında sizden ayrılıydık İsviçre olurduk". Alaka var mı? Var aslında. 1990'larda parlak Türk zekâsı şu görüşü icat etmişti: "Güneydoğu'ya sahip olmanın yararı değil, zararı var Türkiye'ye. Güneydoğu, Türkiye'nin zenginleşmesini önüyor." 2005'te ise 1940'ların Almanya'sını hatırlatan bir kapakla çıkmıştı *Türk Solu* dergisi: 1- Her Türk, alışverişini mutlaka Türkten yapmalıdır. Kürde aktarılan para PKK'ya maddi destek demektir. Türk, bu maddi desteği kesmezse, hem Türklerin mali gücü olmayacaktır, hem de Kürdün altında ezilecektir. 2- Her Türk, Türkçe konuşmalıdır. Bunu da İstanbul şivesi ile konuşmalıdır. Dil varsa millet vardır. Ancak şehri istila eden Kürtler kendi dillerini hâkim kılmaktadır. Bunlarla temas içinde Türkler de şivelerini bozmakta, Türkçe konuşsa bile adeta Kürt şivesiyle Türkçe konuşmaktadır. (...) 5- Her şeyden önce Türk üremelidir. Artan her bir Türk bebesi, bizi Ergenekan'dan çıkartacak bir kurtarıcıdır." Doğru bir yazım hatası yapmış *Türk Solu*: Ergenekon değil, Ergenekan! Hem bu toplumun ergenliğine hem de "kanının" aktığı oluğa güzel işaret.

Türk Solu dergisi, cumhuriyet mitinglerinin en yoğun olduğu dönemde "Kürtlerden alışveriş yapmayın, kebab ve lahmacun yemeyin" diye seslendiği zaman *Express*'e "Kürden Raus" kapağı yapmıştık. O yazıda Kürtlere karşı ırkçı tepkilere değinmiş ve bir anekdot aktarmıştım. Köye gelen öğretmen, öğrencilerden birine "ben Türk, anam Türk, babam Türk, Türk oğlu Türküm" dedirtmeye çalışmıştı. Türkçeyi sopayla öğrenen çocuk da dili dolandığına "Ben tilki, anam tilki, tilki oğlu tilki!" deyivermiş ve şamarı yemişti. Gerçi yıllar sonra Anadolu'daki tilki türlerinden "kızıl tilki" Avrupa'nın Kuşları Raporu'na Latince ismi *Vulpes Vulpes Kurdistanica* olarak geçince kızılca kıyamet kopmuş ve dönemin bakanı Osman Pepe, ismin *Kurdistanica* kısmını törpülemeye kalkmıştı. Ama otuz yıllık kanlı acı, bu "töplümün" "Ergenekan"larını olgunlaştıramadıysa da Kürtlerin şamaroğlanı olmadığını ortaya koydu. Şimdi sıra, aksan ayrımcılığını, Türk ırkçılığını ve nefret söylemini yasal ve toplumsal düzeyde cezaya tâbi tutmakta.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cumhuriyet yeni bir "zınısım adnıkraf ninekilhet"e hazırlanıyor gibi...

Alper Görmüş 18.08.2009

Hükümetin Kürt meselesini halletmek için üstlendiği yeni rolün ilanından bu yana *Cumhuriyet* gazetesini çok daha büyük bir dikkatle izliyorum. Bugün size hem gazetenin "Kürt açılımı" karşısındaki pozisyonunu anlatacağım, hem de bir tahminde bulunacağım.

Önce tahmin: Bence *Cumhuriyet*, bu defa "irtica" yerine "bölünme" temelli yeni bir "Tehlikenin farkında

mısınız?" kampanyası başlatmaya hazırlanıyor. Şimdilik bu kadar... Uzunca bir bölüm boyunca *Cumhuriyet*'in hükümetin "çözüm hamlesi" karşısındaki tavrını anlatacak, yazının sonunda bu bilgiler ışığında tahmin mevzuuna yeniden döneceğim.

Fakat hepsinden önce bir itiraf: *Cumhuriyet* gazetesinin başlıkta gördüğünüz gibi tersten, Arap harfleriyle yazılmış izlenimini veren ve yeşil renkli "Tehlikenin farkında mısınız" cümlesiyle başlattığı kampanyanın o kadar etkili olacağına hiç ihtimal vermemiştim. Oysa 2 Nisan 2006'da başlatılan kampanyanın "çağrı"sı ("Cumhuriyet'ine sahip çık") bir yıl içinde her iki anlamında da karşılık bulmuş, iş cumhuriyet mitinglerine ve 90 binlik satışlara kadar varmıştı. (*Cumhuriyet*'in satışı, AK Parti iktidarı başlarken 40 binin altındaydı, bu günlerde de 60 binin biraz altında seyrediyor. Bu tarihî gazetemizin satışları ülkedeki "laiklik gerilimi"ne bağlı olarak artıyor ya da azalıyor.)

O günlerde beni, "tutmaz bu kampanya" düşüncesine sevk eden âmillerin başında, "bir kısım devlet"in kampanyada oynayabileceği rolü hesaba katmamak geliyordu; ben gayet naif bir şekilde, bunun basitçe bir gazete kampanyası olduğunu düşünmüştüm.

Muhtemel bir yeni kampanya konusunda, birincide olduğundan çok farklı bir kanaat taşıyorum; bence böyle bir kampanya son derece etkili olacak, hem şimdilik dağınık ve bireysel görünen tepkileri hem de gazetenin satışlarını patlatacaktır.

İşi "vatan ihaneti"ne kadar getirdiler...

Aslına bakarsanız, *Cumhuriyet*'in, hükümetin herhangi bir girişimine karşı nasıl tavır aldığını öğrenmek için gazeteyi okumak gerekmiyor. Böyle bir ihtiyaç, belki bir miktar AK Parti iktidarının ilk ayları için geçerliydi. Çünkü o zamanlar İlhan Selçuk, *Cumhuriyet*'in "doğruya doğru, yanlışa yanlışı" diyen bir yayın çizgisi tutturacağını söylemiş, bunun ilk örneğini de hükümetin ilk icraatlarından birini oluşturan "emekli maaşlarına seyyanen 100 TL zam" meselesinde ortaya koymuştu. Selçuk, basındaki kimi "solcu" yazarların hükümeti "bu paranın kaynağı nerede?" diyerek sıkıştırmasına sinirlenmiş, "Size ne kardeşim, yapılan doğru bir şey" diyerek onları paylamıştı.

Fakat birkaç gün sonra eski arkadaşı, sütun komşusu Oktay Akbal'dan ağır bir "ayar" alacaktı. Akbal'a göre, bu "dinci" iktidarın olumlu bir şey yapması ontolojik olarak mümkün değildi. Dolayısıyla ne yaparsa yapsın yanlışı bulunmalı ve bu çizgi iktidar yıkılıncaya kadar sürdürülmeliydi. Oktay Akbal'ın, o günlerdeki "Kartaca Yıkılmalıdır" başlıklı yazısından:

"Roma tarihinde bir senatörden sık sık söz edilir. Bu senatör, toplantılarda hangi konu açılırsa, hangi sorun söze gelirse bir tek cümle söylemiş: 'Kartaca yıkılmalıdır.' Roma'nın büyük düşmanı Kartaca'ydı. Bu düşman yıkılmadan, ezilmeden, Roma, huzuruna, barışa, güvenliğe kavuşamayacaktı. Biz de 'AKP iktidarı yıkılmadan Türkiye'nin hiçbir sorunu çözülemez' diyenlerdeniz."

İşte Akbal'ın o yazısından sonra İlhan Selçuk'un formüle ettiği "doğruya doğru, yanlışa yanlışı" deme çizgisinden eser kalmadı. Ve gazete bu yeni çizgiden en küçük bir taviz bile vermeden bugünlere kadar geldi.

Yayın çizgisi bu kadar "net" ve "basit" olunca, herhangi bir konuda gazetenin nasıl bir tavır aldığını tahmin etmek kolaylaşıyor. Dolayısıyla bana, "madem öyle, neden *Cumhuriyet*'in hükümetin 'Kürt açılımı'na nasıl bir tepki verdiğini öğrenmek için gazeteyi eskisinden de daha dikkatli bir biçimde okuduğunuzu söylüyorsunuz,"

diye sorabilirsiniz...

Haklısınız ama benim de kendime göre bir gerekçem var: Tepkinin dozunu ölçmeye çalışıyorum... Ki, böylece işin bir kampanyaya kadar vardırılp vardırılmayacağını tahmin edebileyim...

İlhan Selçuk'un rahatsızlanıp hastaneye kaldırıldığı gün (15 ağustos) kaleme aldığı yazıyı okuyana kadarki *Cumhuriyet* takibimden, işin yeni bir kampanyaya vardırılabilceğine dair kuvvetlice bir kanaat taşıyordum. Fakat o yazıyı okuduktan sonra bu kanaatim neredeyse kesinleşti. Çünkü Selçuk, Devlet Bahçeli'nin sözlerinin üzerinden de olsa açıkça "vatan ihaneti"ne işaret ediyordu:

"Vaktiyle Anglo-Amerikalılar ülkedeki Ermeni ve Rumları kışkırtıp kullanarak Sevr'i tezgâhlamak istediler... Bu kez de Kürtleri kullanmak üzerine bir strateji göze çarpıyor, Anadolu'yu bölen haritalar elden ele dolaşüyor... İşte bu ortamda MHP'nin AKP'yi vatan ihanetiyle suçlaması siyaset hayatında, demokratik düzende ve partiler rejiminde ilginç bir dönüm noktası oluşturuyor... MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli bir noktaya mim koydu..."

Hem milli duygular, hem satışlar...

İşte beni korkutan gelişme bu oldu. Çünkü ben, *Cumhuriyet*'in başyazarının Bahçeli'nin "vatan ihaneti" suçlamasını belli bir amaca matuf olarak paylaştığı kanaatindeyim. Şu anda, tamamen sezgisel bir bilgiyle, *Cumhuriyet* yöneticilerinin, ortada 2006'dakine benzer koşulların bulunduğu tespitini yaptıklarını ve bir kez daha gazete üzerinden "iktidardaki düşman"a karşı bir kampanyanın örgütlenebileceğini hesapladıklarını düşünüyorum. Böylece hem "Kartaca'nın yıkılması" için büyük bir fırsat değerlendirilmiş, hem de satışlar bir kez daha patlatılmış olacaktır.

Bu hesabın temelsiz olmadığı kanaatindeyim. Nedenine gelince... Hükümetin Kürt açılımına karşı toplumun bazı kesimlerindeki tepkiler henüz bütün gövdesiyle açığa çıkmış değil. Bu dağınık ve örgütsüz tepki kendisini biraraya getirip çoğaltacak örgütçüsünü (kampanyacısını) bekliyor bence. (Durum bu açıdan, 2006'daki, irtica korkusuyla siyaseten alıklaştırılıp mobilize edilmeye hazır hale getirilmiş kitlelerin, örgütçülerine kavuşur kavuşmaz kartopu gibi birleşip büyümesi hadisesine çok benziyor.)

Netice-i kelam: Toplumsal koşulları, hissiyatları ve tabii *Cumhuriyet*'in yayın çizgisini biraraya getirdiğimde, "irticacılar"ın yerini "Kürtlerin" ve "Kürt muhibleri"nin aldığı yeni ve büyük bir kampanyaya hazır olmalıyız derim ben.

"İrtica" ile "Kürt meselesi"nin başka meseleler olduğunu; birincinin çevresinde mobilize edilebilen kitlelerin ikincinin çevresinde edilemeyeceğini; "yaşam tarzları"nın tehlike altında olduğunu düşünen milyonlarca "laik-şehirli-okumuş-çağdaş" insanın Kürt meselesinin özgürlük ve kardeşlik temelinde kesin bir çözüme kavuşmasını istediklerini düşünüyorsanız, çok yanılıyorsunuz.

Böyle düşünüyorsanız, Türkiye'nin "sol"undaki milli-devletçi etkileri ve şu son 10 yılda CHP tabanını etkisi altına alan "bizi bölüyorlar" paranoyasının gücünü hiç hesaba katmıyorsunuz demektir.

Bu meseleye sonraki yazılarda tekrar döneceğim. Şimdilik, "laik-şehirli-çağdaş" cemaatin simge isimlerinden Prof. Dr. Kerem Doksat'ın kişisel sitesinde kaleme aldığı son yazılardan birinden şu kısa alıntıyla yetineceğim:

"Senelerin Ajda Pekkan'ı, 'folie d'immortalité' muzdaripi bile olsa, sen bir asker kızısın; Rojin'e sarılıp Kürtçe

şarkı söyleme popülizmiyle Türk harsının yok edilmesi operasyonuna âlet olmasaydın, âhir ömründe benim ve benim gibi pek çok kişinin sevgisini kaybetmeyecektin.

“Hele Sezen Aksu, tamamen kendi emeğinle müthiş bir yere tırmandın; üstelik İzmir’lisin. İzmirli Atatürkçüdür, vatansever ve yiğittir. Ne ihtiyacın vardı? Paraya mı? Zâten var. Şâna, şöhrete mi? Zâten var. Ama artık ciddi yara aldın.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Önce delirttiler, şimdi de “deli deli olmayın” diyorlar...

Alper Görmüş 21.08.2009

İki eski ve önemli CHP’linin, bir zamanlar üyesi oldukları partilerine son günlerde yönelttikleri eleştiriler çok ilgi çekti. Zülfü Livaneli ve Tarhan Erdem’e göre, hükümetin “Kürt açılımı” gayet “sosyal” ve “demokrat”, buna karşılık CHP’nin tepkisi “içe kapanmacı” ve “otokrat...”

Kısaca hatırlatayım...

Zülfü Livaneli, 15 ağustosta “Fikir mi önemli, kimin söylediği mi” başlıklı bir yazı yazdı. Gazetesi *Vatan* yazıyı o kadar ilginç buldu ki, aldı bunu manşetine taşıdı: “Livaneli’nin zor yazısı...” Yazının neden “zor” olduğu ise alt başlıkta izah edilmişti: “Solcu ve demokrat kimliğiyle tanınan eski CHP milletvekili, sanatçı yazar Zülfü Livaneli soruyor: AKP’nin her söylediğine gözü kapalı karşı mı çıkmalı?”

Manşetin iki uzun spotunda yazıdan alıntılara yer verildikten sonra, okur, yazının tümünü okumak üzere yazarın köşesine postalanıyor. (Türk basınının harikulade yarattığı “köşeden manşet kotarma” tuhaflığına hiç girmiyorum... Az uğraşmadım, “yapmayın, etmeyin, pür yorumdan haber olmaz” diye az dil dökmedim... Fakat iki yıl önce, hiçbir işe yaramadığına kanaat getirip bu konuda homurdanmaktan kesin olarak vazgeçtim.)

Biz köşeye savrulmayıp manşette kalalım... Çünkü orada zaten yazı güzelce özetlenmiş. Şöyle diyor Livaneli:

“Sağcı parti Kürt sorununa evrensel insan hakları düzleminde çözüm getirmeyi çalışıyor, solcu parti milliyetçi bir söylemi benimsiyor. (...) Fikir mi önemli, söyleyen mi? Gerçek solun bu ülkede yıllardır savunduğu, uğruna bedel ödediği kavramlara sırf bugünün iktidarı dile getiriyor diye karşı mı çıkmalı, yoksa destek mi olmalı? Esas soru bu... AKP’nin karşı çıktığımız ve çıkmaya devam edeceğimiz birçok temel politikası var ama bu durum, her söylediğine gözü kapalı itiraz etmemizi gerektirir mi?”

Tarhan Erdem de Neşe Düzel’e verdiği söyleşide (*Taraf*, 17 ağustos), “CHP tabanından Kürt açılımını savunan niye hiç ses çıkmıyor bugün” sorusunu cevaplarken CHP’nin yanı sıra onun çevresindeki “milliyetçi-sol” aydınları şu sözlerle eleştiriyordu:

“Taban sessiz çünkü bugün Türkiye’de bir ‘aydın sorunu’ var. Bazı aydınlarımızın ‘AK Partisi’ne ne olursa olsun

karşı olmak' gibi bir ön yargıları ve sabit fikirleri var. Bu kesim, 'AK Partisi ne yaparsa yanlıştır. Bizim onun her yaptığıın karşısında olmamız lazım' diye düşünüyor ve bunu yapıyor da. (...) Köşe yazarlarının yarısından fazlası AK Partisi'nin karşısında olduğu için, 'Kürt açılımı yararsız' diyor. AK Partisi dünyanın en doğru şeyini savunsa da bunlar yine karşı çıkıyor ve geçmişte kendi yazdıklarıyla, söyledikleriyle ters düşüyorlar. Bu insanların bazılarının yazdıklarına, çizdiklerine hayret ediyorum ben bugün."

Ya iktidarda "düşman" varsa?

Zülfü Livaneli "İktidarın her yaptığına gözü kapalı itiraz etmemeliyiz" derken çok haklı... Tarhan Erdem "Dünyanın en doğru şeyini yapsa da AK Parti iktidarına karşı çıkılmalıdır" cephesini eleştirirken çok haklı... Ve nihayet ikisi birden hükümetin Kürt açılımına kafadan karşı çıkan "solcu-laik-çağdaş aydın"ları eleştirirken çok haklılar... Fakat bir şartla: İktidarda "biz"den biri varsa... Öyle değil de iktidarda "düşmanımız" varsa, bu her şeyi değiştirir. O zaman o "aydın"lar haklı olur, Livaneli ve Erdem de bir anda "düşmanla işbirliği yapan müstemleke aydını" derekesine düşüverirler. Nitekim "laik- Kemalist- çağdaş- kentli" internet siteleri bu tattaki atışlarına başladılar bile...

Bilenler bilir... Ben 3 Kasım 2002'den beri iktidarda bir "düşman" bulunduğuna inanan milyonlarca insanın varlığına işaret ediyor ve bunların, "düşmanı imhaya yönelik mücadele"sini hesaba katmaksızın Türkiye'deki politik mücadelenin özünü kavrayamayacağımızı savunuyorum. Sözlerimi biraz açayım...

Ben, dediğim gibi, bu kesimin psikolojisini, "ülkeyi işgal eden düşmana ve düşmanla işbirliği eden güçlere karşı mücadele" tespitiinin oluşturduğunu düşünüyorum. Bu kesimler, o nedenle mevcut iktidara karşı siyasi mücadelenin (muhalafet) doğru olmadığını düşünüyorlar. "İktidarda düşman var" tespiti doğruysa, bu mücadele biçimi (siyasi muhalafet) gerçekten de yanlıştır. Çünkü muhalafet özünde "biz"den birilerine karşı yürütülür ve bu yanıla kendisine muhalafet edileni meşrulaştırıcı bir rol de oynar. Düşmana karşı mücadele ise, doğası gereği "imha"yı amaçlamalıdır. Bazıları, bu kesimin propagandasındaki sertliğe, karamsarlığa, olumsuzluğa ve nihayet ülkeyi yönetenlerde en küçük bir olumluluk görmemesine şaşıyor. Şaşıracak bir şey yok: Kendinizi bir an için işgal edilmiş bir ülkede direnişçi olarak düşünün. Ülkeyi işgal eden dış güçlere ve onların işbirlikçisi iktidara karşı en küçük bir sempati besler miydiniz?

Bir soru daha: Ülkeyi işgal altında tutan bir yabancı güce karşı mücadele ederken, o gücün halkın hayatını kolaylaştıracak girişimlerini (mesela susuz bir bölgeye su getirmesini) destekler misiniz? Hiç şüphesiz hayır. Hatta tam tersine, gider, o su borularını bombalarsınız!

Bu deli gömleğini "taban"a kim giydirdi?

İster beğenin ister beğenmeyin, bugün ülkemizde milyonlarca insan esas programı "şer'i bir diktatörlük" olan bir iktidarın varlığına inanıyor. Bu iktidar er geç gizlediği ajandasını yüksek sesle okumaya başlayacak ve o zaman Türkiye şu olacak, bu olacak!

İşte Türkiye'deki milyonlarca insanın, "yaşam tarzlarına düşman" bu iktidarın yeminli düşmanı olmasının nedeni budur. İktidarda "biz"e yabancı bir düşman bulunduğu tespiti doğruysa (ki inananlar açısından doğrudur ve önemli olan da budur), o milyonların Zülfü Livaneli ve Tarhan Erdem'in eleştirdiği tarzda davranmaları gayet tutarlıdır.

Zülfü Livaneli ve Tarhan Erdem'in söyledikleri netice olarak doğru elbette... Fakat ben, onların bu eleştiriden

önce eleştirdikleri politik atmosferin doğmasına yaptıkları katkıyı ameliyat masasına yatırmaları gerektiğini düşünüyorum.

Zülfü Livaneli yedi yıldır esas olarak "Türkiye'nin yakın vadede şu bu olacağı, iktidarın bilinçli politikalarla 'ılımlı İslam' ajandasını uygulamaya soktuğu" üzerine yazmıyor mu?

Tarhan Erdem daha geçen yıl "AKP üniversitelerde türbanı serbest bırakırsa, iki sene içinde, hiçbir üniversitede başı açık kız göremezsiniz. Çünkü toplumsal baskı yaratılır. Çok kısa bir zaman sonra da insanlar başörtüsü takmamazlık, üniversiteye başörtüsü gidememezlik edemezler" demedi mi? (*Radikal*, Neşe Düzel'le söyleşi, 10 Eylül 2007). Onun bu radikal çıkışı, bugün "yazdıklarına hayret ediyorum" dediği kimi "aydınlar" tarafından "bakın, Tarhan Erdem bile" vurgusuyla Türkiye'nin korku değirmenine taşınan kova kova suya dönüştürülmedi mi?

Bu yazarlar şimdi, CHP'nin mevcut politikasının kendisine kaybettireceği oylardan söz ediyorlar. Belki çok sonrası için haklı olabilirler, fakat kısa vadede böyle bir ihtimal yok. Böyle düşünenler, sözünü ettiğim milyonların ne ölçüde korkutulduklarının farkında değiller...

Valla ben de onlar gibi düşünüp onlar kadar korksaydım, "Kürt açılımı" falan pek umurumda olmayabilirdi... "Kürt açılımı"ndan sonra Kürtler-Türkler hep birlikte "kapanacak" olduktan sonra...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özkök, Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümü hakkında ne demiş oldu?

Alper Görmüş 25.08.2009

Medyanın, Ergenekon davası gibi 2003-2004 darbe girişimlerinin de hayırlısıyla göz menzilimizin dışına çıkartılmasından memnuniyet duyacak kesimi, epeydir gazabının önemli bir bölümünü eski Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün üzerine boşaltıyor. Bu kesim, Hilmi Özkök'ün baştan beri dile getirdiği "Darbe girişimi vardır ya da yoktur demem, hüküm koymam, hüküm koymak yargının işidir, ben sadece yargının bana yönelttiği sorulara yorum yapmaksızın cevap veririm" şeklinde özetlenebilecek tanıklık tarzının totolojiden başka bir şey olmadığını öne sürüyor ve Özkök'ü "Ya var de, ya yok de, sonra da sus" noktasında sıkıştırmaya çalışıyor.

Fakat nafile bir çaba bu. Anlamıyorlar ki, Hilmi Özkök ilk kez Darbe Günlükleri'nin yayımlanmasından bir hafta sonra telaffuz ettiği "tanıklık" konusunda derinlemesine düşünmüş ve neticede son derece net, son derece şeffaf bir hat inşa etmiştir.

25 Nisan 2009'da İzmir'de Zekeriya Öz'e verdiği ifade de dahil olmak üzere, bugüne kadar bu hattan hiç dışarı çıkmadı. O kadar ki, bazen, prensiplerini ve sınırlarını kendisinin belirlediği bu tanıklık tarzının dışına çıkmamak

için (mesela sadece sorulana cevap verme prensibi) bazen söylemek istediklerini dahi söyleyemedi. Üçüncü iddianamenin delil klasörlerinde tam metni yer alan ifadesinin Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümüyle ilgili sözleri, tam böyle bir duruma işaret ediyor...

“Muhtıra toplantısı” için ifadesinde ne dedi?

Daha önce bir başka vesileyle söylemiştim: Bence Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümü, 3 Aralık 2003'te Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün başkanlık ettiği, kuvvet komutanlarının yanı sıra çok sayıda orgeneralin de katıldığı “muhtıra toplantısı”dır.

Toplantıda Özkök, en kıdemsizden başlayarak sırayla bütün orgenerallere söz veriyor ve onlar da “hükümetin halli” için neler yapılması gerektiğini anlatıyorlardı. Komutanların hepsi Türk Silahlı Kuvvetleri'nin “olay”a bir şekilde müdahil olmasını savunuyor, çoğu da “muhtıra” verilmesi konusunda görüş bildiriyordu.

Toplantının anlamı, Darbe Günlükleri'nde şöyle ifade ediliyordu:

“Bu toplantı bence tarihî bir toplantıydı. Bir yıldır ilk defa yapılıyordu. Genelkurmay Başkanı'na onunla aynı fikirde olmadığımız mesajı verildi. O da kendinin yalnız kaldığını anladı. Görüntüye rağmen direnmekte devam ediyor. Ama artık çok geç. Zira yasal olarak böyle bir toplantı yapmakla kendisi de geri dönemeyecek bir yola girdi.”

Hilmi Özkök'ün, ek klasörlerin açıklanmasıyla birlikte geçtiğimiz cuma günü kesinleşen savcılık ifadesinin ilgili bölümü ise (yukarıda sözünü ettiğim “tanıklık tarzı”nın incelikleri hesaba katılmadığında) o gün sanki hiçbir komutanın “muhtıra”yı telaffuz etmediğini, dolayısıyla da Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümünü hükümsüz kıldığını imâ ediyordu.

Özkök'ün ifadesinin bu bölümünü bu tarzda yorumlayıp haberleştirme pratiğinin en taze örneği *Milliyet*'te (23 ağustos) yer aldı. Gazetedeki, “Muhtıra verilmesi talebi olmadı” başlıklı haberin giriş cümlesi aynen şöyleydi:

“Ergenekon savcılarının tanık sıfatıyla bilgisine başvurduğu eski Genelkurmay Başkanı emekli Orgeneral Hilmi Özkök'ün ifadesinin iddianameye girmeyen ancak eklerinde yer alan tam metninde, bazı komutanların muhtıra verilmesi talebinde bulundukları iddialarını doğrulamadığı ortaya çıktı.”

Haberin devamını izleyerek, bu güçlü yargının neye dayandırıldığını da görelim:

“İddianamede, Özkök'ün, bazı komutanların kendisine hükümete muhtıra vermeyi teklif edip etmediği yönündeki soruya şu yanıtı verdiği belirtildi: Usul olarak en kıdemsizden başladığı için hepsinin görüşlerini aldıktan sonra ben de katılmadığım görüşlerimi söyledim. Herkes şahsi görüşünü dile getirir ama kimse benim yanımda muhtıra verme şeklinde bir teklifte bulunamaz. Ben de böyle bir şeye fırsat vermem.”

“Teklif başka görüş başka...”

Bu sözler, ek klasörlerden önce iddianamede de yer almıştı. Şimdi de size, *Radikal*'den Murat Yetkin'in iddianamenin açıklanmasından birkaç gün sonra (6 ağustos) Özkök'le yaptığı söyleşinin konumuzla ilgili bölümünü sunacağım. Okuyunca, onun “tanıklık tarzı”nın ne kadar ince örgülü bir yapıya sahip olduğunu siz de kabul edeceksiniz:

Soru: İddianamede görevde bulunduğunuz sırada generaller ile yaptığınız toplantıda, Özden Örnek'e atfedilen günlüklerde söylendiği gibi muhtıra teklif eden olmadığını söylediğiniz yazılı. Muhtıra teklif edilmedi, konuşulmadı mı?

Cevap: Böyle bir teklif gelmediği doğru. Soru teklif geldi mi şeklinde sorulmuştu. Ama teklif başka, görüş başkadır. O toplantıda ben görüşleri aldım.

Soru: Yani muhtıra verilmeli görüşü dile getirildi, ama bu teklif sayılmaz mı demek istiyorsunuz?

Cevap: Yorum yapmayacağım. Ben sizin daha iyi değerlendirmeniz açısından teklif ve görüşün iki ayrı şey olduğunu söylüyorum.

Gördüğünüz gibi, Hilmi Özkök, savcılığa verdiği ifadede kendisine tam olarak ne sorulmuşsa ona cevap vermiş. Peki, bir gazeteci üzerinden sonradan yaptığı düzeltmeyi savcıyla konuşurken neden yapmamış? Yani savcıya neden, "Siz bana 'teklif' diye soruyorsunuz, böyle bir şey olmadı fakat bu yönde görüş açıklayanlar oldu" dememiş? Bu da Hilmi Özkök tarzı tanıklığın bir inceliği işte... Böyle yaparsa savcıyı yönlendirmiş, kendisini de kanaat açıklamış gibi hissediyor olmalı. Özkök bir gün mahkemede de tanıklık ederse, hâkimlerin bu incelikleri hesaba katmaları gerekir.

Tanklar yürütülmemiş ama...

Demek ki 3 Aralık 2003 toplantısında muhtıra "teklifi"nde bulunulmamış ama muhtıra verme "görüşü" dile getirilmiş.

Bu da bizi bir kez daha meşhur "askerî darbeyi savunma"nın ya da "darbe konusunda olumlu görüş beyan etme"nin suç olup olmadığı tartışmasına taşıyor.

Hatırlayın, o tartışmada Mümtaz Soysal, Sabih Kanadoğlu gibi hukukçular bazı insanların biraraya gelip bu yönde görüş beyan etmelerinin, hatta planlar yapmalarının suç teşkil etmeyeceğini savunmuşlardı. Bir başka ünlü siyasetçi-hukukçumuz da suçun oluşması için mesela "tankların yürütülmesi" şartını öne sürmüştü. Aynı kişilerin, "Bu insanlar, ülkenin ordusunun en yüksek rütbeli komutanları olsa da durum değişmez mi," sorusuna, "değişmez" cevabını verdiklerini de unutmayalım.

Bu tartışmada son sözü hiç kuşkusuz savcılar söyleyecek. Savcıların, komutanların muhtıra "görüşü"nü dile getirmelerini "ifade özgürlüğü" çerçevesinde gördüklerini ima edecek bir son söz (mesela dava açmamak) şu anlama gelecektir: Bundan sonra muhtıra konuşmanın, darbe planları yapmanın hiçbir riski olmayacaktır. Yasalar, ancak tanklar yürümeye başlayınca devreye girecektir ki, o andan sonra kimin yasasının geçerli olacağını artık ezbere biliyoruz.

"Kartaca yıkılacaktır" bayrağı Bekir Coşkun'da...

Türkiye'de 3 Kasım 2002'den bu yana iktidarda bir "düşman"ın olduğuna inanan milyonlarca insan var. Bu

insanlara göre, "düşman"ın ülke için olumlu bir iş yapması ontolojik olarak mümkün değildir ve bu nedenle Türkiye'deki "laik-çağdaş-kentli" kesimler, iktidar ne yaparsa yapsın ona karşı çıkmalıdır.

Keza bu kesimlerin politik mücadele programı tek maddelik olmalıydı: Düşmanı imha etmek.

Cumhuriyet gazetesi yazarı Oktay Akbal, AK Parti iktidarının ilk aylarında yazdığı bir yazıda, Romalı bir senatörün "Kartaca Yıkılmalıdır!"dan ibaret tek maddelik politik programını Türkiye'ye uygulamış, yukarıda aktardığım sonuçlara varmıştı.

Hürriyet yazarı Bekir Coşkun, Sezen Aksu'nun Tayyip Erdoğan'a mesajını ele aldığı yazısında (23 ağustos), bu hastalıklı pozisyonun taze bir örneğini verdi. Siz de mahrum kalmayın:

"Sanatçı; çağdışılığı savunamaz... Medeni yaşama karşı duramaz sanatçı...

Ve sanatçılar zeki insanlardır; toplumuna ortaçağ yaşamını öneren, modern hayata karşı çıkan, laikliği bir kenara itip dinciliği referans alanların 'iyi bir şey' yapamayacaklarını bilir..."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk basınındaki en büyük yazar sansürü

Alper Görmüş 28.08.2009

Sabah yazarı Nazlı Ilıcak'ın, *Vatan* gazetesi Yönetim Kurulu Başkanı Zafer Mutlu'ya ait Kemerburgaz'daki Vakıf okulunun binalarının yıkılmasını eleştirdiği yazısı sansüre uğradı. Gazete yönetiminin itiraz etmediği bilgilere göre, "Mutlu yandaş olsaydı" başlıklı yazı gazetenin Kıbrıs baskısında yer aldıktan sonra Ilıcak'ın köşesinden çıkartıldı.

Buna mukabil benzer bir eleştiride bulunan Hıncal Uluç'un yazısının yayımlanması, Ilıcak'ın yazısının, içerdiği "yandaş" sözcüğü nedeniyle sansürlenmiş olabileceğini akla getiriyor. Benim tahminim böyle; tutar ya da tutmaz hiç önemli değil. (Bu parantez içi ilaveyi, yazıyı gazeteye gönderdikten sonra yapıyorum: Erdal Şafak yazdı; öyleymiş.)

Benim asıl derdim, bu tatsız gelişmenin sağladığı güncellik duygusundan hareketle, Türk medyasının görüp göreceği en büyük yazar sansürünü bir defa daha dikkatlerinize sunmak... "Bir defa daha" diyorum, çünkü gazetemizin ilk aylarında bir vesileyle bu hikâyeyi anlatmıştım. Fakat o zamanlar *Taraf*'ın satışı 10 bin civarındaydı, yani 40 bine yakın okurun bu harikulade hikâyeden haberi yok.

İlk 10 binden bu tekrar için özür dilemeyeceğim, çünkü biliyorsunuz, ben tekrarın ve hafıza tazelemeinin önemine inanan bir gazeteciyim.

Patron aşkına militan gazetecilik...

Türk basını 2001 yılının haziran ayına Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) tartışmalarıyla girdi. Doğan grubu gazeteleri yasanın çıkması için militanca bir çaba sürdürüyordu. Fakat o sırada *Milliyet*, militanlık yarışında *Hürriyet*'e toz yutturan bir performans sergiliyordu.

Nihayet tasarının TBMM'de kanunlaşacağı ya da reddedileceği 7 haziran günü geldi çattı. O sıralarda yayında olan *Medyakronik* sitesi, gazetenin içinden aldığı bir istihbaratı o gün şu şekilde duyurdu okurlarına:

"*Milliyet* yönetimi, dün sabah saatlerinde, bugün (7 haziran) yayımlanacak gazete için kaleme alınan bazı yazılara yasak koyduğunu açıkladı. Mehmet Yılmaz, Sadettin Tantan lehine ve ANAP yönetimi aleyhine yazıları tek tek ayıkladı ve bazı taşra illerine giden gazeteler öyle basıldı. Sabaha karşı (bir rivayete göre RTÜK tasarısının Meclis'te kabulünden sonra) yazıların gazeteye konmasına karar verildi. Yazıları sansürlenene köşe yazarları şunlardı: Hasan Cemal, Melih Aşık, Meral Tamer, Derya Sazak, Meliha Okur..."

O günlerde, kendisi de bir ANAP'lı olsa da bir gün önce istifa eden İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'la genel başkan Mesut Yılmaz arasında büyük bir husumet ve iktidar çatışması vardı. *Milliyet*'in yayın yönetmeni, RTÜK oylamasında tavrı belirleyici olacak Mesut Yılmaz'ı kızdırmamak için gazetede böyle bir operasyona gitmişti.

Milliyet'in 7 Haziran 2001 tarihli nüshası Kıbrıs'a ve yurtdışına böylece gitmiş, fakat akşam saatlerinde muhtemelen meselenin ortaya çıkma ihtimalinden duyulan korku nedeniyle "tasarruf" geri alınmış, gazetenin yurtiçi baskıları "ayıpsız" olarak gerçekleştirilmişti.

O günlerde Mehmet Yılmaz, "En güvenilir gazete, *Milliyet*" reklâmı için televizyon ekranlarından inmiyordu... 18 haziranda da, beş yazara sansürle birlikte düşünüldüğünde parodi duygusu uyandıran şu cümleyi sarf etmişti: "Seçkin yazarlarımızın yorumları, Türkiye'nin düşünsel ufuklarına bir referans olacak..."

Hadise büyüyor

Milliyet yönetimi haberi yalanlamadı, *Medyakronik* de konuyu kapattı. Fakat *Yeni Şafak* gazetesi yazarı Taha Kıvanç "Türk basınında ilk olduğuna inandığı, bu nedenle epeyce tedirginlik duyduğu" meseleye el atınca işler değişti. Artık, hadiseyi sessizce geçiştirmenin imkânı kalmamıştı. Mehmet Yılmaz, Taha Kıvanç'a gönderdiği mektupta, iddianın "tümüyle yalan ve hayal ürünü" olduğunu yazdı:

"Yazınızda (Kulis, 21 Haziran 2001) benden bir açıklama beklediğinizi söylemişsiniz. Söz konusu iddia tümüyle yalan ve hayal ürünüdür. (...) *Milliyet*'in ne taşra baskılarında ne de şehir baskılarında böyle bir sansür uygulaması yapılmadı."

Mehmet Yılmaz'ın bu açıklamasından sonra *Medyakronik*, *Milliyet*'in 7 haziran tarihli sayısının yurtdışı baskısıyla yurtiçi baskısını karşılaştırmalı olarak gösteren *Milliyet* kupürlerini yayımladı. (Yayın yönetmeninin iddialı tekzibi, muhtemelen "Bu güne kadar kupürleri yayımlamadıklarına göre, ellerinde yok" düşüncesine dayanıyordu.)

Taha Kıvanç, kupürlerin yayımından sonra konuya artık bizzat Aydın Doğan'ın el atması gerektiğini yazdıysa da, "patronaj"dan hiçbir ses gelmedi.

Peki, yazılarına sansür uygulanan yazarlar, onlar ne yapmıştı? Aralarında "hayır, benim başıma böyle bir iş

gelmedi" diyen yoktu, hatta biri, Hasan Cemal, 12 temmuz tarihli yazısının sonuna eklediği "dip not"ta olayın aynen *Medyakronik*'in yazdığı gibi olduğunu kabul ediyordu dolaylı olarak:

"Bu köşede, 'Yolsuzlukla mücadelede inandırıcı olmak' başlığını taşıyan 7 Haziran 2001 tarihli bir yazım yer aldı. Bu yazım bu köşede aynen yazıldığı gibi çıktı. Hiçbir değişikliğe uğramadı. Herhangi bir sansüre tâbi olmaksızın bütün Türkiye'de çıktı. Ancak, gazetemizin toplam 500 olan Kıbrıs baskısında bu yazım yer almadı. Bu da gazetemizin yönetimini ilgilendiren bir konudur. Bir süredir bu yazımla ilgili olarak bazı çevrelerde yapılan 'sansür spekülasyonları'na son vermek için böyle bir açıklama gereğini duydum. HC."

İşte böyle... Yani şöyle: Genel yayın yönetmeni olarak birlikte çalıştığınız çok sayıda insan kararınızı ve uygulamanızı biliyor ve buna rağmen siz oraya buraya 'tümüyle yalandır, böyle bir şey olmamıştır' diye açıklamalar gönderiyorsunuz...

Gönderiyorsunuz ve o insanlarla her gün yüz yüze gelmeye devam ediyorsunuz... Türk basını böyle bir yer işte...

Kimbilir, belki de bu olay açığa çıkmasaydı, olayın kahramanı, bugün köşe yazarlığı yaptığı gazeteden "işte yandaşlık budur, yandaş medya böyle bir şeydir, sansürcülüktür" yazıları sallayacaktı.

Yoksa yanılıyor muyum? Belki 2001'deki o halt yenmeseydi de olayın kahramanı "*Sabah*'ta sansür" mevzuundan uzak duracaktı. Gazetelerin, bu kullanım değeri hayli yüksek haberi dikkat çekici bir sessizlikle geçiştirmeleri, bu ihtimali güçlendiriyor. Ne de olsa "patron aşkına sansür" müessesesi gazete yönetimleri için kazanmış bir haktır ve bir gün herkesin bu haktan yararlanmak istemeleri ihtimal dahilindedir.

Haber, lâıykıyla değerlendirileceği yere gider

12 gün önce Elazığ'da dört erin ölümüyle sonuçlanan patlamanın "kaza" olduğunu söylemişlerdi bize, bütün basın bunu böyle yazdı, mesele kapandı.

Fakat *Taraf*'ın çarşamba günkü manşetinden ("Pimini çekip bombayı verdi") işin aslının hiç de öyle olmadığını öğrendik: "Teğmen Mehmet Tümer, mevzide uyuyan İbrahim Öztürk'e çok kızmış. Ceza olarak da, pimini çektiği bombayı er Öztürk'e vermiş. Elinde basılı tuttuğu bombayla 45 dakika yardım isteyen er gücü tükenince patlama olmuş."

Mehmet Baransu'dan dört dörtlük bir haber... Tek başına Teğmen Mehmet Tümer'in ifadesi bile olayın aynen böyle geliştiğini kanıtlıyor.

Böyle bir haber *Hürriyet*'in manşetinden yayımlansaydı daha etkili olmaz mıydı? Olurdu kuşkusuz. Haberin kaynakları bunu istemezler miydi? İsterlerdi kuşkusuz. Peki, neden *Hürriyet*'i değil de *Taraf*'ı tercih ettiler?

Darbe Günlükleri'nin neden *Nokta* gibi küçük bir dergiye ulaştırıldığını izah ederken şöyle yazmıştım:

"Bu kişiler (haber kaynakları) yayımlanmasını istedikleri kimi enformasyonu hangi yayın organına iletecekleri

konusunda son derece titiz davranırlar. Çünkü ilettikleri haber yayımlanmayabilir (ama böylece konu da fâş edilmiş olur) ya da çarpıtılarak yayımlanır; ikisi de onlar açısından istenmeyen sonuçlar doğurur.”

Tartıştığımız habere dönersek; bence haber kaynaklarının münhasıran bu örnekte haberin hiç yayımlanmamasından çok, hak ettiği gibi yayımlanmaması endişesine düşmüş olması ihtimali çok daha yüksektir.

Haber, lâyıkıyla değerlendirileceği yere gider.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hakikati duymak istemeyenler ve ‘Taraf’

Alper Görmüş 01.09.2009

Hakikati değil, inandığı şeylerin propagandasını duymak isteyenlerin dünyasında hakikat peşinde koşmak... Ben, *Taraf*’ın, bölünme ve irtica korkusuyla “rejimimiz laik ve Türk olsun da, isterse totaliter olsun” a demir atmış kalabalıkların karşısındaki pozisyonunu işte böyle görüyorum. Öyle bir pozisyon ki, siyasi gazeteciliğin özü olan “sır ifşa etme”de attığı her adım sonrasında etrafındaki düşmanlık çemberi daha da çelikleşiyor. Sırf görevini iyi yaptığı için kutlanmak yerine taşlanan bir doktorun, mühendisin, öğretmeninin psikolojisini düşünün...

Yanlış anlamayın; *Taraf*’ta çalışan gazetecilerin kendilerini benzer bir psikolojide hissettiklerini söylemiyorum. Bir kere her şeyden önce 50 bine yakın okuru ve milyonlarca (bunu hiç tereddütsüz söylüyorum) insandan oluşan dostları var. Ayrıca bir gazete icabında tümüyle yalnız da kalabilir ve bütün bir ülkeyi adım adım değiştirebilir; yeter ki, o gazeteyi çıkaran gazeteciler, yaptıkları gazeteciliğin yapılması gereken gazetecilik olduğuna inansınlar.

Son birkaç cümledeki rezervlerimden de çıkarabileceğiniz gibi, bu yazıda *Taraf*’ın, “rejimimiz laik ve Türk olsun da, isterse totaliter olsun” cular nezdindeki algısını ele alacağım.

Hiç gizlemeyelim, *Taraf*, Ahmet Insel’in 17 Mayıs 2009 tarihli *Radikal İki*’de belirttiği gibi, “eleştiri oklarını kararlılıkla, biraz örselenmiş olmasına rağmen tarihe karıştı gitti demenin henüz safdillik olduğu silahlı kuvvetler merkezli vesayet rejimine yönlendiren” bir gazete... Bu da *Taraf*’ı, TSK’yı korkularını kuvveden fiile çıkartacak bir rejimin önündeki en büyük (belki de tek) engel gören kalabalıkların gözünde “düşman” ya da iyimser ihtimalle “düşman”la işbirliği yapan yolunu şaşırmış bir “bedhah” haline getiriyor.

Kalabalıklar ne zaman hakikatten korkmaz?

Bu soruya kestirmeden şu cevabı verebilirim: Beka kaygısı taşımadıkları zaman...

Vietnam Savaşı’nda işlerin ABD açısından kötüye gitmeye başladığı sıralarda yapılmış kamuoyu anketleri var...

Bu anketlerde formüle edilen sorulardan biri mealen şöyle: "Gazetenizin, ABD ordusunun can kayıplarıyla ilgili gelişmeleri haberleştirmesini ister misiniz, istemez misiniz?" Bu soruya yüzde 70'e yakın bir çoğunluk "istemeyiz" cevabı veriyor ve yalan da olsa Amerikan ordusuyla ilgili olarak sadece "iyi" haberler duymak istediklerini imâ ediyor.

Komünizme karşı mücadele eden Amerikan ordusunun yerine "irtica"yla mücadele eden Türk ordusunu; komünizmin hayat tarzını tehdit ettiğine inanan Amerikan halkı yerine de "irtica"nın hayat tarzını tehdit ettiğine inanan Türk halkını koyun... "Eleştiri oklarını kararlılıkla silahlı kuvvetler merkezli vesayet rejimine yönlendirmiş" bir gazete olarak *Taraf*'ta bu çerçevede yer alan her haber, Türk Silahlı Kuvvetleri'yle ilgili olarak sadece "iyi" haberler duymak isteyenleri çileden çıkartıyor ve her haber, biraz önce de dediğim gibi gazetenin etrafındaki "düşman" algısını yoğunlaştırıyor.

"Lütfen okuyun (laik kesimden bir mektup)"

21 ağustosta, "konu" kısmında yukarıda gördüğünüz uyarının yer aldığı çok ilginç ve çok samimi bir mektup aldım. Hatta mektup o kadar samimiydi ki, bir an kendini böyle tanımlayan fakat aslında böyle olmayan biri tarafından gönderilmiş olabileceğini bile düşündüm. Fakat hayır, internette bu okurumun başka yazılarına da ulaştım (hatta fotoğrafına bile!), yazılar, onun gerçekten de "laik kesimden" olduğunu gösteriyordu.

Kendisine cevap yazdım, ilaveten de mektubunu "isimli ya da isimsiz" yayımlamak üzere izin istedim. Cevap gelmedi. Bu arada ben de, "laik kitleler" hakkında yazageldiğim her şeyi doğrulayan bu kıymetli mektubu isimsiz olarak yayımlama hakkım olduğu hususunda kendimi ikna ettim. (Çünkü mektupta "yayımlamayın" gibi bir rezerv yoktu. Ondan onay almadan ismini veremem, vermiyorum da, ama dediğim gibi isimsiz olarak yayımlamakta bir sakınca görmüyorum.) Bazı tekrarları çıkartarak, mektubu sizin de dikkatinize sunuyorum:

"Merhaba Alper bey, eminim birçok mail alıyorsunuzdur ve yine eminim hepsini okumuyorsunuzdur, umarım mailimi okursunuz. Ben işimi söylemek istemiyorum ama okumuş, kendini geliştirmiş bir beyaz yakalı kentli laik sınıfa ait bir insanım diyelim. Son yıllardaki değişim, doğrudur, bizim sınıfı inanılmaz rahatsız etti, ediyor. Son yazınızı okuyunca ("Önce delirttiler, şimdi de deli deli olmayın diyorlar") birkaç şey yazmak istedim. Evet, Taraf gazetesinden nefret ediyoruz (bilerek çoğul kullanıyorum, çünkü sınıfımı, ait olduğum kesimi ve duygularını çok iyi biliyor ve gözlemliyorum, o yüzden tekil şahıs kullanmayacağım). Sizin bu ülkenin demokratikleşmesi amacıyla değil, başka planlar için bu gazeteyi çıkardığınıza inanıyoruz, arkanızda işte o meşhur Soros ve bilumum vakıfların olduğuna ve bunların da bu ülke hayrına bir şey yapmayacaklarına inanıyoruz. Ulusalcıyız, sosyal demokratız diyoruz ama bazen şaşırtıcı derecede faşistliğe kaçabilmeye müsaidiz. Örneğin Kürtleri sevmiyoruz, hatta nefret ediyoruz, ve onların kendi bölgelerine dönmelerini istiyoruz. Bu ülkenin hayrına bir şey yapmadıklarına inanıyoruz ve her türlü pisliğin Kürtlerde olduğunu düşünüyoruz (uyuşturucu, hırsızlık, kapkaç, töre cinayetleri, terör, kan davası, vb.).

"(...) Laiklik konusundaki izlenimlerinizin çoğu doğru, evet bu halkı psikolojik olarak bozdular, AKP'ye güven hiç yok, ve cidden düşman olarak görülüyor, ama asıl korku işte İran olacağız, Pakistan olacağız değil, o noktaya gelmeyeceğini biliyor halk ama ölümü gösterip sıtmaya razı olmak istemiyor. Ve asıl sorun AKP üst yöneticileri değil, alt kadroları (il, ilçe başkanları, belediye başkanları). Siz sahil kesiminin tamamının neden AKP'den kaçtığını düşünüyorsunuz, çünkü öyle saçma icraatlarda bulunuyorlar ki en tarafsız adama bile, 'Ulan bunların niyeti ne' dedirtiyor. (...) Mahalle baskısı yalan değil, inanın var ve bu bizim kesimi inanılmaz rahatsız ediyor, AKP'ye düşmanlık bundan. İnanılıyor ki, AKP giderse mahalle baskısının dozajı biraz azalır, desteği kalmaz, ama şu an cidden bu bir gerçek ve hissedilmekte...

"Ergenekon da aynı şekilde, evet yasadışı olaylar olmuş, belli, ama Veli Küçük'lerle diğer paşaları ve rektörleri aynı kefeye koymuyor bu kesim. 'Bir komutan Kürtleri öldürmüş doğuda' haberi rahatsız etmiyor üstteki nedenlerden dolayı ve AKP'ye muhalif olduktan sonra hukuk dışına çıkmalara bazı durumlarda yanlış gözüyle bakılmıyor. Tayyip Erdoğan'ın özünde diktatör eğilimli, demokrasiyle alakası olmayan, tek adam zihniyetli bir lider olduğu görüşü hâkim. Ve tabii ki ABD'nin bir dediğini iki etmeyen birisi olarak görülüyor. ABD'den de nefret ediliyor ve hep kötülük yapar imajı var ABD'nin... Bazen düşük cümleler olduğunun farkındayım ve uzun bir yazı oldu belki ama büyük bir kesim adına bir içini dökme olarak algılayın. (...) Söylemeyi unuttum, bu kesim için türban da artık düşman bir simge durumuna gelmiştir... Ve bunu çözerse ancak laik bir parti çözebilir. Böyle bir parti baştayken çözülürse ses çıkmaz, yoksa alttan altta doluyor bu kesim ve bir gün patlayacak; korkum odur.. İyi çalışmalar dilerim..."

Bu mektuba, dört erin ölümüne yol açan teğmenle ilgili haberi *Taraf*'a referansla veren *Hürriyet*'in internet sitesine gönderilen okur yorumlarını da ilave etmek gerekir: 326 yorumdan hatırı sayılır bir bölümü, ölen erlerin açısından nasipsiz bir havada, "*Taraf*'a bu kozu nasıl verirsiniz"ın derdindeydi...

İşte böyle bir ruh halinden söz ediyorum... Ama çok fazla şaşırtıcı değil: Korkunun akli devreden çıkardığı durumlarda benzerlerine daha önce de rastladığımız bir "kitle ruhu..."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Mayına altı şehit" haberi burada kalamaz!

Alper Görmüş 04.09.2009

Genelkurmay'ın sessizce geçiştirdiği ya da cevap verse bile bizatihi cevapların yeni sorular doğurduğu haberlerin bir dökümünü çıkarmaya çalışıyorum. Önümüzdeki salı bunların en önemlilerinden oluşmuş bir listeyle karşınızda olacağım.

Peşinen söyleyeyim: Amacım "orduyu yıpratmak" değil, tam tersine, "bir çubuğu hemen kırarsınız, ama biraraya gelmiş on çubuğu kıramazsınız" türünden kadim mesellerin anlattığı şeyin tersinin de geçerli olduğunu göstererek orduya bir nevi yardımcı olmak: Bir kötü örnek zihinlerde iz bırakmadan uçup gidebilir, fakat on kötü örnek biraraya geldiğinde bıraktığı izi bir daha silemezsiniz...

Sözünü ettiğim listede yer alacak örneklerden biri bu yazının konusu... Niye mi hem orada hem burada? Çünkü mevzuu bugün "gazetecilik", salı günü de "ordunun itibarını korumak" açısından ele alacağım.

Başlıktan da anlayabileceğiniz gibi konumuz, 27 Mayıs 2009'da Hakkâri'de altı askerin ölümüyle sonuçlanan ve basına "mayın kazası" olarak yansıyan olay... Aslında, listenin salı günü hatırlatacağım öteki maddeleri de gazetecilik açısından incelenmeye muhtaç, fakat "Altı şehit" haberi bu açıdan biraz daha özellikli görünüyor.

Kürşat Bumin'in *Yeni Şafak*'ta yayımlanan 2 eylül tarihli, "Bu habere zamanında niçin kayıtsız kalındı?" başlıklı

önemli yazısı çıkış noktamız olacak. Kürşat Bumin, özetin özeti, ağustosun son günlerinde *Taraf*'ta yayımlandıktan sonra gazetelerin ve köşe yazarlarının ilgi alanına giren haberin 25 haziranda *Zaman*'da yayımlandığında neden ilgi uyandırmadığını soruşturuyor. Ayrıntıları aktardığımda, sizin de benim gibi "hakikaten ya!" diyeceğinize hiç kuşum yok...

"Komutanım, mayınları biz döşemiştik"

Bumin, bir rezervle giriyor yazısına... "Rezervi rezervimdir" diyerek aktarıyorum:

"Gecikmeden bir hususu belirtmem gerekiyor. Bugün kendisinden 'zamanında kayıtsız kalındı diye söz ettiğim haberin aktardığı bilgilerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığını –ben de- bilmiyorum. Söz konusu bilgiler doğru da olabilir, olmayabilir de. Bizi bu konu hakkında aydınlatacak tek kaynak, Genelkurmay'dan çıkacak bir 'bilgi notu'dur."

Gelelim asıl mevzumuz... Meğer, Çukurca tugay komutanıyla Hakkâri tümen komutanına ait olduğu öne sürülen bir konuşma bandına dayandırılan ve *Taraf*'ta yayımlandıktan sonra başka gazetelere ve köşelere de konu olan olay 25 haziranda *Zaman* gazetesinde en geniş haliyle yayımlanmış. İddiaya göre, altı askerin ölümüyle sonuçlanan patlamaya yol açan mayınları PKK değil, savunma amaçlı olarak bizzat askerler döşemiş. Bu bilgiyi tugay komutanı büyük bir üzüntüyle tümen komutanına aktarıyor; durumun bütün bölük komutanlarına anlatılmasına, her devir teslimde yeni komutanların da bilgilendirilmesine rağmen kendini sorumlu ve çok kötü hissettiğini söylüyor.

İtiraf ediyorum, ben *Zaman*'daki o haberi atlamışım. Bu yetmezmiş gibi, aynı günün (25 Haziran 2009) akşamı haberin genişçe ele alındığı TVNet'teki "Haberin İzinde"yi de izlememişim. (Kürşat Bumin ve Veyis Ateş'in sunduğu; salı, çarşamba ve perşembe günleri haberlerin ardından yayına giren program... Hararetle tavsiye ediyorum.)

Fakat herkes mi benim gibi tongaya düştü? Olamaz herhalde. Olamaz, çünkü haber, dönüp baktım, *Zaman*'ın birinci sayfasında, sürmanşetin hemen yanından yayımlanmış. Gazetenin internet sitesinde de yayımlanan haber, oradan alınarak iki (sadece iki) internet sitesinde daha yayımlanmış. Ve mesele o gün kapanmış; ta ki ağustos sonunda *Taraf*'ta yeniden yayımlanana kadar...

Kürşat Bumin'in nokta-i nazarından bu habere ilişkin tuhaflıklar şöyle:

"Haber unutuldu gitti. İşin ilginç yanı haberi duyuran *Zaman* gazetesi de haberini unutmayı seçti. (...) Unutmadan: *Zaman*'ın 26 haziran tarihli haberine –zamanında- *Taraf* da ilgi göstermemişti. (...) 'Teğmen' olayından, daha doğrusu haberinden sonra *Zaman*'ın da gecikmeden eski haberini yeni bir habermiş gibi tekrar kullandığına şahit olduk. (Ben ilave edeyim, ya da düzeltelim: *Zaman* eski haberini hiç hatırlatmadan, *Taraf*'ın haberine referansla verdi haberi –A. G.) Ve de arkası hızla geldi.

"Sonra sıra geldi köşe yazarlarına. Belki inanmayacaksınız ama, Fehmi Koru gibi gözünden bir şey kaçmayan bir köşe yazarı bile *Zaman*'ın bu eski haberine ancak 30 ağustos tarihli yazısında yer verdi. (...) *Milliyet*'ten Hasan Cemal de, *Zaman*'ın 26 haziran tarihli haberine zamanında ulaşamayanlar arasında. O da geçen gün şöyle yazıyor: 'Bir haber daha var. O da *Taraf*'ta çıktı. (...) *Taraf*'tan Yıldırım Oğur da iki gün önce, yazısının tamamını bu konuya ayırdı. O da olaya-habere ilişkin Genelkurmay'ın bir açıklama yapmasını istiyordu."

Bumin, değerlendirmesini şöyle tamamlıyor:

“Bu hatırlatmaları ve değerlendirmeleri lafı bir yerlere getirmek istediğim ya da en azından bir şeyleri ima etmeye çalıştığım için yaptığım sanılmasın. Ben sadece bu sefer bir köşe yazarı olarak değil sadece bir ‘okur’ olarak sorguluyorum olup biteni. Ve tabii olarak bu haber örneğinden hareketle ülkemizdeki habercilik üzerine beslediğim şüphelerimin biraz daha arttığını da gözlemliyorum.”

Tembellik, cesaretsizlik, heyecansızlık...

Bumin’in, “konuyu kapatmadan önce” *Star* yazarı Şamil Tayyar’ın yazısına (“Orduyu Yıpratmak”, 27 ağustos) göndermeyle verdiği bilgiler, bu hakikaten çok tuhaf haber macerasını önemli ölçüde açıklar nitelikte... Tayyar, “Altı şehit” haberinde internete “düşen” kayıtları bütün gazetecilerin bildiğini, fakat kendisi dahil hiç kimsenin o kayıtları haberleştirmedeğini yazıyordu.

Tayyar’ın “pimi çeken teğmen” haberi için söyledikleri daha da ilginç:

“Derken, önceki gün *Taraf*, Elazığ’da dört erin hayatını kaybettiği patlamaya Teğmen M.T’nin yol açtığını yazdı. Baktım, dün neredeyse tüm gazetelerde bu haber var. Eminim, daha önce bu gazetelere ulaşıydı, haber olmazdı. Nasıl olsa, ihtiyaç duyulması halinde yangına atılacak *Taraf* var. İtiraf etmeliyim, *Taraf*’taki haber, geçen hafta elimizdeydi, yayınlamadık.”

Kürşat Bumin’i ne kadar tatmin eder bilmiyorum ama, benim merak ettiği şeye ilişkin cevabım şöyle: Haber cesareti ve heyecanı olanlar, Türkiye’nin en çok satan gazetesinin en tepesinde yer alan bir haberi iskalayacak kadar tembel olabiliyorlar; *Zaman*’daki o haberi görenlerin ya da ondan bağımsız olarak internete “düşen” kayıtlardan zaten haberdar olanların haber cesaretleri ve heyecanları ise Şamil Tayyar’ın tarif ettiği kadar güdükleşebiliyor.

Heyecanını yitirmemiş muhabirlere tüyo...

Kürşat Bumin yazısında “Bizi bu konu hakkında aydınlatacak tek kaynak, Genelkurmay’dan çıkacak bir ‘bilgi notu’dur” demişti. Ben ise, o “bilgi notu”nun, hakikatte ne olduysa ona dair bir içerik taşıması için, yerine getirilmesi gereken daha pek çok gazetecilik işi olduğu kanaatindeyim.

Kanaatimce, değişmesi gereken en önemli nokta şu (bantların doğru olduğu varsayımıyla gidiyorum, aksi takdirde “resmî açıklama” bekleyen ve bunu gazetecilik sananlardan oluruz):

Çukurca tugay komutanı, bir üstü olan tümen komutanına kendilerinin döşediği mayınların bütün komutanlara anlatıldığını, her devir teslimde de bu bilginin görevi yeni devralanlara izah edildiğini anlatıyor. Bunu, o gün orada ölen erlerden Deniz Demirci’nin babası Halil Demirci’nin, “altı aylık asker olan oğlunun dokuz yıldır askerin ayak basmadığı bir bölgede öldüğünü öğrendiği” bilgisiyle birleştirin... Bunlara bir de, “PKK mayını”na bağlanan olayın, bu yönüyle Başbakan Erdoğan-Ahmet Türk görüşmesinin yapılamaması sonucunu doğurduğunu ekleyin...

Ben bunları üst üste koyduğumda, o gün o erleri oraya gönderme emrinin nasıl ve kimler tarafından verildiği hususunda esaslı bir gazeteciliğe ihtiyacımız olduğu sonucunu çıkartıyorum. (Hiçbir peşin hüküm taşımıyorum; ola ki “bilgi nakli”nde unutmadan kaynaklanan bir kopukluk olmuştur, fakat bu olayda, imâ ettiğim tarzda bir

şüphe taşımak gazetecinin sadece hakkı değil görevidir de). İlk anda sanıldığı gibi büyük bir “haber kaynağı” sorunu yok burada... Ölen erlerin arkadaşlarında esaslı bilgiler olabilir. Olayın üzerinden üç ay geçti, özellikle terhis olan erler bu konuda gazetecilere çok yardımcı olabilirler.

Kürşat Bumin haklı: Biz gazetecilerin “Mayına altı şehit” haberinde çuvalladığımız çok açık. Bari bundan sonra görevimizi yapıp açığımızı kapatsak diyorum...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Hah, yakaladım” gazeteciliği mahcup eder!

Alper Görmüş 08.09.2009

Kamusal nitelikli kurumların ya da kişilerin, genel kabul görmüş demokratik kriterlerin dışına çıkan, tarafgir, önyargılı, vb. uygulamalarını teşhir etmek, kamusal gazeteciliğin önde gelen görevlerinden biri... Fakat bu görevlerini yerine getirirken gazetecilerin de belli kriterler doğrultusunda hareket etmeleri beklenir: Peşin hükümlerden ve önyargılardan uzak olmak; olgulardan hareket etmek ve onların sınırları içinde kalmak; kendi siyasi görüşlerinin, peşinde koştukları haberi esir almaması için azami gayret göstermek...

Bu kriterleri takmayan “militan” bir gazeteci, kâh farkında olarak kâh olmayarak takip ettiği haberin kimi boyutlarını atlar ve sonuçta haber şu ya da bu derecede sakatlanır. Böyle bir gazeteci, haberinin yayımlanmasından sonra kendisini birçok tatsız sonuca karşı hazırlamalıdır.

Cumhuriyet’in (3 eylül) manşetinde yayımlandıktan sonra haftanın “flaş haberi” olarak başka gazetelerce de takip edilen “TSK okullarından atılanlara piyango” başlıklı haber, anlattığım türden gazeteciliğin en taze örneği olarak karşımızda...

Haber, 1995’ten bu yana ne gerekçeyle olursa olsun Harp Akademileri’yle ve Polis Akademisi’yle ilişkisi kesilen öğrencilerin herhangi bir fakülte ya da yüksek okula yerleştirilmesini öngören af kanununa ilişkindi. YÖK, öğretim üyelerinden oluşan bir komisyon kurmuş, af kapsamı içine giren 800 öğrenciyi üniversitelere yerleştirmişti.

***Cumhuriyet*’ten tipik bir “irtica” haberi**

Fakat *Cumhuriyet*’teki haber, yalnız başlığıyla (“TSK okullarından atılanlara piyango”) değil, üst başlık ve flaşıyla da tipik bir “irtica” haberiydi.

Üst başlık: “YÖK, 800 ‘öğrenci’yi tepeden inme olarak seçtiği üniversitelere yerleştiriyor...”

Flaş: “Büyük rezalet... Üniversite rektörlüklerine, TSK ile Polis Akademisi’ne bağlı yükseköğretim kurumlarından ilişkisi kesilen 800 öğrencinin yerleştirilmesi için talimat geldi...”

Okur, bu bilgilerden sonra *Cumhuriyet* yazarı Orhan Bursalı'nın köşesine gönderiliyor (anladığınız gibi, bu da bir köşeden manşet kotarma). Orada yer alan şu satırlarla "irtica geliyor" duygusu biraz daha pekiştiriliyor:

"Olayın ilginç yönü, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı yüksekokullarda okuyamayacak durumda oldukları için ilişkisi kesilmiş kimselerin bu affa ve YÖK tarafından yerleştirilmeye mazhar olmalarıdır! Kim bunlar? Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı okullardan ilişkilerinin kesilme nedeni nedir? Bunları bilirsek, konu daha bir aydınlığa kavuşur!"

Yazar, "Hah, yakaladım" deyip klavyenin başına oturmadan önce biraz sakin olabilmeyi deneseydi, "bunları bilirsek" dediği şeyleri bilebilirdi ve ertesi gün

"Aileler irtica imasından rahatsız: 'Çocuklarımız atılmadı, ayrıldı'..." başlıklı bir mecburi devam haberinin imzacısı olmaktan kendisini kurtarabilirdi. Devam haberinin girişinden şu cümleyi de okuyun:

"YÖK'ün askerî okullarla ilişkisi kesilmiş öğrencileri devlet üniversitelerine yerleştirmesiyle ilgili görüş açıklayan aileler, çocuklarının sanki irticai nedenlerle askerî okullardan atıldıkları gibi bir izlenim yaratılmasının üzücü olduğunu bildirdiler."

Ne "irtica" ne "atılma"

Haberiyle bu izlenimi yaratan Orhan Bursalı'ya ve gazetesine gönderilen mektuplardan da anlaşılabilceği gibi ortada ne "irtica" vardı, ne de "atılma..." Bir velinin yazdığı gibi, mesele şundan ibaretti:

"Askerî liselere yeni başlayan bir öğrencinin yaşı 14'tür. Yani kendini anlayacak çağa henüz ulaşmamıştır. İlk anda üniformanın cazibesine kapılıp, kendisi ve daha çok velilerinin telkinleriyle böyle bir tercih yapmıştır. Yıllar geçtikçe, gerçek kimliği yerine oturdukça, vazgeçme isteği bazı öğrencilerin içinde yer eder. Bu istek Harp Okulları'nda bu öğrenciler için tutkuya dönüşür. Bunların içinden bazıları 1. sınıfta, bazıları 2. ve 3. sınıfta, bazıları da son sınıfta çoğunlukla kendi istekleriyle okullardan ayrılmaktadır. Bu olay aileler için tam bir yıkımdır. 100 bin liraya varan tazminatı o aile ödemek durumundadır. Üniversite kazanmak için hazırlanmamış ama zeki olan bu çocuklarımızı kötü göstermeye çalışmak üzüntü vericidir..."

Cumhuriyet'e giden mektupların birinde yer alan şu cümle de, "Hah, yakaladım" öforisine tutulmuş bir gazetecinin baltasını ne tür taşlara vurabileceğini gösterir nitelikte:

"Kuleli mezunu olmuş, Harbiye görmüş, Atatürkçü değerleri içselleştirmiş parlak beyinleriyiz Türkiye'nin..."

Öte yandan gazete ve gazeteci, "irticanın gelmekte olduğu"nu haykıran manşetlerinden birinin daha fos çıkmasının verdiği hırçınlıkla, mektuplarını mecburen yayımladığı öğrencilere ayar vermekten de uzak durmuyordu:

"Fakat öğrenciler ve veliler genellikle ÖSS ve ÖSYM'ye girmeden yasa ile tepeden üniversitelere yerleştirmenin yarattığı adaletsiz ve haksız durumu görmezden geldi."

İlahi *Cumhuriyet*! Senin derdin bu muydu ki, bunu eleştiren tepkiler bekliyorsun... Sen "irtica geliyor" manşeti

yaptın, manşetinin öznelere de "Ne alâka?" mektupları gönderdi sana. Hepsi bu.

"Liberalliği ile övünen *Taraf* gazetesi..."

"Liberalliği ile övünen *Taraf* gazetesi manken Tuğçe Kazaz'ın transparan giysisine astar yaparak bikiniyi yok etti, dekolteyi kapattı...."

Bir sayfa sekreterinin "Ramazan hassasiyeti", *Taraf*'ın liberalliğinin ve özgürlükçülüğünün sorgulanmasına neden oldu. Yukarıdaki cümleyi, "sansür"ü fâş eden *Habertürk* gazetesinden aldım. Gazetenin internet sitesini hazırlayan meslektaşlarımız, işe "*Taraf*'ın özgürlükçülüğü"nü de katarak çifte kavrulmuş bir sorgulamaya girişmişler. Öteki gazeteler ve internet siteleri de "Nerde bu liberallik, nerede bu özgürlükçülük" tadında haberlerle doluydu.

Ahmet Altan *Habertürk*'e, "Sayfa sekreteri, Ramazan diye bu tercihi yapmış. Hatalıyız; ya o fotoğrafı kullanmamamız ya da kullanacaksa olduğu gibi kullanmamız gerekirdi" diye konuşarak söylenmesi gereken her şeyi söylemiş. O söylemeseydi ben söyleyecektim. Madem bu söylendi, ben meselenin başka bir yanıyla meşgul olayım...

Size bir soru: *Taraf*, Tuğçe Kazaz'ın bikinisine değil de mesela "El bombasının pimini çekip erin eline veren teğmen" haberine sansür uygulasaydı, elinde olduğu halde bunu yayımlamasaydı ve *Habertürk*'çüler de bunu istihbar etseydi, "bu ne biçim liberallik" eleştirisi yaparlarmıydı?

Hiç kuşkusuz yapmazlardı. Çünkü onların liberallikten anladığı, "hayat tarzı" liberalliği...

Ben, bu son hikâyede, öncülüğünü *Hürriyet* ve Ertuğrul Özkök'ün yaptığı "hayat tarzı" liberalliğinin, laikliğinin ve özgürlüğünün taze bir tezahürünü gördüm.

Taraf'ın "sansürü" üzerine kopartılan "bu ne biçim liberallik" yaygarası, gözümün önüne iki dönemi ve iki sahneyi getirdi.

Birinci dönem ve birinci sahne: Tayyip Erdoğan'ın İstanbul Belediye Başkanı yapan seçimlerin hemen sonrası... "Korku" matbaası bütün makinelerini "fısıltı" gazetesinin emrine vermişti. Şurada bir mini etekli kız sakallı birkaç kişi tarafından otobüsten indirilip ölesiye dövülmüş, burada bir başka mini etekli kızın yüzüne kezzap atılmıştı. Yeni başkan daha şimdiden Nevizade'nin kapatılması talimatını vermişti, yakında Yüksek Kaldırım'daki genelev de kapatılacaktı. Doğruluğuna inanılan bütün bu söylentiler, "Laikliğin elden gitmekte olduğu"nun kanıtları olarak sunuluyor, ortaya çıkan derin korku laik kesimleri çılgın, zaman zaman da gülümseten tepkilere yöneltiyordu. Aralarından birini hiç unutamıyorum: Bir grup manken, kuvayı milliyetle kıyafetleriyle podyuma çıkmış, 'laiklik mesajı' vermişti, bazılarının gösteri arasında gazetecilere verdiği beyanatlar da ertesi günkü gazetelerde genişçe yer almıştı: O zamana kadar iç çamaşırı defilelerine çıkmamışlardı, fakat artık çıkacaklardı!

Böyle işte... Laiklik gibi toplumun her renginin garantisi olan, devletin her "toplumsal renk" karşısındaki tarafsızlığının garantisi olan devasa bir düşünce ve pratik işte böyle pespaye bir algılamamanın konusu olabiliyordu.

İkinci dönem, ikinci sahne: Cumhuriyet mitingleri günlerinden bir pankart: "Özgürlük saçlarını rüzgârda savurmaktır..." (Bunu yorumlamadan geçiyorum.)

... Ve taze malzeme: "Liberalliği ile övünen *Taraf* gazetesi manken Tuğçe Kazaz'ın transparan giysisine astar yaparak bikiniyi yok etti, dekolteyi kapattı...."

Yaşasın "hayat tarzı" laikliği, yaşasın "hayat tarzı" özgürlüğü, yaşasın "hayat tarzı" liberalliği...

NOT. Erteleyemeyeceğim yazılar nedeniyle bugün için yazacağımı söylediğim konu cuma gününe kaldı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Genelkurmay ve son iki yılda biriken sorular...

Alper Görmüş 11.09.2009

Genelkurmay'ın sessizce geçiştirdiği ya da cevap verse bile bizatihi cevapların yeni sorular doğurduğu haberlerin bir dökümünü çıkarmaya çalıştığımı yazmıştım... Geçen salı için söz verdiğim, güncel iki habere ilişkin yazılar nedeniyle ertelediğim döküme nihayet bugün sıra geldi... Fakat ondan önce, ne zaman "ordu içinden sızan haberler" bahsi açılrsa, işin aslıyla uğraşmak yerine "Ne oldu da bu tür haberler son birkaç yılda sükün etmeye başladı" sorusuyla arz-ı endam eyleyen zevata kendi cevabımı vereyim...

Bu "furya"nın *Nokta* dergisine sızdırılan haberlerle, kabaca 2007'nin bahar aylarında başladığını teslim edeyim (bakın ne polemik pasları veriyorum). Ben, o günlerde, vesayet rejiminin o tarihî momentteki sıkışmışlığına; devlet ve ordu içindeki, darbeci-müdahaleci gruplara karşı durmak isteyen kesimlerin muhtemel varlığına; ülkedeki ve dünyadaki siyasi gidişata ve konjonktürel gelişmelere bakarak, bu "furya"nın devam edeceğini öngörüydüm. Bunu, Darbe Günlükleri'ni *Nokta*'da yayımladıktan bir hafta sonra, Neşe Düzel'in benimle yaptığı söyleşide açıkça dile getirmiştım de (*Radikal*, 9 Nisan 2007):

"Devlet denilen yapı yekpare bir blok değil. Biz gazeteciler de bilgilere böyle ulaşıyoruz. Çünkü devlette sadece kurumlar arasında rekabet yaşanmıyor, her kurumun kendi içinde de çıkar ve güç çatışmaları, düşünce farklılıkları, yarılmalar var. Türkiye değişiyor, dönüşüyor ve devlet içindeki bu çatışma çok güçlü yaşanıyor. Daha çoook haber sızacak gazetecilere..."

Nitekim öyle oldu... "Furya" bir başladı pir başladı, hâlâ da devam ediyor. Kanaatimce "ordudan sızan haberler" mevzuunun altında yatan nedenler bunlardır. Eşeğin altında buzağı aramanın âlemi yok ama isteyen aramaya devam edebilir...

***Nokta*'nın haberleri...**

Sözünü ettiğim haberler silsilesi, Türkiye'deki gazetecileri "TSK karşıtı" ve "TSK yandaşı" diye tasnif eden bir "Genelkurmay andıcı"nın *Nokta*'nın 8 Mart 2007 sayısının kapak haberinin konusunu oluşturmasıyla başladı: "28 Şubat'tan 10 yıl sonra Genelkurmay'dan yeni andıç... İki tür gazeteci vardır: TSK karşıtları, TSK yandaşları!"

Haber, gazeteciler arasında büyük bir tepkiye yol açtı. Orduyla ilgili her haberi "orduyu yıpratıyor" diye lanse ederek meslektaşlarını yıpratma aracı yapan gazeteciler bile rahatsız oldular bu tasniften. Bir hafta kadar sonra, böyle bir andıcın Genelkurmay'da hazırlandığı, fakat bir taslaktan ibaret olduğu açıklaması yapıldı. Dönemin Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt ise 12 nisandaki, "sözde değil özde laik cumhurbaşkanı" istediği ünlü basın toplantısında taslağın kendi onayına sunulmadığını ve dolayısıyla görmediğini söyledi. Her iki açıklamada da özür yoktu. Belli ki Genelkurmay bu türden "meşru" çalışmalarını sürdürecekti ve galiba çıkartılan yegâne ders, bu çalışmaların dışarıya sızması için azami gayreti göstermek gerektiği kararından ibaret kalmıştı.

29 Mart 2007'de *Nokta* "Darbe Günlükleri" kapağıyla çıktı... Büyükanıt, 12 nisandaki konuşmasında, "Genelkurmay arşivlerini tarattım, böyle bir belgeye rastlamadım" diyerek konuyu kapattı. Sonraki günlerde, aynı gerekçeyle soruşturmaya izin vermedi.

Nokta, sadece bir hafta sonra, 5 Nisan 2007'de Genelkurmay İstihbarat Başkanı, Korgeneral Aslan Güner'in imzasını taşıyan bir raporu yayımladı. Rapor, "Toplumsal gelişime destek faaliyetleri" kapsamında müşterek hareket edilebilecek sivil toplum örgütleriyle ilgiliydi. TSK'nın siyasete açıkça müdahale ettiğini gösteren bu belgeyle ilgili olarak Genelkurmay'dan hiçbir açıklama yapılmadı.

Nokta, bu haberden iki hafta sonra kapandı. Fakat Pandora'nın kutusu açılmıştı bir kere... Bu kategoriden haberler, nereye gitmeleri gerektiğini kısa süre içinde anladılar: Yeni adres *Taraf*'tı. (İşte bir polemik pası daha... Fakat bu topa girmeden önce 1 eylül tarihli 'Hakikati duymak istemeyenler ve *Taraf*' başlıklı yazıma bir göz atılmasını rica ediyorum.)

***Taraf*'ın haberleri...**

Haziran 2008'de *Taraf* gazetesinde bir jandarma istihbarat raporu, bir de "Toplumsal gelişime destek faaliyetleri" çerçevesinde hazırlanan Genelkurmay istihbarat raporu yayımlandı.

Jandarma raporundan, 13 askerin şehit olduğu Dağlıca'ya baskın düzenleneceğinin baskından dokuz gün önce Genelkurmay'a ve diğer tüm ilgili birimlere gizli bir raporla bildirildiği anlaşıyordu. Buna rağmen ciddi hiçbir tedbir alınmamıştı. (*Taraf*, benzer bir haberi, 17 askerin ölümüyle sonuçlanan Aktütün baskınıyla ilgili olarak ekim 2008'de verdi. İddia burada da aynıydı: Saldırı önceden belirlenmiş fakat ciddi hiçbir tedbir alınmamıştı.)

"Lahika" diye adlandırılan ikinci rapor ise, Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlıkları tamamlanan ve Eylül 2007'de yürürlüğe konan "Bilgi Destek Faaliyeti Eylem Planı" uyarınca, kamuoyunu, "irticacı hareketlerin sorumlusu" olarak görülen hükümete, "milli devlete karşı" olarak nitelenen yeni anayasa paketine, "terörist" olarak adlandırılan DTP'ye karşı TSK'nın görüşleri doğrultusunda yönlendirmek ve "topluma öncü olma" rolünü sürdürmek için bir dizi karar alındığını ortaya koyuyordu.

Dağlıca ve Aktütün'le ilgili olarak Genelkurmay'dan bazı açıklamalar yapıldıysa da bunlar ikna edici olmadı. Bunu, iki baskınla ilgili bugün oluşmuş kamuoyuna bakarak da anlayabiliriz. O kanaat, maalesef, şöyledir:

Olmuş bir şeyler ama TSK meselenin fazla kurcalanmasını istemiyor.

Fakat bunlardan çok daha kötü "yönetilen" gelişmeler de oldu... Hemen aklıma gelenlerden:

Birincisi: Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ, Poyrazköy kazılarında bulunan LAW silahlarıyla ilgili olarak "Araştırdık, bizden çıkmamış" açıklaması yapmıştı. Daha sonra açıklanan MKE raporunda, bunların büyük bölümünün orduya teslim edildiğinin belgeli olduğu açıklandı. Başbuğ, bu gelişme üzerine hiçbir şey söylemedi.

İkincisi: "AKP'yi ve Fethullah Gülen'i bitirme planı"nın *Taraf*'ta yayımlanmasından bir gün sonra, yine *Taraf*'ta yayımlanan söyleşiyle ilgili olarak Başbuğ, hiçbir açıklama yapmadı. Orada emekli bir orgeneral, Genelkurmay'daki "bir ekip"le ilgili olarak İlker Başbuğ'u uyardığını, fakat onun kendisine "ben kontrol ederim, sorun çıkmaz" yollu bir cevap verdiğini anlatmıştı. Orgeneral Başbuğ, bu manşetle ilgili olarak hiçbir şey söylemedi, haberi tekzip etmedi.

Üçüncüsü: "El bombasını çekip erin eline veren teğmen" olayında TSK en kötü sınavlarından birini verdi. Dört erin hayatını kaybettiği olayla ilgili olarak "kazaydı" açıklaması yapıldı. Gerçeğin *Taraf*'ta yayımlanmasından sonra, ki aradan 10 gün geçmişti, "teğmen ilk günden tutuklanmıştı" açıklaması geldi. Aradaki gecikme, "daha seri hareket edebildik"le izah edilmeye çalışıldı. Kabahatten bile büyük bir özürdü bu. Zihinlerde ister istemez, "Ordu, yapılması gerekeni yapıp teğmeni adalete sevk ettiği halde hakikati gizlemeye çalıştığına göre, kimbilir başka neler gizleniyordur" kuşkusu uyandı.

Dördüncüsü: Çukurca'da PKK mayınlarına basıp hayatını yitirdiği söylenen dört erin, aslında "bizim" mayınlar nedeniyle öldükleri konusunda çok ciddi kuşkular yaratan ses bandı kayıtları... Genelkurmay, bu kayıtlarla ilgili olarak hiçbir açıklamada bulunmadı. (Yasadışı yollarla yapılan kayıtların hukuki değeri olmayabilir, fakat kamuoyunu etkileme konusunda gayet "değerli" olduğunu hepimiz biliyoruz.)

Bu listeyi neden yaptığımı, salı günkü yazımdan bir alıntıyla anlatıp bitireyim: "Peşinen söyleyeyim: Amacım 'orduyu yıpratmak' değil, tam tersine, 'bir çubuğu hemen kırarsınız, ama biraraya gelmiş on çubuğu kıramazsınız' türünden kadim mesellerin anlattığı şeyin tersinin de geçerli olduğunu göstererek orduya bir nevi yardımcı olmak: Bir kötü örnek zihinlerde iz bırakmadan uçup gidebilir, fakat on kötü örnek biraraya geldiğinde bıraktığı izi bir daha silemezsiniz..."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir "oyalama-oyalanma" aracı olarak Karabulut cinayeti

Alper Görmüş 15.09.2009

Medyadaki "soysuzlaşma"nın yegâne sorumlusunun medya olmadığı uzun bir süredir kabul ediliyor... Nedense zihnimde iz bırakmış, *Sabah* gazetesinin yayın yönetmeni Ergun Babahan (2004), *The New Yorker*'ın yayın yönetmeni David Remnick'in Stanford Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmayı özetlemişti... Aradım buldum o

yazıyı...

Remnick, o konuşmasında, "Medyanın bayağılığa yönelimi, aşırı ticarileşmesi ve karar alırken reytinglere bağlılığı" üzerinde uzun uzun durduktan sonra lafı "okur ve izleyici sorumluluğuna" getirerek şöyle diyordu:

"Ama buna paralel bir değerlendirme daha yapılması lazım ve bunu sindirmek o kadar kolay değil. Kamuoyu da, ne izlediği, ne okuduğu ve neyi ihmal ettiği konusunda bir sorumluluk taşır. Bazen sorun halkın bilgi alma hakkı veya bilgi kıtlığı değildir. Daha çok halkın bilme arzusundan, eğitilmekten çok eğlendirilmek arzusudur. Bu da medyadan çok kültürle (okul, aile) ilgili bir sorundur."

Remnick, bu hakikati sindirmemizin zor olacağını söylüyor. Haklı. Fakat ben, sindirilmesi çok daha zor bir hakikatten söz edeceğim bugün: Medyadan "eğlendirilme" talebinde bulunan kitlelerin her yıl biraz daha fazla her türlü "eğlenme-oyalanma" aracına eyvallah demeye hazır bir ruh hali içine girdiği hakikatinden... Bu çerçevede şiddetin ayrıntılı sunumuna dahi bir itirazının olmadığı hakikatinden...

Bu, meselenin "talep" kısmı... Bir de "arz" kısmı var ki, burada da medyayı ön planda görüyoruz.

"Öldüren eğlence"den, "ölüm eğlencesi"ne...

Kitle iletişim kuramcısı Neil Postman, televizyonu konu edindiği *Öldüren Eğlence* adlı kitabında, bazı gelecek tasarımcılarının teorilerinin, "insanın eğlence açlığını hesaba katamadıkları için" zamanla hükümsüzleştiğini anlatır.

Postman mealen şöyle der kitabında: Orwell, gelecekte kitleleri denetlemek için iktidarların "enformasyon yasağı"na (bilgiyi-kitapları yasaklama) ve baskıya başvuracağını söylüyordu. Oysa bu, "kitlelerin doymak bilmez eğlence açlığı"nı hesaba katmadığı için geçersiz bir gelecek tasarımıydı. Huxley bunu anlamıştı ve bu nedenle gelecekte iktidarların kitleleri "enformasyona ve hazza boğarak" denetleyeceğini öne sürerken tamamen haklıydı.

Televizyonlu bir dünyadan bakıp da Postman'ın analizinin yanlış olduğunu söylemek mümkün mü?

"Doymak bilmez bir eğlence açlığı" içindeki kitlelerin, bir eğlence biçiminden hızla sıkılmaya başlayıp hep yeni, daha yeni eğlence arayışlarına girdiğini hesaba kattığımızda, mesele biraz daha karanlıklaşır: Artık, hakiki şiddetin de bir eğlenme-oyalanma aracına dönüştüğü, izahı zor bir tekinsizlik alanında'yızdır...

Yine de biraz açıklamaya çalışayım bu tekinsizlik alanını: Her şeyden önce, şiddet çerçevesinde düşünmekten ve konuşmaktan keyif alan bir yaratık olduğumuzu unutmayalım. İnsanoğlu böyle. Öte yandan gazeteciler de insan ve onlar da şiddeti izlemekten, yorumlamaktan, aktarmaktan bir tür haz duyuyorlar; öbür insanlar gibi onların da tekinsiz, karanlık bir yanları var. Yani mesele sadece "tiraj artsın, para kazanalım" gibi basit yaklaşımlarla açıklanamayacak kadar karışık ve karanlık.

Peki, iktidarlar bu "şiddet-ölüm-cinayet" arzının neresinde? ("İktidarlar" derken basitçe hükümetleri değil, insanların kendi şimdileri ve gelecekleri üzerinde düşünmelerini istemeyen, onları bundan alıkoymaktan çıkarı olan bütün güç odaklarını, bütün mekanizmaları kastediyorum.) Hiç şüphesiz son derece memnunlar bu arzdan. Topluları "eğlendiren-oyalayan" ve bireysel-kamusal sorumluluk duygusundan uzaklaştıran her araç

onlar için iyidir!

Çaba, böyle mi gösterilir?

Gelelim Münevver Karabulut cinayeti haberciliğine... Aylardır, konuyu tek bir gün bile gündeminden indirmeyen medya, görünüşte "acıyı paylaşmak" ve kamuoyunun huzursuz vicdanını tatmin etmek için cinayetin çözülmesine yardımcı olmak istiyor...

"Acıyı paylaşmak" bir palavra! Kimse kimsenin acısını paylaşamaz, hele ki medya! Fakat başkalarının acısına hakiki bir saygı göstermek mümkündür; medya isterse bunu yapabilir. Karabulut cinayeti haberciliğinin "saygı" yanına ilişkin görüşlerimi sizlerle 2 haziran tarihli köşemde paylaşmış, medyanın bu çerçevede feci bir sınav verdiğini yazmıştım.

Gelelim meselenin öbür tarafına...

Medyanın, "kamuoyunun huzursuz vicdanını tatmin etmek için cinayetin çözülmesine yardımcı olmak" istediği de büyük bir palavra! O korkunç otopsi ayrıntılarının cinayetin çözülmesine nasıl bir yararı olabilirdi? Onlar zaten cinayeti çözecek kimselerin elinde değil miydi, gazeteciler o raporu onlardan almamışlar mıydı?

Daha taze bir habere, medyanın yarattığı bu oyalanma pratiğinden kendi payına düşeni almak isteyen o "meczip" ihbarcıyla ilgili haberlere bakalım... Münevver Karabulut'u kendisinin de içinde bulunduğu bir ekibin öldürdüğünü iddia eden ihbarcıyla ilgili haber, ihbardan tam iki ay sonra ve de "araştırıldı, fos çıktı" bilgisiyle birlikte medyaya nasıl "düşmüştü", hangi başlıklarla sunulmuştu, hatırlıyor musunuz?

"Hatay'dan gelip, Münevver'i öldürdük!..", "Emniyet'i ayağa kaldıran ihbar mektubu...", "Cem bize 'İbret olsun diye cesedini Etiler'e atın' dedi...", "Münevver Karabulut cinayeti, ihbar mektuplarıyla iyice kördüğüm oldu..."

İşte böyle şeyler... Ana gövdesinde "İki ay önce yapılan bir ihbar o günlerde araştırıldı, fakat fos çıktı" bilgisini taşıyan bir haberi bu türden başlıklarla sunan bir medya, cinayetin çözülmesi için çaba mı sarf etmektedir, yoksa cinayet üzerinden oyalamakta ve oyalanmakta mıdır?

Ben bütün bu haberlerde, çağdaş insanın doymak bilmez "eğlence-oyalanma" arzusunu tatmin etmeye çalışan medyanın şiddeti de bir araç olarak kullanmadaki cüretli kararlılığını ürpererek izledim.

Alan (okurlar, izleyiciler) razı, satan (medya) razı, yönetenler razı... Sindirmesi zor ama, durum maalesef böyle.

Doğan Grubu'na ceza...

Hep söylüyorum: Türkiye'de bazı toplumsal kesimleri ve onun siyasi temsilcilerini "düşman" olarak kodlayan ve muhalifliğini de bu doğrultuda "düşmanı imha"ya yönelik çizgide yürüten bir "siyaset" var. Doğan Grubu, ana gövdesiyle bu "siyaset"in medyadaki kolu gibi çalıştı bugüne kadar. Ben, "vahşi" de olsa, şiddete başvurulmadığı sürece her türlü muhalefetin meşru olduğuna inanan biriyim. Fakat bu örnekte, "muhalifliğin"

yer yer "demokrasiye muhalefet" çizgisine kaydığını biliyoruz.

Grubun yayın organlarını 10 yıldır çok yakından izleyen biri olarak, "demokratik değerleri savunduğu için baskıcı bir iktidarın boy hedefi haline gelen ve bedelini çok ağır bir cezayla ödeyen yayın grubu" propagandasını çok "naiv" bulduğumu söylemeye gerek yok...

Öte yandan hükümetin, Doğan Grubu'na verilen astronomik cezanın, onun yayın çizgisinden bağımsız olarak kesildiği yönündeki iddiası da inandırıcılıktan çok uzak... Bu çizgi "demokrasi dışı arayışlara davetiye çıkartan" bir çizgi de olsa, böyle bir ceza haklı görülemez. Böyle bir yayın çizgisine cezayı hükümet değil, toplum kesmelidir.

Hiç kimse, meşruiyeti bulunmayan bu cezadan demokrasi hayrına sonuçlar beklemesin.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balbay'dan Usain Bolt hızıyla ifade değiştirme...

Alper Görmüş 22.09.2009

Temmuzun ilk haftasında bu sayfada yayımlanan "Balbay'ın 'gerilimli yıllar' dizisi neden hiçbir etki yaratmadı?" başlıklı yazımda, Mustafa Balbay'ın *Cumhuriyet*'teki 18 haziranda başlayıp iki haftadan fazla süren yazı dizisini ele almıştım. Balbay o dizide, a) kendisinin tutuklanmasına yol açan "günlükler"inden yola çıkarak Türkiye'nin "gerilimli yıllar"ını anlatmış, b) o "notlar"da gazetecilikten başka hiçbir kasıt aranmaması gerektiğini savunmuştu.

Ben de yazımı bu iki ana temaya ayrı ayrı cevap vermek üzere iki bölüm halinde kurgulamıştım. Birinci bölümde dizinin gazeteciler arasında neden hiçbir etki yaratmadığını ele almıştım. Yaratmamıştı, çünkü Günlükler, "Hadi paşam, daha ne bekliyorsunuz" ruh haliyle hareket eden bir gazetecinin kaleminden çıkmıştı; o metinlere dinamizmini veren bu "ruh"tu. Oysa, sözde bu "notlar"a dayandırılarak kaleme alınmış "Gerilimli Yıllar" dizisinin sahibi, bütün enerjisini, bizi o yıllarda "demokrasiyi korumak" için gazetecilik yaptığına inandırmak için sarf ediyordu... Günlükler'deki "ruh" hakiki olduğu için o metinler ilginçti... Oysa "Gerilimli Yıllar" bir tiyatroydu ve dizinin sade suya tirit hali de buradan kaynaklanıyordu.

Yazımın, Balbay'ın o "notlar"da gazetecilik dışında hiçbir kasıt aranmaması gerektiği yönündeki beyanlarına cevap niteliğindeki ikinci bölümünü bekleyen *Taraf* okurları, onun yerine benim şu notumla karşılaştılar:

"*Cumhuriyet* gazetesinin ve Mustafa Balbay'ın avukatlarından Akın Atalay beni telefonla aradı ve geçen salı bu sayfada yayımlanan yazının son paragrafında vaat ettiğim şey üzerinde bir kez daha düşünmemi rica etti. Hatırlayacaksınız, o paragrafta, Balbay'ın bilgisayarında ele geçirilen notların 'gazetecilik' dışında bir kasıt taşıyıp taşımadığını sorgulayacağımı yazmıştım. Avukat Atalay, 20 temmuzda duruşmaların başlayacağını, tutuklu olması nedeniyle Balbay'ın sorgusu ilk yapılacak kişiler arasında olduğunu hatırlattıktan sonra, 'mahkemenin etki altında kalmaması için' bu yazıyı mahkeme sorgusu sonrasına ertelemem üzerinde

düşünmemi rica etti benden. Düşündüm ve böylesinin daha doğru olacağına karar verdim. Demem o ki, 'Balbay'ın 'gerilimli yıllar' dizisi neden hiçbir etki yaratmadı (2)' başlıklı yazımla, ağustosun ilk yarısında bir tarihte karşınızda olacağım."

Ağustosun ilk yarısını geçtik, eylülün ilk yarısını da geçtik, Balbay'ın sorgusuna sıra gelmedi. Fakat davanın 14 eylül tarihli duruşmasında ilginç bir şey oldu. Balbay söz alarak "Günlükler bana ait değil" dedi.

Avukat Atalay'a verdiğim söze sadık kalmaya devam ediyorum: "Balbay Günlükleri"nin gazetecilik sınırlarının neresinde durduğunu sorgudan sonra ele alacağım. Bugün sadece Balbay'ın "günlükler"le ilgili olarak "Gerilimli Yıllar" dizisindeki savunmasıyla yeni savunmasını karşılaştıracam.

Usain Bolt hızıyla ifade değiştirme...

Mustafa Balbay 14 eylüldeki duruşmada söz alarak konuştu. Ertesi gün *Cumhuriyet* "Günlükler benim değil" manşetiyle çıktı. Spotta da şöyle yazıyordu:

"İkinci Ergenekon davasının 5. duruşmasında söz alan gazetemiz Ankara temsilcisi ve yazarı Balbay, kendisine yargısız infaz yapıldığını söyledi. Balbay, 'Bana atfedilen günlük adı verilen notlar bana ait değildir. Belgelere göre ben 10 yıllık notları 2 dakika 33 saniyede oluşturmuş gibi görünüyorum. Usain Bolt olsam bu kadar kısa sürede dosya oluşturamam. Çok açık bir şekilde kopyalama yapılmış' dedi. Balbay, 'bu notların delil değeri taşıyıp taşımayacağına ilişkin bir an önce karar verilmesini' istedi."

Cumhuriyet'e bu başlıkla yansıyan haber –Balbay'ın "Gerilimli Yıllar" dizisinde söyledikleriyle kıyaslandığında- tam anlamıyla "duy da inanma" türünden bir haberdirdi... Bakın Balbay o dizide "günlükler"le ilgili olarak neler diyordu:

"'Balbay günlükleri' diye sunulan metinlerle ilgili değerlendirmemi bir kez daha aktarmak istiyorum: Ben bu şekilde, özel bir dosya halinde günlük tutmadım. Benim farklı zamanlarda, farklı dosyalarda yer alan kimi notlarım bir araya getirilmiş, montajlanmış, yorumlar-açıklamalar eklenmiş ve ortaya böyle bir 'günlük' çıkarılmış. Şunu da vurgulamadan geçemeyeceğim; bilgisayarıma son 10 yılda giren-çıkan yazı ve belgenin tümü yüz binlerce sayfayı bulur. Bunlardan sadece bir bölümünün çıkarılıp, özel olarak montajlanıp salt bir kesimle diyalogumun olduğunun ortaya çıkarılmak istenmesini kabul edemem."

Gördüğünüz gibi, Balbay, kendisine ait olduğu öne sürülen metinlerin tamamını satır satır okuduktan sonra "hayır, bunları ben yazmadım" demiyordu yazı dizisinde. Dedikleri üç noktada toplanıyordu:

1. Farklı dosyalarda bulunan kendisine ait kimi notlar ("notlarım" diyor) tek bir dosyada birleştirilmiş ve böylece ortaya tek bir metin çıkarılmıştı.
2. Bu metinler yeni dosyada savcıların uygun gördüğü bir sırayla dizilmişti ("montaj" suçlaması).
3. Bilgisayarında bulunan metinlerin toplamı yüz binlerce sayfayı bulduğu halde bunlardan sadece bir bölümü kullanılmış, böylece salt bir kesimle (Şener Eruygur'gilleri kast ediyor) diyalogunun olduğu ortaya çıkarılmak istenmişti.

Bu üç ayaklı savunma pek zayıftı: Tabii ki “yüz binlerce sayfa”yı bulan metinlerden sadece suçlamayla ilgili bölümler alınacaktı... Tabii ki bunlar belli bir sırayla (“montaj”) takdim edilecekti... Tabii ki bütün bunlar tek bir dosya halinde birleştirilecekti; aksi takdirde binlerce word dosyasındaki “yüz binlerce” sayfayı içeren yüzlerce klasörle karşı karşıya kalacaktık. (O zaman da malum suçlama devreye girecekti: Suçlamayla ilgili olmayan yazılar neden suçmuş gibi delil klasörlerine alınıyordu? Bu tavır, her türlü muhalif fikri suç kabul eden bir zihniyetin ürünü değil miydi?)

Hiç şüphesiz savunmanın en zayıf tarafı, iddianamede Balbay’a atfedilen metinlerin sahilhiği konusunda Balbay’ın tek bir itirazda bile bulunmamasıydı. Bu metinlerden “seçilmiş” bazı bölümler, “kopyalanarak” tek bir metinde belli bir kurguyla “birleştirilmiş” olabilirdi, fakat neticede o bölümler sahihti!

Dosya 2007’de oluşturulmuş

Fakat 14 eylüldeki duruşmada, Balbay’ın avukatı Aydın Metin’in yaptığı savunmadan öğrendik ki, savcılar, “oluşturulan” o tek dosyanın 2007’de bizzat Balbay tarafından oluşturulduğunu iddia etmekteymişler. Çünkü bu tek dosyanın imajında, onun “27 Şubat 2007’de 01.58’de 1 dakika 1 saniye, 03.58’de iki dakika süreyle oluşturulduğu” kayıtlıymış. Savcılara göre Balbay bu dosyayı oluşturmuş, sonra da silmiş. (Bir word dosyası, onun kaç dakikada oluşturulduğu bilgisinin yanı sıra bazı başka bilgileri de kesinlikle değiştiremeyecek biçimde bilgisayarın hafızasına kaydediyor.)

İşte Balbay’ın “Usain Bolt olsam bu kadar kısa sürede dosya oluşturamam. Çok açık bir şekilde kopyalama yapılmış” şeklindeki yeni savunması bu bilgiye dayanıyor.

Ne var ki bu savunma da pek zayıf... Birincisi: Kopyalanmak üzere elinizin altında bulunan muhtelif dosyaları tek bir dosyada birleştirmek için 3 dakika yeterli bir süredir... İkincisi: Bu birleştirmeyi Balbay’ın ima ettiği gibi Ergenekon soruşturmasını yürütenlerin yapması imkânsızdır. Çünkü avukatın da kabul ettiği gibi bu işlem 27 Şubat 2007’de yapılmıştır. Oysa Balbay’ın bilgisayarına bundan 1,5 yıl sonra, Temmuz 2008’de polis tarafından el konulmuştur.

Durum böyleyken, Balbay’ın ve avukatlarının duruşmada dile getirdikleri iddia ve suçlamalar büyük bir bilgisizliğin eseriymiş gibi duruyor. Yine de ben temkinli davranayım ve şöyle diyeyim: Meselenin teknik kısmını ben de yanlış anlamış olabilirim, gerekirse hatamı düzeltirim.

Fakat düşünüyorum düşünüyorum, Balbay’ın bilgisayarındaki binlerce dosyadan yeni bir dosyanın 27 Şubat 2007’de Balbay’dan başka birileri tarafından oluşturulmuş olmasını hiçbir şekilde açıklayamıyorum...

Bu işlerden anlayan *Taraf* okurlarından da yardım rica ediyorum... Bunun başka bir yolu var mıdır?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zor konu: Medya ve savaş suçu...

Alper Görmüş 25.09.2009

Taraf'ın 21 eylül tarihli sürmanşeti ilgi çekiciydi ama yanıltıcıydı. Haber, o "seksi" başlığı ("Medya da artık savaş suçundan yargılanacak") taşıyabilecek kadar kuvvetli değildi.

Başlığı ilk okuduğumda, zaten "savaş suçu" kabul edilen açık tahrik ve teşvik niteliğindeki haber ve yorumların dışında kalan kimi nüanslı alanların da bu çerçevede mütalaa edilmeye başladığını düşündüm ve çok heyecanlandım.

Sezin Öney'in, çoğunlukla haber-yorum tarzında olan köşesinden (en sevdiğim köşe yazısı tarzı) kotarılan sürmanşetin ayrıntılarına girince ortada böyle yeni bir durumun olmadığını hemen anladım. Yazısında Öney'in de belirttiği gibi, medyada "açık savaş tahriki" zaten bir suçtu ve bu suçtan yargılanıp mahkûm edilen "gazeteciler" zaten vardı.

Yazıyı okumamış olabilecekler için, Öney'in verdiği iki örneği dikkatinize sunuyorum:

"Nazilerin propaganda çalışmalarında kilit rol oynayan ve Yahudilerin ne kadar aşağı bir ırk olduğu savını karikatürler, fıkralar, basit dille yazılmış makaleler ve düzmece haberler yayarak yok edilmeleri çağrısında bulunan *Der Stürmer* gazetesinin kurucusu ve yayın yönetmeni olan Julius Streicher'in Nürnberg duruşmalarında idama mahkûm edilmesi..."

"Streicher'den sonra, soykırımı neden olmaktan ötürü yargılanan ilk medya mensupları, Ruanda'da 1990'ların başından itibaren yaptıkları yayınlarla Tutsilerin toplu kıyımlarına yol açmaktan hüküm giyen gazetecilerdi. Soykırım esnasında öldürüleceklerin isimlerini bile basan *Kangura* (Uyandırın) dergisinin kurucusu Hassan Ngeze ve Tutsileri öldürmek için ellerinde palalarla yollara dökülen Hutuların kulaklarını yapııştırarak dinledikleri söylenen, 'Nefret Radyosu' olarak da anılan *Radio Télévision Libre des Mille Collines* (Bin Tepe Radyo ve Televizyonu) kurucuları Jean-Bosco Barayagwiza ve Ferdinand Nahimana, savaş suçlusu olarak mahkûm edilmişlerdi."

Sezin Öney'in yazısındaki yeni unsur, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ilk kez Avrupa'da bu kabilden suç isnatlarıyla karşı karşıya kalan gazetecilerin varlığına işaret etmekte:

"Şimdi, Lahey merkezli Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi, çalışmalarının son safhasına girerken, Sırbistan'daki Savaş Suçları Savcılığı medyanın savaştaki rolünü inceliyor. Sırbistan devletinin savcıları, Vukovar yakınlarındaki Ovčara tarım işletmelerinde 200 Hırvatın ve Boşnaklarla Sırpların karışık yaşadığı kasaba Zvornik'te 25 Boşnağın öldürülmesiyle suçlananların ifadelerinden yola çıkarak, haziran ayında medyaya yönelik bir soruşturma başlattı. Zanlılar, ifadelerinde medyadaki haberler üzerine galeyana gelerek katliamları gerçekleştirdiklerini söylemişlerdi."

Zor alan: "örtülü tahrik ve teşvik" gazeteciliği

Sezin Öney'in yazısından kolayca çıkartılabileceği gibi, "gazetecilik üzerinden savaş suçu"nun tanımında da yeni bir şey yok... Sanıkların "Bizi galeyana getirdi" dediği gazetecilerin Ruanda'daki gibi mahkûmiyeti için "açık tahrik" unsuru kanıtlanmak zorunda. Öney'in kendi satırlarıyla:

"Salt savaşı savunan milliyetçi söylemi dile getirmek suç sayılmıyor. Suç delili olarak kabul edilen sadece,

doğrudan savaş suçuna teşvik eden haberler olabiliyor. Yani, bazı haberleri bildirmemek veya çarpıtarak yansıtmak, milliyetçi ideolojiyi en saldırgan haliyle bile dile getirmek henüz savaş suçu sayılmıyor.”

Öney “henüz”ün altını çizerek, günün birinde “örtülü tahrik” alanlarının da suç kapsamına alınabileceğine dair bir imada bulunuyor. Anladığım kadarıyla bunu destekliyor da. Ben emin değilim. Bence bu alan hukukun değil okurların yargısına bırakılmalı, aksi takdirde bu defa da başka türden ifade özgürlüğü sorunlarıyla karşı karşıya kalabiliriz.

Sizce bu haber nedir?

Gelin bu tartışmayı, savaş ve medya bahsi açılınca hemen aklıma gelen bir haber üzerinden yapalım... “Tahrik”in sınırlarını biraz geniş tutunca pekâlâ “savaş suçu” kapsamına alınabilecek bir haber bu... Büyük basının Türkiye’nin Irak’ta ABD’nin yanında savaşmasını istediği günlerde *Hürriyet*’in (19 Şubat 2003) sürmanşetinde yayımlanan “Irak doğumlu Mehmetçik: Irak üç günlük iş...” başlıklı haberi, Ümit Kıvanç’ın *haysiyet.com* sitesinde eleştirmişt看. Buyurun siz de okuyun, ardından bir soru soracağım:

“Haber, Hürriyet muhabirinin, kurada Güneydoğu’yu çeken ‘Mehmetçikler’den biriyle havaalanında ayaküstü gerçekleştirdiği bir söyleşiye dayanıyor. Doğan Samur adlı erin, annesini teselli amacıyla söylediği ‘Irak üç günlük iş anne, merak etme’ cümlesi Hürriyet’çileri o kadar heyecana getirmiş ki, bunu alıp sürmanşete yerleştirmişler. (Hürriyet, ‘Mehmetçik’in Irak doğumlu olduğunu’ üst başlıkta belirterek, onun herhangi bir ‘Mehmetçik’ olmadığını, Irak’ı tanıdığını söylemeye çalışıyor ama, haberde Doğan Samur’un daha altı yaşındayken ülkeden ayrıldığını öğreniyoruz.)

“Özetle, bırakın sürmanşet olmayı bir sütunluk bile haber değeri taşımayan birkaç cümleyle karşı karşıyayız... Bu durumda, ‘sürmanşet’ tasarrufunun, ancak savaşa karşı olumlu duygular besleyen bir ruhun işi olabileceğini söylemek çok mu abartılı olur?

“Genç bir kadın olan Hürriyet muhabirinin, konuştuğu ‘Mehmetçik’in gözlerinde keşfettiği şeyin şundan ibaret olması, başka hangi ruhla açıklanabilir: ‘Gözleri pırl pırl. Kendine güveni sonsuz. Geride aklında kalan hiçbir şey yok belli ki. Bir tek annesinin mağrurluğu. Gerçi onu da teselli etmiş, Türk askeri kayıp vermez anne, üç günlük iş diye...”

“Keza: ‘Irak üç günlük iş’ diyen Mehmetçik’in öyle ayaküstü ağzından fırlatıverdiği ‘Osmaniye’ye çeken bir arkadaşım, gider, birkaç Iraklı vurur dönerim dedi ve gitti’ sözlerini birinci sayfa spotlarına alan ‘yazışleri ruhu’nu nasıl açıklayacağız? Bütün bunların, ancak, savaş fikrini ‘dehşet hissi’yle değil de ‘hoş bir ürperti’yle karşılayan ruhların işi olabileceğini öne sürüyorum.”

Sorum şöyle: Bu “haber”deki savaş güzellemesini nasıl değerlendirmek gerekir? Sizce bu, mutlaka mahkemeyi boylaması gereken “açık bir tahrik” midir? “Değil” diyenlere ilave soru: Bu türden örtülü tahrik ve teşvikler de “savaş suçu” kapsamına alınmalı mıdır?

Bu haber, benim “zor” dediğim alan için güzel bir örnek. Ya da mesela, “Cephede Sırp vurdum” diyen bir gazetecinin bu sözlerini manşet yapan gazetenin (Türkiye) “savaş suçları” karşısındaki pozisyonu nedir?

Belli ki isteyenin istediğini yazdığı, istediği kışkırtmayı yaptığı gazetecilik dönemi bitiyor, fakat “medyada savaş suçu”nun sınırları hususunda daha pek çok tartışma yapacağımız da muhakkak.

“Laik kitle ruhu”nun izinde...

“Ne şeriat ne darbe tam bağımsız Türkiye... Ama bunları sandığa gömecek bir Millet kalmadıysa artık ve göz göre göre parçalanmaya doğru gidiyorsa Ülkem, bu durumda güveneceğim tek dal Mustafa Kemal’in şanlı ordusudur... Türkiye Cumhuriyeti’ni korumakla anayasadan görevli Türk Silahlı Kuvvetleri’mize sonuna kadar tam destek...”

(Müzeyyen Boyraz, Biz Kaç Kişiyiz Platformu Kadın Konseyi Başkanı... Türk Silahlı Kuvvetleri’nin bu yılki 30 Ağustos törenlerini her zamankinden daha büyük bir katılımı kutladığı haberleri üzerine “Biz Kaç Kişiyiz” platformunun internet sayfasında yer aldı.)

***

“Sigara yasağı sağlık için değildir... Sağlığı düşünülseydi bu halkın kimyasıyla bu denli oynanmazdı. Bu yasak tamamıyla faşizan bir adımdır. İki etkisi vardır. 1) İşsizlik artacak, insanların daha çok gömülecek kafası kuma, 2) Bu bir uyutma, yani dikkati başka yöne kaydırmadır.”

(Hakan Türe, Yeni Parti Yalova İl Başkan Yardımcısı... “Biz Kaç Kişiyiz” platformunun internet sayfasından...)

NOT. Zaman zaman karşınıza çıkacak olan bu bölüm sizin de katkılarınıza açıktır, tabii kaynak göstermek koşuluyla...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Hürriyet’in çok şey anlatan Atasoy macerası

Alper Görmüş 29.09.2009

Eski Adli Tıp Enstitüsü Başkanı Sevil Atasoy’un, İstanbul Üniversitesi öğretim üyeleri hakkında 1. Ordu Komutanı Hurşit Tolon’a (şimdi Ergenekon sanığı) ihbar niteliğinde bir rapor hazırladığını ortaya koyan haber (*Taraf*, 23 eylül) epeyce artçı sarsıntıya yol açtı.

Star gazetesi yazarı Ergun Babahan’ın (24 eylül) bu haberi hatırlattıktan sonra yazısının sonunda düştüğü şu not meseleye biraz daha ivme kazandırdı:

“Atasoy, *Hürriyet*’te yazı yazmaya başladığında da, dönemin 1. Ordu Komutanı’nın ricalarının etkili olduğu iddia edilmişti. Dönemin 1. Ordu Komutanı kimdi hatırlıyor musunuz? Ergenekon sanığı Hurşit Tolon...”

Şimdi bir parantez açıyorum... Buradan itibaren başlayan ve birkaç paragraf sürecektir olan bölüm bu yazının asıl muradının dışında kalıyor. Parantezin sonuna geldiğimde bunu size hatırlatacağım, sonra da asıl konumuza geçeceğiz...

Mesele şu: Ergun Babahan'ın "iddia edilmişti" diyerek, okuyanda gevşek bir gerçeklik duygusu yaratan bilgi (Tolon-Atasoy-*Hürriyet* bağlantısı) Ergenekon davasının delil klasörlerinde yer alan, gerçekte çok sağlam bir bilgiydi. Üstelik bu bilgi, o klasörlerden aktarılacak zamanında defalarca haberleştirilmişti. (Asıl mevzumuzda geçtiğimizde, bunu size anlatacağım.) Anladığım kadarıyla Babahan zihninde kalanla yetinmiş ve ortaya bu zayıf ibare çıkmış.

Daha ilginç şu: *Taraf*, Babahan'dan bir gün sonra (25 eylül), kendi haberini güçlendiren bu gerçekten önemli bağlantıyı Ergenekon'un delil klasörlerine değil de, Babahan'a referansla duyurdu okurlarına.

Taraf'tan bir gün sonra da (26 eylül) *Yeni Şafak*'tan Taha Kıvanç, Sevil Atasoy'un Tolon'un ricasıyla *Hürriyet*'e alınmış olma ihtimalini, "*Star*'da Ergun Babahan *Zaman*'ın başlatıp *Taraf*'ın devam ettirdiği Sevil Atasoy haberlerine başka bir boyut kazandırdı" diyerek yine ve sadece Ergun Babahan'ın "iddia edilmişti" sine referansla hatırlattı.

Oysa haberi izleyen gazeteler ve gazeteciler "iddia edilmişti"nin peşine düşselerdi, Sevil Atasoy-Hurşit Tolon-*Hürriyet* bağlantısını birazdan aktaracağım çok daha sağlam ve inandırıcı argümanlarla haberleştirebileceklerdi.

Parantezi burada kapatıyorum... Geldik asıl meseleye...

***Hürriyet*'ten Atasoy'a görülmemiş teveccüh**

Yazının girişinde sözünü ettiğim artçı sarsıntılardan sonuncusu, önceki gün (27 eylül) *Taraf*'ın sürmanşetindeydi: Burhan Ekinci'nin Sevil Atasoy'la yaptığı söyleşi... Atasoy bu söyleşide, şimdi Ergenekon tutuklusunu Ümit Sayın'la birlikte "kaygılarını iletme üzere" Tolon'u ziyaret ettiklerini; Tolon'un, kendisine anlatılan bilgileri yazılı olarak iletmelerini istediğini; fakat söz edilen raporu kendisinin değil, Ümit Sayın'ın yazdığını ve kendi imzasını da katarak raporun değerini arttırmaya çalıştığını, böylece bir anlamda Sayın tarafından oyuna getirildiğini anlatıyordu.

Söyleşide Atasoy, *Hürriyet*'te yazmasıyla ilgili olarak da, "benden habersiz Tolon Paşa'nın bu tavsiyede bulunduğunu zannetmiyorum" diyordu.

Şimdi bütün hikâyeyi aktaracağım size... Sevil Atasoy'un sözlerinin inandırıcılığı konusunda bakalım siz nasıl bir karar vereceksiniz...

11 Eylül 2005 tarihli *Hürriyet* gazetesinin sürmanşeti, artık *Hürriyet*'te yazacağı söylenen, Adli Tıp Enstitüsü'nden kısa bir süre önce emekli olmuş Sevil Atasoy'a ayrılmıştı. Belki ancak çok popüler gazetecilere gösterilebilecek bu teveccühü olağanüstü kılan bir unsur daha vardı: Haber, gazetenin genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök'ün Atasoy'la yaptığı bir tam sayfalık söyleşiyle duyurulmuştu okurlara... Tabii, yadırgatıcı bir tercihti bu. Nitekim Ertuğrul Özkök de bunun farkında olmalıydı ki, söyleşinin sunuşunda okurlar adına bir soru sorup cevabını vererek kafalarda belirecek "ne bu?" istifhâmını aşmaya çalışmıştı: "Bu söyleşiyi niye ben

yaptım? Tamamen kendi merakım yüzünden.”

Fakat bu söyleşiden iki ay kadar önce (21 Temmuz 2005’te), bugün Ergenekon tutuklusı olan eski adlî tıpcı Ümit Sayın’ın bir “msn” yazışmasında dile getirdiklerini okuyunca, meselenin bu kadar basit olmayabileceği çıkıyor ortaya. Ergenekon delil klasörlerinde yer aldığı gazetesinde haber de olan yazışmaların konumuzla ilgili bölümleri şöyleydi (Sayın, belirsiz birine yazıyor):

“Atasoy aradı... Bugün Ertuğrul Özkök ile görüşmüş... Sıkı dur... E. ÖZKÖK Atasoy’un şatoya gittiğini biliyormuş (“Şato”nun Ergenekon jargonunda Birinci Ordu karargâhı olduğu düşünülüyor. –A.G.)... Atasoy’a özel bir sayfa yapmayı teklif etmiş, yani ayrı investigatif bir iş... Bir sürü ekip kuracak, ekibin içinde ben de varım tabii... G2 var ve tabii ki A2 de var... Sonuçta Hürriyet’te her istediğimiz haberi çıkartma serbestisi veriliyor bize... E. ÖZKÖK bir şeylerin kokusunu almış hocam. O yaş tahtaya basmaz... Şato’ya gittikten 1 ay sonra bu teklifi veriyor.”

Ve Atasoy buharlaştırılıyor...

İlginç, değil mi? 2005 Temmuz, Doğan Grubu’nun ve *Hürriyet*’in henüz hükümetle “papaz” olmadığı günlere, darbeci paşaların grupla ilgili olarak “satılmış olduklarını değerlendiriyoruz” dedikleri günlere denk geliyor. O günlerde Hurşit Tolon *Hürriyet*’ten böyle bir ricada bulunduyorsa, kanaatime göre bu rica, “Şato”dan puan kazanılması sonucunu doğuracak ve “satılmış” suçlamalarını bir parça olsun nötralize edecek bir fırsat olarak Özkök tarafından büyük bir memnuniyetle karşılanmış ve gereği yerine getirilmiştir. Yeni yazarın, okurlara yayın yönetmeninin söyleşiyle takdim edilmiş olmasını da “Şato”ya yönelik abartılı bir jest sayabiliriz.

Tahmin edebileceğiniz gibi, yukarıda aktardığım “msn” konuşmalarının yayımlanması (Temmuz 2008) *Hürriyet*’i ve genel yayın yönetmenini epeyce zora soktu. Fakat o zamanlar Sevil Atasoy’la ilgili herhangi bir tasarrufa gidilmedi. Ta ki 17 Mayıs 2009’a kadar... O gün yazısı yoktu Atasoy’un. İşin ilginç, o hafta neden yazmadığına dair bir ibare de konulmamıştı sayfaya... Ve daha da ilginç, Atasoy’un 10 Mayıs 2009’daki son yazısını, o gün anlatmaya başladığı “suç hikâyesi”nin devamını bir sonraki hafta anlatacağı vaadiyle bitirmiş olmasıydı:

“Bir genç kızın ölümünü aydınlatmaktan çok, farklı siyasi görüşlerin çatıştığı bir arenaya dönüşen, Hristiyan-Demokrat Parti’nin yaşlı kuşağını tasfiyede kullanılan Wilma Montesi meselesine, gelecek hafta devam edeceğim.”

Bu cümle, Atasoy’un 3,5 yıllık *Hürriyet* yazarlığı macerasının son cümlesi oldu; yazının devamı gelmedi.

Peki ne olmuştu da, gazete, okurlara bu ölçüde büyük bir saygısızlığı göze alarak gözde yazarını buharlaştırmıştı? Yazara bir yazı daha yazdırmayı imkânsız kılan “akut” gelişme neydi? *Hürriyet*’çiler, ancak şimdi ortaya çıkan “47 sayfalık rapor”u o zaman mı istihbar etmişlerdi?

Nedenini bilmiyoruz, fakat bütün bu hikâyede bir Ergenekon bağlantısı varsa, bunu yazarın geliş biçiminden çok gidiş biçiminden çıkartabiliriz gibi geliyor bana. Bu çerçevede, *Hürriyet*’in sessizliğinden çok, basbayağı “istiskal”e uğrayan yazarın sessizliği daha anlamlı görünüyor. Bana öyle geliyor ki, yazar ve gazete, yazılara karşılıklı bir rızayla ve bilinçli bir tercihle “sessizce” son vermişlerdir.

Bu karşılıklılık, benim şüphelerimi daha da arttırıyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Yeni' Doğan Medya ve ürkütücü bir ihtimal

Alper Görmüş 02.10.2009

Doğan medya grubundaki yönetim ve yazar değişikliklerine ilişkin bütün yorumlar bir noktada birleşiyor: Grup, son vergi cezalarından sonra AK Parti ve onun hükümetiyle "vuruşmaya" karar vermiştir. Ben de aşağı yukarı aynı kanaatteyim. Grup, kanımca partiyi ve hükümeti yaralama kapasitesini ortaya koyacak, bu yolla vergi cezalarından dolayı sorumlu gördüğü hükümete geri adım attırmayı deneyecektir.

Başlıkta ima ettiğim "ürkütücü ihtimal", grubun, hükümeti en fazla hangi alanda "yaralayabileceğini" düşünmeye başlayınca kendiliğinden çıkıyor ortaya: Demokratik açılım alanı...

Girişimi destekleyenlerin de, karşı çıkanların da kabul ettiği gibi, hükümetin girdiği yoldan vazgeçip geri dönme şansı yok; bu, hükümetin bitmesi, partinin de kolunun kanadının kopması anlamına gelecek.

Eğer Doğan Grubu, yeni bir yayın çizgisiyle Kürt meselesinin çözümü yolunda çok riskli bir adım atmış bulunan hükümeti paralyze etmeyi başarabilirse, mali olarak içine girdiği ağır bunalımdan çıkmayı umabilir.

Alternatif istismar alanlarının (irtica, Ergenekon) kullanım değerlerinin konjonktürel zayıflığını hesaba kattığımda, sözünü ettiğim ihtimal gözümde daha da ürkütücü bir görünüme bürünüyor.

Koşullar müsait...

Konu üzerinde düşünürken, önce karanlıkta ısıklık çalmaya benzer biçimde, böyle bir şeyin neden mümkün olamayacağına dair argümanlar geliştirirken yakaladım kendimi. Ne yazık ki, geliştirdiğim üç argümanı da zihnimde hızla çürüttüm ve yeniden başladığım yere dönüverdim. Geliştirdiğim argümanları ve onları nasıl çürüttüğümü birlikte ele alalım...

Birinci argüman: Ortada, mesela "irtica tehlikesi"ni kullanarak mobilize edilebilen kitlelere benzer kitleler yoktur. Çünkü "irticacılar" düşmandır ama Kürtler kardeşimizdir!

4, 18 ve 21 ağustosta kaleme aldığım üç yazıyı bu yöndeki romantik hayallere ayırmış, yakında bu hayallerin ne denli kof olduğunun ortaya çıkacağını anlatmaya çalışmışım. Önce o yazılardan kısa alıntılar aktaracak, ardından da ne yazık ki haklı çıktığımı gösteren taze bir ankete göndermede bulunacağım...

Medyaironik, 4 ağustos: Orada burada, CHP'nin işinin bu defa zor olduğuna, partinin hükümete karşı yürüttüğü "her şeye karşı çıkma ve böylece AK Parti'yi paralyze etme" stratejisinin "Kürt açılımında" işlemeyeceğine dair yazılar okuyorum. Bu "sol-sosyalist" yorumlara göre, CHP'nin tabanına MHP'dekine benzemeyen çağdaş,

şehirli bir milliyetçilik (yurtseverlik) hâkimmiş... Bu taban, Kürtler üzerindeki tarihsel ve güncel baskılara karşıymış ve bunları giderecek girişimleri desteklemeye hazırmış... CHP yönetimi reel siyasetin gereklerine teslim olur da sırf AK Parti güçlenmesin diye hükümetin başlattığı "Kürt açılımı"na karşı körlemesine bir karşı çıkış sergilerse, bu taban yönetime karşı çıkarmış... "İrtica ve şeriat tehlikesi" söz konusu olduğunda tabandan gelen mutlak destek, "Kürt açılımının üniter devleti parçalayacağı" propagandası temelinde devşirilemezmiş...

Medyaironik, 18 ağustos: (...) Böyle düşünüyorsanız, Türkiye'nin "sol"undaki milli-devletçi etkileri ve şu son 10 yılda CHP tabanını etkisi altına alan "bizi bölüyorlar" paranoyasının gücünü hiç hesaba katmıyorsunuz demektir.

Medyaironik, 21 ağustos: Bu yazarlar şimdi CHP'nin mevcut politikasının kendisine kaybettireceği oylardan söz ediyorlar. Belki çok sonrası için haklı olabilirler, fakat kısa vadede böyle bir ihtimal yok. Böyle düşünenler, sözünü ettiğim milyonların ne ölçüde korkutulduklarının farkında değiller...

Tam buradan, yukarıda sözünü ettiğim taze ankete geçebiliriz. Sonar araştırma şirketinin yaptığı araştırma, bildiğiniz "şu anda seçim olsaydı kime oy verirdiniz?" araştırmalarından biri... Buna göre üç büyük partinin ağustos ve eylül ayları karşılaştırması şöyleymiş: AK Parti yüzde 35'e 34, CHP yüzde 23'e 27, MHP yüzde 15'e 19...

Cumhuriyet, buna ilişkin haberine "açılımlar yaramadı" başlığını koymuş; bence de gayet isabetli bir başlık.

İkinci argüman: Böyle bir kamuoyu olsa bile, bir yayın grubu bunları birleştirip maddi bir güç haline getiremez.

Getirebilir. Bunu 28 Şubat'ta gördük, 27 Nisan muhtırasından sonra Cumhuriyet mitinglerinin başarısında gördük... Aslında grubun Ergenekon yayıncılığında da gördük.

Elbette başarılı olamadığı, perişan olduğu durumlar da oldu. "Kahrolsun Ecevit hükümeti... Bütün iktidar Hüsamettin Özkan'a!" yayıncılığını hatırlayın... Ve hemen ardından gelen büyük bozgunu, AK Parti iktidarını... Fakat unutmayın, bu ve benzeri yenilgi örneklerinde grup hep akıntıya (kamuoyunun ana akıntısına) kürek çekme pozisyonundadır...

Üçüncü argüman: Hiçbir kişi ve kurum, tümüyle kişisel-kurumsal çıkarları için ülkesini yangın yerine çevirecek bir "oyun" kurmaz.

Buna hiçbir zaman inanmadım. Hayatım boyunca, böyle şeylerin istisnanın ötesine geçmediğini gördüm. Günümüzün değerler dünyasında iktidardan, "güç"ten daha cazip bir değer yok. Bunu aşan bilgelikler de, dediğim gibi istisnalardan ibaret. Ayrıca, kişisel hedeflerin ve hırsların vatan-millet sevgisi kılıfına sokulabilmesinin çağımızın en harcıâlem yeteneklerinden biri olduğunu da unutmayalım.

Göze alabilirler mi?

Ağustos yazılarından birinde şöyle bir tespit de yapmıştım:

"Hükümetin Kürt açılımına karşı toplumun bazı kesimlerindeki tepkiler henüz bütün gövdesiyle açığa çıkmış

değil. Bu dağınık ve örgütsüz tepki kendisini biraraya getirip çoğaltacak örgütçüsünü (kampanyacısını) bekliyor bence. (Durum bu açıdan, 2006'daki, irtica korkusuyla siyaseten alıklaştırılıp mobilize edilmeye hazır hale getirilmiş kitlelerin, örgütçülerine kavuşur kavuşmaz kartopu gibi birleşip büyümesi hadisesine çok benziyor.)

Bursaspor-Diyarbakırsport maçındaki olaylar, sözünü ettiğim dağınık ve örgütsüz tepkinin yavaş yavaş biraraya gelip çoğalmakta olduğunun işareti mi acaba? Korkarım ki öyle.

Böyle bir toplumsal atmosfer ve oradan fıskıran "ruh"un üzerine –tümüyle ekonomik çerçevede kalmak kaydıyla söylüyorum- pekâlâ kârlı bir yayın çizgisi inşa edebilirsiniz... Üstelik, asıl amacınız gerçekleşir ve siyasi beklentileriniz de karşılanırsa, alın size kaymaklı kadayıf!

Bir gazetecilik imparatorluğunuz varsa ve mideniz kaldırıyorsa, bunu yaparsınız.

Grubun böyle bir şeyi göze alıp almayacağını şu önümüzdeki bir-iki ayda anlarız. Ben tabii, bu dönemde Doğan Grubu'nu her zamankinden daha büyük bir dikkatle izleyeceğim.

Türkiye küçük Millet Meclisleri...

Ülkemizdeki bürokratik vesayet rejiminin en büyük, en köklü ideolojik başarılarından biri, siyaseti ve siyasetçileri küçümseyen, onları güvenilmez bulan dilini kahve sohbetlerine kadar sokabilmiş olmasıdır. Memleketi her an kişisel menfaatleri uğruna "satmaya" hazır bu zevatın arada bir "gönderilebilmesi"nde bu ideolojik algının hiç kuşkusuz önemli bir payı var.

Adlarını ilk kez 2008'in ortalarında duyduğum "ortak çalışma grupları"nda, uzun vadede bu algıyı kırarak bir potansiyel görüp çok sevinmiştim. İllerden seçilen milletvekilleriyle halkın düzenli aralıklarla karşılaşmasını hedefleyen bu örgütlenmeler, bir anlamda milletvekilleri için de bir şanstı aslında.

Sonra adlarını pek duymaz olduk. Okuduğumuz haberler de çoğunlukla "milletvekillerinin koltuklarının boş kaldığı"nı bildiriyordu bize.

Geçenlerde Şanar Yurdatapan'dan gelen bir mesaj, aslında tam anlamıyla "yaraya merhem" bu girişimin yeniden canlanmaya başladığını gösteriyordu. En çok da benimsedikleri yeni adı sevmiştim: Türkiye küçük Millet Meclisleri...

"Edirne küçük Millet Meclisi", "Ardahan küçük Millet Meclisi" gibi...

Meclis toplantılar sadece "önyargı"lara kapalı... Şöyle diyorlar: "Demokrasi sadece dört veya beş yılda sandığa giderek değil, yaşamın her anında ve her yerde sesini yükselterek, karar mekanizmalarını sürekli etkileyerek ve onlara katılarak yaşanabiliyor. Böyle bir Türkiye'ye layık olduğumuza inanıyoruz."

Bu ideale siz de inanıyorsanız, TkMM'cilerle şu adresten temas kurabilirsiniz: info@tbmmocg.net

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sadece Türk basınında geçerli bir "haber değeri"

Alper Görmüş 06.10.2009

Gazeteciler, yakın ve uzak çevremizde olup bitenlerden bir kısmını haberleştirirken, daha büyük bir kısmını okurlara iletmeye lâyık görmüyor. Gazetecilerin neyin haber olduğuna ve neyin olmadığına ilişkin değerlendirme yaparken başvurdukları kriterler gazetecilik okullarında "haber değerleri" başlığı altında okutuluyor. Buna göre, bir olayın haber olabilmesi için önemli olması, yeni olması, çok sayıda insanı ilgilendirmesi, ilginç olması, vb. gerekir.

Fakat gazeteciler bu işi ellerinde "haber değeri" ölçen aletler olmak suretiyle yapmıyorlar; yani, bir olayın bu kriterleri taşıyıp taşımadığı meselesi, muhabirine-editörüne göre değişir. Ayrıca ideolojik ve siyasi tercihlerden kaynaklanan farklı değerlendirmeleri de unutmamak lazım.

Bizim gazeteciliğimizde, "ideolojik ve siyasi tercihlerden kaynaklanan farklı değerlendirmeler" faslı çok daha büyük bir önem arz eder; çünkü bu fasıl bizi doğrudan doğruya Türk basınının en süflî pratiklerinden birine, "haber gizleme"ye götürür.

"Süflî" gibi çok ağır bir sıfat kullandım evet, çünkü "haber gizleme", haber değeri tartışamayacak kadar açık kimi gelişmelerden şu veya bu mülahazayla uzak durmak, bu gelişmeyi okurlarına duyurmamak demek... Gazetecilik mesleğinin özünün ne olduğunu aklımıza getirirsek, bu sıfat az bile...

Bu meslekî ihanet, büyük acılara yol açan (bazen de ölümle sonuçlanan) olayların gizlenmeye çalışıldığı durumlarda tahammülfersâ boyutlara ulaşıyor. Gazetecilik tarihimiz, meslekî ihanetin bu en kahredici varyantının örnekleriyle dolu.

Ceylan Önkol, hangi "an"da haber oldu?

"*Taraf* olmasaydı sessizlik denizinde kaybolacak haberler kategorisi"nden son örnek, yine "ora"dan geldi: 13 yaşındaki Ceylan Önkol, Lice ilçesine bağlı Şenlik köyünün Paşaçıya mezarındaki evinin önünde oynarken kaynağı belirsiz bir patlama sonucu paramparça olmuş, hayatını kaybetmişti. Ailenin tanıklığı, Ceylan'ın ölümüne mezraya yakın askerî birlikten ateşlenen bir roketin neden olduğu şüphelerini güçlendiriyordu.

Taraf, ilk günler olayı tek başına, manşetten izledi. Basının tümüyle suskun kaldığı o günlerde gazetenin genel yayın yönetmeni Ahmet Altan kaleme aldığı iki yazıyla bu suskunluğu eleştirdi:

1 Ekim tarihli, "Susacak mısınız" başlıklı yazıdan:

"Şu medyaya bakın. Bu nasıl bir bıçak kesmez sessizlik Allahım. Bir gazete neye yarar vurulan bir çocuğun hesabını soramazsa? Onca kâğıda, mürekkebe, emeğe yazık. Bir kız çocuğunun bir roketle vurulup

parçalandığı, devletin ortadan yok olduğu, savcının köye gitmediği, doktorun karakol bahçesinde otopsi yaptığı bir ülkede yaşıyorsunuz. Bunlardan hiç mi biri size tuhaf gelmiyor? Hiç mi birinde haber değeri bulmuyorsunuz? Bu medya iki grupmuş da, birisi muhalifmiş de, öbürü başbakanı tutarmış da, muhalif olan demokrasi mücahidiymiş de... Bunlar iki grup falan değil. Bunlar tek grup. Öyle ortak bir sessizlikleri var ki..."

Ahmet Altan'ın bir gazeteciyi fena etmesi gereken bu yazısı ne yazık ki olumlu bir sonuç doğurmadı. Gazeteciler göbeklerini kaşımaya devam ettiler. Fakat belki faydası olur diye ertesi gün bir yazı daha kaleme aldı: "Göbeğini kaşıyan gazeteci..."

"Üç gün önce oldu bu. *Taraf* gazetesi dışında tek bir gazete bu olaya değinmedi. *CNN Türk* dışında tek bir televizyon bu olayı haberlerinde görmedi. Başka gazetelerde sadece bir yazar bu olay hakkında yazı yazdı. Bir çocuğun öldürülmesi hiçbirinin ilgisini çekmedi."

Bu, 2 ekim cuma günü *Taraf*'ta çıkmıştı. Ertesi gün bütün gazeteler, sanki sihirli bir el değmiş gibi haberin üzerine atladılar.

Sihirli bir el değmişti, evet, fakat bu el Ahmet Altan'ın eli değildi. Sihir, cumartesi tarihli gazetelerde yer alan "Ceylan" haberlerine eşlik eden şu haberdeydi:

"Genelkurmay Başkanlığı İletişim Daire Başkanı Tuğgeneral Metin Gürak, Genelkurmay Karargâhı'ndaki haftalık basın bilgilendirme toplantısında 12 yaşındaki Ceylan Önkol'un Lice'de havan atışıyla öldüğü iddialarına ilişkin soruları da yanıtladı. Gürak, olayla ilgili Cumhuriyet Savcısı tarafından gerekli soruşturmanın yapılmakta olduğunu belirterek, 'İlk incelemelerde, olay sırasında bölgede havan atışının yapılmadığı tespit edilmiştir. Gencecik bir kişinin hayatını kaybetmesinden üzüntü duymaktayız' diye konuştu."

Şimdi artık, başlıkta belirttiğim "sadece Türk basınında geçerli bir 'haber değeri'" bilmecesini açabilirim...

Ahmet Altan, basındaki sessizliği sorgularken küçük bir soru sormuştu: "Zor, değil mi bir çocuğu askerler vurunca konuşmak?"

İşte bütün mesele burada... Türk basınının kadim bir geleneği var: Askerlerin canını sıkacak haberleri yazmaktan imtina ediyor. Ve bu tür haberlerin gazete sayfalarına girebilmesi için onların önemli olmak, yeni olmak, ilginç olmak vb. "değer"ler taşıması yetmiyor; ilaveten, o âna kadar susmuş olan askerlerin bir şey söylemesi gerekiyor. İşte haber ancak o zaman "değer" kazanıyor, ancak o zaman muhabirler serbest bırakılıyor, onların yazdıkları haberlere sayfalarda yer açılıyor. (Böylece sözümün muhabirlere değil, yöneticilere yönelik olduğunu da belirtmiş oldum.)

Mecburen uyanılan haberlerin en matrağı

Son on yıllık mesaimin önemli bir bölümünü, bu türden, "medyanın sonradan ve mecburen uyandığı asker haberleri"ni takibe ayırdım. Fakat bunlardan biri var ki, çok matrak...

28 Şubat günlerinde, orgeneral Çevik Bir'in bazı gazetecilerin ocaklarını söndürmek amacıyla iki büyük gazeteye servis ettiği belgenin (andıç) sahte olduğunu gösteren bir Genelkurmay belgesi, Ekim 2000'de bazı önemli gazetecilerin posta kutularına bırakıldı. Fakat onlar "sahtedir" diye ilgilenmediler belgeyle. (Bunu

Ertuğrul Özkök, Sedat Ergin, İsmet Berkan gibi gazetecilerin sonradan yazdıkları yazılarından öğrenmiştik). Belgenin bir nüshası da o sırada milletvekili olan Nazlı Ilıcak'a ulaştırılmıştı. Ilıcak bir basın toplantısıyla belgeyi açıkladı. Böylece haber artık bir "ajans haberi" haline gelmişti. "Küçük-sol-marjinal-dinci" basında kıyametler koparken, "büyük basın" kulağının üstüne yatmaya devam ediyordu (sadece birkaç "baş-altı" gazete, iç sayfalarda birer sütunluk haberlerle görmüştü Ilıcak'ın basın toplantısını). Bu gelişmeyi küçük de olsa hiç duyurmayan üç gazeteden ikisi ise 25 Nisan 1998'de yayımladıkları manşet haberle süreci başlatan, Türkiye'nin en büyük iki gazetesi *Hürriyet* ve *Sabah*'tı.

Ilıcak'tan bir gün sonra Genelkurmay Başkanlığı bir açıklama yaparak "andıç"ın sahte olduğunu gösteren belgenin gerçek ve doğru olduğunu açıkladı. Böylece, askerlerin canını sıkacak haberler kategorisinden bir haberin "haber değeri" kazanması için gereken aslî unsur sağlanmış oluyordu. Artık en büyük basın da (*Hürriyet* ve *Sabah*) girebilirdi habere... Nitekim ertesi gün geldi haberler... *Hürriyet*'in başlığı aynen şöyleydi: "Genelkurmay açıkladı: Belge gerçek..."

İyi de, hangi belge gerçek? O âna kadar o belgeden okurlarınıza hiç söz etmemiştiniz ki! Belli ki, *Hürriyet*'çiler o günlerde kendi aralarında en çok "o belge"yi konuşmuş, fakat hiç haberleştirmemişlerdi. Genelkurmay açıklama yapınca, zihinleri kendilerine bir oyun oynamış, kendi bildiklerini okurların da bildiği zehabına kapılıp o tuhaf başlıkla duyurmuşlardı haberi...

"Büyük kayık" mış!

Hürriyet'in, Ceylan Önkol'un paramparça olmuş bedenini görmeme ısrarını sürdürdüğü günlerde genel yayın yönetmeni çok talihsiz bir yazı yazdı. Yeni sezonda "*Hürriyet* sitcom'u"unun anlatıldığı yazıda *Hürriyet*'in kullandığı ileri teknolojiler ve "medya vizyonu" övüldükçe övülüyordu.

Acaba üzerlerine çektikleri bunca kıskançlık ve hasedin asıl nedeni bu olabilir miymiş? Yani, mesleki alanda yenemediğin, bırakın arayı kapatmayı, tam aksine açılmasını önleyemediğin bir rakibi kalles yollardan, puslu kurlarak, arkadan hançerleyerek halletmek? Asıl neden bu olabilir miymiş? Mesleğimizin tarihi, ilerde bu kalleslikler dönemini herhalde yazacakmış.

Finalde ise şu satırlar vardı:

"*Hürriyet*, işte bu yaratıcı, vizyon sahibi ve yüksek performanslı insanlarıyla, açık ve büyük denizlere çıkabiliyor, fırtınalı denizlerde seyrediyor. Ben de bütün bunlara bakıp, ufka doğru sesleniyorum: 'Ve ey siz kayığı küçük olanlar, gün batmadan dönün kıyılarınıza...'"

Ben de şöyle sesleniyorum: Ey teknoloji harikası büyük kayığın kaptanı! Ömrünün baharında paramparça olmuş küçük bir kızın bedenini içine sığdıramadıktan sonra, kayığın büyük olmuş ne yazar!

“Ne güzel, haksız çıktım” diye sevinirken...

Alper Görmüş 09.10.2009

Geçtiğimiz cuma (2 ekim) bu sayfada, Hükümet’le Doğan Grubu arasındaki gerilimin yol açabileceği “ürkütücü bir ihtimal”den söz etmiş, bu çerçevede grubu artık daha dikkatli bir biçimde izleyeceğimi söylemiştim.

Doğrusu, o yazıyı yazarken, sadece bir hafta sonra bir devam yazısı kaleme alacağım aklımın ucundan bile geçmezdi. Zaten orada “işin rengi birkaç ay içinde belli olur” diyerek vade de vermiştim. Peki, bugün neden bir devam yazısı yazıyorum? “İşin rengi” belli mi oldu? Hayır, fakat *Hürriyet*’in genel yayın yönetmeni, benim sözünü ettiğim ihtimali imâ eden öyle bir yazı yazdı ki, konuya sadece bir hafta sonra dönmem vacip oldu.

Söz verdiğim gibi, yazıyı gazeteye gönderdiğim günün ertesiinden başlayarak, grup gazetelerinin sözünü ettiğim ihtimal çerçevesindeki performanslarını dikkatle izlemeye başladım. Doğrusu, Ertuğrul Özkök’ün yazısına (6 ekim) kadar tuttuğum bütün notlar “pozitif”ti. Fakat o yazıyı okuyunca, açıkçası ürktüm.

Özkök’ün yazısını birazdan dikkatinize sunacağım, fakat ondan önce şu “ürkütücü ihtimal”i geçen haftaki yazımın giriş bölümüne bir göz atarak hatırlayalım (geçen haftaki yazımı okumamış okurları sinirlendirmeye başladığımı hissediyorum çünkü).

Grup, hükümeti yaralamak isterse?

Şöyle yazmıştım:

“Doğan medya grubundaki yönetim ve yazar değişikliklerine ilişkin bütün yorumlar bir noktada birleşiyor: Grup, son vergi cezalarından sonra AK Parti ve onun hükümetiyle ‘vuruşmaya’ karar vermiştir. Ben de aşağı yukarı aynı kanaatteyim. Grup, kanımca partiyi ve hükümeti yaralama kapasitesini ortaya koyacak, bu yolla vergi cezalarından dolayı sorumlu gördüğü hükümete geri adım attırmayı deneyecektir.

“Başlıkta ima ettiğim ‘ürkütücü ihtimal’, grubun, hükümeti en fazla hangi alanda ‘yaralayabileceğini’ düşünmeye başlayınca kendiliğinden çıkıyor ortaya: Demokratik açılım alanı...

“Girişimi destekleyenlerin de, karşı çıkanların da kabul ettiği gibi, hükümetin girdiği yoldan vazgeçip geri dönme şansı yok; bu, hükümetin bitmesi, partinin de kolunun kanadının kopması anlamına gelecek.

“Eğer Doğan Grubu, yeni bir yayın çizgisiyle Kürt meselesinin çözümü yolunda çok riskli bir adım atmış bulunan hükümeti paralyze etmeyi başarabilirse, mali olarak içine girdiği ağır bunalımdan çıkmayı umabilir.

“Alternatif istismar alanlarının (irtica, Ergenekon) kullanım değerlerinin konjonktürel zayıflığını hesaba kattığımda, sözünü ettiğim ihtimal gözümde daha da ürkütücü bir görünüme bürünüyor.”

Önce bir itiraf: Yazıyı yazıp gazeteye gönderdikten sonra kendimi sorguladım epeyce... Acaba “biraz fazla kuşkucu bir zihnin” ürünü olabilir miydi yazdığım metin? Küçük, belki de hiç gerçekleşmeyecek bir ihtimali

zorlayarak büyütmenin bir ürünü?..

Bu rahatsızlıkla, yazının gazetede yayımlandığı gün, "yazılarını beğenerek okuyorum ama bugünkü bir vehimdi bence" içerikli bir elektronik mektup gönderen eski bir arkadaşıma şu cevabı yazdım:

"Doğrusunu istersen, yazıyı gönderdikten sonra, içinde, klişe deyimle 'kastı aşan' bir şeyler olabileceği konusunda ben de tedirginlik duydum. Fakat (...) grubun eski performanslarını düşündüğümüzde sözünü ettiğim ihtimalin tümünden 'vehim' sayılamayacağı kanaatindeyim. Zaten ben de bir 'ihtimal'den söz ediyorum. Doğru çıkmazsa onu da teslim ederim."

Bundan iki gün sonra *Milliyet*'te, Devrim Sevimay'ın Bursalı taraftarlarla yaptığı söyleşiler manşetten yayımlandı: "Biz faşist değiliz..." Manşet, bırakın kışkırtıcılığı, "barış gazeteciliği nedir" diye sorulduğunda "budur" cevabını hak edecek bir içeriğe sahipti.

Milliyet'in yeni yönetimi, birkaç gün sonra da Cizre'de, evinin önünde oynarken bir patlama sonucu ölen Aysel Akyol'un trajedisini, Ahmet Altan'ın *Taraf*'taki sert yazısını alıntılarla aktardı; bu da "açılım"ı sabote etmeyi amaçlayan birilerinin asla yapmayacağı bir şeydi.

Hürriyet dahil, grubun öteki gazetelerinde de benim "ürkütücü ihtimal"imin kuvveden fiile çıktığına, çıkabileceğine işaret edebilecek hiçbir şey yoktu.

Pazartesi günü bu defa *Gerçek Hayat* dergisinden arayıp yazıda dile getirdiğim "ürkütücü ihtimal"ın mümkün olup olmadığını sordular. Onlara da şu cevabı verdim:

"Mümkün tabii... Daha önce fiilen yaptıklarıyla ilgili olarak önceden 'mümkün mü' diye sorulsaydı, bunların bazıları için 'yok artık' derdik çoğumuz.

Fakat şu var: Şimdi o yazının, 'maksadını aşmış olabileceğini' düşünüyorum. Maksadım bir 'ihtimal'den söz etmektir, zaten bu kelimeyi kullandım da... Fakat yazıyı gazetede çıktıktan sonra bir kez daha okuyunca, sanki çok kuvvetli, neredeyse kesine yakın bir ihtimalden söz ediyordum gibi geldi bana. Bu durumda okurlar da muhtemelen öyle algılamışlardır. Oysa tam öyle düşünmüyorum. Çünkü bu, sahte irtica kampanyalarına benzemez, ters tepebilir. Bunu söylerken, grubun klasik okur kitlesinden çok, oralarda çalışan meslektaşlarımızın muhtemel tepkilerine göndermede bulunuyorum. Belki bu konuda bir yazı daha yazabilirim."

Bu iki cevaptan da anlaşılabilir gibi, tam "yanıldım galiba"yı memnuniyetle not etmeye hazırlanıyordum ki, Ertuğrul Özkök'ün yazısı (6 ekim) çıktı karşıma.

Aba "üstünden" sopa?

ABD'de yaşayan bazı Ermenilerin, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan aleyhine yaptığı gösterinin fotoğraflarına bakarken şu soru gelmiş Ertuğrul Özkök'ün aklına: "Demokrasi, tarihî ve derin sorunları çözmeye muktedir mi?

Yoksa o meselelerin çözümüne en büyük engel demokrasinin kaidelerinden mi geliyor?"

Çünkü, ülkesinin önünü açmaya çalışan bir devlet başkanı, işte bakın, "hain" damgasını yiyormuş... Tayyip Erdoğan'ın durumu da farklı değilmiş... O da "demokratik açılım" girişimiyle doğru bir şey yaptığı halde benzer suçlamalara maruz kalıyormuş... Özkök buradan gazetecilere (siz Doğan Grubu'na diye okuyun) getiriyor sözü ve benzer bir kaderi onların da paylaştığını yazıyor. Tayyip Erdoğan nasıl oy kaybediyorsa, açılımı destekleyen gazeteler de okur kaybediyormuş. Peki, ne yapılmalıymış? Yazının asıl önemli kısmı bundan sonrasında geliyor... Şöyle yapılmalıymış:

"Öyleyse ne yapacağız? Çare yok, yılmayacağız. Oy kaybetmek, tepki almak pahasına, Türkiye'nin ayağına takılan bu büyük sorunları çözmeye çalışacağız.

Kaybedilmiş geçmişe değil, kazanılabilecek geleceğe bakacağız. Demokrasi meydanında insanları ikna etmeye çalışacağız.

"Eğer bu ülke, sorunlarını çözecekse, birilerinin bu riskleri alması gerekecek.

Dürüstsek, demokratsak korkmayacağız, çekinmeyeceğiz. Ama bir şeyi de bileceğiz. Hepimiz aynı gemideyiz. Sorunları çözmek isteyen siyasetçi ve sorunların çözülmesini isteyen gazeteci, aynı gemide. Birbirlerine ihtiyacı var.

O nedenle birbirimizi itme, itekleme, yıpratmaya, yok etmeye uğraşma lüksümüz yok. Kızgınlıkları, öfkeleri buzdolabına koyup, demokrasi meydanında toplanmalıyız. Hem kendi çağımıza, hem geleceğe şunu ispatlamalıyız. Demokrasi, tarihi sorunları çözebilir. Cesaret bugün için bir fedakârlık gerektiriyorsa, o fedakârlığı hep birlikte yapmalıyız."

İsterseniz yaklaşımı "fesatçı" bulun, fakat ben bu yazıyı hiç beğenmedim; okurken, "aba"nın altına gizleme gereği bile duyulmayan bir "sopa" canlandı gözümün önünde...

Düşünün: Bir gazeteci ülkenin tartışmasız bir numaralı sorunu konusunda doğru yayıncılığın ne olduğunu biliyor ve ilan ediyor fakat bu yönde yayın yapmayı şarta bağlıyor... Hükümete, "aramızdaki sorunlar sürerse, başka bir çizgiye kayabilirim" diye mesaj geçiyor... Bu, olabilecek bir şey midir?

Geçen haftaki yazıyı "Bu dönemde Doğan Grubu'nu her zamankinden daha büyük bir dikkatle izleyeceğim" diye bitirmiştım...

Ertuğrul Özkök'ün yazısından sonra, bu cümleyi "çok daha büyük bir dikkatle" diye düzeltiyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Ne güzel, haksız çıktım" diye sevinirken...

Alper Görmüş 09.10.2009

Geçtiğimiz cuma (2 ekim) bu sayfada, Hükümet’le Doğan Grubu arasındaki gerilimin yol açabileceği “ürkütücü bir ihtimal”den söz etmiş, bu çerçevede grubu artık daha dikkatli bir biçimde izleyeceğimi söylemiştim.

Doğrusu, o yazıyı yazarken, sadece bir hafta sonra bir devam yazısı kaleme alacağım aklımın ucundan bile geçmezdi. Zaten orada “işin rengi birkaç ay içinde belli olur” diyerek vade de vermiştim. Peki, bugün neden bir devam yazısı yazıyorum? “İşin rengi” belli mi oldu? Hayır, fakat *Hürriyet*’in genel yayın yönetmeni, benim sözünü ettiğim ihtimali imâ eden öyle bir yazı yazdı ki, konuya sadece bir hafta sonra dönmem vacip oldu.

Söz verdiğim gibi, yazıyı gazeteye gönderdiğim günün ertesiinden başlayarak, grup gazetelerinin sözünü ettiğim ihtimal çerçevesindeki performanslarını dikkatle izlemeye başladım. Doğrusu, Ertuğrul Özkök’ün yazısına (6 ekim) kadar tuttuğum bütün notlar “pozitif”ti. Fakat o yazıyı okuyunca, açıkçası ürktüm.

Özkök’ün yazısını birazdan dikkatinize sunacağım, fakat ondan önce şu “ürkütücü ihtimal”i geçen haftaki yazımın giriş bölümüne bir göz atarak hatırlayalım (geçen haftaki yazımı okumamış okurları sinirlendirmeye başladığımı hissediyorum çünkü).

Grup, hükümeti yaralamak isterse?

Şöyle yazmıştım:

“Doğan medya grubundaki yönetim ve yazar değişikliklerine ilişkin bütün yorumlar bir noktada birleşiyor: Grup, son vergi cezalarından sonra AK Parti ve onun hükümetiyle ‘vuruşmaya’ karar vermiştir. Ben de aşağı yukarı aynı kanaatteyim. Grup, kanımca partiyi ve hükümeti yaralama kapasitesini ortaya koyacak, bu yolla vergi cezalarından dolayı sorumlu gördüğü hükümete geri adım attırmayı deneyecektir.

“Başlıkta ima ettiğim ‘ürkütücü ihtimal’, grubun, hükümeti en fazla hangi alanda ‘yaralayabileceğini’ düşünmeye başlayınca kendiliğinden çıkıyor ortaya: Demokratik açılım alanı...

“Girişimi destekleyenlerin de, karşı çıkanların da kabul ettiği gibi, hükümetin girdiği yoldan vazgeçip geri dönme şansı yok; bu, hükümetin bitmesi, partinin de kolunun kanadının kopması anlamına gelecek.

“Eğer Doğan Grubu, yeni bir yayın çizgisiyle Kürt meselesinin çözümü yolunda çok riskli bir adım atmış bulunan hükümeti paralyze etmeyi başarabilirse, mali olarak içine girdiği ağır bunalımdan çıkmayı umabilir.

“Alternatif istismar alanlarının (irtica, Ergenekon) kullanım değerlerinin konjonktürel zayıflığını hesaba kattığımda, sözünü ettiğim ihtimal gözümde daha da ürkütücü bir görünüme bürünüyor.”

Önce bir itiraf: Yazıyı yazıp gazeteye gönderdikten sonra kendimi sorguladım epeyce... Acaba “biraz fazla kuşkucu bir zihnin” ürünü olabilir miydi yazdığım metin? Küçük, belki de hiç gerçekleşmeyecek bir ihtimali zorlayarak büyütmenin bir ürünü?..

Bu rahatsızlıkla, yazının gazetede yayımlandığı gün, “yazılarını beğenerek okuyorum ama bugünkü bir vehimdi bence” içerikli bir elektronik mektup gönderen eski bir arkadaşıma şu cevabı yazdım:

“Doğrusunu istersen, yazıyı gönderdikten sonra, içinde, klişe deyimle ‘kastı aşan’ bir şeyler olabileceği

konusunda ben de tedirginlik duydum. Fakat (...) grubun eski performanslarını düşündüğümüzde sözünü ettiğim ihtimalin tümünden 'vehim' sayılamayacağı kanaatindeyim. Zaten ben de bir 'ihtimal'den söz ediyorum. Doğru çıkmazsa onu da teslim ederim."

Bundan iki gün sonra *Milliyet*'te, Devrim Sevimay'ın Bursalı taraftarlarla yaptığı söyleşiler manşetten yayımlandı: "Biz faşist değiliz..." Manşet, bırakın kışkırtıcılığı, "barış gazeteciliği nedir" diye sorulduğunda "budur" cevabını hak edecek bir içeriğe sahipti.

Milliyet'in yeni yönetimi, birkaç gün sonra da Cizre'de, evinin önünde oynarken bir patlama sonucu ölen Ceylan Önkol'un trajedisini, Ahmet Altan'ın *Taraf*'taki sert yazısını alıntılarla aktardı; bu da "açılım"ı sabote etmeyi amaçlayan birilerinin asla yapmayacağı bir şeydi.

Hürriyet dahil, grubun öteki gazetelerinde de benim "ürkütücü ihtimal"imin kuvveden fiile çıktığına, çıkabileceğine işaret edebilecek hiçbir şey yoktu.

Pazartesi günü bu defa *Gerçek Hayat* dergisinden arayıp yazıda dile getirdiğim "ürkütücü ihtimal"ın mümkün olup olmadığını sordular. Onlara da şu cevabı verdim:

"Mümkün tabii... Daha önce fiilen yaptıklarıyla ilgili olarak önceden 'mümkün mü' diye sorulsaydı, bunların bazıları için 'yok artık' derdik çoğumuz.

Fakat şu var: Şimdi o yazının, 'maksadını aşmış olabileceğini' düşünüyorum. Maksadım bir 'ihtimal'den söz etmekte, zaten bu kelimeyi kullandım da... Fakat yazıyı gazetede çıktıktan sonra bir kez daha okuyunca, sanki çok kuvvetli, neredeyse kesine yakın bir ihtimalden söz ediyordum gibi geldi bana. Bu durumda okurlar da muhtemelen öyle algılamışlardır. Oysa tam öyle düşünmüyorum. Çünkü bu, sahte irtica kampanyalarına benzemez, ters tepebilir. Bunu söylerken, grubun klasik okur kitlesinden çok, oralarda çalışan meslektaşlarımızın muhtemel tepkilerine göndermede bulunuyorum. Belki bu konuda bir yazı daha yazabilirim."

Bu iki cevaptan da anlaşılabilceği gibi, tam "yanıldım galiba"yı memnuniyetle not etmeye hazırlanıyordum ki, Ertuğrul Özkök'ün yazısı (6 ekim) çıktı karşıma.

Aba "üstünden" sopa?

ABD'de yaşayan bazı Ermenilerin, Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan aleyhine yaptığı gösterinin fotoğraflarına bakarken şu soru gelmiş Ertuğrul Özkök'ün aklına: "Demokrasi, tarihî ve derin sorunları çözmeye muktedir mi?

Yoksa o meselelerin çözümüne en büyük engel demokrasinin kaidelerinden mi geliyor?"

Çünkü, ülkesinin önünü açmaya çalışan bir devlet başkanı, işte bakın, "hain" damgasını yiyormuş... Tayyip Erdoğan'ın durumu da farklı değilmiş... O da "demokratik açılım" girişimiyle doğru bir şey yaptığı halde benzer suçlamalara maruz kalıyormuş... Özkök buradan gazetecilere (siz Doğan Grubu'na diye okuyun) getiriyor sözü ve benzer bir kaderi onların da paylaştığını yazıyor. Tayyip Erdoğan nasıl oy kaybediyorsa, açılımı destekleyen gazeteler de okur kaybediyormuş. Peki, ne yapılmalıymış? Yazının asıl önemli kısmı bundan sonrasında geliyor... Şöyle yapılmalıymış:

“Öyleyse ne yapacağız? Çare yok, yılmayacağız. Oy kaybetmek, tepki almak pahasına, Türkiye’nin ayağına takılan bu büyük sorunları çözmeye çalışacağız.

Kaybedilmiş geçmişe değil, kazanılabilecek geleceğe bakacağız. Demokrasi meydanında insanları ikna etmeye çalışacağız.

“Eğer bu ülke, sorunlarını çözecekse, birilerinin bu riskleri alması gerekecek.

Dürüstsek, demokratsak korkmayacağız, çekinmeyeceğiz. Ama bir şeyi de bileceğiz. Hepimiz aynı gemideyiz. Sorunları çözmek isteyen siyasetçi ve sorunların çözülmesini isteyen gazeteci, aynı gemide. Birbirlerine ihtiyacı var.

O nedenle birbirimizi itme, itekleme, yıpratmaya, yok etmeye uğraşma lüksümüz yok. Kızgınlıkları, öfkeleri buzdolabına koyup, demokrasi meydanında toplanmalıyız. Hem kendi çağımıza, hem geleceğe şunu ispatlamalıyız. Demokrasi, tarihi sorunları çözebilir. Cesaret bugün için bir fedakârlık gerektiriyorsa, o fedakârlığı hep birlikte yapmalıyız.”

İsterseniz yaklaşımımı “fesatçı” bulun, fakat ben bu yazıyı hiç beğenmedim; okurken, “aba”nın altına gizleme gereği bile duyulmayan bir “sopa” canlandı gözümün önünde...

Düşünün: Bir gazeteci ülkenin tartışmasız bir numaralı sorunu konusunda doğru yayıncılığın ne olduğunu biliyor ve ilan ediyor fakat bu yönde yayın yapmayı şarta bağlıyor... Hükümete, “aramızdaki sorunlar sürerse, başka bir çizgiye kayabilirim” diye mesaj geçiyor... Bu, olabilecek bir şey midir?

Geçen haftaki yazıyı “Bu dönemde Doğan Grubu’nu her zamankinden daha büyük bir dikkatle izleyeceğim” diye bitirmiştım...

Ertuğrul Özkök’ün yazısından sonra, bu cümleyi “çok daha büyük bir dikkatle” diye düzeltiyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant Dink davasında müdahil avukat olmak!

Alper Görmüş 13.10.2009

Dün, Beşiktaş Adliyesi’nde Hrant Dink cinayeti davasının 11. celsesi görüldü. Davaya müdahil olan Dink ailesi adına hareket eden avukatlar, bu celsede, davanın ikinci yılının tamamlanması vesilesiyle bir önceki celsede sundukları bir dilekçeye cevap almayı umuyorlardı. Umduklarıyla buldukları arasındaki farkı, ben de sizin gibi bugünkü gazetelerden izleyeceğim.

Bir örneği bana da gönderilen dilekçeyi okumayı bitirdiğimde şöyle düşündüm: Bu dava “fair-play” kurallarına

uygun biçimde yürümektedir. Taraflardan biri (aile ve avukatlar), "oyun"da kullanabileceği en önemli âleti, yani mahkemeden talepte bulunma hakkını gerçekte kullanamamakta, sanki kullanabiliyorlarmış görüntüsü ile yetinmek zorunda kalmaktadır. Benim dilekçeden anladığım kadarıyla, bu sonuç şu silsile-i merâtible kuvveden fiile geçiriliyor:

1. Avukatların, "cinayetin büyük resmi"ni resmetmeye yönelik olan, dolayısıyla "tehlike" içeren taleplerini reddet!
2. Bu "ret"lerin birikmesiyle ortaya çıkacak görüntüyü, avukatların nispeten daha az "tehlikeli" taleplerini kabul ederek dengele!
3. Kabul edilen bu taleplerin akıbetini gönülsüzce izle... Gerekirse, gûya bir talebi karşılamak üzere başlatılıp sonuçlandırılan, fakat gerçekte o talebe hiçbir cevap vermeyen çalışmalara "tamamdır" mührü bas ve talebin karşılanmış olduğunu ilan et!

Bu üç nokta, dilekçede örnekler verilerek uzun uzun anlatılıyor. Gelin bunlara sırasıyla bakalım ve böylece Türkiye'nin en önemli davalarından biri olan Hrant Dink cinayeti davasının ilk iki yılını avukatların nasıl yaşadığını (bir başka deyişle davanın neden mehter adımlarıyla ilerlediğini) anlamaya çalışalım.

"Büyük resim"

"Büyük resim"le başlayalım... Avukatlar, "Geline aşamada, gerçeğin, çok güçlü ve çok derin bir irade tarafından karartıldığını ve bu iradenin yargılamanın sınırlarını da belirlediğini söylemek hiç de yanlış bir ifade olmayacak" tespiti yaptıktan sonra, bu yöndeki taleplerinin akıbeti hakkında bakın nasıl bir tablo çiziyorlar:

"Kuşkusuz böylesi bir durumda gerçeğe ulaşmak için yapılacak olan sınırları zorlamak ve o sınırların ötesine geçmektir. Ve biz bu amaca yönelik olarak yargılama sürecinde ortaya çıkan ve olayı temsil ettiğini düşündüğümüz tüm bulguların araştırılması için Mahkemenizden taleplerde bulunduk. Ancak, cinayetin hukuki süreçler dışında bir yerlerde ve çok güçlü bir irade tarafından çizilen çerçevesini ve sınırlarını zorlayacağını, maddi gerçeğin ortaya çıkarılması yolunda önemli fırsatlar sunacağını ve yargılamanın gidişatını bu yönde etkileyeceğini düşündüğümüz taleplerimiz Mahkemenizce her seferinde ve sistemli bir biçimde reddedilmekte..."

Sistemli bir biçimde reddedilen taleplerin başında, cinayetle ilgili dava ve soruşturmaların birleştirilmesi geliyor... Düşünün, cinayetle ilgili olarak son derece ciddi iddialar temelinde başlatılan kimi soruşturmalar hatta davalar ana mahkemeden bağımsız olarak, başka başka otoriteler tarafından yürütülüyor.

Meselenin daha iyi anlaşılması için muhayyel bir örnek üzerinden gidelim: Diyelim bir maç sırasında yedek kulübesinde oturan bir futbolcu, maçtan hemen sonra rakip takımdan bir futbolcuyu formasının içine gizlediği bir bıçağı kullanarak öldürsün. Zanlı oracıkta yakalansın, sorgusunun ardından da tutuklansın. Gerek davanın başlamasından önce, gerekse davanın ilerleyen aşamalarında meselenin bu kadar basit olmadığı anlaşılсын... Diyelim, zanlıya bıçağı takımın masörünün temin ettiği ortaya çıksın... Sonra da gerek masörün gerek katil zanlısı futbolcunun banka hesaplarında olağanüstü değişiklikler saptansın... Bu arada şüpheli listesi çığ gibi büyüsün: Karısının ölen futbolcuyla ilişkisi ortaya çıkan teknik direktör... maçtan bir gün önce teknik direktörle 12 telefon görüşmesi yapan ve ona "merak etme, yarın takımın bir, sen iki maç kazanacaksın" gibi şifreli sözler

söyleyen polis şefi...

Listeyi uzatabiliriz (ki, "muhayyel"i bırakıp "hakiki"ye bakarsak, buradakinden çok daha uzun bir listeyle karşılaşırız) fakat bu kadarı bize yeter. Soru şu: "Futbolcu cinayeti" davası iki sanıklı olarak açılrsa (katil zanlısı futbolcu ve masör)... bu arada ölen futbolcunun sevgilisinin şikâyetçi olmasıyla kocası teknik direktör ayrı bir davada yargılansa... Bu davanın ana davayla birleştirilmesi talebi reddedilse... Ana davaya ölen futbolcunun ailesini temsilen katılan müdahil avukatların talebi üzerine ifadesi alınan polis şefinin, "Ben o sözlerimle, takımın galibiyetiyle birlikte teknik direktörün süresinin uzatılmasının neredeyse garanti olacağına işaret ettim, ikinci galibiyetle kast ettiğim şey budur" şeklindeki ifadesi inandırıcı bulunsa ve şüpheli sıfatıyla davaya dahil edilmesi talebi reddedilse...

Hukuk bilgisi sıfır mertebesinde olan biri bütün bu olan biteni "mantıksız" bulsa, ona "saçmalama" diyebilir misiniz?

Ne hukuk ne mantık...

Hrant Dink cinayeti davasının avukatları ise kendi çok daha karmaşık davalarındaki "birleştirme" taleplerinin reddinde haklı olarak ne "hukuk" buluyorlar, ne de "mantık"... Şöyle diyorlar:

"Bu cinayetin perde arkasındaki örgütlü yapı ancak bu parçaların biraraya getirilmesi ile ortaya çıkacaktır. (...) İşte bu nedenlerle soruşturma safhasından başlayarak yargılamanın pek çok aşamasında bu cinayete ilişkin tüm dava ve soruşturmaların tek elden yürütülmesi gerektiğini, parçalara ayrılarak bütünlüğünden koparılan dava ve soruşturmalarla maddi gerçeğe ulaşmanın imkânsızlığını dile getirdik."

Avukatlar, kabul edilen taleplerinin akıbetleriyle ilgili olarak da şöyle diyorlar:

"Kabul edilen taleplerimize ilişkin ara kararlar ise muhatap kurumlarca karşılanmamakta, mahkemece yazılan yazı içeriklerine tatmin edici cevaplar verilmemekte hatta kimi görevliler kendilerini adeta Mahkemenin üstünde görerek yargılama konusu hakkında görüş bildirmeye kalkışmakta kimi kez de gayri ciddi cevaplar vererek Mahkemeye, muhakemeye saygısızlık ettikleri gibi görevlerini suiistimal etmektedirler."

Avukatların, mahkemenin kendi kabul ettiği talepleri nasıl bir gönülsüzlükle izlediği hususunda verdikleri bir örnek ise dudak uçuklatan cinsten...

Biliyorsunuz, Hrant Dink Agos'ta çıkan Sabiha Gökçen ile ilgili yazıdan sonra Valiliğe çağırılmış, girdiği odada, "tesadüfen" orada bulunan iki "sivil"den biri tarafından tehdit edilmişti. Dink, bu olayı ölümünden bir hafta önce, 12 Ocak 2007'de Agos'taki bir yazısında ("Neden hedef seçildim?") anlatmıştı.

Davanın bir aşamasında avukatlar, o iki kişinin kim olduğunun İstanbul Valiliği'ne sorulmasını talep ettiler. Mahkeme talebi kabul etti. Gelen cevapta her şey vardı ama isimler yoktu: Gelen yazıya göre, Dink'e ülkedeki "nazik ortam" hatırlatılmış, kendisinden daha dikkatli olması rica edilmişti. Hepsi buydu.

Cevabın mahkemede okunmasından sonra olanları, avukatlar şöyle anlatıyor:

"Soru son derece net olduğu halde İstanbul Valiliği (...) Mahkemenizin sorduğu hiçbir soruya cevap

vermemiştir. Bu nedenle, yukarıda anılan kararın yenilenerek, Hrant Dink ile yapılan görüşmede hazır bulunan emniyet görevlilerinin kimlikleri ile görev ve sıfatlarının İstanbul Valiliği'ne tekrar sorulması için yazı yazılmasını talep etmiş olmamıza rağmen Sayın Mahkeme, talebin karşılanmış olduğu gerekçesiyle bu talebimizi reddetti."

Reddedilen talebe lütfen bir daha bakın: Hrant Dink, ölümünden bir hafta önce, "hedefte" olduğuna ikna oluyor ve bununla bağlantılı olduğunu düşündüğü bir "tehdit" olayını fâş etmeye karar veriyor. Yazısında, etrafındaki tekinsiz atmosferin başlangıcını açıkça Valilik'teki o görüşmeye bağlıyor ve bir hafta sonra da öldürülüyor.

Ve açılan davada, avukatlar o kişilerin kim olduğunun sorulmasını talep ediyorlar. Böyle bir talebin reddi çok zor, dolayısıyla kabul ediliyor, fakat gördüğünüz gibi "zorluk" başka bir yöntemle aşıyor.

Bu davanın müdahil avukatları, her türlü silahla donanmış saray gladyatörlerinin karşısına çıkarılan esir gladyatörlere benzemiyor mu?

NOT. 9 ekim tarihli yazımda, artık zihnim beni nasıl şaşırttıysa, Ceylan Önkol'un adını Aysel Akyol diye yazmışım. Ben, irade dışında ortaya çıkmış insan hatalarını çok kolay bağışlayabilen biriyim. Fakat bu defa hiç kolay olmuyor, kendimi bir türlü bağışlayamıyorum. Çok üzgünüm. Özür dilerim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Somalili korsanlar ve 'medyatik hakikat'

Alper Görmüş 16.10.2009

"Somalili korsanlar" mevzuu, Türk medyasının kadim problemlerinden-reflekslerinden birkaçını (meraksızlığını, "biz"im dışımızda olan bitenlere ilgisizliğini, başkalarının acılarına karşı duyarsızlığını) gözler önüne serdi... Bir de şunu: Hakikatin kendisinin hiçbir önemi yoktur, hakikat medyanın bize gösterdiği. Hakikatle "medyatik hakikat" bazen uyuşabilir, fakat medya kendisini izleyenleri hakikatin çarpıtılmış bir versiyonu ile yanıltmak isterse, medyanın dediği olur!

Gazeteci Hıncal Uluç'un yıllar önce davet edildiği bir iletişim fakültesinde yaşadığı tecrübe, "merak"ın gazetecilikteki önemini pek güzel anlatır: Uluç sınıfa girer, ilk iş olarak tahtaya anlamsız bir kelime yazar, sonra da hiçbir şey olmamış gibi öğrencilerle sohbete başlar. Ders bitip de gitmek için ayağa kalktığında şöyle der onlara: "Kusura bakmayın ama, merak güdünüzü geliştirmedeniz eğer, sizden gazeteci falan olmaz. Bakın sınıfa girdim ve tahtaya bir şey yazdım, ders bitti fakat hiçbiriniz merak edip onun ne anlama geldiğini, onu oraya neden yazdığımı sormadı."

Konumuza dönersek... Somali kıyılarındaki korsanlık hikâyeleri, Türk gemilerinin de hedef alınmaya başlamasıyla birlikte iki yıl kadar önce bizim basın ilgi alanına da girdi. (Biliyorsunuz, son aylarda "Aysun Kaptan" vesilesiyle Türk okurları, belki de dünyada en fazla "Somalili korsanlar" haberi okuyan okur kitlesi haline geldi.)

Peki, gazetelerimizde, orada neden öyle “fena” şeyler yapıldığına dair herhangi bir haber okudunuz mu? Türk basınına bakarsanız, Somali’de kötü ruhlu birtakım adamlar var, bunlar sırf kötülük olsun diye Avrupalı ve Amerikalıların hayatlarını zehrediyorlar... Tekrar sorayım: Siz Türk basınında, bu adamların neden böyle yaptığını analiz eden, anlamaya çalışan bir şey okudunuz mu? (Haber sayfalarından söz ediyorum, yoksa birkaç köşe yazısı okuduk çok şükür. Nuray Mert ve Ali Bulaç’ı hatırlıyorum; atladıklarım da olabilir.)

“Somali Kıyılarının Gönüllü Muhafızları”

“Somali Kıyılarının Gönüllü Muhafızları”: “Korsanlar” Somali’de kendilerine bu ismi vermişler, yerel halk da onaylayıp destek veriyor bu adlandırmaya... Biraz “gerilla” ve “terörist” meselelerinde olduğu gibi yani... Aslında sırf bu ismin bile merak uyandırması ve “Yoksa adamlar sırf kötülük olsun diye yapmıyorlar mı bu işi” sorusunu kışkırtması gerekmez miydi? Gerekirdi kuşkusuz ve o zaman da merakları uyananların aşağıda bir örneğini vereceğim çok sayıda haberle karşılaşmaları kaçınılmaz olurdu...

Sizin için, *The Independent* gazetesinden Johann Hari’nin 11 Nisan 2009’da yazdığı haberin bazı bölümlerini çevirdim. Uzunca bir alıntı olacak, lütfen Türk basını gibi davranmayınız, dikkatlice ve sıkılmadan okuyunuz, ardından bir şeyler daha söyleyeceğim:

“Dokuz milyonluk Somali halkı, Somali hükümetinin 1991’deki çöküşünden beri açlıkla pençeleşiyor. Batı’nın en çirkin güçleri bu durumu ülkenin zaten kısıtlı yiyecek imkânlarını çalıp çırpma ve Somali kıyılarını bir nükleer atık deposu olarak kullanmak için fırsat olarak değerlendirdi.

Batı ülkelerine ait gemiler, hükümet devrilir devrilmez Somali açıklarında görünmeye ve nükleer atık taşıyan varilleri buralara boca etmeye başladılar. Bu atıkların başlangıçtaki etkisi, vücutta kızarıklıklar, mide bulantısı ve sakat doğumlar şeklinde tezahür etti.

2005’teki büyük depremin ardından oluşan tsunamiyle birlikte açıklardaki variller kıyılara vurdu. Varillerden bir bölümü delindi ve bunlardan sızan atıklarla halk daha direkt bir temasa maruz kaldı. Bu temas sonucunda 300 kişi öldü.

Birleşmiş Milletler’deki Somali temsilcisi Ahmed Abdullah, bunların temizlenmesi konusunda Batılı ülkelerin hiçbir girişimde bulunmadıklarını söyleyip devam ediyor: ‘Nükleer atık taşıyan gemilerin yanı sıra Batılı büyük balıkçı gemilerinden de söz etmek lazım. Yılda 300 milyon dolar değerinde balığımız yasadışı yollarla avlanıp Batı ülkelerine götürülüyor. Zengin balık varlığı sayesinde mutlu bir hayat süren kıyı halkı şimdi açlıkla boğuşuyor.’ Bizim şimdi ‘korsan’ dediğimiz insanlar işte bu tablonun sonucunda ortaya çıktılar. Somali’de yaşayan herkes, başlangıçta basit şişme botlar kullanan bu korsanların, nükleer atık salan ya da kaçak balık avcılığı yapan Batılıları bu eylemlerinden vazgeçirmeye çalışan ya da onlara ‘vergi salan’ sıradan balıkçılar oldukları hususunda hemfikir... Zaten onlar da kendilerine Volunteer Coastguard of Somalia (Somali Kıyılarının Gönüllü Muhafızları) adını veriyorlar.

Hiç şüphesiz, bunların bir kısmı (özellikle de Dünya Gıda Programı görevlilerini rehin tutanlar) düpedüz haydutluk yapıyor. Fakat tamamı için böyle diyemeyiz. Zaten yapılan anketler, Somali halkının yüzde 70’ten fazlasının onların Somali karasularını korumaya çalışan ulusal bir güç olduğuna inandığını ortaya koyuyor.

Amerikan Bağımsızlık Savaşı sırasında George Washington ve Amerika'nın kurucu babaları, Amerika kıyılarında benzer bir işlev gören korsanlara ücret ödüyorlardı; çünkü o kıyıları koruyabilecek resmî bir donanmaya sahip değillerdi. Korsanlar, Amerikalıların büyük bir çoğunluğunun da desteğine sahipti.

Somali'deki durum çok mu farklı? Açlık çeken Somali halkının kıyılarında öyle durup beklemelerini, nükleer atıklarımızı oralara atmamıza aldırmamalarını, el koyduğumuz balıklarını Londra'nın, Paris'in, Roma'nın lokantalarında yememizi seyretmelerini umabilir miyiz?

Bütün bu insanlık suçlarına karşı hiçbir şey demeyeceğiz, sonra da eylemleri nedeniyle dünya petrol ticaretinin yüzde 20'sinin geçtiği bir suyolunun güvenliğini tehlikeye atıyorlar diye feryat edeceğiz: Şeytanlar!

Korsanlarla gerçekten baş etmek istiyorsak, onları tepelemek üzere savaş gemilerimizi oralara göndermeden önce, olan bitenin kökeninde yatan kendi suç eylemlerimizi durdurmamız gerekiyor."

Merak edenler neden ilgisiz kaldı

İşte buyurun size hakikatle "medyatik hakikat"ın tamamen ayrı baş çektiği inanılması zor bir medyatik durum...

Peki, Somali kıyılarındaki nükleer edepsizliğin ve balık hırsızlığının Türk okurlarının göz menziline tamamen dışında kalmasına yol açan şey nedir? Bu sonucu gazeteciliğimizin hangi özellikleri sağlamaktadır?

Her şeyden önce meraksızlık tabii... Ben, gazetelerimizin dış haberler servislerinin bir bölümünün "orada ne oluyor"u hiç merak etmediğine ve mevcut bilgisizliği okurlarla paylaştığına adım gibi eminim.

Medyanın, merak edip "Somalili korsanlar"ın aslında sebep değil sonuç olduğunu öğrenen kesiminin bu bilgileri neden kendilerine sakladıkları, neden okurlarla paylaşmadıkları sorusuna gelince... Benim cevabım şöyle: Birincisi, bu bilgiler "biz"i değil "onlar"ı ilgilendirmektedir. "Onlar"la ilgili haberler dış haberdır, bizim gazetecilerimiz dış haber sevmez... İkincisi, Türk basını "biz"den olmayanların dertleriyle ilgilenmeyi sevmez... Üçüncüsü, Türk basını bir olayın magazin el tarafı Çin'de bile olsa onu bulur, çıkartır ve meseleyi işin o yanından işlemeyi sever. Somali halkının dertleri belki bir aşamada konu edilebilirdi, fakat "Aysun Kaptan" hadisesinden sonra bu şans da tümüyle yitirildi.

Sonucu görüyorsunuz: Bugün Türk halkı herhalde yüzde 100'e yakın bir çoğunlukla "Somalili korsanlar"a lânet okuyor. Neden? Çünkü medya bu olayda hakikati gizledi ve kendi kurguladığı hakikati okurların zihnine zerk etti. Somalili korsanlar mevzuu, hakikatle "medyatik hakikat" arasındaki farkın hangi boyutlara varabileceğini gösteriyor ve doğrusu bu kadar fark beni biraz da ürkütüyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP 'açılım'a destek veremez; verirse, biter!

Alper Görmüş 20.10.2009

Türkiye’de siyasi liderleri ve siyasal partileri, temsil ettikleri ya da duyarlılığını yansıttıkları kalabalıkları “by-pass” ederek eleştirmek gibi bir gelenek var. “Kitleler”e ve onların fikirlerine hiç dokunmayıp, onların oy verdiği liderleri ve partileri kıyasıya eleştirmenin ahlaken problemli bir pozisyon olduğu, sanırım izahtan varestedir... Öte yandan böyle bir pozisyon –kitlelerin etkileme gücünü hesaba katmadığı için liderlerden ve partilerden olmayacak beklentiler içine girdiği ölçüde- siyaseten de problemlidir.

Başbakan Erdoğan’ın Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Deniz Baykal’dan istediği randevunun Baykal tarafından “kameralı kayıt” şartına bağlanmasını izleyen günlerde CHP’ye yöneltilen eleştiriler, bence yukarıda anlatmaya çalıştığım problemlerle malûldü.

Bu eleştirilere göre, CHP “Kürt açılımı”na yardımcı olmamakla kendi siyasi geleceği açısından (da) yanlış bir şey yapıyordu. Bu, CHP’ye yakışmıyordu. CHP yönetimi böylece sosyal demokrat ideolojiye ve ona gönül vermiş “çağdaş” tabana da haksızlık etmiş oluyordu.

Bu eleştirilerden ikisini aktarayım:

Hürriyet’ten Ahmet Hakan (18 Ekim) “Deniz Baykal’ın yedi büyük günahı”nı yazmış mesela... Beşinci ve altıncı “günah”ların gerekçeleri şöyle:

“(5) Muhafazakâr iktidar, öyle ya da böyle, hiçbir şeyi muhafaza etmemek üzere harekete geçerken, sosyal demokrat partinin lideri olarak her şeyi muhafaza etmeye kararlı görüldüğü için... En radikal sözlerin, atakların ve eylemlerin vakti geldiği halde... (6) Eskiye dair ne varsa hepsinin eskidiği şu günlerde... Yeni sözler, yeni eylemler, yeni taktikler geliştirmek yerine... Hâlâ “robot kamera” meselesini muhalefetin odak noktası yapması nedeniyle...”

Aynı gün, CHP’yi en yakından izleyen gazetecilerden biri olan *Sabah* gazetesi yazarı Mahmut Övür de benzer bir eleştiriyi “1988’den beri Baykal’ın yakınında bulunan deneyimli bir siyasetçi”nin sözlerini aktararak yapıyordu:

“Böylesi önemli bir konuda sosyal demokrat siyasetin öncülüğü alması, ülkenin en temel meselesi olan problemin çözümçüsü olması en doğal olanıdır. Ancak bu konuda belki de en çok hayal kırıklığı yaratan CHP Genel Başkanı Sayın Baykal’ın ve parti üst yönetiminin, edilgin bir tutum sergileyen yaklaşımı oldu. Bunu sosyal demokratlar hak etmiyor.”

Nerede bu sosyal demokratlar?

CHP yönetiminin “Kürt açılımı” konusunda sergilediği tutumu “hak etmeyen” sosyal demokratlar nerede?

Cem TV’yi izliyor musunuz? Orada, sabah saatlerinde, formatında canlı “izleyici yorumları”na geniş yer veren iki saatlik bir sabah programı var. Meslek sahibi, kentli-laik-modern sosyal demokratların her sabah geçit resmi yaptığı o programda ben “her şeyi muhafaza etmek”ten başka hiçbir fikre rastlamadım bugüne kadar.

Bu da, *Radikal* yazarı Ayça Şen’in kentli-laik-modern “can dostu”yla yaşadığı macerasını anlattığı yazısından kısa bir bölüm:

"Hakikaten çok hayret ettim. Salı günü 'TMK mağduru çocukları duymalı' diye bir yazı yazıp, içinde de 'Memlekette iyi şeyler de oluyor, Edirne'de kadınların ayakkabı topukları kırılıyor diye kaldırım taşlarının boşlukları dolduruluyor, Başbakan, Ahmet Kaya'ya sanatçı değerini veriyor' diye yazmışım ya, ki Başbakan'ın dediği 'bu' sözlerin iyi olduğunu yazdığım için bazı okurların kazan kaldırabileceğini de kıymetli sözlerime eklemiştim.

Abi gazete telefon yağmuruna tutulmadı tutulmasına da, benim bebeklik arkadaşımın şöyle bir mesaj geldi: 'Başbakan'ın gazetecisi.'

Önce komiklik yapıyor sandım. O da gitar hocası olduğu için ben de ona ortak vandal tarzımızda gıcık edici mesajımı attım: 'Orduevi gitarcısı.'

Sonra da karşılıklı gülmek üzere aradım. (...) Sonra morukcum, aradığımda küçüklük arkadaşımın son derece ciddi sesiyle karşılaştım. Ben hâlâ şaka yapıyor sanıyorum.

Bana dedi ki, 'Sen dedi, nasıl yazarsın böyle bir şey.' Ben uzlaşamayacağı sabit fikir ses tonuyla dün bebeklik arkadaşım vesilesiyle ilk kez karşılaştım. Hep sanırdım ki, ne var canım, insanlar niyet ettikten sonra üstesinden gelinmeyecek barış ortamı yoktur, zaman gerekir sadece diyordum. Fakat bu öyle bir duvardı ki, karşı çıktıkları yobazlığın ta kendisinin ses tonuydu ve bunu esefle kınıyorum."

Baykal'ı çocuk kandırır gibi kandıramazsınız!

Örnekleri böyle istediğiniz kadar uzatabilirim... Birçok başka "taban" gibi CHP'nin tabanı da bu türden "uzlaşamayacağı sabit fikir ses tonuyla" konuşan insanlarla dolu.

Bu tabanın "Kürt açılımı"na kafadan karşı çıkmasının başlıca iki nedeni var. Birincisi (ki her fırsatta yazıyorum) bu işe soyunan siyasi iradenin "düşman" olarak kodlanmış olması (mecaz yapmıyorum, kelimeyi hakiki anlamıyla kullanıyorum). Bir düşmanın "biz"le ilgili olarak herhangi olumlu bir şey yapması mümkün olamayacağına göre, başka her şey gibi bu girişim de yanlıştır!

Meseleyi fazlaca karikatürize ettiğimi mi düşünüyorsunuz? O zaman buyurun, bu "kitleler"ın tanrı yazarı Bekir Coşkun'un, hükümetin girişimini desteklediğini belirtmek için Başbakan'a telefon eden Sezen Aksu'yu protesto ettiği yazısına (*Hürriyet*, 21 Ağustos 2009):

"Sanatçılar zeki insanlardır; toplumuna ortaçağ yaşamını öneren, modern hayata karşı çıkan, laikliği bir kenara itip dinciliği referans alanların 'iyi bir şey' yapamayacaklarını bilir..."

CHP tabanının ve benzer tabanların "Kürt açılımı"yla karşılaşır karşılaşmaz kırmızı görmüş boğa ruh haline girmelerinin ikinci nedeni ise, Kürtlerle kardeş (eşit) olma ihtimalinin nihayet ciddi bir ihtimal haline gelmiş olmasıdır. Sorabilirsiniz: Bu kesimler zaten "Kürtler kardeşimizdir"ci değil miydi, madem öyle, neden şimdi dikenlerini çıkartıyorlar?

Bu soruya, Ömer Laçiner *Birikim*'in ekim sayısında güzel bir cevap veriyor:

“Kardeşlikten bahsederken kasdettiği en fazla, epeyce büyük bir ağabeyle, erginleştigi asla kabul edilemeyecek, üveyliği akılda tutulacak ve daima ‘haddini bilerek’ davranması gereken bir kardeşin ilişkisidir. (...) CHP ve MHP’ye oy vermiş olanların hemen tamamını, AKP’li seçmen kitlesinin önemlice bir bölümünü kapsayan bu ‘halet-i ruhiye’ asla hafife alınmamalıdır.”

Beğenin beğenmeyin, Türkiye’de böyle bir milliyetçi “kitle” var ve CHP bu kitlenin “modern-laik” versiyonunun temsilcisi... Bunu en iyi Baykal biliyor ve bu nedenle onu, çocuk kandırır gibi “Açılıma destek ver, gücünü arttır” propagandasıyla; “yakışıyor mu bu tavrın sosyal demokrasiye” sitemleriyle yola getiremezsiniz.

Bu “kitle”nin oluşumunda Baykal’ın ve CHP’nin bir “özne” olarak payı büyük kuşkusuz. Ben bugün sadece bir durum tespiti yaptım, önümüzdeki günlerde bu “pay”ı birlikte biraz deşebiliriz.

Somalili korsanlar: Şaşkınlık ve memnuniyet ilavesi

İtiraf edeyim, geçtiğimiz cuma bu sayfada yayımlanan “Somalili korsanlar ve ‘medyatik hakikat’” başlıklı yazımın, daha başlığından “kayıp vaka” olduğunu, ratinginin de düşük olacağını öngörmüştüm; çünkü başlık, yazının bir “dış haber”le ilgili olduğunu söylüyordu ve malum, biz milletçe “dışarıdan” konuşmayı sevmezdik.

Büyük bir şaşkınlık ve memnuniyetle ilan ediyorum: Öngörüm fos çıktı. Son aylarda yazdığım yazıların içinde en fazla tepki alan yazılardan biri oldu “Somalili korsanlar” yazısı... Gönderdikleri mesajlarla bu türden yazılar konusunda beni cesaretlendiren okurlara teşekkür ederim.

Bir “memnuniyet ilavesi” daha: Geçen yazımda haber sayfalarının konuya ilgisizliğinden söz etmiş, biraz da tedbirsiz bir ifadeyle bu ilgisizliğin neredeyse sıfır mesabesinde olduğunu imâ etmiştim.

İki internet sitesi (*Dünya Bülteni* ve *Timeturk*) kendilerinin meseleye daha önce değindiklerini hatırlattılar. Bir okur da aynı içerikte bir haberin *Cumhuriyet*’te çıktığı konusunda uyardı beni.

Konuyla ilgili en kapsamlı haber ise (dosya desem daha doğru olacak) benim yazımdan bir hafta kadar önce Mesut Çevikalp imzasıyla *Aksiyon* dergisinde yayımlanmıştı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dilinde “hayır”, kalbinde “evet” olanlar

Alper Görmüş 23.10.2009

Geçen salı bu sayfada çıkan “CHP ‘açılım’a destek veremez; verirse biter” başlıklı yazıma çok farklı tepkiler geldi. Hatırlayacaksınız, yazıda, CHP’nin artık iktidar partisini “düşman” olarak kodlayan milliyetçi bir tabanının

olduğunu, bu nedenle CHP yönetiminin istese de bu iktidarın Kürt açılımına destek veremeyeceğini savunmuştum.

Sizinle daha önce bir mektubunu paylaştığım, Türkiye'deki "çağdaş-laik-kentli" kesimlerin fikriyatını büyük bir açıklık ve samimiyetle yansıtabilmesi nedeniyle bence "tek kişilik örneklem" özelliği olan okurum Volkan Dede bana hak verenler arasındaydı. "Aslında biz savaştan hoşlanan, mutlu olan, ırkçı insanlar değiliz, ama ruh yapımızı mahvetti bu dönem" diyen okurum, devamla şöyle yazmıştı:

"Yazarlar CHP'yi tanımıyorlar ve tabanını tanımıyorlar; bakıyorum bütün yazarlar CHP destek vermezse oy kaybeder falan diyor, siz çok doğru yazmışsınız, asıl destek verirse oy kaybedecek, Baykal da bunun farkında."

Bu yazının konusunu oluşturan tepki ise, bir çay bahçesinde otururken beni tanıyıp yanıma gelen ve CHP'li olduğunu söyleyen bir okurdan geldi. Okurum, "irtica" konusunda CHP tabanıyla ilgili olarak yazdıklarımın doğru olduğunu, fakat "Kürt açılımı"yla ilgili olarak sadece "zâhir"e bakıp "bâtın"ı dikkate almadığım için yanıldığım düşüncesindeydi. Tam olarak ne demek istediğini anlayamamıştım, biraz daha konuşunca anladım. Size de anlatayım:

Ona göre, CHP tabanında, etrafından çekindiği ya da "AKP'ye destek olmak"la suçlanmaktan korktuğu için, gerçekte açılıma destek verdiği halde konuştuğunda bunun tam tersini söyleyen geniş bir kesim bulunmaktaydı. Biz yazarlar, bu kesimin dilindeki "hayır"a değil, kalbindeki "evet"e yoğunlaşmalıydık.

"Tercih çarpıtması"

Okurumun eleştirisi, aklıma hemen dört-beş yıl kadar önce okuduğum ve beni çok etkileyen bir kitabı getirdi. Size de olur mu bilmiyorum, bazen tek bir kavram, önümüzü görmemizi sağlayan bir el fenerine dönüşebilir... Ben böyle kavramlarla karşılaştığımda acayip bir sevinç duyarım. Prof. Timur Kuran'ın *Yalanla yaşamak: Tercih Çarpıtmasının Toplumsal Sonuçları* adlı kitabından öğrendiğim birkaç kavram, hatırlıyorum, o zamanlar ne kadar çok işime yaramıştı! Ve işte şimdi, çok ilginç bir yaklaşım üzerinde kavramlar yardımıyla düşünmede yine imdadıma yetişmişti.

Size bu kitaptan öğrendiğim birkaç kavramı anlatmak istiyorum bugün... Yazının sonunda CHP'li okurun haklı olma ihtimaline yeniden döneceğim...

Timur Kuran, kitabına adını veren "tercih çarpıtması" kavramını, "Kişinin, algıladığı toplumsal baskılar karşısında isteklerini olduğundan farklı göstermesi" anlamında kullanıyor. Gördüğünüz gibi, tam okurumun tarif ettiği durumla karşı karşıyayız: Bir kesim CHP'li, gerçekten de "algıladığı toplumsal baskılar" nedeniyle Kürt açılımı konusunda düşündüğünün tam tersini dile getiriyorsa, onların pozisyonunu "tercih çarpıtması"ndan daha iyi anlatacak bir kavram bulmak zordur.

Burada çok önemli bir ayrıma dikkat çekmeliyim: Kişi, algıladığı toplumsal baskı nedeniyle iki tavır içine girebilir: Tercihini çarpıtarak inandığının tam tersini savunabileceği gibi, hiç konuşmayıp susmayı da (otosansür) tercih edebilir.

Kuran, kitabının başında, gittiği bir davette gerçekte evin dekorasyonunu beğenmeyen bir konuğun tam tersi görüşler beyan etmesinden yola çıkarak "tercih çarpıtması" ile "otosansür" arasındaki farkı anlatıyor:

"Dekorasyonu beğenmiyorsunuz, ama ev sahibini kırmamak için önce görüşünüzü dile getiriyor sonra kendinizi bir şey söylemek zorunda hissedip, 'ince zevkine' övgüler yağıdırıyorsunuz..."

Konuk, dekorasyon hakkında hiçbir şey söylemeyebilir, susabilirdi (otosansür). Oysa öyle yapmıyor, inancının tersine çok beğendiğini söylüyor, tercihini çarpıtıyor... Kuran, "nötr" bir tutum olan otosansüre kıyasla tercih çarpıtmasının "toplumsal" sonuçlar doğuracağını şöyle anlatıyor:

"Tercih çarpıtması, başkalarının karşı çıkabileceği düşüncelerini kişinin bastırması anlamına gelen otosansürle eşanlamli olmayıp, daha geniş kapsamlı bir kavramdır. Oturma odasının dekorasyonu konusunda suskun kalıp yorum yapmasaydınız kendinize sansür uygulamış olurdunuz. Oysa dekorasyondan hoşlandığınızı ileri sürmekle, otosansürün ötesine geçmiş oldunuz. Dinleyicilerinizde, bile bile yanlış bir izlenim bıraktınız."

"Açık kamuoyu", "Saklı kamuoyu"

Tam bu noktada Kuran'ın kullandığı "açık kamuoyu", "saklı kamuoyu" kavramlarının da çok işe yarar olduğunu belirtmeliyim... Kuran'ın ABD'den verdiği çarpıcı bir araştırmanın sonuçları, "tercih çarpıtması"ndan kaynaklanan "saklı kamuoyu"nun statükonun korunmasında nasıl bir rol oynadığını mükemmel bir biçimde gösteriyor:

"Bir dizi araştırma, 1960 ve 1970'li yıllarda beyaz Amerikalıların, beyazların zorunlu ırk ayrımına verdikleri saklı desteği genellikle abarttıklarını ortaya çıkardı. Bir çalışmaya göre beyazların yüzde 18'i ırk ayrımını desteklerken, yüzde 47'si çoğunluğun bu ayırmadan yana olduğunu sanıyordu. (...) Bu araştırmadan çıkan en önemli sonuç şudur: Gerçekte ırk ayrımcılığını isteyen beyazların sayısı az olsa da, beyazların çoğunluğunun bu politikadan yana olduğuna ilişkin yanlış inanç nedeniyle pek çoğu ayrımcılığı destekliyordu. Sözü edilen bulgu, Amerika'da ırklararası ilişkileri inceleyen önemli yapıtların sahibi Gunnar Myrdal'ı hiç şaşırtmazdı. Myrdal, beyazların zencilere iş verme yatkınlıkları konusunda şöyle yazmıştı: '(...) Çeşitli alanlardaki işadamlarıyla yaptığım görüşmelerde, bana defalarca zencilere iş vermeye karşı olmadıklarını söylediler. Doğru söylediklerine inanıyorum. Onları zencileri işe almaktan alıkoyan neden, müşterilerini ve öbür işçilerini üzmemeye kaygısıdır."

Yani: Beyazlar arasındaki gerçek "ırkçı" oranı sadece yüzde 18 iken, geri kalan yüzde 78, bu oranı mesela yüzde 60-70 sandıkları için "kamusal alan"da tercihlerini çarpıtıyor, kendilerini "ırkçı yasakların sürmesinden yana" gibi gösteriyor ve böylece statüko, kendisine karşı olanlardan gelen bir enerjiyle varlığını sürdürüyordu...

Bütün bu teorik malzemeyi tartıştığımız örneğe uygularsak, çıkaracağımız sonuç şudur:

CHP tabanında Kürt açılımına karşı dolaşımda olan, zaman zaman ırkçılığa varan şedit dil, bu dile bizatihi başvuranların bir bölümünün gerçek düşüncelerini yansıtmıyor olabilir.

Ya da şöyle diyelim: Böyle bir kesimin varlığı hiç değilse teorik olarak mümkündür ve çeşitli ülkelerde benzer toplumsal fenomenler tespit edildiği için, bu ihtimal salt teorik bir ihtimalden ibaret değildir.

Fakat bu kadarı bize yeter mi? Yetmez. Buradan sevindirici bir sonuç çıkabilmesi için, beni çay bahçesinde yakalayan okurun varlığını iddia ettiği kesimin gerçekte de var olması gerekir.

Ona, "Peki siz, varlığından söz ettiğiniz bu kesim içinde mi yer alıyorsunuz" diye de sordum. "Hayır" dedi

cevaben, "ben susmayı tercih ediyorum."

Kafanıza takılabileceğini düşündüğüm iki soruya kendi cevaplarımı vererek bitireyim:

Birinci soru: Peki bu arkadaş nereden biliyormuş sözünü ettiklerinin "tercihlerini çarpıttıklarını?"

Cevap: Bunu da sordum kendisine. Cevaben, "Bunu size ispatlayamam ama inanın böyle" gibi bir şeyler söyledi.

İkinci soru: Siz inanıyor musunuz CHP tabanında böyle bir kesimin varlığına?

Cevap: Bu türden ağır toplumsal baskılara direnmenin çok zor olduğunu biliyorum. Etraftaki eşin dostun gazabından korkan ve kalbiyle dili farklı şeyler söyleyen bir kesim gerçekten de olabilir.

Bunların anlamlı bir sayıda olup olmadıklarını ise bilemem.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Araba devrildikten sonra yol gösterme yazısı...

Alper Görmüş 27.10.2009

Bizim gazetenin, "BBP lideri Muhsin Yazıcıoğlu'nun helikopteri NTV santralından gönderilen cep telefonu sinyalleriyle düşürülmüş olabilir" iddiasını haberleştirilen manşeti çöktü, gazete net bir özür diledi ve mesele kapandı.

Madem öyle, bu neyin yazısı? Bu, "neden böyle oldu?" üzerine, hangi insani ve mesleki zaafların böyle bir sonuca yol açmış olabileceği üzerine bir kafa patlatma yazısı...

Ben, ders çıkarmadıktan sonra özrün hiçbir kıymetinin olmadığına inananlardanım; ders çıkarmak da hatayı analiz etmekten, hatanın nerelerden kaynaklanmış olabileceği üzerine düşünmekten geçer. Bunu yapmaya çalışacağım.

Başlıkta "araba devrildikten sonra" dedim ama, aslında 10 yıldır bu türden ağır hatalara yol açabilecek mesleki ve kişisel hâlet-i ruhiyeler üzerine yazıyorum; bu son ve büyük hatayı da, tabii olarak, derdimi ve düşüncelerimi sizlerle bir kez daha paylaşmanın bir aracı olarak görüyorum.

Benim algılamama göre –özetin özeti olarak söylüyorum- bu türden hatalar, büyük bir habere imza atacak olmanın yarattığı mesleki-insani coşkuyla "gazeteci kuşkusu" arasındaki savaşı birincinin kazanması sonucunda ortaya çıkıyor.

"Büyük haber coşkusu"nun "gazeteci şüphesi"ni yenmesiyle ortaya çıkan vahim gazetecilik hatalarını ele

aldığım çok sayıdaki yazımdan iki tipik örnek seçtim. Şimdi bu örnekleri açarak, sözünü ettiğim hatanın nasıl ortaya çıktığını anlatmaya çalışacağım...

Birinci örnek: *Taraf*’tan...

11 Kasım 2008’de bu sayfada kaleme aldığım, *Taraf*’ın, gerçek dışı olduğu ortaya çıktıktan sonra özür dilediği manşet haberiyle (4 Kasım 2008) başlayayım... Hatırlayanlar olacaktır, habere göre Müjdat Gezen, “Mustafa” filmiyle ilgili olarak Can Dündar’ı topa tutmuş, “O, Türkiye liboşlarının en önde gidenidir” türünden laflar etmişti.

Sonradan ortaya çıktı ki bu bir internet uydurmasıdır, *Taraf*, bu uydurmayı kaynak olarak kullanmış, bu arada Gezen’e de bir şey sormamış ve sonuçta ortaya “Hazreti Atatürk kavgası” başlıklı haber çıkmıştı.

Ben, sözünü ettiğim yazımda, *Taraf*’ın, internet yoğurtlarının bundan böyle üflenerek yeneceğini ima eden özeleştirici ve özür metnini yetersiz bulmuş, insani eğilim ve zaaflarımızın, duygularımızın, heyecanlarımızın gazetecilik pratiğimizdeki etkileri üzerinde kafa yormanın daha önemli olduğuna işaret etmiştim:

“Gazeteci de sonunda bir insandır ve ulaştığı kimi bilgilerle bir haberi nihayet kotarıp yazışlarına iletme aşamasına geldiği an, haberini dayandırdığı bilgilerin sıhhatine ilişkin son bir kontrol yapma iradesinin en zayıf olduğu andır. Buradaki kaygı, ‘ya haberim düşerse’ kaygısıdır. O kritik anda, bu kaygının yerini, ‘ya yayımlandıktan sonra haberimin doğru çıkmazsa’ kaygısının alması hiç kuşkusuz çok büyük bir olgunluk gerektirir. Bunu yapabilen bir gazeteci, icabında bir manşete imza atma şansını kaçırmaz ama okurlar karşısında mahcup duruma da düşmez.”

Bakalım, “o kritik an”da bizim örneğimizde ne olmuş? Gazete yöneticileri, önlerine gelen haberle ilgili olarak muhabirlikteki başarısını defalarca ispat etmiş bulunan Mehmet Baransu’ya “NTV’yi arayıp aramadıklarını” soruyorlar, o da “İki kere aradım, geri dönmediler” diyor. Bu bilgi bende, Baransu’nun, bir muhabirin haberini dayandırdığı bilgilerin sıhhatine ilişkin son bir kontrol yapma iradesinin en zayıf olduğu o anda, “ya haber doğru değilse”den çok “ya haberim düşerse” kaygısıyla hareket ettiği yönünde güçlü bir sezgiye yol açıyor. Baransu, “Bir iddiayı doğrulamak için gösterilmesi gereken çabanın tamamını göstermeden iddiayı haberleştirmemek” prensibini bilen bir gazeteci olarak, NTV yöneticileriyle görüşmeden haberini yazışlarına sunmamalıydı.

Gazete yöneticilerinin, “NTV’yle konuş, sonra getir haberini” demek yerine bu işe kendilerinin girişmelerini, muhabiri hataya sürükleyen “patlatalım şu haberi” aceleciliğini onların da paylaştığını gösteriyor.

İkinci örnek: *Cumhuriyet*’ten...

“Büyük haber patlatıyoruz coşkusuyla haberi bir an önce yayımlamak, sonra da derdine yanmak” kategorisinden vereceğim ikinci örnek, 21 Ağustos 2003 tarihli *Cumhuriyet*’in manşet haberi: “Bağış’a bakan ödülü...”

İddiaya göre, Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürü İrfan Aycan tarafından bakan adına 22 Temmuz’da 81 il valiliğine gönderilen genelgede, “İmam hatip lisesi yaptıran veya yapımında büyük oranda

katkısı bulunan hayırsever vatandaşların listesi" istenmiş, bu kişilerin ödüllendirileceği duyurulmuştu.

Haberde, gazete araya girerek şu saptamayı da yapmıştı: "Genelgenin, AKP hükümetince başlatılması planlanan okul yaptırma projesi dahilinde yayımlandığı öğrenilirken genelgenin niçin yalnızca imam hatip lisesi yaptırımlara yönelik olarak yayımlandığı anlaşılamadı."

Haber sağlam görünüyordu. Çünkü muhabir, haberini sayı numarası ve tarihini verdiği bir belgeye dayandırmıştı. Fakat bu yanıltıcıydı. Muhabir, "yakaladım" coşkusuyla gazeteci kuşkusunu devre dışında bırakmasaydı, genelgenin altındaki "Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü" imzasından işkillenmesi gerekirdi. Öyle ya, Bakanlığa bağlı başka dairelerin genel müdürleri de kendilerine bağlı birimlere bu yönde bir talimat göndermiş olamazlar mıydı?

Cumhuriyet muhabiri, kafasında bu soruyla Milli Eğitim Bakanlığı'nı arasıydı, oradan şu cevabı alacaktı:

"Size ulaştırılan bilgi doğru, fakat eksik. Sadece Din Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanmış bir genelge söz konusu değildir. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı genel müdürlükler, kendilerine bağlı birimlerden aynı şekilde bilgi istemişlerdir."

Nereden mi biliyoruz bunu? Çünkü Bakan Çelik, haberin *Cumhuriyet*'te yayımlandığı gün yazılı bir açıklamayla "tablonun bütünü"nü böyle duyurdu basına...

Siz kendinizi *Cumhuriyet* muhabirinin yerine koyun... Böyle bir haberi Bakanlığa sormadan yayımlar mıydınız? Cevap çok açık görünüyor değil mi, yayımlamazdınız. Aslında muhabir de biliyordu işin doğrusunu. Şimdi düşünün biraz: O muhabiri, bildiği bir şeyi uygulamaktan kaçınmasına iten şey neydi?

Neden *Taraf* ve *Cumhuriyet*?

Bu çerçevede yazdığım yazıların en tazesini *Medyaironik*'te 8 eylülde, "'Hah, yakaladım' gazeteciliği mahcup eder!" başlığıyla çıktı. Orada da 3 eylül tarihli *Cumhuriyet*'in "TSK okullarından atılanlara piyango" manşetini ele almıştım. Yerim çok daraldığı için önceki iki haberde yaptığımı tersine ayrıntıya girmeyeceğim, isteyen dönüp o yazıya bakabilir...

Örneklerimi neden *Taraf* ve *Cumhuriyet*'ten seçtim biliyor musunuz? Çünkü her iki gazete de heyecanlı, "taraf"lı, kendi sözü olan ve bunu gizlemeyen bir gazetecilik yapıyorlar. Bu türden gazetelerin, kendi dünya görüşlerini ve varsayımlarını doğrular nitelikteki haberler karşısında kuşkularını törpülemeleri daha kuvvetli bir olasılıktır.

Dikkat ederseniz, verdiğim bütün örneklerde bu var. Birinci örnekte *Taraf*, artık donmuş bir ideoloji halini aldığını düşündüğü Kemalizmin günümüzdeki temsilcilerinin hal-i pür melalini gösteren; ikinci ve üçüncü örneklerde de *Cumhuriyet*, "şeriatın gelmekte olduğu" yönündeki temel propagandasını destekleyen haberler karşısında soğukkanlılıklarını kaybediyorlar ve bu "heyecan"ları onlara pahalıya mal oluyor.

Taraf'ın, onu en fazla heyecanlandıracak, dolayısıyla da hataya sürükleyecek haber alanı içinden bir haberle değil de *NTV* haberi gibi bir haberle "vurulması" daha küçük bir ihtimaldi, fakat gördüğünüz gibi bu ihtimal gerçekleşti. Tabir caizse denizde değil de derede boğuldu. (*Taraf*, kendisi için asıl tehlikeli olabilecek alandan

hep alnının akıyla çıktı; o kadar ki, *NTV*'den manşetten özür dilendiği gün dahi sürmanşette ""Kâğıt parçası'nın aslı savcılıkta" haberi vardı)

Bu sonuçta, *Taraf*'ı beğensin beğenmesin bütün okurlardaki "Sarsıcı haber beklentisi"nin de büyük payının olduğunu düşünüyorum. Bu bir tuzak. Bir gazete gündemi belirleyen gazete olmak gibi bir imaj edindiğinde okurlar bir beklenti içine giriyor, bu duygu zamanla okurlardan gazetecilere sirayet ediyor ve okurlar gibi onlarda da bir tür bağımlılığa yol açıyor.

Bunu zorlamaların, abartmaların, "gündem belirleyecek haberler" söz konusu olduğunda şüphe eşiğini aşağı çekmelerin izleyeceğini tahmin etmek zor değil.

Meselenin bu yanını başka bir yazıda ayrıntılı olarak ele alacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Benim anladığım: 'Şahane birey'liğe devam...

Alper Görmüş 30.10.2009

Biliyorsunuz, Serdar Turgut, içinde Rojin'in adının da geçtiği bir "mizah yazısı" yazdı. Rojin, haklı olarak büyük bir rahatsızlık duydu ve yazar hakkında dava açılması için şikâyetle bulundu. Serdar Turgut dün (29 ekim) bir yazı daha yazdı ve Rojin'den özür diledi.

Bizim gazetenin *NTV* haberi nedeniyle geçen salı yazdığım yazıda, "ders çıkarmadıktan sonra özür dilemenin bir faydasının olmayacağı"nı dile getirmiş; ders çıkarmanın ve böylece hatanın tekrarından sakınmanın yolunun da hata üzerinde düşünmekten geçtiğini vurgulamıştım. Yazıda da bunu yapmaya çalışmıştım zaten.

Serdar Turgut'un yazısında ifade ettiği özür, "hiçbir işe yaramayacak" o tipik özürlerden biriydi bence. Çünkü yazıda açıkça şöyle diyordu: "Yazdığım yazıda hiçbir problem yok. Sen mizahımı anlayamadığın için kızdan bana. Yine de üzölmene yol açtığım için özür dilerim."

Şu cümlelere bakın:

"Birçok kadın okuyucum benim mizah türümü çoktan anlamıştır. Rojin'in de o kadınlar arasında olduğunu düşünüyordum. Çünkü konuşmalarından, televizyon performansından onun da zeki bir kadın olduğunu düşünüyordum. Fakat olmadı. Gülüp geçecek yerde o mağdur olmayı tercih etti."

(...)

"Nasıl ki PKK teröristi olmayacaksam, dağa çıkmayacaksam kız da kaçırmayacağım. Bu açık değil mi Allah'ınızı severseniz yahu. Lafı ne kadar abartılı söylersem işin hayal kurgu olduğu anlaşılır diye düşünüyorum hâlâ daha..."

Rojin'in zekâsına "ince" göndermeler... "Ben metafor (mecaz) yaptım, o bunu gerçekmiş gibi algıladı" ucuzlukları...

Mecazın "ilmin elinden cehlin eline düştüğünde hakikate inkılâb edeceğini" ben de biliyorum, fakat burada böyle bir durum yok ki! Rojin, "yaptığın mecaz beni rencide etti, bunu yapamazsın" diyor. Fakat heyhat, karşısında "her şeye hakkı olan, herkesi mizahına malzeme yapabileceğini düşünen şahane bir birey" olduğunu unutuyor.

Yeni Aktüel için aylar önce yazdığım Serdar Turgut portresinin başlığı "Türkiye'nin en 'şahane birey'i" idi. Aşağıda, bu portrenin tamamına yakın bir bölümünü dikkatinize sunuyorum.

Portreyi okuyup benim Turgut'la ilgili değerlendirmemi öğrendiğinizde, onun son vukuatına neden hiç şaşırmadığımı hemen anlayacaksınız... Ve ne yazık ki, başlıkta da dediğim gibi, devamının da geleceğine hiçbir kuşum yok.

Buyurun Serdar Turgut portresine...

"Tek referansı kendi keyif, niyet veya çıkarı olan..."

"Kendi dışındaki hiçbir şeye karşı sorumluluğu bulunmayan, herhangi bir 'değer'e tâbi olmayan, tutarlı olması gerekmeyen, tek referansı kendi keyif, niyet veya çıkarı olan, bunları da canı istediğinde değiştirebilen şahane birey..."

Serdar Turgut'u yazmaya karar verdiğimde zihnim *Medyakronik* (2000-2002) yıllarına kayıverdi... Ümit Kıvanç'ın Serdar Turgut'u tanımladığı şahane bir cümle vardı, onu mutlaka bulmalıydım. Buldum ve Serdar Turgut'u bundan daha iyi anlatacak bir cümle kuramayacağımı düşünerek bu yazının spotuna taşımaya karar verdim. (Yukarıda, ara başlıktan hemen sonra okuduğunuz paragraf. –A.G.) O zamanlar Türkiye'nin şımarıklık yıllarıydı ve bu "şahane birey"lerden çok vardı etrafta. Tanıma bayılmıştım ve bakın yıllardır hiç çıkmamış aklımdan.

Serdar Turgut, Avustralya yerlileri Aborjinlerin varlıklarını günümüzde de sürdürebilmelerinin sırrını sökmeye çalıştığı yazısında şöyle diyordu: "O kadar vahşi ortamda varolabilmelerinin tek yolu, sürekli daha da büyük bir çirkinliğe doğru evrilmeleriydi. Evrile evrile öyle bir noktaya geldiler ki, ormandaki en vahşi ve acımasız hayvan bile bu insanları gördüğü anda onlara acıyor ve yemekten vazgeçiyor."

Aslında daha "hard" ırkçı yazıları vardı, fakat biz ona denk gelmiştik. O sıralar yazar bir yandan da "Öteki Türkiye" yazılarını sürdürüyor, bitişindeki kardeşinin sefaletini görmeden yaşamaya devam eden "Beyaz Türkler'i" eleştiriyordu. Ümit zaten, bu ölçüde "serbest" takılmayı kendine hak gördüğü için onu "şahane birey"ler arasında saymıştı: "Tebrikler, Serdar Turgut, 'Öteki Türkiye' tartışmasıyla insanlara vicdan, ahlâk gibi kavramların önemini hatırlattın, ama hemen ardından nedense bütün bunları ciddiye almamamız gerektiğini anlatıyorsun."

Serdar Turgut, o gün bugündür tutarsızlığı ve "serbest" takılmayı şiar edinmiş yazılarıyla karşımızda. Analiz yapmak için birikimi ve yeteneği var tabii... Fakat şişik egolu, heyecanlı ve "yaşam tarzı"nı her şeyin önüne koyan biri olarak yaptığı her analiz kendi korkularının, iyimserliklerinin, öfkelerinin etkisi altında kalıyor. Bu

nedenle bir uçtan bir uca savrulan şeyler söylüyor sürekli olarak...

Nasıl olsa sorgulayan yok...

Bu aralar, bir zamanlar "hayat tarzları beş duyularıyla sınırlı, düşünce aramayın" diye hakaret ettiği insanları ülkenin belkemiği sayma döneminde... Mesela geçenlerde "Cumhuriyeti ve Atatürk'ü seviyorum, var mı buna bir diyeceğiniz?" başlıklı köşesinde (*Akşam*, 27 Mart 2009) şöyle yazdı:

"Biz Atatürk'ün kurduğu modern ülkede yaşamak isteyen, düzgün çocuklar yetiştirmekten daha büyük arzusu bulunmayan ve tercih ettiğimiz hayat tarzını yaşarken kimsenin de tercihlerine karışmamak gerektiğini bilecek kadar aile terbiyesi olan insanlarız."

Oysa, "kimsenin tercihlerine karışmazlar" dediği bu insanları, çok değil 15 ay önce bakın nasıl tarif etmişti (4 Ocak 2008 tarihli "Beyaz Türkler" yazısından):

"(...) Yıllar boyunca bu insanlar beş duyularını tatmin etmek için doyasıya yaşar, dünya umurlarında değilken, başka bazı insanlar 'farklılıklara saygı' bekliyorlardı. Düşünmeye, soyutlama yapmaya alışık olmadıklarından bu saygıyı veremediler. Sadece 'bugün ne yeriz, ne içeriz, kiminle yatarız'ı düşünmekle yetindiler."

Alın mesela: "Ulusalçılık bir hastalıktır" (1 Nisan 2008) yazısını yazdığında (...) hiç kimse kalkıp, bu yazının sahibinin *Akşam* gazetesinin genel yayın yönetmeni olarak yazarlarına "önce vatan" direktifi verdiğini de hatırlamak istemedi:

"'Önce vatan' diyen, Türkiye'nin sorunlarına, kırmızı çizgilerine sahip çıkan bir gazete yapmak istiyorum. Yakında gazetenin logosu değişecek. 'Önce vatan' diyeceğiz logoda. (...) Çünkü vatanın elden gitmekte olduğunu düşünüyorum."

Biraz tutarlılık gözeten, biraz entelektüel vicdanı olan biri, bizzat kendisinin "hastalık"ın mikroplarından biri olduğunu fâş eden bu satırlar ortadayken, kalkıp şunları nasıl yazabilir:

"Bu tarikattaki insanlar, aynen dünyanın sonunun geldiğine kendini inandırarak çıldıran tarikattaki insanlar gibi Türkiye'nin sonunun geldiğine kendilerini inandırarak çıldırmışlardır. Aslında 'Çılgın Türkler' bağlantısı da budur." ("Ulusalçılık bir hastalıktır", 1 Nisan 2008.)

Şunu da unutmayın, yazarımız, bu satırları yazmasından üç yıl evvel "Şu Çılgın Türkler"i gazetesinin manşetine taşımış ve şöyle yazmış biridir:

"Dünkü manşetimizde yer verdiğimiz 'Şu Çılgın Türkler' adındaki kitap zor koşullar altında özveriyle taviz vermeden mücadele edip kafasını dik tutmayı beceren bir ülkenin milyonlar tarafından nasıl da özleildiğini göstermektedir." ("Bugünlerin geleceği belliydi", 11 Ağustos 2005.)

Yazarımızın gazetecilik günahları

Serdar Turgut sözde renkli, haylaz, sivil bir dış kabuğun altına gizlenmiş otoriter-faşizan bir gazeteciliğin

temsilcisi. O kadar öyle ki, Şemdinli hadisesi bile ona göre şöyle bir şeydi: "Stratejik özellikleri bu şekilde olabilen bir bölgede 'derin devlet' faaliyeti olmaması anormal olurdu, 'derin devlet' faaliyeti o tür bölgelerde kesilirse asıl o zaman korkmak gerekir."

(...)

Yalnız fikirlerde değil, kişilerde de "serbest..." Bu fasıldan Can Dündar'ı Alaattin Çakıcı'ya havale etmesini; tehditler karşısında çareyi yurtdışına gitmekte bulan Orhan Pamuk'un arkasından teneke çalmasını; Medyayı eleştirdiği yazısını gazeteden çıkarttıran Ertuğrul Özkök için "hakkıdır" diye yazdıktan bir hafta sonra gittiği *Akşam*'da Özkök'e çıkmasını; Ali Kırca'nın kasetiyle ilgili olarak kaleme aldığı "performans" yazısını sayabiliriz...

Fakat bütün bunlar bir "şahane birey"in normalleri içindedir kuşkusuz. Zaten o nedenle mazurdur. Bence o, Türkiye'nin en "şahane birey"idir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Bu kadına dokunan yanıyor'

Alper Görmüş 03.11.2009

Taraf'ın "Her taraf" sayfasının editörü Markar Esayan, aşağıda okuyacağınız okur eleştirisini kendi değerlendirmesini de ekleyerek bana göndermiş: "Haberimizi haklı bir biçimde düzeylice eleştiriyor. Ancak Hertaraf'ta yayımlanmasından ziyade senin değerlendirmenin daha uygun olacağını düşündük..."

Taraf okuru, yazar Akdoğan Özkan'ın yazısının tümünü aktarıyorum, bir sonraki salı, bu metnin bana verdiği ilhamdan hareketle ben de bir şeyler yazacağım.

***

27 Ekim 2009 tarihli *Taraf* gazetesinin beşinci sayfasının manşetinde "Bu kadına dokunan yanıyor" başlığıyla verilmiş bir haber yer alıyordu. Haberde, Antalya'da bir yıl önce fuhuş suçundan gözaltına alınan ve nezarethanede iki polis memuruyla grup seks yaparken görüntülenen G.T. adlı kadının, bu sefer de üç kişiyle birlikte uyuşturucu ticareti suçundan gözaltına alındığı belirtiliyordu.

İnsan "bu kadına dokunan yanıyor" şeklinde bir başlıkla karşılaşınca, doğal olarak haberin devamında "masum insanların hayatını karartan canavar ruhlu bir kadının" yol açtığı "yangınları" barındıran bir içerik bulacağını zannediyor.

Ama haberi okuyunca kadının olayla ilgisinin ne olduğunu dahi anlamıyorsunuz. Hatta haberin adli bir vakanın içeriğini bir hayat kadını üzerinden boşaltıp, geri kalanı da bayatlamış bir kabartma tozuyla şişirerek "erkek-egemen" bir dille sıvamış olduğunu görüyorsunuz şaşırarak!

Haberdeki asıl "yakıcı" detayın (!) ne olduğunu söylemeyi, onun da yaptığı gibi bu yazının finaline bırakıp şimdi aktörleri üzerinden olaya yakından bakalım.

Ortada bir kadın var. Bir kamyonda 44 kilo esrar ele geçince bir şekilde o da gözaltına alınmış. Aslında gazetenin beşinci sayfasının manşetine çekilmiş haberin güncel kısmı bu kadar. Yani metinde kadının "*kamyonda esrar ele geçirme*" operasyonunun neresinde olduğuna dair en ufak bir bilgi kırıntısı yok. Başlıkta, kadın "*yakıyor*" ama biz ne bir fuhuş suçundan gözaltına alındığı bir yıl önce, ne de bugünkü yakalanışında kadının neden ve kimi yaktığını asla öğrenemiyoruz. Kadının yakalanan kamyonda olup olmadığını dahi duyamıyoruz. Eğer kamyonda yakalanmadıysa yakalandığı yerde üzerinde esrar bulunup bulunmadığını, birilerini suça itip itmediğini bilmiyoruz!

Peki, acaba kadının bütün "yakıcı" hatası taşıdığı sebze kasaları arasına esrar bulunan kamyondaki şoför ya da diğer adamlarla fuhuş yapması mı?

Yani kamyondaki erkekler esrar kaçakçılığı suçuyla bağlantılı olarak gözaltına alınmadan önce kadına "dokunup" öyle mi "yandılar"? Eğer öyleyse iki suç arasında böyle bir başlık atmayı haklı gösterecek nasıl bir ilişki olabilir? Yani kadın adamları niye yakmış olsun? Kadın uyuşturucu şebekesinin içinde ise şoförleri silah zoruyla uyuşturucu işine mi sokuyor?

Bu tür "detayları" boşuna haberde aramayın, zira onlar yok orada. Haberde bu konuyla ilgili olarak sadece ve sadece tek bir cümle var! Evet, tek bir cümle! O da şu:

"Polis olayla ilgili R.S, B.S. ve İ.U. adlı şahıslar ile G.T. adlı kadını gözaltına aldı." Muhabirin bütün bildiği ya da haberin bize bütün aktardığı bu!

Kapladığı metnin dörtte üçünü kadının bir yıl önce fuhuş suçundan gözaltına alınışına ve onunla ilgili detaylara ayıran koca haberde kadının bu kaçakçılık suçuyla bağlantılı olabileceğini düşündüren hiçbir detay yok! Peki, o zaman, neden "*bu kadına dokunan yanıyor?*"

Haberde bu "detaylar" yok yok! Ama kendisini bir yıl önce nezarethaneye almış polislerle seks yapar halde yakalandıktan sonra kurmuş olduğu, "*Hallerine üzüldüğüm için onlarla birlikte oldum*" cümlesi var!

Yani, en az bir yıllık bayat bir malumatın en pornografik gösterenini haberin finaline "şaak" diye koyuvermek var!

Haberdeki boşlukları doldurmak da, "haberini" takibini (!) yapmak da artık (erkek) okurun muhayyilesinin bileceği iş!

Oysa azıcık sağduyusu olan her insan, bir yıl önceki hadisede asıl "yakıcı" olayın, nezarete alınmış ve çaresiz bir konumda kalmış bir hayat kadınıyla işi topluca seks yapmaya vardırması olan bir takım kamu görevlilerinin tavrı olduğunu anlar, hisseder. Ayrıca gelin görün ki, zaten bu polisler haklarında başlatılan soruşturma sonucunda meslekten ihraç edilmişler. Yani ortada o "vukuatı" detaylarıyla hatırlatmayı gerektirecek yeni bir gelişme de yok.

Ama işte tam bu noktada muhabir, haberi hak ettiği içerik ve biçimle gazete sayfalarına yansıtmak yerine kadının bir yıl önceki başka bir olayda fuhuş yapışını hatırlatmayı, muktedirlerin diliyle haberi patetik bir

biçimde büyütüp bu “dokundurucu” başlıkla manşete taşımayı seçiyor!

*

Söz konusu haberin yer aldığı *Taraf* gazetesinde aynı gün Alper Görmüş, “*Araba devrildikten sonra yol gösterme yazısı*” başlığıyla kaleme aldığı makalesinde, BBP lideri Yazıcıoğlu’nun NTV santralinden gönderilen cep telefonu sinyalleriyle düşürülmüş olabileceği iddiasını haberleştiren gazetesini eleştirirken, “*heyecanlı, taraflı, kendi sözü olan ve bunu gizlemeyen gazetelerin kendi dünya görüşlerini ve varsayımlarını doğrular nitelikteki haberler karşısında kuşkularını törpülemeleri gerektiğini*” söylüyordu. Yani Görmüş, birçok gazetede alışık olmadığımız bir içtenlik sergiliyor ve gazetesini masaya yatırarak içten bir özeleştiri yaparken, “*insani eğilim ve zaaflarımızın, duygularımızın, heyecanlarımızın, gazetecilik pratiğimizdeki etkileri üzerinde kafa yormanın*” çok önemli olduğunu vurguluyordu.

Ancak aynı gün bu yazının tam karşı sayfasındaki haberde, Görmüş’ün uyarılarının neden önemli olduğunu, ağzımızda ekşi bir tat ile bir kez daha anlamış olduk!

Görmüş, cep telefonu sinyalleriyle helikopter düşürme iddiasıyla gazetesinde çıkan ama çöken haberine ilişkin kaleme aldığı değerlendirme yazısının son kısmında, “*Bu sonuçta, Taraf’ı beğensin beğenmesin bütün okurlardaki ‘sarsıcı haber beklentisi’nin yüksek olduğunu düşünüyorum*” diyordu.

Taraf’ı önemseyen ama ondan daha fazlasını beklediği için bazı şikâyetleri de olan bir okur olarak hemen cevaplayayım: Evet yüksek!

Ama mesela şahsen ben bu kadar “sarsıcı” bir beklenti içinde değilim!

Kadın okurların “*bu kadına dokunan yanıyor*” haberinin veriliş biçimine ilişkin yorumlarının ne yönde olduğunu bilemem. Ama bir gazetenin sadece “*gündem belirleyecek haberlerde*” değil, manşete taşınması kuşkulu haberlerde dahi **bu denli** “sarsıcı” olmasını kimse arzulamaz sanırım!

Ayrıca “*dereye boğulmak*”, “*okyanusu geçmek*” düşüncesindekilerin yüz yüze kalmak isteyebileceği bir sonuç da değil!

30 Ekim 2009 tarihli *Agos* gazetesindeki köşesinde Rober Koptaş’n da hatırlattığı gibi, *Taraf* Türkiye’nin demokratikleşmesi için çok önemli, ama, gazetenin bu önemi, onun muktedirlerin dilini konuşmasını hiç bir şekilde meşru kılmıyor!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

5N 1K bazen hiçbir şeydir!

Alper Görmüş 06.11.2009

Anadolu Ajansı (AA), iki ülke arasındaki sınırın açılmasını da içeren Türkiye-Ermenistan ortak protokollerinin imzalanmasından hemen sonra, "Katliamın canlı tanıkları: Ermeni sınırı açılmasın..." başlıklı bir haber geçti.

"İğdır'da, Ermeni mezaliminin canlı tanıklarından olan iki kardeş, bölgede 1919 yılında yaşanan olaylarda Ermenilerin büyük katliamlar yaptıklarını söylediler" denilen haber, 98 ve 102 yaşlarındaki iki kardeşin şu sözleriyle devam ediyordu: "Ermeniler herkesi öldürdü. Eski düşman Ermeni'den dost olmaz. Sınır kapılarının açılmasından yana değilim."

O yaşı gelmiş, acı hatıralarıyla yaşayan insanların başka türlü konuşması beklenebilir mi?

Buyurun: 5N'si de, 1K'sı da tastamam bir haber. Uydurma değil, gerçekten de iki insan var ve onlar gerçekten de böyle konuşuyorlar. Gazeteciye sorsanız, haberini böyle savunacak.

Fakat gazetecinin, konuşmak için neden onları seçtiği meselesine girdiğimizde, bir haberin bütün unsurlarının tamam olmasının o haberin "dürüst" bir haber olmasını garanti edemeyeceğini hemen görebiliyoruz.

Gazeteci, mikrofonunu, muhtemelen kendi yorumu olan "Eski düşman Ermeni'den dost olmaz"ı tekrarlama neredeyse garanti olan bir "haber kaynağı"na tutuyor ve böylece kendi yorumunu haber formatında sunma imkânını elde ediyor.

Gazeteci, bir yorumu haber kılığında sunmanın inceliklerini öğrenmiş ama, husumet körükleyecek bilinçli tercihlerde bulunmaması gerektiğini öğrenememiş.

Mahmur ve Kandil'den gelerek sınırdan içeri giren 34 kişiyle ilgili olarak yazılan haberlerin (hele ki televizyon haberleri) büyük bir çoğunluğu bu türden tercihlerin ürünüydü. O günlerde haberleri izlerken hep gazetecilerin neden "nasıl yendik sizi ama" imasıyla sunulan genel görüntülerle yetindiklerini; neden tek tek insanlarla konuşarak bunun aldatıcı bir izlenim olduğunu göstermeye çalışmadıklarını sordum kendi kendime. Tabii ardından hemen "bu kadar naif olma!" diye kendimi uyarmayı da ihmal etmedim...

Arkadaşım İrfan Aktan da *Yeni Aktüel* dergisi adına gelişleri izlemek üzere o gazetecilerin arasındaydı. Kendisinden, orada izlediği gazeteciliği bu sayfa için yazmasını istedim. Yan sütunlarda okuyacağınız yazı, o yazı...

Hakikat reyting yapmazsa her an çatışma çıkabilir!

Televizyonların sabah programlarında sık sık şu alt yazıyı görürüz: "Stüdyoda gerginlik!" Bu yeni bir hilebazlık türü. Eskiden programlarda yaşanan gerginlikler mümkün mertebe izleyiciye yansıtılmazdı. Böyle bir efendilik vardı. Şimdi ise hem gerilim oyunları tertipleniyor hem de bu, izleyiciye ilan ediliyor. Gelgelelim bu yayın politikasının toplumsal çatışmalar düzeyinde sürdürülmesi çeşitli etnik veya dinî grupların birbirine düşürülmesine sebep oldu, oluyor. Bunun gazetecilik ahlakından nasibini almamış bir algının ürünü olduğunu teslim etmek zorundayız. Ancak bu, sadece gazetecilik ahlakının hüküm alanına sıkıştırılamayacak kadar riskli bir husustur. Kürt meselesi konusunda "stüdyoda gerginlik", "ülkede gerginlik" veya "çatışma çıkabilir" diye alt yazı geçip bu gerginliğin kurgusunu da kendiniz yaparsanız, bu olmaz. Olmaz, çünkü sokakta linç olayları

başlar. Başladı da.

1998’de, Abdullah Öcalan Suriye’den çıkıp Avrupa’ya geçtiği sıralarda yaşanan toplumsal şayiayı hatırlıyor musunuz? Doğan Grubu yöneticisi Mehmet Ali Yalçındağ o zaman bir dergiye şunları söylemişti: “Türk gazeteleri, tüm medyalar gibi kamuoyunun aynasıdır.” Kamuoyu kim, bu sorunun yanıtı uzun. Ama o zaman “ayna evresi”nin Türk toplumunda nasıl bir tesir uyandırdığı herkesin malûmu. Sokakta linç olayları başlamış, köşe yazarları linççilerin “hassasiyetini” desteklemişti. 17 Kasım 1998, *Sabah* gazetesi: “Güngören’de gösteri yapmak isteyen bölücülere vatandaşlar meydan dayağı attı... Dayak yiyen bölücüler, ara sokaklara kaçmaya başladı.” Görüldüğü gibi Türk medyası bir ayna; ama Lunapark aynası. Abartan, büyüten, küçümseyen, çarpıtan, eğip büken bir ayna. O yüzden hakikat bu aynadan yansımıyor.

19 ekimde Habur Sınır Kapısı’ndaki sahneye iki farklı “aynadan” bakalım. Benim gördüğüm sahne şuydu: Elli bini aşkın insan, iki gündür sınırdaki bekletilen 34 kişinin yolunu gözlüyor. Sanılanın aksine, zafer nidaları filan atılmıyor. İnsanlar, bu olayı savaşın bitiş provasası olarak algılıyor, öyle hareket ediyor. Öğlene doğru asfaltın sıcaklığı daha da kavurucu hale geliyor. Gazeteciler sınır kapısıyla kalabalık arasına çekilen barikatın arkasında, bir polis aracının gölgesinde serinlemeye çalışıyor. Öbür tarafta ise elli bin kişi halay çekip slogan atıyor, terini soğutmak isteyenler de pamuk veya mısır tarlalarının serinliğine kaçıyor. Evet, hakikat bu. İnsanlar serinlemek için tarlalara koşuyor.

Gelelim aynı sahnenin Türk medyasından yansıtılışına: Bir televizyon muhabiri canlı yayına bağlanıyor. Ancak merkeze aktaracağı bir “gelişme” henüz yok. Zira sınır kapısındaki hukukî işlemlerin sonucundan kimse haberdar değil. Ama merkez, “haber” istiyor. Hem de “flaş” haber! Canlı yayına bağlanan muhabir konuşuyor: “DTP’liler şu anda sınır kapısına yanaşıyorlar. Emniyet mensuplarını görüyorsunuz, hemen diplerinde. Her an bir olayın çıkması muhtemel. İlk kez ortam bu kadar gerildi. DTP’liler bakın polise ne kadar yaklaştılar... Çocuklar açık araziden, pamuk tarlalarından sınır kapısına doğru yaklaşıyor...” Bu Lunapark aynasından yansıyan bir “izlenimdi”. Tıpkı “stüdyoda gerginlik” altyazıları gibi. Ancak bu haber, kadın programlarındaki kadar önemsiz bir etki yaratmıyor. Ülke çapında, özellikle Kürt sorununun müsebbibinin Kürtler olduğunu düşünen sıradan insanlarda gerilimi arttırıyor. Ve ne mi oluyor? Kevin Robins’in, DeLillo’nun *White Noise* kitabından aktardığı şu his alevleniyor: “İzlediğimiz her felaket bize daha fazlasını, daha büyüğünü, kocamanını, daha çok yeri silip süpürenini bekletiyor.”

Özellikle televizyoncular, haliyle felaketin daha büyüğünü aktarıp izleyicinin o hissini tatmin etmeye çalışıyor. Ve nihayetinde ortaya çıkan, tahrif edilmiş bilgiler, merak tatmini için aktarılan gerilim senaryoları; sokakta Kürt avına çıkan insanlar, oğlunun cenazesine koşup “kuzum, ülke bölündü kuzum” diye bağırان şehit anneleri, Güneydoğu’da “Türk” gazetecilere saldıran insanlar... Yazının başlığına dönelim: Her an çatışma çıkabilir! Ya çıkmazsa? O zaman insanlar televizyonlarını kapatıp gündelik hayatlarını sürdürürler. Ama “çıkabilir”, cazip bir vaat. İnsanlar ekrana odaklanır. Çatışma bekler. Ekrandaki çatışma görüntüsü tatmin edici olmayınca da o enerji sokağa yansır. Linçler başlar. Hrant Dink’i hatırlayın. Aslında Dink, hırçın Türk milliyetçisinin düşman bellemeyeceği kadar az “malzeme” veriyordu medyaya. Uzlaşmacıydı, barış yanlısıydı ve “radikaldi”. Medya için onun “radikal” yönü haber değeri taşıyordu tabii. O yüzden ona “çatışma çıkarabilir” mimi kondu. Neticede medya onu linç edemeyince, Dink’i bir sokak serserisine öldürttüler...

Biz gazeteciler artık kendimize şunu sormak zorundayız: Kitlesele gösterilerde neden hep polis barikatının önünde, yani polisin tarafında duruyoruz? Haber kaynağımızla, öreğın Habur’da toplanan Kürtlerle iletişim kurmadan nasıl haber yapabiliriz? Bir toplumsal olayda yüz bin insan biraraya gelmişse, mikrofonumuzu onlara uzatmadan, niçin toplandıklarını nasıl öğrenebiliriz? Ve tabii en önemlisi şu: Biz, hakikatin peşinde miyiz?

Hakikati aktardığımızda, reyting alamaz mıyız? Hakikat reyting yapmıyor diye, iki halkı birbirine düşürmeye hakkımız var mı? Türk medyası Türkiyelileşmeden barış mümkün olur mu?

NOT. Habur'daki izlenimlerin ayrıntılarını *Yeni Aktüel*'in şu anda piyasada olan sayısında okuyabilirsiniz.

İRFAN AKTAN

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazetenin 'mutfacı'nda köşe yazarları!

Alper Görmüş 10.11.2009

Yoğunlukla gazetecilerin izlediği *Medyatava.com*'da Engin Uçar imzasıyla yayımlanmış bir yazı okudum. *Habertürk* gazetesinin son televizyon reklamlarından hareketle kaleme alınan yazı, Türk basınının ezeli sorunu ("haber-muhabir") üzerine odaklanmıştı. Engin Uçar, Fatih Altaylı'nın bu sorunun farkında olduğu ve bunu değiştireceği vaatleriyle gazetesinin son reklamını karşılaştırıp, "bu ne perhiz bu ne turşu" demeye getiriyor:

"Gazetenin genel yayın yönetmeni Fatih Altaylı, gazete yayınlanmadan önce ve sonrasında sürekli olarak muhabir ve haber üzerinde durmuş, Türkiye'de gazetelerin köşe yazarlarına gereğinden fazla önem verdiğini anlatan açıklamalar yapmıştı. Hatta köşe yazarlarının Boğaz'a nazır evlerinde oturarak yazı yazdıklarını, milyonlarca lira para kazandıklarını söylemiş ve buna itiraz etmişti. Habertürk'ün reklamlarında görüyoruz ki Fatih Altaylı çabuk karar değiştirmiş. Reklamda gazetenin köşe yazarları bir mutfaca girmiş yemek yapıyor, yani gazete hazırlıyor. Reklamda köşe yazarı dışında ne bir muhabir ne bir editör ne bir sayfa sekreteri kimseyi görmüyoruz. Bu hastalık sadece Habertürk'e ait değil, tüm gazeteler aynı şeyi yapıyor. Muhabirleri, teknik elemanları, editörleri, foto muhabirlerini yok sayıyor. Meslekleri gazeteci olmadığı halde, gazetelerde köşe yazarlar dahi gazeteci olarak lanse edilirken asıl mesleği gazetecilik olanlar görmezden geliniyor, gazete yönetimleri tarafından insan yerine dahi konulmuyor. Köşe yazarları gazetenin özel arabalarıyla evlerinden alınıp istedikleri yere götürülüyor, çocukları kreşe, eşleri kuaföre bırakılıyor ama muhabirler habere gidecek araç bulamıyor, fotoğraf makineleri ya da ses kayıt cihazları için pil istekleri dahi 'Ben uzaya gitmek istiyorum' talebi kadar şaşkınlıkla karşılanıyor. Kısaca Fatih Altaylı da bu kervanın üyesiymiş..."

Gazeteciliğimizin giderek deva bulacak yerde tam tersine kangrenleşen "haber-muhabir" sorunu üzerine çok yazı yazdım, fakat Engin Uçar'ın yazısını okuyunca, *Taraf*'ta bu konuya hiç değinmediğimi fark ettim. Hazır mesele televizyon marifetiyle üstelik de "muhabir gazetesi" yapma yemini eden bir yayın yönetmeni tarafından gözümüze sokulmuşken, bu çerçevedeki tecrübelerimi ve düşüncelerimi sizlerle de paylaşmaya karar verdim.

'Yazışleri sorunu'ndan 'köşe yazarı' sorununa...

Aslında bu mesele biraz, Nazi Almanyası için anlatılan "Naziler şunlar şunlar şunlar için geldiler, hiçbiri beni ilgilendirmedikleri için sessiz kaldım, en sonunda benim için geldiklerinde sesini çıkaracak kimse kalmamıştı"

meseline benzer. Bizim örneğimizde, bu tarzda dert anlatan kişi ya da kişiler, habercilerden oluşan piramidin en tepesindeki "rütbeli" zevattır: Genel yayın yönetmeninin yardımcıları, astığı astık kestiği kestik yazışları elemanları ve sayfa editörleri... Gazetelerin değerlerinin hâlâ "haber" üzerinden tarif edildiği, köşe yazarlarının henüz krallıklarını ilan etmediği günlerde kral onlardı ve iktidarları hiç sarsılmayacak gibi görünüyordu. Muhabirlerin getirdiği haberler olmasa kendilerinin bir hiç olacağı gerçeğini unutan iktidar sarhoşu bu zevat, muhabirlere yıllarca kan kusturdu. Paranın kıyağını onlar alıyor, itibarları birkaç ay içinde tavana sığıyordu. Bu haksız muamele, genç muhabirlerin iktidar duygusu zayıf bölümünde "lânet olsun" duygusuna yol açıp onları meslekten soğutuyor; güçlü iktidar duygusuna sahip olanlarında ise bir an önce editörlüğe, oradan da "iktidar salonu"na (yazışları salonu) sıçrama hevesi yaratıyordu. 30'lu yaşlarına gelip de hâlâ muhabirlikte "kalmış" gazetecilerin ruh halini bilen bilir; bunu bilen, bu zincir kırılmadan Türk basınında niteliksel bir sıçrama beklemenin beyhude olacağını da bilir...

CNNTürk'ün kuruluşu sırasında anlatılan bir hikâyeyi dinlemiştim... İster "yaşanmış", ister "şuyuu vukuundan beter" faslından kabul edin fark etmez; ikisi de "normal" bir gazetecilikteki "muhabir" algısıyla bizimki türünden bir gazetecilikteki "muhabir" algısının ne kadar farklı olduğunu gösterir ve dolayısıyla aynı kapıya çıkar:

Kanalın kuruluşu sırasında *CNN International*'dan bir grup gazeteci gelir ve kuruluş hazırlıklarına nezaret eder. Yayına birkaç hafta kala, grubun başındaki kişi, "artık muhabirlerin de çalışmalara katılmaları gerektiği"nden bahisle onların da çağrılmalarını ister. Bizimkiler şaşırarak etrafta dolaşan genç gazetecileri işaret ederler: "Onlar zaten burada..." Bu sefer tartışma sırası Amerikalıdadır: "Sahi mi diyorsunuz? Muhabir olmak için bu kişilerin yeteri kadar olgunlaştığından emin misiniz?"

Seyrettiğiniz filmlerden siz de aşinasınızdır, yabancı gazete ve televizyonların muhabirleri teyzeler ve amcalardır. Fakat öyle büyük bir itibar görür, öyle ücretler alırlar ki kendilerini hiç kötü hissetmezler. Mutlu mutlu çalışırlar ve tek kişilik iktidarlarının tadını çıkartırlar.

Kişisel tanıklıklar

Size, kişisel şahidi olduğum iki olay anlatacağım. Böylece, Türkiye'deki muhabir algısının ve "yazışları ruh hali"nin nasıl bir şey olduğunu daha iyi ifade edebileceğimi düşünüyorum...

Yıllar önceydi, bir günlük gazetenin "iktidar salonu"nda çalışıyordum. Gazetenin başına getirilmeden önce çeşitli Avrupa gazetelerinde muhabirlik yapmış yeni genel yayın yönetmeni, "salon"la muhabirler arasındaki gerilimi fark etmiş, tıpkı şimdi Fatih Altaylı'nın niyetlendiği gibi "muhabir gazetesi" yapmaya ant içmişti. İlk olarak yazışları salonuyla gazetenin diğer kısmını ayıran duvarı yıkıp yerine cam yapmaya heveslendi. Yazışları ayaklandı, orası gazetenin beyniydi ve orada olup bitenler orada kalmalıydı; bunun tartışması vardı, kavgası vardı, falan...

Bir gün, bir muhabirin gönderdiği haberi okumakta olan (o zamanlar kâğıttan okunurdu haberler) bir "iktidar sahibi" hışımla yerinden kalktı, elindeki haberi parçalara ayırıp fırlattı. Bir yandan da "başlık atmaya biliyorsan, gel burada çalış" diye bağıırıyordu.

Buna da şahit olunca, burada hiçbir şey yapamayacağını anlayıp gazeteyi terk eden yayın yönetmeninin yerine gelen, eski bir arkadaşım-büyüğüm olan yeni genel yayın yönetmenine, bu ruhla gazetede huzurun ve verimliliğin sağlanamayacağını söyleyip somut önerimi ilettim: "İktidar karargâhı"ndakiler altışar aylık sürelerle

muhabirlik yapmalı, mesleğin temelini bu faaliyet olduğunu bir şekilde anlamalıydı.

Bana açıkça "gücüm yetmez" dedi. Anladım ve kapattım konuyu.

Bir yıl kadar sonra muhabirin suratına parçalanmış haberini atan kişiyle bir dergide tekrar buluştuk. Kuruluş günleriydi, dergiye muhabir olarak gelen bir başka kişi, yanına yaklaşıp onunla tanışmak istedi: "Siz de mi muhabirsiniz?"

İğrenmiş gibi cevap verdi: "Ben hayatımda hiç muhabirlik yapmadım."

Yanıliyordu, muhabirlik yapması için istihdam edilmişti. Aşağılayıcı muameleye tâbi tutulmuş duygusuyla iki ay kadar kalabildi dergide, aynı haberi iki ay boyunca evirip çevirmesine sinirlenen patron sonunda kapıyı gösterdi ona.

Gülme komşuna gelir başına...

Sonra işte, *Habertürk* reklamında izlediğiniz şey oldu... Artık varsa yoksa köşe yazarları... Bir zamanlar, ekmeklerini muhabirlerin emeklerinden yerken onları aşağılamayı marifet sayan yazışleri kadroları ve editörler, şimdi kendi adlarının da anılmaması gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalıyorlar...

Doğrusu, reklamdaki "mutfağa doluşmuş köşe yazarları" görüntüsü, kendi iktidar alanlarını "gazetenin mutfağı" diye tanımlamayı seven yazışleri kadrolarına atılmış esaslı bir gol sayılmalı.

Fatih Altaylı'nın o sözlerini de fazlaca ciddiye almamak gerekiyor... Biliyorsunuz, postmodern durumda o da "gider..." Önemli olan dillendirmektir, yapmasanız da olur! İtirafıta bulunmanın puan getirici bir şey olduğunu öğrendiği için durmaksızın itirafıta bulunup özür dileyen, fakat hemen ardından özür dilediği şeyi tekrar eden "delikanlı tavrı" işte...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Seksî' başlıklarım var, 'flaş' haberlerim var!

Alper Görmüş 13.11.2009

Size bir özür borcum var, yazıya başlamadan önce onu ifa edeyim...

3 kasım salı günü, tümü bir *Taraf* okurunun eleştirisinden oluşan "Bu kadına dokunan yanıyor" başlıklı yazının sunuşunda şöyle demiştim: "Taraf okuru, yazar Akdoğan Özkan'ın yazısının tümünü aktarıyorum, bir sonraki salı, bu metnin bana verdiği ilhamdan hareketle ben de bir şeyler yazacağım."

Oysa siz salı günü bu sayfada, *Habertürk* gazetesinin son televizyon reklamından hareketle Türk basınındaki

“haber-muhabir” sorununu ele alan bir yazı okudunuz. Bu takdim tehire, televizyon reklamının yayından kaldırılacağı ve konunun güncelliğini yitireceği endişesiyle başvurmuştum. Fakat yazının dibine koyduğum özür notu, yazıyı kopyalayıp gazeteye gönderme aşamasında düşmüş; oysa ben gönderdiğimi sanıyordum... Yazının basılı versiyonunu gazetede görünce, yakın arkadaşlarımla hatırlatmaktan zevk aldıkları bilgisayar beceriksizliğimin yine devrede olduğunu anladım.

Sözümü şimdi yerine getirebiliyorum. Bu gecikmeden dolayı hepinizden özür diliyorum.

Okurumuz *Taraf*’ı nasıl eleştirmişti

Akdoğan Özkan’ın eleştirisini okumuş olanlar için hatırlatma; okumamış olanlar için “giriş” mahiyetinde kısa bir özet geçeyim önce...

Okurumuz, bir kamyonda 44 kilo esrar ele geçirildikten sonra uyuşturucu kaçakçılarıyla birlikte gözaltına alınan bir kadına ilişkin “Bu kadına dokunan yanıyor” başlıklı *Taraf* haberini eleştiriyordu. Bu kadına “dokunan yanıyor”du, çünkü aynı kadın bir yıl kadar önce de nezarethanede polislerle grup seks yaparken görüntülenmişti.

Okurumuzun haklı olarak işaret ettiği gibi, haberin metni, başlıktaki “seksî” ifadeyi taşıyabilecek mecalden yoksundu. Onun satırlarıyla:

“Metinde kadının ‘kamyonda esrar ele geçirme’ operasyonunun neresinde olduğuna dair en ufak bir bilgi kırıntısı yok. Başlıkta, kadın ‘yakıyor’ ama biz ne bir fuhuş suçundan gözaltına alındığı bir yıl önce, ne de bugünkü yakalanışında kadının neden ve kimi yaktığını asla öğrenemiyoruz. Kadının yakalanan kamyonda olup olmadığını dahi duyamıyoruz. Eğer kamyonda yakalanmadıysa yakalandığı yerde üzerinde esrar bulunup bulunmadığını, birilerini suça itip itmediğini bilmiyoruz!”

Okurumuza göre, “adli bir vakanın içeriğini bir hayat kadını üzerinden boşaltıp, geri kalanı da bayatlamış bir kabartma tozuyla şişirerek ‘erkek-egemen’ bir dille sıvamış” bir haberle karşı karşıyaydık.

Sizin de hemen görebileceğiniz gibi, gerçekten de ortada “yakan” bir kadın yok. Evet, ortada “yanan” birileri var ama, bunlar ya üniformalarından aldıkları gücü uygunsuz bir biçimde kullandıkları için (görevden alınan polisler), ya da apaçık yasadışı bir iş yaptıkları için (esrar kaçakçılığıyla suçlanan kişiler) “yanmışlardır...”

Okurumuzun eleştirisinin bu bölümünü okurken, gazeteciliğimizdeki, “habere başlık koyma” diye tanımlayabileceğimiz sorun alanına ilişkin bir şeyler söyleme ihtiyacı hissetmiştim. O yazıdan kalkarak yazacağımı söyleyeceğim şeylerden biri buydu...

Haberi “anlatan” başlık, haberi “okutan” başlık...

Eskiden, “modern zamanlar”da başlık denince akla, bir haberi olabildiği kadar kısa fakat doğru bir biçimde yansıtan bir kelime öbeği gelirdi... Sonra “post modern zamanlar”la birlikte haberi “anlatan” değil, “okutan” başlıklar dönemine geçildi. Bu yeni anlayışta başlığın haberi “anlatması” giderek pörsüyen bir nitelik kazandı. Başlık, haberi tam olarak ifade edemeyebilirdi, önemli olan bizatihi bu kelime öbeğinin ilginç, vurucu, “seksî”

olmasıydı.

Örnekle anlatmaya çalışayım... Son on yılda Türkiye’de “paralı seks”in cazibesine kapılmış erkeklerin sayısında muazzam bir artış olduğuna ilişkin bir haber, bu yeni ekolün uygulayıcıları tarafından, mesela “Bas bas paraları Leyla’ya” başlığıyla verilebilir pekâlâ...

Bu da, işin suyunu çıkaran spor basınından hakiki bir örnek: “Konyavaşlamayın...”

Yani: Galatasaray teknik direktörü, Konya maçı öncesinde oyuncularını “yavaşlamayın” diye uyarıyor...

Bu tarz başlık anlayışı, önemli haber içeriklerinin içini boşaltıp okurların ilgisini bambaşka yönler çekme istidadı da taşır ve bu yönüyle, yukarıda verdiğimiz örneklerdeki “anlaşılmazlık” probleminden çok daha büyük problemlere yol açabilir. Okurumuzun “adli bir vakanın içeriğini bir hayat kadını üzerinden boşaltıyorsunuz” eleştirisini hatırlayın... Ben de ilave edeyim: Okurumuz tümüyle haklı ve bu iş önemli ölçüde başlık marifetiyle gerçekleştiriliyor. Başlığı atan editör, belli ki “40 kilo esrar yakalandı” gibi bir haberi pek “kuru” bulmuş; çareyi de böyle bir çözümde bulmuş.

“Büyük haber” beklentisi okuru da gazeteciye de “bozar”

Okurumuzun ikinci temel eleştirisi de, “sarsıcı habercilik” üzerinde odaklanmıştı. Şöyle diyordu:

“Alper Görmüş, cep telefonu sinyalleriyle helikopter düşürme iddiasıyla gazetesinde çıkan ama çöken habere ilişkin kaleme aldığı değerlendirme yazısının son kısmında, ‘Bu sonuçta, *Taraf*’ı beğensin beğenmesin bütün okurlardaki ‘sarsıcı haber beklentisi’nin yüksek olduğunu düşünüyorum’ diyordu. *Taraf*’ı önemseyen ama ondan daha fazlasını beklediği için bazı şikâyetleri de olan bir okur olarak hemen cevaplayayım: Evet yüksek! Ama mesela şahsen ben bu kadar ‘sarsıcı’ bir beklenti içinde değilim!”

Okurumuzun sözünü ettiği yazımın sonunda, “büyük haber beklentisi”nin bir sorun teşkil ettiğini ve ileride bu konuya yeniden döneceğimi söylemiştim. Yeri gelmişken, döneyim bari... Sorunu, özet biçimde şöyle ifade etmiştim:

“Bu sonuçta, *Taraf*’ı beğensin beğenmesin bütün okurlardaki ‘Sarsıcı haber beklentisi’nin de büyük payının olduğunu düşünüyorum. Bu bir tuzak. Bir gazete gündemi belirleyen gazete olmak gibi bir imaj edindiğinde okurlar bir beklenti içine giriyor, bu duygu zamanla okurlardan gazetecilere sirayet ediyor ve okurlar gibi onlarda da bir tür bağımlılığa yol açıyor. Bunu zorlamaların, abartmaların, ‘gündem belirleyecek haberler’ söz konusu olduğunda şüphe eşliğini aşağı çekmelerin izleyeceğini tahmin etmek zor değil.”

Bu sorunun en yakıcı versiyonuna, okurlarını “flaş” kapaklara alıştırarak haber dergilerinde rastlanır... Haber toplantılarında, yayın yönetmeninin “flaş haber yok, bana flaş haber getirin” feryatlarına muhatap olmak muhabirler için öylesine ruh karartıcı bir etkiye yol açar ki, onlar da çareyi bazı haberleri “flaşlaştırmakta” bulur. Bu türden abartılmış kapak haberleri bir süre sonra okurlarda haklı bir sinirliliğe yol açar, fakat bilmezler ki, bunda, böyle bir beklentiye giren kendilerinin de payı vardır.

Fakat bu zinciri okurlar kıramaz, kıracak olan gazetecilerdir yine...

Nokta'nın yayın yönetmeniyken, biri "Darbe Günlükleri" olmak üzere kısa aralıklarla üç "flaş" haber yayımlamıştık. Elimizde o ölçülerde olmasa bile başka haberler de vardı ve normal koşullarda kapak onlardan biri olurdu. Fakat biz o hafta kapağımızı, emekli olduktan sonra bütün hayatını köyünün sarp kayalıklarını ormanlaştırma çalışmasına adanmış matematik öğretmenine ayırmaya karar verdik ve öyle de yaptık. Sırf okurlardaki o beklentiyi kırmak için...

Flaş haber öforisi gerçekten de büyük bir tuzaktır gazeteciler için...

Şahane gelişme: Bir Adalet Çağrıcısı komisyonda...

Polise taş atan, gösterilere katılan çocuk yaştaki kişilerin ağırlaştırılmış cezalara çarptırılmasına karşı örgütlenen Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları, uzun ve sabırlı çabalardan sonra konuyu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin (TBMM) gündemine getirmeyi başardı. Çağrıcılardan Ersin Salman'ın grup üyelerine gönderdiği bir e-mail beni çok sevindirdi:

"Yarım saat önce, TBMM Anayasa Komisyonu Başkanı Zafer Üskül'le konuştum, durumu anlattım, konunun Adalet Komisyonu'nda görüşülmesi sırasında Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları olarak, bizden de hukukçuların bulunması isteğimizi belirttim, yardımcı olmasını rica ettim. Zafer Üskül şimdi aradı. Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya ile konuştuğunu, isteğimizin olumlu karşılandığını, Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın, komisyon görüşmeleri sırasında bir (1) hukukçu arkadaşla temsil edilebileceği yanıtını aktardı."

Bence şahane bir haber bu... Umarım böylece dile getirilen eksiklikler giderilir, TBMM, Çağrıcıları da mutlu edecek bir sonuç üretir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hesap vakti: İki iska bir isabet...

Alper Görmüş 17.11.2009

Bizim gazeteciliğimdeki kötü alışkanlıklardan biri de, belirli bir konuda analize dayanan bir tahminde bulunduktan sonra o tahminin akıbetini unutmak ve okurlara unutturmaya çabalamaktır –meğerki tahmin doğru çıksın! O zaman gelsin, "ben demiştim" diye başlayan tahmin yazıları...

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti), Kürt sorununa bir çözüm bulmak amacıyla başlattığı girişimle ilgili olarak son üç ayda *Cumhuriyet* gazetesi, Doğan Medya grubu ve Cumhuriyet Halk Partisi'yle (CHP) ilgili olarak üç tahminde bulundum. Bugün, bu tahminlerle ilgili olarak size hesap vermek, bir döküm yapmak istiyorum.

Sözünü ettiğim yazılardan birincisi (18 ağustos) "*Cumhuriyet* yeni bir 'zınısım adnıkraf ninekilhet'e hazırlanıyor

gibi..." başlığını taşıyordu.

Yazıda önce *Cumhuriyet*'in, hükümetin "çözüm hamlesi" karşısındaki tavrını özetliyor, ardından da gazetenin 2006'daki irtica temelli "Tehlikenin farkında mısınız?" kampanyasının bir benzerini bu defa "bölünme" temelli olarak tekrarlayabileceği tahmininde bulunuyordum.

Beni böyle bir tahmine sevk eden asıl etmen, İlhan Selçuk'un hastaneye kaldırıldığı gün yayımlanan yazısı olmuştu. Selçuk, Devlet Bahçeli'nin sözleri üzerinden girişimi "vatan ihaneti" sözcükleriyle tanımlıyordu ki, böyle durumlarda *Cumhuriyet*'in sürmanşetten "kalkın ey ehl-i vatan" diye ortalığı tozu dumana katması gayet makul bir beklentiydi. Şöyle yazmıştı Selçuk:

"Vaktiyle Anglo-Amerikalılar ülkedeki Ermeni ve Rumları kışkırtıp kullanarak Sevr'i tezgâhlamak istediler... Bu kez de Kürtleri kullanmak üzerine bir strateji göze çarpıyor, Anadolu'yu bölen haritalar elden ele dolaşıyor... İşte bu ortamda MHP'nin AKP'yi vatan ihanetiyle suçlaması siyaset hayatında, demokratik düzende ve partiler rejiminde ilginç bir dönüm noktası oluşturuyor... MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli bir noktaya mim koydu..."

Sözünü ettiğim yazımda, "kampanya" tahminimi şu sözlerle dile getirmişim:

"Şu anda, tamamen sezgisel bir bilgiyle, *Cumhuriyet* yöneticilerinin, ortada 2006'dakine benzer koşulların bulunduğu tesbitini yaptıklarını ve bir kez daha gazete üzerinden 'iktidardaki düşman'a karşı bir kampanyanın örgütlenebileceğini hesapladıklarını düşünüyorum. Böylece hem 'Kartaca'nın yıkılması' için büyük bir fırsat değerlendirilmiş, hem de satışlar bir kez daha patlatılmış olacaktır." (Bu son cümleyle, *Cumhuriyet*'in bugünkü gibi 50 binli seviyelerde seyreden satışlarının, "Tehlikenin farkında mısınız?" kampanyasıyla birlikte 90 binlere fırlamasına göndermede bulunuyordum.)

Gördüğünüz gibi bu tahminim tutmadı. *Cumhuriyet*, hükümetin açılımını baltalamak için hiçbir fırsatı kaçırmadı ama, benim tanımladığım türden bir kampanya da açmadı.

"'Yeni' Doğan Medya ve ürkütücü bir ihtimal"

Cumhuriyet gazetesiyle ilgili olarak yaptığım tahminin bir benzerini, 2 ekimde, başta *Hürriyet* olmak üzere Doğan Medya grubu için yapmıştım. Yazıda, grup içindeki yönetim ve yazar değişiklikleriyle ilgili olarak etrafta dolaşan "hükümete karşı kavga yolunu seçtiler" yorumlarının doğru olabileceğinden hareketle "ürkütücü bir ihtimal"e dikkat çekiyor, şöyle diyordum:

"Doğan Medya grubundaki yönetim ve yazar değişikliklerine ilişkin bütün yorumlar bir noktada birleşiyor: Grup, son vergi cezalarından sonra AK Parti ve onun hükümetiyle 'vuruşmaya' karar vermiştir. Ben de aşağı yukarı aynı kanaatteyim. Grup, kanımca partiyi ve hükümeti yaralama kapasitesini ortaya koyacak, bu yolla vergi cezalarından dolayı sorumlu gördüğü hükümete geri adım attırmayı deneyecektir. Başlıkta ima ettiğim 'ürkütücü ihtimal', grubun, hükümeti en fazla hangi alanda 'yaralayabileceğini' düşünmeye başlayınca kendiliğinden çıkıyor ortaya: Demokratik açılım alanı..."

"Eğer Doğan grubu, yeni bir yayın çizgisiyle Kürt meselesinin çözümü yolunda çok riskli bir adım atmış bulunan hükümeti paralyze etmeyi başarabilirse, mali olarak içine girdiği ağır bunalımdan çıkmayı umabilir. Alternatif istismar alanlarının (irtica, Ergenekon) kullanım değerlerinin konjonktürel zayıflığını hesaba

kattığımda, sözünü ettiğim ihtimal gözümde daha da ürkütücü bir görünüme bürünüyor. (...) Bir gazetecilik imparatorluğunuz varsa ve mideniz kaldırıyor, bunu yaparsınız. Grubun böyle bir şeyi göze alıp almayacağını şu önümüzdeki bir-iki ayda anlarız. Ben tabii, bu dönemde Doğan grubunu her zamankinden daha büyük bir dikkatle izleyeceğim."

Dediğimi yaptım. İlk birkaç günde tuttuğum bütün notlar "pozitif"ti, fakat 6 ekimde gelen Ertuğrul Özkök makalesi midemi fena halde bulandırdı. Özkök yazısında, Türkiye'yle bir anlaşma yapıp ülkesinin önünü açmak isteyen Ermenistan Cumhurbaşkanı Sarkisyan'ın "hain" diye damgalanmasını hatırlatıyor, oradan "Kürt açılımı"nın mimarı Tayyip Erdoğan'a sıçrayıp onun da benzer bir kaderi paylaştığını söyledikten sonra şöyle yazıyordu:

"Eğer bu ülke, sorunlarını çözecekse, birilerinin bu riskleri alması gerekecek.

Dürüstsek, demokratsak korkmayacağız, çekinmeyeceğiz. Ama bir şeyi de bileceğiz. Hepimiz aynı gemideyiz. Sorunları çözmek isteyen siyasetçi ve sorunların çözülmesini isteyen gazeteci, aynı gemide. Birbirlerine ihtiyacı var. O nedenle birbirimizi itme, itekleme, yıpratmaya, yok etmeye uğraşma lüksümüz yok. Kızgınlıkları, öfkeleri buzdolabına koyup, demokrasi meydanında toplanmalıyız. Hem kendi çağımıza, hem geleceğe şunu ispatlamalıyız. Demokrasi, tarihî sorunları çözebilir. Cesaret bugün için bir fedakârlık gerektiriyorsa, o fedakârlığı hep birlikte yapmalıyız."

Ertuğrul Özkök'ün yazısını "ürkütücü ihtimal"ın gerçeğe dönüşmesi yönündeki bir işaret olarak algılamış, şöyle yazmıştım:

"İsterseniz yaklaşımımı 'fesatça' bulun, fakat ben bu yazıyı hiç beğenmedim; okurken, 'aba'nın altına gizleme gereği bile duyulmayan bir 'sopa' canlandı gözümün önünde... Düşünün: Bir gazeteci ülkenin tartışmasız bir numaralı sorunu konusunda doğru yayıncılığın ne olduğunu biliyor ve ilan ediyor fakat bu yönde yayın yapmayı şarta bağlıyor... Hükümete, 'aramızdaki sorunlar sürerse, başka bir çizgiye kayabilirim' diye mesaj geçiyor... Bu, olabilecek bir şey midir?"

Fakat kabul etmeliyim ki, o yazıdan sonra da grup gazetelerinde "açılım"ı çıkmaza sokarak hükümeti paralize etmeye çalışma yönünde bir izlenim edinmedim. Açıkçası, bu tahminim de tutmamıştı.

Keşke CHP de utandırsaydı beni...

Ne güzel; bir tahminde bulunuyorsun ve tahminin tutmayınca daha çok seviniyorsun... Ne diyeyim, Allah herkese böyle tahminler nasip etsin!

Fakat üçüncü tahminimle ilgili gelişmeler, bu sevincimi kursağımda bıraktı. Çünkü bu defa tahminimin öznesi CHP'ydi ve bu partinin Kürt açılımı konusunda nasıl bir siyaset izleyeceği hususundaki tahminimde fena halde isabet kaydetmiştim!

Kürt açılımının ilk telaffuz edildiği; CHP'nin dilini henüz sertleştirmeyip "yoklama çektiği"; birçok köşe yazarının "CHP'nin çağdaş tabanı"na göndermeyle iyimser yorumları yaptıkları o ilk günlerde, ben, işte tam da bu "taban" nedeniyle CHP'nin açılıma kafadan karşı çıkacağını şu sözlerle dile getirmiştım:

“İrtica’ ile ‘Kürt meselesi’nin başka meseleler olduğunu; birincinin çevresinde mobilize edilebilen kitlelerin ikincinin çevresinde edilemeyeceğini; ‘yaşam tarzları’nın tehlike altında olduğunu düşünen milyonlarca ‘laik-şehirli-okumuş-çağdaş’ insanın Kürt meselesinin özgürlük ve kardeşlik temelinde kesin bir çözüme kavuşmasını istediklerini düşünüyorsanız, çok yanılıyorsunuz. Böyle düşünüyorsanız, Türkiye’nin ‘sol’undaki milli-devletçi etkileri ve şu son 10 yılda CHP tabanını etkisi altına alan ‘bizi bölüyorlar’ paranoyasının gücünü hiç hesaba katmıyorsunuz demektir.”

Arada konuyla ilgili birkaç yazı daha yazdım, 20 ekim tarihli yazımın başlığı ise aynen şöyleydi: “CHP ‘açılım’a destek veremez; verirse, biter!”

CHP’nin bugün geldiği noktaya bakıp da tahminimde yanıldığımı söyleyebilir misiniz?

Hülasa edersek: Üç tahmin, iki ıskı, bir isabet...

Keşke CHP de utandırsaydı beni ve “üç tahmin üç ıskı” diye hülasa edebilseydim vaziyeti...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tercihini Çarpıtanlar Partisi...

Alper Görmüş 20.11.2009

Onur Öymen’in muhteşem lapsusundan (lapsus: beynin gizlemeye çalıştığını dilin fâş etmesi) ve Mahmut Övür’ün (*Sabah*, 15 kasım) “AK Parti’yi alkışlayan CHP’liler” başlıklı yazısından aldığım ilhamla “Kürt açılımında ‘tercihlerini çarpıtan’ CHP’liler” meseleme geri dönüyorum...

23 ekimde kaleme aldığım “Dilinde ‘hayır’, kalbinde ‘evet’ olanlar” başlıklı yazıyla başlamıştım... Hatırlayanlar olacaktır, yazı, bir çay bahçesinde otururken beni tanıyıp yanıma gelen ve CHP’li olduğunu söyleyen bir okurun eleştirileri üzerine kaleme alınmıştı. Okurumun, yazılarımda sıkça yer verdiğim temel bir tesbitimle meselesi vardı.

O tesbit şuydu: CHP artık iktidar partisini ‘düşman’ olarak kodlayan milliyetçi bir tabana sahipti, bu nedenle CHP yönetimi istese de bu iktidarın Kürt açılımına destek veremez.

Ona göre, “irtica” konusunda CHP tabanıyla ilgili olarak yazdıklarım doğrudu, fakat “Kürt açılımı”yla ilgili olarak sadece “zâhir”e bakıp “bâtın”ı dikkate almadığım için yanılmaktaydım. CHP tabanında, etrafından çekindiği ya da “AKP’ye destek olmak”la suçlanmaktan korktuğu için, gerçekte açılıma destek verdiği halde konuştuğunda bunun tam tersini söyleyen geniş bir kesim bulunmaktaydı. Biz yazarlar, bu kesimin dilindeki “hayır”a değil, kalbindeki “evet”e yoğunlaşmalıydık.

Okurun sözleri, Prof. Timur Kuran’ın beş-altı yıl önce okuduğum *Yalanla Yaşamak: Tercih Çarpıtmasının Toplumsal Sonuçları* adlı kitabındaki temel kavramı hatırlatmıştı bana. Şöyle yazmıştım:

"Timur Kuran, kitabına adını veren 'tercih çarpıtması' kavramını, 'Kişinin, algıladığı toplumsal baskılar karşısında isteklerini olduğundan farklı göstermesi' anlamında kullanıyor. Gördüğünüz gibi, tam okurumun tarif ettiği durumla karşı karşıyayız:

Bir kesim CHP'li, gerçekten de 'algıladığı toplumsal baskılar' nedeniyle Kürt açılımı konusunda düşündüğünün tam tersini dile getiriyorsa, onların pozisyonunu 'tercih çarpıtması'ndan daha iyi anlatacak bir kavram bulmak zordur."

Tercihini tam tersi yönde 'çarpıtan' CHP'liler

Onur Öymen'in muhteşem lapsusu ("Dersim'de analar ölmedi mi") ile konuya ilişkin önceki sözlerini karşılaştırın: Göreceksiniz ki, aslında o da "algıladığı toplumsal baskılar nedeniyle" gerçek fikirlerini söylememekte, "tercihini çarpıtmaktaymış!"

Demek ki CHP'de bir de "Bu çağda bu Hitlerci kafa" eleştirilerinden çekinip, "Çoluk çocuk ayırmayalım, karşıma çıkanı yakıp yıkalım ve meseleyi çözelim" şeklindeki gerçek fikirlerini dillendiremeyen başka bir kesim daha varmış.

Öncekilerin sayısını bilmediğimiz gibi bunların sayısını da bilemeyiz.

Yazılarından, bütün partilerle çok iyi bir gazetecilik ilişkisi kurduğu, "temas"ı da "mesafe"yi de gayet iyi ayarladığı anlaşılan Mahmut Övür'ün yazısına gelince...

Yazı, birinci kategoriden "tercihini çarpıtan" CHP'liler üzerine... Bizi ilgilendiren bölümünü alıntılıyorum:

"Doğrusu bu CHP'yi giderek CHP'liler bile anlayamaz oldu. Baksanıza CHP Genel Başkanı, milletvekilleri birçok şeye karşı çıkıyor, Meclis'i terk ediyor ama partinin üst yönetiminde, güçlü illerinde, etkili belediyelerinde görev yapanlar onları eleştiriyor. Ama ne yazık ki bunu açık açık yapamıyorlar.

Bu nedenle de başlarına bir iş gelmesin diye onları isimsiz yazıyorum.

"İşte onlardan biri, genel merkezden arayan bir CHP'li şöyle diyordu: 'Ömer Çelik'i tanıyorsan tebriklerimi ilet. Yapılabilecek en iyi konuşmayı yaptı. Bizim parti farklı yaklaşırsa da bu sorunun Meclis'te tartışılması devrim niteliğinde bir gelişmedir.'

"Benzer bir şeyi çok daha üst düzeyde bir yönetici şöyle anlatıyordu: 'Başbakan Erdoğan'ın da Ömer Çelik'in de konuşmalarının altına imzamı atarım.' Bunları duyunca şaşırmamak elde değil. Hem CHP'de olacaksın hem de rakip partinin sözcülerini beğeneceksin. Neden acaba?

Cevabı genç bir CHP'li veriyor: 'Partide eleştiri zemini yok. Ayrıca genel başkan da partiyi Öymen ve Arıtman'lara teslim etti.'

"CHP'deki bu sağlıksız siyasi durumu tecrübeli bir partili, ismi yazılmamak koşuluyla şöyle değerlendiriyor: 'Kürt meselesi denen bu mesele eğer Meclis'te konuşulmayacaksa ya da konuşulduğunda biz katkımızı

vermeyeceksek, önerilerimizi ortaya koymayacaksak o zaman muhalefette olmanın anlamı ne? Deniz Bey yeteneksiz bir insan değil. En deneyimli politikacılardan biri... Ama bir insan kendini dört duvar arasına sıkıştırıp kalırsa, kendisine 'hayır' diyebilecek insanlarla da bazı meseleleri tartışmazsa saplandığı yerden çıkamaz.' ..."

Ben çok merak ediyorum: Mahmut Övür'ün bize aktardığı bu sözlerin sahipleri, iktidarda bir "düşman" olduğuna inanan ve bu nedenle onun önerdiği her şeye karşı çıkılması gerektiğini savunan "çağdaş-laik-kentli-milliyetçi" CHP tabanıyla karşılaştıklarında ne yapıyorlar? Kendilerine sansür uygulayıp susuyorlar mı, yoksa tercihlerini çarpıtıp "Kürt açılımı üniter devleti parçalama operasyonudur" şarkısını mı terennüm ediyorlar?

Düşünebiliyor musunuz koca koca adamların, kadınların içine düştüğü durumu?

Söyleyin, böyle bir partiden hayır gelir mi?

Öymen, 'Dersim'den önce 'Sri Lanka' demişti...

Onur Öymen'in "Dersim'de analar ağlamadı mı?" çıkışını "Atatürk"le savunması aklıma şu soruyu düşürdü:

Öymen, Kürt sorununun çözümünde "Dersim" modelini, dediği gibi, "Atatürk'ün mirasının tamamına sahip çıktığı için" mi önermişti, yoksa "Atatürk'ün mirası"nda hiç böyle bir şey olmasaydı dahi aynı modeli önerecek miydi?

Bence ikincisi geçerli... İddiamı, Öymen'in "Dersim" demeden önce "Sri Lanka" demesine dayandıracağım...

Bir buçuk ay kadar önceydi, *Habertürk* televizyonundaki "Parantez" programında CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, program sunucusunun sorularını cevaplıyordu. Aralarında şöyle bir diyalog geçti ("mealen" demiyorum, not almıştım ve Yeni Aktüel'de okurlara aktarmıştım):

Öymen: Terör bitmeden hiçbir açılıma razı değiliz. Önce terör bitmeli.

Sunucu: Siz terörün şimdiye kadar denediğimiz yollardan bitirilebileceğine inanıyor musunuz?

Öymen: Elbette inanıyorum. Sri Lanka'da bitirilmedi mi?

Sri Lanka tarzı çözüm, biliyorsunuz, bütün teröristlerin öldürülmesine ve bu arada ortaya çıkacak sivil kayıplara aldırış edilmemesine dayanan çözüm demek oluyor. Sri Lanka'da birkaç ay önce "son terörist" de öldürüldü ve terör "bitti."

Sri Lanka'nın "Atatürk'ün mirası"yla bir ilgisi var mı? Yok. E, o zaman Öymen'in, meseleyi şiddetle çözme önerisini "Atatürk"le (daha doğrusu sadece Atatürk'le) temellendirmeye çalışması hiç ikna edici değil.

Mesele şu bence: Onur Öymen, ihtilafların çözümünde şiddetten başka bir yol bilmemektedir ve bunu da Atatürkçülüğe referansla meşrulaştırmaktadır.

(Bu savunmanın ne kadar gerçekçi, ne kadar ikna edici olduğunu hep birlikte yaşadık: Öymen'in "Sizi gidi yarım Atatürkçüler" imalı suçlaması o kadar etkili oldu ki, CHP'de sesler bir anda kesiliverdi.)

NOT. Onur Öymen istemeden de olsa müthiş bir şey yaptı. Sözleri, hakikat arayıcıları için altın kıymetindedir. Bu arayışın sıradan bir emekçisi olarak kendisine bütün samimiyetimle teşekkür ediyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe Günlükleri'ni 'Cumhuriyet'e götürmek!

Alper Görmüş 24.11.2009

"Emekli oramiral Özden Örnek'in günlükleri *Nokta* Dergisi'nde yayınlanmadan çok önce bize geldi. Ancak doğrulatamadığımız için haber yapmadık..."

Cumhuriyet gazetesi Ankara temsilcisi Mustafa Balbay, İkinci Ergenekon davasının 19 kasım tarihli oturumunda yaptığı savunmanın bir yerinde işte böyle demiş. Tahmin edebileceğiniz nedenlerle beni, savunmanın en çok bu bölümü ilgilendirdi.

Balbay'ın bu sözlerini okuyunca, Darbe Günlükleri'ni *Nokta*'dan önce *Cumhuriyet*'e ilettiği iddia edilen haber kaynağına uygun düşecek birkaç sıfat geçti zihnimden... Bunlardan biri "şuursuz"du, bir diğeri ise "naif..."

İşin dalgası bir yana, açık söyleyeyim, ben Balbay'ın bu sözlerini hiç inandırıcı bulmadım. Neden inandırıcı bulmadığımı size de anlatayım...

İzninizle önce, Darbe Günlükleri'ni yayımladığımız *Nokta* sayısına yazdığım "'Ele geçirdik' demiyoruz" başlıklı editoryal sunumdan küçük bir bölüm aktaracağım. Haber kaynakları ile gazeteci arasındaki ilişkinin çok temel bir yanına işaret ettiğim o bölüm şöyleydi:

"Türk basınının tatsız klişelerinden biri de 'ele geçirdik'tir... Ama biz, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Özden Örnek'in (2003-2005) günlüklerini 'ele geçirdiğimizi' iddia etmeyeceğiz.

"Ele geçirdik, ulaştık haberciliğinde olan nedir? Bazı haberler aslında 'ele geçirilemeyecek' kadar zordur. Ama birileri şu veya bu nedenle, şu veya bu amaçla sözü edilen dosyayı, haberi, sözü edilen yayın organına iletir. Bu kişiler, yayımlanmasını istedikleri kimi enformasyonu hangi yayın organına iletecekleri konusunda son derece titiz davranırlar. Çünkü ilettikleri haber yayımlanmayabilir (ama böylece konu da fâş edilmiş olur) ya da çarpıtılarak yayımlanır; ikisi de onlar açısından istenmeyen sonuçlar doğurur."

Haber kaynağı (ya da haber) ile gazete (ya da gazeteci) arasındaki bu ilişkinin farkına varmak için öyle derin mesleki bilgiye falan gerek yoktur, son derece basit bir akıl yürütmeye herkes varabilir bu sonuca... Çünkü haber de insan gibidir; seveleceği, şefkat gösterileceği, kadrinin kıymetinin bilineceği yere gider. Siz "haber kaynağı" olsanız, elinizdeki haberin sonunda çöp kutusunu boylayacağını ya da yüzü gözü yamultulmuş olarak

yayımlanacağını bile bile bir gazetenin kapısını tıklatır mısınız?

Düşünün, gazetemizde günlerdir yayımlanan Deniz Kuvvetleri'ndeki cunta haberi *Sözcü* gazetesine gidiyor! Bu nasıl size inandırıcı gelmiyorsa, Balbay'ın "Özden Örnek'in günlükleri *Nokta* Dergisi'nde yayınlanmadan çok önce bize geldi" iddiası da bana inandırıcı gelmiyor. (Bakın şimdi aklıma geldi, örnek olarak niye *Sözcü*'yü verdim ki? *Cumhuriyet*'i de verebilirdim. Lütfen yukarıdaki cümleyi *Sözcü* yerine *Cumhuriyet*'i koyarak okuyun. Gördüğünüz gibi cümle bu haliyle de inandırıcı değil!)

"Şuurlu" haber kaynağı: Şener Eruygur

Haber kaynağı-gazeteci ilişkisinin "abc'si" niteliğindeki bu bilgi doğruysa, "Darbe Günlükleri"ni "*Nokta*"dan çok önce" *Cumhuriyet*'e ulaştıran haber kaynağı, bu günlüklerin gazetede yayımlanmayacağını biliyor olması gerekir. Peki, bir haber kaynağı bir bilgiyi, belgeyi bir gazeteciye yayımlanmayacağını bile bile neden iletir? Cevap: Onu, o konu hakkında bilgilendirmek için.

Cumhuriyet gazetesinden son 15 yıldan bu yana yayılan kesif kışla kokusuna ve Mustafa Balbay'ın bilgisayarından ele geçen "notlar"a baktığımda, aklıma sadece şu geliyor: Darbe Günlükleri'ni "*Nokta*"dan çok önce" *Cumhuriyet*'e ulaştıran bir haber kaynağı varsa gerçekten, bu kaynak elindeki bilgileri "yayımlanması için" değil, "bilgi için" ulaştırmış olmalıdır.

Şimdi size 7 Ekim 2009'da "T24" adlı internet sitesinde Selin Ongun imzasıyla yayınlanan bir haberi aktaracağım. Okuduğunuzda, benim şu yukarıda yaptığım tahminle ilgili olarak "adam biliyormuş neyin ne olduğunu, tutup bize 'olsa olsa böyledir' diye hava atıyor" diye düşünebilirsiniz. Fakat inanın, birazdan okuyacağınız bilgiye sahip olmasaydım bile, a) Darbe Günlükleri'ni *Cumhuriyet*'e götürecek şuursuzlukta bir haber kaynağının olamayacağını, b) böyle bir kaynak varsa, bu kaynağın Darbe Günlükleri'nde yazılanlara sempatiyle yaklaşan bir kaynak olması gerektiğini, Balbay'ın bunları yayımlamayacağını bildiğini ve sadece "bilgi için" verdiğini düşünecektim.

Neyse, inanan da sağolsun inanmayan da... Gelelim, Selin Ongun'un Ergenekon davasının delil klasörleri arasında girdiği kazı çalışmasının eseri olan haberinin ilgili bölümüne... Şöyle:

"Özden Örnek'in günlüklerinin kapsamlı olarak Türkiye gündemine girme tarihi (29 Mart 2007 / Nokta dergisi) ile Ergenekon davasına 'resmi' olarak dahil olması (Mart 2009 / İkinci iddianamenin kabul edilmesi) arasında tam iki yıl var. Ergenekon iddianameleri üzerindeki çalışmaları sırasında T24, darbe günlükleri konusunda bu süreçten daha önceye uzanan bir tarih daha tespit etti. Bu tarih, Ergenekon davasının tutuklu sanıkları arasında yer alan Mustafa Balbay'ın dizüstü bilgisayarına ilişkin olarak soruşturma makamlarınca tutulan kayıtlarda dikkat çekiyor. İkinci Ergenekon iddianamesinin 204 numaralı ek delil klasörünün 336'ncı sayfasında yer alan ve soruşturma makamlarınca yazılan 'değerlendirme' raporuna göre, darbe günlüklerinin 'giriş tarihi', 15 Temmuz 2006, kayıt saati 13:20. Bu kayıtlara göre, günlükler Nokta'da yayımlanmadan sekiz ay önce Balbay'ın bilgisayarına girmiş."

Peki, nereden ve nasıl girmiş? Haberde o da var: Ergenekon davasının en önemli sanıklarından emekli orgeneral Şener Eruygur'un odasında ele geçirilen 7 No'lu CD'de yer alan "Özden'in bilgisayar / Özden günlük" adlı dosyadan...

Mustafa Balbay, "bize çok önce gelmişti" derken, Şener Eruygur'a ait CD'den Balbay'ın bilgisayarına kaydedilen bu dosyayı mı kast ediyor? Savunmasının bu bölümünde bir açıklık yok. Eğer bunu kast ediyorsa, şöyle bir manzarayla karşı karşıyayız demektir:

Sarıköz ve Ayışığı darbe girişimlerinin bir numaralı aktörü, darbe girişimlerinin başka bir aktörü tarafından kaleme alınan ayrıntılı bir dökümünü gazeteciye veriyor... Fakat gazeteci, "doğrulamadığı için" haberi yayımlamıyor.

Sürreel bir gazetecilik pratiği...

Neden şimdi açıkladı?

Balbay'ın Silivri Cezaevi'nden kaleme aldığı ve yaklaşık bir ay boyunca *Cumhuriyet*'te yayımlanan "Gerilimli Yıllar" dizisini hatırlayacaksınız... Bilgisayarından ele geçirilen "notlar"a dayanarak yazılan bu dizi pek tatsız tuzsuz olmuş, hiçbir etki yaratamamıştı. Hatta ben sırf "Balbay Günlükleri" ile gûya bunlara dayanarak yazılmış bu dizi arasındaki "heyecan" farkını anlatmak, dizinin tatsız tuzsuzluğu izah etmek için bir yazı yazmış, keyfiyeti kendimce şöyle izah etmiştim:

"Çünkü Balbay Günlükleri, 'Hadi paşam, daha ne bekliyorsunuz' ruh haliyle hareket eden bir gazetecinin kaleminden çıkmıştı; o metinlere dinamizmini veren bu 'ruh'tu. Oysa, sözde bu 'notlar'a dayandırılarak kaleme alınmış 'Gerilimli Yıllar' dizisinin sahibi, bütün enerjisini, bizi o yıllarda 'demokrasiyi korumak' için gazetecilik yaptığına inandırmak için sarf ediyordu... Günlükler'deki 'ruh' hakiki olduğu için o metinler ilginçti... Oysa 'Gerilimli Yıllar' bir tiyatroydu ve dizinin sade suya tirit hali de buradan kaynaklanıyordu."

Aklıma takılan iki soru var...

Birincisi: Mustafa Balbay, 2003-2004'ü anlatmak için kaleme aldığı uzun dizide neden Özden Örnek Günlükleri'nin "*Nokta*"dan çok önce" kendilerine geldiğini anlatmamıştı? Günlükler'in gazeteye gelişi, doğrulatma çabaları, bu çabalar sırasında ortaya çıkan olgular, sözler, itirazlar, vb., diziye acayip bir dinamizm katmaz mıydı?

Bu nasıl gazetecilik, hiç anlamadım... Yayımlandıktan sonra ülkenin gündemini geri dönüşsüz bir biçimde değiştirecek bir haber, "doğrulanmadığı" için yayımlanmıyor... Hadi bunu geçtik, üç yıl sonra, o günleri yazarken de gazetecinin aklına, ilk kez kendisine gelen bu metinlerden söz etmek gelmiyor.

Balbay'ın gazeteciliğinin bu kadar kötü olabileceğine kimse inandıramaz beni. Onun yerine hakikati söylemediğine inanmayı tercih ederim.

İkinci soru: Balbay'ın "Bize daha önce gelmişti" açıklamasını, Darbe Günlükleri'nin gerçekten de *Nokta*'da yayımlanmasından çok önce Şener Eruygur üzerinden kendisine ulaştırıldığı ortaya çıktıktan sonra yapması ilginç değil mi?

Oktay Ekşi: Vicdanı mı köreldi, gazeteciliği mi

Alper Görmüş 27.11.2009

Taraf'ın şimdiye kadar yayımladığı "eylem planları" arasında bence en ürkütücüsü, yoğun bir korku ve tehlike algısıyla esir alınmış, böylece gönüllü olarak "güvenli kafes"lere girmeye razı edilmiş yığınlar yaratmayı amaçlayan "kafes" planıydı...

"Ergenekon davasına soğuk" gazeteler "kafes" planına da soğuk durdular. "Soğuk durdular" deyince yanlış anlaşılmasın, haberi gördüler de küçük gördüler sanılmasın: Hayır, bu "büyük" gazeteler haber sayfalarında iddialara hiç yer vermediler.

"İddia" diyorum, evet... Bu türden haberler, hakikat kesin bir biçimde ortaya çıkana kadar iddiadır. Fakat dikkat edin, *Taraf*, ortaya bir iddia atıyor olsa da, Türk basınının pek sevdiği "iddia edildi", "iddialara göre" gibi kaçamak kalıplara başvurmaya tevessül etmiyor. Bu, haberine (iddiasına) olan inancını gösteriyor. Biz de *Nokta*'da Darbe Günlükleri'ni yayımlarken "Özden Örnek'e ait olduğu iddia edilen günlükler" falan demedik, "Özden Örnek'in günlükleri" dedik.

Peki, ben neden anlatıyorum bunları? "Kafes" planı haberine vebalı muamelesi yapan bir kısım medyanın bütün kaçamak noktalarını tıkmak için... Ahmet Altan'ın günlerdir sorduğu "neden yazmıyorlar" sorusuna verilen "Nereden bilelim gerçek olduğunu" cevabının pespayeliğini ortaya koyabilmek için...

Benim bu "savunma"ya cevabım şöyle: Kim size "Deniz Kuvvetleri'ndeki cuntanın hain planı" kesinliğinde haberler yazın diyor ki? Sizden istenen, suçlanan kurumun dahi yalanlamadığı bir haberi, ustası olduğunuz "iddia edildi" formatında vermeniz. (Genelkurmay Başkanlığı'nın *Taraf* hakkındaki suç duyurusu, sanki Genelkurmay'ın haberi yalanladığı gibi bir illüzyona yol açtı. Oysa öyle değil, Genelkurmay sadece yürümekte olan bir davayla ilgili haber yapılıp masumiyet karinesine aykırı davranıldığı iddiasıyla böyle bir suç duyurusunda bulundu. Keza hükümet de haberi yalanlamadı.)

Haber kaçağı gazeteler boşuna debelenmesinler: Bu ölçüde vahim iddialar barındıran bir haberi hiç görmeyen bir gazetenin pozisyonu, ayrıntılı bir cinayet ihbarının, "gerçek olmayabilir" kuşkusuyla sumen altına itildiği polis merkezi gibidir...

Bir de Oktay Ekşi var...

Ortada bu ve benzeri gerekçeler dolanırken, *Hürriyet* gazetesi başyazarı Oktay Ekşi 24 kasım tarihli yazısında yepyeni bir gerekçeyle ortaya çıktı. Demirel'in "verdimse ben verdim"ine benzeyen bu yeni gerekçe, o âna kadar piyasada dolaşanlara rahmet okutacak cinstendi:

"Galiba önceki gündü. Bir gazete, kendisinin tüm öteki gazeteleri atlatarak verdiği haberin, ertesi gün veya bir sonraki gün, başka bazı gazetelerde yer almamasını nerdeyse ağır bir suçmuş gibi sunuyordu. Bizim bildiğimiz gazetecilikte başkalarını 'atlatma' yani onlarda bulunmayan bir haberi verme, iyidir, başarıdır. Gazeteci bu başarısıyla iftihar eder. Onunla da kalmaz. Yeni atlatmaların ardına düşer. Bulursa yeni başarısı nedeniyle tekrar

mutlu olur.

Zaten gazeteciliğin en keyifli tarafı da budur. Ama bu keyif, başkalarını 'Sen neden o haberi alıp yayımlamıyorsun?' suçlamasına yol açmaz. Sen yayımlarsın, ben yayımlamam. Sana ne? Bizim bildiğimiz 'demokrat'lığın temel ölçüsü, başkalarını kendi tercihlerinde serbest bırakmaktır."

Sanırsınız ki bahsi geçen haber bilmem kimin bilmem kimi bilmem kimle aldattığını açıklayan "atlatma" bir magazin haberidir... Sanırsınız ki sıradan bir cinayete bir tesadüfle tek başına şahit olan ve gazeteye yazdığı "özel haber"le bunun keyfini çıkaran gazeteci, haberini "takip etmeyen" başka gazeteleri eleştirmekte ve görevlerini yapmamakla suçlamaktadır... Birilerinin Oktay Bey'e "mahiyet" diye bir şeyin olduğunu anlatması gerekiyor galiba...

(Oktay Ekşi'nin, "kafes planını haberleştirmeme"ye gerekçe üreten meslektaşlarının arasına bu muhteşem gerekçeyle katılması ve ürettiği yeni kategoriye tek başına doldurması, bana Beşiktaşlı Seriş'i hatırlattı... "Biraz da eğlenelim" faslından, size de anlatayım: Panathinaikos'ta oynayan Sırp futbolcu Seriş üç yıl kadar önce Beşiktaş'a transfer edilmişti. Panathinaikos taraftarları, Seriş'ten kurtulmalarına o kadar çok sevinmişlerdi ki, kulübün taraftar sitesi bu sevincin tezahürleriyle dolup taşmaya başlamıştı. Onlardan birinde bir Yunan taraftar şöyle yazmıştı: "Dünya liglerinde top koşturan futbolcular dörde ayrılır: Bazı futbolcular vardır, onları izlerken dakikalar bitmesin istersiniz, muhteşemdirler... İkinci grupta vasat futbolcular yer alır... Üçüncü grup fecidir, bir an önce futbolu bırakmalarını dilersiniz... Dördüncü kategoride ise Seriş yer alır!"

Hep böyle değildi...

Başlığa bakıp, "Türk Silahlı Kuvvetleri söz konusu olduğunda Oktay Ekşi'nin her zaman bir vicdan ve gazetecilik problemi olmamış mıdır?" diye itiraz edebilirsiniz... Birkaç yıllık bir dönemi hariç tutarsak, haklısınız. Ben size o kısa dönemi anlatacağım.

Sanırım 28 Şubat'taki ünlü "Alçakları tanıyalım" çıkışından sonra Oktay Ekşi, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir generali tarafından oyuna getirilmiş olmanın "bilinci" ve öfkesiyle uzun bir süre farklı bir çizgi izledi. Nitekim her şey ortaya çıktıktan sonra doğrudan "devlet"i hedef alan öfke dolu bir özür yazısı kaleme alacaktı. Kürşat Bumin ve Ümit Kıvanç'la birlikte hazırladığımız *Medyakronik*'te (2000-2002) Ekşi'nin bu çizgi doğrultusundaki çıkışlarını memnuniyetle not ettiğimizi hatırlıyorum.

Mesela 26 Şubat 2002 tarihli yazısında, Genelkurmay Başkanı'na politik içerikli soru soran meslektaşlarını şöyle haşlamıştı:

"Hem Batı standartlarında yani iyi işleyen bir demokrasi ister hem de Genelkurmay Başkanı'ndan 'askeri' konularda değil de 'yargının durumu' yahut 'yolsuzlukla mücadele metotları' hakkında görüş sorarsanız, sizin bu ülkede iyi işleyen bir demokrasi istediğinizden kuşku duymak gerekir. Aynı şey, son günlerde basına yansıyan 'İdam cezası kalkmalı mı kalkmamalı mı?' tartışmasına veya 'Herkes ana diliyle yayın yapma hakkına sahip olmalı mı?' konusuna, Genelkurmay'ın yahut Türk Silahlı Kuvvetleri'nin karıştırılmak istenmesi konusunda da geçerli."

Fakat ondan da önce Oktay Ekşi'nin "Silopi Jandarma Komutanlığı'nda kaybedilen iki HADEP yöneticisi"yle ilgili olarak 13 Şubat 2001'de kaleme aldığı başyazıyı hatırlamalıyız... Çünkü o başyazı, Kafes eylem planının neden

haberleştirilmediğine ilişkin bütün gerekçeleri (Oktay Ekşi'nin kendi gerekçesi dahil) yerle yeksan eden bir yazıydı...

Olayı hatırlayacaksınız... İki HADEP yöneticisi 26 Ocak 2000'de çağrıldıkları Silopi Jandarma Komutanlığı'na gitmişler, bir daha da kendilerinden haber alınamamıştı.

Gelişme, bölgede son yıllarda hiç görülmeyen "gözetiminde kaybedilme" olaylarının yeni bir evresinin başlangıcı olarak algılandı, büyük bir kaygıya ve korkuya yol açtı. Jandarma, iddiaları reddetti. Başta *Hürriyet* ve *Sabah*, büyük basın kararlı bir tavırla gelişmeye gözünü kapadı. Oktay Ekşi, 13 şubatta şu satırları yazdığı anda, gazetesi Silopi'ye dair henüz hiçbir haber vermemişti:

"Günlerdir çeşitli yayın organlarında bu olay yazıldı. Ama jandarma yetkilileri beş gün süreyle bu haberleri hiç üstlenmediler. Tanış ile Deniz'in karakola girdiğini dahi bilmezden geldiler. Ama yayınlar durmayınca 'geldiler ama yarım saat sonra çıkıp gittiler' anlamında bir açıklama yaptılar. Ve tabii kendilerinden başka kimseyi inandıramadılar. Şimdi biz kimseyi, hatta şüpheyi çeken jandarma yetkililerini dahi suçlamadan soralım: Değil iki insan, iki tavuk kaybolduğu için karakola başvuruda bulunulsa bu kadar duyarsız davranmaya hakkınız var mı?"

İşte buyurun: Mahiyet itibarıyla birbirine çok benzeyen iki haber ve iki Oktay Ekşi... Ekşi o zamanlar, haberi hiç görmemeyi tercih eden gazetesini "nereden bilelim gerçek olduğunu" diyerek ya da "mecbur muyuz başkalarının verdiği haberi vermeye" diye efelenerek savunabilirdi. Fakat gördüğümüz gibi öyle yapmamış.

Ben, Ekşi'nin o dönemine ait buraya sığdıramadığım örnekleri de hesaba katarak, başlıktaki soruyu şöyle cevaplıyorum: İki de...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İzmir dellenmesi ve 'biz kardeşiz' edebiyatı

Alper Görmüş 01.12.2009

Beyaz Türklerin İzmir dellenmesinin ardından dile getirilen, "İzmirli Kürtlerle bu şehirde yıllardan beri yan yana kardeşçe yaşıyorlardı, bu kardeşlik duygusunu hükümetin 'Kürt açılımı' bozdu" izahlarının tamamen doğru olduğu kanaatindeyim... Bu izahatın sahipleriyle ihtilafım şurada ki, "kardeşlik"ten farklı şeyler anlıyoruz. Onlara göre kardeşlik şefkattir, bana göreyse eşitlik içermeyen bir kardeşlik hakiki manada kardeşlik sayılamaz...

Bir "şefkat kardeşliği"ne eşitlik zerk etmeye kalkarsanız, istisnalar hariç karşılaşacağınız şey, şefkatin azalmasıdır. Çünkü şefkat, eşitsizliğin tarlasında boy atan bir duygudur ve yönü kuvvetliden zayıfa doğrudur. Bence İzmirli taşçılar, "Kardeşlik, 'açılım' bizi bozdu" derken, "Beni, eşitlik görmediğim fakat sevip şefkat duyduğum Kürt kardeşimle eşit kılarırsanız, ona olan sevgim ve şefkatim azalır" demiş oluyorlar. İzmirli Kürtleri Türklerle eşit kılmayı hedefleyen politikalar söz konusu olduğunda neden zona çıkardıklarını

irdelemedikleri sürece, "Kürt kardeşleriyle" aralarına "eşitlik mikrobu" sokan ve böylece onlara karşı şefkatlerinin azalması sonucunu doğuran "açılım" sürecini lanetlemeye devam edecekler.

Yazının bundan sonrasında bu özeti açmaya, söylediklerimi temellendirmeye çalışacağım...

Amele Kürt - müteahhit Kürt

Orhan Miroğlu *Taraf*'ta, kendi başından geçen bir hikâyeyi anlattı geçenlerde... Anlattıkları, "Türk-Kürt kardeşliği"nin Türkler açısından özünü (abi-kardeş ilişkisi) ve zayıflığını (eşitsizlikle malûl bir şefkat kardeşliği) ortaya koyarak benim yukarıda özetlediğim durumu doğrular nitelikteydi. Hatırlayalım Miroğlu'nun yazdıklarını:

"Cezaevinden çıktığım yıllarda, yasal haklarım elimden alınmıştı. Mesleğim olan edebiyat öğretmenliğini yapamıyordum. Ben de ekmek parası için sermayesiz Kürtlerin genellikle yaptığı işlerin peşinden koştum durdum. Bu işlerin başında bildiğiniz gibi, inşaat işleri gelir. Bir ara, Ankara'da zor bela ve tam da Kızılay'da bir binanın onarım işini yapıyordum. Mevsim kış. Binaya malzeme gidecek ama trafik polisinden izin almak gerekiyor. Araçlarının içinde duran polislere gittim ve derdimi anlatmaya başladım. Beni dinledikten sonra amirleri 'Siz nerelisiniz (diye sordu. 'Mardinliyim' dedim. 'Ya' dedi, 'Mardin'den gelmişsiniz ve Kızılay'ın ortasında bu işi yapıyorsunuz!' Ne diyeyim, sustum kaldım tabii, 'Evet' demekle yetindim. İş dediği muteber bir müteahhidin hiç uğraşmayacağı bir iş aslında Ama Ankara'nın adı var, Kızılay'ın başka namı var. Ve amir bey, Mardinli bir müteahhidi Kızılay'daki bir işe pek uygun bulmamıştı anlaşılır... Onun gözünde Mardinli elinde keleşkof dağlarda gezen biri olmalıydı, bu havada, kış kıyamette ne işi vardı Kızılay'da."

Miroğlu'nun en sondaki hüküm cümlesi doğru fakat eksik... O trafik polisi "elinde keleşkof dağlarda gezen" bir Mardinliyi yadırgamazdı, evet... Fakat Çankaya'daki bir inşaatla amele olarak çalışan Mardinli bir Kürdü de yadırgamazdı... Daha önemlisi, "müteahhit" ve "dağlarda gezen" Mardinliye karşı negatif duygular beslerken, "amele" Mardinliye büyük bir ihtimalle "şefkat" duyacaktır. Neden? Çünkü ilk iki "Mardinli" en azından potansiyel olarak "eşitlik" talebinde bulunmaktayken, böyle bir şey üçüncü "Mardinli"nin aklından bile geçmemektedir. (Nasıl ki, okulda "türban"ıyla hademelik yapan kadın değil de, onun okuyup öğretmen olmuş ve "türban" takmaya devam eden kızı problem teşkil etmektedir.)

Baba, oğul, üvey kardeş ya da devlet, Türkler, Kürtler...

Yıllardır Kürtlerin "kardeşimiz" olduğunu söyleyip duruyoruz. Doğru, fakat bu kardeşliğin eşit bir kardeşlik olduğunu söyleyebilir miyiz? Çoğu abi-kardeşlikte olduğu gibi, yönü abiden kardeşe olan bir şefkat var, tamam, fakat bu şefkatin sürmesi için neyin gerektiğini de hepimiz tecrübelerimizden biliriz: Abinin imtiyazlarına saygı ve abiye itaat... Bir küçük kardeşin abisine "Ben senden yaşça küçük olabilirim, fakat bu aynı haklara sahip olmadığımız anlamına gelmez" dediğinde başına ne gelirse, şu anda Kürtlerin başına da o geliyor.

Psikiyatr Prof. Dr. Doğan Şahin, *Habertürk*'ten Kutlu Esendemir'e birkaç hafta önce verdiği bir söyleşide, bunları "üvey kardeş" metaforu üzerinden çok güzel anlatmıştı. Esendemir'in "Uzun aradan sonra yine İstanbul sokakları, 'Ne mutlu Türküm diyene' yazılarıyla dolmaya başladı" hatırlatması üzerine bakın Doğan Şahin neler demişti:

"Yıllardır düşman olarak gösterilen karşı tarafın, birden devlet tarafından kabul edilmesinin yarattığı şaşkınlık ve tepkidir. Aslında şuna benzetilebilir: Yıllardır evden dışlanan, horlanan bir üvey kardeşiniz var, ailenin gerçek sahibi ve varisi olarak kendinizi görüyorsunuz, ama birden babanız o zamana kadar aile yemeğine alınmayan bu kardeşi sofraya çağırıyor.

"Oysa yıllarca, kardeşiniz hakkında en olumsuz duyguları beslemeniz için elinden geleni yapmış, sizi ona karşı kıskırtmış, onun gibi olmadığınız için sizi övmüş, her şeyin varisinin siz olacağınızı söyleyip durmuş. Siz de babanızın gözünde artan değerinizin büyüklenmeciliği ile kardeşiniz hakkında atıp tutmuşsunuz. Size zarar vermeye çalıştığını düşünmüşsünüz. Sonra günün birinde babanız birden, 'hadi bakalım, siz kardeşsiniz, sarılıp öpüşün' demiş. Öyle bir hayal kırıklığı ve aldatılmışlık duygusuna kapılırsınız ki, kendinizi kullanılmış hissedersiniz ve hem babanıza hem kardeşinize karşı intikam duygularına kapılmaya başlarsınız."

Faşizan eğilimlerin panzehiri

Doğan Şahin'in "üvey evlat" metaforunun, anlamaya hizmet eden o has metaforlardan biri olduğunu hemen teslim edeyim... Fakat bence Dr. Şahin, babanın "siz öz kardeşsiniz" itirafının "esas" kardeşte sadece "intikam duygusu"na yol açtığını söyleyerek eksik bir sonuca varıyor ve metaforuna haksızlık ediyor.

Oysa durum şudur: "Esas" kardeş, üvey bildiği kardeşine karşı o âna kadar beslediği sevgi ve şefkati (artık ne kadarsa), şimdi gerçekten öz kardeşi olduğunu öğrendiği kişiye karşı besleyememektedir. Oysa o, sahip olduğu bu sevgi ve şefkati insancılığının, uygarlığının kanıtı olarak görmekteydi: Sadece başkalarına karşı değil, kendisine karşı da...

Daha da fenası, övündüğü insancılığının, uygarlığının köksüzlüğünü ortaya çıkaran şey, kardeşinin kendisiyle eşit olduğunun ilan edilmesidir... İnsanın böyle bir yüzleşme karşısında bütün duygusal kontrolünü kaybedip hırçınlaşmasından doğal bir şey olamaz.

"Taş atan İzmirli"e gelince... "Demokratik açılım" adlı turnusol kâğıdı, onların "Kürt kardeşliği"nin eşitsizlikle malûl olduğunu gösterdi, bu kardeşliğin sınırlarını ve zaaflarını ortaya çıkardı. Onlar da tıpkı hikâyedeki "asıl kardeş" gibi, sevgi ve şefkat duydukları Kürt kardeşlerinin kendileriyle eşit ilan edilmesinin travmasını yaşıyorlar şimdilerde...

Bu arada biz de hep birlikte bir kez daha gördük ki, faşizan eğilimlerin panzehiri sevgi değil eşitlik duygusudur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Biz buradayız, öbür generaller nerede?'

Alper Görmüş 04.12.2009

Yazımın başlığı hayalidir ve de Mustafa Balbay'ın "Ben buradayım, Özden Örnek nerede" feryadına naziredir. Aslında, gazetemizin köşe yazılarının formatı daha uzun başlıklar koymamıza cevaz verseydi, başlığı şöyle atardım: "İfadedeki generaller Örnek, Yalman ve Fırtına: 'Biz buradayız, 3 Aralık 2003 toplantısına katılan öbür generaller nerede?'"

Evet, artık anlamışsınızdır, bugünkü yazımın konusu, daha önce de işaret ettiğim gibi "Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümü" olan 3 Aralık 2003 toplantısı...

Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ün başkanlık ettiği, kuvvet komutanlarının yanı sıra çok sayıda orgeneralin de katıldığı bu "muhtıra toplantısı"nı, üç komutanı ifadeye çağıran savcıların da "Darbe Günlükleri'nin en önemli bölümü" olarak değerlendirdikleri konusunda benim hiçbir kuşku yok. Üç komutana bu toplantıyla ilgili olarak çok sayıda soru tevcih edileceğini düşünüyorum.

Savcılar ne kadar farkında bilmiyorum ama, o toplantıya katılan orgenerallerden ikisi, savcı ve hâkimlere verdikleri ifadelerde toplantının "hükümete muhtıra verme toplantısı" olduğunu teyit etmiş oldular. Hatırlayanlarınız olabilir, her iki ifadenin ardından bu iddiamı temellendirmeye çalışan yazılar yazmıştım. Bugün, ifadeler öncesinde, övünmek gibi olmasın ama, o yazılardaki bence çok önemli tesbitleri bir kez daha dikkatinize sunmak istiyorum.

Tolon'dan taban tabana zıt ifadeler

Sözünü ettiğim yazılardan ilki 3 Şubat 2009 tarihliydi ve "Tolon, Darbe Günlükleri'ni doğrulamayı ne pahasına göze almış olabilir?" başlığını taşıyordu. Yazıda, Darbe Günlükleri'ndeki 3 Aralık 2003 toplantısında en şahin muhtıracılardan biri olarak görünen Orgeneral Hurşit Tolon'un günlüklerle ilgili olarak iki farklı tarihte yaptığı değerlendirmeleri karşılaştırıyordum. Tolon, bunlardan ilkinde –ki daha ortada hiç Ergenekon falan yoktu– günlükleri tümüyle inkâr ediyordu:

"Emekli Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu öne sürülen günlüklerdeki 'Sarıköz' operasyonu iddiasında ismi geçen emekli Orgeneral Hurşit Tolon, Başbakan Erdoğan'ın savcıları göreve çağırmasını şöyle değerlendirdi: 'Cumhuriyet savcıları ne tür görevleri üstleneceklerini, ne tür görevleri üstlenmeyeceklerini bilecek kadar cumhuriyetin savcılarıdır. Sahibi böyle bir günlük yok diye iki kez açıklama yapıyor. Ama birileri varmışçasına savcılar harekete geçsin diyor. Ne diyebilirim?'" (*Sabah*'a özel demeç, 5 Nisan 2007, yani günlüklerin yayımından yedi gün sonra).

Tolon, 1 Temmuz 2008'de gözaltına alındı, birkaç gün sonra da tutuklanma talebiyle mahkemeye sevk edildi. Mahkemedeki ifadesini *Hürriyet* yayımladı. Tolon, hâkimin "Sizin de adınızın geçtiği günlükleri neden tekzip etmediniz" sorusuna şu cevabı vermişti:

"Kamuoyunda Darbe Günlükleri olarak bilinen günlüklerde benimle ilgili kısımlarda herhangi bir yanlışlık görmediğim için bu konuda tekzip yapma ihtiyacı hissetmedim. Çünkü herhangi bir şekilde kişilik haklarım zedelenmemiştir."

Yazıda, iki ifade arasındaki değişen tek şeyin, Tolon'un hâkim karşısında darbe girişimi suçlamasıyla karşı karşıya kaldığını anlaması olduğu tesbitini yaptıktan sonra, bu ifade değişikliğinden nasıl bir yarar ummuş olabileceği sorusunu şöyle cevaplandırıyordum:

“Ben şöyle bir akıl yürütüyorum: Tolon, savcılık ve mahkeme sorgularında kendisinin ‘darbe planlamakla’ suçlanacağını anladı. Bunun üzerine, sorgucuların eline çok büyük bir koz verme pahasına, ‘Kamuoyunda darbe günlükleri olarak bilinen günlüklerde benimle ilgili kısımlarda herhangi bir yanlışlık görmedim’ dedi. Bunu neden göze aldı peki? Bence bu, ‘Benim darbe planlamaktan yargılanmamı ve ceza almamı engellemezseniz, kendimle birlikte sizi de yakarım’ mesajıydı. (...) Unutmayın: O toplantının komutanlarının bir kısmı emekliye ayrıldı, bir kısmı ise halen görevlerinin başında.”

Tolon’un “yakarım” mesajı verdiği yorumumu spekülâtif bulabilirsiniz, bir şey demem, zaten bir spekülasyon bu; en azından “sağlam” olduğunu kabul ederseniz işin bu kısmında anlaşabiliriz.

Fakat “Benimle ilgili kısımlarda bir yanlışlık görmedim” şeklindeki sözlerinin, 3 Aralık 2003’teki toplantının bir muhtıra ve darbe toplantısı olduğunu teyit ettiği herhalde herkes açısından açıktır.

3 Aralık toplantısı ve Özkök’ün tanıklığı

Yukarıda sözünü ettiğim yazılardan ikincisini ise 25 Ağustos 2009’da yayımlamışım. Başlığı şöyleymiş: “Özkök, Darbe Günlükleri’nin en önemli bölümü hakkında ne demiş oldu?”

Hilmi Özkök’ün İzmir’de savcı Zekeriya Öz’e verdiği ifadenin tam metninin Ergenekon davasının üçüncü iddianamesinin ek klasörlerinde yer almasından hemen sonra kaleme aldığım yazıda, önce Hilmi Özkök’ün kendine has tanıklık tarzı üzerinde durmuştum. Gerçekten de üzerinde çok düşünülmüş, incelikleri olan bir tarzı bu ve kendi sözleriyle özeti şöyleydi: “Darbe girişimi vardır ya da yoktur demem, hüküm koymam, hüküm koymak yargının işidir, ben sadece yargının bana yönelttiği sorulara yorum yapmaksızın cevap veririm.”

Beğenin beğenmeyin, Özkök, savcıların sormadığı konularda açıklamalarda bulunan bir tanıklığın “yorum yapmak” ve “savcıları yönlendirmek” anlamına geleceğini söylüyor ve bu tarz tanıklığı benimsemiyor.

Tabii buradan şöyle bir sonuç çıkıyor: Eğer Özkök’e sormak istediğiniz soruları doğru kelimelerle sormazsanız, onun tanıklığından azami verimi alamazsınız.

Nitekim savcı Öz, tam bu nedenle Darbe Günlükleri’nin en önemli bölümü olan 3 Aralık 2003 toplantısıyla ilgili olarak Hilmi Özkök’ten umduğu cevapları alamamıştı ve bence bir tür hayal kırıklığı yaşamıştı.

Aynı hayal kırıklığını Özkök’ün konuyla ilgili açıklamalarını gazetelerden okuyanlar da yaşayacaktı. Açıkçası bu sözler, o gün sanki hiçbir komutanın “muhtıra”yı telaffuz etmediğini, dolayısıyla da Darbe Günlükleri’nin en önemli bölümünü hükümsüz kıldığını imâ ediyordu:

“Usul olarak en kıdemsizden başladığı için hepsinin görüşlerini aldıktan sonra ben de katılmadığım görüşlerimi söyledim. Herkes şahsi görüşünü dile getirir ama kimse benim yanımda muhtıra verme şeklinde bir teklifte bulunamaz. Ben de böyle bir şeye fırsat vermem.”

“Teklif başka görüş başka...”

Hilmi Özkök, bu sözlerinin medyada “Muhtıra verilmesi talebi olmadı” türünden başlıklarla yayımlanmasından sonra *Radikal*’den Murat Yetkin’e, gazetenin manşetinden yayımlanan çok ilginç bir demeç verdi. Orada yer alan şu soru ve cevaplar, Hilmi Özkök tarzı tanıklık tarzının ne kadar ince örgülü bir yapıya sahip olduğunu gösterir nitelikteydi:

Soru: İddianamede görevde bulunduğunuz sırada generaller ile yaptığınız toplantıda, Özden Örnek’e atfedilen günlüklerde söylendiği gibi muhtıra teklif eden olmadığını söylediğiniz yazılı. Muhtıra teklif edilmedi, konuşulmadı mı?

Cevap: Böyle bir teklif gelmediği doğru. Soru teklif geldi mi şeklinde sorulmuştu. Ama teklif başka, görüş başkadır. O toplantıda ben görüşleri aldım.

Soru: Yani muhtıra verilmeli görüşü dile getirildi, ama bu teklif sayılmaz mı demek istiyorsunuz?

Cevap: Yorum yapmayacağım. Ben sizin daha iyi değerlendirmeniz açısından teklif ve görüşün iki ayrı şey olduğunu söylüyorum.

Yazıda, bunları aktardıktan sonra şöyle demiştim:

“Gördüğünüz gibi, Hilmi Özkök, savcılığa verdiği ifadede kendisine tam olarak ne sorulmuşsa ona cevap vermiş. Peki, bir gazeteci üzerinden sonradan yaptığı düzeltmeyi savcıyla konuşurken neden yapmamış? Yani savcıya neden, ‘Siz bana ‘teklif’ diye soruyorsunuz, böyle bir şey olmadı fakat bu yönde görüş açıklayanlar oldu’ dememiş? Bu da Hilmi Özkök tarzı tanıklığın bir inceliği işte... Böyle yaparsa savcıyı yönlendirmiş, kendisini de kanaat açıklamış gibi hissediyor olmalı. Özkök bir gün mahkemede de tanıklık ederse, hâkimlerin bu incelikleri hesaba katmaları gerekir.”

Böylece, iki hamlede olsa dahi, Hilmi Özkök de 3 Aralık 2003’te bir generaller toplantısının yapılmış olduğunu ve bu toplantının muhtıra “görüş”lerinin dile getirildiği bir toplantı olduğunu teyit etmiş oluyor.

Savcıların “buyurun ifadeye” çağrılılarıyla birlikte, “Darbe başka plan başka, darbe planı yapmak suç değildir” lobisinin tezi çökmüş oluyor. Anladığım kadarıyla şimdi de “Darbe Günlükleri yasal yoldan elde edilmemiştir, dolayısıyla delil sayılamaz” üzerinde çalışıyorlar. Fakat gördüğünüz gibi, elde bunları doğrulayan ikrarlar var.

Ben, ifadelerde komutanların önüne Darbe Günlükleri’nin yanı sıra bu ve benzeri başka belge ve kanıtların da konacağına inanıyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘İkinci iddianame çöktü mü...’

Alper Görmüş 08.12.2009

Kimi zevat, Darbe Günlükleri'nde adı geçen kuvvet komutanlarının savcılıktaki ifadelerinin ardından serbest bırakılmasını, kararın hemen ardından çıktıkları televizyonlarda, "demek ki, o dönemde darbe planları yapıldığına dair kuvvetli delil yok"a bağladılar...

Bunlardan biri, *Hürriyet* gazetesi yazarı Cüneyt Ülsever, hemen hemen her kanalda tekrarladığı "demek ki yeterli delil bulamadılar" yorumuyla yetinmedi, meseleyi Ergenekon davasının akıbetine bağladı ve şöyle dedi: "E, peki Şener Eruygur neden tutuklandı? Şener Paşa darbeyi tek başına mı yapmaya çalışmış ki, onu tutuklayıp öbürlerini salıverdiler..."

Ben size ne diyeyim ki Cüneyt Ülsever? Bu nasıl bir soru?

İkinci iddianame çöpe...

Fakat beni asıl, iki *Star* gazetesi yazarının yorumları dumura uğrattı: Mehmet Metiner o gece televizyonlarda, Şamil Tayyar da dünkü *Star*'da bu davanın özünün "darbe girişimleri" olduğu iddiasının çöktüğünü ilan ettiler. Hatta Tayyar'a göre ikinci iddianame artık "çöpe atılmalı"ydı...

Bu yazıda, "Sarıkız"cı komutanların tutuklanmamış olmasından yola çıkıp böyle bir sonuca varılamayacağını, ikinci iddianamenin ilgili satırları arasında dolaşarak göstermeye çalışacağım. Fakat ondan önce, komutanların serbest bırakılmasının anlamı üzerinde birkaç şey söylemek istiyorum. (Çünkü "davanın temeli çöktü" değerlendirmelerinde bu serbest bırakmanın yarattığı hayal kırıklığının önemli bir rolünün olduğunu düşünüyorum.)

Üç eski kuvvet komutanının serbest bırakılma gerekçeleri dün (7 aralık) belli oldu. Ve ortaya çıktı ki gerekçe "yeterli delil yok" değil "delillerin karartılması ihtimalinin düşüklüğü ve kaçma şüphesinin bulunmaması"dır. Buna, Başsavcı Vekili Turan Çolakkadı'nın "soruşturma sürüyor" ifadesini de ekleyelim... Buradan çıkan sonuç şudur: Savcılar ellerinde yeterli delil olduğuna, en azından soruşturmayı sürdürmeye yetecek kadar delil olduğuna inanmaktadırlar.

Ben, ifadelerine başvurulacağını belli olduğu gün çok sayıda televizyon kanalına, bu kişilerin a) "şüpheli" olarak ifade vereceğine ve b) soruşturmanın bir davayla sonuçlanacağına emin olduğumu söyledim.

İzninizle, o gün bütün televizyonların, "'Acaba komutanlar 'şüpheli' olarak mı yoksa 'tanık' olarak mı ifade verecekler" sorusunun peşine düşmesini ve "şüpheli" olarak ifade verecekleri yönünde en azından kuvvetli bir tahminde bulun(a)mamalarını bir gazetecilik kusuru olarak gördüğümü araya sıkıştırayım. Tabii ki bir "temenni"den söz etmiyorum, bazı somut bilgilerden çıkarsanmış gazeteci tahmininden söz ediyorum. Düşünün, bu kişilere "darbe girişimi" gibi net bir suç isnadında bulunduklarını yazdıkları iddianameyle göstermiş savcılar var ortada. Bu savcılar, gecikerek de olsa nihayet söz konusu kişileri sorguya almaya karar veriyorlar. Soruyorum şimdi meslektaşlarıma; onların ifadelerine "tanık" olarak başvurmaları mantiken mümkün mü? Bu, bir banka soygununu soruşturan savcıların, soygunu yapmakla suçladıkları banka müdürünü "tanık" olarak sorgulamalarına benzemez mi?

Şunu da belirteyim: Komutanların serbest bırakılmaları, soruşturmanın bir davayla sonuçlanacağına olan inancımda hiçbir eksilmeye yol açmadı. Soruşturma sürece, dava açılacak... Elde çok delil, çok ikrar ve çok tanıklık var... Cuma günkü yazımda bunları derli toplu bir biçimde bir kez daha hatırlatacağım.

Bu faslı kapatmadan önce şunu söyleyeyim... Cumartesi günü üç kuvvet komutanının "delil karartma ve kaçma ihtimali yok" gerekçesiyle tutuklanmayacakları tahmininde bulunmuştum. Fakat düşüncem ve duygularım hukukçu Hüseyin Hatemi'nin düşünceleri ve duyguları gibiydi (halen de öyle):

"Bu kadar bariz bazı delillerden bahsedildi ama sorgulamadan tutuklama kararı çıkmadı. Bu durumu şuna bağlıyorum, galiba komutanlar için kaçma tehlikesi olmadığı kanaatine varıldı. Ama ağır suçlarda buna rağmen kaçma tehlikesi olmasa bile tutuklama yapılır. Dava açılacak görülüyor. En azından bu kadar ağır bir suçlama için tutuklama kararı verilmeli ve kefalet ile serbest bırakılma yoluna gidilmeliydi. Böylece kamuoyu vicdanı rahatlardı."

Savcılar çıldırıyor olmalı...

Gelelim, böylece "ikinci iddianamenin çöktüğü ve çöpe atılması gerektiği" iddiasına... Şöyle yazdı Şamil Tayyar:

"(...) Savcılar, bu iddianamede, büyük darbe planını dört aşamalı senaryoya dayandırdılar. Kamuoyunun sıkça telaffuz ettiği Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven senaryoları, aslında ayrı ayrı darbe planları değil tek planın evreleridir. Özetle, ortada 'tek darbe planı' vardır."

Tayyar, yazısının sonraki bölümlerinde "Tek darbe planı"nın birinci evresinin sorumlularıyla (üç kuvvet komutanı) sonraki evrelerinin (Ayışığı, Yakamoz, Eldiven) sorumlusunun (Şener Eruygur) ve o çerçevede adı geçen diğer kişilerin ("Mesela Mustafa Balbay" diyor) durumlarını karşılaştırarak, ikinci iddianamenin çöktüğü sonucuna varıyor.

Şamil Tayyar, bu sonuca savcıların "dört aşamalı tek darbe planı" iddiasında bulundukları tesbitinden yola çıkarak ulaşıyor, fakat problem şurada ki, bu sadece onun varsayımdır. Yani aslında kendi varsayımını delil olarak kullanıyor ve bu yoldan hükme varıyor.

Savcılar bunları okuyunca çıldırmış olmalılar... Çünkü onlar ikinci iddianamede, açıkça, "Sarıkız" darbe girişimini hazırlayan dört komutandan üçünün (Yalman, Örnek ve Fırtına), "Şener Eruygur'un emekli olmasına müteakip, bu yönde herhangi bir çalışma ve eylemlerinin tespit edilemediği" (s.644), keza "Ergenekon terör örgütü ile irtibatlarının tespit edilemediği" (s. 651) sonucuna varıyorlar ve bu nedenle dosyalarını "tefrik ediyorlar."

Şener Eruygur ise muvazafliğinde tek başına planlamaya başladığı ve bu defa gerçekten de "tek darbe"nin evreleri olan Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven girişimlerini emekliliğinden sonra da, üstelik "Ergenekon terör örgütünün amaç ve stratejisi doğrultusunda devam ettirdiği" için (s. 645) dosyası Ergenekon davası içinde mütalaa ediliyor.

"Davanın özü" diyalogunda savcı "Sarıkız"ı telaffuz etmedi!

Yani mesele öyle "Madem ikinci iddianamenin özü darbedir, öyleyse neden darbecilerin bir kısmı bu iddianamenin içinde de, bir kısmı dışında" sorusuyla anlaşılabilecek kadar basit değildir.

Bu kafa karışıklığında, Balbay'ın meşhur "Ben buradayım, Özden Örnek nerede" çağrısının ve duruşma hâkimi

ile savcı arasındaki “davanın özü” diyalogunun meslektaşlarımız tarafından özensiz bir biçimde yalan yanlış aktarılmış olmasının da payı var. Çok önemli bir nokta bu. Anlatayım:

Gazete ve televizyonların kahir ekseriyeti, savcının “İkinci iddianamenin özü darbedir, burada Sarıkız, Ayıışığı, Yakamoz ve Eldiven darbeleri yargılanıyor” dediğini yazdı. Eh, bu durumda da “Madem Sarıkız darbe girişimi yargılanıyor bu davada, öyleyse o komutanlar niye yok” sorusu sökün etti doğal olarak.

Ben, o günlerde, iddianamesini Ayıışığı-Yakamoz-Eldiven üzerine oturtan ve bu girişimin Ergenekon’la bağlantılarını kuran bir savcının, tefrik ettiğini açıkça söylediği bir suç isnadından (“Sarıkız” darbe girişimini yani) bu şekilde söz etmesinin imkânsız olduğunu düşünmüştüm.

İfadelerden sonra bu sözlere ağır bir vurgu yapılınca, açtım Anadolu Ajansı’ndan okudum haberi. Tahmin ettiğim gibi, savcı “Sarıkız”ı saymıyordu. Aynen şöyle diyordu:

“Davanın özü bu. İkinci davanın özü, Ayıışığı, Yakamoz ve Eldiven...”

Bununla yetinmedim, Anadolu Ajansı yetkilileriyle konuştum. Onlar da bana o gün savcının “Sarıkız” sözcüğünü kesinlikle telaffuz etmediğini teyit ettiler. Yani anlayacağınız, duruşmayı izleyen meslektaşlarımız, savcının sözlerini, artık Allah ne verdiyse, akıllarına gelen darbe kodlarıyla iletmışler yazışlerine... Yazışlerindeki meslektaşlarımız da, buradaki tuhaflığı ve mantıksızlığı hiç sorun etmemişler...

Toparlarsam: 1. İkinci iddianamenin özü darbedir, evet ama Ayıışığı-Yakamoz ve Eldiven’dir. 2. Sarıkız darbe girişimi ayrı bir suç isnadıyla bağlantılıdır, dolayısıyla onları ikinci iddianameyle suçlanan öteki sanıklarla karşılaştırmak temelsizdir.

Fakat komutanların serbest bırakılmasıyla, “kaçma ve delilleri karartma ihtimali düşük olan” ikinci iddianame sanıklarının “tutukluluklarının kaldırılması” talebi artık daha gür bir sesle dile getirilebilecektir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sıra Cumhurbaşkanı Gül’ün tanıklığında...

Alper Görmüş 11.12.2009

Darbe Günlükleri’nin üç kuvvet komutanı savcılara “şüpheli” olarak ifade verip ardından serbest bırakılınca, ortalığı tuhaf bir iddia kapladı: Böylece ikinci Ergenekon iddianamesi çökmüştü! Salı günü bu iddialara cevap vermiş, yazının bir yerinde de bugünkü yazımın konusunun ne olacağını söylemiştim:

“Komutanların serbest bırakılmaları, soruşturmanın bir davayla sonuçlanacağına olan inancımda hiçbir eksilmeye yol açmadı. Soruşturma sürece, dava açılacak... Elde çok delil, çok ikrar ve çok tanıklık var... Cuma günü yazımda bunları derli toplu bir biçimde bir kez daha hatırlatacağım.”

Fakat bu yazıyı yazmaya başlamadan önce gerçekleştirdiğim "hatırlama okuması" sırasında fark ettiğim bir şey, yazının "delil, ikrar ve tanıklık"larla sınırlı olmaması gerektiğini gösterdi bana. Çünkü bir kez daha gördüm ki, gerek Darbe Günlükleri'ne, gerekse de benim "hakaret ve iftira" suçlamasından yargılandığım davaya ilişkin pek çok yanlış bilgi ve algılama var ortalıkta (ki, bunlar, bugün olan bitenin doğru bir biçimde anlaşılmasını da engelliyor). Öte yandan, savcıların şu anda sürdürdüğü "Sarıkoz darbe girişimi soruşturması"nda, başta Cumhurbaşkanı Abdullah Gül olmak üzere sırasını bekleyen kaçınılmaz tanıklıklar var, onları da hatırlamak gerekiyor.

En iyisi kronolojik gitmek... Gelin, süreci üç döneme ayırarak konuya ilişkin bütün bilgileri toparlayalım. Ardından da bundan sonra n'olmak ihtimali var, ona bakalım...

Birinci dönem: *Nokta*'nın yayını ve sonrası

Kapakta "Hayret verici ayrıntılarıyla Sarıkoz ve Ayışığı: 2004'te iki darbe atlatmışız" spotunu kullanmıştık ama doğrusu içim pek rahat değildi. Çünkü üst başlıkta da "Emekli Oramiral Özden Örnek'in günlükleri *Nokta*'da" demiştik ve derginin kapağı bu haliyle, Örnek'in günlüklerinde her iki darbeyi de aynı ya da birbirine yakın ayrıntı düzeyinde anlattığı gibi bir algıya açıktı.

Oysa Darbe Günlükleri hakikatte "Sarıkoz Darbesi Günlükleri"ydi. Dört kuvvet komutanının planladığı bu girişim çeşitli nedenlerle rafa kaldırıldıktan sonra Şener Eruygur, İbrahim Fırtına'nın da desteğiyle Ayışığı (sonraki aşamaları Yakamoz ve Eldiven) darbe girişimini planlamaya başlamıştı. Bu faaliyet, Darbe Günlükleri'nde sadece bir paragrafla geçiyordu.

Ben, olası bir kargaşaya imkân vermemek için, Darbe Günlükleri sayısının ilk sayfalarında "Sarıkoz ne, Ayışığı ne?" başlıklı bir yazı yazıp, Ayışığı darbe girişiminin slaytlarının Darbe Günlükleri'nde bulunmadığını, Ayışığı'yla ilgili bilgi ve belgelerin Günlükler'le karıştırılmaması gerektiğini belirttim.

Fakat buna rağmen sonuç felaketti. Gazeteler ve televizyonlar, haberimize gayet sınırlı bir ilgi gösterdikleri yetmezmiş gibi Ayışığı'nı Günlükler'in bir parçası gibi sundular. Bir sonraki sayıya yazdığım "insaf artık" yazısında bu feryadı hatırlatıp, "Durum daha hangi açıklıkla anlatılabilirdi" diye sordum ama iş işten geçmişti. O algı ne yazık ki bugün hâlâ etkisini sürdürüyor.

Nokta'nın 29 Mart'ta (2007) piyasaya çıkmasından dokuz gün sonra, 7 Nisan 2007'de *Milliyet*, "Biz önceden biliyorduk" manşetiyle çıktı. O zaman Dışışleri Bakanı olan Abdullah Gül, Hasan Cemal'e verdiği mülakatta, *Nokta*'nın kapak haberiyle ilgili olarak şöyle diyordu:

"İddia edilen, ortaya atılan niyetleri, gayretleri biliyoruz. Basında çıkmadan önce biliyorduk. Bunlar, devlette bilmesi gereken yerlere bildirilmiştir. Bilmesi gerekenlerin bilgisi vardır. Zaten savcılar da gereğini yaparlar."

Aynı gün *Hürriyet*'te Enis Berberoğlu da şöyle yazdı: "Darbe günlüklerinin medyaya yansıdığı günlerde hükümetin çok önemli bir ismiyle sohbet ettik. 'Yazılanların hepsi doğru' dedi."

Berberoğlu daha sonra bu ismin dönemin Dışışleri Bakanı Abdullah Gül olduğunu açıkladı.

Bunlar ortadayken, "Sarıkoz darbe girişimi soruşturması"nı yürüten savcıların Cumhurbaşkanı Gül'ün tanıklığına

başvurmaması sanırım düşünülemez. Keza, başta Bülent Arınç olmak üzere, o döneme ilişkin benzer beyanatlar veren hükümet üyeleri de herhalde dinlenecektir.

İkinci dönem: “Hakaret ve iftira davası” süreci

Abdullah Gül gibi Başbakan Erdoğan da “Herhalde savcılar gereğini yapacaktır” demesine rağmen hiçbir Cumhuriyet savcısı harekete geçmedi. Savcılıklara yapılan suç duyuruları da “görevsizlik” kanaatiyle Genelkurmay Askerî Savcılığı’na gönderildi.

Bütün bu suç duyuruları Askerî Savcılık’ta eridi, çünkü Genelkurmay Başkanı Büyükanıt “Günlükleri aradık, bulamadık” diyerek soruşturma açılmasına izin vermedi.

Bunun üzerine ben ve avukatlarım, benim yargılandığım davayı darbe girişimlerinin tartışıldığı bir platforma çevirmenin gayreti içine girmeye karar verdik. Bu amaçla, Abdullah Gül’ün, Hilmi Özkök’ün ve bazı gazetecilerin tanık olarak dinlenmesini istedik. Fakat mahkeme hâkimi bu taleplerimizi reddetti.

O sıralarda gazetelerde, günlüklerin Deniz Kuvvetleri bilgisayarından edinildiğini gösteren bir teknik rapora dair haberler çıkmıştı. Hâkim, bu raporun savcılıktan istenmesi yönündeki talebimizi de reddetti. Keza, mahkeme, dosyaya koyduğumuz Darbe Günlükleri’nin dijital kopyasının incelenmesine de gerek görmemişti.

Daha da ilginç şuydu: Örnek’in avukatı Dinçer Eskiyeirli, kararlardan önce görüşü sorulduğunda, gerek teknik raporun savcılıktan istenmesine, gerekse de mahkeme dosyasındaki DVD’nin incelenmesine şiddetle karşı çıkmıştı. Gerekçesi daha da ilginçti: Yasadışı yollarla ele geçirilmiş bir belge delil olarak kabul edilemezdi.

Oysa söz konusu metin delil olarak falan mahkemede değildi. Ben, “sahte” bir metni bir kişiye atfen yayımlamakla ve böylece ona “iftira” atmakla suçlanıyordum. Bu durumda, sahte olmadığını, gerçek olduğunu kanıtlamaya çalışmak benim hakkım değil miydi?

Neticede hâkim beni beraat ettirdi. Beraat gerekçesini “sanık gazetecilik görevini yapmıştır”a bağladı ve söz konusu dönemde darbe girişimlerinin olup olmadığının ya da yayımlanan günlüklerin gerçek olup olmadığının bu davanın konusunu oluşturmadığını açıkladı. Duruşma savcısı ise günlüklerdeki iddiaların “görünür gerçekle” uyuştugu, darbe iddialarının gerçek olma ihtimalinin bulunduğu görüşünü dile getirdi ve sonraki günlerde “sanığa ispat hakkı tanınmalıdır” diyerek kararı temyiz etti.

Mahkeme safahatını kapatmadan önce ilginç iki noktayı daha belirteyim: Özden Örnek, başlangıçtan bugüne kadar hep “ben günlük tutmadım” dedi. Fakat sonradan ortaya çıktı ki, Deniz Harp Okulu öğrencilerinin çıkardığı aylık *Pusula* dergisinin Mart 2004 sayısındaki söyleşisinde öğrencilere günlük tutmalarını tavsiye etmiş, kendisinin de tuttuğunu anlatmıştı.

Şu da anlamlıdır sanırım: Özden Örnek mahkemeyi kaybettikten hemen sonra bu kez de hakkımda tazminat davası açtı. Fakat dava, takip edilmediği için düşürüldü.

Üçüncü dönem: Dava sonrası

Biliyorsunuz, bir zamanlar “plan yapmak suç değildir, tanklar yürütülmemişse suç oluşmamıştır” lobisi vardı. Savcıların komutanların ifadesini almasıyla bu tez çöktü. Şimdi “yasal olmayan yollardan elde edilmiş belgeler delil sayılmaz, dolayısıyla Darbe Günlükleri de delil değildir” üzerine çalışılıyor.

Bana mektup gönderen iki hukukçu, bu iddianın çok su götürür olduğu kanaatinde... Bir gün onların tezlerinden söz ederim size... Fakat diyelim ki öyledir... İyi de, söz konusu olan “Günlükler sahih mi” sorusunun cevabını arayan bir soruşturma değil ki, “o dönemde darbe girişimleri oldu mu” sorusunun cevabını arayan bir soruşturmadan söz ediyoruz. Diyelim ki Darbe Günlükleri delil olarak kullanılamaz, peki öbür iddialar, tanıklıklar, ikrarlar ne olacak?

Bunlardan ikisini; Hilmi Özkök ve Hurşit Tolon’un, Darbe Günlükleri’nin en önemli bölümü olan 3 Aralık 2003’teki “muhtıra toplantısı”nı doğrulayan beyanlarını (bakınız, 4 aralık tarihli yazım) daha önce anlatmıştım.

O dönemi yaşayan ve “bir sürü tuhaflığa” şahit olduklarını söyleyen gazeteciler var. O gazetecilere New York’ta “Bekleyin, bu gece ordu muhtıra verecek” diyen hukuk profesörü var... Ve tabii yukarıda hatırlattığım “kaçınılmaz tanıklıklar” var.

Benim tahminim şöyle: Soruşturma sürecektir, savcılar mutlaka Cumhurbaşkanı Gül’ün tanıklığına başvuracak (ve başka tanıklıklara) ve dava açılacak. Bunun Ergenekon davasıyla bir ilgisi olmayacak, fakat Ergenekon davasında yargılanan Şener Eruygur, Sarıkız darbe girişiminin en şahin generali olarak bu davanın da önemli figürlerinden biri olacak.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtler PKK’yı dövebilir, fakat başkasına dövdürtmez!

Alper Görmüş 15.12.2009

Görüyorsunuz, her şey gelip gelip, Kürtlerin legal siyasi partisinin (bugün Demokratik Toplum Partisi-DTP’ydi, dün başka biriydi) PKK’yı değerlendirirken söylediği sözlere, bu çerçevede yaptıklarına ya da yapmadıklarına (“Neden PKK’ya terör örgütü demiyorlar?” vb.) çarpıyor.

İşte bu nedenle ben, DTP’nin kapatılmasını, Kürtlerin legal partileri ile Kürtler ve PKK arasındaki ilişkiler açısından ele alacağım.

DTP ve başka partiler hep aynı şeyi söyledi (mealen): “Yapamayız, çünkü bizim ve PKK’nın tabanı aynı tabandır; biz PKK’nın tasfiyesine cevaz veren bir çizgi izlemeye kalksak, altımızdaki temel çöker, tabanımız bizi ve partiyi terk eder. Biz, o tabanı demokratik ve barışçı bir siyasete çekmeye çabalıyoruz. Bizim önemimiz de zaten buradan geliyor.”

Siyasetin temenniler ve arzular temelinde değil, hakikat temelinde yapıldığında sahici bir şey olduğunu kabul edip de bu itiraza hak vermemek mümkün mü?

Türkiye ne yazık ki siyasetin sahici (sorun çözmeye yönelik) bir tarzda yapıldığı bir ülke değil. Partiler de öyle değil. Sadece Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) bu deli gömleğinin dışına çıkmaya, hakiki bir siyasi parti olmaya çabılıyor ama onun da başına neler geldiğini, getirildiğini hep birlikte izliyoruz.

DTP'yi ve Kürtleri takiyeye zorlamak

Kürtler, DTP ve PKK arasındaki ilişkilerin gerçek niteliği konusunda konuşma cesareti gösteren az sayıda siyasetçinin tamamının AK Parti'den çıkması, hiç kuşkusuz bir tesadüf değil. Bunların en cesurunu, eski AK Parti milletvekili Resul Tosun, *Yeni Şafak*'taki köşesinde (8 Eylül 2007) şöyle dile getirmişti:

"Önce soralım. DTP böyle bir açıklama yapabilir mi? Ya da yapmasının ne faydası olur? DTP'liler, kalkıp bir basın toplantısı yapsalar ve PKK'yı terör örgütü olarak ilan etseler. Buna hangimiz inanacağız? Bence onlardan bu talepte bulunmak onları takiyeye yapmaya zorlamakla eş anlamlıdır. DTP karşısında yapılacak iki şey var. Ya PKK yanlısı diye doksanlı yıllarda olduğu gibi partilerini kapatıp vekillerini kodese tıkmak. Ya da terörü bitirmede ve sorunu çözmede DTP'den istifade etmek. Akıl yolu ikinci şıktan yana. Birinci şık denendi ve bir sonuç alınamadı."

Tabii şu da var: Siyaset sadece genel doğrularla yapılamaz. Kürtlerin legal siyasi partilerinin hangi durumda hangi somut adımları attığına da bakmak lazım, özellikle de kritik eşiklerde... Mesela şu açılım sürecinde, DTP, Resul Tosun'un da hak verdiği temel itirazına halel getirmeyecek çok farklı adımlar atabilir, çok önemli bir rol oynayabilirdi. Fakat bu yazının konusu bu değil, o nedenle kişisel kanaatimi söyleyip geçiyorum.

Kürtlere "PKK'yı döv" dersin, tam tersine yapar, sahiplenir!

AK Parti, 29 Aralık 2009'da yapılan yerel seçimlerin Güneydoğu ayağını "Biz 'hizmet' siyasetiyle bölgeyi süpüreceğiz" propagandasıyla götürdü. Sonuç, hepimizin bildiği gibi hüsrandı. Aslında AK Parti, hizmet siyaseti dediği şeyi DTP'yi ve dolayısıyla PKK'yı Kürtlerin kalbinden silme paralel propagandasıyla birlikte yürütmemiş olsaydı, çok daha fazla oy alabilirdi. (Unutmayın, "hizmet siyaseti", kimlik konusunda da pozitif sayılabilecek çıkışlarla birlikte yürütülmüştü.)

Fakat AK Parti beklediği oyu alamadı, çünkü Kürtler bunu, uzun zamandır kendilerine hissettirilen "PKK'ya terörist deyin, onu satın, bunu yaparsanız sizi yatırıma boğacağım, ayrıca kimlik konusunda da adımlar atacağım" vaadinin bir parçası saydı ve reddetti. Bunun altında, tayin edici bir psikolojik etmen yatıyordu. Seçimlerden çok önce yazdığım bir yazıda bu psikolojiyi şöyle anlatmıştım:

"Bu ülkedeki Kürt kimliğinin inkârıyla geçen onlarca yıldan sonra nihayet gelen birkaç gönül alıcı sözün Kürtler üzerindeki olumlu etkisi düşünülürse, 'psikoloji'nin önemi daha iyi anlaşılır. 'Psikoloji'yi işin içine katmaksızın DTP'nin PKK'ya 'terörist' dememesi meselesini de anlayamayız. (...) Şurada yüz yüze bakıyoruz, Kürtlerin, yukarıda işaret ettiğim 'birkaç gönül alıcı söz'ün bile PKK sayesinde edilebildiğine inanmaması için bir neden var mı? Zor oyunu bozmasaydı, bugünkü resmî tezimizin 1970'lerdekinden, 80'lerdekinden farklı olacağının bir garantisi var mı? Kürtlere, 'PKK olmasaydı da Türkiye Cumhuriyeti temsilcileri Kürt kimliğini tanıdıklarını ilan ederlerdi' deseniz, Kürtler buna inanır mı?"

“Peki, şimdiki, ‘Kürtler PKK’ya terörist desin’ talebini, Kürtlerin, ‘Tamam, PKK zor kullanarak sizin adınıza bazı şeyler elde etti, ama artık onu satın, satarsanız size bir şeyler daha veririm’ şeklinde algıladığını bilmiyor muyuz? Böyle bir şey yapan bir insan kendini onurlu bir insan olarak hissetmeye devam edebilir mi?”

Buraya kadar, “Kürtler PKK’yı dövebilir, fakat başkasına dövdürtmez!” başlığının ikinci bölümünü işlemiş oldum. Cuma günü, Kürtlerin, başkalarının azarlamasına bile tahammül edemedikleri çocuklarını yeri geldiğinde döven ana-babalar misali, PKK’ya pekâlâ tavır alabileceğini, onu yüzüstü bırakabileceğini somut bir örnek eşliğinde anlatmaya çalışacağım.

Şimdilik, sözünü ettiğim örneğin hangi koşullarda ortaya çıktığını söylemekle yetineceğim: a) Devlet, PKK Türkiye sınırlarının dışına çıktığı için –yani kurguladığı bir siyasetin gereği olarak değil- yukarıda anlattığım “psikoloji”yi gözetir gibi görünüyordu ve b) Kürtler, kimlik taleplerinin karşılanacağına, bir daha eski günlere dönmeyeceğine dair çok kuvvetli bir kanaat geliştirmişlerdi.

“Üstelik” diyerek ekleyeyim: Anlatacağım dönemde, Tokat gibi, Kürtlerin kahir ekseriyetinin de tepkiyle karşıladığı eylemler yapmıyordu PKK...

Cuma günü sözünü ettiğim tarihî örnekle ve “Kürtler PKK’yı hangi koşullarda ‘döver’” sorusuna cevabımla karşınızda olacağım.

Bir özür bir ısrar...

8 aralıkta bu sayfada yayımlanan “İkinci iddianame çöktü mü” başlıklı yazıda, 2. Ergenekon davasının, Mustafa Balbay’ın sorgulandığı 20. celsesinde savcının “davanın özü”ne ilişkin bir cümlesine dayanarak yapılan “ikinci iddianame çöktü” yorumlarını ele almıştım.

Hatırlayın, gazete haberlerine göre, savcı “bu davanın özü Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven” demiş, bazı yorumcular da buradan kalkarak “Madem öyle, neden Sarıkız’ın öbür komutanları ifadelerine başvurulup serbest bırakılıyor da, darbe girişiminin dördüncü komutanı Şener Eryugur yargılanıyor” türünden yorumlar geliştirmişlerdi.

Yazıda, ikinci iddianamenin satırlarına başvurarak, bu üç komutanla Eryugur’un hukuki durumunun neden farklı olduğu ve Sarıkız darbe girişiminin neden ayrı bir davanın konusunu oluşturacağı hususundaki kendi değerlendirmelerimi anlatmıştım.

Bu arada, savcının, Sarıkız darbe girişiminin (de) “ikinci iddianamenin özü”nü oluşturduğuna ilişkin ifadesini baştan itibaren çok tuhaf bulduğumu; bu kuşkuyla *Anadolu Ajansı*’nın haberine baktığımda (ki, ajans yetkilileriyle konuşup teyit de ettirdim) savcının sadece Şener Eryugur’un muvazaflık döneminde tek başına planladığı Ayışığı’ndan ve bunun sonraki evreleri olan Yakamoz ve Eldiven’i telaffuz ettiğini; böylece “Hâkim ile savcı arasındaki ‘davanın özü’ diyalogunun meslektaşlarımız tarafından özensiz bir biçimde yalan yanlış aktarılmış olduğunu” anladığımı yazmıştım.

Davayı *Zaman* gazetesi adına izleyen meslektaşım Büşra Erdal, geçtiğimiz günlerde, “Silivri emekçilerine bir

özür borçlusunuz, çünkü savcı o gün ‘Sarıkız’ı telaffuz etti” ön notuyla bana 20. celsenin tutanaklarını gönderdi. Gerçekten de öyleydi, savcı aynen şöyle demişti hâkime: “Davanın özü, Ayışığı, Sarıkız, Eldiven, Yakamoz, bu davanın ikinci davanın özü.”

Bir özür ve bir ısrarla bitiriyorum...

O gün duruşmayı izleyen bütün muhabir arkadaşlardan özür diliyorum. Ayrıca, şimdi tekrar bakınca anladım, kullandığım kelimeler de biraz ağır kaçmış. Hazır özür bahsine girmişken, kelime tercihlerim nedeniyle de özür diliyorum.

Fakat 8 aralık tarihli yazımdaki bütün değerlendirmelerimin arkasında olmaya devam ediyorum. Sarıkız (da) ikinci iddianamenin özüyse, üç komutanın ikinci davanın sanığı olmamasını açıklayabilmek mümkün değildir. Bu konuda o kadar ısrarlıyım ki, Mehmet Ali Pekküznel’in “Sarıkız” telaffuzunun bir dil sürçmesinden, anlık bir özensizlikten kaynaklanmış olması ihtimalini gayet güçlü bir ihtimal olarak görüyorum şu anda.

Mevzu biraz derinleşsin, konuya yeniden döneceğim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtler PKK’ya hangi koşullarda ‘bi dakika!’ der

Alper Görmüş 18.12.2009

Kürt meselesinde kendi niyet, arzu ve “ah, keşke”lerimizin temelinde değil de “hakikat” temelinde bir siyaset üreteceksek, içimize sindirmemiz gereken noktaların başta gelenlerinden biri şu: Kürtlerin kahir ekseriyeti (aralarında PKK’yı onaylamayanların hatta bu örgütten nefret edenlerin bir bölümü de olmak üzere), eğer PKK ortaya çıkmayıp da zor oyunu bozmasaydı, Türkiye’nin resmî politikalarının 1970’lerdekinden, 1980’lerdekenden farklı olmayacağına inanıyor. (Belki farklı olabilirdi, fakat burada önemli olan Kürtlerin algısı.)

Salı günü, “Kürtler PKK’yı dövebilir, fakat başkasına dövdürtmez!” başlıklı yazımda, Kürtlerin bu algıdan kaynaklanan bir tür minnet duygusuyla, “PKK’ya sırtını çevirme, onu yüzüstü bırakma” koşuluna bağlanmış her türlü siyasi çözümü reddettiklerini; bu türden siyasi teklifleri, onurlarını satın almak üzere verilmiş rüşvet gibi algıladıklarını yazmıştım.

Şimdi de sıra, geçen yazımda söz verdiğim gibi, “başkalarının azarlamasına bile tahammül edemedikleri çocuklarını yeri geldiğinde döven ana-babalar misali, Kürtlerin PKK’ya pekâlâ tavır alabileceğini, onu yüzüstü bırakabileceğini somut bir örnek eşliğinde anlatmaya” geldi...

Kürtlerin “komployu derinden hissetmediği” yıl: 2004

Kürtlerin PKK algısında “minnet” gibi, “onur” gibi manevi etmenler çok önemli bir rol oynasa da, kitlelerin

maddi güdülerinin ve iyi bir hayat yönündeki arzularının manevi güdülerinden daha kuvvetli (sevseniz de sevmeseniz de "modernlik" bunu başardı) olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Kürtler de pekâlâ "barış ve iyi bir hayat" uğruna PKK'yı "kaderiyle yüzyüze bırakma" noktasına gelebilir; ki, 2004'te böyle bir dönemin yaşandığını bizzat PKK'lılar teslim etmişti. 14 Ekim 2004'te *Yeni Şafak*'taki *Kronik Medya*'da bu ilginç momentî şöyle anlatmıştım:

"Kürtler, Abdullah Öcalan konusunda üç sene, beş sene öncesine göre çok farklı bir noktadalar... 12 ekim salı günü *Gündem* gazetesinde çok önemli bir başyazı yayımlandı: 'Komplo ve Öcalan'a yaklaşım...' Biliyorsunuz, 'komplo' sözcüğü Kürt politik jargonunda Abdullah Öcalan'ın yakalanış sürecinin başlangıç tarihi sayılan 9 Ekim 1998'i hatırlatmak için kullanılıyor. O nedenle her yıl 9 ekimde çeşitli protesto gösterileri düzenleniyor... Başyazıda, 'komplo'ya karşı bilincin diri tutulması üzerinde uzun uzun durulduktan sonra, yazının son paragraflarında bu 'bilinç'teki erozyona geliniyor... O bölüm de şöyle: '6. yıldönümünde Kürtler, çeşitli eylemler gerçekleştirdi. Özellikle Avrupa'da yaygın geçti. Ancak Türkiye'de aynı yoğunlukta geçmedi. Hatta belli alanlar dışında ciddi bir tepki, eylemlilik söz konusu olmadı... Çok sınırlı bazı etkinlikler gerçekleştirildi. Kürt demokrasi güçleri, özellikle kurumsal yapılar ve kadrolar, yıldönümünde komployu derinden hissetmedi... Bunun, Güney eksenli gelişme ve özellikle de AB süreciyle ilişkisi var mı? Bizce tartışılır. Bu iki olgunun, genelde Kürtler, özelde Kürt demokratik yapılarında sosyal, ruhsal ve düşünsel farklılıklar yaratıp yaratmadığı, soruna ve sürece bakış açılarını etkileyip etkilemediği önemli tartışma konusudur ve bizce tartışılmalıdır...'"

PKK'ya yakınlığı bir sır olmayan *Gündem*'deki bu yazı yayımlandığında Türkiye'deki "AB heyecanı" doruktaydı (AB ile Türkiye arasındaki tam üyelik görüşmelerinin başlamasına karar verileceği 17 aralıkta sadece bir ay vardı). Belli ki PKK, o tarihsel momentte kendisinin Kürtler tarafından "AB için gözden çıkarılmakta olduğuna" dair bir kaygı içine girmişti. Nitekim o başyazıdan kısa bir süre sonra PKK, "AB sürecini baltalama süreci"ni başlatacaktı.

O moment, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kaçırdığı büyük bir fırsattı. Fakat ne zaman ki Türkiye'nin AB yolculuğu duraksadı ve ardından da Kürtlere dönüp "legal ve illegal temsilcilerini yüzüstü bırak, bunun karşılığında ben seni âbâd edeyim, hatta birtakım kimlik taleplerini de karşılayayım" nutukları başladı, bölgedeki bütün psikoloji değişti.

Kürtler PKK'yı kendi iradeleriyle yüzüstü bırakabilirdi, fakat bunu devlet istemeye başlayınca, amaçlananın tam tersi bir sonuç doğdu. Mart 2009 yerel seçimleri, gerek bu talebin gerekse de Kürtlerin bu talebe verdiği, "ben icabında PKK'yı yüzüstü bırakabilirim, fakat bana bunu sen dayatırsan ben onu daha fazla sahiplenirim" tepkisinin iyice kristalize olduğu andı: Neticeyi hep birlikte gördük...

"2004 ruh hali" avdet edebilir mi

Peki, tarih tekerrür edebilir, "2004 ruh hali" mesela 2010'da avdet edebilir mi? Bunu bilemeyiz, fakat varsa da avdet edeceği, bunun hangi koşullarda olabileceğini biliyoruz artık.

a) Kürtlerin, kimlik taleplerinin karşılanacağına, bir daha eski günlere dönmeyeceğine dair çok kuvvetli bir kanaat geliştirmiş olmaları gerekir. 2004'teki tecrübe, Kürtlerin bu çerçevede Türkiye Cumhuriyeti devletine fazla güvenmediği, fakat Avrupa Birliği üyeliği yolunda ilerleme konusunda kararlı görünen bir devlete güvenebileceğini gösterdi. Demek ki hükümet, 2003-2004'tekine benzer bir hamle içine girerse, Kürtlerin güveninin yeniden tesis edebilir.

b) O zamanlar PKK militanlarının ağırlıklı bir bölümü ülke sınırları dışındaydı ve çatışmalı ortam ortadan kalkmıştı. Dolayısıyla devletin, hükümetin, iktidar ve muhalefet partilerinin Kürtlerin legal siyasi partileri ve Kürtler üzerindeki "PKK'ya terörist deyin, onunla ilişkinizi kesin" dayatması da ortalarda görülmüyordu.

c) Yıllar süren dehşet atmosferinin beklenmeyen bir anda sönümlenmesi, Kürtlerde, eşitlik ve kimlik taleplerinin karşılanacağı (AB süreci) yönündeki beklentiye paralel bir beklentiye daha ortaya çıkardı: Devlet, kendi çocukları olan PKK'lıların ortadan kaldırılmasından vazgeçmişti ve bir yolunu bulup onları siyasi sürece dahil edecekti.

Peki, diyelim ki Türkiye'de 2004 koşulları yeniden yaratıldı... Yani, diyelim ki hükümet açılım sürecine ve onun paralelinde AB sürecine yeni ve inandırıcı bir ivme verdi; diyelim ki bunu yaparken bir yandan da Kürtlerin tepesinde boza pişirmekten vazgeçti ve "PKK'yı yüzüstü bırakın" propagandasını hakikaten bir kenara bıraktı; diyelim ki bütün bunları yaparken "dağda tek bir terörist kalmamacasına"da ifadesini bulan, Kürtlerin "çocuklarımızı imha politikası" dedikleri yaklaşımdan da vazgeçti...

Soru şu: Devlet ve hükümet bunları yaparsa, Kürtler bir kez daha PKK'yı yüzüstü bırakabilirler mi?

Yukarıda da söyledim; benzer koşullar bir tarihsel anda bir sonuç, başka bir tarihsel anda başka bir sonuç doğurabilir. Fakat benim kişisel tahminim, artık savaştan ve kargaşadan iyice bıkmış olan Kürtlerin, bu koşullarda PKK'ya dönüp "Kusura bakma artık, sen daha ne istiyorsun ki?" diyeceklerine ve onu bir kez daha yüzüstü bırakacağına inanıyorum. Hele ki, 2004'te olmayan ve Kürtlere "Ne bu ya?" dedirten Tokat benzeri saldırılar sürerse...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şu anda hangi mümkün çözümleri ıskalıyoruz

Alper Görmüş 22.12.2009

Geçmişteki hatalarımız üzerine düşünmek, hatta bir adım daha atıp bu süreci bir özeleştiriyeye bağlamak elbette cesaret ve olgunluk gerektirir. Fakat şu anda yapmakta olduğumuz hataların üzerine düşünmek ve özeleştiriyeyi yapmak için çok daha büyük bir cesaret ve olgunluğa ihtiyaç duyarız. Geçmiş hatalarımızla yüzleşmek için "celâdet" yeter, fakat şu anda yapmakta olduğumuz hatalarla yüzleşebilmemiz için "şehâmet" sahibi olmamız gerekir. (Celâdet: bahâdırlık, kahramanlık, yiğitlik... Şehâmet: zekâ ve akıllılıkla berâber olan cesâret, yiğitlik – Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*.)

Bu açıdan toplumlar da bireyler gibidir...

Belma Akçura'nın, ilki 24 Eylül 1925 tarihini taşıyan ve günümüze kadar yüze yakın başka örneğini bildiğimiz "Kürt raporları"nın derli toplu bir şekilde aktaran kitabını, *Devletin Kürt Filmi'ni* okuyorum... Bu kitap da gösteriyor ki, büyük derdimizin çözümü yolunda geçmiş hatalarımızla yüzleşme konusunda zaman zaman cesur adımlar atabilmiş olsak da, "şehâmet" gerektiren "şu anda hangi hataları yapıyoruz" sorusuyla hiç

yüzleşmemişiz. Zaman geçip de bu hatalar “geçmişte” kaldığında onlarla iyi kötü yüzleşirken, bu canlı sürecin ortaya çıkardığı yeni sorunlara gözlerimizi kapatıvermişiz.

Hata, özeleştir, hatanın tekrarı...

Daha beteri de var: Ne “celâdet” ne “şehâmet” gerektiren, sadece “basiret” gerektiren kimi durumlarda bile sınıfı geçememişiz. Üstelik, “yanlış yapmışız” dedikten sonra aynı hatayı bir daha tekrarlamışız...

Belma Akçura, ilk Kürt raporumuz olan 27 maddelik “Şark Islahat Planı”nın “Kürtçenin yasaklanması” maddesinin “Türkçesini” kitabında şöyle aktarıyor:

“Söz konusu vilayet ve kaza merkezlerinde, hükümet ve belediye dairelerinde ve diğer kuruluşlarda, okullarda, çarşı ve pazarlarda Türkçe’den başka bir dil kullananlar hükümet ve belediyenin emirlerine aykırı davranmakla suçlanacak ve cezalandırılacaklardır.”

Sonraki yıllarda, biliyorsunuz, ilan edilmemiş bir özeleştiriyi insanların konuştuğu dilin yasaklanmasının saçmalığı kabul edildi ve yasak kendiliğinden ortadan kalktı. Sonra 12 Eylül geldi ve dil yasağı, bu kez generaller eliyle hem de Anayasa’ya girdi. 1982 Anayasası’nın 26. maddesinin 3. ve 4. fıkraları şöyleydi:

“Düşüncelerin açıklanmasında ve yayılmasında kanunla yasaklanmış olan herhangi bir kullanılamaz.”

Malum, “Bir ekmek istiyorum, fakat Türkçe diyorum” günleri...

O da geride kaldı; aşağı yukarı 20 yıldır, bizzat Kenan Evren tarafından itiraf edilen “Türkçe yasağı hataydı” dönemini yaşıyoruz...

Şu anda hangi hataları yapıyoruz

Devlet, dil yasağı konusunda bir kez daha aynı hatayı yapar mı? Bence yapmaz; o hatadan gerekli dersler çıkarıldı. Fakat görüyorsunuz, devletin hatasından dönmesi ve bunu bir daha yapmayacağına inanılması (Kürtlerin de böyle bir kaygısı yok) sorunun çözümüne yardımcı olmuyor. Her şey zamanında...

TRT Şeş neden umulan olumlu etkiyi yaratamadı? Çünkü olumlu etki yaratacağı zamanda değil, çok sonrasında geldi... Böyle çok sayıda örnek verilebilir.

Aynı şey “mümkün çözümler” için de geçerli... Bir dönemin “mümkün çözüm”ü o tarihsel anda size imkânsız ya da “sindirilemez” görünebilir ve siz o çözümü ıskalarsınız... Yıllar sonra razı olduğunuzda ise onun “mümkün çözüm” olmaktan çıktığına şahit olursunuz. Fakat o tarihsel anda yine bir “mümkün çözüm” vardır ve siz bu defa da onu içinize sindirememektesinizdir... Çünkü “celâdet” sahibisinizdir ve fakat “şehâmet” ilinize hiç uğramamıştır.

Bugünün mümkün çözümü

Ahmet Türk'ün, parlamentoyu terk etme kararından vazgeçildiğini açıklarken "halkımız"ın ve "sivil toplum örgütleri"nin o yöndeki eğiliminin yanı sıra "Öcalan'ın düşüncelerini" de dikkate aldıklarını belirtmesi çoğu kişiye can sıkıcı geldi. TV Net'teki Habere Bakış'ta, Veyis Ateş gelişmeye çok sevindiğini fakat açıklamanın "Öcalan" bölümünün ağzında "kekremsi bir tat" bıraktığını söyleyince, Kürşat Bumin "ne yapalım, hakikat kekremsi" diye teselli etti onu.

Ben de günlerdir bunu anlatmaya çalışıyorum zaten; bu "kekremsi hakikati" içimize sindiremediğimiz takdirde bugünün "mümkün çözüm"ünü de ıskalayacağız gibi geliyor bana...

Ahmet Türk, belli ki, kendilerinin parlamentodan "kovulmalarına" karşılık "kovsanız da gitmiyoruz" demenin sokaklarda bir tepki yaratacağını düşündü ve hareketlerini meşrulaştırmak için "halkımız" ve "sivil toplum örgütleri"nin yetmeyeceğini hesaplayıp ekledi o son bölümü. Öcalan, işte böyle bir "hakikat" olarak, çözümün de çözümsüzlüğün de en önemli figürü olarak duruyor ortada. Bir realite; kabulü, "Kürt realitesi"ni kabul etmekten de zor bir realite...

Son zamanlarda pek rağbet gören bir "çözüm" önerisi dolanıyor etrafta. Buna göre, Kürt sorunu ve PKK ayrı ayrı sorunlarmış. Devlet ve hükümet, sanki PKK yokmuş gibi bütün demokratik adımları atar, Avrupa Birliği konusunda 2003-2004'tekine benzer bir tutum benimserse, Kürt sorunu çözülmüş. Ardından PKK ve terör sorunu da, silahla çözülmüş.

Bu noktada, son iki yazımda yaptığım tesbitleri hatırlatarak buna benim de inandığımı öne sürebilirsiniz. Hayır, benim söylediğim şu: Hükümet açılıma kararlı bir şekilde devam eder, paralelinde AB kriterlerini yerine getirmede yeni ataklara kalkarsa, tıpkı 2004'te olduğu gibi Kürtler PKK'yı –bir ihtimal- yüzüstü bırakabilir.

Hem sıradan Kürtleri, hem PKK'lıları kazanmak...

Benim, yukarıdaki tez sahiplerinden ayrıldığım nokta şu: Yüzüstü bırakmak, PKK'nın "topyekûn imha"sına razı olmak anlamına gelmez. Kürtler buna hiçbir zaman razı gelmeyecektir. İşte bu nedenle, Onur Öymen'in "önce terör ortadan kaldırılmalı, tıpkı Sri Lanka gibi" önerisiyle ilgili olarak şöyle yazmıştım: "Birbirinden basit iki soru soracağım. Bir: Kürt sorununu Kürtlerin gönlünü kazanmadan çözmek mümkün müdür? İki: Dağda gezen herkesi öldürerek Kürtlerin gönlünü kazanmak mümkün müdür?"

Değildir... Öyleyse çözüm, hem sıradan Kürtleri hem de PKK'lıları kazanmaktan geçiyor. Bunun da tek bir yolu var: Silahlarını bırakmaları karşılığında onlara siyaset yolunu açmak. (Hakkını teslim edeyim: Mehmet Ağar, 2007'de, o günün de bugünün de yegâne mümkün çözümünü "Dağda silahla gezeceklerine düz ovada siyaset yapsınlar" diyerek dile getirmişti. Aradan üç yıl geçti, bunu bu netlikte telaffuz eden siyasetçi yok hâlâ.)

Bugün PKK tek parça ve bu güç Öcalan tarafından kontrol edilebiliyor. Yarın bu bütünlük bozulur ve birkaç başıbozuk PKK ortaya çıkarsa, bugünün "mümkün çözüm"ü "mümkün çözüm" olmaktan çıkacak.

Tarih, bir bakıma, yeterince cesur davranamayan siyasetçilerin ve toplumların kaçırdığı fırsatların yol açtığı cehennemlerin tarihi...

Kürt açılımı ve başlangıçtaki aşırı iyimserlik

Ümit Kıvanç geçenlerde e-mail marifetiyle şöyle bir pas attı bana:

“Sen ‘bu medya, hükümete Kürt meselesi üzerinden saldırıya geçecek’ yollu şeyler yazmıştın ve sonra sağlamasını da yapmıştın hani. Farkındaysan, içeriği tutturup yöntemde hafif yana atmışsın. Medya değil ama Teşkilatı Mahsusa memleketi kan gölüne çevirmeyi de göze alarak tam da senin dediğini yapmaya uğraşıyor. Bu konuyu sürdüreceksin misin acaba?”

Ümit bana, vergi cezalarıyla bunalan Doğan grubundaki kimi değişiklik ve kımıldanmaları hayra yormayan (daha sonra yanıldığımı itiraf etmiştim) yazımı hatırlatıp, “başka bir yoldan aynı noktaya geldik” demeye getiriyordu.

Düşündüm de, Doğan grubuna ilişkin kötümser tahminim tutmamıştı, fakat “medya kışkırtması” olmadan da bugünkü noktaya gelebileceğimizi tahmin etmiştim ve bu maalesef tutmuş görünüyor. Başta “CHP ‘açılım’a destek veremez; verirse, biter!” (20 Ekim 2009) başlıklı yazı olmak üzere, birkaç yazıda, “laik-kentli-çağdaş” kalabalıkların Kürt açılımına büyük bir direnç göstereceklerini ve işin yeni cumhuriyet mitinglerine kadar varabileceğini belirtmiştim. Çünkü bu politikalar, a) “iyi bir şey” yapması kategorik olarak mümkün olmayan “iktidardaki düşmanın işi”ydi ve b) Kürtlerle kendilerini eşit kılacak bir özü vardı...

Teşkilatı Mahsusa işte bu zihinsel tabanı kullanarak memleketi bu hale getirebildi.

“Açılım”ın başlarındaki aşırı iyimser havaya göndermeyle bu konuyu işlemeye devam edeceğim.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ertuğrul Özkök’ün alkışladığı ‘muhalif’ mizah

Alper Görmüş 25.12.2009

Ertuğrul Özkök *Penguen* dergisinin 2009 karikatür yıllığını incelemiş ve dikkatini en çok “Ergenekon” davası ile ilgili olanlar çekmiş. Soruyor okurlara:

“Bu karikatürlerde sizce kim daha çok hicvedilmiş? Ergenekon savcıları ve soruşturmayı yürütenler mi? Yoksa, Ergenekon’dan içeri alınanlar mı?”

Cevap da şöyle: “Türk basınının büyük bölümünün bu davaya bakışını bilenler hiç kuşkusuz, ‘Ergenekon’dan içeri alınanlar’ cevabını verecektir. Hayır, öyle değil.”

Özkök’ün dikkatini en çok “Ergenekon davasının yürütülüş biçimini mizahi bir dille eleştiren” karikatürlerin çekmesi ve bunların üzerine atlaması beni hiç şaşırtmadı. Böyle fırsatları hiç kaçırmadığını ben çok iyi

biliyorum. 29 Mart 2008 tarihli yazısını da Mehmet Ali Erbil'in televizyonda yaptığı bir "espri"ye ayırmıştı. "Şakanın ardındaki gerçek" başlıklı yazı şöyle başlıyordu:

"Kime rastlasam önceki akşam Kanal 1'de Mehmet Ali Erbil'in yaptığı espriyi konuşuyor. Erbil, jüri üyeliğine davet edilen Paris Hilton için şu espriyi yapıyor: 'Ergenekon soruşturması kapsamında gözaltına alındı. Serbest kalınca gelecek. Önce İlhan Selçuk çıkacak, arkasından onu bırakacaklar.' Buna basit bir espri olarak bakabilirsiniz. Ama iş espri düzeyine gelmişse, 'sokağın algılaması' olarak da bakabilirsiniz. 'Ergenekon soruşturması' halka bu algılamayla iniyor. Yani, önüne geleni içine alıp kartopu gibi büyüyen bir soruşturma."

Tahmin edebileceğiniz gibi, o yazının finali de "Penguen" yazısının aşağıdaki finali gibi bitiyordu:

"Ergenekon'da çok ciddi iddialar var. Bunların ortaya çıkması için, olayın artık, mizaha konu olan tarafına mutlaka dur demeliyiz. Yoksa mizah öteki tarafa da sirayet edecek ve sonunda bu işten gerçek çeteciler kârlı çıkacak."

Ertuğrul Özkök'e, büyük teyzemin çok sevdiğim bir lafıyla seslenmek istiyorum: "Hiç uğraşma yavrum" der teyzem böyle durumlarda: "Ben 'gel otur'u da bilirim, 'geç otur'u da bilirim..."

Öyle finallere hiç gerek yok yani...

Penguen ve benzeri dergilerdeki mizaha gelince... Ertuğrul Özkök *Penguen* yıllığındaki Ergenekon karikatürleriyle ilgili sorusunu bana sorsaydı, hiç tereddüt etmeden ikinci şıkkı işaretler, "Tabii ki Ergenekon savcıları ve soruşturmayı yürütenler daha çok hicvedilmişlerdir" diye cevaplardım. Çünkü biliyorum ki onlar, devletin alkışladığı bir "muhalif" mizahın temsilcileri...

14 Kasım 2008'de bu sayfada yayımlanan "Devletin alkışladığı 'iktidar karşıtı' mizah" başlıklı yazım, bu mizah türünün bir analiziydi. Aşağıda bu yazının kısaltılmış bir versiyonunu yeniden dikkatinize sunuyorum.

'Devlet'in alkışladığı 'iktidar karşıtı' mizah

"İktidar"la "devlet"i aynı şey (hadi "hemen hemen aynı şey" diyeyim) olarak tanıyıp bilen "normal" bir ülkenin yurttaşlarına, Türkiye'de "iktidar karşıtı" ama aynı zamanda "devlet" tarafından alkışlanan bir mizahın varlığından söz ederseniz, söylediklerinizden hiçbir şey anlamayacaklardır.

Muhatabınızı bir saçmalıktan değil, anlamlı bir şeyden söz ettiğinize ikna edebilmeniz için, onu yaşadığınız ülkede hükmedenlerle hükümetlerin aynı şey olmadığı konusunda bir kurstan geçirmeniz gerekecektir.

Şimdi böyle bir ülkede "muhalif mizah"tan söz etmekle, "normal" bir ülkede "muhalif mizah"tan söz etmenin aynı şey olmadığı açıktır.

Muhalif mizah biz sıradan insanların hayatlarıyla ilgili tasarruf hakkına sahip olan iktidar sahiplerini hedef alır. Eh, "normal" ülkelerde asıl iktidar sahipleri hükümetler olduğuna göre, oralarda yapılan ve hükümetleri hedef alan bir mizahın da kendisine "muhalif" demesinde hiçbir gariplik yoktur. Fakat Türkiye gibi bir ülkeden söz

ediyorsak, mizahçılar kendilerini “normal” bir ülkenin mizahçıları olarak göremezler, görmemelidirler. Burada, hakiki bir muhalif mizah, “siyasi iktidar”la birlikte “devlet iktidarı”nı ve onun ideolojisini de gırgıra almaktan geçer. Yoksa, çekiver kuyruğunu, gitsin...

“Politik mizah ‘vurun abalıya’ değildir”

Birikim dergisinin Temmuz-Ağustos sayısında Tanıl Bora’nın *Beynelmilel* ve O... Çocukları filminin yönetmeni Sırrı Süreyya Önder ile yaptığı bir söyleşi vardı.

Önder’in, Bora’nın bir sorusuna verdiği cevabı aktarınca yukarıdan beri anlatmaya çalıştığım şeyi daha iyi anlayacaksınız:

“30 Ağustos 2007’de yapılan zafer balosuna, Abdullah Gül ve Recep Tayyip Erdoğan, eşleri olmadan katıldılar. Bu, baloyu düzenleyenlerin dayattığı bir zorunluluktur. Çünkü kadınlar başörtüsüyle kabul edilmiyorlardı. Ertesi hafta çıkan bütün mizah dergileri Abdullah Gül ve R. Tayyip Erdoğan’ı birlikte, erkek erkeğe dans ederken hicvediyorlardı. Onların bu zorunlu ‘single’ durumlarından mizah çıkartmışlardı. (...)

Halbuki o gece, balo şöyle bir trajikomik seyir izlemişti. Bir protokol subayı, ilk dansı yapmaları için, Genelkurmay Başkanı ve eşine yaptığı çağırısı ‘Arz ederim komutanım!’ diyerek bitirmiş ve komutanla eşi dansa başlayıp, üzerinden makul bir süre geçtikten sonra, rütbe ve kıdem esasına göre, sırasıyla diğer komutanlar dansa dahil olmuşlardı. (...) Hiçbir mizahçı bu absürditeye kayıtsız kalamaz. Böyle bir sahne *Beynelmilel* filminde, bu balo yapılmadan önce aynen canlandırılmıştı. Politik mizah ‘vurun abalıya’ değildir! Absürd olanı yakalamak konusunda mizahçılarımız giderek ya reflekslerini kaybetmektedirler ya da kolayına kaçıp abalıya vurmaktadırlar. Politik mizahın gerilemesi, egemenlerin manipülasyon gündemlerinden etkilenmeyle doğru orantılıdır.”

Majestelerinin mizahı...

Ben, Önder’in bıraktığı yerden devam edeyim: Bu dergilerden birinin ertesi yılki resepsiyonu (30 Ağustos 2008) anlatan kapağının spotunda “Bu yıl resepsiyonda dans yoktu” ibaresi vardı; aşağıda da genelkurmay başkanını aralarına alıp halay çeken Abdullah Gül ve Tayyip Erdoğan figürleri...

“Bu yıl resepsiyonda dansın olmaması”, muhtemelen önceki yılın tatsız görüntülerinden rahatsız olan Genelkurmay’ın bir uygulamasıydı. Yani mizahçıların Gül ve Erdoğan’ın “zorunlu ‘single’ durumlarından mizah çıkarmaları” karşısında, kendi tasarrufunun sonuçlarından birinden rahatsızlık duyan bir Genelkurmay görüntüsü...

Dergi, Gül ve Erdoğan’ı resepsiyonun “çağdaş” bir performanstan mahrum kalmasının sorumluları olarak görüyor ve eleştiriyor mu, tam bilemedim. Fakat çizgilerde, o günlerde “iktidar”la iyi ilişkilerle anılan yeni genelkurmay başkanına “kankalık” eleştirisi yapıldığı bariz. Oysa yeni genelkurmay başkanından “tokat gibi sözler” gelseydi, hiç kuşkusuz kapakta 27 Nisan muhtırasından sonra *Leman*’ın kapağını süsleyen sevindirici karikatüre benzeyen bir şeyler görecektik: Gnlkrmy: “Tayyip n’aber”... Tayyip: “N’oolsun...”

“Devlet”in sevdiği mizahının “odağı” *Leman* dergisinin iki “türban” kapağını da hatırlatmak isterim size:

Bunların birincisinde, Anayasa Mahkemesi'nin "türbana üniversitelerde geçit vermeyen" kararı işleniyor. Kapak spotu: "Anayasa Mahkemesi, türbanı yüksek okullarda serbest bırakan Anayasa değişikliğini iptal etti. Bu, AKP'nin kapatılması için en önemli dayanak noktalarından birini oluşturuyor..."

Çizgi ikiye bölünmüş. Bir tarafında Meclis ve milletvekilleri, öbür tarafında ise bir balkonda, onları da gören iki Anayasa Mahkemesi üyesi... Milletvekilleri –ki biçimsiz, bıyıklı ve sakallılar- bağırıp çağırarak kararı protesto ederken ellerinde kadehlerle içkilerini yudumlayan, kılık-kıyafetlerinden ve ifadelerinden "çağdaşlık" ve "aydınlanmışlık" akan iki üyeden biri sakince şöyle sesleniyor onlara: "Merabalar, siz de mi partiden sıkıldınız?"

Sizlerle paylaşmak istediğim ikinci karikatür, onu aktaran internet sitesinde şöyle tanımlanıyordu: "Hamile bir kadının karikatürize edildiği kapakta, türbana getirilmek istenen serbestlik ince mesajlarla eleştirilmiş..."

"İnce mesaj" şu: Hamile kadın, doktorundan doğacak çocuğun cinsiyetinin kız olduğunu öğrenince şöyle der: "Kız mı?.. Böyle türbanlı, kapalı bir Türkiye'ye kız getirmek istemiyorum Turgut!.." Kocas: "Müsterih ol. Laikliği delemeyiz sevgilim!.."

Derginin çizgisini bilmeseniz, karikatürün, bir "zır laiklik" eleştirisi olduğunu düşünmeniz işten bile değildir; hatta aklınıza başka hiçbir şey gelmez. Fakat ne yazık ki, bu, mizahçılarımızın aklına bile gelmez. Oysa zır laiklik, buradan doğan paranoyalar ve tabii uçsuz bucaksız bir mizah alanı olarak militarizm ne fırsatlar sunar yararlanmak isteyene... Bir gün böyle bir mizahımız olacak mı acaba?

(*Taraf*, 14 Kasım 2008)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazetecilik heyecanı: Azı karar, çoğu zarar

Alper Görmüş 29.12.2009

Siyasi mücadelenin sertleştiği, toplumsal kutuplaşmanın keskinleştiği koşullar, gazeteciler için fırsatlar ve risklerle dolu bir çalışma alanı anlamına gelir. Çünkü gazetecilerin üzerine adeta yağmur gibi yağın enformasyonun (fırsatlar) bir kısmı gerçekte dezenformasyondur (riskler). Buna, dezenformasyon amacı taşımayan, fakat "hah, yakaladım!" ruh haliyle gazetecilere sorunlu bilgi ve belge ileten iyi niyetli haber kaynaklarının yol açtığı riskleri de ilave edersek, gazetecilerin böyle dönemlerde yüzdüğü suların ne kadar tehlikeli olduğunu daha iyi anlayabiliriz.

Böyle dönemlerde, gazetecilerin mesleki-insani coşkularının, heyecanlarının "gazeteci kuşkusu"na galebe çalması ve onları hataya sürüklenme ihtimali çok daha fazladır.

Aynı şey, benimsedikleri rol nedeniyle bazı bilgi ve belgelerin gazeteciler yerine kendilerine iletildiği siyasetçiler için de geçerlidir. Heyecanlarına esir olup gerekli kontrolleri yapmazlarsa, onları bekleyen akıbet de aynıdır.

Bu yazıda, son günlerin en fazla tartışılan birkaç haberi çerçevesinde bu söylediklerimi örneklemeye çalışacağım.

Kılıçdaroğlu ve Hürriyet...

Kemal Kılıçdaroğlu, açıkladığı son "belge"yle "rakiplerini belge manyağı yapan adam" unvanına ağır bir darbe indirdi. (Kılıçdaroğlu aslında karizmayı fena halde çizdirmiş durumda: "Arınç'a suikast iddiası" haberlerini "mizah konusu" diye değerlendirmesiyle bugünkü manzarayı karşılaştırın... Ne çıkıyor?)

Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nin verdiği bir arama kararının fotokopisiydi bu. Kılıçdaroğlu'nun bir basın toplantısı düzenleyerek açıkladığı fotokopide, arama kararının kimler için verildiğinin yazılması gereken bölümler boş görünüyordu. Hâkim düzenlemiş, savcıya vermiş, "al, istediğin zaman istediğinin adını yazarak istediğin aramayı gerçekleştir" demişti sanki.

Fakat ertesi gün, kararı veren mahkemenin başsavcısı Sinan Kuş Erzincan'da görevli bazı askerlerle ilgili olarak verilen arama kararında isim ve adreslerin açıkça yazıldığını; Merkez Komutanlığı'na faks ile gönderirken güvenlik gerekçesiyle bu bölümlerin kapatıldığını; savcılık görevlilerinin Erzincan'a ulaştıklarında belgenin, üzerinde isim ve adreslerin de bulunduğu orijinalini Merkez Komutanlığı'na sunduklarını açıkladı.

Nazlı Ilıcak (*Sabah*, 25 aralık), "Bu durumda Kemal Kılıçdaroğlu, birileri tarafından fena halde kullanılmış olmuyor mu" diye sordu.

Ben, Ilıcak gibi, tipik bir dezenformasyonla karşı karşıya olduğumuzu düşünmüyorum; beyazı-boşluğu bol arama kararını gören haddinden fazla heyecanlı bir yargı bürokratinin acul bir davranışıyla karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum.

Fakat öyle de olabilirdi (çok küçük bir olasılık olarak bunu da tümünden dışarıda bırakmıyorum). Pekâlâ Kılıçdaroğlu'nun "belgeci" unvanını yerle yeksân etmek isteyen birileri, işin aslını bilmelerine rağmen ona böyle bir tuzak kurmuş olabilirlerdi. Başsavcı'nın karşı açıklamaları, Kılıçdaroğlu'nun açıklamalarını manşetten veren *Hürriyet* başta olmak üzere, haberi kullanan bütün gazetelerin yapmaları gerektiği halde yapmadıkları şeyi de göstermiş oldu: Suçlanan kuruma dönüp, "hakkınızda böyle bir iddia var, ne diyorsunuz" diye sormamak...

Kılıçdaroğlu suçlamasını sabah saatlerinde yaptı, yani gazetecilerin önünde, haberi kontrol edebilecekleri geniş bir zaman dilimi vardı. Bir gazeteci, Erzurum 2. Ağır Ceza Mahkemesi'ne ya da başsavcılığa iddiaları iletseydi, Başsavcı'nın bir gün sonra açıklayacağı bilgilere ulaşabilir, böylece öbür gazetelere fark atan bambaşka bir haber yazabilirdi. Fakat ne yazık ki böyle refleksler mesleğimizde iyice azalmış durumda...

"Muhtar İhsan" vakası...

Heyecanın gazeteci kuşkusunu silip süpürmesine ilişkin fantastik bir örnek *Yeni Şafak*'tan geldi... Son günlerin en önemli gelişmesi olan "Başbakan yardımcısı Bülent Arınç'a suikast iddiaları"yla ilgili olarak *Yeni Şafak*'ın 25 aralıkta manşetten verdiği "Muhtar İhsan karargâhta" haberinde söz ediyorum...

Haberde adı geçen muhtar İhsan Gülbudak, Arınç'ın evinin önünde gözaltına alınan iki subaydan ele geçirilen kroki caddenin de içinde yer aldığı Çukurambar mahallesinin muhtarıydı. O caddede bazı hükümet üyeleri oturduğu için, kroki çok önemliydi. İşte bu nedenle, muhtar gazetenin iddia ettiği gibi gerçekten de "apar topar" Genelkurmay karargâhına götürülmüşse, manşetlik bir haberle karşı karşıya olduğumuz muhakkaktı.

Ben "gazetenin iddiası"ndan söz ediyorum ama haberin sunumu, "iddia" sözcüğünü saçma kılacak kadar kesindi:

"Çukurambar muhtarı Mehmet İhsan Gündoğdu (doğrusu İhsan Gülbudak –AG), *Yeni Şafak* muhabirine açıklama yaparken apar topar alınarak askerî plakalı bir araçla Genelkurmay karargâhına götürüldü."

Haberin çıktığı gün, öğle saatlerine doğru Melih Altınok aradı beni. Gidip muhtar İhsan Gülbudak'la konuştuğunu, muhtarın haberi kesinlikle yalanladığını anlattı. Melih, muhtar bu kadar kesin konuşunca, onun yanında *Yeni Şafak*'ın Ankara bürosunu arayıp, manşeti sormuş. Bürodaki meslektaşlarımız "bir yanlışlık olduğunu, haberin doğru olmadığını, ertesi gün bir düzeltme yayımlayacaklarını" söylemişler. Gerçekten de ertesi gün *Yeni Şafak*'ın iç sayfalarında küçük bir düzeltme metni yayımlandı.

Peki, algılanması dahi çok zor olan bu "yanlışlığı" nasıl analiz etmeli? Bana şöyle geliyor: *Yeni Şafak*'taki meslektaşlarımız bir kaynaktan böyle bir gelişmenin olduğunu öğrenmişler ve bu bilginin doğruluğuna iman etmişler. Muhtara, sırf fotoğrafını çekebilmek için gitmişler; bunu, muhtarın, mealen, "Benimle mahallenin sorunlarını görüştüler, konuyla ilgili hiçbir şey sormadılar" şeklindeki cevabından anlıyorum. Bir de muhtarlık binasının önünde *Yeni Şafak*'ın fotoğraf muhabirine verdiği "afili" pozdan...

Ben *Yeni Şafak*'taki meslektaşlarımin yerinde olsam, kendilerine bu haberi ileten kaynakla ilgili olarak esaslı bir gözden geçirme faaliyetine girişirdim. Fakat esas sorunun, muhtara, "böyle bir iddia var, ne diyorsunuz" sorusunu sormayacak kadar "ya haberim düşerse" korkusunun esiri olmamda yattığını hiç unutmazdım. Hep tekrarlıyorum, bir defa daha söyleyeyim:

Gazeteci de sonunda bir insandır ve ulaştığı kimi bilgilerle bir haberi nihayet kotarıp yazışlarına iletme aşamasına geldiği an, haberini dayandığı bilgilerin sıhhatine ilişkin son bir kontrol yapma iradesinin en zayıf olduğu andır. Buradaki kaygı, "ya haberim düşerse" kaygısıdır. O kritik anda, bu kaygının yerini, "ya yayımlandıktan sonra haberimin doğru çıkmazsa" kaygısının alması hiç kuşkusuz çok büyük bir olgunluk gerektirir. Bunu yapabilen bir gazeteci, icabında bir manşete imza atma şansını kaçırmaz ama okurlar karşısında mahcup duruma da düşmez.

Yarbay Tatar veda mektubu yazdı mı

Ele alacağım son haber, ikinci tutuklama emri kendisine tebliğ edildikten hemen sonra intihar eden yarbay Ali Tatar'ın ölümünden önce ailesine yazdığı iddia edilen veda mektubuna ilişkin... *Vatan* gazetesinin (22 aralık) manşetten verdiği ("Ben o komutanı nasıl öldürürüm") haber bazı başka gazeteler tarafından da kullanıldı.

O gün *Vatan*'ın manşetinin hemen altında cenaze haberi vardı ve haber, "Ve o komutan cenazede" başlığını taşıyordu. (Biliyorsunuz, Yarbay Tatar, Deniz Kuvvetleri Komutanı Eşref Uğur Yiğit'e suikast iddiaları nedeniyle tutuklanmıştı.)

Gazetenin birinci sayfası, bu haliyle Yarbay Tatar ile ilgili iddiaların "saçmalığını" anlatmak ister gibiydi...

Ertesi gün yarbayın ağabeyi *Hürriyet*'e şöyle konuştu: "Kardeşimin mektup bıraktığı iddia ediliyor. Bizim bilgimiz yok. Böyle bir mektup da görmedik."

Böyle bir mektup yazıldı mı, yazılmadı mı tam olarak bilmiyoruz. *Vatan*, ertesi gün, mektubun savcıda olduğunu iddia etti, fakat savcılık bu bilgiyi doğrulamadı (hazırlık soruşturmasının gizliliği nedeniyle bu mümkün de değildi zaten).

Şimdilik sadece bir kuşku dile getireceğim: "Ben, babam öldüğünde beni arayıp teselli eden bir komutanı nasıl öldürürüm" sorusunu içeren bir mektup, kamuoyunu "yarbay onuruna yediremeyip intihar etti" yönünde şekillendirmek isteyenlerin hazırlayıp sunduğu bir dezenformasyon olabilir.

Dediğim gibi sadece bir kuşku bu, neticeyi ben de çok merak ediyorum.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özkök ve gazetesi: Hazcı bedende militer ruh

Alper Görmüş 01.01.2010

Bir zamanlar bu ülkedeki muhafazakârlığın mottosuydu: "Tamam, Batı'nın teknolojisini alalım ama kültürünü almayalım..." Benzer bir durum, son 10-15 yılda tamamen başka bir bağlamda "çağdaş-kentli-laik" kesimlerde ortaya çıktı: İrtica korkusuyla siyaseten alıklaştırılmış milyonlarca insan "Tamam" diyor yıllardır, "Batı'nın gündelik hayatını alalım ama özgürlükçü siyasi kültürünü almayalım..." Ertuğrul Özkök'ün *Hürriyet*'i işte bu insanların gazetesi oldu. Dünyanın ve Türkiye'nin gidişiyle kıyaslandığında, evet, anakronik bir pozisyon; fakat, dediğim gibi okurlarda karşılığı olan bir pozisyon... Dolayısıyla bundan sonrasında bu çizgide radikal değişiklikler olmasını bekleyemeyiz. Bence *Hürriyet*, kendisiyle birlikte okurlarını da adım adım ilerleterek uzun süreli bir değişim dönemi yaşayacak.

Özkök'ün mucizevi başarısı

Hürriyet gazetesi, 1990'lardan önce gündelik hayat konusunda hayli muhafazakâr bir çizgiye sahipti. O hayatın tanziminde devletin müdahale hakkına tanıdığı kredinin sınırları da hayli genişti. Gazetenin, siyaset alanının dizaynındaki tutumu, keza gündelik hayattaki tutumuyla uyum içindeydi: Siyaset, siyasilere bırakılamayacak kadar ciddi bir işti. O nedenle siyaset her zaman sivil-asker bürokrasinin denetimi altında olmalıydı. Tabii, "işler çığırından çıktığında" doğrudan müdahale de meşru sayılmalıydı.

1980'lerin ortalarından itibaren, *Hürriyet*'in gündelik hayata yaklaşımında ciddi değişiklikler oldu. Gazete, bu alanın zenginleşmesine, çeşitlenmesine, liberalleşmesine paralel olarak gündelik hayatın devletten özerkliğini savunmaya başladı. Cinsellik, giyim-kuşam, eğlence, kültür vb. alanlarda hayatla birlikte *Hürriyet* de liberalleşti, rahatladı. Ertuğrul Özkök'ün göreve başlamasından (1990) sonra bu tavır değişikliği kalıcı bir hal aldı. Fakat bu özgürlükçü tavır sadece gündelik hayatla sınırlı kaldı. Onun dışında *Hürriyet*, bildiğimiz eski *Hürriyet* olmaya devam etti.

Ertuğrul Özkök'ün bence asıl büyük başarısı, çıkardığı gazetenin şu iki zıt fonksiyonu aynı anda ifa edebilmesindedir: Gazete aynı anda hem Türkiye'deki toplumsal hayatın, özel hayatların libere edilmesinde hem de ülkenin siyasi liberasyonunun engellenmesinde ciddi bir rol oynadı. Siyaset bilimciler, ikincinin birincinin neredeyse doğal bir uzantısı olduğunu düşünürler; o gözle bakarsanız, Ertuğrul Özkök'ün başardığı şeyin hiç de kolay bir şey olmadığını anlarsınız.

"Yaşam tarzı" söz konusu olduğunda "çağdaş" birer şahin kesilen *Hürriyet* okurlarının iş siyasete gelince nasıl bir dil kullandıklarını öğrenmek isterseniz, *Hürriyet*'in internet sayfasına girin ve okur yorumlarına bir göz atın. Ertuğrul Özkök'ün neyi başardığını o zaman daha iyi anlayacaksınız.

Bu başarıda, yüreklerine korku salınmış, böylece zaten siyaseten alıklaştırılmış bir kitleye hitap ediyor oluşunun payı var kuşkusuz. Ama bana sorarsanız, genel yayın yönetmeninin samimiyetinin de (hakikaten) büyük payı var bunda. Ben, Ertuğrul Özkök'ün gönlünün (ruhunun) samimi olarak devletten (toplumdan değil), samimi olarak otoriterlikten (özgürlükten değil), samimi olarak militerlikten (sivillikten değil) yana olduğuna inanıyorum. Çok sert bulduysanız şöyle değiştireyim: Ertuğrul Özkök bu ikililer arasında bir gerilim olduğunda her zaman birincilerden yana tavır almıştır.

Özkök'ün ve *Hürriyet*'in, "yaşam tarzı özgürlüğü" diye özetleyebileceğim görünürdeki yayın çizgisinin altında işleyen devletçi, otoriter, militer ruhu açığa çıkaran, bugüne kadar çok telaffuz edilmiş *Hürriyet* manşetlerini burada tekrar anmayacağım... Onların yerine, dikkatinizi pek fazla bilinmeyen birkaç yazı ve habere çekeceğim...

Clinton "emretti", Özkök sevindi

2000 yılıydı, ABD Başkanı Clinton Senato'nun önüne gelen "soykırım" tasarısının geri çekilmesini talep etmişti. Kullandığı fiil "urge" idi ve Dışişleri Bakanlığı bunu gayet doğru bir biçimde "Sizi bu tasarımı Meclis gündeminden çekmeye davet ediyorum" şeklinde çevirmişti. Ertuğrul Özkök sevmemişti bu çeviriyi. Şöyle yazdı:

"İngilizce-Türkçe sözlüğe baktım. Urge kelimesinin karşılığı olarak şunlar veriliyor: 'Zorlamak, sıkıştırmak, ısrar etmek.' Yani bir anlamda 'emretmek' fiili kullanılmış. Dolayısıyla cümleyi şöyle Türkçeye çevirebiliriz: 'Size en kuvvetli ifadeyle bunu Meclis gündemine getirmemenizi emrediyorum.'"

Belki en fazla "ısrarla istiyorum" diye çevrilebilecek bir kelimeyi esnete esnete "emretmek"e dönüştüren, sonra da Başkan'ın Meclis'e "emretmesi" karşısında coşan, her türlü "otoriter" eğilim karşısında gizli bir haz duyan, "otoriter eğilim" Amerika'da bile olsa gidip bulan ve hatta yaratan bir yayın yönetmeni...

Şu cümlelere bakın: "Söz konusu olan şey 'milli menfaat' olunca Clinton, Temsilciler Meclisi Başkanı'na 'emir vermekten' çekinmedi. Temsilciler Meclisi Başkanı Hastert da 'Clinton'ın emrini yerine getirmekte' en küçük bir sakınca görmedi."

Irak savaşı performansı

"40 yıl savaşmayan ordu ne olur?"

Bu, Ertuğrul Özkök'ün, Türkiye'nin Irak'a müdahaleye hazırlanan ABD'nin yanında savaşa girmesi gerektiğini savunan bir yazısının başlığıydı... Özkök, başlıkta sorduğu soruyu, "güvendiği" bir komutanın sözleriyle şöyle cevaplıyordu yazısının girişinde: "Bir ordu 20 yıl savaşmazsa, harbi unuttur. 40 yıl savaşmazsa, o ülke ordusunu unuttur. 60 yıl savaşmadığı takdirde, o ülke askerini yıpratmaya başlar."

Bir insan, ülkesinin somut bir savaşa katılıp katılmamasını tartışma konusu yapabilir... Fakat şu yukarıdaki gerekçeyle yaparsa durum değişir. Böyle bir yazı akılla değil, ruhla yazılabilir ancak; militer bir ruhla...

Fakat Özkök'ün ve *Hürriyet*'in militer ruhunu en çok açığa çıkaran şey, Irak savaşına katılma tartışmalarının en yoğun olarak yaşandığı bir dönemde attıkları (19 Şubat 2003): "Irak doğumlu Mehmetçik: Irak üç günlük iş" sürmanşetiydi.

Haber, *Hürriyet* muhabirinin, kurada Güneydoğu'yu çeken "Mehmetçikler"den biriyle havaalanında ayaküstü gerçekleştirdiği bir söyleşiye dayanıyordu. Genç askerin, annesini teselli amacıyla söylediği "Irak üç günlük iş anne, merak etme" cümlesi, o sıralarda Türkiye'nin de "Irak'ta askere alınması" için canhıraş bir gayret gösteren *Hürriyet*'çileri o kadar heyecana getirmişti ki, bunu alıp sürmanşete yerleştirmişlerdi. Aynı heyecan, "Irak üç günlük iş" diyen Mehmetçik'in öyle ayaküstü ağzından fırlatıverdiği "Osmaniye'ye çeken bir arkadaşım, 'gider, birkaç Iraklı vurur dönerim' dedi ve gitti" sözlerini birinci sayfa spotlarına alırken de sürüyordu. Sözde haberdeki şu yoruma bakın: "Gözleri pırıl pırıl. Kendine güveni sonsuz. Geride aklında kalan hiçbir şey yok belli ki."

Bütün bunlar, savaş fikrini "dehşet hissi"yle değil de "hoş bir ürperti"yle karşılayan bir yayın yönetmeninin gazetesinde olabilir ancak.

2007'deki keskin dönüş

Ertuğrul Özkök'ün, ordunun "çürümemesi" için "dış düşman"lara karşı her daim seferberlik halinde olması gerektiği düşüncesinin esas olarak ruhundan beslendiği konusunda hiç kuşkusuz yok. Fakat aynı savaşçı ruhun "iktidardaki düşman"a karşı da her daim canlı tutulmasını öneren geniş "kentli-çağdaş-laik" kalabalıklarla her zaman uyum içinde olmadı.

Özkök, 2007'ye kadar "her an şeriat gelebilir", "Avrupa Birliği bizi parçalamak istiyor" türünden "çağdaş" paranoyalara fazla prim vermedi. Fakat 2005-2006'dan itibaren başlayıp 2007'deki cumhuriyet mitingleriyle doruğuna ulaşan "irtica tehlikesine karşı her şeye razı olma" ruh halinin yarattığı "cereyan"a direnemedi ya da buradan bir ikbal umdu.

Bu açıdan onu, Uğur Mumcu'nun öldürülmesinin ardından ortaya çıkan laik kabarmadan iktidar çıkarma hevesine kapılıp, hazırlıklarını yaptığı "hakiki bir sosyal-demokrat parti" çalışmalarını iptal eden Deniz Baykal'a benzetiyorum.

Ağustos 2007'de, Aydın Doğan'ın baskısıyla Emin Çölaşan'ın işine son verilmesi, onu haklı olarak ürküttü. Nitekim "laik kitle ruhu"yla gazeteye karşı çok etkili bir kampanya başlatıldı. *Hürriyet*, bu tepkiyi karşılamak amacıyla, AK Parti'yi "iç düşman" olarak kodlayan geniş kesimlerin hoşlanacağı bir çizgi izlemeye başladı. Bu çizginin zirvesi de "411 el kaosa kalktı" manşeti oldu.

Ben şöyle düşünüyorum açıkçası: *Hürriyet* bu çizgiyi izlemeseydi çok ciddi bir okur kaybına uğrayacaktı. Aynı şey bugün için de geçerli. Dolayısıyla, girişte de dediğim gibi, *Hürriyet* değişecek ama uzun bir zaman dilimi içinde değişecek.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eleştirel olmak, muhalif olmak, düşman olmak...

Alper Görmüş 05.01.2010

İngiliz *The Sunday Times* gazetesi, geçtiğimiz yılın 12 aralığında Kopenhag'da yapılan İklim Değişikliği Zirvesi öncesinde "Dünyayı kurtarmak için 20 yol" başlıklı bir haber yayımlamıştı. Gazetenin "20 yol"undan biri de İstanbul Belediyesi'nin geçtiğimiz yılın başında hizmete soktuğu metrobüs projesiydi.

Haberi okurken, bizim gazete ve televizyonlarımızın, "metrobüs" deyince akıllarına neden "arızalanmış metrobüs"ten başka bir şey gelmediği üzerinde düşündüm. O günlerde *Yeni Aktüel*'de bu karşılaştırmayı, gazetecilerin "muhalif" olmalarıyla "eleştirel" olmaları arasındaki farkı anlatmanın bir aracı olarak kullanmış, kısa bir değerlendirme yapmıştım. Bugün ise daha taze bir örnek üzerinden (Muhsin Ertuğrul Sahnesi'nin, korkulduğu gibi "cami" yapılmayıp 18 ocakta yeniden açılacak olması haberi) eleştirelilik, muhaliflik ve düşmanlık arasındaki farklar üzerine yazmak istiyorum.

Şöyle demiştim *Yeni Aktüel*'de:

"Basının 'arızalanmış metrobüs' avında bir tavsama mı var? Ne zamandır göremiyoruz böyle haberleri... Bilmiyorum, belki de araya kurban bayramının girmesi nedeniyle foto muhabirleri esas olarak 'ipini koparmış boğa' fotoğrafları için seferber edilmişlerdir... Belki de İstanbul Belediyesi, işleri daha sıkı tutmaya başlamıştır.

"Gazeteciler elbette aksaklıkları dile getirecekler, bunların takipçisi olacaklar... Fakat gazeteciliği sadece 'olumsuzluk avcılığı' olarak görmeye başlarsanız iş değişir. 'Gazeteci muhalif olmalı' klişesi, bütün gösterişine rağmen doğru değil. Doğrusu, gazetecinin 'eleştirel olması'dır. Bu da, bir durumu, bir olguyu bütün yönleriyle okurun dikkatine sunma ahlakına tekabül eder. Soruyorum şimdi: Gazetelerinizde okuduğunuz onca 'ipini koparmış metrobüs' haberine karşılık bu projenin İstanbul için önemini ve değerini irdeleyen kaç haber gördünüz?"

Gazetecilerin hükümetler karşısındaki pozisyonları üzerine düşünen ve yazan nadir gazetecilerden biri, *Radikal*'in genel yayın yönetmeni İsmet Berkan... Berkan, haklı olarak hükümetin her icraatını "doğru" gören bir gazetecilik kadar, tam tersine her icraatını "yanlış" gören bir gazeteciliğin de problemli olduğunu düşünüyor ve "muhaliflik" yerine "eleştirellik" öneriyor:

"Bizim gazetelerimiz, şu kadar veya bu kadar ama mutlaka en azından bir miktar siyasi parti gibi davranıyorlar. 'Muhalefet' yapıyorlar örneğin; veya tam tersi 'hükümete destek' oluyorlar. Eleştirel olmakla muhalif olmak arasında çok kalın bir çizgi bulunduğu gibi, hakşinas olmakla (yine moda deyişle) 'yandaş' olmak arasında da çok kalın bir çizgi var. Ülkemizde maalesef bu kalın çizgiler son derece belirsiz."

“Tiyatroyu yıkıp cami yapacaklar!”

Geldik, başta belirttiğim taze örneğe; Mart 2008’de yıkılan Harbiye’deki Muhsin Ertuğrul Sahnesi’nin yeniden düzenlenmiş haliyle 18 ocakta açılacağına ilişkin habere...

Anadolu Ajansı, konuya ilişkin olarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş’la bir söyleşi yapmış. Topbaş’ın eleştirelilik, muhaliflik ve düşmanlık arasındaki farkları ve geçişlilikleri anlamaya hizmet eden sözlerini biraz sonra aktaracağım. Fakat önce, haberin, 17 milyon dolar harcanarak yapılan yeni salonun özelliklerine ilişkin bölümüne bir göz atalım:

“Alınan bilgiye göre, 600 kişilik seyirci kapasitesine sahip olan Muhsin Ertuğrul Sahnesi 17 milyon TL’ye mal oldu. Döner sahne ve orkestra çukuruna sahip sahnede, akustik özellikli ahşap kaplamalar, özel ses, ışık ve görüntü sistemleri, ayrıca özel mekanik sistemler bulunuyor.”

Haberin söyleşi bölümünde Kadir Topbaş, yıkımı engellemeye çalışan sanatçı protestolarını hatırlattıktan sonra şöyle diyor:

“O günlerde ‘Buraya cami yapacaklar’ dediler. Bu kadar ön yargı ve yargısız infaz olabilir. ‘Yok buraya alışveriş merkezi yapacaklar, otel yapacaklar’ dediler. Böyle bir güvensizlik olabilir mi? Bunu söyleyenler, bir yerden duymadıkları halde uyduran insanlar, ‘Ben insanım’ diye nasıl dolaşabiliyorlar? Bir yerden duymamışsınız, kendiniz uyduruyorsunuz ve yalan söylüyorsunuz.”

Topbaş’ın sözlerini çok ağır bulabilirsiniz... Fakat sözlerin sahibinin, protestolardaki düşmanca duyguyu sinir uçlarında hisseden; “ihtiyacı karşılamıyor, yıkıp çok daha modern bir tiyatro inşa edeceğiz” dediğinde, hiçbir somut delile dayanmaksızın “yalan söylüyor, cami yapacak, otel yapacak” diye saldırıya uğrayan bir belediye başkanı olduğunu unutmazsanız, sözlerinin “ağırlığı” konusunda farklı bir değerlendirme yapabilirsiniz...

Son kararınızı vermeden önce, o günlerin gazetelerinde şu türden değerlendirmelerin yapıldığını da unutmayın: “Başkan Topbaş; ‘Bizden şüpheleniyorlar, Muhsin Ertuğrul Sahnesi’ni yıkıp yerine cami yapacağımızı sanıyorlar’ dedi, alaycı bir şekilde. Yalan mı? AKP’nin kökleri olan partiler ‘Taksim’e cami’ diye tutturmadı mı? Yaptıkları ilk icraat İstanbul’un kaldırım taşlarını yeşile boyamak değil miydi?” (*Milliyet*, 3 Nisan 2008; Topbaş’ın gazetecilerle yaptığı “ikna kahvaltısı”na katılanlardan Serfiraz Ergun’un değerlendirmesi...)

Hangisini tercih ederlerdi

Star gazetesi, bir zamanların “cami yapacaklar, otel yapacaklar” protestocularına, “Sahne yeniden açılıyor, ne diyorsunuz” diye sormuş... Cevaplar daha çok “Yanılmışız, yanılmaktan da memnunuz” ekseninde yoğunlaşıyor.

İlk bakışta saçma gibi görünse de bence sapına kadar doğru ve yerinde bir soru soracağım: “Sizce, protestocular gerçekten memnun mu sonuçtan? Belediye, ‘çok daha modern yeni bir tiyatro yapacağız’ sözünü tutmayıp, orada protestocuların iddia ettiği gibi cami, vb. inşaatına girişseydi daha memnun olmazlar mıydı?”

Ben, kesinlikle daha memnun olacaklarını düşünüyorum. Çünkü böylece, iktidarda “bizim hayat tarzımız”ı yerle yeksân etmek isteyen bir “düşman”ın olduğu, “uyuyan kalabalıklar”ı gösterilmiş olacaktı. Böylece, *Ekşi Sözlük*’ten “agrafi” gibi düşünenlerin analizi doğru çıkacaktı:

"İnsanlar biraraya geliyorlar, birbirine benzeyen, tiyatroyu yaşama katan, tiyatroyu bir buluşma, bir tapınma yeri olarak gören insanlar. İşte buradaki asıl amaç onların biraraya gelmelerini engellemek, geldikleri yerleri yok etmek, yakmak ve yıkmaktır."

Böyle bir ruh halinin eleştirelilikle "sıfır"; muhaliflikle "zerre" mesabesinde ilişkisi olabilir ancak. Çünkü her ikisinde de, eylemine karşı çıktığınız kişi ya da kurumu geniş bir "biz"in parçası olarak görürsünüz. Oysa görüyorsunuz, burada sadece bu eylemine değil, bütün eylemlerine karşı çıkılması gereken bir "düşman"dan söz ediliyor; "biz"in düşmanından...

Hep yazıyorum, AK Parti'yi, onun hükümetini ve yerel yönetimlerini "düşman", kendilerini de ülkelerini işgal eden düşmana karşı mücadele eden "direnişçiler" olarak gören milyonlarca "laik-kentli-modern"i hesaba katmaksızın Türkiye'deki siyasi mücadelenin özünü ve dinamiklerini anlayabilmeniz mümkün değildir.

"Düşman" kategorik olarak herhangi "olumlu" bir eylemde bulunamayacağına göre, içeriğine bakılmaksızın yapıp ettiği her şey "kötü, maksatlı ve tehlikeli" ilan edilmeli ve karşı çıkılmalıdır.

Nedense şu anda aklıma Genelkurmay Başkanlığı'nın "özel harp konsepti"nde 2006 yılında yaptığı değişiklik geldi. O tarihten önce, mealen "düşmanın fizikî işgaline karşı barış zamanında hazırlık yapmak" şeklinde belirlenen konsept, "Düşmanın fizikî, ekonomik, psikolojik, siyasi işgallerine maruz kalmış bir bölgede işgali ortaya çıkarmak, engellemek ve karşı tedbirleri uygulamak" olarak değiştirilmişti.

2006'dan sonra hangi süreçlerin hızlandığına bakıp da, bu yeni konseptle, "siyasi iktidarda düşman var" kabulünden kaynaklanan "sivil" eylemler arasında bir bağ olmadığını düşünmek mümkün mü?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayırlı gelişme: İlhan Selçuk 'ama'sız 'sandık' dedi

Alper Görmüş 08.01.2010

Birikim dergisinin Ocak 2010 tarihli 249. sayısı için kaleme aldığım "Cumhuriyet mitinglerinden İzmir dellenmesine: 'Laik-kentli-çağdaş' kitle ruhunun izinde" başlıklı makale, başlıktan kolayca tahmin edebileceğiniz gibi, *Taraf*'ta sık sık ele aldığım bir "kitle ruhu"nu konu alıyordu. Makalenin, bu "ruh"un tarihsel-entelektüel arka planını kurcaladığım bölümünün girişinde şöyle yazmıştım:

"Kendisini Türkiye Cumhuriyeti'nin 'çağdaşlaşma-Batılılaşma' projesinin taşıyıcısı olarak gören, hayat tarzı bakımından bu alanı zaten tek başına dolduran geniş 'laik-kentli-çağdaş' kesimlerin otoriter-bürokratik bir zihniyet dünyasına kaymalarının ve orada demirlemelerinin bir tarihi var kuşkusuz.

(...)

"İkinci Dünya Savaşı'nın bitmesi ve savaşı otoriter-totaliter rejimlerin kaybetmesiyle birlikte Türkiye'nin kendi rejimini eski usul tek parti diktatörlüğü temelinde sürdürmesi imkânsızlaşmıştı. İktidardaki Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) eliti, 'Biz yapmazsak zorlayacaklar, bari gönüllüymüşüz gibi görünelim de işin şanı bize kalsın' diye özetleyebileceğimiz düşünce ve duygularla 'çok partili parlamenter demokratik rejim'e geçildiğini ilan ettiler.

Fakat aynı asker-sivil-bürokrat elitin 1930'lara duyduğu özlem hiç bitmedi. Bu madalyonun öbür yüzünde ise halkın kendi seçtiklerini iktidara getirmesine imkân veren özgür seçimlere beslenen öfke yer alıyordu. Bu kesimlere göre seçimler 'gericileri' iktidara getirmekten başka bir işe yaramıyordu.

"1946'dan beri söylenen bu şarkı, seçimlerin ve parlamentonun askıya alınması ya da bunların etkilerinin asgariye indirilmesinin koşulları belirmeye başladığında daha üst perdeden terennüm edilmeye başlıyordu. 27 Mayıs öncesinde, 12 Mart öncesinde, 12 Eylül öncesinde, 28 Şubat sürecinde hep böyle olmuştu. Tersinden şöyle de diyebiliriz, o da doğru olur: Birileri seçimlerin ve parlamentonun çanına ot tıkamaya niyetlenmişse, bu kurumlara karşı mutlaka bir tezvirat kampanyası başlatılır, bunlar aşağılanır; dolayısıyla basında bu yönde yazılar görülmeye başlanmışsa, yukarılarda bir yerde birileri yeni bir vesayet çorbası hazırlıyor demektir. Bu, şaşmaz bir kriterdir."

Aytaç Paşa'nın doğrusu, sandığın doğrusunu yener!

Birikim'deki yazıda, tarihe mal olmuş darbeleri tarihe bırakarak, yukarıda sözünü ettiğim "şaşmaz kriter"i, günümüzde de hâlâ tartışılan 2004 darbe girişimleri örneğine uygulamıştım.

Bu durumda hipotez şudur: 2004'ün bahar ayları için bir darbe öngörüldüğüne göre (hatırlayalım, Darbe Günlükleri'nde tarih olarak "10 Mart 2004" veriliyordu), bunun hemen öncesinde orada burada seçimleri ve parlamentoyu küçümseyen, önemsizleştirmeye çalışan yazıların çıkmış olması gerekir.

2004'ün ilk aylarında Kürşat Bumin ile birlikte *Yeni Şafak*'taki "Kronik Medya" sayfasını hazırlıyorduk. O günlerde Sarıkız, Ayışığı gibi isimler herkes gibi bize de bir şey ifade etmiyordu... Sonradan öğrendik, meğer bunlar 2004'te atlattığımız, birincisi için 10 Mart'ın öngörüldüğü iki darbenin kod adlarıymış. Bunları bilseydik, o yılın ilk aylarında beliriveren ve bize "nereden çıktı bunlar?" dedirten "seçim karşıtı" yazıların resm-i geçidini ("köşelerde seçim aşağılamaca" başlığını uygun görmüştük o zaman) farklı bir gözle izleyebilirdik.

Ocak 2004, bu açıdan hayli bereketliydi. Kronik Medya'daki takibimizden *Birikim*'deki yazıya üç örnek aktarmıştım. Buraya sadece konumuzla (yani İlhan Selçuk'la) ilgili olanını alacağım...

Selçuk, 2 Ocak 2004 tarihli yazısında, zamanın Kara Kuvvetleri Komutanı Aytaç Yalman'ın "irtica tehlikesi"ne dikkat çektiği mutat konuşmalarından birini, yaklaşmakta olan yerel seçimlerle (2004'ün mart ayında yapıldı) kıyaslıyor ve şöyle diyordu:

"Son günlerde Aytaç Paşa konuştu.. Doğru konuştu.. Peki, bu doğru ne doğrusuydu?.. Asker doğrusu mu?.. Böyle düşünen yanılır.. Hem de çok yanılır.. Aytaç Paşa analarımızın ak sütü kadar halkımıza helal sivil doğruları dile getirdi.. Bu doğru, belediye seçimlerinde sandıktan çıkacak doğrulardan daha doğru bir doğrudur... Eğer demokrasi istiyorsak küçük doğrularla büyük doğruları tartışmanın erdemine kavuşmak zorundayız; çünkü doğruları birbirine karıştırdık mı çıkacak sonuç doğru olmayabilir." (İlhan Selçuk, *Cumhuriyet*, 2 Ocak 2004.)

Seçimlerde halkın işaret edeceği "doğru"ya kıyasla daha "büyük" bir doğruyu temsil ettiği söylenen Aytaç Yalman'ın, İlhan Selçuk'un yazısından bir ay kadar önce nasıl bir "doğru"nun peşinde olduğunu Darbe Günlükleri'nden öğrenmiştik:

"Zamanı boşuna geçirdik. Benim önerim hemen ve gecikmesiz eylem planına başlamak. Seçimden önce muhtıra

vermeliyiz.” (Darbe Günlükleri, 3 Aralık 2003 toplantısı, *Nokta* dergisi, 31 Mart-5 Nisan 2007).

Mustafa Balbay Günlükleri, İlhan Selçuk’un o sıralarda “Aytaç Paşa”nın peşinde olduğu “doğru”dan haberdar olduğu, hatta bizzat içinde yer aldığını düşündürtecek bilgilerle dolu. Ben sadece birini aktaracağım... Ergenekon davasının ikinci iddianamesinde yer alan şu Şener Eruygur-İlhan Selçuk diyalogu, Selçuk’un seçimi aşğılama yazısından sadece iki hafta sonrasına (16 Ocak 2004) rastlıyor:

Selçuk: “Ben çok şey yaşadım. 9-11 yaşadık. (38 yıl önce içinde yer aldığı asker-sivil cuntanın en kötü günlerine işaret ediyor: 9-11 Mart 1971 –A.G.) Yani öyle bir şey olmasın isterim. Bir kez daha biz yenilen tarafta olursak, hiç istemiyorum. Bundan korkuyorum.”

Eruygur: “Korkunuzu anlıyorum, endişeniz olmasın. Ona dikkat ediyoruz.”

“Sandıkla gelen sandıkla gidecektir”

Aradan tam altı yıl geçti... Yine bir ocak ayındayız. İlhan Selçuk hastalıkla boğuşuyor. *Cumhuriyet* gazetesi yazarı Hikmet Çetinkaya hastanede yatmakta olan İlhan Selçuk’u zaman zaman ziyaret ediyor, onunla sohbet ediyor ve söylediklerini sütununda yayımlıyor. Çetinkaya, 4 ocakta, Selçuk’la yaptığı son görüşmeyi anlattı. Bazı meslektaşlarımız, Selçuk’un, bu söyleşideki “Türkiye’ye şeriat-meriat gelmez. Yılbaşında televizyonları izleyince gördüm. Şeriatçılar artık sermaye ve medya sahibi oldu” sözlerini önemsediler ve öne çıkardılar. Bu sözler de önemli –ve doğru- tabii... Fakat ben asıl İlhan Selçuk’un şu sözlerini önemsedim:

“Artık askerî darbeler dönemi kapanmıştır. Kimse darbecilik üzerinden siyaset yapmasın. Sandıkla gelen sandıkla gidecektir.”

İlhan Selçuk’u yıllardır izliyorum ve ilk kez bu kadar “ama”sız bir seçim ve sandık vurgusu yaptığına şahit oluyorum.

Şu sözler de ona ait:

“Türkiye’de barışın Türkçülükle, Kürtçülükle yani şovenizmle gerçekleşmeyeceğinin bir kez daha altını çiziyorum. Demokrasi... Demokrasi... Demokrasi... Çağdaş ve uygar bir toplum, olaylara sınıfsal açıdan bakmak, sorunun çözümünün reçetesidir. Bu da laik demokratik cumhuriyete sahip çıkmakla gerçekleşir.”

Yalnız “Kürtçülük”e değil, “Türkçülük”e de eleştiri; üç tekrarlı demokrasi vurgusu; çok sevdiği “laik cumhuriyet” yerine “laik demokratik cumhuriyet” demeyi tercih etmesi... Daha ne olsun?

İlhan Abi’ye bir şeyler oluyor sanki... Güzel bir şeyler...

‘Sivil darbe’, ‘şeriat tehlikesi’ni ikame edebilir mi

İlhan Selçuk’un, daha geniş versiyonunu bitişikteki yazıda aktardığım “Türkiye’ye şeriat-meriat gelmez” sözleri,

bir ihtiyacı da beraberinde getiriyor: Şeriat tehlikesi yoksa, şimdiye kadar bu "tehlike"ye dayandırılan korkularla mobilize edilen geniş "laik-kentli-çağdaş" kitleler nasıl, hangi araç ve korkularla mobilize edilecek?

Benim algılamama göre, "sivil darbe", "şeriat tehlikesi"nin yerine en şanslı aday gibi görünüyor. Yaygın kullanımına bakarak, yeni korkutma adayının kullanım değerinin hiç de düşük olmadığını söyleyebiliriz. Fakat kanımca, "sivil darbe tehlikesi"nin kitleleri mobilize etme gücü, "şeriat tehlikesi" kadar yüksek değil. Çünkü bu durumda "laik-kentli-çağdaş" kitlelerin "hayat tarzları"nın tehlikede olduğu (ki onları asıl harekete geçiren şey budur) öne sürülemeyecektir.

İlhan Selçuk'un "şeriat tehlikesi yok" manifestosu, bir anlamda "hayat tarzı özgürlükçülüğü"nün de sonunu ilan ediyor. Bu özgürlükçülüğün simge ismi Ertuğrul Özkök'ün *Hürriyet*'in yayın yönetmenliğini bırakmasının tam bu günlere denk gelmesi de ilginç oldu doğrusu...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dindarların demokratlaşması ve 'haBertaraf.com'

Alper Görmüş 15.01.2010

Şanar Yurdatapan'ın kafasından çıkan şahane bir fikir olan "Türkiye küçük Millet Meclisleri"nden biri olan "Adıyaman küçük Millet Meclisi"nin ocak ayı toplantısını yönetmek üzere, geçtiğimiz hafta sonu iki günlüğüne Adıyaman'a gittim.

Adıyaman'a ve "Adıyaman küçük Millet Meclisi"ne dair izlenimlerimi aşağıdaki yazıda okuyabilirsiniz... Ben, bu bölümde, Adıyaman-Ankara uçağında ve uçaktan indikten sonra terminalde tanışıp tartıştığım çok sayıda dindarla ilgili izlenimlerimi aktaracağım.

Yazının başlığına bakıp, "yazar, alâkaya çay demliyor galiba" diye düşünmeyin hemen... Adıyaman'ın dindarlarıyla henüz iki haftalık bir haber sitesi olan "*haBertaraf.com*"u çıkaran dindar ekip arasında çok önemli bir ortak payda var: Demokratlık. Bu yazıda niyetim, bu iki olguyu şahit göstererek, Türkiye demokrasisinin asıl sigortası olarak gördüğüm "dindarların demokratlaşması" mevzuuna "merhaba" demek... Bu, kısa bir başlangıç yazısı olacak; konuya zaman zaman yeniden döneceğim.

Adıyaman'ın dindar gençleriyle sohbet

Adıyaman'a giderken, buranın İslamcısı, muhafazakârı bol bir şehrimiz olduğunu biliyordum. Ümit Aktaş'ın Neşe Düzel'e verdiği söyleşideki tanımları esas alırsak, "Demokrasiyi pek fazla sevmeyen muhafazakârlar"ın değil, "ümmeççi ve evrenselci bir ufka sahip olduklarından, dindarların milliyetçi damarını eleştiren" İslamcılarının ağırlıkta olduğu bir kent olduğunu da biliyordum... Fakat onların tek tek somut insanlar olarak demokrasi algılarının ve varsa "kırmızı çizgiler"inin ne olduğunu işte ancak böyle yakın sohbetlerde ve dertleşmelerde öğrenebiliyorsunuz.

İki günün sonunda, dönüşte, yolcu salonundan uçağa geçmek için sıra bekliyordum... Bir ara biletimi cebimden çıkartıp koltuk numarama baktım. O anda yanımdaki genç, "Siz misiniz diye emin olamadım, fakat biletinize göz ucuyla bakınca emin oldum, merhaba" diye selam verdi. Meğer çoğu onun gibi genç birçok kişi, bildiğimiz

o Anadolulu çekingenliğiyle ilk hareketi yapamıyormuş; bir anda etrafım çevrildi, hemen ayaküstü bir sohbet açıldı. Uçakta ve Ankara terminalinde devam eden sohbetimizde *Taraf*la ilgili o kadar övücü sözler ettiler ki, bir ara yüzümün kızardığını hissettim.

Konuştuklarımın hepsi dindardı ve belli ki daha dindar bir toplumda yaşamaktan daha mutlu olacaklardı. Fakat yine tamamına yakını, eski fikirleri olan “devletin de dindar olması” gerektiği fikrinden uzaklaşmıştı. Devletin bütün inanç gruplarına eşit uzaklıkta durması gerektiğine samimiyetle inanıyorlardı.

Uçakta yanımda oturan genç, 2,5 yıl Mazlum-Der’de çalıştığını, bu çalışmaları sırasında Şanar Yurdatapan’la tanıştığını, onun bir “ate” olduğunu öğrendiğini; onu ve benzerlerini tanıdıktan sonra insanları artık dindar olup olmadıklarına göre değil, “dürüst, hoşgörülü ve demokrat” olup olmadıklarına göre değerlendirmeye başladığını anlattı bana.

Şanar Yurdatapan deyince geldi aklıma... Adıyaman’daki ilk “küçük Millet Meclisi” toplantısını o yönetmiş (benim katıldığım, üçüncüsüydü). Açış konuşmasında Abdurrahman Dilipak’la yakın arkadaşlığına göndermeyle, “o benim yeşilim, ben ‘ate’yim” demiş. Çevresinde “İslamcı” olarak bilinen yaşlıca bir Adıyamanlının bu sözleri gülümseyerek dinlediğini gören bir başka Adıyamanlı (o da kendisine “demokrat” diyor) kulağına eğilip sormuş: “Yirmi sene önce duysaydın bu sözleri yine gülümser miydin?” Cevap: “Adıyaman’ın girişinde vururdum onu...”

Adıyaman’dan, Türkiye demokrasisinin sigortasının; muhafazakârların demokratlaşma sürecinin geri dönüşsüz bir yola girdiği inancıyla ve büyük bir mutlulukla döndüm.

Bizim “özcü” solculuğumuzun, bu türden tesbitleri “dinî gericiliğin özünün değişmeyeceği” gerekçesiyle reddedeceklerini biliyorum. Onlar, Güney Amerika’daki “Marksist papazlar”a buradan selam gönderirler ama, bizim dindarlarımızın “değişmez özü” konusundaki fikirlerinden bir milim bile taviz vermezler. Bu “özcülük” meselesini sonraki yazılarda uzun uzun ele alacağım, şimdilik bu kadar yeter...

***haBertaraf*’taki manifesto**

haBertaraf.com, bu yılın başında faaliyete geçmiş bir haber sitesi... Ahmet Arsan, *Hürriyet*’teki köşesinin “Mahalleden Haberler” bölümünde, onları, *Vakit* gazetesinde “sarsıcı haberler” veren bir ekipken, gazetenin çizgisine itiraz edip bu siteyi kurduklarını yazdı.

Kuruluş aşamasında ben de tanıdım kendilerini; buradan biliyorum ki, *Taraf*’a duydukları sempati, en az *Vakit*’e itirazları kadar güçlü. Zaten sitenin birinci sayfasına bakınca hemen anlaşılıyor bu.

Sitede, 11 ocakta Mevlüt Peker imzalı manifesto niteliğinde bir metin yayınlandı. Tamamını okumanızı hararetle öneriyorum. Ben burada bu metnin kısa bir bölümünü dikkatinize sunuyorum:

“Bir haber yapıyorsunuz. Haberde bir gerçek var. AK Partili bir vekil yanlış bir iş yapmış. Oturup yazıyorsunuz. Adınız oluyor CHP’li. CHP kalkıp bir katliamı savunuyor. Tarihi açıp ortaya döküyor, tanıklarını konuşturuyorsunuz; adınız oluyor ‘Kürtçü’. Kurumsal kimliği ‘AK Parti’ olduğu için ‘AK Parti’ yazıyorsunuz, ‘AKP’li’ oluyorsunuz. Parti kapatmalarına karşı çıkıyorsunuz, o hâlde DTP’lisiniz. İnsanların kıyafet özgürlüğünü savunuyorsunuz, adınız oluyor ‘İslamcı’. Mini etekli kızlar taciz ediliyor, tacizciyi gösteriyorsunuz, oluyor adınız

‘Çağdaş’.

“(…)

“Lütfen kulp aramak yerine, gerçeği sizlere sunmak için düzenini alt üst eden, çocuklarının yüzünü göremez hâle gelen insanlara itimat edin. haBertaraf hiçbir ideolojinin, hiçbir partinin, hiçbir grubun, hiçbir cemaatin, hiçbir kurumun, hiçbir kuruluşun, hiçbir basın organının malı değildir ve hiçbirisiyle bağlantısı, herhangi birine bağlılığı yoktur. haBertaraf kimse ya da kimselerin malı değildir. Tek derdi herkesin bir doğrusunun olduğu şu ülkede ‘gerçeği’ yazmak olan bir gazeteci grubunun kurduğu yayın organıdır.”

Bu manifestoyu Adıyaman’dan döndüğüm gün okudum. Mutlu dönmüştüm, mutluluğum daha da arttı.

Adıyaman küçük Millet Meclisi

Yukarıdaki yazının birinci paragrafından itibaren devam edelim...

Şimdilik 30 civarında ilde faaliyet gösteren (tabii hedef bütün illerde örgütlenmek) küçük Millet Meclisleri her ayın ilk haftası biri “genel”, biri “yerel” olmak üzere iki konuyu uzun uzun tartışıyorlar. Toplantıların ideal formatında, illerdeki odalar, sivil toplum örgütleri, üniversiteler vb’den temsilcilerle ilden seçilmiş milletvekilleri biraraya geliyorlar. Toplantılarda siyasi parti temsilcileri de bulunabiliyor, fakat sadece gözlemci olarak... Meclislerde oluşan fikirler TESEV tarafından toparlanıyor ve Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde düzenlenen bir basın toplantısıyla açıklanıyor.

Meclislerin ocak ayı tartışma konusu “DTP, parti kapatmalar ve Anayasa Mahkemesi”ydi. Güzel bir tartışma oldu. Doğrusu, memleketteki kutuplaşma göz önünde bulundurulduğunda, Adıyaman’daki sakin tartışma ortamını açıklamak hiç kolay değil. Hayır, sadece “meclis” tartışmasına gönderme yaparak söylemiyorum bunu, burada böyle bir kültür var.

Adıyamanlı avukat arkadaşım Osman Süzen, bu “uzlaş kültürü”nün kendilerine “Komagene Krallığı’ndan miras” kaldığını yazdı bana. Kendisine, bunu biraz açmasını rica ettim.

Avukat Süzen’in göndereceği cevabı ve Adıyaman hakkında birkaç başka şeyi de salı günü yazacağım.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

30 yıllık altın kural: Davaları asla birleştirme!

Alper Görmüş 19.01.2010

Hrant Dink davasının müdahil avukatları Fethiye Çetin ve Deniz Tuna, cinayetin 3. yılını doldurması münasebetiyle hazırladıkları 14 sayfalık raporda bir kez daha cinayetin ancak "davaların ve soruşturmaların birleştirilmesiyle" aydınlatılabileceğini açıkladılar.

Fethiye Çetin, pazar günü *Taraf*'tan Tuğba Tekerek'e verdiği söyleşide davadaki temel taleplerinin "birleştirme" olduğunu bir kez daha teyit etti:

"Sanıklarla ilgili burada bir dava, polislerle ilgili ayrı dava, Jandarmayla ilgili ayrı dava... Samsun'da, Trabzon'da, İstanbul'da ayrı dava... Bu şekilde yürümez. Dink cinayetine ilişkin her soruşturma bu mahkeme tarafından soruşturulmalı."

Bugün, Hrant Dink'in alçakça bir "operasyon"la katledilişinin üçüncü yıldönümü... Siz bugünkü gazetelerde hem Hrant Dink'e dair haberleri, hem de tıpkı Hrant Dink cinayeti gibi belirli ve büyük amaçlara matuf bir cinayet olan Abdi İpekçi suikastının tetikçisi Mehmet Ali Ağca'nın dünkü tahliyesine ilişkin haberleri okuyacaksınız.

Siyasi amaçları bakımından birbirine çok benzeyen bu iki büyük cinayetin dava süreçleri de dikkate değer ortak noktalar taşıyor. Hiç kuşkusuz en önemli benzerlik, her iki davanın da bir "ana dava" ve ona bağlı oldukları apaçık olsa da bir türlü ana davayla birleştirilmeyen yan davalarla örülü olması...

Ağca'nın Derin İlişkileri kitabının yazarı, *Milliyet* gazetesi muhabiri Belma Akçura'nın Ağca'nın tahliyesinden bir gün önce (17 ocak) *T24* adlı internet sitesinde yayınlanan yazısından aldığım şu satırlar, "davaları birleştirmeme" kuralının 30 yıldan bu yana hiç değişmediğini ortaya koyuyor:

"(...) Ana dava, cinayetin tetikçisi olduğu iddiasıyla 25 Haziran 1979'da yakalanan Mehmet Ali Ağca, cinayet işlendiği sırada arabayı kullanan Yavuz Çaylan ve cinayetin planlayıcısı olduğu iddiasıyla aranan Mehmet Şener üzerine kuruldu. Ağca'nın Adli Tıp binasından kaçırılmasına teşebbüs ve Maltepe Askerî Cezaevi'nden kaçmasına yardım edenler hakkında ek iddianameler hazırlandı. Bu davalar ana davadan ayrı görüldü."

Kadim bilginin refleksi...

Tıpkı İpekçi cinayeti davasında olduğu gibi, Dink cinayeti davasında da her türlü birleştirme talebi hiçbir hukuki ve mantıki gerekçe gösterilmeden reddediliyor. Belli ki bir refleks var burada, kadim bir bilgiden kaynaklanan bir refleks: Davaları ve soruşturmaları asla birleştirme!

Dink davası avukatları, davaların ve soruşturmaların birleştirilmesine ilişkin bu temel taleplerini, davanın ikinci yılını doldurması münasebetiyle Ekim 2009'da hazırladıkları bir raporda da dile getirmişlerdi. Ben de o rapordan yola çıkarak kaleme aldığım "Hrant Dink davasında müdahil avukat olmak" başlıklı yazımda, muhayyel bir örnek üzerinden, bu makul talebin reddinin görünüşteki saçmalığını (aslında derin anlamını) göstermeye çalışmıştım:

"Diyelim bir maç sırasında yedek kulübesinde oturan bir futbolcu, maçtan hemen sonra rakip takımdan bir futbolcuyu formasının içine gizlediği bir bıçağı kullanarak öldürsün. Zanlı oracıkta yakalansın, sorgusunun ardından da tutuklansın. Gerek davanın başlamasından önce, gerekse davanın ilerleyen aşamalarında meselenin bu kadar basit olmadığı anlaşılsın... Diyelim, zanlıya bıçağı takımın masörünün temin ettiği ortaya

çıksın... Sonra da gerek masörün gerek katil zanlısı futbolcunun banka hesaplarında olağanüstü değişiklikler saptansın... Bu arada şüpheli listesi çığ gibi büyüsün: Karısının ölen futbolcuyla ilişkisi ortaya çıkan teknik direktör... maçtan bir gün önce teknik direktörle 12 telefon görüşmesi yapan ve ona “merak etme, yarın takımın bir, sen iki maç kazanacaksın” gibi şifreli sözler söyleyen polis şefi...

“Listeyi uzatabiliriz (ki, ‘muhayyel’i bırakıp ‘hakiki’ye bakarsak çok daha uzun bir listeyle karşılaşırız) fakat bu kadarı bize yeter. Soru şu: ‘Futbolcu cinayeti’ davası iki sanıklı olarak açılrsa (katil zanlısı futbolcu ve masör)... bu arada ölen futbolcunun sevgilisinin şikâyetçi olmasıyla kocası teknik direktör ayrı bir davada yargılansa... Bu davanın ana davayla birleştirilmesi talebi reddedilse... Ana davaya ölen futbolcunun ailesini temsilen katılan müdahil avukatların talebi üzerine ifadesi alınan polis şefinin, ‘Ben o sözlerimle, takımın galibiyetiyle birlikte teknik direktörün süresinin uzatılmasının neredeyse garanti olacağına işaret ettim, ikinci galibiyetle kast ettiğim şey budur’ şeklindeki ifadesi inandırıcı bulunsa ve şüpheli sıfatıyla davaya dahil edilmesi talebi reddedilse... Hukuk bilgisi sıfır mertebesinde olan biri bütün bu olan biteni ‘mantıksız’ bulsa, ona ‘saçmalama’ diyebilir misiniz?”

Ergenekon davasıyla kıyaslarsak...

Dallı budaklı, görünüşte farklı gibi görünse de gerçekte birbiriyle girift ilişki halindeki birtakım olay, soruşturma ve davaların ana davayla birleştirilmesi yönündeki kararlılığın –hele Türkiye gibi bir ülkede- adalete ulaşma yönündeki kararlılığın önemli bir parçası olduğu apaçık değil mi?

İpekçi ve Dink cinayetlerine bakan mahkemelerle kıyaslandığında, ele aldığı meseleyi çok daha büyük bir kararlılıkla izlediği intibainı veren Ergenekon mahkemesinin aldığı “birleştirme” kararlarının çokluğuna burada işaret etmeden geçemeyiz. İsterseniz *Google’a* “Ergenekon davasıyla birleştirildi” ibaresini girin, başta Danıştay davası olmak üzere ne kadar çok sayıda dava ve soruşturmanın ana davayla birleştirildiğini göreceksiniz.

Ben, davanın adaletin zaferiyle bitmesini arzulayan kamuoyunun, avukatların birinci talebi olan “davaların birleştirilmesi” konusunda onlara yeterli desteği vermediği kanaatindeyim. Verseydi, mahkeme heyeti, bu son derece haklı talebin altında bunalmış olurdu, fakat hiç öyle görünmüyor.

Ümit Kıvanç, *19 Ocak’tan 19 Ocak’a* adlı belgeselinde, Hrant Dink soruşturması ve davasının, önceki benzerleri gibi bıkırtma ve “ruh karartma” parolasıyla sürdürüldüğünü söylerken çok haklı. Ve biz gazeteciler bu işin en önemli aracı olan “her şeyin dağınık kalması, birleştirilmemesi” taktiğini fâş etmek için yeterli çabayı göstermiyoruz. Hiç değilse bundan sonra yapalım bunu.

‘Adıyaman modeli’

Geçen cuma, “Adıyaman küçük Millet Meclisi”nde gözlemlediğim ve açıkçası biraz da şaşırdığım sakin tartışma ortamından söz etmiş, her siyasi görüşten Adıyamanlının paylaştığı “Adıyaman’da siyasi kültür böyle” tesbitini aktarmıştım.

Ben bunun gerçekten de böyle olduğunu, şehirden ayrılacağım gece kurulan sofrada da gördüm. Sağcı, solcu,

milliyetçi, İslamcı, liberal, herkes vardı sofrada ama hiç kimse hiç kimseye sesini yükseltmedi tartışırken. Doğrusu, özlemişim böyle şeyleri.

Cuma günü, Adıyamanlı avukat arkadaşım Osman Süzen'in "Adıyaman bu kültürü Kommagene Krallığı'ndan tevarüs etti" görüşünü aktarmış, bugün için biraz daha geniş versiyon vaadinde bulunmuştum.

Avukat Süzen'e göre, Adıyaman, tarihte de tıpkı bugünkü gibi Doğu ile Batı arasında kalan, "ne o ne o" ya da "hem o hem o" olan bir kent olageldi:

"Bu coğrafyada çok farklı etnik kimlik ve inançlar yaşadığı için, sakinleri burayı genler topluluğu ve ya herkese ait ülke anlamına gelmek üzere Kommagene diye adlandırdılar. Kommageneliler bu kadar çeşitli inanç ve kimliklerin birarada, çatışmasız, barış içerisinde yaşamasının sırrını bu inanç ve kimliklere saygıdan geçtiğinin farkındaydılar. Bu felsefi temellerle kurulan Kommagene krallığı Doğu ve Batı dünyasının tam bir sentezi oldu. Bu dönemde yaratılan sanat, heykel ve mimari vs. hepsinde bu sentezi ve uzlaşmayı görüyoruz.

"Kommagene Kralı 1. Antiochos döneminde Nemrut dağının zirvesinde yapılan devasa tanrı heykelleri buna en iyi örnektir. Dağın doğu terasında Auhra-Mazda, Mitras, Heracles gibi Doğu mitolojisinin tanrıları yer alırken, batı terasında eski Grek mitolojisinde bu tanrılara karşılık gelen Zeus, Apollo, Herkül heykelleri yer alır.

"Adıyaman'daki demokratik ve uzlaşmacı kültürün bize, parçası olduğumuz Kommagene uygarlığından miras kaldığını, bu uygarlığın etkisinden bağımsız olamayacağını düşünüyorum. Adıyaman ve Kommagene sizce de ülkemiz için iyi bir model değil mi?"

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Asıl ölçü, o korkunç karara karşı tavırdır!

Alper Görmüş 22.01.2010

Hrant Dink'in bir "nefret nesnesi" haline getirilmesi sürecinin, Sabiha Gökçen'in Ermeni asıllı olduğu haberinin *Agos*'tan iki hafta sonra *Hürriyet*'te yayımlanmasıyla başladığını söylemek yanlış olmaz. Fakat hepimiz biliyoruz ki böyle bir haber, böyle bir amaç uğruna çalışanlar bakımından uygun bir araç olsa da, "Hrant Dink'i ortadan kaldırma bilinci" yaratmaya yetecek kadar güçlü değildir.

Bu haberin etkisini abartıp *Hürriyet*'i ve gazetenin o dönemdeki genel yayın yönetmeni Ertuğrul Özkök'ü suçlamak, ona gollük bir pas vermekten başka bir anlama gelmez. Nitekim Özkök bu pası çok iyi değerlendirdi ve "Duyduk duymadık demeyin, katil benim" başlıklı yazısıyla (20 ocak) golünü de attı!

Özkök'ün yazdığına göre bu haberin *Agos*'tan sonra *Hürriyet*'te yayımlanmasını bizzat Hrant Dink istemişti. Hatta, onun isteği üzerine gazete Pars Tuğlacı ile görüşmüş, Sabiha Gökçen'in Ermeni olduğunu o da doğrulamıştı.

Hrant Dink'in böyle bir haberin *Hürriyet*'te yayımlanmasını istemesi bana gayet makul geliyor. Çünkü, Anadolu'da daha on binlerce "Sabiha Gökçen" olduğuna inanan biriydi o ve son yıllarında bu insanların hikâyelerinin peşine düşmüştü. Böyle bir gazeteciliğin, iki halkın dostluğuna hizmet edeceğini düşünüyordu. Haberin *Hürriyet*'te yayımlanmasının ardından gelen Genelkurmay açıklaması ve bazı "apoletli" gazetecilerin

askerlerle aynı dalga boyunda tepki vermelerinden sonra, ilk düşüncesinin biraz fazla iyimser olduğunu düşünmüş müdür, bilmiyorum.

Bana sorarsanız ne Hrant Dink ne de *Hürriyet* gazetesi ve Ertuğrul Özkök, bu haberin Genelkurmay açıklamasına varacak bir sonuç üreteceğini düşünüyordu. Nitekim Hattat Oktay Ekşi, Sabiha Gökçen'in Ermeni asıllı olmasında ne gibi bir fenalık olduğunu anlayamadığını söyleyerek Genelkurmay'ı eleştirmişti de...

"Cinayet öncesindeki eylemler"

Dediğim gibi, asıl mesele o değil... Asıl mesele, "Türk'ün kanının zehirli olduğunu söyledi ve Türklüğe hakaret etti" diyerek Hrant Dink'i 301. maddeden mahkûm eden mahkeme ve Yargıtay kararlarıydı.

Fethiye Çetin, *Taraf*'tan Tuğba Tekerek'e verdiği söyleşide "cinayet öncesindeki eylemler"den söz ediyor, Tekerek'in bunu açmasını istediğinde de şöyle diyordu:

"Bu profesyonel planın bir hazırlık aşaması var. Hazırlık sürecindeki bütün eylemler incelenmeli. Dink'in hedef gösterilmesi, aleyhinde kamuoyu oluşturulması, bir nefret nesnesi haline getirilmesi, medyadaki haberler...

Sürecin bir de yargı boyutu var. (...) Tüm bunlar bu sürecin son derece örgütlü bir şekilde hazırlandığını gösteriyor."

Ne kadar can alıcı bir değerlendirme! Ben de aynen böyle düşünüyorum. Hrant Dink'in o meşhur yazısındaki o tek cümleyi bütün bağlamından kopartarak "Türk'ün kanının zehirli olduğunu söyledi" sonucuna varmak ancak ve ancak bir eylemci kararlılığıyla mümkündür.

Hrant Dink için adalet arayışı her şeyden önce "adalet"ın kararından başlatılmalıdır. O korkunç karar nasıl alındı ve o yargı hükmü hangi araçlarla (medyanın rolü) Ogün Samastların beynine boca edildi?

Adalet mekanizmasının ve medyanın "cinayet öncesindeki eylemler"deki rollerini tam olarak ortaya koyamazsak, ne yargının iki yılı aşkın bir süredir devam eden cinayet davasındaki isteksizliğini anlamlandırabiliriz ne de medyanın yargı üzerinde baskıda bulunma isteksizliğini...

O mahkeme kararında kim, ne yaptı

Bir yazar düşünün, sekiz hafta sürmesini planladığı uzun yazısının ilk beş bölümünde, her fırsatta ifade ettiği "Ermenilerdeki, özellikle Diaspora'daki Ermenilerdeki Türk algısının ve düşmanlığının Ermeni kimliği üzerindeki olumsuz etkisini anlatsın, bunun "zehirli" bir etki olduğunu ve mutlaka kurtulunması gerektiğini söylesin... İlaveten, bağımsız bir Ermenistan'ın bulunmadığı koşullarda (yani 1991'den önce) bunun mümkün olmayabileceğini, fakat şimdi onun verdiği manevi güçle, bilhassa da Diaspora'daki Ermenilerin Ermenistan'la ilişki kurması sayesinde Ermenilerin bu zehirli duygudan (Türk düşmanlığı) kurtulmasının mümkün olduğunu anlatsın. Ve yazısının beşinci bölümünü (ki başlığı "'Türk'ten kurtulmak"tır) şu satırlarla bitirsin:

"Ermeni kimliğinin 'Türk'ten kurtuluşunun yolu gayet basittir: 'Türk'le uğraşmamak... Ermeni kimliğinin yeni cümlelerini arayacağı yeni alan ise artık hazırdr: Gayrı Ermenistan'la uğraşmak."

Ve yazının altıncı bölümü... Diyelim ilk beş bölümü okumadınız ve şu satırlarla başlayan bir yazı çıktı karşınızda:

""Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan, Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarında mevcuttur."

Böyle bir cümleyle karşılaştığınız "Türklerin kanının zehirli olduğunu" söyleyen bir Ermeni ırkçısıyla karşı karşıya olduğunuzu düşünüp ürperebilirsiniz... Fakat ilk beş bölümü okuyup da bu cümleyle "Türklerin kanı"nın değil, tam tersine "Ermeni kimliğindeki Türk algısının zehirli olduğunun" kast edildiği sonucunu çıkarmamak mümkün müdür?

Hrant Dink, işte en çok buna çıldırıyordu. Dink'in katledilmesinden bir hafta sonra *Nokta*'nın kapağını bu akıl, mantık, vicdan dışı karara ayırmıştık. Üç dil uzmanına, o yazılardan ve o cümleden mahkemenin ve Yargıtay'ın nasıl o sonucu çıkardığını, o yazılar nasıl yorumlanırsa böyle bir sonucun çıkartılabileceğini sormuştuk. Üçü de, ne yapılsa ne edilse o sonucun çıkartılamayacağını anlatmışlardı dergi için kaleme aldıkları yazılarında...

Hürriyet isteseydi...

Ben hep şöyle düşündüm: Eğer *Hürriyet* isteseydi, o yazılardan asla öyle bir sonuç çıkartılamayacağı hususunda kamuoyunu ikna edebilir ve Hrant Dink'in "nefret nesnesi" haline getirilmesini engelleyebilirdi.

Başka bir gazetenin gücü yetmeyebilirdi buna, fakat *Hürriyet* yapabilirdi.

Ne var ki *Hürriyet* gücünü, bunun tam tersinden sonuç doğuracak bir tarzda kullandı. En etkili yazarı olan Emin Çölaşan, o sekiz yazıdan sadece altıncısının yukarıda alıntıladığım ilk iki cümlesini yayımladı ve işi bitirdi:

"Ülkemizde fikir ve ifade özgürlüğü geliyor, AB yolunda hızla ilerliyoruz! Her şey serbest, her şey özgür! İmam nikâhından Arapça yazıya, Türk'ün zehirli kanına kadar..."

Nasıl Sabiha Gökçen yazısı *Hürriyet*'te yayımlandıktan sonra sanki küfürlü bir içeriğe sahipmiş gibi algılandıysa (burada Ertuğrul Özkök'e hitap etmek istiyorum: Sayın Özkök, sizin Sabiha Gökçen haberinizin *Agos*'taki masum içerikli haberden hiçbir farkı yoktu, fakat sizin gazetede *Agos*'taki gibi durmadı, bambaşka bir içeriğe bürünüverdi, sizin asıl büyük başarınız burada işte), Çölaşan'ın sekiz yazının birinden cımbızla çektiği o iki cümle de aynı şekilde algılandı.

Çölaşan'ın *Hürriyet*'ten atılmasından sonra yazdığı kitaptan öğrendik; Özkök, birçok yazısına müdahale etmiş, ya değiştirtmiş ya hiç kullanmamış... Fakat görüyorsunuz, burada herhangi bir müdahaleye gerek görmemiş.

Yine de Özkök'ün hakkını yemeyelim, bir başyazar (Güngör Mengi, *Vatan*) ondan daha cevval çıkmış ve şöyle yazabilmişti:

""Eğer hakaret etmediğimi bu topluma inandıramazsam, bu ülkeyi terk ederim' demiş. Bu kadar lafa ne gerek var? Önce maksadını aşan bir yoruma sebebiyet verdiği için vatandaşlarından özür dilesin Hrant Dink. Bavulunu toplamaya sonra karar versin. Belki gerek kalmaz!"

Daha "aşağılama" davası başlamadan Hrant Dink'e böylesi alaycı-aşağılayıcı köşe-mektuplar gönderen Mengi, bakın cinayetten sonra ne yazdı:

"(...) Oysa Dink Türklüğü tahkir ve tezyif suçu işlemediğini, hedefinin dışarıdaki Ermeniler olduğunu, onları hedef alarak 'Türk saplantısı kanınızı zehirliyor' uyarısı yaptığını söylüyordu. Bu sözlerine inanan oldu, inanmayan oldu. Ama samimi olduğunu kanıtlayan 1 Kasım 2004 tarihli yazısını bulup yeniden okumak ancak o uğursuz cinayetten sonra aklımıza geldi."

O mahkeme kararını hallaç pamuğu gibi atmak, hakikatin ve adaletin peşinde gitme iddiası taşıyan bir medyanın birinci görevi olmalıydı. Fakat kâh vicdansızlıktan kâh düşünce ve pratik tembelliğinden bunu yapmadık, yapamadık.

"Biz" diyorum evet, çünkü kabul etmeliyiz ki Hrant Dink'i samimiyetle seven ve onun düşmanlaştırılmasına samimiyetle direnenler de o mahkeme kararının önemini ve anlamını doğru bir biçimde analiz edemediler ve teşhir edilmesi için gerekli çabayı göstermediler.

Hrant Dink'in "kırmızı pazartesi"sini başlatan şeyin o karar olduğunun bugün dahi hak ettiği güçle vurgulanmamasında bu vicdan yükünün payı olabilir mi acaba?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yağmur halinde darbe haberleri ve kamuoyu

Alper Görmüş 26.01.2010

Balyoz darbe planının deşifresini izleyen günlerde en önemli sorulardan biri, Adıyaman'dan ulusal ölçekte yayın yapan ASU TV'nin haber spikeri Serkan Bayam'dan geldi (mealen):

"Yavaş yavaş şöyle bir endişe de olgunlaşıyor gibi: Bir sürü darbe haberi çıkıyor ortaya ama hiçbiri de bir sonuca varmıyor, buharlaşıyor ve bir süre sonra da unutuluyor... Bu durumda gazetenizin yaptığı gazetecilikle o gazeteciliğin hedeflediği şey arasında büyük bir fark oluşmuyor mu? Bunu giderecek bir stratejiniz var mı?"

Soru, bana yöneltilmişti. Doğrusu ya, telefonun ucunda bir an için paralize olduğumu hissettim, sebebini anlamadığım bir rahatsızlık duydum. O nedenle kolay olan son bölümünü cevaplayıp, zor olan ilk bölümünden kaçtım. Şöyle dedim aşağı yukarı:

"Bizim nasıl bir stratejimiz olabilir ki? Gazetecinin işi buraya kadardır. O, demokrasinin dördüncü kuvveti olarak yurttaşlardan gizlenen sırları fâş eder; gerisi demokrasinin öbür ve asıl güçlerine (yasama, yürütme, yargı) kalmıştır. Biz ilaveten demokratik bir ülkede medyanın dördüncü kuvvetliğinin bir başka yönü olan öbür üç kuvvet üzerindeki denetim ve baskısını arttırmaya çalışırız, başka da bir şey yapamayız."

Sorunun bir tesbitten ibaret olan ve beni rahatsız eden birinci bölümü, aslında üzerinde çokça düşündüğüm ve

yazdığım “yağmur halinde enformasyonun o enformasyona ilgiyi azalttığına”na ilişkin ama, dediğim gibi, bu bilgi beni paralyze olmaktan kurtaramamıştı. Telefonu kapattıktan sonra anladım ki, tam tersine bu bilgi nedeniyle paralyze olmuşum: Çünkü onu bu örneğe uygularsam biraz can sıkıcı bir sonuçla karşılaşabilirdim. O nedenle anlık bir refleksle soruyu cevaplamamayı tercih etmiştim.

Fakat korkunun ecele faydası yok, ayrıca hakikat hakikattır ve de ondan kaçmaktansa yüzleşmek her durumda evlâdır. Öyleyse buyurun “yağmur halinde enformasyonun negatif etkisi” mevzuuna...

İnsan önce sıkılır, sonra kopar!

Teori basitçe, ilk bakışta tamamen doğru gibi duran, “belli bir konuda bize ne kadar fazla enformasyon sunulursa o konuya ilgimiz o oranda artar” tezinin aslında çok su götürür bir tez olduğunu öne sürer. Hatta daha da ileri gider, böyle durumlarda (belki artık “enformasyonu alımlamak”tan ziyade “enformasyona maruz kalmak”tan söz etmeliyiz) konuya ilgimizin dağılıp azalacağını söyler.

İlk kez yedi-sekiz yıl kadar önce “banka hortumlamaları” haberlerinden yola çıkarak pratiğe uyguladığım bu teoriyi, sonraki yıllarda benzer etkide bulunduğunu düşündüğüm “enformasyon yağmurları”nda da kullandım. Şimdi izninizle, yedi-sekiz yıl önceki o ilk yazının konuya giriş mahiyetindeki bir bölümünü buraya alıyorum, ardından meseleyi konumuza bağlayacağım:

“İletişim kuramcısı Neil Postman, ‘Televizyon: Öldüren Eğlence’ adlı kitabında, ‘gelecek tasarımları’ karamsar olan iki düşünür-romancıyı (Orwell ve Huxley) karşılaştırır ve günümüz dünyasının Orwell’i değil, Huxley’i haklı çıkardığını söyler...

“Neydi iki romancı arasındaki temel fark? Orwell, gelecekte toplumların ‘yasaklar ve enformasyonsuz bırakma’ marifetiyle denetim altında tutulacağına inanıyordu... Huxley ise ‘Bizi pasifliğe sürükleyecek kadar enformasyon yağmuruna tutacak olanlar’dan korkuyordu.

“Postman, şöyle özetler durumu: ‘Orwell hakikatin bizden gizlenmesinden, Huxley hakikatin umursamazlık denizinde boğulmasından korkuyordu...’

“Televizyonun toplum hayatına girdiği ilk yıllarda ona bağlanan ümitlerle, bu kitle iletişim aracının günümüzde başarabildiklerini kıyaslamak, Postman’ın tesbitinin ne kadar haklı olduğunu göstermeye yetebilir...

“Şöyle düşünülüyordu başlangıçta: Artık televizyon sayesinde dünyanın en uzak yörelerinde gerçekleşen haksız uygulamalar bile tek tek odalarımıza taşınacak, böylece oluşacak uluslararası kamuoyu tepkisi sayesinde bu tür haksızlıkları gerçekleştirenler eskisi gibi rahat hareket edemeyecekler...

“Bu iyimser yaklaşım, ‘Yağmur halinde gelen enformasyon’la ona ‘maruz kalan’ insan arasındaki ilişkinin doğasından bîhaber olmaktan kaynaklanıyordu...

“Ortaya çıkması zaman gerektiren ve ancak 1990’lardan itibaren teorileştirilebilen bu ‘doğa’, başlangıçta düşünülenin tam tersi bir tarzda işliyordu... Buna göre, ne kadar ‘acı’ olursa olsun, insanlar tekrar tekrar izledikleri olaylar karşısında bir süre sonra ‘sıkılmaya’ başlıyorlar, o olaya karşı ilgilerini yavaş yavaş kaybediyorlardı... Sözüünü ettiğimiz olay hele bir de anlaşılması ve izlemesi zor, çaba isteyen bir şeyse, kopuş

daha da hızlı gerçekleşiyordu...”

Ne yapmalı?

Peki, ne yapmalı? “Yağmur halinde enformasyon” okurların ilgisi üzerinde negatif bir rol oynayabilir diye, *Taraf* darbe planlarının bir bölümünden imtina mı etsin?

Bu soruya tabii ki “hayır” cevabı veriyorum. İki nedenle:

Birincisi, darbe planları haberlerinin yoğunluğu henüz bu haddi aşmamış olabilir... Ki ben, soruyu ciddiye almakla ve bu yönde kısmî gözlemlere sahip olmakla birlikte, hâlâ o noktada olmadığımız kanaatindeyim...

İkincisi: Velez ki öyle olsa dahi, gazetecinin böyle bir şey yapmaya hakkı yoktur.

Sorabilirsiniz bana: Öyleyse niye yazıyorsun bunları? Cevabım şöyle: Bu süreç ister başlamış olsun ister henüz başlamamış olsun, biz gazetecilerin şu anda yapmamız gereken başka görevlerimizin olduğunu hatırlatmak için yazıyorum.

Mademki örneğimizde bu duyguyu yaratan asıl şey, iddiaların bir türlü bir yere varmaması ve giderek buharlaşmasıdır, öyleyse bunun önüne geçmek için çalışmalıyız. Öbür meslektaşlarımıza bir yandan “niye bu haberlere yeteri kadar ilgi göstermiyorsunuz” diye baskı uygularken, bir yandan da yasama, yürütme ve yargı düzeylerinde sonuç alabilmek için onların yardımlarını talep etmeliyiz.

Artık biraz daha somut hedeflere yüklenmeliyiz. Mesela Balyoz darbe planının deşifre edilmiş olması, EMASYA protokolünün bir hükümet kararnamesiyle kaldırılabilmesi için altın bir fırsat sunmuş oldu. Oktay Ekşi bile “kaldırın şunu” diye yazı yazdı.

Böyle bir sonuç, hiç kuşkunuz olmasın, “hiçbir iddia hiçbir sonuç doğurmuyor, her şey buharlaşıyor” duygusunu izale etmede büyük bir rol oynayacaktır.

Madem palavra, niye kıvranıyorsunuz

Ahmet Altan, Balyoz darbe planına karşı köşe yazarı tepkilerini anlatırken “histerik öfke krizine tutulmuş”, “darbe planları karşısında Genelkurmay’dan daha fazla acı çekerek kıvranan ve ‘yalanlasana bu haberleri’ diye yalvaran” bir kategoriden söz etti.

Bu kategorideki yazarların pozisyonu gerçekten de çok tuhaf. Bunların yazıları kabaca uzun bir “yalandır, palavradır, inanmıyorum” bölümünden sonra finalde “ama Genelkurmay’ın açıklaması da tatmin edici değil; lütfen yani, bekliyoruz” tonunda nihayet buluyor. Ben, bu yazarların kendi yazılarını ileride, Cüneyt Arkın’ın şimdi “bu sahneyi nasıl çekmişim” tarzındaki pişmanlığına benzer bir pişmanlıkla anacaklarına eminim; o kadar tuhaflar yani. (Bu fasıldan seyrettiğim son Cüneyt Arkın sahnesi: Galiba Malkoçoğlu olarak bir bileğinden duvara zincirlenmiştir... Fakat bir yandan da acilen müdahale etmesi gereken bir durum vardır. Malkoçoğlu bir

zincire bakar bir duvara; ikisini de gözüne kestirir, zinciri sertçe çekmesiyle kol omuzdan kopar, böylece duvardan bağımsızlığını ilan eden Malkoçoğlu öbür koluyla kahramanlıklarına devam eder.)

Tadımlık kabilinden üç örnek size:

Ruhat Mengi (yazı boyunca, adı "Balyoz hükümeti"nde geçen Süheyl Batum'un o zamanlar meşhur olmadığını şahit göstererek planın düzmece olduğunu ima ettikten ve *Taraf*'ı Batum'dan özür dilemeye –vallahı böyle- davet ettikten sonra, son paragrafta): "Ama tabii bu arada Genelkurmay'ın yaptığı soyut, kısa, 'açıklamayan açıklama'lardan vazgeçip halkın duymak istediği gerçekleri kanıtlarını da ortaya koyarak anlatması lazım." (*Vatan*, 23 ocak).

Bekir Coşkun: "Doğru mu paşam?.. Doğru mu? Ben buna inansaydım her rütbeli-rütbesiz askere 'komutanım' demez, bando çaldığında burnumu çekmez, askerlerimiz geçtiğinde gözlerim dolmazdı... Ama bu; insanların kafasındaki şüphelere ve sorulara engel olmuyor. Okurlarımın kafasında da o soru, bir habis sancı gibi dolanıp duruyor: 'Doğru mu?..'" (*Habertürk*, 22 ocak).

Osman Gençer ("Bunların maksatlı çıkarıldığını, asıl amacın Türk Silahlı Kuvvetleri'ni yıpratmak olduğunu artık herkes biliyor ve görüyor" gibi cümlelerle giden yazı şöyle nihayet buluyor): "Ancak bu açıklamanın benim gibi düşünenler için bile tatmin edici olmadığını söylemeliyim. Genelkurmay'dan beklenen; en kötüyü düşünenlere, TSK'dan nefret edenlere dahi doyurucu yanıtları ayrıntılı biçimde sunmasıdır." (*Habertürk*, 23 ocak).

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Sivil darbe' tarihimizin lafzî tarihi...

Alper Görmüş 29.01.2010

Beni başlıkta tarif ettiğim çeteleyi tutmaya iki şey kıskırttı...

Birincisi: Zihnimde kalan bölük pörçük bilgiler, "sivil darbe", "sivil dikta", "AK Parti sivil dikta kuruyor" gibi çıkışların tarihinin epeyce eskiye gittiğini ve bunların hep AK Parti'nin geniş manada "demokratikleşme" diyebileceğimiz hamlelerini izlediğini söylüyordu. Yani, zihnimde kalanlar doğruysa, demokrasinin "sivil darbe" diye adlandırılması gibi bir durum söz konusuydu. Birinci olarak, zihnimdekiyle hakikatin ne kadar örtüştüğünü kontrol etmek istedim ve bu amaçla bir kazı çalışmasına giriştim.

İkincisi: Nuray Mert'in *NTV*'deki "Basın Odası" programında "O tartışmayı ben başlattım, kimselere yâr etmem" diye özetleyebileceğim tuhaf tutumundan duyduğum rahatsızlık... Bunu biraz açayım:

Sondan bir önceki "Basın Odası"nda Mustafa Karaalioğlu, "Sivil darbe, sivil dikta analizi yapanlar" dedikçe Nuray Mert çığlık çığlığa, "Onu söyleyen benim, tartışmayı ben başlattım, ortaya konuşma, adını koy ki ben de cevabını vereyim" mealinde bir diskur çekti. Niye böyle yaptığını tam anlayamadım. Çünkü, yukarıda da dediğim gibi, hafızam bu işin en az birkaç yıllık bir tarihi olduğunu gösteriyordu (bir *Cumhuriyet* yazarı bir yıl

önce *Sivil Darbe* adlı bir kitap bile yayımlamıştı). Evet, mesele onun verdiği bir söyleşiden sonra alevlenmişti ama, bu, tek başına “tehlike”yi ilk fark edenin o olduğunu göstermezdi ki...

Birkaç gün sonra *Akşam* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmail Küçükkaya’yı bir televizyon programında gördüm, o da “Nuray Mert’in bu sivil darbe meselesini fazla kişiselleştirdiğini” söyledi. Küçükkaya, Mert’in iyi arkadaşıydı, o nedenle bu değerlendirmesi özellikle dikkatimi çekti.

Ve bu haftaki “Basın Odası”nda Nuray Mert aynı tavrı daha da abartılı bir biçimde bir kez daha gösterdi. Programda, daha önce Başbakan’ın Mehmet Tezkan ve Fehmi Koru’nun bazı iddialarına çok sert tepki gösterdiği hatırlatılınca, Nuray Mert, kendisinin başlattığı tartışmanın Başbakan’ın canını çok yaktığını, ama kendisine böyle sert bir cevap vermediğini söyledi gülümseyerek... Mert, konuyu yine “benim tezimdir, yâr etmem”e getirmişti, fakat bu işi ustaca yaptığını söyleyemeyeceğim. Ben şahsen, onun gibi zeki bir insanın kendisini nasıl bir pozisyona düşürdüğünü anlayamamasına çok şaşırdım. O iki programı izleyip de benim gibi hissetmeyen çok az insan olduğunu düşünüyorum; gerçekten de çok rahatsız ediciydi.

Neyse, bu faslı fazla uzattım. Anlayacağınız, şimdi okuyacağınız çeteleyi tutmamın ikinci nedeni de Nuray Mert... Ona, “fikir annesi” olduğunu düşündüğü şeyin “baba”larının olduğunu ve onların kullandığı biçimiyle ortada övünülecek bir şey olmadığını göstermek istedim...

O zaman buyurun çeteleye...

Baykal, Şemdinli, 2006

“Sivil darbe” sahnesini 2006’da Baykal’ın açtığını görmek beni hiç şaşırtmadı. Konu, Şemdinli iddianamesi... Baykal’ın ilk yorumu: “Bu, Silahlı Kuvvetler’e karşı bir sivil darbedir.” Bir süre sonra da *Yeniçağ* gazetesine verdiği bir söyleşide şöyle diyecektir:

“Şemdinli iddianamesinin içyüzünü ortaya koyarak deşifre edilmesine katkımız büyük oldu. Başbakan, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt için ‘Paşamız bu işin dışında’ demek zorunda kaldı. Oyun iflas etti. Duvara tosladılar.”

Ertuğrul Özkök, Kasım 2006, sivil darbe literatürüne muhteşem bir katkı:

“Bana göre, Kavakçı’nın salona girmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde bir ‘sivil darbe girişi’ydi. Birilerinin, halkın gözündeki güvenilirliği ve karizması ile bu darbeyi önlemesi gerekiyordu. Bu darbeyi o gün Bülent Ecevit önlemişti.

O sahne gözümün önünde bütün canlılığıyla hâlâ duruyor. Ecevit’in o günkü direnişini, İspanya Parlamentosu’nu basan askere karşı direnen Meclis Başkanı’nın duruşuna çok benzetmiştim. Cesaret ve kararlılık işte böyle anlarda gerekiyor. Büyük siyasetçileri de böyle kararlar ve duruşlar yaratıyor.”

Aziz Konukman, Haziran 2007, katkı bu kez “sol”dan, *Birgün* yazarından:

“Geçen haftaki yazımızda, gerekçelerini göstererek yaşadığımız sürecin sivil darbe olarak adlandırılması gerektiğine dikkat çekmiştik. Bugünkü yazımızda, yazımızın başlığında yer alan slogana karşı çıkılan şeriat ve

askerî darbeden hangisinin yakın bir tehdit oluşturduğunu değerlendirmeye ve tartışmaya çalışacağız. Çok açıktır ki, bugünkü koşullarda sözcüğün ifade ettiği anlamda bir askerî darbe tehlikesi söz konusu değildir. Bu tür bir darbeye neden gereksinim duyulsun ki?”

Kemal Anadol, Kemal Kılıçdaroğlu, Süha Okay, Kasım 2007, CHP’nin üç grup başkanvekili ortak basın toplantısı düzenleyerek, Hakimler ve Savcılar Kanunu’nda Avrupa Birliği siyasi kriterleri doğrultusunda yapılmak istenen değişikliğe tepki gösterdiler ve AK Parti’nin “sivil bir darbe peşinde” olduğunu iddia ettiler.

Cumhuriyet gazetesi yazarı Ali Sirmen, Mart 2008: “Kendimi 12 Mart günlerinde hissettim. 12 Mart’ta da bazı insanlar böyle gözaltına alınmışlardı.

Şu anda sivil bir darbe oluyor. Bu darbeyi de Cumhuriyet Başsavcısı’nın kapatma davası açtığı kişiler yapıyor.” (İlhan Selçuk’un gözaltına alınması nedeniyle.)

Zeki Sezer Baykal’la yarışıyor

DSP Genel Başkanı Zeki Sezer, Mart 2008, (AK Parti’nin, partilerin kapatılmasını zorlaştıran Anayasa değişikliği talebi nedeniyle): “Bu hukukun üstünlüğüne de, hukuk devleti olma ilkesine de, demokrasiye de bir darbe girişimidir. Hükümet direkt olarak sivil darbe girişimde bulunuyor.”

CHP’li Mustafa Özyürek, Nisan 2008, (AK Parti’nin, partilerin kapatılmasını zorlaştıran Anayasa değişikliği talebi nedeniyle): “AKP’nin kapatılmayı önlemek için anayasa değişikliği yapmak istemesi, sonuç itibariyle bir sivil darbe girişimidir.”

DSP Genel başkanı Zeki Sezer, Temmuz 2008, (Ergenekon davası vesilesiyle): “Açık söylüyorum; bir sivil darbe girişimi ile karşı karşıyayız; ama buna izin vermeyiz. Darbenin her türlüşüne karşı olan Demokratik Sol, sivil darbeye izin verir mi?”

DSP Genel Başkanı Zeki Sezer, Ocak 2009, (vesilesiz): “Tabii ki askerî darbelere karşıyız. Ama bugün hükümetin doğrudan yapmaya çalıştığına inandığım, Hitler benzeri bir rejimi getirmeye çalıştığına inandığım sivil darbelere de karşıyız.”

Kemal Keriñsiz, Ergenekon tutuklusu, Nisan 2009: “‘Sivil darbe var’ deyip askerî mahkeme istedi... Ergenekon davasının tutuklu sanıklarından avukat Kemal Keriñsiz, soruşturmayı yürüten savcılara ağır hakaretlerde bulunarak davanın askerî mahkemede görülmesini istedi...”

Deniz Baykal, Temmuz 2009: “CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül’ün, askerlere sivil yargı yolunu açan yasayı onaylamasına, ‘Sivil darbe süreci’ sözleriyle tepki gösterdi.”

İstanbul Barosu, Kasım 2009: “Genel uygulamalarına bakıldığında fotoğrafın nasıl değiştirildiği kolaylıkla görülmektedir. Bugün ülkemizde siyasi iktidarın sisteme ve Anayasa’ya karşı yaptığı bir sivil darbeden de söz edilebilmektedir. Askerî darbelerin kabul edilmesi ne kadar olanaksızsa sivil darbelerin kabul edilebilmesi de o kadar olanaksızdır.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Eyleme geçmemişler, suç yok'un siyasi kanadı

Alper Görmüş 02.02.2010

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Deniz Baykal'ın 32. Gün programında sarf ettiği, "olmuş bir şeyler, ama bakın, hayata geçirilmemiş" yollu açıklamalarının üzerinde dikkatle durmamız gerekiyor.

Baykal'ın çıkışı daha çok, "nihayet o da kabul etti bir şeylerin olduğunu" noktasından dikkat çekti, haberleştirildi, yorumlandı. Oysa bence asıl soru şu olmalıydı: Baykal neden şimdi kabul ediyor "bir şeylerin" olduğunu ve neden bu girişimleri sanki masum birer oyunmuş gibi sunmaya çalışıyor?

Böyle baktığımda, Baykal'ın bu çıkışının, şimdiye kadar sadece hukuki planda savunulan "darbe olmamış, planlanmış sadece, eh, bu da suç değildir" lobisine güçlü bir siyasi destek niteliği ve niyeti taşıdığını düşünüyorum. Baykal'ın sözlerinin ayrıntılarına geçmeden önce, sözünü ettiğim lobinin geçen yıl bugünlerde başlayan faaliyetlerini kısaca hatırlayalım...

Geçen sene, tam bu günlerde, tam olarak 27 ocak ve 3 şubatta peş peşe kaleme aldığım iki yazıda "darbe girişiminde bulunmanın suç teşkil etmeyeceği" yönünde bir kamuoyu yaratmak üzere girilen "hukuki-entelektüel" çabalara dikkat çekmiş; o günlerde parmakla gösterilebilecek kadar az olan bu çaba sahiplerinin yakın bir zamanda bir "lobi" teşkil edebileceğine dair endişelerimi dile getirmiştım.

Bu tahminim, gayet basit bir çözümlemeye dayanıyordu: Soruşturmalar ve davalar ilerleyip de Türkiye'de meşru hükümeti gayri meşru yollarla alaşağı etmeye çalışan organizasyonlar inkâr edilemez hale gelince, "darbeyi başlatmak için tankları sokağa çıkarmadıkları sürece suç işlemiş sayılmazlar" tezi gayet kullanışlı, belki de tek kullanışlı tez gibi duruyordu.

Aslına bakarsanız, o günlerde birtakım hukukçular tarafından savunulduğunu duymasaydım, böyle bir şeyin öne sürülebileceği aklımın ucundan bile geçmezdi. Hatta, ilk duyduğumda, tıpkı "367 icadı"nı ilk duyduğumda olduğu gibi gülümsediğimi de hatırlıyorum, fakat o gülümseme birincisi kadar uzun sürmedi: Aklıma hemen 367'nin nerelere gittiği geldi ve hızla kendimi toparladım, ciddileştım...

Meğerki tanklar sokağa çıkmış olsun...

... Ciddileştım ve toparlayabildiğim ilk bilgileri 27 Ocak 2009'da sizlerle paylaştım:

"Mümtaz Hoca'yı (Soysal) önceki hafta Can Dündar'ın 'Neden' programında izledim. Laf dönüp dolaşıp 2003-2004 darbe girişimlerine gelmişti ki Hoca 'Oturup konuşmuş olabilirler' diye girdiği sözden, 'bu bir suç değildir' diyerek çıktı. Neticede komutanlar fiilen bir darbe yapmış değillerdi.

Aynı şeyi bir başka 'ağır top'un, Hüsamettin Cindoruk'un da savunduğu aklıma gelince işin ciddiyetini anladım.

Cindoruk da yine bir televizyon programında (üzerinden bir yıla yakın bin süre geçmiş olmalı), ortada bir fil olmadığı için ('mesela tanklar çıkartılmış mı sokağa' diye sormuştu lafın burasında) suçun da oluşmadığını savunmuştu."

27 ocaktaki yazı, darbe planladıkları sabit komutanlar yargı önüne çıkarıldıkça, "darbe girişimi suç değildir" lobisinin sesini yükselteceği uyarısı ve "buna hazırlıklı olalım, 367'de olduğu gibi hazırlıksız yakalanmayalım" temennisiyle bitiyordu.

Geçtiğimiz bir yıl içinde televizyonlarda izlediğim kimi "baş altı" hukukçular, Kanadoğlu vb. pirlerinin bu tezlerini tekrar tekrar dile getirdiler, bu uğurda hiçbir fırsatı kaçırmadılar.

Fakat bu öylesine pespaye bir hukuk yorumuydu ki, sahipleri bu yorumu şöyle göğüslerini gere gere değil, ancak gerilla usulü, vurup kaçarak dile getiriyorlardı... O nedenle de "tezler" hiçbir zaman ciddi ve sürekli bir tartışmanın konusunu oluşturmadılar.

O günler geldi artık...

Şimdi, Baykal'ın çıkışıyla "darbe planı yapmak suç değildir" lobisinin yeni bir atağa kalkacağı ve konunun gündemimize daha fazla yerleşeceğini düşünüyorum. Böyle olacak, çünkü o günler geldi. Yani soruşturmalar ve davalar ilerledi, yeni planlar ortaya çıkarıldı ve Türkiye'de meşru hükümeti gayri meşru yollarla alaşağı etmeye çalışan organizasyonlar inkâr edilemez hale geldi. Bunun en güçlü delili, Baykal'ın dahi "Evet, belli, olmuş bir şeyler" demek zorunda kalması... Öte yandan Baykal'ın aynı konuşmada "darbe planı yapmak suç değildir" lobisine hayat suyu niteliğinde sözler sarf etmesi ise, darbe organizasyonlarının varlığı inkâr edilemez bir noktaya ulaştığında kazılabilecek son siperin ne olduğunu bir kez daha teyit etmekten başka bir anlama gelmiyor: "Darbe planlayanlar, darbeyi başlatmak için tankları sokağa çıkarmadıkları sürece suç işlemiş sayılmazlar..."

Şimdi bakalım Baykal neler demiş... Önce *Milliyet*'in "CHP lideri Baykal Balyoz eylem planı hakkında konuştu" başlıklı haberinden özet niteliğinde bir bölüm:

"İddialar, o dönemde bir iç değerlendirmenin yapıldığını gösteriyor ama bu teşebbüs haline gelmemiş. Bunda da yadırganır bir taraf göremiyorum. Önemli olan bunun hayata geçirilmemesi ve geçirilemeyeceği gerçeğinin onlar tarafından da kabul edilmesi."

Şimdi, haberi çok daha geniş veren internet sayfalarına gidelim ve bakalım Baykal neyi yadırgamıyormuş... Şu sözler de onun:

"(...) Bu da çok doğaldır, hiç yadırganacak değildir. Çünkü onlar da siyasi hesabı, Türkiye'nin dünyadaki konumunu kendi konumunu, ekonomiyi bilmem ülkenin içerisinde bulunduğu şartları elbette kurmay bir subay olarak en doğru biçimde hesaplayacaktır. Bunu göze alamamışlardır, bu açık bir gerçektir. Bu konuşulduğu, tartışıldığı ancak bunu karara bağlayamadıkları açıktır ve bu da doğaldır ve doğrudur. (...) Yaparlar, geçmişte de yapmışlardır. Şimdi önemli olan bunun hayata geçirilmemiş olması ve geçirilebilecek olmadığını öğrenmişlerdir."

Gördünüz mü? Ülkenin "sosyal demokrat" partisinin lideri, ülkenin ordusunun darbe planları yapmasını

“siyaset” sayıyor, bu “siyaset”i sone erdirmemiş olmamalarına şükrediyor ve meseleyi burada kapatmamızı ima ediyor.

Yani: Tanklar sokağa çıkana kadar ortada suç yoktur (“Darbe planlamak suç değildir” lobisinin hukuk ayağı) ya da tanklar sokağa çıkmadıysa, o âna kadar yapılan şey siyasettir (lobinin siyaset ayağı)... Yani Baykal’a göre de darbe planları yapanları yargılayamayız, çünkü onlar da işlerini yapıyor nihayet, tek şansımız onlar tankları sokağa çıkardığında ortaya çıkıyor ama o andan itibaren de darbecilerin kendi hukukları egemen olduğu için onları yine yargılayamıyoruz...

Savunulan şey bu kadar pespaye bir şey işte. Fakat savunuyorlar ve iddia ediyorum, sıkıştıkça daha çok savunacaklar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

MGSB: Meğer 2005’te ortalık fena karışmış

Alper Görmüş 05.02.2010

Tıpkı bugünlerde olduğu gibi bundan beş yıl önce, 2005 ocak ayında da Milli Güvenlik Siyaset Belgesi (MGSB) tartışmamız vardı. Biliyorsunuz, MGSB her beş yılda bir yenileniyor.

Başbakan Erdoğan, geçtiğimiz hafta sonu TRT’de konuk olduğu “Enine Boyuna” programında bu yıl MGSB’de önemli değişiklikler yapılacağını, “iç tehdit” kavramının kaldırılacağını açıkladı. Erdoğan, bir önceki değişiklik döneminde (2005) meseleyi bu şekilde kamuoyu önünde tartışmamıştı. Belki bu farklılığın nedenini, Baykal’ın sorduğu “neden şimdi” sorusuna verdiği, “çünkü ancak şimdi gerekli demokratik olgunluğa ulaştık” cevabında bulabiliriz... Fakat bu değerlendirme, 2005’te hiçbir adım atılmadığı anlamına gelmiyor. Erdoğan, aynı programda 2005’le ilgili olarak da önemli şeyler söyledi. Ben, o sözlerin izini sürerek Genelkurmay Başkanlığı’nın internet sitesinin 2005 arşivine ve Darbe Günlükleri’nin MGSB ile ilgili bölümüne gittim. Vardığım başlıca sonuçlar şöyle:

a) Başbakan Erdoğan ve hükümeti askerî vesayet rejiminin en temel enstrümanlarından biri olan MGSB’nin değiştirilmesi hususunda o zaman da önemli adımlar atmışlar.

b) Generaller, bu adımları “askeri tesirsiz hale getirme harekâtı” olarak değerlendirmişler, kabul edilemez nitelikte bulmuşlar ve bu adımlardan “çok rahatsız olduklarını” Başbakan’a bildirme kararı almışlar.

c) Askerler kendi aralarında “b” şıkında anlattığım, biraz sonra ayrıntısını da vereceğim şekilde konuşurlarken, kamuoyu önünde seçilmiş hükümete ve onun iradesine gayet saygılı bir profil çizmişler; MGSB konusunda nihai kararın Bakanlar Kurulu’na ait olduğunu belirtmişler.

Şimdi, bu sonuçlara nasıl vardığımı temellendirmeye geldi sıra...

Fakat önce, Başbakan'ın 2005 değişiklikleriyle ilgili olarak bugün neler dediğine bakalım.

“Çok önemli değişiklikler yaptık”

TRT'deki programın MGSB faslı, Başbakan'a yöneltilen şu soruyla açıldı:

“2003 yılında Başbakan olarak göreve başladığınızda MGSB'yi gördünüz. Belgede, sizin de mensubu olduğunuz siyaset akımının ve şahsınızı içeren vatandaş kitlesinin ‘iç düşman, tehdit’ olarak yorumlanabileceği şeklinde ifadeler vardı. Bunu görünce ne hissettiniz?”

Başbakan, şöyle cevap verdi bu soruya: “Geldiğimiz nokta itibarıyla bu konuların konuşulması çok önemli bir süreç. Belgenin bütünü tüyler ürpertici bir tabloyu ortaya koyuyor. Özellikle 12 Eylül sürecinden sonraki yapılanma içerisinde çok farklı yaklaşımlar oldu. Bunlar sivil irade ile uyumlu yaklaşım tarzları değildi. Siyaset belgesinin aslında kanuni geçerliliği yok, bir genelge.”

Başbakan Erdoğan, MGSB'de 2005'te yapılan değişikliklerle ilgili olarak da şöyle konuşmuştu:

“Milli Güvenlik Kurulu'nun (MGK) havası göreve geldiğimiz dönemde farklıydı. AB sürecinde MGK'nın bir istişari kurul olarak geçmesi ve uygulamaya o şekilde devam etmesi süreci çok farklı bir şekle dönüştürdü. Siyaset belgesi içinde çok ciddi değişiklikler yapıldı. Göreve geldiğimiz dönemdeki siyaset belgesi ile şu andaki siyaset belgesi çok farklı.”

18 Ocak 2005: “MGSB için toplandık”

Dediğim gibi, Başbakan 2005'te bugün olduğu gibi meseleyi kamuoyu önünde tartışmamış ama, yetkisini kullanarak daha önce hiçbir başbakanın atmadığı bir adım atmış, talep ettiği değişiklikleri yedi sayfalık bir metin halinde Milli Güvenlik Kurulu'na iletmış. Bunu, Darbe Günlükleri'nin 18 Ocak 2005 tarihli bölümünden öğreniyoruz. Yazılanlara bakılırsa, generaller çok sinirlenmişler bu inisiyatife:

“Milli Güvenlik Siyaset Belgesi ile ilgili olarak Başbakanlık tarafından ve bizzat Recep Tayyip Erdoğan tarafından imzalanarak gönderilen görüşler hakkında toplantı yaptık. Önce Genelkurmay Başkanı görüşlerini açıkladı. Nitekim o da konuyu bizim gibi algılamış ve ‘Askeri tesirsiz hale getirme harekâtı’ olarak nitelendirdi. Yedi sayfalık metinde itiraz edilecek belki 70 konu var. Sonra Kara Kuvvetleri Komutanı görüşünü açıkladı. O da itiraz edilecek noktaları bir bir dile getirdi. Ve sonuç olarak ‘Gidin Recep Tayyip Erdoğan ile görüşün ve bu konudan çok rahatsız olduğumuzu söyleyin’ dedi. Genelkurmay Başkanı bu noktada tekrar söz alarak, ‘Ben de aynı şekilde düşünüyorum, hatta artık konu basına düştüğüne göre TSK'ni rencide eden bu fikirler ile aynı fikirde olup olmadığınızı açıklayın diyeceğim, eğer siz açıklamazsanız ben bir açıklama yapacağım diye de ilave edeceğim’ dedi.”

Yedi sayfalık metin ile ilgili olarak yapılan şu “çözümleme” ise Başbakan'ın o zaman da “çıldırırtıcı” bazı değişiklik önerilerinde bulunduğunu gösteriyor:

“Ayrıntılar bir kenara bırakılırsa, verilmek istenen mesaj: Bakanlar Kurulu (BK) sınırsız olarak her türlü yetkiye sahiptir. Milli Güvenlik konusunda da bu böyledir. BK isterse milli siyaseti kendi içersinde değiştirir. Devletin

diğer kademelerinin güvenlik konusunda koordinasyonuna ihtiyaç yoktur. İç güvenlik askere ait değildir ve devletin diğer organları ile karşılanabilir. Asker başka bir konu ile ilgilenmesin ve dış tehdide karşı konum alsın. İç güvenlikteki tehdit algılaması da gerçeğe göre değil hükümetin algılaması ve hedeflerine göredir. (...) Açıklanan görüşlerin en önemli yanı tehdit algılamasındaki değişikliktir. İç güvenliğin güvenlik kapsamında mütalaa edilmemesi çok önemli bir değişimdir. Bu görüş ne anayasaya ne de olanaklarımıza uygun bir değerlendirmedir. Altındaki amaç bellidir. Silahlı kuvvetleri kendi amaçlarına ulaşmada engel olarak gördükleri için bu engeli ortadan kaldırarak yandaşları ile beraber totaliter, dine dayalı bir rejimi tesis etmek istemektedirler.”

Günlük yazarının 18 Ocak 2005 tarihli MGSB notları, “Diğer komutan arkadaşlar da aynı görüşleri açıkladılar” cümlesiyle bitiyor.

Başbuğ: “MGSB bir Bakanlar Kurulu dokümanıdır”

Generaller kendi aralarında işte bu türden “kabul edilemez”, “askeri tesirsiz hale getirme operasyonudur” değerlendirmeleri yaparken, dışarıya, kamuoyuna bambaşka bir izlenim vermeye çalışılıyordu.

Genelkurmay Başkanlığı’ndaki bu toplantıdan sadece bir hafta sonra (25 Ocak 2005), ilk toplantıda “aynı görüşleri açıklayan diğer komutanlar” arasında olması gereken Genelkurmay İkinci Başkanı İlker Başbuğ aynı yerde bir basın değerlendirme toplantısı düzenledi. Soruların bir bölümü, MGSB üzerineydi. Başbuğ, bakın nasıl cevaplamış bu soruları:

“Bu belge sanki Bakanlar Kurulu’nun dışında başka yerlerde hazırlanan bir belge. Tabii fevkalade yanlış bir husus. Bakanlar Kurulu belgesi, Bakanlar Kurulu dokümanı. (...) Basından biz de okuduğumuz kadarıyla maalesef bu Milli Güvenlik Siyaset Belgesi olayı çok çarpıtılıyor. Sanki Milli Güvenlik Siyaset Belgesi, Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından hazırlanan ve sunulan bir belge ki biraz evvel ifade ettim, Milli Güvenlik Siyaset Belgesi hazırlandıktan sonra Milli Güvenlik Kurulu’nda görüşülüyor. Görüşmeyi müteakip Bakanlar Kurulu’na gidiyor, Bakanlar Kurulu’nda görüşülüyor. Eğer Bakanlar Kurulu kabul eder, tasvip ederse imzalıyorlar, Cumhurbaşkanımıza sunuyorlar ve belge oluşuyor. Oluşum bu. Şimdi bu oluşum böyleyken, olayı başka mecralara saptırmak herhalde doğru değil. Biz de üzülüyoruz aslında. Üzülerek takip ediyoruz.”

Benim bütün bunlardan çıkardığım sonuç şu: Önümüzdeki günlerde yoğunlaşacağı anlaşılan MGSB tartışmalarında, Genelkurmay’ın kamuoyu önünde yapacağı açıklamaları belli bir rezervle dinlemek gerekiyor.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taş atan çocuklar ve CHP

Alper Görmüş 09.02.2010

Tekel işçilerinin eylemleriyle iktidarı geriletmeleri ve kısmen de olsa sonuç almaları (şimdilik kısmen; belki daha fazlasını da alacaklar), itirazın ve muhalefetin etkili birer siyasi araç olduğunu hepimize bir kez daha gösterdi.

Fakat her muhalefet başarısı, bizzat o muhalefeti taşıyanların hanesine yazılır. Örneğimizde, hanesine “başarılı” yazılanlar, tekel işçileri ve onların sendikaları oldu.

Ülkemizin ana muhalefet partisinin, bütün eklemlenme çabalarına karşın direnişten fazla bir kazanç elde edememesinin nedeni, bu...

Fakat Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) önünde, başarısını doğrudan hanesine yazdırabileceği muazzam bir muhalefet imkânı duruyor: Taş atan çocukların haklarına, hukuklarına, çocukluklarına sahip çıkmak...

Sorunu biliyorsunuz, ama tekrarın önemine inanan bir gazeteci olarak bir daha hatırlatayım... İzninizle işin kolayına kaçacak, Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları’nın (ÇİAÇ) en çalışkan üyesi Mehmet Atak’ın, çocuklar için bir şarkı besteleyen Nazan Öncel’den bir randevu almak ve onu bilgilendirmek için yazdığı kısa özeti buraya alacağım:

“ÇİAÇ farklı mesleklerden, farklı kesimlerden yedi bin civarında çağrıcısı olan, Terörle Mücadele Kanunu (TMK) Mağduru Çocuklar olgusu çerçevesinde vicdani bazda biraraya gelmiş insanlardan müteşekkil bir kampanya beraberliği.

2006 senesinde değiştirilen TMK sebebiyle bugün TC’de 31 ilde (sadece Doğu’da değil İstanbul’da, İzmir’de, Ankara’da, Antalya’da, Bursa’da vd.) dört bine yaklaşan rakamda çocuk yetişkin koşullarında gözü altına alınıyor, sorgulanıyor, yargılanıyor, ceza alıyor, hapsediliyor. 16 yaşında 90 seneye varan cezalar alanlar var. Mevcut kanuni düzenlemede örgüt üyesi bir yetişkin ya da cinayet işleyen bir çocuk bu çocuklardan daha az ceza alıyor. Bu çocuklar işkenceye-kötü muameleye maruz kalıyor, bazıları yetişkinlerle aynı koşullarda kalıyor, sağlık, eğitim vb. hakları gasp ediliyor (özellikle Doğu’dakilerin çoğu Fen, Anadolu Lisesi öğrencileri).

Bu çocukların yüzde 57’sinin dosyasında hiçbir somut delil yok, eylemlerden değil, evlerinden, okullarından alınan, asker ve polisin afakî ifadesi delil kabul edilerek yargılanan, ceza alan çocuklar. Yaşları 12-18 arası.”

İşte böyle bir tablo... Tek tek somut hikâyeler ortaya çıktıkça (15 yaşındaki Berivan’ın hikâyesini hatırlayın) “ne bu ya” dedirten, toplumdaki her kesimin desteğini almaya aday bir muhalefet imkânı...

CHP, Güneydoğu’da silinmiş bir parti, oralarda miting bile yapamıyor. En son “Dersim” kriziyle bir darbe daha yedi.

Peki, böyle bir partinin, bıraktık insani duyguları falan, böyle bir muhalefet imkânından yararlanmamasını, konuyu sahiplenmemesini, hükümeti sıkıştırmamasını izah edebilir misiniz?

Bunu yapmadıklarına göre vardır bir izahı ama, benim aklıma gerçekten de hiçbir şey gelmiyor.

İlhan abi, şunlara bi’şey söyle ya!

Bir ay önce, 8 ocakta, İlhan Selçuk'un hastane odasında Hikmet Çetinkaya'ya söylediği, onun da köşesinde kayda geçirdiği "Bu ülkeye şeriat-meriat gelmez artık" tesbitinden yola çıkarak bir soru sormuştum: **"Sivil darbe", 'şeriat tehlikesi'ni ikame edebilir mi?"**

Sorunun açılımı da şöyleydi:

"İlhan Selçuk'un tesbiti bir ihtiyacı da beraberinde getiriyor: Şeriat tehlikesi yoksa, şimdiye kadar bu 'tehlike'ye dayandırılan korkularla mobilize edilen geniş 'laik-kentli-çağdaş' kitleler nasıl, hangi araç ve korkularla mobilize edilecek? Benim algılamama göre, 'sivil darbe', 'şeriat tehlikesi'nin yerine en şanslı aday gibi görünüyor. Yaygın kullanımına bakarak, yeni korkutma adayının kullanım değerinin hiç de düşük olmadığını söyleyebiliriz. Fakat kanımca, 'sivil darbe tehlikesi'nin kitleleri mobilize etme gücü, 'şeriat tehlikesi' kadar yüksek değil. Çünkü bu durumda 'laik-kentli-çağdaş' kitlelerin 'hayat tarzları'nın tehlikede olduğu (ki onları asıl harekete geçiren şey budur) öne sürülemeyecektir."

Bu yazıdan hemen sonra öyle bir "sivil darbe" rüzgârı estirildi ki, "şeriat tehlikesi" sakızını çiğnemekten yorulmalar da bunu bir türlü itiraf edemeyenler büyük bir umuda kapıldılar, yeni korku nesnelerine dört elle sarıldılar. Fakat rüzgâr çabuk dindi. Hemen ardından da "balyoz" gelince, işin tadı iyice kaçtı.

Peki, bu bir ayda İlhan Selçuk'un "şok" tesbitine nasıl tepkiler geldi? Hiçbir tepki gelmedi. Ekmeklerinin büyük bölümünü buradan çıkaran köşe sahipleri derin bir sessizliğe büründü. Sanki hepsinin en mühim yazarlık sermayesi, bizzat bu işin kurucu babası tarafından bir anda çer-çöp haline getirilmemiş gibi...

Kızan, sinirlenen, eleştiren de olmadı. Koca İlhan Selçuk'un yaşlılığına verilmiş gibi bir durum çıktı ortaya.

Ben onlara hak veriyorum doğrusu... İpliği ne kadar pazara çıkmış olursa olsun, malzeme malzemedir; hele ki yerine koyacak başka bir şeyin yoksa!

Zaten İlhan Selçuk da bir daha girmede bu "tehlikeli" konuya... Bilmiyorum, belki bu arada birileri konuyla ilgili olarak yazmak yerine hastane ziyaretlerini ve konuşmayı tercih etmişlerdir...

Dink cinayetinde de mi "tuğla" sendromu

"Hanımefendi, kocanızı (Uğur Mumcu) devlet öldürtmüştür. O nedenle ancak devlet isterse çözülebilir..."

"Hanımefendi, bu bir duvar; alttan bir tuğla çekilirse yıkılır, benden bunu beklemeyin..."

Cinayeti çözmekle görevli savcı ve cinayet sırasındaki emniyet genel müdürü tarafından bizzat maktulün eşine (Güldal Mumcu) söylenmemiş olsaydı, kim inanırdı bu sözlere?

Hrant Dink'in katledilmesiyle ilgili olarak yürütülen dava ve soruşturmalar, giderek daha fazla "duvardaki tuğla"nın çekilmemesi için yürütülen bir mücadele biçimine bürünüyor.

İçişleri Bakanlığı'nın, 19 polisle ilgili olarak, Başbakanlık Teftiş Kurulu'nun raporuna ve Başbakan'ın "soruşturulsunlar" emrine rağmen aklanması, bu yönde çok derin bir şaibe yaratmış durumda.

Önce olan bitenin kısa bir özetini vereyim...

Biliyorsunuz, Dink ailesi ve ailenin avukatları, soruşturmanın başından bu yana, aralarında çok üst düzey görevlilerin de olduğu bazı polislerin kusurlarına, ihmallerine işaret ediyor. Ailenin bu yöndeki çabaları sonuçsuz kalınca, yani polislerle ilgili soruşturmalar "aklanma"yla sonuçlanınca, Rakel Dink Başbakanlık'a başvurmuştu. Başbakanlık Teftiş Kurulu (BTK) müfettişleri, incelemeleri sonucunda 19 polisi ihmalle suçlamış, bu yönde rapor düzenlemişti. Başbakan Erdoğan da, aralarında eski Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanları Sabri Uzun, Ramazan Akyürek ve eski Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altay'ın da bulunduğu 19 polis hakkında disiplin işlemi yapılması istemişti.

Sözünü ettiğim İçişleri Bakanlığı raporu, işte bu talep üzerine yürütülen soruşturmanın sonuç raporu... Raporda, BTK müfettişlerinin "ihmal" olarak değerlendirdiği her nokta tek tek ele alınıyor ve müfettişlerin yanıldıkları belirtiliyor.

Benim anlamadığım ve buradan derin bir şaibe ürer dediğim nokta şu: İki kurul, ortada objektif kriterler varken nasıl baştan ayağa farklı iki rapor kaleme alabiliyor?

"Soruşturma" emri verdiğine göre, iddiaların ciddiyetine Başbakan da inanmış demektir. Peki şimdi, onların hiçbirinin "ciddi olmadığı" iddiası karşısında ne yapacak?

Hiç kendimizi kandırmayalım: Bu mesele böyle kapanırsa, kamuoyunda oluşacak algı "demek orada kilit taşına benzer bir tuğla var, çekilirse duvar yıkılacağı için 'şaibe yaratır'a falan hiç bakmadan meseleyi kapatıyorlar" olur, başka da bir şey olmaz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mumcu'da başarılp, Dink'te başarılamayan

Alper Görmüş 12.02.2010

Markar Esayan'ın 8 ocak tarihli yazısı şu cümleyle bitiyordu:

"Hatırlatayım yeniden: Dink'in katillerinin bulunması, Türkiye'deki rejimi değiştirir. Hodri meydan!"

Çok iddialı, fakat o nispette de doğru bir tesbit... Aynı şey Uğur Mumcu cinayeti için de geçerliydi. Fakat bulunamadı ve rejim bu defa katiller bulunamadığı için değişti: 28 Şubat'a bu cinayet üzerinden varıldı.

Peki, Hrant Dink'in katillerinin bulunamaması durumunda Türkiye'deki rejim değişir mi? Hayır, değişmez.

Bu, bir yönüyle, iki büyük cinayet arasında geçen 15 yılda Türkiye'nin aldığı mesafeyi gösteriyor. Aradaki farkı, iki cinayet sonrasında karşımıza çıkan sembolik göstergeleri karşılaştırarak da anlayabiliriz: Birinci cinayetin ardından "Türkiye İran olmayacak" ve "Kahrolsun şeriat" sloganlarıyla yüründü... Yani tam Mumcu'nun gerçek katillerinin (tetikçilerinin değil) amaçladıkları gibi gitti her şey... Oysa Hrant Dink'in gerçek katillerinin, cenazeye katılan on binlerce insanı, "bu defa başaramadık" duygusuyla izlediklerine şüphe yok. 8 şubattaki duruşma öncesinde biraraya gelen "Babalarını kaybetmiş çocukların büyük ailesi" ise gerçek katiller üzerinde ürpertici bir etki yapmış olmalıdır, özellikle de ortak bildirideki şu cümleler:

"Hangi kurum, hangi kurumun içindeki saygın kişi incinecekse incinsin, zedeleneyecekse zedelensin, itibar kaybına uğrayacaksa uğrasın. Bunun asla bir canın kaybı kadar ağır olmayacağını anlamak, anlatmak zorundayız."

Neden şimdi

Bu büyük ailenin biraraya gelebilmesi için, aile üyelerinin, gerçek katilleri cesaretle işaret eden işte bu netlikte bir bildiriye imza atabilir hale gelmeleri gerekiyordu. Bu gecikmenin baş müsebbiplerinin, sahte tehlikeleri canlı tutabilmek için gerçek katilleri aramaktan vazgeçen irade sahipleri olduğunu da söylemeliyim.

Mumcu ve Dink cinayetlerinin arasında, tıpkı Mumcu cinayetinde olduğu gibi "rejimi değiştirmeyi" amaçlayan Danıştay cinayeti vardı, orada işler planlandığı gibi yürüseydi ve cinayet "şeriatçılar"a yıkılabilseydi, bizi ne tür gelişmeler bekliyor olacaktı? Her şey planlandığı gibi gitseydi, 8 şubatta "büyük aile" biraraya gelebilir miydi?

Peki, bu durumda, Danıştay saldırısını daha ilk günden "şeriatçılar"a yıkanların şimdi "niye bu kadar gecikti bu beraberlik" diye hayflanmaya hakları var mı?

Gelişmeden *Cumhuriyet* gazetesinin de hoşnut olduğu anlaşılıyor... İyi, iyi de, Mumcu cinayetinden sonraki, yıllar süren o yayınları ne yapacağız?

1999'da *Aktüel*'e "Cumhuriyet'te 24 Ocaklar" gibi bir inceleme yazısı yazmıştım. Adı üstünde, gazetenin Mumcu'nun ölüm yıldönümlerinde nasıl bir yayıncılık yaptığını anlamaya çalışan bir gazetecilikti. Netice şöyleydi: İlk yıllar her yıldönümü *Cumhuriyet* okurlarının "Tehlikenin farkına varmalarını" sağlamak uğrunda bir araç olarak kullanılmıştı. Sonra, Susurluk'ta (1996) ortaya çıkan hakikatlerle birlikte gazete adım adım bu çizgisinden uzaklaşmış, "devlet içindeki karanlık odaklar" gibi cümlelerin yardımıyla başvurulur olmuştu. Bu yeni çizginin zirvesini ise Güldal Mumcu ile yapılmış bir söyleşi oluşturuyordu, ki orada Mumcu, davaya bakan savcının kendisine "Hanımefendi, kocanızı devlet öldürmüştür, ancak o isterse çözülebilir" dediğini açıklamıştı.

Tuhaflik şurada ki, bütün bunlara rağmen *Cumhuriyet* okurları 24 Ocakları hâlâ "Mumcu'nun katili ortaçağ karanlığı" duygusuyla yaşıyor... Ve tuhaflik şurada ki, Güldal Mumcu hâlâ Ümit Kıvanç'ın geçtiğimiz hafta yazdığı gibi davranıyor:

"Güldal Hanım, resmî katillerin avukatlığına soyunduğunu ilân eden bir liderin partisinde ne işiniz var? Eşinizi kimlerin öldürttüğünü düşünüyorsunuz? (...) Eşinizi bu dünyadan koparan eylem, bizi tek tek ya da topluca öldürmeyi meslek ve alışkanlık edinmiş birilerinin eseri değil mi sizce? Partiniz kendini bunların önüne kalkan ediyor. Sizi orada görmek, emin olun, cesur gazetecilerin bu ülkede öldürülme korkusu duymadan yaşamasını ve çalışmasını isteyen insanları çok üzüyor."

Fakat unutmayalım, Uğur Mumcu'nun oğlu ve kızı geçen hafta çekilen "büyük aile" fotoğrafında yerlerini aldılar.

Hiç kuşku yok, "resmî katilleri" en çok, 17 yıl önceki "devlet cenazesi"nin en ön safında yürüyen o iki çocuğun şimdi akli başında iki genç insan olarak o fotoğrafta yer alma iradeleri rahatsız etmiştir.

'Zanlı'nın inkârı çok da anlamlı değildir

Askerî mahkeme, "Zir vadisinde ele geçirilen silah ve mühimmat" davasında Yarbay Mustafa Dönmez'i dört yıl hapis cezasına çarptırdı, yarbay ayrıca ordudan ihraç da edildi.

Yarbay Dönmez dava boyunca çok ilginç bir savunma çizgisi geliştirdi. Toprağa gömülü silah ve mühimmatın oraya polisler tarafından gömüldüğünü ve dava dosyasındaki krokinin kendisine ait olmadığını savundu sürekli olarak. Ben, bu reddiyelerin "Ergenekon'a soğuk" gazete ve yazarlar tarafından neredeyse hakikat hükmünde haberleştirilip yorumlanmasını ("baksanıza, adam kendine güvenmese bu kadar iddialı konuşur mu?") daha önce yazdığım bir yazıda şöyle izah etmeye çalışmışım:

"İnkârdan gelmenin rutin bir inceleme sonucunda hükümsüzleşeceğinin apaçık olduğu durumlarda, davranışın hukuki savunmadan ziyade 'halkla ilişkiler' çabasının bir parçası olduğunu düşünüyorum. (...) Çünkü amaç, zihinlerde bir 'acaba?' tortusu bırakmak. Dönmez'vari inkârların mahkemelerden çok 'kamuoyu mahkemesi'ne yönelik oldukları gibi bir şüphe taşıyorum ben."

Şimdi her şey ortaya çıktı. Peki, biz gazeteciler buradan nasıl bir ders çıkarmalıyız? Bence şöyle:

İnkâr, zanlı açısından doğal bir davranıştır. Fakat gazeteci açısından çok da anlamlı değildir. Gazeteci, tabii onu da yansıtmalıdır, fakat onun için asıl önemli olan maddi bulgulardır.

Şu 'fırın' mevzuu başıma dert oldu...

Darbe Günlükleri'nin üç valize denk gelen bilgisayar çıktılarını bir arkadaşımın fırınında yakma "eylemim" ne zaman bir yerlerde telaffuz edilse, hadiseyi ilk defa duyan birilerinin, "yazıklar olsun"la "tabansız" arasında gidip gelen eleştirilerine muhatap oluyorum.

Bu defa da Mustafa Balbay (*Cumhuriyet*, 8 şubat) ve Balçıçek Pamir'in (*Habertürk*, 9 şubat) yazılarının mağduru oldum...

Önce Balbay, "Yazınca da kızıyorlar, yazmayınca da" başlıklı yazısında hatırlattı "fırın"ı:

"Yazdıklarımla ilgili belgelerin yanında bir de yazmadıklarımla ilgili tartışma var. Malum iddianameye göre eski

Deniz Kuvvetleri Komutanı emekli Oramiral Özden Örnek'in günlükleri benim arşivimde de var. Medya bu durumu şöyle işliyor: 'Balbay madem bu günlüklere ulaşmıştı, neden kullanmadı?' İddianame ve ekleri ortada. Bende o günlüklerin az bir bölümü vardı. (...) Ben bu günlükleri Alper Görmüş kadar görmemiştim. Bu gazeteciliğinin bedelini tatsız biçimde ödeyen Görmüş, belgeleri bir fırında yaktığını söyledi. Bende kiler değil bir fırın küçük bir sobayı bile doldurmazdı."

Ertesi gün de Balçışek Pamir, Silivri'de konuşma fırsatı bulduğu Balbay'a benim fırın maceramı hatırlattıktan sonra, "niye yayımlamadın" diye sorduğunu yazdı köşesinde. Cevap aynıydı: "Ne fırını? Bende kiler bilgiler sobayı doldurmazdı."

Bir daha söylüyorum: O yakılanlar, yargılandığım davada mahkemeye götürdüğüm çıktılardı. Hâkim, "böyle istemiyorum, bize de DVD olarak getirin" deyince, onları "fırın" marifetiyle imha ettim. Yoksa, bana serzenişlerini ileten kimi okurların zannettiğı gibi, böylece önemli bir belgenin yükünden kurtulmak değildi niyetim. Zaten günlüklerin bir dijital kopyasını yargılandığım mahkemeye, bir başka kopyasını da isteğı üzerine Ergenekon savcısı Zekeriya Öz'e vermiştim. Biri de bende, eder üç.

Keyfiyet, hadiseyi ilk kez duyan okurlara duyurulur.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Doğrulatamadım, yayımlamadım' gazeteciliğı...

Alper Görmüş 16.02.2010

Mustafa Balbay, mahkeme sorgusunda Darbe Günlükleri'nin *Nokta*'dan önce kendilerine gittiğini fakat yayımlamadıklarını anlatmıştı. Balbay'ın bu açıklaması, *Cumhuriyet* gazetesinden bile eleştiri aldı. Mesela Hikmet Çetinkaya, internet sitesi *T24*'ten Selin Ongun'a verdiği söyleşide şöyle dedi:

"O belgenin *Nokta*'nın eline geçmeden sekiz ay önce Mustafa Balbay'ın elinde olması ve onu yayımlamaması bence en büyük gazetecilik hatasıdır. Bu yüzden Mustafa Balbay'ı affetmem. Öyle bir haber benim elimde olacak da ben onu yazmayacağım! Zaten Mustafa Balbay o haberi yazsaydı bugün tutuklu değildi. Onun Mustafa Balbay'ın elinde olduğunu da ne İbrahim Yıldız, ne Cüneyt Arcayürek ne yazı müdürü ne de haber müdürü bilebilir. Ama öyle bir haber bizim elimize gelseydi manşetti. Gazeteci bu tür haberleri arşivlemez, yayımlar. Bu kadar basit."

Tartışmak istediğim konunun dışında ama, söylemeden geçemeyeceğim: Sözü nü ettiğimiz günlerde *Cumhuriyet*, okurlarını "şariat tehlikesinin farkında olmaya" çağır an militan bir gazetecilik yapıyordu ve -şurada yüz yüze bakıyoruz- askerî müdahaleye yeş il ış ık yakıyordu. Meseleye bu zaviyeden bakınca, Çetinkaya'nın iddialı sözleri fazla inandırıcı gelmedi bana.

Gelelim asıl meselemize... Balbay, "neden yayımlamadınız" sorusuna birkaç seçenekli bir cevap verdi. Bunların içinde "en önemlisi" (kendi vurgulaması) şuydu: "Çünkü, doğrulatamadım..."

Balbay'ın savunmasından şöyle bir sonuç çıkıyor: Gazeteci, sadece doğrulatabildiği haberleri yayımlar. Oysa bu doğru değildir. Bazı haberler doğrulatılamayabilir, hatta bazı haberlerin doğrulatılması imkânsızdır. Burada gazeteci ilkesi şudur: Haberin doğrulatılması için yapılabilecek her şeyi yapmak... Başka türlü söylersem, kriter "haberin doğruluğunu kanıtlama" değil, onun doğru olup olmadığı hususunda gerekli bütün çabayı göstermektir. Bunu yaptıktan sonra gazeteci hâlâ haberin doğru olduğu yönünde kuvvetli bir kanaat taşıyorsa, ve tabii kamusal olarak önemli bir haberse bu, o haberi yayımlamakla yükümlüdür.

Darbe Günlükleri'ni "doğrulatma"nın tek yolu, Özden Örnek'e "evet, bunları ben yazdım" dedirtmektir. Demek Balbay bunu yaptı, "hayır" cevabı aldı ve böylece günlükleri yayımlamamaya karar verdi.

Hatırlayın, gazeteler *Taraf*'ın Kafes Planı haberini bir hafta gecikmeyle yansıtmışlar, bunların bir bölümü de "Kafes"siz geçen bir haftada şu muhteşem gerekçeye yaslanmıştı: "Tamam da, nereden bileceğiz doğru olup olmadığını..."

Bir de soruyorlar, "bu haberler neden hep *Tarafa* gidiyor" diye... Öyle oluyor, çünkü bu haberlerin "doğrulatılması" imkânsızdır ve haber size gelse, belli ki Balbay'ın da sığındığı o gerekçeye sığınacaksınız: "Doğrulatamadık, yayımlamadık..."

E, haber kaynakları da vakitleri ve sabırları sınırsız insanlar değil; sizinle niye uğraşsınlar ki!

Başarı etiği delirtiyor!

Dikkat ediyor musunuz, "başarı, başarmak" gibi kelimeler akla otomatik olarak iş hayatını ya da onunla bağlantılı başka rekabet alanlarını getiriyor. Birinin "başarılı" olduğundan söz ettiğimizde, aklımıza mesela o kişinin çocuklarıyla ilişkisindeki başarı gelmiyor. Zaten etrafımız çocuklarıyla ilişkisini başaramamış "başarılı" erkekler ve kadınlarla dolu değil mi?

Yine soracağım: Dikkat ediyor musunuz, eskiden, işini kaybeden birinin birincil endişesi, bu dönemin ne kadar süreceği ve bu süre boyunca nasıl geçineceği olurdu. Oysa şu son 15-20 yılda işin kaybedilmesi, insanlara bir tür "aşağılanma", varoluşuna bir saldırı gibi görünmeye başladı... Bu yeni ruh hali, hiç kuşkusuz "hep kazanmayı" va'zeden başarı etiğinin bir türevi...

Bu etiğin sonuçları, yönetici konumundakiler ya da toplumda daha yüksek mertebede görülen pozisyon sahiplerinde daha berrak görülebilir. Eskiden bu kategoriden kişiler işlerini kaybettiklerinde çoğunlukla insanlıklarını kazanırlardı (tabii geçici bir süre için); iş hayatındaki canavarlıklarının çok da anlamlı olmadığına dair belli belirsiz bir hissiyat geliştirirler, sakinleşirlerdi (tabii yeni bir yönetici konum elde edene kadar).

Artık öyle olmuyor. İnsanlar iş kaybını ya da iş hayatında "mağlubiyet" sayılan her şeyi varoluşunun inkârı gibi, adeta bir yokoluş gibi algılıyor. Son birkaç haftada "başarı etiği"nin kral olduğu Batı'dan gelen üç haber, bu ürpertici süreçte nerelere gelindiğine dair önemli ipuçları taşıyordu.

Bu haberlerin en tazesini 14 şubat tarihli gazetelerde okuduk. Haber şöyleydi: "ABD'de bulunan Alabama Üniversitesi'ndeki kürsüsünden uzaklaştırıldığını öğrenen öğretim görevlisi Amy Bishop, yanında taşıdığı

silahını profesörlere doğrulttu: Korkunç olayda üç profesör hayatını kaybetti, üçü de yaralandı.”

İkinci haber, öldürüldükten hemen sonra internette kendisine ait bir video bant yayınlanan Guatemalalı avukat Rodrigo Rosenberg’e ilişkindi. Bantta, Rosenberg, “Bunu izliyorsanız, Devlet Başkanı Colom beni öldürtmüş demektir” diyordu.

Bunun üzerine Devlet Başkanı Colom cinayete Birleşmiş Milletler’in el koymasını istemiş, olayı BM müfettişlerinin incelemesine razı olmuştu. Müfettişlerin raporuna göre, Başkan’ın yolsuzluk yaptığına inanan (buna inananların sayısı hiç az değil) fakat kanıtlayamayan Rosenberg, onu güç durumda bırakmak için kiralık katil tutup kendisini öldürtmüştü.

Yunanistan’daki olayda ise kısa bir süre öncesine kadar ülkenin yıldız spiker-gazetecilerinden Elena Skordeli, patronu Hacıkostis’i kiralık katillere öldürtmüştü. Sebep, işi babasından devralan Hacıkostis’in Skordeli’yi işten atmasıydı.

Dünya artık böyle: Mağlubiyet, “yokoluş” gibi algılanıyor. Halbuki mağlubiyet, insanlığını hissetmek isteyenlerin, onsuz edemeyeceği kadar kıymetli bir şey...

TSK’daki ‘sivil’ alerjisi...

Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ, bazı çevrelerin “TSK’nın halkını düşman gördüğü” yönünde propaganda yaptığını, bunun da “ithal bir jargon” olduğunu söyledi *Habertürk* ekibine. Oysa söz konusu eleştiri, Milli Güvenlik Siyaset Belgesi çerçevesinde yapılıyor ve “kendi halkını tehdit olarak gören devlet” şeklinde yapılıyor. İkisi arasında çok fark var.

Bu tartışma bende başka bir çağrışıma yol açtı: Darbe Günlükleri’nin “soft” bölümlerinde yer alan, “Türk Silahlı Kuvvetleri’ndeki ‘sivil’ alerjisi” mevzuu... Şu satırları, günlük yazarının, “Aşağıdakiler emekliye ayrılacağım şu sıralarda bende TSK yaşantımdan kalan bazı izler; bunlar tenkidler olarak yorumlanabilir” diye sunduğu bölümden aldım:

“(...) Sivillerin yurt sevgisi eksiktir. Çoğunlukla onlar vatanlarını ve milletlerini düşünmeden şahsi yararları için hareket ederler. Onlar tembeldirler, çalışmaz ve bedava olarak para kazanmaya bakarlar. Bu nedenle TSK’daki herkes çok çalışır ve fedakâr oldukları için her şeye lâyıktırlar. Bu düşünceler ile nereye varılabilir. (...) Her şeyin öncüsü TSK’dır. Bu fikir o kadar yaygınlaşmış ve sivillere güven o kadar azalmıştır ki, TSK sonunda kendi yüksek lisans eğitimi yapan enstitülerini kurdu ve ihtiyacı olan her şeyi özel sektör veya devletin diğer kesimlerinden temin edecekken kendisi her şeye sahip olmaya başladı. Bu nereye kadar gidebilir ki.

Eğer arkadaşınız devlet memuru değilse ya bir şirkette çalışıyor veya bir iş, ticaret sahibi kimsedir. İşte o zaman yandınız, size hemen suçlu ve menfaat sağlıyorsunuz gözü ile bakacaklardır. Siviller ile her temas muhakkak bir yarar karşılığında yapılmaktadır. Bu genel kanıdır.

Bu tip davranışlar ve düşünceler kapalı bir toplum içine kendini kapatan, çevresinden etkilenmeyen ve kendisini çevresine kapatmış insanlara özgüdür. İnsan içinden geldiği toplumu nasıl inkâr edebilir?”

İlginç, değil mi? Düşünün ki, burada sözü edilen "sivil"ler namaz kılan, camiye giden "sivil"ler değil. Onlara bile bu alerji varken, varın gerisini siz düşünün.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türk medyası aynı Bilge Emeç gibi davrandı (1)

Alper Görmüş 19.02.2010

Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Çetin Emeç 7 Mart 1990'da kar maskeli kişiler tarafından çapraz ateşe tutularak öldürüldü. Bu, faturası "İran" a ve "şeriatçılar" a çıkartılan bir dizi cinayetin ilk halkasıydı.

Çetin Emeç'in eşi Bilge Emeç, cinayetten 20 yıl sonra ilk kez konuştu; *Vatan*'dan Sanem Altan'a verdiği söyleşide (14 şubat) bu yirmi yıl boyunca eşinin katilleri olarak "İran'ı ve şeriatçıları" göstermesini şöyle açıkladı:

"Gerisinde kim var bu işlerin hâlâ çözülmedi. Çözülse de ne olacak ki artık onu da bilmiyorum gerçi. Sürekli dinle ilgili tehdit aldığımız için hep 'İran' dedik, 'Dinciler' dedik. Çünkü ben Atatürkçü, orduyu seven, vatanperver bir kadıyım. O yüzden daha devlete hiç kızmadım ben. Başka gerçeklerle yüzleşmek istemedim. O yüzden hep İran demek işime geldi sanırım. İran'ın yaptığına inanmak istedim."

Sabah gazetesinden Emre Aköz'e göre bu ruh hali, "meftun olmak"la açıklanabilirdi ancak... Ve "meftunları kullanmak" çok kolay bir işti:

"Çetin Emeç, Uğur Mumcu ya da Ahmet Taner Kışlalı... Biz yıllardır biliyoruz o suikastların devlet içindeki şebekeler tarafından işlendiğini. Ama ne Bilge Hanım kabullenebildi bunu, ne Güldal Mumcu, ne de Mehmet Ali Kışlalı. (...) İnsan bir ideolojinin ya da kurumun 'meftunu' oldu mu, böyle kullanılır işte. Çünkü zordur sevdiğinin kötülüklerini görmek."

Çifte kavrulmuş psikoloji: Birine meftun, öbürüne düşman

Emre Aköz'ün izahına bir ekleme yapacağım: Bence burada "meftun olmak duygusu"yla birlikte "düşman olmak duygusu" da devrede...

Aköz'ün söylediği doğru: İçinizi yakıp kavuran acının müsebbibinin, meftunu olduğunuz bir ideoloji olmasından kuşkulandığınızda, sırf bu duygunuz nedeniyle kuşkunuzu bastırabilirsiniz... Fakat suç, aynı zamanda düşmanınızın üzerine yıkılmışsa ya da yıkılmaya gayret ediliyorsa, meftunu olduğunuzla ilgili kuşkunuzu çok daha güçlü bir biçimde bastırırsınız. Ben, burada böyle ikili bir psikolojinin devrede olduğu kanaatindeyim.

Medyanın, 1990'lardaki (buna, 2002'deki Hablemitoğlu cinayetini de katmalıyız) faili meçhul cinayetlerle ilgili

olarak yürüttüğü “İran ve şeriatçılar” propagandasının da hem meftunu olduğunu (devlet) koruma, hem de düşmanı olduğunu (irtica) ateşe atma hevesiyle açıklanabileceğini düşünüyorum.

Medya, bu dönem boyunca hep “cinayetler İran’ın ve şeriatçı teröristlerin işi” propagandasının icapları doğrultusunda hareket etti; propaganda ile olguların çeliştiği durumlarda ya olguları eğip büktü ya da onları görmezlikten geldi.

Uğur Mumcu’nun katillerinin nihayet bulunduğu iddiasıyla 2000 yılında gerçekleştirilen “Umut Operasyonu” sırasında sergilenen gazetecilik, bu uğurda nelerin göze alınabildiğini gösteren mükemmel bir örnek olarak duruyor karşımızda.

Bugün size, *Medyakronik* arşivinden yararlanarak “Umut Operasyonu” günlerindeki gazetecilikten söz edeceğim. Okuyup bitirdiğinizde, medyanın faili meçhul cinayetler konusunda gerçekten de Bilge Emeç gibi davrandığını anlayacak, bana hak vereceksiniz.

Üç İranlı ajan, iki Türk şeriatçı...

2000 yılının mayıs ayının başında İstanbul polisi, “Umut Operasyonu” adını verdiği bir soruşturmanın ilk sonuçlarını açıkladı: Uğur Mumcu’nun katilleri yakalanmıştı.

Bugün Ergenekon davasında zanlıların haklarının ve hukuklarının yeterince korunmadığını savunan gazeteler, o gün polisin açıklamasına mahkeme kararı muamelesi çektiler; bu gazetelerin tamamı “katillerin yakalandığı” manşetleriyle çıktılar.

Polise göre, Hizbullah örgütüne karşı gerçekleştirilen operasyonlarda bulunan bir kasetin izi sürülmüş, orada Mumcu’yu öldürdüğünü söyleyen bir kişi yakalanmış ve o da her şeyi itiraf etmişti.

Polis, itirafçı Yusuf Karakuş ve (İranlı üç ajan Mumcu’nun arabasına bomba koyarken) onunla birlikte gözcülük yaptığını iddia ettiği Abdülhamit Çelik’i sorgularken, “katiller yakalandı” haberlerini yeniden değerlendirmeyi gerektirecek önemli bir gelişme oldu. Abdülhamit Çelik’in karısı Tuba Çelik, Mumcu’nun öldürüldüğü 24 Ocak 1993 günü İstanbul’da düşünlerinin olduğunu, kocasının aynı anda hem İstanbul’da hem Ankara’da olamayacağına göre, “katil” olmasının mümkün olmadığını söylüyordu.

Tuba Çelik, elindeki bilgileri bir basın açıklamasıyla duyurmuştu. Yani bütün gazete ve televizyonlar birinci elden öğrenmişti haberi. Bu öyle bir haberd ki, kamuoyuna geniş bir biçimde duyurulsa, Mumcu’yu “İranlı ve Türk şeriatçıların birlikte öldürdüğü” iddiası daha baştan ölümcül bir yara alacaktı. Bu durumda, “Atatürkçü, orduyu seven, vatanperver ve devletine hiç kızmayan” bir medyanın yapması gereken şey apaçıktı: Bilgiyi gizlemek. *Hürriyet*’in bugün dahi açıklayamadığım “kısa devre”sini hariç tutarsak (bir de *Milliyet*’in iç sayfalardaki küçük haberini) tam öyle oldu.

Basının kalesi polisin bütün şutlarına açık

Haberi manşetten veren *Hürriyet*, Tuba Çelik’i çocuklarıyla birlikte gösteren fotoğrafın altına şu notu düşmüştü: “Davetiyedeki düğün tarihi ve saati Tuba Çelik’in sözlerini doğruluyor.”

Hürriyet, "laik medya"da Tuba Çelik haberini bu şekilde veren tek gazeteydi. Ne var ki devamı gelmedi... *Hürriyet*, ertesi günden itibaren öbür gazetelere uydu, polisin açıklaması doğrultusunda Karakuş ve Çelik'in Uğur Mumcu'nun katilleri olduğunu yazmaya devam etti.

Sözde gözcü Abdülhamit Çelik'in o gün düğünü nedeniyle İstanbul'da olduğu çürütülemeyip kabul edilince, polis, çelişkiyi izale etmeye çalışan yeni bir açıklamayla çıkageldi: Evet, bomba pazar günü (24 Ocak 1993) patlamıştı, ama arabanın altına iki gün önce, cuma günü yerleştirilmişti. Abdülhamit Çelik böylece, olayın ortaya çıkması durumunda "benim o gün düğünüm vardı" yalanına sığınabilecekti. Bu, sahibini utandıracak kadar zayıf bir argümandı. Sen yedi yıl boyunca "bomba o sabah yerleştirildi"yi telaffuz et, sonra da "düğün" arızasını izale edebilmek için "cumadan yerleştirildi"ye dön!

Fakat belli ki polis basına güveniyordu, nitekim medya "polis saçmıyor" yerine "vay kurnazlar" tonunda haberleştirdi iddiayı.

Sonraki günlerde, soruşturmayı yürüten Cumhuriyet Savcısı Hamza Keleş'ten gelen açıklamalar, yalnız basının değil, kendisinin de dezenformasyon kurbanı olduğunu ortaya koydu. Keleş, "Sanıkları, işlemedikleri bir suçu işledikleri yönünde ifade vermeye zorlayan, böylece adaleti de yarıltan" İstanbul Emniyeti Terörle Mücadele Şubesi yetkilileri hakkında suç duyurusunda bulundu. (Türkçesi: ifadeler işkenceyle alınmıştı.)

Gazetelerde "aldatıldık" sesleri ve yeni bir zoka

Karakuş ve Çelik'in "bombayı İranlılar koydu, biz gözcülük ettik" yönündeki, olay yerinde yaptıkları "itiraflar" da böylece hükümsüz hale gelmişti.

Bir süre sonra "gerçek katiller" ilan edildi: Ferhan Özmen, Necdet Yüksel ve Oğuz Demir. Yakalanan Ferhan Özmen, ortada İranlı falan olmadığını, kendi aralarında Farsça konuştukları için Karakuş ve Çelik'in kendilerini İranlı zannettiklerini söyledi.

Sonraki günlerde bir gelişme daha oldu: Karakuş ve Çelik'in gözcü olarak da Uğur Mumcu cinayetinde bulunmadığı açıklandı.

İş çığırından çıkmış, "Mumcu'yu İranlıların öldürdüğü" tezi savunulamaz hale gelmişti. Polise güvenip itibarı beş paralık hale gelen basında "aldatıldık" tepkileri baş göstermeye başlamıştı. İşte o koşullarda birileri yeniden devreye girdi ve iki büyük gazeteye "Mumcu'nun katilinin İran" olduğunu gösteren yeni bilgiler sızdırdı.

Aslında şahane bir dezenformasyondur bu, fakat "Atatürkçü, orduyu seven, vatanperver ve devletine hiç kızmayan" basın, sonradan "aldatıldık" diyeceği bu zokayı da memnuniyetle yuttu.

Saliya: Bu maceranın sonu ve öbür faili meçhul cinayetlerin de "İran işi" olduğunu kanıtlamak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayan basınımızın yeni maceraları...

Türk medyası aynı Bilge Emeç gibi davrandı (2)

Alper Görmüş 23.02.2010

7 Mart 1990'da öldürülen *Hürriyet* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Çetin Emeç'in eşi Bilge Emeç, cinayetten 20 yıl sonra verdiği ilk söyleşide *Vatan*'dan Sanem Altan'a şöyle demişti:

"Ben Atatürkçü, orduyu seven, vatanperver bir kadını. O yüzden daha devlete hiç kızmadım ben. Başka gerçeklerle yüzleşmek istemedim. O yüzden hep İran demek işime geldi sanırım. İran'ın yaptığına inanmak istedim."

Cuma günü, bu sözlerin yansıttığı ruh hali ve davranış biçiminin, medyanın "faili meçhul" cinayetlere karşı yıllardır takındığı tutumla aynı olduğunu öne sürmüş, bu iddiamı temellendirebilmek için, 2000'deki Umut Operasyonu'nun medyada nasıl izlendiğini özetlemiştim.

Okuyanlar hatırlayacaktır, İstanbul polisinin yaptığı, "Uğur Mumcu'nun otomobiline üç İranlı ajan bomba koydu, iki şeriatçı örgüt üyesi de onlara gözcülük yaptı" açıklaması daha üç günlükken çökmüş, basın da "eyvah, İran işi yatıyor" endişesiyle, olgusal nitelikteki (yorum ya da iddialardan söz etmiyorum) kimi gelişmelere açıkça sayfalarını kapatmışlardı.

Fakat öyle bir an geldi ki, mızrak çuvala sığmamaya başladı. Nihayet bir gazete isyan bayrağını açtı: Operasyonun üzerinden üç hafta kadar geçmişti ki, *Akşam* 25 mayısta "Ayıkla pirincin taşını" manşetiyle çıktı. Pirinç, İran'la Türkiye arasındaki ilişkiler, taş da Uğur Mumcu cinayeti soruşturmasına paralel olarak devletin her düzeyinde İran'ı hedef gösteren açıklamalardı.

Önce karıştır sonra ayıklat!

Şöyleydi haber: "Faili meçhullerin ardından İran çıktı haberlerinin arkasını getiremedik. Umut Operasyonu ile birlikte Ecevit, Kıvrıkoğlu ve Tantan, Tahran'a sert çıktı. Ecevit'in 'İran rejim ihracından vazgeçsin' sözleri ilişkileri kopma noktasına getirdi. Ancak iddialar ortada kaldı. (...) Dışişleri Bakanı İsmail Cem, yakalanan İranlıların Mumcu cinayeti ile ilgisinin olmadığını söyledi. (...) DGM Başsavcısı Volkan da, cinayetlerin ardında dış güçlerin bulunmadığını söyledi."

Koyunun olmadığı yerde keçiye Abdurrahman Çelebi denmesi misali, rezaleti teşhir ettiği için *Akşam* bir teşekkürü hak ediyordu gerçi, fakat ortadaki rezaleti sadece siyasetçilere ve askerlere yüklemek de başlı başına bir "ayıp"tı. Çünkü bu "rezalet" medyanın gönüllü katılımı sayesinde kamuoyuna mal edilmişti ve öbürleri gibi *Akşam*'ın da büyük payı vardı bunda. O kadar ki, gazete, "ayıklayın" manşetinden henüz dört gün önce şöyle bir manşetle çıkmıştı:

"YÜZSÜZ MOLLA... Faili meçhul cinayetlerdeki kanlı maskesi düşen İran, şirinlik muskası dağıtmaya başladı. Molla bize hoş görünmek için gazete ilanlarıyla Galatasaray'ın zafer sevincini kullanmaya kalktı."

Bu zillet, gazetelerdeki "İran beyin, şeriatçı örgütler tetikçi" kampanyasını kısa bir süre için dindirdi. Fakat basındaki "Bilge Emeç ruhu" ("yeter ki dinciler suçlansın, hakikatin önemi yok") o kadar güçlüydü ki, bu

çerçeve de oluşturulmuş yeni bir dezenformasyon, 5 Haziran 2000'de manşet haber kılığında iki büyük gazete (Hürriyet ve Milliyet) sızıverdi. İddiaya göre, bir "İranlı ajan" konuşmuş ve Uğur Mumcu cinayeti dahil Türkiye'deki bütün faili meçhul cinayetler aydınlanmıştı. Hürriyet'teki "Acem Bülbülü" başlıklı manşet şöyleydi:

"Konuşup her şeyi anlattı... İranlı ajan konuştuğu için başta Uğur Mumcu olmak üzere tüm faili meçhuller aydınlandı. (...) İran'ın yurtdışında işlediği cinayetleri koordine eden Behbahani Türkiye'de ortaya çıktı. Dört ay önce Van'dan gizlice giriş yapan Behbahani'nin gelişinden sonra, üzerinde Tahran şüphesi bulunan bütün cinayetlerin faileri teker teker yakalanmaya başladı."

Milliyet ise birinci gün "İranlı ajanın itirafı", ikinci gün "Ölüm makinesi" manşetlerini kullanmıştı. Tam bir hafta sonra, 12 Haziran'da bu iki gazetemizin iç sayfalarında Washington Post kaynaklı iki haber okuduk. Başlıklar şöyleydi... Hürriyet: "İranlı, sahte." Milliyet: "İranlı ajanın adı bile sahte."

Cumhuriyet ne yapmıştı

Basındaki "Bilge Emeç ruhu"nun misliyle güçlü bir versiyonunu Cumhuriyet'ten izlemek mümkündü. Bu gazetemiz, Umut Operasyonu'nun başından beri "kafa karıştıracak" hiçbir olgusal gelişmeye yer vermemişti; ta ki 9 Haziran'a kadar... O gün Medyakronik'te şöyle yazmışız:

"Umut Operasyonu boyunca gazetelerin yayımladığı 'şey'lerin haber olmadığı çıktı ortaya. Şimdi kimi alay ediyor, kimi kendini hiç işin içine katmadan polisi suçluyor, kimi de 'katil olmadığı ortaya çıkan katiller'e 'sahtekârlar' diye saldırıyor. Her biri için söylenecek çok şey var. Ama Cumhuriyet'i, özel durumu nedeniyle ayırmamız gerekiyor. Onlara bir çift lafımız var. Cumhuriyet, Ankara Emniyet Müdürü Kemal İskender'in 'Yusuf Karakuş ve Abdülhamit Çelik, Mumcu'nun katilleri değil' açıklamasını verdikten sonra, aynen şu manşeti atmış: 'Çelişkiler artıyor.' Birincisi: Daha önce bir kez olsun bir çelişkiye dikkat çektiniz de mi, şimdi artmakta olduğundan söz ediyorsunuz? İkincisi: Bütün bu olup bitenler, sadece 'çelişkilerin arttığını' gösteriyor, öyle mi? Size, Akşam gazetesinin bugünkü manşetini takdim ediyoruz: 'Mumcu'ya büyük ayıp.'"

Gerçekten de ortadaki gazetecilik, "ne kadar rahatsız edici olursa olsun, gazeteci yine de gerçeğin peşinde koşmalıdır" a inanan bir gazetecinin hatırasına yapılmış büyük bir saygısızlıktan başka bir şey değildi.

Hablemitoğlu cinayeti: Sanki bunlar hiç yaşanmamış gibi

Umut Operasyonu boyunca yaşanan gazetecilik rezaleti, yapılan özeleştiriler (Hürriyet'ten Ferai Tınç, "İran ile ilgili ortaya atılan iddialar hiçbir yere varmadan buharlaşıyor" diye yazmıştı mesela) ve "devletin karanlık yüzü"ne ilişkin olarak ortaya çıkan gerçekler "Bilge Emeç ruhu"nda belirgin bir erozyona yol açmıştı. O kadar ki, bu ruha yeni bir canlılık vermek üzere tasarlanmış olma ihtimali kuvvetle muhtemel Necip Hablemitoğlu cinayeti işlendiğinde (18 Aralık 2002), dönemin en etkili üç gazetesi (Hürriyet, Sabah, Milliyet), "Biz bu filmi görmüştük" ve "derin cinayet" gibi manşetlerle çıktı. Yani "irticai terör" propagandası bu defa hedefini bulmamıştı. Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök, televizyonlarıyla, gazeteleriyle bütün medyayı incelemiş, incelemesinin sonucunu şöyle ilan etmişti: "Bu kez ıskaladılar..."

Fakat cinayetten birkaç gün sonra, bunun "erken bir iyimserlik" olabileceğini düşündürten garip bir atmosfer oluştu... Mesela Akşam gazetesi "yeşil terör" dizisine başladı. Gazeteye göre, Necip Hablemitoğlu cinayeti de

“irticai terör” çerçevesinde algılanmalıydı. Dizinin yazarı Emin Demirel’e göre, “Belli ki, bilinen yapılanmaların devamı Hizbullahi bir grup yeniden işbaşı yapmıştı!..” (Nereden “belli”, belli değil!)

Cinayetten beş gün sonra (23 Aralık 2002) *Hürriyet* de girdi devreye. O gün gazetenin manşeti “Asıl hedef uyuyanlar” biçiminde tasarlanmıştı. Haberin spotu da şöyleydi: “Necip Hablemitoğlu suikastının ardından gözler, İran’da eğitildikten sonra Türkiye’de ‘uyuyan’ ajanlara çevrildi. 25 siyasi cinayetin emrinin İran’dan verilmiş olması, şüpheleri yine bu ülkenin üzerine çekti...”

Beş gün önce gazetenin genel yayın yönetmeni ne dediyse, onun tam tersini söyleyen bir spekülasyon haber gazetenin manşetine kadar tırmanabilmişti...

Hablemitoğlu cinayeti, “yeter ki dinciler suçlansın, hakikatin önemi yok” ruhunun basında bir süreliğine “uyuyabileceğini”, fakat her an “uyandırılabilirliğini” bir kez daha göstermişti. Nitekim Danıştay cinayetinde (2006) öyle oldu.

Bakmayın siz Danıştay cinayetinin ipliğinin pazara çıkmasına ya da yakınlarını cinayetlerde kaybedenlerin oluşturduğu “büyük aile”nin basında yarattığı geçici etkiye... “Dinciler”in üzerine yıkılmak üzere tasarlanmış ve Danıştay cinayetinde olduğu gibi foyası kısa sürede ortaya çıkmayacak şekilde planlanmış yeni bir cinayet, vesayetçi basında mutlaka karşılığını bulacaktır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Pijamalarını giymiş generaller’ ve cezasızlık kültürü...

Alper Görmüş 26.02.2010

Başlıktan, bu yazının konusunun Balyoz darbe planı soruşturması çerçevesinde tutuklanan ve belki de dava sonucunda muhtelif cezalara çarptırılacak subaylar ve generallerle ilgili olduğunu anlamışsınızdır. Benim bu konuda, *Taraf* okurlarının hiç değilse bir bölümünün karşı çıkacağını düşündüğüm biraz farklı bir değerlendirmem var. Fakat izninizle, bu değerlendirmenin nasıl bir kişilikten kaynaklandığı hususunda sizin de bilginiz olsun diye, önce biraz kendimden söz edeceğim...

24 Aralık 1978’di, Kahramanmaraş’ta beş gündür devam eden olaylar kanlı bir zirveyle sona ermişti.

O zamanlar üyesi olduğum Türkiye İşçi Köylü Partisi’nin (TİKP) yayın organı günlük *Aydınlık* gazetesi akşam saatlerinde ikinci baskı yapmış, “Maraş’ta 500 ölü” manşetiyle çıkmıştı. Tesadüf, o gün ilçe binasında bir toplantı vardı. Parti merkezinden gelen, “Gazeteden ikinci baskıyı gönderecekler, mahalleleri ve kahveleri dolaşarak satın” talimatı doğrultusunda ilçe binasından kimsenin gitmemesini sağladık. Yaklaşık 100 kişiydik. Bir saat kadar sonra gazeteler geldi ve biz elimizdeki gazeteleri satarak Alibeyköy’de dolaşmaya başladık.

O zamanlar Alibeyköy’ün merkezinde bir binanın ikinci katında çalıştırılan, çok dik merdivenlerle çıkılabilen bir kahve vardı. Ben ve dört-beş arkadaşım yukarı çıktık, masaların arasında dolaşarak, tahmin edebileceğiniz

sloganların eşliğinde gazete satmaya başladık. Biraz sonra fark ettik: İçerde, bir bölümü eski mahalle arkadaşlarımız olan, fakat yıllardır selamı sabahı kestiğimiz 15-20 kişilik bir Dev-Sol grubu vardı.

Kahvede derhal bir gerilim oluştu, fakat hiçbirimiz bize saldırabileceklerini düşünmedik, ne de olsa ortada çok acı bir durum vardı ve onlar kendi gazetelerini satıyor olsalardı, bizim kullandığımız sloganları atarak satacaklardı.

Biraz sonra bunun fazla iyimser bir tahmin olduğunu anladık. Aşağıdaki yüze yakın insanın varlığından habersiz, bizim hepi topu beş-altı kişi olduğumuzu düşünen grup bir anda çullandı üzerimize. Biz kendimizi korumaya çalışarak merdivenlerden aşağı koşturmaya başladık, o arada kafamıza epeyce sandalye de yedik. Grup, bizi izleyerek aşağıya, binanın dışına kadar geldi ve orada yüz kişinin arasına düşüverdi.

Bir kişi hariç, grubun tamamı o ilk şaşkınlık anından yararlanıp kaçtı. Kalan bir kişi öfkeden deliye dönmüş kalabalığın içinde kalıverdi. Demir çubuklar birbiri peşi sıra yerde yatan ve bütün gücünü kafasına darbe almamaya harcayan o tek kişinin üzerine inmeye başladı.

16-17 yaşlarındaki Dev-Solcu genci korumak için kendimi boylu boyunca onun üzerine attım, bir yandan da "ne yapıyorsunuz, öldürmek mi istiyorsunuz" diye bağıırıyordum. Bizimkiler, davranışıma bir anlam verememiş, şaşkınlık içinde kalmışlardı. O birkaç saniye içinde yerde yatan gencin üzerinden kalktım, kalkarken de kulağına "hemen kaç" diye fısıldadım. O da fırsatı değerlendirdi ve kaçtı.

Suçlunun cezaya çarptırılmasında rol oynamak...

Gazete satışı bitti, ilçe merkezine döndük. Amaç, gazete satışı eyleminin bir değerlendirmesini yapmaktı ama kimsenin öyle bir niyeti yoktu. Herkes benim "eyleminin" eleştirisinin derdindeydi. Bir "sosyal faşist" in hak ettiği cezayı almasını engellemiş, küçük burjuva zaafı göstermişim.

Bugün gibi hatırlıyorum, söylenenler bir kulağımdan girip öbür kulağımdan çıkmıştı. Yaptığım şeyin siyaseten doğru olup olmadığı umurumda bile değildi, değil mi ki ben ruhumu uygun davranmışım.

Bir insanın bir cezaya çarptırılmasında rol oynamak, ceza hak edilmiş olsa da sarsar beni. Mesela Darbe Günlükleri'ni yayımladığımızda, bunun neticesinde bazı insanların cezalandırılabilceği ihtimali bir kez bile aklıma gelmedi. Bu ihtimali bana ilk hatırlatan kişi kızım olmuştu. Kendimi çok kötü hissettiğimi hatırlıyorum. Belli ki bilinçdışına kovmuşum bu ihtimali. Ne yaptım, biliyor musunuz, kendimi de kızımı da "Burasının Türkiye olduğu, işlerin o raddeye varmayacağı" hususunda temin etmeye çalıştım. Bunu, Devrim Sevimay'ın *Milliyet* için (28 Nisan 2008) benimle yaptığı söyleşide de anlatmışım:

"– Birinin günlüklerini okumak bir süre sonra o insanla nefes alıp vermek gibi de bir şey olmalı. Acaba böyle bir tecrübe sonunda Özden Örnek Paşa'ya hiç sempati duydunuz mu?"

Evet, üstelik o kadar da değil. Yani eyleminin içeriğini hiç tartışmam bile. Darbe girişimi asla kabul edebileceğim bir şey değil. Ben sivil siyaset alanını savunuyorum ve bu konuda hiçbir 'Ama'm da yok. Ancak doğrusunu isterseniz kendisini sempatik buldum ve hatta karakter olarak kendime yakın hissettim diyebilirim.

– Aaa bu çok ilginç; neyi mesela yakın buldunuz?

Mesela çok ciddi hiyerarşi eleştirileri var. Ordu demek hiyerarşi demektir değil mi, yani orada artık ben bile kabul ederim onu. Ama ordudaki o hiyerarşiye, bazı şeylerin tekdüzeliğine, sürekli aynı şeylerin tekrarlanmasına, o bayramlardaki havaya ilişkin çok güzel eleştirileri var. Ordunun halkla kurduğu ilişkiye dair önemli şeyler söylüyor. 27 Mayıs'a ilişkin müthiş eleştiriler yapıyor.

– Benzer düşündüğünüz şeyler de var yani?..

Ben şunu da söyleyeyim, bu günlükleri yayımladığımızda iş ilerler ve sonuçta yargılanırlar gibi bir şey aklımın ucundan geçmemişti. Çok tuhaf, ama bir gün kızım bana hatırlattı, 'Baba bu iş sonuna kadar gider de Özden Örnek yargılanır mı?' diye... Bunu duyunca bir an çok kötü hissettim kendimi. Gerçekten... Ve kızıma 'Yok ya olmaz herhalde' dedim. O kadar tuhaftı ki oradaki ruh halim..."

Cezasızlık ve sonuçları

Ceza hukukçularının sıkça kullandığı, hukuk felsefesinde daha sofistike bir karşılığı olan ve henüz gündelik basının dolaşımına girmemiş bir kavram var: Cezasızlık...

Kavram daha çok insan hakları alanında kullanılıyor ve kabaca, cezayı gerektiren durumlarda (işkence vb.) kamu otoritesinin şu veya bu yolla cezai uygulamaları "teğet geçmesi" anlamına geliyor. "Cezasızlık" üzerine çalışanlar, hak ettiği halde cezadan kurtulanların sayısının artmasının, bir yandan suça karşı mücadele edenlerin mücadele azmini törpülediğini, bir yandan da suçu işleyenleri daha da pervasız hale getirdiğini savunuyorlar.

Bence, "cezasızlık" kavramını, kullanım alanını ve anlamını biraz esneterek, Türkiye'nin darbeci geçmişine ilişkin olarak da kullanabiliriz. Düşünürsek, mesela işkencecilerin cezasız kalmasının yol açtığı ikili sonuç, darbecilerin cezasız kalmaları durumunda da ortaya çıkıyor.

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Deniz Baykal, tutuklanan emekli generallerin artık "pijamalarını giydiklerini" söyleyerek Balyoz bahsini kapamamız gerektiğini savunuyor.

Ben ise keşke diyorum ("naif" olduğunu peşinen kabul ederek), Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ne olup bitmişse her şeyi ortaya çıkarsaydı, yapılanların tıpkı gerçekleşmiş darbeler gibi yanlış olduğunu ilan etseydi ve bundan sonra normal bir ülkenin normal bir ordusu gibi davranacağı hususunda topluma söz verseydi...

Böyle bir durumda, intikamcı duygulardan uzak biri olarak (umarım yukarıda anlattıklarım sizi bu hususta ikna etmiştir), ben asla "ille de yargılsınlar, ille de cezaevine girsinler" gibi bir ısrarcılık içinde olmazdım.

Fakat TSK böyle yapmıyor ve ülkenin ana muhalefet partisinin lideri, buna rağmen "cezasızlığı" savunuyor.

Bu durumda benim gibilere "Yargılsınlar ve suçları sabit görülürse cezalandırılsınlar" demekten başka çare kalmıyor.

'Kurtuluş ideolojisi'nin içinde var bunlar!

Alper Görmüş 05.03.2010

Ergenekon sürecinde ve darbe soruşturmalarında ortaya çıkan bilgi, belge ve bulguları büyük bir komplonun unsurları olarak takdim eden ve ortada ciddiye alınacak bir şey olmadığını öne süren çevreler, faaliyetlerini bugüne kadar iki ana eksen üzerinde yürüttüler.

Birincisi:

İlk bakışta gerçekten de kuşkulu (hatta bazen mantıksız) gibi görünen kimi unsurlara dikkat çekmek, onları abartmak ve köpürtmek; böylece, elde edilen bütün bilgi, belge ve bulgularla ilgili olarak kamuoyunda kuşku yaratmaya çalışmak.

İkincisi: En dramatik ifadesini Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ

'un, "Askerine Allah Allah diye hücum ettiren subaylar mı Allah'ın camisini bombalayacak; lanetliyorum" çıkışında bulan savunma hattı; böylece kamuoyunda "bu kadar kötülüğü hiç kimse yapmaz, öyleyse yalan bütün bunlar" inancı yaymak.

Geldi

ğimiz noktada, bilhassa da İrticayla Mücadele Eylem Planı ve Balyoz Darbe Planı konularında askerî kanattan yapılan açıklamalardan sonra, birinci savunma hattının önemli ölçüde çökmüş olduğunu söyleyebiliriz. Fakat ikinci savunma hattı çerçevesinde yürütülen propaganda etkisini hâlâ sürdürüyor. 2003 martında Birinci Ordu'da bir darbenin planlandığına inananların bir bölümü dahi, "cami bombalama", "kendi uçağımızı bombalama" gibi eylemlere inanmakta güçlük çekiyor, Balyoz Darbe Planı ile onun parçaları olan eylem planlarını (Sakal, Çarşaf, vb.) birbirinden ayırmayı tercih ediyorlar.

Bu yaz

ıda önce, hepsi asker ikrarına dayanan (dolayısıyla askere karşı psikolojik savaş çerçevesinde yorumlanamayacak) üç gelişmeyi hatırlatarak birinci savunma hattının neden çöktüğünü; ardından da henüz çökmemiş ikinci savunma hattının neden aslında görüldüğü kadar muhkem olmadığını izah etmeye çalışacağım.

Balyoz'

daki gelişmeler...

En tazesinden, Balyoz Darbe Plan

ı ile ilgili olarak Genelkurmay Askerî Savcılığı'nın bir binbaşı olan bilirkişiye hazırlattığı rapordan başlayalım... *Milliyet* gazetesinin 3 mart tarihli sayısının manşeti, bu raporun ayrıntılı bir özetine ayrılmıştı. "Birinci Ordu Komutanlığı Askeri Savcısı Hâkim Albay Bülent Münger'in talimatı doğrultusunda Kurmay Binbaşı Ahmet Erdoğan tarafından hazırlanan bilirkişi raporunda", incelemenin, incelenen belgelerin gerçek olduğu varsayımına göre yapıldığı anlatıldıktan sonra, Mart 2003'te yapılan şeyin bir seminer değil darbe planı olduğu net bir şekilde anlatılıyor.

Rapordan, ilaveten, "

2003 yılında icra edilen plan seminerinden önce 2002 yılının aralık ayında sınırlı sayıda birlik ve personelin bilgisi dahilinde Balyoz Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından 'Balyoz Güvenlik Harekât Planı' adında ayrı bir plan hazırlandığı; "Darbe için elverişli koşullar oluşturmak maksadıyla Çarşaf, Sakal, Oraj ve Suga harekât planları hazırlandığı, ancak anılan bu planların 1. Ordu Komutanlığı Plan Semineri'nde yer almadığı" da yer alıyordu.

Rapor, inceledi

ği belgelerin içeriğinden çok, ortaya çıkardığı yeni bulgular açısından önemliydi aslında. Şu iki bulgudan söz ediyorum:

Bir: Darbe plan

ı, 5-7 Mart 2003'teki seminerden birkaç ay önce, Aralık 2003'te "sınırlı sayıda" komutanın bilgisi dahilinde hazırlanmıştı ve bu metin seminere sunulmamıştı.

İki: İnandırılmaz bulunan eylem planları, keza Plan Semineri

'nde yer almıyordu.

Şimdi bakalım, yukarıda işaret ettiğim

çevreler, "ilk bakışta gerçekten de kuşkulu (hatta bazen mantıksız) gibi görünen kimi unsurlara dikkat çekmek, onları abartmak ve köpürtmek" taktiğini Balyoz örneğinde nasıl uyguladılar?

Üç

temel noktada yoğunlaştılar bu çevreler:

a) 200'

e yakın subayın katıldığı bir toplantıda darbe planı mı yapılmış? Böyle bir şey sızmaz mıymış etrafa?

b) Cami bombalama, kendi uç

ağımızı düşürme gibi eylem planları yapılacak da orada bulunan subaylardan biri bile itiraz etmeyecek bu vicdansızlığa... Olacak mantıksızlık mıdır?

c) Aralar

ında Genelkurmay temsilcilerinin de bulunduğu o kadar subayın katıldığı "darbe planı"ndan Genelkurmay'ın haberinin olmaması mümkün müdür?

Askerî

bilirkişi raporu, seminerle (Mart 2003) darbe planının (Aralık 2002) ayrı şeyler olduğunu, ikinciye çok daha az kişinin vakıf olduğunu tesbit ederek bütün bu itirazları bir kalemde çürütmüş oldu.

Dursun Ç

içek ve Mustafa Dönmez

Benzer itirazlara ve itirazlar

ın bizzat askerler tarafından yürütülmesine "İrticayla Mücadele Eylem Planı" (Dursun Çiçek) ile "Zir vadisinde bulunan silahlar ve mühimmat" (Mustafa Dönmez) olaylarında da şahit olduk.

Ö

nce Dursun çiçek olayı... Hatırlayalım, iki temel nokta öne çıkarılmıştı:

a) Bö

yle bir belge, Ergenekon sanıklarının savunan bir avukatın bürosunda bulunacak... Avukat aklını peynir ekmekle mi yemiş canım, belli ki onu oraya polisler koydu.

b) Polislerin oraya koydu

ğu muhakkak olan belge, elbette ki sahte: Koskoca kurmay albay böyle bir darbe planı yazacak ve altına da imzasını atacak... Kim inanır?

Sonras

ını biliyorsunuz... Genelkurmay Başkanlığı birkaç gün önce yaptığı bir açıklamayla belgenin sahih, altındaki Dursun Çiçek imzasının da “ıslak” olduğunu kabul etti.

Üçü

ncü ve son örneğim, “Zir vadisinde bulunan silahlar ve mühimmat”ın sahibi olmak ve bunları oraya gömmek iddiasıyla yargılanan Yarbay Mustafa Dönmez’le ilgili...

Biliyorsunuz, geç

tiğimiz yıl Yarbay Mustafa Dönmez’in evinde bulunan bir krokiden yola çıkılarak yapılan aramalarda, Ankara’nın Zir vadisinde toprağa gömülü olarak bazı silahlar ve askerî mühimmat bulunmuştu. Dönmez, hem “Bir kısmı cephane niteliğinde olan askerî eşyayı gizlemek” suçundan askerî mahkemede, hem de Ergenekon davası çerçevesinde sivil mahkemede yargılanıyordu.

Malum koromuzun sesi bu olay boyunca da hayli gü

r çıktı. Bu defa da Türk Silahlı Kuvvetleri’nde yetişmiş bir subayın, gizlediği silahların ve mühimmatın yerini gösterecek bir krokiyi eliyle çizip onu evinde saklamasının “saçmalığına” dikkat çekildi.

Mustafa Dö

nmez de savunmasında buradan yol almaya çalıştı zaten: Kroki kendisine ait değildi, o mühimmatı da polis oraya gömmüş olmalıydı.

Bu tahkimat, iki a

şamada yıkıldı: Önce Jandarma Kriminal Dairesi krokinin Dönmez’in elinin ürünü olduğunu belirten bir rapor yazdı, ardından da askerî mahkeme Yarbay Mustafa Dönmez’i dört yıl hapis cezasına çarptırdı, yarbay ayrıca ordudan da ihraç edildi.

Bir kurtulu

ş ideolojiniz varsa...

Geldik, “

bu kadar kötülüğü hiç kimse planlamaz, öyleyse yalan bütün bunlar” inancını yaymak temeline dayanan ikinci savunma hattına...

Gerç

ekten de, “cami bombalamak”, “kendi

uç

ağımızı düşürmek” gibi planlar, ilk bakışta inanılmaz geliyor insana... İşte o nedenle, İlker Başbuğ’un masaya vurarak yaptığı “Allah Allah”lı konuşmanın kamuoyunda belli bir karşılık bulduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Devam etmeden ö

nce bir parantez açmak ve iki soru sormak istiyorum:

Bir: Genelkurmay, “

cami bombalama”da gösterdiği tepkiyi, Kafes planındaki, “Koç Müzesi’ndeki denizaltıya yerleştirilen ve mümkün olduğu kadar çok öğrenciyi öldürmeyi hedefleyen bomba” karşısında göstermedi. Neden? Bu, daha az dehşet verici bir olay mıydı?

İki: Genelkurmay,

“cami bombalama”da gösterdiği tepkiyi, Kafes planındaki, “kilise ve sinagogların bombalanması” karşısında göstermedi. Neden? Laik bir ordunun, bütün dinlerin ibadethanelerine karşı eşit mesafede durması gerekmez miydi?

Gelelim as

ıl meseleye... Ben, kendilerine “mahvolup gitmekte olan vatani kurtarma” misyonu vehmeden insanların, böyle şeyleri planlayabileceklerine inanıyorum açıkçası.

Çü

nkü nihai bir toplumsal kurtuluş inancı, düşmana karşı yürütülen amansız bir savaş, vb. büyük idealler, zaman zaman bazı masum bireyleri feda etmenin meşruiyet araçları kılığında ortaya çıkabilirler. İnsanlık tarihi böyle dehşet verici eylemlerle dolu. (Maalesef 20. yüzyılda “nihai toplumsal kurtuluş” şiarıyla ortaya çıkan sosyalizmlerin de büyük payı var bu tabloda.)

Cemil Meriç

, bu türden kurtuluş ideolojilerinin “son ve büyük şiddet” savunmaları için şöyle demişti: “Şiddete son verecek şiddet; yalanların en alçakçası değilse, vehimlerin en şairanesi...”

K

ısacası, büyük bir toplumsal idealiniz ve bir kurtuluş ideolojiniz varsa ve bunlar iktidar hırsıyla birleşmişse her yol mubahtır! Siz koca bir toplumu kurtarıyorsunuz, birkaç kişinin lafı mı olur!

En yayg

ın futbol geyiklerimizden birine (“futbolun içinde var bunlar”) nazireyle söylersem: Kurtuluş ideolojisinin içinde var bunlar!

Mümkün bileşim: anti-JİTEM, anti-Susurluk, pro-Ergenekon

Alper Görmüş 09.03.2010

Erzincan Başsavcısı İlhan Cihaner'in 1998- 1999'da İdil savcısı iken JİTEM'e karşı yürüttüğü soruşturma, "Bu ne perhiz, bu ne turşu" imasıyla Erzurum-Erzincan hattında yaşanan olaylarla karşılaştırılıyor: "Böyle bir kişinin adı" deniyor, "nasıl olur da bugün darbeciler ve Ergenekoncularla birlikte anılabilir?"

Geçenlerde CNNTürk 'teki Medya Mahallesi programında Ayşenur Arslan, Cihaner'i "Türkiye'nin Dreyfus'u" olarak gördüğünü dahi söyledi.

İşin ilginç bir yanı da şu: Cihaner'e iddianamede yöneltilen suçlamaların doğruluğuna inanma eğilimi içinde olanlar da aynı karşılaştırmayı yapıyor, vardıkları sonuçtan rahatsız oluyor ve bu "çelişki"yi izale etmek için çaba harcıyor.

Kanadoğlu vakasında da aynı "çelişki"

Benzer bir olayı, eski Yargıtay başsavcılarından Sabih Kanadoğlu'na ilişkin olarak da yaşamıştık. Hatırlayalım: Ergenekon savcıları, Kanadoğlu'yla ilgili arama kararı çıkardıklarında, bu kararın ne kadar "saçma" olduğunu göstermek üzere, Kanadoğlu'nun Susurlukçularla ilgili olarak Yargıtay'da yaptığı itiraz hatırlatıldı.

Özetin özeti: Yargıtay 8. Ceza Dairesi, aralarında İbrahim Şahin'in de bulunduğu 14 Susurlukçu hakkında 12 Şubat 2001'de DGM'de verilen cezaları "eksik soruşturma" gerekçesiyle bozmuştu. Kanadoğlu, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'na müracaatla 8. Daire'nin kararını yeniden gözden geçirmesini sağladı. Daire bu defa cezaları onadı. O günlerde bütün gazeteler, gelişmeyi, "Kanadoğlu olmasaydı, dava zamanaşımına uğrayacak, Susurlukçular hapse girmeden kurtulacaklardı" diye yorumladılar.

İşte bu nedenle, Ocak 2009'da Kanadoğlu'nun evinin arandığı gün, "İbrahim Şahin'le Kanadoğlu nasıl olur da benzer suçlamalarla karşılaşır" soruları sökün etti. Hemen ardından da bu "çelişki"yi izale edecek haber ve yorumlar geldi. Zaman gazetesinin 11 Ocak 2009 tarihli haberinin başlığı şöyleydi: "Kanadoğlu, Susurluk'u örttü mü, cezalandırdı mı?" (Gazeteye göre, zamanaşımına daha üç yıl vardı, Kanadoğlu itiraz etmeseydi dava derinleştirilecekti. Kanadoğlu, Susurluk davasına "derin" bir müdahalede bulunmuştu.)

Bir yıl sonra aynı soru

Aradan tam bir yıl geçti, bu defa aynı soru başka bir bağlamda İlhan Cihaner'le ilgili olarak sorulmaya başladı (mealen): "Yani başsavcı, 10 yıl önce anti-JİTEM ve anti-Susurluk, bugün ise pro-Ergenekon ve pro-darbeci... Böyle bir saçmalık olabilir mi?"

Tıpkı Kanadoğlu olayında olduğu gibi, sorunun telaffuzuyla birlikte, soruda ifade edilen "çelişki"yi izale edecek haber ve yorumlar da birbirini izlemeye başladı. Zaman gazetesinin 25 Şubat 2010 tarihli "analiz"inin başlığı şöyleydi: "Başsavcı Cihaner, JİTEM'i sorguladı mı yoksa JİTEM'in üstünü mü örttü?"

Zaman 'da bu "analiz" in yayımlandığı gün, Taraf 'ta da Kurtuluş Tayiz'in "JİTEM soruşturması da bir görevmiş" başlıklı yorumu çıktı. Tayiz'e göre, ortada bir "kahraman savcı" hikâyesi yoktu. O zamanlar JİTEM zaten deşifre olmuştu, iktidardaki 28 Şubatçılar onu tasfiye edip yeni bir birim oluşturmaya çalışıyorlardı. Cihaner, işte bu "devlet projesi" doğrultusunda yüklendiği "görev"le JİTEM'e dava açmıştı.

Kürşat Bumin, Kurtuluş Tayiz'in köşe yazısının aynı gün Zaman 'da çıkan "analiz" in "köşe" versiyonu olduğunu yazdı.

Her iki yazı şöyle bir okunduğunda, evet, ikisinden de bir anti-Cihaner sadâsı yükseliyor. Fakat okumayı bu düzeyde bırakmaz da derinleştirirseniz, aslında (ve apaçık bir biçimde) "köşe"nin ve "analiz" in tam tersi tezler ortaya koyduğunu görürsünüz. O da şu: Kurtuluş Tayiz, Cihaner'in o zaman gerçek bir JİTEM soruşturması yürüttüğünü ve amacının, artık deşifre olan bu kuruluştaki -devletin derinlerinden gelen bir sese uyararak- tasfiye etmek olduğunu öne sürüyor. Zaman 'ın "analiz" i ise Cihaner'in JİTEM soruşturmasının muvazaalı olduğunu ve varolan soruşturmayı kapatmayı hedeflediğini söylüyor bize.

Fakat gerek "köşe"nin, gerekse de "analiz" in yazarlarının, benzer bir rahatsızlık hissiyle -ve o rahatsızlığı izale etmek üzere- çıktıklarını söyleyebiliriz. O da şu: Eğer İlhan Cihaner'in Ergenekonculuk ya da darbecilikle bir ilgisi varsa, 10 yıl önce yürüttüğü JİTEM soruşturmasının da "faullü" olması gerekir. Ya o doğrudur, ya öbürü; ikisi bir arada olamaz. (Tıpkı Kanadoğlu'nun 10 yıl önce Susurluk karşıtı, 10 yıl sonra Ergenekon ve darbe "yandaşı" olamayacağı gibi.)

"Emare"yle hüküm verilebilir mi

Ben, bu yazının başlığında isim vermeden söylemiş olduğum gibi, gerek Kanadoğlu gerekse de Cihaner vakalarında "ya o, ya o" formülünün yanlış olduğuna inanıyorum ve "hem öyle hem böyle" durumunda çelişkili bir şey bulunmadığını düşünüyorum.

Neden böyle düşündüğüme biraz sonra geleceğim. Fakat ondan önce Ahmet İnsel ve Sezgin Tanrıkulu'nun 1 mart tarihli Taraf 'ta yayımlanan, Kurtuluş Tayiz'in 25 şubat tarihli yazısına cevap mahiyetindeki ortak imzalı makaleleriyle ilgili bir şeyler söylemek istiyorum.

İnsel ve Tanrıkulu, Cihaner'in 10 yıl önce JİTEM'e karşı giriştiği övgüye değer hukuk mücadelesini "günün ihtiyaçlarına göre" küçümsemenin ya da bu mücadeleyi bir "derin devlet görevi" gibi sunmanın büyük bir haksızlık olduğu kanaatindeler. Şöyle diyorlar:

"Ergenekon davaları Türkiye'nin demokratik geleceği için hayati önemdedir. Bu davaların sonuna kadar gidilmesi ve suçluların cezalandırılması mücadelesini desteklemek bütün demokratların görevidir. Bugün verilen kavganın gerekleri için geçmişi tahrif etmek ve bu tahrifatı mazur görmek, bu kavganın demokrasi için verildiği iddiasını gölgeler."

Hemen belirteyim: İnsel ve Tanrıkulu'nun, "onu yapan adam bugün bunu yapmaz" türünden "doğrusal" bir bakışları yok. "İlhan Cihaner'in Erzincan Başsavcısı iken hukuk dışı bir tutum ve eylem içerisinde bulunup bulunmadığını bilmiyoruz" cümlesi onlara ait. Bu rezervi koymasalardı yazılarına itiraz ederdim, şimdi ise onlara hak veriyorum.

Peki, Kurtuluş Tayiz, Cihaner'in JİTEM soruşturmasını "derin" göreve bağlarken sağlam argümanlara mı dayanıyor? Yazısını büyük bir dikkatle okudum (tartışmayı sürdürdüğü sonraki yazılarını da öyle) ve ne yazık ki bu soruya olumlu bir cevap vermem mümkün değil. Tayiz, "delil"lere değil "emare"lere dayanarak ve buradan ürettiği varsayımları delil olarak kullanarak varıyor varmak istediği yere. Başvurduğu temel varsayım da kabaca

şöyle: 28 Şubatçılar, deşifre olmuş JİTEM'i tasfiye etmek istiyorlardı, Cihaner de tam o dönemde bu işe giriştiğine göre, soruşturma tasfiye sürecinin bir parçası olmalı.

Aslında çelişki yok!

Oysa, varlığına inanılan ve yukarıdan beri anlattığım "çelişki"yi izale etmek için girişilen bu türden çabalara hiç gerek yok. Çünkü ortada çelişki falan yok. Bugün başsavcı Cihaner'e isnat edilen suçların bir an için doğru olduğunu varsayalım. Böyle bir durumda, bir zamanlar JİTEM'in tasfiye edilip cezalandırılmasını, Susurlukçuların en ağır cezalara çarptırılmasını isteyip de bugün Ergenekonculuk ve darbecilik yollarında helak olan milyonlarca insanın sayısı sadece bir kişi artmış olur!

Benzer durumda olan milyonlarca insanın durumu bir çelişki teşkil etmiyor da, Cihaner'in durumu neden çelişki teşkil ediyor?

Ortada anlaşılmayacak bir şey de yok: Bu dönüşümü geçirenlerin düşüncelerine göre, JİTEM ve Susurluk gibi yapılar, zaten ordunun ve devletin asli parçaları değillerdi; bir "ur"dular ve temizlenmeleri gerekirdi. Oysa günümüz Ergenekonculuğu ve özellikle de darbeciliği bizatihi devlet ve ordudur. Öyleyse: a) Kahrolsun dünün JİTEM ve Susurluk'u, b) Kahrolsun bugünün orduyu ve devleti tasfiye etmeye çalışan vatan-millet düşmanları.

Özetle: Kanadoğlu ve Cihaner üzerine yürüyen tartışma, on yıl önce anti-JİTEM, anti-Susurluk olmakla on yıl sonra pro-Ergenekon, pro-darbeci olmayı bir türlü bağdaştıramayan eski kalıplarla düşünme tarzının bir ürünü... İşin ilginç, her iki taraf da ağırlıklı olarak böyle düşünüyor. alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Patrona 'atın bunu' diyen gazeteciler de gördük!

Alper Görmüş 12.03.2010

Başbakan Erdoğan'ın köşe yazarlarıyla ilgili olarak medya patronlarına yaptığı çağrının kabul edilemezliği ortada. Köşe yazarlarının imzasına açılan bir protesto metni de var.

Bu gelişme bana, yıllar önce yaşanmış başka bir "patrona şikâyetle gazeteci kovdurma" girişimini hatırlattı. Hayır, şikâyet mevkiinde olan kişi Başbakan değildi, bir gazeteciydi (Radikal ve Milliyet 'in eski yayın yönetmeni, şimdiki Hürriyet yazarı Mehmet Y. Yılmaz) ve üstelik de atılmasını istediği kişi bir yıl öncesine kadar birlikte çalıştığı bir arkadaşındı. Bu utanç verici hamlenin utanç katsayısını arttıran bir nokta da, atılma talebinin tamamen "ideolojiktüşünsel" gerekçelere dayandırılmasıydı.

Atılması istenen gazetecinin birdenbire "şeriatçı" olduğu öne sürülüyordu... O gazeteci, bendim.

Bunu şimdi neden hatırlatıyorum? Çünkü her şeyin belgeli ve apaçık olduğu hikâyeyi daha önce birkaç kez yazmama rağmen tek bir meslektaşım bile "vay canına" demedi; bugüne kadar konuyla ilgili tek bir satır yazılmadı. Belki, diyorum, "Başbakan'ın patrona şikâyetle gazeteci kovdurması" müessesesi bu kadar öne çıkmışken, onun, "gazetecinin, patrona şikâyetle gazeteci kovdurması" versiyonu da ilgi çeker.

İçinde benim de yer aldığım, ayrıntısını birazdan anlatacağım hadiseyi de katarak söylüyorum: Bizim meslek o kadar kirli bir geçmişe sahip ki, kendisini esaslı bir özeleştirme ve vicdan muhasebesinden geçirmeden ona buna laf yetiştirme hakkının olmadığını düşünüyorum. (Yeri gelmişken: Dinç Bilgin, bu kirli geçmişi deşifre etmede müstesna bir rol oynuyor. Buradan kendisine minnettarlığımı sunmak istiyorum.) 1994'teki olayı 2001'de

neden anlattım Yandaki “okuma parçası”ndan da anlayacağınız gibi, sözünü ettiğim hadise 1994’te yaşandı. Ben, çok üzölmeme rağmen yedi yıl boyunca bu olaydan hiç söz etmedim.

Fakat 2001’de, Medyakronik ‘i hazırlarken yayımladığımız bir habere Milliyet Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Yılmaz’ın verdiği “Yalan söylüyorlar” tepkisi, bardağı taşıran damla oldu. Haber gerçekte, belgeliydi, bunu Milliyet yazışlarıindeki herkes biliyordu. Düşünün, birlikte çalıştığınız çok sayıda insan kararınızı ve uygulamanızı biliyor ve buna rağmen siz oraya buraya “Tümüyle yalandır, böyle bir şey olmamıştır” diye açıklamalar gönderiyorsunuz... Biz o zamanlar bunu özel tür bir “profesyonellik” anlayışının türevi sayıp açıklamaya çalışmıştık, aklımıza başka bir şey gelmemiştir... Ve ben de, “Mehmet Yılmaz profesyonelliğı”nin nasıl bir şey olduğunu göstermek üzere yedi yıl önce yaşadığım olayı anlatma kararı almıştım.

Peki, neydi Medyakronik ‘in yayımladığı ve beni yedi yıl önceye dönmeye zorlayan “yalan” haber? Yandaki “okuma parçası”nda yer alan bazı göndermeleri anlayabilmeniz için o olayı da kısaca bir özetlemem gerekiyor.

“Milliyet ‘te sansür gecesi” Medyakronik ‘te 7 Haziran 2001’de yayımlanan haber “Milliyet ‘te sansür gecesi” başlığını taşıyordu. Haber şöyle devam ediyordu:

“Milliyet yönetimi, dün sabah saatlerinde, bugün (7 haziran) yayımlanacak gazete için kaleme alınan bazı yazılara yasak koyduğunu açıkladı. Mehmet Yılmaz, ANAP yönetimi aleyhine yazıları tek tek ayıkladı ve bazı taşra illerine giden gazeteler öyle basıldı. Sabaha karşı (bir rivayete göre RTÜK tasarısının Meclis’te kabulünden sonra) yazıların gazeteye konmasına karar verildi. Yazıları sansürlenene köşe yazarları şunlardır:

Hasan Cemal, Melih Aşık, Meral Tamer, Derya Sazak, Meliha Okur...”

Milliyet, o günlerde RTÜK’ün “DSP-ANAPMHP koalisyonu”nun hazırladığı şekilde parlamentodan geçmesi için militan bir çaba içine girmişti. Yukarıda adları sayılan beş yazarın yazıları ise, oylamada çok kritik bir önemi olan ANAP ve Mesut Yılmaz aleyhineydi.

Milliyet yönetimi haberi susarak geçiştirdi. Fakat bir süre sonra Yeni Şafak ‘tan Fehmi Kuru olaya el atınca, cevap verme gereğı duyuldu. Mehmet Yılmaz, Fehmi Kuru’ya şu mektubu gönderdi:

“Medyakronik isimli sitenin bazı mensuplarının bir süredir Milliyet ‘e özel bir düşmanlıkları var. Nedenini bilmiyorum, ilgilenmiyorum. Bu yüzden bu sitede yer alan hayal ürünü yalanlarla ilgili açıklama da yapmıyordum. Ama şimdi görüyorum ki bazı yazarların yazılarının taşra baskılarına konmadığı yalanına inananlar artıyor. Yukarıda da belirttiğim gibi bu tamamen yalandır. Milliyet ‘in ne taşra baskılarında ne de şehir baskılarında böyle bir sansür uygulaması yapılmadı.”

Fehmi Kuru, haklı olarak, “iddiasını ispatlamak Medyakronik ‘e düşer” deyip çekildi. Biz de o arada boş durmamış, Kıbrıs ve Almanya’dan sansürlü Milliyet nüshalarını edinmiştik... Mehmet Yılmaz’ın yukarıda okuduğunuz yalanlamasından bir gün sonra Medyakronik ‘te bir “karşılaştırmalı kupür” dosyası yer aldı... Benim “‘Mehmet Yılmaz profesyonelliğı’ ile ilk tanışma” başlıklı yazım da aynı gün yayımlandı.

Okuma Parçası

“Mehmet Yılmaz profesyonelliğı” ile ilk tanışma

(Alper Görmüş, Medyakronik, 25 Haziran 2001)

(NOT. Bu “okuma parçası”, yandaki, “Patrona ‘atın bunu’ diyen gazeteciler de gördük!” başlıklı yazının ekidir... Bir anlam ifade edebilmesi için, öncelikle o yazıyı okumanız gerekir.)

Milliyet 'in şimdiki genel yayın yönetmeni Mehmet Yılmaz, halen yayında olan haftalık Aktüel dergisinin ilk yayın yönetmeniydi. (...) Aktüel birinci yılını doldurmadan Hürriyet 'ten aldığı teklifi değerlendirdi ve Hürriyet Dergi Grubu'nun başına geçti. Grubun en önemli dergisi olan Tempo 'nun yayın yönetmenliğine de, Aktüel'in editörlerinden Kürşat Başar'ı getirdi.

Mart 1994'te Aktüel Genel Yayın Yönetmeni olmamdan birkaç hafta sonra, Refah Partisi'nin büyük illerde büyük başarı gösterdiği Mart 1994 yerel seçimleri gerçekleşti.

Herkes şaşkındı, orada burada mini etekli kızlara kezzap atıldığı, saçlarından tutularak sürüklendiği yolunda dedikodular çıkıyor; artık Beyoğlu'nun elden çıktığı, genelevlerin de kapatılacağı söyleniyordu. Bazı mankenlerin, "şimdiye kadar iç çamaşırılı defilelere çıkmadım, artık çıkacağım" diyerek "laik direniş" gösterdiği tuhaf günlerdi...

O hay huy içinde, gazetecilik yapmaya çalıştık Aktüel 'de; Refah Partisi'nin büyük seçim zaferinin siyasi, toplumsal, sosyolojik nedenlerini anlamaya gayret ettik, bu amaçla seçimin hemen ardından derli toplu bir Refah Partisi eki yayımladık...

Ne oldu biliyor musunuz? Tempo dergisinde, Alper Görmüş'ün "Refahçı ve şeriatçı" olduğuna dair bir yazı çıktı. Yazıda doğrudan doğruya Alper Görmüş'ün patronu Dinç Bilgin'e sesleniliyordu ve bu kişinin nasıl oluyor da hâlâ Aktüel 'in başında tutulduğu soruluyordu. Arkadaşlarımin bu tavrı karşısında derinden yaralansam da herhangi bir savunmaya girişmedim...

Benim cevap vermediğim görülünce, gene Tempo 'da bu kez, Sabah grubunun yeni ortağı Karamehmet grubuna hitaben bir çağrıda bulunuldu: Hadi Dinç Bilgin bir şeriatçının Aktüel dergisinin başında bulunmasını içine sindiriyordu, Karamehmetler nasıl tahammül ediyordu böyle bir şeye? (Tam 5 Nisan krizinin patlak verdiği günlerdi, işsiz kalan bir gazetecinin, yeteneği ne olursa olsun iş bulması imkânsız gibiydi.)

Ben gene cevap vermedim, yalnız bu kez Basın Konseyi'ne müracaat ettik. Basın Konseyi, sorumluların kınanmasına karar verdi. (Bunları aklımda kalanlarla yazıyorum. Mehmet Yılmaz, söylediklerimin "hayal ürünü yalanlar" olduğunu iddia ederse, Tempo dergisinde yazdıklarını aynen aktarabilirim.)

Bütün bunlar yaşandıktan sonra, 1994 sonbaharında Mehmet Yılmaz, 1 Numara Yayıncılık'ın genel yönetmenliğine getirildi tekrar. Söylenenlere göre, tasarruf, Ercan Arıklı'ya rağmen Sabah yönetimi tarafından gerçekleştirilmişti. Tabii, bütün yayın yönetmenleri gibi ben de kendisine bağlı olarak çalışacaktım...

Haberi duyunca, Ercan Arıklı'ya, Mehmet Yılmaz'la birlikte çalışmamın mümkün olmadığını söyleyip istifamı verdim. Arıklı istifayı kabul etmedi, beni süresiz izinli saydı.

Nedenini sonra anladım; bu işin yürümeyeceğine dair bir inancı vardı herhalde, nitekim bir ay kadar sonra, bir Arıklı-Yılmaz çatışmasının ardından Mehmet Yılmaz istifa etmek zorunda kaldı, ben de görevime döndüm. Mehmet Yılmaz, Medyakronik 'te gazetesine yöneltmiş eleştirilerin o günlerden kaynaklanan bir düşmanlığın eseri olduğunu düşünüyor sanırım...

Bence bu tür şeylere takılacağına, Medyakronik 'in Radikal Yayın Yönetmeni Mehmet Yılmaz ile Milliyet Yayın Yönetmeni Mehmet Yılmaz'ın gazeteciliklerini nasıl ayırdığına baksa daha iyi eder...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'den yedi yıldır beklediğim liste: Cuma tatilcisi işyerleri

---

Alper Görmüş 16.03.2010

Dış basındaki Türkiye analizleri son haftalarda özellikle siyasi hayattaki "muhalafet(sizlik)" üzerinde yoğunlaşmaya başladı. Analizlerde, ana muhalafet partisinin kaba laiklikten başka bir programının olmadığı tesbitinden sonra, "Bu CHP'yle hakiki bir muhalafet mümkün değil ve muhalafetsizlik Türkiye'nin en büyük problemi" sonucuna varılıyor.

Oysa 2009 yerel seçimlerinde CHP bu işlerden önemli ölçüde uzaklaşıp, "sosyal"e yakın bir muhalafet çizgisi tutturup, üstelik oylarını da arttırınca ne kadar çok sevinmiştik. Partinin, bu deneyden yola çıkarak nihayet ciddi bir muhalafet partisi haline geleceğine ciddi ciddi inanmıştık.

Sevinenler arasında Ali Bulaç gibi İslamcılar da vardı. Bulaç, CHP'nin "çarşaf" vb. açılımlarını tartışırken şöyle yazmıştı Zaman gazetesinde:

"Ezici çoğunluğuyla dindar seçmen, sol ve CHP'yi dine karşı biliyor ve temel sorunlarını çözemedikleri halde sırf dinine zarar gelmesin diye, sağcı-milliyetçi-muhafazakâr partilere oy veriyor. Bu partiler de haksız olarak iktidar oluyorlar, her defasında seçmenin sorunlarını çözmeden suçu siyasi sisteme ve dinî hak ve özgürlüklere muhalafet eden CHP'ye atıyorlar.

Milyonları hapsedikleri sağcı-muhafazakâr gettolardan diniyle barışık, din ve vicdan özgürlüklerini sonuna kadar savunan sosyal demokrat bir siyaset kurtarabilir ancak.

Bu, zamanla olacaktır..."

"Zır" laiklik yine "kısa devre" yaptı

Yerel seçimlerin ardından CHP'nin bütün "açılımlar"ını askıya alması sevincimizi kursağımızda bıraktı açıkçası. Fakat hiç değilse meselenin orada kalacağını, "açılımlar" kapansa da eski tip zırlıkların terk edileceğini düşünmüştük. Fakat CHP'liler kadın kollarıyla (bakınız, Mersin'deki çarşaf yırtma eylemi), milletvekilleriyle (bakınız son günlerin en heyecanlı tartışması: "AK Parti cumayı resmî tatil yapmaya çalışıyor") bize gösterdiler ki, odağında "laiklik"in bulunmadığı bir muhalafet anlayışı onlara göre değildir.

Çarşaf yırtma eylemini duymayanınız kalmamıştır. Fakat CHP milletvekillerinin "işte gerçek yüzleri göründü" faslından son muhalafet atağını duymayanlar olabilir.

Haberi ilk veren gazeteport.com sitesinden aktarıyorum:

"Keçiören Belediyesi'nin 2010 yılı için bastırdığı masa takviminde, hafta sonu tatil günleri 'cuma-cumartesi' olarak belirtildi.

Takvimdeki bu ifadelerin, yasaya aykırı olduğunu vurgulayan CHP'li Mengü, 'Kanun hiçe sayılarak, cuma gününü tatil ilan etmek, çağdaş devlet anlayışı ile de bağdaşmaz' dedi.

Mengü yaptığı açıklamada, hükümetin daha önce de iş yasalarındaki değişikliklerle, işverene tatil gününü belirleme esnekliği getirdiğini ve İslami inanca göre cuma günlerinin tatil edilmesinin ilk adımının atıldığını öne sürdü."

Keçiören Belediyesi ise haberin gazetelerde yer almasından sonra şu açıklamayı yaptı:

“Belediyemiz adına Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü’nce 2010 yılı için bastırılan takvimlerdeki bu hata, basım ve dağıtım işlemleri tamamlandıktan sonra fark edilmiş olup, bu aşamadan itibaren dağıtım durdurulmuş, hatalı basılan takvimler toplatılmıştır. Söz konusu takvim incelendiğinde, aylara ilişkin sayfalarda resmî tatil olarak cumartesi ve pazar günlerinin işaretlendiği, yalnızca genel bilgilerin yer aldığı son sayfada dizgi hatası sonucunda hafta tatilinin cuma ve cumartesi olarak belirtildiği görülecektir.”

Bilmiyorum, acaba “haber kaynağı”, CHP milletvekili Şahin Mengü’ye takvimin tamamını değil de sadece o “son sayfayı” mı gösterdi? Öyle olmalı, aksi takdirde milletvekili 12 ay boyunca hafta tatilinin cumartesi-pazar olarak işaretlendiğini görür, “son sayfa”daki cuma-cumartesi bileşiminin bir dizgi hatası olduğuna hükmeder ve işin peşini bırakırdı, öyle değil mi?

Fakat olmuyor işte... Böyle “malzeme”lerle karşılaşınca CHP’lilerin gözleri kararıyor, sakince düşünme yeteneklerini kaybediyorlar.

Yedi yıl önce: “Şeriat tatiline ilk adım”

Fakat ben bu yazıda asıl, Gazeteport ‘un haberindeki şu sözlerle ilgileneceğim:

“Mengü yaptığı açıklamada, hükümetin daha önce de iş yasalarındaki değişikliklerle, işverene tatil gününü belirleme esnekliği getirdiğini ve İslami inanca göre cuma günlerinin tatil edilmesinin ilk adımının atıldığını öne sürdü.”

Bu sözler, bizi bu yazının başlığına getiriyor: “CHP’den yedi yıldır beklediğim liste: Cuma tatilcisi işyerleri...”

Mesele şu: Şahin Mengü’nün işaret ettiği iş yasalarındaki değişiklik bundan tam yedi yıl önce yapılmıştı ve CHP’liler o zaman da bugünküne benzer bir paranoyaya kapılmıştı.

CHP’lilere göre, tasarıda “hafta tatili”nin hangi gün olacağı belirsiz bırakılmıştı, bu resmî tatilin pazardan cumaya alınması yolunda atılmış sinsi bir adımdı.

Bugün, Şahin Mengü’nün hâlâ ciddi bir vurguyla “Cumayı resmî tatil yapmanın ilk adımı” diye nitelediği, İş Kanunu’ndaki yedi yıl önceki değişiklik ile ilgili olarak Radikal Genel Yayın Yönetmeni İsmet Berkan şöyle yazmıştı (13 Mayıs 2003):

“Geçen hafta cuma günü öğlen toplantısı için masada oturuyoruz. O sırada haber müdürümüz Sedat Şahmay, gelişmekte olan yeni bir haberden söz etti: Meclis’te konuşulmakta olan iş kanunu tasarısında haftalık tatille ilgili maddede gün ismi belirtilmiyormuş, CHP’liler, ‘Cuma tatilini yasallaştırmak istiyorlar’ diye kıyameti koparmış.

Haberi anlamaz gözlerle izledim, içimden ‘Bu şakadır herhalde’ diye düşündüğümü hatırlıyorum. (...) Cuma akşamı feleğimi şaştım, cumartesi günü hastalık öyle vurdu ki yataktan kafamı kaldıramadım. O gün akşamüzeri saatlerinde gazetelere baktığımda, bizim dalgasını geçtiğimiz haberin bazı gazetelere manşet olduğunu, manşet olmak bir yana ciddiye alındığını görünce gözlerim yuvalarından oynadı.

Düşünebiliyor musunuz AKP’nin ‘sinsi’ planını... Tabii, askerden korktukları için ‘Cuma günleri tatildir’ diyemiyorlar, o yüzden tatil gününü sanki haftanın herhangi bir günüymüş gibi tanımlıyorlar. Ama AKP tabanı bunu tabii ki doğru anlayacak ve bir anda herkes cuma günleri işyerlerindeki işçilere, özellikle de belediyeler çalışanlarına tatil verecekti... Ve böyle böyle, adım adım Türkiye laik hukuk düzeninden dinsel hukuka geçecekti... Vay be!..”

Paranoyanın çöktüğünün farkında değil!

Berkan yazısının devamında "CHP'nin 'resmî parti' olmayı fazlasıyla abartması ve sivil çalışanların haftalık tatiliyle resmî tatili birbirine karıştırmaması"na değiniyor, "Cennet vatanımızda resmî tatil günleriyle ilgili bir özel kanunun olduğunu" hatırlatıp yüreklere su serpiyordu.

Laik basın ikiye bölünmüştü. Cumhuriyet, Dinç Bilgin'in deyişiyle "Ankara bürosunun darbeye inandırdığı" Cem Uzan'ın Star 'ı ve birkaç gazete bir yanda, öbürleri öbür tarafta...

Hıncal Uluç Sabah 'ta (13 Mayıs 2003) "CHP'ye bak, muhalefete gel!.." diyerek dalgasını geçti:

"Yahu, 'İşçiler 7 gün içinde 24 saat kesintisiz izin yaparlar' lafından 'Bunlar cumayı tatil yapmak istiyorlar' sonucu çıkarmak mümkün mü? Sen kalkıp iktidarı böyle eleştirirsen, aklı başında insan 'Bu iktidar demek öyle kusursuz, öyle mükemmel ki, CHP bula bula bunu buluyor' demez mi?"

Şahin Mengü yedi yıl öncesini hatırlatınca, ben de o zamanlar kaleme aldığım, iddia sahiplerine verilmiş bir "ev ödevi"nden ibaret yazımı hatırladım. Şöyle demişim (Yeni Şafak, Kronik Medya, 14 Mayıs 2003):

"Bu kez pabuç pahalı. (...) Çünkü bu haberleri manşetten veren gazeteler ve köşelerde 'şeriat tatili' yorumları yapanların haberleri, yorumları her hafta test edilecek..."

Şimdi onlara bir görev düşüyor: Madem bu kadar eminler 'AKP'den gelen mesaj doğrultusunda hafta tatilinin cumaya alınacağına', bu cumadan tezi yok 'şeriat tatili'ni uygulamaya koyan işyerlerinin listesini yayımlamaya başlamalılar...

Önümüzdeki birkaç hafta boyunca cumartesi günleri başta Star ve Cumhuriyet olmak üzere gazeteleri bu gözle okuyacağız...

Bekliyoruz..."

Tam yedi yıl oldu. Ben hâlâ bekliyorum.

"Şeriat tatiline ilk adım" yasası yürürlükte; memlekette tek bir işyeri bile yok, pazar yerine cuma günü tatil yapan.

Fakat CHP milletvekiline bakılırsa rehavete kapılmamalıyız. Tamam, yedi yılda olmamış bir şey ama, belli mi olur?

Hakikaten, ne olacak bu CHP'nin hali?

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kendi kalbine bir kurşun... Bir de beynine...

Alper Görmüş 19.03.2010

Başbakan Erdoğan'ın Türkiye'de kaçak olarak çalışan Ermenistan vatandaşlarına yönelik "mini tehcir" tehdidini ilk öğrendiğim anda, benliğimi derin bir utanç duygusu kapladı. Üzerinden birkaç dakika geçip de söylenen şey üzerinde düşünmeye başladığımda, bunun yalnız kalpsiz değil aynı zamanda beyinsiz bir öneri olduğunu

da idrak ettim; o andan itibaren, utanmaya devam etmekle birlikte bu "politika"yı geliştirenlere kızmaya da başladım.

Müsaadenizle, "kalpsizlik" ve "beyinsizlik" sıfatlarını "mini tehcir" politikasını dile getirene değil, bizzatıhi politikanın kendisine yönelik olarak kullandığımı peşinen belirtiyim. Bürokrasinin üzerinde epeyce çalıştığı ve Başbakan'ın da benimsediği anlaşılan bu "dış politika"yı, evet, ilk olarak o dile getirmiştir ama, tekrar edeyim, kullandığım sıfatların onunla hiçbir ilgisi yok. Yazılarımda hiçbir insan için, bizzat o insanın kendi belirlediklerinin dışında sıfat kullanmadım, başbakan için de kullanmam.

Ben karikatürist olsaydım, bu "politika"yı hicvetmek için sağ elindeki silahla kalbine, sol elindeki silahla da beynine ateş etmeye hazırlanan bir başbakan karikatürü çizerdim.

Meselenin kalpsizlik ve vicdansızlık yanının izahtan vareste olduğunu düşünüyorum ama, yine de yapılan şeyin neye benzediğini birkaç cümleyle anlatmaya çalışacağım: Yapılan şey, basitçe, sizi rahatsız eden bir durumun etkisini azaltacağı düşüncesiyle, o durumun oluşmasında hiçbir sorumluluğu olmayanları cezalandırmaktan ibarettir.

Sayın ki bir kişiye düşmanca duygular besliyorsunuz (hatta diyelim sapına kadar da haklısınız)... Düşmanınızı cezalandırmak, onu zor duruma düşürmek için tutup onun çocuğunun ayağını kırıyorsunuz. (Çok açık ki burada kalpsizliğin ve vicdansızlığın yanı sıra bariz bir ahlaki problem de var.)

Aynı zamanda beyinsizlik...

Diyelim ki, kalpsizlik bahsine kalbinizi kapadınız... "Mesele vatanın çıkarlarıysa, gerisi teferruattır" ya da "devletlerin duyguları yoktur, çıkarları vardır" falan gibi aforizmaları da yardıma çağırarak pür rasyonel bir tavır takınmaya karar verdiniz. Tamam, kabul, fakat şu ilan ettiğiniz "politika" gerçekten de amacınız doğrultusunda işe yarayacak bir politika mıdır, yoksa tam tersine hizmet edecek bir politika mıdır? Bakalım...

Amacınız ne? Parlamentoları etkileyerek "1915 olayları soykırımı" kararları çıkartan Ermenistan'ı ve Ermeni diasporasını cezalandırmak... Ve bu amaç doğrultusunda, ekmek parasından başka hiçbir şeyin peşinde olmayan Türkiye'deki kaçak Ermeni işçilerini "gönderme"nin işe yarar bir araç olduğunu düşünüyorsunuz.

Bakalım, amacınız doğrultusunda gerçekten de işe yarar bir araç mıdır bu? Madem soğuk rasyonel hesaplardan gidiyoruz, işe Ermeni işçi sayısından başlayalım... Bu önemli, çünkü sizin umduğunuz yarar Türkiye'deki kaçak Ermeni işçilerin sayısı ile doğru orantılı: Sayı, Başbakan'ın dediği gibi 100 bin ise, bu insanların zaten büyük bir iktisadi zorluk içinde bulunan Ermenistan'a "gönderilmesi", Ermenistan için gerçekten de ağır bir darbe olabilir.

Türkiye'deki kaçak Ermeni işçilerle ilgili olarak yapılan tek ciddi araştırmanın sonuçları geçtiğimiz ay yayımlandı. İstanbul Kültür Üniversitesi Küresel Siyasi Eğilimler Merkezi ve Avrasya Ortaklık Vakfı tarafından desteklenen, mali kaynağı Norveç hükümeti ile bir ABD kamu kuruluşu tarafından sağlanan araştırmanın sahibi, Alin Özinyan. Özinyan'a göre Türkiye'de 10 bin civarında kaçak Ermeni işçi bulunuyor.

Fakat "Türk-Ermeni ilişkilerinin insani boyutunu ortaya koymayı amaçlayan" araştırmanın asıl önemi, bu işçilerin Türkiye ile ilgili duygu ve düşüncelerini ortaya sermesinde yatıyor. Bu raporu okuyup da, onları kovma siyasetinin işe yarayacağını düşünmenin imkânı yok. Tam tersine, raporun anlattıklarından anlıyorsunuz ki, onlar "Türkiye'nin sıkıştırılması"ndan hiç mutlu değildirler ve varlıkları, sıkıştırılmaktan bunalmış bir ülke için nimettir.

"Sayın Başbakan bizi gönderme"

Aynı şeyi, İhlas Haber Ajansı'nın (İHA) "Sayın Başbakan bizi gönderme" başlığıyla servise koyduğu haberde de görmek mümkün.

Haberin spotu şöyle: "Erdoğan'ın açıklamalarının ardından dün akşam Kumkapı'da biraraya gelerek dua ettiklerini belirten Ermeniler, Başbakan Erdoğan'a 'Sayın Başbakan bizi gönderme' diye seslendi."

İHA muhabirlerinin konuştuğu Ermenilerden üçünün sözlerini aktarıyorum:

On yıldır İstanbul'da yaşayan Hatun Mohukan: "Ben burada ekmek yiyorum. Son olaylar bizi çok üzdü. Eğer günün birinde böyle bir şey olursa Sayın Başbakan'a sesleniyorum. Biz gitmek istemiyoruz."

Bir Türkle evli olan Anai Birinci (elindeki davetiyeyi göstererek): "Bu davetiye bir Türkün davetiyesi. Beni niye düğüne çağırdı, çünkü aramız çok iyi. Biz dostluk içinde yaşamak istiyoruz. 20 senedir buradayım. Burada evlendim, çocuklarım oldu. Ermenistan'a gitmek istemiyorum. Bizi buradan gönderseler bile tekrar geri geleceğiz. Çünkü bizim hayatımız burada. Ekmeğimizi burada kazanıyoruz. Amerikalılara sesleniyorum. Onların tuzu kuru. Orada atıp tutuyorlar. Buradakileri görmüyorlar. Başbakan Erdoğan'a sesleniyorum. 'Başbakan'ım lütfen bizi gönderme.' Burada yaşayan bütün Ermeniler Başbakan'a oy verdi. İnanın bana dün akşam bütün Ermeniler bir evde toplandık ve dua ettik. Bu gelişmeler bitsin, Başbakan bizi göndermesin diye."

Varjan Gasparyan: "Ermeni kimliğinden çıkmak istiyorum. Biz burada ekmeğimizi kazanıyoruz, karnımızı doyuruyoruz. Ben burada hasta olduğumda bana bakıyorlar, Ermenistan'da hasta olsaydım kimse bakmazdı. Yedi yıldır buradayım. Herkesle huzur içinde yaşıyoruz. Ben Başbakan Erdoğan ve Abdullah Gül için ölüyorum, onları çok seviyorum. Bu olaylar bitsin, biz Türkiye'den gitmek istemiyoruz."

"Senin aklın ermez, bu başka hesap..."

Dedim ya, işin "kalp" yanını ben de bir yana bıraktım; rasyonel rasyonel düşünüyorum, düşünüyorum, bir türlü bu icâdın nasıl bir etki yapmak suretiyle parlamentoların zapt-u rapt alınmasına hizmet edeceğini çıkartamıyorum.

Başbakan, Ermeni meselesinin diasporanın tasallutundan kurtarılması gerektiğinden bahisle girmişti mevzua... Demek ki, Ermenistan dışındaki Ermenilerin, Türkiye'de çalışan ırkdaşlarını zora düşürmemek için çeşitli ülkelerin parlamentolarında sürdürdükleri "soykırım baskısı"nı azaltabileceği düşünüyor...

Böyle bir şeye gerçekten de inanılıyor mu? Koca bir Dışişleri'nin ve koca bir devletin ortak aklını küçümsemeden bu soruya "inanıyorlar herhalde" demek mümkün mü?

Yok yok, ben bu tuhaf politikanın nasıl olup da amaçlanan şey doğrultusunda "işe yarar" sonuçlar doğuracağı konusunda mantıklı bir gerekçe üretemeyeceğim. Belli ki burada benim aklımın ermediği başka bir hesap var, nereden bulunup çıkarıldığını bilemediğim, bilemeyeceğim bir "kemâl..."

Belki bir gün açıklarlar, ben de öğrenirim.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

MİT, 2003 bombalamalarında 'Balyoz'u mu işaret etti

Alper Görmüş 23.03.2010

Askerlere, mülki âmire danışmadan toplumsal olaylara müdahale yetkisi veren ve geçtiğimiz şubat başında kaldırılan Emniyet-Asayiş-Yardımlaşma Protokolü (EMASYA), 2007'de *Nokta*'nın kapak konularından birini oluşturmuştu.

O zamanlar bir arkadaşım (kendisi 2003-2004 döneminde Erdoğan'a yakın biriydi) bana, "Hatırlıyor musun" diye başladığı ve haberde kullanabileceğimizi söylediği çok ilginç bir bilgiyi aktardı:

"15 Kasım 2003'te iki sinagoga karşı gerçekleştirilen bombalı saldırılardan beş gün sonra, 20 kasımda da bir banka (HSBC) ve İngiliz Konsoloslugu bombalanmıştı. O gün, Levent'te âniden bazı askerî birlikler belirmiş, birkaç saat içinde de ortadan kaybolmuşlardı. Askerlerin müdahalesi EMASYA yetkisiyle bağlantılıydı. Hızla çekilmelerinin nedeni ise Başbakan'ın kararlı tavrıydı. Derhal duruma müdahale edip, bölgeye sevk edilen askerlerin geri çekilmesini sağlamıştı."

Gerçekten de 21 Kasım 2003 tarihli gazeteler, "uzun yıllardan sonra ilk kez askerî birliklerin kent sokaklarında göründüklerini" haberlerinin içinde belirtmişlerdi, fakat o zamanlar EMASYA'dan kimsenin haberi olmadığı için bunda bir fevkalâdelik aranmamıştı.

Oysa bugün ortaya çıkan bazı bilgilere dayanarak, o gün Levent'te beliriveren askerlerin, sözde bir EMASYA harekâtının ve bir seminer çalışmasının arkasına gizlenmiş darbe planının bir parçası olabileceğini tahmin edebiliyoruz. (Hatırlayın, ele geçirilen Balyoz Harekât Planı'nda, başlatılacak hareket sanki bir EMASYA planıymış, sanki bir seminer çalışmasıymış gibi sunuluyordu; ki zaten bu nedenle hükümet hızla harekete geçip EMASYA'yı kaldırdı.)

Ben, günümüzde ortaya çıkan ilave bilgilere dayanarak, Başbakan'ın Balyoz planından daha o günlerde haberi olduğu için "EMASYA birliklerini" geri çekilmeye zorladığını; o günün koşullarında bunu fâş etmesi mümkün olmadığı için durumu kamuoyuyla paylaşmadığını ve fakat o günlerde yaptığı bazı konuşmalarda yer alan bazı cümlelerin "her şeyi biliyorum, ayağınızı denk alın" mesajı anlamına geldiğini kuvvetle tahmin ediyorum.

Şimdi, beni 2003 bombalamalarını bu tarzda speküle etmeye sevk eden yeni bilgileri (ve Başbakan'ın o günlerdeki konuşmalarını) size aktaracağım. Bakalım, bana hak verecek misiniz...

15 kasımda saldırı, 19 kasımda Ergenekon raporu

Dikkatinizi çekmek istediğim ilk belge, 21 martta *Akşam* gazetesi yazarı Özlem Akarsu Çelik tarafından kamuoyunun bilgisine sunuldu. Çelik, "Başbakan'ın Ergenekon'u 2003'te öğrendiğinin belgesi" başlıklı yazısında, Ergenekon savcısı Zekeriya Öz'ün, soruşturma başladıktan sonra Başbakanlık'a yazdığı bir yazıya dayanarak çok önemli bilgiler veriyor.

Yazıda Zekeriya Öz, Milli İstihbarat Teşkilatı'na Başsavcılık'ça sorulan bir soruya 9 Mayıs 2008'de cevap geldiğini; bu cevapta, "Ergenekon yapılanması ile alakalı olarak yapılan çalışmaların 19.11.2003 tarihinde Sn. BAŞBAKAN'A sunulduğunu" hatırlatıyor ve "konu ile alakalı olarak yüksek makamınıza sunulan rapor ve belgelerin soruşturmamızın aydınlatılması açısından uygun görüldüğü takdirde dosyamıza konulmak üzere gönderilmesini arz ediyordum..."

MİT'in Başbakan'a "Ergenekon yapılanması"nı sunduğu tarihe bir daha dikkatinizi çekeyim: 19 Kasım 2003... Yani sinagoglara saldırıdan dört gün sonra... O kargaşada, hükümet "uluslararası İslami terör"le uğraşırken, MİT'in bir telaş Başbakan'a Ergenekon bilgisi sunması pek de normal görünmüyor. Bu konuya yeniden döneceğim.

O günlerde Başbakan da herkes gibi saldırıları El-Kaide'ye bağlıyor, tepkisini o tesbit doğrultusunda veriyordu. 18 kasımdaki, yani MİT'in Ergenekon raporunun kendisine iletilmesinden bir gün önceki konuşması tamamen bu çerçevedeydi.

20 kasımda HSBC ve İngiliz Konsoloslugu'na saldırı gerçekleştiğinde, Başbakan artık MİT'in kendisine sunduğu raporu okumuş bir Başbakan'dı. 2 aralıkta parti grubunda yaptığı konuşmada yine "dinci terör"den söz etti. Fakat araya, o gün konuşmanın genel bağlamının dışına çıkmış görünen, bugünkü bilgilerimizle birlikte değerlendirildiğinde ise bambaşka ihtimallere kapı aralayan birkaç cümleyi de sıkıştırıverdi: Başbakan, "Vakti saati geldiğinde fikir, düşünce planında, demokrasi çerçevesi içinde hesaplaşacakları" birilerinden söz ediyor, "bunun da belgesi, bilgisi, delilleri, her şeyi elimizdedir" diyordu.

Görüyorsunuz, Başbakan bu defa sadece "dinci terör"e karşı bir şeyler söylüyor gibi değildir. Sanki dilinin altında bir bakla vardır ve fakat bu baklayı bir türlü çıkartmamakta, çıkartmamaktadır. Aslında meraklı bir gazeteciliğin, "Başbakan ne demek istiyor" sorusunu mutlaka soracağı cümlelermiş bunlar ama o günlerde hiçbirimiz bunu sormayı akıl etmedi.

Beş gün arayla gerçekleştirilen iki saldırının ardından yaptığı konuşmalardaki bariz farklılığın, iki saldırı arasında edindiği "Ergenekon bilgisi"yle bağlantılı olduğunu, sanırım bugün artık söyleyebiliriz.

Kırmızıyla yazılı iki sinagog

Balyoz darbe girişimi soruşturmasıyla ilgili olarak *Hürriyet* gazetesinin verdiği (13 Mart 2010), ardından birçok gazetenin kullandığı bir haber, 19 Kasım 2003'te MİT tarafından Başbakan'a verilen "Ergenekon bilgisi"nin "Balyoz bilgisi"ni de içermeye ihtimalinin çok güçlü olduğunu gösterdi.

Hürriyet'in haberine göre, savcılar, Balyoz belgeleri arasında, 2003 kasımındaki saldırılardan sekiz ay önce, Mart 2003'te oluşturulmuş bir belge ele geçirmişlerdi. Belge, İstanbul'daki kilise ve sinagogların bir listesini içeriyordu ve bunlar arasında sadece 8. ve 21. sırada yer alan iki sinagog, diğerlerinden farklı olarak kırmızıyla yazılmıştı. Onlar da, sekiz ay sonra bombalanacak olan Neve Şalom ve Beth Israel sinagoglarıydı.

Tuğgeneral Süha Tanyeri'nin kaleminden çıktığı iddia edilen bir başka belgede "Gökkuşluğu deterjan" ibaresinin yer alması ise bir başka kuşkululu noktaydı. Çünkü, 2003 saldırıları soruşturmasında, sinagoglara saldırıda kullanılan bombaların İkitelli'deki Gökkuşluğu deterjan fabrikasında imal edildiği ortaya çıkarılmıştı.

Hürriyet'in haberine göre, savcı Bilal Bayraktar, bu noktaları hatırlattıktan sonra, 2003 martındaki Balyoz darbe planının altında imzası olmakla suçlanan emekli orgeneral Çetin Doğan'a şu soruyu sordu:

"(...) Adı geçen bombalı saldırıların Balyoz Harekât Planı kapsamında yapılmış eylemler olduğu değerlendirilmektedir. Bu konuda değerlendirme yapar mısınız?"

MİT'in sunduğu çalışmanın gerçek içeriği

Özetlersek... Bütün bu tabloyu speküle ettiğimde ben şu sonuçları çıkartıyorum:

Bir: MİT'in ilk saldırılardan dört gün sonra Başbakan'a gönderdiği "Ergenekon çalışması", Balyoz Harekât Planı ile ilgili kimi istihbaratı da içeriyordu.

İki: Ülke, devlet ve hükümet "uluslararası dinci terör"den başka bir şeyle ilgilenmezken, MİT'in bir telaş Başbakan'a Ergenekon bilgisi vermesini "ilginç" bulduğumu belirtmiştim. Şimdi şöyle diyorum: İki sinagogun

kırmızıyla yazıldığı kiliseler ve sinagoglar listesini MİT saldırılardan önce ele geçirmişti. 15 kasımdaki saldırılarda bu iki sinagog bombalanınca bağlantıyı kurmuş ve durumu ivedi olarak Başbakan'a bildirmiş olmalı.

Üç: Başbakan, Türkiye'nin ve dünyanın "dinci terör"ü lanetlediği o günlerde, "bu eylem, hükümetimizi devirmeye yönelik darbeci bir örgütlenmenin parçasıdır" diyemeyeceği için edindiği bilgileri kamuoyuyla paylaşmadı. Fakat kamuoyuna seslendiği konuşmalarının arasına yedirdiği bazı cümlelerde bu darbeci örgütlenmeye mesajlar verdi, onları "hesaplaşma"yla tehdit etti, her şeyin farkında olduğunu ima etti.

Bu MİT çalışmasının çok önemli olduğu apaçık... Onun gerçek içeriğini öğrenebilirsek, o günlere dair pek çok şeyin ortaya çıkacağını güvenle öne sürebiliriz.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nevruz ve karanlıkta ıslık çalma gazeteciliği

Alper Görmüş 26.03.2010

Bizim gazeteciliğimizin en problemlili yanlarından biri, süreçleri ancak nihai noktalarına yaklaşırken, hatta çoğu kez "patlama" ânından itibaren izlemeye başlaması... O nedenle, medya bilhassa toplumsal alanda bazı çok önemli gelişmeleri ıskıyor ve süreç işbâ noktasına ulaşp da patladığında afallıyor.

Kürt meselesi ve daha genel olarak da Güneydoğu'daki toplumsal değişim, gazeteciliğimizin bu halini örneklemek isteyecek medya araştırmacıları için dört başı mamur bir laboratuar niteliğinde...

Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan'ın, uğradığı suikast sonrası ölmesinin (Ocak, 2001) ardından şehirde düzenlenen cenaze törenine Diyarbakırlıların gösterdiği olağanüstü ilginin bizim medyamızı nasıl şaşkına çevirdiğini hiç unutmuyorum.

Oysa şaşıracak bir şey yoktu. Gaffar Okkan, Kürtlerin kendilerini eşit yurttaş hissetmelerini sağlamayı amaçlayan bugünkü Kürt açılımını o zamandan başlatmış, fazladan da uygulamış bir emniyet müdürüydü. Okkan, yaşamı gibi ölümüyle de "birleştirici" bir rol oynamış, döneminde Diyarbakır'da oluşan barış ve sükûnet ortamı cenazesinde de sürmüştü. Medya, "ora"yla ancak öldürülen askerler ve PKK'lılar bağlamında ilgilendiği için bu "hava"yı ancak Okkan'ın cenazesinde algılayabilmişti. O sırada yayında olan *Medyakronik*'te bu "geç algı"yı gündeme getirmiş, şöyle sormuştuk:

"Gaffar Okkan'la birlikte Diyarbakır'da yaşanan değişikliği topluma aksettirmek için onun cenaze törenini mi beklemek gerekirdi? Şimdiki soru: Acaba şu anda neleri atlamaktayız?"

Akşamları NTV'de Mehmet Barlas'la Emre Kongar'ın katıldığı "Yorum Farkı" programını izliyorum. Laf ne zaman Güneydoğu'ya gelse, Kongar oradaki "feodal yapı"dan, "ağalık düzeni"nden, "kadınların tutsaklığından" falan söz ediyor. Bilmiyor ki son 30 yılda PKK bu "yapı"ları önemli ölçüde hırpaladı. Onu dinlerken, süreçleri izlemeyip sonra da şaşırmamanın temel nedenlerinden birinin, kalıplarla ve ezberlerle konuşmanın konuşanı bir sürü zahmetten, ilave çalışmadan ve kafa patlatmaktan kurtarması keyfiyeti olabileceğini düşünüyorum hep.

Kıyaslamalı Nevruz dersleri

Fakat işin kolayı var: Bölgede her yıl düzenlenen Nevruzlar izlenebilir ve orada neler olup bittiğinin hiç değilse asgari bilgisine ulaşılabilir... *Vatan* gazetesi yazarı Ruşen Çakır'ın yaptığı gibi...

Çakır, son Nevruz'u yerinden izledikten sonra 1992'deki kanlı Nevruz'la bu yılki ve geçen yılki "olaysız" Nevruzları kıyaslayan iki yazı yazdı ve çok ilginç sonuçlara vardı. Söylediklerimden, Ruşen Çakır'ın işin kolayına kaçıp sadece Nevruzları izleyerek sonuca vardığı gibi bir sonuç çıkarılmaması gerektiğini vurgulayarak, yazdıklarını aktarıyorum:

22 mart tarihli ilk yazıdan: "Geçen yıl aynı yerde, Diyarbakır Nevruz Meydanı'nda Nevruz kutlamalarını izlerken aklımda hep 1992 yılındaki 'Kanlı Nevruz' vardı. O Nevruz'u yaşamış olanlar, haklı bir şekilde, Türkiye'nin Kürt sorununun çözümünün imkânsız olduğunu düşünürlerdi. 'En sakın Nevruz' olarak tanımladığım geçen yılki kutlamalarsa Türkiye'nin 17 yılda katetmiş olduğu olağanüstü aşamaların bir aynasıydı. Ve insana, yine haklı bir şekilde, Türkiye'nin Kürt sorununu pekala çözebileceğini düşündürüyordu. Çünkü kutlamaları izlerken de geçen yılki Nevruz ve bir yıl içinde yaşadığımız olağanüstü olaylar zihnimi kurcalayıp durdu."

23 mart tarihli ikinci yazıdan: "Kürt sorununda mümkün olduğunca samimi olmanın ve gerçeklerle çekinmeden yüzleşmenin zamanı geldi ve geçiyor. Çünkü gazeteler, Nevruz kutlamalarını genellikle olaysız ve şenlik havasında geçmiş olmalarıyla işlediler. Bunda bir mahzur yok. Ama bunun ötesine gitmek gerekiyor. Örneğin şöyle bir soru soralım: Her yaş ve cinsiyetten, her sosyal katmandan on binler, hatta yüz binlerce insan nasıl bir motivasyonla, güneşin altında saatlerce bir şenlik havasında biraraya gelir. Yine aynı insanların hatırı sayılır bir bölümü, nasıl Öcalan'ı, PKK'yı ve PKK'lıları övmek gibi kanunlara göre suç sayılan şeyleri hiç çekinmeden, hatta göstere göstere yapar?

"Kimseyi ihbar ediyor filan değilim. Sadece şunu söylemek istiyorum: Geçen yıl ve dün Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında sadece bir bayram şenliğine değil aynı zamanda siyasi bir kimliğin, duruşun aleni deklarasyonuna tanık oldum, olduk. Nevruz'u sadece asayiş açısından ele alan medya, katılımcıların sayısını komik bir şekilde düşük göstermeye çalışan güvenlik güçleri böyle yaparak Kürt sorununun çözümüne katkıda bulunmuyor, tam tersine çözüm imkânlarını sabote ediyor."

"Sevimsiz hakikat" hakikat sayılmaz!

Bizim medyamız, malum, okurlarını "sevimsiz hakikat"lerden sakınan bir medya... Bu çerçevede, Çakır'ın yazısının bir bölümünü ayırdığı "Öcalan duyarlılığının kitleleşmesi" de doğal olarak es geçiliyor. Onun yerine "Teröristbaşının posterini taşıyan bir grup" falan gibi cümleler tercih ediliyor, okurlar da "kötü Kürtler"in sayısının fazla olmadığını düşünüp rahatlıyorlar.

Zaten birkaç ay önce, Kürtlerin yüzde 60'ından fazlasının kendilerinin "Demokratik Toplum Partisi ya da PKK tarafından temsil edilmediğini" ortaya koyan bir anketle rahatlatılmışlardı. Eh, yüzde 40'lık "kötü Kürtler"in katıldığı mitinglerde "Teröristbaşının posterini taşıyan -kötünün kötüsü- bir grup" da olabiliirdi yani.

Peki, bu karanlıkta ıslık çalma gazeteciliği ne işe yarıyor? Hiçbir işe yaramıyor tabii... Önce kendini kandırıyorsun, sonra okurlarını... Günün birinde süreç nihayetine varıp patladığında da "n'oluyo ya" diye şaşırıyorsun.

Belirli bir dönemin hakikatini iskalamak, o dönemin önümüze koyduğu mümkün çözümleri de iskalamak anlamına gelir. Dolayısıyla, "şu anda hangi hakikati ıskalıyoruz" sorusuyla birlikte "şu anda hangi mümkün çözümleri ıskalıyoruz" sorusunu da sormalıyız.

Mesela, Ruşen Çakır'ın son iki Nevruz'dan yola çıkarak bize anlattığı hakikat, "son terörist ölene kadar savaşa devam" seçeneğinin Kürt meselesinin çözümünde mümkün bir seçenek olmadığını gösteriyor. Neden çözüm olmadığını göstermek için ben hep şu iki soruyu soruyorum: Bir: Kürt sorununu Kürtlerin gönlünü kazanmadan çözmek mümkün müdür? İki: Dağda gezen herkesi öldürerek Kürtlerin gönlünü kazanmak mümkün müdür?

Demek ki çözüm, hem sıradan Kürtleri hem de PKK'lıları kazanmaktan geçiyor. Bu da bizi, silahlarını bırakmaları koşuluyla onlara siyaset yolunu açma siyasetine götürüyor.

Son iki Nevruzun gözümüze soktuğu hakikatin önümüze koyduğu mümkün çözüm bu. Fakat unutmayalım, hiçbir mümkün çözümün vadesi sınırsız değildir. Bugün bize kabul edilemez görünen mümkün çözümü yarın mumla arayabiliriz.

Bir ülkenin medyası, ülkenin en önemli sorununa ilişkin mümkün çözümü tartışmaya bile açamıyorsa, çekiverin o medyanın kuyruğunu...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Faşizme kapı aralayan bir 'dinsel sorumluluk' algısı

Alper Görmüş 30.03.2010

Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf'ın eşcinselliğin "hastalık" olduğu yönündeki beyanı, tepkilerinde İslami referansların önde olduğu bir dizi kuruluş tarafından sahiplenildi. Aralarında Mazlum-Der, İHH, Özgür-Der gibi, siyasi özgürlükler söz konusu olduğunda ayrımsız ve ilkeli bir özgürlükçü tutum sergileyen kuruluşların da bulunduğu grubun yayımladığı bildiri üzerine yazmak istedim bugün. Çünkü, kanımca bu bildiri, dindarlardaki "başkalarının günahıyla ilgili sorumluluk duygusu taşıma"nın bazı biçimlerinin varabileceği yeri işaret etmesi açısından dikkatli bir biçimde ele alınmayı hak eden bir içeriğe sahipti.

Bu "sorumluluk" biçimi, dinden ve dindarlardan söz ettiğinde Ahmet Altan'ın da sık sık şikâyet ettiği bir tema... En son "Din ve cinsellik" başlıklı 11 Şubat 2010 tarihli köşesinde şöyle yazmıştı:

"(...) O zaman, kendi günahının bedelini ödemeye razı olan, kendi 'günah işleme özgürlüğüne' sahip çıkan, kendi hayat tarzını dindarların günahkârca bulduğu bir anlayış üzerine oturtanlar, 'bu dindarlar bir gün hepimizin özel hayatına, yaşama biçimine, içkisine, cinselliğine karışmak isteyecek' diye endişelenmez mi? Böyle kuşkular belirdiğinde, dindar olmayanlar, dindar olanlara güvenirler mi?"

"Tebliğ"le kalsa fazla sorun yok ama...

Bildirinin iki ana teması var. Bir: Eşcinselliğin mahiyetine ilişkin olarak imzacıların yaklaşımları... İki: İslam inancı nokta-i nazarından eşcinselliğe karşı takınılması gereken tutum...

Bildiri sahiplerinin "eşcinselliğin mahiyeti"ne ilişkin yaklaşımları (kabaca: "eşcinsellik hastalıktır") kişisel bilgime, algıma ve vicdani kanaatime tamamen ters... Fakat onların bunu açıklamalarında ve hatta Bakan Kavaf'a açık destek vermelerinde ben hiçbir problem görmüyorum. Keza, meseleye inançlarının belirlediği çerçeveden bakıp, eşcinselliğin bir "günah" olduğunu açıklamaları için de "haklarıdır" diyorum.

Fakat "günah"a karşı takınılması gereken tutuma gelince (daha doğrusu "başkalarının günahı" karşısında kendilerini sorumlu hissedip tavır alınca) mesele birdenbire çetrefilleşiyor.

Benim "Faşizme kapı aralayabilecek bir dinsel sorumluluk algısı" dediğim şeyi bu bildirinin şu satırlarında görmek mümkün:

"Müslümanların –İslam barış ve müsamaha dini olmakla beraber her iki normun da sınırları vardır- ve diğer ilahi inanışlara sahip insanların, inanışlarına göre ayıp ve günah olana karşı durmaları çok normal ve

sorumlulukları gereği olup bu sorumluluk sadece Müslüman toplumlar için değil tüm insanlık içindir. Bu nedenle ahlaki olmayanın ve günahın hukuki kural olmasına ve meşruiyet kazanmasına asla destek verilemez.”

Ne var bunda, diyebilirsiniz bana: İnanan birinin, kendisi için günah gördüğü bir edimden başkalarını da sakınmasında, başkalarına karşı da sorumluluk hissetmesinde ne gibi bir kötülük var? Davranışlarını, kendince doğru bildiği bir seküler ahlakla belirleyen bir “laik”in başkalarını da bu ahlak doğrultusunda etkilemeye çalışmasında bir sorun görmüyorsun da, neden inanan insanlar söz konusu olduğunda bu sorumluluk duygusu bir sorun haline geliveriyor?

Hemen cevaplayayım: Bu sorumluluğun dindara yüklediği görevin “tebliğ”den ibaret kalması durumunda bence de bir problem yok. Fakat biz biliyoruz ki, çoğu zaman bununla yetinilmiyor. Fırsatlar ve güç dengeleri elverdiğinde, devreye zorun ve zorbalığın girebildiğini, girdiğini biliyoruz. Bildirideki, “eşcinselliği yasaklayan” İslam ülkeleriyle ilgili şu onaylayıcı cümleler, en demokrat dindarların bile, “başkalarının günahı”ndan peydahladıkları sorumluluk duygusunun kendilerini nerelere kadar götürebileceğini gösterir nitelikte:

“Birçok İslam ülkesinde de ‘eşcinsellik’ yasal olarak yasaktır ve bu yasaktan amaç toplumun ve insan neslinin korunması ile bu anomalinin yaygınlaşmasının önüne geçilmesidir. Tarihte bu tür sapkınlıklar yaşayan topluluklar, ilahi kitaplara göre ‘çirkinlik ve kötülük üzere oldukları, saptıkları’ için azap görmüş ve helak edilmişlerdir.”

“Ben bu şehrin imamıyım”

Vaziyet böyleyken, başkalarını (da) gınahtan ve kötülüklerden sakınma duygusuna sahip Müslüman bir bireyin yönetici mevkiine gelmesinin yol açacağı bireysel özgürlük problemlerini tahmin edebilirsiniz. Başbakan Tayyip Erdoğan, belediye başkanlığının hiç değilse başlangıç dönemlerinde böyle bir anlayışa sahipti ve ben bunu bizzat müşahade etmiştim. *Aktüel* dergisi için 2008’de kaleme aldığım Tayyip Erdoğan portresinde bu tecrübemi şöyle anlatmıştım:

“(…) Recep Tayyip Erdoğan’la bu ilk ve son karşılaşmamızı da anlatmalıyım size. (Erdoğan’ın İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’na seçilmesinin altıncı ayında –Aralık 1994- *Kanal 7*’de düzenlenen toplantıda, başkana soru soran gazeteciler arasında ben de vardım. –A.G.) Sorumu sormadan önce, meslektaşlarım adına bir özeleştiri yapmak istediğimi belirttim: Başkan seçilmesinin öncesinde ve sonrasında kendisine en fazla sorulan sorunun ‘Genelevi kapatacak mısınız?’ olmasından ve bunun da ‘laiklik ve yaşam tarzı’ hassasiyeti çerçevesinde dile getirilmesinden duyduğum rahatsızlığı dile getirdim. Çok memnun oldu. ‘Böyle gazetecilere canım feda’ falan dedi ama, sorumu sormamla birlikte hava birden değişti. O günlerde, Fransa’da yaşayan bir kadın ressamımızın sergisiyle ilgili bir tartışma vardı. Sergi için belediyenin bir mekânı kiralınmış, fakat kokteylde konuklara içki sunulmasına izin verilmemişti.

“Ben, çiçeği burnunda belediye başkanına, ‘kendi davetlerinde içki sunmama haklarına saygı gösterdiğimi, fakat sırf mekânın sahibi diye başkalarının davetinde kendini söz sahibi sayma tavrının tehlikeli bir özgürlük kısıtlaması olduğunu’ hatırlattım ve şöyle sordum: ‘Günah olduğuna inanıyorsunuz, peki neden insanları kendi günahlarıyla baş başa bırakmıyorsunuz?’

“Gelen cevap biraz ‘kan dondurucu’ türdendi: ‘Çünkü ben aynı zamanda bu şehrin imamıyım. İnsanların günah işlemesine engel olmak da görevlerim arasındadır.’ Bereket, ‘korku’dan başka tahlil araçları da olan bir insan ve bir gazeteciymdim. Aksi takdirde bu feci cümleyi beynime nakşedip, ‘bunlar yakında hepimizi keser’ çizgisine gelmem işten bile değildi.”

Derin ve değiştirilemez kökler mi var?

Meseleyi daha iyi anlatabilmek için verdiğim Tayyip Erdoğan örneğiyle ilgili söyleyeceklerimi burada kesersem, "imam"lık mevzuunda onun 16 yıl önceki pozisyonunu değiştirmedini ima etmiş olurum. O nedenle bu faslı kapamadan belirteyim: Erdoğan hiç kuşkusuz başbakanı olduğu ülkede "içki içme günahı" işleyen yurttaş sayısının mümkün olduğu kadar az olmasını ister. Hatta mümkünse hiç içki içilmesini ister. Fakat bugün artık kendisini "ülkenin imamı" olarak görmediğini, "herkesin günahı kendi boynuna" noktasına geldiğini düşünüyorum.

Bildiriye dönerek ve derdimi özetleyerek bitiriyorum:

Müslümanların başkalarını "günah"tan sakınma konusunda yoğun bir enerjiye sahip oldukları ortada. İslam akidesinde bu sonuca yol açan derin ve değiştirilemez köklerin olmadığını, dolayısıyla faşizan eğilimlere kapı aralayan bu enerjinin kırılabileceğini ummak istiyorum.

Bu konuları tartışacak bilgiye vâkıf değilim, dolayısıyla elimden temennide bulunmaktan başka bir şey gelmiyor.

Dindar aydınların bu çerçevede yürütecekleri bir tartışmanın, geleneksel İslam'da mündemiç bazı otomatik baskı mekanizmalarının gevşetilmesi hususunda çok kıymetli bir rol oynayabileceğine inanıyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Paketteki 'geçici 15. Madde'ye neden sevinemedim

Alper Görmüş 02.04.2010

1982 Anayasası'nın 12 Eylül darbecilerini "yargılanamaz" kılan ünlü ve "geçici" 15. maddesi üzerine yürütülen tartışmalar, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) hazırladığı anayasa değişiklik paketi nedeniyle bir kez daha alevlendi; eğer paket sağ ve salim olarak referanduma gider de kabul edilirse, darbeciler yargılanabilecek.

Haberi ilk duyduğumda "işte samimiyetsiz bir girişim daha" dedim içimden, "tıpkı Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) benzer girişimleri gibi..."

12 Eylül'ün fizikî zulmü sönümlenmeye başladıktan, dolayısıyla içinde "yargılama", "hesap sorma" gibi kelimelerin yer aldığı cümlelerin duyulabilir hale gelmesinden beri –kabaca 25 yıldır– yürütülen bu tartışma, sahici bir tartışma gibi gelmiyor bana. Bir tartışmayı sahici ve canlı kılan şey, sürecin sonunda ulaşılmak istenen yere ulaşılabileceğine dair beslenen umuttur. Ulaşılmak istenen yer toplumsal ve siyasi bir yere, hakiki bir umut beslemek de yetmez; o umudu kuvveden fiile çıkartacak toplumsal ve siyasi aktörler yoksa, umut yavaş yavaş törpülenir ve onun çevresinde sahici ve canlı bir tartışma örme imkânı kalmaz.

Kendilerinin gücü hesap sormaya yetmediği için, 12 Eylül zulmünün doğrudan mağdurlarının hesap sorma talebi, hep hüznü olageldi. Çünkü ne reel gücü elinde bulunduran siyasi kadrolar (solda ya da sağda, hiç fark etmez) bu hesabı kesmeye samimiyetle inanıyorlar, ne de toplumda bu yönde açık, coşkulu bir destek var.

Geçici 15. Madde "ağır" bir maddedir

Önce "15. Madde kaldırılсын"cı büyük siyasi aktörlere bakalım...

CHP'nin, Türkiye'nin yakın geçmişindeki darbe girişimleriyle hesaplaşma iradesi göstermeye başladığı şu son bir yılda, "onu bırak şuna bak"çı, "yapılmışıyla uğraş, yapılamamışıyla değil"ci halini samimi bulmak mümkün mü?

Keza bugüne kadar bu yönde hiçbir irade göstermemiş, hatta parti örgütünden gelen "12 Eylül'e ve Kenan Evren'e selam" mesajlarından hiçbir rahatsızlık duymamış AK Parti'nin birdenbire 15. Madde'yi pakete sokmasını samimi bulmak mümkün mü?

Anayasa paketini ben de "eksikliklerine rağmen demokrasi doğrultusunda atılmış bir adım" olarak görüyor ve destekliyorum tabii... AK Parti'nin ordunun ve yargının vesayetçi gücünü kırma yönündeki çabalarını da keza meşru buluyorum...

Fakat 15. Madde keşke o pakette olmasaydı diyorum. Çünkü bu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK) yapısını değiştirmek gibi, askerlerin adlî yargıda yargılanmasının yolunu açmak gibi "teknik" bir konu değil. Prof. Turgut Tarhanlı'nın *Milliyet*'ten (29 mart) Devrim Sevimay'la konuşurken gayet güzel ifade ettiği gibi bir "ağırlığı" var. Ölümlerin, işkencelerin hesabını sormaya soyunmak bir hazırlığı ve ciddiyeti gerektirir, aksi takdirde o ağırlığın altında ezilirsiniz. Yalnız politik nedenlerle değil, mağdurlara gösterilmesi gereken saygı nedeniyle de kimsenin hakkı yoktur böyle bir şeye.

Turgut Tarhanlı, konunun birdenbire pakette belirivermesinden hissettiği rahatsızlığı bakın nasıl anlatıyor:

"(...) Taslakta yer alan hükümler büyük ölçüde bir revizyonla ilgili konular. Geçici 15. Madde'nin kaldırılmasının referansı ise revizyon değil, tamamen başka bir olay. Oradaki referans, bir geçmiş askerî rejimin kendini koruma zırhının, anayasa gibi güçlü bir hukuki form içerisinde varlık bulmasını ortadan kaldırma ihtiyacı. Yani bu ne demektir? Bu, 'geçmişle hesaplaşma' demektir ve işte hipokrasi tanımına da buradan geçmek mümkündür.

"Çünkü evet, 15. Madde'nin kaldırılmasına hepimiz şapka çıkartabiliriz; kaldırılsın. Ama 15. Madde, sadece kendisini kaldırmakla üstesinden gelinemeyecek ve bu kadar kolay bir usulle 'geçmişle hesaplaştık' mesajı verilemeyecek ağırlıkta bir maddedir.

"Bu ağırlığın hakkı verilmediği sürece geçici 15. Madde'nin anayasa taslağı içerisindeki yeri bana bir hesaplaşmadan çok araçsal, çok kısa vadeli çıkarlar ve toplumsal iradenin bu kısa vadeli çıkarlar yönünde evrilmesine katkı sağlamaya yönelik bir enstrüman gibi görünüyor."

Valla, ne yalan söyleyeyim, bana da öyle görünüyor.

Evren nefretimiz "mış gibi" mi

Prof. Tarhanlı'nın, 12 Eylül'le gerçek bir hesaplaşmanın özünde "siyasi" bir mesele olduğunu, dolayısıyla meselenin hukuka havaleyle çözülemeyeceğine dair söylediği şeyler de çok önemli geldi bana:

"Geçmişle hesaplaşmada demin de anlattığım gibi hukuk yetersiz kalabilir. Hukukun yetersiz kaldığı zamanlarda ise hükümetin omuzlarına ağır bir politik sorumluluk biner. 30 yıldır hesabı verilmemiş mağduriyetler içinde yaşayan Türkiye vatandaşlarını bu ağırlığın altında bırakmama sorumluluğudur bu. Ve hiç hafif bir konu değil, çünkü bu bir yargılama meselesi değil, hesap verebilme meselesidir."

Demek ki mesele "geçici 15"i kaldırmak değil, o maddeyi kaldırmış olmaktan doğan sorumluluğun gereğini yerine getirip getiremeyeceğinizdir. O iradeyi gösterip gösteremeyeceğinizdir... Bu yönde samimi bir arzu duyup duymadığınızdır...

Sahici bir hesap sorma sürecinin birinci koşulu olan sahici bir siyasi irade konusunda durum böyle... Peki, belki daha da önemli olan "toplumsal talep" tarafında nasıl bir manzarayla karşı karşıyayız?

Ben bugün dahi 12 Eylül'cülerin yargılanması yönünde yeterli bir toplumsal arzunun bulunmadığını düşünüyorum. Medyanın varmış gibi yansıttığı "Kenan Evren nefreti"nden pek emin değilim. *Yeni Aktüel* dergisi için kaleme aldığım Kenan Evren portresinde yazdığım gibi:

"Sorulduğunda, Kenan Evren'den nefret ettiğini söyleyecek insanların büyük çoğunluğunun aslında öyle düşünmediği, öyle hissetmediği kanaatindeyim. Kenan Evren'e gerçekte antipati duymayan çok sayıda insan, algıladığı toplumsal baskılar nedeniyle 'tercihini çarpıtıyor' ve ondan nefret ettiğini, en azından onu onaylamadığını söylüyor. (...) Bu ülkede Kenan Evren'le ilgili gerçek duyguların neden böyle olduğu ayrı bir fasıl. Burada Türkiye toplumunu değil, Evren'i konuştuğumuza göre o fasla hiç girmememiz daha doğru olur. Şimdilik şu tesbiti yapmakla yetiniyorum: Kenan Evren, bu toplumun nefret ettiği değil, nefret edermiş gibi yaptığı bir diktatör!"

Eksik teşhir: "12 Eylül bir zulüm dönemiymi."

Sol, 12 Eylül faşizmi karşısında kesin olarak yenildikten sonra, onu teşhir etmede de yanlış (eksik) bir siyaset izledi. Zannetti ki, bu dönemin kaba şiddetini, insafsızlığını teşhir ederse, halk da bu şiddetin sahiplerinden hesap sorulmasını isteyecek. Bu beklentinin karşılık bulmamasının temel nedeni, halkın, 12 Eylül'ün, başka çare kalmadığı için yapıldığına inanmasıydı.

Algıladığı derin korkuyla siyaseten alıklaştırmış kitleleri yönlendirmekten daha kolay bir şey yoktur. 12 Eylül öncesinde ortaya çıkan kaotik ortam halk üzerinde öyle büyük bir korkuya yol açmıştı ki, insanlar, gelecek herhangi bir şeyin ondan daha kötü olmadığına inanır hale gelmişti. Toplamlar, böyle koşullarda, otoriteyi ("istikrarı?") sağlayan kuvvete çok geniş bir kredi tanırırlar; o kuvvetin otoriteyi sağlamak için şiddet kullanmasını da meşru sayarlar.

Bu zincirin (halkta rıza yaratma sürecinin) kırılmasının tek bir yolu vardır: Kendisine kredi verilen gücün bizzat o kargaşanın aktörlerinden biri olduğunun, kargaşaya iktidar için bilerek göz yumduğunun ve kargaşayı kışkırttığına gösterilmesi...

Bugün artık biliyoruz ki Türkiye'de işler aynen böyle yürütüldü. Yine biliyoruz ki, 12 Eylül'cülerin teşhirinde olağanüstü önemi olan bu hakikatin propagandasına hemen hemen hiç itibar edilmedi. Bunun bir sürü nedeni olabilir. Bence asıl neden, böyle yapıldığı takdirde 12 Eylül öncesindeki "devrimci mücadele"nin anısının zarar göreceği kuşkusuydu.

Kanımca, 12 Eylül'ü yargılamaya girişmeden önce Turgut Tarhanlı'nın isabetle işaret ettiği "siyasi hazırlıklar" kadar, toplumun vicdanının hazırlanması da önemlidir.

O vicdan "eli kanlı 12 Eylül cuntası" sloganıyla ayağa kalkmıyor; bunu anladık. Şunu da anlayalım artık: 12 Eylül cuntasının halkı korkuya sevk eden süreci bilerek engellemediğine, hatta kışkırttığına ilişkin şimdiye kadar öylesine sözü edilen bilgi ve belgeleri yüksek sesle ifade etmek; yeni bilgi, belge ve tanıklıklara ulaşmak 12 Eylül'ün yargılanmasını isteyenlerin temel çalışma alanı olmalıdır. Çünkü geniş kitlelerde bu yönde rıza yaratmanın yegâne yolu budur.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Komplolarla düşünmek ve gazetecilik...

Alper Görmüş 06.04.2010

İnternetteki ulusalcı-komplocu edebiyat, kendilerinden daha "sorumlu ve ciddi" yayıncılık beklenen televizyonlarda ve gazetelerde uç verince internetteki gibi durmuyor, daha bir göze batıyor. Herkes, koca koca gazetecilerin bu tür şeylere nasıl olup da inandıklarını sorguluyor ve bunun nedenlerini anlamaya çalışıyor.

Bana sorarsanız, ortada anlaşılmayacak hiçbir şey yok. Komplocu bir bakış açısına sahipseniz, size "şüphe" değil, "inanç" yön veriyor demektir. Benimsediğiniz komployu güçlendiren yeni bir şey duyduğunuzda, zihniniz, aynı şeyi duyan sıradan bir insanın zihninin üreteceği soruları üretmez. Zihniniz böyle çalışıyorsa, gazeteciliğiniz de ister istemez onunla uyumlu olacaktır. Gazeteci olmasaydı, internette "lütfen bu mail'i mümkün olduğu kadar çok kişiye ulaştırın, vatanımızın nasıl bir tehlike altında olduğunu herkes bilsin" türünden mesajlar "forward"layacak biri, gazeteci olunca niye bundan farklı davransın ki?

Sekiz yıl sonra favori hikâyemi değiştiriyorum

Böyle yazmama bakıp da işin künhüne varmışım, komploculuğun ruhunu ezber etmişim de size şakiyormuşum havalarıma aldırmayın... Bazen benim de dumura uğradığım, "bu bari internet sınırlarını aşamasaydı" diye hayıflanıp hayret ettiğim örnekler de oluyor.

Benim bu çerçevedeki en favori örneğim, bir hafta öncesine kadar 2002 tarihini taşıyordu. Onu aşma iddiası taşıyabilecek başkaca bir örnek çıkmadığı için, "internetteki ulusalcı-komplocu edebiyatın televizyonlarda ve gazetelerde uç vermesi" mevzuuna, 2002'deki o muhteşem örnekten sonra bir daha hiç girmedim. Fakat dediğim gibi, durum bir hafta önce değişti ve bu durumda ben de sekiz yıl sonra konuya yeniden dönmeye karar verdim.

Gazetecilikte kuraldır: Yeni olan her zaman önceliklidir. Bu kurala göre, benim size önce geçen haftaki taze örneği anlatmam, ardından 2002'deki hadiseye dönmem gerekir. Fakat ben bu kurala uymayacak, önce eski olanı anlatacağım. Bu yolla, zihninizde "bunu bile ikinci sıraya indiren hikâye nasıl bir hikâyedir acaba" sorusunu uyandırmak, böylece metnimi daha bir heyecanlı kılmayı arzuluyorum... Herkes malını daha çok insana satmak ister; gazetecilik kuralları kusura bakmasın, bu da benim bu yazıdaki pazarlama stratejim...

Bebekleri değiştirme komplosu

Hulki Cevizoğlu'nun meşhur "Ceviz Kabuğu" programının 30 Mart 2002 tarihli bölümünde, Cevizoğlu ve profesör konukları 1996'da yayımlanmış bir kitabı ve o kitapta işaret edilen "büyük tehlike"yi tartıştılar. Bu tehlike, Moon tarikatı mensuplarının Türkiye'deki hastanelere yerleştirdiği tarikat üyeleri marifetiyle sinsice yürüttüğü bir eylemden kaynaklanıyordu. Üyeler, diyelim annesi "A" olan birinin bebeğini annesi "B" olan birinin yanına veriyor, böylece "soy takibini" engelliyorlardı. (Tehlikenin farkına daha iyi varabilmeniz için, bugünlerde tedavülden tamamen düşmüş görünen, o günlerin favori komplosunu da hatırlatmalıyım: "Fethullahçılar Moon tarikatıyla ortak çalışıyor...")

Tartışma sabah saatlerine kadar sürdü. Bir gün sonra bayrağı *Hürriyet* aldı. 1 Nisan tarihli *Hürriyet*'in manşetinde dev puntolarla şöyle yazıyordu: "Türk bebekleri değiştirmişler..."

Bu manşet, şu haberi taşıyordu:

"Altı yıl önce çıkan ve bir TV programında önceki gece gündeme gelen bir kitapta, şu iddia yer aldı: Moon Tarikatı mensupları, hastanelerde yeni doğmuş bebekleri değiştiriyor... Bu inanılmaz iddia, Bayram Keten adlı bir yazara ait, Yapı Kredi Yayınları'ndan çıkan ve sadece 1000 adet basılan *Ay Çarpması Ayinleri* isimli kitapta yer aldı... İşte şok cümleler: 'Amaçlarımızdan biri, her kadın-doğum hastanesine tarikatımızdan birini yerleştirip, çocukları karıştırıp, soy takibini engellemek.' (...) Tarikata girmek isteyenler için bir hastanenin ankesörlü telefon numarasını da yayınlayan Keten, tarikatın tören alanının da Öküz Yaylası'nın üstündeki dağ tepelerinin arasında bulunan bir ova olduğunu vurguluyor..."

Böyle bir habere nasıl inanılır? (1)

Haber, "ben palavrayım" diye bağıırıyordu ama, belli ki gazetenin sayfalarına zorla buyur edilmeden önce yazışlerine laf anlatamamıştı. O zamanlar yayında olan *Medyakronik*'te olayı şöyle değerlendirmiştik:

"Öyle bir haber ki, okur okumaz, gazetenin tepesindeki tarihle bağlantı kurmamak mümkün değil: 1 Nisan!!! Evet evet, bu mutlaka bir '1 Nisan' şakası olmalıydı... Fakat değildi, son derece ciddi bir haberd. (...) Yazışleri, kendi kendine, 'Yahu, açıklanması durumunda çökecek bir faaliyeti –hastanede çocukları değıştirme- neden açığa vursun bir tarikat mensubu' diye sormamıştı belli ki... Sonra o telefon numarası... İnsan hiç değilse bir telefon etmez mi o numaraya? Sonra o Öküz Yaylası meselesi... Tarikat üyeleri yıllardır orada 'tören' yapacak da bundan kimsenin haberi olmayacak..."

O gün sormamışız, bugün sorayım: Öküz Yaylası neresi ki?

Neyse... 2 nisanda *Hürriyet* Bayram Keten'i bulmuş. Daha doğrusu Bayram Keten *Hürriyet*'i bulmuş. Peki, ne demiş? Gazeteden okuyalım:

"Profesörlerin tartıştığı yazar Bayram Keten konuştu: Yazdıklarımın hepsi hayal ürünü, romanıma din-kurgu denebilir..."

Şaşırmayın, aynen öyle: Cevizoğlu da *Hürriyet* de kurguyu gerçek sanıp "yazmışlar..."

Eğlence sonraki günlerde de devam etti: Şişli Cumhuriyet Savcısı Turgay Evsen, haberin yayımlandığı gün Bayram Keten hakkında soruşturma başlattı. Savcı, Türk Ceza Kanunu'nun 445. maddesinden dava açmayı düşünüyordu... Madde, ele aldığı "suç"u şöyle tanımlıyordu: "Nesebi yok etmek ve değıştirmek..."

O günlerde, neşe içinde haberi takip etmekte olan *Medyakronik* ekibi savcı Evsen'i aramayı akıl etmiş ve anlatılanların "kurgu" olduğunun ortaya çıktığını, bu durumda ne yapacağını sormuş... Savcı da, evet, ikinci gün öyle olduğunu öğrendiğini, ama soruşturma bir kez açıldığı için devam edeceğini belirtmiş... Bu arada bir girişim de parlamentodan gelmiş... Saadet Partisi milletvekili Zeki Çelik "Hastanelerdeki Türk bebeklerin değıştirildiği" haberlerinin doğru olup olmadığını sormuş...

"Afrika'ya soykırımı kabul ettiren Türk büyükelçi"

Sıra geldi taze hikâyeye...

Zaytung diye, ciddi haber görünümünde uydurma haberler yayımlayan eğlenceli bir site var. Bu sitede mart ayının son haftasında yer alan bir habere göre, 12 yıldır küçük Afrika ülkesi Sierra Leone'de görev yapan Türk büyükelçisi dünyanın bu ücra köşesinde "unutulduğunu" düşünür ve kapağı Ankara'ya atabilmek için bir strateji geliştirir. "Madem Türkiye, parlamentolarından Ermeni soykırımını kabul eden kararlar çıkartan ülkelerden büyükelçilerini çekiyor" diye düşünür Büyükelçi Orhan Emin Türköne, "ben de Sierra Leone parlamentosundan karar çıkarmak için çalışayım..."

Çok değil, bir aylık bir çalışma yeter Türköne'ye ve parlamento oy birliğiyle Ermeni soykırımını kabul eder. Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Ersin Özbükey, düzenlediği basın toplantısında, büyükelçinin Ankara'ya çağrılmasına karar verildiğini açıklar.

Böyle bir habere nasıl inanılır? (2)

Habere göre, müsteşar, açıklamalarına şöyle devam eder: "Sağolsun, Facebook'ta duvarına 'offff be ne pis doğradık Ermeniler'i :)))' yazmaktan tutun, gittiği barların müdavimlerine 'Sırf benim dedem 100-150 Ermeni'yi öldürmüş, kemikleri hâlâ bizim bodrumda durur' türünden yalan yanlış bilgiler vermeye kadar elinden ne geliyorsa ardına koymamış. Sierra Leone zaten ufacık yer, laf çabuk yayılıyor. Bir ay önce kimsenin ne Ermenistan'dan ne Türkiye'den haberi varken, bir ay içinde bütün ülke galeyana gelmiş, halk soykırımın kabul edilmesini sokaklarda dans ederek kutlamış. Olacak iş değil ama maalesef olmuş bunlar."

Olacak iş değil ama, bunu *Zaytung*'dan okuyan gazeteci Banu Avar, internetteki "Lütfen... Lütfen... Lütfen... bu mail'i herkese forward'layın" tadını sağlayan bir ses tonu-mimik-jest kombinasyonu eşliğinde *Kanal-B* televizyonunun "ciddi" tartışma programlarından birinde izleyicilerin üzerine boca eder.

Banu Avar'ın performansını birkaç kez izledim. Komplocu bir zihnin "hah, yakaladım gazeteciliği"ne ne kadar açık olduğunu anlamak istiyorsanız, siz de izleyin o videoyu.

Açık söyleyeyim, ben üzüldüm ve hüznlendim. O kadar ki, büyükelçinin tavrını, ülkemizdeki "Yabancı ülkelerden yana *Taraf* olan aydınlar"a benzettiği bölümde bile kızamadım kendisine ("taraf olan" şeklindeki sözlerini neden "*Taraf* olan" diye yazdığımı, videoyu izleyince siz de anlayacaksınız).

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Komplocu sazanlık: Baro başkanı da zirve adayı

Alper Görmüş 09.04.2010

Geçen salı bu köşede yayımlanan yazımın başlığı "Komplolarla düşünmek ve gazetecilik"ti. Yazıda, aslı astarı olmamak bir yana, birazcık şüpheyile ipliği pazara çıkacak kimi uydurma haberlerin komplolarla düşünmeye alışık zihinleri nasıl alt ettiğini, bunları gerçek sanıp kullanan gazetecilerin kendilerini nasıl berbat bir duruma düşürdüğünü iki örnek üzerinden anlatmıştım.

Hatırlayacaksınız, bunlar benim favori örneklerimdi ve henüz taptaze olan "Banu Avar vakası", sekiz yıllık favorim olan "Hulki Cevizoğlu vakası"nı alt edip kişisel listemin birinci sırasına yerleşmişti.

Yazımı okuyan bir avukatın beni uyarmasıyla İstanbul Barosu'nun resmî sitesinde aynı kategoriden öyle bir şeyle karşılaştım ki, az kalsın küçük dilimi yutacaktım. Bu defaki vakanın öznesi, Genç Siviller'in "Darbeci Baro" diye tanımladığı İstanbul Barosu'nun başkanı Muammer Aydın...

Anlayacağınız, geçtiğimiz salı kaleme aldığım "Komplolarla düşünmek ve gazetecilik" başlıklı yazımın "hukukçu" versiyonuyla karşınızdayım bu defa da...

2005: Hikâyemiz başlıyor...

Danıştay'a saldırıdan (17 Mayıs 2006) iki hafta sonra, devletteki uzun çalışma döneminin ardından avukatlığa başlayan "stratejist" Ertuğrul Güven'le bir söyleşi yapmıştım. *Yeni Aktüel* dergisinin 1-7 Haziran 2006 tarihli sayısında yayımlanan söyleşinin "halkı galeyana getiren gelişmeler" faslı şöyleydi:

Ertuğrul Güven: Bakın, mesela bana yeni gelen bir mail'i size okumak istiyorum; Brüksel Zirvesi sonuç bildirgesinden madde 23: "Müzakerelerin yalnız Türkiye'yle değil, diğer devletlerle de yapılabileceğini... Müzakereler sırasında Türkiye birkaç devlete bölünürse veya Güneydoğu bölgesinde bir Kürt devleti kurulursa, yeni bir karara gerek olmaksızın onlarla da müzakere yapılacağına..." İşte bu tür şeylerin yol açtığı bir imaj, bir korku var Türk halkında.

Yeni Aktüel: Bu korku biraz da suni bir şekilde yaratılmış bir korku değil mi? Verdiğiniz örnek mesela... Biliyorsunuz, internet pek de güvenilir bir mecra değil. Okuduğunuz mail'i aylar önce Erciyes Üniversitesi'ni ziyaret eden AB yetkilisi Olli Rehn'e bir öğrenci sormuş, o da şu cevabı vermişti: "Muhtemelen korsan bir belgeden aldınız bu ifadeyi, 17 Aralık belgesinin 23. paragrafında böyle bir ifade yok. Elinizdeki metin sahte bir belgedir. O tip belgeler gelirse, hemen bilgisayarınızdaki 'sil' tuşuna basın. Çünkü bunlar Türkiye ile AB arasındaki durumu doğru bir şekilde yansıtmıyor."

Ertuğrul Güven: Olabilir. Ben de tetkik etmedim henüz.

Ben çok şaşırmıştım bunu duyunca... Düşünün, karşımdaki bir stratejistti, uzun yıllarını devlette istihbarat alanında çalışarak geçirmişti ve bu kişi Türkiye'yle Avrupa Birliği arasında müzakerelerin başlatılması kararının alındığı 17 Aralık 2004 tarihli sonuç bildirgesinde böyle bir maddenin olamayacağına dair bir şüphe geliştirmek ve bilahare bildirgenin "23. madde"sine bakmak yerine, bu "belge"yi karşındaki gazetecinin üzerine boca ediyordu.

O âna kadar, bu deli saçmasının sadece internetteki birtakım yeni yetmeler arasında dolaştığını düşünüyordum. Meğer kazın ayağı öyle değilmiş.

Kampanya, dördüncü yılında sönümleniyor

"Lütfen yurtseverlik görevinizin gereği bu durumdan herkesi haberdar edin... Türkiye üzerine oynan oyunları herkes öğrensin..." uyarısıyla servise konulan bu "teşhir" kampanyası, 2008'e gelindiğinde neredeyse tamamen sönümlenmişti. Çünkü bir süreden beri artık "hedef kitle" bile homurdanmaya başlamıştı. Şu türden tepkiler (ben bunu *duyurdum.com* diye bir siteden aldım) artık birçok yerde görülebiliyordu:

"Yurtsever olmak ile sağa sola böyle mail forward etmek arasında nasıl bir bağ var ki? Hiç mi işiniz gücünüz yok? Hadi bunu yazanın yok, okuyan adam internette üç dakika araştırma yapsa bunun uydurma olduğunu zaten görecektir. Yani AB'nin bizi yiyip bitirmek istediği çok aşikâr da, madem buna karşı durup savaşıyorsun, adam gibi yap be adam!! Bizi salak yerine koyma! Önce oku, öğren, adam ol, ondan sonra bir işe kalkış."

Eylül 2009: İkinci dalga

Artık çok yıpranmış olan "sonuç bildirgesi" komplosu bir, bir buçuk yıl boyunca hiç duyulmadı. Fakat Eylül 2009'da internette aynı içerikle ikinci bir kampanya daha başlatıldı. İnanmayacaksınız ama, bu da "tuttu..." O kadar ki, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, konuya ilişkin bir açıklama yapmak zorunda hissetti kendisini. 16 Eylül 2009 tarihli açıklamada şöyle deniyordu:

"(...) Bu konuda internet kullanıcılarına 14 Eylül 2009 tarihinde gönderilen bir elektronik postada söz konusu başkanlık sonuçlarının 23. maddesinde '...müzakerelerin yalnız Türkiye'yle değil, diğer devletlerle de

yapılabileceğini... müzakereler sırasında Türkiye birkaç devlete bölünürse veya Güneydoğu bölgesinde bir Kürt devleti kurulursa, yeni bir karara gerek olmaksızın onlarla da müzakere yapılacağına...' dair bir ifade olduğu iddia edilmektedir. Kabul edildiği tarihten itibaren kamuoyuna da açık olan Başkanlık Sonuçları Belgesi'nde, bu yönde doğrudan ya da dolaylı hiçbir ifade bulunmamaktadır."

"Muammer Bey'in gözdesi"

"Sonuç bildirgesinin 23. maddesi" hezeyanı, bu açıklamadan bir ay sonra, İstanbul Barosu'nun düzenlediği (21 Ekim 2009) "Cumhuriyet, Demokrasi, İnsan Hakları" panelinde bayrak gösterdi; hem de Baro Başkanı Muammer Aydın'ın konuşmasında... Şu cümleleri, Baro başkanının paneldeki konuşmasının haberleştirildiği ve şu anda da baronun resmî sitesinde yer alan bir yazıdan aldım (inanmazsanız siz de bakın: <http://www.istanbulbarosu.org.tr/Detail.asp?CatID=1&SubCatID=1&ID=4511>):

"AB Brüksel Zirvesi Sonuç Bildirgesi'ne de değinen Av. Muammer Aydın, Türkiye üzerine oynanan oyunlara dikkat çekmek için Bildirge'nin Başkanlık Fikirleri bölümündeki 23. maddeyi katılımcıların dikkatine sundu. 23. madde şöyle: 'Müzakerelerin yalnız Türkiye ile değil diğer devletlerle de yapılabileceğini, müzakereler esnasında Türkiye birkaç devlete bölünürse veya Güneydoğu bölgesinde bir Kürt Devleti kurulursa, yeni bir karara gerek olmaksızın onlarla da müzakereler yapılacaktır.'"

"Tehlikenin farkında ve bilincindeyiz"

Başkan'ın, konuşmasında 23. maddeyi "katılımcıların dikkatine" ne surette sunduğunu da öğrenmek ister misiniz? Buyurun:

"Bugün Türkiye'de iki kutsal kavram üzerinde oyunlar oynanmaktadır. Bu kavramlardan ilki 'demokrasi', ikincisi ise 'insan hakları'dır. Cumhuriyeti yıkmaya, ya da rejimi değiştirmeye yönelik her karanlık amaç, bu iki kavramın gölgesinde sürdürülmektedir. Nitekim, geçtiğimiz hafta yapılan AB Brüksel Zirvesi Sonuç Bildirgesi'nde Türkiye başlıklı 'BAŞKANLIK FİKİRLERİ' MADDE 23'de, müzakerelerin yalnız Türkiye ile değil diğer devletlerle de yapılabileceğini, müzakereler esnasında Türkiye birkaç devlete bölünürse veya Güneydoğu Bölgesinde bir Kürt Devleti kurulursa, yeni bir karara gerek olmaksızın onlarla da müzakereler yapılacaktır denilmektedir. Bu da ülkemiz üzerinde oynanmak istenen oyunları ve niyetleri açıkça göstermektedir. İstanbul Barosu olarak tehlikelerin farkında ve bilincindeyiz. Yönetimde olduğumuz süreçte de bu konularda duyarlı olmayı sürdürdük ve görevimizi yapmaktan asla kaçınmadık." (<http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/konusmalar/40.pdf>)

Dikkat etmişsinizdir, Muammer Bey'in "23. madde"si "geçtiğimiz hafta"yı işaret ediyor. Anlaşılan, altı yaşına basan bu internet saçmalığını yeniden dolaşıma sokanlar, onun yaşını da güncellemeyi ihmal etmemişler.

Ne diyeyim şimdi ben Muammer Bey'e? Allah selamet versin, Allah selamet versin...

NOT. Ben, Banu Avar vakasının ardından aslında bugün, "uyduruk propagandaları niçin ciddiye almalıyız" başlıklı bir yazı yazacaktım. Muammer Bey vakası ortaya çıkınca, bu yazıyı salı gününe erteledim. Ciddi söylüyorum: Ciddiye almalıyız bu işleri.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yalan temelli propagandaları niçin ciddiye almalıyız

Bu köşede çıkan son iki yazımda, ulusalcı kesimlerdeki uydurulmuş bilgi temelinde yürütülen propagandanın yaygınlığından söz etmiş, çarpıcı birkaç örnek vermiştim.

Örnekleri anlatırken tutturduğum “dalgacı” üsluba bakıp da benim bu propaganda biçimini ciddiye almadığım gibi bir sonuca varılmasın. Hayır, tam tersine, ikinci yazının son paragrafında vurguladığım gibi, bu tür örneklerle eğlenmek ve dalga geçmekle yetinmemeli (doğrusu bu pespaye pratik böyle bir muameleyi hak etmiyor değil), etkileri üzerinde düşünmeliyiz de... Bu yazıda bunu yapmaya çalışacağım.

Kavramdan başlayalım: Bazı politik kesimlerde “yalan” ya da “uyduruk bilgi” temelli propagandanın bu kadar yaygınlık kazanmasında, genel olarak “propaganda” kavramının algılanışındaki çarpıklığın önemli bir yer tuttuğu kanaatindeyim. Özellikle siyasi propagandadan söz edildiğinde, bazı zihinlerde otomatik olarak “yalan”a ya da en azından “çarpıtılmış bilgi”ye dayanan bir şeyler canlanıyor; propagandanın hakikat temelli (de) olabileceğini algılamakta zorluk çekiyorlar. (Bunun da önemli ölçüde “siyaset”in ve siyasetçilerin “kirli” bir alanın parçaları olduğuna dair, bilinçli çabalarla oluşturulmuş bir hissiyattan kaynaklandığı kanaatindeyim.)

Mavi Kitap örneği

Hiç unutmuyorum, CHP milletvekili Şükrü Elekdağ, İngiliz tarihçi Toynbee’nin, müellifi olduğu Mavi Kitap’ın İngiliz Dışişleri Bakanlığı tarafından “propaganda amacıyla kullanılmasından duyduğu üzüntü”yü dile getirdiğini bir yerlerden okuyunca (Aralık, 2006) soluğu TBMM’de almış, bu ifadeyi Mavi Kitap’ın “yalan”dan ibaret olduğunun kanıtı olarak sunmuştu.

Oysa mesele şuydu: Evet, Lord Bryce ve Arnold Toynbee, Mavi Kitap’ı, “Bize, 1915’te ne olduğunu anlatan bir kitap yazar mısınız?” diyen İngiliz Dışişleri Bakanlığı’nın talebi üzerine yazmışlardı; evet, Toynbee anılarında kitabın daha sonra propaganda malzemesi olarak kullanılmasından rahatsız olmuş ve bunu dile getirmişti ama bunların hiçbirisi, kitabın içeriğinin “yalan” olduğunu göstermezdi.

İngiltere’nin 2006’daki Türkiye büyükelçisi Sir Peter Westmacott’un dediği gibi: “Yazarlar Lord Bryce ile Arnold Toynbee’nin bu kitapta propaganda amacıyla gerçekleri çarpıttığına dair ciddiye alınabilecek bir eleştiri, bir tesbit yapılmamıştı ve savaş koşullarında böyle bir kitabın yayımlanması, propaganda anlamında bir işlev görmüş olsa da, kitapta anlatılan şeylerin doğru olmadığı anlamına gelmezdi.”

Propaganda deyince zihinlerine refleks olarak “yalan”ın geldiği birilerinin, aynı atmosferi soluyan başka birilerinin üzerine “aleyhte propaganda” gazı salmak istediklerinde, propagandalarını, hedef aldıkları kişi ya da kurumların hakikatlerinin eleştirisi temelinde yapacaklarını düşünmek abesle iştigal olur. Nitekim onlar da öyle yapıyor: Propaganda deyince akıllarına ilk olarak çarpıtma ve üretilmiş yalanlar geliyor.

Hakikat er geç ortaya çıkar ama...

Komplocu yalan üretiminin özünde bir dezenformasyon çabası olduğu unutulmamalı, mesele bu yanılla da önemsenmelidir.

Buradaki temel soru şu: Yalan üretme kaynakları, yalanlarının er geç ortaya çıkacağını biliyor olmalı, hele ki ürettikleri malzemenin zavallılığı düşünülürse... Peki, gerçek ortaya çıktığında, elde etmek istedikleri sonucun tam tersini elde etmekten korkmuyorlar mı?

Hayır korkmuyorlar, çünkü, evet, “hakikatin er geç ortaya çıkmak gibi kötü bir huyu vardır” ama insana umut ve sabır telkin eden bu sözün bazen hiçbir pratik değeri yoktur.

Irak’a müdahale (2003) için bu ülkede nükleer bomba yapılmaya çalışıldığı propagandasını yürüten ABD’nin eski Dışişleri Bakanı Colin Powell’ın Birleşmiş Milletler’de (BM) yaptığı “power point” sunumlu ikna konuşmasını

hatırlayın... Televizyonların heyecan dolu canlı yayınına katılan gazete genel yayın yönetmenlerinin nasıl gaza geldiklerini, ertesi gün gazetelerine atacakları "Powell ikna etti" manşetlerini nasıl ballandıra ballandıra anlattıklarını...

Sonrasını biliyorsunuz: Bush yönetimi "Irak'taki nükleer silahları bulup yok etme" amacıyla girdiği Irak'ın altını üstüne getirdi, yüz binlerce insanın canına mal olan büyük bir işgal gerçekleştirdi.

Daha sonrasını da biliyorsunuz: "Irak'taki nükleer silahlar" iddiasının bütünüyle temelsiz ve yalan olduğu, Powell'ın BM'de yaptığı konuşmada sunulan "deliller"in tamamen uydurma olduğu çıktı ortaya. Irak'ta tek bir nükleer silah yoktu, silah geliştirmeye yönelik bir tesis de yoktu. Powell, emekli olduktan sonra CIA'nin kendisini aldattığını, BM'deki sunumda delil diye kendisine verdiği bilgilerin gerçeğe tekabül etmediğini anlattı.

Anlattı da ne oldu? Hakikat ortaya çıktı da ne oldu? Yalan, kendisinden beklenenin tamamını yerine getirdikten sonra hakikat ortaya çıksa ne olur çıkmasa ne olur? Bugün kim, Irak işgalinin temelinde bir yalanın olduğunu tartışıyor?

Hiç kuşkusuz CIA'ciler de biliyordu uydurdukları yalanın fazla uzun ömürlü olamayacağını... İki ihtimal vardı: Hakikat ya işgalden sonra ortaya çıkacaktı, ki böylece yalandan umulan maksimum fayda elde edilmiş olacaktı (ki öyle oldu), ya da hakikat işgal gerçekleştirilemeden ortaya çıkacaktı ki bu da sadece "kârdan zarar" anlamına gelecekti.

Kârdan zarar, çünkü CIA, bütün dezenformasyon kaynakları gibi dezenformasyonda "ilk etki"nin belirleyici önemini gayet iyi biliyordu. Buna göre, hakikat hızla ve çok güçlü bir şekilde ortaya çıksa bile, çok sayıda insan bundan haberdar olamayabiliyor ya da olsa bile bu defa da onun hakikat olup olmadığını sorguluyor, zihninde mutlaka bir tortu kalıyordu.

En kolay yalan, inanmak isteyen söylenen yalandır

Yalana inanma ve şüphe duymama eğilimi, korkmuş, ürkmüş, endişe içindeki kitlelerde çok daha belirgindir; tıpkı benzer yoğun duygular içindeki bireylerde olduğu gibi...

Nasıl ki mâşukun aşkından emin olmayan bir âşık yalan da olsa bazı şeyleri duymak ister... Nasıl ki, gerçeğin çölünde soluksuz kalmış bir çaresizin gözlerine hep bir vaha görünür, toplumsal değişimin getirdiği belirsizliklerden bunalan ve ürken kitleler de, yaralarına merhem etkisi yapacak yalanlara sarılma eğilimindedirler.

Korkularına ve endişelerine yol açan değişim yanlılarının "kötülüklerini" teşhir eden her yeni bilgi, onların yüreklerini soğutur. Dolayısıyla kendilerine sunulan yeni bilgileri şüphe süzgecinden geçirmeyi reddederler.

Yalan üretmede ve bunları insanların üzerine boca etmede uzmanlaşmış çevreler, korkutulmak suretiyle siyaseten alıklaştırılmış kitlelerin, onların yalanlarına ne kadar açık olduklarını gayet iyi bilirler.

İşte bütün bu nedenlerle, üretilmiş her yalanın iş göreceğini unutmamalıyız; yalan ne kadar saçma ve çocukça olursa olsun...

Bazı durumlar espriye hiç müsait değildir

8 nisan tarihli *Taraf*'ın birinci sayfasında "Aziz Yıldırım dehşet saçtı" başlıklı bir haber vardı. Haberin spotu da şöyleydi:

"KADIKÖY Kozyatağı'nda dün sabah üniversite öğrencisi Aziz Yıldırım'ın kullandığı araç otobüs durağına girdi: 3 ölü, 2 yaralı."

Bu habere okurlarımız çok sinirlenmiş. Bana birkaç eleştiri geldi, sanırım yazı işlerine daha fazlası gitmiştir. Onlardan birini, Halûk Sunat'inkini buraya alıyorum:

"(...) Başlığın altını okuduğunuzda içeriği doğru olarak anlıyorsunuz, tamam. Ama bu tavırda, insanların acısına ya da insanlık acılarına bakışta bir etik/ahlaki eksilme yok mu? Haber kaynağındaki acıyı hissedilir kılma ve hissetmek yerine, başlık üzerinden ilginçlik kurma oyunu (ki artık folklorik bir değer kazanmakta basın âleminde) rahatsız ediciliğinin ötesinde, bir gazetenin 'kimliğinin' okur tarafından alımlanışı açısından da sorunlu değil midir? Ben, gazetelerin, ifadelerinde seçtikleri yolların, ifade edegeldiklerindeki samimiyete de ölçü düşürdüğünü inancındayım (ya da benim vehmim: belki o da aşılmıştır!)."

Haksız mı okurumuz? Demek "haberi okutan başlık" merakı, üç ölünün ve iki yaralının haberini, yüzümüzde bir gülümsemeyle okumamızda hiçbir sakınca görmeyecek bir noktaya ulaştı. Bence bu da bir "dehşet" seviyesidir.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmayın, Obama 'katliam' diyecek!

Alper Görmüş 16.04.2010

24 Nisan yaklaşıyor... "ABD Başkanı'nın 24 Nisan'da ne diyeceğini tahmin etme oyunları" bu yıl biraz erken başladı.

Bu tartışmada hiç kaldıramadığım şey, gerek ABD'deki gerekse de Türkiye'deki "Başkan 'soykırım' demesin" cilerin gerekçelerini ABD ve Türkiye'nin "karşılıklı çıkarları"na, "dünya ve bölge vizyonları"na bağlamaları...

Nasıl bir tornadan geçtik ki, bunların böyle açık açık ifade edilmesindeki ahlakî problemin farkında bile olmuyoruz?

Durumu basit bir örnek ile açıklayayım: Kardeşini öldürmüş bir ağabeyle onun arkadaşı olan komşusunu düşünün... Komşu cinayete tanıktır ve arkadaşını sürekli olarak gerçeği açıklamakla tehdit etmektedir. Ne var ki bunu hiçbir zaman yapmamaktadır, çünkü karısını ve öbür çocuklarını ondan gelen parayla geçindirmektedir. Adam sık sık, "gerçeği biliyorum, ama benim ve ailemin çıkarları öyle gerektirdiği için dile getirmiyorum" diyor, üstelik bunu herkesin duyacağı şekilde söylüyor ve her ikisinin ailesinden de hiçbir ahlaki itiraz gelmiyor.

Soykırım tartışmasının çürütücü etkisi

Bu halin ahlakî bir çürümeye yol açması kaçınılmazdır. Birkaç ay önce, Ermeni Soykırımı tasarısı Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi'nde bir oyla kabul edildiğinde yapılan açıklamaları hatırlayın... Tasarıya "evet" oyu veren üyelere yönelik "vizyonsuzluk" suçlamalarını...

Yanlış anlaşılmasın: Benim, mesela, "Şu 'soykırım' diyen üyelere sorun bakalım, 1915'le ilgili ne biliyorlar?" eleştirisiyle bir derdim yok. Hatta bunun anlamlı bir eleştiri olduğunu da kabul edebilirim... Benim derdim, her iki taraftaki, "Salaklar, Amerikan çıkarlarının nerede olduğunu göremiyorlar" diyenlerle...

Ahlakî ve tarihî bir mesele olan "Ermeni soykırımı"nı "karşılıklı çıkarlar ve vizyon" kriteri üzerinden tartışmanın çürütücü sonuçları en fazla, Demokrat başkan Clinton'ın son görev yılı olan 2000'de ortaya çıkmıştı. Bunun nedeni, Temsilciler Meclisi'nin, Başkan'ın "topal ördek" haline gelmesinden yararlanıp tasarımı kabul ettirme yönündeki o zamana kadar görülmeyen ısrarcı tutumuydu. İşte bu ısrar, o zamana kadar açığa çıkmayan bazı şeylerin açığa çıkmasına yol açmış, bu arada benim "çürütücü etkiler" dediğim şey de iyice kristalize olmuş, elle tutulur hale gelmişti.

Yeni bir 24 Nisan'ın ve yeni bir Temsilciler Meclisi serüveninin öncesinde, 10 yıl önceki bu tecrübeyi ve ondan çıkartılması gereken dersleri dikkatinize sunacağım. Okuyunca, tarif ettiğim pozisyonun sadece ahlaken değil siyaseten de çürütücü sonuçlar doğurduğunu anlayacaksınız...

"ABD açısından doğacak olumsuz sonuçlar..."

Ermeni soykırımı tasarısı o yıl ekim ayında öncekilerden çok daha güçlü bir biçimde gündeme gelmiş, fakat ABD Başkanı Clinton'ın Temsilciler Meclisi Başkanı'na gönderdiği bir mektupla birdenbire geri çekilmişti. Clinton'ın mektubu, ahlakî ve tarihî bir meseleye "karşılıklı çıkarlar ve vizyon" kriteriyle yaklaşmanın mükemmel bir örneğini oluşturuyordu.

"Sayın Başkan, size, 1915-1923 döneminde, Osmanlı yönetimi altında Doğu Anadolu'da yaşanan trajik olaylarla ilgili 596 sayılı Meclis karar tasarısı konusundaki derin kaygımı iletmek için yazıyorum.

O dönemde Ermenilere yapılan tehcir ve katliamların yasını tutma amaçlı Ermeni Anma Günü'nü, her yıl 24 nisanda ben de hatırlamaktayım. Bu vesileyle her yıl, bütün Amerikalılara bu tür dehşet verici olayların bir daha asla yaşanmamasına kendilerini yeniden adanmaları çağrısında bulunuyorum.

Ancak 296 sayılı Meclis karar tasarısının bu dönemde ele alınmasının, ABD açısından çok ileri gidebilecek olumsuz sonuçlar verebileceğinden derin kaygı duymaktayım. Dünyanın bu sorunlu bölgesinde önemli çıkarlarımız var: Saddam Hüseyin'in yarattığı tehdidi denetimde tutmak; Ortadoğu ve Orta Asya'da barış ve istikrar için çalışmak; Balkanlar'da istikrarı sağlamak ve yeni enerji kaynakları geliştirmek. Tasarının bu hassas zamanda ele alınması, bu çıkarları olumsuz etkileyecek ve tasarımı sunanların da destekledikleri bir amaç olan Ermenistan ile Türkiye arasında ilişkilerin gelişmesini teşvik çabalarımızı baltalayacaktır. (...) Bu tasarımı bu zamanda Genel Kurul'a getirmemeniz için, en kuvvetli biçimde ısrar ediyorum.

İçtenlikle, Bill Clinton." "Clinton'ın milli menfaat dersi"

Görüyorsunuz, Clinton hiç öyle "Tarih siyasileştirilemez, bu türden tarihsel sorunlarda parlamentolar karar veremez" havasında değil. Açık açık "olmuştur" diyor, hem de "katliamdır" diyor ama, "şimdilik kurcalamayın, çıkarlarımız onu gerektiriyor" diye de ekliyor.

Fakat madalyonun öbür yüzündeki (Türkiye) çürütücü etki çok daha barizdi. Dönemin basınının neredeyse tamamı demek olan iki büyük grubun amiral gemileri (*Hürriyet* ve *Sabah*), ne "katliam" sözcüğünden gocunuyor, ne de Clinton'ın "ben bunu sadece çıkarlarımız için reddediyorum, yoksa varlığından bir kuşku yok" anlamındaki mektubuna sitem ediyorlardı.

Hürriyet, ilaveten, "Başkan"ın sert tutumundan aldığı otoriter hazzı birinci sayfa haberi haline getirmiş, genel yayın yönetmeni de "Temsilciler Meclisi'ne emreden" Clinton'a övgüler yağdırmıştı.

Mektup, *Hürriyet*'in birinci sayfasında "Clinton'dan milli menfaat dersi" başlığıyla haberleştirilmişti. Habere göre, Clinton Temsilciler Meclisi'ne "emir" anlamına gelecek kelimelerle hitap etmişti:

"ABD Başkanı Bill Clinton, Temsilciler Meclisi Başkanı Dennis Hastert'a gönderdiği mektupta, kesin ifadeyle tasarının milli menfaatlara aykırı olduğunu vurguladı ve 'emir' anlamına yakın sözcükler kullanarak, tasarının geri çekilmesini istedi."

Yayın yönetmeni de coşuyor...

Haberdeki "emir" öforisi, aynı gün genel yayın yönetmeninin yazısıyla daha anlaşılır bir hale geliyordu. Ertuğrul Özkök, Dışişleri Bakanlığı'nın çevirisini beğenmemişti. Çünkü Clinton "urge" kelimesini kullanmıştı. Devamını Özkök'ün o günkü yazısından okuyalım:

"İngilizce-Türkçe sözlüğe baktım. Urge kelimesinin karşılığı olarak şunlar veriliyor: 'Zorlamak, sıkıştırmak, ısrar etmek.' Yani bir anlamda 'emretmek' fiili kullanılmış. Dolayısıyla cümleyi şöyle Türkçeye çevirebiliriz: 'Size en kuvvetli ifadeyle bunu Meclis gündemine getirmemenizi emrediyorum.'"

Özkök, bu "kabul"den sonra okurların da bunu "emir" olarak kabul etmesini istiyor ve Başkan'ın Meclis'e "emretmesi" karşısında içine girdiği coşkulu ruh halini okurlarıyla şöyle paylaşıyordu:

"Söz konusu olan şey 'milli menfaat' olunca Clinton, Temsilciler Meclisi Başkanı'na 'emir vermekten' çekinmedi. Temsilciler Meclisi Başkanı Hastert da 'Clinton'ın emrini yerine getirmekte' en küçük bir sakınca görmedi, bunu bir 'demokratik nezaketsizlik' olarak değerlendirmek aklından geçmedi."

Son cümlelerle Özkök şöyle demek istiyordu belli ki: Türkiye'de de Meclis bu tür "milli" müdahalelerle karşılaşır, bunu "demokratik nezaketsizlik" olarak değerlendirmemeli.

Sabah'tan 'zır' liberallere ders!

Öteki "büyük" *Sabah*'ın hamlesi de, Temsilciler Meclisi Başkanı'na yine "çıkarlarımız" gerekçesiyle "tasarırı oylamayın" mektubu yazan ABD Genelkurmay Başkanı üzerinden geldi. O da, mektubu Türkiye'deki bazı "zır" liberallere ders vermenin fırsatı olarak görmüştü:

"Türkiye'de, TSK sık sık siyasete müdahale etmekle eleştirilirken; Amerika'da Genelkurmay Başkanı Shelton, Ermeni tasarısının geçmesini Meclis Başkanı Hastert'a yazdığı sert mektupla önlemeyi görev bildi."

Clinton "soykırım" demedi diye katlanılanlara bakın: "Katliam"ı sineyi çekiyorsun; "Aslında soykırım ama, milli menfaatim gereği şimdilik bunu böyle ifade etmiyorum" imasında hiçbir sorun görmüyorsun...

Bu zillet yetmezmiş gibi bir de utanç verici bir siyasi kazanç peydahlıyorsun: Uydurduğun kelimelere yaslanıp, parlamentoya "haddini bildiren" ABD Devlet Başkanı ve Genelkurmay Başkanı üzerinden buradaki liberal huysuzlara "ders"lerini veriyorsun.

Bana öyle geliyor ki "Başkan" ile Temsilciler Meclisi bu yıl 10 yıl öncekine benzer bir kapışma yaşayacaklar ve bizim basın yine "Başkancı" olacak.

Biliyorsunuz, basındaki "yarılma", bazı mevzularda işlemiyor.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İzmirizm'in yetkin ideologu...

Alper Görmüş 20.04.2010

Yeni Aktüel dergisi için kaleme aldığım ve derginin 10-16 Aralık 2009 tarihli sayısında yayımlanan Yılmaz Özdil portresini gördüğüm lüzum üzerine Taraf okurlarının da dikkatine sunuyorum.

***

Türkiye'nin "ikinci sınıf" vatandaşlarının "öz ve eşit vatandaşlık" yönündeki talepleri arttıkça, okumuş-yazmış "kentli-laik-modern" orta sınıfların onlara tahammülleri de azalıyor. Artık deniz bitti. Kendisiyle eşit olmadığını bilen ve bunu kabul eden işçinin patronuyla eşitlik talebinde bulunması durumunda başına ne geliyorsa, şimdi Kürtlerin ve dindarların başına da o geliyor: "Kentli-laik-modern-Türk" orta sınıflar bir yandan "biz eşit olamayız" şarkısını söylerken, bir yandan da "Eşitlik isterseniz, sevgiden de mahrum kalırsınız, horlanırsınız, hakarete uğrarsınız" anlamına gelen "taş devri" uygulamaları başlatıyorlar.

Ben, bu duygu-düşünce-eylem bütünü, onun bütün özellikleriyle en iyi temsil edildiği şehrimizin adından türettiğim "İzmirizm" sözcüğüyle karşılamayı uygun buluyorum.

Süfli, militan bir elitizm...

Ben bir "İzmirist" olsam, Yılmaz Özdil'in "ideolojimiz" için yapıp ettikleri karşısında büyük bir minnettarlık duyar, ona büyük bir sevgi ve saygı beslerdim. Nitekim öyle oluyor, onun fikirlerine ve yazarlığına dair övgülerin ardı arkası kesilmiyor. Gelin şimdi yazılarının arasında bir tur atarak Özdil'in entelektüel ve ruhsal bir portresini çıkartalım; böylece bir taşla iki kuş vurmuş, aynı anda "İzmirizm"ın nasıl bir ideoloji olduğuna da bakmış olacağız.

Kendisi gibi düşünmeyi, kendisi gibi hissetmeyi, kendisi gibi yaşamayı kendisine benzetmeyi hak ve hatta görev sayan süfli, militan bir elitizm... Bana, Yılmaz Özdil'in fikriyatını ve ruhunu bir cümleyle anlatabilir misin, diye sorsanız, işte size vereceğim cevap bu olur.

Yılmaz Özdil'in elitizminin pasif (aristokratça) bir elitizm olmadığını özenle belirtmeliyim, zaten "militan" kelimesini de bu nedenle kullandım. Savaşçı bir elitizm bu; yeri geldiğinde küçümsemeyi, hakareti kullanmaktan, yetmediğinde şiddeti bir araç olarak önermekten çekinmeyen bir elitizm...

Bir de "süfli" dedim; evet, çünkü Yılmaz Özdil bu araçları kullanıp birilerini "adam etmeye" çalışırken, "asacaksın üç beşini, bak bakalım ondan sonra..." düzeyini aşmayan bir kahve popülizminin sınırları içinde hareket ediyor.

PKK'nın Taksim alanına bomba gizleme ihtimali nedeniyle iptal edilse de, yılbaşı kutlaması için Taksim'e çıkıp yabancı turist kadınlara karşı utanç verici erkeklik gösterilerinden vazgeçmeyenlerle ilgili olarak şöyle yazmıştı mesela:

"Taksim'e dönersek... Bakıyorum o güruha... Terör örgütü 'bomba koymasın' diye o kadar çaba harcamasa mıydık acaba? Ölü sayısı çok olurdu ama... 'Kaybımız' pek olmazdı galiba."

Bir tarihte de Diyarbakır'daki gösterilere tazyikli suyla müdahale eden emniyet güçlerini de şu tarzda eleştirmişti:

"Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'ne bu ay Diyarbakır İtfaiyesi'nden daha yüklü fatura gelecek. Çünkü habire su sıkıyorlar. (...) Sorun ekonomik falan değildir. Sorun, bunların avukatı AB'nin tesbit ettiği gibi 'anadilde eğitim' sorunudur. Anladıkları dilden konuş, bak sorun morun kalıyor mu ortada..."

Yazının başlığı da "anadil", iyi mi?

Milliyetçiliği de süfli...

"Türk"ten gayrisinin derdine bırakın dert ortağı olmayı, o dertlerden bir tür neşe ve "dalga" üreten en süfli bir milliyetçiliğin temsilcisi... Hele ki "biz"e bir "yamuk" varsa, kim tutar artık onu.

Fransa'nın altüst olduğu "göçmen isyanı"nda şöyle yazmıştı: "Neymiş, otomobilleri yanıyormuş. Ermeni İtfaiyesi'ne haber verin kardeşim..."

Rusya, Ukrayna'ya doğalgaz sevkiyatını kestiğinde de, "koca ülke karakiş ortasında donma tehlikesiyle karşı karşıya" tesbitini yaptıktan sonra "Ukrayna için üzülecek halimiz yok, ne halleri varsa görsünler" diyebilmişti. (Kafamda kalanı yazmadım, kelimesi kelimesine böyle.)

Şimdiye kadar açıkça yazmadı ama, galiba seçimlere "sıradan halk"tan birilerinin katılmasından da hoşlanmıyor. Dünyadaki devletten (tercihan "teşkilattan") gelen oturaklı başbakan ve cumhurbaşkanlarını peş peşe dizip, Türkiye'nin başında "İETT Teşkilatından" birinin bulunmasına yazıklanmasını ben başka türlü yorumlayamadım:

"Vladimir Putin... KGB casusuydu. İlham Aliyev... Koltuğu babasından aldı. Babası KGB generaliydi. Mahmud Ahmedinejad... Pastaran'dı. Devrim muhafızı... Irak'ta, özellikle Kerkük'te gizli operasyonlar yürüttü.

George Bush... Babasının oğlu. Babası hem ABD başkanıydı. Hem CIA başkanıydı. Beşar Esad... Koltuğu babasından aldı. Amcası El-Muhaberat başkanıydı. Tzipi Livni... İsrail Dışişleri Bakanı. Mossad casusuydu. Ekip bu.

Bizimki hangi teşkilattandı? İETT."

Kısa ve zor yazıların üstadı

Gazetenin biri, vakti zamanında edebiyatçı Nurullah Ataç'a "köşe" yazması için teklifte bulunmuş. Ataç, birkaç gün düşündükten sonra müspet cevap vermiş gazeteye... Ücretini de kendisi belirlemiş: "Kısa yazmam isteniyorsa yazı başına 10 lira isterim, 'uzun da olabilir' diyorsanız, yazı başına 5 lira yeter!"

Kısa yazı yazmanın, uzununa kıyasla çok daha meşakkatli bir süreç olduğunu bundan daha iyi ne anlatabilir, bilmiyorum. Fakat Ataç'ın bununla, Bekir Coşkun, Yılmaz Özdil gibilerin yazdığı şeyleri kastetmediğine adım gibi eminim.

Böylece geldik, Yılmaz Özdil'in "muazzam yazarlığı"na... Hep söyledim, bu türden "laf olsun torba dolsun"cu yazarlık, ülkenin derin bir biçimde kutuplaşmış olmasından nemalanıyor. Sizin kesimin yazarı, karşı taraftan birine kelime oyunu yaparak, kelimeleri kesip biçerek bir laf oturtacak, böylece sizin de yüreğiniz yağ bağlayacak... Böyle bir okur kitlesi, "düşman" bellediği siyasetçilere "çakan" yazarların şeyinde şey bulur, onları göklere çıkartır.

Bu zat, adı "Hürriyet" olan bir gazetede yazıyor!

Müritlerinin, hayranlıklarını "bir konu bu kadar mı sade, net, vurucu ifade edilir..." gibi cümlelerle dile getirdikleri bir yazısını hatırlıyorum... Yazıda önce dünya çapında ün kazanmış, buluş sahibi Türk bilim adamları tek tek sıralanıyor, vurucu darbe son paragrafta geliyordu: "Türkiye Cumhuriyeti'nin Sağlık Bakanı, 'keneden korunmak için pantolon paçalarını çoraba sokun' dedi."

Bu yazı "İzmirizm" taraftarlarını o kadar büyük bir coşkuya sevk etti ki, Özdil, dolgu kısmını biraz değiştirerek, fakat vurucu paragrafı aynen koruyarak *Hürriyet*'e geçtikten sonra da tekrarladi bu yazısını... Normal bir ülkede

"Kardeşim, adamcağz bütün uzmanların birinci sırada dile getirdikleri bir tedbiri tekrar etmiş, ne var bunda" deyip dalga geçecekleri bir yazı, Türkiye gibi bir ülkede kitlesel coşku patlamalarına yol açabiliyor. Neden? Çünkü "kene", gayet süfli bir haşerattır ve pantolon paçalarını çorabının içine sokmuş bir adamın görüntüsü hiç "çağdaş" değildir (hele ki çoraplar beyazsa). Eh, böyle bir öneri de ancak "çağdışı kafalardan" çıkabilir!

Bu "çağdaşlık" çılgınları, iş suikast planlarına, toprak altında gömülü silahlara falan gelince yerini derin bir vicdansızlığa bırakabiliyor: "Anıtkabir'i de kazar bunlar...", "Ergenekon gömüsü ararken, Selçuklu testisi buldular... Ankara Radyosu'nun önündeki kazıda Hasan Mutlucan'ın kasedini bulmaları an meselesi."

Bu zat adı "Hürriyet" olan bir gazetede yazıyor... O gazetenin okurlarının en sevdiği yazar olduğu düşünülüyor... Eh, bana da bu noktada artık susmak düşüyor.

alpergormus@gmail.com

Yılmaz Özdil

FOTOĞRAF FULYA ATALAY

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çocuk tecavüzü haberinde 'temsili fotoğraf' olmaz!

Alper Görmüş 23.04.2010

21 nisan tarihli *Hürriyet* gazetesinin manşet haberi...

Size haberi anlatayım önce...

Başlık: "Orada kimse yok mu?"

Spot: "Siirt'te ilköğretim okulu öğrencisi yedi kıza onlarca erkek tecavüz etti. Yüz kızartıcı olay, bu kızlardan H.T. (14) ile ablası S.T'nin (16) şikâyetiyle ortaya çıktı."

Birinci sayfada, daha küçük puntolarla dizilmiş dört spot daha var. Onlardan da, 100'den fazla şüpheli erkeğin sorgulandığını ve 17'sinin tutuklandığını; erkeklerden bazılarının şehrin ileri gelenleri olduğunu; kızların çok yoksul, "3 ile 5 TL para, şeker ya da çubuk kraker karşılığında erkeklerle birlikte olduklarını" öğreniyoruz.

Bukalemun görünmezliğinde bir "temsili fotoğraf" ibaresi

Manşet cümlesinin altında bir daire içerisinde "Siirt'te sessiz utanç" ibaresini, onun da altında sırtını

duvara yaslayarak çömelip başını iki elinin arasına almış bir kız çocuğunun büyükçe fotoğrafı görülüyor.

Fotoğrafın sağ alt köşesinde bukalemun gibi bulunduğu zeminin rengini almış, minik bir puntoyla dizilmiş ve bu "işçilik" sayesinde neredeyse görünmez hale gelmiş, getirilmiş "temsili fotoğraf" ibaresi yer alıyor.

Hürriyet okurlarının çok büyük bir bölümünün "temsili fotoğraf" yazısını görmediğine ve zihinlerinde sanki haberde sözü edilen kızlardan birinin hakiki bir fotoğrafını görüyormuş gibi bir izlenim edindiklerine adım gibi eminim. Peki, *Hürriyet*'çiler o sayfayı o şekilde tasarlarlarken, okurlarının zihninde böyle bir izlenim doğacağını

akıllarına getirmemiş olabilirler mi? Bu soruya şöyle ferah feza bir “olabilirler” cevabı vermek, meslektaşlarımızın bir hassasiyet eksikliği içinde olduklarını, fakat bunun farkında olmadıklarını söylemek isterdim. Ne var ki bu gazetemizin buna benzer başka vukuatları aklıma geliyor ve böyle düşünemiyorum. Birazdan bu vukuatlardan en “hard”ını anlatacağım size, ama önce şu taze örnek ile ilgili olarak birkaç şey daha söylemeliyim...

“Bebek tecavüzü” haberinde temsili fotoğraf?

Her şeyden önce şu “temsili fotoğraf” müessesesinin medeni memleketlerin kendini “ciddi” sayan gazetelerinin hiçbirinde yerinin olmadığına işaret edeyim... Oralarda bazı karmaşık olayları anlatmak üzere “temsili çizim”lere başvurulduğunu biliyoruz, fakat haberin öznesinin fotoğrafı hukuken ya da ahlakî nedenlerle kullanılmıyorsa o haber fotoğrafsız verilir, bu türden kurnazlıklara başvurulmaz.

Lafımı dümdüz söyleyeceğim: O fotoğraf, medyamızda yaygın bir arayış olan “iç gıcıklama” kontenjanından oradadır, müstehcendir ve kullanılması ayıptır!

Hürriyet’çileri kızdıracak muhayyel bir örnek vereceğim: Diyelim ki bir “bebek tecavüzü” olayıyla karşı karşıyayız (muhayyel dediğime bakmayın, okuyoruz böyle haberler), *Hürriyet*, böyle bir haberi manşetine taşısaydı “görsel malzeme” olarak bir bebek fotoğrafı kullanır mıydı?

Bu tatsız soruya karşı *Hürriyet*’çilerin “ikisi aynı şey değil”den daha ikna edici bir cevapları varsa, duymak isterim. Fakat buysa cevapları, onlara söyleyeyim: İkisi aynı şeydir!

Madem “yanlış görsellikler” üzerine konuşuyoruz, bu yazının asıl derdi olan “temsili fotoğraf”la doğrudan ilgili olmasa dahi, zaman zaman çok rahatsız edici olabilen bir başka “görsel tercih”le ilgili düşüncemi de belirtmek isterim... İstisnasız bütün haberlere eşlik eden gülen muhabir fotoğraflarından söz ediyorum... Üzerinde konuştuğumuz haber, bu tuhaflığı fark edebilmek için birebir: Düşünün, bir paket çubuk krakere bedenini bir erkek sürüsüne satmak zorunda kalan küçük kızların haberine, yüzünün bütün hatlarıyla gülen bir muhabirin fotoğrafı eşlik ediyor. Olacak şey değil ama, alışmışız işte; yadırgamıyoruz, bakıyoruz, fark etmiyoruz, geçiyoruz...

“Hürportreler”in arasında çocuk pornosu...

Geldik, yukarıda sözünü ettiğim *Hürriyet*’in en ağır vakasına... 2002’nin ilk günüydü, gazete yılın ilk gününde okurlarının karşısına, “hürportreler” adını verdiği yenilikçi bir “performans”la (kendi ifadeleri) çıkmıştı. Yenilikçi performans, *Hürriyet* yazarlarının birbirleri hakkında kaleme aldıkları portrelerden ibaretti. Fotoğraflara ise ayrıca özenilmiş, ilginç “iş”ler çıkmıştı ortaya... Mesela Oğuz Aral’a Emin Çölaşan düşmüştü ve elhak o da “Mazlumların, yoksulların, yetimlerin, adaletin ve bu ormanın koruyucusu ve de hırsızların, düzenbazların, hortumcuların kâbusu Baltalı İlah Zagor Emin”i çok güzel anlatmıştı. Zagor Emin, gözlerinde kara gözlük, içlerinden birisinin elinde ateşe hazır bir silah bulunan dört korumadan iki adım önde bir Çölaşan fotoğrafıyla tasvir edilmişti çalışmada...

Hürriyet’in o sayısını Kürşat Bumin’le birlikte Bilgi Üniversitesi’ndeki *Medyakronik* odasında birlikte gözden geçirdik, pek eğlendik. Performansın sunumunda her ne kadar “Hürportreler *Hürriyet*’in sürüden ayrılan bütün işlerinde olduğu gibi bazı tutucular tarafından yine yadırganacak, yine taşlanacak” denmiş olsa da; genel yayın yönetmeni “Eminim, bazı ruhsuzlar, kara gözlüklüler bu fotoğrafları sevmeyecekler. Sevmesinler. Zaten hayatta

neyi seviyorlar ki bunları sevsinler, size içimizdeki çocuğu göstermeye çalıştık” diye yazmış olsa da, kendimizi tutamadık, hissiyatımızı okurlarla paylaşmaya karar verdik.

Görev Kürşat’a düştü. Fakat yazmaya başlamadan önce gazetenin aynı sayısında ikimizi de dehşete düşüren bir fotoğrafla karşılaştık. Kürşat, “Hürportreler”le bu vakayı birlikte ele alan bir yazı yazmaya karar verdi. Buraya o yazının son bölümünü alıyorum:

“Şimdi gelelim ilave ile verilen *Hürriyet*’in yedinci sayfasına. Haberin başlığı şöyle: ‘Çocuk pornosu travmasına karşı nasıl davranılmalı.’ Haberin fotoğrafı şöyle: 10 yaşlarında Uzakdoğulu bir çocuk, pantolonunu hafifçe indirmiş olarak ‘çocuk pornocuları’na bakıyor. Çocuğun ne yüzünde, ne başka yerinde ‘siyah bant’ filan yok; öylece objektife bakıyor. (‘Siyah bant’ olsa ne değişir, diyenler tamamen haklı.) Haberin başlığını unutmayın: ‘Çocuk pornosu travmasına karşı nasıl davranılmalı.’ İşte böyle... Siz boş verin bu lafları... ‘Performans’mış, ‘İçinizdeki çocuğu göstermek’miş, bütün bunlar işin karikatür tarafı. ‘İçinizdeki çocuk’tan çok önce, siz gazetenin yedinci sayfasında yer alan şu ‘çocuk pornosu’na bakın... ‘Narsisizm’in de bir sınırı var canım...”

“Kendi kendimizi kınıyoruz”

Bununla yetinmedik, 3 Ocak 2002’de “Kürşat Bumin-Alper Görmüş, *Medyakronik* editörleri” imzasıyla Basın Konseyi’ne bir şikâyet başvurusunda bulunduk. İki hafta kadar sonra Basın Konseyi Genel Sekreteri *Medyakronik*’i aradı ve şikâyetimizde ısrarlı olup olmadığımızı sordu. Tuhaf bir soruydu tabii, öyle bir niyetimiz olsaydı, biz arayıp durumu bildirmez miydik?

Aslında anlamıştık mevzuyu: Konsey’cilerin bizi aramalarından birkaç gün önce *Hürriyet*’te konuyla ilgili bir özür yazısı çıkmıştı... Belli ki, “Bakin özür de dilendi, gelin vazgeçin bu sevdadan” denmeye çalışılıyordu.

“Kendi kendimizi kınıyoruz” başlıklı özür metni şöyleydi (*Hürriyet*, 14 Ocak 2002):

“1 Ocak tarihli *Hürriyet*’te ‘Çocuk pornosu travmasına karşı nasıl davranılmalı’ başlıklı bir haber yayımlandı. Çocuk pornosuna karşı olan bu haberde görüntü malzemesi olarak bir çocuk fotoğrafı kullanılmıştı. Bu fotoğrafı, erken baskılarda görünce biz de rahatsız olduk ve değiştirmeye karar verdik. Ancak sayfanın yeni hali geçilirken teknik bir yanlışlıktan dolayı eski fotoğraf baskıya girmiş. Bu fotoğraf haklı olarak okuyucularımızı rahatsız etmiş. İki okuyucu da bizi Basın Konseyi’ne şikâyet etmiş. Basın Konseyi’nin kararını beklemeden, teknik bir yanlışlıktan dolayı olsa da, bu fotoğraf için kendi kendimizi kınıyoruz.”

Özür metni beni yumuşatmıştı biraz, kendi payıma şikâyetimi geri aldığımı bildirdim Konsey’e. Fakat Kürşat ısrar etti. Konsey’in kararı, başvurumuzdan üç ay sonra geldi: Kınamaya ya da uyardıya gerek olmadığına... İlaveten “gazetenin bu davranışının (“özür”den söz ediliyor –A.G.) meslek ilkeleri açısından takdire değer olduğunu kamuoyuna duyurmaya” da karar verilmişti.

İşte böyle... O günden beri *Hürriyet*’i bu açıdan (da) daha bir dikkatle izliyorum. Hissiyatım şöyle: Tecavüz, porno, vb. haberler söz konusu olduğunda, her zaman değil ama bazen bu gazetemizin dengesi bozuluyor, gazeteye tuhaf şeyler yansıyor.

Nedenini bilmiyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Danıştay saldırısında da Bilge Emeç ruhu

Alper Görmüş 27.04.2010

7 Mart 1990'da kar maskeli kişiler tarafından çapraz ateşe tutularak öldürülen *Hürriyet* Genel Yayın Yönetmeni Çetin Emeç'in eşi Bilge Emeç'in cinayetten 20 yıl sonra yaptığı itirafı hiç unutmamalıyız. Bilge Emeç, *Vatan*'dan Sanem Altan'a verdiği söyleşide (14 Şubat 2010), bu yirmi yıl boyunca eşinin katilleri olarak "İran'ı ve şeriatçıları" göstermesini şöyle açıklamıştı:

"Gerisinde kim var bu işlerin hâlâ çözülmedi. Çözülse de ne olacak ki artık onu da bilmiyorum gerçi. Sürekli dinle ilgili tehdit aldığımız için hep 'İran' dedik, 'Dinciler' dedik. Çünkü ben Atatürkçü, orduyu seven, vatanperver bir kadıyım. O yüzden daha devletime hiç kızmadım ben. Başka gerçeklerle yüzleşmek istemedim. O yüzden hep İran demek işime geldi sanırım. İran'ın yaptığına inanmak istedim."

Çetin Emeç cinayeti, "irtica"nın somut, yakın ve yakıcı bir tehlike olduğu hususunda insanları korkutup ikna etmek; mevcut otoriter-vesayetçi siyasi rejimi bu "korku" algısı üzerinden sürdürmek üzere tasarlanıp uygulanmış cinayetler serisinin ilkiydi.

Bilge Emeç'in yirmi yıl sonra gelen itirafı, bu tasarının ne denli büyük bir hünerle uygulandığını göstermesi bakımından çok önemliydi. Söyleşinin yayımlanmasının ardından bu köşede kaleme aldığım iki yazıda, günümüzde milyonlarca "kentli-laik-modern"ın ruh hali olarak ortaya çıkan "Bilge Emeç ruhu"nu irdelemeye çalışmıştım.

Birine "meftun", öbürüne "düşman..."

O günlerde benimkine benzer bir gayret içine giren *Sabah* gazetesinden Emre Aköz'e göre bu ruh hali, "meftun olmak"la açıklanabilirdi ancak... Ve "meftunları kullanmak" çok kolay bir işti:

"Çetin Emeç, Uğur Mumcu ya da Ahmet Taner Kışlalı... Biz yıllardır biliyoruz o suikastların devlet içindeki şebekeler tarafından işlendiğini. Ama ne Bilge Hanım kabullenebildi bunu, ne Güldal Mumcu, ne de Mehmet Ali Kışlalı. (...) İnsan bir ideolojinin ya da kurumun 'meftunu' oldu mu, böyle kullanılır işte. Çünkü zordur sevdiğinin kötülüklerini görmek."

Bense, "Bilge Emeç ruhu"nın tamamını anlayabilmek için "meftun olmak duygusu"yla birlikte "düşman olmak duygusu"nu da hesaba katmamız gerektiği görüşündeydim. Şöyle yazmıştım:

"Aköz'ün söylediği doğru: İçinizi yakıp kavuran acının müsebbibinin, meftunu olduğunuz bir ideoloji olmasından kuşkulandığınızda, sırf bu duygunuz nedeniyle kuşkunuzu bastırabilirsiniz... Fakat suç, aynı zamanda düşmanınızın üzerine yıkılmışsa ya da yıkılmaya gayret ediliyorsa, meftunu olduğunuzla ilgili kuşkunuzu çok daha güçlü bir biçimde bastırırsınız. Ben, burada böyle ikili bir psikolojinin devrede olduğu kanaatindeyim."

Danıştay saldırısı: Nihai provokasyon

Bu ruh durumu, en kristalize olmuş haliyle 17 Mayıs 2006'da gerçekleştirilen Danıştay saldırısından sonra da ortaya çıktı.

Saldırının, 2005 Nevruz'undaki bayrak yakmayla başlayan provokasyonlar dizisinin nihai halkası olduğu; katil yakalanmasaydı, oluşan (ve oluşturulacak) "laiklik" tepkisinin hükümeti iktidardan uzaklaştırana kadar

tırmandırılacağı bugün artık net bir biçimde görebiliyoruz.

Fakat Alparslan Arslan yakalandı ve plan çökmediyse bile ağır yara aldı. Planın çöktüğünü söyleyemiyoruz, çünkü o tarihe kadar legal-meşru / illegal-gayrı meşru yöntemlerden oluşmuş bir demet halinde sürdürülen çabalar Danıştay saldırısından sonra da sürdürüldü.

Unutmayalım, emekli general Doğu Silahçioğlu, bu çabaları ve ulaşılması amaçlanan nihai hedefi özetleyen meşhur yazısını Danıştay saldırısından neredeyse iki yıl sonra (*Cumhuriyet*, 3 Şubat 2008) kaleme almıştı. (Doğu Silahçioğlu, 28 Şubat'ın en kudretli generallerinden biriydi... Ayrıca bir ara *Hürriyet* gazetesinde D.S. adlı bir emekli generalin Ergenekon yapılanması içindeki rolünden söz eden birkaç haber çıkmıştı.)

Ergenekon davasıyla birlikte provokatif eylemlerin sayısında ciddi bir azalma olduğu muhakkak; fakat a) laikliğin elden gitmekte olduğu, b) Türkiye'nin bölünmeye doğru gittiği propagandaları ve onlara bağlı yeni tipte provokasyonlar (burun kırma eylemleri mesela) devam ediyor.

“Laikliğe saldırıydı” propagandasından neden vazgeçilemiyor

Burada dikkat çekici bir nokta var: Yeni provokasyonlardan ve potansiyel infial alanlarından azami ölçüde faydalanılsa da, “Laikliğe bir saldırı demek olan Danıştay saldırısı” propagandasından bir türlü vazgeçilemiyor.

Danıştay saldırısının Ergenekon'la bağlantılı olduğuna dair ne kadar yeni bilgi-belge çıkarsa çıksın bazı ezberlerin hiç bozulmaması, aslında bu saldırıya verilen önemi ve ondan elde edilmesi umulan faydanın büyüklüğünü de gösteriyor.

En son kamera kayıtlarıyla ilgili olarak ortaya çıkan gerçeklerin de bu ezberleri fazla değiştiremeyeceği anlaşıyor. Ben kendi payıma, saldırının dördüncü yıldönümü olan 17 mayısta yargıdan nasıl bir tepki geleceğini çok merak ediyorum. Merak ediyorum, çünkü ikinci ve üçüncü yıldönümlerinde, yani cinayetin üzerinden tam iki (ve üç) yıl geçmesine ve ortaya onca yeni bilgi çıkmasına rağmen, yargı cephesinden bir “acaba”yı bile çok gören açıklamalar gelmişti. Mesela ikinci yıldönümünde (17 Mayıs 2007) Yargıtay Başkanı Hasan Gerçek, şu haberdeki gibi bir tavır almıştı:

“Danıştay Saldırısı Alparslan Arslan'ın Ergenekon ile bağlantılı olduğu tartışmaları sürerken, saldırının yıldönümünde açıklama yapan Yargıtay başkanı Hasan Gerçek, iki yıl önce gerçekleşen saldırının hedefinin Cumhuriyet'in temel ilkeleri ve laiklik olduğunu söyledi.” (*Radikal*, 18 Nisan 2008.)

Bundan bir yıl sonraki yıldönümünde, Danıştay saldırısıyla Ergenekon yapılanması arasındaki ilişkiler hususu daha da dallanıp budaklanmışken (ki üç ay sonra Yargıtay iki davanın birleştirilmesine karar verecektir), Danıştay adına açıklama yapan 5. Daire Başkanı Salih Er, şöyle konuşacaktır:

“Türkiye’de türban sorunu yokken bu konuyu kaşıya kaşıya günümüze taşıyanlar, bu saldırı karşısında bugün de düşünmelidirler. Düşünerek ya da düşünmeden edilen sözlerin, kurulan tümcelerin, sonunun nereye vardığını görerek bir kez daha düşünmelidirler.”

18 Mayıs 2009 tarihli *Hürriyet*, konuşmayı “Ulemaya danışıp türbanı kaşıyan düşünsün” başlığıyla ve “Danıştay’da düzenlenen 3. yıl anma töreninde, Başbakan Erdoğan isim verilmeden çok sert eleştirildi” vurgusuyla sundu.

Gazete, saldırıda öldürülen Mustafa Yücel Özbilgin’in “laiklik şehidi” olduğunu, bu kez başka bir hâkimin ağzından vermeyi tercih etmişti. Oysa bir önceki yıldönümünde daha doğrudan bir vurguyla anlatmıştı derdini:

“Danıştay 2. Dairesi’ne türban kararı nedeniyle yapılan silahlı saldırıda yaşamını yitiren Mustafa Yücel Özbilgin, dün ölümünün ikinci yıldönümünde Danıştay’da düzenlenen törenle anıldı.”

Medya zorlanıyor, daha da zorlanacak

Örneği *Hürriyet*’ten verdim diye “devlet ideolojisine yandaş” gazetelerin farklı bir tutum aldığı sanılmasın. Ortaya çıkan onca hakikate rağmen, Alparslan Arslan’ın “dinci bir saldırgan” olduğuna dair imâlara bu türden gazetelerde sık sık rastlıyoruz.

Hiç kuşku yok ki, “Bilge Emeç ruhu”nun gübreliği medyadır... Medya olmasa, bu ruhun beslenip büyütülmesinin imkânı yoktur.

Fakat şu da var: “İrtica” öcüsüyle korkutulup siyaseten alıklaştırılmış kitlelerin sayısı, anlaşıyor ki yüzde 15-20’de donup kaldı. Öte yandan, faili meçhul cinayetlere kurban gitmiş kişilerin yakınlarının son zamanlarda ortaya koydukları inisiyatifler, bu yüzde 15-20’de derin bilinç yarılmalarına yol açmış olabilir.

O nedenle, “devlet ideolojisine yandaş” medyanın “Bilge Emeç ruhunu toplumsal ruh haline getirmek” diye tanımlayabileceğimiz asli propagandasını sürdürebilmesi artık daha da zor.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çifte kavrulmuş provokasyon: Hem Kürt hem İslam

Alper Görmüş 30.04.2010

“Türk-Kürt çatışması arzulanıyor / Hizbullah’ı kışkırtıyorlar...”

Neşe Düzel’in *Taraf* yazarı ve eski başkomiser Emre Uslu’yla gerçekleştirdiği söyleşi 26 nisan tarihli gazetenin manşetinde yukarıda okuduğunuz başlıkla yayımlandı.

Söyleşinin devamından, Uslu’nun bu iddiasını nasıl açıkladığını da hatırlayalım:

“USLU: AK Parti’yi iktidardan düşürmek için ekonomik kriz çıkarmayı denediler, olmadı. Şimdi aynı amaç için, Kürt-Türk çatışması yaratılmak isteniyor. Yumruklardan korkuyorum ben. Özellikle Kayseri’deki yumruğun arkasındaki organize hareketi görünce ve Hizbullah’ın derneği kapatılınca, korkularım daha da arttı.

DÜZEL: Hizbullah, geçmişte korkunç cinayetler işlemiş bir örgüt. İnsanlara domuz bağıyla işkence yapmış, ya da onları sokakta enselerinden tek kurşunla infaz etmiş bir örgüt... Sizce Hizbullah tekrar silaha başvurur mu?

USLU: Hizbullah’ın içinde şu tartışma da yapılıyordu. ‘Şûra kanadı’ denen, hapisteki kanat, ‘Bu devlete güvenilmez. Silahlı mücadeleyi bırakmayalım’ diyorlardı. Değişimciler ise, ‘silahlı mücadele çözüm değil. Silahı terk edelim’ diyorlardı. Kapatma kararı, silahlı mücadele taraftarlarının elini güçlendirdi şimdi. Eğer Kürt-Türk çatışması üzerinden bir operasyon planlanıyorsa, Mustazafder’in kapatılması kritik bir noktadır. Çünkü bugün Hizbullah, Güneydoğu’da çok daha güçlüdür ve tabana yayılmıştır. Mustazafder, çok ilginç bir zamanlamayla kapatıldı. Daha 18 martta dernek, Peygamber’e saygı etkinliklerinde Diyarbakır’da yüzbinlerce insanı meydanlarda topladı.”

“Kürt İslamcılığında ‘yeraltı’ dönemi bitti”

Daha ayrıntıları okumadan, başlığı görür görmez hafızam otomatik olarak 2006 kasımına, *Nokta*’nın ikinci sayısının kapak haberine kaydı ve “eyvah” dedim. Çünkü haber bir yandan başta Diyarbakır olmak üzere bölgenin tamamında pıtrak gibi çoğalan İslami dernek ve vakıfları tanıtır “Kürt İslamcılığında ‘yeraltı’ döneminin bittiğini” müjdeliyor; bir yandan da dernek ve vakıf sözcülerinin ağzından, devletin bu gelişmeyi provoke etme ihtimalini tartışıyordu.

Nokta’nın tanımaya ve tanıtmaya çalıştığı yüzlerce dernek ve vakfın en önemlisi, hiç kuşkusuz “Mustazaflar ile Dayanışma Derneği – Mustazafder”di (“mustazaf”: ezilmiş, masum)...

Mustazafder’in önemi, adı telaffuz edildiğinde akıllara “domuz bağı” ve “mezar evler”den başka bir şey gelmeyen Hizbullah taraftarlarınca kurulmuş olmasından geliyordu.

Söylemesi ayıp olur mu, bilmiyorum: Genel yayın yönetmenliğini yaptığım *Nokta*’nın eski sayılarına ne zaman müracaat etsem, bu derginin Türkiye medyasında ne kadar önemli bir yer tuttuğunu bir kez daha görüyorum. Madem bir parantez açtım, *Nokta*’yla ilgili bir başka tesbitimi de aktarmak isterim size: Bana öyle geliyor ki, (sırasıyla) Genelkurmay’ın medya andıcı, Darbe Günlükleri, yine Genelkurmay’da hazırlanan “işbirliği yapılacak sivil toplum örgütleri” raporu gibi spektaküler siyasi haberler, *Nokta*’nın çok iyi bir “toplum” dergisi olduğu gerçeğini gölgeledi. Doğrusunu isterseniz, düzeltilmesinin artık imkânsız olduğunu bildiğim bu “bomba siyasi haberler yayımlayan dergi” imajından dolayı çok da mutlu değilim.

Şimdi size, *Nokta*’nın, kapak spotu “Kürt İslamcılığında ‘yeraltı’ dönemi bitti” olan haberinin giriş bölümlerinden geniş bir alıntı sunacağım. Böylece hem *Nokta*’nın Türk medyasında nasıl bir boşluğu doldurduğunun sembolik bir örneğini göreceğiz, hem de Mustazafder’in kapatılmasını “porovokasyon” olarak değerlendiren Emre Uslu’nun neden haklı olduğunu anlayacaksınız...

Nokta, Kasım 2006

“Çok değil, birkaç yıl öncesine kadar Güneydoğu’da İslamcılık deyince akla Hizbullah ve PKK-Hizbullah çatışmasından başka bir şey gelmiyordu. Örgüt lideri Hüseyin Veliöğlu’nun İstanbul Beykoz’da 17 Ocak 2000’de öldürülmesi ve bir bir ortaya çıkan ‘mezar evler’ sadece laik kamuoyunu değil, İslamcı ve dindar kamuoyunu da derinden sarsan bir tabloyu sergiliyordu. Binlerce insanın yargılandığı davalar, ‘Rahşan affı’yla gündeme gelen pişmanlık dilekçeleri ve ardından derin bir sessizlik...

“Sonra birdenbire 28 Ağustos 2006’da Radikal gazetesinde Neşe Düzel’in söyleşisinde, bölgenin saygın isimlerinden eski RP’li ve ANAP’lı Haşim Haşimi’nin çılgılığı yükseldi: ‘Bölgede radikal İslam ilerliyor, ama kimsenin umurunda değil!’ Bu söyleşiden bir ay sonra, kapatılan DEP’in genel başkanlarından, eski milletvekili Hatip Dicle, Haşimi’yi onaylıyor ve durumun çok vahim olduğunu vurguluyordu. Eylül ayında bu gelişme, dünyanın en saygın uluslararası haftalık dergilerinden The Economist’in ‘Türkiye’nin Kürt bölgelerinde radikal İslam yükselişte’ başlıklı haberiyle devam etti. Alman Deutsche Welle radyosu da benzeri bir haberi duyurdu.

“Danimarka’da yayımlanan ve büyük tepkiye yol açan Hz. Muhammed karikatürlerine karşı 16 nisanda Diyarbakır’daki ‘Hazreti Muhammed’e Saygı’ mitinginde biraraya gelen 130 bin kişi, ‘Kuran-ı Kerim Ziyafetleri’, ‘Kutlu Doğum Haftası’ ve Filistin mitingindeki coşkulu kalabalıklar, aslında medyanın ilgisini Güneydoğu’ya çekmeye yeter de artardı bile. Ama bugüne kadar Neşe Düzel’in Haşim Haşimi ve Hatip Dicle söyleşileri dışında,

basında ne bir habere, ne de bir yoruma rastlandı. 'İrtica' haberlerinin 28 Şubat dönemini hatırlatırcasına arttığı son günlerde bile, konu Türkiye medyasının ilgi alanına giremedi.

"Nokta olarak, bu 'boşluğu' doldurmak amacıyla, 10 uzun gün Güneydoğu'yu dolaştık; derneklerle ve öne çıkmış isimlerle konuştuk, sorduk, soruşturduk. Gördüğümüz, yüzlerce dernek-vakıf çatısı altında örgütlenmiş, ilahi korolarından aylık dergilere kadar pek çok iletişim aracına sahip, yoksullara yardımdan fuhuş ve uyuşturucuyla mücadeleye kadar son derece zengin bir yelpazede faaliyet gösteren bir İslami STK'lar topluluğuydu. Bunun karşısında ise kitlelerle bağının zayıflıyor olduğunu itiraf etmekten çekinmeyen ve bu İslami STK'ları kendileri için tehdit olarak gören seküler Kürt milliyetçileri ile özellikle DTP çevresi var."

"Tersi olursa yine yeraltı dönemi başlar"

Bu geniş dosyayı bugüne bağlayan unsur ise, yukarıda da bir cümleyle değindiğim gibi, Kürt İslamcılığında şiddeti ve silahlı mücadeleyi reddeden, "siyaset"i öne çıkaran bu yeni akımın "devlet" tarafından provoke edilme ihtimali üzerine söylenenlerdi.

Mesela, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Diyarbakır İl Başkanı Abdurrahman Kurt... Şimdi Diyarbakır milletvekili olan Kurt, yeni gelişmeyi şöyle tanımlıyordu: "Demokratik süreç geliştikçe, bu kesimler de kendilerini herkes gibi sivil toplum örgütleri çerçevesinde ifade etmeye başladı. Bundan önce ise bu bölgede yeraltı örgütlenmeleri dışında kimseye hayat hakkı tanınmıyordu. Mesele aslında bundan ibaret..."

Fakat Abdurrahman Kurt, bir yandan da, devletin bu yeni "irade" karşısında eski usül "bastırma" refleksleri göstermesi durumunda, onların da eski usül yöntemlere geri dönmeleri ihtimalinden söz ediyordu.

Bu çerçevede çok daha net bir ifade, Saadet Partisi'nin gayri resmî gençlik kolu gibi çalışan Anadolu Gençlik'in Diyarbakır Tanıtım Başkanı Selahattin Özer'den gelmişti: "Geçmişteki şiddet ortamında kendi içine kapanan İslami çevreler artık kendisini dernekler düzeyinde ifade ediyor. Tabii bakalım devlet buna ne kadar müsaade edecek. Devlet halka barışçıl şekilde yaklaşırsa kimse illegal bir yapıya kaymaz. Ama tersi olursa yine yeraltı dönemi başlar."

Selahattin Özer'in son iki cümlesine, günümüzdeki gelişmeler açısından bir daha bakalım...

Birinci cümle: "Devlet halka barışçıl şekilde yaklaşırsa kimse illegal bir yapıya kaymaz." (Gerçekten de öyle oldu, devlet halka barışçıl şekilde yaklaştı ve kimse illegal bir yapıya kaymadı.)

İkinci cümle: "Ama tersi olursa yine yeraltı dönemi başlar."

Mustazafder'in kapatılması, "tersi"nin olmaya başladığına dair çok önemli bir işaret... Bir süre sonra ortada silahlı Hizbullah militanları görmeye başladığımızda gözümüz sadece onları görecektir, "devlet"in bu işteki dahlini hiç hatırlamayacağız bile...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnsafsız, vicdansız, ahlaksız bir gazetecilik!

Alper Görmüş 04.05.2010

Nokta'da birlikte çalıştığımız gazeteci arkadaşım Vilday Ay, Posta ve Güneş gazetelerinin 30 nisan tarihli sayfalarının birinci sayfalarını görmekten duyduğu dehşetin etkisiyle ve haklı bir öfkeyle yazdığı satırları bana da göndermiş.

Gelin önce, söz konusu birinci sayfaların manşet ya da sürmanşetlerinde yer alan ve bu yazının da konusunu oluşturan haberi Vildan Ay'ın satırlarını izleyerek öğrenmeye çalışalım (daha fazla ilerlemeden belirteyim: Vildan belli ki görmediği için eleştirisini *Posta* ve *Güneş*'le sınırlı tutmuş, oysa aynı haber *Takvim*'de de vardı):

"(...) Bugün Posta ve Güneş gazeteleri çocuk istismarına alkış tuttu. Bir çocuğun tacize uğrayış görüntülerini hiçbir sakınca görmeden açıkça yayınladı. Cinselliğe çağrı içeren bu görüntüler çocuk tacizini eleştirmek bir yana açıkça özendiriyor.

"Dünyanın hiçbir yerinde çocuk istismarı haberinde bu fotoğrafları kullanamazsın. Bu sayfayı hazırlayanlar ve altına imza atan herkes hapis cezası almalı. Evet, hapis. Çocuk istismarı asıl budur.

"Herkesi Posta ve Güneş'i protestoya çağırıyorum. Ben yazı işlerini aradım ve kendileri aleyhine bir kampanya başlattığımı söyledim. Lütfen beni yalnız bırakmayın."

"Pedofiller için fotoroman"

Üç gazetenin bize bildirdiği haberin, aslında iki yıllık bir geçmişi var... İki yıl önce Anadolu'da bir kız yatılı ilköğretim bölge okulunda iki okul yöneticisi, çocuk yaştaki kız öğrencilere cinsel tacizde bulunmuş, haber, Türk basınının ezeli derdi "takipsizlik" girdabına kapılmış, unutulup gitmişti.

Peki, şimdi bu üç gazete bize hangi yeni gelişmeyi bildiriyor? Haberlerden anladığım kadarıyla, okul yönetimi bu dosyayı kapatmış, bunun üzerine de bazı öğrenciler sınıfın dolabına yerleştirdikleri bir kamera aracılığıyla yöneticilerden birini taciz sırasında tesbit etmişler ve videoyu bir ay kadar önce Milli Eğitim Bakanlığı'na iletmışler. Bakanlık da iki yöneticiye işten el çektirmiş, vs.

"Haberlerden anladığım kadarıyla" dedim yukarıda, gerçekten de neyin ne olduğu anlaşılmayan haberler bunlar. Fakat ne gam! Zaten metnin önemli olmadığı haberlerle karşı karşıya değil miyiz? Tamamen öyle... Bunu anlamak için gazetelerin videodan elde edilen kareleri nasıl kullandığına bakmak yeter.

"Haber"e (aslında "fotoğraflar"a demek daha doğru olur) manşet ya da sürmanşetlerini tahsis eden üç gazetemiz de Vildan'ın deyişiyle "pedofiller için fotoroman" tarzında bir işçiliğe başvurmuş...

İzleyen günlerde birkaç gazetede taciz haberlerinin nasıl sunulması gerektiğine dair uzman görüşleri okudum ve anladım ki yapılması gerekeni işaret etmek bazı durumlarda çok "naif" kaçmaktadır. Yine de, madem çocuk tacizi haberlerinde "insafsız, vicdansız ve ahlaksız" bir gazeteciliğin marifetlerinden söz ediyorum, "insafsız, vicdanlı ve ahlaklı" bir haberciliğin nasıl yapılması gerektiğine dair görüşlere de yer vermeliyim. Bu çerçevede okuduğum metinler arasında en derli toplusu, pedagog Adem Güneş'in görüşleri oldu. Yazının bundan sonrasında yeri geldikçe Güneş'in 2 Mayıs tarihli *Zaman* gazetesinde yer alan görüşlerini parantez içinde aktaracak, tekrardan sakınmak için de her defasında adını zikretmeyeceğim. Bilin ki, parantez içinde ve tırnakla yazılmış bölümler Adem Güneş'e aittir.

Görüntü: Asla...

Vildan'ın bana yazdığına göre, onun ve kampanyaya katılan başka kişilerin ulaştığı yazışları sorumluları ona hep aynı klişeyi tekrarlamışlar: "Haber değeri vardı, yayımlandık..."

Doğru, çocuk tacizi haberlerinin "haber değeri" vardır gerçekten ve bunlar gazeteciler tarafından mutlaka izlenip haberleştirilmelidirler. ("Pedagojik şartların yerine getirilmiş olması şartı ile taciz haberleri medyada mutlaka yer almalıdır. Zira tacizin tabu olduğu toplumlarda tacizcilerin cesaret aldığı bilinen bir gerçektir. Taciz olaylarının objektif olarak medyada yer alması, konunun gündemde kalmasına neden olacağından, sivil toplum örgütleri ve toplumun her katmanı konuya karşı duyarlıklarını kaybetmeyecektir.")

Bizim örneğimizdeki sorun, haberin "pedagojik şartlar"ı bırakın yerine getirmeyi", basbayağı "pedofillere kıyak" anlamına gelecek bir sunumla aktarılması... Bu noktada, üç gazetenin de fotoğrafları birinci sayfanın üst kısmında yayımlamış olmalarına dikkatinizi çekmek isterim; gazete bayiinde, gazeteleri gözden geçirenlerin ilk bakışta görebilmelerini sağlayacak bir tarzda yani... Uzmanların "görüntü, asla" uyarılarına rağmen tercih edilen bu pervasız sunumları "halkta bilinç uyandırma" gerekçesine bağlayan ikiyüzlülüğe tahammül etmek ne kadar zor. ("Pedagojik açıdan bakıldığında fotoğraf yayınlamanın sadece etik açıdan sorun olması değil, aynı zamanda yayınlanan fotoğrafın yeni tacizlere zemin hazırlayacağına da bilinmesi gerekir. Zira haberi takip eden anne-babalar mağdur olmuş çocuğa şefkat ve merhametle bakıyor olmalarına rağmen, tacizcileri çocuğun kendi duygularının tatmini olarak izlerler. Yaşanan bir taciz olayında sadece çocuk değil; annesi, babası, kardeşleri ve yakınları da mağdur olur. Hiçbir kişi kendi kardeşinin taciz haberini, resmini ve detayları gazetelerde görmek istemez. Böylesi bir durum o aile üzerinde ciddi bir psikolojik yıkımı beraberinde getirir.")

Hikâyeleştirmeler ve ayrıntılar...

Bu tür haberlerde ayrıntılardan uzak, kuru ve soğuk bir dil kullanılması gerekir. Hikâyeleştirmeler ve her bir ilave ayrıntı, hasta ruhları biraz daha tahrik ediyor, onlardaki tehlikeli eğilimin kuvveden fiile çıkmasına yardımcı oluyor.

Unutmayın, yukarıda dile getirilen "fotoğraf" eleştirisi, mağdurun taciz görüntülerine değil, fotoğrafına ilişkindi... Bu örnekte olduğu gibi, çocuk tacizi haberlerinde taciz ânı görüntülerinin kullanılmamasına ilişkin bir uyarı literatürde yer almıyor; çünkü bu konuda düşünüp yazanların aklına, bir günlük gazetenin böyle görüntülere yer verebileceği hiç gelmemiş. ("Taciz haberleri ayrıntısı ile verilmemeli. Neden? Bunun birkaç nedeni var. En önemli nedeni, böylesi haberlerin bu işe meyilli kişileri tahrik etmesidir. Zira bu haberleri sadece ruhen sağlıklı kişiler değil; aynı zamanda suça meyilli insanlar da takip etmektedir. Bir taciz olayının en ince detayına kadar veriliyor olması, haberi okuyan tacizcinin haberden haz almasına neden olur. Bir olayın hemen ardından birçok ilde benzer olayların olmasının altında bu gerçek vardır. Haberlerdeki detay, anne-babaların kaygı düzeyinin yükselmesine neden olur. Kaygı düzeyi yükselen ebeveynler, çocukları tehlikelerden korumak için akılcı tedbirler yerine, duygusal ve panik halinde önlemlere başvurur. Bu durum çocuklarda kaygı bozukluğuna ve çocuğun sosyal çevreden korkmasına yol açar.")

Kınıyormuş, ayıplıyormuş gibi...

Üç gazetenin, "haber"lerini, aslında medyada yaygın bir "teknik" olan kınıyormuş, ayıplıyormuş gibi yaparak sunma taktikleri ise, öfkeyi büyütmede bir katalizör rolü oynuyor. (Bu "teknik" son olarak *Hürriyet* gazetesi

tarafından Osman Can'a karşı kullanılmıştı. Hatırlayın, Can'ın eşiyle ilgili hiçbir yerde çıkmamış bir haberi *Hürriyet* "şimdi de belaltı vuruşlar başladı" diye gûya kınayarak aktarmıştı.)

Yaşar Kemal'in *Ölmez Otu* romanında, tecavüze uğrayan bir kızı ikide bir çağırıp başına gelenleri en ince ayrıntısına kadar anlattıran, hikâyeyi dinlerken de sürekli olarak "vay vicdansızlar, vay alçaklar" diye konuşan bir muhtar vardır... İşte o hesap...

Şu ibarelere bakın: "Sapık sınıfta... Okulda rezalet... Çocuklarımıza sahip çıkalım... İğrençlik... İğrenç adam... Kutsal öğretmenlik mesleğinin yüz karası... Mesleğe, millete, devlete, emanete ihanet..."

Bunları okuyunca, elimde değil, aklıma Yaşar Kemal'in romanındaki muhtar geliyor.

Bir eleştiri yazısı kaleme aldım ama aslında ben de Vildan Ay gibi düşünüyorum: Bu işi gazete köşeleri değil, ceza davaları paklar!

Yine de köşelerden hiçbir ses gelmemesini çok yadırgadığımı belirterek bitireyim: Her şeye bu kadar mı alıştık, bilmiyorum ki!

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Çözümü devlet istiyor, AK Parti istemiyor...'

Alper Görmüş 07.05.2010

2005'in bahar aylarında, Abdullah Öcalan'ı temsilen hareket ettiğini söyleyen Sarp Kuray'ın liderliğindeki üç-dört kişilik bir grup çok sayıda gazeteciyle görüşmüş, Öcalan'ın "çözüm"e ilişkin görüşlerini anlatmıştı. (Gayet iyi hatırlıyorum, grubun temsil yeteneği üzerine Kürt çevrelerinde bir ara doğan kuşku, Öcalan'ın avukatları aracılığıyla ilettiği notla giderilmişti. Öcalan, Sarp Kuray'ın "güvenilir bir kişi" olduğunu belirtmişti notunda.)

Grubun görüştüğü gazetecilerden biri de bendim. Sarp Kuray ve adını şimdi hatırlayamadığım bir avukat, AK Parti'nin "Amerikancı ve gayri milli karakteri"ne vurgu yaparak, Kürt sorununun çözümü için tarihsel bir fırsatın doğduğunu, devletin de çözüm istediğini, fakat iktidar partisinin çözümü bilerek engellediğine dair uzun bir diskur çektiler bana.

Kendilerini hayretle dinlemiş, söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştım; tezlerini temellendirirken, "çünkü AK Parti Amerikancı"dan başka bir şey dememişlerdi.

Onları uğurladıktan sonra, söyledikleriyle o günkü siyasi atmosferi karşılaştırdım ve hayretim bir kat daha arttı.

Çok değil, daha birkaç ay önce, Aralık 2004'te Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasında tam üyelik müzakerelerinin başlatılmasına karar verilmişti ve buna karar veren iktidar partisinin meşruiyeti devlet tarafından sürekli olarak sorgulanıyordu (bugün artık o günlerde el altından bundan çok daha fazlasının yapıldığını biliyoruz).

Ordu ve devletin siyasi iktidar üzerindeki vesayet iddiasını esas olarak ülkedeki "terör ortamının varlığı"na dayandığı gözönüne alındığında "tez"i hiçbir iler tutar yanı kalmıyordu ama işte "temsilciler" bunu büyük bir ciddiyetle savunuyorlardı.

Gündem'deki başyazı: Kürtleri AB mi bozdu?

Sonra aklıma, AB ile tam üyelik müzakerelerinin başladığı tarihten iki ay kadar önce *Gündem* gazetesinde yayımlanan (12 Ekim 2004) başyazı geldi.

Başyazıda, "komplo"ya karşı bilincin diri tutulması üzerinde uzun uzun durulduktan sonra (biliyorsunuz, "komplo" sözcüğü Kürt politik jargonunda Abdullah Öcalan'ın yakalanış sürecinin başlangıç tarihi sayılan 9 Ekim 1998'i hatırlatmak için kullanılıyor. O nedenle her yıl 9 ekimde çeşitli protesto gösterileri düzenleniyor), yazının son paragraflarında bu "bilinç"teki erozyona geliniyordu. O bölüm de şöyleydi:

"6. yıldönümünde Kürtler, çeşitli eylemler gerçekleştirdi. Özellikle Avrupa'da yaygın geçti. Ancak Türkiye'de aynı yoğunlukta geçmedi. Hatta belli alanlar dışında ciddi bir tepki, eylemlilik söz konusu olmadı... Çok sınırlı bazı etkinlikler gerçekleştirildi. Kürt demokrasi güçleri, özellikle kurumsal yapılar ve kadrolar, yıldönümünde komployu derinden hissetmedi... Bunun, Güney eksenli gelişme ve özellikle de AB süreciyle ilişkisi var mı? Bizce tartışılır. Bu iki olgunun, genelde Kürtler, özelde Kürt demokratik yapılarında sosyal, ruhsal ve düşünsel farklılıklar yaratıp yaratmadığı, soruna ve sürece bakış açılarını etkileyip etkilemediği önemli tartışma konusudur ve bizce tartışılmalıdır..."

O başyazıdan bir süre sonra PKK tek yanlı olarak ilan ettiği ateşkesi bozmuş, yeniden eylemlere başlamıştı.

İşte "temsilciler"in "Devlet Kürt sorununu çözmek istiyor, AK Parti engel oluyor" şeklindeki görüşleri (yani Öcalan'ın görüşleri) tam o günlerde çıkagelmişti.

Nisan 2010, Demirtaş: "Devlet çözüme daha yakın"

O zamanlar ben, bu ağır "tez"i Öcalan'ın "ekolojik toplum" tezini andıran gelip geçici, konjonktürel bir çıkıştan ibaret sanmıştım. Dolayısıyla orada burada zaman zaman karşılaştığımda "tez"e ancak düşük yoğunluklu bir ilgi gösteriyor, bunları 2005'teki "konjonktürel" çıkışın artçı sarsıntıları, tortuları olarak değerlendiriyordum. Ta ki, Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş'ın *Milliyet*'ten Devrim Sevimay'a verdiği söyleşiyi (13 Nisan 2010) ve Orhan Miroğlu'nun gazetemizdeki 28 nisan tarihli makalesini okuyana kadar...

Sevimay, bir söyleşi ustası olarak, elindeki uzun metinden en çarpıcı cümleyi başlığa çıkartmıştı doğal olarak: "Devlet çözüme daha yakın, AKP ise çözüm sürecini tıkıyor..."

Aslında Sevimay'ın, muhatabından bu cümleyi almayı neredeyse garanti eden bir soru sorarak kendi çarpıcı başlığını kendisinin yarattığını da söyleyebiliriz (yanlış anlaşılmasın, meşru olmayan bir söyleşi tekniğini ima ediyor değilim). Şöyleydi Sevimay'ın sorusu:

"Öcalan aynı açıklamasında enteresan bir şey de söylüyor; diyor ki 'Devlet diyaloga hazır ama AKP çözüm önünde en büyük engel.' Sizce Öcalan'a bunu söylettiren, düşündüren nedir; siz de askerin AKP'den daha çok çözüm istediğini düşünüyor musunuz?"

Ve bu soruya Demirtaş'ın cevabı:

"Tabii devlet derken sadece bir tek kurumu kastetmemiştir bence. Biz de öyle düşünmüyoruz. Devletten kasıt sadece ordu, sadece bürokrasi, sadece yargı, sadece istihbarat değil, hepsinin toplamı. Sonuçta Türkiye Cumhuriyeti devleti şu 'Kürt sorunu' denilen sorunun çözülmesi konusunda ortak bir hissiyata sahip. 'Kürt sorunu silahlı yöntem dışında çözümlmelidir'e karar vermiş durumda. (...) Devlet bir bütün olarak aslında çözüme

daha yakın fakat AKP bu cesarettten yoksun duruşu nedeniyle süreci tıkıyor. Sürecin daha iyi işleminin önünde bir engel olarak duruyor.”

Miroğlu: Yaygın bir inanış...

Orhan Miroğlu'nun *Taraf*taki yazısını okuyunca, bu anlayışın Kürt siyasi figürleri arasında ne kadar yaygın ve köklü bir etkisinin olduğunu nihayet anlayabildim. Miroğlu, BDP'lilerin anayasa paketindeki "partilerin kapatılmasını zorlaştıran madde"ye gerçek bir siyasi destek vermeyip "sembolik destek"le yetinmesini analiz ederken, şöyle yazmıştı (biliyorsunuz, ikinci turda bu sembolik destek de verilmedi ve madde anayasa değişikliği paketinden düştü):

"Kürtlerin siyasi mücadelesini temsil eden bir parti olarak kendi siyasi kaderinin oylandığı bir maddede dahi, BDP'nin desteği siyasi bir tavır değil, sembolik bir tavır olarak ve gıdım gıdım gerçekleşiyorsa, bu vahim bir durumdur! Bu tutumun Kürt siyasetinde fikrî düzeyde bir karşılığı var tabii. BDP'nin politikalarına yön verenler, 'devletin çözüme hazır, AK Parti'nin çözümün önünde engel' olduğuna inanıyorlar.

"Kürt toplumunda kiminle savaştıysan onunla barışırsın gibi bir fikri kabul var. Açılımdan bu yana pompalanan bir fikir bu. Bu fikre göre kendisiyle savaşılan güç devlettir. Askerî bürokrasidir. Giderek devlet partileridir. Yani CHP'dir. Olası bir CHP-MHP koalisyonunda, Kürtlerin federasyon elde edebileceğine ilişkin garip iddialar bile var."

Neden hep en kritik anlarda yineleniyor?

NTV'deki, 4 Mayıs tarihli Basın Odası programına konuk olarak katılan Kürşat Bumin, Miroğlu'nun sözlerini aktararak Kürt siyasetindeki bu yaygın anlayışı eleştiren bir sunum yaptı. Ben, konu çerçevesinde verimli bir tartışma umarken, Nuray Mert, "Böyle düşünenlerin olabileceğini, fakat abartılmaması gerektiğini" belirterek konuyu kapattı.

Nuray Mert'in, bu "tez"i'nin asli sahibinin Öcalan olduğunu ve zaman zaman tekrarladığını bilmediği anlaşılıyor, bilseydi böyle konuşmazdı diye düşünüyorum.

Aslında, Öcalan doğrudan telaffuz etmeseydi bile, bu kadar problemli bir tezin bu ölçüde yaygınlık kazanmasına bakarak onun Öcalan'dan sâdır olduğu sonucunu çıkartabilirdik.

Benim aklımdaki soru şu: Bu problemli tez, neden özellikle AK Parti'yle "devlet" arasındaki gerilimin had safhaya ulaştığı koşullarda piyasaya sürülüyor: Önce 2004-2005'te, AB ile tam üyelik müzakerelerinin başlatıldığı sırada (bugün biliyoruz ki, bu gerçekleşmesin diye zamanında fiili askerî müdahale bile düşünülmüş)... Ve şimdi de "açılım" ve "anayasa değişikliği" günlerinde...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Baykal gitti de, 'Baykal gitsin'ciler ne olacak

Alper Görmüş 11.05.2010

Red-Kit'te kısa boylu, beyaz-sivri sakallı, elinde genellikle bir kazma bulunan kötücül-sevimli bir mezarıcı vardı. Adı yoktu, "mezarıcı" diye geçerdi Red-Kitlerde... Mezarıcıyı en çok mahkemelerin dinleyici sıralarında görürdük. Ekmeğini ölülerden çıkardığı için hâkimin tam kararını açıklayacağı sırada ayağa kalkar, "asalım" diye bağırırdı. Bu "ekmek parası" refleksini o kadar içselleştirmişti ki, kendi yargılandığı davalarda da ayağa fırlar, "asalım" diye bağırırdı.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Deniz Baykal ve CHP milletvekili Nesrin Baytok'a ait olduğu iddiasıyla ortaya saçılan kasetin ardından, hep birlikte izledik, Baykal dün istifasını verdi. Bu kararın öncesinde, bilhassa "devlet ideolojisine yandaş" gazete köşe yazarlarını etkisi altına alan "istifa" hararetini hep aklımda Red-Kit'in mezarcısı olarak izledim. Mezarıcı nasıl yargılananın kendisi olduğunu hesaba katmadan "asalım" diye düşüyorduydu ortaya, bunlar da "Baykal'ı gönderme operasyonu"nun aynı zamanda kendi düşünce mezarlarına indirilen kazma darbeleri olduğunu fark edemiyorlar.

Kaset hamlesi neyi amaçlıyor

Neden böyle olduğuna biraz sonra geleceğim, fakat ondan önce, düğmesine basılan operasyonun "Baykal'ı gönderme operasyonu" olduğuna dair "mutabakat"ı size de göstermek için 9 Mayıs tarihli gazetelerde yayımlanmış dört köşe yazısından alıntılara baş vuracağım.

Oral Çalışlar (Radikal): "Baykal'a yakın sayılabilecek başka bazı isimlerin eleştirel yaklaşımları ve haber verirken kullandıkları üslup, kafamda soru işaretleri doğmasına neden oldu. Bazı CHP çevrelerinde 'Baykal gitsin, çünkü biz onunla bir yere varamıyoruz' fikri hâkimiyet kazanmış olabilir. AK Parti hükümetinin yıkılmasını isteyen, bir an önce Tayyip Erdoğan'dan kurtulmak isteyen çevreler, bunun CHP'nin başında Baykal varken imkânsız olduğunu düşündükleri için, bu yeni durumu fırsat bilip 'Baykal gitsin ki, AKP'ye karşı daha etkili muhalefet yapacak bir lider gelsin' yaklaşımı içine girmiş olabilirler."

Ergun Babahan (Sabah): "Bu operasyonun tek adı vardır, Deniz Baykal'a Ali Kalkancı muamelesi yapmak. (...) Peki, neden sistem iktidara karşı en büyük silahı olan partinin, kendisini her koşulda koruyan liderini bir anda satıyor? (Tam bu noktada Babahan'ın yazısının başlığının 'CHP'nin 28 Şubat'ı Baykal'ı tasfiye planı' olduğunu hatırlatmalıyım –A.G.) Neden defterini dürüp kapı önüne koymak istiyor. Çünkü Sayın Deniz Baykal'da vücut bulan Kemalist çizginin yolun sonuna geldiğini görüyor. Bu çizgi İzmir, İstanbul'un laikçi semtleri, Ege kıyıları, Antalya derken yüzde 20'nin üstüne çıkamıyor. Bu çizginin önce yumuşatılması, sonra kırılması gerekiyor. Kürtlere özerklik tanınacaksa, biz tanırız mantığı. Bunun için ilk hedef, Baykal'ın tasfiye edilmesi."

Derya Sazak (Milliyet): "Kaseti ortaya atanların CHP kurultayına dönük bir zamanlama yaptıkları çok açık. Ankara'da konuşulan senaryo şudur:

'Baykal kaldıkça AKP'ye alternatif çıkmıyor. Baykal giderse Erdoğan da gider! Ancak CHP'deki değişim, AKP'yi iktidardan eder. Kaset, Baykal'ı bitirme planıdır. Muhtemelen arkası gelecek ve Deniz Bey'i istifaya mecbur bırakacaklar.'"

Assolistini en sona saklayan gazino patronu gibi, ben de bu çerçevedeki değerlendirmelerin en ilginçini en sona sakladım. Buyurun:

Zülfü Livaneli (Vatan): *"Mantığım bana bu işi AKP'nin ya da ona yakın çevrelerin yapmadığını söylüyor. (...) Geriye kalıyor iki seçenek: Ya CHP'ye yakın bazı çevreler sızdırdı bu kaseti ya da CHP'de değişim isteyen bazı uluslararası güçler. Çünkü önümüzde kurultay var. Kasetin zamanlaması 14 ay sonraki seçimle değil, bu ay içindeki kurultayla ilgili. Belki de Baykal'ı istifaya zorlayarak CHP'nin başına yeni bir kişiyi geçirme niyetinin başlangıç hamlesidir bu. Böylece önümüzdeki seçimlerde CHP'yi iktidara getirme hesapları yapılıyor olabilir. Uluslararası bazı çevreler de yapıyor olabilir bu hesabı. Yani İran'la yakınlaşan ve İsrail'e kafa tutan Erdoğan'ı tasfiye edebilmek için önce Baykal'ı ortadan kaldırmaya yönelik bir satranç oyunun ilk hamleleri."*

"Yandaşları" neden bu kadar kaba ve vahşi

Bu yazıların yayımlandığı 9 Mayıs günü *Taraf*, gayet isabetli bir sürmanşet tercihiyle çıktı: "Yandaşları vurdu." Spotta da şu ibare vardı:

"CHP lideri Baykal'ın gizli görüntülerinin yer aldığı kasetle ilgili haberler, sihirli bir el değmiş gibi, kendisine en yakın duran medyada manşetlere çıktı, karikatürize edildi, yazarlar 'git' dedi."

Haberin devamında, başlık ve spotu destekleyecek ayrıntılar yer alıyordu. Fakat 8 Mayıs tarihli gazetelerde yer alan bu ayrıntılar, benzer gazetelerin 9 Mayıs tarihli sayılarının performansıyla kıyaslandığında hayli zayıf kalıyordu. (Yani *Taraf* bir gün daha bekleseydi, içeriği çok daha zengin bir "Yandaşları vurdu" haberi yayımlayabilecekti.)

Çok sayıda köşe yazarı, "aman fırsat kaçmasın, Baykal'ın istifadan kaçacağı hiçbir boşluk bırakmayalım" telaşına girmişti sanki. Belli ki, bu büyük amaç doğrultusunda belaltı vuruşlar da meşru sayılıyordu. Mesela *Vatan* gazetesinin başyazarı Güngör Mengi'nin, kasetin çekildiği dönemle Tayyip Erdoğan'ın Baykal'ın "demokratik desteğiyle" Başbakan olmasının aşağı yukarı aynı döneme rast gelmesinden yola çıkarak kaleme aldığı şu satırlar:

"Rezalet görüntülerinin 7-8 yıl önce çekilmiş olduğuna dair iddialar ve tahminler dolaşıyor. 'Artık muhtar bile olamaz denilen Erdoğan'ın siyasi yasağını kaldıran, onun için araseçim icat ederek önce meclise sonra hükümetin başına taşıyan çabalara o günlerde Deniz Baykal'ın cansiperane katılımı ne anlama geliyor?' Buna benzer soruları Zülfü Livaneli yıllardan beri soruyordu. Eğer görüntüler eskiyse Tayyip Erdoğan'ı kurtaran Deniz Baykal bir demokrasi şövalyesi değil, zavallı bir rehinmiş."

Görüyorsunuz, Mengi "acaba"lı konuşmuyor, hüküm veriyor. Mealen "Demek kasetle şantaj yaptılar, o da Erdoğan'ın Başbakanlığı'na oluru verdi" diyor.

Baykal'a kaçacak hiçbir delik bırakmamak amacıyla oluşturulan psikolojik bombardımana *Hürriyet*'ten de bir örnek vereyim... Yalçın Bayer, Baykal'ın istifa etmemesi durumunda başvurulabilecek "malzeme"leri sayarken "CHP'de kadın milletvekili olmakla Baykal'ın yatak odası arasında bağlantı" ihtimalinin gözden irak tutulmaması gerektiğini dahi anımsatıyor:

"Bu olayla, CHP'de siyaset yapmanın kriterleri bir kez daha gündeme gelmiştir.

Esas sorun budur. Şüyûu vukuundan beterdi, şimdi de belgesi çıktı. Ve bunların yanıtının şimdiden ortaya çıkması gerekmektedir. CHP'nin geleceği için bu gereklidir. CHP'deki 10 kadın milletvekilinin hali hiç düşünülüyor mu? Yüzlerine nasıl bakılacaktır?"

Baykal'a söylenen size de söyleniyor!

Operasyonun amacı apaçıkken, "Türk halkının ahlakî değerleri", "örf, âdet ve geleneklerimiz", "Türk aile yapısı" gibi taraklarda hiç bezi olmayanların bu gerekçelerle başlatıp kimi belaltı vuruşlarla süsledikleri "Baykal istifa" kampanyası hakikaten çok ilginçti.

Yazının girişinde, böyleleri için, "Baykal'ı gönderme operasyonunun aynı zamanda kendi düşünce mezarlarına indirilen kazma darbeleri olduğunu fark edemiyorlar" diye yazmıştım. Yazımı bitirirken, bu söylediklerimi biraz açmaya çalışayım...

"Devlet ideolojisine ve Baykal'a yandaş" bu zevat, "kaset" hamlesini yapanların hangi siyasi-ideolojik tesbitle hareket ettiklerini anlamamış görünüyor. Onlara Ergun Babahan'ın izahını bir daha hatırlatayım: "(...) Çünkü Sayın Deniz Baykal'da vücut bulan Kemalist çizginin (...) önce yumuşatılması, sonra kırılması gerekiyor..."

Deniz Baykal'a "deniz bitti" diyenler, aynı şeyi "Baykal istifa"cı köşe yazarı statüko zaptiyelerine de söylemiş oluyorlar.

Anlamadıkları bu... Bunu anlamadan geçirdikleri her gün çelişkileri biraz daha derinleşecek.

***

NOT. Bugün, *Vakit* gazetesine verilen dudak uçurtucu tazminat cezasına ilişkin düşüncelerimi yazacaktım. Baykal-Baytok kaseti nedeniyle ertelemek zorunda kaldım. Yargının benzer davalardaki tavrıyla bu davadaki tavrını karşılaştırmalı olarak incelemek, bize pek çok şey söyleyecek. Cuma günü bu konuyu yazacağım, bugünlük bu insafsız kararı protestoyla yetiniyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kaymakamlar, hamamcılar, rot-balansçılar ve generaller

Alper Görmüş 14.05.2010

"*Sev Kardeşim* isimli televizyon dizisinde kadın kaymakam Yüksel'i canlandıran Hande Ataizi, senaryo gereği makam odasında rol arkadaşı Davut Güloğlu ile sevişince, gerçek kadın kaymakamları kızdırdı. Anadolu'da görev yapan 22 kadın kaymakam bu yüzden, *Sev Kardeşim*'i izlememe kararı aldı. Kaymakam Yüksel'in davranışlarının gerçeğe bağdaşamayacağını söyleyen 'gerçek' kadın kaymakamlar, rahatsızlıklarını dizinin yapımcısı Osman Yağmurdereli'ye e-mail ile anlattıklarını belirtti..."

Gazetelerde genellikle "isyan ettiler" kalıbıyla yer alan bu türden meslek alınganlığı haberlerini bilirsiniz: Hamamcılar isyan etmiştir, çünkü bir dizide hamam sahibi işletmesini randevuevi gibi kullanmaktadır; ya da filmin kahramanı olan bakkal geliştirdiği özel bir teraziyle her 950 gramı 1 kilo diye yutturmaktadır, falan...

Bakın, şu da, arşivde bulduğum, başlığı “Bu kez sıra kebabçılarda” olan gerçek bir haber:

“Yayın yoluyla kötülendikleri gerekçesiyle daha önce kapıcılar, hamamcılar ve hemşireler ayaklanmıştı. Şimdi ise Levent Kazak’ın yazdığı, Abdullah Oğuz’un yönettiği *O Şimdi Mahkûm* filminin bir bölümünde ‘kötülendiklerini’ iddia eden kebabçılar ayaklandı! Filmde kebab, mafya babası Numan Kolsuz’un sertleşme probleminin gerekçesi olarak gösteriliyor. İstanbul’un ünlü kebabçıları, bu yargının işlerini olumsuz yönde etkileyeceğini iddia ederken, senarist Levent Kazak ise bu konuda yorum yapmadı.”

312 çarpı 2 bin, eşittir 624 bin

Memleket böyle... Bu türden alınganlıkların dava konusu olduğunu bile gördük; fakat tahmin edebileceğiniz gibi, şikâyet sahiplerinin mahkemelerden “haklısınız” hükmünü aldığı bir dava görmedik henüz.

Peki, herhangi bir meslek erbabından birine, onun mesleğini de telaffuz ederek bir kem söz edilse, o kişi de bu sözde bir hakaret algılasa ve davacı olsa, ne olur? Ne olacak, “kem söz” gerçekten hakaret içeriği taşıyorsa, mahkeme sözün sahibini mahkûm eder, mesele kapanır. Yok, mahkeme “bunda bir hakaret yok” derse, mesele yine kapanır.

Peki, kendisine hakaret edildiğini düşünen kişinin yanı sıra, “ben de aynı meslektenim, öyleyse bana da hakaret edilmiştir” diye yüzlerce kişi davacı olsa?

“Olmaz öyle şey” mi diyorsunuz? Demeyin. Öyle bir şey oldu. 312 general, “Bir gazetede yer alan bir yazıyla iki general arkadaşımıza, mesleğimiz telaffuz edilerek hakaret edilmiştir, böylece bize de hakaret edilmiştir” iddiasıyla açtıkları tazminat davasını kazandılar ve gazete, her birine 2 bin TL olmak üzere toplam 624 bin TL tazminat ödemeye mahkûm edildi.

Aytaç Yalman ve Çetin Doğan

Vakit gazetesinin başına gelen bu olmayacak iş, Ağustos 2003’te bu gazetede yayımlanan “Onbaşı bile olamayacakların General olduğu ülke” başlıklı bir yazıyla başladı. Yazıda, “Kuzey Irak dağlarında Mussogorski’yi damarlarımda hissedirim” şeklindeki açıklaması nedeniyle Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aytaç Yalman; “Mehmetçiğin kanını Yemen’de niçin akıttık? Hâlâ soruyoruz” şeklindeki açıklaması nedeniyle de 1. Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan eleştiriliyor ve kınanıyordu. (Makalenin yazarı Asım Yenihaber’e göre, Aytaç Yalman, “Rusların Kars’ı işgalini bir besteyle selamlayan Rus milliyetçisi bir müzisyeni övdüğü” için; Çetin Doğan da “Yemen’in ülke sınırları içinde olduğunu bilmediği için” bu kınamayı hak etmişlerdi.)

312 generali önce infiale, ardından da dava açmaya sevk eden satırlar ise yazının son bölümündeydi ve şöyleydi:

“Bir ülkede, asıl general olacaklar, YAŞ yerlere yatırılıyor. ‘Onbaşı’ bile olamayacaklar ‘general’ yapılıyor. General olunca da emekliliği hazmedemiyor böyleleri...”

O sırada Türk ordusunda 357 general bulunuyordu, bunların 45’i (ki aralarında Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök de vardı) dava açmayı kabul etmedi, 312’si ise “hakarete uğradık” diye topluca mahkemeye başvurdu. (Darbe Günlükleri’nin 15 Kasım 2003 tarihli bölümünde bu olay Aytaç Yalman’la Hilmi Özkök arasındaki bir diyalog üzerinden şöyle anlatılır: Yalman: “312 kişi ‘Onbaşı bile olamayacakları general yapıyorlar’ diye bir

gazetede haber yayınlandığında mahkemeye veriyor ve siz buna katılmıyorsunuz. Herkes bize acaba Genelkurmay Başkanı AKP partisinden mi yoksa TSK'den değil mi diye soruyor. Cevap vermekte güçlük çekiyoruz. Neden bizimle beraber siz de mahkemeye vermediniz?" Özkök: "Genelkurmay Başkanı'nın o kadar bir gizemi olsun. Ben sizlerin de, yani kuvvet komutanlarının da vermesini tasvip etmedim. Bir gazetede küçücük bir köşede yer alan bir haber şimdi büyüdü."

"2"ye eyvallah da "310"a ne oluyor?

Gazete avukatları, yıllardır süren davada savunmalarını esas olarak, "diyelim bu sözlerde bir hakaret var, bu durumda davayı yalnızca iki orgeneral açmalıydı, öbürlerine ne oluyor" sorusunun etrafında ördüler.

Doğrusunu isterseniz, ben iki orgeneralin yerinde olsaydım Hilmi Özkök gibi davranırdım. Bugün biri kalkıp bana "arzuhalci olamayacak adamı köşe yazarı yapmışlar" dese, yemin ederim ki güler geçerim. (İnşallah arzuhalciler alınganlık göstermez!)

Neyse... Asıl meseleyi gözden kaçırmayalım... Asıl mesele 312'nin 2'sinde değil, 310'unda.

Gazetenin avukatları, gayet yerinde örneklerle mahkemeden, Yalman ve Doğan dışında kalan generallerin tazminat taleplerinin reddine karar vermesini istemişler. Buraya bu örneklerden ikisini alacağım...

Önce, *Vakit*'i "toplu tazminat"a mahkûm eden Ankara 20 Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2001 yılında aldığı karar... Mahkeme, "Beş genel başkanın seçtiği, yalakalık yapan insanlar meclise geldi" sözü nedeniyle bir milletvekilinin açtığı davada, "yalaka sözcüğüyle tüm milletvekilleri hedef alındığı açıktır... ancak yansıma suretiyle davacının bundan alındığını ileri sürüp manevi ödence dilemesi yerinde bulunmamıştır" diyerek davayı reddetmişti. (20 Asl. H. 2001/490 E. 2001/794 K.)

Bir de, davanın temyiz duruşmalarının yapılacağı Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin kararı var, o da ilginç... Davayı, partisine hakaret edildiği gerekçesiyle bir milletvekili açıyor. 4. Hukuk Dairesi, "partiye hakaret"i sabit bulmakla birlikte, milletvekilinin tazminat talebini reddediyor. Gerekçesi ise şöyle: "Davacının manevi üzüntüsü (zararı) ile davaya konu haksız eylem arasında, hukuk düzeni açısından değil, mantık bakımından bir bağlantı söz konusu olabilir. Aksinin kabulü halinde ise, saldırıya uğrayan siyasi partiye (tüzel kişiye) mensup her gerçek kişiye manevi tazminat davası açma hakkını tanıma gibi bir sonuç hasıl olur ki, bu durumda haksız eylem faili altından kalkamayacağı çok ağır bir tazminat borcu altına girer ve bu da hukuken kabul edilebilecek bir sonuç olamaz..." (4. Hukuk Dairesi 1994/6307 E.-1995/5051 K. sayılı.)

Demokles'in kılıcı gibi...

Ben aslında bugün size, yargının benzer davalardaki "apaçık hakaretleri 'ifade özgürlüğü'nden sayma" tavrıyla, bu davadaki tavrını karşılaştırmalı olarak ele almayı vaat etmiştim. Fakat işin içine girince, ilk elde avukatların savunmalarını üzerine oturttukları "2 orgeneral tamam da kalan 310'a ne oluyor" argümanlarını ele almanın daha doğru olacağını anladım. Çünkü bu karar, Demokles'in kılıcı gibi hepimizin üzerinde duruyor. *Vakit* gazetesi sahibi Nuri Aykon'un vekili avukat Hacı Ali Özhan'ın dediği gibi:

"Yansıma yoluyla dolaylı olarak mantıki ilgi kurularak dava açma hakkı tanındığında fahiş bir tazminat yükü de ortaya çıkmaktadır. 312 General davasında olduğu gibi 2.000 TL tazminatın toplamı 624.000 TL gibi aşırı, orantısız bir miktar ortaya çıkarmıştır. Bir yazı için bu miktar bir tazminatın, katlanılamaz mağduriyete neden olacağı, basın özgürlüğünü zedeleyeceği, ticari hayatı yok edici olacağı açıktır. Bu nedenle 312 General davası,

Vakit gazetesine karşı olmakla, kızmakla geçiştirilecek bir sorun değildir. Sorunu *Vakit* gazetesinin değil, bütün basın sorunu olarak görmek, ifade hakkını Asım Yenihaber'in değil bütün köşe yazarlarının, basın mensuplarının sorunu olarak görmek gerekir."

Sözünü ettiğim "karşılaştırma"yı salı günü yazımda yapacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

General değilsen sana hakaret işlemez!

Alper Görmüş 18.05.2010

Cuma günü "Kaymakamlar, hamamcılar, rot-balansçılar ve generaller" başlıklı yazımda, 2003'te *Vakit* gazetesinde yer alan bir yazıdan dolayı bu gazeteye verilen dudak uçurtucu tazminat cezasını ele almıştım. O yazıdaki esas meselem, yazıdaki hakaret içerdiği öne sürülen cümleler sadece iki generalle ilgili olarak telaffuz edildiği halde, toplam 312 generalin "aynı meslekten oldukları ve kendilerinin de hakarete uğradıkları" gerekçesiyle dava açması ve gazetenin her bir general için tazminat cezası ödemeye mahkûm edilmesiydi. (Her bir generale 2 bin TL'den toplam 624 bin TL... Faizleriyle birlikte 1 milyon 800 bin TL.)

Cuma günü, tıpkı gazetenin avukatları gibi ben de iki temel nokta üzerinde durmuştum:

Birincisi: Başka örneklerle, benzer davalarda yargının nasıl "böylece bana da hakaret edilmiştir" şeklindeki tuhaf iddiaya prim vermediğini görmüş, iş "generallere hakaret"e gelince yargının eski içtihatlarını nasıl görmezden geldiğini ele almıştım.

İkincisi: Varsa eğer, hakareti bu şekilde bütün bir meslek grubuna yaymanın basın özgürlüğü üstünde nasıl bir kâbus oluşturacağı üzerinde durmuştum.

Bugün ise, cuma günü belirttiğim gibi, "Onbaşı bile olamayacaklar 'general' yapıyor" cümlesini hakaret sayan yargımızın neleri hakaret saymadığıyla ilgili birkaç örnek verecek, yargının nasıl bir çifte standart içinde davrandığını göstermeye çalışacağım.

Mademki Agos gazetesinde yazıyorsun...

Baskın Oran, 21 Şubat 2010'da *Radikal*2'de kaleme aldığı bir yazıda, sadece 4. Daire'nin verdiği "hakaret yok" kararlarını ele almıştı. O günlerde o yazıyı sizin de dikkatinize sunacaktım, fakat araya başka şeyler girdiği için bunu yapamamıştım. Şimdi, hazır *Vakit*'in cezası da bu dairede görüleceğinden, Baskın Oran'ın "Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'ni takdimimdir" başlıklı yazısının geniş bir özetini buraya alacak, böylece size anlatmak istediğim şeyi onun yardımına başvurarak yapmış olacağım. Bakın, bu daire neleri "hakaret" saymamış ve neden saymamış:

"Yargıtay'ın 4. Hukuk Dairesi (4. HD), Türkiye'de bağımsız olmak isteyen yargının tarafsızlığı açısından herkesin bilmesi gereken bir örnek olay. Son kararından başlayalım. Cumhuriyet'ten Mustafa Balbay, Emin Çölaşan'la birlikte ART TV'de yaptığı 'Ankara Rüzgârı' programında (26.11.2006) açıkça hakaret, hatta iftira etti: 'Türk aydınlarının maddi ve manevi olarak satın alınması çok ciddi bir strateji... adını da vericem gerekirse, ben

polemik sevmiyorum ama adını da vericem, Prof. Dr. Baskın Oran.’ Dava açtık, Balbay üç bin beş yüz TL manevi tazminata mahkûm oldu.

“4. HD bu mahkûmiyeti geçenlerde oybirliğiyle bozdu. Gerekçesi: B. ORAN, AGOS YAZARIDIR: ‘Dosya içeriğinden, davacının Agos gazetesinde Ermeni sorunu hakkında yazılar yazdığı anlaşılmaktadır. Davalı, bu yazılara tepki . Davacı, özgürce düşüncelerini açıklayabildiğine göre, bu düşünceler aleyhine yapılan açıklamalara, sert de olsa, katlanmak zorundadır.’ Yani, hakaret ve iftira’nın 4. HD için kod adı şu: ‘Düşünce açıklaması’. Kişi hak ve özgürlükleri açısından korkunç. Birçok açıdan.

“Haksızlık yapmak istemiyorum; biraz kuşkucu düşünelim. Belki de 4. HD, demokrasi anlayışı açısından bizlerin fersah fersah ötesindedir de, bizim hakaret saydığımız sözleri ifade özgürlüğü saymaktadır. O zaman, o sözleri bir inceleyelim. Aşağıdaki alıntılar sadece Azınlık Raporu olayındandır:

“Köpek gibi, bir kemikle susan var.”

1) ‘Bence bu adamlar dövülselerdi, milletin yüreği soğurdu. Sevr’ciler tekme tokadı hak etmişlerdir’. 2) ‘Bu Rapor parçalanmaya yönelik bir düşüncenin sonucudur. Yemin olsun; toprağın bedeli kandır, gerekirse dökülür.’ 3) ‘Bunlar bir avuç zibididir’. 4) ‘Siz o uydurma azınlıklarınızı alın da gidin Avrupanıza sokun’. 5) ‘Bunlara Türkiyeli demek, Türkiyeli yılanlara, kurbağalara, çakallara haksızlık oluyor’. 6) ‘Şu toprağa küfrederek basanlar var. Hain desen, işbirlikçi desen var. Köpek gibi, bir kemikle susan var.’ 7) ‘Çanağına yal konulunca ve etli kemik vaadini duyunca yaltaklanan, kuyruk sallayan kanişler, uyanık geçinen şapşallar, salak, tescilli hain, zavallılar. TC devletimize-milletimizin birliğine kallesçe ihanet hançeri sokanlar’. 8) ‘Azınlık arayanlar, analarına babalarının kim olduğunu bir kez daha sorsunlar’.

“Yargıtay 4. HD’nin ‘hakaret yoktur, ifade özgürlüğü vardır’ dediği sözler bunlar. Tabii, bu noktada iki soru geliyor insanın aklına. Birincisi: Bendeniz kalkıp da ‘4. HD sayın yargıçları, babalarınızın kim olduğunu analarınıza sorun!’ desem acaba ne olurdu, çok merak ediyorum. İkinci soru: Acaba 4. HD, yukarıdaki hakaret sahiplerinden 180 derece farklı düşünenlere karşı da böyle ‘özgürlükçü’ mü? Bilgi dağarcığımdaki kararlarını takdirinize sunuyorum:

“Hacettepe’den Prof. Mustafa Erdoğan, ‘367 Kararı’yla ünlü Anayasa Mahkemesi için ‘Hukuk bilmiyorlar’ dedi. Anayasa Mahkemesi üyeleri dava açtılar, Prof. Erdoğan’ın her bir üyeye ayrı ayrı beş bin TL + faizler + masraflar ödemesini 4. HD onayladı.

“Bianet’ten Nadire Mater ‘Memet’in Kitabı’ yüzünden en ağır hakaretlere uğradı, çok sayıda dava açtı, bütün tazminat kararları 4. HD tarafından ‘ifade ve basın özgürlüğüne girer’ gerekçesiyle bozuldu.

“Sabancı Üniversitesi öğretim üyesi Halil Berktaş’ın gazeteci Ruhat Mengi’ye açtığı tazminat davasında mahkeme, ‘Ermeni soykırımı yapılmıştır biçiminde açıklamalarda bulunan davacı, sert de olsa, eleştirilere katlanmalıdır’ gerekçesiyle tazminatı reddetti, 4. HD de aynen onayladı.”

“Üç beş mikrop” da hakaret değil

Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı (SETA) Türkiye’de yargı kararlarının adaleti sağlamaktan ziyade devletin ideolojisinin talepleri doğrultusunda şekillendiği hipotezinin geçerli olup olmadığını test etmek üzere geniş bir araştırma yaptı. Sonuçları geçtiğimiz haftalarda yayımlanan “Yargının çıkmazı: Devlet mi Adalet mi?” başlıklı araştırmada da, “hakaret”e hükmetmede yargının birinci kriterinin “hakarete uğrayanın devlet ideolojisine yakın olup olmaması” olduğunu gösteren ilginç örnekler var. Bu örneklerden biri, raporda şöyle dile getiriliyor:

“Bolu’da bir gazetede, DTP (kapatıldı) lideri Ahmet Türk ve parti yöneticilerinin adları verilerek çağrı yapıldı: ‘Bundan sonra sivil yurtsever unsurların hedefi olacaklar... Üç beş mikrobu temizleyip, ‘bir bizden beş sizden tamam mı, devam mı?’ demek gerekir. Bunu yapacak yurtsever unsurlar da çıkacak elbet.’ Bolu Cumhuriyet Savcılığı ve mahkeme yazıyı ‘düşünce özgürlüğü’ kapsamında değerlendirdi. Yargı, hedef gösterme suçu içeren şiddet çağrısını hukuka uygun buldu.”

“Onbaşı bile olamayacaklar general yapılıyor” cümlesi hakaret, fakat bunlar değil. Bir başka deyişle: General değilsen, sana hakaret işlemez!

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Baykal dönmesin’deki siyasi ahlak sorunu...

Alper Görmüş 21.05.2010

CHP’li milletvekilleri ve il başkanlarının sadece üç-beş gün içinde “Baykal’dan başkası aday olmasın”dan “Baykal aday olmasın” a sıçramaları, 2007’nin sonunda *Aktüel* için yazdığım Deniz Baykal portresini hatırlattı bana. O yazının spotunda şöyle demiştim:

“‘Laik cumhuriyet değerlerinin yılmaz savunuculuğu’nu, yere göğe sığdıramayan köşe yazarlarından çok daha iyi yapıyor. Fakat sosyal-demokrat statükocular ondan aynı anda ‘iktidar’ da isteyince olmuyor; olmayınca, kendi günahlarını ona ihale edip rahatlıyorlar. Deniz Baykal: Laikçiliğin İsa’sı...”

Baykal şimdiye kadar tam cumhuriyet mitinglerine katılanların, tam CHP milletvekillerinin, tam CHP il başkanlarının istediği gibi siyaset yaptı, onların istediği gibi konuştu. Şimdi ise, “onun yüzünden iktidar olmadık” imalarıyla, doğrusu siyasi ahlak çerçevesinde çok düşük bir profil çiziyor.

Üç yıl önceki Baykal portresinin işin bu yanını ilgilendiren bölümünü, gördüğüm lüzum üzerine sizin de dikkatinize sunuyorum...

Sizi portreyle başbaşa bırakmadan önce küçük bir not: “Kaset” hadisesinden birkaç gün sonra bu köşede kaleme aldığım bir yazıda, o ana kadar “Baykalcılık” a en küçük bir eleştiride bulunmayan bazı köşe yazarlarının bir anda “Baykal istifa”cı kesilmelerindeki çelişkiye işaret etmiş, yeni liderin, kaset komplocularının arzuladıkları gibi “Baykalcılık” dışında bir hat izlemesi durumunda kendilerinin ne yapacağını sormuştum.

Derya Sazak, aynı çelişkiye haberleriyle işaret eden *Taraf*’ı ve beni “kaseti görmezden gelmek” ve Baykal’dan yana “Taraf olmak”la (ki yazının başlığı da böyleydi) suçlayan bir yazı yazdı (*Milliyet*, 13 Mayıs). Yazısının son

cümlesi ise kendinden menkul bu tesbitin kaynağının ne olabileceğine ilişkin bir tahmine ayrılmıştı: “Acaba Gülen’in ‘samimi üzüntü ve desteğinin’ Baykal tarafından ifadesinin ‘olayları görmezden gelmede’ etkisi olabilir mi?”

Derya Sazak’tan ve benim yazımdan “Baykal destekçiliği” türeten başkaları varsa onlardan da rica ediyorum: Lütfen yukarıdaki satırlardan ve şimdi okuyacağınız portre özetinden böyle tuhaf sonuçlar çıkarmayınız. Rica ediyorum, Baykal destekçiliği kim, ben kim... Ben başka bir şey anlatmaya çalışıyorum. Lütfen anlamaya çalışınız.

“Köşe yazarı olsa tapılacaktı, lider olarak taşlanıyor...” (Aktüel, Ekim, 2007)

İnternet forumlarında, sözlüklerde Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Deniz Baykal hakkında yazılmış irili ufaklı binlerce değerlendirme okudum. Bunların çok ama çok büyük bir ekseriyeti (kabaca yüzde 90’ı) öfke doluydu, gene hemen hepsi Baykal’ı istifaya çağırıyordu. (Unutmayın, 22 Temmuz 2007 seçimlerinin birkaç ay sonrasında kaleme alınmıştı bu portre –A.G.)

Değerlendirmeler, sahiplerinin siyasi kimlikleri hakkında az çok bilgi veriyordu ama ben başka bir şey daha yaptım: Kimliklerini “solcu, sosyal demokrat, laik” vb. sıfatlarla anabileceğimi düşündüğüm kişilerin başka konularda neler yazdıklarına baktım. Sonuç çok ilginçti: Hepsi Deniz Baykal gibi konuşuyordu. Varsa yoksa cumhuriyet değerleri elden gidiyor, laiklik elden gidiyor, şeriat geliyor... Birkaç istisna dışında hiçbirinde çağdaş bir solculuğun salt kaba bir laiklik savunuculuğuna indirgenemeyeceğine ilişkin en küçük bir eleştiri dahi yoktu. Hepsi Bekir Coşkun, Emin Çölaşan hayranıydı ve hepsi AK Parti’ye bakınca “irtica”dan başka bir şey görmüyordu.

O kadar ki, Deniz Baykal, “Bu ordu hâlâ ne bekliyor” diye hayıflanana “solcu” tiyatrocu Ferhan Şensoy’a bile yaranamamıştı: “Yakında CHP’yi C, H ve P şeklinde üçe bölerek muradına erecek.”

Baykal’ın içinde bulunduğu hali düşündükçe bir mazlum portresi çıkıyor karşıma, baştan hiç hesap etmemiştim bunu.

Gelin birlikte gözden geçirelim: Bir sosyal demokrat parti lideri düşünün, taraftarları kendisinden sadece laikliğin, cumhuriyet değerlerinin, üniter devletin elden gittiğine ilişkin sözler duymak istesin... Ve daha önemlisi, gazetelerde şu türden haberler okuduğunda “sen nasıl sosyal demokratsın” diye sormasın:

Şemdinli iddianamesi: “Baykal, ‘Bu, Türk Silahlı Kuvvetleri’ne darbe girişimidir’ dedi.”

TCK 301. madde: “Baykal, ‘Başbakan, Türkiye’de Türk kimliğine hakaret etmeyi serbest bırakmanın ayıbına ortak arıyor. Benim cevabım ise başka kapıya’ dedi.”

Ermeni Konferansı: “Baykal, Ermeni Konferansı’nı düzenleyen aydınlara çok sert çıktı. Toplantıyı ‘angaje’ olarak nitelendirdi, konferansçılara ‘Kaç kişisiniz’ dedi.”

Milliyetçilik: "Milliyetçilik Türk toplumunun çimentosudur."

Tamam, statüko tanrısı ete kemiğe bürünmüş, Deniz diye görünmüştür de, hangi "Baykal istifa"cı sosyal demokrat itiraz etmiştir buna. Daha iki hafta önce Gülsün Bilgehan Toker Vatan gazetesine verdiği söyleşide nasıl bir "Baykal'sız CHP" özlediğini şöyle anlatmamış mıydı?

"Yeni kuşaklar son 30 yılın CHP'sini biliyorlar. Oysa CHP, Cumhuriyet'i kuran parti ve 1940'ların, 50'lerin, 60'ların, 70'lerin CHP'si farklı. Zaten CHP'nin şu andaki ilkelerinde, programlarında hiçbir sorun yok. Onlar olduğu gibi kalmalı ve korunmalı. 30 senedir süren yönetimde bir eksiklik var galiba."

Ne âlâ! Bir siyasi liderden asla iktidar olamayacak bir programı savunmasını iste, o lider bunu layığıyla yapsın ve iktidar her seferinde biraz daha uzaklaşırken sen ona demediğini bırakma.

Diyebilirsiniz ki, bıraksın madem, çekip gitsin. Ben de öyle diyorum zaten ve bunu yapmadığı için de ona en küçük bir sempati bile duyamıyorum. Sempati duyamayacağım bir mazlum portresi: Hiç düşünmezdim böyle bir şeyi..."

'Ey yargı aktörleri...'

Terörle Mücadele Kanunu (TMK) Mağduru Çocuklar İçin Adalet Çağırıcıları, doğrudan doğruya yargıya seslenen bir metin kaleme aldılar. Metnin tamamını yayımlamak isterdim, fakat yerim dar. Aşağıda okuyacağınız metin, benim bu mektuptan seçtiğim bazı bölümlerden ibarettir:

Ey yargı aktörleri; "terörist çocuk" olur mu? Demokratik Hukuk Devletlerinde yargı çocuklara terörist muamelesi yapabilir mi ya da çocukları terörist eylemlerden cezalandırabilir mi?

(...)

Ulusal hukukumuzun üstünde yer alan uluslararası sözleşmelere göre; 18 yaşından küçük insanların suçları ne olursa olsun çocuğun yüksek yararı ve saygınlığı odağında yargılamaları çocuklara özgü mahkemelerde yapılması gerekirken; 18 yaşından küçüklere terörist suçlamalarının yöneltilmesi, cezalandırılmaları ve Terörle Mücadele Kanunu'nun 9. maddesine göre ağır ceza ve özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde yargılanmaları ve yargılamaların tutuklu olarak sürdürülmesi Anayasa'nın 90. maddesinin açık ve net ihlalidir. Ülkemizin tarafı olduğu evrensel sözleşmelerin ortaya koyduğu temel ilkelere göre, 18 yaşından küçüklerin dünyada henüz bir ortak tanımı bulunmayan etnik, dinî, ideolojik, siyasi veya felsefi referanslı terör örgüt üyeliği ya da terör örgütü adına veya lehine suç işleme gibi olayların ve "Devletin anayasal düzenini yok etmek, TBMM'yi ortadan kaldırmak, Cumhuriyet'in niteliklerini veya siyasi düzeni değiştirmek" gibi suçların politik muhtevası, amacı ve sonuçları konusunda fikirlerinin olması ve bu fikirlerini oluşturacak soyutlama yetilerinin ve bilişsel yeterliliklerinin bulunmadığı kabul edilmiştir.

(...)

Yine ulusal kanunlara göre; 18 yaşından küçüklerin seçme hakları bulunmamaktadır. 18 yaşından küçükler herhangi bir sözleşmenin tarafı olamazlar. Ey yargıçlar; o halde aynı hukuk sisteminde seçme ve sözleşme yapma hakkı dahi tanımadığınız 18 yaşından küçüklerin terör, terörizm, terörist gibi kavramların ayırında olduklarını varsaymanız iki farklı hukuk sisteminin doğması değil midir?

Yargı aktörleri, sayıları dört bine varan TMK Mağduru Çocuklar'ın yarısının dosyalarında somut delil bulunmadığı halde, nasıl iddianameler hazırlanmış, davalar açılmış, duruşmalar yapılmış, cezalar verilmiş ve Yargıtay bu cezaları onamıştır? Avukatların Anayasa'ya aykırılık dilekçeleri neden Anayasa Mahkemesi'ne havale edilmemiş, işleme bile konulmamıştır?

Yargı aktörleri, inandığınız hukuk sistemini ve adına kararlar verdiğiniz toplumu ikiye bölmekten vazgeçin... Terörle Mücadele Kanunu ile bu toprakların bir kısım çocuklarını ideolojiyi adaletle önceleyen bir zihniyetle çifte istisnaya tâbi tutmaya ve onları hukuksuz bırakmaya son veriniz...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merkez medyadan 'gaz' ve 'satış' öyküleri (1)

Alper Görmüş 25.05.2010

Cumhuriyet Halk Partisi'nin yeni lideri Kemal Kılıçdaroğlu'ya başta Doğan Grubu olmak üzere merkez medyadan verilen "gaz", bana eski örnekleri hatırlattı... Onu hatırlayınca da, gaz verilen siyasetçinin başarısızlığı ya da bir "yamuğunun" görülmesi durumunda nasıl hızla "satışa çıkarıldığı" geldi aklıma.

Belki Kemal Bey'e bir faydası olur diye 2000'de Süleyman Demirel'in, 2001'de Ahmet Necdet Sezer'in, 2002'de de İsmail Cem'in başına gelen "gaz ve satış" öykülerinden oluşan üç bölümlük bir dizi hazırladım.

Kronolojik gideceğim, dolayısıyla Süleyman Demirel'den başlayacağım...

"Baba banko", "baba garanti"

2000 yılının başlarında Türkiye'nin ana gündem maddesi yeni cumhurbaşkanının seçimiydi. Eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in beş yıllık süresi dolmuştu ve yeniden seçilmesi yasal olarak mümkün değildi. Fakat üçlü koalisyon'un (Demokratik Sol Parti, Milliyetçi Hareket Partisi ve Anavatan partisi) liderleri (Bülent Ecevit-Devlet Bahçeli-Mesut Yılmaz) aralarında anlaşarak Demirel'in süresini uzatmaya karar verdiler. "5+5" diye formüle edilen yeni bir yasa maddesi hazırlayarak TBMM'ye sundular. Böylece, bir dönem cumhurbaşkanlığı yapmış olan bir kişi beş yıllığına yeniden seçilebilecekti.

Önerge, iktidar milletvekilleri arasında dahi memnuniyetsizlik yarattı. Çünkü Süleyman Demirel'in adı, dönemin batık bankacılığı ve kamu kaynaklarının yağma edilmesi siyasetiyle birlikte anılıyordu. Fakat bu, dönemin büyük medyasının umurunda bile değildi. Zamanın üç büyük gazetesi (*Hürriyet*, *Sabah*, *Milliyet*) militan bir "Demirel gazeteciliği" yapıyorlardı. O kadar ki, sonradan ortaya çıkacağı gibi, Demirel'in, yeğeni batık bankacı Murat Demirel için Azerbaycan Devlet Başkanı'na gönderdiği iş takibi mektubu bu gazetelere gittiği halde, "5+5" oylamasına zarar verir gerekçesiyle yayımlanmamıştı.

Merkez medya gazeteleri (hemen belirtelim, bu olayda başı, Zafer Mutlu'nun yönettiği *Sabah* çekiyordu), "Baba"nın bir daha seçilmesini mümkün kılan yasanın TBMM'de reddedildiği 5 Nisan 2000'e kadar habermiş gibi yapan manşetlerle çıktılar. Bu manşetlerde bir yandan Baba'nın "garanti" ya da "banko" olduğu öne sürülüyor, bir yandan da olur da süresi uzatılmazsa neler olabileceği hatırlatılıyordu.

"Gûya-haber"ler furyası...

Ortallığı "Fatura çok ağır olur" gibi gûya-haber'ler kaplamıştı: "5+5 paketini zora sokan gelişmeler hem içte, hem de dışta ciddi tedirginliğe yol açtı. Demirel'in hükümetin dördüncü ortağı gibi çalıştığını, birçok krizin çözülmesinde anahtar rolü oynadığını hatırlatanlar, şimdi hükümette doğacak sıkıntı sonucu Türkiye'nin yıllar sonra yakaladığı sihirli formülü kaybetmesinden korkuyor." (*Sabah*, 31 Mart 2000.)

İsterseniz o günlerin gazetelerine bakın, böyle çok sayıda "haber" göreceksiniz...

Fakat ben ikinci örneği de *Sabah*'tan vereceğim, çünkü, dediğim gibi o günlerde hiçbir gazete onun kadar pervasız ve "renkli" değildi. Şu manşet "haber"ın güzelliğine bakın: "Batı: 5+5 çıkmazsa hükümet çöker." (2 Nisan 2000.)

Gazete haberini "Batılı diplomatlar"a dayandırsa da (tek bir somut isim yok!) asıl kaynağın gazetenin yazışları olduğunu tahmin etmek zor değil. Habere göre, Türkiye'deki oylama, "Batılı diplomatik çevrelerde siyasî kriz endişesine yol açmış." Kimliği belirsiz diplomatlardan biri, yine de "Demirel'in yeniden seçileceğine" ve cumhurbaşkanlığı seçimi tartışmaları yüzünden "kesintiye uğrayan reform programının devam edeceğine" inandıklarını belirtmiş.

Diplomatik kaynaklar, *Sabah*'a, arzuladıkları cumhurbaşkanını da tarif etmişler. Akla hemen "Baba"yı getiren bir tanım tabii ki...

Fakat olmadı... olmadı... Başta *Sabah*, merkez medyanın bütün çabalarına rağmen "Baba" yeniden seçilemedi ve onun iktidarsızlaşmasıyla birlikte ona olan ilgi hızla pörsüdü.

"Demirel, tarihin karanlık sayfalarına..."

Yeğeniyle ilgili bankacılık skandalının ortaya çıkmasının ardından, *Sabah*'ın başyazarı Güngör Mengi "Ya Demirel seçilseydi?" temalı bir yazı yazdı. Mengi'ye göre, bu kara bir senaryo olurdu, çünkü bu durumda Egebank skandalının ve benzer rezaletlerin üstü örtülürdü!

Fakat asıl "satış" bir yıl kadar sonra gazetenin birinci sayfasından gelecekti. Nisan 2000'de "Baba" seçilmezse Türkiye'nin batacağını anlatan gazete, 2 Mayıs 2001'de "Baba'dan kalma siyaset bitti" manşetiyle çıktı. Spotta da şöyle deniyordu: "Oy avcılarının yem borusu kesildi. Artık politikacı 'Kim ne verirse 5 bin lira fazlası benden' nutukları atamayacak. Hazine'nin dün yaptığı açıklamayla Türkiye'de yeni bir dönem başladı. Ve Demirel modeli politikalar tarihin karanlık sayfalarına gönderildi."

Ve bunların yanında, Demirel'in çoban kepeneği ve sopasıyla fotoğrafı, altında şu yazıyla: "Demirel'in tarihe geçen kararları... 'Tütüne kim ne veriyorsa 5 bin lira fazlası benden...'"

NOT: Yukarıda verdiğim birkaç örneğe benzer onlarca başka örnek okumak isteyen okurlar, 1 Mart 2000 - 5 Nisan 2000 arasındaki 35 günlük gazete koleksiyonlarını inceleyebilir.

Cuma: Ahmet Necdet Sezer.

Tek bir Aleviye hakaret, tek bir Aleviye hakarettir!

2003'te yayımlanan bir köşe yazısında, iki generale atfen kullanılan "onbaşı bile olamayacakların general yapıldığı ülke" cümlesinden yola çıkan toplam 312 generalin açtıkları "toplu tazminat" davasını hatırlıyorsunuz, değil mi? Bu davanın en ilginç yanı, generallerin gerekçesiydi: "Biz de aynı meslekteniz, öyleyse bize de hakaret edilmiştir" gerekçesiyle açılan davada hükmedilen dudak uçurtucu tazminat cezası üzerine önceki hafta bu sayfalarda iki yazı kaleme aldım. Bunlardan birincisinde, benzer başka davalarda hâkimlerin hep –varsa eğer- hakaretin kapsama alanının bu örnekte olduğu gibi genişletilmesine karşı çıktıklarını örneklerle göstermiştim. İkinci yazıda ise, bu cümleyle ordunun bütün generallerine "hakaret" edildiği kanaatine varan yargının çok daha bariz hakaret örneklerinde "yok bi'sey, ifade özgürlüğü, ifade özgürlüğü..." diye mırıldandığını yine örneklerle göstermiştim.

Adıyaman Barosu avukatlarından Osman Süzen, avukatlığını şu anda kendisinin yürüttüğü "canlı" bir örnekle tartışmaya katılıyor... Av. Süzen'in bana gönderdiği mektup şöyle:

"Müvekkilem Bayan (A), bir ilçenin devlet hastanesinin mutfak bölümünde aşçı yardımcısı olarak çalışan, ancak egemen inanç grubunun dışında (x) inanca sahip birisidir. Bayan (A) dosyada ifadeleri alınan bir kısım tanıkların ifadeleri ve kendi beyanlarına göre hastane müdürünün '(x) inanç grubuna dâhil insanlar pistir, cinsel ilişkiden sonra yıkanmazlar, onların yaptığı yemek yenilmez, onun ellerini yemeğe sürmeyin, onu temizlik işlerinde çalıştırın' dediğini iddia ederek savcılığa şikâyet eder ve savcılıkça kendisine hakaret yapan şahıs hakkında dava açılmasını sağlar.

"Söz konusu olay ve dava duyulduktan sonra (x) inancına sahip insanlar, gruplar mahkemeye başvurarak iddia edilen olaydan incindiklerini, söylenen veya yapılanın aynı zamanda kendi inançlarını da hedeflediğini ve kendilerine de bu eylemle hakaret edildiğini söyleyerek davaya müdahil olmak isterler. Ancak bu talepleri mahkemece eylemden 'doğrudan zarar görmedikleri' gerekçesiyle kabul edilmez ve müdahale istemleri reddedilir.

"Bu karar, örneğini verdiğiniz Vakit gazetesinin tazminata mahkûm edilen kararı ile taban tabana zıt bir karar. Yargının neden bu çifte standarda düştüğünü çözmek için her somut olayda hakarete maruz kalan veya kaldığı iddia edilenle hakareti yaptığı iddia edilen şahsın kimliklerine bakmak bir fikir verebiliyor. Yargının kararı bunların kimliklerine göre şekillenmekte hakarete maruz kalan (bazen hakarete maruz kalıp kalmadığı tartışmalı da olsa) baskın egemen anlayışa sahip birileri ise 'bana da hakaret edilmiştir' yönündeki talepleri çok rahatlıkla kabul görebilmektedir."

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Merkez medyadan 'gaz' ve 'satış' öyküleri (2)

Alper Görmüş 28.05.2010

Dizinin Süleyman Demirel'e ayırdığım birinci bölümünde sırada Ahmet Necdet Sezer'in "gaz ve satış" öyküsünün olduğunu ilan edince, şaşkınlık beyan eden, "ona da mı?" diyen e-postalar aldım.

Evet, ona da; hem de Demirel'e yapılanın yanında çocuk oyuncağı sayılacak güya-haberler ve yorumlarla...

Ahmet Necdet Sezer'in öyküsünün "gaz" bölümünü örneklemeye sanırım gerek yok. Yalnız zamanın merkez mediasından değil, zamanın muhafazakâr mediasından da ciddi bir destek alarak oturmuştu cumhurbaşkanlığı koltuğuna (Mayıs, 2000). "Gaz" ortaktı ama, "satış" her biri üç-dört ay süren iki ayrı kampanya halinde merkez medyadan geldi.

“Hukukçuluğun lüzumu yok!”

İlk kampanya, cumhurbaşkanlığı seçiminden hemen sonra başladı ve ağustos başına kadar sürdü. Sezer’in, medyanın gazabına uğramasının nedeni, “devletteki irticacı memurları ayıklamaya” yönelik “irtica kararnamesi”ni iade edeceği yönündeki işaretlerdi. Hiç şaşırmayın; Sezer o zamanlar, talep 28 Şubatçı askerlerden gelse de, birilerine birilerinin kaderini tamamen sübjektif kriterlerle karartma yetkisi veren böyle bir kararnameyi hukuk anlayışına da vicdanına da sığdıramayacak biriydi. Gerçekten de hazırlanan kanun hükmünde kararname, tanımladığı, “Yıkıcı veya bölücü eylem ve faaliyetlerde bulunmak; Cumhuriyet’in niteliklerinden herhangi birisini değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya yönelik eylem ve faaliyetlerde bulunmak; Cumhuriyet’in niteliklerine aykırı eylem ve faaliyetlerde bulunmak” gibi suçlarla devlet memurları arasında bir cadı avı başlatmaya aday bir kararnameydi. Kararnameyi iade etmemesi için cumhurbaşkanına karşı başlatılan kampanya çok sert oldu. Talebin “komutanlardan” geldiği hatırlatıldı, kararnamenin onaylanmaması halinde “rejimin kendi kendini korumasının çok güç olacağı” tezi sık sık hatırlatıldı.

Ne var ki bunların hiçbirisi etkili olmadı; Cumhurbaşkanı Sezer 6 ağustosta kararnameyi iade etti. Gazeteler, bazı kelime değişiklikleriyle, Sezer’in vetosunun gayrı resmî gerekçesini şöyle açıkladılar: “Yemin ettim, hukuk devleti ilkesini çiğneyemem.”

Ne var ki, bu gerekçe, medyayı bırakın sakinleştirmeyi daha da sinirli bir hale getirdi. Sezer’in kararını açıklayacağı 6 ağustosta, kararnameyi imzalamaması durumunda Cumhurbaşkanı’nın “devleti kendi içindeki hainlerden kurtarma operasyonunu engellemiş olacağını” öne süren Hürriyet Başyazarı Oktay Ekşi, vetonun ardından benzer değerlendirmelerini sürdürdü. “Yargıç Cumhurbaşkanı” başlıklı yazısında, Ekşi, “sağlam bir hukuk mantığının müstahkem mevkiine sığınan” Sezer’i “siyasetçi” olmaya, hukuk açısından değil rejim açısından düşünmeye çağırırdı:

“Sayın Cumhurbaşkanı’nın önüne gelen konuları değerlendirirken ‘iyi bir hukukçu ve yargıç’ duyarlılığıyla hareket etmesi, kabul edelim ki hepimiz için güvencedir. Ancak bir yargıç Cumhurbaşkanı olunca, hâlâ yargıçlığına devam ederse, bu tür sıkıntılar kaçınılmaz olur.”

“Başkanın adamları”

Vetoyu sınırlarına hâkim olmaya çalışarak karşılayan Sabah, bu halini ancak iki hafta sürdürebildi. 24 ağustosta Sezer’e öfkesini “Başkan’ın bütün adamları” haberiyle kustu. Bu tavır değişikliğinin nedeni, bir gün önce yapılan Millî Güvenlik Kurulu (MGK) toplantısını izleyen ve “komutanlar”ın kararnamenin çıkmasını istediği biçiminde yorumlanan sonuç bildirgesiydi. Gazete o gün “Komutanlar hükümetten yana” manşetiyle çıktı. İki “gündem” sayfasının manşetleri de amaç doğrultusunda düzenlenmişti: “Komutanlar krize ivedi el koydu” ve “Ecevit sitem etti: İrticacı memurların bilinmesine karşın bu düzenlemeye karşı çıkılmasını hayretle karşılıyorum.”

Yarım sayfalık bir başka (özel) haberde Cumhurbaşkanı Sezer’in yakın çalışma arkadaşları tanıtılıyordu. “Başkanın adamları” başlığı belli ki, “Başkanın bütün adamları” filmindeki ahlâki olarak çürümüş birtakım “adam”ları çağırırtırsın diye seçilmişti.

“Özel haber”in aslında Sezer’in “gayrı resmî danışmanı olduğu öne sürülen” (tırnak içini lütfen bir daha okuyun: “Danışmanı” değil, “gayrı resmî danışmanı” değil, öyle olduğu “öne sürülen”) Hasan Fehmi Güneş’i ve onun “herze”lerini hatırlatmak için kotarıldığı apaçıktı... Dolgu malzemesi olarak vazife gören öteki birkaç “adam” iki vesikalık fotoğraf ve üçer beşer satırla geçilirken, “adı, bir zamanlar sahne dünyasının tanınmış isimlerinden Aynur Aydan’la aşk skandalına karışan” Hasan Fehmi Güneş uzun uzun anlatılıyordu (tabii Aynur Aydan’ın fotoğrafları da ihmal edilmemişti.)

“Sezer’e New York’ta altı bin dolarlık otel”

Hükümet, “komutanlar”ın isteği doğrultusunda “kararname”den “kanun”a dönüp onun hazırlıklarını yaparken, merkez medya da Sezer’i topa tutmaya devam ediyordu. Hürriyet, 1 Eylül 2000 tarihli sayısında “Sezer’e New York’ta 6 bin dolarlık otel” başlıklı bir birinci sayfa haberiyle çıkageldi. “ABD’nin en prestijli oteli The Pierre”in “Grand Suite” sınıfı dairelerinden birinin iç görüntüsü, fotoğrafın kenarına ustalıkla iliştilmiş Ahmet Necdet Sezer fotoğrafı, altında, yukarıda okuduğunuz başlık. Haberin spotundan, meseleyi ve mesajı anlıyoruz: “Evren, Özal ve Demirel’in kaldıkları diğer otellerden daha lüks ve pahalı otelde Dışişleri Bakanı İsmail Cem de kalacak.” Ne var ki bunlar da yetmedi. Sezer, kanunu da veto etti ve ondan sonra konu bir daha gündeme gelmedi.

“Rejim düşmanı” Sezer

Kararname krizi boyunca Sezer gibi bir cumhurbaşkanına bile neredeyse “rejim düşmanı” muamelesi çeken merkez medya, bir yıl sonra, 2001’in bahar aylarında bir kez daha kılıcını çekecektir. Bu defa “rejimin çıkarları” değil, “bizim çıkarlarımız”dır mesele...

Başta Doğan grubu olmak üzere merkez medya gazetelerinin Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Kanunu’nu TBMM’den geçirmek üzere ölümüne bir mücadele içine girdiği günler. Öyle ki, oylama günü bunlardan birinin yayın yönetmeni, hükümet koalisyonunu oluşturan partilerden biri aleyhine yazılan beş köşe yazısına sansür uygulamayı dahi göze alacaktır.

Fakat tasarının Meclis’ten geçse bile Cumhurbaşkanı’nın vetosuna takılma ihtimali vardır. Öyleyse, o da topa tutulmalı, veto durumunda nelerin yapılabileceği kendisine gösterilmelidir.

İlk atışlar Mart 2001’de geldi... Hürriyet ve Sabah gazeteleri birdenbire Cumhurbaşkanı Sezer’in Çankaya Köşkü’nün perdelerini değiştirdiği haberlerine sahne oldu. Hürriyet biraz daha usturuplu bir dil kullanırken, Sabah’ın, köşkün bilmem ne odasındaki “divan”ın bir yıl önce değiştirilen 25 metrekairelik kadife örtüsünün de yenilendiği şeklinde ayrıntılı haberlere daldığı görüldü. (Haberlerin “kamu parası” konusunda “cimrilik” derecesinde dikkatli davrandığı bilinen bir cumhurbaşkanıyla ilgili olduğunu unutmayın.) “Çankaya’nın divanları, perdeleri” haberlerinden sonra sıra bu kez Cumhurbaşkanı’nın 250 milyar liraya aldığı “üç katlı villa” haberlerine geliyor... Haberlere manşetten yüklenen üç gazete: Hürriyet, Sabah ve Milliyet...

Cumhurbaşkanı’nı “sıkıştırma” esas olarak iki noktada yürütülüyor: a) aynı bölgede benzer evlerin değeri bugün 500 milyar lira, bu durumda Sezer’e “kıyak” mı yapıldı? b) Cumhurbaşkanı bu parayı nasıl biriktirdi?

Sezer, 26 Mart 2002’de her iki soruya da son derece net cevaplar verdi. Özellikle 250 milyar lirayı nasıl biriktirdiği konusundaki açıklama hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak nitelikteydi. Hürriyet konuyu daha fazla sürdüremedi, kapattı. Zaten okurlarının zihninde kalan tortu ve bunun Sezer üzerinde yaratacağı baskı ona yeter de artardı bile. Milliyet ise sinik bir tavırla “ikna olmadığını” yinelemeye devam etti. Fakat Sabah’ın tutumuyla kıyaslandığında Hürriyet ve Milliyet’in tutumları zemzemle yıkanmış gibi duruyordu. Bu gazetemiz Cumhurbaşkanı’nın izahını ikna edici bulmamıştı. Olabilir. Fakat bunu ifade ediş tarzı son derece kaba ve çirkindi. Sabah, Sezer’in verdiği hesabı sayfalarına taşıdıktan sonra kendi değerlendirmesini habere gömdüğü şu iki çerçeve unsurla anlatıyordu: “Ya piyasayı çok iyi biliyor ya da yatırım danışmanı çok iyi” ve “Ya iyi pazarlıkçı ya da emlakçisi profesyonel...” Fakat bunların hiçbirisi kâr etmedi, Sezer RTÜK Kanunu’nu veto etti.

Medya, ilk bir yılında Sezer’i teslim alamamıştı. Fakat “hukukçu” Sezer, Oktay Ekşi’nin tavsiyesine uyup devlet ideolojisine teslim olunca merkez medyaya da teslim olmuş sayıldı. Zaten ondan sonra da aralarından su sızmadı.

Merkez medyadan 'gaz' ve 'satış' öyküleri (3)

Alper Görmüş 01.06.2010

Süleyman Demirel'le başlayıp Ahmet Necdet Sezer'le devam ettiğim mini diziyi rahmetli İsmail Cem'in öyküsüyle bitiriyorum.

Bir *Taraf* okuru, "Cem'in öyküsü mutlaka Bülent Ecevit'e reva görülen muameleyle birleştirilerek anlatılmalı" diye uyardı beni. Haklı. Zaten bunlar içiçe geçmiş öyküler, dolayısıyla ayrılmaları mümkün değil.

Öykümüz, büyük basının, başında Bülent Ecevit'in bulunduğu üçlü koalisyondan (Demokratik Sol Parti - Milliyetçi Hareket Partisi - Anavatan Partisi) artık hayır gelmeyeceğine karar vermesiyle başlıyor. Bu dönemde büyük medya kuruluşlarının bankaları coşmuş, girilen devlet ihalelerinden büyük parçalar kapılmıştı. Fakat işte, yolun sonuna gelinmişti, artık aynı anda hem "bizim" isteklerimizi yerine getirecek hem de "itibarlı" yeni bir iktidara ihtiyaç vardı.

Bu amaçla ilk iş olarak Ecevit'in başbakanlık yapamayacağını kamuoyuna anlatılması gerekiyordu. Ecevit'in hastalığı iyi bir bahane oldu. Büyük basının hastalığın yarattığı psikolojik zeminde yaptığı dans, bugünden geriye bakıldığında doğrusu çok anlamlı görünüyor. Başbakan'ın, bırakın ülkeyi, kendisini bile idare edemediğini ortaya koymak için yalnız Bülent Ecevit'in değil eşinin de onuruyla oynamak bu dönemin gözde sporlarından biri haline geldi.

O zamanlar *Hürriyet*'te yazan Emin Çölaşan öyle bir yazı kaleme aldı ki (yazı aynı zamanda o günkü *Hürriyet*'in manşetiydi) yazılanlar doğruysa Ecevit'in başbakanlığa devam etmesini savunmak ihanet-i vataniyeden başka bir şey olamazdı:

"Bülent Bey ilaçlarını düzgün almıyor, alamıyor. Örneğin, iki saatte bir alması gereken bir ilacı var. Bu ilaç düzenli alınacak ki, beyinle dil arasındaki ilişkiyi kursun ve düzgün konuşabilsin. İlaç düzenli alınmıyor. Doktorların eve gelmesini istemiyorlar. Bülent Bey yatakta olması gerekirken, kapıyı çoğu zaman o açıyor. Rahşan Hanım içeriden sesleniyor: 'Ayy, ben iş yapıyordum, zili duymamışım.' Bülent Bey'e bacağındaki arıza için kasığına kadar özel çorap verilmiş. Kapıyı bir açıyor ve çorap ayak bileklerinde. Çelik korse çözülmüş."

"İkili çılgınlık" cephesini manevi olarak çökertmek için "çılgın"lardan biri olan Rahşan Ecevit'in "güzelliğiyle" alay eden "haberler" dahi okuduk o günlerde; ayrıntıları burada aktarmaktan hicap ediyorum.

Her şey bir ay içinde!

Bu işler 2002'nin haziran-temmuz aylarında hız kesmeden sürdürüldü. Amaç, Hüsamettin Özkan - İsmail Cem - Kemal Derviş'e kurdurulacak partinin yolunu açmaktı. Kampanya etkili olmuş, DSP milletvekilleri eski partide kendilerine gelecek olmadığı konusunda ikna edilmiş ve hatırı sayılır sayıda milletvekili partiden istifa etmişti.

DSP çökertildikten sonra, operasyonun ikinci kısmı olan kurulacak yeni partiye ve İsmail Cem'e "gaz verme" aşamasına geçildi. Büyük medyanın herhangi bir siyasi figüre önce gaz verip sonra satması arasında aylar, çoğu kez de yıllar geçiyor. Fakat İsmail Cem (ve partisi "Yeni Türkiye") örneğinde her şey bir ay içinde olup bitecektir!

"Gaz" aşamasından birkaç örnek

Öykümüzün "gaz" bölümünü, işin zirveye çıktığı 11-14 temmuz arasıyla (2002) sınırlı tutacağım. Birkaç hafta boyunca süren kampanyanın başka unsurlarını merak edenler, gazetelerin Temmuz 2002 koleksiyonlarına bakabilir.

11 Temmuz 2002'de *Hürriyet* "Yeni partiye ilk adım" başlığını taşıyan bir sürmanşetle çıktı. Haberin spotunda "kamuoyunun heyecanla beklediği yeni oluşum için ilk adım atıldı" deniyordu. Oysa ortada öyle "heyecan" falan yoktu. Heyecanlanan büyük basındı ve kendi heyecanına "kamuoyu" kılıfı giydirmişti. O gün *Hürriyet*'in yan manşeti de Hüsamettin Özkan'a ayrılmıştı: "Partiyi kuran özveri cümlesi: Neferiniz olurum..." Yani: Hüsamettin Özkan koltukta-mevkide gözünün olmadığını söylemiş. O söyler de, ülkenin en büyük gazetesi bunu gazetenin tepesine neden çıkartır?

Biliyorum, saçma bir soru oldu. Devam edeyim: Genel yayın yönetmeninin o günkü yazısı da "özveri kültürü" üzerineydi: "Türkiye'de ilk defa bir siyasi parti, özveri kültürü üzerine kuruluyor. Her üçü de lider olmayı hak etmiş siyasetçiden ikisi, ikinci adam olmayı kabul ediyor. Gerekçeleri şu: Türkiye'nin önünü açmak. Anlamı şu: İlk defa bir parti, demokrasi kültürü ile doğuyor."

Hürriyet'in o günkü (11 temmuz) sayısı günlük gazeteden çok bir propaganda bültenini andırıyordu. Manşet, yan manşet, genel yayın yönetmeni yazısı yetmemişti, ekonomi servisi de yardıma gelmişti:

"Partiyi kurmadan güvenoyu aldılar / Deprem etkisi yaratan siyasi parçalanmadan sonra ortaya çıkan çözüm önerileri ve ekonomik tablonun renklerini koruması, toplumu rahatlattı. DSP'den kopan önemli sayıda milletvekili henüz partileşme sürecine girmemesine karşın, kamuoyunda ve piyasalarda umut yarattı..."

"Troyka"yı biraraya getirme çabaları

Hürriyet bir gün sonra (12 temmuz) tırnak içinde olmayan "Bunu halk istedi" manşetiyle çıktı. Manşet haberi Cem, Özkan ve Derviş fotoğrafları süslüyordu (ve biz halkın istediği şeyin onların biraraya gelmesi olduğunu anlıyorduk). Nihayet fotoğrafların üstünde "Üç lider *Hürriyet*'e konuştu" ibaresi yer alıyordu.

Bu aslında olağanüstü ustalıklı bir bileşimdi. Çünkü haberi okumayıp birinci sayfa düzenlemesiyle yetinenler, "üç lider"ın nihayet biraraya geldiğinden başka bir sonuç çıkaramazdı. Oysa o günlerde büyük basının en büyük derdi, Kemal Derviş'in bir türlü "Troyka"ya (böyle demeyi çok seviyorlardı) çekilememesiydi. Bunun müjdesi verilir duruluyordu ama üçünün biraraya geldiği hiç görülmemişti. (Aynı gün *Sabah* da sürmanşetini benzer bir "işçilik"le kurmuştu: "Yavuz Donat Yeni Oluşum'un üç lideriyle konuştu." Görüntü: Yavuz Donat üçünü biraraya getirmiş ve konuşmuş... Haberin ayrıntısında ortaya çıkan hakikat: Yazar, üçüyle ayrı ayrı telefonda görüşmüş.)

Yine 12 temmuzda *Sabah* birinci sayfadan işadamlarının yeni oluşumla ilgili düşüncelerini toparlamış ve bunu hayli manipülatif bir başlıkla sunmuştu: "İktidar alternatifi doğuyor." *Sabah*'tan iki birinci sayfa haberi daha: "Cem'in istifası dünyada birinci haber oldu..." Ve: "Batı'nın OR-AN yorumu: Eşinin siyasi hayatını bitirdi." (Bu son "haber", Korkunç Yenge Rahşan Ecevit bindirmelerinin bir parçasıydı.)

Bu gazetemiz, İsmail Cem'in bir konuşmasında kullandığı sıradan bir kavramsallaştırmadan manşet imal etmeyi de göze alabilmişti: "Yeni oluşumcular yepyeni bir kavramla yola çıktı: Çağdaş çoğunluk..." (13 temmuz).

O günlerin en ilginç haberlerinden biri de *Milliyet*'te yer aldı (14 temmuz). Habere göre *Milliyet*'in internet sitesinde yapılan bir ankette, Yeni Oluşumcular, verilen oyların yüzde 56'sını toplamıştı. "Programlarını görelim"ci yüzde 13 dağıtıldığında, bu oran yüzde 60'a çıkıyordu.

Zavallı İsmail Cem de havaya girmişti. Fikret Bila ve Murat Yetkin'in *CNN Türk*'te birlikte yaptıkları programa katılmış, "yüzde 60" kendisine hatırlatıldığında "havaya girmek istemem ama, doğru galiba, sokakta yürüyemez hale geldik" demişti.

"Yüzde 60"tan yüzde 1'e...

Ne var ki günler geçiyor, "Yeni Oluşum" beklenen patlamayı gerçekleştirilemiyordu. Gene de partinin kurulduğu 21 temmuza kadar durum idare edildi. Partinin doğduğu gün, İsmail Cem de torununu kucağına aldı. Gazetelerin o gün partinin değil de torunun doğumunu öne çıkarmaları sanki "Yeni Oluşum" haberlerinin artık eskisi kadar yer kaplamayacağına işaret eder gibiydi. Nitekim öyle oldu.

Kuruluş gününü izleyen iki gün boyunca verilen "torun" haberleri de hız kesince, birinci sayfalarda "Troyka" haberlerine rastlanmamaya başladı. *Sabah*'ın 27 temmuzda tuttuğu "seçmen nabızı" da sanki, bu işten umut kesildiğinin ve bir "yamama faaliyeti"ne girişileceğinin işareti gibiydi: "Keşke sağ ve sol birleşse" başlığını taşıyan "nabız tutma"nın ilk spotu aynen şöyleydi: "Etiler, Bebek, Ataköy gibi İstanbul'un seçkin semtlerinde en büyük parti kararsızlar. 'Yeni Türkiye ANAP ya da CHP ile işbirliği yapsa' diyen çoğunlukta."

Sonrası malum: Kemal Derviş "Yeni Türkiye"yi değil, Cumhuriyet Halk Partisi'ni tercih etti. Büyük basın da öyle yaptı... Derviş'in CHP'ye yönelmesinden sonra "Yeni Oluşum" haberleri iç sayfalarda tek sütuna indirilirken, CHP haberleri birdenbire büyütüldü. Medya kokuyu almış, sıvışmıştı. Nitekim temmuzda "yüzde 60"sın dediği parti, dört ay sonraki seçimlerde yüzde 1'de kalacaktı...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu iddianamelere ne dersiniz

Alper Görmüş 04.06.2010

Ergenekon ve darbe iddianamelerinin satırları arasında dolaşp "çelişki", "zayıf delil" ve "cezaya dönüşmüş uzun tutukluluk süreleri" avına çıkan zevat, işaret ettikleri aksaklıklar sanki ilk kez bu davalarla ortaya çıkmış gibi davranarak gayet etkili bir entrikaya başvuruyorlar.

Oysa gerek iddianame yazımı gerekse de uzun tutukluluk süreleri ile ilgili şikâyetler Türk hukuk sisteminin kötü geleneklerinin bir sonucu ve bu işler Ergenekon'dan önce de böyleydi. (Tam bu noktada bilgisayarının karşısına geçip bana "posta" atmaya hazırlanan arkadaşşa not: Yazdıklarımın, senin düşündüğün gibi bu aksaklıkları savunduğum, normal bulduğum ve meşrulaştırdığım gibi bir sonuç çıkmaz. Ben sadece, bu eleştiriyi Ergenekon ve darbe davalarıyla sınırlı olarak yapanların çelişkilerine işaret ediyorum.)

Bugün, biri gazeteci İrfan Aktan, biri de benimle ilgili olarak yazılmış iki taze iddianame üzerinden, Türk hukukundaki iddianame sorununun Ergenekon ve darbe davalarına özgü olmadığını, yaygın ve köklü bir sorun olduğunu göstermeye çalışacağım.

İki küçük iddianame...

Bugün Beşiktaş 11. Ağır Ceza Mahkemesi'nde gazeteci İrfan Aktan hakkında açılmış bir davanın karar duruşması var. İrfan Aktan, *Express* dergisinin 15 Ekim-16 Kasım 2009 tarihli sayısı için kaleme aldığı "Bölgede ve Kandil'de hava durumu / Mücadele olmazsa olmaz" başlıklı haber-analizde "Terör örgütünün propagandasını yapmak"la suçlanıyor. Aktan için beş yıl hapis, *Express* için de 20 bin TL para cezası isteniyor.

Bu yazıda sözünü edeceğim ikinci iddianame ise, eski Cezaevleri Genel Müdürü Ali Suat Ertosun'un şikâyetiyle benim hakkımda açılan hakaret davasıyla ilgili... Hafta başında Kaş Adliyesi'nde bu davayla ilgili olarak talimatla ifade verdim. İfadeden önce okuduğum iddianame beni tam anlamıyla dumura uğrattı. Şaşkınlığımı sizlerle paylaşmak istedim.

Fakat önce İrfan Aktan'la ilgili iddianameye bakalım...

Küçük iddianamelerde bile...

Gerek İrfan Aktan gerekse de benimle ilgili iddianameler birkaç daktilo sayfalık yazılarla ilgili... Yani devasa karmaşıklıkta Ergenekon ve darbe davalarıyla kıyaslandığında lafı bile edilmeyecek basitlikte davalardan söz ediyoruz. Fakat bakın, bu kısacık iddianamelerde bile ne tuhafliklar yapılmış...

İrfan Aktan'ın dava konusu olmuş haber-analizinin tümünü okudum. Başlığından da anlayabileceğiniz gibi, "Açılım" günlerinde "Habur'dan girişler" in yol açtığı gergin atmosferi aktarıp yorumlamaya çalışan bir gazetecilik çalışması bu.

İddia makamının her şeyden önce başlığa ve bilhassa da "Mücadele olmazsa olmaz" cümlesine takıldığı anlaşılıyor. İrfan Aktan, yazık, savunmasında gayretinin önemli bir bölümünü, bunun savcının zannettiği gibi kendisinin ya da derginin görüşü olmadığını izah etmeye ayırıyor:

"(...) 'Mücadele olmazsa olmaz' başlığı, kesinlikle muhabirin ve derginin görüşünü yansıtmamaktadır. Her mevkutenin olduğu gibi Express'in de haberlerini sunarken özgün bir tarzı vardır. Üst başlık, derginin verdiği haberin çerçevesine, daha büyük puntolarla aktarılan başlık ise üst başlığın haber verdiği konunun içeriği ve biçimine gönderme yapmaktadır."

Haber-analiz, iki PKK militanı ile yapılan yüz yüze görüşmelere, Kandil'le yapılan telefon görüşmesine ve basında çıkan haberlere dayanıyor. Zaten suçlama da gazeteciye ait olmayan, onun sadece "aktarıcı" olarak rol aldığı bu bölümlere dayandırılıyor. Aktan, savunmasında buna şu sözlerle itiraz ediyor:

"İddianamede, haberi yazan kişinin görüşlerine dair herhangi bir değerlendirme yapılmamaktadır. Tek gerekçe olarak yazımdaki alıntılar gösterilmektedir. Oysa makalenin tümüne bakıldığında, yapılan alıntıların propaganda amacıyla değil, PKK'nın, devletin 'açılım' politikası karşısında yaşadığı bölünmeye işaret etme maksadıyla yapıldığı görülmektedir."

Gerçekten de İrfan Aktan, haber-analizin bir bölümünde PKK'nın "ateşkes" sürecinde olmasına rağmen örgütün son birkaç gündür gerçekleştirdiği silahlı eylemleri hatırlatarak amacının gerçekten de haber vermek ve analiz yapmaktan ibaret olduğunu net bir biçimde ortaya koyuyor.

Benim iddianamem daha tuhaf

İrfan Aktan'a söylenen şey şu (mealen): "Tamam, bunlar alıntı ama, propaganda içerikli alıntı... Öyleyse sen de örgüt propagandası yapmış oluyorsun."

Aktan'ın iddianamesi hiç değilse alıntıya alıntı diyor ve suçlamasını onun üzerinden yapıyor. Ben de bir alıntı nedeniyle suçlanıyorum, fakat artık nasıl oluyorsa oluyor, o alıntı sanki benim sözlerimmiş gibi gösteriliyor. İddianameye göre, yazımdaki şu bölümle Ali Suat Ertosun'a hakaret etmişim:

"Bana bu yazıyı yazma konusunda ilham veren, *nasname.com* yazarı Cevdet Akbay'ın bir yazısı oldu. Akbay, bütün bu bilgileri hatırlattıktan sonra şu sonuca varıyor: 'Bildiğim bütün sırları açıklamaya hazırım, diyen Mustafa Duyar'la Can Dündar'ı görüştürmemek için uğraşan ve bunda da başarılı olan; Mustafa Duyar'ın

konuşmadan öldürülmesini sağlayan bu bürokrat, tahmin ettiğiniz gibi şimdi Ergenekon savcılarını dağıtarak Ergenekon Terör Örgütü üyelerini sokaklara salmaya çalışan eski Ceza ve Tevfik Evleri Müdürü, şimdi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyesi olan Ali Suat Ertosun'dur.'"

İddianamede Cevdet Akbay'ın adı hiç anılmıyor, bu paragrafın benim satırlarım olduğu iddia ediliyor ve benim Ertosun'u "Mustafa Duyar'ın konuşmadan öldürülmesini sağlayan bürokrat" olarak suçladığım sonucuna varılıyor. (Söylediğimin "eksigi var, fazlası yok" kategorisinden olduğunu görmek isterseniz şu linke gidin, böylece olayın ayrıntısını da hatırlamış olursunuz: <http://www.taraf.com.tr/alper-gormus/makale-can-dundara-soru-o-direnisci-burokrat-ali-suat.htm>

Nasıl? Çok acayip değil mi?

Ergenekon ve darbe iddianamelerinin satırları arasında dolaşıp "çelişki", "zayıf delil" ve "cezaya dönüşmüş uzun tutukluluk süreleri" avına çıkan zevata bir daha soruyorum: Peki, bu iddianamelere ne diyorsunuz?

Gaziantep Üniversitesi'nden Mavi Marmara'ya...

12-15 mayıs arasındaki üç günü Gaziantep Üniversitesi'nin misafiri olarak Gaziantep'te geçirdim. Şahane bir üç gündü. Oradan dönerken, başlığı "Gaziantep Üniversitesi'ni hiç unutmayacağım" olan bir yazı yazmayı kafama koymuştum. Fakat gündem bir anda o kadar karıştı ve sertleşti ki, onun üzerinden atlayıp şöyle sakın bir "unutamama" yazısı yazmaya fırsat bulamadım. Nihayet öyle bir şey oldu, öyle bir an geldi ki, o sert gündemle Gaziantep anıları damardan kesişti ve benim bu yazıyı daha fazla erteleme imkânım kalmadı.

14 mayıs gecesı, saat 24.00 civarıydı... Gaziantep Üniversitesi'nin uygulama otelindeki odama çekilmiş, yatmaya hazırlanıyordum. Odada su olmadığını fark edip aşağı indim.

Allah geçinden versin, ölüsünün bile sıcak olacağına inandığım "tuhaf insan" Sadık Battal yarı şaka - yarı ciddi bir edayla yanıma gelip "Alper Abi" dedi, "Bir karışıklık olmuş, Hakan'ı havaalanında kimse karşılamamış, benim organizasyonlarımda bu kaçınıcı... Bu defa beni affetmez, gel şurada birlikte bekleyelim, seni görünce öfkesi diner."

Otelin bahçesinde başka arkadaşlarla birlikte bekledik. Bir saat kadar sonra Hakan, yani Hakan Albayrak geldi. İlk defa karşılaşıyorduk, daha önce telefonda bile görüşmemiştik ama birbirimizi çok sevdiğimizi biliyorduk. Önce bana sarıldı, sonra Sadık'a dönüp kızdı ama havaalanında bekletildiği için değil; beni uyutmadığı için... Ardından hemen kolumdan tutup birkaç adım uzaklaştırdı. "İnancın var mı Alper Abi bilmiyorum ama" dedi ve çok ince bir davranışla benim soruyu cevaplamama fırsat vermeden devam etti: "Allah senden ve sizden razı olsun. Bu memleket nihayet normal bir memleket oluyor ve sizin gazetenizin bunda çok büyük bir payı var..." Bu kadar. Bunu söyledi ve yine kolumdan tutarak kalabalığa götürdü beni.

O sabah kalkıp da televizyondan İsrail'in Gazze'ye insani yardım götüren gemilerden Mavi Marmara'ya karşı giriştiği zorba saldırıya ilişkin haberleri izlemeye başlayınca, gözümün önüne o gemide bulunan Hakan'ın her daim ışıklı gözleri geldi. Onu ilk olarak Gaziantep Üniversitesi'nin daveti sayesinde tanıdığımı düşündüm ve bu üniversiteyi hiç unutmayacağıma dair inancım biraz daha pekişti.

Fakat yukarıda da dediğim gibi, o gün orada Hakan'la tanışmasaydım da bu üniversiteyi hiç unutmayacaktım. Cuma günü, başta Sadık Battal olmak üzere beni bu üniversiteye bağlayan başka şeyleri yazacağım; gündem ne olursa olsun...

alpergormus@gmail.com

Gaziantep Üniversitesi'ni hiç unutmayacağım

Alper Görmüş 08.06.2010

Bilgisayarımın masaüstünde, adı "özür beyanı" olan bir word dosyası var. Oraya buraya davet edildiğimde, cevap olarak herkese aynı "özür beyanı"nı gönderiyorum:

"Sevgili arkadaşlar, ben, 20 yaşından beri (doktorların deyişiyle 'kitaba gelmeyen' tuhaf belkemiği hastalığından ve onu izleyen ameliyattan sonra) bedenini çok dikkatli kullanması gereken bir adam olarak yaşıyorum. Galiba yaşlılıkla birlikte işler iyice zorlaştı. Seyahatler her zaman kötü sonuçlara yol açıyor. Sağlık sorunları için İstanbul'a mecburi gidişler dışında bu sayfayı kapadım artık. Lütfen beni bağışlayınız. Herkese selam..."

Bir yandan, benden aynı metni alan farklı davet sahiplerinin tesadüfen birbirlerinin metnini görmelerinden ve "adam işi otomatiğe bağlamış, zahmet edip iki satır yaz(a)mamış" diye düşünmelerinden korkarken neden şimdi bu tembelliğimi (nezaketsizliğimi?) bir gazete sayfasından ilan ediyorum? Bu sorunun cevabını tam olarak bilmiyorum, içimden öyle geldi. Neyse...

Bu "otomatik" kararlılığım, nisan başında Sadık Battal'ın beni arayıp Gaziantep Üniversitesi'nde 13-16 Mayıs arasında yapılacak olan "bahar şenlikleri"ne davet etmesine kadar sürebildi. Telefonda hastalığımın söz edip biraz mırın kırın ettim ama (bir yandan da beni davet eden başka arkadaşlara "Gaziantep istisnası"nı nasıl izah edeceğimi düşünüyordum), belli ki o da hissetmişti "hayır" diyemeyeceğimi... Diyemedim, telefonu kapattık.

Şimdi size çok tuhaf gelebilir: O âna kadar Sadık Battal'la ne görüşmüşlüğüm vardı ne de telefonda konuşmuşluğum... Yani; -salı günü yazmıştım- tıpkı Hakan Albayrak'la olduğu gibi Sadık Battal'la da tanışmıyorduk fakat birbirimizi çok sevdiğimizi biliyorduk.

Sadık Battal'ın Nuriye Akman'a verdiği bir söyleşide (*Zaman*, 4 Mayıs 2008) anlattığı bir Yavuz Turgul hikâyesi var. Ona neden "hayır" denemeyeceğini bundan daha iyi hiçbir şey anlatamaz:

"Bana bir söz verdi ama unutmuştur diyorum. Hani geleceğini düşünmedim. Ama geldi. Üniversite yönetimi beni deli diye atarlar kaygısını taşıyorum o dönemde. Yavuz Turgul, Şener Şen, Nilgün Öneş Van'a gelmişler. Benim haberim yok. Bütün Doğu'yu geziyorlar. Van'a uğruyorlar. Devlet konukevinde kalıyorlar. Bizim üniversite rektör yardımcıları hemen oraya gidiyorlar. 'Üniversitede bir konuşma yapar mısınız Yavuz Bey?' diyorlar. Yavuz Bey de 'Zaten Sadık Battal'a verdiğimiz söz üzerine geldik' diyor. Oradaki üst düzey bürokratlara karşı benim hayatımı koruma altına aldı. 'Burada önemli bir adam yaşıyor. Biz onun için geldik' deyince o dönemin rektörü bana 'büyük adamsın, önemli adamsın' demeye başladı. Benden kurtulmaya çalışan rektör bana hayran hayran bakmaya başladı."

Oysa hepsi hepsi İstanbul'da iki kez karşılaşmışlıkları vardır. Sadık Battal o sıralarda Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde sinema üzerine dersler vermektedir, ikinci karşılaşmada (bir Neşet Ertaş konserinde) Yavuz Turgul'u Van'a davet eder. Aradan iki yıl geçer ve yukarıda anlatılan şey olur.

Onur Ünlü, Semih Kaplanoğlu

Çok sevdiğim, çok merak ettiğim iki büyük sinemacıyla tanışma fırsatını yine Gaziantep daveti sayesinde yakaladım: Onur Ünlü ve Semih Kaplanoğlu. Sosyal enerjileri benim gibi düşük olan, kalabalıklardan kaçan bu

iki yönetmen, biliyordum ki arada Sadık Battal olmasaydı o günlerde Gaziantep'te olmayacaklardı.

Programa göre Onur Ünlü, ciğer delen filmi *Beş Şehir*'in gösteriminin ardından, katılanların filmle ilgili sorularını cevaplayacaktı. Fakat olmadı, film bazı aksaklıklar nedeniyle gösterilemedi ve Onur Ünlü seyircilerin görmedikleri filmle ilgili sorularını cevaplandırmak üzere sahneye çıktı. İnanmayacaksınız ama, şahane bir söyleşi oldu, hepimiz hiç bitmesin istedik.

Semih Kaplanoğlu'nun söyleşisini ne yazık ki izleyemedim, onun konuşmasından birkaç saat önce Gaziantep'ten ayrılmak zorundaydım çünkü. Fakat onunla karşılaşmak ve biraz sohbet etme imkânı bulmak da az şey değildi.

Hakan Albayrak, Sadık Battal, Onur Akın, Semih Kaplanoğlu... Bana bu insanlarla tanışma fırsatı veren bir üniversiteyi nasıl unutabilirim ki...

Kemalist gençler...

Fakat devamı da var... Beni havaalanına karşılamaya gelen iki yardımcı doçent (ki onlar sonraki günlerde de hep benimle birlikteydi) Hanefi Çanakçı ve Özkan Yıldız... Siyasi görüşleri, dünya algıları çok farklıydı ama güzel bir arkadaşlıkları vardı, birbirlerini kırmadan tartışabiliyorlardı, ikisini de çok sevdim.

Üniversitede verdiğim konferans günü yaşadığım birkaç olay, aşırı ölçülerde kutuplaşmış siyasi ortamlarda insanların birbirlerine güvenlerini nasıl kaybettiklerini ve birbirlerinden nasıl koptuklarını gösterdi bana; bunlara çok üzuldüm.

İlk gerilim, üniversitedeki Kemalist öğrencilerin konuşma sırasında beni protesto edecekleri yönündeki bilgilerle başladı. Bunu duyunca, Sadık Battal kanalıyla üniversite yönetimine haber gönderdim: Böyle bir şey olursa o öğrencilere müdahale edilmemesini, söylemek istediklerini söylemelerine izin verilmesini, gerisini bana bırakmalarını rica ettim. Onları, beni dinlemelerine ikna edeceğime inanıyordum çünkü.

Beklenen protesto gerçekleşmedi. Benim sözümü bitirdikten sonra başlayan soru-cevap faslında, Kemalist öğrencilerin kurduğu kulübün başkanı olan genç, "madem bu bir tartışma, biz de fikirlerimizi söyleyeceğiz" deyip, uzun süreceği anlaşılan bir konuşma başlattı. Sadık Battal, bunun bir "tartışma" değil konferans olduğunu, konuşmacıya sadece soru sorabileceklerini, zaten birkaç dakika sonra da programın yeni bölümünün başlayacağını söyleyince ortalık biraz gerildi. Ben, o gence "şimdi sizin standınıza geleceğim, orada konuşuruz" deyince ortalık duruldu.

Fakat "standa gitme" meselesi de sorunlu oldu. Bazı gençler beni "korumak" amacıyla peşime takıldı, onları ikna çabalarım sonuç vermeyince hep birlikte gittik. Orada, yüz yüze ve samimi bir temasın yerini hiçbir şeyin tutamayacağını bir kez daha gördüm. Kemalist gençlerle güzel güzel konuştuk, aralarından ayrılırken "keşke daha fazla zamanım olsaydı" diye hayıflandım.

Kürt gençler...

İkinci kriz, beni "çiğ köfte partisi" için öğrenci evlerine çağıran Kürt gençlerle ilgili olarak patlak verdi. Ben "tamam" dedim onlara ama Sadık Battal, benim adıma aşırı bir kaygıya kapıldı. Gidersem çok endişe edeceğini söyledi, gitmememi rica etti. Üstelik endişesini, her zamanki açıklığıyla o Kürt gençlere de söyledi. En sonunda hem gençleri kırmayacak hem de Sadık'ın endişesini azaltacak bir formül bulduk: İki hocanın eşliğinde "mevcutlu" olarak gittim o eve.

On kadar gençtiler... Bağlama eşliğinde söylenen Kürtçe ve Türkçe türkülerin eşliğinde yaptıkları çiğ köfte şahaneydi, komşuların gönderdiği zeytinyağlı dolmalar şahaneydi... Sadık Battal'a telefon edip kopardığımız

yarım saatlik ilave "izin"e o gençlerin nasıl sevindiklerini hiç unutmayacağım.

Gaziantep gezisi, zaten "yaban" karakterli biri olan ve son yıllarda yaşadığı hayat nedeniyle bu özelliği bir kat daha artmış, kalabalıklara tahammülü bir kat daha azalmış benim gibi birine bile "kalabalık var, kalabalık var" dedirtti ki, doğrusu başıma bir gün böyle bir şeyin gelebileceğini hiç düşünemezdim.

CHP ve El-Fetih iktidarda, ÇYDD gemide...

Sabancı Üniversitesi öğretim üyesi, tarihçi Hakan Erdem, Mavi Marmara'da yaralanan İsrail askerlerinin durumunu ölen aktivistlerin trajedisinin bile önüne geçiren İsrail propagandasını eleştirirken çok çarpıcı bir metafora başvurdu. Erdem'e göre bu tavır, kurban ettiği koçun boynuzlarıyla yaralanan kasabın yaralarını gösterip koçu suçlamasına benziyordu.

Fakat biliyorsunuz, aynı propaganda ve benzerleri Türkiye içinde de taraftar buluyor. Ben, bütün bu tuhaflığın Gazze'deki ve Türkiye'deki iktidarlara ilişkili olduğu kanaatindeyim.

Bir an şöyle düşünelim: Arafat yaşıyor; HAMAS yok; Filistin'de laik El-Fetih, Türkiye'de laik CHP iktidarda; İsrail bildiğiniz İsrail ve Gazze abluka altında... Bu koşullarda Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği yüklemiş insani yardım malzemelerini gemilere, Gazze ablukasını delmeye çalışıyor.

Böyle bir tabloda, "Ne işimiz var bizim Gazze karanlığında", "hükümet neden izin veriyor bu derneğe" gibi sorular sorulur muydu?

Galiba bazıları mazlumun da sivil aktivistin de sadece "laik" olanını seviyor.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Topyekûncu 'Müslüman zihniyet' analizleri ve İHH

Alper Görmüş 11.06.2010

"Özcülük", "şey"lerin değişmez "töz"lerinin olduğuna dair bir felsefi akım... Felsefe alanında kalındığında fazlaca zararı olmayacak "özcülük", siyasete taşındığında statükonun, duraganlığın değirmenine su taşıyan bir düşünce biçimine bürünüyor.

Bu özcü ve topyekûncu anlayış, doğal olarak, referansları arasında dinin en önemli yeri tuttuğu toplumsal kesimlerde değişim ihtimalini "bilim dışı" kabul ediyor, bu yönde ortaya çıkan olguları ise "takiye"den sayıp rahatlıyor.

Mesela laik(çi) bir "özcü", Müslümanların ("aydınlanmış" olanları hariç) "kâfirler" konusundaki pozisyonunun "özünde" hiç değişmeyeceğini düşünür. Bu pozisyona göre, bir Müslüman hayatının her ânında kâfirleri helâk etmek için uğraşır; bu ezeli ve ebedi pozisyonun dışında duruyormuş gibi görünen birileri varsa, bilin ki onlar "takiye" yapıyordur. (Mesela böyle birine göre, Mavi Marmara'daki ateistlerle İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH) üyelerinin kardeşçe bir dayanışma içinde olmaları mümkün değildir. Çünkü bu "bilim dışı"dır.)

Başka bir örnek: Bu analizlere göre, İHH, adındaki “insani yardım” vurgusuna rağmen değil mi ki İslami bir kuruluştur, öyleyse “özü gereği” onun derdi, insana değil İslam’a yardım etmektir ve bu uğurda “şehit olmak”tır.

Bu kesimler, işte bu nedenle son 10-15 yılda kendisini “Müslüman” olarak tanımlayan kesimlerdeki büyük değişimleri ve farklılaşmaları göremediler. Oysa, “laik” kimlikli birey ve örgütlerin dünyasındaki –hadi donmuşluk demeyeyim- duraganlığın tersine muazzam bir canlılık ve tartışma var bu dünyada.

Hiç kuşkusuz en büyük değişim seküler dünya algısında ve ona bağlı olarak gündelik hayatı yaşama pratiklerinde ortaya çıktı. Eskiden sadece “ahiret” için yaşayan geniş Müslüman yığınlar artık bu dünyanın da “kendileri” için olduğunu kabul etmeye başladılar. Bu, çok büyük bir zihniyet ve tavır değişikliğine işaret ediyordu.

Bir başka önemli değişim, “devlet”le kurulan ilişkide ortaya çıktı. Müslümanlar, “eleştirilemez, kutsal” devlet anlayışını terk ettiler, bireyleşmeye ve özgürleşmeye başladılar.

Üçüncü değişim alanı ise “İslamiyet” dışı birey ve topluluklarla ilişkilerde ortaya çıktı. Kendi içine kapalı büyük bir getto görünümündeki Türkiye Müslümanları başka din ve inançlardan (ya da inançsız) insanlarla eskisine kıyasla daha mesafesiz ilişkiler kurmaya yöneldi. (“Hoşgörü” anketlerinin sonuçlarını biliyorum, ben “eğilim”den söz ediyorum.)

“Kahrolsun kâfirler”den “kahrolsun zalimler”e...

Mavi Marmara’daki kozmopolit kalabalık, işte bu gelişmeler sayesinde oluşabildi. Geminin hikâyesinin “hard” bölümlerinden sıra gelip de “soft” bölümlere geçildiğinde, oradaki Müslümanların Müslüman olmayan kardeşleriyle kurdukları sıcak ilişkileri de dinleyebileceğiz; işte o zaman Türkiye Müslümanlarının nereden nereye geldiklerini daha yakından idrak edebileceğiz.

Fakat İHH yöneticilerinin bu çerçevedeki vurguları bile sözünü ettiğim değişimi sezmemiz için yetebilir. Bunlardan birini Yıldırım Oğur 4 haziran tarihli *Taraf*’ta aktarmıştı:

“Yarım saat sonra herkesin en çok görmek istediği kişi olan Bülent Yıldırım kalabalığa seslenmek üzere otobüsün üstüne çıkıyor. (...) Az önce ‘Muhammet’in ordusu kâfirlerin korkusu’ diye bağırarak kalabalığı uyarıyor. ‘Hayır’ diyor ‘Kâfirlerin değil zalimlerin korkusu. Çünkü bizim gemimizde Hristiyanlar, Yahudiler ve ateistler de vardı. Onlar bir an olsun geri adım atmadı.’”

Bu çerçevede, Hakan Albayrak’ın şu sözlerini de aktarayım (*Yeni Şafak*, 6 haziran): “Davaya sahip çıkan halkımıza ve hükümetimize, İslam dünyasının dört bir yanında Mavi Marmara için ayağa kalkan kardeşlerimize, insanlık haysiyet ve şerefi namına bizimle beraber hareket eden Hristiyanlara ve Yahudilere medyun-u şükranız.”

Şimdi diyebilirsiniz ki, “Bakın, orada bir grup insan ‘kâfir’ demiş, bir kişi ise ‘kâfir değil, zalim’ diye itiraz etmiş...” Haklısınız, fakat ben de size zaten “her şey baştan aşağı değişmiştir” demiyorum, “her şey değişebilir” diyorum.

Mazlumder’i unutmayalım...

Tabii “İnsan hakları ve Mazlumlar için Dayanışma Derneği - Mazlumder”i de unutmamak lazım. Her türden insan hakkı ihlali karşısında din, sınıf, ırk, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin içtenlikle mücadele eden bu “İslam

referanslı" kuruluş, Müslümanların devlet karşısındaki pozisyonlarının yanı sıra bireysel hak ve özgürlük algılarının da radikal bir biçimde değişebileceğinin canlı örneği olarak duruyor karşımızda.

Tıpkı İHH ve Bülent Yıldırım örneğinde olduğu gibi bunlara karşılık da "ama" diye başlayan bir sürü itiraz öne sürülebilir: "Hakan Albayrak öyle dedi ama, Ankara mitinginde de 'İslami' slogan attırdı..." Ya da: "Mazlumder için özgürlükçü diyorsunuz ama, eşcinselliğe 'hastalık' diyen bakanı destekleyen bildiriye imza attı..."

Bu itirazlara karşı da aynı şeyi söyleyeceğim: "Ben de size zaten 'her şey baştan aşağı değişmiştir' demiyorum, 'her şey değişebilir' diyorum."

Bir de şunu (bilhassa Hakan Albayrak bölümü için): Unutmayın ki bu insanlar Müslüman!

Bu topyekûncu "Müslüman zihniyeti" algısı zaman zaman *Taraf*'ın yazarları arasında da uç veriyor. Mesela Orhan Miroğlu önceki gün (9 haziran) şöyle yazdı:

"Kimse kusura bakmasın, Mardin-Midyat'ta Süryanilere ne oldu, Batman-Beşiri'de Ermenilere ne oldu, onlara kim ne yaptı diye hiçbir zaman sormadıysanız, kendi halkınızın başına gelen felaketleri bile sorgulamıyorsanız, size böyle bir şey hatırlatıldığında, Filistin başka, bu başka diyorsanız, meseleniz vicdan filan değil, inancınız gereği, şehadete erişmek!"

Ortada en azından Mazlumder gibi bir örgüt varken bu ölçüde total bir değerlendirme yapmada özcülüğün de ciddi bir payının bulunduğunu düşünüyorum.

Tersinden topyekûncülük?

Şimdi yazacaklarımı yazmazsam, bu yazıyı okuyan sizler de beni haklı olarak sol'a ve laikliğe ilişkin "topyekûncu" bir değerlendirme yapmakla eleştirebilirsiniz. Tabii ki yok böyle bir tesbitim. Sırf Afili Filintalar grubunun çağrısına uyarak biraraya gelen insanlara bakmak bile, böyle bir iddianın ancak alay konusu olmak pahasına öne sürülebileceğini gösterir... O çağrıya uyan insanlardan biri olan Ece Temelkuran'ın sözleriyle bitiriyorum:

"Belki duydunuz, 'İsrail Suçlusun!' sloganıyla bir kampanya başlattık. İsrail'i entelektüel, sanatsal ve duygusal ablukaya alacağız. Bu, görüldüğü kadar naif bir girişim değil. Üstelik uluslararası bir biçimde kurumsallaşabilir de. Güzel tarafı şu: Neredeyse bir gün içinde, Afili Filintalar grubunun çağrısına uyan insanlar, Türkiye'deki politik yelpazenin birbirinden fersah fersah uzak uçlarından geliyordu. Muammer Karaca Tiyatrosu'nda yaptığımız basın toplantısında sahnede oturanlar, Mercan Dede'den Fatma Karabıyık Barbarosoğlu'na dek değişen bir çeşitlilik arz ediyordu. İslamcısı, solcusu, politik olarak pek renk vermeyeni derken sevinçle hayret edeceğiniz bir zenginlik vardı basın toplantısında. Gelenlerin çoğu otuzlu yaşlarındaydı. Dolayısıyla aslında bizim kuşak oradaydı. Yani 12 Eylül darbesiyle yetişmiş kuşak." (*Habertürk*, 9 haziran).

Ama...

"Ama..."lı cümlelerde, bu kelimenin cümle içindeki yerinin, cümle sahibinin muradını dile getirmedeki belirleyici rolünün farkındayım. O nedenle içinde "ama" olan her cümleyi ben şahsen büyük bir dikkatle okurum.

Ama... Bazı durumlarda asla "ama"lı cümle kurmamak gerektiğini dikte edenlere de kesin bir itirazım var.

İHH ile ilgili düşüncelerimi bitişikteki uzun yazıda okudunuz. Ama, başta vakfın başkanı Bülent Yıldırım'ın "İsraili askerler sorgumda bana MOSSAD ajanı Türk gazetecilerin adını verdi, gerekirse açıklarım" şeklindeki

ifadesi olmak üzere, İHH'dan yayılan "milli bir medya dili" talebine ve zorlamasına da kesinlikle karşı olduğumu söylemeliyim.

Bülent Yıldırım'ın sözleri, "Çok şey biliyorum, konuşursam Türkiye sarsılır" şeklindeki içi boş siyasetçi jargonundan borç alınmış izlenimini veriyor; meğerki bildiklerini derhal açıklasın. Aksi takdirde, kendisine duyduğum saygıdan çok büyük bir iskonto yapmak mecburiyetinde kalacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kemal Kılıçdaroğlu: Mükemmel 'ikinci', mutsuz 'birinci...'

Alper Görmüş 15.06.2010

Aktüel dergisinin geçen sayısına bir Kemal Kılıçdaroğlu portresi yazdım. Portrede, CHP'lilerin Kılıçdaroğlu'yu bünyedeki iltihabı eritecek antibiyotik niyetine yuttuklarını, oysa onun bir "aspirin" olduğunun kısa sürede ortaya çıkacağını ve bunun sonuçlarının da kötü olacağını işledim. Portre perşembe günü Aktüel'de yayımlandı, aynı gün CHP çarşısı karıştı. Aslında Kılıçdaroğlu'nun sadece bir "aspirin" olduğu, seçildikten sonra yaptığı eski tarz "laf oturtma" konuşmalarının ötesine gidememesinden de belliydi. Sonra bildiğiniz şeyler oldu ve ortaya çıktı ki bu CHP'yle bir şey olmaz.

Kılıçdaroğlu portresini sizin de dikkatinize sunuyorum. Aktüel okurları belki bana "Sen de amma aceleciymişsin be kardeşim" demiş olabilirler, fakat eminim, arada olan bitenin şahitleri olarak sizler öyle düşünmeyeceksiniz.

Buyurun...

***

Şimdi yerini başka ilaçlar almış olabilir; bizim zamanımızda, vücut ısısı yükselmiş bebeklerine aspirin veren anne-babalarda ikili bir duygu hâsıl olurdu: Bir yandan aspirinin bebeklerinde sağladığı geçici iyilik hali nedeniyle kendileri de mutlu olur, öbür yandan bu halin geçici olduğunu bilmenin huzursuzluğunu yaşarlardı.

Ömrü bitmeden hakiki bir "sosyal", hakiki bir "demokrat" partiye oy vermek isteyen biri olarak, Kemal Kılıçdaroğlu'nun Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) genel başkanlığına gelmesinden beri, kendimi hararetili bebeğine aspirin verilmiş bir baba gibi hissediyorum.

Mutluyum, çünkü partilerine, bünyede hararete yol açan iltihabı kurutacak bir antibiyotik verildiğini zanneden CHP'lilerin nihayet AK Parti'yi sandıkta yenebileceklerine inandıkları için demokrasi dışı arayışlarını durduracaklarını düşünüyorum... Huzursuzum, çünkü bünyedeki ilacın antibiyotik değil aspirin olduğunun zannettiğimden de erken bir zamanda anlaşılacağını sezinliyorum ve ortaya çıkacak bu hayal kırıklığının "çağdaş-laik-kentli" kitlelerdeki otoriter arayışları daha da alevlendirmesinden korkuyorum.

Şimdi bütün günahlar onun boynuna...

Daha fazla ilerlemeden, buraya kadar söylediklerimle ilgili olarak şöyle bir tashih yapayım: Aslında, Kemal Kılıçdaroğlu CHP'deki iltihaba "antibiyotik" olabilirdi; genel başkan olmadan önce birkaç kez bunun işaretini vermiş, fakat sonradan geri adım atmıştı.

Tamam da, siz CHP içinden birilerinin “onlar doğruydu, neden geri adım attınız?” dediğini duydunuz mu hiç? Ya da, “CHP’yi değıştirmek” üzere genel başkan seçildiğı gün yaptığı kurultay konuşmasında Türkiye’nin en temel demokrasi meselelerini teğet geçmesini dert edinen CHP’lilere rastladınız mı? Bu çerçevede bir soru daha: Siz, “önceki başkan da böyle konuşuyordu ve biz o nedenle iktidar olamadık, bu durumda yine olamayız” diyen tek bir CHP’liye rastladınız mı?

İşte tam bu noktada, onun da tıpkı selefi Deniz Baykal gibi CHP’nin bütün siyasi günahlarının kefarecini ödesin diye genel başkan seçildiğı düşüncesine kapılıyorum. Üç yıl önce Baykal için yazdığım satırların, bugün Kemal Kılıçdaroğlu için de geçerli olduğı kanaatindeyim. Yani, partinin asıl sahibi olan laik-elit seçmenler tıpkı Baykal’a yaptıklarını yapacaklar; ondan aynı anda hem tutucu devlet ideolojisinin sözcülüğünü yapmasını hem de iktidar olmasını isteyecekler; bu ideolojiden her sapışında, yani halkın tercihlerine ve taleplerine her yaklaşışında parmak sallayıp ona geri adım attıracaklar ve fakat sandıkta yenilince de “niye o insanların oyunu alamadın” diye ortalığı birbirine katacaklar... Bence bu, kitlesel bir siyasi ahlaksızlıktan başka bir şey değil.

Mükemmel “ikinci”, mutsuz “birinci...”

Fakat kitlelerin siyasi ahlaksızlığı, siyasi figürlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Bir siyasetçi, doğruluğuna inandığı düşünceleri kalabalıkların tahammülfersa baskısına karşı dahi savunabilmelidir. Benim için bir CHP genel başkanının portresi, onun bu açıdan nasıl bir görüntü arz ettiğinin cevabından ibarettir ve doğrusunu isterseniz, sonuç negatiftir.

Hayır, sadece “söylediğinin arkasında duramayan siyasetçi” imajına gönderme yaparak varmıyorum bu sonuca... Beni asıl, genel başkan seçildikten sonraki “hiçbir şey söylemeyen” hali kaygılandırıyor. Çünkü neticede bu da, doğruluğuna inandığı düşünceleri birilerini ürkütmemek için dillendirmemek faslındandır.

Muhalefeti giderek polemiğe ve laf oturtmaya yönlendirmesi, bendeki kuşkuyu giderek pekiştiriyor. Acaba, diyorum, kurultay konuşmasında ortaya çıkan içeriksizliğin de gösterdiği gibi Kılıçdaroğlu “bu kadar” bir siyasetçi midir? Ve bu tamir edilemez, giderilemez zaafını gizlemek için mi topu hep oralara atıyor ve oralardan gelen pasları bu kadar hevesle değerlendiriyor?

Başkalarının etkisine, karakterini zorlamayı göze alacak kadar açık oluşu, ondaki “liderlik kumaşı”yla ilgili eleştirilerin haklı olabileceğini gösteriyor.

“Liderlik kumaşı”yla ilgili en büyük handikapı ise şu: Bildiğimiz anlamda “liderlik”ten zevk almıyor... İnsan, bildiğı, kendine güvendiğı alanda çalışırsa mutlu olur... Yolsuzluk dosyalarıyla uğraşmaya devam etseydi, ömrünün sonuna kadar mutlu bir hayat sürerdi... Fakat şimdi hâkim olamayacağı kadar geniş bir alanda, fazla bilmediğı, kendine yeterince güvenmediğı bir alanda bulunuyor. Hiç kuşku yok ki çok endişeli, çok tedirgin bir ruh hali içinde... O aslında mükemmel bir “ikinci” ve mecburen “birinci” olmuş bütün mükemmel ikinciler gibi giderek derinleşecek bir mutsuzluğun esiri...

Bir “çağdaş feodal” olarak portresi

Ben, tümünden temelsiz olmamak kaydıyla “sezgi”nin de bir bilgi kaynağı olduğuna inananlardanım... Kılıçdaroğlu portresinin bu son paragraflarında, işte bu bilgi kaynağına ve bu kaynağı “tümünden temelsiz” olmaktan kurtaran birkaç olguya dayanarak, “çağdaş-kentli-laik” kitlelerin büyük umut bağladıkları yeni siyasi liderlerinin “çağdaş bir feodal” olma ihtimali üzerinde duracağım.

Dikkatinize sunacağım üç olgu, sırasıyla kızkardeşi, eşi ve çocuklarıyla ilgili olacak...

Kılıçdaroğlu, aynı anda hem zayıf halkası hem de üstünlüğü ve farklılığı olan her zamanki açık sözlülüğüyle kızkardeşinin ilkokuldan sonra okula gönderilmemesinde sorumlu olduğunu itiraf ediyor:

“Feodal yapı çocukluk dönemimizde vardı ister istemez. Bunu itiraf etmek zorundayım. Kardeşim ilkokulu bitirince, okumaması için ısrarcı olduk. Babam okuldan aldı Fikriye’yi. Hayatımın en büyük pişmanlığı olarak görürüm, hâlâ yaşarım.”

Kılıçdaroğlu’nun bugünkü pişmanlığında samimi olduğu muhakkak; fakat o günlerden bugünlere hiç “feodal” tortu kalmadığını söyleyebilir miyiz?

Mesela, lise öğrencisiyken tanışıp evlendiği eşinin üniversiteyi terk etmesine sessizce onay vermesi bu tortunun bir tezahürü olamaz mı:

“Üniversiteyi bitirdiğim yıl, dayımla beraber Kocaeli’ne gittiğimde tanıştık. Lise öğrencisiydi. Ki teyzemin kızıdır kendisi. Sonra ilişkiler gelişti. Ankara Basın-Yayın’ı kazanmıştı. Ben ise Hesap Uzmanlığı’nı. Sık seyahatlerimiz nedeniyle eşim Basın-Yayın’dan ayrıldı. Ve biz evlendik 1974’te. Benim yüzümden eğitimini yarıda bıraktı. Bitirseydi çok daha iyi olurdu.”

Ve nihayet çocuklarıyla ilişkisi: “Oğlumla arkadaş olmaya, onunla zaman zaman sohbet etmeye çalışıyorum.. ama sonuç olarak şu çocuklar babalardan çok annelerini kendilerine daha yakın görüyorlar. Sorunları, bana aktaracağı şeyleri zaman zaman annesine aktarır o da bana söyler. Böyle bir özel ilişkimiz var diyebilirim.”

Elbette Kılıçdaroğlu’nun, gençliğimde sıkça rastladığım; dili acayip eşitlikçi, fakat evinde ayaklarını karısına yıkatan “devrimci” işçi önderleri, “ilerici” öğretmenler gibi biri olduğunu söylemek istemiyorum. Fakat, kendisini bu ölçüde sakil davranışlar dışında tutmayı becerecek kadar “çağdaşlaşmış” olsa da, nihayetinde o değerlerin bir parçası olduğunu söyleyebiliriz gibime geliyor.

Eğer Kılıçdaroğlu CHP’nin başında yeteri kadar uzun kalırsa, onun bu özelliği zaman zaman yüzeye çıkacak ve “çağdaş” kitleler buna çok şaşırarak.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Uç örnek’ler neyi gizler

Alper Görmüş 18.06.2010

Anayasa değişiklikleri tartışmasının “hayır”cı kanadında yer alanlar zaman zaman yalnız demokratik bir siyasete değil, genel olarak siyasete karşı bir pozisyona savruluyorlar, “jüristokrasi” savunuculuğuna soyunuyorlar. Vikipedi’de jüristokrasinin güzel bir tanımı var: “Yargıçlar yönetimi olarak tanımlanmaktadır. Demokrasiye zıt bir kavramdır. Oligarşik bir yönetim biçimidir ve milli irade gözardı edilir. Jüristokrasi, fonksiyon gaspı ile de tanımlanmaktadır. Olgunlaşmamış demokrasilerde sıklıkla görülen jüristokrasi’de yargı kurumunun başındakilerin yorum kabiliyeti ön plana çıkar ve yargıçların yorumları ile şekillenen kanunlar ile ülke yönetilmeye çalışılır.”

Kamuoyunu, yargının her konuda son sözü söylemesinin makul ve doğru bir şey olduğu hususunda ikna etmeye çalışan bu kişilerin, parlamentonun nihai irade olmasının “sakıncaları”nı anlatırken sık sık “uç” örneklerle başvurmaları sizin de dikkatinizi çekmiştir.

Bu kervana en son Cumhuriyet Halk Partisi'nin "yeni umudu", hukuk profesörü Süheyl Batum katıldı ve "mediokr ulusalcılık" canibinde ikna gücü hayli yüksek olduğu anlaşılan "uç örnek"ler ülkesinden bir demet de o getirdi.

Süheyl Batum ve benzerlerinin, "uç" örneklerini genellikle "kadınlar" ve "hayat tarzı" üzerinden kurgulaması sanırım herkes için anlaşılabilir bir şeydir (çünkü iktidarda şeriatı getirmeyi kafasına koymuş bir parti vardır!)

Okumuşsunuzdur orada burada, şu tarzda örneklerden söz ediyorum: "Diyelim iktidar parlamentodan kadınların sokağa çıkmasını yasaklayan bir kanun geçirdi, yani şimdi parlamento iradesi en üst iradedir diye bunu meşru mu sayacağız?"

Bu türden çok sayıda örnek e-mail zincirleriyle ve "lütfen bu mail'i olabildiği kadar çok kişiye forward'layınız" uyarısıyla size de gelmiştir, o nedenle tek bir örnekle yetiniyorum.

Uç örnek görünce dur!

Siyasi-ideolojik tartışmalarda uç örneklerin genel kabul görmüş demokratik-insani prensipleri savunanların karşısına çıkartılması tesadüf değildir. Çünkü bu prensipleri doğrudan inkâr etmek ya da onlara karşı çıkmak zordur ve bu nedenle en güzeli uç örneklerle başvurmaktır.

Mesela, gerçekte işkencenin zaman zaman başvurulabilecek bir araç olduğuna inanan, fakat bu fikrini açıklıkla ifade edemeyen biri için uç örneğe başvurmak, tartışmada kurtarıcı olabilir. Şöyle der mesela: "Tamam, ben de karşıyım işkenceye, fakat söyle bakalım: Büyük bir kentin içme suyuna zehir katacak ve böylece on binlerce insanın ölümüne yol açacak bir çetenin elemanı geçti polisin eline... Adam, çetenin öbür elemanlarının ne zaman ne yapacaklarını biliyor fakat 'susma hakkı'nı kullanıyor... Evet, söyle şimdi, polis bu adamı işkenceyle konuşturmaya kalksa itiraz eder misin buna?"

Benim için işkencede uç örnek arayışına girmiş biri, ağızındaki baklayı çıkarmış biridir. O kişi o ağızla kuş tutsa, beni işkenceye gerçekten karşı olduğuna inandıramaz.

"Ya hükümet herkesi tutuklatacak bir kanun çıkarırsa?"

Demokratik bir ülkede parlamento iradesinin en üst irade olması gerektiğine dair fikirleri yukarıda tarif etmeye çalıştığım uç örneklerle "çürütmeye" çalışanlar da benim için aynı fasıldandır. Genel kabul görmüş demokratik-insani prensiplere kafadan karşı çıkanların fikirlerini kabul etmesem de onlara saygı duyarım, fakat bu prensipleri güya benimser görünüp uç örneklerle onları hükümsüzleştirmeye çalışan kaçak güreşçilere hiç saygım yok!

Yıldıray Oğur'un yazısından (16 haziran) öğrendim, 1982 Anayasası'nı yapan Kurucu Meclis'in üyelerinden, Cumhuriyet Halk Partisi'nin "yeni umudu" Tunceli milletvekili Kamer Genç 12 Eylül Anayasası tartışmaları sırasında, taslaktaki "Anayasa Mahkemesi anayasa değişikliklerini sadece şekil yönünden denetleyebilir" maddesini "uç örneğe başvurma" yöntemiyle önlemeye çalışmış:

"1982'de anayasanın görüşüldüğü darbecilerin Danışma Meclisi'nde de Tunceli vekili olarak bulunan ve darbecilerin Meclisi'nde de en az şimdiki Meclis kadar çok söz alan Kamer Genç 148. Madde'yi YARSAV Başkanı'nın hayallerindeki gibi değiştirmek için çok çalışmış. 'Ya Cumhuriyet'in ilkelerine aykırı anayasa değişikliği olursa, ya bir hükümet çıkıp herkesi tutuklatacak bir kanun yaparsa kim koruyacak ülkeyi' diye Anayasa Mahkemesi'ne esastan inceleme hakkı verilmesi için önerge üstüne önerge vermiş. Ama bu kadarı, darbecilerin anayasa hocası Orhan Aldıkaçtı'yı bile rahatsız etmiş. Bu önergelerin hepsi 'halk en iyisini bilir, böyle bir durumda gerekeni yapar' diyerek reddedilmiş."

“Ya Anayasa Mahkemesi...”

Tabii, tartışmanın bu türden uç örneklerle sürdürülmesinin, iktidar mevkiinde bir “düşman”ın oturuyor olmasıyla doğrudan ilgisi var. İktidarda “düşman olmayan” birileri olsaydı, böyle örneklerle başvurulmayacaktı. Orhan Aldıkaçtı’nın “halk en iyisini bilir” tavrının da iktidara hiçbir zaman bir “düşman”ın gelemeyeceği varsayımından neş’et ettiğini düşünebiliriz.

Bu zevatin uç örneklerle sadece belirli durumlarda başvurduğu ve vuracağı, Anayasa Mahkemesi’nin her şeyi belirleyen “nihai” karar organı olması çabalarına hiçbir eleştiri getirmemelerinden de belli. Samimi olsalar, kullandıkları “uç örnek” silahını, yeni içtihatlarla alanını genişletip “nihai belirleyici” olma yolunda yalınkılıç ilerleyen Anayasa Mahkemesi’ne yöneltmeleri gerekmez miydi?

Hadi onların yerine ben sorayım: “Diyelim Anayasa Mahkemesi bir yolunu bulup, başlarını ‘anneannelerimiz gibi’ bağlamayan kadınların sokağa çıkmasını ‘laikliğe aykırı’ buldu. Yani şimdi Anayasa Mahkemesi öyle dedi diye, ‘hukukun üstünlüğü’ gereği bu kararı meşru mu sayacağız?”

Efendim? Anayasa Mahkemesi böyle saçma bir karar almaz mı diyorsunuz? O kadar emin olmayın: 367’den önce benzer bir varsayımsal soru çıksaydı karşınıza, yine böyle bir tepki vermeyecek, “olmaz öyle şey” demeyecek miydiniz? Sabih Kanadoğlu bu garabeti ilk öne sürdüğünde Oktay Ekşi bile gülmemiş miydi? Fakat oldu işte, başkaları da oldu.

Sadece “düşman” iktidarlara karşı...

Yani diyeceğim, hükümetin ve parlamentonun yetkilerini sorgulamak için “uç örnek terörü”ne başvurduğunuzda, Türkiye gibi bir ülkede Anayasa Mahkemesi de aynı teröre maruz kalır. Ama biliyoruz ki, “Anayasa Mahkemesi ya bunu da yaparsa” denilen şey fiilen yapıldığında dahi sözünü ettiğim kesimler herhangi bir itirazda bulunmadı ve belli ki bundan sonra da bulunmayacak.

İşte görüyoruz, Anayasa Mahkemesi yine olmayacak bir şeyin hazırlığını yapıyor ve onlardan hiçbir itiraz sesi yükselmiyor. Tek diyebildikleri, YARSAV Başkanı’nın diyebildiği: 2008’den önce olsaydı Anayasa Mahkemesi bunu yapamazdı, ama o tarihte yarattığı içtihat sayesinde (“türban” kararındaki “değişmez maddeler”e yapılan atfı hatırlatıyor) şimdi bunu yapabilir.

Yani, Anayasa Mahkemesi’nin olmayacak bir karara hazırlanması, eski bir olmayacak kararı aracılığıyla meşrulaştırılıyor. Eh, bu durumda ortaya “hukuka aykırı bir karara karşı hükümetin direnmesi ve kararı Resmî Gazete’de yayımlamayıp yok sayması” önerileri atıldığında da “kaos olur” deyip çıkıyorsunuz işin içinden.

Hemen belirteyim: Böyle bir ihtimal karşısında ben Ümit Kardaş’ın önerisini doğru buluyorum: “Anayasa Mahkemesi, anayasa değişikliklerinin tamamını veya bir kısmını iptal ederse yapılacak şey erken seçime yeni bir anayasa vaadiyle gitmek ve bütün partiler bakımından seçim propagandasını anayasal ilkeler temelinde yürütmektir. Yeni Meclis ilkeler üzerinden oluşacak bir toplumsal mutabakatla çoğulcu ve demokratik bir anayasa yapmalıdır.”

***

NOT. Bir süre yokum. Yazılarıma 13 temmuzda yeniden başlayacağım. Şimdilik hoşça kalın.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon savunmalarının özü...

Alper Görmüş 13.07.2010

Ergenekon ve darbe davalarındaki savunmalara yakından bakıldığında bir şey çok net görünüyor: Bu savunmaların sahipleri, gerçekte yargıya değil kamuoyuna (daha doğrusu ne söylerlerse kendilerine inanmaya eğilimli kamuoyuna) sesleniyorlar ve yargıyı değil o kamuoyunu ikna etmeye çalışıyorlar.

Bu savunmalar çok basit iki ilkeye dayanıyor. 1) Bütün suçlamaları inkâr etmek, 2) Hukuken hiçbir karşılığı olmayan argümanlar öne sürerek kendilerine inanmaya eğilimli kamuoyunun zihnindeki şüpheleri çoğaltmak.

Beni, daha önce de ele aldığım bu konuya girmeyi tahrik eden şey, "İrticayla Mücadele Eylem Planı" davasının duruşmalarında Dursun Çiçek'in avukatının, bizzat Dursun Çiçek'in ve belgenin fotokopisi bürosunda bulunan avukat Serdar Öztürk'ün yaptıkları savunmalar oldu.

Davanın dördüncü duruşmasında, Çiçek'in avukatının öne sürdüğü karikatür gibi bir argümanla başlayayım... Haberlerde siz de okumuşsunuzdur: Çiçek'in avukatı Celal Ülgen mahkeme heyetine, Dursun Çiçek'in imzasını iki parmaklı eliyle taklit eden bir adamın videosunu izlettirdikten sonra, "İmza atan arkadaşın elinde iki parmak var. İmza atmak için yetenekli olmak yeterli" demiş.

Şimdi takdir edersiniz ki bu savunmanın hiçbir hukuki önemi yok; bunu bizzat Celal Ülgen de biliyor. Diyelim ilk bakışta hakikisine benzeyen o taklit imzayla birileri Dursun Çiçek'e komplo kurdu ve Çiçek mahkemelik oldu. Ne olacak? O imza ilgili kuruluşlarca incelenecek, "yüzde yüz sahte" damgası yiyecek ve dava da düşecek.

Bu "savunma"yı mahkeme heyetinin gülümsemeyle karşıladığı muhakkak. Fakat ne gam? Avukat Ülgen'in derdi hâkimler değil ki! Onun hedef kitlesi, bu hikâyeyi gazetelerden ve televizyonlardan izleyecek sıradan insanlar... Amaç da onlara "Gördün mü bak, adam iki parmakla bile taklit etmiş imzayı" dedirtmek...

Böyle, bir fiskede yıkılivercek argümanlarla savunma yapmanın her şeyden önce içinde bulunulan çaresizliğe işaret ettiği muhakkak. İş görüyor mu peki? Bence görüyor. Önemli olan zihinlerde bir tortu bırakmak ve o tortu bence bırakılıyor.

Duruşmada Dursun Çiçek'in bizzat yaptığı "İrticayla Mücadele Eylem Planı sahte, çünkü bu tür belgelerin şekil şartlarına uymuyor, ben olsam belgeyi böyle hazırlardım" savunması da yine bir vuruşta yıkılivercek türden... Fakat amaç orada da hâsıl oldu, bu itiraz üzerinden de zihinlerde bir tortu oluşturuldu.

Gelin şimdi bu savunma argümanına biraz daha yakından bakalım...

Sanki Genelkurmay emretmiş...

Gazeteler, haberi şöyle duyurdu:

"İrticayla Mücadele Eylem Planı adlı belgede ıslak imzası olduğu iddiasıyla tutuklu yargılanan Deniz Kurmay Albay Dursun Çiçek, bu planın askerî yazışma usullerine aykırı olduğunu kanıtlamak için kendisinin hazırladığı bir orijinal planı mahkemeye sundu. Dursun Çiçek, 'Ben hazırlasaydım böyle hazırlardım' diyerek iddianamedeki belgeyi kendisinin hazırlamadığını savundu."

Yine Çiçek'e göre, plan gerçek olsaymış şu unsurları içermesi gerekiyormuş (*Taraf* "gözden geçirilmiş darbe planı" demiş, bence gayet güzel):

“Çiçek’in örnek olarak hazırlayıp mahkemeye sunduğu İrticayla Mücadele Eylem Planı belgesinin girişinde, ‘T.C. Genelkurmay Başkanlığı/ANKARA’ olarak kurum adı belirtiliyor. Belgenin altında ‘3. Bilgi Destek Şube Müdürü’ olarak ‘Dursun Çiçek’ adının yanı sıra Genelkurmay 2. Başkanı’nın da adının bulunması gerektiği belirtiliyor. Belgenin sonunda ‘Genelkurmay Başkanı Emriyle’ ibaresi yer alıyor. Çiçek, yargılamaya konu olan ‘ıslak imzalı’ belgede bu unsurların yer almadığını vurguladı.”

Dursun Çiçek ilk bakışta gayet haklı görünüyor: Yazışmalarında şekil şartlarına “içerik” kadar önem veren bir kurumda hazırlanmış bir belgenin bu şartların hemen hemen hiçbirini karşılamıyor oluşu, o belgenin sahilliği hususunda haklı kuşkları davet eder.

Çiçek’in “belge sahte” itirazı ancak sanığın saydığı şekil şartlarının gerçekte var olmadığının kanıtlanmasıyla çürütülebilir. Oysa biz, Çiçek saymasa da biliyoruz ki, bunlar TSK’nın yazışmalarında gerçekten de yer alır. Ben dönüp, 2007’de *Nokta*’da yayımladığımız ve Genelkurmay Askerî Savcılığı’nın orijinaline ulaşmak için dergide arama kararı çıkarttığı belgeye tekrar baktım (hayır, belge elimde değil, *Nokta*’da yayımlanmış halinden söz ediyorum). Ve gördüm ki, Dursun Çiçek doğru söylüyor: O şekil şartlarına orada da uyulmuş.

Eh, bu durumda Çiçek’in itirazını gazetelerde okuyanlar “Haklı adam” demeyecekler mi, “hayatı rapor yazmakla geçen bir albay nasıl olur da böyle dilekçe yazan ortaokul öğrencisi gibi davranır?”

Hâkimlerin sormadığı soru

Yukarıda, Dursun Çiçek’in itirazının “ilk bakışta” böyle algılanacağını söyledim. Oysa bu da “iki parmaklı eliyle Dursun Çiçek’in imzasını taklit eden adam” örneğinde olduğu gibi çok basit iki soruyla yıkılabilecek bir savunma argümanı...

Birinci soru: Diyelim belge, Çiçek’in dediği gibi “üretilmiş” ve sahte... Peki, bu kadar devasa bir komploju hazırlayanlar nasıl oluyor da basit şekil şartlarını yerine getirmeyi akıl edemiyorlar?

İkinci soru: Dursun Çiçek, bize, Genelkurmay Başkanlığı’nın talimatıyla alt birimler tarafından kaleme alınan belgelerde bulunması gereken şekil şartlarını sıralıyor ve “bunlar yok” deniyor. Tamam da, kendisine yönelik suçlama bu değil ki! Öyle olsaydı, emri veren Genelkurmay sorumluları da aynı iddianamenin sanıkları arasında yer alırdı.

Oysa Dursun Çiçek iddianamede, tam tersine, Genelkurmay Başkanlığı’nın bilgisi ve emri olmaksızın yazdığı öne sürülen bir belge nedeniyle suçlanıyor. O belgede tabii ki Genelkurmay yazışmalarının rutin şekil şartları olmayacak. Genelkurmay Başkanlığı’ndan gizli olarak yürütüldüğü iddia edilen bir faaliyetin belgesinin üzerinde “Genelkurmay Başkanlığı’na” ibaresi yokmuş! Güler misiniz, ağlar mısınız?

Benim aklımın almadığı bir nokta da şu: Nasıl oluyor da mahkeme heyeti bütün bunları hatırlatmıyor davanın sanığına... Benzer biçimde, aynı sorgulamayı medyanın yapmamış olmasını da anlayabilmiş değilim; aradan 10 gün geçti.

“Belgeyi polis koydu”da ısrar...

Davanın beşinci ve altıncı duruşmalarında, tutuklu sanıklardan emekli asker ve avukat Serdar Öztürk savunmasını yaptı. Bürosunda “İrticayla Mücadele Eylem Planı”nın fotokopisi bulunan Öztürk, bir kez daha “O belgeyi oraya polis koydu” dedi.

“Bir kez daha” dedim, çünkü Öztürk aynı şeyi belgenin bürosunda bulunduğu gün de söylemişti. Oysa sonradan polisin sızdırdığı bir videodan da izledik ve öğrendik ki, baskın, polislerin büronun kapısını açmalarından itibaren saniye saniye görüntülenmişti. Büroda başka avukat arkadaşları da vardı ve her şey onların nezaretinde yapılmıştı. Kamuoyunun baskının videosundan habersiz olduğu günlerde yapılan “polis koydu” açıklaması, kamuoyunun inanmaya eğilimli kesimi tarafından hemen kabul gördü.

Sonra video ortaya çıktı. Fakat işte gördünüz, geçen haftaki duruşmada, bu görüntülere rağmen Serdar Öztürk “Polis koydu” savunmasında ısrar etti.

Ergenekon savunmalarına ilişkin daha önce *Aktüel*’de yazdığım bir yazıda, Zir Vadisi’ndeki silahlara, evinde bulunan bir krokiden faydalanılarak ulaşılan Yarbay Mustafa Dönmez’in çıkışlarını ele almıştım. Dönmez, ısrarla o krokinin de silahların da kendisine ait olmadığını savundu, Zir Vadisi’ndeki silahlardaki parmak izleriyle aramayı yapan polislerin parmak izlerinin karşılaştırılmasını istedi, vb. Fakat Jandarma Kriminal Dairesi Başkanlığı raporu istediği gibi çıkmadı ve askerî mahkeme kendisini mahkûm etti. Ergenekon davasından tutukluluğu devam eden Dönmez ordudan da atıldı. Ne var ki Dönmez, askerî mahkemenin kararından sonra dahi “silahları polis koydu” savunmasını dillendirmeye devam etti.

Bütün Ergenekon sanıklarınca sürdürülen “kuvvetli ve sürekli inkâr” savunmasının etkili olmadığı, geride ağır bir tortu bırakmadığı söylenebilir mi?

Haklarını yemeyelim: Ergenekon ve darbe sanıkları olabilecek en akılcıca savunma stratejisini bulmuşlar ve uyguluyorlar.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK ve Kürt sorunları ancak birlikte çözülebilir

Alper Görmüş 16.07.2010

Son günlerin gözde konusu “özel ordu”yu onaylayıcı sözler eşliğinde telaffuz edenler, hemen ardından ekliyorlar: Böylece PKK’ya nihayet bitirici darbeler indirilirken, bir yandan da Kürt sorununu giderecek tedbirler alınmalıdır.

Ben başlıkta hiç kuşkusuz böyle bir “birlikte çözüm”den söz etmiyorum. Çünkü bu “çözüm” yanlılarına göre, ne kadar çok PKK’lı öldürülürse her iki mesele de o kadar çabuk halledilmiş olacak.

Oysa ben bunun tam tersinin geçerli olduğunu düşünüyorum. Diyelim devlet bir yıl içinde anadilde eğitim hakkı da dâhil olmak üzere Kürtlerin bütün taleplerini karşıladı ve paralel bir anti-terör süreciyle de PKK’yı bire kadar kırdı. Benim algılamama göre, böyle bir noktada terör sadece geçici olarak sonlandırılmış; Kürt sorunu ise, Kürtlerin Türklerden manevi kopuşunun tamamlanması nedeniyle daha da içinden çıkılmaz bir hale bürünmüş olacaktır.

Peki, “PKK ve Kürt sorunları ancak birlikte çözülebilir” derken ben neyi kast ediyorum? Tabii ki aynı anda hem Kürtlerin taleplerini karşılayacak hem de PKK’lıları dağdan indirmeye ikna edecek bir formülün geliştirilmesini kast ediyorum.

Yaygın kanının aksine, PKK ve Kürt sorunlarını birbirinden ayırarak herhangi bir çözüm imkânına sahip değiliz. Bu yazıda, Kürt sorunu çerçevesinde kaleme aldığım eski yazılarıma dönüşlerle bu iddiamı temellendirmeye çalışacağım.

Kürtlerin manevi kopuşu

Bundan yaklaşık iki yıl kadar önce, tam olarak 26 Eylül 2008’de “Kürtlerin manevi kopuşunu ‘dava’ değil, ‘dava sessizliği’ hızlandırıyor” başlıklı bir yazı yazmıştım.

Amacım, o günlerde Anayasa Mahkemesi’nde akıbetlerini bekleyen iki kapatma davasına karşı Türk aydınlarının ikili tavrını eleştirmekti. Derdimi, yazının ilk cümlesinde şöyle özetlemişim: “Demokratik Toplum Partisi’ne (DTP) açılan kapatma davasında yavaş yavaş karar ânına yaklaşıyor. Ve ne yazık ki, Adalet ve Kalkınma Partisi’ne (AK Parti) açılan kapatma davasında ortaya çıkan haklı liberal tepkinin yerinde yeller esiyor.”

Yazıda, DTP’nin PKK ile arasındaki sınırı giderek belirsizleştirmesinin, keza PKK’yı “terörist” diye nitelenmesinin Türk solcuları ve liberalleri üzerinde de ciddi bir etki yapmış olma ihtimali üzerinde durduktan sonra, bu beklentinin yalnızca DTP bakımından değil Kürtler bakımından da gerçekçi olmadığını anlatıyordum:

“Şurada yüz yüze bakıyoruz, Kürtlerin, yukarıda işaret ettiğim birkaç gönül alıcı sözün bile PKK sayesinde edilebildiğine inanmaması için bir neden var mı? Zor oyunu bozmasaydı, bugünkü resmî tezimizin 1970’lerdekenden, 80’lerdekenden farklı olacağını bir garantisi var mı? Kürtlere, ‘PKK olmasaydı da Türkiye Cumhuriyeti temsilcileri Kürt kimliğini tanıdıklarını’ ilan ederlerdi’ deseniz, Kürtler buna inanır mı? Peki, şimdiki, ‘Kürtler PKK’ya terörist desin’ talebini, Kürtlerin, ‘Tamam, PKK zor kullanarak sizin adınıza bazı şeyler elde etti, ama artık onu satın, satarsanız size bir şeyler daha veririm’ şeklinde algıladığını bilmiyor muyuz? Böyle bir şey yapan bir insan kendini onurlu bir insan olarak hissetmeye devam edebilir mi?”

Bugün de aynı şekilde düşünüyorum... Kürtlerin PKK’yı “satmaları” beklentisi kesinlikle gerçekçi değildir.

2004’teki uzaklaşma nasıl ve neden gerçekleşmişti

Yine de, benim bu sayfalarda birkaç kez işaret ettiğim, Kürtlerin PKK’ya karşı nispî bir uzaklaşma tavrı gösterdikleri 2004 istisnası açıklanmaya muhtaçtır. Kısaca hatırlatayım: Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne tam üyeliğine en fazla inanılan yıl olan 2004’te, PKK’ya yakın *Gündem* gazetesinin başyazısında örgütün kitleleri mobilize edemez hale geldiği itiraf edilmişti. Başyazıya göre, bunun muhtemel nedeni Türkiye’nin Avrupa Birliği hedefinin Kürtlerin de gözünü kamaştırmış olmasıydı.

O başyazıyı ele aldığım bir yazımda (“Kürtler PKK’ya hangi koşullarda ‘bi dakka!’ der”, *Taraf*, 18 Aralık 2009), Kürtlerin o tarihsel momentte PKK’dan uzaklaşmasının sadece “AB heyecanı”yla açıklanamayacağını, çocuklarının uzun yıllardır ölmediğinin de (çünkü Öcalan’ın emriyle ülke sınırlarını terk etmişlerdi) hesaba katılması gerektiğini anlatmıştım:

“Yıllar süren dehşet atmosferinin beklenmeyen bir anda sönümlenmesi, Kürtlerde, eşitlik ve kimlik taleplerinin karşılanacağı (AB süreci) yönündeki beklentiye paralel bir beklentiyi daha ortaya çıkardı: Devlet, kendi çocukları olan PKK’lıların ortadan kaldırılmasından vazgeçmişti ve bir yolunu bulup onları siyasi sürece dâhil edecekti.”

Yani Kürtler, minnet duydukları PKK’dan “barış, özgürlük ve refah” için vazgeçebilirlerdi ama bir şartla: Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin onları soktuğu barış, özgürlük ve refah sürecine PKK’lıları da dâhil etmesi koşuluyla...

2004'te bu iki beklentinin ikisi de gerçekleşebilir gibi görünüyordu... Keza "açılım" günlerinde de öyle görünüyordu... Fakat bugün, PKK'lı öldürmek için özel olarak eğitilip dağa gönderilecek bir "özel ordu"nun telaffuz edildiği koşullarda, yukarıda da dediğim gibi dünyanın bütün özgürlüklerini serseniz Kürtlerin önüne, onların gönüllerini kazanamazsınız.

Kürt sorunu, Kürtlerin gönüllerini kazanma sorunudur

Ben, "Bakın, PKK'lıları öldüre öldüre bitmiyorlar, öyleyse askerî olmayan yollar üzerinde düşünmeliyiz" şeklindeki düşünme tarzını da, sanki "öldürülerek bitirilseler" bunun bir çözüm yolu olarak kabul edilebileceğini ima ettiği için sorunlu buluyorum.

Bunun neden çözüm olamayacağını anlattığım yazılarımdan birini de, Onur Öymen'in "Sri Lanka" örneği üzerine kaleme almıştım.

"Açılım"ın ilk günleriydi, *HaberTürk* televizyonundaki "Parantez" programında CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen çıkmıştı karşıma. Program sunucusuyla aralarında şöyle bir diyalog geçmişti:

Öymen: Terör bitmeden hiçbir açılıma razı değiliz. Önce terör bitmeli.

Sunucu: Siz terörün şimdiye kadar denediğimiz yollardan bitirilebileceğine inanıyor musunuz?

Öymen: Elbette inanıyorum. Sri Lanka'da bitirilmedi mi?

Öymen, o soğuk-metalik sesiyle bu soruyu sorduğunda televizyonun karşısında donup kaldığımı hatırlıyorum. Çünkü Sri Lanka tarzı çözüm, biliyorsunuz, bütün teröristlerin öldürülmesine ve bu arada ortaya çıkacak sivil kayıplara aldırış edilmemesine dayanan çözüm demek oluyor. Sri Lanka'da, Öymen'in konuşmasından birkaç ay önce "son terörist" de öldürülmüş ve terör "bitmişti."

O günlerde *Yeni Aktüel*'de kaleme aldığım "Sri Lanka tarzı çözüm ha?" başlıklı kısa yazının sonunda şöyle demiştim:

"Şimdi bakalım 'sosyoloji' Sri Lanka'da ne diyecek? Terör gerçekten bitti mi bitmedi mi, nihai kararı o verecek. Fakat buradan anladık ki, ülkemizin sosyal demokrat partisinin ülkeye önerdiği model budur. Birbirinden basit iki soru soracağım... Bir: Kürt sorununu Kürtlerin gönlünü kazanmadan çözmek mümkün müdür? İki: Dağda gezen herkesi öldürerek Kürtlerin gönlünü kazanmak mümkün müdür?"

Şimdi, "özel ordu" vesilesiyle bu soruların yeni versiyonlarını takdim tehirle yeniden soruyorum:

Bir: Dağda gezen herkesi öldürme planları yaparak Kürtlerin gönlünü kazanmak mümkün müdür? İki: Kürtlerin gönlünü kazanmadan Kürt sorununu çözmek mümkün müdür?

(Bu yazıyı okuyup da bana e-posta atmaya hazırlanan milliyetçi ve ulusalcı arkadaşlara not: Hayır, "bırakın PKK'lılar istediği karakollara saldırsınlar, 20 yaşındaki askerleri özgürce öldürebilsinler" demiyorum; onların ölümlerini de kesin olarak durduracak bir öneride bulunmaya çalışıyorum.)

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zavallı bir argüman: 'Bu insanlar nasıl sanık olur?'

Alper Görmüş 20.07.2010

Gizli, çok gizli bir görev yapıyorlar... Askerler, birkaç kişiler... Görev yerine gitmek için Türk Hava Yolları'nın tarifeli bir uçağına sivil olarak biniyorlar. Yanlarında ise görevde kullanacakları şişme botlar (tabii paketlenmiş halde) ve birkaç bidon da benzin var. Pilot, muhtemelen spor yapmaya gittiklerini düşündükleri bu genç adamlara benzin bidonlarını alamayacağını söylüyor. Onlar da çaresiz, yanlarına benzini almadan biniyorlar uçağa. İndikleri nokta ile benzin alabilecekleri en yakın askerî birlik arasında çok uzun bir mesafe vardır, ayrıca görev de çok âcildir. O kadar âcildir ki, Ankara'da Genelkurmay Başkanı ve Başbakan onlara baskı yapmakta, bir an önce hedeflerine ulaşmalarını istemektedir.

Uçaktan indikten sonra yapılabilecek yegâne şeyi yapıyorlar, bir benzinciye girip ihtiyaçları olan benzini alıyorlar. Doğal olarak parasını da ceplerinden ödüyorlar. Görev bitip birliklerine döndüklerinde faturayı birliğin muhasebesine iletip, ceplerinden ödedikleri parayı tahsil ediyorlar.

İki Hürriyet yazarına sorular

Burada bir kahramanlık var mı? Bırakın kahramanlığı, övgüye değer bir durum var mı?

Seyahat için şirketten aldığı iş avansı biten bir pazarlamacının, arabaya kendi parasıyla satın aldığı benzini koyup yola devam etmesi, merkeze dönünce de faturayı muhasebeciye göndermesi ile bu hikâye arasında nasıl bir fark var?

Bunu, bu hikâyede acayip bir fedakârlık, acayip bir kahramanlık bulan ve hayatlarını genel yayın yönetmenliğiyle geçirmiş iki *Hürriyet* yazarına soruyorum: Ertuğrul Özkök'e ve Yalçın Doğan'a... Başka yazarlar da var, fakat ben ikisiyle yetineceğim.

Ertuğrul Özkök şöyle yazdı:

"Bu sözler sizin de içinizi, hem de çok derinden sızlatmıyor mu? Ben bu satırları ağlayarak okudum. Ve inanıyorum ki, bu cümleleri bir gün savunma değil, iddia makamında, hem de göğüslerini gere gere bir daha telaffuz edecekler."

Yalçın Doğan ise, benzin faturasını ceplerinden ödeyen "Kardak kahramanları"nın da (şimdi Ergenekon sanıkları) dâhil olduğu bir liste yapmış. "Bu insanlar nasıl sanık olur?" tadındaki listenin ilk iki maddesi şöyle:

"Astsubay Ali Oktay Şahbaz. Ergenekon'dan bir süre tutuklu kaldıktan sonra, geçen ay tahliye ediliyor. Tahliye olunca nereye gidiyor? Hakkâri, Çukurca'ya, PKK ile çatışmaya. O bir terör örgütü şüphelisi.

"Albay Atilla Uğur. Abdullah Öcalan'ı Kenya'dan Türkiye'ye getiren komandoların komutanı. O bir terör örgütü şüphelisi."

Liste beş maddelik ama yazar "listenin daha çok uzun" olduğunu söylüyor.

İnternette "okur yorumu" olur, "ciddi" köşe yazısında olmaz!

Ergenekon ve darbe sanıklarının "kahraman" oldukları için kendilerine isnat edilen suçları işlemiş olamayacakları argümanı, Ergenekon davalarıyla ilgili olarak bugüne kadar internet sitelerinde yayımlanan haberlerin altına girilen okur yorumlarının en has argümanı olageldi.

Bu zavallı ve temelsiz argüman, zaman içinde milliyetçi-ulusalcı köşe yazarlarının önce "deste küçük boy" ve "deste büyük boy", ardından da "küçük orta boy" ve "büyük orta boy" seviyelerinden de alıcı buldu.

Fakat inanın, salgının "baş altı" ve "baş" seviyelerine de sirayet edeceğine asla ihtimal vermemiştim.

Çünkü normal olarak bu seviyelerdeki yazarların, böyle zayıf bir argümanı çaplarına yakıştıramamaları, kendi zekâlarına hakaret saymaları ve kullanmamaları gerekirdi. Hatırlamaları gerekirdi: Mesela Ebu Gureyb cezaevinde işkenceyle suçlanan Amerikan askerlerini, o askerlerin "teröre karşı" nasıl kelle koltukta savaştıklarını öne sürerek savunan tek bir Amerikalı gazeteci çıkmış mıydı?

Nitekim bu kategoriden köşe yazarları, bu argümanı kullanmamak için uzun süre direndiler... Bu hakikati madalyonun bir yüzüne koyalım. Madalyonun öbür yüzünde ise şu soru var: Bu kadar direndikten sonra bugün neden kullanıyorlar?

Soruya benim cevabım şöyle: Çünkü deniz bitiyor ve çaresizlikleri her gün biraz daha artıyor. Oysa başlarda, belki yargı bürokrasisinin işi er geç çözeceği umuduyla çok daha farklı bir tavır alıyorlardı.

Mesela Ertuğrul Özkök, "fırlama" (ben demiyorum, Ahmet Hakan diyor) karakterine ve tarzına uygun olarak uzun bir süre işi sadece "dalga"yla götürdü. Mehmet Ali Erbil'in programına geciken Paris Hilton'ın Ergenekon'dan gözaltına alındığı esprileri, Ergenekon geyikleri, fıkralar, böyle şeyler...

Eskiden Ergenekon sanıklarını savunurken mizaha başvurur, gülerdi; şimdi ağlıyor. Bu fark bana hayli anlamlı görünüyor.

Bir de şu var: Eskiden mizahi Ergenekon yazılarının finaline mutlaka şu türden şerhler koyardı:

"Ergenekon'da çok ciddi iddialar var. Bunların ortaya çıkması için, olayın artık, mizaha konu olan tarafına mutlaka dur demeliyiz. Yoksa mizah öteki tarafa da sirayet edecek ve sonunda bu işten gerçek çeteciler kârlı çıkacak."

Hatırlayanlarınız olabilir, bu şerhleri nedeniyle Ertuğrul Özkök'e şöyle seslenmiştim bir yazımda: "'Hiç uğraşma yavrum' der benim büyük teyzem böyle durumlarda; 'ben gel oturu da bilirim, geç oturu da bilirim...' Öyle finallere hiç gerek yok yani..."

Anladığım kadarıyla Özkök bu türden şerhlerden de vazgeçmiş görünüyor. Artık söyleyeceğini daha açık söylüyor: Savcılar ve hâkimler kötüdür, sanıklar iyi ve kahramandır. Bir gün o roller mutlaka değişecektir!

Bu ağır tesbit beni hiç korkutmuyor.. Tam tersine, gerek Ergenekon sanıklarının savunmalarını eski "kahramanlık"larına dayandırmalarına ve bunu yaparken sürekli ağlamalarına, gerekse de onların medyadaki destekçilerinin yazılarıyla bu koroya katılmalarına bakınca asıl onların derin bir korku içinde olduklarını hissediyorum.

'Yandaş' medya: Medyadaki hayırlı yarılma...

Mayıs ayında Gaziantep Üniversitesi'nde bir konferans vermiş, fakat bu sayfalarda konferansı değil Gaziantep izlenimlerimi yazmıştım. Aslında niyetim, sonraki yazılarımın birinde konferanstan da söz etmektir. Olmadı, araya ara girdi, mesele soğudu.

Fakat şimdi, *Bugün* gazetesinin verdiği, *Taraf*'ın da ısrarlı bir gazetecilikle takip ettiği çok önemli "Heron düşürmece" haberini vesile bilerek, o konferansta işlediğim ve başlığı bu yazının başlığı olan konuya yeniden dönebilirim.

Ahmet Altan günlerdir, basın bir bölümünün bu haberle ilgili ısrarlı suskunluğunu yazıyor. Ben bugün tam tersini yapacak, basının haberi izleyen kısmına (yani "yandaş" denen medyaya) bakacağım... Konferans konusu olarak da bunu seçmişim zaten.

Kolayca tahmin edebileceğiniz gibi, "yandaş" medya ile ilgili olarak düşüncemin tamamını anlatmaktan uzak bir başlık bu. Hiç kuşkusuz "hayırlı" yargısını belirli bir nisbîlik çerçevesinde kullanıyorum. Çünkü "yandaş" denen medyanın esasen olumlu bir rol oynadığını düşünmekle birlikte, basının demokratik bir ülkede oynaması gereken rol konusunda bazı problemlerle malûl olduğunu da düşünüyorum.

Üniversitedeki konferansta, bu rezervi böylece ifade ettikten sonra, bu medya bölümünün neye nisbetle olumlu olduğunu; 2003-2004'ten sonra bu yeni medya ortaya çıkmasaydı bugün nasıl bir medya ortamıyla karşı karşıya kalacağımızı eski örneklerle uzun uzun anlattım: Birçok önemli haberin nasıl gizlendiğini; medya üzerinden siyaseti dizayn çabalarını; kaba baskıyla Meclis'ten çıkartılan yasaları...

"Yandaş medya" olmasaydı...

O konferansı bugün verseydim, temel tezimi desteklemek üzere "Heron düşürmece" haberini taze bir örnek olarak verirdim. "Düşünün" derdim izleyicilere, "yandaş" dediğiniz medya olmasaydı, ve tabii ilaveten *Taraf* da olmasaydı, bu haberi hiçbir gazete kullanmayacak, kamuoyu da bu korkunç ve esrarengiz olaydan haberdar olmayacaktı.

Aslına bakarsanız, 2003-2004'ten sonra eski yekpare medya bloku yarılmasaydı, Ergenekon ve darbe davalarını yürütmek de mümkün olmayacaktı. Bu blok öyle büyük bir terör yaratacaktı ki, ona rağmen bir adım atmak hemen hemen imkânsız hale gelecekti.

Ve yine aslına bakarsanız, eski medya yapısıyla birlikte AK Parti de varlığını sürdüremez, bu blokun yaratacağı akıntıda boğulur kalırdı.

Kanaatimce AK Parti ve Tayyip Erdoğan, bu gerçeği gördükleri için kendilerine yakın yeni bir medya blokunun doğmasının önünü açtı, bu gelişmeye destek verdi.

Sabah akşam "yandaş medya"ya saldıran zevat, bu oluşumda kendi paylarının ne olduğu üzerinde hiç düşünmedi. Biraz düşünseler hiç fena olmaz.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Öcü' siyaseti ve referandum

Alper Görmüş 23.07.2010

3 Kasım 2002 seçiminin hemen sonrasında *Cumhuriyet* gazetesinde çıkan bir karikatürü hiç unutmuyorum. Behiç Ak'ın çizgisinde, orta-üst sınıftan olduğu anlaşılan iki kişiden biri, "Çok korkuyorum azimim" diyordu

öbürüne, “ya bunlar demokrat çıkarlarsa?”

Bence, 3 Kasım 2002 seçiminin ardından başlayan, “bunlar Cumhuriyet’in temel ilkelerini ortadan kaldıracaklar”, “bu işin sonu İslami faşizm” hezeyanının altında yatan asıl korku, ilk bakışta zannedildiği gibi “şeriatçılık” yapma ihtimali değil, karikatürde belirtildiği gibi “cumhuriyetçilik ve demokratlık” yapma ihtimaliydi. Ülkemizdeki seçkin laiklerin sekiz yıldır içinde bulunduğu ruh halini, hem de sürecin başlangıcında, hayran olunacak bir önseziyle tesbit etmiş ve anlatmıştı Behiç Ak.

Hepimizin bildiği gibi, AK Parti’nin iktidar yılları boyunca hiç ortadan kalkmayan bu hezeyan, Abdullah Gül’ün cumhurbaşkanı olma ihtimali karşısında doruk noktasına çıktı. Çünkü “devletin tepesi”ni de “ele geçirdikleri” halde “bunlar” İslamcılık yapmazlarsa, işte o zaman korkuya dayalı o devasa propaganda sapır sapır dökülecek, mevcut paradigma bütünüyle iflas edecekti.

“Öcü siyaseti”nin büyük zaafı

“Öcü siyaseti,” doğası gereği hep “tehlike”nin her zamankinden daha büyük olduğunu; “öcü”nün atacağı her adımın, otomatik olarak “biz”i o korkunç sona bir adım daha yaklaştırdığını savunur ve takipçilerinden hep daha büyük bir farkındalık talep eder. Fakat bu siyaset tarzı, bağrında ölümcül bir zafiyet taşır aynı zamanda: Tarif edilen o korkunç son geciktikçe öcü siyaseti inandırıcılığını yitirir. İnandırıcılığını yitirdikçe “tehlikenin hiç bu kadar büyük olmadığı” bu defa daha yüksek bir sesle ilan edilir ve bu böyle gider.

Tıpkı kıyamet gününü ilan eden tarikat üyeleri gibi: O gün yaklaştıkça inançlarını daha yüksek perdeden ilan ederler, ama yapacak bir şeyleri yoktur. Sonunda da pek çok örneğini gördüğümüz gibi bütün tarikat üyeleri, toplu bir intiharla bu umutsuz bekleyişe bir son verirler.

Öcü siyasetleri de, tıpkı kıyamet tarikatları gibi kendi kendilerini berhava etme potansiyelini taşırlar bünyelerinde.

Buraya kadarki bölümü, 2007’nin sonlarında *Yeni Aktüel*’de yayımladığım Cumhurbaşkanı Abdullah Gül portresinin giriş bölümünden yararlanarak yazdım. Zaten portrenin başlığı da muradımı tam olarak ifade ediyordu: “Cumhuriyetçilerin cumhuriyetçi çıkmasından korktuğu cumhurbaşkanı...”

Bence, referandumun “hayır”cı cephesinde yer alanların kahir ekseriyeti, işte bu “öcü siyaseti”nin etkisi altında kalarak “hayır” diyorlar. Hiç kuşku yok, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) iktidarda olsaydı ve bu paketi o referanduma sunuyorsa olsaydı, “hayır”cılarının neredeyse tamamı “evet”çi olacaktı.

Şimdi, 1970’in başında Milli Nizam Partisi’nin kuruluşuyla başlayan, 1994’teki yerel seçimlerle devam eden, 28 Şubat ve 27 Nisan hamleleriyle alevlenip günümüze kadar ulaşan “öcü siyaseti”ne biraz daha yakından bakalım. Ardından da, 12 eylüldeki referandumda bu siyasetin tutup tutmayacağına ilişkin birkaç şey söyleyeceğim.

“Öcü siyaseti”nin kısa tarihi

Türkiye’de, İslami reflekslerle hareket eden siyasetlerden ve siyasetçilerden korkmanın somutlaşmasını ve yaygınlaşmasını Mart 1994 seçimleriyle başlatmak, sanırım yanlış olmaz. O seçimlerde her dört kişiden biri “İslamcılar”a oy vermiş, Türkiye’nin en büyük ve en modern iki kentinin belediye başkanlıklarını da kazanmışlardı.

Hafızamız nisyan ile malûl olduğu için unutuyoruz: O günlerde, İstanbul'un artık bittiği, en geç birkaç yıl içinde Beyoğlu'da içki içecek tek bir mekânın bile kalmayacağı, İstanbul'un bütün meyhanelerinin ve genelevlerinin kapatılacağı öngörülerini –hem de “laiklik”ten işte ancak bunların anlaşıldığının açığa çıkmasından (zavallı “laiklik!”) hiç gocunmadan- “fikir” diye ortalığa sürülüvermişti...

Sonrasını biliyorsunuz: AK Parti'nin bütün önemli girişimleri “İslami faşizm”in ayak sesleri olarak lanse edildi ve engellendi (2002 seçimlerinin ardından girişilen “yerel yönetimler reformu”, 2007 seçimlerinin ardından girişilen yeni anayasa hamlesi, vb.)

Her zaman söylediğim gibi, bütün bu başarılı engelleme faaliyetleri, “korkutularak siyaseten alıklaştırılmış” geniş “laik-kentli-çağdaş” kalabalıkların desteği sayesinde olabildi.

İnsanları belirli bir hedef doğrultusunda yönlendirmek için araç olarak onları korkutma yolunu seçerseniz, onların akıllarına değil duygularına hitap edersiniz. Böyle bir durumda savunduğunuz şeyi temellendirmeye çalışmanız da gerekmez, hatta tam tersine böyle bir çaba tehlikeli bile olabilir. En uygun yol, zaten korkmuş ve belirli bir kıvama gelmiş kitleleri korkutmaya devam etmektir.

Ben bu yazıyı yazarken, *Taraf* okuru Celal Armangil'den bir e-posta geldi. Okurumuz, geçtiğimiz haftalarda “demokrasi karşıtı propaganda amacıyla gençler arasında dolaştırıldığını” söylediği bir köşe yazısını göndermişti bana. 11 Nisan 2007 tarihli yazı *Vatan*'da yayımlanmıştı ve sahibi Zülfü Livaneli'ydi. Yazı, yukarıdan beri anlatmaya çalıştığım “öcü siyaseti” için mükemmel bir örnek niteliğindeydi. 27 Nisan muhtırasına iki hafta kala kaleme aldığı yazısında Livaneli hiçbir temellendirme girişiminde bulunmaksızın Türkiye'nin on yıl sonrasını tahmin ediyordu. Ama ne tahmin! Livaneli'ye göre, “Toplum sistemli eğitimle dönüştürülmüş olacağı için, Cumhuriyet'in kuruluş yılını bile hatırlayan kalmayacak”tı.

“Kartaca yıkılmalıdır” da test edilecek

Şimdilerde, referandumda “evet”lerin ağır basması ihtimali karşısında ne olacağına dair benzer tahminlerde bulunuluyor. Atış serbest. Fakat ben birinciliği 9 temmuz tarihli; “Demokratlar, hemen kolları sıvayın, sonra dövünürsünüz” başlıklı; “eğer bu anayasa değişikliği referandumdan geçerse hiç kuşkunuz olmasın Türkiye faşizme gider” hükümlü yazısı nedeniyle *Hürriyet* yazarı Tufan Türeñç'e veriyorum.

“Öcü siyaseti” bu tür çıkışlarla çıtayı yükselttikçe, 12 eylüldeki referandum da ister istemez bu siyasetin hâlâ etkili olup olmadığının test edileceği bir görünüme bürünüyor.

Bu referandumda, en mükemmel formülasyonunu *Cumhuriyet* yazarı Oktay Akbal'da ve *Hürriyet* (şimdi *Habertürk*) yazarı Bekir Coşkun'da bulan “AK Parti doğası gereği ‘uygarlık’ yolunda herhangi bir adım atamaz, dolayısıyla yaptığı her şeye otomatik olarak karşı çıkılmalıdır” yaklaşımı da test edilecek... Kısaca hatırlayalım:

“Roma tarihinde bir senatörden sık sık söz edilir. Bu senatör, toplantılarda hangi konu açılırsa, hangi sorun söze gelirse bir tek cümle söylermiş: ‘Kartaca yıkılmalıdır.’ Roma'nın büyük düşmanı Kartaca'ydı. Bu düşman yıkılmadan, ezilmeden Roma, huzuruna, barışa, güvenliğe kavuşamayacaktı. Biz de ‘AKP iktidarı yıkılmadan Türkiye'nin hiçbir sorunu çözülemez’ diyenlerdeniz.” (Oktay Akbal, *Cumhuriyet*, 10 Ağustos 2003).

“Sanatçılar zeki insanlardır; toplumuna ortaçağ yaşamını öneren, modern hayata karşı çıkan, laikliği bir kenara itip dinciliği referans alanların ‘iyi bir şey’ yapamayacaklarını bilir...” (Bekir Coşkun, *Hürriyet*, 22 Ağustos 2009).

Bakalım “öcü siyaseti” ve onun doğal bir uzantısı olan “Kartaca yıkılmalıdır” tezi 12 aylülde nasıl bir sınav verecekler?

Geçici 15. Madde rahatsızlığım büyüyor

Alper Görmüş 27.07.2010

Başbakan Tayyip Erdoğan'ın Meclis'teki grup toplantısında 12 Eylül'de idam edilen gençlerin mektuplarını okurken duygulanması bazılarınca samimi bulunmadı... "12 Eylül ona ve onun temsil ettiği siyasi eğilime dokunmadı, dolayısıyla o mektupları okurken sahici bir acı duymuş olamaz, rol yapıyor" dendi.

Bu türden yorumları okurken, aklıma Yavuz Turgul'un *Gönül Yarası* filmindeki Dünya (Meltem Cumbul) ile Nazım Öğretmen'in (Şener Şen) bir kadın şarkıcıdan (Aynur) Kürtçe bir ağıt dinledikleri sahne geldi. Nazım Öğretmen, "Sen Kürtçe biliyor musun ki" diye soruyordu ağıdı ağlayarak dinleyen Dünya'ya... Dünya'nın cevabı: "Nazım abi, bu türküye ağlamak için Kürtçe bilmeye gerek var mı?"

Başbakan'ın o mektuplara ağlaması için ille de 12 Eylül'ün sillesini yemiş olması mı gerekiyor? Tabii ki hayır. Siz asıl, o mektupları okurken ağlamayanlardan korkun.

Fakat benim derdim başka... Ben, Başbakan'ın o konuşmasını, referandumda "evet" için açtığı kampanyayı "12 Eylül'le hesaplaşma" temeline oturtacak olmasının işareti olarak algıladığım için rahatsız oldum. Nitekim sonraki günler bu algımın isabetsiz olmadığını gösterdi.

Ben, Başbakan'ın gözyaşlarından hiç rahatsız olmadım (çünkü orada sıradan bir insan gördüm), fakat 1982 Anayasası'nın geçici 15. maddesinin kaldırılmasını "12 Eylül'le hesaplaşma" olarak sunmasından çok rahatsız oldum (çünkü orada, siyasi bir amaç uğruna, inanmadığı bir şeye inanıyormuş gibi yapan sıradan bir politikacı gördüm).

Başlıktan da anlaşılacağı gibi, rahatsızlığımın bir evveliyatı var. Evet, 1982 Anayasası'nın 12 Eylül yöneticilerinin yargılanmasını yasaklayan geçici 15. maddesi Anayasa değişikliği paketine ilave edilince, genellikle aynı doğrultuda düşündüğüm birçok arkadaşımın tersine, ben sevinmemiştim; tam tersine rahatsızlık duymuş ve bu rahatsızlığımı da 2 nisan tarihli, "Paketteki 'Geçici 15. Madde'ye neden sevinemedim" başlıklı yazımda ifade etmişim.

Demek ki öncelikle, "helal olsun AK Parti'ye"den başka bir tepkinin abesle iştigal gibi görüldüğü "geçici 15. madde" hamlesinin beni neden rahatsız ettiğini hatırlatmalıyım size... Ardından da bugün gelinen noktada rahatsızlığımın neden daha da büyüdüğünü izah etmeye çalışacağım.

Geçici 15. Madde "ağır" bir maddedir

Geçici 15. Madde'nin kaldırılacağına anlaşıldığı günlerde, Prof. Turgut Tarhanlı *Milliyet*'ten Devrim Sevimay'a bir söyleşi vermişti. Onun, konuyla ilgili olarak söyledikleri, benim düşündüklerimle neredeyse birebir aynıydı:

"Çünkü evet, 15. Madde'nin kaldırılmasına hepimiz şapka çıkartabiliriz; kaldırılsın. Ama 15. Madde, sadece kendisini kaldırmakla üstesinden gelinemeyecek ve bu kadar kolay bir usulle 'geçmişle hesaplaştık' mesajı verilemeyecek ağırlıkta bir maddedir. Bu ağırlığın hakkı verilmediği sürece Geçici 15. Madde'nin anayasa

taslağı içerisindeki yeri bana bir hesaplaşmadan çok araçsal, çok kısa vadeli çıkarlar ve toplumsal iradenin bu kısa vadeli çıkarlar yönünde evrilmesine katkı sağlamaya yönelik bir enstrüman gibi görünüyor.”

Bunları aktardıktan sonra, kendi düşüncemi, “Valla, ne yalan söyleyeyim, bana da öyle görünüyor” diye ifade etmiştim.

Prof. Tarhanlı’nın, 12 Eylül’le gerçek bir hesaplaşmanın özünde “siyasi” bir mesele olduğunu, dolayısıyla meselenin hukuka havaleyle çözülemeyeceğine dair söylediği şeyler de çok önemli gelmişti bana:

“Geçmişle hesaplaşmada demin de anlattığım gibi hukuk yetersiz kalabilir. Hukukun yetersiz kaldığı zamanlarda ise hükümetin omuzlarına ağır bir politik sorumluluk biner. 30 yıldır hesabı verilmemiş mağduriyetler içinde yaşayan Türkiye vatandaşlarını bu ağırlığın altında bırakmama sorumluluğudur bu. Ve hiç hafif bir konu değil, çünkü bu bir yargılama meselesi değil, hesap verebilme meselesidir.”

Evren nefretimiz “mış gibi” mi

O yazıda, “Geçici 15. Madde’yi kaldırdık, 12 Eylül’le hesaplaşmanın önünü açtık” çıkışını neden fazla anlamlı bulmadığıma dair Turgut Tarhanlı’nınkinden başkaca rezervler de öne sürmüştüm. Bunlardan biri de, “toplumun 12 Eylül’le hesaplaşma iştahsızlığına” ilişkindi. Şöyle yazmıştım:

“Ben bugün dahi 12 Eylül’cülerin yargılanması yönünde yeterli bir toplumsal arzunun bulunmadığını düşünüyorum. Medyanın varmış gibi yansıttığı ‘Kenan Evren nefreti’nden pek emin değilim. Sorulduğunda, Kenan Evren’den nefret ettiğini söyleyecek insanların büyük çoğunluğunun aslında öyle düşünmediği, öyle hissetmediği kanaatindeyim. Kenan Evren’e gerçekte antipati duymayan çok sayıda insan, algıladığı toplumsal baskılar nedeniyle ‘tercihini çarpıtıyor’ ve ondan nefret ettiğini, en azından onu onaylamadığını söylüyor. (...) Kenan Evren, bu toplumun nefret ettiği değil, nefret edermiş gibi yaptığı bir diktatör!”

Eksik teşhir: “12 Eylül bir zulüm dönemiymi.”

Yazının son bölümünü, halkta bu algının oluşmasında “sol”un sorumluluğuna ayırmıştım:

“Sol, 12 Eylül faşizmi karşısında kesin olarak yenildikten sonra, onu teşhir etmede de yanlış (eksik) bir siyaset izledi. Zannetti ki, bu dönemin kaba şiddetini, insafsızlığını teşhir ederse, halk da bu şiddetin sahiplerinden hesap sorulmasını isteyecek. Bu beklentinin karşılık bulmamasının temel nedeni, halkın, 12 Eylül’ün, başka çare kalmadığı için yapıldığına inanmasıydı.

Toplumlar, böyle koşullarda, otoriteyi (‘istikrarı?') sağlayan kuvvete çok geniş bir kredi tanırırlar; o kuvvetin otoriteyi sağlamak için şiddet kullanmasını da meşru sayarlar.

“Bu zincirin (halkta rıza yaratma sürecinin) kırılmasının tek bir yolu vardır: Kendisine kredi verilen gücün bizzat o kargaşanın aktörlerinden biri olduğunun, kargaşaya iktidar için bilerek göz yumduğunun ve kargaşayı kışkırttığının gösterilmesi...”

“Bugün artık biliyoruz ki Türkiye’de işler aynen böyle yürütüldü. Yine biliyoruz ki, 12 Eylül’cülerin teşhirinde olağanüstü önemi olan bu hakikatin propagandasına hemen hemen hiç itibar edilmedi. Bunun bir sürü nedeni olabilir. Bence asıl neden, böyle yapıldığı takdirde 12 Eylül öncesindeki ‘devrimci mücadele’nin anısının zarar göreceği kuşkusuydu.

"Kanımca, 12 Eylül'ü yargılamaya girişmeden önce Turgut Tarhanlı'nın isabetle işaret ettiği 'siyasi hazırlıklar' kadar, toplumun vicdanının hazırlanması da önemlidir."

İnanmadığınızı bırakın, inandıklarınıza bakın!

Geldik bugüne... 12 Eylül'ün mağdurları Başbakan'ın gerçek bir hesap sorma arzusu içinde olmadığını, durumu istismar edip referandumda oya tahvil etmeye çalıştığını söylerken bence önemli ölçüde haklılar... Öte yandan "sol" da "geçmişteki şanlı mücadeleyi kirletmemek" kaygısıyla "eksik teşhir"de ısrarlı olmaya devam ediyor. (Bilmiyorum, belki bundan vazgeçse bile halktaki algı artık kırılmayacaktır.)

Bu durumda, 12 Eylül'den sahici anlamda bir hesap sorma işi, tarafların hiçbirinin üzerine düşeni yapmadığı, ama "hesap sorma"nın bolca telaffuz edildiği bir kör dövüşüne dönmeye başladı. Ortada bir "tiyatro" var ve biz o tartışmanın tartışmacılarıyız.

Bu arada, 12 Eylül zulmü konusunda 30 yıldır susanların başlattığı "12 Eylül gerçeklerini ifşa kampanyası" da tahammülfersa boyutlara ulaştı. Evet, yeni kuşakların Türkiye'nin karanlık geçmişini fark etmeleri için bir projektör vazifesi görüyor bu yayınlar, fakat projektör gözümüzü almasın: Çok açık ki, sözünü ettiğim kampanya esas olarak 12 Eylül'ün acılarını referandumda "evet" hedefi doğrultusunda araç olarak kullanmak üzere devrededir. Kampanyanın, muhtemel bir "evet"in ardından unutulacağından hiç kuşku yok benim.

Siyaseten meşru, fakat ahlaken problemlili bir pozisyon bu. Geç olmadan bu işten vazgeçilse keşke; referandumda "evet" çağrısı, bizzat çağrı yapanların inanmadığı bir noktadan değil de hakikaten inanılan maddeler üzerinden yürütülse...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

"Pişman değiliz" başlıkları ve "taş atan" gazetecilik

Alper Görmüş 30.07.2010

Çocuklar İçin Adalet Çağrıcıları'nın (ÇİAÇ) Terörle Mücadele Kanunu (TMK) mağduru çocuklar konusunda yürüttükleri mücadele, ilgili yasanın Meclis'ten geçmesi ve tahliyelerin başlamasıyla amacına önemli ölçüde ulaştı.

Birçok açıdan incelenmeye değer bu organizasyonun, ülkemizin sivil mücadele geleneğinde bir sıçramaya tekabül ettiği muhakkak. Ben de buradan, bu mücadeleye omuz veren herkesi kutluyorum.

Gelelim tahliye haberlerine...

27 Temmuz tarihli gazeteler, bir gün önce tahliye edilen ilk beş "taş atan çocuk"la ilgili gelişmeleri haberleştirdiler.

Burada zaman zaman "5N"si de, "1K"sı da yerli yerinde olan, üstelik de yazılan her şeyin doğru olduğu kimi haberlerin ciddi sorunlarla malûl olabileceğini anlatmaya çalışıyorum.

Bu çerçevede şimdiye kadar yazdıklarımı şöyle bir gözden geçirdim, derdimi çok iyi anlatan nispeten kısa bir örneği burada bir kez daha dikkatinize sunacağım. Ardından da, "Taş atan çocukların tahliyesi"ne ilişkin kimi

haberleri neden bu çerçevede mütalaa ettiğimi anlatacağım.

“Eski düşman Ermeni’den dost olmaz!”

Sözünü ettiğim eski örnek, Türkiye-Ermenistan ortak protokollerinin imzalanmasından ve iki ülke arasındaki sınırın açılması ihtimalinin belirmesinden hemen sonra Anadolu Ajansı tarafından abonelerine geçilen bir haberdir. Başlığı da “Katliamın canlı tanıkları: Ermeni sınırı açılmasın...” diye tasarlanmıştı. “İğdır’da, Ermeni mezaliminin canlı tanıklarından olan iki kardeş, bölgede 1919 yılında yaşanan olaylarda Ermenilerin büyük katliamlar yaptıklarını söylediler” denen haber, 98 ve 102 yaşlarındaki iki kardeşin şu sözleriyle devam ediyordu: “Ermeniler herkesi öldürdü. Eski düşman Ermeni’den dost olmaz. Sınır kapılarının açılmasından yana değilim.”

Bu habere yazdığım eleştiri de şöyleydi:

“O yaşı gelmiş, acı hatıralarıyla yaşayan insanların başka türlü konuşması beklenebilir mi? Buyurun: 5N’si de, 1K’sı da tastamam bir haber. Uydurma değil, gerçekten de iki insan var ve onlar gerçekten de böyle konuşuyorlar. Gazeteciye sorsanız, haberini böyle savunacak. (Gerçekte ise) gazeteci, mikrofonunu, muhtemelen kendi yorumu olan ‘Eski düşman Ermeni’den dost olmaz’ı tekrarlaması neredeyse garanti olan bir ‘haber kaynağı’na tutuyor ve böylece kendi yorumunu haber formatında sunma imkânını elde ediyor. Gazeteci, bir yorumu haber kılığında sunmanın inceliklerini öğrenmiş ama, husumet körükleyecek bilinçli tercihlerde bulunmaması gerektiğini öğrenememiş.”

“Pişman değiliz” başlıkları da aynı fasıldan...

Çocukların tahliye haberini “Pişman değiliz” başlığıyla sunan meslektaşlarımızın da aynen önceki örnekte olduğu gibi “husumet körükleyecek” bir tercihte bulunduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Vurguyu iyice abartan Milliyet’in haberinde, çocukların “pişman olmadığı” tam dört kez tekrar ediliyordu: Birinci sayfa spotunda, içerdeki haber başlığında, o haberin spotunda ve nihayet aynı haberin girişinde...

Sabah ve Star ise tam tersine, “pişman değiliz”den hiç söz etmemiş.

Sabah’ın “Eve dönüş” başlığından da, Star’ın “Annemin koynunda uyudum” başlığından da onların habere “çocukların ve ailelerinin mutluluğına odaklanmış bir tercihle yaklaştığını gösteriyor. İki yaklaşım arasındaki amaç farkını izaha çalışmak, sanırım gereksiz.

Yine de, bütün iyi niyetlerine rağmen, Sabah ve Star’ın tercihlerinin de yanlış olduğunu söylemeliyim. Bazı çocukların “pişman olmadığı” bilgisi, öne çıkarmadan, vurgulamadan (belki küçük bir analizin eşliğinde) okurların dikkatine sunulabilirdi, sunulmalıydı.

Böyle yapılırsa, yani okurlar Milliyet’in tarzında olduğu gibi kışkırtılıp bilenmese, o zaman okurların da daha sakın bir yorum yapmaları, ne bileyim, belki bu çocukların içerden çıkmadan önce “ağabeyler” tarafından öyle yönlendirilmiş olabileceklerini düşünmeleri mümkün olabilirdi.

Böyle bir yorumu “geçiniz efendim” deyip elinin tersiyle itecek bir kısım okur da belki, “Bu çocuklar nasıl bir hayat yaşıyor ki, ‘cezaevi güzeldi’ diyebiliyorlar” üzerinden bir şeyler kurabilirdi zihinlerinde...

Hem onlar çocuk değil miydi? Birçok Milliyet yazarı da onlar çocuk olduğu için yaptıklarının da söylediklerinin de daha farklı bir değerlendirmeye tâbi tutulmaları gerektiğini savunmamışlar mıydı?

Fakat siz bunların hiçbirini dikkate almaz ve o haberi öyle kurarsanız, sonuç şimdi okuyacaklarınız gibi olur... Gelin, Milliyet'teki bu haberin altına girilen 17 okur yorumundan birkaçına birlikte bakalım:

- * Artık gurur duymaya başladılar taş atmaktan, cezaevine girmekten. Ülkemizi bu hale getirenler utansın.
- * Tek çare! Osman Pamukoğlu.
- * Bu çocukları savunan aydınlar oturup bir daha düşünsünler.
- * Ben demiştim zaten. Boşuna meclise mesai yaptırdınız diye. Bunlardan bir cacık olmaz.
- * Demokrasi anlayışınızın neler yaptığı ortada işte. Pişman değilim diyecek kadar pişkinler bir de.
- * Şaka gibi... Cezaevi güzelmış, pişman değilmiş. Bunların son istediklerini öğrenmek gerekir. Ayrı devlet ise, TC. sınırı içinde yaşamaya hakları yoktur.
- * Senden bu memlekete ne fayda gelir?

Yerim yetseydi, 17 yorumun tamamını alacaktım buraya. Fakat bilin ki, 17'nin tamamı işte bu türdendi. Tek bir istisnası bile yoktu. (Bana inanmayan, 27 Temmuz tarihli Milliyet'in internet sayfasına girip tümünü okuyabilir.)

Bu 17 yorum bize, bir haberin "gerçek" olmasının, yalan içermemesinin her zaman "iyi gazetecilik", her zaman "sorumlu gazetecilik" anlamına gelmeyeceğini açık bir biçimde gösteriyor.

Bazen 5N de, 1K da hiçbir şeydir. Bazen, editörlerin seçimi her şeydir!

'Rum çatlatan açılış'

Bizim basınımızda kuvvetli bir ırkçı damarın olduğu muhakkak. Bu eğilim bazen çok kaba bir tarzda da tezahür edebiliyor, fakat ırkçılık giderek çok ayıp bir davranış sayılmaya başladığı için, çoğunlukla bunun "incelikli" biçimleri tercih ediliyor. Bu tarz ırkçılığın yöntemlerinden biri de, "gıcık" kaptığımız milletlerden söz ederken çoğul yerine tekil isim kullanmak... Bu ince ırkçılığı en ustalıkla biçimde kullanan gazetemizin Hürriyet olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim.

Bu kullanımda, mesela "Araplar" sözcüğüyle "Arap" sözcüğü arasında dağlar kadar büyük bir anlam farkı vardır. "Araplar" nötr bir vurguya işaret ederken, "Arap", bu ırka yönelik sevgisizlik-nefret vurgusunun en kestirme ifadesine bürünür.

Geçenlerde, Arapların Türklerle ilgili algısındaki olumlu değişimleri gösteren bir araştırma yayımlandı. Hürriyet gazetesi başyazarı Oktay Ekşi, bu araştırmayı ele aldığı yazısına "Arap'ın gözüyle" başlığını uygun görmüştü. Yazıyı okuduğunuzda, başlığın neden "Araplar'ın gözüyle" değil de "Arap'ın gözüyle" olduğunu daha iyi anlıyordunuz.

Aynı pratiğin "Rum" ve "Ermeni" versiyonlarının daha da yaygın bir kullanım alanı var. Girin Google'a, tırnak içinde "Rum'un" yazın, karşınıza yüzlerce şu tarzda cümleler çıkacak: "Rum'un yeni mülk oyunu", "Rum'un barıştan anladığı bu", "Rum'un kırk yılda yapamadığını Talat ve ekibi altı ayda yaptı", "Rum'un esiri olmamak için çalışıyoruz..."

Başlıktaki "Rum çatlatan açılış"ı da yine Hürriyet'ten aldım. Bu gazetemiz, Kıbrıs Türk kesimindeki bir otelin açılışını bu başlıkla vermeyi uygun görmüştü. Neden "Rum çatlatan?" Çünkü şarkıcı Jennifer Lopez, Rumların protestosundan ürkererek, yaptığı anlaşmaya rağmen bu otelin açılışına gitmemiş, açılış o'nsuz yapılmıştı.

Bu cümlelerdeki "Rum" yerine "Rumlar" koyun ve cümleleri bir daha okuyun. Göreceksiniz ki "Rumlar"a yönelik eleştiri yine bâkidir, fakat nefret dozu hayli azalmıştır.

Hürriyet, bu türden incelikleri çok iyi biliyor.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hürriyet göreve!

Alper Görmüş 03.08.2010

Başta Ertuğrul Özkök olmak üzere *Hürriyet* gazetesinin birçok yazarı, başta *Taraf* olmak üzere bazı gazetelerde çıkan, Genelkurmay'ın inandırıcı hiçbir cevap veremediği haberlerden şikâyetçi...

Bu yazarlar, haberlerin orduyu yıprattığını, Türkiye'nin başka ordusunun olmadığını falan yazıyorlar ama haberlerin gerçek olmadığını yazamıyorlar. Eh, bu durumda da sözlerinin fazla bir değeri kalmıyor.

Bir de "Orduyu yıpratıyorlar" suçlamasında bulunan *Hürriyet* yazarlarının ellerinin altında söz konusu haberlerin gerçeği yansıtmadığını gösteren başka haberler olduğunu düşünün... *Hürriyet* yazarları o zaman ne kadar etkili olurlardı, değil mi?

Tam bu noktada, "bu işi yapanlar sadece *Hürriyet* yazarları değil ki!" diye itiraza hazırlananlar haklı. Fakat ben, hem faaliyetin liderliğini *Hürriyet* yazarlarının yürüttüğünü, hem de bu türden yazarlara, muhtaç oldukları haberleri sağlama yeteneğinin en fazla *Hürriyet*'te olduğunu düşündüğümünden, meseleyi bu gazetemizle sınırladım. (İlaveten: Genç muhabirlere, genel bir konuyu haberleştirirken, anlatacaklarını mümkünse o genel konunun parçası olan bir kişi üzerinden anlatması tavsiye edilir ya, ben de bu gazetecilik kuralına uydum.)

Görev: "Ordu yıpratıcı" haberlerin gerçek olmadığını göstermek

Hürriyet, Türkiye'nin imkânları en büyük gazetesi... Çok da etkili... Bu durumda görev ona düşüyor. Hangi görev? Başta *Taraf* olmak üzere bazı gazetelerde çıkan "ordu yıpratıcı" haberleri kendi kaynaklarıyla izleyip, onların gerçek olmadığını göstermek!

Tabii, gazeteyi göreve davet ederken, bu gazeteyi çıkaran meslektaşlarımızın, "ordu yıpratıcı" haberlerin gerçek olmadığına inandıkları varsayımından hareket ediyorum. Öyle ya, koca gazetenin mesleğin duayeni köşe yazarları, gerçek olduğuna inandıkları haberlere karşı böylesi bir Haçlı seferi başlatmış olamazlar! Aynı suçlamaya katılan gazete yöneticileri de öyle düşünüyor olmalı. Aksi takdirde "biz gazeteci falan değiliz" demiş olurlar ki, o durumda zaten kendileriyle gazetecilik tartışması yapmamıza gerek kalmaz.

Demek ki *Hürriyet* artık daha fazla vakit geçirmeden bütün gücünü bu haberlerin gerçek olmadığını göstermek üzere harcamaya başlamalı. *Hürriyet* bunu yapmazsa iki günahın altında birden kalacak: Hem "ülkede ortaya çıkan en ciddi haberleri sadece seyretmiş en büyük ve en etkili gazete" sıfatıyla "muhteşem oksimoronlar" tarihinde seçkin bir yer edinecek; hem de birileri orduyu "yıpratırken" o hiçbir şey yapmayarak, sadece şikâyet ederek bu sürece katkıda bulunmuş olacaktır. (Oksimoron: birbirleriyle kafa-göz yaracak kadar derin bir karşıtlık içinde bulunan iki kavramın-kelimenin birlikte kullanılması.)

Hiç kuşku yok ki, *Taraf* da, "bütün askeri skandalların anası" Heron skandalını ortaya çıkaran *Bugün* de, istendiği takdirde ellerindeki bütün bilgi ve belgeleri *Hürriyet* yönetimine teslim etmeye hazırdırlar. Gazete bunları alsın ve kendi araştırmasını yapsın.

Hürriyet, Genelkurmay gibi sessiz kalmamalı

Öncekileri bırakalım, şu son birkaç haftaya bakalım... Bu dönemde "orduyu yıpratıcı" haberler adeta geçit resmi yaptı ve bu dönem boyunca "Türkiye'nin en etkili, imkânları en etkili gazetesi" ordunun yıpranmasını sadece seyretti. *Bugün* gazetesinin yayımladığı "Heron" haberleri, *Taraf*'ın Gediktepe baskınına ilişkin haberleri, vb.

Evet, Genelkurmay da sessiz kaldı bu haberler karşısında, fakat unutmayalım ki, Genelkurmay Başkanlığı'nın hakikatleri ortaya çıkarma gücü "büyük gazete"den fazla değil.

Genelkurmay, "ordu düşmanı" gazetelerde yayımlanan kimi belgelerin gerçek olmadığını gösteremeyebilir; o belgelerin hangi büyük oyunun bir parçası olarak, gerçekmiş kılığında servis edildiğini ortaya çıkartamayabilir; çok bunaldığı için aslında kendisini savunma yolunda kullanabileceği kimi argümanları kullanmayı akıl edememiş olabilir ve bütün bunların neticesinde çaresizlik içinde susabilir.

Hürriyet, bu koşullarda "onlar bile susuyor, ben ne yapabilirim" diyemez. Tam tersine, bu durum "büyük gazete"nin üzerine düşen sorumluluğu daha da artırmaktadır.

Mesela *Taraf* Gediktepe baskınına neredeyse günü gününe haber veren bir Emniyet belgesini mi yayımladı? Bu durumda *Hürriyet* -mesela diyorum- Emniyet'in faks makinesindeki bir bozukluk nedeniyle metnin askeri birliğe gitmiş gibi görüldüğünü, gerçekte ise ulaşmadığını gösterebilmelidir. Ya da, ne bileyim, ulaştıysa da, daha önce Emniyet'ten orduya bu kesinlikte en az 30 faksın gönderildiğini, fakat hepsi de fos çıktığı için askerlerin bunu da dikkate almadığını ortaya koyabilmelidir, vs., vs.

"Hatay haberciliği" tarzıyla olmaz!

Aslında *Hürriyet*'i göreve çağırma fikrini bende uyandıran şey, bu gazetemizin Hatay olayları vesilesiyle nihayet sahaya çıkıp "orduyu yıpratma" haberciliğine karşı gazetecilikten gelen gücünü kullanmaya karar vermesi...

Fakat ben buradan *Hürriyet*'i uyarmak istiyorum: Böyle olmaz! Bu görevi "Hatay haberciliği" tarzıyla yaparsanız, hiç yapmayın daha iyi.

Peki, *Hürriyet* Hatay'da ne yapmıştı? Hatırlayalım....

Gazete, sahaya indiği ilk gün, Yıldırım Oğur'un yazdığı gibi *Taraf*'la pişti oldu. 31 Temmuz'da her iki gazete de, Hatay'da dört polisin öldürülmesinde kullanılan otomobilin sahibi MHP'li Bestami Kılınç'ı manşete çekmişti. Fakat *Hürriyet*, Bestami Kılınç'ın, aracı "PKK'lılar tarafından" gasp edilmeden önce Jandarma İstihbarat elemanlarıyla konuştuğu bilgisini haberden ustalıkla kovmuştu. Oysa bu bilgi, *Taraf*'ın manşetinin bel kemiğini oluşturuyordu. *Hürriyet*'in manşet cümlesi ise şahaneydi: "Keşke ben ölseydim..."

Hürriyet'in yazışlarıindeki meslek duayenlerinin, "jitemle buluşma" ortada dururken "Keşke ben ölseydim"i manşet yapan bir gazeteciliğın neyle suçlanacağını bilmemelerine imkân var mı? Bunu yaptıklarına göre, şimdiki soru da şu: Bunu neden göze alıyorlar?

Ertesi gün, bu feci habercilikten çıkan kokuyu biraz olsun gidermek için meselenin devamını getirdiler:

"MHP'li Bestami Kılınç: İstihbaratçılarını herkes tanır."

İyi de, okurlarınıza Bestami Kılınç'ın istihbaratçılarını tanıdığı bilgisini vermemiştiniz ki! Zavallı *Hürriyet* okurları, bulmaca çözer gibi haber okuyorlar!

Bu gazetemiz, okurlarıyla böyle oyunlar oynamayı seviyor... 28 Şubat'ın meşhur andıcı 2001'de çok sayıda köşe yazarının posta kutusuna bırakıldığında da benzer bir habercilikle karşılaşmıştık. Nazlı Ilıcak (*Yeni Şafak* yazarı ve Refah Partisi milletvekiliydi) bir basın toplantısı düzenleyerek belgeyi açıkladı. *Hürriyet*, ortalık birbirine girdiği halde günlerce bu haberi gizledi okurlarından. Nihayet Genelkurmay Başkanlığı da teyit edince verdi haberi: "Genelkurmay: Belge gerçek."

İyi de, hangi belge? Okurlarınıza ondan hiç söz etmemiştiniz ki!

Dediğim gibi: *Hürriyet*'i göreve çağırırken böyle bir habercilikten söz etmiyorum. "Orduyu yıpratmak" amacıyla gerçek olmayan haberler yayımlayan gazetelerin suratına tokat gibi inen gerçek haberlerle girsın devreye diyorum.

Ya da, haberlerin gerçek olduğuna inanıyorsa, bıraksın bu "Ordu yıpratılıyor" saçmalığını... Genelkurmay öyle söylemeye devam edebilir, fakat bir gazeteye yakışmıyor...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyozda "çelişki" avı ve son bomba...

Alper Görmüş 06.08.2010

Balyoz Darbe Planı'nda çelişki bulma, bu yolla iddianame hakkında kuşku uyandırma çabası son zamanlarda internetten gazetelere kaymış görünüyor. Bu yaygın çaba bazen içeriği ilişkin "çelişki"lere dikkat çekiyor ("Seminerin yapıldığı tarihten birkaç yıl sonra kurulan bir gençlik örgütünün o planda ne işi var?"), bazen de tekniğe ilişkin "çelişki"lere ("Nasıl oluyor da dokümanın çıktısının üzerindeki tarih, dokümanın oluşturulma tarihinden eski oluyor?")...

Milliyet'ten Aslı Aydıntaşbaş, Balyoz davasının 1 numaralı sanığı emekli orgeneral Çetin Doğan'ın avukatı Celal Ülgen'le konuşmuş (*Milliyet*, 2 Ağustos), bu türden "çelişki"leri bir de ondan dinlemiş. (Aydıntaşbaş, Celal Ülgen'in, söyleşi başlamadan önceki "Bana 1.5 saat verin, size Balyoz'un nasıl kurgu bir darbe senaryosu olduğunu kanıtlayayım. Biraz daha süremiz olursa Kafes, ki o gerçekten içi boş bir olay, Amirallere Suikast ve de İrticayla Mücadele Planı'nı konuşuruz" sözlerinden o kadar etkilenmiş ki, lafı Ülgen'e bırakmadan önce

raconu kesmiş: "Takriben 2.5 dakikada, Poyrazköy'de SAT komandolarının amirallere suikast amacıyla yeri eşeleyip mühimmat gömdüğü iddiasını, etkili bir biçimde çürütüyor.")

Amberin Zaman da Aydıntaşbaş'ın söyleşisinde dile getirilen kimi soruları Balyoz planını deşifre eden Mehmet Baransu'ya sormuş, onun cevaplarını aktarmış (*Habertürk*, 3 Ağustos).

İsterseniz, referans verdiğim iki yazıya giderek, "Balyoz'da çelişki avı"nda an itibariyle elde avuçta nelerin bulunduğunu öğrenebilirsiniz. Ben ise bugün, bu faaliyetin son ürününü anlatacağım size...

"Balyoz'da 'Ege Ordusu' bilmecesi"

Amberin Zaman'ın yazısının *Habertürk*'te çıktığı gün (3 Ağustos), *Milliyet*'in "politika" sayfasının tepesinde yeni bir "balyoz davası çelişkisi" zuhur etti. Haberi yazan muhabir, Aslı Aydıntaşbaş'ın Celal Ülgen'le söyleşiye gitmeden önce kendisine danıştığı Musa Kesler'di. Kesler, Celal Ülgen'i şöyle anlatmıştı Aslı Aydıntaşbaş'a: "Ergenekon davasında iki tür avukatla karşılaşıyoruz. Biri daha ideolojik ve hamasi savunma yapanlar; ikincisi ise daha ciddi, Türk Ceza Kanunu'na referanslarla hukuki argümanları öne çıkaranlar. Ülgen bu kategoride..."

Neyse... Biz Ülgen'in "ciddi hukuki argümanları"nı bir kenara koyup Musa Kesler'in haberine gelelim...

"Balyoz'da 'Ege Ordusu' bilmecesi" başlıklı haberin tamamı şöyle:

"Aralarında muvazzaf subay ve generalların da bulunduğu 196 kişi hakkında dava açılmasına dayanak olan ve 2002 yılında hazırlandığı ve 2003 yılında düzenlenen toplantıda ele alındığı öne sürülen 'Balyoz Güvenlik Harekât Planı' adlı belgede 'Ege Ordusu Komutanlığı'nın da adı yer alıyor.

"Fakat bu komutanlığın adı 2007 yılına kadar 'Ege Ordu Komutanlığı' idi. Yani planın hazırlandığı dönemde 'Ege Ordu Komutanlığı' olarak geçen birimin adı 5 yıl sonra değiştirilmiş olan haliyle; 'Ege Ordusu Komutanlığı' olarak yer aldı.

'Balyoz Güvenlik Harekât Planı' davasının iddianamesinde plana ait olduğu öne sürülen ve Ege'de bir Türk jetinin düşürülmesini öngördüğü iddia edilen 'Oraj Hava Harekât Planı'nın 'İcra' başlıklı bölümüne yer verildi. İddianamede, belgede yazılı olan 'Ege Ordusu Komutanlığı ile doğrudan temas kuracak ve Ege Ordusu K.lığı karargâhına irtibat personeli görevlendirecek" ifadeleri yer aldı.

"Ancak belgede yer alan 'Ege Ordusu Komutanlığı' tanımlaması, 'Balyoz Güvenlik Harekât Planı'nın yazıldığı iddia edilen 2002 yılında kullanılmıyordu.

O tarihlerde bu birimin adı 'Ege Ordu Komutanlığı'ydı. 1975 yılında kurulan Ege Ordu Komutanlığı, 2007 yılında yani 'Balyoz Güvenlik Harekât Planı'nın hazırlandığı öne sürülen 2002 yılından 5 yıl sonra, 'Türkçe anlatım düzeni' dikkate alınarak 'Ege Ordusu Komutanlığı' adını aldı."

Haber böyle... İçindeki gizli yorum da şu: Belli ki bu "Balyoz Güvenlik Harekât Planı" denen belge 2007'den sonra hazırlanmıştır, yani kurgudur. Komployu hazırlayıp yazıya dökenler, planın hazırlandığı 2002'de Ege'deki ordunun "Ege Ordu Komutanlığı" adıyla anıldığını unutmuşlar, kendi uyduruk metinlerini kaleme aldıkları tarihte kullanılan "Ege Ordusu Komutanlığı" tabirini kullanmışlar ve yakayı ele vermişlerdir.

Google'a "Ege Ordusu Komutanlığı" yazdım ve...

Ben, Musa Kesler gibi bir muhabirden, kaynağının söylediklerini haberleştirmeden önce, "Ege Ordusu Komutanlığı" tabirinin 2007'den önce hiç kullanılmadığı bilgisinin doğru olup olmadığını test etmesini beklerdim.

Yapacağı iş gayet basitti: Google'a girip "Ege Ordusu Komutanlığı" yazacak ve 2002-2007 arasında komutanlığın zaman zaman böyle adlandırılıp adlandırılmadığını kontrol edecekti.

Onun yapmadığı işi ben yaptım. Yarım saat içinde derlediğim bilgileri dikkatinize sunuyorum...

"Ege Ordusu Komutanlığı" deyince elbette akla ilk gelen isim, Hurşit Tolon. Malûm, şimdi Ergenekon sanığı olan bu komutanımız, Ege Ordusu Komutanlığı yaparken sık sık köylere gidip ülkedeki "hainler" konusunda halkı bilgilendirir, bu yönüyle sık sık gazetelere haber olurdu. Hatırlayanlar olacaktır, bir defasında da İzmir'de verdiği konserde Türkçe şarkıların yanı sıra Kürtçe, Rumca ve Ermenice şarkılar da söyleyen Sezen Aksu'ya haddini bildirmişti!

Ben ilk olarak "Ege Ordusu Komutanı Hurşit Tolon" yazdım Google'a. Karşıma iki adet Hakkı Devrim (*Radikal*) makalesi çıktı. Bunlardan biri 22 Eylül 2002, öbürü de 15 Mayıs 2004 tarihini taşıyordu. Devrim, her iki yazısında da "Ege Ordu Komutanı Hurşit Tolon" değil, "Ege Ordusu Komutanı Hurşit Tolon" diyordu. Yine, *Yeniçağ* gazetesinden İbrahim Berk de 2 Ekim 2001 tarihli yazısında "Ege Ordusu Komutanı Hurşit Tolon" diyordu.

Belli ki, "Ege Ordu Komutanlığı" kullanımındaki Türkçe problemi birilerini her zaman rahatsız etmişti ve bu kullanımın en yaygın olduğu dönemde dahi "Ege Ordusu Komutanlığı" demeyi tercih edenler vardı.

Yaptığım kazı çalışması sırasında bulduğum değerli bir maden de Anadolu Ajansı'ndan (AA) gelmişti. Ajans, 2006'deki Şura kararlarını duyururken, "Ege Ordusu Komutanlığı"ndan giden ve "Ege Ordusu Komutanlığı"na getirilen orgenerallerden söz ediyordu. (4 Ağustos 2006 tarihli *Hürriyet* ve *Sabah*'ın haberleri.)

2006 Şura kararları "maden"iyle ilgili bir ilave yapma ihtiyacı duyuyorum: AA muhabirlerinin, böyle haberleri mutlaka "devlet"in onlara verdiği yazılı metinlerden aktardığını biliyoruz. Bu haberlerdeki "Ege Ordusu Komutanlığı" ibaresi de Genelkurmay Başkanlığı'nın Anadolu Ajansı'na verdiği resmi metinden alınmış olsa gerek.

Bizzat Hurşit Tolon kullanıyor...

Devam ediyorum... 2004'teyiz... Ağustos 2004'te Hurşit Tolon, o zamanki adıyla "Ege Ordu Komutanlığı"ndan Birinci Ordu Komutanlığı'na terfi ettirilmişti. Ege'nin bölgesel gazetesi *Yeni Asır*, bu gelişmeyi şu cümleyle duyurur okurlarına: "(...) Öte yandan Tolon'un Ege Ordusu Komutanlığı'ndan ayrılması esnasında tören mangasında bulunan bazı askerler gözyaşlarını tutamadı. (*Yeni Asır*, 20 Ağustos 2004).

Fakat daha da ilginç var... Ege'den ve İzmir'den ayrılış vakti yaklaştıkça, Hurşit Tolon'un ziyaretçileri sıklaşıyor... Ziyaretçilerden biri de 5 Nisan 2004'te karargâha giden İzmir Belediye Başkanı Ahmet Priştina'dır. Tolon, yaptığı konuşmada şöyle der: "(...) Garnizona yaptıkları ziyarete, şahsım, Ege Ordusu komutanları ve personelim adına teşekkür ederim." (*Zaman*, 6 Nisan 2004).

Son olarak Milil Savunma Bakanlığı'nın web sitesinde yayımlanan bir ihale ilanından söz edeceğim. İhalenin tarihi 30 Eylül 2005...

İhale ilanında işin adı bölümünde "Ege Ordu Komutanlığı Disiplin Cezaevi Çevre Aydınlatması İş'i" ibaresi var. Bundan bir satır sonra, idare adı bölümünde "Ege Ordusu K.lığı" deniyor. Beş satır sonra malın teslim yeri bölümüne geliniyor ki karşısında şu bilgi var: "Ege Ordusu Komutanlığı, Narlıdere / İZMİR..." Ve nihayet ihalenin yapılacağı yer bölümüne geliyoruz, onun da karşısında şöyle deniyor: "EGE Ordusu K.lığı İhale Komisyonu Bşk.lığı Narlıdere / İZMİR."

Benim yarım saatte ulaştığım bilgiler böyle... Hiç kuşum yok, bu mesaiye birkaç saatini ayıracak biri esaslı bir ganimet devşirecektir.

NOT. Yazıyı bitirdikten sonra, "Ege Ordusu bilmecesi"nin Çetin Doğan'ın damadının ve kızının birlikte hazırladıkları "blog" da da olduğunu gördüm. Bu, Musa Kesler'in haberinin, avukat Celal Ülgen'in "ciddi hukuki argümanlarından biri"nden neşet etme ihtimalini güçlendiriyor.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pınar Doğan ve Dani Rodrik'in "blog"ları üstüne

Alper Görmüş 10.08.2010

Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK), 2007'ye kadar "Ege Ordu Komutanlığı" adıyla anılan komutanlığın adını o tarihte resmen "Ege Ordusu Komutanlığı" olarak değiştirmiştir.

b) Dolayısıyla, 2007'den önceki hiçbir resmi belgede "Ege Ordusu Komutanlığı" ibaresi yer almamaktadır.

c) "Balyoz" darbesi davasına esas teşkil eden ve 2002'de hazırlandığı iddia edilen belgelerin bir yerinde "Ege Ordusu Komutanlığı" tabiri kullanılmaktadır.

d) Bu da, Balyoz belgelerinin iddia edildiği gibi 2002'de değil, 2007'den sonraki bir tarihte "üretilmiş" olduğuna dair kuşkular yaratmaktadır.

Ben bu bilgiyi ve bu akıl yürütmeyi önce Çetin Doğan'ın kızı Pınar Doğan ile damadı Dani Rodrik'in birlikte oluşturdukları "Çetin Doğan ve gerçekler" başlıklı blogda, ardından da Musa Kesler'in Milliyet'teki haberinde gördüm.

Tabii, Musa Kesler'inki bir haber olduğu için, blogdakinin tersine bu yönde net bir yorum yoktu, sadece "bilmece" denilip geçilmişti.

6 Ağustos tarihli, "Balyoz'da 'çelişki' avı ve son bomba" başlıklı yazımda, bu akıl yürütmenin sağlam olmadığını anlatmaya çalışmışım. Dayandığım temel argüman ise, "Ege Ordusu Komutanlığı" tabirinin "resmen" olmasa da, yaygın olmasa da 2002-2007 arasında da kullanıldığı idi. Bu amaçla Google'da yarım saatlik bir tarama yapmış, derlediğim "Ege Ordusu Komutanlığı" kullanımlarını dikkatinize sunmuştum.

Musa Kesler (bana gönderdiği cevabın tümü yanda) verdiğim örneklerin birkaçını anarak ve bunların hiçbirinin "resmi nitelik taşımadığını" söyleyerek argümanımı çürütmeye çalışıyor. Fakat bu arada, bizzat en ünlü "Ege

Ordu Komutanı'nın (Hurşit Tolon) veda konuşmasında (2004) "Ege Ordusu" tabirini kullandığına ilişkin örneğimi anmıyor. Keza, bir Milli Savunma Bakanlığı ihalesinde (2005) defalarca "Ege Ordusu Komutanlığı" tabirinin kullanıldığını gösteren örneğimi anmıyor.

"Balyoz" belgeleri resmî belge mi

Ersin Alper adlı okurum da tıpkı Musa Kesler gibi "resmi belge göstermeliydiniz" noktasından kalkarak eleştirmişti beni: "İnternette bulduğunuz örneklerin hiçbirisi TSK orijinli değil. TSK orijinli (ve eski tarihli) bir belge bulmadan verdiğiniz örneklerin hiçbir öneminin olmadığını en iyi sizin bilmeniz gerekir."

Okurum Ersin Alper'e verdiğim cevabı kısaltarak buraya alıyorum (ki bu, "resmi belge" göstermediğimi söyleyen Musa Kesler'e de cevabımdır):

"(...) Bakın, ben hangi iddia karşısında verdim yazımdaki örnekleri: Binlerce sayfadan, yüzlerce saatlik konuşma bantlarından oluşmuş bir deliller manzumesinden söz ediyoruz ve birileri, bu metinlerin içinde sadece tek bir cümlede bir kez geçen 'Ege Ordusu Komutanlığı'nın TSK'da 2007'den önce resmen hiç kullanılmadığından bahisle Balyoz davasının palavra olma ihtimaline dikkat çekiyor.

"Peki 'Balyoz' metnilerindeki kullanım 'TSK orijinli' mi? Sonuçta bu da resmi bir belge değil... İkincisi: Ben, yalnız sivillerin değil, bizzat askerlerin de 2007'den önce zaman zaman da olsa 'Ege Ordu Komutanlığı' yerine 'Ege Ordusu Komutanlığı'nı kullandıklarını göstermek istedim. Bu çerçevede verdiğim örnekleri 'resmi TSK belgesi' değil diye küçümsemenizi doğru bulmuyorum. Bizzat bir 'Ege Ordu Komutanı'nın veda konuşmasında 'Ege Ordusu Komutanları'ndan söz etmesi az şey mi?.. 2006 Şura'sında Anadolu Ajansı'nın resmi bülteninde defalarca 'Ege Ordusu Komutanlığı'nı kullanması az şey mi? (Siz, Şûra kararlarının gazetecilere Genelkurmay Başkanlığı tarafından sarı zarflar içinde dağıtıldığının bir 'teamül' olduğunu biliyor muydunuz?) Ve nihayet 2005'teki bir Milli Savunma Bakanlığı ihalesinde defalarca 'Ege Ordusu Komutanlığı'nın kullanılması az şey mi? (Siz, Milli Savunma Bakanlığı bürokratlarının -memurlarının demiyorumtamamının subay olduğunu, bu tür ihaleleri doğrudan doğruya onların hazırladığını biliyor muydunuz?)

"(...)

"Peki ben bu örneklerle ne demek istiyorum? Diyorum ki, evet, 2007'den önce 'Ege Ordusu Komutanlığı'nın kullanımı 'Ege Ordu Komutanlığı'nın kullanımıyla karşılaştırıldığında devede kulak kalır ama, yine de kullanılmaktadır. Ve diyorum ki, 'Balyoz' darbesinin belgelerini yazan bir subay, pekâlâ bir cümlede de 'Ege Ordusu Komutanlığı' ibaresini kullanmış olabilir..."

Okurum, kesin bir "haklısınız"la son noktayı koydu yazışmamıza...

Bilmiyorum Musa Kesler'i ikna edebildim mi?

(Cuma günü yazımda, Pınar Doğan ve Dani Rodrik'in, esasen bu türden argümanlarla beslenen bloglarını ele alacağım.)

ÖZÜR: Gördüğünüz gibi, Musa Kesler'in haberinin "içeriği" konusunda düşüncelerimde hiçbir değişiklik olmadı. Fakat yazımın sonunda yer alan, Kesler'in bu bilgileri Çetin Doğan'ın avukatı Celal Ülgen'den alıp hiçbir araştırma yapmadan yayımlamış olabileceğine dair imayla Kesler'e haksızlık ettiğimi kabul ediyorum. Bu nedenle kendisinden özür diliyorum.

Pınar Doğan ve Dani Rodrik'in "blog"ları üstüne (2)

Alper Görmüş 13.08.2010

Emekli orgeneral, Balyoz davası sanığı Çetin Doğan'ın kızı Pınar Doğan ve damadı Dani Rodrik'in "Çetin Doğan ve gerçekler" adlı bir blogları var. Doğan ve Rodrik burada, Balyoz davasına esas teşkil eden binlerce sayfalık dokümanın, iddia edildiği gibi 2002'de sanıklar tarafından değil, çok sonraki bir tarihte (muhtemelen 2007'den sonra) birileri tarafından "üretilmiş" olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar.

İkili, bu amaçla a) Belgelerde yer alan bazı isim ve kavramların 2002'den önce kullanılmadığını, b) Belgelerde yer alan metinlerin bazı paragraflarının 2002'den sonra yayımlanmış makalelerle birebir aynı olduğunu göstermeye çalışıyorlar.

Son iki yazımda, "Çetin Doğan ve gerçekler" blogunda bu fasıldan kendisine yer bulan en yeni argüman olan "'Ege Ordusu Komutanlığı' bilmecesi"ni Milliyet'in (3 Ağustos 2010) haberi vesilesiyle ele almıştım.

Hatırlayalım, iddia şuydu: Türk Silahlı Kuvvetleri, Ege Ordu Komutanlığı'nın adını 2007'de Ege Ordusu Komutanlığı olarak değiştirmiştir. O tarihten önce TSK belgelerinde hep Ege Ordu Komutanlığı tabiri kullanılmıştır. Hâlbuki Ege Ordusu Komutanlığı, Balyoz belgelerinin bir yerinde de kullanılmıştır.

Blogda, bu "çelişki"den, alaylı bir dille "Ege Ordu Komutanlığı'nın adının 2007'de değişeceğini 2002'de öngörerek bu ordudan beş sene sonraki adıyla bahsetmiş" diye söz ediliyordu.

Ben de yazılarımda, Ege Ordusu Komutanlığı'nın Ege Ordu Komutanlığı yaygınlığında olmasa da, 2002-2007 arasında da kullanıldığını göstermiş; Balyoz belgelerinin "resmî" belge olmadığının unutulmaması gerektiğini hatırlatmış; belgelerin o bölümünü hazırlayan bir subayın, pekâlâ Ege Ordusu Komutanlığı tabirini kullanmış olabileceğini anlatmıştım.

İsterseniz 6 ve 10 Ağustos tarihli yazılarıma bakarak daha ayrıntılı bir okuma yapabilirsiniz.

Bence blog sahipleri bu örnekle oyun kurarken puan veren güreşçi pozisyonuna düşmüşlerdir. Bu argümanla ilgili söyleyeceklerim bundan ibaret.

Şimdi sırasıyla öteki argümanları gözden geçirelim

Büyük Ortadoğu Planı, 2002'de telaffuz edilemez

Büyük Ortadoğu Planı'yla ilgili olarak blogda dile getirilen iddia şöyle:

"2 Aralık 2002 tarihli 'Balyoz' darbe planından bir kesit: 'Laik Türkiye Cumhuriyeti'nin Büyük Ortadoğu Planı (BOP)'nın uygulama alanında bir piyon haline dönüştürülmesinin amaçlandığı ...' Büyük Ortadoğu Planı, İngilizce adıyla Greater Middle East Initiative (ya da New Middle East Project), ilk defa Condolezza Rice'in Ağustos 2003 tarihli 'Transforming Middle East' makalesinde ortaya konuyor. Bu projenin resmi olarak ilanı ise Haziran 2004'deki G8 zirvesinde gerçekleşiyor."

Bu argüman da çok sağlam görünmüyor. Doğru, "Geater Middle East" (Büyük Ortadoğu) kavramını siyaset düzeyinde ilk kez 7 Ağustos 2003'te, o zamanlar henüz dışişleri bakanlığı koltuğuna oturmamış olan, Bush'un milli güvenlik başdanışmanı Condolezza Rice Washington Post için yazdığı "Transforming Middle East" başlıklı makalede kullandı.

Fakat Washington Post'taki bu makaleden önce de kavram, yaygın olmasa da, 1997'de Donald Rumsfeld, Dick Cheney, Richard Perle, Paul Wolfowitz ve William Kristol öncülüğünde oluşturulan 'Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi'nin (PNAC) bir alt unsuru olarak kullanılıyordu.

Mesela ben, bu zevatın sitesi olan "Project of the New American Century"de (PNAC) yer alan bir William Kristol makalesinde "Greater Middle East" kavramının kullanıldığını gördüm. Makalenin tarihi 22 Mayıs 2002 idi. İsterseniz siz de şu linki tıklayıp, karşınıza çıkacak makalenin son paragrafından söylediğimi kontrol edebilirsiniz: <http://www.newamericancentury.org/saudi-052302.htm>

"2005'teki konuşma, 2002'deki metinde ne arıyor?"

Benim "Ege Ordu-Ordusu Komutanlığı" meselesini ele aldığım "Balyoz'da çelişki avı" başlıklı ilk yazımdan sonra, Selim Erdoğan adlı okurumdan şu ilginç e-postayı aldım: "Bir süre önce Cüneyt Ülsever'in köşesinde çelişki avcılığına ait ürünler görmüştüm. Bunlardan biri Balyoz planında yapılan bir konuşmanın 2005 yılında yapılan bir kongrenin kapanış konuşmasının aynısı olduğu iddiası idi. Önemli bir iddia idi. Ben de tıpkı sizin yaptığınız gibi yaptım. Yani internette kısa bir araştırma. Kongre Haydar Baş'ın milli ekonomi kongresiydi. Metni buldum. Balyoz'daki ifadelerle karşılaştırdım. Tesadüf olamayacak benzerlikler vardı. Metin bir bütün olarak aynı değildi. Ama beş altı kelimededen oluşan öbekler örtüşüyordu.

"Biraz daha araştırınca kapanış konuşmasındaki metnin daha eski olduğu anlaşılan Milli Ekonomi Modeli isimli kitabın giriş metni olduğunu buldum. O halde kitap ne kadar eskiydi? Biraz daha düşünce bir forumda Haydar Baş metninin aynısını buldum. Gönderilme tarihi de 2000 falandı. Yani 2002'den önce. Zaten metindeki analiz en fazla 2000 yılına kadar gidiyor. IMF politikaları, Ecevit hükümetinin memleketi peşkeş çekmesi vs. Yani olsa Çetin Doğan bu metinden yararlanmış olabilirdi. Ya da ortak bir kaynakları vardı.

"Bunu Cüneyt Ülsever'e yazdım. Onun adresinden ama 'asistan' imzalı bir cevap geldi değerlendirmemin yüzeysel olduğu ile ilgili. Ben de mantık örgüsünü (kanıt olarak kullanılan anakroninin anakroni olmadığını göstermesi açısından önemini) anlatan bir mail gönderdim. Gelen cevap bana tek bir noktaya odaklanmanın doğru olmadığını öğütüyordu. Gariptir, daha sonra metne rastladığım forumu yeniden aradım. Ama bu kez bulamadım."

Sansasyonel fakat riskli bir propaganda!

Kafanız karışmamıştır umarım. Cüneyt Ülsever'in (ve başka birçok yazarın) "Çetin Doğan ve gerçekler" blogundan alıp mesele ettiği hikâye şu: Haydar Baş, 2005'te düzenlenen "Milli Ekonomi Kongresi'nin kapanışında bir konuşma yapıyor. O konuşma, küçük farklılıklarla Balyoz belgelerinde de yer alıyor. İddia ciddi: 2005'teki bir konuşma nasıl olur da 2002'de yazılan bir metinde yer alır? Dolayısıyla hüküm de ciddi: Demek ki bu belgeler 2002'de Balyoz sanıkları tarafından yazılmamıştır, çok sonra başka birileri tarafından üretilmiştir.

Fakat Selim Erdoğan'ın verdiği bilgilerle mesele bir anda değişiyor: Haydar Baş'ın gerek o konuşmasına gerekse de kitabındaki ilgili bölüme kaynaklık eden metni, yine kendisine ait olan 2002'den önceki bir metinden almış olabileceği ciddi bir ihtimal olarak beliriyor.

Bana diyebilirsiniz ki, okurunuz o forumdaki bölümü gösteremezse, bu iddia kanıtlanmamış olur. Doğru, fakat yine de okurumun gönderdiği mektubun tartışmamız açısından çok şey söylediği noktasında ısrar edeceğim. Şöyle ki: Bir profesörün, 2005'te bir kongrede yaptığı konuşmada ve aynı yıl yayımladığı kitabında yer alan bir bölüm, o profesör tarafından daha önce bir internet forumuna gönderilmiş olamaz mı? Ve bu bölüm 2002'de bir "Balyoz" yazarı tarafından kes-yapıştır yöntemiyle "çalışma"ya dahil edilmiş olamaz mı?

Blogda yer alan, "balyoz belgelerinde askeri yazım tekniklerine uymayan bölümler var" iddiasına önümüzdeki yazıda cevap vereceğim.

Benim blog sahiplerine söyleyeceğim son söz şudur:

"Bu tür 'çelişkiler'e savunmanın ön cephesinde yer vermek ve bunlar üzerinden propaganda yürütmek, bu propagandanın sahipleri açısından ciddi riskler barındırır... Hadiseyi izleyenlerde, "bunlara bu kadar abandıklarına göre, ortada gerçekten de ciddi iddialar var demektir" gibi bir düşünce oluşur. Benden söylemesi...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yargının, iradesini rehin aldığı ülke: Türkiye...

Alper Görmüş 17.08.2010

Hrant Dink'in, ölümünden önce Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde (AİHM) açtığı davaya Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin gönderdiği savunma ve bu savunmaya ilişkin Dışişleri Bakanlığı açıklaması, bu yargının, özellikle de bu yüksek yargının koca bir ülkenin iradesini nasıl rehin aldığını bir kez daha gözler önüne serdi.

Haberi *Vatan* gazetesinin manşetinde okuduğumda (bu haberi manşetten veren yegâne gazete olan *Vatan*'a ve haberi yazan Kemal Göktaş'a teşekkürler), birinci sayfa sunumunun abartılar taşıyor olabileceğini düşündüm açıkçası. Fakat haberin tamamını okuduğumda hiç de öyle olmadığını gördüm; hükümetin davaya gönderdiği savunma, gerçekten de *Vatan*'ın birinci sayfasında özetlediği gibiydi:

"Savunmada, 'Dink Türklüğü aşağıladı, nefret söyleminde bulundu. Bu tür yazılar halkı tahrik etme suçunu oluşturur, kamu düzenini bozar. Almanya'da bir Nazi liderine verilen cezayı AİHM onaylamıştır' (...) dendi."

Dışişleri Bakanlığı sözcüsü yaptığı açıklamada, a) Hrant Dink'in, ülkenin yetiştirdiği en kıymetli aydınlardan biri olduğunu, b) AİHM'e sunulan görüşün, salt hukuki ve teknik unsurlar temelinde hazırlandığını, o dönemde yürürlükte olan kanunlar çerçevesinde karar alan yargı makamlarının hükümlerinde yer verdikleri gerekçelere değinildiğini, bunların o dönemde geçerli hukuki tesbitler ışığında izah edildiğini, dile getirdi.

Ne kadar zavallı bir açıklama! Hrant Dink, "ülkenin yetiştirdiği en kıymetli aydınlardan biri"ymiş!.. Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, "Türklüğe hakaret" ederek alenen "ırkçılık" yapan birinin nasıl olup da "kıymetli bir aydın" olarak kalabildiğini bize izah edebilir mi? Aynı anda hem birazcık Türkçe bilen herkesin sadece geleceği Yargıtay kararını yerinde bulmak, hem de "Hrant Dink'in kıymetli aydınlığından" söz etmek mümkün müdür?

Hükümet bilsin ki, topu "işgüzar bürokrat"lara atıp bu işin sorumluluğundan kurtulamaz. O Yargıtay kararı doğruysa, o savunma da doğrudur!

Peki, hükümet ne yapabilirdi? Gayet basit: Bürokratik "teamül"lerin dışına çıkabilir, o yargı kararının doğru olmadığını, "ülkenin yetiştirdiği en kıymetli aydınlardan biri olan Hrant Dink'in "Türklüğe hakaret ettiğine" inanılmadığını savunarak Hrant Dink'in ve ailesinin başvurularında haklı olduğunu söyleyebilirdi.

Çok mu naif geldi? Hiç gelmesin. Hükümeti karın ağrısından kurtaracak yegâne yol buydu, fakat o bunu tercih etmedi.

(NOT. Konuya ilişkin olarak kendi gazetemin de yeterli hassasiyeti göstermediğini düşünüyorum. Cuma günü neden öyle düşündüğümü yazacağım.)

*****

'Greater Middle East'i bilirkişiye havale ettim

Pınar Doğan ve Dani Rodrik'in birlikte yazdıkları "Çetin Doğan ve gerçekler" blogunda yer alan iddialardan biri de şuydu: "Büyük Ortadoğu Planı ibaresi ilk kez 2003 Ağustos'unda telaffuz edilmiştir. Dolayısıyla 2002 Aralık'ında yazıldığı söylenen Balyoz belgelerinde yer alması manidardır ve kuşkuludur."

Ben de blog yazarlarına "Greater Middle East"ın kavram olarak 2002'den önce de kullanıldığını hatırlatmıştım ve bir de örnek göstermiştim geçen yazımda.

Doğan ve Rodrik, bloglarında bana verdikleri cevapta önceki kullanımların sadece coğrafi anlamda olduğunu söyleyip "Boston – greater Boston" örneğini veriyorlar. Yine yazarlara göre kavramın 2003'ten önceki kullanımıyla sonraki kullanımı arasında "Güneydoğu Anadolu" ile "Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP)" arasındaki kadar büyük bir fark vardır.

Ben de, bu tür meseleleri Türkiye'de en iyi takip eden kişi olduğunu düşündüğüm Cengiz Çandar'ı arayıp bu tartışmada "bilirkişilik" yapıp yapamayacağını sordum. "Olur" dedi. Şimdi sözü ona bırakıyorum:

(Not. Cuma günü "Balyoz belgelerinde askerî yazım tekniklerine uymayan bölümler var" iddiasına önümüzdeki yazıda cevap vereceğimi söylemiştim. Bu sözüm önümüzdeki yazıya kaldı.)

"Greater Middle East" kavramının 2002'den önce de kullanıldığına ilişkin yazdığın doğru. Zaten Pınar Doğan ve Dani Rodrik de bunu reddetmiyor ama o kavramın Bush yönetiminin geliştirdiği stratejiyle ilgisi olmadığını, söz konusu stratejinin "Greater Middle East Initiative" adıyla 2004'te spesifik bir dış politika girişimi haline geldiğini ifade ediyorlar.

"Greater Middle East" kavramı, 2002'den önce kullanıldığı haliyle, blog sahiplerinin ileri sürdükleri gibi sadece bir coğrafyayı tanımlama anlamında kullanılmamıştır. Bush yönetiminin 11 Eylül 2001'den sonra yöneldiği dış politikanın ön hazırlığı niteliğinde, "jeopolitik" bir vurguyla kullanılmıştır.

German Marshall Fund adlı Transatlantik ilişkilerini geliştirmeyi hedef alan düşünce kuruluşunun Brüksel Direktörü olan ve 1990'larda Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nda üst düzey görevler yüklenmiş bulunan Ronald Asmus, bana defalarca kavramın isim babası olduğunu belirtmişti ve Asmus, "The Greater Middle East"ın bi-

partisan yani hem Demokratlar ve hem de Cumhuriyetçiler tarafından benimsenen jeopolitik anlamıyla 1990'lardan itibaren Amerikan ulusal güvenlik stratejisi tartışmalarında yer aldığına dikkat çekmişti.

Türkiye'de 1990'larda askerî çevrelerin yakından tanıdığı, güvenlik konularında çok sayıda seminere ve sempozyuma katılmış olan Jed Snyder'in Amerikalı askerlerin üniversitesi niteliğindeki National Defense University'de bulunduğu sırada, 1995 tarihli "Turkey's Role in the Greater Middle East" başlıklı önemli bir makalesi yayımlandı.

Yine Amerikan askerî çevreleriyle yakın temas halinde çalışan ve güvenlik konularında uzmanlaşmış olan Rand Corporation adlı düşünce kuruluşunun 1998 tarihli "Sources of Conflict in the 21'st Century" adını taşıyan ve editörlüğünü Zalmay Khalilzad ile Ian Lesser'in yaptığı çalışmasının dördüncü bölümü, Ian Lesser ile birlikte üç kişinin daha katkıda bulunduğu "Sources of Conflict in the Greater Middle East" başlığını taşıyan bir makale.

Philadelphia merkezli Foreign Policy Reserach Institute'un "The Greater Middle East in 2025" adını taşıyan yayımında Ulusal Güvenlik Komisyonu üyesi sıfatıyla Adam Garfinkle'ın 21 Kasım 1999'daki sunumu yer alıyor.

"The Greater Middle East" kavramının 2002'den önce ta 1990'larda ulusal ve uluslararası güvenlik stratejileri bağlamında kullanıldığına dair onlarca örnek daha ilave etmek mümkün. Bu yüzden Doğan ve Rodrik'in buna sadece coğrafi tanım anlamı yükleyip senin yazdıkların için alaycı bir tavır benimsemelerini yadırgadım. Yukarıdaki örnekler ve niceleri, George W. Bush'un 2001 sonrası yöneldiği dış politikanın kavramsal ve ideolojik basamaklarını oluşturmuşlardır.

Bush'un "The Greater Middle East Initiative" adıyla bizde "BOP" diye biraz da karikatürize edilerek bir "komple teorisi"ne dönüştürülen dış politika girişimi çok az süre içinde tedavülde kalmıştır. Birkaç aylık bir süre. Haziran 2004'te ABD'nin Georgia eyaletinin Sea Island'ında yapılan G-8 Zirvesi'nde bu, BMENA "Broader Middle East and North Africa" girişimi adına dönüştürülmüştür. Kuzey Afrika ve Afganistan ve Pakistan'a kadar uzanan alanda ekonominin liberalleştirilmesi, rejimlerin demokratikleştirilmesi, demokratik kurumların oluşturulması gibi hedeflere yönelik bir dizi ve çoğunlukla teknik nitelikte kararlar alınmış ve bunun mekanizmalarının oluşturulmasına gidilmiştir. Daha ziyade UNDP'nin Arap İnsani Gelişme Raporu'nun bulguları göz önüne alınmıştır. O çerçevede, Türkiye, İtalya ve Yemen'e de demokratik kurumların oluşmasında eşgüdüm rolü verilmiş ve bu rolün teknik yönünü TESEV üstlenmiştir. Bush yönetiminin son dönemlerinden ve özellikle Obama'nın başkanlığından itibaren, Amerikan dış politika üslubu ve önceliklerinin değişmesiyle birlikte, 2004 G-8 kararlarının uygulanması tavsamış ve kimse onları hatırlamaz olmuştur.

Bütün bu bakımlardan, "'Greater Middle East' ile 'Greater Middle East Initiative' arasındaki farkı anlamamak, Güneydoğu Anadolu ile Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) arasındaki farklı anlamamak gibi bir şey" hükmü çok isabetli ve haklı değil. Zira, "Greater Middle East" 1990'larda kullanılmaya başlandığı haliyle hep bir güvenlik politikaları ve stratejileri bağlamında kullanılmıştır. Bir coğrafya anlatımı için kullanılmamıştır. Siyasi bir içeriğe sahip olmuştur.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz'daki 'en ciddi çelişki' üzerine

Alper Görmüş 20.08.2010

Pınar Doğan ve Dani Rodrik'in birlikte yazdıkları "Çetin Doğan ve gerçekler" blogu, çok ciddi bir iddiayla, daha doğar doğmaz kamuoyunun gündemine oturdu. İddia, başta *Hürriyet* yazarı Cüneyt Ülsever olmak üzere çok sayıda köşe yazarı tarafından gazetelere taşındı. İnternette binlerce kopyasına ulaşılabilir bu "çelişki" bugün dahi, Balyoz davasındaki "çelişkilerin" en çürütülemez olarak kabul ediliyor.

Hem bu büyük çelişkinin ne olduğunu, hem de ona nasıl bir önem atfedildiğini, *Hürriyet* yazarı Sedat Ergin'in daha birkaç gün önce kaleme aldığı satırlardan (17 Ağustos 2010) izleyelim:

"Bu belgenin (Balyoz Güvenlik Harekât Planı'nın -A. G.) sahiciliğine dönük itirazların başında, 2002 Aralık ayı başında anlatılan olayların, gelişmelerin büyük bir bölümünün aslında çok daha sonra, hatta yıllar sonra gerçekleştiği görüşü geliyor. Bunlar arasında en çarpıcı örneklerden biri, Prof. Haydar Baş'ın 27 Kasım 2005'te yaptığı bir konuşmadan bazı bölümlerin neredeyse satırı satırına 2002 yılındaki Balyoz belgesinde yer alması gösterilebilir."

Bilgi doğrudu. Nitekim askerî bilirkişi de raporunda, bu şekilde örtüşen 25 paragraf saptadığını, bunun da belgelerin 2005'ten sonra "üretildiğini" gösterdiğini savunmuştu.

Cüneyt Ülsever'in hayal kırıklığı

Hatırlayacaksınız, 13 Ağustos tarihli yazımda bir okurumun bana gönderdiği e-postadan kalkarak bir tartışma açmıştım. Okurum, 2005'teki konuşmanın metnine çok benzeyen bir metne 2002 öncesinin tarihini taşıyan bir internet forumunda rastladığını fakat daha sonra aynı yazıyı yeniden aradığında forumun yerinde olmadığını gördüğünü yazmıştı.

Ben da bu bilgidен yola çıkarak şöyle demiştim:

"Bir profesörün, 2005'te bir kongrede yaptığı konuşmada ve aynı yıl yayımladığı kitabında yer alan bir bölüm, o profesör tarafından daha önce bir internet forumuna gönderilmiş olamaz mı? Ve bu bölüm 2002'de bir 'Balyoz' yazarı tarafından kes-yapıştır yöntemiyle 'çalışma'ya dahil edilmiş olamaz mı?"

Cüneyt Ülsever, bana gönderdiği e-postada, yazımla ilgili olarak hayal kırıklığına uğradığını belirtti: "Ben yazınızı belgeler ve somut iddialar ile karşılaştacağım ve yeni bir şeyler öğreneceğim umudu ile okudum. Ancak neden somut hiçbir bilgiye dayanmayan okur mektuplarının ciddiye alındığını anlayamadım."

Ülsever, benim "sadece soru sorarak hüküm oluşturduğumu" da yazmış. Hayır, ben sadece bir ihtimalden söz ettim o yazıda ve şimdi, iki metni karşılaştırarak bu ihtimalin öyle bir kalemde çizilemeyecek bir ihtimal olduğunu göstermeye çalışacağım. Belki sayın Ülsever de bu defa istifade eder söyleyeceklerimden...

'25 benzer paragraf'ta ne var, ne yok

Askerî bilirkişinin raporundan başlıyorum...

Doğru, orada işaret edilen 25 paragrafın tümü 2005'teki konuşmada da yer alıyor... Fakat bu 25 paragrafa biraz daha yakından baktığımızda, bunların hiçbirinde 2002'den sonraki bir tarihte vuku bulan herhangi bir gelişmenin olmadığını görüyoruz. Paragrafların tümü, 2002'den öncesine referans veren bir içerikte...

Oysa yaklaşık 100 paragraflık 2005 konuşmasına baktığımızda -neticede bu bir "ekonomik model" konuşması olduğu için fazla güncel referans içermese de- 2002 sonrasına ait birtakım göndermelerin var olduğunu

görüyoruz.

Bunların hiçbirinin "25 paragraf"ta yer almamasını nasıl açıklayacağız? "Tasadüf" diyebiliriz belki... Belki de "Balyoz senaryosunu 2005'ten sonra kaleme alan senaristlerin" kendi 25 paragraflarını oluştururken bir "güncellikten arındırma" işçiliği uyguladıkları öne sürülebilir. Bu durumda da senaristlerin, intihal yaptıkları metnin 2005 tarihli olduğunu bildiklerini ve internette dolaşıp duran bir metni bu şekilde kullanmakta hiçbir sakınca görmediklerini düşünmek zorundayız. (İddia sahiplerinin, "Balyoz senaristlerinin intihal yaparken kullandıkları metnin" 2005 tarihli olduklarını bilmedikleri varsayımından hareket ettiklerini var sayıyorum.)

Metin yenilenmiş mi, 'eskitilmiş' mi

Öte yandan: 2002 tarihli belgedeki "25 paragraf"ı 2005 konuşmasındaki muadilleriyle karşılaştırdığımda tesbit ettiğim "güncelleştirme" faaliyeti, iddiayı öne sürenler açısından çok daha büyük bir güçlük arz ediyor... Bu çerçevede askerî bilirkişinin işaret ettiği birbirine benzer paragraflardan iki örneği dikkatinize sunuyorum:

2002 tarihli Balyoz belgesi: "Ülkemizin iç ve dış borçları 250 milyar doları bulmuş, yeraltı ve yerüstü kaynakları yabancılara satılmış, ülke yönetimi IMF, Dünya Bankası ve AB'ye teslim edilmiş, üretim neredeyse sıfırlanarak..."

2005 tarihli konuşma: "Ülkemiz, iç ve dış borçları 400 milyar dolara baliğ olmuş, ekonomi yönetimi IMF'ye teslim edilmiş, üretimini nerdeyse sıfırlamış..."

2002 tarihli Balyoz belgesi: Günümüzde kapitalist sömürü yönteminin adı ve adresi uluslararası şirketlerdir. Dünya ticaretinin yüzde 60'ı 500 büyük şirketin elindedir.

2005 tarihli konuşma: "Yeni dünya düzeninde sömürü yönteminin adı ve adresi uluslararası şirketlerdir. Dünya ticaretinin % 65'ini 500 büyük şirket denetlemektedir."

Yine aynı zor soruyla karşı karşıyayız: Ya, Haydar Baş 2002'den önce de var olan bir metni genişletip güncelleyerek 2005'te bir daha dile getirmiştir; ya da "Balyoz senaristleri" 2005'ten sonraki bir tarihte, karşılarına çıkan bu konuşma metnini güncellikten arındırarak (Türkiye'nin borç miktarını ve uluslararası şirketlerin dünya ticaretindeki payını 2002'den önceki durumuna getirerek) kullanmışlardır.

Ne bulunmaz Hint kumaşymış ki şu konuşma metni, "senaristler" onca riski göze alarak ondan vazgeçememişler... Vazgeçemedikleri metin sanki altı üstü iki sayfalık klişe bir ulusalcı ekonomi deklarasyonu değilmiş gibi oturup kendi metinlerini yazmamışlar da, ona harcayacakları zamanı, metni "downdate" etmek için harcamışlar...

(NOT. Çok özür dilerim; bu "en zorlu çelişki" ile ilgili o kadar çok "argümanınız zayıf" eleştirisi aldım ki, ona öncelik vermek ve söz verdiğim "Balyoz belgelerinde askerî yazım tekniklerine uymayan bölümler var" iddiasına cevabımı bir kez daha ertelemek zorunda kaldım.)

Öyle olduğuna inansam, Taraf'ta bir gün bile durmam...

Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin, Hrant Dink'in ölümünden önce Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nde açtığı davaya gönderdiği utanç verici savunmayla ilgili düşüncemi salı günkü yazımda dile getirmiştım. Olayın, "yeterli hassasiyeti göstermediğini" düşündüğüm kendi gazetemle ilgili tarafını da bugün yazacağımı söylemişim.

Haberi ilk olarak *Vatan* gazetesi, 14 Ağustos cumartesi günü Kemal Göktaş imzasıyla manşetten verdi. Ertesi gün çok sayıda gazete, "savunma"yı eleştirel bir tonda okurlarına iletiler. Fakat o gün bu haber *Taraf*'ta yoktu.

Pazartesi günü ise *Taraf*'ta, hükümetin gelişmeden rahatsızlığını dile getiren, bu türden kritik savunmaların "Dışişleri bürokratlarına bırakılmayacağını" bildiren haberi okuduk.

Başar Başaran, benzer durumlarda benim *Hürriyet*'i nasıl eleştirdiğimi hatırlatarak, benzer bir eleştiriyi *Taraf* için de yapmam gerektiğini talep eden bir e-posta göndermiş. Şöyle yazmış:

"Sizin, yazılarınızda *Hürriyet*'i eleştirirken işaret ettiğiniz garabet bir durum var. Onun aynısını burada da görüyoruz. Diyorsunuz ki *Hürriyet*, Genelkurmay ile ilgili aleyhte haberleri önce görmezden geliyor ancak daha sonra iş büyür de Genelkurmay bir açıklama yapmak zorunda kalırsa o açıklamayı veriyor. Fakat böyle yaparak *Hürriyet* okuruna daha önce başını vermediği bir haberin birden bire devamını vererek akıl karışıklığı yaratıyor."

Başaran, biraz daha ileride "arada bir fark görmek mümkün değildir" diyor ve *Taraf*'ın ilk gün hükümeti kollamak için öyle davrandığını ima ediyor ki, bu noktada kesinlikle kendisinden ayrılıyorum.

Benim eleştirim, o haberin pazar günü *Taraf*'ta yer almamasının büyük bir gazetecilik günahı olduğuna ilişkindi... Fakat bu günahın "hükümeti yıpratmamak" için bile isteye göze alındığı eleştirisini açıkça insafsızlık olarak görüyorum.

Sorumlu arkadaşlarla görüştüm; tahmin ettiğim gibi "amatörlük, telaş, disiplinsiz çalışma, yaz tatili kadrosuzluğu, vb."den oluşan bir paketin azizliğine uğramışlardı ve sonuç onları da çok üzmüştü.

Bir tarafta haber, hakikat ve Hrant Dink'in hatırası; öbür tarafta "hükümetin yıpratılmaması..." *Taraf* böyle bir denklemin ikinci tarafına ağırlık koyacak bir gazete değildir.

Öyle olduğuna inansam, bu bir veda yazısı olurdu zaten.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Benim Sezen Aksu'm...

Alper Görmüş 24.08.2010

Çoğunlukla olumlu özellikler atfederek kullandığımız kimi bıçaksırtı kavramlarımız var: Birleşmek, birleştirmek mesela... Biraraya gelmek, "birleşmek"teki güçlü vurguyu katiyen karşılamaz. "Tek"lerin birleşmesinin olmazsa olmaz bir koşulu vardır; kendi "tek"liklerinden taviz vermek... Birleşmenin ideal formunun, farklılıklarını tümüyle törpülemiş ve handiye "tek-bir" haline gelmiş bir yapı olduğunu söylemek yanlış olmaz ve onu artık "Bir"leşmek diye telaffuz etmek gerekir.

Toplumu âdeta tek bir birey haline getirmeyi ve onu kutsamayı amaçlayan böylesi bir siyasi sağcılığın karşısında, dizginsiz bir liberalizm önerisi yer alır. Thatcher, bu ideal liberal ütopyayı "toplum diye bir şey yoktur" özdeyişiyle anlatmıştı.

Kendimizi, kendimizden memnun insanlar olarak hissedeceğimiz bir toplumsal tasavvurun bu ikisi arasında bir yerlerde ("Bir"leşmeden birleşme) olduğu muhakkak... Bu yüzyılı bu arayışla geçireceğimiz de aşağı yukarı ortaya çıkmış durumda.

Ben şarkılarıyla, davranışlarıyla, düşünceleriyle Sezen Aksu'yu, "'Bir'leşmeden birleşme" arayışının neferlerinden biri olarak görüyorum. Bir sanatçı, insanları nasıl birleştirir? Hiç şüphesiz her şeyden önce, giderek silikleşen "ortak hayat"ın ihtiyacı haline gelerek... Ahmet Hamdi Tanpınar'ın

Huzur'da dediği gibi:

"Evela insanı birleştirmek... Varsın aralarında hayat standardı farklılıkları yine ayrı olsun; fakat aynı hayatın ihtiyaçlarını duysunlar..."

Tanpınar, romanının kahramanına bu veciz cümleyi söyletmeden önce Beykoz çayırındaki hafta sonu atmosferini anlatır uzun uzun: Zenginlerle yoksullar farklı yemekler yese de aynı eğlencenin parçasıdır orada. Tanpınar bugün yaşıyor olsaydı, Sezen Aksu'nun, romanındaki Beykoz Çayırı'ninkine benzeyen bir işlev gördüğünü söylerdi sanırım: Öyle ya, zenginlerle fakirlerin, kentlilerle köylülerin, villadakilerle gecekonduyardakilerin birlikte "ihtiyaç duyduğu" başka kaç şeyimiz var?

Aklı değil, vicdanı...

Sezen Aksu akli pek az, fakat vicdanı pek çok kez vurgulayan bir sanatçı... Onu "kendimizi, kendimizden memnun insanlar olarak hissedeceğimiz bir toplumsal tasavvurun neferi" olarak görmemin en önemli nedeni bu. Bazı sorunları akılla çözemeyeceğimizi seziyor; bu, "akıl çağı"nda bilgeliktir.

"Hayata vicdan gözüyle bakmak"tan söz ederken şöyle demişti: "Bütün çocuklar eşit doğar, ama yaşam kimine daha iyi davranır, daha çok şans tanır, eşitlik bozulur. Yaşamın herkes için eşitlenmesi insanın en kutsal amacıdır..."

Adaletsizliğe her zaman rasyonel gerekçeler bulunabilir, hatta bazı durumlarda verili adaletsizliğin yerine başka bir şey koyabilmek hakikaten imkânsız olabilir. Ama böyle dönemlerde dünya, "yapılacak bir şey yok"a sığınmayı reddeden o vicdanlı insanların omuzları üzerinde yükselir; onlardan dalga dalga yükselen iç huzursuzluğu, uygun bir zamanda maddi bir güce dönüşmek üzere birikir, birikir...

Bir keresinde de şu güzel satırları okuduktan sonra uzun bir kahkaha eşliğinde "yapamıyoruz ayrı..." diye itiraf etmişti:

"Gücün bütün yollarından geçtim / kalabalıkta bir yüz olmayı seçtim / anladım ki benim için yaşamak budur / bir işe yaradığımı bilmek / ve fotoğrafta görünmemek..."

İşte bunu anlatmak istiyorum: Önemli olan vicdanın işliyor olması, gerisi bugün olmazsa yarın olur.

"Herkesle dost" tartışması

Sezen Aksu'yla ilgili hiç bitmeyen "duyarlılığının kalitesi" tartışması, Sakıp Sabancı'yla birlikte görüldüğü bir televizyon şovunun ardından iyice yoğunlaşmış, bu duyarlılıktan puan kıranlar bir hayli artmıştı. Hepsini temsilen birinden kısa bir bölüm aktarayım:

"(...) Bir insan aynı anda nasıl hem Ertuğrul Özkök'ün en sevdiği kadın hem de Yıldırım Türker'in dostu olabilir bilemiyorum. İnsan, insan kalacaksa taraf olmak zorundadır. Olmayanlar Sezen Aksu olur ve herkesin sevgilisi olarak ölür."

Ben bu sorunun cevabını kendimce izah etmeye çalıştım. Evet, Tanpınar'ın "hayat standartları farklı" olan insanları biraraya getiren Beykoz Çayırı'nın günümüzdeki karşılığıdır Sezen Aksu (sinemada da en çok Yavuz Turgul yakın duruyor bu role). İzah etmek güç, evet ama, nasıl oluyorsa oluyor, Ertuğrul Özkök'le Yıldırım Türker aynı sesi samimiyetle sevebiliyorlar işte. İnanın, bu o kadar da kötü bir şey değil. Ertuğrul Özköklerle Yıldırım Türkerleri birleştiren hiçbir şeyin olmamasından korkun siz.

(Ekim 2007'de Yeni Aktüel için yazdığım portrenin kısaltılmış versiyonu...)

Benim Fazıl Say'ım...

Ne adını hatırlıyorum, ne yönetmenini ne de oyuncularını... Sıradan bir Hollywood filmiydi galiba. Onu benim için unutulmaz kılan şey, başroldeki kadın oyuncunun çizdiği karakterdi. Bir zengin koca avcısıydı bu kadın. Böyle erkekleri buluyor, onları kendine âşık ediyor, evleniyor ve... Ve öldürüyordu. Fakat çok da zekiydi. Dördüncü cinayetine kadar hiçbir iz bırakmamayı becermiş, kocasının arkasından yas tutan güzel dul rolünü herkese yutturabilmişti. Nihayet dördüncü cinayetinde yakayı ele verince, öncekilerde nal toplamış olan polis müfettişi şaşkınlık içinde "Hanımefendi" diye sormuştu ona, "birinci kocanızdan kalan miras sizi bir değil onlarca ömür boyu geçindirebilirdi, ikinci ve üçüncüyü de eklersek..." O filmi benim için unutulmaz kılan şey, kadının, müfettişin lafını keserek söylediği şu cümle olmuştu: "Yeteri kadar zengin olduğunuza hiçbir zaman emin olamazsınız!"

Türkiye'nin yetiştirdiği en büyük müzisyenlerden biri olan Fazıl Say'ın "Memleket İslamcılarının eline geçti, beni Çankaya'ya bile çağırmadılar" gerekçesiyle Türkiye'yi terk edebileceği yönündeki açıklaması bana yine o filmi hatırlattı. Film ilk seyrettiğimde olduğu gibi bu defa da "zenginlik" dışında "yeteri kadarına sahip olduğumuz" duygusunu kolay kolay edinemediğimiz başka şeyler üzerine kafa yordum. Aklıma yine aynı şey geldi: İlgi görmek, sayılmak, sevilmek...

Arıyordu, bulamadı, bulamazdı

Nereye gelmek istediğimi anlamışsınızdır: Ben, Fazıl Say'ın tepkisinin ideolojik-siyasi temelli olmaktan ziyade insani-psikolojik temelli olduğu kanısındayım. O, burada bir şey arıyordu, onu bulmaya çok yaklaştığını düşündüğü anlar oldu fakat hiçbir zaman aradığı şeyi bulamadı. Ömrünün sonuna kadar da burada yaşasaydı, aradığı şeyi yine bulamayacaktı. Sezgilerim bana Fazıl Say'ın, anlattığım filmdeki kadın karakterinden bir insan olduğunu söylüyor. Tek fark, o kadının maddi, Fazıl Say'ın ise manevi bir şeylerin arayışı içinde olmaları...

Ünlü sanatçımız kalkıp da "Ben aradığımı bulamadım ve sıkıldım buralardan, gitmek istiyorum" deseydi, onu savunmak, buna hakkı olduğunu söylemek ne güzel olurdu. Fakat şimdi, gösterdiği siyasal gerekçeler

inandırıcılıktan o kadar uzak ki, bunu yapamıyorum. Gitmesine yine bir diyeceğim yok, ama gerekçelerini samimi bulmadığımı anlatmak istiyorum.

Her şeyden önce şu "Çankaya'ya davet edilmeme"ye gösterilen ve bence çok şey söyleyen tepki var. Düşünün, bir yandan iktidara "onlar" geldiği için Türkiye'yi terk edebileceğinizi söylüyorsunuz, bir yandan da "onlar"ın en tepesinde yer alan "O"nun sizi davet etmediğinden yakınıyorsunuz. Bu durumda şöyle bir akıl yürütme gayet meşru olacaktır: "İktidar temsilcileri, Fazıl Say'la, onun için belli ki önemli olan ikili ilişkileri sıcak bir biçimde yürütmüş olsaydı, sanatçı böyle bir tepki göstermeyecekti."

Bence işin bu yanı iki şeyi açık bir biçimde gözler önüne serdi: Birincisi, Fazıl Say iktidarlar ve güç odaklarıyla ilişkiyi önemsiyor, ki bu bağımsız bir sanatçı için nâkısadır. İkincisi, Fazıl Say'dan etrafına yayılan "güçlü ego" sinyalleri aslında aldatıcıdır. Güçlü bir ego, "beni niye çağırıyorlar"ı değil, "benim için önemli değil"i öne çıkarırdı.

(...)

Say, bundan aşağı yukarı dokuz ay önce şu tarzda konuşuyordu: "Başbakan'ı da, eşini de tanıyorum. Gayet makul insanlar. Emine Erdoğan, parlayan gözlere sahip. Sevgi saçan bir insan." (Sabah, 23 Mart 2007). Seçimlerden önce iktidara karşı başlatılan büyük kampanyanın doruğunda dahi bu tarzda konuşan bir insanın bugünkü "türban" çıkışı size inandırıcı geliyor mu?

(Aralık 2007'de Yeni Aktüel için yazdığım portrenin kısaltılmış versiyonu...)

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İnsandan 'av' diye söz eden haberler...

Alper Görmüş 27.08.2010

Özlem Yağız, geçenlerde bana şöyle bir e-posta gönderdi:

"Bugün *Taraf* gazetesinin internet versiyonundaki bir habere takıldım. Belki matbu hali farklı olabilir ama sonuçta internetteki *Taraf* haberi de *Taraf* haberidir. Haber başlığında NATO yine yanlışlıkla kadın ve çocuk vurdu diyor. Bu başlığın ironik olduğunu düşünerek hüsnüzan ediyorum. Alt başlıkta ise haberle ilgili olarak bir cümle halinde bunun nasıl gerçekleştiği var. Haber metninde ise konu ile ilgili hiçbir açıklama falan yok. Başlığa bakınca başlıktaki haber hakkında bilgileneneceğinizi zannederek metni okuyor ama orada Amerikan askerlerinin ve nasıl bir şey ise koalisyon güçlerinin dost ateşi sırasında ölen üç Afganlı askerin haberi dışında bir şey bulamıyorsunuz. Ben dost ateşi nasıl bir şeydir, dostça sağa sola nasıl ateş edilir böyle bir şey bilmiyorum.

"Afganlı anne ve iki çocuğunun ölümü hakkında geçen cümlede ise Amerikan askerlerinin Taliban avına çıktığından bahsediliyor. Bunun da ironik bir dille yapıldığını sanmıyorum. Ironik bile olsa böylesine iğrenç bir ironi olamaz. Sanırım haberin geçtiği kaynaklardan bire bir tercüme edilmiş olmalı. Savaşan iki güç birbirini avlanacak hayvanlar olarak görebilir. Ama biz Taliban avı diye bir kelimeyi içimize sindirebiliyor muyuz? Şiddet ilk olarak dilde başlar. Karşınızdakileri zaten bir nevi safari sırasında kaçan hayvanlar olarak görmelisiniz ki bir ülkeyi işgal edip bunca kan dökebilesiniz. Eğer bu av kelimesi Taliban'ın şiddetine karşılık kendisine layık görülüyorsa ben Irak'ta 1,5 milyon insanın ölümüne yol açan, Ebu Gureyb, Guantanamo gibi felaketlerin

sorumlusu Amerikalı askerleri de 'av' olarak görmeyi tercih ederim. Ama hiçbirimiz bir haberin içerisinde Amerikan askeri avına çıkanlar cümlesini duymaktan hoşlanmayız sanırım.

"Sizin uzun zaman önce bir yazınızı okumuştum. Afganistanlılardan bahsederken ilkele bak ha ha! tonu ile kaleme alınmış gazete haberlerini eleştiriyordu. Peki, *Taraf*'ın bu garip haberi sizce orada kullanılan üsluptan daha az bir şey midir?"

Özlem Yağız'a şöyle yazdım:

"Bu 'av' sözcüğüne nerede rastlasam tüylerim diken diken olur. Zaman zaman yazdım da. Yine yazacağım. Beni uyardığınız için çok teşekkürler."

Bugün o sözümü yerine getireceğim.

Amerikan askerleri "av"lanabilir mi?

Gazetecilerin sorumlu olduğu bütün ihlallerde olduğu gibi, haber diline ilişkin ihlallerde de başlıca iki türle karşılaşıyoruz: Kaba ve ilk anda görünür olanları hemen fak ediyoruz da, "incelikli" ve ilk anda görünmez olanları fark edebilmek için özel bir uyanıklık geliştirmemiz gerekiyor.

İnsandan "av" diye söz etmeyi hangi kategoriye sokacağım hususunda bir türlü emin olamıyorum. İlk bakışta son derece kaba ve hemen fark edilmesi gereken bir ihlal gibi görünüyor, fakat yaygın bir biçimde kullanılmasına ve özellikle de kullandıkları dilin şiddetin dili olmaması için samimi gayret gösteren gazetecilerin de zaman zaman müracaat ettiği bir kalıp olmasına baktığımda mesele karmaşıklaşıyor. İşte, *Taraf*'ta bile çıktı karşımıza...

Şimdi Özlem Yağız'ın işaret ettiği noktalardan hareketle bu şiddet dolu, ürpertici kelime tercihinin ayrıntılarında nasıl bir habasetin gizli olduğunu anlamaya çalışalım...

"Sanırım haberin geçtiği kaynaklardan bire bir tercüme edilmiş olmalı..."

Böyle diyor Özlem Yağız. Olabilir. Fakat bu, *Taraf* gibi bir gazetede insandan "av" diye söz etmenin yarattığı dehşeti azaltacak bir özür sayılamaz. Bir an için orijinal metnin "Müslüman fanatik"lerin kaleme aldığı bir metin olduğunu ve orada "Amerikan askeri avına çıkan Taliban militanları"ndan söz edildiğini varsayalım. Metni çeviren kişi, cümleyi çevirir çevirmez yazdığı şeyi yadırgamaz mıydı? Amerikan askerlerinin "avlanması..." Olmuyor, değil mi? Tuhaf geliyor. Taliban "avlanabilir", okur geçeriz; PKK'lılar "avlanabilir", okur geçeriz fakat Amerikalılar "avlandığında" geçmeyiz, onu yadırgarız.

Vazgeçin şu korkunç tercihten!

Gördüğünüz gibi bazı illetler derimizin üstünde değildir, derimizin altına işlemiştir ve onları fark edebilmemiz için özel bir gayret sarf etmemiz gerekir.

Google'a "PKK'lı avı" diye yazın, karşınıza yüzlerce başlık çıkacak: Helikopterle PKK'lı avı, kobra helikopteriyle PKK'lı avı, polis helikopteriyle PKK'lı avı, keskin nişancının PKK'lı avı, eksi 30 derecede PKK'lı avı, Karadeniz'de PKK'lı avı, roketatarlı PKK'lı avı, buğday tarlasında PKK'lı avı, Kelkit'te PKK'lı avı, Giresun'da PKK'lı avı, uydudan PKK'lı avı, PKK'lı avı sürüyor...

Özlem Yağız soruyor: "Sizin uzun zaman önce bir yazınızı okumuştum. Afganistanlılardan bahsederken ilkele bak ha ha! tonu ile kaleme alınmış gazete haberlerini eleştiriyordu. Peki, *Taraf*'ın bu garip haberi sizce orada kullanılan üsluptan daha az bir şey midir?"

"Av"ına çıkılabileceklerin sadece "insan sayılamayacak ilkeller" olduğunu hesaba kattığımızda, evet, özünde iki üslup arasında bir fark yok.

Ben buradan bütün meslektaşlara bir çağrıda bulunmak istiyorum: Ne kadar hoşlanmazsanız hoşlanmayın, sözünü ettikleriniz insan! Ve kullandığınız bu dille asıl kendi insanlığınızı aşağılamış oluyorsunuz.

Yapmayın lütfen. Vazgeçin şu korkunç tercihten!

Benden nefret eden adaşımla nasıl barıştım

Bundan bir süre önce adı Alper olan, fakat bana duyduğu nefret nedeniyle adını değiştirme kararı alan bir kişiden e-posta aldım. Şöyle diyordu:

"Sizinle dünya üzerinde aynı ismi taşıyor olmaktan utanç ve kızgınlık duyuyorum. 41 yaşında ismimi değiştirmek için karar aldım. İnşallah yakın zamanda artık sizin ile aynı adı taşımayacağım."

Alper Bey'in nefreti beni üzdü tabii... Çalıştığı işyerini, telefon numarasını falan gizlememişti, bunu da nefretinin samimiyetine verdim. Ayrıca nefretini bile "siz" diye ifade ediyordu, bu da etkiledi beni. Ona önce sakın, önyargı zehrinden kurtulmasını tavsiye eden bir şeyler yazmayı düşündüm. Fakat sonra ne olduysa oldu, şu satırları yazıp gönderdim:

"Alper Bey, halinize üzüldüm (hakikaten). Siz yardımcı olmaya çalışacağım."

Bence derhal düşünceleri sizin düşüncelerinize çok yakın, hatta benden nefret eden bir psikiyatr bulun. Adı Alper olursa daha iyi olur. Ona, bana gönderdiğiniz mesajı okutun. Doktorunuz, yapması gerekeni yapacaktır."

Tez elden sağlığınıza kavuşmanız dileğiyle..."

Karşı taraftan cevap gelmedi, ben ise aradan geçen birkaç günü her an biraz daha yoğunlaşan büyük bir pişmanlık duygusuyla geçirdim. Ve o sürenin bitiminde şöyle bir mesaj attım:

"Merhaba Alper Bey, bana duyduğunuz nefret yüzünden isminizi değiştirme kararı aldığını dair e-postanıza verdiğim cevaptan dolayı sonrasında çok canım sıkıldı. Anlık bir tepkiydi... Kelimelerin şehvetine kapılıp gitmek diye bir şey var; şimdi, o tepkinin öyle bir duygunun eseri olduğunu düşünüyorum."

Benden nefret etmeye devam edebilirsiniz. Fakat özür dileğimi de lütfen kabul edin."

Aldığım cevap:

"Alper Bey merhaba, size o maili yazıp gönderdikten sonra aslında anlık bir öfkenin saçma sapan kelimelere"

dökülmesi olduğunu fark ettim. Daha sonra sizden gelen e-postayı da okuyunca aslında sizin haklı olduğunuzu, akıl melekeleri doğru çalışan birinin böyle sözler etmeyeceğini düşündüm. İlk gönderdiğiniz e-postayı da saklamaya, o postayı silmemeye karar verdim. Birisi ya da bir şey hakkında kızgınlıkla ya da pek düşünmeden kötü şeyler düşündüğümde önce mailinize bakacağım. Benim öfke kontrolüm olacak o mail. Bunun için teşekkür ederim size.

"Ayrıca sizden nefret etmiyorum. Sadece biraz durduğunuz yere karşı durduğum yerden duyulan kızgınlık diyelim. Haklı olmayan bir kızgınlık tabii. Sonuçta hangimizin durduğu yerin doğru olduğunu kim bilebilir ki. Siz de özrümü kabul edin. Saygılarımla."

Son mektup benden gitti:

"Merhaba, kötü başladı, güzel bitti... Bir gün belki yüz yüze de konuşuruz.

Hoşça kalın."

Her an birbirimizin gözünü oyma duygusuyla yaşıyoruz. Bütün bunlar karşılaşmadığımız ve konuşmadığımız için oluyor. Bu mektuplaşma, konuşmaya başlamanın her şeyi olmasa bile birçok şeyi halledebileceğini gösterdi ve bana umut verdi.

Böyle şeylere hepimizin ihtiyacının olduğunu düşünüyorum. Bu özel mektuplaşmayı o nedenle "kamusal" hale getirmeye karar verdim.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP bunu yapabilir mi

Alper Görmüş 31.08.2010

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) başörtüsü sorununu gerçekten çözebilir mi? Tabanda oluşmuş-oluşturulmuş muazzam basınç ne olacak? Tamam, anlıyorum, Kılıçdaroğlu'nun ayda bir yaptığı "biz çözeriz" çıkışları, kapalı tenceredeki basıncı azaltmak için tencerenin kapağını hafifçe aralama girişimleridir ve böyle bir basıncı seyreltmek için muhtemelen doğru adımlardır da... Fakat işe yarayacak mı?

Tarhan Erdem bile, daha geçen yıl "türbanı üniversitelerde serbest bıraktıktan bir yıl sonra üniversitede hiç başı açık genç kız kalmaz" dememiş miydi?

Bir politik kararın gerçekten de feci sonuçlar doğuracağına inanıyorsanız, o kararı almazsınız. O nedenle, CHP'nin şimdiye kadarki katı tutumu yanlıştı ama aynı zamanda tutarlıydı.

Bu kararınızın uygulamaya geçmesiyle birlikte üniversitelerde bir yıl içinde (ya da üç yıl, fark etmez) başı açık genç kız kalmayacağına inanmaya devam ediyorsanız, aldığınız karar yanlıştır. Kararınızın tutarlı olabilmesi için, üniversiteli gençlerin başörtüleriyle üniversitelerde okuyabilmesinin bırakınız böyle bir sonuca yol açmasını, tam tersine toplumsal barışa hizmet edeceğine inanmanız gerekir.

Demek ki "türban meselesini biz çözeceğiz" kararının tutarlı olabilmesi için, her şeyden önce şimdiye kadar üretilmiş bütün korkuların gerçek temellerinin bulunmadığını ilan etmeniz ve bir özeleştirici yapmanız gerekir.

CHP yönetimi, iki katmanlı bir ikna süreci yürütmeden ve bunu başarıyla tamamına erdirmeden "türban sorununun çözümü" için nihai adımları atamaz, hep top çevirmek zorunda kalır.

İki katmanlı ikna süreci, dedim. Evet, CHP bir yandan kendi laik çelik çekirdeğini, bir yandan da seçmenlerini ikna etmek zorunda. Hiç kuşkusuz birincisi daha zor. Fakat bu yöndeki çabaları her iki katman için de zorlaştıran ilave bir unsur daha var: Çelik çekirdekteki ve seçmenlerdeki duygunun zannedildiği gibi "korku"dan ziyade "öfke" ve hatta birçok durumda "nefret" olması...

Nefret, korkudan güçlüdür!

Time dergisi, 19 ağustosta piyasaya çıkan sayısında, 11 eylülde yıkılan İkiz Kuleler'in bulunduğu yere (şimdi "sıfır noktası" deniyor) yakın bir yerde yapılması planlanan cami ve İslam kültür merkezi projesine karşı Amerikan toplumunda hızla yükselen tepki dalgasını taşımış kapağına... Kapakta "Is America Islamophobic" (Amerika İslamofobik mi?) spotu var ama, haberin ayrıntısını okuduğunuzda, *Time*'in, Amerikan toplumundaki "İslam korkusu"nun "nefret" boyutuna ulaşmış olma ihtimalini deştigini görüyorsunuz.

Time'in kapak konusunu görünce, aklıma Kâzım Özdoğan'ın *Birikim* dergisinin Haziran 2010 sayısı için kaleme aldığı makalesi geldi. Özdoğan, andığım makalesinin girişinde işlerin çoktan bu boyuta ulaştığını ve "fobi" (korku) kelimesini kullanmaya devam etmenin doğru olmadığını anlatıyordu:

"Aşağıdaki satırlarda Batı toplumlarındaki İslam ve Müslüman karşıtlığı tartışıldığında kullanılan 'İslamofobi' kavramı reddedilerek yerine 'Müslüman düşmanlığı' kavramı kullanılacak. (...) Müslüman düşmanlığına veya İslam karşıtlığına yön veren olgunun korku (fobi) olduğunu iddia etmek mümkün görünmemektedir. Sartre'in dediği gibi bir anti-semit nasıl Yahudilerden başka her şeyden korkuyorsa, günümüzde Müslüman düşmanları da Müslüman'dan başka her şeyden korkarlar."

Bu analiz yalnız Batı toplumlarındaki "İslam korkusu" için değil, ülkemizdeki "şariat korkusu" için de doğru görünüyor bana... Korkan insan siner, oysa maşallah bizim "fobi" sahiplerimiz pek bir saldırgan... Cumhuriyet mitinglerindeki ruh haline bakıp da... Bu sıcak yaz günlerinde sahillerden gelen "tesettürlü mayoyu görünce çıldırdı" haberlerine bakıp da... Yurdanur Hanım'ın Amasra'da bir Atatürk rozeti bulamamanın sorumluluğunu karşısına çıkan bir bakana yıkarkenki ruh haline bakıp da "laik-çağdaş-kentli" yurttaşlarımızın korku içinde olduğunu söylemek bana hiç kolay gelmiyor.

O kadar rüzgâr ettikten sonra şimdi bu insanları "onlar bizim kardeşimiz ve eşitimiz"e inandırmak, doğrusu bana çok güç görünüyor.

Fakat CHP bunu başarırsa, Türkiye zaten başka bir yer olmuş demektir. Ben, böyle bir CHP'ye oy da veririm.

-

“Özrün bittiği yer” diye buna derler işte: Balyoz belgelerindeki “askerî yazım teknikleri”ne uymayan noktalara işaret edip, buradan belgelerin “sahte” olduğuna dair şüphe yaratma çabalarına ilişkin düşüncelerimi onca ertelemeyen ve unutmadan sonra ancak şimdi yerine getirebiliyorum.

Artık özür dilemeye bile yüzüm yok, o nedenle hemen sadede geliyorum...

Biliyorsunuz, askerî bilirkişi heyetinin önemle işaret ettiği “belgelerde askerî yazım tekniklerine uymayan bölümler var” saptaması, “Çetin Doğan ve Gerçekler” blogunda belgelerin sahte olduğunun kanıtlarından biri olarak sunulmuştu.

Balyoz belgeleri “resmî” belge mi?

Balyoz belgelerinin askerî yazışma kurallarına harfiyen riayet ederek yazılmış olması; aksi halde “sahte” sayılmaları gerektiğine dair argümanın kendi içinde tutarlı olabilmesi için o belgelerin “resmî belge” olması gerekmez mi?

Bir okurum, bana gönderdiği bir e-postada “Balyoz darbe planı” gibi bir belge söz konusu olduğunda böyle bir beklentinin tuhaflığını şöyle dile getirmişti:

“Yasadışı bir iş yapmayı düşünürken, resmî yazışma tekniklerine uysan ne olur uymasan ne olur? Üstün mü kızar, nasıl yazı tekniği bu böyle, bu yazım tekniğiyle darbe yapamayız mı der?”

Denebilir ki, gizli belge gizli belgedir ve onun kurallarıyla belge hazırlamaya alışmış subayların onun gerektirdiği yazım tekniklerinin dışına çıkması pek de mümkün değildir.

O zaman ben sizi, aynı gerekçeyle sahteliği öne sürülmüş, fakat kısa bir süre sonra bizzat Genelkurmay Başkanı tarafından gerçekliği teyit edilmiş çok önemli bir başka belge üzerinden ikna etmeye çalışayım...

Nokta dergisinin 8-14 Mart 2007 tarihli sayısında kapak haberi olarak yayımlanan “medya andıcı”ndan söz ediyorum.

Hatırlayacağınız gibi, Genelkurmay karargâhında hazırlanan belgede gazeteciler “TSK dostu” ve “TSK karşıtı” olarak sınıflandırılıyor, gazeteciler bu iki başlıktan birinin altına yerleştiriliyordu.

“Tarih öyle atılmaz, imza oraya konmaz, vb.”

Derginin piyasaya çıkmasından üç gün sonra, yayın yönetmenliğini Fatih Altaylı’nın yürüttüğü *Sabah* gazetesinde, eski asker yeni muhabir Metehan Demir imzalı bir manşet haber yayımlandı: “Medya andıcı korsan çıktı...”

“Askerî kaynaklara ve askerî uzmanlara” dayandırılan habere göre, belge sahteydi, çünkü askerî yazım tekniklerine çok sayıda aykırılık içeriyordu.

“*Sabah*’ın yaptığı araştırmaya göre, *Nokta* dergisinde yer alan ve internet aracılığıyla ortada dolaşan andıçta Genelkurmay Başkanlığı’nın yazışma ve belgeleme kurallarının aksine birçok yanlış ve usul hatası bulunuyor. Çünkü, bazı detaylara bakıldığında bahse konu olan andıç belgelerinin içinde karargâh disiplini ve TSK’nın hiyerarşik yapısında asla yapılmayacak ciddi maddi hatalar yer alıyor.”

Mesela: Belgelerin en altlarında eğer isim için yer açıldı ise en azından bir imza bulunurmuş, oysa bu belgelerde hiçbir imza yer alıymıyormuş...

Mesela: Belgede tarih, ekim veya kasım gibi sadece ay olarak atılmış, oysa bu belgelerde, özellikle altına imza için isim açılan kâğıtlarda tarih gün olarak belirtilirmiş.

Ben burada kesiyorum, bunun gibi yedi madde daha var, isteyen açar 8 Mart 2007 tarihli *Sabah*'ın internet versiyonunu, öbür "aykırılıkları" da (toplam dokuz adet) okur.

Ben şimdi "aykırılıklar"ı tırnak içinde andım ama, muhtemelen Metehan Demir'in işaret ettiği bütün "teknik" aykırılıklar yerindeydi ve doğrudu. Zaten muhtemelen o da bir sayfalık bir belgede bu kadar çok "askerî yazım kurallarına aykırılık" varsa, bu belge sahte olmalı diye düşünmüş, haberini bu güven duygusuyla kaleme almıştı.

İşte bu nedenle, Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın 12 Nisan 2007'deki meşhur "Sözde değil özde laik cumhurbaşkanı isteriz" konuşmasında yer verdiği "bir derginin yayımladığı belge gerçektir, fakat ben okumadım" yollu sözlerini duyduğumda, aklıma hemen Metehan Demir gelmişti.

Böyle yani... Genelkurmay Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü'nce hazırlanıp Genelkurmay Genel Sekreterliği'ne gönderilen; Genel Sekreter'in onayıyla da Genelkurmay 2. Başkanı'na gönderilen tek sayfalık bir metinde bu kadar çok "teknik" hata yapılıyorsa, binlerce sayfalık "gayri resmî" belgede bol miktarda "aykırılık" bulunabilir yani...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Aslan Paşa'nın 'iyi' sivilleri...

Alper Görmüş 03.09.2010

Taraf'ın 30 ağustos tarihli sayısında Mehmet Baransu imzasıyla yayımlanan "Aslan Paşa'nın suçlu kulakları" başlıklı manşet haberde benim ilgimi en çok, "Aslan Paşa'nın, "suçlu kulaklar"ı hükümetten gizleme konusundaki mahareti çekti... Çünkü ben, Orgeneral Aslan Güner'in, yine Genelkurmay İstihbarat Başkanı iken hazırladığı çok önemli bir belgeyi (TSK'ya "dost" sivil toplum kuruluşları belgesi) zamanın Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ten gizlediği konusunda çok ciddi şüphelere sahibim. Bu şüphemi daha önce dile getirmiştım, şimdi bu yeni vaka ile birlikte şüphelerim daha da büyüdü...

Önce taze habere kısaca bir göz atalım, ardından da Aslan Güner'in eski vakasını hatırlayıp iki gelişmeyi karşılaştıralım.

Taze haber, özet haliyle şöyle:

"(Şu anda Genelkurmay İkinci Başkanlığı görevini yürüten Orgeneral Aslan Güner'in) İstihbarat Başkanlığı görevini yürüttüğü sırada skandal bir olaya imza attığı ortaya çıktı. 'PKK'lıları dinleyeceğiz' gerekçesiyle İsrail'den Genelkurmay Elektronik Sistemleri (GES) Komutanlığı'na alınan sistemle, kamuoyunun yakından tanıdığı isimler dinlenmiş. 3 Temmuz 2005'te yürürlüğe giren Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) Kanunu'na göre dinlemeleri sadece MİT, Emniyet ve Jandarma yapabiliyor. GES Komutanlığı'nın dinleme yetkisi olmadığı gibi dinleme amaçlı malzeme alım yetkisi de yok. TİB Kanunu'ndaki bu maddeyi bilen Aslan Güner, yasadışı dinleme yapabilmek için beş yıl önceki bir genelgeyi gerekçe göstermiş. Savunma Sanayii İcra

Kurulu'nun 2002 yılındaki kararını gerekçe gösteren Güner'in, kurulda bulunan Başbakan ve Milli Savunma Bakanı'ndan da bu alımı gizlediği öğrenildi."

Güner dinlememiş ama...

Baransu'nun haberine göre, Aslan Güner talebini 2007'de, üyeleri arasında Başbakan ve Milli Savunma Bakanı'nın da bulunduğu Savunma Sanayii İcra Kurulu'nun (SSİK) gündemine getirdi. Güner, yurtiçindeki telefon görüşmeleriyle ilgili olarak 2005'te çıkartılan yasayı bildiği için, talebinin "yurtdışına ve uydudan görüşmelere" yönelik olduğunu bildirdi. Başbakan ve Milli Savunma Bakanı'nın, teklifin bu haliyle TİB Kanunu'na aykırı olmadığını düşünerek talebe onay verdiği ve böylece aldatıldıkları anlaşıyor.

Genelkurmay Başkanlığı'nın çarşamba günü yaptığı açıklamada, alımın "yasal ve belgeli" olduğu söyleniyor ama hükümet üyelerinin o tarihte neye onay verdikleri açıklanmıyor.

Oysa bu onaydan sonra yine Aslan Güner'in talimatıyla, sistem cep telefonlarını, hatta kriptolu cep telefonlarını da dinleyebilecek şekilde donatılıyor.

Cumhuriyet gazetesi çarşamba günü (1 eylül) dinleme cihazının, Güner'in İstihbarat Başkanlığı görevinden ayrıldığı (Ağustos 2007) tarihten sonra Türk Silahlı Kuvvetleri envanterine girdiğini (Mayıs 2008) hatırlatarak "Güner dinlemedi" manşetini atmıştı. Güner de, Genelkurmay soruşturmasının açıldığı gün, cihazın başına oturup da dinlemediğini, dinleyen varsa hesabını vereceğini belirtmişti.

Fakat bu türden savunmalar, TİB Kanunu'ndaki açık hükme rağmen "cep telefonlarının (da) dinlenebileceği bir cihazın satın alınması" emrini veren bir askerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, olayın adli yargı tarafından (da) soruşturulacağını söyledi. Konuya ilişkin gelişmeleri önümüzdeki günlerde hep birlikte takip edeceğiz.

Şimdi gelelim, eski vakaya...

Nokta, o belge için basıldı...

Nokta'nın 23. sayısının piyasaya çıktığı 5 Nisan 2007'de *Radikal*'den Neşe Düzel'le, bir önceki sayıda yayımladığımız "Darbe Günlükleri"ni konuşmak üzere buluşmuştuk.

Söyleşinin ortasında yazişleri müdürümüz Haşim Akman aradı. Genelkurmay'dan bir askerî savcı dergiye telefon etmiş, bulamayınca bir numara bırakmış, kendisini aramamı rica etmişti.

Aradım. Ben, Darbe Günlükleri'yle ilgili olarak bir şeyler soracak diye düşünüyordum ama öyle değilmiş. Savcı, o gün piyasaya çıkan sayıdaki kapak haberinde kullandığımız belgenin aslını, Genelkurmay'ın iç soruşturmasında kullanılmak üzere kendilerine verip veremeyeceğimizi soruyordu. Veremeyeceğimizi söyledim.

Sonraki gelişmeler, Genelkurmay Askerî Savcılığı'nın benden aldığı cevap üzerine askerî mahkemeye müracaat edip dergide bir arama ve el koyma kararı çıkardığını gösterdi. Çünkü o telefon görüşmesinden bir hafta sonra, 13 Nisan 2007'de *Nokta* basıldı ve hepinizin bildiği şeyler yaşandı.

Savcının benden istediği belge, Genelkurmay karargâhında hazırlanmıştı. Altında "Aslan Güner, Korgeneral, İstihbarat Başkanı" imzası bulunan belgede, "Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri" çerçevesinde işbirliği yapılacak sivil toplum kuruluşlarına ihtiyaç duyulduğu belirtiliyor, TSK ile müşterek hareket edebilecek sivil toplum kuruluşları listeleniyordu.

Belgeyi yayımladık, fakat sivil toplum kuruluşlarının listelendiği ek'i, "Kendilerini bu çerçevede değerlendirmeyebilecek, böyle bir tanımlamayı 'sivil'le bağdaştırmayabilecek sivil toplum kuruluşlarını tek yanlı bir değerlendirmenin mağduru durumuna sokmamak için" yayımlamadık.

Daha sonra bu tutumumuzu eleştirenler, bizi "haberini yarısını vermekle" suçlayanlar oldu. Geçerken belirteyim: Bugün bir yayın organının yayın yönetmenliğini yapsam ve benzer bir durumla karşılaşırsam yine aynı şeyi yapardım.

Belgenin tarihinin (Eylül 2004) önemi

Belgenin üzerindeki "Eylül 2004" tarihi iki bakımdan çok önemliydi.

Birincisi: Belge, Darbe Günlükleri'nde dört komutanın planladığı doğrudan darbeden kesin bir biçimde vazgeçildiği döneme rastlıyordu. Bir başka deyişle, sivil siyasete müdahalenin 'sivil' güçler kullanılarak ve böylece görünürde meşruiyet alanı içinde kalınarak gerçekleştirilmesinin kararlaştırıldığı bir döneme (işin bu yanı Darbe Günlükleri'nde çok netti)...

Nokta'da bu belgeyi yayımladığımızda Cumhuriyet Mitingleri'nin hazırlıkları dötrnala ilerliyordu ve Tandoğan'daki ilk mitinge bir hafta kadar bir süre kalmıştı. Zaten biz de gerek Darbe Günlükleri'ndeki "Ordu çok yıprandı, biraz da siviller elini taşın altına koysun" sızlanmalarına, gerekse de yayımladığımız belgedeki "Dost STK arayışları"na dikkat çekerek Cumhuriyet Mitingleri'nin "sivil"liğini sorgulayan bir sayı yapmıştık.

Bu sorgulamayla hedefe tam isabet kaydettiğimizi Tandoğan'daki mitingde anladık: *Nokta*'nın o sayısı o mitingde yakıldı!

Demek ki Eylül 2004 tarihli bu belge, birinci olarak 2003-2004'teki darbe girişimleriyle 2007'deki "sivil kesimleri harekete geçirerek darbe ortamı oluşturmak" çabası arasındaki bağı ortaya koymasından önemliydi.

Gözden kaçmasın: Bütün bu dönem boyunca Aslan Güner Genelkurmay İstihbarat Başkanı'ydı.

Hilmi Özkök bu belgeyi onaylar mı?

Belgenin tarihi, şu nedenle de önemliydi: Eylül 2004'te Genelkurmay Başkanlığı koltuğunda Hilmi Özkök oturuyordu. Zaten belge *Nokta*'ya ilk ulaştığında en çok buna hayret etmiştim. "Nasıl olur" demiştim, "Hilmi Özkök gibi bir genelkurmay başkanı, orduyu siyasetin içine bu derecede sokacak bir girişime nasıl onay verir?"

Daha önce yazdığım birkaç yazıda konu izin verdiği hatta zorladığı için kendi kendime yine bu soruyu sormuş, kafamdaki çelişkiyi, "Bu belgeyi hazırlayanlar, onu Hilmi Özkök'ten gizlemiş olmalı" a sığınarak ancak bir ölçüde halledebilmişim.

Şimdi, o belgenin altında imzası bulunan Aslan Güner'in 2007'deki girişimini Başbakan ve Milli Savunma Bakanı'ndan nasıl "kaçırdığını" öğrenince, eski belgeyle ilgili kuşkuym neredeyse kanaat haline geldi.

Şimdi diyorum ki, Aslan Güner'in, hazırladığı belgeyi ve ardından giriştiği "sivil toplumla ilişkiler hamlesi"ni dönemin genelkurmay başkanından "kaçırmış" olması çok büyük bir ihtimaldir.

Bir tarih çakışmasına dikkatinizi çekerek bitireceğim:

Aslan Güner, "cihaz" talebini SSİK'e Şubat 2007'de getirmiş ve cihazın Mart 2007'de TSK'ya kazandırılması arzusunun dile getirmiş. *Nokta* ise Güner'in imzasının bulunduğu "Dost STK'larla işbirliği" belgesini Nisan 2007'de yayımladı.

Şimdi dönüp baktığımda, haberin Güner'i çok kızdırmış olduğunu düşünüyorum. O zamanlar çok tuhaf görünen bir gözü karalıkla *Nokta*'nın basılması kararında işin bu yanının ne kadar etkili olduğunu bilmiyorum.

Şimdi ben Aslan Güner'in o zamanki rütbesinin korgeneral, görev yerinin Genelkurmay karargâhı, görevinin istihbarat başkanlığı olduğunu hatırlatsam, birileri de bana "askerî yargının bağımsız olduğunu" hatırlatacak...

O nedenle en iyisi işin bu yanına hiç girmemek...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gizli AK Parti'lilikleri açıklanacakları açıklıyorum!

Alper Görmüş 07.09.2010

Kemal Kılıçdaroğlu'yla ilgili olarak "mükemmel bir ikinci adam" diye yazmış, mükemmel ikincilerin lider olamayacaklarını söylemiştim.

Belli ki o da bunun farkında ve bu eksiğini izale etmek için 1970'ler tarzı bir popülizmin çare olacağını düşünüyor. Recep Bey, havuzlu villa, şu bu derken Kılıçdaroğlu'nun son mitinglerinde, biraz önce andığım popülizmin sembol kelimesi "alinteri"ne fazlaca abandığını görünce, aklıma eski Büyük Birlik Partisi (BBP) temsilcilerinin konuşmaları geldi.

Benim çocukluğum ve gençliğim "işçi ve emekçi cumhuriyeti" Alibeyköy'de geçti. Yaşadığım mahallenin merkezinde üç sokağın kesiştiği minik bir "meydan" vardı. Her sokağın başında da bir kahvehane olduğu için, seçim dönemlerinde siyasetçilerin propaganda merkezlerinden biri olurdu bizim mahallemiz.

En çok, daha ziyade Alevilerin desteklediği "solcu" parti Türkiye Birlik Partisi'nin (TBP) mitinglerini seviyordum, çünkü miting sonrası sohbetlerimiz için en iyi malzemeyi onlar veriyordu. Bir defasında bir TBP milletvekili kürsüden şöyle hitap etmişti biz izleyenlere:

"Otobüste iki kokoş... Konuşuyorlar, ben de dinliyorum. Bir tanesi 'şekerim' diyor, 'adam inşaat işçisi belli ki, leş gibi ter kokuyor, ne yapacağımı bilemedim, attım kendimi otobüsten...' Behey kokoş! Ya ne kokacaktı o emekçi kardeşim, parfüm mü kokacaktı? Ben o emekçi kardeşimin terini su diye içerim! İçerim!"

Bana öyle geliyor ki, Kılıçdaroğlu kendini frenlemezse, işler bu noktaya doğru hızla gidiyor... Ciddiyim!

"İnternet edebiyatı"yla olgu açıklamak!

CHP'nin liderlik performansına Kılıçdaroğlu'yla gelen bir başka yenilik de şu: Yeni lider, hoşuna gitmeyen kimi gelişmeleri "internet edebiyatı"nda yüzlerce örneği bulunabilecek komplolarla açıklamaya başladı. Bu eğilimi ileride onun başına büyük işler açacak.

Taze bir örnek: 3 eylül cuma akşamı *CNN Türk* ekranında, "Avrupa Birliği'nin (AB) Anayasa değişikliklerini desteklediği" yönündeki bir soruya, "raporu yazan raportöre bakın, onu kimler gezdirmiş, kim, ne hediyeler almış" diye cevap verdi. CHP lideri onca ısrara rağmen, "siz belgesiz konuşmazdınız" kışkırtmalarına rağmen daha fazlasını söylemedi, konu kapandı. (Böyle dediğime bakmayın, AB yetkilileri mutlaka daha fazla bilgi isteyeceklerdir Kılıçdaroğlu'dan ve o bu işin altından kalkmakta çok zorlanacak.)

Aynı konuşmada, partisinin imzasını taşıyan "Rahibe kıyafetine hayır!" afişlerinin provokasyon olduğunu çok kesin bir dille açıkladı, bunları AK Parti'lilerin asmış olabileceğini ima etti. Sonradan ortaya çıktı ki, afişleri CHP'li Avcılar Belediye Başkanı astırmış.

Tabii bu fasıldan en acayip örnek, eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın 27 Nisan muhtırasını AK Parti'nin oylarını arttırmak için verdiği yönündeki izahıydı.

Şimdi bu bakış açısının uygulanabileceği başka örnekleri gözden geçirecek, ileride kimlerin "gizli AK Partili" olarak suçlanabileceği yönünde bir projeksiyon yapmaya çalışacağım.

Bir numaralı adayım: İlker Başbuğ

E-posta kutuma zaman zaman "vatan bölünüyor, ülke elden gidiyor, lütfen bu e-mail'i olabildiği kadar çok kişiye postalayın" diyen ulusalcı e-posta zincirleri düşüyor...

Geçenlerde bunlardan bir tane de ben ürettim ama sadece tanıdığım birkaç kişiye gönderdim; eğlence olsun diye... Şöyleydi yazdığım metin:

"Lütfen bu e-postayı olabildiği kadar fazla kişiye forward'layınız. Lütfen... Lütfen... Lütfen... Böylece ülkemizin nasıl bir tehdit altında olduğu daha fazla insan tarafından görülebilecektir.

"Biz yurtseverler genellikle laik rejimimize kurulan tuzakları yaşadığı anda fark edemiyor, sonradan uyanıyoruz! Kemal Kılıçdaroğlu sayesinde 27 Nisan muhtırasının aslında AKP'ye seçim kazandırmak için tertiplendiğini geç de olsa öğrendik. Fakat eski olaylar üzerinde gereğinden fazla durarak şu anda yaşadığımız komploları göremiyoruz!

Bugünün meselesi 27 Nisan muhtırası değil, YAŞ KOMPLOSU'dur!!!!

Uyanın artık!!! Bütün bu olup bitenler Başbuğ ile Erdoğan arasında yapılmış bir anlaşmanın ürünüdür. Böylece AKP bir kez daha 'mağdur' pozuna bürünecek, ardından da askerlerin baskılarına direnen demokrasi havarisi kesilecektir.

"Hiç kuşkunuz olmasın, amaç referandumda 'evet' çıkmasını sağlamak, ardından da genel seçimlerde AKP'nin başarısını garanti altına almaktır.

"Laik rejimi korumak için görev başına!!!! Bu defa komplozu zamanında teşhir edelim!!! Bu defa yutmayalım!!!!"

Bu "fikri" ciddiye alanlar...

Dediğim gibi, ben bunu gırgır olsun diye yazdım ama, bazı köşe yazarlarını okuduktan sonra anladım ki, bu "fikri" ciddiye alanlar var! Şimdi ben de ciddi ciddi öne sürüyorum: Bir süre sonra Başbuğ da tıpkı Büyükanıt gibi suçlanabilir... Buyurun mesela *Vatan*'dan Can Ataklı'nın "Şûra sonucu sanki 27 Nisan" başlıklı yazısına:

"27 Nisan'da Büyükanıt bir muhtıra yazmış ve bu AKP'ye yaramıştı. Üstelik askerin itibar kaybının da başlangıcı olmuştu. Bu şûra da bir tür 27 Nisan etkisi yaratabilir. Askere boyun eğdirmiş bir iktidar bundan prim yapmayı düşünecektir mutlaka. Tabii manzaranın böyle olacağı üç aşağı beş yukarı herhalde birkaç hafta öncesinden belliydi. İlker Başbuğ, Başbakan'la defalarca görüştü. Savunma Bakanı ile sayısız toplantılar yapıldı. Bu konuların görüşülmemiş olması ve her şeyin Şûra günü başlamış olması hiç mantıklı değil. Yani aslında her şey önceden belliydi."

Nasıl, haksız mıymışım? Bu pozisyonundan bir hamle daha yapıp, "Bütün bu olup bitenler Başbuğ ve ile Erdoğan arasında yapılmış bir anlaşmanın ürünüdür" pozisyonuna sıçramak artık an meselesidir.

Yurdanur Hanım, Önder Sav, Avcılar Belediye Başkanı

Bence İlker Başbuğ'dan sonra topun ağzında olan ikinci isim Yurdanur Hanım'dır... Soyadını bilmediğim için böyle yazıyorum, hani Amasra'da Atatürk rozeti bulamamasının sorumlusu olarak Kültür Bakanı Ertuğrul Günay'ı gören ve "niye yok" diye olay çıkaran Yurdanur Hanım...

Allah aşkına söyleyin, Atatürkçü Düşünce Derneği bulunan bir ilçede Atatürk rozeti bulunmamasının sorumlusu niye Bakan olsun. Hem ben Yurdanur Hanım'ın videosunu da izledim, olay apaçık bir provokasyondur! Sanki itici olmak için özel bir gayret gösteriyordu ve Bakan Günay onun karşısında çok sempatik bir görüntü veriyordu. Ben CHP'lilerin yerinde olsam Yurdanur Hanım'ı yakın takibe alırdım; muhtemelen AK Partili çıkacaktır!

Sonra, tesettürlü mayoyla denize giren o haddini bilmezine üzerine bir kartal gibi çöküp denizin laikliğine halel getirmeyen dört "çağdaş-kentli-laik" kadın... Bunun, "rahibe kıyafetine evet"ten ne farkı var? "Şeriat yanlıları"nın "alın size mahalle baskısı" diye kullanacakları apaçık böyle bir olayı hangi akli başında laik kadın yapar? Onlar da kesinlikle takip altına alınmalı, nereye girip çıktıkları saptanmalıdır.

Önder Sav, bence bütün bu zevat içinde en tehlikeli ve en sinsi olanı... Düşünün, şimdiki genel başkanla birlikte İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ni CHP'ye kazandırmasına ramak kalan eski il başkanı Gürsel Tekin, Kılıçdaroğlu'nun kendisini bağlayan sözlerine rağmen, Önder Sav'ın muhalefeti nedeniyle genel başkan yardımcısı olamadı... Olsa, kimbilir Kılıçdaroğlu'nun enerjisi ne kadar artacaktı... Soruyorum şimdi: Şu tarihsel anda Önder Sav hangi kimliğiyle "Gürsel Tekin'e hayır" demektedir? Tabii ki "gizli AK Partili" kimliğiyle... Fakat tarih nasıl Büyükanıt'ın kimliğini fâş etmişse, Önder Sav'inkini de edecektir!

İleride gizli AK Parti'lilikleri açıklanacak olan zevat için benim son adayım Avcılar Belediye Başkanı Mustafa Değirmenci...

Düşünün, partinin genel başkanı "türban sorununu biz çözeceğiz" diyor ve parti içinde bir çalışma başlatıyor. Böyle bir anda, hakiki bir CHP'linin "rahibe kıyafetine evet" diye bir afiş bastırması düşünülebilir mi? Elbette ki düşünülemez. Öyleyse?

Ben burada birkaç isim saydım ama, Kılıçdaroğlu'nun listesi muhtemelen daha geniştir. Bekleyelim, görelim...

Raziye Demir'e saygı yazısı

Alper Görmüş 10.09.2010

Akşam gazetesinin 6 eylül tarihli sayısının manşeti, "CHP Konya İl Örgütü'nün Saymanı, başörtülü genç bir işkadını" diye tanıtılan Raziye Demir'e ayrılmıştı.

Çiğdem Toker imzalı haberi okurken öyle büyük bir yaşama sevinci, haberin öznesine öyle büyük bir saygı duydum ki, tüylerim diken diken oldu. Onun gibi bir insanın varlığından haberdar olmak, bir bayram hediyesi gibi geldi bana.

Bu hediyeyle sizinle paylaşırsam, alacağım hazzın daha da büyüyeceğini hissediyorum. İşte bu nedenle, bu bayram gününde Raziye Demir'i sizin de tanımanızı istedim.

Akşam (gazeteye de Çiğdem Toker'e de teşekkürler), "En sıradışı CHP'li" manşetinin spotunda Raziye Demir'i şöyle tanıtıyor okurlarına:

"CHP'li bir aileden geliyor. Bir yıldır da sayman. İnancı gereği 12 yıldır başını örtüyor. Evli bir erkekle imam nikâhıyla yaşıyor. Bunlar, başını çok ağrıtmış. 'Ya eşarabını çıkar ya partini değiştir' baskısıyla karşı karşıya."

Eşi Mehmet Çalık'la birlikte, sahip oldukları torna ve döküm işletmesini yöneten Raziye Demir, resmî nikâhı özellikle kendisinin istemediğini bakın nasıl anlatıyor:

"İkimizin de ikinci evliliği ama resmî nikâh yok. Ben istemedim. Mahkemeden vazgeçirdim. Eşimin ilk eşinden dört çocuğu var. Eğer resmen evlenseydik o çocukların hakkını yemiş olacaktım. O çocukların maddi hakkı, sigortaları var. Siyasetçiyim, inançlıyım dört çocuğun hakkını yedirtmek istemem."

Toker'in, "Sizin haklarınız. Ya çocuklarınız" sorusuna verdiği cevap da en az bir önceki cevabı kadar etkileyici:

"Ben güçlü bir kadını, Allah korusun eşime bir şey olsa, ayakta durmayı bilirim."

Şimdi bakın: Kendisine yasal hak kılınmış "devlet" ve "koca" güvencelerini, birey olarak kendisine duyduğu saygı ve sahip olduğu yüksek adalet duygusuyla reddeden bir kadından söz ediyoruz.

Bu tercihin nasıl bir ahlaki standarda tekabül ettiğini, ne kadar "sıradışı" olduğunu vurgulamaya herhalde gerek yok. Fakat ilk anda fark edilemeyecek olanı vurgulamadan geçemem: Karşımızdaki portre kelimenin tam anlamıyla "modern" bir insanın portresidir.

Yazık ki bizim ülkemizin "modern"lerinin modernlik algısı hâlâ kılık-kıyafete ve "hayat tarzı"na endeksli... Hâlâ kabuğa bakıp özü; biçime bakıp muhtevayı ıskalıyorlar...

"Modern kadın" mı? Modernlik budur işte!

Eskiden bazı tıp hocaları, birine sidik öbürüne kan koydukları iki şişeyi öğrencilere gösterir, "hangisi kan" diye sorarlarmış. Zavallı öğrenciler cevabı "apaçık" olan bu soruya ilk sırada cevap vermek için sazan gibi ortaya

atılırlar, “tabii ki kırmızı olan” derlermiş. İşte o zaman “hepiniz çaktınız” diye paylarmış hocaları onları, “tahlil etmeden nereden biliyorsunuz hangisinin kan hangisinin sidik olduğunu?”

Bizim “modernler” de öyle değil mi? Koyun bin kişilik bir “modernler” jürisinin karşısına Raziye Demir’i ve 99 “laik-kentli-çağdaş” kadını... Sorumuz da “Bu yüz kadın arasında biri ‘modern’ değil, hangisi?” olsun... Cevap banko “Raziye Demir” olur, değil mi? Peki, jüriden, “Cevap vermeden önce ‘tahlil’ yapmalıyız” diyen çıkar mı? Hiç sanmam.

İşte buyurun: Bu olağanüstü kadın, her şey bir kenara bırakılıyor, sırf tercih ettiği kıyafetiyle algılanıyor ve o kıyafetin içindeki insanı, modern zihniyeti kimse görmek istemiyor. Şöyle isyan ediyor Raziye Demir:

“Beni özel hayatımla değil, yaptığım çalışmalarla değerlendirsınlar. Açsınlar tuttuğum defterlere baksınlar. Yanlışım varsa o zaman eleştirsinler. (...) Kendi evime bir şey alırken bir gün olsun pazarlık etmedim. Ama parti için alışverişi yaptığımda, en uygun fiyatı bulayım diye sokak sokak dolaşmaktan ayaklarım şişer. (...) Eşarbımla uğraşmasınlar. Örtüm yeni değil, inancım gereği 12 yıldır örtünüyorum. Pes etmeyeceğim. Hatta uğraşmayı sürdürürlerse tamamen kapanacağım.”

Kılıçdaroğlu’ya da teşekkür

Haberin CHP Konya İl Örgütü’ndeki yankısı Raziye Demir adına hiç iyi olmamış, “istifa” sesleri gelmeye başlamış. Çiğdem Toker bunu, CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu’ya iletmiş. Aldığı cevap, Toker’in yüreğine su serpmiş (benim de): “Kimsenin özel hayatıyla ilgili değiliz. (İstifa çağrılarını kast ederek) Sanmıyorum böyle bir şey istemiş olsunlar. Olur mu öyle şey?”

Bu yaklaşımı nedeniyle Kılıçdaroğlu’ya da teşekkür edeyim ve hadisenin “muhafazakârlar” tarafına geçeyim. Raziye Demir’in şu sözleri de onlara gidiyor:

“Size ne dedim. Size ne? İster imam nikâhlıyım, ister beraber yaşıyorum size ne? Beni afişe edenler, benim üzerimden partimi vurmaya çalışanların çoğu aynı durumda.”

Yanlış anlamadıysam, Konya’nın dindar siyasetçileri “nikâhsız yaşıyor” propagandasıyla, Raziye Demir’in ancak saygıyla karşılanabilecek tercihini (hele ki o gerekçeyi duyduktan sonra) siyasi istismar konusu yapmaktadırlar... Üstelik kendileri de aynı konumdayken...

Durum böyleyse, onlara da yazıklar olsun!

Hiç unutmasınlar: Raziye Demir gibi birini inciten, bütün insanlığı incitmiş gibi olur!

‘Dönek’lere kim saldırır

Referandumda “Yetmez ama Evet” kampanyası yürütenlerin barışçı toplantılarını şiddet uygulayarak sabote eden “solcu”lar bunu neden yapıyorlar?

Kelimelerimi bu şiddetperverlerin jargonundan seçerek söylüyorum: Şiddetlerini esas olarak onlara yöneltiyorlar, çünkü onları “dönek” olarak görüyorlar.

Bu arkadaşlar bilsinler ki, “dönek”e saldırı, esaslı bir siyasi patolojiye işaret eder. Neden bazı “dönek”ler öfkemizi kabartır da, bazılarına sadece üzülür ve acırız?

Üç yıl kadar önce *Aktüel* için kaleme aldığım Cem Karaca portresinde ("Sürüyü çıldırtan 'dönek'") bu sorunun cevabını aramıştım.

Saldırgan arkadaşlar için portenin küçük bir bölümünü buraya alıyorum:

"Döneklik" neden benzersiz bir öfke yaratır cemaatimsi "biz"lerde... Bizi kızdıran şey, "dönek"in sergilediği ahlaki zaaf mıdır, yoksa bizim bir türlü gösteremediğimiz cesareti onun göstermiş olması mıdır? Ahlaki zaaf suçlaması, "cesur" karşısındaki "korkak"ın sığındığı bir liman olabilir mi?

Düşünelim biraz, kişisel çıkar kriterine vurulduğunda hangisi daha rasyoneldir Cem karaca açısından: "Dönmüş" bir Cem Karaca mı "taş gibi solcu kalmaya devam etmiş" bir Cem Karaca mı?

(...)

"Sürü"den ayrılan bu tür insanlar, "sürü"de kalmaya devam edenler arasında büyük bir öfkeye yol açar, çünkü o artık bir aynadır; ona bakan eski yoldaşları çok tatsız suretler görmektedir o aynada.

"Dönek"lere karşı gösterdiğimiz tepkinin, "biz"im dünya görüşümüze beslediğimiz güven ve inançla ters orantılı olduğu gerçeği üzerinde hiç düşündünüz mü? Topluca inandığımız şey, ideolojimiz, siyasetimiz vb. güçlüyse ya da biz onu öyle algılıyorsak, gidene en fazla küçümseyici gözlerle bakarız; asıl duygumuz ise bu kadar bariz bir "doğru" karşısında yolunu şaşırp giden garip için üzülme. Tersinin doğru olması durumunda, yani aslında inandığımız şeyden bizzat kendimiz kuşku duyuyorsak iş değişir. Giden, dönen artık büyük bir öfke yaratır üzerimizde... Onu bir kaşık suda boğmak isteriz...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Gayret'i başarıdan değerli bulan spor adamı

Alper Görmüş 14.09.2010

 'Gayret'i başarıdan değerli bulan spor adamı Geçen yıl, yine eylül ayında Türkiye Milli Basketbol Takımı "EuroBasket 2009"u, yarı finali tek basketle kaybedip 8. olarak bitirmişti. Takım şahane oynamıştı ama "skorcular" her zamanki gibi dudak büküp kelle istediler. Kellesi istenen birinci kişi ise takımın koçu Bogdan Tanjeviç'ti.

Tanjeviç, 2010 Dünya Şampiyonası'ndan önce kansere yakalandı, tedavi gördü. Tedavisi hâlâ devam ediyor, son bölümünü doktorlarının itirazına rağmen turnuva sonrasına bıraktı.

Bugün, Tanjeviç'in "kötü koç"luğundan söz eden yok haliyle... Şimdi moda, onu, başarısızlığa tahammülü olmayan bir "piranha" olarak tarif etmek... Kansere karşı mücadelesini de "kanseri seni paramparça edeceğim" tarzı bir hırsla yürüttüğünü sanıyorlar.

Ben, EuroBasket 2009'dan hemen sonra, Ekim 2009'da Yeni Aktüel dergisi için bir Tanjeviç portresi yazmış, yazının spotunda şöyle demiştim: "Ekmeğini, bedavadan da olsa 'başarı'nın yüceltildiği bir alandan çıkarmaya çalışıyor. Oysa o gayreti, çalışmayı, fedakârlığı 'başarı'dan daha değerli bulan (ya da başarıyı ancak öyle anlamlı bulan) bir adam. Bu haliyle Tanjeviç, çok az sporseverin anlayıp onaylayabileceği trajik bir karakter..."

Şimdi de öyle düşünüyorum: Bence o "başarı etiği"nin değil, "gayret ve sorumluluk" etiğinin peygamberi... Bu bakış açısıyla bir yıl önce yazdığım Tanjeviç portresini siz de okuyun istedim...

Dünyanın en iyi basketbolcuları arasından seçilmiş, gerçekten de "dev" bir 12 adam düşünün... Yaşları itibarıyla (diyelim 23-25 yaşlarında), diyelim beş yıl sonra da oyundan düşmeyecek, hatta belki kariyerlerinin zirvesine ulaşacak bir takım olsun bu...

Onun karşısına, bugün yaşları 17-18 olan ve istikbal vaat eden basketbolculardan kurulmuş bir takım koyalım... Artık çalışmalarına ve performanslarına göre beş yıl sonra "muazzam"la "sıradan" arasında bir yerde olmalarını düşünebileceğimiz 12 genç adam...

Siz de kendinizi basketbol antrenörü olarak düşünün. Gelip, "Bu iki takım beş yıl sonra dört galibiyet alanın şampiyon olacağı bir seride kapışacaklar" bilgisiyle birlikte "hangisini istersen onu vereceğiz sana" deseler, hangisini seçerdiniz?

Soru biraz saçma mı geldi? Gelmesin. Çünkü dünyada, böyle bir teklif karşısında ikinci alternatifi seçecek basketbol antrenörleri de var. Ya da sağlamlık yapıp şöyle diyeyim: En azından bir tane var!

23 yaşında ve antrenör...

"Çok şükür ki maddiyatın hâkim olduğu günümüz dünyasında bile her şeyi para ile almak mümkün değildir. Şampiyonluk için paradan çok istek, çalışma, sıkıntı ve yaratıcılık gereklidir. İşte bu nedenle Tanjeviç'e hayranlık duymaktayım; doğruluğuna inandığı yolda yürüyen, üçüncü lige bile düşmeyi göze alıp, bunu bir başarısızlık olarak görmeyen, sonuçta da takımını bugün bulunduğu parlak konuma getiren bir antrenör. Başarısız bulunmak ve üç çocuğu ile kendini kapı önünde bulmak korkusu bile onu doğru bildiğini yapmaktan alıkoymamıştır. Bu Tanjeviç'in öyküsüdür ve onun yolunu izlersek bu yol bizi başarıya götürecektir."

Tanjeviç'in öğrencilerinden, şimdi onun Türk Milli Takımı'ndaki yardımcısı Nihat İziç'in satırlarındaki "Üçüncü lige bile düşmeyi göze alıp..." bölümünü varsayımsal bir cümle sanmayın. Hakikattir ve Tanjeviç'in temel karakterinin daha genç yaşlarında bile adamakıllı oturduğunu en güzel anlatan hikâyedir...

Hikâyemiz, Yugoslavya'da çocuk denebilecek bir yaşta (1971'de, 23 yaşında) basketbol antrenörlüğüne başlayan Tanjeviç'in kariyerinin İtalya ayağında geçer...

Tanjeviç 1982'de küme düşmemek için mücadele eden Juve Caserta'yı çalıştırmaya başladı. Üç yıl sonra takıma final oynattı. Sırada, "üçüncü lige düşmeyi göze aldığı" Stefanel Trieste macerası vardı. "Macera"yı öylesine kullanmadım. Bakın, Nihat İziç nasıl anlatıyor o günleri:

"Kulübün sahibi o yıl ikinci ligde yer alan Stefanel'i birinci lige çıkarması amacıyla Tanjeviç'i getirmişti. Takımın kadrosu birinci lige çıkmaya yetecek tecrübeli ve kaliteli gençlerden oluşmaktaydı. Tanjeviç bu kadronun birinci lige çıkabileceğini gördü; fakat onun asıl hedefi İtalya şampiyonu olmaktı. Bu yüzden gençleri tutarak yaşlı oyuncularını yolladı. 16-17 yaşındaki oyuncularla güçlü İtalyan ikinci liginde mücadele etti ve sene sonunda

üçüncü lige düştü. Yaptığı seçimin doğru olduğuna emin olarak çok çalışmaya devam etti ve üç sene sonra yükseldiği birinci ligde şampiyon oldu.”

Bu hikâyenin kopyası o tarihten 10 yıl kadar önce Yugoslavya’da yaşanmıştı. Tanjeviç, Yugoslavya ikinci liginde oynayan Sarajevo’nun başına getirildiğinde henüz 23 yaşındaydı. Genç, isimsiz oyunculardan kurulu takım ilk yıl tutunamayıp üçüncü lige düştü. Fakat üç yıl sonra birinci ligdeydi ve Yugoslavya şampiyonuydu. Sarajevo 1979 yılında “Avrupa şampiyonu olan ilk Yugoslav takımı” olduğunda takımda hiçbir yabancı basketbolcu yoktu.

“Tanjeviç rotasyonu” ve başka yenilikler

Tanjeviç, tecessüs sahibi bir adam... Mevcutla yetinmemek, sürekli bir arayış içinde olmak onun için vazgeçilmez bir şey. Kariyerinin ilk yıllarında bile karakterinin oturmuş bir yanıydı bu:

“Ben 1971 yılında Sarajevo takımıyla antrenörlüğe başladığımda, ilk üç-dört yıl Sarajevo’da kimse benim ne yapmak istediğimi anlamadığı için, taraftarın büyük bölümü bana karşıydı. Hatta aleyhime çok bağıyorlardı. O zamanın en büyük takımı Kızılyıldız’dı, altı tane oyuncuyla oynuyorlardı. Ben 12 tane oyuncuyla oynuyordum. Yüksek tempoda basketbol oynamaya çalışıyorduk, çok oyuncu değiştirerek oynamaya çalışıyorduk. Üç-dört yıl sonra herkes benim tarafımda yer almaya başladı.”

Böylece onun “basketbola getirdiği ve getirmeye çalıştığı yenilikler” faslına ve bilhassa da “rotasyon” faslına gelmiş bulunuyoruz. “Tanjeviç rotasyonu”nun ideal biçimini, “12 oyuncunun hemen hemen eşit sürelerle oynadığı ve dolayısıyla bütün oyuncuların maç boyunca zinde ve hevesli kaldığı bir basketbol tarzı” diye tanımlayabiliriz. Hiç şüphesiz ulaşılması çok zor bir hedef bu. Fakat ideal biçimine ulaşamamış halinde bile çok keyif veren bir basketbol olduğu muhakkak. Son şampiyonada bizim takımın en çok bu yanını sevmemiş miydik?

Tanjeviç’in taa İtalya yıllarından beri getirmeye çalıştığı bir başka yenilik, “her biri kısıların (da) yeteneğine sahip beş uzun”la oynamak... Bu ideale en çok İtalya’da şampiyon yaptığı Stefanel’de yaklaşıtı: Fucka (2.15), Cantrella (2.15), Volter (2.15), Pol (2.04), Bodirola (2.04).

Basketbolu seyri daha zevkli bir spor haline getirmek için giriştiği mücadelelerinden birini de FIBA’ya karşı yürütüyor. Takımların 12 yerine 14 ya da 15 oyuncudan oluşması durumunda daha diri bir basketbolun oynanacağını, bilhassa turnuvalarda bunun bir zorunluluk haline geldiğini son turnuvadan sonra da tekrarladı. Gazeteler ve internet, onun yıllardır sürdürdüğü bu çabayı, “yenilgiye mazeret” olarak algılayan yorumcularla dolu. Zaten, skordan başka kıstas tanımayanların harareti öyle yüksek ki bugünlerde, iş, “Bogdan” olan ön adındaki “g”yi “k” olarak yazmaya kadar varırıldı.

İyi insan, iyi hoca...

Böylelerine en güzel cevabı Ekşi Sözlük ’te okudum (böylelerinden orada da çok var): “2005: Basketboldan anlamayan... 2006: Gençleri iyi yetiştiriyor, kurt hoca... 2007: Basketboldan anlamayan, rotasyon meraklısı... 2008: Takımı kaynaştırdı, kurt hoca...” (“starcan” a teşekkürler.)

Böyle, başka hakkaniyetli yorumlar da vardı. Milli takımın esip gürlendiği ilk maçlarda kaleme alınan "hah, işte böyle oynamalısınız" yorumlarında "oynatan"dan hiç bahis olunmamasına esef eden yorumlar gibi... Etyen Mahçupyan, Tanjeviç'in isminin by-pass edilmesinde onun Türk olmamasının (ben "Sırp olmasının" diyeceğim) rolünü sorgulamıştı. Eğer öyleyse, şu satırları onları utandırmak için nakledip bitiriyorum:

"Bogdan Tanjevic'in ailesi Karadağlı olmasına rağmen Bosna Hersek'in yaşamında çok önemli yeri vardır. Bogdan Bosna'ya yapılan saldırılardan dolayı sadece üzölmekle kalmayıp insancıl yardımlara katıldı. Eski takım oyuncularını İtalya'nın Trieste şehrinde bulunan evinde barındırdı. Onlara ve savaştan kaçan birçok Müslüman insana evini açtı. Evini açmakla kalmadı, başta Almanya, başka Avrupa ölkelerine kaçmaya çalışan insanlara maddi-manevi yardımda bulundu. Maddi yardım konusunda en ufak bir sır vermiyor. Bu konuda çok hassas. 'Yapılan iyilik ve destek söylenmez' diyor. Ancak onun çevresinde bulunan insanlardan sızan habere göre verdiği destek milyon dolara yaklaşıyormuş." (İsmet Badem, Yeni Şafak, 16 Eylül 2009).

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geçici 15. Madde 'sorumsuzluk' tanımlamıyor!

Alper Görmüş 17.09.2010

Bugün, referandum sonuçlarının hükümeti Kürt meselesinde hem cesaretlendiren hem de köşeye sıkıştıran özü üzerine yazacaktım. Fakat *Taraf* okuru Caner Fidaner'den "metni istediğiniz gibi kullanabilirsiniz" notuyla birlikte gelen mektubu okuyunca, referandum ve Kürt meselesi konusunu salı günkü yazıya ertelemeye, bugünkü köşemi Caner Fidaner'in gönderdiği bilgi ve yorumlardan kalkarak kaleme almaya karar verdim.

Eminim siz de tesbit etmişsinizdir, 12 Eylül'ün sorumlularının yargılanamayacaklarını savunanların dayandığı iki temel argümandan biri olan "zamanaşımı" argümanı artık pek fazla dile getirilmiyor. Zamanaşımının ancak yargı süreciyle birlikte başlayabileceği yönündeki hukuki değerlendirmeler, "yargılanamazlar" diyenler tarafından da önemli ölçüde kabul edilmiş görünüyor.

İşte bu nedenle, referandum yaklaşırken, "yargılanamazlar" diyenler daha çok "sorumsuzluk" argümanına dayanmaya başlamışlardı. Şimdi, bu maddenin kesin olarak yürürlükten kalkmasıyla birlikte, tartışmanın ekseninin buraya kaydırılacağı apaçık bir biçimde ortaya çıktı.

İddia: 'Sorumsuzluk' tanımlar ve 'af normu'dur!

Başta Sami Selçuk ve Sabih Kanadoğlu olmak üzere bu hukukçular, 15. Madde'yle bir "sorumsuzluk" tanımı yapıldığını, dolayısıyla maddenin bir "af normu" (Sami Selçuk) olduğunu öne sürüyorlar, "ciddi" bir devletin, affettiği insanları yeniden yargılayamayacağını savunuyorlar. Sabih Kanadoğlu şöyle ifade etmişti bu argümanı:

"Halk oylamasından geçmiş bir sorumsuzluk olayı olarak (1982 oylamasını kast ediyor -A.G.) affın daha ötesini ifade eder. Hiçbir ölk ve devlet sorumsuzluk tanıdığı veya affettiği kişileri bir zaman sonra gel seni yargılayacağım diyemez. (*Vatan*, 24 Ağustos 2010.)

Şu satırlar da Sami Selçuk'a ait:

"Söz konusu Geçici 15. Madde bir af normudur. (...) Ben hukukçuyum. Yazılı hukuka göre düşünürüm. Yürürlükteki yazılı hukuka göre hayır. Böyle bir dava devlet ciddiyetiyle de bağdaşmaz. Devlet bu konuda da açılacak davaları silmiştir, bir kez. Ciddi ve güvenilir bir devlet 28 yıl sonra 'yanlış yaptım, dava açılabilir' der mi?" (Vatan, 24 Ağustos 2010.)

Dikkatimi çeken şey şu: Geçici 15. Madde'nin bir "af hükmü" olduğu argümanına karşı çıkan hukukçular, bu tezin dayandırıldığı "çünkü bu madde 'sorumluluk' tanımı yapıyor" tesbitine hiçbir itiraz getirmiyorlar. Bir başka deyişle, üstü örtülü bir biçimde maddeyi onlar da öyle algılıyorlar ve buna rağmen, bunun bir "af hükmü" sayılamayacağını savunuyorlar. Mesela Osman Can şöyle diyor:

"Maddenin af hükmü olduğu yorumları için, çok özür dilerim ama, yasalara ve hukuka bu kadar takla attırmanın ne gereği var? Darbecileri kurtarmak için bu kadar hukuk zorlamanın anlamı var mı?"

Caner Fidaner'in mektubunu önemli kılan şey tam bu noktayla ilişkili... Okurum, madde hükmünü kelime kelime analiz ederek orada bir "sorumluluk" tanımlanmadığını gösteriyor. Tesbiti doğruysa, bu tartışmayı yeniden başlatmak gerekiyor.

Şimdi sözü Caner Fidaner'e bırakıyorum (iki cümlede, uyum sağlamak amacıyla biçim değişiklikleri yaptım).

Söz Caner Fidaner'de...

Cuntacıların yargılanmasına kalkan olmaya çalışanlar, kaldırılan Geçici 15. Madde'nin bir "sorumluluk" getirdiğini, o madde kaldırılmış olduğu halde cuntacıların cunta dönemindeki eylemlerinden dolayı sorumlu tutulamayacağını söylüyorlar. Oysa geçici maddenin metni "sorumluluk" getirmiyordu, sadece "iddia etme ve başvuru"ya yasak getiriyordu, yani bir çeşit "kovuşturma engeli" oluşturuyordu. Zamanaşımı süresinin işlememesi anlamına da gelen bu engel, şimdi kalkmıştır.

Eski YARSAV Başkanı ve Yargıtay Savcısı Ömer Faruk Eminağaoğlu'nun bu çerçevede ne dediği ve nasıl ağız değiştirdiği önemli.

19 Mart 2010 tarihli *Milliyet* gazetesinde yer alan Abdullah Karakuş imzalı haberdan: "15. Madde 'sorumluluk' olarak yorumlanırsa, ceza sorumluluğu ortadan kalkar, 'dokunulmazlık' olarak yorumlanırsa, zamanaşımı, dokunulmazlığın kalktığı tarihte başlar ve yargılama yapılabilir. Bu konudaki kararı yargı verecektir."

Sol adlı web sitesindeki 1 Nisan 2010 tarihli haberdan:

"Eminağaoğlu, Geçici 15. Madde'nin kaldırılmasıyla 12 Eylül darbecilerine yargı yolunun hukuken açılmış olmayacağını, bunun yalnızca siyasi ve psikolojik etkileri olabileceğini belirtti: Geçici 15. Madde, adli, idari ve cezai yönden sorumlulukları ileri sürülemez, diyor, yani tersinden söylersek sorumsuzdurlar, diyor. Burada dokunulmazlık maddesi yok. Sorumsuzluk maddesi sözkonusu olduğunda, bu maddeden yararlananları daha sonra aleyhte bir konu ile sorumlu tutamazsınız."

Eminağaoğlu, 13 Eylül 2010 akşamı da televizyonlardan "sorumluluk" görüşünü savundu.

"Sorumluluk" nedir, anayasada nasıl yer alması gerekir

(a) Anayasa tarihimizde gerçek bir "sorumluluk" hükmü örneği var, şöyle: 1876 tarihli Teşkilat-ı Esasiye Kanunu'nun beşinci maddesi, "Zatı hazreti padişahînin nefsi hümayunu mukaddes ve gayrimesuldür" diyordu.

Buradaki ifade, "gayrimesuldür", yani "sorumsuzdur" şeklinde olduğu için, o hüküm padişah hakkında gerçek bir sorumsuzluk getiriyordu.

(b) Mülga Geçici 15. Madde'de ise böyle bir "sorumsuzluk" ifadesi yok, onun yerine şöyle deniyor: "(Makamlar sırayla sayıldıktan sonra) ...'nun her türlü karar ve tasarruflarından dolayı haklarında cezaî, malî veya hukukî sorumluluk iddiası ileri sürülemez ve bu maksatla herhangi bir yargı merciine başvurulamaz."

(c) Bunun anlamı: Demek ki Geçici 15. Madde metninde bir "sorumsuzluk" getirilmemekte, sadece "iddia ileri sürme ve herhangi bir yargı merciine başvuru" için yasak konmaktadır. Bir başka deyişle, bu madde "fail"lerle, örneğin işkenceyi yapanlarla değil, "meful"lerle, örneğin işkence görenlerle, yani o işlemlerden zarar görmüş olduğunu iddia eden şikâyetçilerle ilgili bir düzenlemedir.

Diyelim ki benim darbe dönemi yöneticileriyle ilgili bir iddiam var, bu iddiayı (o geçici madde yürürlükte olduğu sürece) ileri süremem, bir şikâyetim varsa (aynı dönemde) yargı merciine başvuramam. Ne yaparım? Elimde iddiamı ihtiva eden dilekçe ile beklerim, ta ki o hüküm kalkana kadar. Geçici 15. Madde yürürlükten kalktıktan sonra iddiada bulunmam ve bir yargı merciine başvuruda bulunmam için bir engel kalmamıştır.

Metin nasıl olsaydı "sorumsuzluk" olabilirdi

Eğer Anayasa'da doğrudan "Şu kişiler, şu faaliyetlerinden veya işlemlerinden dolayı sorumsuzdur" şeklinde bir ifade yer alsaydı, Eminağaoğlu'nun tezi ciddiye alınıp tartışılabilirdi. Hâlbuki 82 Anayasası, hiç kimse hakkında "sorumsuzdur" demediği gibi, bu anayasada hiç kimse için "yargılanamaz", "sorumlu tutulamaz" gibi ifadeler bile yoktur.

Cuntacılar kendi hazırladıkları anayasaya, "mutlak sorumsuzluk" anlamına gelen bu ifadeleri koyamadıkları halde, onlara "mutlak sorumsuzluk" atfetmek, "kraldan çok kralcı", daha doğrusu, "darbeciden çok darbeci" olmak anlamına gelmiyor mu?

"Sorumsuzluk" ifade eden anayasa maddelerinin nasıl kaleme alındığına baktım, aşağıdaki üç örnek de gösteriyor ki, ilgili maddelerde "sorumlu değildir", "sorumlu tutulamazlar", "sorumlu olmaz" gibi ifadelerle "sorumsuzluk" niteliği açıkça ifade ediliyor.

1) 1961 Anayasası'nın 98. maddesinin ilk fıkrası:

"Cumhurbaşkanı, göreviyle ilgili işlemlerinden sorumlu değildir."

2) 1982 Anayasası'nın yürürlükteki 83. maddesinin ilk fıkrası:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Meclis çalışmalarındaki oy ve sözlerinden, Meclis'te ileri sürdükleri düşüncelerden, o oturumdaki Başkanlık Divanı'nın teklifi üzerine Meclis'çe başka bir karar alınmadıkça bunları Meclis dışında tekrarlamak ve açığa vurmaktan sorumlu tutulamazlar."

3) 1982 Anayasası'nın yürürlükteki 137. maddesinin ilk fıkrası:

"Kamu hizmetlerinde herhangi bir sıfat ve suretle çalışmakta olan kimse, üstünden aldığı emri, yönetmelik, tüzük, kanun veya Anayasa hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Ancak, üstü emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, emir yerine getirilir; bu halde, emri yerine getiren sorumlu olmaz."

Referandum ve Kürt meselesindeki Türk meselesi...

Alper Görmüş 21.09.2010

PKK ve Öcalan'la "hükümet"in değilse de "devlet"in görüşebileceğini Başbakan ve Cumhurbaşkanı düzeyinde kabul etmenin ve bunu referandumdan önce yapmanın politik riskleri üzerinde kelimeler etmenin manasızlığı açık. Neden? Çünkü Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) ile Milliyetçi Hareket Partisi'nin (MHP) yürüttüğü "ihanet" ve "teröre teslimiyet" propagandası, referandumda Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) yenilgisine yol açabilirdi. Peki, hükümet buna rağmen neden hiç değilse referandumun sonucunu beklemedi ve bu görüşmelerin "normal" kabul edilmesi gerektiğini kamuoyuna açıkladı?

Bu, hiç kuşkusuz öylesine ağızdan kaçmış bir laftan ibaret olamazdı, mutlaka üzerinde düşünülüp taşınmış sonra da dile getirilmiş olmalıydı ve zaten konuya ilişkin vurgulu tekrarlar da bundan başka bir ihtimale kapı aralamıyordu.

Ben, en az iki televizyon kanalında Başbakan Erdoğan'ın açıklamalarını dinlemiş bir gazeteci olarak "neden şimdi" sorusuna cevap aramış, referandum öncesinde *Yeni Aktüel* için kaleme aldığım "Öcalan'la görüşme reddedilmedi, bakalım ne olacak?" başlıklı yazıda bu soruya kendimce bir cevap bulmuştum... Bana göre, Erdoğan ve hükümet böylece bu türden görüşmeleri de referanduma sunmuş olacaktı. Referandum öncesinde kaleme aldığım o yazıdan birkaç paragraf aktarayım:

Referandumda Öcalan-devlet görüşmeleri de oylandı

"Önce PKK liderlerinden Murat Karayılan açıkladı: 'Devlet ateşkes istedi, biz de uyduk...' Ardından Abdullah Öcalan benzer şeyler söyledi.

"Muhalefet partileri, bu açıklamalardaki 'devlet' vurgusunu 'hükümet' olarak okumayı tercih ettiler ve bütün oklarını siyasi iktidara yönelttiler. Başbakan Erdoğan hükümetin doğrudan bir görüşme yapmadığını çok sert ifadelerle duyurdu ama, ortalık biraz yatışınca 'devlet' adına bu tür görüşmelerin yapıldığını kabul etti. Benzer bir ima Cumhurbaşkanı Gül'den geldi.

"Bu bana çok önemli görünüyor. Siyaseten 'doğru' davranış hiç değilse referanduma kadar 'ispatlayamayan şerefsizdir'e demir atmak iken, hükümet neden böyle yaptı? Böyle yapmakla, 'devlet'in bu türden görüşmeler yapması da referanduma sunulmuş olmuyor mu?

"Bana öyle geliyor ki, hükümet bu tavrın bu anlama geleceğini bilerek böyle yaptı. Yani: Referandumda 'Evet' çıkarsa, bu bir anlamda 'görüşmelere de evet' anlamına gelecek. Bakalım ne olacak?"

“Kürt meselesindeki Türk meselesi” nedir?

Biliyorsunuz, bir Kürt meselemiz olduğunu nihayet kabul ettikten hemen sonra bu kabulün yanına bir de rezerv ekledik: “Ama Kürt meselesinin çözümünü tartışırken Türklerin hassasiyetlerini de unutmamalıyız...”

“Kürt meselesindeki Türk meselesi ve Türk hassasiyeti”, kolayca tahmin edebileceğiniz gibi özellikle “terör örgütünü muhatap alma, onunla görüşme” noktasında ortaya çıkıyor, bunun “kabul edilemezliği”ni vurgulamak için kullanılıyor.

Kürtlerin PKK’ya ve Öcalan’a teveccühü arttıkça, hassasiyet sahipleri bu “yanlış sevgi” karşısında çıldırıyor, PKK ve Öcalan’a duydukları öfkeyi Kürtlere de yansıtıyorlar; bu büyük sorunun görüşmeler olmaksızın çözülemeyeceğine dair görüşler yaygınlaştıkça öfkeleri daha da büyüyor.

Oysa Kürtlerin PKK’ya ve Öcalan’a teveccühünde anlaşılacak bir şey yok. İlaveten: Bu teveccühü anlamadan ve kabul etmeden Kürt meselesinde artık mesafe kat edemeyeceğimiz bir noktaya geldik.

Ben, bu tesbitleri ilk olarak 2008 eylülünde, Başbakan Erdoğan’ın Demokratik Toplum Partisi’ni PKK’ya “terörist” demesi için zorladığı günlerde yapmış, şöyle demiştim:

“Türkiye’nin Kürt sorunu, bütün kimlik sorunları gibi, çözümsüz geçen her günün ‘psikoloji’yi başat konuma sürüklediği bir karaktere sahip. Aslında kendisini ‘haksızlığa’ uğramış ya da ‘kurban’ hisseden herkeste, her toplulukta ve her toplumda rastlanan tipik bir durumdur bu. Haksızlığa uğradığına ya da kendisine bir kötülük yapıldığına inanan birini asıl, ortada hiçbir ‘kötü fiil’in bulunmadığı propagandası, yani ‘inkâr’ kahreder. Mağdur, böyle durumlarda bütün gücünü kötülüğü şeffaf hale getirmeye harcar ve bu yolla kendisine kötülük yapanı itirafa zorlar.

“Bu durumda mağdurun kırılğan yapısının tedavisine nereden başlanması gerektiği çok açık: Haksızlığın kabulü... Aynı şekilde kırılğan yapıyı daha da kırılğanlaştırmak için yapılacak şey de açık: İnkâra devam.

Bu ülkedeki Kürt kimliğinin inkârıyla geçen onlarca yıldan sonra nihayet gelen birkaç gönül alıcı sözün Kürtler üzerindeki olumlu etkisi düşünülürse, ‘psikoloji’nin önemi daha iyi anlaşılır.

“Psikolojiyi işin içine katmaksızın DTP’nin PKK’ya ‘terörist’ dememesi meselesini de anlayamayız. Şurada yüz yüze bakıyoruz, Kürtlerin, yukarıda işaret ettiğim ‘birkaç gönül alıcı söz’ün bile PKK sayesinde edilebildiğine inanmaması için bir neden var mı? Zor oyunu bozmasaydı, bugünkü resmî tezimizin 1970’lerdekinden, 80’lerdekenden farklı olacağının bir garantisi var mı? Kürtlere, ‘PKK olmasaydı da Türkiye Cumhuriyeti temsilcileri Kürt kimliğini tanıdıklarını ilan ederlerdi’ deseniz, Kürtler buna inanır mı?

“Peki, şimdiki, ‘Kürtler PKK’ya terörist desin’ talebini, Kürtlerin, ‘Tamam, PKK zor kullanarak sizin adınıza bazı şeyler elde etti, ama artık onu satın, satarsanız size bir şeyler daha veririm’ şeklinde algıladığını bilmiyor muyuz? Böyle bir şey yapan bir insan kendini onurlu bir insan olarak hissetmeye devam edebilir mi?”

“Açılım”lar, “görüşme”ler nasıl berhava olmaz?

O yazıya gelen küfürlü mektuplar, "Kürt meselesindeki Türk meselesi"nin ne kadar ciddi bir mesele olduğunu gözler önüne seriyordu: Mektup sahiplerine göre, değil mi ki PKK "binlerce şehit"ın müsebbibiydi, değil mi ki araya kan girmişti, bu mesele artık öyle görüşerek falan çözülemezdi.

Hoş ben, "Türk meselesi"nin ne kadar ciddi olduğunu o mektupları almadan da, o küfürleri yemeden de biliyordum ama o tarihten sonra konuya ilgim daha da arttı ve zaman zaman konu üzerine yazdım.

İşte bu nedenle, Başbakan Erdoğan'ın referandumdan önce, üstelik "Türk meselesi"nin yapılan yoğun propagandalarla zirvedeymiş gibi görüldüğü bir sırada "Devlet PKK'yla da Öcalan'la da görüşebilir" anlamındaki çıkışlarını hem çok riskli hem çok cesur bulmuştum.

Referandumda "Evet" oylarının ulaştığı oranı gördükten sonra, eline böyle bir ehliyet almış hükümetin herkesi şaşırtacak çok cesur adımlar atacağına inanmıştım ben. Haliyle, bu tablonun ortasına düşen Hakkâri provokasyonunun da (kim yapmışsa yapmış, fark etmez) Barış ve Demokrasi Partisi'yle yapılması planlanan görüşmeleri berhava edemeyeceğini düşünmüştüm.

Yanıldığımı gördüm ve bir kez daha anladım ki, hükümet, a) halkın kendisine sunduğu ehliyetle rağmen hâlâ yeteri kadar cesur değildir, b) "Kürt meselesindeki Türk meselesi"nin yaratacağı komplikasyonlardan hâlâ ciddi bir biçimde korkmaktadır.

Hemen söyleyeyim: Referandumdaki açık icazete rağmen, hükümetin atacağı her adımın gerek devlet gerek toplum içinde çok sert bir direnç göreceği hususunda hiçbir kuşku yok.

Çünkü bugün toplumda milyonlarca insan "Kürt sorunu"nın PKK'nın eylemleriyle birlikte 1983'te başladığına; onların da sırf "kötülük" olsun diye dağa çıkıp insan öldürmeye karar verdiklerine inanıyor. Ne ondan önce "ora"larda neler olduğunu biliyor, ne Diyarbakır Cezaevi'ni biliyor, ne de 1990'lardaki faili meçhuller dönemini biliyor...

Şurası çok açık: "Kürt sorunundaki Türk sorunu" özünde bir bilgisizlik; bilgisizliğe bağlı bir duyarsızlık; duyarsızlığa bağlı bir kibir sorunudur.

"Kürt sorunundaki Türk sorunu"nu aşabilmek için Türklere "ora"da ne olduğunu anlatacak bir medyaya ve böyle bir medyayı yüreklendirecek bir iktidara (ve siyasete) ihtiyacımız var.

Bunu başaramazsak, her açılım, her görüşme girişimi "Türk hassasiyeti"ne çarpar ve dağılır.

Bir sonraki yazıda, niyeti olan bir medyanın ve iktidarın bu çerçevede neler yapabileceği üzerine yazacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt sorunundaki Türk sorunu nasıl çözülür

Alper Görmüş 24.09.2010

Bir şeye duyulan kuvvetli inanç ve ondan kaynaklanan güçlü haklılık duygusu; aynı inanca ve duyguya başkalarının da kolayca ulaşabileceğini (ahlaken ulaşması gerektiğini) düşündürtüğü ölçüde, o inancın-duygunun daha geniş çevreler tarafından benimsenmesinin önünde bir engel teşkil edebilir...

Diyelim, işgal edilmiş bir ülkede kararlı bir direnişçisiniz ve düşmana direnmeyi basit bir ahlaki zorunluluk olarak görüyorsunuz. Oysa sizin için bu kadar net olan durum, herkes için o kadar da net olmayabilir. Onları ikna edebilmek için gayret sarf etmeniz, başka argümanlar geliştirmeniz gerekebilir. Fakat siz herkesin kendiliğinden “ahlaklı” bir tavır geliştirmesini beklediğiniz için böyle bir çaba göstermezsiniz; bu da pek tabii direnişçi saflarının genişlemesinin önünde bir engel teşkil edebilir.

Bu çerçevede hakiki bir örnek, 12 Eylül’ü halk nezdinde (de) mahkûm etmek için girişilen mücadelenin neden bir türlü istenen sonucu vermediğine dairdir...

Daha önce de yazmıştım, bunun nedeni, 12 Eylül’ü sadece 12 Eylül’ün zalimlikleriyle teşhir etmeye çalışmaktı. Bu, “eksik” bir teşhirdi.

Sol, 12 Eylül faşizmi karşısında kesin olarak yenildikten sonra, onu teşhir etmede de yanlış (eksik) bir siyaset izledi. Zannetti ki, bu dönemin kaba şiddetini, insafsızlığını teşhir ederse, halk da bu şiddetin sahiplerinden hesap sorulmasını isteyecek. Bu beklentinin karşılık bulmamasının temel nedeni, halkın, 12 Eylül’ün, başka çare kalmadığı için yapıldığına inanmasıydı.

Toplumlar, böyle koşullarda, otoriteyi (“istikrarı?”) sağlayan kuvvete çok geniş bir kredi tanırırlar; o kuvvetin otoriteyi sağlamak için şiddet kullanmasını da meşru sayarlar.

Bu zincirin (halkta rıza yaratma sürecinin) kırılmasının tek bir yolu vardı: Kendisine kredi verilen gücün bizzat o kargaşanın aktörlerinden biri olduğunun, kargaşaya iktidar için bilerek göz yumduğunun ve kargaşayı kışkırttığına gösterilmesi...

Çeşitli nedenlerle bu yapılmadı ve işte bu yüzden 12 Eylül, halk nezdinde hiçbir zaman tam olarak mahkûm edilemedi; referandumdaki “yüzde 58”e rağmen söylüyorum bunu.

“Kürtlere ne yaptık ki, dağa çıkıyorlar?”

Salı günkü yazımda “Kürt sorunundaki Türk sorunu”nu özünde bir bilgisizlik; bilgisizliğe bağlı bir duyarsızlık; duyarsızlığa bağlı bir kibir sorunu olarak tarif etmiştim.

Kürtlere Cumhuriyet tarihi boyunca ve özellikle de 12 Eylül’den sonra büyük haksızlıklar, hukuksuzluklar, kötülükler yapıldığına inanan sınırlı sayıda Türk, tıpkı işgal edilmiş bir ülkedeki direnişçilerin haklılık duygusuna benzer bir duyguyla bu inançlarının herkes tarafından paylaşılmasını bekledi. Oysa onlar için bu kadar net olan durum, bütün Türkler için o kadar da net değildi. Düşünmüyorlardı ki, sahip oldukları duyarlılık, sahip oldukları bilgiden kaynaklanıyordu ve geniş Türk kesimler o bilgiden mahrumdu. Yapmaları gereken şey, o bilgiyi bıkmadan, usanmadan kendileri dışındaki Türklere de taşımaktı. Bunu yapmazlarsa, bilgisizliğin duyarsızlığa, duyarsızlığın kibre dönüşüp bir “Türk sorunu” olarak karşılırlarına çıkacağını öngörememişlerdi.

Şimdi yaşadığımız odur işte: Kürt sorunundaki Türk sorunu, Türklerin, ortada ciddi hiçbir neden yokken Kürtlerin sırf kötülük olsun diye dağa çıkmalarına inanmaları sorunudur.

Geçen yazıda, “Kürt sorunundaki Türk sorununu aşabilmek için Türklere ‘ora’da ne olduğunu anlatacak bir medyaya ve böyle bir medyayı yüreklendirecek bir iktidara (ve siyasete) ihtiyacımız var” demiştim.

Ben, bilhassa medya açısından bazen böyle hayallere kaptırıyorum kendimi... Mesela Diyarbakır cezaevi gerçeğine ilişkin büyük basında çıkan ilk söyleşiyi (*Radikal*, Neşe Düzel’in Selim Dindar’la 2003’te yaptığı söyleşi) okuduğumda da aynı hayali kurmuş, şöyle demiştim:

"(...) Vakit hâlâ geç değildir ve o günleri bize anlatmaya başlayacak bir yayıncılık, bu ülkenin demokratikleşmesi için tayin edici önemdedir... *Radikal* ve Neşe Düzel sağ olsunlar, onlara ne kadar teşekkür etsek az olur ama bu gazetenin eti ne budu ne? Öyleyse hadi bakalım bu ülkenin büyük televizyonları ve büyük kanalları... Hadi cesaret..."

Benim bu satırları yazdığım gazetenin bağlı olduğu kurum, o satırlardan üç-beş ay sonra bir televizyon kanalı kurma kararı aldı. Hazırlık toplantılarından birine ben de katıldım. Kanalin, Türkiye'nin en temel sorunları üzerinde farkındalık yaratma amacıyla kurulacağı söylendiğinde, hatırlıyorum, çok heyecanlandım. O heyecanla, *Serbestî* dergisinin yayımladığı, aralarında Selim Dindar'ının de bulunduğu Diyarbakır cezaevi tanıklıklarının televizyon versiyonunu uzun soluklu bir program olarak yayınlamayı önerdim. Tahmin edeceğiniz gibi toplantı salonu buz gibi oldu, konu açılmadan kapandı.

Bilgi sahibi olmadan duyarlılık sahibi olunamaz

Medya öyle de siyaset çok mu farklı? 78'liler Vakfı, yıllar süren bir çalışmayla Diyarbakır cezaevi tanıklıklarını belgeledi. Girişimin sözcüsü Celalettin Can, referandum tartışmaları sırasında, belgeselin tamamlanması ve yayını için ilgili bakanlıklardan destek aradıklarını, fakat bu desteğin kendilerine verilmediğini anlatmıştı.

Televizyon dizisi *Bu Kalp Seni Unutur mu*'yu hatırlayın... Oradaki, Diyarbakır cezaevini anlatan birkaç kare bile ne kadar büyük bir etki yapmıştı.

Belki bıktınız ama ben tekrar edeceğim: Kürt sorunundaki Türk sorunu, bizim bildiğimizi başkalarının da bilmesini sağlayarak aşılabilir... Bilgi sahibi olmadan duyarlılık sahibi olunamaz... "Ora"nın tarihine ilişkin bilgi sahibi olanlar, bu bilgiyi yaygın bir bilgi haline getirmek için yeteri kadar çalışmadılar. Oysa bıkmadan, usanmadan yapılmalıydı bu.

Evet, zaman zaman saman alevi gibi yanıp sönen girişimlere rastlıyoruz medyada, fakat bunlar yeterli olmuyor. Kürt sorunundaki Türk sorununun çözümü, hakiki hikâyeler anlatmaktan geçiyor, teorik kimlik tartışmalarından değil...

Emekli General Atilla Kiyat'ın 1990'lardaki faili meçhul cinayetlerin bir "devlet politikası" olduğuna dair açıklamalarının gazetelerde yer aldığı günlerde ben, bu tanıklığın Türklerin ikna sürecindeki önemini vurgulamak amacıyla "Atilla Kiyat, Türk sorununun çözümünü gösteriyor" diye not almışım.

Fakat ne yazık ki bu fırsat da kaçırıldı. Sorsanız, her gazete, her televizyon "biz verdik haberi" diyecektir. Verdiniz ama nasıl verdiniz? Benim gördüğüm kadarıyla, medyada, bu tanıklığın "Kürt sorunundaki Türk sorunu"nun çözümü açısından taşıdığı önemin farkında olanların sayısı üçü beşi geçmiyordu.

İhtiyacımız olan gazetecilik...

İnternet sitesi *T24*'te Selin Ongun imzasıyla yayınlanan "Güneydoğu'da neler oluyor" dizisini, hasretini çektiğim bir gazetecilik-habercilik anlayışının ete kemiğe bürünmüş hali olarak dikkatinize sunmak istiyorum.

Selin Ongun, referandumdan bir gün sonra bölgeye gitmiş, orada hemen hemen her kesimin sözcüleriyle konuşarak olağanüstü zenginlikte bir toplumsal-siyasi panorama derlemiş.

Selin Ongun'un dizisi beni neden bu kadar heyecanlandırdı? İki temel noktaya işaret edeceğim:

Her şeyden önce, muhabirin, okurların önüne gerçeğin tümünü sermekten ve kendi kararlarını ona bakarak vermelerini sağlamaktan başka hiçbir amacının olmadığını görmek heyecanlandırdı beni... Oysa biliyorsunuz, Türkiye gazeteciliğinde, bir meseleyi işlemeye başlarken öncelikle o meseledeki "doğru"nun ne olduğu tesbit edilir... Sorular ona göre hazırlanır; kim sıkıştırılacak, kime gollük paslar verilecek, onlar tesbit edilir ve işin sonunda mutlaka en başta tesbit edilen "doğru"lara ulaşılır.

Selin Ongun'un söyleşileri ise "okurların beynini iğfal gazeteciliği"ne bir reddiye mahiyetindeydi.

İkinci nokta: İstanbul gazetecileri, malum, sırf siyasi figürler üzerinden yürütüldüğü gerekçesiyle "Ankara gazeteciliği"ni eleştirirler... Fakat aynı şeyi, toplumsal boyutu çok önemli bazı haberlerde kendileri yaparlar ve bunun farkında bile olmazlar.

Öyle değil mi? Mesela Kürt meselesine ilişkin haberler hep siyasi figürler (parti ya da kişiler) üzerinden götürülüyor mu?

Selin Ongun'un dizisi, Türkiye'nin en önemli meselesini toplumsal figürler ve aktörler üzerinden tartışmaya açtığı için de çok heyecanlandırdı beni.

Salı günü, bence bu dizinin en önemli yanlarından biri olan, PKK ile bölgedeki İslami yapılanmaları kapıştırma çabaları üzerine yazacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeniden 'yeraltı İslamı' ve medya

Alper Görmüş 28.09.2010

Türkiye'de "merkez medya" şu son 10 yıla kadar hep "devletin merkezinin medyası" olageldi. Yüzünü toplumun "merkezine" değil de devlete dönmüş olan bu medya, toplumdaki dip akıntıları ve toplumsal talepleri saptayıp aktarmaktan ibaret olan merkezî görevinin tam tersini yaptı hep: Devletin topluma ilişkin tasavvurlarını ve o tasavvurlardan neşet eden taleplerini topluma dikte etmenin bir aracı olarak işlev gördü.

Son yıllarda ise, bu sözde merkez gazeteciliğinin yanında, onunla kıyaslandığında çok daha "sivil" yeni bir gazetecilik anlayışı çıktı ortaya. Fakat bu yeni anlayış, bağrında eskinin tortularını da barındırıyordu. Mesela "sivil"liği siyasi bir sivillikle sınırlıydı, toplumsal sivilliliğin doğal sonuçları (grevler, toplumsal direnişler, azınlık hareketleri vb.) onda hâlâ bir alerji yaratıyordu. Bu yeni medya, devletin (bürokrasinin) sivil siyasete müdahalesine samimiyetle karşıydı ama, toplumun bir aktör olarak siyasete karışmasından da fazla hazzetmiyordu.

Bunun doğal bir sonucu olarak, bu gazetecilik (de) mesaisini aslen siyasi figürler (kişiler ve partiler) üzerinden yürütüyor, toplumsal aktörler ilgi alanına nadiren giriyor.

Böyle düşünen bir gazeteci olarak, Türkiye'nin en önemli meselesini toplumsal figürler ve aktörler üzerinden tartışmaya açan Selin Ongun'un T24'teki "Güneydoğu'da neler oluyor" dizisi beni doğal olarak çok heyecanlandırmış, bu heyecanımı geçen yazımda sizlerle paylaşmışım. Yine o yazıda, bugünkü yazımın konusunu da belirlemiştim: "Bu dizinin en önemli yanlarından biri olan, PKK ile bölgedeki İslami yapılanmaları kapıştırma çabaları..."

“İllegaliteye çekilmek isteniyoruz”

Bu, benim her zaman yüreğim ağzımda izlediğim konulardan biri... Dizideki, gerek “Fethullah Gülen hareketini ve PKK’yı çok iyi tanıyan” ismi açıklanmayan kişinin; gerek bir “Gülen okulu müdürü”nün; gerekse de eski Hizbullah’ın dayandığı toplumsal kesime dayanan, fakat şiddeti reddeden Mustazaflarla Dayanışma Derneği (Mustazafder) Başkanı Hüseyin Yılmaz’ın sözleri, bölgede meselenin birileri tarafından kaşındığını bir kez daha gösterdi.

Dizide “Gülen okulu müdürü” olarak geçen kişi şöyle diyor:

“Şimdi burada şöyle şeyler de konuşuluyor; PKK tarafından ciddi tehdit alan Gülen cemaati mensuplarının, Emniyet’ten yardım istediği, ancak Emniyet’in onlara ‘Silah taşıyın’ önerisinde bulunduğunu biliyoruz. Akıl yürütelim; bir cemaat üyesi kendini korumak için silah taşırsa ve herhangi bir sıkıntılı durum anında bu silahı kullanırsa, ne olur? Türkiye ayağa kalkar; ‘Fethullahçılar adam öldürdü’ olur. Ve hareketin ‘illegal bir ağa’ oturtulmasına zemin açılabilir. (...)

Tabii bölgede oynanan oyunlar çok hassas, ince ayarlı işler. Bölgede MOSSAD olsun, değişik dış kaynaklar olsun; cirit atıyorlar. Fakat Hizbullah ve PKK’yı direkt karşı karşıya getirecek, vuruşturacak ortam daha oluşmadı. Ama oluşursa birbirlerini yerler.”

Mustazafder Genel Başkanı Hüseyin Yılmaz da aynı kaygıyı paylaşıyor:

“Son olarak Adana’da büromuz kurşunlandı. Bu saldırılara en sonunda silahla cevap verirken ne olur; illegaliteye çekilmek isteniyoruz.”

2006’da 130 bin kişilik miting

Beni asıl endişeye sevk eden, Hüseyin Yılmaz’ın “illegaliteye çekilmek isteniyoruz” sözleri oldu. Mustazafder, 2006’dan beri yapıyor bu uyarıyı. O zamandan bu yana hiçbir zaman silahla ilişkilendirilemedi, fakat buna rağmen geçtiğimiz bahar aylarında dernek kapatıldı.

Mustazaflar, ilk olarak 2006’nın bahar aylarında 130 bin kişilik bir mitingle çıktılar ortaya. Tabii, bizim medyamız süreçlere ancak nihai noktalarına yaklaşırken dâhil olduğu; süreçler ancak kendi hakikatlerini gözümüzün içine sokunca meseleye “uyandığı” için, Diyarbakır’daki o devasa mitingi de “n’oluyo ya!” şaşkınlığıyla karşıladı... Karşıladı da ne oldu? Bir-iki günlük bir ilginin ardından oralarda neler olup bittiğiyle zerrece ilgilenmedi.

O tarihlerde biz *Nokta* dergisinin hazırlıklarına başlamıştık. Kafamızda yayına esaslı bir dosya ile başlama fikri vardı. Benim aklıma, Hizbullah’ın 2000’deki çöküşünden sonra “birdenbire” ortaya çıkan kitlesel İslamcı hareketi irdelemek geldi. Çalışmalara başladık, ne yalan söyleyeyim, bir yandan da dosyanın elimizde patlamasından korkmuyor değildik. Tamam, biliyorduk medyamızın bu işlerle uğraşmayı sevmediğini ama, yine de korkuyorduk işte.

Nokta, ikinci sayısında (Kasım, 2006) bu dosyayı kapak haberi olarak işledi. “Kürt İslamcılığında yeraltı dönemi bitti” başlıklı haber, medyanın meseleye ilgisizliğini eleştiren şu cümlelerle başlıyordu:

Seküler Kürt milliyetçileri dindarlara karşı

"Danimarka'da yayımlanan ve büyük tepkiye yol açan Hz. Muhammed karikatürlerine karşı 16 Nisan 2006'da da Diyarbakır'daki 'Hazreti Muhammed'e Saygı' mitinginde biraraya gelen 130 bin kişi, 'Kuran-ı Kerim Ziyafetleri', 'Kutlu Doğum Haftası' ve Filistin mitingindeki coşkulu kalabalıklar, aslında medyanın ilgisini Güneydoğu'ya çekmeye yeter de artardı bile. Ama bugüne kadar Neşe Düzel'in Haşim Haşimi ve Hatip Dicle söyleşileri dışında, basında ne bir habere, ne de bir yoruma rastlandı. 'İrtica' haberlerinin 28 Şubat dönemini hatırlatırcasına arttığı son günlerde bile, konu Türkiye medyasının ilgi alanına giremedi.

"Nokta olarak, bu 'boşluğu' doldurmak amacıyla, 10 uzun gün Güneydoğu'yu dolaştık; derneklerle ve öne çıkmış isimlerle konuştuk, sorduk, soruşturduk. Gördüğümüz, yüzlerce dernek-vakıf çatısı altında örgütlenmiş, ilahi korolarından aylık dergilere kadar pek çok iletişim aracına sahip, yoksullara yardımdan fuhuş ve uyuşturucuyla mücadeleye kadar son derece zengin bir yelpazede faaliyet gösteren bir İslami STK'lar topluluğuydu. Bunun karşısında ise kitlelerle bağının zayıflıyor olduğunu itiraf etmekten çekinmeyen ve bu İslami STK'ları kendileri için tehdit olarak gören seküler Kürt milliyetçileri ile özellikle DTP çevresi var."

"Yeraltı İslami"ni içten içe istiyorlar mı?

Nokta'nın haberi bir yandan "şiddetten arınmış bir İslami hareket"e dair iyimser şeyler söylerken, öbür yandan, günümüzde artarak devam eden çok ciddi kuşkuları dile getiriyordu...

Mesela, o zamanlar Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Diyarbakır İl Başkanı olan Abdurrahman Kurt (şimdi milletvekili) yeni gelişmeyi şöyle tanımlıyordu: "Demokratik süreç geliştikçe, bu kesimler de kendilerini herkes gibi sivil toplum örgütleri çerçevesinde ifade etmeye başladı. Bundan önce ise bu bölgede yeraltı örgütlenmeleri dışında kimseye hayat hakkı tanınmıyordu. Mesele aslında bundan ibaret..."

Abdurrahman Kurt, bir yandan da, devletin bu yeni "irade" karşısında eski usul "bastırma" refleksleri göstermesi durumunda, onların da eski usul yöntemlere geri dönmeleri ihtimalinden söz ediyordu.

Saadet Partisi'ne yakın Anadolu Gençlik'in Diyarbakır Tanıtım Başkanı Selahattin Özer de şöyle demişti: "Geçmişteki şiddet ortamında kendi içine kapanan İslami çevreler artık kendisini dernekler düzeyinde ifade ediyor. Tabii bakalım devlet buna ne kadar müsaade edecek. Devlet halka barışçıl şekilde yaklaşırsa kimse illegal bir yapıya kaymaz. Ama tersi olursa yine yeraltı dönemi başlar."

Yukarıda da dediğim gibi, o zamandan bu yana, bölgede faaliyet gösteren hiçbir İslami örgütün "silahlı mücadele"yle bağlantısı kurulamadı. Hiç şüphesiz, doğrudan doğruya demokratik gelişmenin bir sonucuysa bu. Hizbullah gerçeğini yaşamış bir ülkede, medyanın bu gelişmeyi önemsemesi, irdelemesi ve yüreklendirmesi gerekirdi; fakat öyle olmadı.

Benim gördüğüm kadarıyla "merkez" medya, bölgedeki İslamcı hareketin, çok yanlı kışkırtmaların etkisiyle eline yeniden silah alabilme ihtimalinden hiçbir rahatsızlık duymuyor. Hatta zaman zaman bunu içten içe istiyor olabileceğini dahi düşünüyorum.

Fakat hiç kuşkunuz olmasın: Yarın öbür gün bu ihtimal gerçekleştiğinde, medyamız "halkın haber alma hakkı"nı hatırlayacak ve bölgeyi muhasara altına alacaktır.

Allah göstermesin, böyle bir durumda manşetleri şimdiden tahmin edebiliyorum.

Sulukule'den Tophane'ye

Alper Görmüş 01.10.2010

Tophane'deki galeri açılışlarına yönelik şiddet eylemlerinin aktarıldığı televizyon haberlerini izlerken bir şey çok dikkatimi çekmişti. Şimdi hangisi olduğunu hatırlayamadığım bir televizyon kanalı, bir yandan öbür kanallar gibi somut şiddeti haberleştiriyor, bir yandan da mahalle halkının beş yıldır Beyoğlu Belediyesi'ne verdiği dilekçelerden örnekler okuyordu.

Halk, bu dilekçeleri oraya gelen bütün gazetecilere dağıtmış olmalıydı (sonradan öyle olduğunu öğrendim zaten). Fakat dediğim gibi, gazeteciler için bu yanına o gün pek itibar etmediler. Bir bölümü, bu ilavenin "sıcak" saldırı haberinin ateşini düşüreceğinden; bir bölümü de "irticai kalkışma" vurgusuna hanel geleceğinden endişe etmiş olabilir...

Fakat sonradan anlaşıldı ki, o dilekçelerden yansıyan hüznü ve çaresizliği gözardı ederek Tophane vakası asla anlaşılamaz...

Fransa'dan bir Tophane vakası...

Vatan'dan Okay Gönensin, 29 eylül tarihli köşesinde, kendi deyişiyile "Fransa'dan bir Tophane vakası" nakletmiş... "Vaka"yı anlatan kişi, Gönensin'in Fransa'da yaşayan arkadaşı Bülent Korman... Mektup, alıştığı hayatın tehdit altında olduğunu sezen insanların dünyanın her yerinde benzer tepkiler verebileceğine dair içeriğiyle, "sosyolojisiz" Tophane vakası tahlillerine bir cevap niteliğindeydi.

Korman, Fransa'da bulunan "asude" bir okur-yazar adasından söz ederek başlıyor mektubuna: "Sabahları pazarlar, ada balıkçılarının tezgâhları kuruluyor, günlük alışveriş bitince kahvede bir tek atılıp küçük sohbetler yapılıyor, öğle sonralarında uçsuz bucaksız ve sessiz sedasız kumsallarda denize giriliyor ve sonra herkes evlere kendi hayatına çekiliyor."

Korman, geçtiğimiz yaz, adadaki birkaç taksiden birini işleten doğma büyüme adalı Julio adlı bir taksiciyle ahbap olmuş. Hikâyenin devamını Korman'ın mektubundan aktarıyorum:

"Julio bana bundan birkaç yıl önce adaya onun kafasına göre 'Punk' diye adlandırdığı bir grubun dadandığını anlattı. Kadın-erkek ortalarda gezinmeye, kumsallarda yatıp kalkmaya, 'kendi meşreplerince' biraz gürültülü bir biçimde eğlenmeye başlamışlar. Benim anladığım, ada ahalisi onların adanın yaşamına uymayan davranışlarını pek sevmemiş. Ve bir gece adanın balıkçıları onları Julio'nun deyimiyle 'topluca denize bırakmış.' Peki n'oldu, tekrar geldiler mi, diye sormuştum; hayır, dönmemişler. Sonrasında olay büyüdü mü, bilmiyorum."

Bülent Korman'ın "Fransa'daki Tophane vakası"ndan çıkardığı Tophane dersi de şöyle:

"Bunu sana Tophane'de yaşanan can sıkıcı olaydan, ânında gerginliği arttıracak 'Madımak tahlilleri'ne geçmekte hiçbir beis görmeyenlere belki duyurabilirsin diye yazmak istedim. Orada olan biten için 'dağdan

gelip bağdakini kovmak' mealinde karşıt yorumlar yapanlar da var. O kadar ileriye gidilmese de, ben o 'bağ'a girmeden bir 'destur istemeyi bilmemek' ihtimalinin olanlarda payı olabileceğini görenlerdim. Evet, destur almayı bilmek diye bir şey vardır ve daha sonra gereksiz irilikte yorumlara yol açabilecek bazı olumsuzlukları başlangıçta çözebilir."

O mahalleler karanlık değil!

Korman, Tophane ve benzeri mahallelerin öyle gösterilmek istendiği gibi karanlık yerler olmadığını da "yaşanmış" bir İstanbul öyküsüyle anlatmış mektubunda:

"Evet, Tophane'de sonuçta hiçbir şekilde hoş görülemez bir şiddet teşebbüsü yaşandı ama hemen aynı dönemde ressam Su Yücel ile üniversite öğretim görevlisi Neşe Özdilek, Tepebaşı'nda, '2010 İstanbul Avrupa Kültür Başkenti' kapsamında şahane bir etkinlik de gerçekleştirdi. Orası da Türkiye'de bir yerdi.

"Tarlabası'da yaşayan Çingene, Kürt, Türk, Afrikalı kadınlar, Tophane'de sergi açanların gece gezmeye gelemeyecekleri mahallelerini üzeri rengârenk resimlendirilmiş teflerle, çamaşır iplerine astıkları kendi yaptıkları resimlerle bir güzel bezediler. Kimse de çıkıp Su Yücel'e, 'Hoop! Sen burada bizim karılarımıza neler öğretiyon lan?' diye diklenmedi. Hem de daha da 'karışık' bir mahallede. Çok şükür. Ama ne yazık ki, Tophane olayının üzerine mal bulmuş mağribi gibi atlayan medyamız da, 'Adsız ve Damsız' adlı bu güzellikten okurlarını –geçtim manşetleri, köşe yazılarını- birkaç satırla olsun haberdar etmedi. Bizim sanat merakımız henüz körpedir ve biraz böyledir."

Korhan Gümüş de gazetemizin "HerTaraf" sayfasında çıkan (28 eylül) "Tophane'de aslında neler oldu" başlıklı yazısında mahallenin de karanlık bir yer olmadığına işaret ediyordu:

"Tophane'de Ramazan ayında caminin karşısındaki lokantada insanların öğlenleri rahatlıkla yemek yediğini, oradaki küçük kahvede oturan 'muhafazakâr' insanların siyasal ve sosyal konularda son derece bilgili, farklı olan insanlara karşı da inanılmaz nazik; esnafın ise saygılı, çalışkan, sevimli olduğunu, Romanların her gece çalgılı düğün yaparak ortalığı velveleye vermesine de aldırmadıklarını bilmiyorum söylemeye gerek var mı?"

"Sanatın aydınlığı"nı kederli gözlerle izleyenler...

Tophane'deki galericilerin, o galerilerde resimleri sergilenenlerin ya da o galerilere gidip gelenlerin Sulukule'deki "soylulaştırma" girişimlerine karşı çıktıklarını biliyoruz. Biz bunu biliyoruz da, onlar, Tophane'deki kendi varlıklarının Sulukule'deki dozerler gibi algılandığını bilmiyorlar ya da bilemiyorlar.

Oysa gerçek böyle. Tophane'nin fakir halkı, topraktan öğrendiği bir bilgiyle biliyor ki, bu bir süreçtir ve bu süreç tamamına erdiğinde bütün Tophane "sanatın aydınlığı"yla ıslıl ıslıl parlayacak, fakat ortada mahalle falan kalmayacaktır.

Sulukule'nin yıkılıp Sulukulelilerin yaşadıkları bölgeden sürülmelerini kapitalizmin doymak bilmez iştahıyla açıklayan ve karşı duranlar, kendilerini haklı olarak Sulukuleli gibi algılayan Tophanelileri zerrece anlayamıyorlar... İstiyorlar ki, onlar da kendileri gibi açılan her galeriden sevinç duysunlar, "sanatın aydınlığı"nda yıkansınlar... Bilmiyorlar ki, kendilerinin sevinci başkalarının kederidir.

Sorulduğunda hep, "Mahalle halkıyla iyi ilişkiler içinde olduklarını" söylüyorlar... Peki, acaba onlara hiç "burada artık daha fazla galeri açılmamasını ister misiniz" diye soran olmuş mu?

Korhan Gümüş doğru diyor: "Yıllardır söylediğimiz gibi, galerilerin, sanatçıların halkla ilişki kurması iyidir, ama yetmez."

Gümüş, çözümü, "kamu otoritesi"nin bir aktör olarak devreye girmesinde görüyor: "Tophane'deki sorun tarafların birbirini dışlaması değil, soruna çözüm bulması gereken 'kamu'nun görevini yapmamasıdır."

Tam burada ister istemez Tophane halkının belediyeye yıllardır verdiği dilekçeler geliyor aklıma... Peki, belediye mesela ruhsatları sınırlamak suretiyle makul bir mahalle-sanat dengesi kurmaya çalışsaydı ne olurdu?

Bence medya belediyeyi "sanat düşmanı" ilan eder, dünyayı ona dar ederdi.

Tophane vakasından benim çıkardığım dersle bitireyim:

Oradaki "küçük kahve"nin kapanması neticesini doğuracak son galeri açılışının marjinal toplumsal faydası "eksi"dir. O noktada artık galeri açılışının durdurulması gerektiği gibi bir sağduyuya ulaşamazsak, biz bu işin altından kalkamayız.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Avcı'nın kitabı: İki bölümde iki Ergenekon

Alper Görmüş 05.10.2010

Kuşku durumların haberleştirilmesi ve yorumlanması, bol miktarda soru ihtiva eden özel bir dile ihtiyaç duyar. Eski polis müdürü Hanefi Avcı'nın tutuklanmasıyla sonuçlanan süreç, onca belirsizliğiyle tam böyle bir dili şart koşuyor; oysa süreçle ilgili haber ve yorumlarda ne kadar az soru, ne kadar çok hüküm var!

Hanefi Avcı'ya isnat edilen "yasadışı Devrimci Karargâh örgütüne yardım" suçlaması ve onu izleyen tutuklama konusunda karşılıklı mevzilenmiş tarafların argümanlarına baktığımızda, o argümanların zayıf noktalarının olduğunu görüyoruz. Fakat taraflar o zayıf noktaların üzerinden atlayarak kendi iddialarını sürekli olarak tahkim etmeye çalışıyorlar...

Ben burada, iki tarafın en çok dile getirdiği birer argümanını ele alıp onların zayıf noktalarını göstermekle yetineceğim; çünkü başlıktan da anlayabileceğiniz gibi bu yazının asıl derdi başka.

Avcı lehine öne sürülen temel argüman şöyle: "Muhafazakâr ve sol karşıtı kimliğiyle tanınan Hanefi Avcı'nın solcu bir örgütle ilişkilendirilmesi saçmadır."

Oysa, Avcı'nın kişisel dönüşümüne ilişkin bizzat kendi yazdıklarına bakıldığında, bugün artık onun "muhafazakâr ve sol karşıtı" bir insan olduğu öne sürülemez. Avcı'daki dönüşümün radikalliğini kendi cümleleriyle anlamaya çalışalım:

"Ruh dünyasında bu kadar büyük bir değişime dayanmak mümkün müdür? Karanlıktan aydınlığa, soğuktan sığağa, inançsızlıktan inanmaya gidiş gibi; birbirinin zıddına dönerek öncekinin tam tersine yol almak o kadar zor ki. (...) Başta fark edemesem de yaşadığım her olaydan bir emare olarak 32 yılın sonunda (...) varlık sebebi gördüğüm değerlerin, ihtiyaca cevap veremediğini, hatta tüm sorunlarımızın kaynağı olduğunu anladım."

Bu samimi itiraflara, bir zamanlar işkence ettiği insanlara şimdi beslediği ve yine kitabında ifade ettiği samimi hayranlığı ekleyin... O zaman anlarsınız ki, "Bir sol karşıtının solcularla işbirliği yaptığını iddia etmek zıvalıktır" argümanı gerçekte geçerli değildir.

"Devrimci Karargâh" muamması

Hiç kuşkusuz, Avcı'nın artık bir "sol düşmanı" olmaması, hatta solculara artık hayranlık duyuyor olması, otomatik olarak onun yasadışı bir sol örgüte yardım ettiği sonucunu doğurmaz. Bunun, kanıtlanması gerekir.

İşte tam bu noktada, öbür tarafın argümanının da zayıf olduğunu görüyoruz. Hatırlayalım (mealen):

"Hanefi Avcı'nın, yasadışı Devrimci Karargâh örgütü üyesi Necdet Kılıç'la irtibatlı olduğu ortaya çıktı. Avcı, Kılıç'ın İstanbul'daki evinde Kezban Küçük adlı edebiyat öğretmeniyle buluşuyordu. Avcı'nın Kılıç'a ilettiği bilgilerle, örgütün polisin teknik takibinden kurtulduğu ortaya çıktı."

Avcı, Necdet Kılıç'a 12 Eylül'den sonra işkence etmiş, fakat 1997'de onunla barışmıştı. İki kişi o günden beri dosttu. Bu, iddia falan değil, bilgi. Dolayısıyla: Necdet Kılıç gerçekten gizli örgüt üyesi olsa bile (ki şimdilik bu da bir iddiadan ibaret), Hanefi Avcı bunu bilmiyor olabilir. Demek ki Avcı'nın Necdet Kılıç'ın evini kullanması ve orada Kezban Küçük'le buluşması, başkaca deliller ortaya konmaması durumunda kendi başına yeterli olmayacaktır.

Avcı'nın Kılıç'a ilettiği bilgilerle, örgütün polisin teknik takibinden kurtulduğu iddiası ise başka fasıl; bu iddia somut olarak ortaya konabilirse işin rengi değişir. Fakat bu aşamada, eldeki verilere bakarak, "Avcı, Devrimci Karargâh'la ilişkisi deşifre edildiği için bir psikolojik harekâta karar verdi ve o kitabı yazdı" gibi bir iddiayı kesin hüküm olarak öne sürmek de mümkün değil bence.

Bu kısmı bağlarsam: Ben, Devrimci Karargâh soruşturmasının sürüyor olmasına bağlı belirsizlik nedeniyle, bugün Hanefi Avcı'yı o dosyadan sızan bilgilerle mahkûm etmeye ya da aklamaya çalışmayı doğru bulmuyorum. Kanımca, iddianamenin açıklanmasına kadar, Hanefi Avcı olayıyla ilgili olarak ancak kitabı üzerinden bir analiz çabasına girilebilir. Bugün ben de öyle yapacağım ve kitapla ilgili olarak kafama takılan asıl mesele çerçevesinde bazı düşünceler öne süreceğim.

"Devlet" dersinde başka, "Cemaat" dersinde başka Ergenekon

Bu yazının başlığından da anlayabileceğiniz gibi, ben kitapta en çok Ergenekon örgütünün ele alınış biçimine takıldım.

Avcı'nın kitabında, "Devlet" bölümünde başka, "Cemaat" bölümünde başka bir Ergenekon anlatılıyor. Birinci bölümde, bu örgütün yalnız varlığı değil, onun "belki binlerce, belki yüz binlerce insanın katledilmesini dahi meşru gören" bir anlayışa sahip olduğu da kabul ediyor. Avcı'nın, örgütün mahiyeti ve amacı konusunda da kuşkusu yok:

"Ergenekon, devletin rejim için öngördüğü temel ölçütleri yerine getirmeyen/ getirmek istemeyen bir siyasi anlayışın iktidar olmasına mani olmak veya iktidar olmuş ise zorla, antidemokratik yöntemlerle onu devirmek anlayışını savunanların oluşturduğu birliğin adıdır."

Avcı, bu bölümde Ergenekon'u o kadar önemsiyor ki, davanın şöyle ya da böyle sonuçlanmasının hiçbir öneminin olmadığına inanıyor. Çünkü:

“Yargılama sonunda bir veya birkaç kişinin ceza alması, cezanın az veya çok olması hiç önemli değildir. Mühim olan bu düşünce ve anlayışın yanlış olduğunun mahkeme tarafından tescil edilmesi ve hukuk sisteminin bu yanlışlığı mahkûm etmesidir. Bana göre mahkeme bunu gerçekleştirdiği anda amaca ulaşmış demektir.”

Ben kitabı biraz geç okuyanlardanım... Dolayısıyla, yukarıdaki satırlardan önce Avcı'nın Ergenekon'u "fasa fiso" olarak değerlendirdiğine dair şeyler okumuştum. Kitabın ikinci bölümünde bir başka Ergenekon bölümü olduğunu bilmediğimden, birinci bölümdeki Ergenekon'u okuduktan sonra çok şaşırmış, "bunun neresi fasa fiso" diye sormuştum kendime... Meğer bunun bir de "Cemaat" faslı varmış. O faslı da okuduktan sonra şaşkınlığım iyice büyüdü. Bir kitabın iki ayrı bölümünde Ergenekon örgütü nasıl bu kadar farklı anlatılabilirdi?

Kitabın "Devlet" bölümünde Ergenekon, "istenmeyen" bir iktidarı "indirmek" için oluşturulmuş, "belki binlerce, belki yüz binlerce insanın katledilmesini dahi meşru gören" bir "birlik" olarak tanımlanmamış mıydı? Eh, iktidarda öyle bir parti olduğuna göre, kitabın ikinci bölümünde karşısına bir kez daha "Ergenekon" başlığı çıkan bir okur, o başlığın altında "birlik"ın bu amaçla ne işler çevirdiğinin anlatılmasını bekler, değil mi?

Fakat, hayır! Okur, umduğunu bulamayacaktır... Bulduğu ise, şimdiye kadar Ergenekon'la ilişkilendirilen her ne "iş" varsa, bunların külliyen "abartma ve saptırma" olduğuna dair bir dizi itiraz olacaktır.

Basiret bağlanması

Birkaç örnek vereyim:

Danıştay saldırısı: "(...) Savcının zorlaması ile bu olaylar Ergenekon'a dâhil edilmek istense de makul bir polisiye akılla bakıldığında hiçbir bağlantı bulunmamaktadır."

Hrant Dink cinayeti: "Bu olay da her yönüyle en ince teferruatına kadar araştırılmış, karanlıkta kalan hiçbir yeri bulunmayan bir olaydır."

Kazılarda ele geçen deliller: "Dünyadaki bilinen örgütlerin hepsi öncelikle tabanca ve tüfek, az miktarda da roket ve el bombası bulundurur ama nedense bizde her kazıda el bombası ve roket atarlar bulunuyor."

(Naçizane cevabım: Acaba diyorum, bu farklılık, bizdeki organizasyonun, "belki binlerce, belki yüz binlerce insanın katledilmesini dahi meşru gören" bir anlayışta olmasıyla açıklanamaz mı?)

Daha böyle bir sürü "itiraz" var, fakat benim yerim dar, isteyen kitabın 504-560. sayfalarına müracaat edebilir.

Ben bu yazıyı yazarken, *Habertürk*'te bir Hanefi Avcı tartışması vardı. Tartışmacılardan Belma Akçura, 2010 mayısında, Avcı'nın kendisine, bugün kitapta ikinci bölüm olarak gördüğümüz "Cemaat"i kitaba koyup koymamayı kafasında tarttığını söylediğini anlattı.

Bu bilgiyle birleştirdiğimde, kitaptaki "iki Ergenekon" tuhaflığı daha iyi anlaşılıyor. Benim tahminim şöyle: Avcı önce tek kitap olarak tasarladığı birinci bölümü yazdı ve orada Ergenekon'u yukarıda anlattığım gibi değerlendirdi. Sonra, işin içine "Cemaat"i de katmaya karar verdi ve üzerinde "Ergenekon-derin devlet" kuşkuşu olan her olayı "Cemaat"ın operasyonu gibi göstererek bir taşla iki kuş vurmuş oldu.

Tahminimi sürdürüyorum: İki bölümü aynı kitapta yayımlamaya karar verdiğinde, yapması gereken şey, birinci bölümdeki "Ergenekon"u oradan çıkarmaktı. Artık nasıl bir basiret bağlanmasıdır bilmiyorum, bunu yapmadı.

Şimdi, bu nedenle çok pişman olduğumu düşünüyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O arka kapak yazısını hangi 'simon'* yazdı

Alper Görmüş 08.10.2010

Haliç'te Yaşayan Simonlar, Dün Devlet Bugün Cemaat kitabı yalnız yazarını değil, onu yayımlayan yayınevini de tartışmanın içine çekti.

Tartışmayı başlatan soru aşağı yukarı şöyle: "Hanefi Avcı'ya isnat edilen 'solcu bir örgüte yardım' suçunun, Avcı'nın 'muhafazakâr ve sol karşıtı' kimliğiyle çeliştiği söyleniyor; peki kitap neden solcu bir yayınevi tarafından yayımlandı?"

Soru, makul bir çerçevede genişletilmeye çalışılsa ve ilave sorular sorulsa, buna kimsenin bir itirazı olmazdı. Fakat işler öyle yürümedi; her zaman olanlar oldu; bir aşamada tartışmaya *Vakit* de dâhil oldu... Ve:

"Avcı'nın kitabının yayınlandığı Angora Yayınevi'nin terör örgütü listesinde bulunan THKP-C ile bir bağlantısı var mı? Ya da şöyle: Angora Yayınevi'nin sahipleri Cahit Akçam ve Cumhur Özdemir THKP-C ile nasıl bir ilişkiye sahip? İşte Avcı'nın ilişkileri de bu sorularda saklı. (...) Çünkü Özdemir 1981'de THKP-C üyeliğinden 1 yıl hapis yatmış. Yayınevi'nin öteki sahibi Cahit Akçam da eski bir toprak ağasının torunu. Ermeni kökenli, Agop'un torunu..." (Yener Dönmez, *Vakit*, 5 ekim).

Benim açımdan yayınevinin kimliğinin, salı günkü yazımda dile getirdiğim görüşü kuvvetlendiren bir etmen olmasının dışında hiçbir anlamı yok. Hatırlarsanız, Avcı'nın "muhafazakâr ve sol karşıtı" kimliğinin uzun bir süredir neden geçerli olmadığına ilişkindi bu görüşüm ve onu şöyle temellendirmeye çalışmıştım:

"Avcı lehine öne sürülen temel argüman şöyle: 'Muhafazakâr ve sol karşıtı kimliğiyle tanınan Hanefi Avcı'nın solcu bir örgütle ilişkilendirilmesi saçmadır.'

Oysa, Avcı'nın kişisel dönüşümüne ilişkin bizzat kendi yazdıklarına bakıldığında, bugün artık onun 'muhafazakâr ve sol karşıtı' bir insan olduğu öne sürülemez. Avcı'daki dönüşümün radikalliğini kendi cümleleriyle anlamaya çalışalım: 'Ruh dünyasında bu kadar büyük bir değişime dayanmak mümkün müdür? Karanlıktan aydınlığa, soğuktan sığağa, inançsızlıktan inanmaya gidiş gibi; birbirinin zıddına dönerek öncekinin tam tersine yol almak o kadar zor ki. (...) Başta fark edemesem de yaşadığım her olaydan bir emare olarak 32 yılın sonunda (...) varlık sebebi gördüğüm değerlerin, ihtiyaca cevap veremediğini, hatta tüm sorunlarımızın kaynağı olduğunu anladım.'

Bu samimi itiraflara, bir zamanlar işkence ettiği insanlara şimdi beslediği ve yine kitabında ifade ettiği samimi hayranlığı ekleyin... O zaman anlarsınız ki, 'Bir sol karşıtının solcularla işbirliği yaptığını iddia etmek zırvalıktır' argümanı gerçekte geçerli değildir."

"Bulunduğu her görevde insana öncelik veren..."

Dediğim gibi, kitabı yayımlayan yayınevinin kimliği benim için sadece Avcı'daki dönüşümün bir başka tezahürü olma ihtimalinden ibaretti.

Fakat dün kitabın daha önce okumadığım arka kapağını okudum ve meselenin bambaşka bir boyutunun olduğunu fark ettim. Arka kapak yazısının özellikle son paragrafı doğrusu çok can sıkıcıydı:

"Bulunduğu her görevde insana öncelik veren, her işi akıl ve bilimin ışığında sorgulayarak yapan ve her zaman vicdanı ile hareket eden bir polis, bir bürokrat, bir bilge... Hanefi Avcı, 'Bir anda polislikten, yani avcılıktan sistemin istemediği, yanlış bulduğu bir av konumuna düştüm' diye açıklıyor geldiği konumu. Bu kitapta, yalnızca vicdanının sesini dinleyerek bu ülkenin yararı için av olmaya bile razı bir bilgenin sesini ve isyanını bulacaksınız."

Tamam, bir "solcu" olarak Hanefi Avcı'nın kitabını basabilirsiniz, tutukluluğunu haksızlık olarak değerlendirebilirsiniz, fakat namı bir işkenceci için "bulunduğu her görevde insana öncelik veren bir bilge" tanımını yapamazsınız.

Ben, bu solcu yayınevinin yöneticilerini önce Kürşat Bumin'e, ardından da Yıldırım Türker'e havale ediyorum...

"Benim cevap aradığım asıl soru"

Kürşat Bumin: "Hanefi Avcı meselesinde bir vatandaş olarak benim cevap aradığım asıl soru şudur: 'İşkenceci' olduğu tanıklıklarla olduğu gibi 'itiraf - af dileme' ile de sabit olan bir polis memurunun (Anayasa'da yazdığı gibi) bir 'hukuk devleti'nde sürekli terfi ederek bir 'efsane' haline dönüşmesi karşısında bugüne kadar niçin isyan etmedik ve etmiyoruz. Avcı'nın emniyet teşkilatı içinde –arada bir duraklasa da- sürekli terfilerle taltif edilmiş olması hukuk devleti olmak iddiası açısından büyük bir tutarsızlık, büyük bir yanlış, hatta utanç verici bir uygulama değil midir?

(...)

Arendt'in 'kötülüğün sıradanlığı' kavramından hareketle analiz ettiği Eichmann, görevli olarak katkıda bulunduğu soykırım suçunun sorumluluğunu kabul etmiyordu. Çünkü ona göre kendisi sadece 'özel hayatı'ndaki eylemlerinin öznesi, dolayısıyla sorumlusuydu. Kamusal alanda ise uygulanan politikaya bir 'ödev ahlakı' (!) çerçevesinde uymuş olduğunu ileri sürüyordu. Burada sorumlu olan o değil, 'devlet politikası'ydı.

Gerçekten hepsi bu kadar; meselenin gerisi beni hiç ilgilendirmiyor..." (*Yeni Şafak*, 3 ekim).

"Hanefi Avcı'nın suçu ne"

Yıldırım Türker: "Bu işkenceci kahraman, sözünün eri ve dürüst ya, işkence yaptığını da kabul etmiştir. Ama son derece yakışıklı bir üslupla: '1990'lı yılların sonuna kadar devletin tek sorgu tekniği işkenceydi, bir insanı alarak sorgulamaktı. Burada şahısları suçlamak kolay, bugün Türkiye'nin hiçbir yerinde işkence yapılmıyor ancak 1999'a kadar her yerde yapılıyordu.' Daha önce de 12 yaşındayken işkenceden geçirmiş olduğu Şaban Dayanan'la bir programda yüz yüze gelmiş, ondan özür dilemişti.

Mersin'de daha sonra işkence ettiklerinden ulaşabildiklerini toplayıp onlarla özür fotoğrafı çektiğini de hatırlarız.

Ama bu mahcup ve fazlasıyla ölçülü nedamet tablosu, Hanefi Avcı'nın namusundan, dürüstlüğünden fazla bir şey götürmedi. Yine bu toplum bu suratı gördüğü anda işkencecisiyle karşılaşmış gibi ürpermiyor. Kaç yıl geçmiş üstünden. Hem ne yapsın, o dönem başka bir teknik bilinmiyordu.

(...)

Ama her şeyden önce biz, bir işkencecinin dürüstlüğü, cesaretini takdir edip başlıyoruz bir konuşmaya. Bütün toplum bu adamın cesareti, dürüstlüğü ve çalışkanlığı üstüne kalıbını basabilir. Bu genel kabulden sonraki cümle ya 'ama'yla başlıyor ya da 'onun için' diye devam ediyor.

Adamın şanlı bir işkenceci olmuşluğu anlaşılan kimselerin pek umurunda değil. Bu toplumun, bütün ana akım ya da kendini ana akıma yamamaya çalışan basın organları, siyasetçiler, yorumcular, kanaat önderleri ve kendinden âkilleri bize bu gerçeği unutturmaya çalışıyor. Dikkat edin.

(...)

Hepimiz birer amatör ajan kesilmiş, kısıtlı imkânlarımızla soruyoruz: 'Hanefi Avcı'nın suçu ne?' Gerçekten otuz yıl kadar önce pek tatsız koşullarda tanışmış olduğu anlaşılan sol militanlarla örgüt mü paylaşıyor? Yoksa kitabıyla cemaati mi kızdırdı da kafasını kopardılar?

Ben size söyleyeyim. Gerçekten umurumda değil. Hanefi Avcı'nın suçu, namılı bir işkenceci, bir nefret suçlusu olmasıdır." (*Radikal*, 4 ekim).

* "Bizler de (...) bizim tarafımızda olan kişilerin kusurlarını suç olarak nitelendirmiyorduk. Bu duruma, bu tip davranışlara 'Simonlaşmak' adını verdim." (Hanefi Avcı, *Haliç'te Yaşayan Simonlar*, s. 18).

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Baykal gitsin'cilerin zor günleri geldi işte

Alper Görmüş 12.10.2010

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) eski Genel Başkanı Deniz Baykal'ın bir kaset marifetiyle başkanlıktan alaşağı edilmesini alkışlayan CHP yanlısı köşe yazarlarını zor günlerin beklediğini anlattığım yazımı sandıktan çıkarmanın zamanı geldi...

Bana bu kararı aldırان şey, kendi deyişyle **"Kılıçdaroğlu'nun ismini ortaya atan kalemlerden biri, belki de birincisi"** olan bir köşe yazarının (*Vatan*'dan Mustafa Mutlu) son günlerdeki **"Kılıçdaroğlu CHP'yi bölüyor"** feryadı oldu.

Mutlu feryadında yalnız değil fakat ben sadece onun üzerinden gideceğim; yazıyı köşe yazarına boğup okunurluğu zedelemeyeyim. Ayrıca, gerek kasetli günlerdeki **"Baykal'la olmuyor"**cu cephenin; gerekse de şimdiki **"Kılıçdaroğlu'yla olmuyor"**cu cephenin sesi en fazla çıkan üyesi olarak, bunu hak ediyor da...

Mustafa Mutlu'nun (siz bunu Mustafa Mutluların diye okuyabilirsiniz) üst üste yazdığı yazılardaki temel argümanını size şöyle özetleyebilirim: Kendisi Baykal'ın siyasi çizgisinin doğruluğundan hiçbir zaman kuşku duymamış, itirazı **"yönetim tarzına"**ymış... Zannetmiş ki Baykal gidip de yerine Kılıçdaroğlu geldiğinde

partinin **“doğru”** siyasi-ideolojik çizgisinde hiçbir değişiklik olmayacakmış... Zannetmiş ki aynı **“doğru”** siyasi çizgi çalışkan, cevval bir kadro sayesinde halka mal edilecek, CHP de böylece iktidar olacakmış.

“Ah be Mustafa, sen ne istiyorsun Allah aşkına?”

Bu kadar da naiflik olmaz mı diyorsunuz? Bu nedenle özetlememin yeterince nesnel olmadığını, Mutlu’nun gerçek fikirlerini yansıtmadığını mı düşünüyorsunuz? O zaman buyurun, 8, 9 ve 10 ekim tarihlerinde kaleme aldığı üç yazıdan alıntılara...

8 ekim tarihli **“Kılıçdaroğlu, CHP’yi ‘bölünmeye’ götürüyor!”** başlıklı yazıdan: *“Oyunu CHP’ye veren sokaktaki vatandaşın kafası bugünlerde fena halde karışık... Haklı olarak soruyor: ‘Madem türbanın siyasi simge olarak kullanılmasında hiçbir sakınca yoktu... Madem iktidar partisi, din eksenli bir yönetim düşü görmüyordu... Madem irtica ve bölünme gibi korkular gereksizdi... İyi de o zaman; yıllardır oy verdiğim parti beni kandırdı mı?’*

“Genel seçimlere yedi aydan biraz fazla süre var... Bakın; bugünden yazıyorum: Kemal Kılıçdaroğlu’nun izlediği bu ‘yeni politika’ CHP’yi eritir ve BÖLÜNMEYE kadar götürür! Çünkü Genel Başkan’ın izlediği politikayla tabanın hassasiyetleri arasında 180 derecelik bir fark oluştu...”

9 ekim tarihli **“CHP çoktan bölünmüş bile... İşte kanıtı!”** başlıklı yazıdan: *“Dünkü ‘Kılıçdaroğlu CHP’yi bölünmeye götürüyor’ başlıklı yazım için özür dilerim. Yanılmışım; CHP’nin ‘bölünmeye gittiği’ falan yokmuş, üyeleri ve seçmeni çoktan ‘karpuz gibi’ tam ortadan ikiye bölünmüş. (...) Meğer gerçeği görmekte çok geç kalmışım... Ben on günlük izin deyken bölünme özellikle ‘taban’da çoktan gerçekleşmiş bile... İşte; bana gelen e-postalardan bir demet...”* (Mektuplardan örnekler vermiyorum, neler olduğunu tahmin etmişsinizdir. –A.G.)

10 ekim tarihli **“Sen nasıl bir CHP istiyorsun Allah aşkına?”** başlıklı yazıdan : *“İki gün boyunca CHP tabanının bir bölümünün, Kılıçdaroğlu yönetiminin özellikle türban konusunda izlediği politikadan duyduğu rahatsızlığı dile getirdim. Bazı okurlar haklı olarak soruyor: ‘Ah be Mustafa... Baykal ile bu iş olmaz, mutlaka istifa etmeli, diyordun; işte başkası geldi... Görüyoruz ki o da sana yaranamadı? Sen ne istiyorsun Allah aşkına?’ Bu eleştiri; sadece inandığı doğrulardan yana bir gazeteci için övgüdür... Çünkü her şeyden önce eleştirilen gazetecinin tarafsızlığını gösterir...”*

(Burada alıntıyı kesip araya gireceğim: Bence olan biten gazetecinin **“tarafsızlığını”** değil, üç adım bile önünü göremediğini gösterir... Neden böyle olduğunu birazdan anlatacağım...)

Mustafa Mutlu’dan yaptığım alıntıları, yazıların sahibinin üç ay içinde **“Kılıçdaroğlu gelsin”**den **“Kılıçdaroğlu bölücü”**ye sıçramasında neden herhangi bir çelişki olmadığına dair izahıyla bitiriyorum. Şöyle diyor:

“Ben hiçbir zaman, Baykal’ın dünya görüşünün doğruluğundan, Atatürk ilke ve devrimlerine bağlılığından kuşku duymadım. Sadece; doğru politikaların ‘yanlış’ adamlar tarafından savunulmasının, çıkar ilişkilerine alet edilmesinin; o doğru politikalara büyük zarar verdiğini anlatmaya çalıştım. İtirazım Baykal’ın dünya görüşüne, politik tavrına değil, ‘yönetim anlayışı’naydı. (...) Ben sadece ülkemin, Baykal kadar doğru siyasi çizgisi olan ve Kılıçdaroğlu kadar dürüst ve çalışkan bir CHP liderine ihtiyaç duyduğunu söylüyorum, o kadar!”

“Baykal gitti de, ‘Baykal gitsin’ciler ne olacak”

Peki, Mustafa Mutlu ve benzerlerinin **“Baykal gitsin, Kılıçdaroğlu gelsin”** kampanyasını sürdürdükleri günlerde ben ne yazmışım da, bu zevatin şimdiki pozisyonları bende o yazıyı sandıktan çıkarma iştahtı yaratıyor?

“Baykal gitti de, ‘Baykal gitsin’ciler ne olacak” (Taraf, 11 Mayıs 2010) başlıklı yazıda söylediğim şuydu: Kaset komplosunu hazırlayanlar, artık her kimse onlar, CHP’nin mevcut ideolojik-siyasi çizgisiyle Adalet ve Kalkınma Partisi karşısında bir iktidar alternatifi olamayacağını anlamışlar ve CHP’nin katı çizgisini kırmak üzere harekete geçmişlerdi. Bunu göremeyip Baykal’ın gidişini kutlayanları, **Red-Kit**’teki **“mezarcı”** nın akıbeti bekliyordu. Yani:

“Red-Kit’te kısa boylu, beyaz-sivri sakallı, elinde genellikle bir kazma bulunan kötücül-sevimli bir mezarcı vardı. Adı yoktu, ‘Mezarcı’ diye geçerdi Red-Kit’lerde... Mezarcıyı en çok mahkemelerin dinleyici sıralarında görürdük. Ekmeğini ölümlerden çıkardığı için hâkimin tam kararını açıklayacağı sırada ayağa kalkar, **‘asalım’** diye bağırırdı. Bu **‘ekmek parası’** refleksini o kadar içselleştirmişti ki, kendi yargılandığı davalarda da ayağa fırlar, **‘asalım’** diye bağırırdı. (Baykal’ın istifasının öncesinde) bilhassa **‘devlet ideolojisine yandaş’** gazete köşe yazarlarını etkisi altına alan **‘istifa’** hararetini hep aklımda Red-Kit’in Mezarcı’sı olarak izledim. Mezarcı nasıl yargılananın kendisi olduğunu hesaba katmadan **‘asalım’** diye düşüyorduydu ortaya, bunlar da **‘Baykal’ı gönderme operasyonu’** nun aynı zamanda kendi düşünce mezarlarına indirilen kazma darbeleri olduğunu fark edemiyorlar.”

Kaset komplosundan çıkan dersler

Yazı, **“Baykal’a söylenen, size de söyleniyor”** ara başlığının altında şöyle sona eriyordu:

“Bu zevat, **‘kaset’** hamlesini yapanların hangi siyasi-ideolojik tesbitle hareket ettiklerini anlamamış görünüyor. (...) Deniz Baykal’a **‘deniz bitti’** diyenler, aynı şeyi **‘Baykal istifa’** cı köşe yazarı statüko zaptiyelerine de söylemiş oluyorlar. Anlamadıkları bu... Bunu anlamadan geçirdikleri her gün çelişkileri biraz daha derinleşecek.”

İşte geldi o günler...

O zaman bunu anlamayanlar, şimdi **“Kılıçdaroğlu Kemalist çizgiyi zorluyor, partiyi bölüyor”** diye hiç ortaya düşmesinler... İçine yuvarlandıkları bu büyük çelişkiyi **“Sadece doğrulardan yana gazetecilik yapmak”** diye yutturmaya da kalkmasınlar... Onun yerine, hadiseden ders çıkarmaya gayret etsinler...

CHP’nin şu anda içinde bulunduğu manzaraya bakarak kaset komplosundan iki büyük ders çıktığını söyleyebiliriz:

Birinci ders, komploju düzenleyenlere: Böylece onlar, bir partinin başkanını değiştirerek, hem de öyle ahlaksız bir yöntemle değiştirerek o partinin siyasi-ideolojik çizgisini değiştiremeyeceklerini anlamış olmalıdırlar.

İkinci ders (bu daha önemli), **Mustafa Mutlu ve benzerlerinin tersine**, Baykal’ın gönderilip Kılıçdaroğlu’nun getirilmesini partinin katı çizgisinde radikal bir değişiklik olacağı umuduyla destekleyenlere: Böylece onlar, bir partiyi dönüştürmenin öyle tepeden inmecı yollarla olamayacağını, bunun ancak zihniyeti değiştirecek büyük bir toplumsal hareket başlatarak ve sabırlı bir gayretle gerçekleştirilebileceğini anlamış olmalıdırlar.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

HSYK seçimleri ve ‘muhafazakâr demokrat’lar

Alper Görmüş 15.10.2010

12 Mart'ı ve 12 Eylül'ü (1980) alkışlayan Türkiye'nin muhafazakârlarının 28 Şubat'tan (1997) itibaren içine girdikleri büyük dönüşüm, Türkiye'deki demokratik gelişmenin dayanak noktalarından biri oldu.

Kabaca **"sivil siyaset üzerindeki askerî vesayete karşı çıkma"** diye özetleyebileceğimiz bu hayati önemdeki dönüşüm, **"muhafazakârlık"**la **"demokratik gelişme"**yi yan yana görünce kırmızı görmüş boğaya dönen kimi **seküler** ve hatta **sol** çevrelerce ne yazık ki küçümsendi.

Fakat bu yazının konusu, kafasındaki kurguya uymuyor diye "olgu"yu reddederek **"Türkiye muhafazakârlığı"** **dersinden sınıfta kalan seküler ve sol çevreler** değil; bu yazının konusu, **demokrasiyi "sivil siyaset üzerindeki askerî vesayetinin kaldırılması"ndan ibaret sayan "muhafazakâr demokrat"lar...**

Bizde **"sivil"** denince yaygın olarak **"asker olmayan"** anlaşıyor, oysa **"devlet dışı"** anlaşılmalı... Kavramları yerli yerinde kullanacaksak, Genelkurmay Başkanlığı'nı **"asker"**, Dışişleri Bakanlığı'nı **"sivil"** olarak görmememiz gerekir; ikisi de **"devlet alanı"nın içinde, "sivil alan"ın dışındadır**.

Aynı yanlış **"askerî yargı"**nın dışında kalan yargı alanını **"sivil yargı"** (doğrusu **"adli yargı"**) olarak adlandırmamızda da ortaya çıkar. Daha önce de yazmıştım, kavramları yerli yerinde kullanan bir ülkenin hukukçularına **"Türkiye'deki sivil yargı"**dan söz edecek olsanız, muhtemelen size şöyle bir tepki vereceklerdir: **"Nasıl yani, sizde vatandaşların kurduğu ve başka vatandaşları yargıladığı mahkemeler mi var?"**

Buraya kadar söylediklerime ilişkin, "Haklısın da, bunlar sadece muhafazakârların derdi değil ki, çok daha genel bir sakatlıktan söz ediyorsun" diyenler olabilir.

Doğru; orduyu "asker", devleti "sivil" sayanlar her kesimde var ve onlar –artık iktidarda kimin **"sivil devlet"**i varsa- o devletin uygulamalarını "demokrasi" saymakla malûl...

O zaman şöyle diyeyim: Bugün size, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) seçimleri temelinde, muhafazakâr hâkim-savcılarının ve muhafazakâr medyanın kendi **"sivil devlet"**lerinin bürokratik-otoriter tercihlerine nasıl boyun eğdiklerinin hikâyesini anlatacağım.

Bürokratların adaylığı ve vaatler

12 eylüldeki referandumda başka değişikliklerin yanında HSYK Kanunu'ndaki değişiklikler de onaylandı, şimdi sıra kurulun yeni üyelerinin seçiminde... Pazar günü (17 ekim) seçim yapılacak, yeni üyeler belirlenecek.

Referandum propaganda sürecindeki havadan dolayı ben zannetmiştim ki (muhtemelen siz de öyle düşünmüştünüz), ortaya adaylar çıkacak, her aday kendi propagandasını özgürce yapacak ve seçme hakkı olan hâkim ve savcılar da yine özgür iradeleriyle kurulun yeni üyelerini belirleyecek.

Bu beklentiye ilk darbeyi, adaylara propaganda yasağı getirerek Yüksek Seçim Kurulu (YSK) vurdu. İkinci darbe ise hükümetten ve Adalet Bakanlığı'ndan geldi. Hikâyemiz de zaten bu ikinci darbe üzerine...

Biliyorsunuz, seçim sürecinin bir aşamasında Adalet Bakanlığı'nın bazı bürokratlarının da aday olacağı haberleri çıkmaya başladı. Onların aday olmalarında yasal bir engel yoktu, fakat neticede yaptıkları iş itibarıyla devletin memuruydular. Buna bir de referandum sürecinde hükümetin HSYK'nın yeni yapısının **"çoğulcu ve**

demokratik esaslar” üzerinde kurulacağı yönündeki vaadini ekleyin... Böyle bakınca anlarsınız ki, bu adaylıklar hiç de **“çoğulcu ve demokratik”** değildir.

Dahası da var: Ben meseleyi bazı bürokratların bireysel inisiyatiflerinden ibaret sanıyordum, meğer değilmiş. Meğer bu basbayağı organize bir hareketmiş ve **işin “koç”luğunu da Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı İbrahim Okur yürütmekteymiş.**

Konuyla ilgili olarak, çok güvendiğim bir kurumun, seçime kendi adaylarıyla katılacak olan **Demokrasi ve Özgürlük İçin Yargıçlar ve Savcılar Birliği (Demokrat-Yargı) Derneği’nin** bilgisine başvurdum. Onların gözlemlerinden ve yorumlarından derlediğim bir demetle, meseleyi sizin de dikkatinize sunuyorum:

“YARSAV’cılar bile daha kısıtsız”

Adalet Bakanlığı, HSYK seçimlerinde, Başbakan Erdoğan’ın referandum sürecinde sık sık tekrarladığı **“kürsü yargıçlarının kurula gireceği”** vaadini açık pozisyonda bırakan ilginç bir yol izliyor.

Hükümet, seçim sürecini Adalet Bakanlığı’na, o da müsteşar yardımcısı İbrahim Okur’a bırakmış durumda. Demokrat Yargı Derneği, **“üç bakanlık bürokratından ve zihniyet olarak öyle olanlardan bir liste oluşturan”** Okur’un, **“geçmişe ait usullerle”** çalıştığı kanaatinde:

“Bir defa kendilerine bağlı başsavcılık, komisyon başkanları, müfettişler ve bakanlıktaki tetkik hâkimleri eliyle süreci bir resmiyet içinde örgütlemeye koyuldular. Kendilerine yakın tabana seslenen adaylar ya manevi baskıyla (aday olma, bir bölen olursun, vebali var), ya çeşitli vaatlerle (seni başsavcı yapacağız, reis yapacağız, lojman alacağız vs. vs.) ya da üstü kapalı **‘tehdit’**lerle adaylıktan vazgeçirilmeye çalışılıyor. Referandumda ‘evet’ diyenlerin bu ‘evet’inin **dindar muhafazakâr tabanın kendi hayatlarındaki demokratik sonuçlarını ertelemek için** ellerinden geleni yapıyorlar.”

Derneğin eşbaşkanı **Dr. Organ Gazi Ertekin**, bu durumu, **Yargıçlar ve Savcılar Birliği (YARSAV)** adaylarının (ki toplam aday sayısının aşağı yukarı yarısını oluşturuyorlar) çok daha kısıtsız bir süreçten geçmeleriyle karşılaştırıyor ve sonucu hüznün verici bulduğunu belirtiyor:

“Referandumda ‘hayır’ diyen hâkim ve savcılar, yasadaki değişikliğin kendilerine tanıdığı aday olma hakkını tereddütsüz kullandılar. Buna karşılık referandumda ‘evet’ diyenler, bunun sağladığı sonucu kendi yaşamlarına aktarma becerisini gösteremediler.”

Gerçekten de hüznün verici bir çelişki... Fakat ben bu noktada vurguyu **“kendilerine yakın taban”**a baskı yapan Adalet Bakanlığı bürokrasisinden ziyade, bizzat o **“taban”**a yapmanın daha doğru olduğunu düşünüyorum. Belli ki onlar da teşneymiş bu baskıya; ne de olsa baskı kendi **“sivil devlet”**lerinden geliyor...

Bizzat Demokrat Yargı Derneği’nin içinde yer alan ve “evet” için referandum sürecinde canla başla çalışan **“muhafazakâr-demokrat” hâkim ve yargıçların** bu baskıyı baskı gibi görmediklerini ve gönülden desteklediklerini biliyoruz. Derneğin toplantılarından birinde bir üyenin şu surette isyan ettiğini de biliyoruz:

“Demokrat yargının derdi mevcut HSYK’nın ‘Kemalist dikta’ olmasıydı. Ama vurgumuz ‘Kemalizm’e değil, ‘dikta’ya idi. Fakat sizin derdiniz ‘Kemalizm’miş, diktayla sorunuz yokmuş!..”

GK kursiyerliğinden HSYK koç’luğuna...

Adalet Bakanlığı'nın, dolayısıyla da hükümetin bütün ipleri kendisine emanet ettiği müsteşar yardımcısı **İbrahim Okur**'un durumu da dikkate değer... İkisi iddia, biri olgu olmak üzere üç noktanın altı çiziliyor...

Birinci iddia: İbrahim Okur'un Yargıtay'da tetkik hâkimi olan ve **Ergenekon'la bağı tesbit edilen bir yargıçla sıkı ilişkisi** var...

İkinci iddia: Müsteşar yardımcısı olmasında, **Ankara İl Jandarma Komutanlığı** devreye girdi ve yardımcı oldu...

Olgu: İbrahim Okur'un Yüksek Seçim Kurulu'nun internet sitesine koyduğu CV'de, **Genelkurmay Başkanlığı'nda altı ay süreyle kurs gördüğü** bilgisi yer alıyor.

Bu son nokta, demokrat yargı çevrelerinde çok yadırganıyor. "Hadi Genelkurmay'da kurs gördü, bir hukuk adamı bunu bir övünç vesilesi olarak CV'sine koyar mı" diye soruluyor. 28 Şubat döneminde Genelkurmay'da birkaç saat brifing alan yargı mensuplarını tefe koyanların, altı aylık kursta hiçbir sorun görmemeleri gerçekten de tuhaf.

Okur'la ilgili şu not da ilginç: "**Bu şahıs tam 15 yıldır bürokrat!** Lütfen bu 15 yıldaki hükümetleri, bakanları.. ülkedeki siyasal-toplumsal süreçleri bir düşünün. Okur hep orada kalmış, kalabilmiş. Hele de 28 Şubat sürecinde yargıda tam anlamıyla bir '**cadı avı**' varken..."

Bitirirken: Demokrat Yargı Derneği çevreleri, "evet"çi medyanın ve köşe yazarlarının HSYK seçimlerindeki garabete "soğuk" durmalarını üzüntüyle; "hayır"cı medyanın ve köşe yazarlarının soğukluğunu da şaşkınlıkla karşılıyorlar. "Acaba" diye soruyorlar bu ikinci grup için, "**İbrahim Okur'un inisiyatifinin, sonunda hayırlı bir netice vereceğine dair bir duyum** aldılar da, o nedenle mi itiraz etmiyorlar?"

Bilmiyorum ama, durum gerçekten de garip...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İbrahim Okur'un açıklaması

Alper Görmüş 19.10.2010

15 ekimde bu sayfada yayımlanan "**HSYK seçimleri ve 'muhafazakâr demokrat'lar**" başlıklı yazıma, cumartesi sabah saatlerinde **Adalet Bakanlığı Basın Sözcüsü Murat Aydın**'dan; aynı gün akşam saatlerinde de **Müsteşar Yardımcısı İbrahim Okur**'dan iki ayrı açıklama aldım.

Murat Aydın'ın açıklamasında, yayım için herhangi bir tarih talebinde bulunulmuyordu. O nedenle ben de ona bugünkü köşemin bir parçası olarak yer vermeyi düşündüm. Yazıyı yayıma hazırlarken, dediğim gibi akşam saatlerinde (**17:39'da gönderilmişti, ben 20:00 civarında gördüm**) bu defa İbrahim Okur'dan bir e-mail aldım. Okur, mümkünse pazar günü seçimlerden önce yayımlamamı istiyordu yazısını. Teorik olarak ancak seçim günü yayımlanabilirdi ama bizim gazete açısından o da mümkün değildi. O nedenle onun açıklamasına bugün yer verebiliyorum.

Adalet Bakanlığı'nın açıklamasında **Okur**'un açıklamasında yer almayan herhangi bir şey yoktu, o nedenle onu

bugün yayımlamıyorum. Fakat ısrar ederlerse bir sonraki yayım gününde ona da yer veririm.

Aşağıda Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı İbrahim Okur'un açıklamasının tam metnini okuyabilirsiniz.

***

Sayın Görmüş,

15.10.2010 tarihli köşe yazınızda ismimden de bahsederek bazı iddiaları dile getirmeniz sebebiyle cevap verme ihtiyacı ortaya çıkmıştır. YSK tarafından seçim sürecinde her türlü propaganda yasaklandığından, aleyhimde propaganda teşkil eden yazınız ve yazınıza kaynak gösterdiğiniz güvenilir kaynağınızla ilgili yasal haklarım saklı kalmak kaydıyla aşağıdaki cevabımın mümkünse 17 Ekim 2010 tarihinde yapılacak seçimler öncesi köşenizde veya gazetenizde yayımlanmasını rica ederim.

Yazınızda bürokratların adaylığına değindikten sonra benim "koç"luğumda Adalet Bakanlığında organize bir çalışma yürütüldüğü, başsavcılar, komisyon başkanları, müfettişler ve tetkik hakimleri eliyle resmiyet içerisinde bir örgütlenme yapıldığı ifade edilmektedir.

Adalet Bakanlığının dün yayımlanan bildirisinde de ifade edildiği gibi Bakanlıkta bu konuyla ilgili bir çalışma söz konusu değildir. Ben diğer 167 aday gibi özgür irademle bu seçimlerde aday olarak meslektaşlarımın oylarına talip oldum. Seçim sürecinde meslektaşlarımla davet edildiğim birkaç ille sınırlı ziyaretlerde beni davet eden arkadaşlarımla oturup sohbet ettim, sürece ilişkin düşüncelerimi paylaştım. Adaylığım süresince makamımı ve devlet imkanlarını kullandığımı söyleyenmemesi için adaylık resmi başvurusundan önce yıllık izne ayrılıp, makam aracı, resmi telefon, şoför ve sekreter kullanmadım. Ziyarete gittiğim yerlerde adliyelere girmemeye özen gösterdim. Başsavcı ve komisyon başkanları aracılığıyla hiçbir organizasyon yaptırmadım. Beni davet eden arkadaşlardan, katılmak isteyen arkadaşlara sohbet edeceğimizi duyurmak dışında hiçbir faaliyette bulunmamalarını istedim. Bu ziyaretlerimde müsteşar yardımcısı sıfatımla değil, bir aday olarak arkadaşlarımla huzurlarında bulunduğumu ifade ettim. Bu kadar hassas olduğum bir konuda yazılanları haksızlık olarak değerlendiriyorum.

Hakkımdaki iddialar ve olgu olarak ifade ettiğiniz hususlara gelince; her insan gibi dostlarımı seçme özgürlüğü ve iradesine sahibim. Dostlarım içerisinde Ergenekonla ilişkisi tesbit edilen bir yargıç olduğunu yazmışsınız. Bildiğim kadarıyla Ergenekonla bağı tesbit edilen hiçbir hakim ve savcı bulunmamaktadır. Hakkında disiplin veya ceza soruşturulması yapılmadan hiç kimsenin bu şekilde suçlanamayacağı da açıktır. Yazınıza konu olan şahsın ismini ve bu şahsın adı geçen örgütle bağının nasıl tesbit edildiğini yazarsanız ben de daha dikkatli olabilirim. İnsanların bu şekilde etiketlenmesi ve yaftalanmasını sizin de doğru bulmadığınızı biliyorum. Lütfen insanlarla ilgili böyle iddiaları ileri sürerken daha dikkatli olalım.

Müsteşar Yardımcılığına atanmamda Ankara İl Jandarma Komutanlığının devreye girdiği ve yardımcı olduğu iddiası da sadece gülümseyebileceğim komik bir iddiadır. 13 yıl değişik kademelerinde görev yaptığım Adalet Bakanlığında, 10 Ekim 2010 tarihinde Personel Genel Müdürlüğü görevimi yürütürken sayın Mehmet Ali Şahin'in imzası ile Müsteşar Yardımcısı olarak görevlendirildim. Böyle bir atamanın dışarıdan bir desteğe ihtiyacı olup olmadığı bir yana, Ankara İl Jandarmada o tarihte kim görevli idi, atanmama nasıl bir katkı verildi bunu bilmiyorum. İl Jandarma komutanlığının bir atamada etkisi olduğunu iddia edenlerin bunu ispatlaması gerekmektedir. Bu iddiayı ileri sürenlerin bunu ispatlamalarını ben de merakla bekliyorum.

Olgu olarak bahsettiğiniz GK kursu ise; CV'de "04 Ekim 2004-18 Şubat 2005 tarihleri arasında Millî Güvenlik Akademisi 57. Dönem öğrenimini başarı ile tamamlayıp Harp Akademileri Komutanlığından diploma almıştır" şeklinde ifade edilmiştir. Milli Güvenlik Akademisi kanunla kurulmuş ve 1952 yılından bu yana kamu

görevlilerine akademik eğitim vermiş bir kurumdur. Milli Güvenlik Akademisi'nde, dünya, çevre ülkeler ve Türkiye'nin ekonomik, politik, sosyo kültürel ve askeri konuları Milli Güvenliğimiz açısından incelenerek, dünya ve ülke güvenliğini ilgilendiren ve etkileyen meseleler, milli menfaatlerimizin korunması, milli gücümüzün tespiti ve değerlendirilmesi ve memleketin topyekün savunması ile ilgili, akademik seviyede eğitim ve öğretim yapılmaktadır. Bu Akademiye Bakanlıklarca aday gösterilmekte ve bu adaylardan Devlet Personel Başkanlığı ile koordine edilerek; Bakanlık Müsteşarı, Müsteşar Yardımcısı, Büyükelçi, Elçi, Elçilik Müsteşarı, Vali, Vali Yardımcısı, Kaymakam, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Bölge Müdürü, İşletme Müdürü, Daire Başkanı ve emsali görevlerde bulunanlar ve sayılan bu görevlere atanmaya aday durumunda olanlar seçilmektedir. Yasal bir kurumda yasal bir akademik çalışmanın 28 Şubat sürecinde yapılan amaç ve sebebi belli olmayan brifinglerle mukayese edilmesini size bu bilgiyi verenlerin bilgisizliğine bağlıyorum. Küçük bir araştırmayla bu Akademiye, yılda 100 civarı bürokratin eğitime katıldığı ve ülkenin milli güvenliğiyle ilgili önemli bir eğitim faaliyeti verildiği öğrenilebilirdi. Sanıyorum CV'de yeralan diğer bilgiler YSK tarafından propaganda yasağı çerçevesinde CV'den çıkarıldığı için bu bilgi tek başına dikkat çekici bulunmuş.

Son olarak 15 yıldır bürokrat olmamın eleştirildiği ve bunun benim ne kadar tehlikeli biri olduğum sonucuna vardığınız bölüme değinmek istiyorum. Adalet Bakanlığı hakimlerin çalıştığı ve siyasetin etkisinin en az hissedildiği bir Bakanlıktır. Diğer Bakanlıklarda hükümetlerle birlikte bürokratlar değişirken Adalet Bakanlığında görevini hakkaniyet içerisinde yerine getiren hakimler uzun süre görev yapabilirler. Benim dışımdaki 4 Müsteşar Yardımcısından en kıdemli olanı 31 yıldır, en yenisi de 11 yıldır bu Bakanlıkta çalışmaktadır. Yine 20 yıldan uzun süredir Bakanlıkta çalışan üst düzey görevliler bulunmaktadır. İstikrar ve siyaset gölgesi olmaması övünülmesi gereken bir durumken yazınızda bunun eleştiri konusu yapılması ve tehlike olarak gösterilmesini de kamuoyunun takdirine bırakıyorum.

20 yıllık kamu görevim ve 15 yıllık Bakanlık hizmetim süresince milletimin değerlerine bağlı, dürüst, namuslu, sözüne güvenilen, kimseyi kandırmayan çalışkan bir insan olmaya özen gösterdim. Hiçbir zaman gizli hesapların ve gizli işlerin içerisinde yer almadım. Bu güne kadar değişik dedikodu ve iftiralarla beni yıpratmaya çalışan bazı çevrelerin şimdi yeni bir iddia ile şahsıma derin bir görüntü vermek istediklerini görüyorum. Yazılanlar ve söylenenler ne olursa olsun, ben doğru bildiğim yolda bana tüm bu imkanları sunan milletime hizmet etmeye devam edeceğim. Güvendiğiniz kaynağınızın yazdırdıklarının yargı camiasında nasıl yankı bulacağını ve meslektaşlarımın beni nasıl değerlendireceğini yarın yapılacak seçimlerde görmüş olacağız.

Ciddi ve güvenilen bir köşe yazarı olarak cevabımın köşenizde yer alacağı inancıyla iyi çalışmalar dilerim.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başsavcılık, CHP'nin 'hatasını' düzeltiyor

Alper Görmüş 22.10.2010

Yargıtay Başsavcılığı'nın, bir statüko gücü olarak üniversitelerde başörtüsü serbestisiyle ilgili olarak yaptığı **"sakın ha" hamlesi**, bence son derece yerinde bir hamle. Çünkü statükocu güçler, yasakçı tavırlarını her zaman esas olarak **"türban serbest bırakılırsa başı açık kızlar büyük baskı altında kalır"** iddiasına dayandırdılar. Dolayısıyla Cumhuriyet Halk Partisi'nden (CHP) gelen **"üniversitelerde türbanı bir özgürlük sorunu olarak görüyoruz"** açıklamaları, bu korku üzerine kurulan paradigmanın tamamını yerle yeksân

edecek bir adımdı. Başsavcılık, “**baskı**” korkusunu restore ederek, türban konusunda “**fabrika ayarları**”na (Ayhan Aktar’a teşekkürler) geri döndü.

Buraya kadarki kısmı bu yazının özeti olarak kabul edin, şimdi bu söylediklerimi açmaya çalışacağım.

Ya başı açık öğrencilere kimse bir şey demezse?

Başörtülü genç kızlara serbestçe üniversitelere girme imkânının ufukta yeniden belirmesiyle birlikte, kadim sorumuz da bütün haşmetiyle arz-ı endam eyledi: “**Ya başı açık genç kızlara başlarını kapama yönünde baskı yapılırsa?**”

Samimiyetle böyle bir korkuya sahip olanlar var kuşkusuz. Fakat ben, bu sorunun tam tersini sorup bundan kaygılananların varlığına da inanıyorum. İddia ediyorum ki, dillerinde “**ya başı açık genç kızlara başlarını kapama yönünde baskı yapılırsa**” sorusu olan birileri, beyinlerinde “**ya başörtüsü serbest bırakıldıktan sonra başı açık genç kızlara kimse karışmazsa**” sorusunu taşıyor... Evet, kimse karışmazsa ve bu korku üzerine bina edilen siyasi strateji paldır küldür çökerse?

Kimse niyet okuduğumu, “**beyin okuduğumu**” falan öne sürmesin. **Basit bir sebep-sonuç ilişkisinden** söz ediyorum: Türkiye’de “**şeriat korkusu**” üzerine inşa edilmiş bir siyasi strateji var mı? Var. Peki, böyle bir korkunun “**simgesi**”ni başında taşıyanların, başı açık “**düşman**”larıyla aynı kamusal ortamda var olup da onları yok etmeye yönelmemesi kadar bu stratejiye zarar verecek başka herhangi bir şey geliyor mu aklınıza? Hiç şüphenez olmasın: Bu, bütün paradigmanın bir anda iflas etmesi anlamına gelir.

Hem o hem o olmaz!

Kılıçdaroğlu’nun “**türban sorununu biz çözeriz**” çıkışının hemen ardından kaleme aldığım 31 ağustos tarihli yazımda, CHP’nin aynı anda hem “**başı açıklar baskı görecek**” iddiasını sürdürüp hem de “**türban serbestisi**”nin arkasında duramayacağını savunmuştum:

“Bir politik kararın gerçekten de feci sonuçlar doğuracağına inanıyorsanız, o kararı almazsınız. O nedenle, CHP’nin şimdiye kadarki katı tutumu yanlıştı ama aynı zamanda tutarlıydı.

“Demek ki ‘türban meselesini biz çözeceğiz’ kararının tutarlı olabilmesi için, her şeyden önce şimdiye kadar üretilmiş bütün korkuların gerçek temellerinin bulunmadığını ilan etmeniz ve bir özeleştirici yapmanız gerekir.”

İşte bu nedenle, CHP içinden gelen, “Peki, şimdiye kadar söylediklerimiz; türbanın siyasal İslam’ın simgesi olduğu, okullarda türbanı serbest bırakmanın, başını örtmeyenler üzerinde önüne geçilemez bir baskıya yol açacağına dair iddialarımız yanlış mıydı” şeklindeki itirazlar yerinde itirazlardır.

CHP yönetimi, “**evet, bu iddialar yanlıştı**” demedikçe de, itirazlar karşısında ezilmeye ve top çevirmeye devam edecektir.

Uyarı AK Parti’den çok CHP’ye

Fakat **CHP’nin geldiği noktada paradigmanın iflasını engellemenin hiçbir yolu kalmamıştır**: Eski iddiaların yanlış olduğunu açıkça ilan etmek, paradigmanın çöküşünü açıkça ilan etmek anlamına gelecektir. Yok, bu topa

hiç girmeden üniversitelerde başörtüsünün serbest olmasının önündeki engel olma pozisyonundan sıyrılırsa, bu defa iddiaların ve korkuların geçersiz olduğu pratikte ispatlanacak ve paradigma yine çökecektir.

İşte tam bu noktada, yani CHP'nin topu taca atmak için yeni formüller geliştirmeye çalıştığı şu günlerde, Cumhuriyet Başsavcılığı'ndan gelen "sakın ha" uyarısı, CHP açısından altın kıymetinde bir hamledir. Cumhuriyet Başsavcılığı, CHP'nin muhtemelen "**siyasi bir naiflik**" olarak gördüğü çıkışına **kırmızı kart** göstermiş, üniversitelerde başı açık ve örtülü kızların birlikte okuyup da hiçbir olay çıkmamasının, paradigmanın bütünüyle çökmesi sonucunu doğuracağı hususunda CHP'yi uyarmıştır.

Bence Yargıtay Başsavcılığı bu açıklamayı AK Parti'den çok CHP'ye yönelik olarak yapmıştır.

Angora Yayınevi'nden hazin bir düzeltme talebi

Angora Yayınevi'nin sahiplerinden Cumhuriyet Özdemir gazeteye aşağıda okuyacağınız "düzeltme" metnini gönderdi:

"Gazetenizin 08.10.2010 tarihli internet sayfasında yazarınız Alper Görmüş tarafından Vakit yazarı Yener Dönmez'in yazısına atfen müvekkillerim Angora Yayıncılık ve şirketin yönetici ortağı Cumhuriyet Özdemir hakkında gerçeğe aykırı, kişilik haklarını zedeleyen ve terör örgütüyle bağlantılı gibi gösteren bir yazı yazılmıştır. Müvekkillerin her türlü yasal hakkını saklı tutarak, söz konusu gerçeğe aykırı yazıya karşı aşağıdaki cevap ve düzeltme metninin Basın Kanunu hükümlerine göre aynı sayfalarda aynı puntolarla aynen yayınlanmasını istiyoruz.

Cevap ve düzeltme metni:

1- İlgili yazıda müvekkil Cumhuriyet Özdemir'in terör örgütü listesinde bulunan THKP-C üyeliğinden bir yıl hapis yattığı belirtilerek, Cumhuriyet Özdemir'in de bir terör örgütünün üyesi olduğu ima edilmektedir. Müvekkil Cumhuriyet Özdemir 12 Eylül Cuntası döneminde, yüz binlerce kişi gibi bir süre tutuklu kalmıştır. Ancak aleyhine açılan dava çok kısa bir sürede tamamlanmış, sıkıyönetim savcısının istemi ve mahkeme üyelerinin de oybirliğiyle beraat etmiş ve karar kesinleşmiştir. Dolayısıyla müvekkil herhangi bir örgüt üyesi olmadığı gibi, hiçbir terör örgütüyle ilgisinin de bulunmadığı Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinin kesinleşmiş kararı ile sabittir.

2- İlgili yazıda adı geçen Cahit Akçam Angora yayınevinin sahiplerinden değildir.

3- Angora yayınevi ticari amaçlarla kurulmuş, ülkemizin kültür yaşamına katkıda bulunmaktan başka hiçbir yasa dışı faaliyeti olmayan ve terörle de ilişkisi olamayacak seçkin bir firmadır."

***

Açıklama böyle... Tahmin etmişsinizdir, **Haliç'te Yaşayan Simonlar** kitabının arka kapağında, işkenceciliği sabit bir polisin "**Bulunduğu her görevde insana öncelik veren (...) bir bilge**" diye anılmasını sorguladığım yazıyla ("O arka kapak yazısını hangi 'simon' yazdı") ilgili bir düzeltme bu... Peki, ben neden "**hazin**" buldum bu açıklamayı? Bana 9 ekimde aynı minvalde bir eleştiri yazısı gönderen okurum Hasan Raca'ya aynı gün verdiğim cevabı okuyunca anlayacaksınız... Buyurun:

"Sayın Hasan Raca, mektubunuzu dikkatle okudum ve kendisini bu kadar düzgün ifade eden bir kişinin, okuduğunu bu kadar yanlış anlamasına hayret ettim. Yazımdaki Vakit alıntısına, 'Vakit'tir ne yapsa yeridir', yahut 'Vakit bunu da yaptı' kalıbı çerçevesinde yer verdiğim apaçık değil mi? Bir daha bakalım: 'Soru, makul bir

çerçevede genişletilmeye çalışılrsa ve ilave sorular sorulsa, buna kimsenin bir itirazı olmazdı. Fakat işler öyle yürümedi; her zaman olanlar oldu; bir aşamada tartışmaya Vakit de dâhil oldu ve...'

"Burada, yayınevine ilişkin yürüyen ve Vakit'le birlikte iyice zıvanadan çıkmış tartışmayla benim işimin olmadığını söylediğim besbelli değil mi? Yani bir tesbiti ifade ederken bir parça ironik bir dil de mi kullanamayacağız artık? Hayır, yine de dertlenmeyeceğim ama, sizin gibi birinden böyle bir eleştiri gelince insan üzülüyor işte. İnsaf edin Hasan Bey, benim Cahit Akçam'la ilgili olarak 'Ermeni kökenli, Agop'un torunu' diyen birinin yazısını olumlu referansla aktarabileceğimi nasıl düşünebildiniz?"

"Maruzatım bu kadar. İzninizle ben de size bir soru sormak istiyorum: O arka kapak yazısı hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Hasan Bey'e sorduğum soruyu şimdi de **Cumhur Özdemir**'e soruyorum: O arka kapak yazısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

***

HSYK NOTU. Geçen hafta yazdığım "HSYK seçimleri ve 'muhafazakâr demokrat'lar" başlıklı yazımdaki bütün fikirlerin ve tesbitlerin arkasında durmaya devam ediyorum. Fakat orada İbrahim Okur'la ilgili olarak ortalarda dolaştığını söylediğim iki "iddia"ya yer vermemim doğru olmadığını düşünüyorum. Bir gün sonra bir seçime katılacaktı ve bana cevap verme imkânı yoktu.

İbrahim Okur'un salı günü bu sayfada yayımlanan açıklamasında "iddia"larla ilgili olarak bana yönelttiği eleştiride haklı olduğunu düşünüyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Chantal Mouffe, demokrasi, Dink ailesi

Alper Görmüş 26.10.2010

Türk basınında söyleşi alanı neredeyse tümüyle kadın gazeteciler tarafından dolduruluyor. Bu çok ilginç gelişme çeşitli yönleriyle incelenmeyi, kurcalanmayı bekliyor...

Bu âlemin en başarılı temsilcilerinden biri de hiç kuşkusuz *Taraf* muhabiri **Tuğba Tekerek**... Pazar günü onun, demokrasi fikri ve demokrasi uygulamaları üzerine "**radikal**" fikirleriyle öne çıkan düşünür **Chantal Mouffe** ile gerçekleştirdiği söyleşiyi okudum. (Tuğba Tekerek keşke bu türden beyin kurcalayıcılarla daha fazla konuşsa.)

Temel olarak "**otonomiye**", "**bireye**" ve "**bireysel hak ve özgürlüklere**" dayalı Batı demokrasilerini, demokrasinin ulaştığı ve ulaşabileceği son aşama olarak gören yaklaşımlarla arası hiç hoş değil Mouffe'un... Bu yaklaşımları kibirli buluyor ve alternatif demokrasi içerikleri üzerine düşünüyor, yazıyor.

"Bireysellik Batı modeline özgü bir şeydir"

Tuğba Tekerek'in ilk sorularına Mouffe'un verdiği cevaplar, onun temel yaklaşımına bir giriş mahiyetinde de okunabilir. *Taraf*'taki söyleşiyi kaçıranlar için aktarıyorum:

Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak, biz Türkiye vatandaşlarının önüne konmuş temel hedeflerden biri. Ancak sizin o uygarlıktaki demokrasiye dair bazı ciddi eleştirileriniz var. Nedir o eleştiriler?

(...) Jürgen Habermas gibi pek çok liberal teorisyenin aksine bu modelin demokrasiye dair tek model olduğunu düşünmüyorum. Liberal teorisyenlere göre Batı demokrasisi ahlak ve rasyonalitenin gelişiminde son noktadır, evrenselleştirilmesi gerekir, her ülke bu modeli kabul etmelidir. Demokratikleşme her durumda Batılılaşma olarak anlaşılmalıdır.

Size göre demokratikleşme ille de Batılılaşma anlamına gelmiyor...

Demokrasi üzerine çalışan pek çok tarihçiye göre, Batı demokrasisinin oluşmasında Yahudi-Hristiyan geleneği önemli rol oynadı. Bu Yahudi-Hristiyan geleneği belli bir uygarlığa özgüdür. İslam dünyasında ya da Çin'de ise farklı gelenekler var. O halde bu kültürler neden bu prensipleri kabul etsinler?

Batı demokrasisiyle diğer kültürler arasında hangi noktalarda kan uyuşmazlığı ortaya çıkabilir mesela?

Örneğin bireysellik son derece Batı modeline özgü olan bir şeydir. Bireyin egemenliği Hristiyanlıkla yakından bağlantılıdır. Otonomi, bireysel bağımsızlık fikri de öyle... Fransa'da otonomi temel bir değerken Çin'de temel değer uyumdur. Bazı kültürlerde, topluluk fikri birey fikrinden daha önemlidir. Dolayısıyla Batı modelini reddediyorlar, çünkü topluluk değerlerine zarar verdiğini düşünüyorlar.

Demokrasi amaç mı, araç mı?

Gördüğünüz gibi **Chantal Mouffe**, bir toplumu başka toplumlardan ayıran temel değerlerin Batı'nın demokratik modeline uyum adına reddedilmesi gerektiği fikrine karşı çıkıyor... Tam tersine, **o değerleri taşıyabilecek yeni demokrasi biçimleri** bulmamız gerektiğini söylüyor.

Tehlikeli surlarda gezinmeyi göze alarak şöyle de diyebilirim: Önemli olan insanın mutluluğudur. Böyle baktığımızda demokrasi bir amaç değil, araçtır.

Buraya kadar yazdıklarımın **"Dink ailesi"**yle nasıl bir ilişkisi olduğunu soran; **"alâkaya çay demlediğimi"** düşünen okurların sabrını fazla zorlamadan, bütün bunların bana neden **"Dink ailesi"**ni hatırlattığı hususuna geliyorum...

Chantal Mouffe'un *Taraf*'taki söyleşisi, **Tüba Çandar**'ın tür yaratan olağanüstü kitabı **"Hrant"**'taki, Dink ailesinin anlatıldığı bölümleri okurken karşıma çıktı. Batı türü davranış kalıplarının ortak bileşeni olan bireysel bağımsızlıktan ziyade topluluğu, dayanışmayı, fedakârlığı, gönüllü ve ılımlı bir otoriteyi öne çıkaran, yani "Batı türü" olmayan bir aileyle karşılaşıyoruz kitapta. Kitabın bu bölümünü okurken o kadar etkilendim ki, böyle bir aileyi **"çağdaş, evrensel"** değerlere aykırı bulup değiştirmeye davet edebilecekler hakkında hiç iyi şeyler düşünmedim. Tıpkı **Chantal Mouffe**'un, temel değerleri **"uyum fikri"** olan Çinlilere, onu terk edip yerine **"otonomi fikri"**ni geçirmeyi tavsiye eden liberaller hakkında iyi şeyler düşünmediği gibi...

Çandar'ın kitabındaki Dink ailesi

Dink ailesi demek, **Hrant** ve **Rakel Dink**'le onların çocukları **Delal**, **Arat** ve **Sera Dink** demek değil. Aile, daha bu noktada **“evrensel”** kriterlere uymuyor:

“Ailenin reisi babamdı. Herkes bilirdi bunu. Ama babamla amcalarım arasındaki sevgi bambaşkadır. Bizi tanıyan herkes şaşar kalır bu sevgiye. Zaten bizde öyle çekirdek aile diye bir şey yoktur. Aile bizim için öyle anne-baba ve çocuklar değildir. Amcalarım, yengelerim, kuzenlerimin tümü demektir. Aile kelimesinin karşılığı budur. Hepimizin hayatında bu böyledir.” **(Ararat)**.

Üç kardeş arasındaki sevgi **“bambaşka”**dır ama, kavga-gürültü de eksik değildir. Eşlerin ve çocukların tamamının şahitlik ettiği gibi, **“ota boka”** kavga ederler, fakat sonra da hızla barışırlar:

“Koca adamlar çocuk gibi olurlar. Birbirlerinin üstüne yürüyerek, ‘Tutmayın beni’ falan diye bağırarak kavga ederler. Sonra da hiçbir şey olmamış gibi barışırlar, sarılıp kucaklaşırlar.” **(Ararat)**.

Bence **Mouffe**, **Çandar**'ın **“Hrant”**ını mutaka okumalı. Çünkü orada, insanlar arasındaki ilişkinin mükemmel formu olarak gördüğü **“çatışmalı sevgi”**nin dört başı mamur bir modelini bulacaktır.

“Uzlaşma”yı öne çıkaran liberal demokratlara karşı, **“çatışma hayatın doğasında var, çatışmadan korkmayalım”** diyen **Chantal Mouffe**, insan ilişkilerinde de **“çatışmalı sevgi”**den yanadır:

“Benim için çatışma, hayatın normal bir veçhesi... Demokrasiyle ilgili söylediklerim kişisel ilişkiler için de söylenebilir. Örneğin kadınla erkek ilişkisinde de her zaman çatışma vardır. (...) Tartışılmayan ilişkide hayat yoktur.”

Neden biri diğerine üstün olsun?

Kitaptan, Dink ailesinin **“Batı”**nın değil, **“Doğu”**nun temel değerleri üzerinde yükseldiğini gösteren birkaç alıntıya daha yer vereceğim:

“Kardeşleriyle emreder gibi konuşurdu. Bunları nişanlılarının yanında azarlamayayım, gururları kırılır, demezdi. Benim nişanlım da benim gözümde ilahtı. Çok zoruma giderdi onun kardeşlerine bu tavrı. (...) Ama gözleriyle sana sevgiyle bir baktığı zaman, bütün kırıp geçirdiği her şeyi unutturabilirdi o bakışıyla. Bin kere kırsa seni ve bir kere öyle baksa, her şeyi unutturdun. **(Zabel)**.

“Toplu yılbaşılarımız vardı. Ben büyümeye başladığımda tabii ki dışarı çıkma isteklerim arttı. Babam, zaten bizsiz geçireceğiniz çok yılbaşılarınız olacak, derdi. Ben başta söylene söylene kalırdım evde. Ama evdeki şamata arttıkça unutturdum dışarıyı.” **(Lusin)**.

“O günkü kavga konusunu da hiç unutmam. Siz bir gün beni ağabey yerine koydunuz mu? Bir defa ağabey dediniz mi bana diye kardeşlerine kükrüyordu. Levent de gayet sakin, bütün mesele bu mu, bizden ağabey sözünü duymak için mi hırpalıyorsun bizi bu kadar, demişti.” **(Zabel)**.

“Babam aile kavramına çok önem verirdi. Bu konuda bir hassasiyeti de vardı. Ermenilerin azalarak

kaybolacaklarından endişe ederdi. Bu yüzden çocuklarının bir Türk'le evlenmesini istemezdi." (**Ararat**).

"Hep birarada olduk. Birlikte çalıştık, birlikte kazandık. Bu güçlü beraberliği ancak bir şey yıkabilirdi: Paylaşamamak." (**Yervant**).

Fakat onlar her şeyi paylaşabilen bir aileydi, o nedenle yıkılmadılar. Mesela parayı paylaşmak, aile üyelerinin "kasa"dan istedikleri kadar para çekmeleri suretinde oluyormuş. Fakat kimse de ihtiyacından fazlasını çekmezmiş o kasadan.

Kısaca, güven ve dayanışma duygusunun bireysel otonomiden daha önemli olduğu bir aileyle karşı karşıyayız... Şimdi kim, bunun tam tersinin geçerli olduğu Batı tipinde bir ailenin bu aileden "üstün" olduğunu söyleyebilir? Neden biri diğerine üstün olsun?

Chantal Mouffe, işte bu türden soruları daha büyük ölçekte, toplumlar için soruyor.

Televizyonlardaki "**dön dolaş yine bana gel**" muhabbetlerinden usandıysanız, sizi **Mouffe** gibi beyin kurcalayıcıların kitaplarını kurcalamaya davet ediyorum.

Ben de bu yazıda, onun kurcaladığı şeyleri, daha mikro bir model üzerinden, Dink ailesi örneği üzerinden göstermeye çalıştım. Yaptığım şeyin belli bir "indirgemecilik" riski taşıdığının farkındayım. Fakat yine de derdimi anlatabildiğimi düşünüyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Ya peşinden şu, bu gelirse' özgürlükçülüğü

Alper Görmüş 29.10.2010

Üniversitelerdeki başörtüsü yasağını yıllar boyunca "**siyasal simgedir efendim**", "**rejime meydan okumadır**" türünden gerekçelerle savunanlar, bu pozisyonlarını entelektüel, hukuki ve ahlaki nedenlerle terk etmek zorunda kalınca yeni bir mevzi kazmaya koyuldular ve doğrusu inşa faaliyetini akıl almaz bir hızla tamamladılar.

Şimdi bulundukları mevziden bir elleriyle gül atıyorlar ("**olur mu efendim, bu çağda üniversitede böyle bir yasak olabilir mi?**"): öbür elleriyle de taş koyuyorlar ("**söz versinler efendim; kamuda, ilköğretim okullarında türban yasağının süreceğine söz versinler.**")

Bu zevata göre, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), Cumhuriyet Halk Partisi'nden (CHP) gelen taleple ilgili olarak hiçbir şey söylemeyererek "**tarihî bir fırsat**"ı heba etmiştir.

Bu kişilerin durumları şöyle: Şarta bağlı bir özgürlükçülükleri var ve şartları kabul edilmediğinde şöyle ferah ferah giyemiyorlar "**özgürlükçülük**" gömleğini... Sonra da "**niye şartımı kabul etmeyerek benim özgürlükçü görünmemi engelliyorsunuz**" diye ona buna sinirlenme hakkını kendilerinde görüyorlar.

Ne güzel, ne rahat, ne konforlu bir "özgürlükçü" pozisyon!

Başkasının kesesinden hovardalık etmek derim ben buna.

Partiler, toplumsal talepleri taşıyan organizmalar değil mi? Peki AK Parti'nin tabanında, **başörtüsünün ilköğretimde de "kamu"da da serbest olmasını isteyen milyonlarca insanın** olduğu bir hakikat değil mi?

AK Parti işte bu siyasal hakikat nedeniyle istediğiniz o sözü veremez. Yani, **"kamuda, ilköğretim okullarında türban yasağı sözü verin"** talebi, siyaset dışı bir taleptir.

Ayrıca: Böyle bir talep, toplumsal taleplerin ya hiç değişmeden hep bugünkü gibi kalacağını ya da toplumsal taleplerin bir kısmının kaale bile alınmaması gerektiğini ima eder ki, birinci durumda **"sosyoloji"** dışı, ikinci durumda da **"ahlak"** dışı bir taleple karşı karşıyayız demektir.

Şimdi bu söylediklerimi geçmişteki (bir kısmı gerçekleşmiş) özgürlük talepleriyle gelecekte ortaya çıkması kuvvetle muhtemel özgürlük taleplerinden örnekler vererek açmaya çalışacağım.

Kürt meselesinin seyri ve şarta bağlı özgürlükçülük

12 Eylül 1980 darbesinin sonrasına, Kürtçenin sokakta dahi konuşulmasının yasaklandığı günlere gidelim önce; Kürt çocuklarının fırından ekmek alırken, bildikleri tek dilde **"Türkçe bir ekmek istiyorum"** dedikleri günlere...

O günlerde bu yasağın tartışması bile yapılmadığı, yapılamadığı için zihnimizde bir tartışma kuralım... Yasağın kaldırılmasını isteyenler iki gruba ayrılırdı herhalde... Birinci grupta hiçbir şart öne sürmeden **"Bu korkunç uygulama derhal kaldırılсын"** diyen özgürlükçüler olurdu... İkinci grupta ise, aynı anda hem **"Olmaz efendim, bu çağda artık böyle bir yasak olabilemez"** diyen, hem de **"söz versinler efendim; Kürtçe kaset çıkartmayacaklarına, Kürtçe konser vermeyeceklerine söz versinler"** diyen **"endişeli modernler"** olurdu.

Biraz daha ilerleyelim, Kürtçe konuşma yasağının kaldırıldığı yıllara, 1990'ların başlarına gidelim... Artık **"Kürt realitesini tanıdığımız"** için **"Kürtçe"** tartışmaları da yapılabilmektedir. Dolayısıyla artık muhayyel tartışmalar kurgulamamıza da gerek yok...

Yaşı müsait olanlar hatırlayacaktır, 1990'lardaki büyük tartışmamız **"Kürtçe şarkı-türkü ve Kürtçe kaset"**lere dairdi. Öyleydi, çünkü **"bu Kürtler"** Kürtçe konuşma yasağının kaldırılmasıyla yetinmemiş, şarkılarını, türkülerini söyleme ve bunları teknolojik imkânları kullanarak yayma talebiyle karşımıza çıkıvermişlerdi.

Bir zamanların **"Kürtçe kaset serbest olursa ülke bölünür"**cüleri, 1990'ların ortalarında, tıpkı **"Türban simgedir, üniversitelere asla sokulamaz"** cıların şimdi geldiği noktaya gelmiş, şarkı-türkü-kaset yasağını **"bu çağa"** uygun bulmamaya başlamışlardı. Fakat şartları vardı: Bu serbestlik, **"Kürtçe öğretimi, Kürtçe gazete-dergi yayını"** gibi alanlara sirayet etmemeliydi...

Tabii hayat yine bildiğini okudu, **"bu Kürtler"** tam da korkulduğu gibi, tam da bu taleplerle yine çıktılar karşımıza...

"Endişeli modernler", üç-beş sene önce oluşturdukları şartlı-özgürlükçü pozisyonlarını entelektüel, hukuki ve ahlaki nedenlerle bir kez daha terk etmek zorunda kaldılar: **"Bu çağda"** Kürtçe öğretimi ile Kürtçe dergi-gazete yasağının savunulamayacağını ilan ettiler.

Fakat yine şartları vardı: **"Bu iş"** okullarda Kürtçenin öğretilmesine; Kürtçe radyo ve televizyon yayınının serbest olmasına varmamalıydı...

Şimdi bunları da “aştlar”, “Devletin okullarında Kürtçe öğretilir ama anadilde eğitim kesinlikle **olmaz**” noktasına geldiler.

Kürt meselesinde an itibarıyla buradalar...

Şarta bağlı özgürlükçülüğün süfliliği

Bütün bu süreci hep birlikte yaşadık... Şimdi sürecin her dönemi için, “**Üniversitelerde başörtüsü serbest olsun, fakat hükümet de ‘kamu’da ve ilköğretim okullarında hiçbir zaman başörtüsü kullanılmayacağını garanti etsin**” şartının Kürt meselesinin belli dönemlerine uyarlanmış versiyonlarını dikkatinize sunacağım. Okuyun, ardından bir soru soracağım:

1980’lerin ortalarında: “**Kürtçe konuşma yasağı kaldırılсын, fakat bir şartla: Hükümet de Kürtçe kasetlerin hiçbir zaman yasal hale getirilmeyeceğinin garantisini versin...**”

1990’ların ortalarında: “**Kürtçe kaset serbest olsun, fakat bir şartla: Hükümet de Kürtçe eğitimi, Kürtçe gazete ve dergi yasağının hiçbir zaman kaldırılmayacağını garantisini versin...**”

2000’lerin ortalarında: “**Kürtçenin eğitimi üzerindeki, Kürtçe gazete ve dergi yayıncılığının üzerindeki yasak kaldırılсын; fakat hükümet de Kürtçenin okullarda öğretilmeyeceğinin, Kürtçe radyo-televizyon yayınına izin verilmeyeceğinin garantisini versin...**”

2000’lerin sonlarında: “**Devletin okullarında Kürtçe öğretilsin, fakat hükümet de hiçbir zaman anadilde eğitim olamayacağını garantisini versin...**”

Şimdi geldiğimiz noktadan geriye dönüp baktığımızda bu “**şart**”lar çok naif, çok saçma görünmüyor mu?

Alevilerin muhtemel taleplerine hazır mıyız?

Türkiye’nin en büyük üç meselesinden birinin “**simgesi**”nin üniversitelerdeki varlığının şarta bağlanmasını tartışıyoruz...

Buraya kadar, Türkiye’nin en büyük üç meselesinden birinin (**Kürt meselesi**) geçmiş serüveni üzerinden, “**Ya peşinden şu bu gelirse özgürlükçülüğü**”nın süfliliğini göstermeye çalıştım.

Bu süfliliği şimdi de Türkiye’nin üç büyük meselesinden birinin (**Alevi meselesi**) gelecek serüveni üzerinden göstermeye çalışacağım.

Aleviler devletin cemevlerini “**ibadethane**”, dedeliği de bir “**dinî müessese**” olarak tanımasını istiyorlar, değil mi? Peki, dedeliğin sadece “**uhrevî**” işlere bakmadığını, Aleviler arasındaki “**dünyevî**” meselelerin halinde de belirleyici bir öneminin olduğunu biliyor muyuz?

Bunları, Alevi sorunu çerçevesinde bizi nelerin beklediğini ve nelere hazırlıklı olmamız gerektiğini göstermek için anlatıyorum.

Bundan birkaç ay önce *Habertürk* gazetesi manşetten bir haber verdi. Bir Alevi dedesi tarafından “**düşkün**” ilan edilip bir anlamda topluluk dışına itilen Şeref İpek adlı Alevi yurttaş, dava açarak Alevi dedesini mahkûm ettirmişti.

Haberde Alevi dedesinin nasıl bir şaşkınlık içinde olduğu, onun şu sözleriyle anlatılıyordu:

“Bir talibin (öğrenci) mürşidine (Alevi dedesi) açtığı belki de tarihteki ilk davadır. Konu sadece ceza hukuku açısından değerlendirilmiştir. **Alevi-Bektaşî inancının, bin yıldır değişmeyen kuralları** gözardı edilmemeliydi.”

Haberde, en az haber kadar ilginç bir kutucukta da Alevi Bektaşî Federasyonu Başkanı **Ali Balkız**’ın görüşleri özetlenmişti. Şöyle diyordu Balkız:

“Bu konu laik temele dayalı yargıya taşınırsa, doğal olarak böyle bir sonuç çıkabilir. Çünkü yargı, dinî unsurları esas almayacaktır. **Ancak inancımızın gereği bellidir, kuralı bellidir. Bundan kimsenin vazgeçmesi mümkün değildir.**”

Alevilerin haklı talepleri çerçevesinde ileride bizi nelerin bekliyor olabileceğini anladınız mı şimdi?

Peki, şimdi bunu hatırlatıp şöyle mi demeliyiz:

“Cemevleri ibadethane olarak kabul edilsin, dedelik kurumu da devlet tarafından tanınsın... Fakat bir şartla: Hükümet, dedelerin Alevilerin dünyevi anlaşmazlıklarına karışmayacağını garantisini versin.”

Görüyorsunuz, bir özgürlüğü, onun ileride yaratacağı yeni talepleri gerekçe göstererek sınırlamaya çalışmak, insanı hakikaten açık pozisyonda bırakır.

İlaveten: Bu, evet “endişeli” bir pozisyondur fakat hiç “modern” değildir.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe Günlükleri ve Ergenekon davası (1)

Alper Görmüş 02.11.2010

Darbe Günlükleri’ne ilişkin soruşturma evrakı, savcı **Mehmet Ergül** tarafından Ergenekon davasından ayrıldı ve “**yetkisizlik**” gerekçesiyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderildi. Savcı Ergül’ün imzasını taşıyan “yetkisizlik” yazısında, eski kuvvet komutanları **Özden Örnek**, **Aytaç Yalman** ve **İbrahim Fırtına**’nın “**Ergenekon terör örgütüyle ilgi ve irtibatlarının tesbit edilemediği**” de belirtiliyordu. Bu gelişme, Ergenekon davasını önemseyenlerde hayal kırıklığı; davayı “**fasa fiso**” olarak görenlerde sevinç yarattı.

Her iki tepkinin de abartılı olduğunu düşünüyorum. Bu abartılı tepkilerin, savcıların ve gazetecilerin ortak imalatı olduğu kanaatindeyim:

a) Savcılar, İkinci Ergenekon iddianamesinde Darbe Günlükleri’yle Ergenekon davası arasında her yana çekilebilecek muğlâk bir ilişki kurmuştu.

b) Bu muğlâklık nedeniyle, gazeteciler Darbe Günlükleri-Ergenekon ilişkisine aşırı anlamlar yüklediler.

Savcıların muğlâk ifadeleri gazetecilerin “**aşırı**” yorumlarıyla birleşince, kamuoyunda, Örnek, Fırtına ve Yalman’ın (da) Ergenekon örgütünün liderleri olarak yargılanması gerektiği gibi bir kanaat oluştu. Oysa

iddianamenin hiçbir yerinde bu kanaati haklı çıkartacak bir suçlama yoktu.

İşte bu nedenlerle son **“yetkisizlik”** kararı beni ne hayal kırıklığına uğrattı, ne de şaşırttı.

Bu söylediklerimi, Darbe Günlükleri’nin İkinci Ergenekon iddianamesinde (Mart 2009) ne surette yer aldığını alıntılarla göstererek cuma günkü yazımda açacağım... Böylece göreceğiz ki, tek başına bu **“yetkisizlik”** kararına bakarak ne Ergenekon davasının içinin boşaltıldığı ve davanın artık temelsiz kaldığı öne sürülebilir, ne de üç kuvvet komutanının yargılanmaktan **“kaçırıldığı”** ve artık kolay kolay yargılanmayacakları öne sürülebilir.

Fakat **“yetkisizlik”** kararına giden süreçte yaşanan bir dizi tuhaflık, **“kaçırılma”** iddialarıyla ilgili olarak daha temkinli olmamızı gerektiriyor. Bugün, dosyanın Ankara’ya gönderilme sürecinde basında dile getirilen birkaç eleştiriyi ve nasıl olup da gözlerden kaçtığına hayret ettiğim bir noktayı dikkatlerinize sunarak Darbe Günlükleri’nin **“kaçırılması”** iddialarını ele alacağım.

Başsavcivekilinden farklı standart

Hatırlayacaksınız, geçtiğimiz yıl 5 aralıkta, Ergenekon davası kapsamında üç kuvvet komutanının ifadeleri alınmıştı. **İstanbul Başsavcivekili Turan Çolakkadı**, eski Adalet Bakanı **Cemil Çiçek**’in 1 Ocak 2006 tarihli genelgesini gerekçe göstererek, ifade alma işlemlerine bizzat katıldı. Çolakkadı, ifadelerden bir süre sonra, aynı gerekçeye dayanarak Darbe Günlükleri soruşturmasını savcı **Zekeriya Öz**’den kendi uhdesine aldı. (Genelge, kuvvet komutanlarının da dâhil olduğu üst düzey devlet görevlileriyle ilgili soruşturmaların başsavcılar ya da başsavcivekilleri tarafından yürütülmesine âmirdi.)

Fakat Çolakkadı, dosyayı bir süre kendinde tuttuktan sonra, Zekeriya Öz’le aynı seviyede olan **Mehmet Ergül**’e verdi. O da geçtiğimiz günlerde **“yetkisizlik”** kararıyla soruşturma dosyasını Ankara’ya gönderdi.

Cevap bekleyen birinci soru bu: Çolakkadı, madem kendisi incelemeyecekti, **dosyayı neden Öz’den alıp Ergül’e vermişti?**

Yine Çolakkadı, benzer birkaç durumda evrakın altında savcının yanı sıra mutlaka kendi imzasının da bulunması gerektiğini şart koştuğu halde, bu defa sadece savcı Ergül’ün imzasının bulunmasına tepki göstermemiştii. Cevap bekleyen ikinci soru da buydu.

Savcının, dikkatsizlikle açıklanamayacak büyük maddi hatası

Fakat bu süreçteki en vahim nokta Başsavcivekili Çolakkadı’nın birçok soru işaretine yol açan tasarrufları değildi. **Altında savcı Ergül’ün imzasının bulunduğu “yetkisizlik” yazısındaki akıl almaz hatanın** yanında, bunların lafı bile edilmezdi.

Savcıya göre **Ayıışığı, Yakamoz** ve **Eldiven** üç aşamalı bir darbe planının adlarıydı. Fakat... Gerisini **“yetkisizlik”** yazısından aktarıyorum:

“(…) Ancak o tarihte Genelkurmay Başkanı olan Hilmi Özkök’ün Başsavcılığımızca 22.04.2009 tarihli tanık olarak alınan yeminli ifadesinden de anlaşılacağı üzere hazırlanan Ayıışığı ve Yakamoz kod isimli planların slayt sunumlarından haberdar olması üzerine bu planların tüm olarak uygulanamadığı ve bunun üzerine Sarıkız kod adlı başka bir planın hazırlandığı...”

Oysa biz gerek **Darbe Günlükleri**'nden gerekse de **İkinci Ergenekon** iddianamesindeki çok sayıdaki tekrardan biliyoruz ki, sıralama, savcı Ergül'ünün tam tersidir. Gerçek şudur: Dört komutanlı (Örnek, Yalman, Fırtına, Eruygur) Sarıkız darbe planının rafa kaldırılmasından sonra Şener Eruygur, Sarıkız'daki hazırlıklardan da faydalanarak Ayışığı adını verdiği (sonraki aşamaları Yakamoz ve Eldiven) yeni bir darbe planının hazırlığına girişmiştir.

Aşağı yukarı aynı kelimelerle İkinci Ergenekon iddianamesinde defalarca tekrar edilen bu bilgi şöyledir:

"Söz konusu darbe planları incelendiğinde, 'SARIKIZ' kod adlı darbe planının, darbe öncesi ülkede darbe zemini oluşturmak için yapılması gereken faaliyetleri içerdiği, 'AYIŞIĞI' ve 'YAKAMAZ' kod isimli darbe planlarının ise darbenin bizzat aktif olarak nasıl ve ne şekilde yapılması gerektiğini, 'ELDIVEN' kod isimli darbe planının ise gerçekleştirilecek darbe sonrası yapılacak faaliyetleri kapsadığı anlaşılmıştır."

Şimdi, **bu kadar bariz bir bilgi yanlış nasıl açıklanabilir?** Savcı, iddianameyi hiç mi okumadı? Hadi ondan vazgeçtik, iki yıldır gazetelerde bu yönde çıkan haberlerden hiç mi haberi olmadı? Şimdi bu tuhaflığa bakıp da, dosyayla hiçbir ilgisi bulunmayan bir savcının böyle bir karar almasını yadırgayan hukukçulara hak vermemek mümkün mü?

-

Peki, o esnada biz ne yaptık?

Ogün Samast'ın **"TMK mağduru çocuklar"** için çıkartılan yasadan yararlanması ve böylece dosyasının Hrant Dink'in katline ilişkin ana davadan ayrılıp çocuk mahkemesine gönderilmesi, itiraf edelim, hepimizde bir yenilgi duygusu yarattı. Çok kızdık, çok öfkelenedik.

Tamam, çokça yazıldığı gibi zaten mesele **Ogün Samast meselesi değil "abiler" meselesi** ama, yine itiraf edelim ki böyle diyerek rahatlayamıyoruz. Çünkü Ogün Samast adının sembolik önemi var ve ona ilişkin her gelişme, hepimizi ister istemez etkiliyor.

Tartışılan yasanın ardındaki siyasi gücün **hükümet ve TBMM** olduğunu biliyoruz, dolayısıyla şimdi onlara **"bu yasayı niye böyle yazdınız"** diye soruyoruz.

Hepimizi temsilen, **Murat Belge**'nin cümlelerini aktarıyorum:

"Taş atan bir çocukla taammüden adam öldüren (henüz ergenlik yaşına gelmemiş) biri arasında anlamlı ve inandırıcı bir ayırım yapmak, buna göre bir tanım getirmek, hukuk açısından, yasama tekniği çerçevesinde çok mu zor? Bunlar benim bildiğim, anladığım konular değil ama 'hukuk' denen şeyin bu kadar çaresiz ve bu kadar beceriksiz olabileceğini mantığım almıyor." (*Taraf*, 30 ekim)

Doğru, yerinde bir itiraz... **Rakel Dink** de, her zamanki ciğerden haykırışıyla isyan etmişti yasayı çıkaranlara:

"Taş atan çocuklardan utanın. **Bir insanı öldüren katil ile taş attığı için hapis yatan çocuk bir tutulur mu?** Böyle yasa çıkartılır mı?"

Hiç şüphesiz asıl sorumlu o yasayı öylece çıkaranlardır. Fakat ben kendimize de hiç değilse bir iğne batıralım derim.

Bizler, gazeteciler, o yasanın hazırlanış sürecini bu gözle izledik mi? Uyarılarda bulunduk mu? Süreci bu gözle izleseydik ve olacakları zamanında fark edip kamuoyunda duyarlılık yaratmaya çalışsaydık, sonuç böyle mi olurdu?

Darbe Günlükleri ve Ergenekon (2)

Alper Görmüş 05.11.2010

Salı günü, Darbe Günlükleri soruşturmasının Ergenekon davasından ayrılarak Ankara'ya gönderilmesinin Ergenekon davasını önemseyenlerde **hayal kırıklığı**, davayı küçümsemeye çalışanlarda ise **sevinç** yarattığını hatırlatmış; her iki tepkinin "**abartılı**" olduğunu öne sürmüştü; neden böyle düşündüğümü bugünkü yazıda ele alacağımı söylemiştim.

Aslında, birbirine taban tabana zıt gibi duran iki tepkiye biraz daha yakından bakılırsa, her ikisinin de aynı sonuca vardıkları görülecektir: Böylece Ergenekon davası zayıflamış, hatta temelsiz kalmıştır. (Zaten birinci grubun hayal kırıklığının da, ikinci grubun sevincinin de nedeni, varılan bu ortak sonuçtur.)

Salı günü, kamuoyunda oluşan bu yanlış izlenimin başlıca iki kaynağının olduğunu yazmıştım:

"a) Savcılar, İkinci Ergenekon iddianamesinde Darbe Günlükleri'yle Ergenekon davası arasında her yana çekilebilecek muğlâk bir ilişki kurmuştu.

"b) Bu muğlâklık nedeniyle, gazeteciler Darbe Günlükleri-Ergenekon ilişkisine aşırı anlamlar yüklediler.

"Savcıların muğlâk ifadeleri gazetecilerin '**aşırı**' yorumlarıyla birleşince, kamuoyunda, **Örnek, Fırtına ve Yalman**'ın (da) Ergenekon örgütünün liderleri olarak yargılanması gerektiği gibi bir kanaat oluştu. Oysa iddianamenin hiçbir yerinde bu kanaati haklı çıkartacak bir suçlama yoktu."

Bu yazıda tam bu noktadan devam edecek, İkinci Ergenekon iddianamesinde Darbe Günlükleri'nin ve üç emekli komutanın nasıl yer aldığına bakarak, ortaya çıkan (yaratılan?) izlenimin neden gerçeği yansıtmadığını göstermeye çalışacağım.

Eryugur ve üç komutan arasındaki fark?

Bu izlenim, 2009'un 5 Aralık'ında savcı **Zekeriya Öz**'e "**şüpheli**" sıfatıyla 10 saat boyunca ifade veren Özden Örnek, Aytaç Yalman ve İbrahim Fırtına tutuklanmayıp serbest bırakıldığında da yaratılmaya çalışılmış, başarılı da olunmuştu. O kadar ki, *Hürriyet* yazarı **Cüneyt Ülsever**, aynı günün akşamı televizyon kanallarında "**E, peki Şener Eryugur neden tutuklandı? Şener Paşa darbeyi tek başına mı yapmaya çalışmış ki, onu tutuklayıp öbürlerini salıverdiler**" bile diyebilmişti.

Cüneyt Ülsever ve onun gibi benzer iddiaları öne sürenler belli ki İkinci Ergenekon iddianamesini dikkatlice okumamışlardı, kulaktan dolma bilgilerle konuşuyorlardı. Evet, iddianamede, "**Şener Paşa**"nın tam da Ülsever'in alaylı bir dille söylediği gibi "**tek başına**" yapmaya çalıştığı darbeden dolayı yargılandığı yazıyordu. İlaveten, bu darbeyi "**Ergenekon örgütünün amaçları doğrultusunda ve örgütle birlikte**" yapmaya çalıştığı için de Ergenekon davasına dâhil edilmişti.

Peki, öbür komutanlar? İddianamede (yani bundan neredeyse iki yıl önce) üç kuvvet komutanıyla Eruygur'un pozisyonu arasında net bir ayırım yapılmış, şöyle denmişti:

"Şüpheliler Şener Eruygur ve Hurşit Tolon'un, yöneticisi oldukları Ergenekon terör örgütünün amaç ve stratejisi doğrultusunda gerçekleştirmeyi planladıkları darbeyi, TSK bünyesinde emir ve komuta zinciri altında yapabilmek için, öncelikle dönemin HKK İbrahim Fırtına, KKK Aytaç Yalman ve DKK Özden Örnek ile temasa geçtikleri, bu kişilerin hükümete muhtıra verilmesi ve darbe yapılması yönündeki kendilerine yakın düşüncelerini değerlendirerek..."

Görüldüğü gibi, iddianamede, Şener Eruygur Ergenekon örgütünün yöneticisi olarak sayılırken –Darbe Günlükleri'nde Sarıkız darbe planını birlikte hazırladıkları anlatılan- öteki üç komutan, iradeleri dışında Ergenekon tarafından kullanılan figürler olarak anılıyor.

Savcılar, ikinci iddianamede, açıkça, **Sarıköz** darbe girişimini hazırlayan dört komutandan üçünün (Yalman, Örnek ve Fırtına), "Şener Eruygur'un emekli olmasına müteakip, bu yönde herhangi bir çalışma ve eylemlerinin tespit edilemediği" (s. 644), keza **"Ergenekon terör örgütü ile irtibatlarının tespit edilemediği"** (s. 651) sonucuna varıyorlar ve bu nedenle dosyalarını **"tefrik ediyorlar"**.

Şener Eruygur ise muvazzaflığında tek başına planlamaya başladığı **Ayışığı, Yakamoz ve Eldiven** girişimlerini emekliliğinden sonra da, üstelik **"Ergenekon terör örgütünün amaç ve stratejisi doğrultusunda devam ettirdiği"** için (s. 645) dosyası Ergenekon davası içinde mütalaa ediliyor.

Görmek isteyen herkesin görebileceği gibi, son **"yetkisizlik"** kararına gerekçe olarak gösterilen bütün unsurlar, zaten iki yıl önceki iddianamede de vardı. Yani, Ergenekon savcılarını iki yıl önce bu üç şüpheliyi Ergenekon örgütüyle organik bağları olmakla suçlamışlar da bugün başka bir savcı çıkmış ve **"bağları yokmuş"** deyip yetkisizlik kararı vermiş değildir.

Yani ortada şaşırarak bir şey yoktur. Ergenekon davasının bu **"yetkisizlik"** kararıyla temelsiz kaldığı iddiaları da bütünüyle temelsizdir.

İddianamedeki muğlâk ifadeler

Öte yandan şu da var: Savcılar her ne kadar daha iki yıl önceki iddianamede, "Ergenekon terör örgütüyle irtibatları saptanamamıştır" deseler de, kullandıkları bazı ibareler son derece muğlâktı ve kafa karışıklığına yol açıyordu. Mesela:

"Dönemin Kuvvet Komutanları Aytaç Yalman, Özden Örnek ve İbrahim Fırtına'nın yukarıda açıkça izah edildiği üzere, görev yaptıkları dönemde 'askeri müdahaleye zemin hazırlama' yönünde diğer şüpheliler ile birlikte hazırlanan plan ve eylemlere iştirak ettikleri, ancak, 2004 yılı Ağustos ayında Mehmet Şener Eruygur'un emekli olmasını müteakip, bu yönde herhangi bir çalışma ve eylemleri tespit edilemediğinden, adı geçenlerin bu döneme ilişkin eylemleri ile ilgili soruşturma evrakı tefrik edilmiştir."

Şimdi bu nasıl oluyor? 2004'ten sonra **"bu yönde herhangi bir çalışma ve eylemleri"**nin tesbit edilememiş olması, onların dosyalarının ayrılmasını neden gerektirsin? Basitçe, bir suç organizasyonunun parçası olarak çalışan birileri daha sonra bu işten vazgeçmişse, o organizasyon hakkında dava açıldığında neden onların dosyaları bu davadan ayrılсын?

Bilmiyorum, belki burada, savcılarının, üç komutanın **"Ergenekon terör örgütü yöneticileri Şener Eruygur ve Hurşit Tolon"** tarafından Ergenekon'un faaliyetleri doğrultusunda kullanıldıklarını, fakat onların bunu

bilmedikleri şeklindeki yaklaşımlarını da hesaba katmalıyız. (Çünkü **“organik bağ”** çok başka bir şey.)

Fakat böyle bile olsa, kamuoyu izleniminin bu türden hukuki ayrıntılar ve yorumlarla değil ilk anda görülenlerle oluştuğunu hesaba katmamız gerekiyor; hele ki Ergenekon karşısındaki pozisyonları ne olursa olsun, gazetecilerin, üç eski kuvvet komutanını **“Ergenekon’la bağlantılı”** görmek istediğini düşündüğümüzde...

Neticede, bu muğlâk ifadeler gazetecilerin **“görmek istedikleriyle”** birleşti ve ortaya bugünkü kamuoyu algısı çıktı.

Ben, birkaç yazıyla bu algıyı değiştiremeyeceğimi biliyorum, fakat yine de kafamızdakileri değil de Darbe Günlükleri’nde ve iddianamede yazılanları, yani **“olgu”**’yu esas aldığımızda nasıl bir tabloyla karşı karşıya olduğumuzu birkaç madde halinde sıralamak isterim...

Birincisi: Darbe Günlükleri’nin Ergenekon davasından ayrılmasındaki tuhaflıklar mutlaka deşilmelidir. Fakat Günlükler’in ille de Ergenekon davası içinde mütalaa edilmesi yönündeki ısrarın güçlü bir temelinin bulunmadığı kanaatindeyim. Bu ısrarın sahipleri, böylece amaçladıklarının tam tersine yol açmakta, Ergenekon davasını zayıflatmaktadırlar.

İkincisi: Mustafa Balbay’ın, sembolik bir önem kazanan **“Ben buradayım Özden Örnek nerede”** sorusu... Bu soru “madem ikimiz de Ergenekoncuyuz, o neden dışarıda da ben içerdeyim” diye sorulduysa, yanlış bir sorudur. (Çünkü iddianamede Özden Örnek Ergenekon üyesi olmakla suçlanmıyor.) Fakat, “madem ikimiz de darbeciyiz, o neden dışarıda da ben içerdeyim” diye sorulduysa doğru bir sorudur.

Üçüncüsü: Dosyayı Ankara’ya gönderen savcının da belirttiği gibi üç komutanla ilgili suç isnatları ortadan kalkmamıştır. Zaten şimdi onların nerede (Anayasa Mahkemesi mi özel yetkili mahkemeler mi) yargılanacakları tartışılıyor.

Son cümlelerimi **“ne yapmalı”**’ya ayıracağım...

Bence, Ergenekon davasını önemseyenler, a) iddianameyi bir daha titizlikle okumalı ve **“yetkisizlik kararıyla dava temelsiz kaldı”** tezini bir an önce Ergenekon’u **“fasa fiso”** olarak görenlere terk etmelidirler, b) bütün enerjilerini, üç kuvvet komutanının **“hükümeti zorla devirmeye çalışmak”** suçundan yargılanmasını engellemek isteyenlere karşı kullanmalı, bu çerçevede siyasi iktidarın muhtemel yalpalamalarına karşı uyanık olmalı ve bu komutanların mutlaka yargılanmasını sağlamalıdır.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

21,7 milyon radikal, ‘Radikal’ ve Mardin

Alper Görmüş 12.11.2010

Medialog Platform ile **Mardin Valiliği**’nin birlikte düzenlediği **“Ulusal medyada Doğu-Güneydoğu algısı”** başlıklı toplantının katılımcılarından biri olarak geçtiğimiz hafta üç günümü Mardin’de geçirdim.

Toplantıda, ulusal çapta yayın yapan gazete ve televizyonlarda çalışan gazetecilerle bölgede çalışan gazeteciler biraraya gelmişti. Adından da anlaşılacağı gibi **“ulusal” medyanın masaya yatırıldığı bir toplantı**ydı bu; dolayısıyla makul olanı bölge gazetecilerinin eleştiri, bizlerin ise özeleştiri yapmasıydı. Ağırlıklı olarak öyle de

oldu, fakat dürüst olmak gerekirse **“bizim taraf”** zaman zaman lüzumsuz ve haksız bir defansif pozisyona büründü.

Mardin, yeni yapılaşmalardan hemen anlaşılabilceği gibi, bölgedeki çatışmaların bir türevi olan göçlerden önce, Ahmet Turan Alkan’ın deyişiyle **“Ortaçağ kesinliğiyle biten”** bir kentmiş. Şimdi öyle değil.

Mardin Valisi Hasan Duruer, eski kentin eteklerinde peydahlanan **“modern”** Mardin’i ve Kürt mahallelerinden oluşan yeni gecekondu kentini belediyeye bırakıp, eski Mardin’in ihyasına adanmış kendini. Önümüze düşüp eski taş duvarlarda giriştikleri **“derzleme”** çalışmalarını gösterdi bize. Derzleme, üzerleri bildiğiniz çirkin sıvayla kapatılan güzelim taş duvarların yeniden ortaya çıkarılması için yürütülen çalışmanın adı... Bu tür çalışmalarda âdetten olduğu üzere, yüzlerce metre boyunca uzanan duvarlarda yaklaşık birer metrelik küçük sıvalı bölümler bırakılmış ki, bakanlar, eskiyle yeniyi karşılaştırabilsin... Bu karşılaştırmayı yapıp da şu soruyu sormamak mümkün değil: O taş duvarların üzerini, üstelik de ilave masrafa katlanarak sıvayan insanlara bunu yaptıran şey nedir? Ne olmuştur da, o insanlara sıvalı duvarlar daha güzel görünmüştür?

Bölgedeki yeni tip valilere, halkla yakın ve sıcak ilişkiler kurdukları için **“sıra dışı valiler”** deniyor. Bence yakında bu “sıra dışı” valiler sıradanlaşacaklar ve bildiğimiz eski tip valiler “sıra dışı” haline gelecek.

Mardin Valisi Hasan Duruer gibi dilini sadece **“kardeşlik”** üzerine değil, belki ondan çok **“eşitlik”** üzerine kuran valileri tanıyan bölge halkının bir daha eski tip valilere **“eyvallah”** demeyeceği çok açık.

İyi gazetecilik süreçleri, kötü gazetecilik patlama anlarını izler

Her fırsatta yineliyorum, süreçleri ancak nihai noktalarına yaklaşıırken, hatta çoğu kez **“patlama”** ânından itibaren izlemeye başlaması, bizim gazeteciliğimizin en problemlili yanlarından biri... Bence Türk medyasının **“Doğu-Güneydoğu”** algısını sakatlayan en önemli noktalardan biri, işte bu. O nedenle, medya bilhassa toplumsal alanda bazı çok önemli gelişmeleri ıskalıyor ve süreç işbâ noktasına ulaşıp da patladığında afallıyor.

Ben bugün, başta **“dil”** sorunu olmak üzere **“Türk medyasının Doğu-Güneydoğu algısı”**nı sakatlayan öteki başlıkları bir kenara koyup, işin bu yanını ele alacağım.

İyi gazetecilik süreçleri izler, çünkü amacı anlamak ve aktarmaktır... Kötü gazetecilik patlama anlarını izler, çünkü amacı sansasyon ve satıştır.

Bütün süreçler için geçerli olan bu izleme problemi pek tabii ki Türklerle, laiklerle, İstanbul’la ilgili olmayan süreçler söz konusu olduğunda iyice belirginleşir; elle tutulur, gözle görünür bir hal alır.

Yeni tip valilerle ilgili muhayyel bir örnek vereyim: Bir an için hükümetin bunları geri çekip bölgeyi eski tip valilerle doldurduğunu düşünelim... Hiç kuşkunuz olmasın, bölgede bir **“vali isyanı”** çıkacaktır ve medya, öncesini izlemediği için olan biten karşısında şaşırıp kalacaktır.

Muhayyel örnek verdim diye somutunun olmadığını sanmayın; sürüsüne bereket... Mesela **Diyarbakır Emniyet Müdürü Gaffar Okkan**’ın, uğradığı suikast sonrası ölmesinin (Ocak, 2001) ardından şehirde düzenlenen cenaze törenine Diyarbakırlıların gösterdiği olağanüstü ilginin bizim medyamızı nasıl şaşkına çevirdiği hiç unutulabilir mi? Medya, **“ora”**yla ancak öldürülen askerler ve PKK’lılar bağlamında ilgilendiği için bu **“hava”**yı ancak Okkan’ın cenazesinde algılayabilmişti.

Aynı şaşkınlık, 2006’da eski **Hizbullah**’ın devamcılarının Diyarbakır’da düzenlediği mitinge 200 bine yakın insanın katılmasında da yaşanmıştı. Bizim medyamız, Hizbullah’ı bir yeraltı örgütü olarak tanıyordu çünkü ve

eski bilgisiyle onların bu türden **“legal”** gösterilerden uzak durduklarını sanıyordu. Oysa bilmiyordu ki (çünkü izlemiyordu) köprülerin altından çok sular akmış, 2006’nın öncesine denk gelen birkaç yılda **Hizbullahçılar “sivil toplumcu” olmuştu.**

Referandumda “savaşma, konuş” dendi zaten!

Süreçleri izlememenin en önemli nedenlerinden biri de, böylece gazetecilerin bir sürü zahmetten, ilave çalışmadan, kafa patlatmaktan kurtulmaları kuşkusuz... Kalıplarla ve ezberlerle konuşursanız, bunu yeterli görürseniz ilave zahmetten ve çalışmadan da kurtulmuş olursunuz.

Mesela bizim meslektaşlar, dünya görüşleri ne olursa olsun, **“Kürt sorununun çözümünün önündeki sert milliyetçi direnç”**ten söz etmeye bayılırlar. Bu bir kalıptır ve ezberdir. İşte bu düşünce tembelliği yüzünden, sözü edilen direncin hiç de güçlü olmadığını açık bir biçimde ortaya koyan referandum sonuçları gazeteciliğimizin hiçbir kanadında hak ettiği ölçüde değerlendirilemedi.

Konuya ilişkin ilk tuhaflık, Başbakan Erdoğan’ın **“devletin PKK’yla görüştüğünü ve görüşmeye devam edeceğini”** hem de referandumdan birkaç gün önce açıklamasının neredeyse hiçbir heyecana yol açmamasıydı.

Oysa besbelli, Başbakan **“müzakere”**yi de referanduma sunmak istiyordu böylece. Bu, hiç kuşkusuz çok büyük bir politik riskti. Aslında, Türkiye siyasetinin normalleri çerçevesinde düşündüğümüzde, bugün bile tuhaf görünüyor bana bu adım. Çünkü oya sunulan şey bir **“tabu”** ydu ve **“Kürt sorununun çözümünün önündeki yaygın milliyetçilik”** gerçekten o kadar yaygın ve güçlüyse, bu adımın referandumu **“hayır”**a sürüklemesi işten bile değildi.

Ben, referandumdan önce bu analizi yapmış, ona bağlı olarak referandumu ağızım yüreğimde izleyeceğimi söylemiştim. Çünkü inanıyordum ki, **referandumda “hayır” çıkması**, Anayasa değişikliklerine “hayır” denmesinin yanı sıra **“Kürt meselesinin çözümüne hayır” anlamına gelecekti** ve hiç kuşkusuz ikinci hayır çok daha tekinsiz sonuçlara yol açacaktı.

Fakat öyle olmadı, çok şükür ki **Neşe Düzel’e konuşan Balıkcı’nın** dediği gibi oldu... **“Toplum, bu referandumda Öcalan’la görüşmeyi hazmetti mi, hazmetmedi mi”** diye soran Balıkcı’yla Neşe Düzel arasında bundan sonra şöyle bir diyalog geçiyor:

- Hazmetti mi sizce?
- Etti tabii. Milliyetçiler, referandumda bu konunun dışında hiçbir şey konuşmadılar. Ama sonuç yüzde 58 çıktı. Demek ki samimi olarak istenilirse, dürüst ve samimi olunursa, toplum vicdanı barışa hazırdır.
- Türkler barışa hazır mı?
- Hazır. Ben hazır olduklarına inanıyorum. Ama aydınlarda ve siyasetçilerde kendini ifade eden **“Türk aklının ürkekliğini”** anlayamıyorum.

Sayı hedefli kampanyaya hakkımız var mı?

Artık başlıkta kullandığım **“21,7 milyon radikal”** ve *Radikal* karşılaştırmasına gelebilirim...

“**21,7 milyon radikal**”den kastım, tahmin etmişsinizdir, referandumda “**evet**” diyerek Öcalan ve PKK’yla diyalogu (da) onaylayan, yani “**savaşma konuş**” diyen 21,7 milyon kişi... (Umarım “**yüzde 42 sol, yüzde 58 sağ**” ya da “**yüzde 42 beyaz Türk**” saçmalıklarına benzetilmez benim “**21,7 milyon radikal**”im...)

Referandumun açıkça gösterdiği bu kamuoyu eğilimi ortadayken, *Radikal*’in “**savaşma, konuş**” sloganının epeyce geride kalmış bir slogan olduğu kanaatindeyim. Kanımca, *Radikal*’deki meslektaşlarımız ezberden gittikleri ve süreci izlemedikleri için ortadaki “**21,7 milyon radikal**”i göremeyip kendi “**500 bin radikal**”lerinin peşine düşmüşlerdir.

Öte yandan, ben bir gazetenin böyle bir konuda sayı hedefiyle kampanya yürütmeye hakkının olmadığını düşünüyorum. Çünkü o sayının çok altında kalınabilir ve bu da amaçlananın tam tersi bir sonuç doğurabilir.

Radikal’deki meslektaşlarımız “**savaşma, konuş**” diyecek “**500 bin radikal**” ararken, zaten öyle diyen 21,7 milyon insanı iskalamışlardır. Bu da, gazetecilik açısından artı puan getirmez bir gazeteye...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Mayına altı şehit’ haberi burada da kalamaz!

Alper Görmüş 16.11.2010

Dağlıca’daki baskın (22 Ekim 2007) ve **Hakkâri, Çukurca**’daki mayın patlamasıyla (27 Mayıs 2009) ilgili olarak geçtiğimiz günlerde ortaya çıkan iki gelişme, Türkiye’de orduya ilişkin haberleri sadece Genelkurmay bültenlerinden izleyen bir gazeteciliğin sefaletini bir kez daha ortaya koydu. Bu gelişmeler gösterdi ki, **gazeteci için şüphe etmek yalnız bir hak değil, bir görevdir** de...

Ben bu yazıyı her iki gelişmeyi birlikte ele alacak şekilde planlamıştım. Fakat **Ahmet Altan**’ın **Dağlıca** kısmını işleyince, ben de kendimi **Çukurca**’daki mayın patlamasında hayatını kaybeden altı asker ve bu olayın medyadaki takibiyle sınırlamaya karar verdim. (Dağlıca olayıyla ilgili olarak geçtiğimiz günlerde ortaya çıkan, *Zaman* ve *Bugün* gazetelerinde yayımlanan bir ses kaydı, olayla ilgili istihbaratın Genelkurmay Başkanı dâhil herkesin önüne, saldırıdan 12 gün önce konduğunu ve başka birçok dudak uçuklatıcı gerçeği gösteriyordu.)

“Çukurca”, gazetecilik açısından daha vahim

Ahmet Altan haklı: Dağlıca’da geline noktaıyla o çerçevede yürütülen gazeteciliği kıyasladığımızda, gerçek bir medya sefaletinden başka bir şey göremiyoruz.

Zaman ve *Bugün*’de yayımlanan yeni ses kaydı, devletin “**merkez**”inin arzu ve talepleri doğrultusunda yayın yapan “**merkez medya**” normallerine uygun olarak sessizlikle karşılandı. Fakat bu sessiz kalış, 27 Mayıs 2009’daki mayın patlamasıyla ilgili olarak ertesi ay ortaya çıkan bir ses kaydı karşısındaki sessizlikle kıyaslandığında hayli masum kalıyor. Çünkü orada, **Çukurca Tugay Komutanı Zeki Es**’le, onun üstü olan **Hakkâri Tümen Komutanı Gürbüz Kaya** konuşuyor ve patlamanın, Genelkurmay’ın açıkladığı, basının da yazdığı gibi “**PKK mayını**” nedeniyle değil “**TSK mayını**” nedeniyle gerçekleştiğini itiraf ediyorlardı; bu, her şeyi değiştiren, bütün haberlerin yeniden yazılmasını gerektiren radikal bir gelişmeydi. Oysa Dağlıca’yla ilgili

olarak geçtiğimiz günlerde ortaya çıkan ses kaydındaki önemli noktalar zaten –*Taraf* sayesinde- önceden deşifre olmuş ve haberleştirilmişti.

Artık Dağlıca'yı bir kenara koyup, Zeki Es'in geçtiğimiz günlerde tutuklanmasıyla birlikte yeni bir boyut kazanan **"Mayına altı şehit"** haberi üzerinde yoğunlaşmaya başlayabiliriz...

İki başlık arasındaki "da" farkı

27 Mayıs 2009'da meydana gelen mayın patlamasına dair gazeteciliği ele aldığım 4 Eylül 2009 tarihli yazımın başlığıyla bu yazının başlığı arasında sadece bir **"da"** farkı var; o günkü yazı, **"Mayına altı şehit' haberi burada kalamaz"** başlığını taşıyordu.

Birazdan, 4 Eylül 2009'da ne yazdığımı ve şimdi bir **"da"** ilavesiyle konuya neden tekrar döndüğümü anlatacağım, fakat önce olan biteni kısaca hatırlayalım:

Artık biliyoruz: 27 Mayıs 2009'da Hakkâri, Çukurca'da meydana gelen mayın patlamasıyla ilgili olarak biz gazetelerde **"hain saldırı"** haberleri okurken, Hakkâri ve Çukurca'da bambaşka şeyler konuşuluyormuş. Meğer Çukurca Tugay Komutanı Tuğgeneral Zeki Es, mayınların **Türk Silahlı Kuvvetleri'**ne ait olduğunu ve savunma amaçlı olarak kendileri tarafından döşendiğini, olan bitenden büyük bir üzüntü duyduğunu anlatıyor, Hakkâri Tümen Komutanı Gürbüz Kaya ise onu teskin etmeye çalışırken **"olur böyle şeyler"** diyor.

Önceki hafta Zeki Es tutuklandı. Olayda ölen altı erin aileleri, Gürbüz Kaya'nın da tutuklanması gerektiği yönünde taleplerde bulundu. Şu anda bu noktadayız.

Bu noktaya gelmiş bir olayda, basın başlangıcından itibaren hadiseye nasıl yaklaştığını, ortaya çıkan bilgi ve bulgulara nasıl **"vebalı"** muamelesi çektiğini görmek çok öğretici olacak.

Hemen söyleyeyim: Ben, **"bu haber burada (da) kalamaz"** derken, Zeki Es'in tutuklanmasını hatırlatıp sıranın Gürbüz Kaya'ya gelmesi gerektiğini imâ ediyor değilim. Elbette aileler taleplerinde haklıdır, fakat ben gazetecilik açısından bu olayda çok daha önemli bir açının var olduğuna inanıyorum.

İşin bu yanını yazının sonuna bırakacağım. Öncelikle, medyamızın **"cız"** haberlerle ilgili standart performansını pek güzel resmeden **"medya ne yaptı"** faslını tamamlamalıyım...

"Cız" haberlerdeki medya hassasiyeti

27 Mayıs 2009'daki mayın patlaması, Genelkurmay'ın resmî açıklaması doğrultusunda haberleştirildikten sonra unutuldu. Ta ki Ağustos 2009'da Zeki Es'le Gürbüz Kaya arasındaki telefon konuşmasının *Taraf* gazetesinde yayımlanmasına kadar... Bu yayının ardından çok sayıda köşe yazarı olayı **"duydu"** ve yorumlar yazdı.

Aslında bu görüşme en geniş haliyle 25 Haziran 2009'da *Zaman* gazetesinde yayımlanmış, çok ama çok tuhaf bir biçimde başka hiçbir gazete ve televizyon bu habere hiçbir ilgi göstermediği için, *Zaman* okurları dışındaki bütün kamuoyu, olan biteni **"hain PKK saldırısı"** olarak bilmeye devam etmişti.

Kürşat Bumin, *Yeni Şafak*'taki 2 Eylül 2009 tarihli yazısında, bant kaydının *Taraf*tan önce *Zaman*'da yayımlandığını, aynı günün akşamı (25 Haziran 2009), kendisinin **Veyis Ateş**'le birlikte hazırladıkları televizyon programında bu haberden söz ettiklerini, fakat kimseden hiçbir tepki gelmediğini hatırlatıp, haklı bir şaşkınlık duygusuyla soruyordu: **"Böyle bir şey nasıl olabilir?"**

Yukarıda sözünü ettiğim 4 Eylül 2009 tarihli yazımı Bumin'in sorusuna cevap olsun diye yazmış, bu amaçla *Star* gazetesi yazarı **Şamil Tayyar**'ın bir **"itiraf"**ına başvurmuştum. Tayyar, **"altı şehit"** haberinde internete **"düşen"** kayıtları **bütün gazetecilerin bildiğini, fakat kendisi dâhil hiç kimsenin o kayıtları haberleştirmedeğini** yazıyordu.

Tayyar'ın bir başka haberle ilgili olarak yazdıkları daha da **"öğretici"**ydi:

"Derken, önceki gün *Taraf*, Elazığ'da dört erin hayatını kaybettiği patlamaya Teğmen M.T'nin yol açtığını yazdı. Baktım, dün neredeyse tüm gazetelerde bu haber var. Eminim, daha önce bu gazetelere ulaşıydı, haber olmazdı. Nasıl olsa, ihtiyaç duyulması halinde yangına atılacak *Taraf* var. İtiraf etmeliyim, *Taraf*'taki haber, geçen hafta elimizdeydi, yayınlamadık."

Gördüğünüz gibi, **"cız"** haberler konusundaki hassasiyet sadece devletin **"merkez"**inin arzu ve talepleri doğrultusunda yayın yapan **"merkez medya"**ya ait bir hassasiyet değil; onların **"yandaş"** dediği medyada da var aynı hassasiyet.

Asıl mesele: O emri kim verdi?

Sıra geldi **"da"** meselesine...

Evet, **Zeki Es tutuklandı, böylece mesele kapandı mı?** Bence hayır: Bu haber **"burada da kalamaz..."**

Fakat, yukarıda da dedim, bununla, gazetecilerin, onun üstü olan Tümgeneral **Gülbüz Kaya'nın (da) tutuklanması** yönünde bir kampanya başlatması gerektiğinden söz ediyor değilim. Aileler elbette bu yöndeki taleplerinde haklıdır ve gazeteciler elbette bu talepleri haberleştirecekler. Fakat ben, bu olayda gazetecilik açısından bundan daha önemli bir açının bulunduğuna inanıyorum ve hatta Gülbüz Kaya üzerinde fazlaca yoğunlaşmayı da, bu noktayı gözlerden ırak tutmaya hizmet ettiği ölçüde sakıncalı buluyorum.

Sözünü ettiğim gazetecilik açısını 4 Eylül 2009 tarihli yazımın sonunda şöyle anlatmaya çalışmıştım:

"(...) Çukurca tugay komutanı, bir üstü olan tümen komutanına kendilerinin döşediği mayınların bütün komutanlara anlatıldığını, her devir teslimde de bu bilginin görevi yeni devralanlara izah edildiğini anlatıyor. Bunu, o gün orada ölen erlerden Deniz Demirci'nin babası Halil Demirci'nin, 'altı aylık asker olan oğlunun dokuz yıldır askerin ayak basmadığı bir bölgede öldüğünü öğrendiği' bilgisiyle birleştirin... Bunlara bir de, 'PKK mayını'na bağlanan olayın, bu yönüyle Başbakan Erdoğan-Ahmet Türk görüşmesinin yapılamaması sonucunu doğurduğunu ekleyin... Ben bunları üst üste koyduğumda, o gün o erleri oraya gönderme emrinin nasıl ve kimler tarafından verildiği hususunda esaslı bir gazeteciliğe ihtiyacımız olduğu sonucunu çıkartıyorum. (Hiçbir peşin hüküm taşımıyorum; ola ki 'bilgi nakli'nde unutmadan kaynaklanan bir kopukluk olmuştur, fakat bu olayda, imâ ettiğim tarzda bir şüphe taşımak gazetecinin sadece hakkı değil görevidir de.)"

Ailelerin avukatları, hadisedeki "taksir" (dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık) unsurunun açık olduğunu, fakat soruşturmanın "kasıt" yönünden derinleştirilmesi gerektiğini vurguluyorlar.

Bence gazeteciler de öyle yapmalı. Bunun için de öncelikli görev, dokuz yıldır girilmeyen ve mayınlı olduğu sürekli uyarılarla zihinlere kazınmış olması gereken **o alana çok sayıda askeri sokma emrini hangi yetkilinin verdiğinin ortaya çıkarılması** olmalıdır.

O yetkili tesbit edilmeli ve mahkemede kendisine o emri neden ve nasıl verdiği mutlaka sorulmalıdır.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kutluğ Ataman: Sivil sanatın manifestosu

Alper Görmüş 19.11.2010

Kutluğ Ataman'ın 10 Kasım 2010'da İstanbul Modern'de açılan retrospektif sergisi 6 Mart 2011'e kadar sürecek... Bugünlerde Ataman'ın sanatının farklı düzeyleri hakkında çok yazı okuyacaksınız. Fakat bence Ataman, otoriter zihniyetle arasına en büyük mesafeyi koymuş sanatçıların başında gelmekle de çağdaş sanat için çok önemli bir figür... Birkaç ay önce Aktüel dergisinde, onun bu yanı üzerinde yoğunlaşan bir portre kaleme almıştım. Bu yazıyı siz de okuyun istedim.

***

Türkiye'de **"sivil"** sözcüğünün **"askerî olmayan"** anlamındaki yaygın (ve yanlış) kullanımı benim şahsen çok ilgimi çeken bir konu... Hatırlayacaksınız, askerlerce işlenmiş suçların bir bölümünün askerî yargıda değil de adli yargıda ele alınmasına ilişkin tartışmalar sırasında gazete sayfaları **"sivil yargı"** sözcüğüyle dolup taşmıştı. Ben de konuya takıntılı biri olarak, *Aktüel*'in **"Geçmiş Günler Geçmemiş Gündemler"** bölümünde itiraz etmiştim bu adlandırmaya:

"'Sivil', devletin alanının dışında kalan anlamına geliyor. Evet, Türk Silahlı Kuvvetleri sivil değildir ama, Dışişleri Bakanlığı da sivil değildir. Evet, askerî mahkemeler sivil değildir ama onların dışında kalan mahkemeler de sivil değildir; her ikisi de devletin alanının içindedir çünkü."

Daha fazla ilerlemeden sizi uyarayım: Biliyorum, buraya kadar yazdıklarımı **"alâkaya çay demleyen"** satırlar olarak değerlendirdiniz, **"bu ne biçim portre"** dediniz. Fakat sizden biraz daha sabır rica edeceğim. Çünkü yazacağım portre bütünüyle **Kutluğ Ataman'ın "damardan sivil sanatçılığı"** üzerine kurulacak; o nedenle öncelikle **"sivil"** sözcüğünün doğru anlaşılmasını arzu ediyorum. Hem demiştim; bu benim takıntım...

1995'te, **"lanet olsun"** duygusuyla İstanbul'u ve gazeteciliği terk edip Ayvalık'a yerleşmiş, bir yıl sonra da **"uzaktan kumanda"**yla yürütebileceğim bir gazetecilik işi bulmuştum: Bir sivil toplum dergisinin yayın yönetmenliği... Dergi, ülkedeki sivil toplum örgütlerini çatısı altında toplamayı hedefleyen bir vakfın yayın organı olarak düşünülmüştü. **Vakfın tepe yöneticisiyle ilk buluşmada dumura uğradığımı hatırlıyorum.** Eski bir eğitimci olan yönetici, **"sivil toplum örgütleri çok önemli"** demişti bana, **"Yabancı devletler kendi sivil toplum örgütlerini kullanarak bizim devletimizi yurtdışında baskı altında tutuyorlar, biz de kendi devletimize yardımcı olmak için hızla örgütlenmeliyiz!"**

"Devlet dışı" sivil toplum örgütlerinin bile **"devlete yardımcı"** faslında düşünülen bir ülke bizimkisi... Konumuza biraz daha yaklaşıalım: Sanatçının bile **"devlet sanatçısı"** olabildiği bir ülke...

Eh, böyle bir ülkede, bir sanatçının **"sivilliği"** (hakiki anlamda ama) ilginç bir pozisyona işaret edebilir, biri kalkıp o sanatçının bu pozisyonu üzerinde yoğunlaşan bir portre yazabilir ve portresinin başlığı için de, sanki tersi olabilirmiş gibi **"sivil sanatçı"**yı uygun görebilir...

“Ya intihar ederdim, ya delirirdim...”

Kutluğ Ataman, 1970’lerin karışık Türkiye’inde çarpışan tarafların “sol”unda yer aldı. 12 Eylül’den sonra yurtdışına çıktı ve Türkiye’ye yeniden yaklaşık 20 yıl kadar sonra döndü. Bugün, 1980’lerin Türkiye’inde kalsaydı, sonunun hiç de iyi olmayacağını düşünüyor: **“İntihar ederdim herhalde. Ya da uyuşturucu bağımlısı, deli falan olurdum. Yaratıcı olamazdım.”**

Bence tamamen yerinde bir teşhis... Zihninde de ruhunda da hiçbir devletçi tortu barındırmayan bir sanatçıyı, 1980’lerin **“leviathan”**ında kırılıp dökülmekten başka bir akıbet bekliyor olamazdı. (“Böylece, o günlerin Türkiye’inde yaşamış ve bugün ayakta kalabilmiş birçok sanatçının bu tortularla malûl olduğunu imâ etmiş oluyorsunuz” diyenler tamamen haklı.)

Kutluğ Ataman sanatı sadece bir estetik arayışı olarak görenlerden değil... Ona göre sanat, dünyayı anlamanın ve daha önemlisi ona müdahale etmenin bir aracı... Türkiye’ye döndükten sonra yaptığı ilk video çalışması olan **Semiha B. Unplugged**’ı anlatırken (Semiha Berksoy’un hayatı) **“Sanat, bir politikadır, bizim politikamız sanatımız...”** demişti.

Eskiden olsaydı, bu sözü sarf eden biri için hemen **“demek ki sosyalist gerçekçi”** denir, geçilirdi. Oysa tam tersi: Jakoben değil; halkı **“eğitmek”** fikrinden nefret eden, tepedeninmeciliğin, yönlendirme merakının (ama her türünün; **seküler olanın da İslamcı olanın da**) gerçekten karşısında olan bir sanatçı o:

“Eski solcular ‘Çoksesli müzik iyidir, tek sesli müzik kötüdür, Türk müziği tek sesli müzik, Batı müziği çoksesli. Çoksesli olması da demokrasiye tekabül ediyor...’ gibi birtakım saçma sapan teoriler üretirlerdi. (...) ‘Biz hat sanatını destekleyelim,’ vs. diyenler de var. Sen kimsin bir kere destek veriyorsun. Halktan böyle bir istek var mı? Metrolarda sağa sola yorgunluk içinde koşarken, ‘Hat sergisini kaçıyorum,’ diye koşuşturmuyor ki halk. Çok daha gerçek dertleri var. Bugün devletçi, Jakobenist programlara karşı çıkanların aslında kendileri de Jakobenist.”

“Yüksek kültür”, “alçak kültür”

2003’te saygın İngiliz gazetesi **Observer** onu **“en çok parlayacak sanatçı”** seçti, aynı yıl İstanbul’da Kürt göçmenlerin yaşadığı bir mahalle olan **“Küba”**yı konu alan bir video çalışmasıyla ABD’nin en önemli sanat ödülllerinden biri olan **Pittsburgh Carnegie Ödülü**’nü kazandı. Çalışmada, mahalleden 40 kişi, Ataman’ın bitpazarından satın aldığı 40 ayrı televizyon ekranında hayatlarını anlatıyordu.

Batı’nın en ciddi sanat çevrelerinden derlediği övgülere dayanarak kendisini bir **“yüksek kültür”** mensubu saysa, kimsenin ona bir diyeceği olamazdı, fakat o kültürde **“yüksek-sıradan”** ayrımını reddediyor. Hayatını anlatan kitapta **Deniz Seki**’nin kendisiyle gerçekleştirdiği bir söyleşinin yer almasının **“karizmasını çizdireceği”** kaygılarına yol açıp açmadığı yönündeki bir soruyu şöyle karşılamıştı:

“Bu türden bir snobizm güzel değil. **‘Televizyona dansöz çıkamaz, ben tiyatro oyuncusuyum, o dizi oyuncusu, dizi kötüdür, tiyatro iyidir’** gibi saçma sapan fikirler sadece Türkiye’de, görgüsüzlükten ve **aşağılık kompleksinden dolayı var olan ayrımlardır**. Bu tarz ifadelere ne inanıyorum ne de destek veriyorum...”

Hiç kuşkusuz, onun Türkiye sanatı içinde işgal ettiği pozisyon büyük bir entelektüel cesareti de gerektiriyor. Fakat bu hasletten onda fazlasıyla var. Kafa göz yarmayı seviyor... Bela gelir korkusuyla, yapması gerektiğine

inandığı şeylerden uzak durmuyor. Mesela *Lola+ Bilidikid*'i çekerken (1999), filmin bitiminde karşılaşacağı şeyleri tahmin etmemiş olamaz. Fakat yine de yapmış filmi. Sonuç şöyle olmuş:

"Gösterime çıkartamadım. Bütün dağıtım şirketleri 'İbne filmini göstermeyiz,' dediler. Festivalde jüriler bile 'Böyle filme ödül vermeyiz' diyebildi. Ödül aldığı vakit kurumlar ödül parasını vermediler."

Bir, iki, üç, daha fazla Kutluğ Ataman

İyi sanatçıları kötülerinden ayıran kriterler vardır ve bence bunların başında nüanslara gösterilen ilgi gelir. Kutluğ Ataman, **Perihan Mağden'in romanından çektiği *İki Genç Kız***'da kahramanlarının "**aşırı**" yakınlaşmasını "**lezbiyenlik**" olarak tanımlamadığı için cesaretsizlikle suçlandığında öyle bir cevap vermişti ki, onu okur okumaz "**işte has ve hakikaten özgürlükçü bir sanatçı**" demiştim:

"Handan ve Behiye gibi son derece yakınlaşmış ama bu yakınlık hiç cinselliğe dönüşmemiş iki genç kız da hayatta pekâlâ var. O yüzden, onlar kendilerine lezbiyen demiyorsa, ben onlara demem. Bunu demek ihtiyacını da duymuyorum. 1980'lerin ortasında yapıyor olsaydım bu filmi, o zamanki keskinliğim içerisinde diyebilirdim. Ama şimdi artık demiyorum. Dünya değişti. Gençler de zaten kendileri için bu türden altı çizilmiş reçeteler istemiyorlar diye düşünüyorum. Herkes her şeyi deneyebilir. Esas özgürlük budur."

Bir, iki, üç, daha fazla Kutluğ Ataman...

Ben böyle temenni ediyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Özgürlükçü CHP' yüzde 25'i de göremez!

Alper Görmüş 23.11.2010

Geçenlerde, entelektüel hayatımızın, bilhassa da gazeteciliğimizin kötü bir alışkanlığından söz etmiştim: Süreçleri izlememek, buna karşılık (ve bundan dolayı) kalıplar ve ezberlerle konuşmak... "**Mesela**" kabilinden de şu örneği vermiştim:

"Mesela bizim meslektaşlar, dünya görüşleri ne olursa olsun, '**Kürt sorununun çözümünün önündeki sert milliyetçi direnç**'ten söz etmeye bayılırlar. Bu bir kalıptır ve ezberdir. İşte bu düşünce tembelliği yüzünden, sözü edilen direncin hiç de güçlü olmadığını açık bir biçimde ortaya koyan referandum sonuçları gazeteciliğimizin hiçbir kanadında hak ettiği ölçüde değerlendirilemedi."

Bugün, başta "**liberal**" ve "**özgürlükçü sosyalist sol**" çevreler olmak üzere çeşitli kesimlerce sık sık öne sürülen bir başka ezberden, "**Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) seçim kazanması için özgürlükçü bir çizgiye yönelmesi gerektiği**" ezberinden söz edeceğiz.

Ben, **Baykal'ın "çarşaf açılımı"**ndan itibaren CHP üzerine yazdığım bütün yazılarda, bu partinin tabanını oluşturan ve kendileri için "**laik**", "**çağdaş**" gibi sıfatları uygun gören kesimlerin ruh haline işaret ederek, başkanlar ve yönetimler istese de CHP'nin değişmeyeceğini anlatmaya çalışıyorum.

Keza yukarıda tanımlamaya çalıştığım ezberin altında da, **“laik-çağdaş-kentli”** kalabalıkların son 25 yılda geçirdiği ideolojik dönüşümü ve bu dönüşüme eşlik eden ruh halini hesaba katmamanın yattığı kanaatindeyim.

“Çağdaş-laik-kentli” bir duvar

Şurası çok açık: Baykal’a komplo kasetiyle birlikte, artık kimse o, bir **“akıl”** devreye girdi. Bu **“akıl”** bu işin böyle gitmeyeceğini, mevcut politikalarla CHP’nin Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) karşısında hiçbir zaman şansının olmayacağını söyledi ve bir sürü itiş kakışın sonunda, bu **“akıl”** doğrultusunda hareket etmeye çalışan birileri CHP’nin yönetimine geldi.

Fakat bana öyle geliyor ki, bu **“akıl”** da tıpkı **“liberal”** ve **“özgürlükçü sosyalist sol”** çevreler gibi **“taban”**ın gücünü ve etkisini doğru hesap edemiyor. Görüyoruz, CHP’den gelen her **“özgürlükçü”** adım görünmez bir duvara çarpıyor. Aslında görünmez değil o duvar, sadece görülmek istenmiyor. O duvar, CHP tabanının çelik çekirdeğini oluşturan etkili **“çağdaş-laik-kentli”** kesimlerden başkası değil.

CHP yönetiminin geçtiğimiz ay akademisyenler, gazeteciler ve başka **“âkil”** insanlardan oluşan bir grubu davet edip onların eleştirilerini dinlediği toplantı, sözde de olsa değişmek isteyen **“yeni”** CHP yöneticilerinin nasıl bir çaresizlik içinde olduklarını açık bir şekilde gösterdi.

CHP’yi en yakından takip eden gazetecilerden **Mahmut Övür**, katılanların tamamının CHP’ye sert eleştiriler getirdiğini, CHP’lilerin de onları **“ağzı açık”**, hayranlıkla izlediklerini anlatıyordu. Zaten **Gürsel Tekin** de toplantıya katılanlardan **“dayak yediklerini”** anlatmıştı memnuniyetini gizlemeksizin...

Bu bize neyi gösteriyor? Siyasetleri ve uygulamaları sert bir biçimde eleştirilen bir heyet neden memnuniyet duyar, neden heyet üyelerinin **“gözleri parlar?”** Çünkü aslında onlar da öyle düşünmeye ve davranmaya meyillidirler, fakat bunu yapamamaktadırlar.

Neden yapamadıkları, toplantıya katılanlardan **Nuray Mert**’in, içerdeki havayı benzer cümlelerle anlattıktan sonraki cümlelerinde gizli. Mert, *NTV*’deki Basın Odası programında, toplantıdan sonra CHP’lilerle birlikte otelin dışına çıktıklarını; orada kendilerini halktan CHP’lilerin karşıladığını; onların CHP’li yöneticileri kendilerinin içerde yaptıkları tavsiyelerin tam tersi doğrultuda teşvik ettiklerini (Kılıçdaroğlu’nun Çankaya’daki resepsiyona katılmamasını, vb.) anlattıktan sonra, CHP yöneticilerinin işlerinin ne kadar zor olduğunu söyleyerek bitirdi konuşmasını.

Sorunlu CHP eleştirisi

Kendisini **“sosyal demokrat”** sıfatıyla anan CHP birçok bakımdan incelenmeye değer, fakat bu yanıyla, yani yöneticilerinin **“özgürlükçü”** bir doğrultuda değişme arzusunun granitten bir kaya sertliğindeki **“taban”**a çarpıp geri dönmesi bambaşka ve çok özgün bir durum olmalı: **Normal olarak bir sosyal demokrat partide değişim talebi tabandan gelir fakat yöneticiler bu eğilime direnir.**

CHP’nin tabanı böyleyken, ülkemizdeki **“CHP eleştirisi”**’nin neredeyse tümüyle **“genel başkan”**a ve yöneticilere yöneltilmesini sorunlu buluyorum, bir tür popülizm ve **“halkçılık”** görüyorum bu tavırda.

Aslında sırf CHP eleştirisiyle sınırlı değil bu durum. Daha önce de yazdığım gibi, Türkiye’de siyasi liderleri ve siyasal partileri, temsil ettikleri ya da duyarlılığını yansıttıkları kalabalıkları **“by-pass”** ederek eleştirmek gibi bir

gelenek var. **“Kitleler”**e ve onların fikirlerine hiç dokunmayıp, onların oy verdiği liderleri ve partileri kıyasıyla eleştirmenin ahlaken problemlili bir pozisyon olduğu, sanırım izahtan varestedir... Öte yandan böyle bir pozisyon –kitlelerin etkileme gücünü hesaba katmadığı için liderlerden ve partilerden olmayacak beklentiler içine girdiği ölçüde- siyaseten de problemlidir.

Ben, CHP’nin değişmesini samimi olarak isteyen herkesin, eleştirilerini öncelikle bu partinin tabanına yöneltmesi gerektiğini düşünüyorum. CHP’de mesele **“tavan”** değil, **“taban...”**

CHP’de **“iç savaş”**ın patlak verdiği gecenin ertesi günü *Hürriyet* gazetesinin internet sayfasında okurlara **“siz ne diyorsunuz”** diye soruldu. Okurlardan gelen cevaplar, **bu partideki esas sorunun “tavan” değil “taban” olduğunu** bir kez daha gösterdi.

Soruya cevap veren CHP’lilerin büyük bölümü Kılıçdaroğlu’yu destekliyordu. Fakat desteğinde gerekçe olarak Kılıçdaroğlu’nun kırık-dökük de olsa CHP’yi devletin bir organı gibi algılanmaktan kurtarmaya yönelik **“yeni çizgi”**sini gösteren CHP’li sayısı iki elin parmaklarını geçmiyordu. Onlara göre Önder Sav gitmeliydi, çünkü artık yaşlı ve enerjisizdi, ekibi de öyleydi. Parti, **“genç, dinamik ve yıpranmamış”** yeni bir ekibe emanet edilmeliydi; hepsi bu kadar.

O taban o talepleri ne yapar?

Gelelim şu, “Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) seçim kazanması için özgürlükçü bir çizgiye yönelmesi gerektiği” tezine...

Bu tez bu haliyle hayli afili ve ikna edici duruyor; özgürlükçülük iyi bir şey olduğuna ve tartıştığımız parti de **“sosyal demokrat”** olduğuna göre, partinin bu yönde değişmesi durumunda oylarının da doğal olarak artması gerekir.

Buraya kadar **“ezber”**de bir sorun yok. Fakat ne zaman ki **“özgürlükçülük somut olarak ne demektir”** bahsi açılır, ne zaman ki **“CHP tabanının bu özgürlüklerle arası nasıldır”** sorusu sorulur, işte o zaman ezber ânında bozulur.

Cumartesi günü **Roni Marguiles** CHP’nin değişme ihtimalini tartışırken **“özgürlükçülük somut olarak ne demektir”** bahsini açtı ve şöyle kapadı:

“Daha çok demokrasi talep etmek ne demektir? Kürt sorununda barış ve derhal demokratik bir çözüm istemek, yeni ve özgürlükçü bir anayasa istemek, askerî vesayetin geriletilmesinin devamını istemek, Ergenekon ve Hrant Dink davalarının üzerine gidilmesini istemek... Değil mi? Daha somut konuşmak gerekirse, anadilde eğitim ve yargılanma hakkını talep etmek, KCK davasının derhal sonlandırılmasını, başörtüsü meselesinin tartışmaya mahal bırakmayacak şekilde çözülmesini istemek, seçim barajının kaldırılmasını istemek, askerî kışlaya çekilmesini, darbelerin yargılanmasını ve jandarmanın lağvedilmesini istemek... Değil mi?”

Baykal’dan altın vuruş

CHP’nin tavanı bu taleplerle gitsin bakalım tabana, elinde talep falan kalıyor mu... Hiç kuşkunuz olmasın; CHP’liler o talepleri onların başına geçirirler, oylarını da gider MHP’ye atarlar.

Kimse kimseyi kandırmasın, **“özgürlükçü CHP”** şimdiki yüzde 20’yi bile göremez! Yirmi yıldır ekilen korku rüzgârları özgürlük düşmanı bir fırtınaya dönüştü çünkü; bu da onun hasadı.

Bitirirken, eski Genel Başkan Baykal'ın hafta sonu Karadeniz'den yaptığı uyarıların da bütünüyle bu tabana yönelik olduğunu belirtmek isterim. CHP'nin hızlı iktidar hedefinin muhalefet görevini savsaklamasına yol açabileceği yönündeki uyarı da, "CHP fikriyatı"ndan sapılmaması gerektiği yönündeki uyarı da Baykal açısından tam zamanında dile getirilmiş çok etkili çıkışlardı.

Bence Baykal, yeni yönetimin girmeye çalıştığı "özgürlükçü" çizginin tabandaki yansımasını tesbit etti ve altın vuruşunu yaptı.

Cuma günü, CHP tabanının buralara nasıl geldiği ve bu süreçte medyanın oynadığı başat rol üzerine yazacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP tabanının oluşmasında medyanın rolü

Alper Görmüş 26.11.2010

Salı günü, **Cumhuriyet Halk Partisi**'nin (CHP) "**doğal**" tabanını oluşturan ve kendilerini "**laik-çağdaş-kentli**" gibi sıfatlarla tanımlayan seçmen tarlasına 20 yıldır ekilen korku (ve nefret) rüzgârlarının özgürlük düşmanı bir fırtınaya dönüştüğünü; bu temel üzerinde CHP'nin özgürlükçü, "**yeni**" bir parti haline gelemeyeceğini öne sürmüştüm.

Bugün, CHP tabanının buralara nasıl geldiği ve bu süreçte medyanın oynadığı başat rol üzerine yazacağımı söylemiştim. Bunu yapacağım, fakat ondan önce, bazı okurların "**CHP tabanının ruh hali**"nden tam olarak neyi kast ettiğimi biraz daha açmam gerektiği yönündeki taleplerini karşılamak istiyorum.

Korku ve nefret çok güçlü duygular... O kadar ki, bunların esiri haline gelmiş bir insan kaçınılmaz bir biçimde bütün enerjisiyle oraya odaklanır; korkusunun kaynağının ortadan kaldırılmasına hizmet etmeyecek her şey onun için bir enerji israfıdır artık. Madalyonun öbür yüzünde ise, korku kaynağının ortadan kaldırılması vaatleri karşısında verilmeye hazır özgürlük tavizleri vardır.

Bu biraz güvenlik-özgürlük paradoksunu andırır. Nasıl ki can güvenliğinin (yaşama özgürlüğünün) olmadığı koşullarda başka özgürlükler anlamlarını önemli ölçüde yitirirler (12 Eylül öncesinde Türkiye toplumunun ruh hali de böyleydi), korku içindeki insan da benzer bir özgürlük duygusu kaybı yaşar. Böyle bir insan, normal koşullarda kendisi için önemli olan kimi özgürlüklerden taviz vermeye hazır hale gelmiş bir insandır artık.

Negatif ruh negatif talep doğurur

Gündelik hayat ve onun alışkanlıkları ("hayat tarzı") herkes için önemlidir. Onun kaybedilmesi ihtimali ve bu ihtimalden kaynaklanan korkular bazen yaşama özgürlüğünün kaybı ihtimali karşısında gösterilen tepkilere yakın sertlikte tepkilere yol açabilir.

Tek tek insanlar için geçerli olan bu ruh hali, topluluklar ve toplumlar için de geçerlidir. Bu türden toplumsal ruh hallerinin siyasetteki karşılığı ise çoğunlukla "**negatif talep**"tir: Böyle toplumlar ya da toplumsal kesimler için korktukları, nefret ettikleri ve bu nedenle "**düşman**" belledikleri siyasi parti ve hareketlerin başarısızlıkları

(**negatif talep**), kendi destekledikleri siyasi parti ve hareketlerin başarılarından (**pozitif talep**) daha önemli hale gelebilir.

Deniz Baykal bunu bildiği için ikide bir **“CHP muhalefeti”**nin (**negatif pozisyon**) en az **“CHP iktidarı”** (**pozitif pozisyon**) kadar önemli olduğunu vurguluyor.

Ertuğrul Özkök’ün çarşamba (24 kasım) günkü yazısında aktardığı Rus fıkrası, Türkiye’nin **“laik-çağdaş-kentli”** kalabalıklarının negatif siyasi taleplerini anlatmak için birebirdi:

“Yoksul bir Rus köylüsü, inek satın alan daha varlıklı komşusunu kıskanmış ve Allah’a yalvarmış. ‘Bana yardım et Allah’ım.’ Allah, ‘Yardım edeyim. Senin için ne yapabilirim’ demiş. Rus köylüsü şunu istemiş: ‘Komşumun ineğini öldür.’”

Aslında fıkranın bizim topraklarımızdaki versiyonu daha güzel, fakat lafı CHP tabanının ruh halinde medyanın (ve tabii *Hürriyet*’in) rolü faslına getirmedeki işlevselliği nedeniyle Özkök’ün anlattığı fıkrayı tercih ettim. (Bizim versiyon şöyle: Kürt’le Laz idama mahkûm edilmişler. Fıkra bu ya, cezalarının infazı için yan yana kurulan iki darağacına çıkarılmışlar. Son arzusu sorulan Kürt, **“annemi görmek istiyorum”** demiş. Bu defa dönüp Laza sormuşlar. Laz’ın son arzusu **“Kürt annesini görmesin”** olmuş.)

Bu taban bu hale nasıl geldi: Siyasi aktörlerin rolü

CHP ile ilgili olarak hep **“sadece aktörlere değil, tabana da bakın”** diye yazıyorum ama, **bu tabanın bu hale gelmesinde başta Deniz Baykal olmak üzere partinin bütün önde gelen siyasi aktörlerinin önemli bir payı var.**

Şahin Alpay’ın birinci dereceden şahitliğinden de biliyoruz ki, Türkiye’nin **“modern”**leri zıvanadan çıkmadan önce, henüz peşrevler çekilirken Deniz Baykal CHP’yi hakiki bir sosyal demokrat parti haline getirmek için uğraşmaktaydı. Fakat ne zaman ki **Uğur Mumcu** öldürüldü ve fatura **“irtica”**a kesildi... Gerisini Şahin Alpay’dan dinleyelim:

“9 Eylül 1992’de biraz merak, biraz da heyecanla CHP’nin yeniden açılış kurultayını izlemeye Ankara’ya gittim. Baykal o kurultayda, bana bugün dahi ‘muhteşem’ görünen bir konuşma yaptı. Şöyle diyordu: ‘CHP’yi yeniden tanımlayacağız. Artık CHP devlet partisi olarak değil, toplum ve halk partisi olarak anlaşılmalıdır.’ (...) Ona şöyle dedim: ‘Deniz Abi, eğer Türkiye’nin çok ihtiyacı olan bu yolda yürüyecek olursan, yarın Türkiye’nin başbakanı olacaksın... Bu yolda sana destek olacak genç ve bilgili bir danışmanlar kadrosu kurmalısın.’

“Baykal, bu iş için yeterince genç olmadığuma dair itirazlarıma rağmen, bu kadroyu kurmak üzere beni CHP’ye davet etti. 15 Şubat 1993’te CHP Genel Başkan ve Grup danışmanı ve de Araştırma Merkezi direktörü olarak işe başladım. Fakat görevim, başlamadan bitmişti. Zira rahmetli dostum Uğur Mumcu’nun 24 Ocak 1993’te menfurca katledilmesinden sonra Baykal, bu cinayete gösterilen kitlesel tepkilere bakarak, CHP’nin kendini yenilemeye ihtiyacı olmadığına karar vermişti.”

Şahin Alpay’ın tanıklığı, CHP’deki **“laik duyarlılık üzerinden iktidar olma”** inancının ne zaman başladığını gösteriyor. Yaşanan her seçim bunun ne büyük bir yanılgı olduğunu kanıtlasa da her seçim yenilgisinden sonra **“laiklik”** vurgusu daha da sertleştirildi. Sonuçta –ortada başka hiçbir siyaset kalmadığı için- **en az laiklik kadar taşlaşmış bir CHP tabanı** yaratıldı.

Bu taban bu hale nasıl geldi: Medyanın rolü

Aslında medyanın tavrı da Deniz Baykal'inkine benziyordu. Nasıl ki Baykal **"laiklik"** üzerinden bir husumet yaratıp bunun siyasi rantını toplamak gibi bir politik strateji benimsedi, medya da aynı heyecan dalgası üzerinde sörf yaparak kendine sadık bir okur kitlesi yaratmaya çalıştı. Buradaki sihirli kelime **"hayat tarzı"**ydı: **Milyonlarca insan, hayat tarzlarının tehdit ve tehlike altında olduğuna; medyanın da bu "hayat tarzı"nın güvencelerinden birini oluşturduğuna ikna edilirse, kemik bir okur kitlesi yaratılabilirdi.**

Bunun ille de her yönüyle planlanıp uygulanmış bir strateji olduğunu öne sürmüyorum. Belki el yordamıyla ulaşılmıştır bu sonuca, ama medyanın, varoluşunun bir noktasında buradaki büyük rantın farkına varıp gereğini yaptığı hususunda hiçbir kuşku duymuyorum.

Başta *Hürriyet* olmak üzere devlet ideolojisini "merkez"ine alan medya, 1990'lar ve 2000'ler boyunca gündelik hayatta **"liberal"**, fakat zihniyette **"otoriter"** bir kitlenin yaratılmasında başat bir rol oynadı. *Hürriyet*'in ve **Ertuğrul Özkök**'ün bu süreçteki rolünü, Özkök'e ilişkin olarak kaleme aldığım portrede şöyle anlatmıştım:

"Ertuğrul Özkök'ün bence asıl büyük başarısı, çıkardığı gazetenin şu iki zıt fonksiyonu aynı anda ifa edebilmesindedir: Gazete aynı anda hem Türkiye'deki toplumsal hayatın, özel hayatların libere edilmesinde hem de ülkenin siyasi liberasyonunun engellenmesinde ciddi bir rol oynadı. Siyaset bilimciler, ikincinin birincinin neredeyse doğal bir uzantısı olduğunu düşünürler; o gözle bakarsanız, Ertuğrul Özkök'ün başardığı şeyin hiç de kolay bir şey olmadığını anlarsınız. **'Yaşam tarzı'** sözkonusu olduğunda **'çağdaş'** birer şahin kesilen *Hürriyet* okurlarının iş siyasete gelince nasıl bir dil kullandıklarını öğrenmek isterseniz, *Hürriyet*'in internet sayfasına girin ve okur yorumlarına bir göz atın. Ertuğrul Özkök'ün neyi başardığını o zaman daha iyi anlayacaksınız."

Bakıyorum da, **"yeni"** CHP'nin atmaya çalıştığı her **"özgürlükçü"** adım tabandaki granit kayaya çarpıp tuz buz oldukça, **eski Baykalcı, yeni Kılıçdaroğlucu medyacılardan** canları sıkılıyor.

Ve ne yazık ki hiçbiri, insanları sürekli korkutarak yarattıkları bu **"granit kaya"**da kendi sorumlulukları üzerine düşünecekmiş izlenimi vermiyor.

***

NOT. Salı günü yazım "CHP-BDP ittifakı" tartışmalarının ortasına denk geldiği için, sanki münhasıran bu ittifaka CHP tabanının "granit sertliğinde" bir cevap vereceğini anlatmak için kaleme alınmış gibi bir algıya yol açtı. Tam tersine, ben CHP tabanının en çok bu konuda esneyebileceğine inanıyorum. Bir sonraki yazıda neden öyle düşündüğümü izah etmeye çalışacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Hayata Dönüş'te medya...

Alper Görmüş 30.11.2010

Habertürk Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni **Fatih Altaylı**, 10 yıl sonra fakat sadece “**emir kulları**”nın sanık olduğu bir davayla yargı konusu haline gelebilen “**Hayata Dönüş**” operasyonu üzerine “**Kim bunun sorumlusu**” başlıklı bir yazı yazdı (25 kasım). Altaylı’ya göre, bir numaralı sorumlu, operasyonun hemen öncesinde “**medyaya sürekli olarak cezaevlerindeki durumun ne kadar vahim olduğunu anlatan bilgiler ve belgeler yollayan**” zamanın İçişleri Bakanı **Sadettin Tantan**’dı.

Ben, bu “**bilgiler ve belgeler**”in medyaya hakikaten Tantan tarafından mı gönderildiğini bilemem; fakat bunların apaçık-kaba dezenformasyondan ibaret olduğunu ve o günlerde **Fatih Altaylı’nın yazışları müdürlüğünü yürüttüğü gazete** de dâhil olmak üzere, basın bu malzemenin tamamını gazetelerine haber diye koyduklarını biliyorum.

Çünkü o günlerde, **Kürşat Bumin** ve **Ümit Kıvanç**’la birlikte, *Habertürk* yazarı **Umur Talu**’nun “**dönemin tanıklığı, arşivinde hâlâ canlı yatıyor**” dediği *Medyakronik*’i hazırlıyorduk.

Bugün, o arşivden küçük bir özetle medyanın “**Hayata Dönüş**” günlerindeki korkunç performansını, “**gönüllü dezenformasyon**” yazıcılığını bir kez daha hatırlatmak istedim size.

Dezenformasyon değil, “gönüllü” dezenformasyon

Biliyorsunuz, haber kaynaklarının kendi kişisel, kurumsal, zümresel, ideolojik menfaatleri doğrultusunda gazetecileri aldatmalarına, onları yalan- gerçek dışı enformasyonla donatmalarına gazetecilikte dezenformasyon deniyor. Gazeteci, bu yalana inanır da o enformasyonu haberleştirirse, ortaya çıkan şeye de “**yalan ya da gerçek dışı haber**” diyoruz.

Dezenformasyon buysa, “**gönüllü dezenformasyon**”, haklısınız, kendi kendini inkâr eden iki kelimedenden oluşmuş saçma bir kavram gibi duruyor. Öyle ya, dezenformasyon bir “**aldatma-aldatılma**” ilişkisini ima ediyor ise, gönüllü dezenformasyon, gazetecilerin “**gönüllü aldanan**” pozisyonuna işaret etmekle, ilk bakışta gerçekten de saçma bir sadâ veriyor. Fakat değil; en azından bizim gazeteciliğimiz için değil...

Peki, neden bir gazeteci, kendisine iletilen “**bilgi ve belge**”nin gerçeği yansıtmadığını bilmesine; ya da en azından gerçekdışı ya da yalan olduğu konusunda çok ciddi şüpheler taşımasına rağmen onu yine de haberleştirir? Çünkü gazetecimiz “**militan**”dır; çünkü sözde haber kaynağının kendisine ilettiği sözde bilgi ve belgeler, haber kaynağı ile gazetecinin ortaklaşa paylaştıkları “**mücadele**”nin taleplerine uygundur.

Fatih Altaylı’nın kimbilir hangi hesapla şimdi “**Tantan Efendi acaba bu gördüğü yanıp bitmiş insanlar ve onlarca ölüyü düşünüp biraz olsun ‘üzüntü’ duyuyor mudur?**” makamından gitmesi sizi yanıltmasın... Operasyonun ertesi günü, yani onlarca mahkûmun öldürüldüğünün belli olmasından sonra, “**Devlet belki de yıllar önce yapması gerekeni yaptı. Cezaevlerine girdi**” diye yazan da kendisiydi (*Hürriyet*, 20 Aralık 2000).

Fakat bugün meselem, bir köşe yazarı olarak Fatih Altaylı değil... Bugün meselem, operasyon günlerinde Altaylı’nın yazışları müdürü olduğu gazetenin ve bir iki istisna dışında öbür gazetelerin, “**devlet**”ten gelen dezenformasyon şutlarına kalelerini nasıl açtıklarını bir kez daha göstermek... Hepsini anlatamam, mecburen birkaç seçme yapacağım.

“Örgüt yaktı, jandarma kurtardı”

Patlatıldığında **elbiseleri yakmayan fakat vücudu “yakan” (eriten)**, ne olduğu bugün dahi bilinemeyen **“bomba”** meselesiyle başlayalım... Davanın ilk duruşmasında **Hacer Arıkan**’ın hayranlık verici bir sakinlik, özgüven ve cesaretle peruğunu da çıkartarak bombanın etkisini mahkeme heyetine ve kamuoyuna göstermesi, 19 Ocak 2000’deki baskının bu yönünü ön plana çıkardı. Bakalım, bugün Hacer Arıkan’ın yüzünü hatırlatıp Tantan’ı utanmaya davet eden Fatih Altaylı’nın yazışları müdürü olduğu gazete ve öbür gazeteler baskındaki bomba meselesini nasıl aktarmış o gün. *Medyakronik*’ten okuyalım:

“O sahneyi, bir kez CNNTürk’te, bir kez de ATV’de gördük, daha sonra televizyon görüntülerinde rastlayamadık. Oysa çok çarpıcıydı; kendini yaktığı söylenen mahkûmlardan biri, Birsen Kars, ambulandan inerken gazetecilere şöyle seslenmişti: ‘Bizi, altı kadını diri diri yaktılar.’

“O fotoğraf, 20 aralık tarihli gazetelerin çoğunda var. Ama fotoğrafın altına, bu sözleri yazan gazete sayısı sadece üç: Yeni Binyıl, Yeni Gündem, Radikal. (...)

“Bir de fotoğrafı yayımlayıp, altına bu sözlerin yerine başka şeyler yazan gazeteler vardı: Hürriyet (‘Örgüt yaktı, jandarma kurtardı’), Sabah (‘Kendilerini ateşe verdiler’), Akşam (‘Yürüyen çıraya döndü... ‘Yakin’ emri verdi...’), Star (‘Ölüm orucundakiler tek tek kendilerini yaksın! Sonuç: İşte bu...’).”

O altı kadın arasında Hacer Arıkan da vardı.

Mahkûmların yanmış görüntüsünün ve Birsen Kars’ın **“bizi yaktılar”** sözlerinin kamuoyunda bir etki yaratmasından çekinilmiş olsa gerek ki, ertesi gün (21 Aralık 2000) bu etkiyi izale edecek bir haber en çok satan, en etkili iki gazetenin (*Hürriyet* ve *Sabah*) manşetlerinden sökün etti.

Habere göre, operasyonlara katılan bir asker *Hürriyet*’e (*Sabah*’a) konuşmuş, **“mahkûm vahşeti”**ni anlatmıştı. Asker, içerdekilerin kendi kendilerini yaktıklarını gözleriyle görmüştü!

Operasyonun ertesi günü (20 aralık) gazeteler, kamuoyunda **“hak etmişler, yokmuş başka çaresi”** yönünde rıza yaratmaya yönelik malzemeye doluydu. Bunların en fazla iş göreni, ayırım yapmadan bütün basına servis edilen, operasyon sırasında içerden askerlere kalaşnikoflarla ateş edildiği yönündeki haberdi. Operasyonu izleyen muhabirlerin hiçbiri böyle bir şeye şahit olmamıştı, fakat değil mi ki **“kaynak”** devletti, akan sular dururdu... Nitekim durdu ve **“haber”** hem de **“iddia edildi”** vb. kurtarma kelimelerine başvurmaksızın birinci sayfalara buyur edildi.

Bazı haberler de, **“özel”miş kisvesiyle** sadece bir ya da birkaç gazeteye servis ediliyordu. Mesela *Milliyet*’teki **“Bayrampaşa’da lüks içinde yaşayan örgüt liderlerinin kendilerine balık ve ördek havuzu yaptırdığı bildirildi”** haberi sadece bu gazetede vardı.

Operasyondan önceki rıza yaratma süreci

Türkiye’de medyasız gerçekleştirilemeyecek işler vardır; Hayata Dönüş operasyonu da o fasıldandır. Takdir edersiniz ki, bu çapta bir operasyon, ancak operasyondan önce medya kanalıyla oluşturulan uzun bir **“rıza yaratma”** sürecinden sonra gerçekleştirilebilir. Nitekim yine öyle oldu. Bu çerçevede iş görmüş iki haber aktaracağım.

Operasyondan hemen önce piyasaya sürülen ve bazı gazetelerin hevesle kapıştığı bir **“bilgi”**ye göre, mahkûmlar içerdeki bütün duvar sistemini değiştirmişler, çok sayıda yeni, kalın duvarlar inşa etmişlerdi; o kadar kalındı ki bu duvarlar, bunları yıkıp, ardındakileri yakalamak için büyük iş makineleri gerekecekti.

İkinci haber *Zaman* gazetesinde yayımlanan bir “**özel**” haberdirdi... Operasyondan sekiz gün önce sadece bu gazetede çıkan haberde, cezaevlerinin “**örgüte teslim**” olduğu anlatılıyor, “**kanlı bir müdahaleden başka çare yok**” çağrısına meşruiyet sağlanıyordu. Fakat tuhaf olan şuydu ki, haber *Zaman*’a e-mail yoluyla gönderilmişti. Cidden! Haberin birinci sayfa başlığı ve spotu aynen şöyleydi: “Cezaevleri DHKP-C’nin! Günlük her şeyi anlatıyor... Elektronik posta yoluyla gazetemize ulaşan bir DHKP-C militanının cezaevi günlüğü...”

O günler, *Medyakronik*’teki işimiz gerçekten de çok zordu. Bazen söyleyecek laf bulamıyor, kendi kendimize söylenmekle yetiniyorduk. Operasyonun ertesi günü *Milliyet* “Hayat Güzeldir” manşetiyle çıktığında yaşadığımız mide bulantısını ise hiç unutmuyorum. O gün *Medyakronik*’in manşetini “İmdaaaat *Milliyet* çıldırdı” diye atmıştık. Manşet cümlesinin altındaki satırlar da olan bitenin karşısındaki çaresizliğimizi pek güzel özetliyordu:

“Cezaevlerinden onlarca ölü ve yüzlerce yaralının çıktığı bir günde Milliyet’in ‘HAYAT GÜZELDİR’ manşetinde karar kılması ideolojik, politik ya da ekonomik temelde aklın alabileceği nedenlerle açıklanamaz. Bambaşka, yepyeni bir analize ihtiyaç var. Bizce Milliyet çıldırdı... ‘Hayat güzeldir’. Evet evet, haklısınız... ‘Sevenler de kanatlıdır’...”

***

NOT. Bugün için söz verdiğim, CHP tabanının bir CHP-BDP ittifakına-işbirliğine neden “hayır” demeyeceğine dair yazı cumaya kaldı. Bu erteleme için özür dilerim.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bazı tehditler daha kalleşçedir!

Alper Görmüş 03.12.2010

Yıllar önce, **Nikaragua**’da **Somoza** diktatörlüğüne karşı silahlı mücadele yürüten **Sandinist gerillalara** dair bir kitap okumuştum. O kitaptan aklımda iki şey kaldı. Birincisi: Gerillalar, **silaha hükmetmenin insanları ahlaken bozabileceğini** biliyorlardı ve bunu sürekli olarak kendilerine telkin ediyorlardı.

İkincisi (ki bu beni daha fazla etkilemişti): Sandinistler kesin bir zafer kazanmış, geçici bir hükümet kurulmuştu. Hatırladığım sahnede, hükümetin içişleri bakanı, eski rejimin önde gelen işkencecilerinin tutulduğu bir hapishaneyi geziyordu. Görevliler öncesinde bakanı, kızına ağır işkenceler yapan bir polis şefinin de hapishanede bulunduğu konusunda uyarılmışlardı. Keza işkenceci de, işkence yaptığı kadının babasıyla biraz sonra içişleri bakanı olarak karşılaşacağı konusunda uyarılmıştı.

Karşılaşma gerçekleşip de iki adam karşı karşıya geldiğinde... Tahmin edebileceğiniz gibi biri korkudan, öbürü öfkeden titriyorlardı. İçişleri bakanı kendini biraz topladığında “**Merak etme**” demişti işkenceciye, “**biz iktidara işkenceci de olsalar insanlara işkence etmek için gelmedik**”.

Arkadaşımız **Orhan Miroğlu**’nun PKK’nın silahlı kanadının resmî sitesinde üstelik iğrenç bir dille tehdit edildiğini okuyunca (Miroğlu’nun “**Mortoğlu**” olma ihtimalinden söz ediliyordu), zihnim artık bakan olmuş o Sandinist gerillaya kaydı. İki gerillayı kıyasladım ve yüreğim daraldı. Biri kızına işkence eden bir işkenceciden

bile intikam almayı reddediyordu, öbürü sırf kendisi gibi düşünmediği için bir yazara “**mort olursun**” tehdidi gönderiyordu.

Bazı tehditler daha kallesçedir!

Bütün tehditler kallesçedir fakat bazı tehditler daha kallesçedir!

Orhan Miroğlu’na yönelik tehdidin “**daha kallesçe**” oluşunun nedenlerinden birini **Ahmet Altan** yazdı:

“Hayatta benim için olabilecek en aşağılık davranış, elinde silah olanın silahsız birini tehdit etmesi, korkutmaya kalkması, zorbalamasıdır. Askerî darbelerden en çok bu nedenden dolayı iğrendim. Bunun için ahlaksızca buldum. Silahlıların silahsızları sindirmeye kalkması, hukuktan, demokrasiden falan vazgeçtim, yiğitliğe, mertliğe, dürüstlüğe aykırıdır çünkü.”

Ahmet Altan’la aynı duyguları taşıyorum. Fakat bence bu tehdidi tehdit hiyerarşisinin en dibine gönderen başka bir şey daha var: **Tehdit sahibinin, tehdidini kalabalığın bir parçası olarak gerçekleştirmesi...**

Elinde silah bulunduran bir kişinin silahın gücüne dayanarak bir başkasını tehdit etmesiyle, eli silahlı başka yoldaşlarının arasından kafasını uzatıp silahsız birini tehdit etmesi arasında bir fark var. İkisi de ahlaken berbat pozisyonlara tekabül ediyor, fakat ikincisi daha da berbat!

Tehdidin sahibi gerillayı “**özeleştirme vermeye**” davet ediyorum!

Keza, silahlı-silahsız, Kürt siyasetinin bütün aktörlerini bu arkadaşlarını kınamaya çağırıyorum.

Cidden!

***

‘İzmirli kız’ bu ittifaka kızmaz

Geçtiğimiz hafta bu sayfada yayımlanan “Özgürlükçü CHP yüzde 25’i de göremez” başlıklı yazımda, Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) “doğal” tabanını oluşturan ve kendilerini “laik-çağdaş-kentli” gibi sıfatlarla tanımlayan seçmen tarlasına 20 yıldır ekilen korku (ve nefret) rüzgârlarının özgürlük düşmanı bir fırtınaya dönüştüğünü; bu temel üzerinde CHP’nin özgürlükçü, “yeni” bir parti haline gelemeyeceğini öne sürmüştüm.

Ardından, CHP tabanının taşlaşmışlığında parti siyasi elitiyle medyanın rolünü ele alan ikinci bir yazı daha yazdım ve o yazının dibine şu notu koydum: Yazım “CHP-BDP ittifakı” tartışmalarının ortasına denk geldiği için, sanki münhasıran bu ittifaka CHP tabanının “granit sertliğinde” bir cevap vereceğini anlatmak için kaleme alınmış gibi bir algıya yol açtı. Tam tersine, ben CHP tabanının en çok bu konuda esneyebileceğine inanıyorum. Bir sonraki yazıda neden öyle düşündüğümü izah etmeye çalışacağım.

Şimdi sıra bu izaha geldi... Aslında neden böyle düşündüğümü, Yeni Aktüel dergisinin son sayısı için kaleme aldığım “İzmirli kız bu ittifaka kızmaz” başlıklı yazıda açmaya çalışmıştım. Bu yazının bir bölümünü aktararak hem meseleyi hatırlatmış hem de derdimi anlatmış olacağım. Buyurun...

Cevabı aranan asıl soru şu: Yıllardır ulusalcı bir bombardıman altında tutulan CHP kamuoyu bu işbirliğine ne der? **BDP konvoyunu taşıyan “İzmirli kız” böyle bir CHP’ye oy verir mi?** Aynı soruyu “**CHP’li laik sahiller**

MHP'ye kaçır mı” diye de sorabiliriz.

Kanaatime göre, bu soruya, CHP'lilerin Adalet ve Kalkınma Partisi'ne (AK Parti) karşı besledikleri öfke ve nefretten bağımsız olarak cevap verilemez. Her zaman söylüyorum, bu kitlenin “baş düşman”ı AK Parti'dir ve AK Parti'yi iktidardan uzaklaştırma istidadı gördüğü bütün gelişmelere otomatik olarak onay verir; yeter ki bu konuda ikna edilsin.

AK Parti'nin Kürt açılımına bu kitlenin gösterdiği direncin büyük bölümü PKK'ya ya da Kürtlere duyulan öfkeden değil, AK Parti'ye duyulan öfkeden kaynaklanıyordu. Aynı siyaset kendi partileri tarafından geliştirilseydi, böyle bir direnç ortaya çıkmazdı bence. O İzmirli kız, BDP'lilerden çok AK Parti'lilere atmıştı o taşı.

Ben hiçbir kuşku duymuyorum: İzmirli kız, BDP'yle ittifak yapıyor diye partisine oy vermezlik etmez; meğerki böylece AK Parti'nin daha da güçleneceği gibi bir inanca kapılsın.

Keza **sahildeki “laik” oylar** bu nedenle MHP'ye kaymaz; meğerki, bu oyların sahipleri böylece AK Parti'nin daha da güçleneceği gibi bir inanca kapılsın.

***

Bildiğimiz dünyanın sonu...

Immanuel Wallerstein'in 1999'da ***The End of the World As We Know It*** adıyla yayımlanmış kitabı Türkçeye ***Bildiğimiz Dünyanın Sonu*** adıyla çevrildi. **WikiLeaks** belgelerinin bütün dünyada yarattığı altüst hali, bildiğimiz dünyanın sonunun gerçekten de gelmiş olabileceğini gösteriyor.

Fakat yeni dünya hangi temellerde kurulacak, rotası hangi yöne çevrili olacak? Bu, ciddi bir soru. **Nabi Yağcı**'nın dünkü *Tarafa*ta yayımlanan makalesi, özellikle de **Zbigniew Brzezinski**'den yaptığı alıntılar, devletlerin eski **“tesettürlü”** hallerinin bir daha geri gelmemek üzere tarih sahnesinden silinmiş olmasının otomatik olarak özgürlükçü sonuçlar doğuracağını tartışmalı olduğunu gösteriyor.

WikiLeaks'in kurucusu **Julian Assange**'a yönelik nefret suçu boyutlarına ulaşma istidadı gösteren kampanyanın Amerikan yönetiminden aşağı doğru yayılıyor olması çok manidar. Bilmiyoruz, belki de başta Amerikan toplumu olmak üzere toplumlar, devletlerin bu kadar çıplak kalmasına hazır değildir ve bunu kendi kişisel güvenliklerine bir tehdit olarak algılamaları uzak bir olasılık değildir. Devletlerden yurttaşların üzerine boca edilecek bu yöndeki propagandanın etkisini de hesaba katarsanız, bu algı kuvveden fiile çıkabilir ve bu her şeyi değiştirir.

İşte o zaman sadece Assange gibi çıplak bırakıcılar değil, bugün toplumların **“hoşgörü”**yle karşıladığı kimi **“marjinal”** talep sahiplerinin tamamı **“huzur bozucu”, “fitne çıkarıcı”** unsurlar olarak damgalanır. Böyle bir toplumsal ruh hali üzerinde hangi siyasi rejimin yükseldiğini biliyoruz.

Tamam, bu teknoloji düzeyinde devletlerin birkaç yüzyıldır korudukları tesettürlü hallerini korumaları beklenemez ve hiçbir zecrî tedbir kesin ve kalıcı sonuçlar doğuramaz. Fakat **“bağımsız değişken teknoloji”**ye güvenip de yan gelip yatmak ve sevinç çılgınlıkları atmakla yetinmek, bilelim ki, çok acılı sonuçlara yol açabilir.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Demokrasiziz laikliğin (ulusalcılık) kısa tarihi ve WikiLeaks

Alper Görmüş 07.12.2010

Hrant Dink’in, ölümünden bir yıl kadar önce kaleme aldığı şu satırları, bence Türkiye’deki **“ulusalcı”** hareketin gerçek niteliğini ortaya koyan mkemmek bir analiz niteliğinde:

“Son zamanlarda özellikle de suni olarak yaratılmaya çalışılan, artan bir milliyetçilik var ve bu çok derin bir noktadan maniple edilebiliyor. Derin devlet diye bir kavramdan bahsediyoruz. Ve bunu çok somut, çok teknik, çok net tanımlamalarla izah edemiyoruz. Ama hepimiz seziyoruz, var bir şey ve arada bir su yüzüne çıkıyor. O zaman da etraf milliyetçilik kaynıyor. Ama dünya şartları, artık o derinliğin su yüzüne çok da istediği gibi çıkamayacağı bir durum arz ediyor. Derin devlet kendi çıkamayınca su yüzüne, bu sefer toplumu kendi derinliğine çekiyor. Ve kendi yanında derin bir toplum yaratıyor. Benim bugün sezdiğim, gittikçe derinleşen bir toplum. Bu çok tehlikeli bir şey.” (**Tba andar**’ın **Hrant** adlı kitabından, s. 541.)

Bu satırlar bize, Türkiye’nin son 15-20 yılının en önemli politik hareketlerinden biri olan ulusalcılığın, devlet mekanizmasının en gerici unsurlarının eğilimlerinden, arzularından ve eylemlerinden bağımsız olarak dşnlemeyeceğini söylüyor.

Hrant Dink’in, **“O derinliğin su yüzüne çok da istediği gibi çıkamayacağı bir durum arz ediyor”** dediği **“dünya şartları”**nın kabaca Soğuk Savaş’ın bitişiyle başladığını söyleyebiliriz (1990’ların başı).

Uğur Mumcu’nun cenaze töreni

Hrant Dink’in verdiği sonuca, Türkiye’deki darbelerin ve darbe planlarının tarihsel bir karşılaştırmasını yaparak da varabiliriz. Gerçekten de Soğuk Savaş döneminin kapanmasıyla birlikte, **“derin devletin su yüzüne çıkması”** demek olan klasik-kaba darbecilik dönemi bitmiş, **“post-modern”** tarzda yeni tipte bir darbecilik peydahlanmıştır. Bu tarz darbeciliğin en ayırıcı özelliği ise, mesaisinin önemli bir bölümünü halkın hatırı sayılır bir parçasının desteğini almak amacıyla harcamasıdır. Oysa eskiden darbeciler hiç böyle bir şeye ihtiyaç duymaz, hatta bunu **“zl”** addeder, yapacağını sadece kendi gövdesini kullanarak yaparlardı.

Darbecilerin bu yöndeki halkla ilişkiler faaliyetinin, **Uğur Mumcu**’nun 1993’teki cenaze töreniyle başladığını düşünebiliriz. Cenaze törenindeki hava, kortejde halkla birlikte yürüyen askerlere, **“maya”**nın tutabileceğine dair bir umut vermiş olmalı ki, o tarihten itibaren **“artık silahsız kuvvetlerin de taşın altına elini sokması gerektiğine”** dair çağrıların birbirini izlediğini görüyoruz.

Gerçekten de tuttu maya... Ülkenin **“irticain karanlığına sürüklendiği”**ne, **“Kemalist bağımsızlık ilkesinin kapı dışarı edilip ülkenin satıldığına”** dair propaganda, üzerine korku sosu eklenerek öyle bir servis edildi ki, bir süre sonra **“darbeye razıyım, yeter ki irtica gelmesin”** diyen devasa bir kitle oluştu.

Bu kitlenin ortaya çıkışı, ilk bakışta bütünüyle toplumun kendi iç tartışmasından kaynaklanıyormuş gibi dursa da, **Hrant Dink**’in isabetle tesbit ettiği gibi gerçekte durum böyle değildi. Gerçek şuydu ki, bu, epeyce maniple edilmiş bir toplumsal durumdu ve mimarı, artık sadece kendi gücüne güvenerek darbe yapamayacağını anlayan devlet içindeki kimi güçlerdi.

“Sivil toplum örgütlerinin yeniden yapılandırılması”

Zaman içinde bunun gün yüzüne çıkabilen kanıtlarını da gördük. İlk belirtilerin ortaya çıktığı 28 Şubat artık epeyce geride kaldı, o nedenle onu geçelim... Fakat 2003-2004'teki darbe girişimlerinin “**sivil toplum örgütleri**”ne yönelik ilgisi ve çalışması üzerinde biraz durup, “**istediği gibi su yüzüne çıkamayan derin devletin, toplumu kendi derinliklerine çekme**” konusundaki kararlılığına biraz daha yakından bakmamız gerekiyor.

Davası 16 aralıkta başlayacak olan **Balyoz Darbe Planı**'yla ilgili olarak geçtiğimiz günlerde basına yansıyan bir haberle başlayalım... **Sabah** gazetesinin manşetten duyurduğu, ardından başka gazetelerin de verdiği habere göre, semineri Genelkurmay adına izleyen subayların Genelkurmay'a sunduğu raporda, seminerde karara bağlanan hususlardan birinin de “**sivil toplum örgütlerinin yeniden yapılandırılması**” olduğu belirtiliyordu. Raporda yer alan “**milli mutabakat hükümetinin kurulması**” gibi çok önemli maddeler nedeniyle, “**sivil toplum**” maddesi öne çıkmadı ve tartışılmadı. Oysa o da önemliydi. Düşünün, katılımcılarının tamamının asker olduğu bir heyet, “**sivil toplum örgütlerinin yeniden yapılandırılması**” yönünde karar alıyordu. Oysa “**modern**” darbeler döneminde, hiçbir şekilde güvenilemeyecek “**sivil**” unsurlarla uğraşmak, onları “**yapılandırmaya**” çalışmak kimsenin aklına gelmezdi, vakit israfı sayılırdı. O “**sivil**”lerden sadece “**susmaları**” beklenirdi ve elhak, onlar da susardı.

Sanıklara göre “**Balyoz Semineri**”nden (**5-7 Mart 2003**), savcılara göre ise “**Balyoz Darbe Planı**”ndan 1,5 yıl sonrasının (**Eylül, 2004**) tarihini taşıyan bir başka “**sivil toplum**” belgesini de **Nokta** dergisi yayımlamıştı. Hatırlayacaksınız, derginin önce basılmasına sonra da kapatılmasına neden olan bu raporda da “**işbirliği yapılabilecek sivil toplum örgütleri**”nin belirlenmesi için Genelkurmay tarafından yürütülen çalışmalar anlatılıyordu.

Bir de malum, “**internet andıcı**” meselemiz var. Türkiye'nin son yedi sekiz yılında faaliyet gösteren “**vatansever, ulusalçı**” sitelerin önemli bir bölümünün Genelkurmay tarafından kurulduğunu ve bu işin sorumlusu orgeneralin son şûrada terfi ettirilmeyip emekliye sevk edildiğini biliyoruz. Önümüzdeki dönemde bu dava da görülecek.

Asker gazetecileri WikiLeaks'te görecek miyiz?

Derin devletin toplumu “**kendi derinliklerine**” çekmek için yürüttüğü devâsâ propagandanın medyasız yürütülemeyeceği açık. Zaten ortaya çıkan bütün darbe planlarında medyasız darbenin yapılamayacağına dair bir kabul var.

Böylece geldik, darbeye zemin hazırlamak üzere kotarılan kışkırtıcı “**ulusalçı**” propagandada dönemin gazetecilerinin nasıl bir rol oynadığı meselesine...

Ben, ileride, WikiLeaks belgelerinde bu sorunun cevabını bulacağımızı düşünüyorum. Bu gazetecilerin, diplomat kriptolarının hiçbir zaman sızmayacağı güveniyle, Adalet ve Kalkınma Partisi'ne duydukları nefreti bütün açıklığıyla ABD'li diplomatlara kustuklarına ve bu uğurda kendileriyle işbirliğine hazır olduklarını hissettirdiklerine neredeyse eminim. Aslına bakarsanız, bunlar, tıpkı önceki belgeler gibi “**biz bunları biliyorduk, aramızda konuşuyorduk zaten**” duygusu uyandıracak belgeler olacak. Çünkü bu türden “**gazeteci**” faaliyetlerini biz kısmen gazetelerinde yazdıkları yazılardan dahi çıkartabiliyorduk.

Ben, dün olduğu gibi bugün de ulusalcılığın ABD düşmanlığının bir “**kabuk**”tan ibaret olduğunu, onların asıl dertleri olan demokrasisiz bir laikliğe “**evet**” diyecek bir ABD’nin başlarının üstünde yerinin olacağını düşünüyorum. Çıkacak belgelerin bunu da, üstelik “**vıcık vıcık**” bir üslupla ortaya koyacağı kanaatini taşıyorum.

Neden böyle düşündüğümü, “Tehlikenin farkında mısınız” sloganıyla o dönemde ulusalcı hararete büyük bir ivme kazandıran **Cumhuriyet** gazetesinin bir yandan da ABD ile nasıl bir flört içinde olduğunu göstererek önümüzdeki yazıda izah etmeye çalışacağım...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O esnada ‘Cumhuriyet’ gazetesi...

Alper Görmüş 10.12.2010

Öyle meseleler var ki, peşini bıraksam o benim peşimden geliyor; artık dönmem derken, yeni bir gelişme o meseleyi öyle güçlü bir biçimde çağrıştırıyor ki, çaresiz yeniden “hadi gel bakalım” diyor, sayfaya buyur ediyorum; fikri takip, bu mesleğin altın kurallarından biri ne de olsa...

Fakat bazen de kendini dayatan, “**bak, benimle ilgili yeni bir gelişme var**” diye bağırان eski meseleler zaten benim çok sevdiğim mevzular olabiliyor. İşte o zaman fikri takibi **salt bir görev duygusuyla değil, büyük bir iştahla** yerine getiriyorum.

Türkiye’nin ulusalcılarının “**Amerikan karşıtlığı**”, yeni bir gelişme olsun da, şuna yeniden döneyim diye iştahla takip ettiğim mevzuların başında geliyor. Bu çerçevedeki eski yazılarımı okuyanlar hatırlayacaktır, benim bu “**karşıtlık**”a ilişkin analizim şöyle: Ulusalcıların “**anti-Amerikancılığı**” bir kabuktan ibarettir. O kabuğu (“**zâhir**”) aşip öze (“**bâtın**”) ulaşabilerseniz, karşınıza **otoriter- jakoben- laik bir yönetim-iktidar arzusundan** başka bir şey çıkmayacaktır. Bu “**öz**”e kim hizmet ederse ulusalcılık onunla ittifaka hazırdır, en başta da Amerika’yla ittifaka hazırdır.

Salı günü, bugünküne girizgâh niteliğindeki yazımı bitirirken bu tesbitimi başka cümlelerle ifade etmiş, favori konuma şimdi de *WikiLeaks* belgeleri nedeniyle döndüğümü söylemiştim:

“Asıl dertleri olan **demokrasisiz laikliğe ‘evet’ diyecek bir ABD’nin**, Türkiye’nin ulusalcılarının başlarının üstünde yerinin olacağını düşünüyorum. Çıkacak belgelerin bunu da, üstelik “**vıcık vıcık**” bir üslupla ortaya koyacağı kanaatini taşıyorum. Neden böyle düşündüğümü, “**Tehlikenin farkında mısınız**” sloganıyla o dönemde ulusalcı hararete büyük bir ivme kazandıran *Cumhuriyet* gazetesinin bir yandan da ABD ile nasıl bir flört içinde olduğunu göstererek önümüzdeki yazıda izah etmeye çalışacağım...”

İlhan Selçuk: “Bush yönetimi ne yapmalı?”

2003-2008 arasındaki “**bütün iktidar askerlere ve ulusalcılara**” döneminde ABD’den medet uman, mevcut iktidarı internet yalanlarından aldıkları borçlarla ABD’li diplomatlara gammazlayan, fakat anti-Amerikancılığı da kimselere bırakmayan “**medya mensubu**” şahsiyetler konusunda ülkede önemli bir beklenti oluşmuş

durumda. Baktım da, son birkaç günde meslektaşlar arasında **“bekliyoruz... bakalım kimler çıkacak”** harareti iyice yükselmiş durumda...

Bekliyoruz hep beraber... Fakat ben beklerken, bu beklentinin temelsiz olmadığını göstermek, bu amaçla da o dönemdeki *Cumhuriyet* gazetesinin performansını sizinle bir kez daha paylaşmak istedim.

Artık başlayabiliriz...

2006'nın kasımı... *Cumhuriyet* gazetesinin **“Tehlikenin farkında mısınız”** kampanyasını başlatmasının üzerinden yedi ay geçmiş. Arada, **“şeriatçılar”**a fatura edilmek, böylece bir darbenin yolunu açmak üzere kotarılmış **Danıştay saldırısı** var... Ulusalçılar, **“Amerika'nın kurdurduğu hükümet”**e karşı cihat açmış... Bu arada genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri yaklaşmaktadır...

İşte o koşullarda, **Cumhuriyet gazetesi başyazarı İlhan Selçuk**, ABD'nin, Türkiye'nin çatışan siyasi güçleri karşısında nasıl bir pozisyon alması gerektiğine dair üst üste üç yazı kaleme aldı ve açıkça **“onu alma, beni al”** dedi. Şöyle ki:

Üç yazıdan ilki (15 Kasım 2006) **“Topal ördek ne yapacak?”** başlığını taşıyordu. Yazıda İlhan Selçuk, Bush'un henüz **“topal ördek”** değilken **“RTE'yi Türkiye'de iktidarın başı”** yaptığını söylüyor, yazısının sonunda da şöyle diyordu:

“Türkiye bu uluslararası operasyonu bozacak ulusal güçlerini toparlayacak hareketi ‘muhakkak’ yaratmalıdır!..”

Bu yazıda ABD'ye herhangi bir öneride bulunmuyordu Selçuk, yazı boyunca Bush'un **“günahları”** sıralanıyor, vurgu **“ulusal güçleri toparlayacak hareket”** üzerine yapılıyordu.

Ertesi günkü (16 Kasım 2006) yazı ise Bush'un günahlarının ne yaparsa affedileceği üzerine kurgulanmıştı, zaten yazının başlığı da bu amaca mâtuftu: **“Bush'un Türkiye siyaseti değişmeli...”** İçerik ise şöyleydi:

“Bush, Ortadoğu'da bir yeni istikrar arayışına yönelmek zorundaysa bu işe Türkiye'den başlaması aklın yoludur. (...) Amerika kaş yapayım derken göz çıkarıyor... Bugün ülkemizde Amerikan aleyhtarlığı görülmemiş biçimde yoğunlaştı, dinciler –iktidar dışında- ateş püskürüyorlar, ulusalçılar dincilerden geri kalmıyorlar. (...) Ortadoğu cehennem... Bu cehennemde ne yapacağını şaşırان Başkan Bush'un Türkiye'de dincilik ve bölücülük siyasetlerini bir yana bırakarak Atatürk'ün laik Cumhuriyetini Ortadoğu'da bir denge unsuru gibi düşünmesi gerekiyor...”

Ve nihayet 18 Kasım 2006'da İlhan Selçuk 15 ve 16 kasımda söylediklerinin daha açığını söylüyordu:

“Bush yönetimi ne yapmalı?.. Bir yandan Ilımlı İslam Devleti tasarımı dinci iktidarı, öte yandan terör örgütü PKK'yı kullanarak Türkiye'yi sıkıştıran Başkan Bush bu tutumundan vazgeçmelidir; zararın neresinden dönerse dönsün, kârdır... AKP'nin toplum temelinde oy desteği zayıflıyor, geriliyor; ülkede Amerika düşmanlığı yükseliyor, yoğunlaşıyor... ABD'nin Ortadoğu tasarımı ‘revizyon’ a, Türkiye'de ise yeni bir iktidara gerek var!..”

Yazıyla yetinilmemiş, “sıcak temas” da kurulmuş

Bu yazılar şimdilik bir kenarda dursun...

Birinci Ergenekon iddianamesinde yayımlanan 20 Şubat 2008 tarihli bir telefon görüşmesinden öğrendik ki, İlhan Selçuk ve *Cumhuriyet*'çiler ABD yönetimini ikna çabalarını 2007 seçimlerinden sonra da sürdürmüş. Üstelik bu kez Bush yönetimiyle **“sıcak temas”** da kurulmuş.

Telefon görüşmesinde, *Cumhuriyet Gazetesi Genel Yayın Müdürü İbrahim Yıldız*, İlhan Selçuk'a şöyle diyor: *"Bugün, aynı zamanda zamanlaması da ilginç, bizim Amerika muhabiri Elçin Poyrazlar da Amerika Başkan Yardımcısı Dick Cheney'in bürosuna davet edildi. Biz ona bazı şeyler gönderdik, bir de şöyle soruyorlarmış, Erdoğan'ın karşısına kim rakip olabilir, gibi soru tahmin ediyoruz, bakalım şimdi daha toplantı akşamüzeri..."*

... Ve görüşme gerçekleşikten sonra:

"Şimdi Abi Elçin ile konuştum, Elçin'in yaptığı görüşme üç kişilik bir görüşme Amerika bu Cheney'in iki danışmanı, birinci ve iki numaralı danışmanları ile bir de Siyasi İşler Komisyonu'ndan biri. İsimlerini verdi kız. Görüşmenin içeriği biraz karşılıklı bilgi alışverişi şeklinde. Ama en çok merak edilen mesele AKP'ye karşı bir muhalefet Türkiye'de var mı yok mu? Ilımlı İslam meselesi, El Kaide meselesi. Bunları sormuşlar, bundan sonra görüşelim demişler, bu görüşmelerimizi yazma demişler. AKP'ye kim muhalefet olabilir, kim yükselebilir, CHP'den umut olmadığını söylemişler. Daha çok AKP'den sonra ne olabilir, kim çıkabilir karşısına gibi sorular şeklinde geçmiş."

Nasıl, bu görüşme bir gazetecinin kaynaklarıyla haber için yaptığı görüşmeye benziyor mu? Elbette ki benzemiyor. Dikkat edin, soruları **"yönetim"** soruyor, cevapları ise **"gazeteci"** veriyor.

Ben şahsen **"Elçin Poyrazlar"** adının, *WikiLeaks*'in yayımlanmayı bekleyen yedi binden fazla **"Türkiye belgesi"**nde bol bol geçtiği kanaatindeyim.

"AKP'yi şımartmaya artık son vermeliyiz"

Doğrusu, *WikiLeaks* bombalarının patlamasına günler kala *Cumhuriyet*'te **Elçin Poyrazlar** imzasıyla yayımlanan bir haber de (17 Kasım 2010) çok hoş oldu:

"AKP'yi şımartmaya artık son vermeliyiz / ABD'deki muhafazakâr düşünce kuruluşu Dış Politika Girişimi'nin yıllık konferansında Ortadoğu'ya yönelik bir panelde konuşan ABD'nin eski Ankara Büyükelçisi Eric Edelman, yargı, medya ve ordunun saldırı altında olduğunu ifade etti. Edelman, Türkiye'nin bir dizi konuda ABD'nin desteğine ihtiyaç duyduğunu vurgulayarak 'Kendimiz için büyük siyasi ve ahlaki bir tehlike yarattık. AKP hükümetini şımartmaya son vermemiz gerektiğini düşünüyorum' diye konuştu."

Emekli Büyükelçi Temel İskit, 6 aralıkta **Neşe Düzel**'e verdiği söyleşide, başta **Edelman** olmak üzere o dönemde Amerikan diplomasi temsilcilerinin Türkiye'deki kaynaklarını anlatırken şöyle diyordu.

"Benim gördüğüm kadarıyla 'laik' denen kesimdi. (...) İstanbullu işadamları, Cumhuriyet gazetesi çizgisi düşünürleri, yazarlar, bazılarının adında stratejik kelimesi olan, ulusalcılara bağımlı birtakım sivil toplum kuruluşları... Amerikan büyükelçileri onlarla konuşarak yanıldılar. Kısacası..."

Ben, tahmin edebileceğiniz nedenlerle bu listenin en çok **"Cumhuriyet gazetesi"** tarafıyla ilgiliyim...

Durun bakalım neler göreceğiz...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Öğrenci Kolektifleri'nin dünü, bugünü...

Alper Görmüş 14.12.2010

Son dönemdeki eylemleriyle gündemden düşmeyen **"Öğrenci Kolektifleri"**yle ilgili değerlendirmeler, körün fil tarifini hatırlatmaya başladı. Herkes, kendi politik yaklaşımına göre ayrı bir tarif yapıyor ve ortaya geniş bir **"tarifler yelpazesi"** çıkıyor. Tartışmada gazetecilik bakımından beni en çok, dört yıllık bir geçmişi olan bu organizasyonun başlangıcından beri nasıl bir fikrî zemin üzerinde hareket ettiğine, nasıl bir eylem çizgisi izlediğine dair hiçbir bilgi verici haberin, yorumun yazılmamış olması rahatsız etti.

Bu açığı biraz olsun kapamak amacıyla **"Öğrenci Kolektifleri"**nin internet sitesine girdim, Ağustos 2006'dan bugüne kadar sitede yer alan bütün yazıları ve eylemleri okudum. Vardığım sonucu önce özet halinde, ardından da ayrıntılandırarak sizlerle paylaşacağım... Amacım bir fotoğraf çekmek ve bunu değerlendirme yapacak kişilerin dikkatine sunmak...

Özet: **"Öğrenci Kolektifleri"** bir zamanlar gerçekten de **"kolektif"** ve çoğulcuymuş... Hatta, şimdiki toptancı değerlendirme sahiplerini (**"Ergenekoncu"**, **"Kemalist"**, **"darbe kışkırtıcısı"** vb.) utandıracak ölçüde çoğulcuymuş... Anladığım kadarıyla bu, **"öğrenci sorunları"** üzerine odaklanmakla ve doğrudan siyasi hedeflerden uzak durmayla başarılabilmiş... Fakat varlığının bir aşamasında (kabaca 2007'deki genel seçimlerin, özellikle de cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ardından) **"Kolektifler"** hızla politikleşiyor ve temel varoluş nedeni **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** karşıtlığıymış gibi bir izlenim vermeye başlıyor.

Tam bu noktada, geçtiğimiz günlerde (11 kasım) **"Öğrenci Kolektifleri"** adına açıklama yapan üç öğrencinin okuduğu metindeki **"(Öğrenci Kolektifleri) AKP'ye karşı ülkesini ve üniversitesini savunan tüm üniversitelilerin kendini ifade edebileceği bir örgüttür"** cümlesine dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu cümleden de anlaşılabilir gibi, 2007'nin temmuz, ağustos aylarından sonra girilen çizgi artık iyice belirginleşmiştir ve **"Kolektifler"** tıpkı bazı başka çevreler gibi AK Parti'yi bu ülkenin meşru bir parçası saymamakta, onu **"düşman"** ilan etmektedir.

Şimdi ayrıntılara girelim ve bakalım bu noktaya nasıl gelinmiş...

İlk "Tayyip" yazısı altı ay sonra...

"Kolektifler", belli ki başlangıçta salt üniversite içi sorunlarla mücadele etmek ve sonuç almak için kurulmuş bir organizasyon... Sitedeki yazı ve eylem listesinde, başlangıçtan Ocak 2007'ye kadar geçen beş altı ayda hiçbir siyasi partinin adı geçmiyor. Bu çerçevedeki ilk yazı, 29 Ocak 2007 tarihini taşıyor: **"Ananı da al git Tayyip: Bu şarkıya bayılacaksınız."**

Bu türden yazılar, genel seçimlerin (Temmuz 2007) ve özellikle de cumhurbaşkanlığı seçimlerinin (Ağustos 2007) yapıldığı tarihe kadar bir istisna olmaktan öteye geçmiyor. Fakat bu tarihten itibaren sitede başlayan **"anti-AKP" harareti** hızla yayılıyor ve **"Kolektifler"** bugünkü **"AKP'ye karşı ülkesini savunan üniversiteli öğrencilerin örgütü"** haline geliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol, laiklik, Cumhuriyet, Taraf, Birgün (1)

Alper Görmüş 17.12.2010

Üç aylık **Stratejik Boyut** dergisi, “**Türkiye’de solun sollaşamama sorunu**”na ayırdığı son sayısı için benden **Cumhuriyet, Taraf** ve **Birgün** üzerinden “**sol’un günlük basındaki hali**”ni ele alan bir yazı istedi. Ben aslında sadece **Birgün’ü**; bu gazeteyi Ergenekon’da “**Yiğin birbirinizi**”, referandumda “**yüzde 42 sol, yüzde 58 sağ**” noktasına getiren şeyin ne olduğunu (“**laiklik**” algısı) açmaya çalışan bir yazı yazmak istiyordum. **Stratejik Boyut** dergisinin talebi üzerine planda küçük bir değişiklik yaparak işin içine **Taraf** ve **Cumhuriyet**’i de kattım. Fakat o da **Birgün** ağırlıklı oldu neticede (nedenini yazıda okuyacaksınız). Dergideki uzun yazıyı üçe böldüm; bugün ilk bölümü dikkatinize sunuyorum... İkinci ve üçüncü bölümler 21 ve 24 aralıkta...

***

Türkiye’de “**sol**” (ister “**Kemalist**” ister “**sosyalist**” varyantları) neden halka bir türlü yaklaşmıyor? **Cumhuriyet** gazetesi neden darbe hararetinin yükseldiği dönemler dışında 20 yıldır ancak 50 bin civarında satabiliyor? **Birgün** gazetesi neden 5 bine çakıldı kaldı? Kendini “**solcu**” olarak nitelemese de **Taraf** neden “**solcu gazete**” olarak algılanıyor ve neden etkisi çok daha fazla?

Aslında bu soruların cevabı, **Cumhuriyet**’in satışının “**darbe hararetinin yükseldiği dönemler**”de artmasında gizli. Aynı anlama gelmek üzere şöyle de diyebiliriz: Türkiye’de sol halkla birleşemiyor, çünkü laiklik algısı sakat ve bu nedenle giderek devlete yaklaşıyor.

Aynı şekilde **Taraf** da devletin çizdiğinin dışında, özgürlükçü bir laiklik anlayışını benimsediği için devletin uzağında konumlanıyor ve bu nedenle de “**solcu**” hatta zaman zaman “**sosyalist**” bir gazete olarak algılanıyor.

Bu yazıda amacım, laikliğin baskıcı bir varyantının son 20 yıldır Türkiye’nin “**sol**”unu nasıl esir aldığını, “**sol**”un laiklikle tanımlanmasının nasıl bir anomaliye yol açtığını göstermek olacak...

“Halkın yarısının onay verdiği bir yönetimi muhatap kabul etmemek!”

“ÖDP referandum sonuçlarını değerlendirmek için toplantılar düzenliyormuş. Bunlardan birini de BirGün yazarlarıyla yaptı. O toplantıda şunu söyledim...”

Birgün gazetesi yazarlarından **İlyas Başsoy**’un 11 Ekim 2010 tarihli yazısı işte bu satırlarla başlıyordu. Sık sık “**sosyalist sol**”un halkla neden güçlü bağlar kuramadığını soruşturan yazılar kaleme alan Başsoy’un o toplantıda **Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP)** mensuplarına söylediklerinin, benim bu yazıda kurcalayacağım mesele için iyi bir başlangıç olacağını düşünüyorum. Şöyle demiş Başsoy, ÖDP’lilere:

“Türkiye dev bir gemiyse, ÖDP o gemiyi bir halatla çeken, küçük kurtarma gemisi olmalı. Tüzüğü bir yana, adında ‘özgürlük’ ve ‘dayanışma’ olan bir partinin, temel görevidir bu ‘kurtarıcılık’.

“Oysa son yıllarda iki nedenden ötürü ÖDP, ‘özgürlükçülük’ misyonunu kaybetmiş gibi görünüyor:

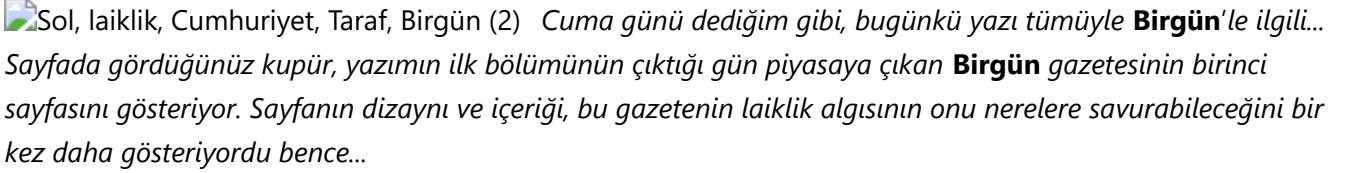
"Birincisi; tarikat medyasının baskısı; Türkiye'de bir tür post-modern karşıdevrim sürecinin yaşanması, tüm kelimelerin tersyüz edilmesi vs.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol, laiklik, Cumhuriyet, Taraf, Birgün (2)

Alper Görmüş 21.12.2010

Bir gün önce Balyoz Davası başlamış, gelişme, bütün gazetelerin manşetinde... **Birgün** ise Balyoz Davası'na 5., 6. haber muamelesi yaparak sayfanın dibine göndermiş. Üstelik haber tümüyle Çetin Doğan'ın "davanın hiçbir meşruiyetinin kalmadığı" yönündeki sözleri ve davanın bir kurgu olduğu iddiaları üzerine kurulmuş. Öte yandan gazetenin sürmanşetinde "Allah'a şükreden" bir ördeğin anlatıldığı hikâye kitabının okullarda dağıtılmasına ilişkin, daha önce **Birgün**'ün manşetten verdiği bir haberin devamı var...

Bakalım, **Birgün** bu çerçevede daha önce neler yapmış... **Stratejik Boyut** dergisinde yayımlanan yazımın ikinci bölümüyle karşınızdayım...

***

Sosyalistlerin referandumda **"evet"** çağrısı yapan bölümü, referandum sonuçlarını manşetten **"Sol yüzde 42, sağ yüzde 58"** diye duyuran **Birgün** gazetesini haklı olarak eleştirdiler. İçinde **Milliyetçi Hareket Partisi**'nin de bulunduğu yüzde 42'ye **"sol"** demek, ilk bakışta **"sol"**un sağduyusunun solda sıfır mertebesinde bir yerlerde süründüğü gibi bir izlenim veriyordu. Fakat gerçekte bu, hakikati ele veren bir lapsustu! Beynin gizlediğini dil fâş edivermiş, **Birgün**'cülerin **"sol"u dahi laiklik üzerinden tarif ettikleri** ortaya çıkmıştı. Buna göre **laikler "solcu", laiklikle (aslında devletin laiklik anlayışıyla) problemleri olanlar "sağcı"dır.**

Sanmayın ki dört kelimelik bir manşet cümlesinden ve tekil bir örnekten yola çıkarak, üzerine de biraz psikolojik tahlil ekleyerek vardım bu sonuca. Öyle değil. Gazetenin son birkaç yılından birkaç örnekle, **Birgün**'ün laiklik vurgusunun giderek devletin tanımladığı çizgiye nasıl yaklaştığı kolayca gösterilebilir.

Birgün'le ilgili olarak beni alarme eden ilk gelişme, gazetenin sıradan bir yazarı olmayan, tam tersine çizgisinin oluşmasında önemli bir yeri olan yazarlarından **Melih Pekdemir**'in, üniversitelerde başörtüsü tartışmasına ilişkin olarak adım adım yasakçılığa yaklaşan tutumu oldu. Yine de sosyalist bir yazarın, işi yasakçılığı açıkça savunmaya kadar vardırmayacağına inanmaya devam ettim. Ta ki Pekdemir'in 4 Şubat 2008 tarihli **"Özgürlükçüyüz ama salak değiliz"** başlıklı yazısını okuyana dek... Pekdemir, aynen şöyle demişti o yazısında:

"Elbette türban takmak da bir hakikat ama şimdi özgürlük filan değil. Velez ki öyle sayılsın. Ama tek bir özgürlük on özgürlüğün canına okuyacaksa, on hayati yasak getirecekse; bizden bu kadar, sayımız suyumuz yok: Türbana karşıyız arkadaş! Çünkü özgürlükçüyüz ama salak değiliz..."

Alıntıladığım paragrafta “**üniversite**” kelimesinin geçmemesine bakıp da, karşı olunan şeyin “**kamuda türban**” olduğu sanılmasın.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol, laiklik, Cumhuriyet, Taraf, Birgün (3)

Alper Görmüş 24.12.2010

Birgün faslını, geçenlerde gazetede rastladığım küçük ama bence anlamı çok büyük bir laiklik kazasıyla bitireyim...

Gazetenin 5 Ekim 2010 tarihli sayısında, *Birgün*’ün sendikacı köşe yazarlarından **Yaşar Seyman**’ın, Ankara Barosu seçimlerinde başkanlığa aday olan **Prof. Metin Feyzioğlu**’yla yaptığı bir söyleşi yayımlandı.

ÖDP ve *Birgün* çevresi, seçimlerde Feyzioğlu’nu desteklediler. Sol’un eski kavramları ve tahlilleriyle bakıldığında; devletçi statükonun en has adamlarından, 1970’lerin “**Halkçı Ecevit**”inin baş muarızlarından olan dedesi **Turhan Feyzioğlu** gibi düşündüğünü gizlemeyen bir hukukçuya verilmiş bu desteği açıklamak pek mümkün görünmüyor. Bu destek ancak, kendi misyonunu esas olarak “**laiklik**”in korunması çerçevesinde tanımlayan bir “**sosyalist**” çizgiyle mümkündür.

Gelelim, söyleşideki “**laiklik kazası**”na...

Metin Feyzioğlu, “*Anayasa değişikliğinin bağımsız yargıyı yok edeceğinden söz ettiniz, bunu biraz açar mısınız*” sorusuna verdiği cevabın bir yerinde şöyle diyor:

“(...) Dediler ki medeni ülkelerde anayasa mahkemelerinin üyelerini meclislerin seçtiği oluyor. Üçte iki gibi yüksek çoğunluklar aranıyor. Ne demek bu? Uzlaş. Senin adamın, benim adamım değil, laik olanı seçmek için uğraşıyorlar.”

Son cümledeki “**laik**”, apaçık ki Feyzioğlu’nun ağzından “**lâıyk**” olarak çıkmıştır. Fakat muhtemelen söyleşiyi yapan kişi “**laik**”i “**laayık**” diye okuyanlardandır ve Metin Feyzioğlu “**lâıyk**” derken, onun “**laik**” demeye çalıştığını zannedip öyle anlamıştır. Ve “**medeni ülkeler**”de anayasa mahkemelerine “**laik olanı seçmek için uğraşılması**”nda hiçbir tuhaflık görmemektedir.

Eh, laikliği neredeyse eleştirilemez, kutsal bir kavram haline getirirseniz, “**laiklik**” de sizi böyle tuzağa düşürür işte!

Cumhuriyet ve Birgün’ün farkı

“**Kemalist**” *Cumhuriyet*’le “**sosyalist**” *Birgün* arasında, laiklik algısı açısından başlangıçta (*Birgün*’ün kurulduğu 2004’te) epeyce bir mesafe vardı.

Cumhuriyet, *Birgün*’ün kurulduğu sırada iktidarda olan **Adalet ve Kalkınma Partisi**’ne (AK Parti) “**ontolojik**”

nedenlerle karşıydı, hatta düşmandı. (Gazetenin köşe yazarlarından biri, AK Parti'yi meşrulaştıracağı gerekçesiyle ona karşı klasik tarzda muhalefet edilmesinin yanlışlığı üzerine yazıyor, **"Kartaca yıkılmalıdır"**dan gayri her türlü mücadele taktiğinin reddedilmesini öğütlüyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Pınar Doğan, Dani Rodrik: Haklılar mı

Alper Görmüş 28.12.2010

Bugün ikinci duruşması yapılacak olan Balyoz davasının bir numaralı sanığı emekli orgeneral Çetin Doğan'ın kızı **Pınar Doğan** ve damadı **Dani Rodrik**, davanın sahte, üretilmiş dokümanlar üzerine kurulduğu tezini savundukları internetteki bloglarını kitap haline getirdiler: **Balyoz: Bir Darbe Kurgusunun Belgeleri ve Gerçekler**.

Doğan ve Rodrik, kitaplarını tanıtmak üzere İstanbul'daydılar. Verdikleri söyleşilerde, bazı **"sözde liberal, gerçekte jakoben"** köşe yazarlarını, öne sürdükleri net iddiaları görmezlikten gelmekle suçladılar.

Saydıkları isimler arasında ben de vardım. O nedenle, her şeyden önce, bu suçlamaya cevap verme ihtiyacı duyuyorum: Bu doğru değil. Ben, **"Çetin Doğan ve Gerçekler"** blogunun kurulmasını ve iddiaların birikmesini müteakip 6, 10, 13, 17 ve 20 Ağustos 2010'da üst üste tam beş yazı yazdım ve blogda o âna kadar öne sürülmüş iddiaları cevapladım. (**Serdar Turgut**, sen de duy!)

Bu yazıda ise öncelikle kısa kısa o yazılarda hangi iddialara hangi cevapları verdiğimi hatırlatacak, ardından da, **Doğan ve Rodrik**'in benim o yazılarımdan sonra dile getirdikleri yeni çelişkilere ilişkin düşüncelerimi açıklayacağım.

"Balyoz'da Ege Ordusu bilmecesi"

Ağustostaki dizinin ilki olan 6 Ağustos 2010 tarihli yazıda, **"Balyoz'da Ege Ordusu bilmecesi"** mevzuunu ele almıştım. **Doğan ve Rodrik**, Ege'deki ordunun adının 2007'ye kadar **"Ege Ordu Komutanlığı"** olduğunu; bu tarihte **"Ege Ordusu Komutanlığı"**na dönüştürüldüğünü; oysa 2002-2003'te hazırlandığı iddia edilen Balyoz belgelerinde bir yerde **"Ege Ordusu"** ibaresinin kullanıldığını hatırlattıktan sonra, mealen şöyle diyorlardı: Demek ki Balyoz belgeleri sahil değildir ve en azından 2007'den sonraki bir tarihte üretilmiştir.

Peki, bu iddia karşısında ben ne yaptım? **Google'a** girip **"Ege Ordusu Komutanlığı"** yazdım ve 2002-2007 arasında (da) komutanlığın zaman zaman böyle adlandırılıp adlandırılmadığını kontrol ettim. Yarım saatlik kazı çalışması neticesinde elde ettiğim ganimet hiç fena değildi. Durumu şöyle özetlemiştim:

"Ben bu örneklerle ne demek istiyorum? Diyorum ki, evet, 2007'den önce 'Ege Ordusu Komutanlığı'nın kullanımı 'Ege Ordu Komutanlığı'nın kullanımıyla karşılaştırıldığında devrede kulak kalır ama, yine de kullanılmaktadır. Ve diyorum ki, 'Balyoz' darbesinin belgelerini yazan bir subay, pekâlâ bir cümlede de 'Ege Ordusu Komutanlığı' ibaresini kullanmış olabilir..."

2005'teki konuşma 2002 tarihli belgede

Blogda yer alan bir başka çelişki (ki “**bütün çelişkilerin anası**” gibi sunulmuş, birçok köşe yazarı tarafından “**vay canına**” nidalarıyla karşılanmıştı), 2005 tarihli bir konuşmanın 2002 tarihli Balyoz belgelerinde yer almasına dairdi ve şöyleydi:

Ulusalıcı-dindar bir tarikatın lideri **Haydar Baş**, 2005’te düzenlenen **Milli Ekonomi Kongresi**’nin kapanışında bir konuşma yapmıştı ve o konuşma, küçük farklılıklarla Balyoz belgelerinde de yer almıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Seçmendeki güçlü milliyetçi eğilim’miş!

Alper Görmüş 31.12.2010

Gerçekte karşılığı olmayan korkularımızdan kurtulmak, gerçek bir karşılığı olan korkularımızdan kurtulmaktan çok daha zordur.

İkincilerde korku nesnesi somuttur, gözümüzün önündedir; o orada var olduğu sürece ondan korkarız, ama bir kez ortadan kalktıktan sonra, ona bağlı korkumuzdan da kurtuluruz.

Gerçekte karşılığı olmayan korkularımızın kaynağı ise bizzat kendi zihnimizdir; korku nesnesini zihnimiz üretir ve biz onu zihnimizden kovana kadar o bizi korkutmaya devam eder. Nihai başarı için çok gayret etmemiz gerekir, bazen de profesyonel yardıma ihtiyaç duyarız; çünkü kovduğumuzu zannederiz, buna inanırız fakat bir süre sonra bir de bakarız ki zihnimiz onu yeniden üretmiş... Bu türden korkulardan tümünden kurtulmamız için bir defa ikna olmamız yetmez; bir daha, bir daha, bir daha ikna olmamız gerekir.

Yetmiyor, yetmiyor, yetmiyor...

Adalet ve Kalkınma Partisi’nin (AK Parti), Kürt sorununda bir türlü kendisinden beklenen kararlı adımları atmamasının, bir coşup bir gerilemesinin, kendi zihninin ürettiği, bu nedenle de baş edilmesi zor bir korkudan kaynaklandığı kanaatindeyim. AK Parti, zihninde sürekli olarak “**radikal adımlar atarsam, hitap ettiğim seçmen kitlesindeki ‘güçlü milliyetçi eğilimler’ harekete geçer ve oy kaybederim**” korkusunu taşıyan bir parti ve bundan kurtulması için, gerçekte böyle bir şeyin olmadığını gösteren olguların defalarca ortaya çıkması gerekiyor. Bu olgular çıkıyor da; fakat yetmiyor, yetmiyor, yetmiyor... AK Parti her defasında mesajı almış gibi, korkusunu yenmiş gibi davranıyor fakat bir süre sonra aynı korkuyu zihninde yeniden üretiyor.

AK Parti elbette Kürt sorununa bir çözüm bulma yolunda bir sürü önemli adım attı, peki, hangi önemli adımı attığında tabanındaki sözde “**güçlü milliyetçi eğilimler**” harekete geçti? Başbakan Erdoğan 2005’teki o tarihi konuşmasında “**Kürt sorununun**” varlığını ve devletin Kürtlere karşı haksızlık ettiğini kabul ettiğinde mi harekete geçti? Devlet televizyonunun bir kanalını Kürtçe yayına ayırdığında mı harekete geçti? Hepsini bırakalım, devletin PKK’yla ve Öcalan’la görüştüğünü ve görüşmeye devam edeceğini açıkladığında mı harekete geçti?

Bu son maddede biraz duralım... Çünkü bu, gerçekten de ümit kırıcı bir noktaya işaret ediyor. Bu öyle bir şey ki, bu bile AK Parti’yi korkularından kurtaramadıysa, neyin kurtarabileceğine dair aklıma hiçbir şey gelmiyor.

“Çözüm için örgütle de görüşülür...”: Yüzde 58

Hatırlayalım: Referanduma birkaç hafta kala, Başbakan Erdoğan birkaç kez açık açık **devletin PKK’yla ve Öcalan’la görüştüğünü**, bundan sonra da görüşmeye devam edeceğini açıkladı. Ben, referandumdan önce yazdığım bir yazıda, Erdoğan’ın böylece çok büyük bir risk aldığını, fakat bunu bilerek böyle yaptığını, bu yolla **“görüşmeler”**i de referanduma sunmuş olduğunu yazmış, referandum sonuçlarını o nedenle **“yüreğim ağzımda”** bekleyeceğimi belirtmiştim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Demokratsız demokrasi’imiz ve Kürt meselemiz

Alper Görmüş 04.01.2011

 Demokratsız demokrasi’imiz ve Kürt meselemiz Geçtiğimiz hafta *Star* gazetesinin *Açık Görüş* ekinde **Prof. Ergun Özbudun**’un kaleme aldığı çok zihin açıcı bir makale okudum ve çok kullanışlı iki kavram öğrendim: **“Demokratsız demokrasi”** ve **“Demokratlı otokrasi...”**

İstedim ki bu kavramları siz de bilin; göreceksiniz, çok işinize yarayacak.

Özbudun’a göre, Türkiye, aynı anda **“demokratsız demokrasi”** ve **“demokratlı otokrasi”** sendromlarını birlikte yaşayan dünyadaki tek ülke. (Küçük bir hileyle, Türkiye’nin **“benzersiz”** konumuna ilişkin daha ayrıntılı satırları sona saklıyorum; ki ilginiz kaybolmasın ve yazının sonuna kadar benimle kalın!)

Hemen söyleyeyim, **Özbudun**’un kendi geliştirdiği kavramlar değil bunlar; *Açık Görüş*’teki makalesinde kaynaklarını uzun uzun anlatıyor, fakat ben burada makalesinin sadece kavramları açıklayıp örnekler verdiği bölümlerinden yararlanacağım.

Demokratsız demokrasi

“Demokratsız demokrasi”, demokratik gelenekten gelmeyen, zihniyetini “demokrat” diye adlandıramayacağımız bir siyasi sınıfın, demokratik endişelerden çok kimi pragmatik nedenler ve zorunluluklarla ülkelerine demokratik kurumları taşımalarını anlatmak için kullanılıyor. Buna en tipik örnek olarak Sovyet blokunun dağılmasından sonra eski komünist liderlerin Batı tipi bir demokrasiye yönelmeleri gösteriliyor. Özbudun, şöyle anlatıyor bu gelişmeyi:

“Anılan ülkelerin hepsinde demokratikleşme süreci, iktidardaki komünist partinin liberal ya da ılımlı kanadının girişimiyle başlamış, daha sonra çeşitli muhalif grupların sürece dâhil olmalarıyla başarıya ulaşmıştır. Komünist liderlerin bir bölümünün ansızın bir demokrasi aşkı peydahlamış olmaları düşünülemeyeceğine göre, burada onların kararlarının çok daha pragmatik nedenlere, meselâ maliyeti çok yüksek olabilecek bir iç çatışmadan kaçınmak, kendi siyasal geleceklerini güvence altına almak gibi saiklere dayandığı kabul edilebilir. Dolayısıyla bu ülkelerde demokratikleşme sürecinin ilk aşamalarındaki görüntü, gerçekten de, bir ‘demokratsız demokrasi’ görüntüsüdür.”

Özbudun, Türkiye'nin 1946-50 arasındaki demokrasiye geçiş sürecini de aynı çerçevede yorumluyor ve **"İnönü'nün kararında, muhtemelen, rejimin uzun vade içerisindeki bekasına ilişkin kaygılar rol oynamıştır"** diyor.

Demokratlı otokrasi

Demokratsız demokrasinin tam tersini anlatmak üzere geliştirilmiş **"demokratlı otokrasi"** kavramı ise ilk olarak **Arap otoriter rejimleri bağlamında** ortaya atılmış. Kavram, bu ülkelerde, normal olarak demokratikleşmeyi desteklemesi gereken laik liberallerin, bizim de çok iyi bildiğimiz malum korkular nedeniyle İslamcı muhalefete uygulanan otoriter baskı yöntemlerini onaylamalarını anlatmak üzere kullanılıyor:

"Mısır, Tunus, Cezayir, Suriye, Baas dönemindeki Irak gibi laik fakat otoriter rejimlerde, rejime karşı en ciddi tehdit, laik muhalefet gruplarına oranla sosyal tabanı çok daha geniş ve çok daha iyi örgütlenmiş olan İslâmıcı muhalefetten gelmektedir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hazza giden* "türbanlı erkekler"

Alper Görmüş 07.01.2011

Haksızlığa, adaletsizliğe karşı mücadelelerin tarihinin bize öğrettiği acı bir gerçek var: Haksızlığa, adaletsizliğe uğradığını düşünenlerin çoğu, özünde, saflaşmanın öbür tarafında değil de bu tarafında olmanın **"haksızlığına"**, **"adaletsizliğine"** isyan etmektedirler. Başarıya (iktidara) ulaşmış mücadelelerin neferlerinin bir süre sonra **"general"** olmaları; general olamayanların hiç değilse **"albay"**, **"yarbay"**, **"binbaşı"** olmaya çalışmaları; kimse bunlardan herhangi biri olmasın diye direnenlerin ise eski yoldaşlarıyla çarpışmak zorunda kalması başka neyi gösterir ki?

Cioran, **"en büyük zalimler kafası kesilmemiş mazlumların arasından çıkar"** demişti. Hiç kuşkusuz zalim olmak da bir cesaret işi; o nedenle **"kafası kesilmemiş"** mazlumların hepsinin **"zalim"** olacağını anlatmıyor **Cioran**'ın cümlesi, fakat mazumlardaki **"öfke beslediğine özenme"** ve ilk fırsatta onun gibi olma potansiyelinin gücünü bundan daha iyi anlatan bir söz, sanmam ki bulunup çıkartılabilsin bir yerlerden...

Selin Ongun'un *Başörtülü Kadınlar Anlattı: Türbanlı Erkekler* başlıklı kitabı, mazumlardaki bu tatsız dönüşümün neredeyse deterministik bir hakikat olduğunu bir kez daha göstermekle, bu çerçevedeki kötümserliği biraz daha arttırdı.

Kitabın bana neden böyle hissettirdiğine geçmeden önce kitabın yazarıyla ilgili bir hak tesliminde bulunayım...

Aksiyon dergisi muhabiri **Zafer Özcan** bundan birkaç ay önce beni arayıp, 28 Şubat 1997 ile 12 Eylül 2010 arasındaki döneme dair bir medya taraması yaptığını, bunları kitaplaştırmak istediğini ve kitaba bir önsöz yazmamdan çok mutlu olacağını söyledi. Yazdım. O önsözün bir yerinde şöyle demiştim:

"Siz de göreceksiniz; kitap daha ilk sayfalardan itibaren, işinin ehli bir muhabirin yerini hiçbir köşe yazarının tutamayacağını bize kanıtlıyor ve Türkiye'deki gazeteciliğin en temel probleminin, muhabirliğe gereken önemi vermemek olduğunu bir kez daha gösteriyor."

Selin Ongun’un kitabını okuyup bitirdikten sonra yine aynı duyguya kapıldım... Hangi köşe yazarı (isterse başörtülü olsun) oturup bir kitap yazacak da, Türkiye’deki başörtüsü sorununun **“muhafazakâr erkek”** boyutunu, **Selin Ongun**’un 10 başörtülü kadınla gerçekleştirdiği mülakatlardan oluşmuş bu kitaptan daha derinlikli, daha öğretici bir biçimde anlatacak? Çok zor.

“Para ve güçle iyi bir imtihan veremedik”

Selin Ongun, kitabında, Türkiye’deki başörtüsü sorununun uzun bir bölümünü ortak mücadeleyle geçiren başörtülü kadınlar ile **“türbanlı erkekler”** dediği muhafazakâr erkekler arasındaki **“açılma”** üzerine odaklanıyor.

Kendisiyle konuşulan kadınların (toplam 10 kadın) aşağı yukarı tamamının mutabık kaldığı (**“ortaklaşma”** deniyor son zamanlarda; yeri gelmişken bu uydurulmuş kelimeye antipatimi kayda geçirmek istiyorum) bir nokta var ki, kitapta beni en çok bu nokta ilgilendirdi (ve hüzünlendirdi): Muhafazakâr erkeklerin modernliğin iğvasına kapılıp, direnmeye devam etmek isteyen karşı cinsten mücadele arkadaşlarına sırt çevirmesi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu cinayet ‘made in devlet’

Alper Görmüş 11.01.2011

19 Ocak 2011’de **Hrant Dink** cinayetinin üzerinden tam dört yıl geçmiş olacak. Davayı Dink ailesi adına izleyen avukatlar, her yılın sonunda bir **“dava izleme raporu”** yayımlıyor. **Avukat Fethiye Çetin** imzalı bu yılki raporda, geçen yılki raporun temel tezi yeni bulgular ve gelişmelerle daha da derinleştiriliyor. Raporda bu tez şöyle ifade ediliyor:

*“Bu cinayetin, milliyetçi duygulara sahip üç-beş gencin işi olduğuna inanmak mümkün olmadığı gibi, bir biçimde Emniyet ve Jandarma bünyesine de sızmış, hukuk dışı bir güç ve yetki kullanan daha örgütlü bir yapının, bu üç-beş genci kullanarak bu cinayeti işlettiğine inanmak da mümkün değil. Genelkurmay Başkanlığı’ndan yargı makamlarına, hükümet sözcülerinden güvenlik birimlerine, medyadan paramiliter güçlere, tüm resmî/siyasi aktörlerin **Hrant Dink**’in öldürülmesinde, cinayetin önlenmemesinde, gerçek faillerin ortaya çıkarılmamasında sorumluluğu vardır.”*

Raporda, **Hrant Dink** cinayetine varan siyasi ortamın **“oluşturulması”** süreci; Dink’in yargılanmasındaki **“ne pahasına olursa olsun ceza”** zorlaması; cinayet soruşturması ve nihayet cinayete ilişkin yargı süreci sakın, olgun bir dille anlatılıyor. Fakat varılan sonuç çok sert ve bir o kadar da haklı: Bu, devletin çeşitli birimlerinin dolaylı ya da dolaysız olarak katıldığı kolektif bir cinayettir!

“Made in devlet”

Bu cinayetin “**devlet malı**” olduğuna dair şüphelerin haklılığını gösteren çok sayıda bulgu yer alıyor raporda. Bu bulguların Emniyet ve valiliklere ilişkin olanları (buralardaki “**görmeme**”, “**gizleme**”, “**çarpıtma**” faaliyetleri) üzerinde çok duruldu, meselenin bu yanı medyada da hatırı sayılır bir ilgi uyandırdı.

Buna karşılık cinayetin dava aşamasında ortaya çıkan tuhafliklar ve özellikle de sanık avukatlarının taleplerine karşı takınılan tavırlar nedense aynı ilgiyi uyandırmadı medyada. Oysa raporda anlatılan örnekler, cinayetin asıl faillerine götürecek adımların önünün nasıl kesildiğini göstermek suretiyle, Dink cinayetinin üzerindeki “**made in devlet**” damgasını, en kör gözlerin bile görebileceği bir berraklıkla açığa çıkartıyor.

Bunlardan ikisini sizin de dikkatinize sunacağım...

Maktul bir mektup bırakmışsa, savcıya ne yapmak düşer?

Birinci örnek: Biliyorsunuz, **Hrant Dink**, 12 Ocak 2007 tarihinde **Agos** gazetesinde yayımlanan “**Neden Hedef Seçildim**” başlıklı yazısında hedef gösterilme sürecini anlatmış, bu sürecin başlangıcı olarak **İstanbul Vali Yardımcısı Ergün Güngör**’ün odasında iki devlet görevlisinin de katılımıyla yapılan görüşmeyi işaret etmişti: “**Haddimi bilmeliydim... Dikkatli olmalıyım... Yoksa iyi olmazdı!..**”

Dink, bu “**mektubu**” yazdıktan bir hafta sonra öldürüldü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘38’de Dersim’iz, 6-7 Eylül’de gayrimüslimiz’

Alper Görmüş 14.01.2011

Bugün size Gaziantep’li gençlerin kurduğu bir siteden söz etmek, daha doğrusu sözü onlara bırakmak istiyorum. Onlarla ilk kez birkaç gün önce karşılaştım...

Görev gereği zaman zaman ırkçı internet sitelerinde de dolaşıyorum. O siteleri her ziyaretimden sonra kendimi toparlamam için epeyce bir süre geçmesi gerekiyor; fakat bu defa öyle olmadı, çünkü hemen ardından o gençlerin kurduğu “Düşünce Yolu” (www.dusunceyolu.com) sitesine girdim. “Biz Kimiz” başlıklı metni okuduktan sonra, onlara da yazdığım gibi, “çöldeymişim de birileri karşıma çıkıp bir testi soğuk su vermiş gibi” hissettim kendimi...

Bana kendimi bu kadar iyi hissettiren bu metni siz de okuyun istedim. Bugün köşemi, o Gaziantep’li gençlere bırakıyorum.

***

Biz kimiz?

İhtiras ve hırslarla kurulmuş bir cumhuriyetin gözü yaşlı çocuklarıyız biz.

Kurtuluşu için cansiperane savunulan fakat kurtulduktan sonra halkına, verilen mücadelenin boşunalığını sorgulatabilecek kadar kendine yabancılaşmış bir ülkenin insanıyız biz.

Çağdaşlık adına yeni kıyafetler giymeye, farklı inanışlarla çoğulculaşmış bir memlekette aynı dinden olmaya, zengin dillerin hüküm sürdüğü coğrafyada aynı ve tek dili konuşmaya, ırkçılığın kasıp kavurduğu Avrupa ile çağdaş olmaya zorlanmışız ve tek potada eritilip benzer kalıplarda "eşitlenmişiz" biz.

Dine ya da dindışı olana karşı renkkörü olması beklenirken, ülkemizde herşey gibi tersine işleyen, ağızdan köpükler saçarak etrafında dinî herhangi bir iz var mı diye koşturan kızgın boğa metaforu ile özdeşleştirilebilecek "saldırgan bir laikliğin" boynuz darbeleriyle kanamışız.

Bize ilköğretim okullarında "Din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması" olarak lanse edilen laikliğin aslında kızların başı ile örtülerini ve Aleviler ile ibadethanelerini birbirinden ayırma işine yaradığına şahit olmuşuz.

Laik bir ülkede yaşadığımızı iddia etmişiz fakat cemevini yasaklamışız, Diyanet'i kurmuşuz, din dersini zorunlu kılmışız.

Zorla şapka takmışlar kafamıza, çıkardığımız için asılmışız.

Farklı inançtan insanlar olarak çoğulcu bir kültürde varlığımızı sürdürürken, kendisine laik diyen fakat çoğunluğun dininin kendi istediği doğrultuda yaşanması için çizdiği sınırların içerisine hapseden ve farklı din ve kültürlere karşı acımasız ve homojenleştirici pratiklerle varlığını sürdüren ceberut bir sistemde nefessiz bırakılmışız.

Ülkemizin yüzde doksan dokuzunun Müslüman olduğu ile övünmüşüz, inancı gereği başörtüsü takan kızlarımıza "kamusal alanı" yasak kılmışız.

Evvelce çeşitli ve zengin dillerin hüküm sürdüğü coğrafyada, George Orwell'ın "Yenikonuş"una rakip olabilecek tek ve kısır bir dille baş başa bırakılmışız.

Türkçeyi tek dil yapmışız, "Her dilin bir ayet" olduğunu unutmuşuz, öteki dilleri yok saymışız.

Hepimiz aynı üretim merkezlerinde benzer fabrikasyon mamulleri olarak üretilegelmişiz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kahreden ve ümitlendiren kitap: 'Hrant' (1)

Alper Görmüş 18.01.2011

Yarın **19 Ocak**... Yarın, **Hrant Dink**'in katledilmesinin üzerinden tam dört yıl geçmiş olacak.

Ümit Kıvanç son yazısında (*Taraf*, 15 ocak) yere batasica dört yılın "**canileri, yüzüzleri, yüreksizleri**" hakkında söylenmesi gerekenleri söyledi. Yazısının son paragrafında da onlara rağmen "**vicdanı sağlam**,

adalet özlemi derin, cesur ve ahlâklı” kalabilmiş insanlara bir çağrıda bulundu: “19 Ocak’ta saat üçte, Hrant’ın vurulduğu saatte yanımıza gelin; Hrant’ın vurulduğu yere gelin, Agos’un önüne gelin. ‘Türkiye’, bu devlet demek değildir, gösterelim. Türkiye’nin de, bu devlete rağmen yüzünü ağartacak insanları vardır, gösterelim.”

Ben de aynı çağrıda bulunuyorum. Lütfen gelin. Bu defa önceki üç yıldan daha kalabalık olalım. Hrant Dink cinayeti davası “**canilerin, yüzsüzlerin, yüreksizlerin**” istediği biçimde bitmemeli... Çünkü bu dava yalnız alçakça bir cinayete kurban gitmiş bir insana karşı borcumuzla ilgili değildir; bu dava bizzat kendi insanlığımız, kendi onurumuz, kendi ahlakımızla da ilgilidir.

Gazeteci **Nedim Şener**’in yeni kitabındaki bulgular, cinayetle devlet kurumları arasındaki bağı bir kez daha gözler önüne serdi. Yeri gelmişken, başta **Nedim Şener** ve **Kemal Göktaş** olmak üzere cinayetin üzerine devlet eliyle örtülmüş örtüyü kaldırmak için çaba gösteren bütün meslektaşlarımıza buradan teşekkür ediyorum.

Hrant’ın ölümünün ardından boş durmayan, bize onu anlatmaya devam eden ve böylece kaybettiğimiz varlığın önemini hatırlatan herkese teşekkür ediyorum. Bugünden itibaren üç yazı boyunca, bu fasılda çok önemli bir yeri olan **Tûba Çandar**’ın **Hrant** adlı kitabından söz edeceğim size.

Sabiha Gökçen meselesini tam anlayamadık

Aslında önce “**Hrant Dink’in insan olarak önemi**” ve “**Hrant Dink’in kamusal figür olarak önemi**” başlıkları altında iki bölümlük bir plan vardı kafamda... Fakat sonra **Hrant Dink** hakkında başlatılan “**ölümüne kampanya**”nın ilk adımı olan “**Sabiha Gökçen’in Ermeniliği**” mevzuuna ayrı bir bölüm ayırmaya karar verdim (onu bu yazıda yapacağım). Çünkü kitabı okuyunca, işin bu yanına hak ettiği önemi vermediğimizi düşünmeye başladım. Daha doğrusu şöyle: Biz, bu olayı **Hrant**’a karşı kampanyanın başlangıcı olduğu için önemsedik, fakat **Sabiha Gökçen**’in Ermeni olma ihtimalinin başta Genelkurmay olmak üzere devleti neden bu ölçüde “**zıplattığı**” üzerinde yeterince durmadık.

Şimdi açıkçası şöyle düşünüyorum: Genelkurmay’ı bu kadar hiddetlendiren şey, bizim zannettiğimiz gibi, sembol değeri bulunan bir Türk’ün Türklüğünün sorgulanması, bunun da “**en Türk**” kurum olan Genelkurmay’ın kanına dokunması değildi. Mesele, bu yolun bir kez açılmasıydı, ki **Hrant Dink** de devamının geleceğini ima etmişti zaten.

Gerçeği, dayanaklarını biraz sonra göstermeye çalışacağım bu yorum yansıtıyorsa, o zaman da şu soru geliyor akla: Devleti, bu ihtimal kuvveden fiile çıkmasın diye sonu cinayete gidecek bir hassasiyet içine sokan şey neydi?

Ben, **Hrant**’ın ölümünün ardından yayımlanan, 1915’ten sonra Müslümanlaştırılmış Ermenilerin çocuklarının ve torunlarının kendi hakikatleriyle yüzleşmelerini anlatan birkaç kitabın medyada hiçbir yankı bulmamasının **Sabiha Gökçen** üzerinden yaratılan korku ve hassasiyetle bağlantılı olduğunu düşünüyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kahreden ve ümitlendiren kitap: ‘Hrant’ (2)

Tûba Çandar'ın **Hrant**'ı çıkmamıştı daha, kitabın yayımından bir hafta kadar önce *Yeni Aktüel* dergisi için bir **Hrant Dink** portresi kaleme almıştım (Eylül 2010). O portreyi, 19 Ocak 2007'de neleri kaybettiğimizi idrak etmemize yardımcı olacağı düşüncesiyle, **Hrant**'ın internette rastladığım bir video konuşmasından şu alıntıyla bitirmiştım:

"Hasta iki toplum var: Türkler ve Ermeniler... Ermeniler büyük bir travma yaşıyor Türklere yönelik, Türklere Ermenilere yönelik büyük bir paranoya yaşıyor. İkisi de klinik vakalar... Kim tedavi edecek bizi? Fransız Senatosu'nun kararı mı, Amerikan Senatosu'nun kararı mı? Kim reçeteyi verecek? Kim bizim doktorumuz? Ermeniler Türklerin doktoru, Türkler de Ermenilerin doktoru... Bunun dışında doktor, ilaç, hekim mekim yok. (...) Türklere diyorum ki, ya, Ermeniler niye bu kadar ısrar ediyor bu sorunun üzerinde, diye sorun kendinize... Biraz empati yapın, o zaman bu duruşta belki biraz onur görebilirsiniz... Ermenilere diyorum ki, Türklerin 'Hayır, bu bir soykırım değildir' demelerinde de bir onur görmeye çalışın. Nedir o onurlu duruş? 'Bir Türk olarak ben soykırıma karşıyım, ırkçılığa karşıyım, soykırım Allah'ın belası bir şey, nasıl ya, benim atalarım böyle bir şey yapamaz, çünkü ben yapmam.' Dolayısıyla burada da bir onurlu duruş vardır."

Portrenin son birkaç satırında ise **"İtiraf etmek çok acı"** diye yazmıştım, **"fakat bunları okuduktan sonra, onu yok etmeye karar verenlerin nasıl bir 'isabet' kaydettiğini takdir etmemek elde mi?"**

Bu üç bölümlük yazının ilk bölümünde, ikinci ve üçüncü bölümleri, **Tûba Çandar**'ın kitabındaki tanıklıkların izini sürerek sırasıyla **"insan" Hrant'a** ve **"kamu figürü" Hrant'a** ayıracağımı söylemiştim. Fakat şu yukarıdaki alıntıdan da anlaşılabilir gibi aslında bunlar öyle kolayca birbirinden ayrılabilen şeyler değildir. **Hrant**'ın her konuşması, her eylemi onun hem insanlığını hem de toplumumuz için ne kadar önemli bir aktör olduğunu aynı anda ortaya koyar. Dolayısıyla, bugünkü **"İnsan olarak Hrant"** bölümüyle bir sonraki **"Kamusal figür olarak Hrant"** bölümünde yer alacak alıntılar pekâlâ yer değiştirebilir, bulundukları yeni yerde de kesinlikle yadırganmazlardı.

Bu rezervle, bu yazının konusu olan **"İnsan Hrant"**a geçebiliriz artık... Yazının bundan sonrasında araya hiç girmeyeceğim.

İşte kitaptan seçtiğim bölümlerle şefkatli, öfkeli, otoriter, feodal, demokrat, **"İnsan Hrant..."**

"Dünyanın en doğal insanı"

Ararat: Babam çok insanın sandığı gibi duygularıyla bakmazdı dünyaya. Görürdü, bilirdi ve büyük bir farkındalık içindeydi çevresine ilişkin olarak ama yine de müthiş bir inanç içinde sarılırdı yaptığı işe.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kahreden ve ümitlendiren kitap: 'Hrant' (3)

Hrant Dink'in ölümüne yol açan sürecin, 2000'lerde hızlandırılan **azınlık-misyoner düşmanlığı** temelinde sürdürüldüğünü artık biliyoruz. Şimdi dönüp baktığımızda görüyoruz ki, birileri bir zamanların komünizmi, şeriatçılığı, Kürtçülüğü yerine bu defa azınlıkları ve misyonerleri koymuş, oluşturulacak düşmanlık ve nefret üzerinden Türkiye üzerinde yeni bir operasyon yapmayı planlamıştır.

Planın tutmamasında, bu ülkenin muhafazakârlarının son 10-15 yılda geçirdiği büyük zihinsel değişimin çok ciddi bir payının bulunduğu muhakkak. Muhafazakârlar bu dönemde 28 Şubat'ın da etkisiyle **"bana dokunmayan yılan bin yaşasın"** kötücüllüğünden sıyrılmaya başlamıştı. İlaveten, kendileri gibi olmayanlarla kamusal hayatta ilk kez bu kadar yoğun bir karşılaşma içine girmişlerdi. **Solcular, liberaller, Kürtler, Aleviler, demokratlar, azınlıklar ve Hrant Dink**'le bu ilk karşılaşma, onların dönüşmelerinde, kendilerine benzemeyenleri **"yabancı"** ve **"düşman"** olarak görmekten uzaklaşmalarında önemli bir rol oynadı.

Hrant Dink'in adını ayrıca anmamı, onun hatırasına duyduğum saygıya bağlamayın lütfen. Tamamen objektif bir tesbit yapıyorum ve buna bütün kalbimle inanıyorum: **Hrant**'la karşılaşp da **Hrant**'ın temsil ettiği şeylere karşı düşmanlık beslemeye devam etmek neredeyse imkânsızdı.

Hrant Dink'in kamusal önemi işte tam bu noktada ortaya çıkıyor. **Etyen Mahçupyan**'ın dediği gibi, "Hrant öylesine sahici bir insandı, fikirlerini öylesine samimiyetle anlatır, duygularını öylesine içinden geldiği gibi paylaşırdı ki, dinleyenlerde söylediklerinin 'doğru' olduğuna dair yoğun bir sezgisel kabul yaratırdı..."

Tûba Çandar'ın **"Hrant"** kitabıyla ilgili bu son yazıda, daha önce söylediğim gibi onun kamusal önemini ortaya koyan tanıklıklarla baş başa bırakacağım sizi... Okuyunca siz de anlayacaksınız: Hrant yaşasaydı, Türkiye bugünkünden çok daha güzel bir ülke olurdu...

"Önyargı kırma makinesi"

Ayhan Aktar: Konferans sırasında ABD'de "asılsız Ermeni iddialarını yalanlamak için" kurulmuş olan Turkish Forum'un yöneticilerinden Fatma Sarıkaya, Amerika'dan "milli görev duygusuyla" gelip salondaki yerini almış ve açılış oturumundan itibaren toplantıyı sabote etmek amacıyla elinden gelen her türlü densizliği yapmıştı. Aynı gün Hrant'ın da, "Dünyada ve Türkiye'de Ermeni Kimliğinin Yeni Cümleleri" başlıklı bir konuşma yapması bekleniyordu. Oysa o tamamen içten gelen bir üslûp ve olanca samimiyetiyle "Su Çatlağını Buldu" hikâyesini anlattı. O nefis konuşmasından sonra Fatma Hanım'ın Hrant'la sarmaş dolaş birlikte ağladıklarını bugün gibi hatırlıyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kutuplaşmış medyada medya etiği

Alper Görmüş 28.01.2011

Medya Derneği ile uluslararası gazetecilik kuruluşu **International Center for Journalists**'in (ICFJ) birlikte düzenledikleri **"Dijital Çağda Etik: Zorluklar ve Fırsatlar"** başlıklı üç günlük atölye çalışması dün son erdi.

Atölye, geçtiğimiz yaz aylarında internet üzerinden sürdürülen altı haftalık yoğun, tartışmalı bir eğitim döneminin finalini oluştuyordu. Yaz aylarındaki kursun eğitmcileri Indiana Üniversitesi'nden gazetecilik profesörü **Sherry Ricchiardi** ile bendim. Geçtiğimiz günlerdeki atölye çalışmasında ise bize *USA Today*'in eski yöneticilerinden **Frank Folwell** da katıldı.

Ağustos-Eylül 2010'daki altı haftalık kursun ilk dersinin ilk metni **"Etik Neden Önemlidir"** başlığını taşıyordu ve bir bölümü şöyleydi:

"Okurları ve izleyicileri, bir hikâyeyi tek taraflı anlattığımıza ya da yanlış anladığımıza inanmalarından daha fazla öfkeliendiren bir şey yoktur. Birilerinin özel hayatını ihlal ettiğimizde veya haber toplama sürecinde çıkar çatışmalarına bulaştığımızda bize tepki gösterirler. İnsanların çektiği acıları sansasyona çevirdiğimizde ya da güvenilir kaynaklardan yararlandığımızda hesabını sorarlar."

Metne biraz daha yakından baktığımızda şunu görürüz: Metin, önermesini, kamuoyunun gazetecilik ihlalleri karşısında gazetecilere öfkeliendiği varsayımı üzerine kurmaktadır.

Peki, dünyadaki bütün kamuoyları böyle midir? Ya bu türden dertleri olmayan kamuoyları da varsa? İlk bakışta saçma görünebilir bu soru size. Gerçekten de, kamuoylarının iyi gazetecilik istediğine dair bir varsayımı sorgulamak, onların iyi bir hayatı arzuladığı varsayımını sorgulamak gibidir.

Yine de ben Türkiye'ye ve Türkiye kamuoyuna baktığımda, bu kamuoyunun iyi gazetecilik istediğine dair varsayımın sorgulanabilir olduğu kanaatini taşıyorum.

Türkiye'de **"gazetecilik etiği"**ni tartışacaksa, işin bu yanını da tartışmamız gerektiğini düşündüğüm için, atölyeyi açış konuşmamı bu rezerve ayırdım. Söylediklerim özetle şöyleydi:

Yarısında manşet, yarısında hiç yok!

Ben bu ilk söz alışımında gazetecilik etiğinin evrensel algılanışından ziyade Türkiye'deki algılanışından ve özel durumundan söz etmek istiyorum. Bunları anlatmak ihtiyacını hissediyorum, çünkü tartışmalarımızı hangi özel koşullarda yapıyoruz, bilmemiz gerektiği kanaatindeyim.

Anlatacaklarım bilhassa misafirlerimiz için şoke edici olabilir... Özeti şudur: Türkiye'de kamuoyu ne yazık ki gazetecileri gazetecilik etiğine bağlı kalmada cesaretlendirecek bir rol oynamıyor.

Şimdi izninizle bu durumun nereden kaynaklandığını izah etmeye çalışacağım...

"Okurları ve izleyicileri, bir hikâyeyi tek taraflı anlattığımıza ya da yanlış anladığımıza inanmalarından daha fazla öfkeliendiren bir şey yoktur..."

Bu, tabii çok doğru bir saptama. Fakat bazı durumlarda okurlar hakikati değil kafasında kurguladığı hakikati duymak ister.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İkinci Hrant Dink davası: Pınar Selek

Alper Görmüş 01.02.2011

Hrant Dink'in ölümüyle sonuçlanan **“Türklüğe hakaret”** davasıyla **Pınar Selek**'in yargılandığı **“Mısır Çarşısı patlaması”** davası, birlikte, kendine has bir dava kategorisi oluşturuyor. Bunlar o kadar sembolik davalar ki, bundan sonra gelecek olanlar onların birleşik adıyla anılsalar yeridir: Hrant-Pınar davaları...

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) tarafından yürütülen **“Yargıda Algı ve Zihniyet Kalıpları”** başlıklı araştırma birkaç yıl önce hepimizi epeyce meşgul etmişti: Özellikle de, **“devletin çıkarları mı adaletin gerekleri mi”** sorusunda hâkim ve savcılarımızın çoğunluğunun verdiği **“tabii ki devletin çıkarları”** cevabı nedeniyle...

Araştırmadan çıkan bu sonucu, hâkim ve savcılarımızın tartışmaya ve yoruma açık durumlarda tercihlerini devletten yana kullanmaları anlamında algıyorsanız, şaşırmazsınız... **“Eh, bu kadarı ‘Türkiye normalleri’ çerçevesinde makuldür”** dersiniz, geçersiniz...

Araştırmayı okuduğumda aklıma gelen ilk **“makul”** örnek, 1990'ların ortalarında mahkûmiyetle sonuçlanan kendi yargılanmam olmuştu. Dava, 1993'te *Aktüel* dergisinde yayımlanan bir **Altan Tan** söyleşisinden açılmıştı. Savcılar, Kürt meselesiyle ilgili söyleşide **“terör örgütünün propagandasının yapıldığı”** (Terörle Mücadele Kanunu'nun meşhur 8. maddesi) sonucuna varmışlar, hâkimler de **Altan Tan**'ın yanı sıra derginin yazarları müdürü olarak beni de mahkûm etmişlerdi. Ben, yasanın çizdiği çerçeve içinde herhangi bir **“terör propagandasından”** söz edilemeyeceğine samimiyetle inanıyordum, fakat beraat edeceğime o kadar emin değildim. Çünkü suç isnat edilen söyleşiye baktığımda, mahkûmiyetimin **“akıl dışı bir zorlama”** olduğunu öne sürececek bir pozisyonda da değildim. Yani açıkçası, söyleşi süttten çıkmış ak kaşık değildi ve bu metinden yargılanan biri, ancak demokratik bir ülkede beraatından emin olabilirdi (“demokratik bir ülkede o dava da açılmazdı zaten” diyenler haklı).

Ortak özellik: Akıl dışı zorlama

Sözünü ettiğim TESEV araştırması Kasım 2007'de yayımlanmıştı ve araştırmadan çıkan, **“devleti çıkarları ile adaletin çıkarları çelişirse devletten yana olma”** halinin **“Türkiye normalleri”** içinde dahi anlaşılamaz, şaşırtıcı ve isyan ettirici bir örneği daha taptaze önümüzde duruyordu: **Hrant Dink davası**.

Hrant Dink *Agos* gazetesinde sekiz bölümlük bir dizi yazı yazmış, savcı o yazıdan bir paragrafı çekip çıkarmış ve yazarının o paragrafla **“Türklüğe hakaret”** ettiği sonucuna varmıştı. Tam bir **“akıl dışı zorlama”**yla karşı karşıyaydık... Yazının bütünü okunduğunda, o paragraftan o anlamın çıkartılması, bir tarafında **“2 artı 1”**, öbür tarafında **“3”** olan bir denklemin yanlış olduğunu öne sürülmesi gibi bir şeydi. (Çünkü savcı o denklemdeki **“2”**'yi görmemekte ısrar ediyor, denklemi **“1 eşittir 3”** şeklinde okuyup yanlışlığına hükmediyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geleneksel medya ve cezalandırıcıları

WikiLeaks, Twitter, Facebook, El Cezire...

Bütün bu oluşumların, hakiki görevlerini yapmaktan her geçen gün biraz daha uzaklaşan geleneksel medya araçları için bir **"cezalandırıcı"** rolü oynamaya başladığı artık çok açık. (Bana, *El Cezire*'nin de bir televizyon kanalı, dolayısıyla geleneksel medyanın bir parçası olduğunu hatırlatmaya hazırlananlara cevabım şöyle: Evet, salt biçime bakarsanız, *El Cezire* geleneksel bir medya, fakat oynadığı role bakarsanız geleneksel medyayla hiçbir ilgisi yok; ki ilerleyen bölümlerde bu söylediğimi açacağım.)

"Cezalandırıcı" derken tabii ki bunların belirli bir yönlerine; yani niyeti olan bireylere ve toplumlara kendi hayatlarını belirleme, siyasetin aktif özneleri olma hususunda sağladıkları çığır açıcı imkânlarla işaret ediyorum.

Bu çerçevede *WikiLeaks*'in 2010'daki; *El Cezire* ile *Twitter* ve *Facebook*'un 2011'deki (**Tunus ve Mısır devrimleri**) çıkışlarını göze aldığımızda, belki iletişim tarihçileri 2010 ve 2011'i geleneksel medyanın yok oluşunun (ya da etkili bir araç olmaktan çıkışının) sembolik başlangıç yılları olarak kaydedeceklerdir.

Bu yazıda, tartıştığımız bu yeni araçların geleneksel medyanın artık oynamadığı, oynayamadığı hangi rollere talip oldukları için yurttaşlar açısından **"kurtarıcı"**, geleneksel medya açısından ise tam tersine **"cezalandırıcı"** bir işlev gördükleri meselesine bir giriş yapmaya çalışacağım.

Bu amaçla *WikiLeaks*'i kendi başına değerlendirirken *El Cezire*, *Twitter* ve *Facebook*'u **Tunus ve Mısır** devrimlerinde oynadıkları ortak rolden yola çıkarak birlikte değerlendireceğim.

WikiLeaks: Olta balıkçılığından ağ balıkçılığına

WikiLeaks'in yaptığı iş, özünde, gazeteciliğin ortaya çıktığı andan beri var olan **"sızdırma gazetecilik"**ten başka bir şey değil. (Konumuzun dışında kalıyor ama söylemeden geçemeyeceğim: Gazeteciliğin kamusal bir görev olarak addedildiği ülkelerde sızdırma gazetecilikten söz ederken bizdeki pejoratif imâlara hiç başvurulmaz. Oralarda bu gazetecilik pratiği gayet saygın bir iştir. Doğrusu, *Taraf*'ın sızdırma haberlerine taş atanların kendilerini *WikiLeaks*'e gül göndermek mecburiyetinde hissedip açık pozisyonda kalmaları yine kendileri açısından pek fena oldu!)

Fakat dikkat edilirse, sanki sızdırma gazetecilik *WikiLeaks*'le başlamış gibi bir algı var etrafta. Bunun nedeni, *WikiLeaks*'in yaptığı işi devasa boyutlarda yapması ve etkisinin benzerlerinden misliyle fazla olması... Dolayısıyla sızdırma gazetecilik yerine **"WikiLeaks gazeteciliği"** tabirinin kullanılmaya başlaması çok da tuhaf değil.

WikiLeaks olgusunun gazetecilik faaliyetinde neden çığır açıcı bir rol oynadığını anlayabilmek için, **"sızdırma"** meselesi üzerinde biraz daha durmalıyız...

Gazetecilik faaliyeti elbette muhtelif boyutları olan bir meslek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Patlama ânı gazeteciliği ve Diyarbakır ‘Tahrir’i

Alper Görmüş 08.02.2011

Son zamanlarda, süreçleri izlemeyip, süreç işbâ noktasına varıp da patladığında şaşkınlıklar içinde kalan **“patlama ânı gazeteciliği”** üzerine çok yazı yazdım.

Mısır’daki “Tahrir Meydanı” direnişinin anlamını, çapını ve bundan sonraki haklı direnişlere verdiği ilhamı anlayamadığı takdirde, bu direnişin Türkiye’deki **“patlama ânı gazeteciliği”**nin başında patlayacağı çok açık. Görünen köy kılavuz istemez, fakat medya, **Tahrir direnişinin Kürtlere nasıl bir ilham verdiğini** yine de görmeyebilir, görmek istemeyebilir (karanlıkta ısıklık çalma gazeteciliği) ve Diyarbakır **“Tahrir”i** patladığında yine şaşırabilir.

Gazetecilik sadece **“olanı görme”** mesleği değildir, aynı zamanda oluşmakta olanı öngörmeye çalışma mesleğidir. Bizim gazeteciliğimiz ise, malum, sık sık bu iki asli görevinden sapar ve bizzat kendisi bir şeyleri **“oldurmaya”** çalışır.

Bu yazının konusu, **Tahrir** direnişinin Türkiye’ye muhtemel etkileri ve bu çerçevede **“oluşmakta olanı öngörmeye çalışma mesleği”** olarak gazetecilik... Bugün, **Tahrir** direnişinin, Türkiye Kürtlerinin mücadele pratiklerinde yaratabileceği köklü değişiklikler üzerinde hiç vakit geçirmeden düşünmeye başlamadığı takdirde, gazeteciliğimizi çok şaşırtacak muhtemel patlamalar üzerinde duracağım.

Fakat hazır söz açılmışken, uzun bir parantezle, doğrudan doğruya bu yazının konusunu oluşturmaya da gazeteciliğimizin **“bir şeyleri oldurmaya çalışma”** pratiği üzerinde biraz durmak istiyorum. Doğrudan ilgili değil dedim ama, medyamızın sık sık yaptığı gibi bu hikâyede de asli görevini bir kenara bırakıp, olmasını istediği şeyi gerçekleştirmek üzere manipülatif bir çizgiyi benimsemesi kuvvetle muhtemel. O nedenle, belki **“doğrudan ilgili olmasa da”** rezervimi geri almalıyım.

“Pek çok olay sırf biz önceden haberini yaptığımız için gerçekleşmiştir”

Ben, gazeteciliğimizin ana damarlarından birini teşkil eden bu çizgiyi ne zaman anlatmak istesem, **Orhan Pamuk’un “Kar”** romanında anlattığı gazeteci karakterine müracaat ederim.. Yine öyle yapacağım:

“Kar” romanının kahramanı **Ka**, **“Cumhuriyet gazetesi adına belediye seçimlerini izlemek üzere”** Kars şehrine gelmiştir. İlk gün, **Serhat Şehir Gazetesi’ni** ziyaret eder. Gazetenin sahibi, erkenden basılan ve dağıtılmayı bekleyen ertesi günün gazetelerinden birini **Ka’ya** uzatır. **Ka**, birinci sayfanın en önemli haberinde kendi adını da seçer. Haberde, **“Halkçı, Atatürkçü ve aydınlanmacı piyesleriyle, bütün Türkiye’de tanınan Sunay Zaim Tiyatro Kumpanyası’nın ‘dün gece’ gerçekleştirdiği gösterinin büyük bir ilgiyle karşılandığı”** yazılmakta, gösteride **Ka’nın** da, yazdığı son şiir olan **“Kar”ı** bizzat okuduğu belirtilmektedir. **Ka**, habere itiraz eder: **“Kar adlı bir şiirim yok, akşam da tiyatroya gitmeyeceğim.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Bağımsız yargıya havale ettik’le olmaz! (1)

Alper Görmüş 11.02.2011

12 Eylül'ü gerçekleştirenlerden ve 12 Eylül iktidarının her türlü sorumlusundan hesap sorma imkânını ortadan kaldıran ünlü **"Geçici 15. Madde"**nin Anayasa'dan çıkarılacağı açıklandığında bizim çevrelerde herkes çok sevinmiş, bense rahatsız olmuştum. Bu rahatsızlığımı önce 2 Nisan 2010 tarihli, **"Paketteki 'geçici 15. Madde'ye neden sevinemedim"** başlıklı yazımda, sonra da 27 Temmuz 2010 tarihli, **"Geçici 15. Madde rahatsızlığım büyüyor"** başlıklı yazılarımda ifade etmiştim.

Şöyle demiştim ilk yazıda:

"(...) 15. Madde keşke o pakette olmasaydı diyorum. Çünkü bu, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun (HSYK) yapısını değiştirmek gibi, askerlerin adli yargıda yargılanmasının yolunu açmak gibi **'teknik'** bir konu değil. **Prof. Turgut Tarhanlı**'nın *Milliyet*'ten (29 mart) **Devrim Sevimay**'la konuşurken gayet güzel ifade ettiği gibi bir **'ağırlığı'** var. Ölümlerin, işkencelerin hesabını sormaya soyunmak bir hazırlığı ve ciddiyeti gerektirir, aksi takdirde o ağırlığın altında ezilirsiniz. Yalnız politik nedenlerle değil, mağdurlara gösterilmesi gereken saygı nedeniyle de kimsenin hakkı yoktur böyle bir şeye."

Prof. Tarhanlı'nın, 12 Eylül'le gerçek bir hesaplaşmanın özünde **"siyasi"** bir mesele olduğunu, dolayısıyla meselenin hukuka havaleyle çözülemeyeceğine dair söylediği şeyler de çok önemli gelmişti bana. Her satırına katıldığımı söyleyerek, bu sözlerini de aktarmıştım o yazıda... Şöyle diyordu Tarhanlı:

"Geçmişle hesaplaşmada demin de anlattığım gibi hukuk yetersiz kalabilir. Hukukun yetersiz kaldığı zamanlarda ise hükümetin omuzlarına ağır bir politik sorumluluk biner. 30 yıldır hesabı verilmemiş mağduriyetler içinde yaşayan Türkiye vatandaşlarını bu ağırlığın altında bırakmama sorumluluğudur bu. Ve hiç hafif bir konu değil, çünkü bu bir yargılama meselesi değil, hesap verebilme meselesidir."

O zaman da dediğim gibi, mesele, **"Geçici 15"**i kaldırmak değil, o maddeyi kaldırmış olmaktan doğan siyasi sorumluluğun gereğini yerine getirip getiremeyeceğinizdir... O iradeyi gösterip gösteremeyeceğinizdir... Bu yönde samimi bir arzu duyup duymadığınızdır...

Benim referandumdan önceki kanaatim, hükümetin kendi sorumluluğunu 15. Madde'yi kaldırmaktan ibaret gördüğü ve referandumun **"evet"**le sonuçlanmasını takiben işi **"yargıya havale"** edip meseleyi kapatacağı yönündeydi. İşte o nedenle **"keşke Geçici 15. Madde referandum paketinde hiç olmasaydı"** diye yazmıştım.

Referandumun üzerinden tam beş ay geçti, öngörümün tümüyle gerçekleştiğini görmekten hiç memnun değilim!

Hrant Dink davası da siyasi iradenin **"yargıya havale"** etmekle sorumluluktan kurtulamayacağı bir dava... Bu davaya ilişkin son zamanlarda ilginç gelişmeler oldu. **Cumhurbaşkanı Gül Devlet Denetleme Kurulu'nu soruşturma için harekete geçirdi.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kamyon küçük, hayat kısaymış...

Alper Görmüş 15.02.2011

Annemden 17 yıl sonra babam da öldü, dün onu defnettik.

Ölüm haberini pazar sabahı saat 06:30'da aldım. Telefonu kapadığımda gözümün önüne ilk gelen görüntü, Haseki Hastanesi'nin bahçesi oldu: Altı ya da yedi yaşındaydım, yürüyemeyecek kadar halsizdim ve babamla birlikte, daha doğrusu onun sırtında hastane binasına doğru ilerliyorduk.

Zihnimde ve ruhumda harekete geçen nedir, bilmiyorum, annemin ölümünde de gözümün önüne gelen ilk görüntü yine benim hastalığımla bağlantılıydı... Bu defa 19 yaşındaydım ve Haseki'den bir durak sonrasında, Çapa Tıp Fakültesi'ndeydim... Annemin ölümünün ardından yazdığım yazıda anlatmıştım bunu. Yeri gelmiş, Cem Karaca için kaleme aldığım portrede de hatırlatmıştım:

"Bundan 36 yıl önce, tam olarak 5 Mayıs 1972'de, ihtimaller arasında 'masada kalmak'ın da, 'masadan kalkmak ama yataktan hiç kalkmamak'ın da bulunduğu bir belkemiği ameliyatı geçirdim. 19 yaşındaydım. Sekiz saat süren ameliyattan saatler sonra narkozun etkisi altında gözümü ilk açtığımda ilk işim, elimi sol bacağıma götürmek oldu. Çünkü bacağım yokmuş gibi gelmişti bana. Bacağımı yokladım, gerçekten de yerinde değildi! Annemi gördüm belli belirsiz. 'Anne, bacağımı mı kestiler?' Sonra onun gülümsediğini gördüm ve tabii ki kendi algılarıma değil, onun gülümsemesine güvendim. O böyle gülebildiğine göre, demek ki bacağım yerli yerindeydi!

"Sonra, muhtemelen birkaç koğuş öteden, en sevdiğim şarkıcının, Cem Karaca'nın o güne kadar mesela *Tamirci Çırağı* kadar, mesela *Resimdeki Gözyaşları* kadar iştahla dinlemediğim şarkısının sözleri geldi kulağıma: 'Bugün sen çok gençsin yavrum / Hayat, ümit, neşe dolu / Mutlu günler vaat ediyor / Sana yıllar ömür boyu...'

"Bugün bana, 'Üç dakikan var, hayatın bitiyor, hangi şarkıyı dinlemek istersin' diye sorsalar, hiç düşünmeden bu şarkıyı isterim."

O yatakta tam dört ay kaldım. Yastıksız, sırtüstü yatar vaziyette tam dört ay... Hasta yatağımda, annemden yıllar önce ayrılmış olan babamın ziyaretlerini hatırlıyorum... Yanımda refakatçi olarak kalmıyor, kalamıyor oluşunun yarattığı derin hüznü fark etmemek mümkün değildi. Çok üzülürdüm o hallerine, fakat "üzülme" demenin, onu teselli etmeye çalışmanın hüznünü daha da arttıracakını düşünür, vazgeçerdim bundan.

Ziyaretlerinden birinde sözü ustalıkla yedi yaşına getirmiş, üç kardeşi leğende sırayla yıkadığı günleri hatırlatmıştım. Kendimce, onun iyi babalığına gönderme yaparak, yanımda değil diye üzülmemesini sağlamaya çalışmıştım. (İlk ayrıldıklarında biz üç kardeş –ben yedi, ablam sekiz, abim dokuz yaşındaydı- babamın yanında kalmıştık. Babam, şimdi Esenyurt olarak bilinen, o zamanlar 60 hanelik bir köy olan Ekşinoz'un tek öğretmeni ve müdürüydü.)

Bir defasında da Haseki'ye gidiş gelişlerimiz konusunu açmış, hastalığımin olabildiği kadar ayrıntılı bir hikâyesini anlattırılmıştı ona; aynı amaçla...

"Kamyon"u da konuşmuştuk... İstanbul'dan bana aldığı, sonraki yıllarda sanki içine girip sürecektir kadar büyükmüş gibi hatırladığım o kamyon meğer en kabadayısından el büyüklüğünde bir oyuncakmış!

Kamyon küçük, hayat kısaymış!

Güle güle sevgili babacığım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şirince, yasallık, meşruiyet...

Alper Görmüş 22.02.2011

Eski Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel “kanun devleti”** kavramını çok sever, sık sık kullanırdı. Orta yerde vicdanlara sığmayan bir hâl olduğunda ve birileri o hâle itiraz ettiğinde, Demirel itiraz edilen şeyin bir kanunla düzenlendiğini söyler, buna dayanarak itirazcıların itirazlarını geri almalarını isterdi.

Oysa bir uygulamanın kanunla düzenlenmiş olması ne onun evrensel hukuka uygun olduğunu garantiler ne de kamu vicdanına (meşruiyet) uygun olduğunu garantiler.

Mesela **Süleyman Demirel de bir kanunla siyasetten men edilmişti 12 Eylül’den sonra...** Fakat bu yasak ne hukukiydi ne de meşrudu.

Keza herşeyi **“yasallık”** çerçevesinde değerlendirdiğimizde, söz gelimi her biri birer **“kanun devleti”** olan diktatörlüklere de söyleyecek lafımız olmaz.

“Bu evler Devletten izin alınmadan yapıldı! Suç budur!”

“Bu evler Devletten izin almadan yapıldı! Suç budur!”

Bu cümleyi, **Şirince’de** yaptığı evlerin yıkım kararının kesinleşmesinden hemen sonra **Sevan Nişanyan’ın** yazdığı metinden aldım. Gördüğünüz üzere Nişanyan, **Demirel gibi bir “kanuncu”yu çıldırtacak tarzda** konuşuyor. Demirel için **“Devletten izin alınmadan”** cümlesi, sözün bittiği noktadır. Çünkü devletin iznine tâbi olan bir işlemde devletten izinsiz bir şey yapılmışsa, bir **“kanuncu”** başka hiçbir şeye bakmaz, o işlemin failinin en büyük gazaplara lâyık olduğuna kanaat getirir.

Oysa Nişanyan, görüyorsunuz, bunu suç olarak bile kabul etmiyor. Tam tersine, cümlemin önünü arkasını da okuduğumuzda, çok büyük bir haklılık duygusuna sahip olduğunu anlıyoruz... Okuyalım:

“İlk partide ana binamız olan Köşk’ü, ilk göz ağrımız Kerevetli Ev’i, bir de Nesin Vakfı’nın malı olan Hamamlı Ev’i yıkacaklarmış. İl Özel İdaresi ihale şartnamesine bilhassa not düşmüş, bunlar tamamen yıkılacak, yarım iş yapılmayacak, molozu da kaldırılacak diye. Yanısıra köyde başkalarına ait birkaç çardak, müştemilat vs. yıkılacakmış. Bunlar ilk raunt. Daha sırada İlyastepe’deki bağevleri, mermer havuz, kule, kümesler, personel evi ve kendi evim var. Yaza kalmaz onlara da sıra gelir.

“Yok canım daha neler diyor insan tabii. Biz de hep öyle dedik. Bu kadar manasız vahşet olmaz, bunlar BİLE bu kadar mantıksız iş yapamaz diye kendimizi inandırdık. Ortada başkasının hakkına tecavüz yok. Bu evler bana zarar verdi diyen kimse yok. Yıkacakları apartman filan değil; yüzlerce yıllık usullerle yapılmış mütevazı, sevimli köy evleri. (...) Görebildiğim kadarıyla işin içinde bir ekonomik çıkar, bir rant beklentisi de yok. Peki, ne var? Söyleyeyim ne olduğunu: Bu evler Devletten izin alınmadan yapıldı! Suç budur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

28 şubatta Hasdal sivillerin ziyaretine açılrsa

Alper Görmüş 25.02.2011

Ahmet Altan 20 şubat tarihli yazısında ordunun darbecilik algısına ilişkin zihin açıcı bir soru sordu, aynı yazıda kendi sorusunun cevabını da verdi. Benzer bir soruyu altı ay kadar önce başka bir vesileyle ben de sormuş; kendi soruma, Ahmet Altan'ınkine benzer bir cevap vermiştim. Fakat şimdi, gerek Ahmet Altan'ın gerekse de benim sorularımın eksik olduğunu, o halleriyle **"darbeci zihniyet"** meselemizin tümünü izah edemediklerini düşünüyorum.

Bu bilmece gibi paragrafı bu yazının başlığıyla birlikte okursanız, **"eksik"** derken neyi im ettiğimi anlamış olabilirsiniz... Yine de ben derdimi uzun uzun anlatacağım...

nce Ahmet Altan'ın sorusu ve soruya verdiği cevabı:

"İzninizle size bir soru sorayım.

"Eğer Hasdal Cezaevi'nde yatan generaller 'zimmete para geçirmek' suçundan sanık olsalardı, Genelkurmay Başkanı bütün Kuvvet Komutanlarıyla birlikte onları ziyarette gider miydi?

"Gitmezdi.

"Neden?

"nk 'zimmete para geçirme' yüz kıztartıcı bir suç ve 'suçları' henüz sabit olmasa da böyle bir suçun sanıklarıyla kendi aralarında bir ilişki kurulmasını istemezdi.

Peki, 'zimmete para geçirme' suçunun sanıklarını ziyaret etmeyecek olan Genelkurmay Başkanı, 'darbe sanıklarını' niye ziyaret etti?

"İşte bu sorunun cevabı bütün yakın tarihimizin zeti.

"Generaller, 'darbe hazırlamayı' yüz kıztartıcı bir suç olarak görmüyorlar.

"Kendi halkının verdiği silahı halkına çevirerek darbe yapmanın alçakça bir iş olduğunu kabul etmiyorlar.

"Darbenin, halka ihanet anlamına geldiğini kavramıyorlar.

"Onlar bu gerçeği kavramıyor ama halkın büyük çoğunluğu darbenin alçaklık anlamına geldiğini biliyor ve darbecilerden nefret ediyor."

Sıra geldi, Eylül 2010'da *Yeni Aktüel* dergisinde benim sorduğum soruya... Hatırlayacaksınız, **Askeri şûra'**da hükümet, kendisine karşı **"kara propaganda"** yapmak üzere kurulmuş internet sitelerinin bir numaralı sorumlusu **1. Ordu Komutanı Hasan İğsız'ın Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanmasını veto etmişti.** Ortada bir tartışma falan yoktu, İğsız'ın sorumluluğu **"ıslak imza"**sıyla sabitti. Durum buyken askerler direndi, **"kriz"** ıktı, fakat sonunda hükümetin dediği oldu.

şöyleydi sorum (ve soruya verdiğim cevabım):

"Hükümet, suç işlediği bizzat Genelkurmay tarafından da kabul edilen (nk Genelkurmay Adli Müşavirliği, internet andıcının sahih bir belge olduğunu kabul etmişti) bir kişiyi veto ediyor.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

'Cumhuriyet'in ve Cumhuriyet'in belgeseli

Alper Görmüş 01.03.2011

Geçtiğimiz perşembe (24 şubat) TRT Haber'de **Cumhuriyet** gazetesinin editoryal tarihini anlatan **Siyah-Beyaz** adlı belgeselin "**Vazo kırılıyor**" başlıklı dördüncü bölümünü izledik. Dizi, bir yanıyla, **Türkiye'deki laik-modern-Kemalist kişilerin, kurumların, partilerin** son 20-25 yılda irtica korkusu ve toplumsal-siyasi iktidar kaybı duygusuyla nasıl bir savrulma yaşadıklarını; bu korkuyla kendilerini nasıl bir umutsuzluk içine hapsedip çıkmaz yollara saptıklarını anlamak bakımından esaslı bir imkân sunuyor. Diyeceksiniz ki, bir gazetenin macerasından böyle bir genel sonuç nasıl çıkar? Çıkar, çünkü **Cumhuriyet sadece bir gazete değil... O, sembolik anlamı ve önemiyle bütün bu kişileri, partileri ve kurumları temsil edebilen bir fenomen!**

Dizi, beni en çok bu yanıyla ilgilendirdi, fakat hiç şüphesiz bambaşka boyutları da var. Mesela sırf TRT'nin kimi "**heyecanlı**", manipülatif haber programlarıyla karşılaştırmak ve devlet televizyonunda sakın bir politik belgesel izlemenin mutluluğunu tatmak için dahi televizyon karşısına geçilebilir.

12 Mart dersleri 28 Şubat'ta tedrisattan kaldırıldı

Çok uzun yıllardır şu sorunun cevabını arıyorum: "**Mürteci**"lerin iktidarını yasa ve meşruiyet dışı yöntemlerle engelleme yolundaki bütün girişimler her zaman ters teptiği ve amaçlananın tam tersi sonuçlar ürettiği halde, Türkiye'nin "**modern**"leri nasıl oluyor da bir daha, bir daha aynı yola başvuruyorlar? Belli ki burada bir çaresizlik var. Peki, bu çaresizlik nereden kaynaklanıyor?

Soruya hiç değilse kendimi tatmin edecek bir cevap bulamadım, fakat bu takipte bana önemli gelen bir noktayı yakaladığımı düşünüyorum, o da şu: **Türkiye'nin "laik-modern-kentli" kesimlerini temsil eden bazı güçlü kurumlar zaman zaman bu deli gömleğini yırtıp atmak için harekete geçiyorlar, fakat bu süreç bir türlü tamamına eremiyor...** Ve bu kurumlar yeniden toplumu o "**altın çağ**"a (1950'deki "**karşı-devrim**" öncesine) götürecek "**zinde**" güçleri yardıma çağırmaya başlıyorlar...

Bu gitmeli-gelmeli süreci en iyi izleyebileceğimiz kurumlardan biri de hiç kuşkusuz *Cumhuriyet* gazetesi...

Gazete, 27 Mayıs'a ön gelen yıllarda açık bir müdahalecilik yanlısıydı, **1960'ların ortalarından itibaren ise bizzat kendisi bu müdahalenin bir parçası** haline geldi. Çünkü gazetenin önde gelenlerinin bir bölümü, bir ayağı Türk Silahlı Kuvvetleri'nin içinde olan cuntanın da içinde yer alıyordu. Cuntanın siyasi amacı, "**cici demokrasi**"ye son verip "**asker-sivil aydın zümre**"nin iktidarını kurmaktı.

Dizinin ilerleyen bölümlerinde yer alacak mı bilmiyorum; hatırlayacaksınız, **İkinci Ergenekon İddianamesi'nde yer alan Mustafa Balbay günlüklerinde, İlhan Selçuk'la Şener Eruygur'un 16 Ocak 2004'te gerçekleştirdikleri yüz yüze konuşmanın notları vardı.** O görüşmede Selçuk, ordu içindeki muhtemel bölünmeye işarette şöyle diyordu:

"Ben çok şey yaşadım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

TSK çelengi: Pişmiş aşın sosu

Alper Görmüş 04.03.2011

Üç sembolik hamle: **Genelkurmay Başkanı Orgeneral Işık Koşaner'in, Necmettin Erbakan'ın "vatana hizmetleri"**ni hatırlatan mesajı; Erbakan'ın cenaze namazının kılındığı **Fatih Camii'nin avlusundaki kırmızı-beyaz TSK çelengi** ve Erbakan'ı son yolculuğuna uğurlamak üzere **cami avlusundaki yerlerini alan TSK temsilcileri...**

Ne bunlar? Gecikmiş bir 28 Şubat özrü mü, askerlerin yeni bir politik hamlesi mi?

Haber sayfalarına bakıyorum; *Vatan*'dan **Mutlu Tönbekici'nin** harikulade saptamasıyla, 28 Şubat'ta **"Halk hiçbir şey anlamasın, iyi oldu deyip geçsin"** yayıncılığı yapan medya da, **"28 Şubat zulümdü"** yayıncılığı yapan medya da bir noktada birleşmiş... **"Güzel oldu"** diyorlar, **"böylece ordu-millet barışı için çok önemli bir adım atılmış oldu"**.

Haberi, **"Asker Ankara'dan çelenk, İstanbul'dan komutan gönderdi"** başlığıyla veren *Zaman*'a göre, **"28 Şubat 1000 yıl sürecek"** diyen eski Genelkurmay Başkanı **Hüseyin Kıvrıkoğlu'nun** yeğeni, 1. Ordu Komutanı Orgeneral **Hayri Kıvrıkoğlu'nun** cami avlusundaki varlığı **"bir anlamda 'özür' gibi"**ydi...

Yorumlara bakıyorum, vaziyet değişmiyor; orada da belirgin bir sevinç havası hâkim. *Zaman*'ın haberinin bitişiğinde **Fehmi Koru'nun** yazısı var: **"Türkiye bugün bir başka ülkedir"** diyor o da... Çünkü:

"Cenaze törenleri riyakârlık yapılacak zeminler değildir. Kaldı ki, ailesi 'devlet protokolü' istemediği için, son yolculuğunda Necmettin Erbakan'a eşlik edenler, her türlü teklif ve tekellüften uzak bir gönüllü katılım içerisindeydiler. Sevdikleri, beğendikleri, destek çıktıkları, üzerinde hakları bulunduğunu bildikleri veya haksızlık yaptıkları, hayatını cehenneme çevirdikleri, bu yüzden pişmanlık duydukları için katıldılar cenaze törenine..."

Medyanın iki kanadı da sevinç içindeydi

Medyanın her iki kanadından bir çırpıda böyle onlarca yorum bulmak mümkün. Salı günkü cenaze törenini naklen yayınlayan televizyon kanallarına çıkan gazeteci ve bilim adamlarının favori yorumu da buydu zaten.

Bu yorumların bize anlattığı gibi bir **"özür"**le karşı karşıyaysak, bunun anlamı şudur: **Asker 28 Şubat'tan bu yana kendi içinde birtakım değerlendirmeler yapmış ve artık vesayetçi konumundan vazgeçmiştir.**

Yani artık, son yıllardaki reformlar, darbe teşhirleri ve yargılamalar nedeniyle ordunun müdahale imkânlarının iyice daraltıldığını söylemenin bir adım ötesine geçebilir; askerlerin, **"önleri kesildiği için"** değil, zihniyetlerindeki değişim nedeniyle **"normal"** bir ordu haline gelmekte olduklarını savunabilirdik.

Keşke ben de inanabilseydim bu yorumlara... Fakat 28 Şubat'tan bu yana askerlerin yapıp ettiklerine baktığımda hiç böyle bir **"zihniyet değişikliği"**, dolayısıyla da bir **"28 Şubat pişmanlığı"** göremiyorum. Dolayısıyla da asker, **"internet sitesinden mesaj, Ankara'dan çelenk, İstanbul'dan komutan"** göndermesini **"gecikmiş bir 28 Şubat özrü"** değil **"yeni bir politik hamle"** sayıyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Zor yazı: Dört yıl sonra Darbe Günlükleri

Alper Görmüş 08.03.2011

Nokta dergisinden çalışma arkadaşım **Ahmet Şık**'ın gözüne alındığı gün televizyonlarda; ertesini gün gazetelerin haber sayfalarında ve köşelerinde patlayan **"Darbe Günlükleri'ni açığa çıkartan gazeteci Ahmet Şık"** ve benzeri cümlelerle her karşılaşmamda –çaresizliğim her defasında biraz daha artmış olarak- şu soruyu sordum kendi kendime: Ben şimdi ne yapacağım?

Dört yıl boyunca **Darbe Günlükleri'ni** gün yüzüne çıkartan, ardından da yargılanan bir gazeteci olarak bilindim. Bu yıllar boyunca sayısız söyleşi verdim, yazılar yazdım. Ve şimdi birdenbire, o haberin altında bir *Nokta* muhabirinin imzasının bulunduğu, haberin ona ait olduğuna dair bir **"bilgi"** sağ-sol, liberal-muhafazakâr gazete ve gazetecilerin müşterek onayıyla izleyicilere, okurlara duyuruluyordu.

Haber ve yorumlar o kadar yoğun, o kadar yaygın oldu ki, bunları izleyenlerin ve okuyanların "herhalde bir yanlış anlama olmuş" deme şansları tümüyle ortadan kalktı.

Bu sürecin bir noktasında kendimi o izleyicilerin, okurların yerine koydum ve bana haklı olarak şu soruyu sorduklarını tahayyül ettim: **"Dört yıl boyunca Darbe Günlükleri'yle ilgili olarak yazdığınız yazılarda, verdiğiniz söyleşilerde Ahmet Şık'ın adını bir kez bile andığınızı hatırlamıyoruz... Doğrusu, bugünlerde öğrendiklerimizle bu tavrınızı birleştirdiğimizde sizi ayıplamamak elimizden gelmiyor."**

Kısacası, dört yıl boyunca başkasının emeği üzerinden itibar devşiren, üstelik de o emeği bir gün bile anmayan bir gazeteci durumuna düşmüştüm. Gerçeği anlatmazsam, bu algının derinleşip yerleşeceği apaçıktı ("Baksana, adam ağzını açıp tek laf edemedi").

Gazeteciliğimiz böyle işte...

Öte yandan meselenin bir de gazetecilik yanı var. Buradaki soru da şu: **Dört yıl boyunca gündemde olan ve bu süre boyunca adı haberle bir kez bile anılmayan bir gazeteci bir gün âniden bu haberin sahibi olarak gösteriliyor ve bütün bir basın bu yeni bilgiyi, sorgusuz sualsiz haberlerinde, yorumlarında tekrar ediyor.** Bu, gerçekten de çok tuhaf, açıklanması çok zor bir duruma işaret ediyor.

Adı dört yıldır **Darbe Günlükleri'yle** anılan gazeteci **Alper Görmüş** değil de başka birisi olsaydı bu yazıyı yine yazacağımı söylememe bilmem gerek var mı? Hatta, bu yazıyı keşke üçüncü bir gözden yazabilseydim: Yani **Darbe Günlükleri'ni** yayımlayan gazeteci ben değil de başka birisi olsaydı ve ben de dışarıdan olan biteni eleştiren bir pozisyondan duruma müdahil olabilseydim... O zaman işim çok daha kolay olacaktı.

Fakat ne yazık ki durum öyle değil; o gazeteci benim ve ben yıllardır ağırlıklı olarak medya eleştirisi alanında yazıp çizen bir gazeteciyim... Dolayısıyla, kendimi savunmayı bir hak, meslektaşlarımı eleştirmeyi bir görev sayıyorum.

Olan bitende hiçbir kusuru olmayan Ahmet tutuklu olarak cezaevinde olsa da, yazmak zorundayım bu yazıyı.

Ahmet, kusura bakma...

Beni böyle bir yazıya mecbur eden meslektaşlarım, size de teessüf ederim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe Günlükleri: Tepkiler...

Alper Görmüş 11.03.2011

29 Mart 2007'de *Nokta* dergisinde yayımlanan **Darbe Günlükleri**'nin **Ahmet Şık** imzalı bir haber olduğuna dair bir gün birdenbire ortaya çıkan haber ve yorumları eleştirdiğim yazıma (*Taraf*, 8 mart) gelen tepkilerle ilgili birkaç şey söylemek ve bu faslı artık kapatmak istiyorum.

O yazıda söz ettiğim gibi, bu haber ve yorumlar, okurların **"herhalde bir yanlış anlama var"** deyip geçmelerini engelleyecek kadar yoğun ve yaygındı. Bu tablo karşısında okurların hakkımda ne düşüneceğine dair tahminimi de aktarmıştım:

"Dört yıl boyunca Darbe Günlükleri'yle ilgili olarak yazdığınız yazılarda, verdiğiniz söyleşilerde Ahmet Şık'ın adını bir kez bile andığınızı hatırlamıyoruz... Doğrusu, bugünlerde öğrendiklerimizle bu tavrınızı birleştirdiğimizde sizi ayıplamamak elimizden gelmiyor..."

Yazımın yayımlanmasından sonra gelen tepkiler, bu kaygımda ne kadar haklı olduğumu gösterdi bana... Anladım ki, o yazıyı yazmasaydım, **"Dört yıl boyunca başkasının emeği üzerinden itibar devşiren, üstelik de o emeği bir gün bile anmayan bir gazeteci"** olduğuma dair algı derinleşip kökleşecekti.

Fakat tekrar edeyim: Ben o yazıyı sadece kendi hakkımı ve onurumu korumak için yazmadım; **hakikatin hakkını korumak için de, Ahmet'in hakkını korumak için de** yazdım.

Evet, Ahmet'in hakkını korumak için de... Çünkü **onun yerinde ben olsaydım, bu haber ve yorumları gördüğümde sıkılır, sinirlenir** ve içinde bulunduğum fiziki koşullardan dolayı kendim yapamadığım için, birilerinin mutlaka düzeltmesini beklerdim ve bunu bir **"hak"** olarak beklerdim.

Böyle bir düzeltmeyi bir **"hak"** olarak bekleyen ikinci kişi de bendim kuşkusuz. Fakat ne yazık ki aradan geçen üç dört günde hiçbir meslektaşım yapmadı bunu; keşke yapsalardı da ben mecbur kalmasaydım böyle bir yazıya...

İtirazımı kendi dillerine tercüme edenlere...

İlk sözüm, benim itirazımı, tanıklığımı kendi dillerine tercüme edip, bundan, **"Gördüğünüz gibi Ahmet Şık düşündüğünüz gibi bir gazeteci değildir"** sonucunu çıkaran başta *Zaman* gazetesi olmak üzere bazı muhafazakâr çevrelere...

Bir daha söylüyorum: **"Darbe Günlükleri'ni yayımlayan gazeteci Ahmet Şık değildir"** cümlesi, **"Ahmet Şık, Darbe Günlükleri'ni yayımlayabilecek bir gazeteci değildir"** anlamına gelmez. Öyle olsaydı, *Nokta*'da

Darbe Günlükleri'nden birkaç hafta önce yayımladığımız **“Türk Silahlı Kuvvetleri'nin gazeteci andıcı”** haberinin altında imzası olmazdı.

Yani, al solcuyu vur muhafazakâra... Bir taraf, **“Varsın ortada dolanan bilgi gerçek olmasın, işimize geliyor işte, kurcalamayalım”** derken; öbür taraf, **“Bu hakikat bir kilo ama biz onu iki kilo gösterelim”** diyerek aynı hakikat saygısızlığına varıyor.

Fakat ne yapalım, zor bir memlekette yaşıyoruz; zor memleketin yazıları da zor oluyor. Bir o tarafa laf yetiştiriyorsun, bir bu tarafa...

Kötülük, bencillik, acımasızlık, zalimlik...

İtirazımı **“kötülük”, “bencillik”, “acımasızlık”, “zalimlik”, “hainlik”, “arkadaşa kazık”** diye niteleyenler de var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmuyorsunuz, nefret ediyorsunuz!

Alper Görmüş 15.03.2011

Time dergisinin geçtiğimiz yaz aylarındaki kapak konularından biri de **“İslamofobi”** idi. Dergi, 11 Eylül'de yıkılan İkiz Kuleler'in bulunduğu alanın yakınlarında yapılması planlanan İslam Kültür Merkezi'ne karşı, Amerikan toplumundaki şiddetli itirazı taşımıştı kapağına...

Kapakta **“Is America Islamophobic” (Amerika İslamofobik mi?)** spotu vardı. Haberin ayrıntısında *Time* kendi sorusuna **“hayır”** cevabı veriyordu. Çünkü, **dergiye göre, “korku” kelimesi gerçeği yansıtmıyordu. Artık, Amerikan toplumundaki “İslam korkusu”nun “nefret” boyutuna ulaşmış olmasından söz etmek gerekiyordu.**

Time'in kapağından kısa bir süre önce ise **Kâzım Özdoğan**, *Birikim* dergisinde çıkan makalesinde, aynı tezin Avrupa için de geçerli olduğunu savunmuştu. Özdoğan, İkinci Dünya Savaşı öncesinde Nazilerin Yahudilere yönelttiği suçlamalarla, bugün Batı “sağ”ının (bazen de “sol”unun) göçmenlere (özellikle de Müslüman göçmenlere) yönelttiği eleştiriler arasındaki benzerliğe dikkat çektikten sonra şöyle yazmıştı:

“(...) Aşağıdaki satırlarda, Batı toplumlarındaki İslam ve Müslüman karşıtlığı tartışıldığında kullanılan 'İslamofobi' kavramı reddedilerek yerine 'müslüman düşmanlığı' kavramı kullanılacak. (...) Müslüman düşmanlığına veya İslam karşıtlığına yön veren olgunun korku (fobi) olduğunu iddia etmek mümkün görünmemektedir. Sartre'ın dediği gibi bir anti-semit nasıl Yahudilerden başka her şeyden korkuyorsa, günümüzde Müslüman düşmanları da Müslüman'dan başka her şeyden korkarlar.”

Yeni Aktüel'de *Time*'in ABD; Özdoğan'ın ise Avrupa için yaptığı bu tespitleri aktardıktan sonra ben de Türkiye için şöyle yazmıştım:

"Bu analiz yalnız Batı toplumlarındaki 'İslam korkusu' için değil, ülkemizdeki 'şeriat korkusu' için de doğru görünüyor bana... Korkan insan siner, oysa maşallah bizim 'fobi' sahipleri pek bir saldırgan... Cumhuriyet mitinglerindeki ruh haline bakıp da; bu sıcak yaz günlerinde sahillerden gelen 'tesettürlü mayoyu görünce çıldırdı' haberlerine bakıp da, 'laik-çağdaş-kentli' yurttaşlarımızın korku içinde olduğunu söylemek bana hiç kolay gelmiyor." (Üzerinden zaman geçti, hatırlatmak lazım, şöyleydi haber: "Çeşme'nin Alaçatı beldesindeki İmbat Sahil Evleri Sitesi'nde oturan öğretmen Hatice Şenocak'a; eşinin asker olduğunu söylen B.P. isminde bir bayan saldırdı. Yanında beş bayanla birlikte gelen B.P., denizde olan Hatice Şenocak ile 8 yaşındaki oğlu İsmail Hakan'a hakaretler edip darp etti. 'Haşema' olarak bilinen tesettürlü mayo ile denize insanları rahatsız etmemek için kayalıkların arasından girdiğini söyleyen Hatice Şenocak, B.P.'nin, 'İran'a Arabistan'a, sizin gibi olan insanların ülkesine gidin' diye bağırıldığını söyledi.")

Toplumsal iktidar kaybı

Gündelik hayatını seküler değerler doğrultusunda tanzim eden geniş orta sınıfları saran hakiki duygunun "korku" değil "nefret" olduğunu anlamak için öyle uzun uzun araştırmalar, anketler yapmaya hiç gerek yok; birazcık dürüstlük, olguları (ve duyguları) siyasi hedeflerimiz doğrultusunda çarpıtmayı engelleyecek miktarda bir dürüstlük yeter bunun için.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmuyorsunuz, nefret ediyorsunuz (2)

Alper Görmüş 18.03.2011

Türkiye'de, şaibesiz seçimler sonucunda oluşmuş Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) iktidarlarını, **"Hitler de Weimar anayasası döneminde seçimle işbaşına gelmişti"** diyerek meşruiyet dışı bir olguymuş gibi yansıtmaya çalışan popüler bir metafor var...

Tarafa, **Mithat Sancar**'ın bu propaganda sahiplerini eleştiren bir yazısının yayımlandığını hayal meyal hatırlıyordum... İçimden bir ses, **"Korkmuyorsunuz, nefret ediyorsunuz"** (Taraf, 15 Mart) başlıklı yazımın ikinci bölümünü (bu bölümün, "özünde 'nefret'ten ibaret olan duygularını bir 'korkunççuluk' oyununa çevirenlerin tarihsel sorumlulukları ve Ergenekon zihniyetinin bu oyundan ne surette yararlandığı üstüne" olacağını söylemiştim) yazmaya başlamadan önce, bu yazıyı mutlaka okumam gerektiğini söylüyordu bana.

Sancar'ın **"Balyoz, zamanlama ve Weimar"** başlıklı yazısını (Taraf, 28 Ocak 2010) buldum, okudum ve yanılmadığımı anladım...

Weimar-Hitler argümanı "sivil" Ergenekon iktidarına uyar!

Sancar, Weimar-Hitler argümanını, Birinci Ordu Komutanı olduğu dönemde **Orgeneral Çetin Doğan**'ın da **"büyük bir cehtle yaygınlaştırmaya çalıştığını"** hatırlattıktan sonra şöyle devam ediyor:

“Weimar, esas olarak, demokratik sistemlerde, rejim karşıtı güçlerin demokrasinin imkânlarını istismar ederek iktidarı ele geçirmelerinin bir metaforu olarak kullanılır. (...) Naziler de zaten demokratik parlamenter mekanizmaları kullanarak iktidara geldiler. Bu mantıktan şu sonuç türetilir: Demokrasiyi korumak için, gerektiğinde onu hadım etmek ve hatta askıya almak meşrudur.”

Sancar, Almanya'da bu anlayışın köklerinin, 1848 devrimine kadar gittiğini söyleyip hatırlatıyor: **“Yenilgiyle sonuçlanan bu 'burjuva demokratik devrimi teşebbüsü' sırasında, devrim karşıtı güçlerin ünlü sloganı şuydu: 'Demokratlara karşı tek çare askerlerdir.'”**

Eh, Bismarck'ın besleyip büyüttüğü disiplinli, milliyetçi Alman ruhu, **“demokratlık”**ı tabii ki **“rejim karşıtlığı”** olarak algılıyordu (bu size tanıdık bir yerleri hatırlatmaya başladı mı?). Buradaki kritik nokta şu: **“Sivil”** Naziler, özellikle örgütlenmelerinin başlangıcında askerler tarafından açık bir biçimde desteklenmişlerdi.

“Öte yandan”, diye devam ediyor Mithat sancar, **“Nazilerin iktidar yürüyüşüne eşlik eden güçlü propagandanın temel motifi şöyleydi: 'İç ve dış düşmanlar' tarafından yok edilmek istenen bir millet; onu kurtarmak için de ulusal(cı) bir hükümete dayalı güçlü bir devlet.”**

Sancar'ın aktardığı bu tablo Türkiye'ye gerçekten de benziyor, fakat 2002-2008 arasının Türkiye'sine benziyor. O dönemde de **“İç (AK Parti) ve dış (ABD, Avrupa) düşmanlar tarafından yok edilmek istenen bir millet”** tesbitinden ve **“onu kurtarmak için de ulusal(cı) bir hükümete dayalı güçlü bir devlet”** amacından yola çıkarak iktidarı ele geçirmek isteyenler vardı ve askerler de açıkça onları destekliyorlardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmuyorsunuz, nefret ediyorsunuz (3)

Alper Görmüş 22.03.2011

Bugün, **“Ergenekon zihniyetinin, AK Parti ve onun temsil ettiği toplumsal kesimler etrafında örmeye çalıştığı nefret çemberinin günümüzdeki boyutları”** üzerine yazacağımı söylemiştim.

Fakat daha fazla ilerlemeden, ilk iki yazıyı okumamış olabilecekler için **“Ergenekon zihniyeti”** derken neyi kast ettiğimi kısaca özetlemek istiyorum.

“Ergenekon zihniyeti” kavramını, devletçi-askeri vesayetçi (gerektiğinde darbeci) bir siyasi anlayış ve pratiğin neş'et ettiği düşünce iklimi anlamında kullanıyorum. Fakat **“Ergenekon zihniyeti”**ne asıl karakterini veren şey, temel zihniyet kalıbından ziyade önerdiği mücadele yöntemidir. Ergenekonculuk, kendisini geriletmeye çalışan siyasi, ekonomik ve toplumsal güçlerle mücadeleyi, onları **“düşmanlaştırarak”** yürütür. Hedef, insanlarda nefret uyandırarak, **“düşmanımı kim alt ederse etsin, yöntemini sorgulamam”** duygusunu yaratmaktır.

Şimdi bu yazının konusuna, yani bu zihniyetin etkilerinin günümüzdeki boyutları hususuna gelebilirim... Hemen itiraf edeyim; günümüzdeki tablo, Ergenekon zihniyetinin asli sahipleri açısından gerçek bir başarı tablosudur. Çünkü bu **“asli sahip”**ler, aradan geçen yıllar boyunca, başta AK Parti olmak üzere bütün **“iç düşman”**ların etrafında örmeye çalıştıkları nefret çemberini, başlangıçta hayal bile edemeyecekleri birtakım siyasi güçleri de etkileyerek tahkim edebildiler, güçlendiler...

Ergenekonculuğun (“**zihniyet**”ten söz ediyorum, kimse “**bize Ergenekoncu diyor**” diye zıplamasın) başlangıçta kendisine mesafeli duran bazı siyasi güçlerin zamanla kendisine yaklaşacağına emin olduğunu bence güvenle öne sürebiliriz. Burada kabaca, **Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)** gibi yüzünü topluma değil devlete dönmüş siyasi güçlerle; AK Parti'den endişe duysalar da bu duyguları henüz nefret boyutuna ulaşmamış, bir yandan da Türkiye'nin karanlık geçmişini kendine mesele edindiği için Ergenekon gibi bir şebekeye mesafeli durma ihtiyacı hisseden geniş “**seküler-kentli-modern**” toplumsal kesimleri kast ediyorum.

Hep birlikte izledik, bu siyasi ve toplumsal kesimler, gitmeli-gelmeli bir süreç sonunda arzu edilen kıvama geldiler... Yani şu kıvama: **İktidardaki parti “meşru” değildir, “iç düşman”dır. Düşmana karşı mücadelenin yöntemi “muhafezet” olamaz, düşman “imha” edilir. Ve tabii: Düşman imha edilirken yöntemi sorgulanmaz!**

Hesapta olmayan başarı

Hikâyenin buraya kadar olan bölümünde anlaşılmayacak bir şey yok. Bu kesimlerin bugünkü kıvamlarına geleceklerini öngörebilmek için kâhin olmaya gerek yoktu, basit toplumsal-siyasi analizle kolaylıkla tahmin edilebilirdi her şey. Dediğim gibi, sonuç, Ergenekon zihniyetinin asli sahipleri için de şaşırtıcı değildir.

Fakat yüzü CHP gibi devlete değil topluma dönük olan (olması gereken): devleti, gerek sahip olduğu ideoloji gerekse de onunla yaşadığı özel geçmiş nedeniyle “**düşman**” ve “**nefret nesnesi**” olarak algılayan “**sosyalist sol**”un bir bölümünün son yıllarda almakta olduğu siyasi pozisyonu, Ergenekoncular hiç kuşkusuz akıllarından bile geçirmemişlerdir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korkmuyorsunuz, nefret ediyorsunuz (4)

Alper Görmüş 25.03.2011

Bu dizinin sonuna geldik işte; bugün, **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** ile onun dayandığı asli toplumsal kesimleri düşmanlaştırma sürecine bizzat AK Parti'nin yaptığı katkılar üzerinde duracağım...

Başlamadan bir rezerv koyayım: Günümüz Türkiye'sinde, AK Parti ne yaparsa yapsın onu “**düşman**” olarak görmeye devam edecek ve “**düşmanı imha**” kapasitesine sahip her güçle ittifak edecek geniş toplumsal kesimler var. Çünkü bu kesimler açısından AK Parti onların nefretlerinin nedeni değil nesnesidir... Bu kesimler, siyasetteki AK Parti'den ve toplumdaki “**dinciler**”den “**ontolojik**” nedenlerle nefret etmektedir; dolayısıyla kendisinden nefret edilenlerin, bu nefreti ortadan kaldırma ya da azaltma şansları yoktur. Tıpkı **Cezayirli yazar Frantz Fanon**'un *Siyah Deri Beyaz Maske* kitabında anlattığı kendi öyküsünde olduğu gibi:

"Fanon, yanından beyaz bir kadın ve çocuğunun geçmekte olduğunu görür. Çocuk, siyah adamı (Fanon'u) görünce 'Anne bak bir zenci', der. Bunun üzerine siyah adam gülümser. Aynı olay ikinci defa tekrarlanır ve siyah adam tekrar fakat bu kez biraz daha az gülümser. Çocuk ve anne birbirine gittikçe yaklaşmaktadır. Tam önünden geçeceklerken çocuk, 'Anne bak zenci!' diye bağırır ve korkuyla annesine sarılır. Siyah adam donup kalmıştır, adeta buz kesilmiştir."

Buz kesilmiştir, çünkü çocuğun korkusunu giderecek hiçbir şey yoktur elinde... Tam tersine, çocuk üzerinde yürütülecek küçük bir propagandanın kendisini “**korkulan**”dan “**nefret edilen**” mertebesine yükselteceğini

bilir; fakat yine yapacak bir şeyi yoktur.

AK Parti'nin yapabilecekleri ve yapmadıkları

Fakat bu örnek, AK Parti'nin bu çerçevede yapabileceği hiçbir şeyin olmadığı şeklinde yorumlanırsa yanlış olur. Çünkü AK Parti'yi desteklemeyen toplumsal kesimlerin tamamı zihninde onu **“düşman”** olarak algılamıyor... Zaten Ergenekoncu ve Ergenekonvari zihniyetler de esasen bu kesimleri etkileyip, toplumun yarısını öbür yarısının gözünde düşmanlaştırmak için çaba harcıyor. AK Parti'nin ve Başbakan Erdoğan'ın hataları işte bu çerçevede **“değerli”** hale geliyor. Yine aynı hatalar, AK Parti'yi kör-topal da olsa **“demokrasi taşıyıcısı”** bir parti olarak gören demokrat-liberal çevrelerle bu parti arasındaki ittifakları zehirleyerek yine Ergenekoncu zihniyetin güç toplaması sonucunu doğuruyor.

Etyen Mahcupyan, AK Parti'yi tarihin bir aşamasında Türkiye toplumunun önüne çıkan **“küçük bir mucize”** olarak gördüğünü yazmıştı da başına gelmeyen kalmamıştı. Doğrusu, Mahcupyan'a kızanların, kendi kendilerine kaldıklarında İslami gelenekten nasıl olup da öyle bir partinin çıktığını kendilerine sorup şaşırdıklarına adım gibi eminim. (Bunun dillendirilmesinden kaçınılmasında anlaşılmayacak bir şey yok.)

Fakat bir doğumun ölçüsü **“hiç kimsenin beklemediği”** diye veriliyor, **“bu nasıl oldu”** diye soruluyorsa, doğan çocukta birtakım problemlerin ortaya çıkması da sürpriz sayılmamalıdır. Nitekim **AK Parti bir yandan içinden doğduğu gelenekle kıyaslandığında demokrat ve özgürlükçü bir parti oldu, öte yandan da her zaman o geleneğin sınırlılıklarıyla malûl oldu.** Bu sınırlılıkların ön plana geçtiği her durum, onu istismar eden Ergenekoncu zihniyetin etkili propagandasıyla büyütüldü ve böylece bir anlamda AK Parti kendi verdiği kozlarla düşmanlaştırıldı.

AK Parti'nin sınırlılıklarının, bu partinin üç temel algısını zehirleyip onun evrensel normlara uyum sağlama çabasını zayıflattığını düşünüyorum: **“Siyaset-demokrasi”** algısı, **“özgürlük”** algısı ve **“devlet-hukuk-birey”** algısı...

AK Parti'nin siyaset-demokrasi algısı

AK Parti'nin siyaset-demokrasi algısı dar (İslamcılık) ve geniş (sağcılık) hinterlandının etkisiyle **“siyasi demokrasi”**den ibaret kaldı. Siyasi demokrasi, yani demokrasinin olmazsa olmaz kurumlarının (parlamento, seçimler, eşit ve genel oy vb) varlığının demokrasinin varlığı anlamına geldiği siyasi rejim... **Siyaseti sadece siyasetçilerin yaptığı, yurttaşların demokratik görevlerinin oy vermekten ibaret olduğuna inanılan siyasi rejim...**

Oysa çağdaş demokrasilerde toplumlar örgütler kurarak, eylemler yaparak sürekli bir **“oy verme”** hali içindeler; dört-beş yılda bir sandığa gitmek, toplumların siyaseti denetlemesinin sadece bir parçası artık...

AK Parti, demokrasiyi **“siyasi demokrasi”**den ibaret gören anlayışı nedeniyle, siyasete **“oy”** dışında araçlar kullanarak katılmak, onu etkilemek isteyen toplumsal muhalefet hareketlerinden hiç hoşlanmıyor. Bunda, **Ali Bayramoğlu**'nun son derece isabetli saptamasıyla, bu partinin kültüründeki feodal tortuların da büyük rolü var. (Bayramoğlu, AK Parti'nin **“vermekten”** **haz duyan, fakat kendisinden talepte bulunulmasından hiç hoşlanmayan** bir parti olduğunu yazmıştı.)

Bu özelliği nedeniyle AK Parti, toplumun canlı, örgütlü kesimleriyle sürekli bir gerilim yaşıyor, onları **“huzursuzluk kaynağı”** olarak görüyor ve onlarla sık sık sokakta çatışıyor! AK Parti'yi köşeye sıkıştırmada, onu bir **“nefret nesnesi”** haline getirmede bu kibirli feodal tavrın, eksikli demokrasi kavrayışının ne kadar işe

yaradığını biliyoruz. (Polisin işçi-öğrenci gösterilerinde uyguladığı orantısız şiddetin bu amaçla nasıl araçsallaştırıldığını, buralardan nasıl **“korku imparatorluğu”** propagandasının üretildiğini hatırlayalım.)

AK Parti'nin özgürlük algısı

Bu alan -bir miktar indirgemeciliği göze alarak söylüyorum- meşhur **“hayat tarzları”** alanı ve AK Parti (özellikle de Başbakan Erdoğan) en çok burada hata yapıyor.

Aslına bakılırsa, Erdoğan mesela İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na seçildiği günlere kıyasla **“hayat tarzları”** istismarına bugün çok daha az imkân tanıyan bir noktaya gelmiş durumda.

2007'de kaleme aldığım Tayyip Erdoğan portresinde anlatmıştım, Belediye Başkanlığı'nın altıncı ayında Kanal 7'de düzenlenen gazetecilerle sohbet toplantısında kendisine, o günlerde çok tartışılan **“belediyeye ait salonlarda açılan sergilerde alkol sunulmasına izin vermemesi”**ne ilişkin eleştirel bir soru yöneltmiştim: **“Günah olduğuna inanıyorsunuz, peki neden insanları kendi günahlarıyla baş başa bırakmıyorsunuz?”**

Gelen cevap biraz **“kan dondurucu”** türdendi: **“Çünkü ben aynı zamanda bu şehrin imamıyım. İnsanların günah işlemesine engel olmak da görevlerim arasındadır.”**

Aradan geçen zamanda Erdoğan büyük mesafe aldı. Şimdi artık **“insanlar şöyle değil de böyle yaşasalar daha memnun oluruz ama kimseye de niye öyle yaşıyorsun diye baskı yapmayız”** noktasına geldi.

Görmek istemeyenler açısından yapacak bir şey yok, fakat gözlerini yummamışlar için iki pozisyon arasında dağlar kadar fark olduğu çok açık. Ne var ki Başbakan, **“kimseye baskı yapmıyoruz”u “aksırınca, tıksırınca kadar içiyorlar, karışıyor muyuz”** diye ifade edince, gözlerini yummamışların bir kulağı, onu ve partisini düşmanlaştırmaya çalışanlara dönüyor. Bunda anlaşılmayacak bir şey yok: O zaman insanlar, acaba başbakanın beyninde başka, dilinde başka bir şey mi var diye kuşkuya düşüyorlar ve Ergenekoncu zihniyetin bu partiyi düşmanlaştırma propagandasına açık hale geliyorlar.

AK Parti'nin “devlet-hukuk-birey” algısı...

AK Parti'nin dar (İslamcılık) ve geniş (sağcılık) hinterlandının onun bagajına yerleştirdiği en sorunlu yüklerden biri... Yüzeydeki **“birey”** vurgularına rağmen derinlerde **“kutsal devlet”** anlayışının sürdüğünü ve hukuk yoluyla onu **“birey”**e karşı korumak gerektiğine dair bir algı bu...

Mesela on yıla, on beş yıla varan uzun tutukluluk yıllarını kendine dert etmemeye yol açan bu anlayış, **“devlete karşı suç”** söz konusu olduğunda **“birey”**i ihmal edilebilir bir unsur olarak görebiliyor; bu çerçevede, duvara yazılan bir yazı, bir afiş, henüz yayımlanmamış bir kitap **“örgütün amacına hizmet ettiği”** gerekçesiyle **“örgütsel suç”** kategorisine sokulabiliyor.

AK Parti, bunları değiştirmek için hiçbir şey yapmıyor, savcıların bu doğrultudaki birtakım girişimleri geniş tepkilerle karşılaşınca da **“bizi ilgilendirmez, bağımsız yargının tasarrufudur”** deyip çıkıyor işin içinden, daha doğrusu çıktığını sanıyor. (Hani n'oldu referandumdan önce başlatılan ve gereksiz tutuklulukları ortadan kaldırmak için hazırlanan **“elektronik kelepçe”** tasarısı... Hükümetten artık kimse söz etmiyor bundan...)

AK Parti'nin önünde iki seçenek var: Ya üç temel alandaki (siyaset-demokrasi, özgürlük ve devlet-hukuk-birey) algılarını değiştirip yeni bir ivmeyle yolculuğunu sürdürecektir ya da kendisini düşmanlaştırmaya çalışan güçlerin eline koz vermeye devam edecek.

Zekeriya Öz'e açık mektup

Alper Görmüş 29.03.2011

Sayın Savcı,

Bu mektup, Ergenekon davasını en başından itibaren desteklemiş, üstüne titremiş, fakat davanın bugün geldiği aşamada kaygılanmaya başlamış bir gazetecinin eleştirilerini içermektedir. Fakat derdimi anlatmaya başlamadan önce bilmenizi isterim; **davayı desteklemeye, üzerine titremeye devam ediyorum... Eleştirilerime rağmen size güvenmeye devam ediyorum... Bilin ki bu mektup, "Ergenekon bugün de benim davamdır" diyen bir gazeteci tarafından kaleme alınmıştır.**

Sayın Savcı,

Daha dava açılmamışken sizinle yaptığımız uzun görüşmeyi hatırlatarak başlamak istiyorum...

Nokta dergisinde **Darbe Günlükleri**'ni yayımlamamızın (Nisan, 2007) üzerinden 1 yıl kadar geçmişti ve hadise küllenmeye başlamıştı... İşte o günlerde sizden gelen bir telefon, umutlarımı yeniden yeşertmişti. Yürütmekte olduğunuz bir soruşturma çerçevesinde tanık olarak ifademe başvurmak istediğinizi, ifade için gelirken Nokta dergisinde yayımlanan **Darbe Günlükleri**'nin bir dijital kopyasını getirirsem memnun olacağınızı; soracağınız sorulara cevap verirken onlardan yararlanmam gerekebileceğini söylediniz.

Eminönü'nde, güvercinlerin arasındaydım sizinle konuşurken... Telefonu kapattığımda onların arasına karışıp uçmak istedim sevincimden; çünkü bu davanın neyle ilgili olduğunu anlamıştım, bu dava Türkiye'nin karanlık geçmişiyile hesaplaşma davası olacaktı.

Birkaç gün sonra, 7 Mart'ta odanızdaydım...

Bana o gün çok güven vermiştiniz...

Bugüne gelince...

Dedim ya, size güvenmeye devam ediyorum, fakat özellikle **Ahmet Şık**'ın İmamın Ordusu adlı yayımlanmamış kitabıyla ilgili olarak yürüttüğünüz soruşturma ve operasyonların yol açtığı kamuoyu algısına aldırmayan tutumunuz, bu davayı fazlasıyla dar ve salt hukuki bir bakış açısıyla yürüttüğünüze dair zaten var olan izlenimimi pekiştirdi.

Muhtemelen kullandığım sözcükleri (bilhassa **"salt hukuki"** bölümünü) yadırgayacak, **"başka ne yapacaktık ki"** diye düşüneceksiniz...

Sayın Savcı,

Sizinle işte tam bu noktada ayrılıyoruz: Bu dava her şeyden önce siyasi bir davadır ve bu nedenle, davayı yürütenlerin, kamuoyu algısını da hesaba katacak çok daha geniş bir bakış açısına sahip olması gerekir.

İzlenimimi pekiştiren son örneğe birazdan dönmek üzere, bu eleştirimi bir başka tartışmalı konu olan uzun tutukluluk süreleri üzerinden açmaya çalışayım...

Bu meselenin Ergenekon davasına verdiği zararları ele aldığım bir yazımdan önce, değerlendirmelerine çok güvendiğim bir hukukçu arkadaşına telefon etmiştim. “**Neden hâlâ tutuklular?**” soruma şöyle cevap vermişti arkadaşım: “**Bir davada yargıç, zanlıya isnat edilen suçun dava sonunda sabit olma ihtimalini güçlü bir ihtimal olarak görüyorsa, hele ki istenen ceza çok ağırsa, yargıç sanığın kaçabileceği şüphesiyle tutukluluğu sürdürür. Bana zikrettiğin isimler için müebbet hapis isteniyor; sen müebbetle yargılanıyor olsan ve mahkeme heyetinin muhtemel kararını da sezsен, karardan önce tahliye edilsen kaçmaz mısın?**”

Şimdi bu örnekte (hukukçu arkadaşımın değerlendirmesinin gerçeği yansıttığı varsayımından hareket ediyorum) büyük bir ihtimalle siz yargıçlar gibi düşünüp, tutukluluğun devam etmesi gerektiğini savunacaksınız.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savunmalar mahkemeden çok kamuoyuna...

Alper Görmüş 01.04.2011

29 martta **Ergenekon savcısı Zekeriya Öz**'e bu köşeden yazdığım “**açık mektup**” şu satırlarla sona eriyordu: “Bu davada, ikna etmeye çalıştığınız yargıçların, kürsüde oturanlardan ibaret olduğunu düşündüğünüz sürece bu türden başka hatalar da yapacaksınız; lütfen unutmayın, bu davanın en önemli yargıcı kamuoyudur... Sanıkların ve sanık avukatlarının, kürsüdeki yargıçlara değil de kamuoyuna hitap eden temel savunma stratejileri de mi size bir şey söylemiyor?”

Niyetim, bıraktığım o noktadan devam etmek, sanıkların ve sanık avukatlarının “**kamuoyunu esas alan temel savunma stratejileri**”ne ilişkin iddiamı örnekler vererek temellendirmekti.

İşe bakın ki, ben o mektubu yazmaktayken, **Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK)**, **Zekeriya Öz**'ü özel yetkilerinden soyundurmak ve terfian **İstanbul Başsavcivekilliği**'ne getirmek üzere karar alma toplantıları yapmaktaymış.

Niyetlendiğim o yazıyı yazacağım tabii, fakat ondan önce bir borcumu yerine getirmeli ve **Zekeriya Öz**'e teşekkür etmeliyim...

Zekeriya Öz, Türkiye'nin kendi karanlık geçmişiyle hesaplaşması gerektiğini savunanların “**Nerede bizim Di Pietro'muz, nerede Baltasar Garzon'umuz**” diye hayıflandığı koşullarda büyük bir cesaretle ortaya çıkıp, “**burada**” demiş olan savcıdır.

Salı günkü yazıda ona yönelttiğim eleştirinin haklılığı hususunda hiçbir tereddüt taşımıyorum; fakat buradan kendisine gidecek birkaç menfi puan ne onun toplamdaki müspet rolüne halel getirir ne de benim ancak “**şükran**” sözcüğüyle ifade edebileceğim duygumu değiştirir... Sular durulduğunda, her şey daha iyi anlaşılacak...

Artık, Ergenekon, Balyoz vb. davaların sanıklarının ve sanık avukatlarının, kürsüdeki yargıçlardan çok kamuoyuna hitap eden temel savunma stratejileri mevzuuna gelebiliriz...

“İnkâr, ‘halkla ilişkiler’e mi yönelik?”

Bu meseleyi aklıma ilk, Ergenekon sanıklarının haklarındaki bütün suçlamaları refleks olarak reddettiklerini fark ettiğimde taktım.

Yeni Aktüel dergisinin 3-16 Eylül 2009 tarihli sayısında yer alan “İnkâr, ‘savunma’dan çok ‘halkla ilişkiler’e mi yönelik?” başlıklı yazıda şöyle demiştim:

“Ergenekon sanıklarının, bilhassa da haklarında ‘hard’ suçlamalar olan kesiminin sürekli bir inkâr gayreti içinde olmalarının izaha muhtaç olduğu kanaatindeyim. İnkârdan gelmenin rutin bir inceleme sonucunda hükümsüzleşeceğinin apaçık olduğu durumlarda, davranışın hukuki savunmadan ziyade ‘halkla ilişkiler’ çabasının bir parçası olduğunu daha fazla düşünüyorum.

“Bu çerçevede en çok, Zir Vadisi’ndeki silahlara, evinde bulunan bir krokiden faydalanılarak ulaşılan Yarbay Mustafa Dönmez’in çıkışları dikkatimi çekiyor. (...) Benim analizim şöyle: Sanıklar, bazı inkârlarının hukuki bir sonuç doğurmayacağını bilseler de bu işi hem de yüksek perdeden yapmaya devam edecekler. Çünkü amaç, zihinlerde bir ‘acaba?’ tortusu bırakmak. (...) İşte bu nedenlerle, Dönmez’vari inkârların mahkemelerden çok ‘kamuoyu mahkemesi’ne yönelik oldukları gibi bir şüphe taşıyorum ben.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2003-2007’deki anti-misyoner kampanya

Alper Görmüş 05.04.2011

Malatya'daki **Zirve Yayınevi** katliamıyla (18 Nisan 2007) ilgili olarak dört yıl sonra gelen tutuklamalar ve bilahare, 2003-2007 arasındaki misyonerlik karşıtı kampanyanın fikri zeminini döşeyen ilahiyat hocalarının ev ve işyerlerinde yapılan aramaların davet ettiği tartışmaları ne yazık ki gerçekleştirilemedi. Çünkü Zirve tutuklamaları Ahmet Şık ve Nedim Şener'in tutuklanmalarına gösterilen tepkinin; ev aramaları ise Şık'ın kitap taslağına yönelik seferberliğin gölgesinde kaldı.

Oysa her iki gelişme de bize, **2003-2007 arasındaki misyonerlik karşıtı devlet kampanyasını hatırlamak, tartışmak ve oradan gerekli dersleri çıkarmak** hususunda esaslı bir imkân vermişti.

Ortalık duruldu, Zirve tutuklamaları ve ilahiyat hocalarının ev aramaları unutuldu ama ben yine de 2003-2007 arasını sizlere hatırlatmaya, ardından da birlikte düşünmeye davet etmeye karar verdim... Buyurun...

Devlet merkezli bir kampanya

Yukarıda “**misyonerlik karşıtı devlet kampanyası**” dedim... Öyleydi gerçekten; kampanyanın merkezinde doğrudan doğruya devletin merkezi olan **Milli Güvenlik Kurulu (MGK)** vardı. MGK, Türkiye'deki misyoner faaliyetlerini “**milli birliğimize**” yönelik büyük bir tehlike olarak görmüş ve bunu ilan da etmişti.

Kampanyanın görünürdeki amacı, “**Müslümanların Hristiyan misyonerlerce kandırılmasına engel olmak**”, yani bir anlamda “**dinimiz**”i korumaktı.

Görünürdeki amaç buydu ama, gerçek amaç Türkiye'de **“dinî gericiliğin”** yükselmekte olduğu, **“Hristiyan düşmanlığının”** alıp başını gittiği yönünde bir algı yaratmak ve bu yolla Batı'yla Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) arasındaki mesafeyi açmaktır.

Başta ABD'li Neo-Con'lar olmak üzere Batı'daki bütün yeminli İslam düşmanları, Türkiye'de misyonerlere karşı yürütülen kampanyayı **“radikal İslam'ın yükselişi”** olarak sunabilmek için yoğun bir çaba içine girdiler. İslam'ın zaten **“olağan şüpheli”** olması ve bir sürü derdi bulunan Batı kamuoylarının Türkiye'de nelerin olup bittiğine dair nüanslı bir algıya sahip olamaması gibi nedenlerle, plan mükemmel bir biçimde işledi.

Oysa hakikat nüanslarda gizliydi ve şöyleydi: Devletin merkezinden başlatılan kampanya, toplum düzleminde **“dincilik”** tarafından değil, **“milliyetçilik”**, daha doğrusu **“ulusalcılık”** (dinden soyundurulmuş milliyetçilik) tarafından yürütülüyordu. Kampanyanın fikri zemini ise, yukarıda da dediğim gibi **İslam'dan ulusalcılığa devşirilmiş ilahiyat hocaları** tarafından döşeniyordu.

Geçtiğimiz hafta evi arananlardan biri olan **Prof. Zekeriya Beyaz**, o dönemdeki faaliyetlerine bugün de sahip çıkıyor:

“Doğrudur aslında, ben misyonerlere karşı halkımızı, gençlerimizi, çocuklarımızı sürekli uyardım. (...) Türkiye'de çok sayıda ev kiliseleri açıldı. Çocuklarımızın nicelerini Hristiyan yaptılar, bunlara karşı duramadık. Bundan 5-6 yıl önceki o yoldaki mücadelemizi de bugün suç olarak karşımıza çıkartıyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakır 'Tahrir'i geldi işte...

Alper Görmüş 08.04.2011

Bundan tam 2 ay önce (8 Şubat 2008) bu sayfada, **Mısır'daki Tahrir** direnişinin bizim Kürtlerimiz üzerindeki muhtemel etkilerine ve gazeteciliğimizin, **“elin gözündeki çöpü gören, fakat kendi gözündeki merteği fark etmeyen”** hallerine dair bir yazı yazmıştım. Bugün, **“Patlama ânı gazeteciliği ve Diyarbakır 'Tahrir'i”** başlıklı o yazıyı, küçük bir bölümü hariç olmak kaydıyla tekrar yayımlıyorum... Buna neden gerek gördüğümü, konuya ilişkin medyamızın bugünkü **“şaşkın”** haline bakıp anlayabilirsiniz...

Son zamanlarda, süreçleri izlemeyip, süreç işbâ noktasına varıp da patladığında şaşkınlıklar içinde kalan **“patlama ânı gazeteciliği”** üzerine çok yazı yazdım.

Mısır'daki “Tahrir Meydanı” direnişinin anlamını, çapını ve bundan sonraki haklı direnişlere verdiği ilhamı anlayamadığı takdirde, bu direnişin Türkiye'deki **“patlama ânı gazeteciliği”** nin başında patlayacağı çok açık. Görünen köy kılavuz istemez, fakat medya, **Tahrir direnişinin Kürtlere nasıl bir ilham verdiğini** yine de görmeyebilir, görmek istemeyebilir (karanlıkta ıslık çalma gazeteciliği) ve Diyarbakır **“Tahrir”** i patladığında yine şaşırabilir.

Gazetecilik sadece **“olanı görme”** mesleği değildir, aynı zamanda oluşmakta olanı öngörmeye çalışma mesleğidir. Bizim gazeteciliğimiz ise, malum, sık sık bu iki asli görevinden sapar ve bizzat kendisi bir şeyleri **“oldurmaya”** çalışır.

Bu yazının konusu, **Tahrir** direnişinin Türkiye'ye muhtemel etkileri ve bu çerçevede "**oluşmakta olanı öngörmeye çalışma mesleği**" olarak gazetecilik... Bugün, **Tahrir** direnişinin, Türkiye Kürtlerinin mücadele pratiklerinde yaratabileceği köklü değişiklikler üzerinde hiç vakit geçirmeden düşünmeye başlamadığı takdirde, gazeteciliğimizi çok şaşırtacak muhtemel patlamalar üzerinde duracağım.

Yeni "Tahrir"lerde hiçbir hükümet şiddet kullanamaz!

Benim bugüne kadar izlediğim kadarıyla, meslektaşlarımız sürekli olarak **Mısır**'daki **Tahrir** direnişinin öteki **Arap** ülkelerine muhtemel etkisi üzerinde duruyorlar da, burunlarının dibindeki, üstelik de Türkiye'nin en önemli meselesi olduğunu kabul ettikleri **Kürt meselesi üzerindeki etkisi** üzerinde hiç durmuyorlar.

Oysa **Mısır**'daki direnişin, bilhassa da onun özgün pratiğinin (bir meydanda toplanmak, asla şiddete başvurmamak ve talep yerine getirilene kadar sabırla beklemek) evrensel ölçülerde rağbet göreceği, bu arada Türkiye Kürtlerinin hak mücadelesinin bu aşamasında onların eline baş edilemez bir araç sunacağı o kadar açık ki...

Unutmayın, Mısır gibi bir diktatörlük bile, "**Tahrir Meydanı'nda toplanan kalabalığa karşı kesinlikle şiddet kullanılmayacaktır**" sözünü vermek durumunda kaldı.

Bu, bundan böyle hiçbir ülkede, bir meydanda toplanan ve şiddetten kesinlikle uzak duran kalabalık halk hareketlerine karşı şiddet kullanılamayacağı anlamına gelir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sivil itaatsizlik herkesi neden gerdi

Alper Görmüş 12.04.2011

Mısır'da diktatörlüğe karşı geliştirilen özgün direniş pratiğinin, hak mücadelesi içinde bulunan bütün halklara, bu arada Türkiye Kürtlerine de ilham kaynağı olmasının kaçınılmazlığı üzerinde duruyordum...

Bu kaçınılmazlığı algılamayan, ya da belki "**eşeğin aklına karpuz kabuğu getirmeyelim**" uyanıklığıyla algılamamış gibi davranan medyanın, Güneydoğu'da başlayan "**sivil itaatsizlik**" karşısında nasıl şaşırdığını, nasıl paralize olduğunu geçen yazıda (8 nisan) ele almıştım.

Bugün ise, sivil itaatsizliğin hükümeti, devleti ve muhafazakâr basını paralize etmesi üzerinde duracağım. Bu kesimlerin, sivil itaatsizlik eylemlerine PKK'nın şiddet eylemlerinden bile daha büyük tepki göstermiş olması, üzerinde dikkatle durulması gereken bir nokta olarak çıkıyor karşımıza...

Madalyonun öbür tarafında ise, sivil itaatsizliğin, birinci günde **Ahmet Türk**'ün dillendirdiği çerçevenin dışına taşma temayülü göstermesi var. Türk, "**Panzerler bizi ezseler dahi hiçbir eyleme karşılık vermeyeceğiz**" demişti ama, işler tam öyle gitmedi. O kadar ki, geçtiğimiz hafta **Abdullah Öcalan** devreye girmek ve "**Taşa sopaya gerek yok**" demek zorunda kaldı.

Yani, siyasi mücadeleyi "**şiddetsiz**" götürme konusu, "**yüz yıllık şiddet**"in coğrafyasında o kadar da kolay bir şey değil. Sivil itaatsizlik, Ahmet Türk'ün başta çizdiği çerçevede kalsa, hükümet ve devlet asıl o zaman ne

yapacaklarını şaşıracaklardı ama, olmuyor işte.

Bu “**olmama**” halinde, devletin, nasıl mücadele edeceğini bilmediği pasif direnişi çıkırından çıkartıp, nasıl mücadele edeceğini çok iyi bildiği aktif saldırı haline getirebilmek için giriştiği kışkırtıcılığın da rolü var.

Demek ki hadisenin gerçek bir tablosuna ulaşabilmek için hem asıl özne olan Kürtlere ve onun politik temsilcilerine hem de kendisine karşı “**itaatsizliğe**” girilen devlete ve hükümete bakmak gerekir.

Hükümet, muhafazakâr medya ve Mısır

Abdullah Öcalan Kürtlere “**Mısır**”ı ilk olarak 4 şubatta hatırlattı: “**Diyarbakır’da halk, Mısır’daki gibi günlerce sokaklardan ayrılmazsa, taleplerini dile getirirse, işte o zaman barış gelir, bakın bakalım o zaman AKP kalır mı kalmaz mı, işte o zaman Erdoğan’ın kendisi bu sorunun çözümünü talep edecektir.**”

Bu çıkış hükümet, devlet ve muhafazakâr medya çevrelerinde önce duymazlıktan gelindi... Sivil itaatsizlik fiilen başladığında ise işaret fişeğini Öcalan’ın attığı keşfediliverdi ve eylemler o hat üzerinden itibarsızlaştırılmaya çalışıldı.

Başbakan Erdoğan da “**Bu sivil itaatsizlik değil, sivil iradesizliktir**” sözleriyle, işin kaynağını fâş etmek istemişti. Fakat sorun şuradaydı ki, sivil itaatsizliğe katılan Kürtler, bunu kendi iradeleriyle değil de Öcalan’ın iradesiyle yapmış olmaktan yüksünecek insanlar değildi. “**Öcalan’ın iradesi irademizdir**” diyen ve bu beyanı imzalayan milyonlarca Kürt olduğunu hepimiz biliyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Haberal’ın ‘sağcılığı’ sorun, ‘darbeciliği’ değil

Alper Görmüş 15.04.2011

Lapsus, Latince “**yanlış**”, “**hata**” anlamına gelen bir sözcük... Günümüz gündelik dillerinde “**dil sürçmesinden kaynaklanan yanlışları ve hataları**”, psikolojide ise “**bilinçaltının neden olduğu reflekssel şaşkınlıkları**” karşılıyor. (Ekşi Sözlük’ten “diyetkolabussuzlimonsuzlutfen”e teşekkürler...)

Bense lapsus ya da dil sürçmesini, “**beynin gizlemeye çalıştığını dilin fâş etmesi**” diye tanımlıyorum ve kendi tanımına vurduğumda, **Kemal Kılıçdaroğlu**’nun, Ergenekon sanıklarının partisinden aday gösterilmelerini savunurken sarf ettiği cümleyi, siyaset dünyasında kolay kolay aşamayacak muhteşemlikte bir lapsus olarak değerlendiriyorum: “Bunlar hayali ihracatçı, ihaleye fesat karıştıran, şu veya bu kişinin yandaşı olanlar değil. Düşünceleriyle, kalemleriyle çaba harcayan, ülkeye katkı veren insanlardır.”

Bu sözler üzerine **Ahmet Altan** haklı olarak şöyle yazdı (13 nisan):

“Hayali ihracat sanığı olsa Haberal’ı aday yapmayacaktı. Niye? Çünkü ‘yüz kızartıcı’ bir suçtan ‘sanık’ olan biri CHP’ye yakışmazdı. Ama ‘darbe hazırlamak, bu amaçla insanları öldürtmek, suikastlar düzenlemek, çete oluşturmak’ suçundan ‘sanık’ olan biri CHP’ye yakışır.”

“Haberal belki suçlu değildir. Ama ‘hayali ihracattan’ sanık olsaydı suçlu olup olmadığına bakmadan onu listeye almayacaklardı. Demek ki önemli olan ‘suçlu’ olup olmaması değil, ‘sanık’ olması. ‘Darbeciliği’ yüz kızartıcı bir suç olarak görmüyor Kılıçdaroğlu. Bir siyasi partinin lideri ama kafası ‘generallerin’ kafasından milim

farklı değil. Generaller de, 'darbe sanıklarını' resmen ziyaret etmişlerdi. Onların 'sanık' olduğu suçu 'yüz kızartıcı' bulmuyorlardı çünkü."

Hatırlayacaksınız, Ahmet Altan Hasdal Cezaevi'ne gerçekleştirilen bu ziyaret üzerine de bir yazı yazmış, bunun, komutanların darbeciliği ?dilleri ne söylerse söylesin- suç olarak görmediklerinin kanıtı olduğunu söylemişti.

Altan'ın, iddiasını temellendirmeye çalışırken başvurduğu örnek ve akıl yürütme de şöyleydi:

"Eğer Hasdal Cezaevi'nde yatan generaller 'zimmete para geçirmek' suçundan sanık olsalardı, Genelkurmay Başkanı bütün Kuvvet Komutanlarıyla birlikte onları ziyarete gider miydi? Gitmezdi."

Paralel bir örneğe ve paralel bir akıl yürütmeye, Hasdal ziyaretinden yedi-sekiz ay önce yaşanmış bir başka "vaka" üzerine ben de başvurmuş, bunu da "28 şubatta Hasdal sivillerin ziyaretine açılrsa" (25 Şubat 2011) başlıklı yazımda bir daha hatırlatmıştım:

"(Ağustos 2010'daki) Askerî Şûra'da hükümet, kendisine karşı 'kara propaganda' yapmak üzere kurulmuş internet sitelerinin bir numaralı sorumlusu 1. Ordu Komutanı Hasan İğsız'ın Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanmasını veto etmişti. Ortada bir tartışma falan yoktu, İğsız'ın sorumluluğu 'ıslak imza'sıyla sabitti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlk 'zenci' Merkez Bankası Başkanı

Alper Görmüş 19.04.2011

 İlk 'zenci' Merkez Bankası Başkanı Bu sabah görevini devreden **Durmuş Yılmaz**, beş yıl önce **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı**'na getirildi ve Türkiye'nin Beyaz Türklerinin genlerindeki Tanzimatçı kodlar bir kez daha harekete geçti. Bir kez daha ortaya çıktı ki, Türk aydınlarının "laikliği güçlü, demokratlığı zayıf" kesimi, şekli muhtevanın önüne koyan Tanzimatçılıktan bir türlü kurtulamıyor. Bu tarihsel tortu, post-modernliğin "imaj"ı her şeyin üzerine koyan "çağdaş" eğilimlerle birleşince, olanlar oluyor.

Türkiye'nin en "beyaz" genel yayın yönetmeni, evinin kapısının önündeki ayakkabılar nedeniyle yeni Merkez Bankası Başkanı'na dünyayı işte bu eğilimler nedeniyle zindan etmişti. Aslında kendi açısından çok da haksız sayılmazdı. Çünkü Merkez Bankası Başkanlığı, Cumhuriyet elitlerinin gözünde, sembolik önemi çok yüksekte olan bir makamdı.

Göreve başlamasının üzerinden bir yıl geçmemişti ki, genel yayın yönetmeni de dâhil herkes onun başarısını teslim etmek zorunda kaldı. Görevinin ikinci yılında, Yeni Aktüel dergisi için bir **Durmuş Yılmaz** portresi yazmıştım. Daha sonra Hayy Kitap'tan yayımlanan **40 Benzemez Yüz** başlıklı kitabımda da yer alan portreyi, Yılmaz'ın görevi devrettiği bu günlerde yeniden yayımlamayı uygun gördüm... Buyurun...

***

Sizin de vardır öyle çemberleriniz: İçinde hiçbir problem yokmuş gibi yaşadığınız, zaman zaman aklınıza geldikçe rahatsız olduğunuz... Sonra belki yıllarca aklınıza getirmemek üzere kafanızdan kovduğunuz, ama illa ki gelip sizi bulan...

Benim var birkaç tane. Bunların başında, sempatilerimi, siyasi-ideolojik açıdan kendime yakın insanlara yöneltmek gelir. Bazen yıllar boyunca unuturum bunu, her şey normalmiş gibi gelir, sonra bir gün hatırlayıveririm, rahatsız olurum, “**neden**” diye sorarım kendi kendime. Sanıyorum ortak kötü huylarımızdan biri bu; ama eminim bazılarımız bunu bir “**çember**” olarak kabul etmez, doğal bir insan hali sayar. Doğrusu, bu tatsız refleksin gücünü sınıdıkça bazen bana da öyle geliyor.

Kemal Sayar bir yazısında insanları siyasi, dinî, felsefi inançlarına göre bölüp ittifaklarımızı bu benzerlikler üzerinden oluşturmaya karşı çıkıyor, sonunda da “**haram lokma yemeyenler koalisyonu**” öneriyordu.

Elbette bugünkü bilincimiz, ruh hallerimiz, hayatı algılamamızla ilgili hakikatlerle birlikte değerlendirildiğinde hayli “**naif**” bir önerme... Fakat o yazı ve yazının sonundaki müthiş formülasyon benim ezeli “**çember**”imi öyle bir harekete geçirdi ki, o gün bu gün bir daha kafamdan atamadım onu. Hakikaten: Mesela erdemli bir solcuya, erdemli bir sağcıdaysa alçak bir solcuyu tercih ettiren etmenler nelerdir acaba? Neden biri sağcı, öbürü solcu iki erdemli insan bir “**koalisyon**” kurmaz da her biri gider kendi “**alçağını**” tercih eder?

“İyi insandır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

SD, MH, MÖ, ÖÖ...

Alper Görmüş 22.04.2011

Yazının başlığı sizi yanıltmasın: Bu, **Ergenekon sanıklarının Cumhuriyet Halk Partisi’nden (CHP) adaylıkları** meselesinin “teşkilat” yanıyla ilgili, daha önce söz vermiş olduğum yazı...

Kısaca hatırlatırsam: 15 nisan tarihli “**Haberal’ın ‘sağcılığı’ sorun, ‘darbeciliği’ değil**” başlıklı yazımda Ergenekon sanıklarının CHP’den adaylıkları meselesinin “**zihniyet**”e ilişkin yanını ele almış; 19 nisan için de “**Nasıl olmuş olabilir, Kimler araya girmiş olabilir**” sorularının cevabını aramak üzere “**teşkilat**”a ilişkin yanına eğileceğimi söylemiştim. Ne var ki araya Durmuş Yılmaz portresi girmiş, o nedenle de işin bu yanını bugüne bırakmıştım...

Başlıktaki kısaltmaların açılımları şöyle...

MH: Mehmet Haberal.

SD: Süleyman Demirel.

MÖ: Mustafa Özkan.

ÖÖ: Özden Örnek.

Yazının ikinci yarısında yeniden dönmek üzere, şimdilik bu kadar “**açılım**”la yetinin... Ondan önce, Ergenekon sanıklarının CHP’den adaylıklarının “**Bildiğimiz Ergenekon’un sonu**” anlamına gelip gelmediğine dair iki *Taraf* yazarının (**Yıldıray Oğur** ve **Gürbüz Özeltinli**) farklı düşünceleri konusundaki görüşlerimi anlatmalıyım; çünkü Yıldıray’ın öne sürdüğü gibi, bu, **Ergenekon’un CHP içinde erimesi** anlamına geliyorsa, benim

“Ergenekon sanıklarının CHP’den adaylıkları meselesinin ‘teşkilat’ bölümü” yazısını hiç yazmamam gerekir...

Gelelim görüşlere...

Yıldırım’ın **“Ergenekon silah bıraktı”** başlıklı yazısının konumuz açısından en vurucu bölümü şöyleydi (*Taraf*, 14 nisan):

“Bugüne kadar ordudan medet umanlar siyasetten medet ummaya başladılar. (...) Çünkü Ergenekon taktikleri, siyaset karşısında yenildi. Çünkü biliyorlar ki artık çözüm siyasette. Ordu geri püskürtüldü. Ergenekon’a silah bıraktırıldı. Bundan sonra Ergenekon’dan kalanlar düz ovaya inip CHP içinde siyaset yaparak var olmayı deneyecekler.”

“Bildiğimiz Ergenekon’un sonu” mu?

Gülbüz Özaltnılı ise, Yıldırım’ın iyimserliğinde **“İnsanı ‘dürten’ bir aşırılık”** olduğu kanaatindeydi (*Taraf*, 19 nisan):

“Ergenekon’un silah bırakmak zorunda kalmasını önemseyen, ama CHP üzerindeki hegemonik gölgesi üzerinde fazla durmayan yaklaşımda insanı ‘dürten’ bir aşırılık var gibi. (...) Baykal gibi bir aktörü kesip atan, yeni genel başkanın atanmasında kullandığı ‘örgüt içi tanrıyı’ yine bir dokunuşla devrenin dışına iten bir etkinlikten söz ediyoruz. Şimdi de aday listeleri karşımızda. Kan kaybettiği, kuytulardan kovulduğu ne kadar gerçekse, yeni dönemde ana akımı yönetme iddiası da o kadar gerçek. (...) Ortada, etkinliği kırılmış ama asırlık iktidar geleneği içinden gelen bir ordu, inandırıcılığından çok şey kaybetse de hâlâ ‘ana akım’ olarak anılan bir medya ve nefretinden hiçbir şey eksilmemiş orta sınıflar var.”

“Zihniyet” var kaldığı sürece...

Ben, dediğim gibi, bu tartışmada Gülbüz Özaltnılı’ya yakınım.

Yıldırım’ın, **“zihniyet”** var kaldığı, kurumların ve kitlelerin içinde etkili olduğu sürece **“teşkilat”**ın görece zayıflığının çok da önemli olmadığı gerçeğini ıskaladığı için fazlasıyla iyimser bir sonuca vardığı kanaatindeyim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon çalışıyor!

Alper Görmüş 26.04.2011

Ergenekon sanıklarının **Cumhuriyet Halk Partisi’**nden (CHP) aday olmalarını sağlayan sürecin iki ayak üzerinde yükseldiğini söylemiştim. Bunlardan biri, Ergenekoncu zihniyetin parti içindeki uzantısıydı... Adaylıklara parti tabanından ciddi bir tepki gelmemesi, bu **“uzantı”**nın epeyce kök saldığını bir kez daha gösterdi hepimize...

İşin bu yanı üzerinde önceki hafta durmuştum zaten. Sıra, bununla paralel biçimde hareket eden **“dışsal inisiyatif”**e gelmişti. Onu ele almaya cuma günü **“SD, MH, MÖ, ÖÖ...”** başlıklı yazıyla başlamıştım, bugün

nihayetlendireceğim.

Cuma günkü yazının başlığının da im  ettiği gibi, Ergenekon'un CHP  zerindeki çalışmasını, açılımları **Süleyman Demirel, Mehmet Haberal, Mustafa  zkan** ve ** zden  rnek** olan isimler üzerinden yapmaya niyetlenmiştim.

Ne var ki aradan geçen zamanda bu listenin çok önemli iki eksikle malûl olduğunu anladım: **SA (Sinan Aygün)** ve **TT (Turhan Tayan)**. Hatta **‐sağ‐**dan CHP listelerine giren bu iki ismin, **‐CHP'ye Ergenekon hamlesi‐**  er evesinde çok daha anlamlı olduğunu düşünüyorum.

Bu noktada, Turhan Tayan'ın Ergenekon davasıyla bir ilgisinin bulunmadığını bana hatırlatacak olan okurlar için küçük bir hatırlatmada bulunmak isterim (söyleyeceklerim, Turhan Tayan'ın yanı sıra Süleyman Demirel ve Mustafa  zkan için de geçerlidir):

Ergenekon zihniyeti kavramını, vesayetçi (gerektiğinde darbeci) bir siyasi anlayış ve pratiğin neş'et ettiği düşünce iklimi anlamında kullandığımı daha önce yazmıştım. Bu cümleden olmak üzere, Ergenekon şebekesiyle hiçbir örgütsel bağı olmamış, onun kriminal faaliyetlerine hiçbir biçimde katılmamış, dolayısıyla yasal bir suçlamaya maruz kalmamış ve kalmaması gereken; fakat oynadıkları rol itibarıyla Ergenekonculuğun zihn  temelinin oluşumuna katkı sunan kimi siyasi-medyatik-toplumsal aktörler de mutlaka genel analizin içine alınmalıdır.

Aygün ve Tayan'ın  nemi

Cuma günkü yazımda **Balbay, Haberal, Cihaner** gibi isimlerle ilgili olarak **‐Orada doğal tabanları var ve o tabanın zorlamasıyla, bir anlamda 'hak ederek' giriyorlar CHP'ye‐** demiştim.

Fakat **Sinan Aygün** ve **Turhan Tayan** tabanın kucak açtığı bu isimlerle aynı kategoride yer almıyorlar.  nceki   l den farklı olarak tabandan bu kişilere yönelik **‐illa ki isteriz‐** kampanyası açılmadığı gibi, tam tersine, bu isimler tabandan gizlendi ve son anda karamboldan aday yapıldılar.

Bu isimlerin eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından empoze edildiğine dair kamuoyunda geniş bir kanaat oluşmuş durumda, zaten Demirel de güçlü bir biçimde yalanlamadı bunu.

Sinan Aygün bir Ergenekon sanığı, o nedenle onunla ilgili fazla söze gerek yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

D zeltiyorum: Ergenekon  alışıyor, ama...

Alper Görmüş 29.04.2011

Yıldıray Oğur'un, Ergenekon'un CHP(ye) hamlesinin **‐silah bırakma‐** anlamına geldiğine dair **‐insanı dürten‐** yazısına önce Gürbüz  zaltınlı, ardından ben, **‐o kadar da değil‐** makamından itiraz etmiştik...

Salı günü    m z n de yazı günüydü. Yıldıray yazısında benim ve Özaltınlı'nın **CHP'deki, Ergenekoncuların hiç hoşlanmadıkları değişimi** yeterince değerlendiremediğimizi söylüyordu.

Gürbüz Özaltınlı ise, Yıldırım'ın **"Ergenekon'un silah bıraktığı"** görüşünü eleştirme noktasında benimle buluşsa da, benim, CHP tabanındaki zihniyet direncini mutlaklaştırarak, bu partinin liderlik inisiyatifiyle değişme potansiyelini yeterince değerlendiremediğimi savunuyordu. (Bu parantez içini, hafifçe terleyerek yazıyorum: Gürbüz Özaltınlı, adımı zikretmeden önce "Yazılarından çok yararlandığım yazarların başında geliyor" notunu düşmüş... Benim için de onun yeri ayrıdır, fakat bunu keşke daha önce yazsaydım. Şimdi, yüzümü kızartan satırlarını okuduktan sonra bunu yazmamı yadırgayabilirsiniz. Yine de yazabiliyorsam, nedeni, onunla ilgili bu düşüncemi bir yıl kadar önce yüzüne karşı söylemiş olmamdır.)

CHP'deki değişim: İhmal ettim, inkâr gibi algılandı

Ben bu tartışmada –bir kez daha- şunu anladım: Bir iddia öne sürmek şehvetli bir iştir... İddia sahibi, iddiasını güçlendirecek parametreler üzerinde bazen o kadar yoğunlaşır, başka parametreleri o kadar ihmal eder ki, ihmal ettiklerini kendi zihninde inkâr etmese de, okurlar onu **"inkâr"** diye algırlar.

"CHP-liderlik-taban-Ergenekon etkisi" konularında yazdığım yazılara, gerek Yıldırım Oğur'un gerekse de Gürbüz Özaltınlı'nın eleştirilerinin ışığında dönüp tekrar baktığımda, iddianın şehvetine fazlasıyla kapılmış, dolayısıyla da yanlış anlaşılmış (ve bunu hak etmiş) bir dizi yazı görüyorum.

Oğur ve Özaltınlı'nın eleştirilerini henüz görmeden okuduğum bir okur mektubunda (Onur Bakır) şöyle deniyordu:

"Birçok Ergenekon ve Balyoz sanığı, Cumhuriyet Güçbirliği olarak bağımsız adaylıklarını açıkladı. Kendi yayın organlarında, CHP yönetiminden yükselen demokratik taleplerden rahatsızlıklarını açıkça yazıyorlar. En azından Ergenekon'un siyasi paradigmasının artık CHP'de hegemoni yaratmadığını söyleyebiliriz. Geçen seçimlerdeki Ergenekon CHP örtüşmesine bakarsak, bu seçimlerde ayrışmaya doğru gidildiğini temkinli olarak söylersek yanılır mıyız? Aksi durumda Kılıçdaroğlu ve Baykal dönemi arasındaki farka karşı kör kalacakmışız gibi geliyor bana."

Cevaben şöyle yazdım:

"Eleştiriniz üzerinde düşüneceğim. Haklı olabilirsiniz, bu türden analizleri daha nüanslı yapmak daha doğru olur."

Dolayısıyla, bundan sonrasını okurum Onur Bakır için de yazıyorum...

Yıldırım da **Cumhuriyet Güçbirliği** etrafında kalabalıklaşan ünlülerden örnek verdikten sonra şöyle diyordu:

"Yeni CHP, 'darbelere karşıyız', 'yeni anayasa önceliğimiz', Kürt sorunu, yerel yönetimlere özerklik, anadilde eğitim dedikçe ya da laiklik, 'Silivri Toplama Kampı' demedikçe kalabalıklaşıyor bu koalisyon."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Parlamente Balbay'ın 'sivil' alerjisi

Mustafa Balbay’ın milletvekilliği adaylığı, CHP’liler tarafından, malum, coşkuyla karşılandı... Balbay’ın Ergenekon sanığı olmasından rahatsızlık duyanlar bile onun adaylığını, mesela **Mehmet Haberal**’inkinden daha “**kabul edilebilir**” bulduklarını gizlemediler. Hatta bu tavrın bazen “**adaylığını sempatik bulma**” noktasına vardığı dahi oldu...

Ben, İzmir’deki “**maske**” hadisesinden beri, “**Mustafa Balbay** **sırf gazetecilik yaptığı, sırf muhalif olduğu için tutuklandı**” mugalâtasına karşı “**maskesiz**” bir yazı yazmayı planlıyordum, bir türlü fırsat bulamadım, kısmet bugüneymiş. (Duymayanlarınız vardır: CHP’nin İzmir’deki aday tanıtımında Mustafa Balbay’ın adı okununca, partililer yüzlerine kâğıttan yapılmış Balbay maskeleri takmıştı.)

Özde Balbay, sözde Balbay...

Balbay’ın “**sırf gazetecilik yaptığı için**” tutuklu olduğuna dair efsaneyi, başlıca iki kategoriden insan kümesi taşıyor...

Birinci kategoride, onun 28 Şubat’tan beri ordu içindeki darbeci kesimlerle giriştiği al takke ver külâh ilişkisini bilen, fakat bunda hiçbir sorun görmeyenler (yani “**‘baş düşman’ AKP’yi kim, hangi yöntemle ‘imha’ ederse etsin, benim dostumdur**”cular) yer alıyor.

İkinci kategori ise, 12 Mart’ın 40. Yıldönümü toplantısında Hasan Cemal’e hayretini ifade eden genç kız gibilerden oluşuyor (“**Gerçekten öyle mi? Solcu aydınlar darbelere destek mi verdiler? Bu benim için yeni bir şey...**”). Yani, Balbay’ı “**solcu bir gazeteci**” olarak bilen, başka da bir şey bilmeyenler...

İkinci grupta yer alan kişilerin, Balbay’ın, Ergenekon iddianamesine giren “**günlükler**”inden habersiz olmaları gerekiyor. Çünkü o günlükleri okuyan ve mezhebi darbe destekçiliğini kaldıracak kadar geniş olmayan birinin, “**Balbay, sırf gazetecilik yaptı diye tutuklandı**” tezini savunmaya devam etmesi imkânsız...

Demek ki, çok sayıda insan –ilk bakışta fazlasıyla anlaşılmaz görünse de- o günlüklerden bîhaberdir. Bunun nedeni, bu insanlarla Balbay’ın gerçek “**siyaset**”ini gösteren o günlükler arasına çekilmiş “**perde**”dir.

Normal bir ülkede, bu günlükler olağanüstü bir ilgi görür ve neticede aşağı yukarı şöyle bir kamuoyu algısı hâsıl olurdu: Mustafa Balbay gibi “**solcu**” olduğunu söyleyen ve ağzından “**demokrasi**” sözcüğünü hiç düşürmeyen biri bile demokratik meşru siyasete kast edenlerle böyle bir ilişkiye girmişse, bu ülkede kimbilir daha neler olmuştur!

Fakat böyle olmadı! Sözünü ettiğim “**perde**”yi gerenler, darbesever “**özde Mustafa Balbay**” yerine solcu ve demokrasi savunucusu “**sözde Mustafa Balbay**” imajını dudak uçurtan bir başarıyla öne çıkardılar ve benimsettiler.

Bu imaj operasyonunun temel entrikası, Balbay’ın, darbecilerin “**Yakındır, tepelerine bineceğiz**” yollu açık mesajlarını sadece kaydetmekle yetindiğini ustalıklı zihinlere yerleştirmekti.

Operasyoncular, tabii ki bunun “**sorunlu**” bir gazeteci pozisyonu olduğunu kabul ediyorlardı. Fakat bunu da abartmamak gerekirdi! O notları belki de “**sonradan kitaplaştırmak üzere**” tutmuştu!

Bunları savunanlar da kendilerine gazeteci diyordu. Onlara bakarsanız, gazeteci, izlediği olaylardan bir kısmını haberleştirirken, bir kısmını da “**sonradan kitaplaştırmak üzere**” kendine saklayabilirdi!

Bu tuhaf tez, belki magazin vb. türü kamusal önemi zayıf haberler için geçerli olabilirdi. Fakat, bir darbe faaliyetini haberleştirmeyip **“sonradan kitaplaştırmak üzere”** kendine saklamak, ortalığa dehşet saçan bir mafya örgütlenmesinin faaliyetlerini benzer bir muameleye tâbi tutmak gibi bir şeydi. Siz, kitabınızı bastırana kadar kimbilir kaç kişi ruhunu teslim edecektir!

Neyse... Bu zırvalara laf yetiştirmeye çalışmak bile saçma... Gelelim asıl mevzuumuza, yani **“parlamenter Balbay’ın ‘sivil’ elerjisi”**ne...

“Komutan Cumhurbaşkanı’nın arkasında... Yakıştı mı?”

Daha önce birkaç kez Balbay’ın tuttuğu darbe notlarından örnekler vermiştim... Bugün ise, **“sivil”**liğin mabetlerinden biri olan (olması gereken) Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne seçilmesini garantileyecek bir sıradan aday gösterilmesi vesilesiyle, Balbay’ın aklının da kalbinin de **“sivil”**likten değil üniformadan yana olduğunu gösteren notlardan örnekler vereceğim...

Başlayalım...

Balbay, 15 Ocak 2000’de biri emekli üç orgeneralle (Kara Kuvvetleri Komutanı Atilla Ateş, Kurmay Başkanı Necdet Timur, emekli Orgeneral Doğu Aktulga) yediği öğle yemeğini anlatıyor... Yemeğin **“litemotif”**i (konu laiklik olduğu için) siyasetçilerin ancak **“sopadan anlayacağı”**dır...

Ateş: *Türk Silahlı Kuvvetleri bu konuda milim ödün vermez. Ancak işin merkezi Meclis. Önce Meclis’in bu konuda duyarlı Meclis olması lazım..*

Aktulga: *Bu Meclis mi komutanım.*

Ateş: *Evet bu Meclis. Başka Meclis yok. Meclis’in laiklik konusunu artık tartışılır hale getirmekten çıkarması lazım.*

Toplantının yegâne “sivil”i Balbay, Kara Kuvvetleri Komutanı’nın “Meclis” vurgusundan rahatsız olur. Araya girer ve sorar:

“Herşey daha kötüye giderse, toplumun öteki kesimlerinde de beklenen canlanma olmazsa, Silahlı Kuvvetler ne yapar?”

Orgeneral Ateş, bu soruya Balbay’ı sakinleştirecek bir cevap verir. Gazeteci, cevabı şöyle not eder: *“Gereğini yapar. (Biraz duraksayıp, yeniden) Yapar...”*

Devamında:

Aktulga: *Komutanım bu iş sopayla olur, öteki yollar boşuna..*

Ateş: (Gülümseyerek) *Sen beni kötü yola iteceksin...*

Günlüklerde yok ama, tam bu noktada üç general ve bir **“sivil”**in kahkahayı patlattığını güvenle öne sürebiliriz...

Fakat Balbay yine de askerlerin sivillere karşı yeterince had bildirici olmadıkları düşüncesindedir... Sözü alır ve şöyle der:

“Ancak siyasilerin de TSK’yi ikinci plana itme planı dikkati çekiyor... Demirel, Kıvrıkoğlu’nu konuşma kürsüsünün arkasına alıyor, sık bir fotoğraf çıkmıyor... Dışarıdan görünen bu... Siz ne dersiniz?”

Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Ateş, hak verir Balbay’a:

“Söylediklerinizin tümünün farkındayız... Komutanın (Kıvrıkoğlu) böyle hareket etmemesi gerektiği yönünde değerlendirmemiz oldu... Örneğin Cumhurbaşkanı bizi Iğdır’a çağırды... Tüm komutanlar oradayız. Kürsüye çıkınca bize seslendi, ‘yanıma gelin’ dedi. Komutan (Kıvrıkoğlu) gitti. Ben gitmedim. Öteki arkadaşlar da yönelikler, ‘arkadaşlar ben çıkmıyorum’ dedim. Onlar da çıkmadılar. Kürsüde Demirel’le komutan oldu...”

Dikkat edin, henüz 2000’deyiz, iktidarda DSP-MHP-ANAP **“laik koalisyon”**u var ve Cumhurbaşkanı da, 28 Şubat’ın hâmisî Süleyman Demirel... Bu koşullarda bile **“solcu ve demokrat”** gazeteci **“Olmadı”** diyor, **“Yakışmadı”** diyor: Koca Genelkurmay Başkanı **sivil** Cumhurbaşkanı’nın arkasında; olacak şey mi?!

Balbay, bundan üç ay kadar önce, 31 Ekim 1999’da, Genelkurmay Başkanı Kıvrıkoğlu’nu aynı nedenle yine ayıplamış, Orgeneral Necdet Timur da ona hak vermiştir:

Balbay: *Yeri gelmişken, Kıvrıkoğlu’nun da Kosova’da, Bakü’de hemen Demirel’in yanında yer alması biraz manidardı...*

Timur: *Orada çerçeveye girmeyecekti... Adam nutuk mu çekiyor, sen git Kosova’daki birliği denetle... Bakü’deki garnizonu ziyaret et... Aynı kareye girmesi pek olmadı...*

“Bari bir mesaj” ve “bu defa uzun kalın...”

5 Kasım 2002... Yani AK Parti’nin tek başına iktidara geldiği 3 Kasım seçimlerinden sadece iki gün sonra...

“Aynı gün saat 19:00 sıralarında Kara Kuvvetleri Komutanı Org. Aytaç Yalman aramama yanıt verdi. (...) Dikkatle izlediklerini, başlangıçta hemen tepki vermenin uygun olmayacağını söyledi, en azından bir mesaj deyince, o olabilir dedi. 10 Kasım var önümüzde, o olabilir dedi...”

“Hemen tepki vermek doğru olmaz” diyen generali gazeteci zorluyor: **“En azından bir mesaj...”**

Ben buna ekmeğini taştan çıkaran gazetecilik derim işte... Bir taşla iki kuş: Hem 10 Kasım’a doğru yazacağı **“Komutanlardan sert mesajlar bekleniyor”** öngörüsü doğru çıkmış bir gazetecilik... Hem sivillerin yiyeceği fırçayla yüreği biraz olsun soğuyacak bir gazeteci...

Sanmayın ki seçimler **“irticacıları”** işbaşına getirdiği içindir bunca telaş... O tabii telaşı arttırmıştır ama **“sivil”** gazetecimizin **“sivil siyaset”** alerjisi, **“laikler”** iktidardayken de geçerlidir. 31 Ekim 1999’da biri muvazzaf öbürü emekli iki orgeneral **“durum değerlendirmesi”**nde (notlardan aynen), Balbay bakın nasıl eleştiriyor askerleri:

“28 Şubat devam ediyor deniyor ama... Durum da ortada... Bence irtica o günlerden daha fazla mesafe aldı. (...) 28 Şubat benzeri durum diyorsunuz, ama bu kez atılacak adım sonuç alıcı olmalı, süreye yayılınca görünen ortada...”

Mustafa Balbay CHP'ye ve TBMM'ye hayırlı olsun!

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aynı MİT'çi: Dink'e 'sus', Dalan'a 'kaç...'

Alper Görmüş 06.05.2011

Biliyorum, şimdi size aktaracağım haberi yukarıdaki başlıkla sunmam, haberciliğin altın kuralına aykırı... Çünkü bu kurala göre, giderek genişlemekte olan bir haberde yeni bir unsur ortaya çıktığında, haber o yeni unsur üzerinden verilir...

Bu durumda, 24 Şubat 2004'te davet edildiği Valilik'te **Hrant Dink'i "akıllı olmaya"** davet eden bir kadın bir erkek **"iki sivil"**le ilgili olarak Başbakan'ın nihayet soruşturma izni verdiği haberini, tıpkı haberin sahibi **İsmail Saymaz** gibi sunmalıydım. Yani, şöyle (*Radikal*, 4 Mayıs 2011):

"MİT'E SORUŞTURMA / Hrant Dink'e öldürülmeden önce 'Yazılarına dikkat et' diye uyarıda bulunan MİT'çilere Başbakan'ın izniyle soruşturma açıldı."

Haberin devamını da okuyalım, ardından neden başka bir başlığı tercih ettiğimi anlatacağım size...

İsmail Saymaz'ın haberi şöyle devam ediyor:

"AGOS Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'i, Sabiha Gökçen'in Ermeni olduğu iddiasına ilişkin haberi sonrası İstanbul Valiliği'ne çağırıp 'yazılarına dikkat etmesi' yönünde uyardığı belirtilen eski Milli İstihbarat Teşkilatı Marmara Bölge Yardımcısı Özel Yılmaz'la yanındaki kadın görevliye, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın 21 Ocak 2011'deki oturuyla soruşturma açıldığı ortaya çıktı."

"Dink, öldürülmesinden bir hafta önce, 12 Ocak 2007'de kaleme aldığı 'Neden hedef seçildim?' başlıklı yazıda, 4 Şubat 2004'te (doğrusu 24 Şubat –A.G.) valiliğe çağrıldığını, eski Vali Yardımcısı Erol Güngör'ün huzurunda 'misafir' diye tanıtılan biri kadın iki kişi tarafından 'uyarıldığını' yazmıştı. Dink'in ölümünden sonra İstanbul Valiliği'ndeki o iki kişiden birinin, MİT Marmara Bölge Müdür Yardımcısı Özel Yılmaz olduğu ortaya çıkmıştı. Yılmaz, Ergenekon davasında da tutuksuz sanık oldu."

Mahkeme için hâlâ "esrarengiz iki sivil"

Artık benim bu yazı için neden, zaten bilinen iki eski gelişmeyi birleştirerek **"Aynı MİT'çi: Dalan'a 'kaç', Dink'e 'sus...'"** başlığını tercih ettiğim meselesine gelebiliriz...

Biraz sonra ayrıntılarıyla anlatacağım; Hrant Dink'i 24 şubatta davet ettikleri Valilik'te uyarıyan **"iki sivil"**in kim olduklarının belirlenmesi yönünde Dink Ailesi'nin avukatları tarafından defalarca tekrarlanan talep, mahkemeye yerine getirilmedi. Bu iki kişi dava boyunca hep **"esrarengiz iki kişi"** olarak kaldı. Gazeteci **Nedim Şener**'in 2009'da yayımlanan *İstihbarat Yalanları* başlıklı kitabında bu kişilerin Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) mensubu oldukları, erkek olanın adının **"Ö.Y."** olduğu açıklandıktan sonra dahi bu durum değişmedi. Keza, *Yeni Şafak*

gazetesinin, "Ö.Y."nin **MİT Marmara Bölge Müdür Yardımcısı Özel Yılmaz** olduğunu açıklamasından ve bu bilgilerin tekzip edilmemesinden sonra da MİT'çilerin isimleri mahkemeye resmen hiçbir zaman bildirilmedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Benim Kürt kardeşlerim'in asıl sorunu...

Alper Görmüş 10.05.2011

Başbakan Tayyip Erdoğan'ın **"Bu ülkenin bir Kürt sorunu vardır"** dediği günlerden bugünlere kadar **"Kürt sorunu"**nun sorun olmaktan çıkartılması doğrultusunda hiçbir şey yapılmadığını söylemek haksızlık olur.

Peki bunlar, Türkiye'nin artık bir **"Kürt sorunu"**nun kalmadığını söyleyebilecek kadar radikal adımlar mıydı? Bu sorunun cevabı da kocaman bir **"hayır"**dır!

Bu durumda, Başbakan Erdoğan'ın, hem de birkaç kez tekrarladığı **"Artık bu ülkenin bir Kürt sorunu yoktur, fakat benim Kürt kardeşlerimin sorunları vardır"** çıkışını nasıl yorumlamalıyız?

Başbakan, bunca tecrübeden sonra **"benim Kürt kardeşlerim"**in asıl sorununun **"Bu ülkede Kürt sorunu yoktur"** anlayışı olduğunu nasıl anlayamaz?

Herkes gibi ben de şaşkınlım açıkçası...

Hiç şüphem yok ki Başbakan, **"Bu ülkenin Kürt sorunu yoktur"** cümlesinin Kürtler arasında **"Bu ülkede Kürt yoktur"** çağrışımı uyandırdığının farkında değil. Farkında olsaydı, mümkün değil sarf etmezdi bu cümleyi. Bu çıkış, Erdoğan'ın Kürtlerin gerçek hissiyatlarıyla empati kurabilecek bir noktaya henüz (ve hâlâ) gelemediğini gösteriyor.

Peki, Başbakan **"Bu ülkenin Kürt sorunu yoktur"** cümlesinin, eski CHP'nin **"Kürt meselesi bir aş ve iş meselesidir"** siyasetinin başka kelimelerle tekrarından başka bir şey olmadığını farkında mı? (Ne hazindir ki bu sözler, **"devlet partisi"** CHP'nin, küflü Kürt siyasetini değiştirmeye başladığı sırada patladı Kürtlerin suratlarında.)

Bence Başbakan, **"Kürt sorunu yoktur"**un **"Kürtlerin sorunu iş ve aştan ibarettir"** anlamına geldiğinin farkında... Ve bu sözler, tıpkı 2009 yerel seçimlerinde olduğu gibi, AK Parti'nin bu seçim kampanyasını da Kürtlerin kimliksel hakları üzerinden değil, **"kalkınma ve hizmet"** üzerinden götüreceğinin göstergesi...

2007 seçimlerinde **"Kürt sorunu vardır ve bu benim de sorunumdur"** diyen Başbakan'ın partisini Kürtler ödüllendirdi ve AK Parti'yi bölgede birinci parti yaptı... İki yıl sonra, 2009'da ise bölgeyi **"yatırıma boğmasına"** rağmen tam tersine cezalandırdı...

Soru şu: Bu iki tecrübe orta yerde durduğu halde, şimdi neden 2007 değil de 2009 örnek alınıyor? AK Parti neden kendisini Kürtler nezdinde değil de devlet ve devlet politikaları nezdinde **"sempatik"** kılacak hamlelere yöneliyor?

Benim görebildiğim kadarıyla AK Parti siyasetlerini devlete yaklaştırıp zehirleyen başlıca iki etkenden söz edebiliriz...

Birincisi: Erdoğan ve AK Parti, Türk toplumunda çok güçlü milliyetçi eğilimler olduğuna dair, bir türlü üzerinden atamadığı, sık sık depreşen derin bir korku taşıyor.

İkincisi: Erdoğan ve AK Parti, Kürtlerin Abdullah Öcalan ve PKK'yı sevmelerinin / düşman görmemelerinin altında yatan "**psikoloji**"yi bir türlü kavrayamıyor ya da kavrasa bile kabul edemiyor (gerçekçi davranamıyor).

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

El Kaide'nin İstanbul eylemleri 'Balyoz' işi miydi

Alper Görmüş 13.05.2011

 El Kaide'nin İstanbul eylemleri 'Balyoz' işi miydi Usame bin Ladin'in öldürülmesi, El Kaide'nin nasıl bir örgüt olduğu meselesini bir kez daha gündeme taşıdı...

Çeşitli iddialar var. Bunların en itibar edilenine göre, El Kaide merkezî olarak teşkilatlanmış bir örgütten ziyade, hücreleri dünyanın çeşitli ülkelerinde kendiliğinden oluşmuş bir "**şebeke**"dir; bu hücreler, bulundukları ülkede El Kaide adına "**İslamiyet düşmanı**" hedeflere saldırmaktadırlar.

Bu yaklaşım geçerliyse, El Kaide hücrelerinin, bulundukları ülkelerde kimi örgütler tarafından taşeron olarak kullanılmaları pek mümkündür; ki bu da işin uzmanları tarafından sık sık dile getiriliyor.

Tesadüf işte; bin Ladin'in öldürülmesi, *Etkileşim Yayınları*'nın, benim *Taraf*'ta yayımlanan Ergenekon ve darbe yazılarımı kitaplaştırma teklifi nedeniyle eski yazılarıma göz attığım bir döneme denk geldi.

O yazılardan biri, bu çerçevede bana çok önemli göründü: 23 Mart 2010 tarihli yazıda açıkça, El Kaide'nin 15-20 Kasım 2003'teki İstanbul eylemlerinin (özellikle de 15 kasımdaki Sinagog bombalamalarının) Mart 2003'teki "**Balyoz**" darbe planının bir "**artçısı**" olma ihtimalini tartışmışım. Doğrusu, söylemesi ayıp mı bilmiyorum ama, bu ihtimali temellendirme doğrultusunda hiç de yabana atılamayacak şeyler yazmışım.

Bugün, iç sesimin "**o zaman o yazıya niye hiç kimse ilgi göstermemiş ki**" mızıldanması eşliğinde, "**MIT, 2003 bombalamalarında 'Balyoz'u mu işaret etti**" başlıklı o yazıyı özetlemek istiyorum. Belki bu defa dikkati çeker...

15 kasımda saldırı, 19 kasımda Ergenekon raporu

Yazıda iki belgeye dikkat çekmişim... Birinci belge, 21 Mart 2010'da *Akşam* gazetesi yazarı **Özlem Akarsu Çelik** tarafından kamuoyunun bilgisine sunulmuş. Çelik, "**Başbakan'ın Ergenekon'u 2003'te öğrendiğinin belgesi**" başlıklı yazısında, Ergenekon Savcısı Zekeriya Öz'ün, soruşturma başladıktan sonra Başbakanlık'a yazdığı bir yazıya dayanarak çok önemli bilgiler veriyor.

Yazıda Zekeriya Öz, Milli İstihbarat Teşkilatı'na Başsavcılık'ça sorulan bir soruya 9 Mayıs 2008'de cevap geldiğini; bu cevapta, "**Ergenekon yapılanması ile alakalı olarak yapılan çalışmaların 19.11.2003 tarihinde Sn. BAŞBAKAN'A sunulduğunu**" hatırlatıyordu.

MİT'in Başbakan'a "**Ergenekon yapılanması**"nı sunduğu tarihe bir daha dikkatinizi çekeyim: 19 Kasım 2003... Yani sinagoglara saldırıdan dört gün sonra... O kargaşada, hükümet "**uluslararası İslami terör**"le uğraşırken, MİT'in bir telaş Başbakan'a Ergenekon bilgisi sunması pek de normal görünmüyor. Bu konuya yeniden döneceğim.

O günlerde Başbakan da herkes gibi saldırıları El Kaide'ye bağlıyor, tepkisini o tesbit doğrultusunda veriyordu. 18 kasımdaki, yani MİT'in Ergenekon raporunun kendisine iletilmesinden bir gün önceki konuşması tamamen bu çerçevedeydi.

20 kasımda HSBC ve İngiliz Konsoloslugu'na saldırı gerçekleştiğinde, Başbakan artık MİT'in kendisine sunduğu raporu okumuş bir başbakandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çerkeslerin sesini duyan var mı

Alper Görmüş 17.05.2011

Enver Sağlam, çok uzun bir süredir "bu ülkede Çerkesler de var" diye çırpınan bir Çerkes aydını... Geçenlerde bana telefon açtı, içeriğini aşağıdaki yazıda okuyacağınız derin bir sitemde bulundu.

Üzüldüm ve utandım açıkçası. Arkadaşım Enver Sağlam'a, "Otur yaz düşündüklerini, köşemde yayımlayayım, bu da bana özeleştiri olsun!" dedim. Yazdı, gönderdi, ben de mektubunu aynen yayımlıyorum; bundan sonra daha dikkatli ve hassas olma sözüyle birlikte...

Enver Sağlam

"Çerkesler" deyince yüzlerdeki müstehzi tavrı görür gibi oluyorum!

Yine "Çerkesler" deyince asılan yüzleri de görür gibi oluyorum!

Ve elbette ki "**siz de mi?**" diyen soru işaretli suratları da görür gibi oluyorum... En son söylenecek sözü en başta söyleyip bir defa içimi rahatlatmam gerek. Hani derler ya "**bu kadar cehalet ancak okumakla mümkün**" diye, aynen öyle...

Ve iddia ediyorum ki bu ülkeyi yönettiğini ve yöneteceğini sandıklarımızdan; yanı sıra ülkeyi aydınlatacağını umduğumuz münevverlerimizden; müthiş entelektüel (!) sanatçılarımızdan; Türkiye ekonomisini elinde tutan "....AD"lı iş(m)adamlarımıza ve bilumum askeri zevata kadar hiç kimse doğru dürüst tanımıyor Çerkesleri...

Bütün bu kesimlerden 50 tane adam çıksın ve Çerkesler'e ait elli satırı alt alta yazsın ben bu ülkeyi terk edeceğim. İnanın!

"Çerkes kızları güzeldir"

Çerkesler deyince iki kolunu sağa sola sallamaktan başka dansımıza ait bir şey bilmiyorsanız...

Yemek deyince Çerkes tavuğu ve biraz da Çerkes peynirinden başka bir şey aklınıza gelmiyorsa...

“Çerkes kızları güzeldir”den öte bize ait söyleyecek sözünüz yoksa...

Tarih deyince de Çerkes Ethem’e ait yarım yamalak birkaç bilgi kırıntısı dışında kelam etmiyorsanız...

Allah aşkınıza söyleyin siz ne iş yaparsınız?..

“Folklorik” bir öge olarak gördüğünüz Çerkesler’e ait yazılıp çizilenlerle ilgili bildikleriniz, açık söyleyeyim, sizler adına **“içler acısı...”**

Takılmışsınız bir Kürt meselesine kimseyi görüp işittiğiniz yok.

Ah evet! Bir de Aleviler var tabii ki...

24 Nisan olmasa Ermenilerin de sesini duyamayacağız muhtemelen ya neyse...

Romanlar da hoş bir tını olarak zihinlerde yerini aldı mı diğerlerine ne gerek var ki.

Çerkes deyince yafta da hazır. Derin devlet, MİT, Ordu, Polis teşkilatı vs. vs...

Çerkesler; bu devletin “asli unsuru” oldukları masalı ile avutuldu cumhuriyet tarihi boyunca.

Dilimiz bitti! Kültürümüz gitti!..

Beyaz Türk olmuş Çerkesler...

Türk milliyetçisi olmuş Çerkesler...

İhtilalci olmuş Çerkesler...

Solun efsane isimleri olmuş Çerkesler...

Bu ülkenin vatandaşlarına **“fason”** devlet kurmuş Çerkesler...

Osmanlıya sahip çıkmış Çerkesler...

Olaya bu pencereden bakınca hiçbir sorun görünmüyor da, sorun Çerkesler’in kendilerine ne kadar sahip çıktıklarında...

Çerkes Hasan Abdülaziz’e arka çıkmış canını vermiş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısını yayımlayamıyoruz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dink davası: Trabzon soruşturulmazsa, olmaz!

Alper Görmüş 24.05.2011

Dink ailesinin vekilleri, 6 Mayıs 2011’de Rize Ağır Ceza Hâkimliği’ne gönderilmek üzere Şişli Asliye Ceza Mahkemesi’ne bir dilekçe verdiler.

Aile ve avukatlar, Hrant Dink cinayetinin öncesinde ve cinayet ânında Trabzon Emniyeti’nde görevli bulunan bir dizi sorumlu için yargılamaya izin verilmesini istiyorlar. Trabzon Cumhuriyet Başsavcılığı, 29 Haziran 2010 tarihli kararında **“kovuşturmaya yer olmadığına”** hükmetmişti...

Aile, başta cinayet sırasında **Trabzon İl Emniyet Müdürü olan Reşat Altay’ın ve dönemin Emniyet Genel Müdür Yardımcısı Emin Arslan ile Polis Başmüfettişi Levent Yarımel’in** savcılık ifadelerinin yeni bir durum yarattığından hareketle istiyor kovuşturma kararını...

Avukatların gazetecilere gönderdiği mektuptaki bilgileri okuduktan sonra bu talebin geri çevrilmesi imkânsız gibi görünse de, unutmamak lazım; burası Türkiye ve bu davanın mağdurları Ermeni. (Bunu söylemek benim de yüreğimi sızlatıyor fakat ne yazık ki işin gerçeği bu.)

Avukatlar, Reşat Altay’ın 28 Mart 2011 tarihinde, İstanbul Fatih Cumhuriyet Başsavcılığı’na verdiği ifadenin can alıcı bölümlerini seçmişler. Buyurun siz de okuyun ve ondan sonra Trabzon’daki polis teşkilatı hakkında **“kovuşturmaya yer olup olmadığına”** karar verin:

“Bana hiç kimse, hiçbir bilgi vermedi”

“Trabzon Emniyet Müdürü olarak görev yaptığım dönem içerisinde **İstihbarat Şube müdürleri Engin Dinç ve Faruk Sarı tarafından Hrant Dink’e suikast yapılacağı konusunda tarafıma herhangi bir bilgi aktarılmamıştır.**

“Trabzon’a emniyet müdürü olarak atandıktan sonra emniyetin tüm birimlerinden çalışma alanları ile ilgili brifingler aldım. **Bu birimlerden hiçbirisinden terörle mücadele şubesi ve istihbarat dairesi de dahil olmak üzere Yasin Hayal ve Hrant Dink konusunda herhangi bir bilgi almadım.**

(...)

“Trabzon’da göreve başladıktan sonra ilin eski emniyet müdürü olup İstihbarat Daire Başkanlığı’na atanmış olan Ramazan Akyürek ile zaman zaman telefon görüşmesi yaptım. Yaptığım görüşmelerde Trabzon kentinin meselelerini konuştuğumuz olmuştur. Ancak **Hrant Dink cinayetine ilişkin tasarı ile ilgili herhangi bir görüşmemiz olmamıştır.**

(...)

“Erhan Tuncel’in, Hrant Dink konusunda herhangi bir biçimde bilgi aktardığına dair bana bir açıklama yapılmadı. Aynı şekilde Erhan Tuncel’in yardımcı istihbarat elemanı olarak görevden çıkarılmasının gündeme geldiği dönemde bu şahsın Hrant Dink ile ilgili emniyete bilgi getirdiğine dair tarafıma herhangi bir bilgi verilmemiştir... **Hrant Dink hakkında Yasin Hayal isimli şahıs tarafından yapılması planlanan suikast konusunda bir emniyet müdürü olarak bilgilendirilmem gerekiyordu. Ancak böyle bir bilgilendirme yapılmamıştır.**”

Direnmeyi bırakın, verin şu izni!

Dink ailesi avukatları, bu beyanın yanısıra savcılığa daha önce ifade veren Emin Arslan ve Levent Yarımel’in de beyanlarının dikkate alınmasını ve kovuşturma izninin verilmesini talep ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Susamam, çünkü Ergenekon benim de davam...

Alper Görmüş 27.05.2011

Susamam, çünkü Ergenekon benim de davam... Geçtiğimiz günlerde, önce Ahmet’in (Şık) **“İmamın Ordusu”** kitabının kötü bir kitap olduğunu, kitabı ona yakıştıramadığımı söyledim; sonra da Ahmet Şık ve Nedim Şener için gerçekleştirilen **Uğur Dündar’lı, Oktay Ekşi’li, Ertürk Yöndem’li “basın özgürlüğü”** yürüyüşlerini eleştirdim; İstanbul’da olsaydım (bile) bu yürüyüşlere katılmayacağımı dile getirdim.

Bu tavrım nedeniyle **“sol”**dan ağır eleştiriler aldım. Perdeyi *Evrensel* gazetesi açtı. Gazete, gazeteci örgütlerinden topladığı tepkilerle beni sürmanşetinden **“saray yazarı”** ilan etti.

Evrensel’in haberinden sonra bu minvalde pek çok başka tepki de geldi; görebildiğim kadarıyla sonuncusunun sahibi, televizyon kanallarında **“Bugünlerin karanlığını belki 12 Eylül’le kıyaslayabiliriz ama galiba durum ondan da kötü”** diyebilecek noktaya geldiğini daha önce yazdığım gazeteci **Ece Temelkuran**’dı.

Ahmet’in kitabına **“kötü”** dememi şöyle değerlendirmiş yazısında: **“Zaten hapse girmiş ve hukuksuz bir şekilde orada tutulan bu insanlar için ‘zaten onun kitabı iyi değildi, zaten onlar bilmem neydi’ gibi zavalıca şeyler yapmak çok büyük günahtır. Ayıptır, ayıptır, günahtır, zulümdür.”**

Bu çerçevedeki eleştirilerin tümüne kısaca cevap vermek isterim, her ne kadar konuyla ilgili, başından beri kendimi anlatmak zorunda bırakıldığım için kırılgan ve kızgın olsam da...

Her şeyden önce, eleştirilerimin sanki Ahmet’in tutuklanmasını ve hapiste tutulmasını onaylamak anlamına geldiğini imâ eden bu türden lanetli cümlelerin sahiplerini daha âdil olmaya davet ediyorum. Kitabın kötü olduğunu söylemenin, kitabın suç unsuru içerdiği anlamına gelmediği yeterince açık değil mi? Burada kastım, kitabın, **“kimbilir içinde ne vardı da yasaklamayı göze alabildiler”** propagandasını haklı çıkarabilecek kadar yeni bir bilgiyi içermediğini vurgulamaktı. İşin bu yanını vurgulamak zorundaydım, çünkü kitap üzerinden yaratılmaya çalışılan bu algının Ergenekoncu propaganda ile örtüştüğü kanaatindeyim.

Ortada neden tutuklandığını bilmeyen bir gazeteci ve o gazetecinin yayımlanması engellenen kitabı varken, algının bu yönde şekillenmesinin doğal olduğunu anlayabiliyorum. Fakat bir yandan da, algıyı bu yönde **“şekillendirmek”** için çabalayan, propagandayı körükleyen birilerinin olduğunu da görebiliyorum. Ergenekon meselesini dert etmeyenler buna aldırmaabilirler, fakat ben öyle yapamam.

“Kötü” sözcüğünün yanlış ve çarpıtılmaya müsait bir sözcük olduğunu itiraf etmeliyim. **“Kötü”** yerine mesela **“bilinenleri tekrar eden”** demiş olsaydım, kendimi çok daha doğru ifade edecek ve belki bu yanlış anlamaların / yanlış anlamak istemelerin önüne geçebilecektim. Bu nedenle tam bu noktada şunları da söylemeliyim:

a) Şöyleşide **“kötü”** sıfatını hangi anlamda ve neden kullandığımı anlattığım bölümlerin çıkartılıp, **“kötü”**’nün çıplak bir biçimde sunulabilme ihtimalini düşünmeliydim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yüzde 39

Alper Görmüş 31.05.2011

Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi, National Democratic Institute ve Metropoli Stratejik Araştırmalar Merkezi’nin ortaklaşa gerçekleştirdikleri **“Türkiye’de Demokrasi Algısı”** başlıklı araştırmanın sonuçları geçtiğimiz mayıs ayı içinde yayımlandı. Araştırma en çok, **“Bazı durumlarda ordunun yönetime el koymasını onaylar mısınız”** sorusuna **“Onaylarım”** cevabını veren **“yüzde 39”**’la dikkat çekti.

Araştırmanın sonuçlarının duyurulduğu günlerde ben de, yeni çıkan ***Büyük Medyada Ergenekon Haberciliği*** kitabımın tanıtımı çerçevesinde, işte bu **“yüzde 39”**’u esir almış zihniyetle ilgili düşüncelerimi açıklamaktaydım.

Araştırma sonuçları, **“Ergenekon teşkilatı”** ile **“Ergenekon zihniyeti”** arasında bir ayırım yapmakta ve daha ziyade **“zihniyet”** üzerinde yoğunlaşmakta ne kadar haklı olduğumu bir kez daha gösterdi bana.

Bu sonucun, **“darbeli”** geçmişimizle hesaplaşma yönünde önemli adımlar atıldığı; darbecilik-Ergenekonculuk pratiğinin önemli ölçüde geriletildiği; Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP) yeni yönetiminin darbeciliği lanetlediği bir dönemde ortaya çıkmış olması, ayrıca dikkate değer.

Araştırma sonucu, kitabın tanıtımı çalışmalarında gündeme getirmeye çalıştığım **“Acaba ‘teşkilat’ darbe yedikçe ‘zihniyet’ yaygınlaşıyor mu?”** şeklindeki paradoksal sorunun hiç de temelsiz olmadığını göstermekle, bende ilave bir tecessüs duygusu yarattı.

Keşke bu çerçevede daha önce başka araştırmalar yapılmış olsaydı ve biz darbe girişimlerinin, darbe planlarının açığa çıkmaya başladığı 2007’den önce bu oranın ne olduğunu bilebilseydik.

Benim kişisel gözlemlerim, takibim ve sezgilerim bu oranın 2007’den önce daha düşük olduğunu söylüyor. Yani böylece, soruyu teze dönüştürmüş, **“Ergenekon şebekesi zayıfladıkça Ergenekoncu zihniyetin yaygınlaştığı”**’nı öne sürmüş oluyorum. Bu iddiamı kanıtlayamam, fakat böyle bir garabetin **“anlaşılabilir”** olduğunu gösterebilirim. Yazının bundan sonrasında bunu yapmaya çalışacağım.

Kriminal değil, toplumsal ve siyasi bir vaka

“Yüzde 39”u elbette öncelikle tarihsel, toplumsal, psikolojik boyutlarıyla; kriminal değil toplumsal ve siyasi bir vaka olarak sakince ele almalı, kimseyi suçlamadan tartışabilmeliyiz. Fakat siyasi tarihimizin bir noktasında devlet içindeki Ergenekoncu güçlerin, **nadasta tutulan “zihniyet tarlası”nı tohumlamaya karar verdiklerini ve o andan itibaren de bu yönde bilinçli, etkili bir faaliyet yürütmeye başladıklarını** da analizimize mutlaka katmalıyız.

Cumhuriyet tarihimizin “**darbeli**” bölümü 27 Mayıs’ta, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) içindeki bir cuntanın yönetime el koymasıyla açıldı. Fakat Cumhuriyet tarihimizin bu ilk “**hard Ergenekoncu**” hamlesi, nadasta tutulan “**tarla**”nın tohumlanmasına ihtiyaç hissetmeksizin gerçekleştirildi. Keza onu izleyen iki darbe de (12 Mart ve 12 Eylül) esasen TSK’nın salt kendi gövdesiyle siyasetin üzerine abanıp hâkimiyetini kurmasının öyküleridir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Paralel merkez medya ve ‘mikro’ meseleler

Alper Görmüş 17.06.2011

2002’de Adalet ve Kalkınma Partisi’nin (AK Parti) iktidara gelmesinden sonra bu partinin desteği ve yüreklendirmesiyle ortaya çıkan “**yeni**” medya zaman içinde etkisini giderek arttırdı ve geleneksel merkez medyanın yanında “**paralel**” bir merkez medya oluşturdu. AK Parti’nin üçüncü seçim zaferinden sonra “**paralel merkez medya**”nın konumunu daha da pekiştireceği muhakkak.

Tatilden önce kaleme aldığım son yazıda (“**Tatil dönüşü ağırlık medya yazılarında olacak**”, 31 mayıs), paralel merkez medyanın siyaset ve siyasi meseleler karşısında aldığı pozisyonun zaman içinde geleneksel merkez medyanın pozisyonuna yaklaştığını savunmuş, şöyle demiştim:

“Bu ‘yeni’ medya, bir yandan –geleneksel merkez medyanın doğası gereği ısrarla kaçındığı- devlet içindeki ‘demokratik meşruiyet’ dışı müdahalelere karşı eleştirel bir pozisyon alırken, aynı eleştirel pozisyonu siyasi iktidara karşı geliştiremedi. (...) Nasıl geleneksel merkez medya toplumdan çok devletin ihtiyaçlarını gözetiyorsa, bu ‘yeni medya’ da toplumdan çok hükümetin ihtiyaçlarını gözetiyor.”

Diyelim hükümet toplumsal barış, demokrasinin yaygınlaştırılması yönünde adımlar atarken onu inanarak, samimiyetle destekleyen paralel merkez medya, hükümetin, konjonktürel siyasi ihtiyaçları doğrultusunda tavrını ve söylemini tam tersi yönde değiştirmesiyle birlikte kendisini hızla bu yeni tavra ve söyleme adapte edebiliyor. Yani, siyasal planda, ilkesel bir pozisyondan ziyade hükümetin ihtiyaçlarına göre değişebilen zikzaklı bir çizgiyle karşılaşıyoruz sık sık...

“Mikro” meselelerde de öyle...

Ali Bayramoğlu, AK Parti'nin "**makro**" (siyasal ilişkiler) ve "**mikro**" (toplumsal ilişkiler) meseleler karşısındaki tavrına ilişkin olarak seçimden hemen önce çok önemli tesbitler içeren bir yazı kaleme aldı. Bu tesbitler, paralel merkez medyanın problemlili tavrına da ışık tuttuğundan, bir bölümünü buraya alıyorum (*Yeni Şafak*, 9 haziran):

"Karşımızda bir yandan reformcu, sivilleşme sürecini başlatan, temel hak ve özgürlükler alanını genişleten, Kürt sorunu başta olmak üzere pek çok sorunda en azından siyaset mekanizmasının önünü açan bir AK Parti var. Öte yanda kadın, beden, ahlak, sokak, içki, ilişki konusunda tutucu, eskiyi andıran gelenekçi bir AK Parti var."

Bayramoğlu yazısında ayrıca Demokrat Parti, Adalet Partisi ve Refah Partisi'nin de "**aynı paradoks tarafından kuşatıldığını**" söylüyor, bunun da toplumda karşılığı bulunan bir durum olduğuna işaret ediyordu.

Ali Bayramoğlu'nun söylediklerine katılıyorum, fakat şu rezervle:

"AKP içinde yeni bir gençlik geliyor Anadolu'dan. Bu sosyal grupların, profillerin, yaşam ve inanç dünyalarının AKP'de yansıdığına emin değilim. (...) İkincisi Türkiye resmi heterojen; farklılıkları barındırıyor ve artık bunları dillendiriyor. Bu resme kıyasla AKP yekpare bir parti görünümünde. (Nilüfer Göle, Tuğba Tekerek'le söyleşi, *Taraf*, 4 haziran)

Göle'nin sosyolog diliyle söylediklerini, ben de işin içine hükümeti destekleyen medyayı da katarak gazeteci diliyle söyleyeyim: Bence gerek bu partinin tabanı, gerekse de bu gazeteleri izleyen okurlar, "**mikro**" meseleler ve özgürlükler konusunda partiden de paralel merkez medyadan da daha özgürlükçü, evrensel değerlere onlardan daha yakın.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Süleyman Demirel: Rejimin en başarılı devşirmesi...

Alper Görmüş 21.06.2011

Kemal Kılıçdaroğlu, seçimlerden önce milletvekili adaylarıyla ilgili olarak eski Cumhurbaşkanı **Süleyman Demirel**'in kendisine telkinde bulunduğu yönündeki bütün iddiaları kesin bir dille yalanlamıştı. Şimdi, parti içi muhalefetin toponun ağzındayken, Demirel'den gelen "**Mehmet Haberal'ın aday gösterilmesini ben rica ettim**" sözleri bence çok anlamlı... Demirel bunu hakikat aşkı için yapmıyor herhalde; belli ki, CHP içinde Kılıçdaroğlu'nun güç duruma düşmesi (belki de gönderilmesi) üzerinden yürütülecek operasyonun bir parçası o.

Bence durum şöyle: Artık ne kadar gücü kaldıysa "**eski rejim**", mezar kazıcısı Adalet ve Kalkınma Partisi'ne karşı mücadelesinde, Süleyman Demirel'e önemli bir görev vermiş durumda. Önümüzdeki günlerde bunun yeni tezahürlerine hep birlikte şahit olacağız.

Bu koşullarda ben de, 2009'da **Yeni Aktüel** dergisi için kaleme aldığım "**Süleyman Demirel: Rejimin en başarılı devşirmesi**" başlıklı portrenin kısaltılmış bir versiyonunu *Taraf* okurlarının dikkatine sunmaya karar verdim.

***

Devletin “**politika gereği**” yani karar alarak adam öldürmesi cinayet değildir, fakat devleti temsil eden birinin böyle bir karar olmaksızın “**devlet için**” adam öldürmesi cinayettir...

Eski Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, son yıllarda duyduğum en muhteşem lapsusun sahibi olarak yeniden gündemimizde (lapsus, mealen: Beynin gizlemeye çalıştığını dilin fâş etmesi).

Bu lapsus, **Çoban Sülü’nün “millet”in sinesinden “devlet”in sinesine, oradan da en azından “onay” düzeyinde “derin devlet”e giden büyük yürüyüşünü** tamamladığını gösteriyor. Bu açıdan, onu rejimin en başarılı devşirmesi olarak görüyorum.

Yoksul bir köylü çocuğu olarak başladığı hayat hikâyesi, Cumhuriyet rejiminin bu topraklarda bir aydınlık bir de karanlık yüze sahip olduğunu bize gösteren muhteşem bir metin olarak duruyor karşımızda... Bu rejim, onun gibi katıksız bir halk çocuğunun başbakanlığını uzun yıllar boyunca tolere etti; bunu, Cumhuriyet’in “**erdem**” hanesine yazabiliriz. Fakat aynı Cumhuriyet’in, onu, hem de birden fazla olmak üzere gayrı meşru güç kullanarak “**gönderdiğini**” de unutmamalıyız.

Ne var ki rejimin “**erdemsiz**” yanının bu açık darbelerden ibaret kalmadığını artık hepimiz biliyoruz. Cumhuriyet’in çok daha karanlık, “**faili meçhul**” bir yanı da var ve işin bu yanını Süleyman Demirel’in kişisel hikâyesinde izleyebilmek için, rejimin onu artık “**bizden**” diye görmeye başladığı Cumhurbaşkanlığına ve sonrasına bakmamız gerekiyor.

Oraya geleceğiz, fakat önce oraya nasıl gelindiğine kısaca bir göz atalım...

Zalime benzemeyi reddetmek, ya da...

1960’ların başlarında Devlet Su İşleri’nde çalışan parlak bir bürokratken **Adalet Partisi**’nde siyasete atıldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Paralel merkez medyanın ‘partner’ sorunu

Alper Görmüş 24.06.2011

Artık Türkiye medyasının iki “**ana akım**”, iki merkez medyası var: Toplumdan çok devletin ihtiyaçlarını gözetten “**geleneksel merkez medya**” ve toplumdan çok hükümetin ihtiyaçlarını gözetten “**paralel merkez medya...**”

Ahmet Altan bunları “**eski**” ve “**yeni**” merkez medyalar diye tanımlıyor. Benim dil duygum, “**eski**” ve “**yeni**” sıfatlarının birlikte kullanılması durumunda, ikincinin birinciye hükümsüzleştirdiğı ve onun yerine aldığı gibi bir duruma işaret ediyor. Oysa Ahmet Altan’ın sözleriyle, “**kolu kanadı kırılmış bir biçimde**” olsa da geleneksel merkez medya varlığını sürdürüyor. İşte bu nedenle ben “**geleneksel merkez medya**” ve “**paralel merkez medya**” adlandırmalarını tercih ediyorum.

Fakat iki medyanın “**adlarında**” anlaşılmamasak da “**ruhları**” konusunda Ahmet Altan’la hiçbir fikir ayrılığımız yok:

Paralel merkez medyanın “dansı” daha zor

Gelin bir metafor oluşturalım, geleneksel merkez medyayı ve paralel merkez medyayı partnerleriyle, yani devletle ve hükümetle dans eden iki dansçı gibi düşünelim...

“**Partner**”ler açısından baktığımızda, paralel merkez medyanın durumu çok daha güç görünüyor. Çünkü devlet, dans ederken hangi figürleri kullanacağını önceden ilan ediyor ve bunları katı bir biçimde uyguluyor. Mesela diyor ki, komünizme geçit yok, bölücülüğe geçit yok, irticaa geçit yok! Basit, anlaşılır, kesin figürler! Ve kolay kolay değişmiyor. Dolayısıyla, partneri olan geleneksel merkez medya ikide bir güç durumunda kalmıyor, devletle dansını otomatige bağlanmış gibi sürdürebiliyor, böylece “**tutarlı**” bir yayın çizgisine sahipmiş izlenimi yaratabiliyor.

Oysa paralel merkez medyanın işi o kadar kolay değil. Onun partneri siyasetçiler olduğu için, dans sırasında ikide bir değişen “**figür**”ler karşısında zor durumda kalıyor; aşağı tükürsen sakal yukarı tükürsen bıyık vaziyeti hâsıl oluyor.

Geçen yazımda, bu söylediğimin metaforsuz bir versiyonuna yer vermiştim:

“Diyelim hükümet toplumsal barış, demokrasinin yaygınlaştırılması yönünde adımlar atarken onu inanarak, samimiyetle destekleyen paralel merkez medya, hükümetin, konjonktürel siyasi ihtiyaçları doğrultusunda tavrını ve söylemini tam tersi yönde değiştirmesiyle birlikte kendisini hızla bu yeni tavra ve söyleme adapte edebiliyor. Yani, siyasal planda, ilkesel bir pozisyonundan ziyade hükümetin ihtiyaçlarına göre değişebilen zikzaklı bir çizgiyle karşılaşyoruz sık sık...”

Bugün, paralel merkez medyanın “**partner sorunu**”nun onu nasıl güç duruma düşürdüğünü ve düşürmeye devam edeceğini, Türkiye’nin en önemli sorunu üzerinden göstermeye çalışacağım.

Kürt sorunu, hükümet, paralel merkez medya: 2002, 2007, 2009, 2011

Mehmet Altan (*Star*) 20 haziran tarihli yazısında çok şey anlatan bir karşılaştırma yapmış, **Adalet ve Kalkınma Partisi**’nin (AK Parti) girdiği dört seçimde Güneydoğu’da aldığı oyları **Barış ve Demokrasi Partisi**’yle (BDP) aynı çizgideki partilerin aldığı oylarla karşılaştırmış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

En kötü ‘paralel’ performans ‘Star’ dan...

Alper Görmüş 28.06.2011

Dans partnerlerini kıyasladığımızda, paralel merkez medyanın işinin geleneksel merkez medyadan daha zor olduğunu söylemiştim geçen yazımda. Çünkü geleneksel merkez medyanın partnerinin (devlet) dans sırasındaki –bazı yasaklar ve sınırlardan ibaret olan– figürleri çok daha belirgin ve basitti ve fazlaca değişmiyordu. Bu nedenle de geleneksel merkez medya, yayın çizgisinde ikide bir değişiklik yapmak zorunda kalmıyor, böylece “**tutarlı**” bir çizgi izliyor izlenimi veriyordu.

Buna karşılık paralel merkez medya, partneri hükümet ve iktidar siyasetçileri olduğu için çok daha belirsiz ve karmaşık figürlerle karşı karşıya kalıyor, partnerinin zikzaklarına uyunca da zor durumda kalıyordu.

Doğrusu, bu söylediklerimi tümüyle doğrulayacak taze bir örneğin bu kadar kısa bir süre içinde ortaya çıkabileceğini beklemiyordum, fakat çıktı; hem de tam önceki yazının sonunda verdiğim muhayyel örneğin ete kemiğe bürünmüş haliyle çıktı:

“Paralel merkez medyanın ‘partner’ sorunu” (Taraf, 24 haziran) başlıklı o yazı, şu cümlelerle sona eriyordu:

“Taze bir örnek bitireyim: Hükümet, Hatip Dicle’nin vekilliğinin düşürülmesinde, Tayyip Erdoğan’ın milletvekilliği seçilmesi sürecini hatırlatıp ‘gerekirse Anayasa değişikliği’ sözüyle ‘düzeltme’ yönünde bir inisiyatif kullanacağını söyleseydi, paralel merkez medya bugün nasıl bir yayın yapardı? Peki, bu tavır doğruysa, bugün neden Başbakan’ı ve AK Parti’yi o yönde teşvik eden bir çizgi izlenmiyor?”

Star’dan “yüce yargı” güzellemeleri

Ben o yazıyı yazdığım da, Hatip Dicle’nin milletvekilliği iptal edilmişti, fakat Ergenekon ve KCK sanıklarına dair mahkemeler henüz bir karar vermemişti; dolayısıyla soruyu sadece Hatip Dicle yönünden sormuştum. Yazıyı gazeteye gönderdikten birkaç saat sonra, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi’nin **Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) milletvekilleri Mustafa Balbay ile Mehmet Haberal**’ın tahliye taleplerine “**ret**” kararı verdiğini öğrendim. Daha sonra da, biliyorsunuz, ilgili mahkemeler, KCK davasından yargılanan bağımsız milletvekilleri ve **MHP Milletvekili Engin Alan**’ın tahliye taleplerini de reddettiler.

Star gazetesi 24 haziranda Balbay ve Haberal’ın tahliye edilmeyişinde herhangi bir sorun görmediğini, ortada tartışılacak bir şey bulunmadığını imâ eden bir manşetle yayımlandı: “**Ergenekon’dan çıkış yok...**”

Gazete, 25 haziranda ise bir tam sayfasını, “**yargı iradesi-milli irade**” tartışmasına yine hiç girmeksizin (buraya bir mim koyun, çünkü 26 haziranda mesele tamamen bu eksene kayacaktır –az sonra–) mahkeme kararlarının “**yerindeliğine**” ayırmıştı.

Sayfanın ana bölümünde, “**Ergenekon-Balyoz-KCK vekilleri neden hapiste?**” başlıklı haberde, mesele sanki sanıklara isnat edilen suçlamaları gibi tek tek bütün sanıkların neyle suçlandıkları anlatılıyordu.

Bence bunların içinde en tuhafı, **KCK sanıkları Gülser Yıldırım ve Faysal Sarıyıldız**’a dair olanıydı. Bu iki milletvekilinin suçu, “**Öcalan’ın emriyle hareket ettiler**” ortak başlığıyla duyurulmuştu okurlara.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zohrab'ın aynasında 100 yıl öncemiz ve bugünümüz

Alper Görmüş 01.07.2011

Geçtiğimiz salı **Nesim Ovadya İzrail'in 1915, Bir Ölüm Yolculuğu, Krikor Zohrab** (Pencere Yayınları, Mayıs 2011) adlı kitabından söz etmeye başlamış, devamını bugüne bırakmıştım.

Bugün söze kitaptan değil de kitapla ilgili olarak **Ferda Balancar**'ın AGOS için Nesim Ovadya İzrail'le yaptığı söyleşiyle başlayacağım... Yazarın, Krikor Zohrab'ı Türkiyeli okurlara tanıtmaya ihtiyacı duymasını anlattığı şu bölüm, Zohrab'ın temel siyasi kişilik özelliğini anlamamız bakımından anahtar niteliğinde:

"Ermeni meselesine ilgi duymaya başladıktan sonra kafamda bir sürü soru işareti oluştu. 24 Nisan tutuklamalarına takıldım. (...) Gerçi Zohrab 24 nisanı tutuklananlar arasında değil. Ama Zohrab'ı okudukça çok özel birisi olduğunu gördüm. Kısım de kendi siyasi serüvenimle paralellik kurdum. Ben de hiçbir zaman radikal bir insan olmadım. (...) Bir de tarihte 'Türkler', 'Ermeniler' gibi ifadelerin kullanılması beni çok rahatsız ediyor. Ermeniler ya da Türkler içinden bir kesim bir şeyler yaptığı gibi yapmayanlar da vardı. Türkler şöyledir ya da Ermeniler böyledir gibi ifadeler son derece yanlış ve gerçeği anlamamıza engel. (...) 'Ermeniler Ruslarla anlaştı, Osmanlı ordusunu 1. Dünya Savaşı'nda arkadan vurdu' tezi gerçeği tam olarak anlatmıyor. Evet, bunları yapan vardı ama bunlar Ermeni milleti içinde bir kesimdi, Taşnaklardı. Hatta Taşnakların tamamı dahi bu düşüncede değildiler. Orduyu arkadan vurma, içinde isyan çıkarma siyaseti tüm Ermeni milletine mal edilemez. Bu tezi savunanlar doğal olarak sözü tüm Ermeni milletin tehcir edilmesini, büyük ıstırapın yaşanmasını savunma noktasına getiriyorlar. Zohrab'ın da bu noktada sağlıklı bir yerde durduğunu gördüm."

Nesim Ovadya'nın **"sağlıklı"** dediği yer, farklı kimliklerin barış, adalet ve eşitlik içinde yaşayabileceğine inanmayanlar açısından gayet **"sağlıksız"** bir yerdi. Onların fikrinin ağırlıklı olduğu bir ülkede de bu yer, doğal bir biçimde **"belalı"** bir yer haline geliyordu. Çünkü Krikor Zohrab gibi kişiler, farklı kimliklerin boğazlaşmasının önündeki en büyük engeldi ve bu nedenle asıl onların ortadan kaldırılması gerekirdi.

"Siyaset, güçlük karşısında hemen kılıca sarılmak değildir..."

19. yüzyılda başlayan ve 20. yüzyıl başında ayaklanmalar biçimine bürünen "uluslaşma" yönündeki örgütlenmeler, bilhassa Nisan 1910'da başlayan Arnavutluk isyanının da etkisiyle Osmanlı yönetiminde büyük bir paniğe yol açmıştı. Çünkü Arnavutlar Müslüman'dı ve İmparatorluk'la en sıkı ilişkileri olan milleti.

Ermeni mebus Krikor Zohrab'ın konuya ilişkin olarak 22 Kasım 1910'da Meclis-i Mebusan'da yaptığı konuşma, Nesim Ovadya'nın dediği gibi, **"günümüz Türkiye'sinde yaşanan Kürt sorunu ile önemli paralellikler taşıyor"**du. Yine, **"tartışılan konu başlıkları ve ortaya konan çözüm önerileri de tanındı"**tı:

"(Hükümet) Bunu tenkil ediyor, meseleyi bitiriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aytaç Yalman'ın 'kararsızlığı'na methiye

Alper Görmüş 05.07.2011

Emekli Albay Hakan Büyük'ün Eskişehir'deki evinde bulunan belgelere dayandırılan ve basında **"Balyoz davasının ikinci iddianamesi"** diye adlandırılan 82 sayfalık iddianame geçtiğimiz hafta İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından kabul edildi.

Aşağı yukarı bütün gazeteler iddianamede yer alan iki belgeyi öne çıkardılar. Bence de doğru bir editoryal tercihti bu, çünkü iki belgenin de, eski **Birinci Ordu Komutanı Orgeneral Çetin Doğan'a** isnat edilen **"darbe planlamak"** suçuna dair delilleri **"teyit eden"** yönleri vardı.

Sözkonusu belgelerden birincisi, 2007'deki Zirve Yayınevi cinayetleri soruşturması kapsamında geçtiğimiz mart ayında Prof. Dr. Salim Cöhlce'nin evinde ve iş yerinde yapılan aramalarda bulunmuştu. Mahkeme kararıyla 4 Ocak 2005'te kapatılan **cunta.org** adlı internet sitesinde 2004'te çıkan yazı, Zirve davasını yürüten savcı tarafından Balyoz davasının görüldüğü İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesi'ne de gönderilmişti.

Cunta.org adlı sitede yer alan yazıya göre, emekli Orgeneral Hurşit Tolon, o yılın (2004) ağustos ayında emekli olan Genelkurmay Adli Müşaviri Tümgeneral Erdal Şenel'e (şimdi Ergenekon sanığı) şunları söylemişti:

"Kuvvet Komutanı Yalman Paşa istifa edip, yerine Çetin Paşa kuvvet komutanı olacaktı. (...) Fakat, Çetin Paşa'nın boşboğazlığı istifa konusunun herkes tarafından duyulmasına neden oldu. (...) Konu deşifre olduğu için Çetin Paşa ismi yıprandı. Yalman Paşa da göz göre göre istifa edemedi."

(Belgeyi manşetten yayımlayan *Taraf*'ın haberi sunumunun özensiz ve problemlili olduğu kanaatindeyim. İşin bu yanıyla ilgili eleştirimi –daha iyi bir örnekle kıyaslamalı olarak– bitişikte okuyabilirsiniz.)

İddianamede bu çerçevede yer alan ve gazetelerin öne çıkardığı ikinci belge ise, 28 Şubat'ın sembol isimleri emekli Orgeneral **Çevik Bir** ile emekli Tümgeneral **Erol Özkasnak**'ın 21 Haziran 2009'da yaptıkları telefon görüşmesinin dökümüydü.

Bu dökümde Özkasnak, Bir'e hitaben **"Bir de bu şey var ya komutanım hani o Çetin Doğan, onun şeyinden çıktı bunlar biliyorsunuz, onun adamlarından, gevşek olduğu için kendisi..."** diyordu.

Savcı, bu görüşmeyi de Çetin Doğan'a isnat edilen **"darbe planlama"** suçlamasına dair delilleri teyit eder mahiyette görüp iddianamesine almıştı.

Aytaç Yalman'ın birinci kararsızlığı: 2003

2003'te **Aytaç Yalman'la Çetin Doğan'ın bir darbenin yolunu açmak için** önce anlaştıklarını, ardından Yalman'ın, kararsızlığa düşüp bu anlaşmadan vazgeçtiğini gösteren bir işaret de Darbe Günlükleri'nde vardı. Günlükler'in 15 Kasım 2003 tarihli bölümünde, Aytaç Yalman, kendisine güvenmediğini imâ eden **Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'e** sitem ediyor, 2003'te Çetin Doğan'a karşı onun yanında yer aldığını hatırlatıyordu:

"Size söylemek istemezdim ama geçen yıl size en fazla desteği kim verdi. Şöyle bir düşünün. (...) Son sözleri söylememin gayesi, geçen yıl eğer ben ona karşı Çetin Doğan ile birlikte olsaydım onu paramparça edeceklerdi."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

'Yüzde 20' seçimden ümidini kesti mi

Alper Görmüş 08.07.2011

Hakaret, çoğu kez çaresizliğin türevidir... Halk gibi, seçmen gibi anonim öznelere hakaret ise çaresiz korkakların işidir: Hakaret sahibi böylece herhangi bir yasal karşılık korkusu yaşamaksızın yüreğini soğutma fırsatı yakalamış olur.

Bu işlerin pîri sayılması gereken **Bekir Coşkun** mesela, memleket **"bu halde"**yken **Adalet ve Kalkınma Partisi'ne (AK Parti) çıkan yüzde 50 oya isyan ettiği yazısında** yine konuşturmuştu sanatını:

"(...) Yine de AKP oyları arttığına göre... Nasıl anlatılır?.. Bazen anlatamazsın.. Yani anlatılacak gibi değilse, neresini anlatacaksın?.. Bocalarsın... Uykusu kaçır insanın... O durumda koyunları sayacaksın..." (Cumhuriyet, 14 Haziran 2011).

Bekir Coşkun, her seçimden sonra aynı içeriği değişik biçimlerle tekrar edegeldi... Mesela 2009 yerel seçimlerinden sonra, **"Seçimler sadece akılsız insanlar ile akıllı insanların sayımıdır, genelde birinciler kazanır"** demişti.

"Göbeğini kaşıyan adam" 2002'yi mi 2007'yi mi izlemişti?

Ben, her seçimin ardından bu türden **"anonim hakaret"**lere sığınanların bir sonraki seçimin arifesinde ümide kapılmasını, **"bu sefer başka"** havasına girmesini hem hüznü hem eğlenceli buluyorum. **"Bu halk aptal"** suçlamasıyla **"bu halk önümüzdeki seçimde 'bunlar'ın defterini dürecektir"** beklentisi arasındaki büyük paradoksu nasıl göremiyorlar, buna hayret ediyorum. (Nedeni, ancak tahsille edinilebilecek cehalet olabilir mi?)

Öyle ya, madem seçmen **"bidon kafalı"**, o zaman yeni seçimde de **"yanlış parti"**ye oy vereceğini kabul etmen gerekir. Fakat hayır, son seçimden iki gün sonra ancak **"koyunları sayarak"** uyuyabilen yazar, seçimden beş gün önce **"koyun"**lara şöyle seslenebilmişti:

"İyi bakın... Görün... Bilin... Direnin... Herkese söyleyin... Bu kez daha farklı; son yumruğu vurmak, son gözü oymak, son başı koparmak, son sesi boğmak için geliyor nefret... Kazanmasına izin vermeyin nefretin..." (Cumhuriyet, 7 Haziran).

Hüznü bulsam da, eğlenceli bulsam da, paradoksal bulsam da, Türkiye'nin kabaca yüzde 20'sini oluşturan **"laik-kentli-çağdaş"** ve fakat siyaseten otoriter zihniyetli orta sınıflarının her seçim öncesinde içine girdikleri **"bu sefer başka"** ruh halinin siyasi demokrasi için bir sigorta olduğunu düşünüyorum.

AK Parti'nin büyük bir oy kaybına uğradığı 29 Mart 2009 yerel seçimlerinden hemen sonra **Ertuğrul Özkök**'ün köşesinde yer verdiği bir kadın arkadaşının sözlerini hatırlatırsam, sözünü ettiğim ruh halini daha iyi anlayacaksınız:

"Pazartesi sabahı çok rahatlamış biçimde uyandım. Bu ülkede kendimi azınlık gibi hissediyordum. Azınlık

olmadığını, bu ülkenin asli unsurlarından, parçalarından biri olduğumu hissettim. Ülkemin halkına itimadım kalmamıştı. Tekrar güvenmeye başladım.”

Hatırlayın, o seçimlerin öncesinde, 2007’yi milimi milimine bilen **Tarhan Erdem “AK Parti’nin oyu yüzde 50-52” tahmininde bulunmuştu.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe Günlükleri’nde Tolon’un Balyoz ikrarı

Alper Görmüş 12.07.2011

 Darbe Günlükleri’nde Tolon’un Balyoz ikrarı 2003’te, merkezinde Birinci Ordu’nun bulunduğu bir darbe hazırlığı yapıldığına dair söylentiler 2005’ten itibaren birkaç köşe yazısında dile getirildikten sonra, 2010’da önce soruşturmaya, ardından da davaya dönüştü. Bugün “**Balyoz**” adıyla bildiğimiz süreç, bu söylenti ve iddiaların delillerle desteklenmiş haline tekabül ediyor.

Davada, onlarcası general olmak üzere 200’e yakın subay yargılanıyor.

Ocak 2010’da **Taraf** gazetesinin yayımladığı belgeleri temel alan **196 sanıklı Balyoz iddianamesi** bundan bir yıl önce, Temmuz 2010’da kabul edilmişti. Davanın bir numaralı sanığı **2003’te Birinci Ordu Komutanı olan Çetin Doğan**’dı.

Ardından, geçtiğimiz mart ayında **emekli Albay Hakan Büyük**’ün Eskişehir’deki evinde yapılan aramada bulunan belgelerin temel alındığı ikinci bir Balyoz iddianamesi hazırlandı, o da geçtiğimiz ay mahkeme tarafından kabul edildi.

İkinci iddianamede, **30 Ağustos 2004 - 30 Ağustos 2005 arasında Birinci Ordu Komutanlığı yapan Orgeneral Hurşit Tolon**’a ait olduğu öne sürülen ve 2004’te yayında olan **cunta.org** adlı sitede yer alan bir konuşma metni de bulunuyordu.

İddianamede yer aldığı şekliyle, Hurşit Tolon şöyle diyordu:

“Yalman Paşa (2003’te Kara Kuvvetleri Komutanı –A.G.) istifa edip, yerine Çetin Paşa Kuvvet Komutanı olacaktı. Ama Çetin Paşa bu planı herkese anlattı. (...) Çetin Paşa, Özkök Paşa’yı istifa ettirip Genelkurmay Başkanı olacaktı.”

Konuyu neden tekrar ele alıyorum?

Önemine binaen, başta **Taraf** olmak üzere birçok gazetenin manşetten ya da birinci sayfadan değerlendirdiği bu metinle ilgili olarak 5 temmuzda bir yazı yazmıştım. Yazı esasen **Taraf**’ın bu haberi sunumunu eleştirmeye matuf olduğu için, Tolon’a atfedilen konuşmanın “**sahih**” olma ihtimaline ve “**sahih**”se, 2003’teki darbe iddiaları çerçevesinde neden çok büyük bir önem taşıdığına dair söylediğim şeyler ister istemez geri planda kalmıştı. İşte bu nedenle, işin bu yanını bir daha vurgulamak üzere **İkinci Balyoz İddianamesi’nde “Tolon’a atfedilen konuşma”** meselesine bir kez daha dönmeye karar verdim.

Fakat bunda rol oynayan iki husus daha var:

Birincisi: Çetin Doğan'ın kızı **Pınar Doğan** ve damadı **Dani Rodrik**'in birlikte oluşturdukları **"Çetin Doğan ve Gerçekler"** başlıklı blogda *Taraf*taki yazımla ilgili bir eleştiri yayınlandı. Pınar Doğan imzalı yazıda, benim metnin **"sahih"** olma ihtimaline dair kullandığım argüman özenle gizleniyor, ardından da **"bunlar böyle işte, işlerine geleni, hiçbir dayanak öne sürmeden gerçek kabul ediyorlar"** denmeye getiriliyordu.

Birinci neden bu: Bu yazıya cevap vermek zorundaydım.

İkincisi: O yazıyı yazdıktan sonra, **Darbe Günlükleri**'nin, 2003 başında Birinci Ordu'da neler yaşandığına dair bir fikir verebileceğini düşündüğüm bölümlerine yeniden baktım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tarihimizin 'özgürlükçü' özgürlük karşıtı eylemleri...

Alper Görmüş 15.07.2011

1 Eylül 1995'te **"bu şehre"** de, **"bu mesleğe"** de lanet okuyarak Ayvalık'a taşındım; sekiz yaşında bir kız çocuklu, üç kişilik bir aileydik.

Bir yıl sonra, 1996'nın ekim ayının başlarında eve gelen polisler, infaz edilmemiş beş aylık bir mahkûmiyetimin bulunduğunu, kendileriyle birlikte Emniyet'e gitmem gerektiğini, oradan da **Ayvalık Cezaevi'ne gönderileceğimi** bildirdiler.

Emniyet'te meseleyi anladım; *Aktüel* dergisinin yazı işleri müdürlüğünü yaptığım sırada dergide yayımlanan (1994) bir söyleşiden dolayı **Terörle Mücadele Kanunu'nun 8. maddesinden** hakkımda açılan dava mahkûmiyetle sonuçlanmıştı.

Ayvalık Cezaevi'nin ilk siyasi mahkûmuydum, cezaevi müdürü öyle anlatmıştı.

Ceza yediğim kanunun adı ilk günlerde epeyce işime yaradı: Kız kaçırma, koyun hırsızlığı, adam yaralama, gasp gibi suçlardan içerde yatan koğuş arkadaşlarımla sonradan anlattığına göre, koğuşa bir "terörist"in gelecek olması başlangıçta epeyce ürkütmüş onları. Birkaç gün içinde **"normal insan"** olduğumu anlamışlar da rahatlamışlar...

Susurluk kazasını (3 Kasım 1996) onlarla birlikte televizyondan haberleri izlerken öğrendim... Kamyona çarpan arabada kimlerin olduğunu duyunca anlamıştım; Türkiye'de yeni bir dönem başlıyordu...

Ayvalık'ta olan her yerde oldu

Tahliyemden kısa bir süre sonra, Susurluk kazasıyla ortaya çıkan devlet içindeki karanlık örgütlenmelerden hesap sorma talebiyle, **"Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık"** eylemleri başladı... Eylemler bir süre sonra gece sokaklarda meşaleli meydan toplantılarına ve yürüyüşlere dönüştü. Bir gece, onlardan birine katılmak üzere Ayvalık'ın merkezine gittim... Ve gördüklerime inanamadım: Devlet içindeki karanlık odaklara karşı

başlatılan kampanya “irticaya karşı laik Türkiye” kampanyasına dönmüştü... “Türkiye İran olmayacaktı”, “Türkiye laikti, laik kalacaktı...”

Eylemler birkaç hafta boyunca her gece yinelendi... Ben, o ilk gece dışında hiçbirine katılmadım.

Sonraki günlerde, **Ayvalık’ın “yerli” solcularına** olan bitenden duyduğum rahatsızlığı anlatmaya çalıştım. Fakat onlar bir rahatsızlık duymuyorlardı, bana sürekli olarak “**her türlü gericiğe**” karşı olduklarını, irticanın da gericiilik olduğunu anlatıp durdular.

Sonrasını biliyorsunuz: Birileri, o toplumsal enerjiyi büyük bir hünerle “**al da at**” türü gollük bir pasa dönüştürdüler, 28 Şubat’çılar da bu gollük pası demokrasinin kalesine gönderdiler.

Ben ilk kez o zaman, devletin merkez medyayı manipüle etme gücünün benim tahayyülümü çok aşan bir seviyede olduğunu anladım... Nasıl olmuşsa olmuş, “**Sürekli aydınlık için bir dakika karanlık**” eylemlerine büyük destek veren medya, eylemlerin yönünün birdenbire değişmesine hiçbir itirazda bulunmamış, tam tersine, “**irtica karşıtı**” kampanyaya, öncekinden de büyük bir destek vermeye başlamıştı...

Bu dönüşümü en iyi anlatan gelişme, Susurluk döneminin ilk aylarında gerçekten çok iyi bir gazetecilik yapmış olan *Radikal*’in, çizilen yeni rotaya uyma konusunda gösterdiği şaşkırtıcı esneklik olmuştu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazetecilik ve öfke...

Alper Görmüş 19.07.2011

Perşembe günü piyasaya çıkacak olan *Aktüel* dergisi için bir **Mehmet Ali Birand** portresi yazdım. Bu amaçla, onunla yapılmış çok sayıda söyleşi okudum. Onlardan birinde Birand, kendisini mesleğe kazandıran, hayatta en çok sevdiği ve saydığı insanlardan biri olan **Abdi İpekçi’nin katili Mehmet Ali Ağca ile ilk söyleşisini** anlatıyordu...

“**O söyleşide ne hissettiniz**” sorusuna cevabı şöyleydi Birand’ın:

“**Boğazına sarılabılırdim. Ama doğrusunu söyleyeyim, hiçbir şey hissetmedim. İş olarak gördüm. Ona hislerimle değil, ‘Abdi İpekçi’yi niye vurdu?, onu öğrenmek için soru sordum. Yani gazetecilik merakım daha ağır bastı...**”

Birand’ın sözleri, gazeteciliğin, öfkeyle birlikte yürütülebilecek bir meslek olmadığını çok güzel anlatıyor.

Geçtiğimiz hafta Diyarbakır’ın Silvan ilçesindeki çatışmada hayatını kaybeden 13 askerle ilgili olarak gazeteler, birkaç istisna dışında siyasetçilerin ve kamuoyunun öfkesini yansıtmakla yetindiler... Hiç kuşkusuz bu da bir görev... Fakat gazetecilerin aynı öfkeyi aynı biçimiyle paylaşmaları durumunda, asıl görevleri olan “**ne oldu**” ve “**niçin oldu**” sorularının cevabını vermede yetersiz kalacakları da muhakkak. Çünkü öfke sakın düşünmenin, nüanslı düşünmenin can düşmanıdır.

Çatışma, savaş gibi olayları aktarmakla görevli gazeteciler için kullanılan “**Gazeteci, savaşların savaşmayan tarafıdır**” sözü boşuna söylenmemiştir.

Gazeteci, siyasetçi gibi öfkelenirse...

2008’in sonbaharında, İmralı’da yatmakta olan Abdullah Öcalan’a şiddet uygulandığı ve saçlarının kazıtıldığı iddialarıyla birlikte yalnız Güneydoğu’da değil, Türkiye’nin her yerinde büyük şiddet olayları patlak verdi. O günlerde gazeteler sadece bu şiddet olaylarını yansıtıyorlar, bu da öfkeyi büyütürken çatışmayı daha da körüklüyordu.

O günlerde, **Barış gazeteciliğinin önde gelen isimleri Annabel McGoldrick ve Jake Lynch**’in, çatışmayı sürdürmeyi değil, barışı isteyen ve ona odaklanan gazeteciler için yazdıkları 17 maddelik kılavuzdaki bazı maddeleri hatırlatmışım.

O maddelerden birinde şöyle deniyordu:

“Bir çatışmayı sadece iki tarafın çatışması gibi göstermekten kaçın. Çünkü, iki tarafın çatışması gibi gösterildiğinde bunun mantıksal sonucu birinin kazanması ve diğerinin kaybetmesidir. Barış yanlısı bir gazetecinin yapması gereken, iki tarafı farklı amaçlar peşinde koşan pek çok küçük gruba ayırarak, yaratıcı çözümlere kapı aralamaktır.”

Başbakan Erdoğan’ın, “**Bir dedikleri bir dediklerini tutmuyor, o nedenle artık ne dediklerine bakmayacağız**” mealindeki topyekûncu sert sözleri, siyasetçi pozisyonundan bir nebze anlaşılabilir. Çünkü kamuoyunun bu ölçüde hassas olduğu koşullarda, ondan, bu eylemin PKK içinde, Öcalan’ın aldığı barış inisiyatifini torpillemek isteyen birilerinin işi olma ihtimalinden söz etmesini bekleyemeyiz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyelim ki PKK’yı bire kadar kırdınız...

Alper Görmüş 22.07.2011

Ahmet Turan Alkan, doğup büyüdüğü şehri, Sivas’ı anlattığı **Altıncı Şehir**’de çocukluğunun Sivas’ını “**Ortaçağ kesinliğiyle biten bir şehir**” diye tanımlamıştı. Yani, bir noktaya geliyorsunuz, orada bir ya da birkaç ev görüyorsunuz ve “**İşte burası Sivas’ın sonu**” diyorsunuz, o kadar kesin...

Çok sevip hiç unutamadığım bu tanım, **Sri Lanka’da 26 yıldır süren iç savaşın “son isyancıların öldürülmesiyle dün bittiğini”** (2009 mayısından söz ediyorum) bildiren gazete haberlerini okuduğumda tekrar aklıma gelmişti. Birdenbire biten eski Sivas’a benzetmişim Sri Lanka iç savaşını... Haberlere göre, ordu güçleri uzun bir süre önce başlattıkları “**nihai saldırı**”da gerillaları bir kilometrekarelik bir alanda sıkıştırmış, liderleri de dâhil hepsini “**imha**” etmişti.

Gerçekten de ondan sonra **Tamil** gerillalarının tek bir eylemine bile rastlamadık.

Sri Lanka’da iç savaşın bu surette sona erdirilmesinden dört ay kadar sonra (Eylül, 2009), “**eski**” **Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen** *Habertürk* televizyonunun öğle kuşağı

programlarından **“Parantez”**’de karşıma çıktı. Konu, o günlerde gündemin bir numaralı maddesi **“Kürt açılımı”** idi... Program sunucusu ile Öymen arasında aynen şu konuşma geçti:

Öymen: **Terör bitmeden hiçbir açılıma razı değiliz. Önce terör bitmeli.**

Sunucu: Siz terörün şimdiye kadar denediğimiz yollardan bitirilebileceğine inanıyor musunuz?

Öymen: **Elbette inanıyorum. Sri Lanka’da bitirilmedi mi?**

Ne eksik ne fazla, aynen böyle... Programa ben de telefonla katılacağım için, benden önce konuşan Öymen’in sözlerini not almış, o günlerde *Aktüel* dergisinde de yayımlamıştım. (Hoş o gün Öymen’den bana sıra gelmemiş, kendisine cevap verememiştım ama, neyse...)

Kürt sorunu ayrı, PKK sorunu ayrı mı?

Bir mucize olmazsa, yeni ve muhtemelen çok kanlı bir sürecin arifesindeyiz; böyle durumlarda her zaman olduğu gibi **“PKK sorunu”** ile **“Kürt sorunu”**’nun iki ayrı sorun olduğuna dair fikirler yine güç kazandı.

Bu fikir daha çok, Kürt sorununun varlığını kabul eden ve onun **“siyaset”**’le çözülmesini savunanların bir kesimi tarafından dile getiriliyor. Kabaca **“hükümete yakın”** diyebileceğimiz bu kesimler bir anlamda denklemi böyle kurmaya mecbur: Aksi takdirde PKK’yı bire kadar kırmaya yönelik büyük bir askerî harekâtın Kürt sorununu içinden çıkılmaz bir hale getireceğini kabul etmek, kendi tezlerini inkâr etmek zorunda kalacaklar.

Aynı şekilde hükümet de bu tezi savunuyor. Diyor ki mealen, **“Ben bir taraftan PKK’yı ezeceğim, öte taraftan da Kürtler’in haklı ve meşru taleplerini karşılayacağım”**.

Böyle bir strateji, belki PKK henüz **“kendinde bir gerilla örgütü”** olarak eylemlerine başladığı, henüz halkla bütünleşmediği, **“temsil”** iddiasının henüz **“kendinden menkul”** bir iddia olduğu 1980’li (bir ölçüde de 1990’lı) yıllarda mümkündü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazeteciliğimizin otopsi raporu

Alper Görmüş 26.07.2011

 Gazeteciliğimizin otopsi raporu **Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu’nun** ölümüyle sonuçlanan ve kayıtlara **“helikopter kazası”** olarak geçen olay üzerinde hâlâ düşünüyor, bunun bir suikast olma ihtimalini tartışıyoruz. Hatırlayalım, **Cumhurbaşkanlığı’na bağlı Devlet Denetleme Kurulu’nun (DDK)** raporundan sonra bu kuşklar bir anlamda resmîleşmiş oldu.

Kuşkuları derinleştiren son haber *Cihan Haber Ajansı’ndan (CİHAN)* geldi. **Köksal Akpınar**, birçok gazete ve televizyonun yer verdiği haberinde, helikopterde bulunan **gazeteci İsmail Güneş’in cesedine uygulanan otopsi raporunu** yayımladı. Raporda, Güneş’in bugüne kadar bildiğimiz gibi **sadece bacağının değil alt çenesinin de kırık olduğu** yazılıydı.

Bu yeni bilgi iki açıdan önemli...

Birincisi: Bu bilgiyle birlikte, İsmail Güneş'in otopsisinde basına esaslı bir dezenformasyon pompalanmış olması çok ciddi bir ihtimal haline geliyor.

İkincisi: Yine bu bilgi sayesinde gazeteciliğimizin söylenene hemen inanma, kurcalamama, meraksızlık, tembellik gibi illetlerle malûl olduğunu bir kez daha, ürpererek görebiliyoruz.

Her iki noktayı da açacağım... Fakat önce olayı hatırlayalım...

Büyük Birlik Partisi Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu dışında beş kişiyi daha taşıyan helikopter 25 Mart 2009'da saat 14:35'te Kahramanmaraş Çağlayancerit'ten havalandı... Helikopter, yolcularını Yozgat Yerköy'de düzenlenen BBP mitingine taşıyordu, dört gün sonra yerel seçimler yapılacaktı; yolculardan biri de *İhlas Haber Ajansı (İHA)* muhabiri İsmail Güneş'ti.

Helikopter, saat 15:03'te düştü. **Kamuoyu, haberi, İsmail Güneş'in düşüşten 23 dakika sonra cep telefonuyla 112 Acil Servis'i aramasıyla öğrendi.** Hepimiz kendi sesinden duyduk, İsmail Güneş sadece bacağının kırık olduğunu söylüyor, vücudunda başka bir probleminden söz etmiyordu.

İsmail Güneş'in çenesi sonradan mı kırıldı?

Cihan Haber Ajansı'ndan Köksal Akpınar'ın yazdığı 19 Temmuz 2011 tarihli haberde ise, Güneş'in cesedine uygulanan otopsi sonuçlarıyla onun sağken söylediği **"Sadece bacağım kırık"** cümlesi açıkça çelişiyordu.

Zaman gazetesi, **"Helikopter kazasında yeni şüphe: Gazeteci İsmail Güneş'in çenesi sonradan mı kırıldı?"** başlıklı haberinin flaşında, **"yeni şüphe"**yi şöyle dile getiriyordu:

"Gazeteci İsmail Güneş'in otopsi raporu, sadece bacağının değil, dört kaburga kemiği ve alt çenesinin de kırık olduğunu ortaya koydu. Ancak kazanın hemen ardından 112 Acil Servis'i arayan Güneş, sadece ayağının kırık olduğunu belirtmişti. Kayıtlarda Güneş'in konuşmasında da herhangi bir anormallik dikkat çekmemişti. Cerrahlar, bu çapta bir kırığın acı vermemesinin mümkün olmadığını vurguluyor ve ekliyor: 'Alt çenesi kırık bir insan bu netlikte konuşamaz.'"

Peki, İsmail Güneş'in yalnız bacağının değil çenesinin ve kaburgalarının da kırık olduğu gerçeği ne zamandan beri bir yerlerde duruyordu da biz ona ancak şimdi, Köksal Akpınar'ın haberi sayesinde ulaşabilmıştık?

Bu sorunun cevabı gazeteciliğimiz bakımından can sıkıcı: **İsmail Güneş'in cesedine kazadan beş gün sonra ulaşılmış, aynı gün otopsi yapılmış ve o otopsi raporunda bütün bunlar yazılmış.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Davalardaki 'çözülme' emareleri

Alper Görmüş 29.07.2011

Zekeriya Öz ve arkadaşlarının Ergenekon davasından alınması, bazı çevrelerde, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) bu ve benzeri davaları daha fazla uzatmadan bitirme yönünde bir yönelim içine girdiğinin işareti olarak değerlendirilmişti.

Bu türden değerlendirmelerin en netlerinden biri *Milliyet* gazetesi yazarı **Derya Sazak**'tan gelmişti. Sazak, 1 Nisan 2011 tarihli yazısında şöyle demişti:

"(...) Gelineen noktada 'önleyici' sonuçlar alındığı için daha ileri bir sonuca gidileceğini sanmıyoruz. 'Öz gitti, Ergenekon bitti!' diyebiliriz. Bundan sonrası davanın uzatılmadan 'usulen' tamamlanması olacaktır."

Ben, bu türden görüşlere o zaman hiç itibar etmemiştim. *Büyük Medyada Ergenekon Haberciliği* adlı kitabıma 6 Mayıs 2011'de yazdığım önsözde, savcıların, zihniyetle suç teşkil eden eylemleri ayırmada yeterli kadar hassas davranmadığı yönündeki eleştirimi tekrarladıktan sonra şöyle demiştim:

"Ergenekon savcılarına bu yönde yöneltilen yaygın eleştiriler karşısında, savcıların görev yerleri değiştirildi. Benim o andan itibaren gördüğüm, davaların aynı kararlılıkla, fakat yukarıda işaret ettiğim 'tehlike'yi dikkate alan bir anlayışla yürütüleceği yönünde..."

Böyle düşünmem çok basit bir gerçeğe dayanıyordu: Ergenekon zihniyeti ("**baş düşman AKP'yi kim, hangi yöntemlerle 'imha' ederse etsin, benim dostumdur**") toplumda bu kadar yaygınken, o zihniyetin davalarının "**bitirilmesi**" demek, AK Parti'nin kendi ipini çekmesi anlamına gelecekti.

Nitekim beklenen olmadı, hatta "**İkinci Balyoz davası**" ve "**İnternet andıcı**" soruşturmalarıyla süreç daha da derinleştirildi.

Seçim sonuçlarının davaların "psikolojisine" etkisi

Seçim sonuçlarının Silivri ve Hasdal'da yol açtığı moral bozukluğuna ilişkin haberleri hatırlayın... Bir de tersini düşünün: Seçimler CHP-MHP koalisyonunu mümkün kılacak bir sonuçla bitseydi, oralarda nasıl bir atmosfer oluşurdu?

Seçimlerde AK Parti'nin dört yıl daha iktidar ehliyeti alması ve kamuoyunda, bir olağanüstülük olmazsa bir sonraki seçimi de kazanacağına ilişkin bir algının oluşması, hiç kuşkusuz Ergenekon, Balyoz ve benzeri davaların psikolojisi üzerinde önemli etkilerde bulunacak.

Bence, AK Parti'nin ve hükümetin davaları kararlılıkla sürdüreceği yönündeki işaretler sanıklarda çözülme, kendini kurtarma, itiraflarda bulunma gibi eğilimleri güçlendirmeye başladı bile... Son bir haftada biri Balyoz, öbürü Ergenekon davasından gelen iki çıkışı ben bu çerçevede yorumluyorum.

Dursun Çiçek: Madem öyle...

Hatırlayacaksınız, Genelkurmay Başkanlığı, **Albay Dursun Çiçek**'le ilgili olarak onu çok zor durumda bırakacak tasarrufla bulunmuştu... Önce Genelkurmay Askerî Savcılığı hazırladığı iddianamede, Çiçek'in "**İrticayla Mücadele Eylem Planı**"nı tek başına hazırladığını ve bunu da "**amiral olamadığı için üstlerini zor durumda bırakmak amacıyla**" yaptığını öne sürdü.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Masasız barış, Öcalan'sız masa olmaz (1)

Alper Görmüş 02.08.2011

"Bütün savaşlar masada biter!.."

Tuğba Tekerek'in Güney Afrika'daki iç savaşı sona erdirmeye önemli rol oynayan iki siyasi kişilikle gerçekleştirdiği söyleşinin (*Taraf*, 10 Nisan 2011) başlığı işte böyleydi...

Tekerek, söyleşinin sunumunu da şu cümlelerle yapmıştı:

"Elli yıllık siyah-beyaz savaşını bitiren isimlerden Meyer ve Ebrahim, müzakere sürecini Taraf'a anlattı: Gerçek lider olmayan isimlerle müzakere olmaz. Tüm savaşlar masada biter..."

PKK Lideri Abdullah Öcalan'ın Devlet'e ve Kandil'e yönelik **"Ben artık yokum, ne haliniz varsa görün"** içerikli son açıklamasını okuyunca, aklıma bu söyleşi geldi. Okuduğumda çok etkilenmişim, döndüm tekrar gözden geçirdim.

Tuğba'nın sözleriyle, **"Güney Afrika sistemini baştan aşağı yeniden yaratanlar arasından yer alan"** ikili, *Taraf*'ın sorularını yanıtlarken **"her ülkenin deneyiminin kendine özgü olduğunu söyleyip kimseye reçete yazılamayacağını"** altını çizmişlerdi ama, söyleşi sırasında kendilerinin de kabul ettiği gibi, uzun süreli iç çatışmaları sona erdirmenin ortak bazı noktaları da vardı. (Meyer ve Ebrahim'in şimdi çatışma çatışma dolaşıp kendi deneyimlerini aktardıklarını ve oralardaki deneyimleri biraraya getirdiklerini de ekleyeyim bu arada.)

"Yokluğu" üzerinden "varlığı"nın değerini göstermek istiyor

Ben, Öcalan'ın süreçten gerçekten de çekildiğine kesinlikle ihtimal vermiyorum... **Öcalan, "yokluğu" üzerinden "varlığı"nın değerini iki tarafa da göstermek istiyor.** İki tarafın da barıştan çok çatışmaya hevesli olduğunu, kendisiyle görüşmeler üzerinden **"mış gibi"** yapma imkânını elde ettiklerini düşünüyor ve artık buna izin vermeyeceğini söylüyor. **"Madem öyle gidin çatışın"** demeye getiriyor ama dilinin altında şu var: **"Çatışın, yiyin birbirinizi, nasıl olsa sonra tekrar bana geleceksiniz..."**

Dediği doğru... **Devlet ve Kandil, Öcalan olmaksızın da çatışabilir fakat Öcalan olmaksızın barışamaz!**

Üç ya da dört yazıda tamamlamayı umduğum **"Masasız barış, Öcalan'sız masa olmaz"** başlıklı bu dizinin ilk bölümünde Öcalan'ın sözlerinin ayrıntılarına girmeyeceğim, onu ikinci bölümde yapacağım.

Bugün ise, ülkelerindeki iç savaşı sona erdirmeye önemli bir rol oynadıktan sonra kendilerini başka çatışmaların sona erdirilmesi mücadelesine adanmış Meyer ve Ebrahim'in, Tuğba Tekerek'in sorularına verdikleri cevapların bir bölümünü hatırlatacağım size... Bunu yapmamın nedeni, söyleşinin, dizinin bundan sonraki bölümlerinde tartışacağım bazı kritik sorular için önemli referans noktaları ihtiva etmesi...

Cuma günü Öcalan'ın sözlerinin ayrıntıları ve özellikle bir cümlesinin devlette, hükümette ve medyada hiçbir karşılık bulamamasının ürperticiliği üzerinde duracağım. O cümle şöyle:

"Hükümete açık mektubumdur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Masasız barış, Öcalan'sız masa olmaz (2)

Alper Görmüş 05.08.2011

Hepimizin geçmişe dair **"yapmalıydım ama cesaret edemedim"** başlıklı hayıflanma listelerimiz vardır... Bazen bunlara göz atarız ve listedeki bazı maddeler için açık özeleştiriler yaparız... Bazıları ise buna cesaret edemezler.

Birincilerin ikincilere kıyasla daha **"cesur"** olduğunu söylemek yanlış olmaz. Fakat birincilerin kendi hatalarına karşı gerçekten de cesur ve dürüst olduklarına hükmedebilmemiz için bugünkü **"yapmalıyım"** listelerinin karşısındaki pozisyonlarına da bakmamız gerekir... Eğer o pozisyon, **"yapmalıyım ama cesaretim yok"** cümlesiyle ifade ediliyorsa, geçmişe dair özeleştirilerin fazla bir kıymeti olmaz. Tıpkı, aradan zaman geçince bugün cesaret edilemeyen şeyi gündeme getirip **"hata ettim, o zaman şöyle yapmalıydım"** demenin fazla bir kıymetinin olmayacağı gibi... Yani, her şey zamanında...

Aynı şey toplumlar, devletler, hükümetler vb. için de geçerlidir: Onların cesaretlerinin gerçek ölçüsü de geçmişteki hatalar karşısında bugün alınan tavır değil, bugün doğru olduğuna inanılan şeyin karşısında bugün alınan tavidir.

Daha önce de yazdığım gibi, geçmiş hatalarımızla yüzleşmek için **"celâdet"** yeter, fakat şu anda yapmakta olduğumuz hatalarla yüzleşebilmemiz için **"şehâmet"** sahibi olmamız gerekir. (Celâdet: bahâdîrlik, kahramanlık, yiğitlik... Şehâmet: zekâ ve akıllılıkla berâber olan cesâret, yiğitlik –Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*.)

Devletin "yapmalıyım" listesinin bir numaralı maddesi

Kürt sorununun bu aşamasında, onu gerçekten çözmek isteyen bir devletin **"yapmalıyım"**lar listesinin en başında hiç kuşkusuz şu madde yer alıyor: **"Abdullah Öcalan'la oyalamaya değil sonuç almaya yönelik bir müzakere süreci yürütmeliyim..."**

Bu, Kürt sorununun da benzeri bütün sorunlar gibi masada çözüleceği, ille de bir muhatabın olması gerektiği (muhatabın **"Kürt halkı"** olduğu önermesi, parlaklığı ölçüsünde içi boş bir önermedir) ve **Abdullah Öcalan'dan gayri bir muhatabın bulunmadığı** hakikatinden doğan bir sonuçtur. Hoşumuza gitmeyebilir bu hakikat, fakat bizim hoşumuza gitmiyor diye bir hakikat hakikat olmaktan çıkmaz!

Eski MİT müsteşarı Cevat Öneş'in *Sabah* yazarı Sevilay Yükselir'e yaptığı değerlendirme, aslında devletin bu hakikat karşısında **"inkârcı"** bir pozisyonunun olmadığını gösteriyor (*Sabah*, 3 Ağustos):

"Öcalan'ı hiç kimse devre dışı bırakamaz! PKK ve onun sempatizanı olan Kürtler üzerindeki etkisi sanıldığından çok daha büyüktür."

Geçen yazıda, Öcalan'ın **"ben çekiliyorum"** restiyle, **"yokluğu"**nu öne sürerek **"varlığı"**nın önemini göstermeyi planladığını söylemişim... PKK-Kandil-DTP-DTK kanadından tepki neredeyse ânında geldi. Hem de ne tepki... DTK'nın 850 delegenin katılımıyla yapılan 5. Genel Kurulu'nda, Öcalan'ın resti karşısında **"özeleştir"** yapmaya ve bütün enerjinin Öcalan'ın koşullarının düzeltilmesi için harcamaya karar verildiği açıklandı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Masasız barış, Öcalan'sız masa olmaz (3)

Alper Görmüş 09.08.2011

Talihsiz... Basiretsiz...

Bugün son bölümüyle karşınızda olduğum diziyle ilgili olarak bana gelen eleştirilerin büyük bölümünü karşılayabilecek kelimeler, işte bunlar: **"Talihsiz"** ve **"basiretsiz"**...

Eleştirilere göre yazılar talihsizdi, çünkü PKK'nın saldırılarının peş peşe geldiği bir dönemde yayımlanmışlardı... Yazıların sahibi ise basiretsizdi, çünkü PKK'nın saldırılarının artacağı apaçıkken bunu göremeyip barışlı, masalı, Öcalan'lı **"naif"** değerlendirmelere girişmişti.

Dizinin son bölümüne bu eleştirilere iki cümlelik bir cevapla başlamak istiyorum: Tam tersine, PKK saldırılarının daha da hızlanarak devam edeceğini biliyordum (yazılar dikkatli okunursa bu hemen görülür). Fakat Kürt meselesinin çözümünde barışçı çözüm ve **"masa"**dan başka bir imkânımızın olmadığını asıl böyle dönemlerde dile getirmek gerektiğini düşündüğüm için yazıları özellikle şimdi yazmayı uygun buldum.

Eleştiri ağırlıklı olarak hükümete yönelmeli

"Barışçı çözüm"den yana olan ve bunun yolunun da **"müzakere"**den geçtiğine inanan liberal kesimlerde, bu noktaya bir türlü gelemememizin müsebbibi olarak **"devlet ve PKK içindeki barışı istemeyen şahinler"**i göstermek giderek daha fazla rağbet gören bir yaklaşım haline geldi.

Hükümete yakın **"paralel merkez medya"**da ise bu analiz bir adım daha ileriye götürülerek, **"devlet ve PKK içindeki şahinlerin ittifakı"** (ya da Ergenekon-PKK ittifakı) nedeniyle **"müzakere"** alternatifinin geçerli olmadığı; hükümetin bundan böyle muhatap olarak **"Kürt halkı"**nı görmesi gerektiği yönünde görüşler öne sürülüyor. (Cengiz Çandar'ın TESEV için hazırladığı **"Dağdan İniş – PKK Nasıl Silah Bırakır"** başlıklı, tam bir hakikat deposu niteliğindeki raporunu okuyunca, bunun **"ah keşke"**den başka bir değerinin olmadığı ortaya çıkıyor.)

Hiç kuşkusuz, devlet ve PKK'daki **"şahinler"** meselesi önemli, fakat bunu dile getirirken hükümetin **"müzakere yoluyla çözüm"** konusundaki isteksizliğini yeteri kadar vurgulamamak ya da tümünden görmezlikten gelmek de ciddi bir sorun...

Gerçek şu ki, hükümet **"masa"**yı bir türlü içine sindiremiyor. Bunun iki nedeni var... Birincisini, bu dizinin ilk yazısında, Güney Afrika'daki iç savaşın da onu izleyen müzakerelerin de önemli isimlerinden biri olan **Roelf Meyer**'in ağzından aktarmıştım:

“Biz, uzun zaman doğru olduğumuzu, üstün olduğumuzu, onlarınsa aşağıda olduğunu düşünmüştük. Dünyadaki pek çok çatışmanın temel sebebi bu.”

Fakat Türkiye için, hükümet eden iktidarın doğasından gelen ilave bir sorun daha var... **Ali Bayramoğlu**’nun bir yazısında çok güzel ifade ettiği gibi bu hükümet **“vermeyi”** seven fakat ondan bir şey talep edilince sinirlenen bir hükümet.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Teoman beni mahcup etti, memnunum...

Alper Görmüş 12.08.2011

 Teoman beni mahcup etti, memnunum... Teoman için Şubat 2008'de Yeni Aktüel dergisi için kaleme aldığım portreyi, onun huzursuz karakteri üzerine kurmuştum. Portrede bir yandan da, hayalini kurduğu şeyin, yani her şeyi bırakıp çok daha basit, çok daha yavaş, fakat çok daha anlamlı bir hayata **“kaçış”**ının mümkün olup olmadığının cevabını aramıştım... Portre şu cümlelerle başlıyordu:

*“Kanserli kentlerin çığlığından son trenle ayrıldığı' bir gün gelecek mi acaba? İstanbul'a fena halde benzeyen Teoman'da **'Bir kenti tam kalbinden, beyninden vurup gitmek'** arzusu hep vardı, hep olacak. Fakat hiç kolay değil işi. Çünkü ruhu huzur istese de bedeni kargaşadan besleniyor.”*

Gördüğünüz gibi, Teoman'ın şimdi yaptığı şeyi yapabileceğine pek fazla ihtimal vermiyordum o zamanlar... Mahcup oldum, fakat her mahcubiyet bu kadar mutluluk verici olsa keşke.

“Adam hayatına dair bir karar vermiş, sen niye mutlu oluyorsun” demeyin... Bu türden **“gitme”**ler, **“başarı etiği”**nin kendisinden başka hiçbir ölçüye izin vermeyen tahakkümüne ve hayatlarımızdaki yapaylıklara karşı hepimizin elini güçlendiriyor...

Şubat 2008'de kaleme aldığım **“Kanserli kentin huzur arayan çocuğu”** başlıklı **Teoman** portresini bir de Taraf okurlarının dikkatine sunuyorum:

***

İnternet dünyasının kült **“klip”**lerinden biri haline gelen **“Teoman’dan magazinciye yumruk”**la ilgili **“hak etmiştiler, helal olsun”** yorumlarının çokluğunu başlangıçta yadırgamadım değil. Sonra, sözlü saldırının biteviye hale gelmesinin insanda yarattığı psikolojik tahribatı pek güzel anlatan ünlü **“Milanolu yakışıklı delikanlı”** meseli geldi aklıma ve hayatında kimseye yumruk sallamamış biri olsam da **Teoman’ı** anladım. Hikâye şöyle:

Milanolu yakışıklı, zengin, sevilen bir delikanlı şehirdeki çirkin ve kambur delikanlıya her gün sataşır, onunla dalga geçermiş. Sonunda Milanolu kambur çekmiş bıçağını ve yakışıklı delikanlıyı öldürmüş. Mahkemede,

sanığın avukatı savunmasına **“Milano’nun saygıdeğer yargıçlarını saygıyla selamlıyorum”** diye başlamış. O fasıl bitince duruşma heyetini, o fasıl da bitince savcıcı... Böyle giderken, duruşma yargıcı durdurmuş onu ve **“Bırakın saygı sunmayı da savunmanıza geçin”** diye azarlamış. Bunun üzerine avukat, **“Sayın Yargıcım, bakın saygı sunmak bile birkaç tekrarda sizi nasıl sinirlendirdi,”** demiş, **“oysa öldürülen kişi yıllardır her gün müvekkilime ‘pis, çirkin kambur’ diye sataşmıştır. Savunmam bundan ibarettir.”**

Hepimiz biliyoruz, **Teoman** sabaha karşı bir bardan çıkar, magazin muhabirleri peşine takılır ve... Sonunda bir şey olmaz, şarkıcı magazincilerin sorularına esprili cevaplar verir, güler ve gider.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taraf’ın ‘eğlenceli’ başlıklarından memnun muyuz

Alper Görmüş 16.08.2011

Bütün gazeteler gibi, *Taraf*’ın 30 Temmuz 2011 tarihli nüshasının manşetinde de Genelkurmay Başkanı ve üç Kuvvet Komutanı’nın emekliliklerine ilişkin haber vardı. Gazetede **“Demokrasiyi taşıyamadılar”** şeklindeki manşet cümlesi çok hoşuma gitmişti. Sonra, o gün bulamadığım bazı gazetelerin birinci sayfalarını görmek için her zaman yaptığım gibi *T24* sitesine girdim. *Taraf*’ın basılı nüshasını önceden okuduğum için, algım, bütün gazeteleri birarada gösteren sayfadaki *Taraf*’ı seçmemişti. Tam siteyi kapatıyordum ki, **“Daha karpuz kesecektik”** ibaresi gözüme ilişti. O zaman anladım: ***Taraf*, taşra baskısında “Demokrasiyi taşıyamadılar” olan manşetini “Daha karpuz kesecektik”e dönüştürmüştü.**

O gün öğleden sonra, gelişmeleri memnuniyetle karşılayan televizyon kanalları öbeğinden ikisinin konuya ilişkin sorularına telefonla cevap verdim. Her ikisinde de spikerler, **“gazeteniz yine patlatmış espriyi”** imâsiyla ve yüzlerinde bir tebessümle **“Daha karpuz kesecektik”** manşetine dikkat çektiler. Ben de, gazetem onları bilmedikleri taşra baskısını hatırlatarak, **“Keşke İstanbul baskısında da o manşet kullanılsaydı”** dedim. İkisinin de şaşırdığını hissettim; benim **“Daha karpuz kesecektik”**ten hoşnut kalmamış olmamı yadırgamışlardı.

Çok uzun bir zamandır, *Taraf*’ın kimilerine göre **“esprili, pervasız, cesur”**, kimilerine göre de **“ciddiyetsiz ve sulu”** başlık tercihlerine dair bir şeyler yazmak istiyor, bu amaçla bu türden başlıkları biriktiriyor, sonra da onları kaybediyordum.

“Karpuz”lu manşetten sonra bu işi artık ertelemem gerektiğini düşündüm. İşte bugün, son zamanlardan tartışmalı birkaç başlıktan ve zihnimde kalanlardan yola çıkarak bu işi yapmaya çalışacağım.

Bıçak sırtı bir tercih

Yazının girişinden, benim bu türden espri arayışları karşısında mesafeli, temkinli bir gazetecilik tarzından yana olduğumu fark etmişsinizdir. Fakat ben ciddiyet kırıcı, klişe kırıcı, dolayısıyla espriye ve ironiye açık bir gazetecilik diline tümünden karşı değilim. Sadece bunun bıçak sırtı bir tercih olduğunu; başvuranın kılı kırk yarması, bin düşünüp bir yapması gerektiğini; ilaveten de esprinin olağanüstü olması gerektiğini savunuyorum.

Taraf tan, benim de güzel bulduğum iki örnek vererek bu tartışmadaki yerimi biraz daha netleştireyim:

Birinci örnek: Balyoz sanıklarının bir tutuklanıp bir tahliye edildiği günlerdi... Sanık avukatları tahliye taleplerini **“güvendikleri”** hâkimlerin nöbet günlerine denk getiriyor, sonuç da alıyorlardı... İşte o günlerde *Taraf* bu uyanıklığı göz önüne sermek için **“Nöbetçiler... nöbetçiler...”** manşetini atmıştı ki, bence şahaneydi...

İkinci örnek: Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanvekili **Kemal Anadol** 2010 Ağustos şûrasında hükümet darbe teşebbüsü suçlamasıyla yargılanan bazı sanıkların terfisini engelleyince **“Bu bir sivil darbedir”** demiş, *Taraf* da bu çıkışı **“1980 model Anadol”** başlığıyla duyurmuştu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Şiddete son verecek şiddet...’

Alper Görmüş 19.08.2011

Gerek devletin gerekse de PKK’nın **“son ve büyük bir şiddet”**i izleyecek **“huzurlu, mutlu günler”**e dair bir kanaate ulaştıkları anlaşılıyor...

Cemil Meriç, “şiddete son verecek şiddet” inancı için **“yalanların en alçakçası değilse, vehimlerin en şairanesi”** demişti.

Günlerdir gazetelere bakıyorum, **“açılım”** günlerinden bu yana her zaman en yoğun kategoriye oluşturan ve kahir ekseriyetini **“paralel (yeni) merkez medya”** gazetelerinin ve orada yazan köşe yazarlarının oluşturduğu **“diyalog dışında çözüm yok”** savunucuları dillerini her gün biraz daha esnetiyorlar... Başbakan dilini sertleştirdikçe, onlar da **“hükümetin sertlikten başka çaresi kalmadı”** noktasına savruluyorlar.

Aslında bu gerekçe, hükümetin de onu destekleyen basın da yapmaması gereken şeyi açıkça gösteriyor.

Özgür-Der Genel Başkanı Rıdvan Kaya, yayımladığı bildiride bunu çok güzel anlatmış:

“Enteresan olan, böylesi bir gelişmenin hiçbir biçimde sorun çözücü, ilerletici olmayacağının herkes tarafından bilinmesidir. Başbakan, turmanan PKK eylemliliğinin ardında ülkeyi kanlı bir iç savaşa sürükleme hesabının olduğunu söylemektedir. Bu durumda yapılması gereken şey bu oyunu bozmak olmalı değil midir? Tam tersini yapip savaş tamtamlarını daha da yükseltmek mantıklı değildir.”

Politik cesaretin yoksa...

Bu en korkunç günlerden sadece iki ay önce barışa en yakın günlerde olduğumuzu, bunu ortak bir kanaat halinde ifade ettiğimizi unutmayalım... Geçtiğimiz haftalarda bu köşede yayımlanan üç bölümlük **“Masasız barış, Öcalan’sız masa olmaz”** başlıkla yazıda, benzer sorunlar yaşayan ülkelerde **“barışa en yakın”** günlerde mutlaka gidişatı engellemeyi amaçlayan büyük provokasyonların yaşandığını örneklerle anlatmıştım. Fakat

gerek Güney Afrika'da, gerekse de İrlanda'da bunlar politik cesaret sahibi liderler tarafından **"barışa tuzak"** olarak değerlendirilmiş, böylece etkisizleştirilmişlerdi.

Provokasyonları bu yolla etkisizleştirecek politik cesarete sahip değilseniz, o zaman yapay bir akıntı yaratan birilerinin müstehzi ve memnun gülümsemeleri eşliğinde o akıntıya bırakırsınız kendinizi.

Aileler arası kan davasını irrasyonel bir davranış olarak kınayıp mahkûm edenlerin pozisyonu, **"şehitlerin kanı yerde kalmamalı, cevabını misliyle almalılar"** diyenlerin pozisyonundan çok mu farklı?

Benden ille de bir karşılaştırma yapmamı isterseniz, evlatları öldürülen ailenin duygusunun, **"şehitlerimizin kanı yerde kalmasın, gidelim, hepsini öldürelim"** diyenlerin duygusundan daha samimi olduğunu söylerim.

Şurada yüzyüze bakıyoruz, hepimiz biliriz ki ateş gerçekten de düştüğü yeri yakar; sahici acı ancak orada yaşanır. **"Şehitlerimizin kanı yerde kalmasın"** diyerek intikam talep eden geniş kalabalıkların asıl duygularının **"öfke"** olduğunu bilmiyor muyuz?

"Misyonerlere karşı kampanya" günlerindeki gibi

Öte yandan, PKK saldırılarından gûya derin bir acı duyduğunu söyleyen, fakat gerçek duyguları **"öfke"** bile olmayan bir kesim daha var ki, onların, hükümetin girdiği yeni çizgi karşısında zil takıp oynadığı konusunda hiçbir şüphem yok.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İş, aş, bomba...

Alper Görmüş 23.08.2011

Hükümet, **"terörle mücadelede yeni strateji"** geliştirmiş...

"Yeni strateji"yi **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik** anlatmış, **Okan Müderrisoğlu** haber haline getirmiş, *Sabah* gazetesi de manşet yapmış (21 ağustos).

"PKK'ya karşı sivil harekât" başlığının uygun görüldüğü **"yeni strateji"** gazete tarafından **"sivil reçete"** diye de adlandırılıyor. **"Güvenlik önlemlerinin yanı sıra, halkı kazanmayı hedefleyen sivil harekât"** şu unsurlardan oluşuyormuş (gazeteden aynen aktarıyorum):

"1- 20 ile teşvik,

"2- 50 bin gence iş,

"3- Beş bin kişiye kaynaşma yemeği,

"4- BDP'li vekillerin köyüne su,

"5- Bursaspor-Şanlıurfaspor dostluk maçı."

Böylece anlıyoruz ki, hükümetin 2009 seçimlerinden itibaren **“Kürt sorununun çözümü”**nden anladığı şey olan **“iş ve aş”** formülü, şimdi yeni bir ilaveyle bir daha parlatılıp piyasaya sürülüyor: **“İş, aş, bomba...”**

“Terör var” diye değil ha!

Bilhassa üçüncü ve beşinci maddeleriyle okuyanda tebessüm uyandıran **“terörle mücadelede yeni konsept”**in **“terör var, diye hayata geçmediği özellikle anlatılacak”**mış.

Maddelerle ilgili olarak dikkatinize birkaç ayrıntı daha sunmak istiyorum. Haberden aynen aktarıyorum:

“Teşvik: 20 ilde 1000'er, ilçelerinde ise 500'er gencin asgari ücretle ve sigortalı olarak toplum yararına işlerde çalıştırılması planlanıyor.

“Yatırım: Terör örgütü lideri Öcalan'ın köyü olarak bilinen Urfa'nın Halfeti İlçesi'ne bağlı Ömerli'nin, Ortayol'la bağlantısını kuran 3,5 km yol asfaltlanıyor. Ayrıca KCK tutuklusunu BDP Milletvekili İbrahim Ayhan'ın köyüne de su götürülüyor.

“Yer sofrası: İllere moral çıkarma yapılması düşünülüyor. İlk hazırlık Şanlıurfa için başlatıldı. Ekim ayında Cumhurbaşkanının da katılımı ile beş bin kişilik yemekli toplantı düzenlemesi, yer sofrası kurulması düşünülüyor.

“Maç: Ayrıca Bakan Çelik'in eski seçim çevresi olan Bursa ile yeni seçim çevresi Şanlıurfa arasında spor köprüsü kuruluyor. Çok yakında Bursaspor ile Şanlıurfaspor dostluk maçında karşılaşacak.”

Böyle işte...

Demek ki Başbakan Erdoğan, **“Bu ülkede Kürt sorunu yoktur, benim Kürt kardeşlerimin sorunu vardır”** derken, birilerinin iddia ettiği gibi incelikli, nüanslı bir şeyler anlatmaya çalışmıyormuş, basbayağı **“Kürt sorunu yoktur”** diyormuş.

Peki, zirvesini **Tayyip Erdoğan**'ın 2005'teki **“Vardır ve çözmek bizim görevimizdir”** cümlesinin oluşturduğu Kürt sorununu özünde siyasi-psikolojik bir sorun olarak görme tutumu, nasıl oldu da Ecevit'vari bir dönüşüme uğradı ve **“Kürt sorunu iş ve aş meselesidir”** limanına demirledi?

Benim bu soruya cevabım şöyle: Hükümet uzun bir süre, kendisinin uygun ve yeterli gördüğü kimi hakları herhangi bir müzakereye girişmeden tek yanlı olarak verirse, **“siyasi çözüm”**e ulaşabileceğini düşündü. Fakat ne zaman ki siyasi çözümün **“anadilde eğitim”, “Kürtlerin kendi kendilerini yönetmesi”** (özerklik) ve **“genel af”** anlamına geldiği ortaya çıktı, işte o zaman **“Kürt sorunu yoktur, benim Kürt kardeşlerimin sorunları vardır”** dendi ve **“iş ve aş”**lı çözüm arayışına girildi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çatışma gazeteciliği hangi haberleri sevmez

Alper Görmüş 26.08.2011

Bir savaşı, çatışmayı durdurmak yerine onun devam etmesini isteyenlerin en korktukları şey, savaşan tarafların homojenliğini ya da yekpareliğini tehdit eden gelişmelerin ortaya çıkmasıdır. Pozisyonları böyle olanlar açısından ideal durum, iki tarafta da hiçbir çatlak sesin çıkmamasıdır, iki tarafta da herkesin **“savaş”** demesidir. Yine de çatlak sesler çıkıyorsa eğer, kendileri için belirledikleri birincil görev, bu seslerin duyulmaması için azami gayret göstermektir.

Yine, bunların en nefret ettiği kesimler, her iki tarafın hatalarını da eleştirip barışa yol vermek isteyenlerdir. Bu **“arada kalmışlar”**, her iki tarafın kesintisiz savaş yanlılarıncı **“düşman”**dan bile daha büyük bir nefretle anılırlar. (Mesela geçenlerde, *Yeni Akit* gazetesinin Ankara temsilcisi Yener Dönmez **“Açılımcılar sussun”** başlıklı bir yazı yazdı ve **“Tarafların tümü”**nü bu çerçevede mütalaa ettiğini söyledi.)

Barış gazeteciliğinin önde gelen isimleri Annabel McGoldrick ve Jake Lynch, 17 maddelik **“Barış Gazeteciliği”** kılavuzlarının birinci maddesini, çatışan tarafları homojenmiş gibi gösterme çabalarına ayırmışlar, çatışmayı sürdürmeyi değil, barışı isteyen ve ona odaklanan gazetecilerin buna karşı nasıl bir çizgi izlemeleri gerektiği üzerinde durmuşlardı. Buna göre:

“Bir çatışmayı sadece iki tarafın çatışması gibi göstermekten kaçının. (...) Barış yanlısı bir gazetecinin yapması gereken, iki tarafı farklı amaçlar peşinde koşan pek çok küçük gruba ayırarak, yaratıcı çözümlere kapı aralamaktır.”

İki taze haber üzerinden giderek, gazeteciliğimizin **“barış gazeteciliği”**nden ne ölçüde nasiplendiğine bakalım...

Birinci haber: Kürt kadınlarının eylemi...

Haber şöyle:

“Van ve Hakkâri’nin Yüksekova ilçesinden dün sabah yola çıkan ‘Barış Annesi İnisiyatifi’ üyesi bir grup, PKK’lıların askeri birliği pusuya düşürdüğü Hakkâri- Çukurca Karayolu’nun 12’nci kilometresine geldi. Olay yerine beyaz tülbent bırakan kadınlar basın açıklaması yaptı. Hakkâri Belediye Başkanı BDP’li Fadıl Bedirhanoglu ve BDP Hakkâri İl Başkanı Orhan Koparan’ın da eşlik ettiği kadınlar adına Leyla Duman, Türkçe ve Kürtçe basın açıklaması okudu. Güvenlik güçlerinin operasyonlarının durdurulması istenen açıklamada, şöyle denildi:

“Biz savaş istemiyoruz. Biz burada asker annelerine de sesleniyoruz; gelsinler bizimle birlikte olsunlar. Ne bir asker annesi ne de bir gerilla annesi ağlamasın artık. Asker de bizim çocuğumuz, dağdaki insanlar da bizim çocuğumuz. Bu mübarek ramazan ayında bu kadar Müslüman öldürülüyor. Bu kadar asker öldürülüyor. Başbakan bu savaşı durdursun artık.”

Haber *Radikal*’in manşetinden aktardım. Gazetenin haberin spotunda da belirttiği gibi, beyaz tülbent atma, aşiretler arasındaki kavganın bitirilmesi için başvuru bir Kürt geleneği... Kürt kadınlarının davranışını bu sembolizmle birlikte okuduğumuzda, yaptıkları eylemin ne kadar önemli ve anlamlı olduğu daha iyi anlaşılır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Okurlar 'eğlenceli' başlıklara ne diyor

Alper Görmüş 30.08.2011

16 ağustosta bu köşede yayımlanan **"Taraf'ın 'eğlenceli' başlıklarından memnun muyuz"** başlıklı yazıya çok sayıda cevap geldi. Bunlardan bir seçmeyi sizin de dikkatinize sunacağımı daha önce söylemiştim... Ne var ki ertelemem gerektiğini düşündüğüm iki yazı nedeniyle bu sözümü yerine getiremedim. Nihayet bugün ona sıra geldi.

Gelen cevaplarda sadece tercih bildirilmiyor, tam istediğim gibi savunulan görüşler uzun uzun temellendiriliyordu... Ne var ki **bunlardan ancak kısa bölümler alabiliyorum buraya**, aksi takdirde bir ay boyunca başka bir şey yazmamam gerekecekti.

Mektuplarda dile getirilen görüşlerin büyük çoğunluğu benim yazıda dile getirdiğim görüşlerle uyum içindeydi. Elbette aksi yönde görüş bildiren okurlar da vardı ve sayıları daha az olduğu için onların tümünün mektuplarından kısa alıntılar yaptım. Görüşleri benimkilerle uyum içinde olan okurların ise ancak bir bölümünün mektuplarını değerlendirebildim.

19 ağustosta yayımladığım **"3. - 5. sayfa"** haberleriyle ilgili olarak gelen mektupların ise hemen hemen tamamında bu eleştiriler onaylanıyordu. Bu konuda herhangi bir tartışma olmadığı için o yazıya gelen cevapları yayımlamayacağım.

Tartışmaya katılan bütün Taraf okurlarına teşekkürler...

Mektuplarından kısa da olsa hiç alıntı yapamadığım okurlarımızdan özür diliyorum. Yine, eleştirilerinin en can alıcı bölümünü seçemediğimi düşünen okurlarımızdan da peşinen özür diliyorum...

Son bir not: Dediğim gibi, mektuplardan çok kısa bölümler seçtiğim için mektup sahiplerinin adlarını zikretmedim. Hem böylece birkaç okurun görüşlerine daha yer vermek mümkün olabildi.

***

» Yerli yerinde kullanıldığı zaman, zekâ parıltısı içerdiği sürece esprili manşet atmanın bir zararı yok ama çok önemli konularda sürekli esprili manşet atma arayışında olunursa bir sonuç ortaya çıkıyor: Anlatılan şey ne kadar önemli olursa olsun bir espriye dönüşüp buharlaşıyor.

***

» Ben bir *Taraf* okuru olarak *Taraf*'ın eğlenceli ve zekâ üstü manşetlerini, sürmanşetlerini kısacası başlıklarını çok beğeniyorum. Hem zekâ ürünü hem de cesur oluyorlar...

***

» **"Daha karpuz kesecektik"** başlığını görünce, niye yalan söyleyeyim, içim daraldı. (...) **"Bu sefer dokandı"**, tabii aynı tarzın devamı mahiyetinde. Olmadı; hem de hiç olmadı. Gazeteye lümpen bir hava vermesinin yanında, zafer kazanmışlığın, dedikleri çıkmışlığın bir kibri, bir şımarıklığı esir alivermiş gibi geldi bana *Taraf* ekibini, ifadelere de yansıyan.

***

» *Taraf*'ın başlıklarını eğlenceli buluyorum. Örneğin “**Daha karpuz kesecektik**” ifadesi hoşuma gitti. (...) Bırakın onuru zedelemeyen bu tür esprili başlıklar gazetemizde yer bulsun.

***

» Son günlerdeki manşetlerden ciddi olarak rahatsızım... Özellikle “**Bu sefer dokandı koçum**” çok düzeysiz geldi... (...) Mağdur insanlarla dalga geçmek de öyle.

***

» Birçok kişi “**taraf**” olmanızı ilk günden olumlu karşıladı, giderek de destek artıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İktidar kaybı, erkekler ve laikler...

Alper Görmüş 02.09.2011

Nokta'yı tasarlamaya başladığımız 2006 yazında bir yandan nispeten daha az sevdiğim fiziki örgütlenme sorunlarıyla uğraşırken, bir yandan da çok sevdiğim müstakbel konu başlıkları üzerinde düşünüyordum...

İlk sayısı 2006 kasımı için planlanan bir dergi için aylar önce haber düşünmek birçoklarına tuhaf gelebilir, oysa bu mesai bana hiç tuhaf görünmüyordu, çünkü ben günlük gazetenin daha ziyade “**siyaset**”e haftalık derginin ise “**toplum**”a ilişkin mecralar olduğuna inanıyordum.

Hatta niyetim, 1980'lerin ortalarından itibaren *Nokta* logosunun altında yer alan “**haftalık siyasi dergi**” ibaresini “**haftalık siyaset ve toplum dergisi**” olarak değiştirmektir. Ne var ki, derginin yeni patronu eski ibareyi çok sevmiştir ve değiştirilmesini arzu etmiyordu. Ben de “**editorial bağımsızlık**” konusunda patrondan “**mutlak bağımsızlık**” sözü almış bir yayın yönetmeni olarak, bu hususta (da) direnmenin şımarıkça bir tutum olacağını düşünüp vazgeçtim.

Yani diyeceğim, “**siyaset**”ten çok “**toplum**”a bakan bir dergi yapacağımız için, yayından aylar önce toplumun altındaki dip dalgalarına dair kafa patlatmada hiçbir tuhafılık yoktu.

İşe, son aylarda okuduğum haberler ve köşe yazılarından ilgimi çekenlerle ilgili olarak tuttuğum notları gözden geçirmekle başladım... Hiç unutmuyorum, bunlardan beni en fazla heyecandıranlardan biri, *Yeni Şafak* yazarı **Fatma Karabıyık Barbarosoğlu**'nun bir köşe yazısı olmuştur. 17 Mart 2006 tarihli yazının başlığı “**Azalan erkek kimliği**”ydi...

İktidar kaybını “şiddet”le telafi etmek!

Aldığım notlar o kadar iştah açıcıydı ki, hemen yazının tamamına ulaştım...

Barbarosoğlu, 14 yaşındayken kendisinden bir yaş küçük bir erkekle imam nikâhıyla evlendirilen ve iki çocuk sahibiyken “**kocas**” tarafından terk edilen 15 yaşındaki Özlem'in hikâyesinden yola çıkarak anlatmaya başlıyordu “**azalan erkek kimliği**”ni:

“Sorun erkeklerin azalan kimliğinde. Özlemin kocası küçük bir adam olmasaydı da kaçacaktı. Geçtiğimiz aylarda bir ay içinde altı boşanma haberi aldım. Hepsinde bunalıp sıkılan erkeğin evini terk etme hikâyesi çıktı karşıma. Erkekler kimliklerini kurucu unsurlardan mahrum oldukları için, aile sorumluluğunu yerine getiremiyor.

“(...)

“Bütün analizlerin ataerkillik üzerinden yapılmaya çalışılması ‘yarın’ okumalarını engelliyor. Özellikle şehirlerde yaşanan sıkıntıların, ailedeki çözülmenin sebebi ataerkillik değil, azalan erkek kimliğindeki sorumluluk kaybı. Çünkü ataerkil örüntünün sınırlayan, fakat aynı zamanda koruma maksadı taşıyan yapısı çökmüş, sadece sınırlayan ama sorumluluk almayan ayağı kalmıştır. Aile içi şiddetin temelinde de sorumluluk almayan erkeğin, ‘erkek’ olduğunu hissetmek ve hissettirmek için şiddete başvurduğu bir durum söz konusu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Deniz Feneri savcıları hadisesi

Alper Görmüş 06.09.2011

Deniz Feneri davasının üç savcısı, zanlıların şikâyetleri üzerine **“evrakta tahrifat”** yaptıkları şüphesiyle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu (HSYK) tarafından davadan uzaklaştırıldı ve kıyamet koptu.

Nedeni açık: Çünkü **davanın zanlıları, Adalet ve Kalkınma Partisi’ne (AK Parti) yakın kişilerden oluşuyor.** Böyle olunca, savcıların davadan uzaklaştırılmaları, zanlıların iktidar tarafından korunduğu eleştirilerine yol açtı.

Savcıların tam olarak neyle suçlandıkları, evrakta nasıl bir tahrifat yaptıklarına dair ilk bilgiler 29 ve 30 temmuz tarihli *Vatan* ve *Milliyet* gazetelerinde yayımlandı. 1 eylül tarihli *Radikal* gazetesinde ise **Deniz Zeyrek** imzasıyla çok daha doyurucu bir haber-analiz yer aldı.

Bu yazıda ben, savcılarla ilgili ilk iddiaların gazetelerde çıktığı temmuz sonundan bu yana konunun nasıl geliştiğini; tarafların iddialarını ve karşı iddiaları özetleyecek, bu arada kendi geçici kanaatimi de ortaya koymuş olacağım.

“Evrakta tahrifat yaptılar”

Yukarıda da dediğim gibi, konuya ilişkin ilk haberler temmuz sonunda *Vatan* (“**Evrakta tahrifat yaptılar**”) ve *Milliyet* (“**Deniz Feneri savcılarına ‘usulsüzlük’ iddiası**”) gazetelerinde yer aldı.

Milliyet’teki haber daha ayrıntılıydı ve bugünkü bilgilerimizin önemli bir bölümünü kapsıyordu... Habere göre, soruşturma savcıları, 1 Haziran 2009’da Ankara 3. Sulh Ceza Mahkemesi’ne başvurarak, hakkında soruşturma yürütülen 18 zanlının tüm kişisel mal varlıklarına el konulması talebinde bulundular. Fakat savcıların ikinci bir talebi daha vardı: Bu kişilerin ortak olduğu şirketlerin mal varlıklarına da el konulmasını istiyorlardı.

Milliyet'in haberine göre, **mahkeme başvurusu aynı gün karara bağlamış, birinci talebi kabul ederken ikinci talebi reddetmişti.**

Mahkeme kararını hâkimden alan savcılar kararı çoğaltıp, gereğinin yapılması için ilgili tapu kadastro müdürlüklerine gönderdiler. Fakat savcılar çoğaltma işlemini yaparken, mahkeme kararının ikinci bendinin (ve tartıştığımız mesele açısından fazla bir önemi olmayan üçüncü bendinin) üstünü kapattılar.

Zanlılar, savcıların bu uygulamasının kasıtlı olduğu kanaatindeydiler. Yazdıkları şikâyet dilekçesinde şöyle dediler:

"Soruşturma savcıları, malvarlıklarına el konulan 18 kişinin ortak olduğu şirketlere ait mal varlıklarına el konulması talebinin reddine rağmen, bu şirketlerin varlıklarına el koyma amacıyla işlem yaptı."

Sonuç, gerçekten de öyle oldu

Yazının bundan sonrasında **Deniz Zeyrek**'in *Radikal*'deki haberi üzerinden gideceğim...

Deniz Zeyrek, **"savcılarının yakın çevreleri"** dediği kişilerle konuşmuş ve böylece savcılarının uyguladıkları **"mahkeme kararının bir bölümünü kapatma"** işlemiyle ilgili olarak onların dolaylı cevaplarına da haberinde yer vermiş.

Tabii, akla gelen ilk soru, savcılarının böyle bir yetkilerinin olup olmadığı ve neden böyle bir uygulamaya gittikleri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savunduğum savcının savunması beni yalanladı

Alper Görmüş 09.09.2011

Deniz Feneri soruşturmasının üç savcısının görevden alınmasını tartışıyoruz...

Konuya ilişkin ilk yazımın yayımlandığı 6 eylülde *Milliyet* gazetesi, savcılardan biri olan **Abdulvahap Yaren**'in dokuz sayfalık savunmasının, görevden alınma sonucunu doğuran **"kapatma"** işlemiyle ilgili bölümünü yayımladı... Aynı gün **Deniz Feneri soruşturmasının avukatlarından Hakan Yıldız** beni arayarak bazı belgeler gönderdi.

İkisi de konuya yeniden eğilmemi gerektirecek öneme sahip gelişmelerdi...

Birazdan sizlerle paylaşacağım bu gelişmeler, benim önceki yazımda dile getirdiğim **"geçici"** kanaatimi de revize etmemi gerektiriyordu...

Fakat meselenin yeni boyutlarına geçmeden önce, neyi tartıştığımızı ve benim salı günü hangi noktada olduğumu kısaca hatırlatmam gerekiyor...

Üç savcının görevden uzaklaştırılmasıyla sonuçlanan süreç 1 Haziran 2009'da savcılığın mahkemeye başvurup, hakkında soruşturma yürütülen **18 zanlının a) tüm kişisel mal varlıklarına tedbir konulmasını, b) bu kişilerin ortak olduğu şirketlerin taşınmazlarına (da) tedbir konulmasını** talep etmesiyle başladı.

Mahkeme birinci talebi kabul etti, fakat ikinci talebi reddetti.

Savcılar, mahkeme kararını tapu kadastro müdürlüklerine göndermek için fotokopiyle çoğaltırken kararın **"şirket taşınmazlarına tedbire gerek yoktur"** bölümünü kapattılar ve müdürlüklere o haliyle gönderdiler. Bu durumda karar metninde sadece isimleri sayılan 18 kişinin varlıklarına ve şirketlerdeki paylarına tedbir konulması ibaresi yer aldı.

Fakat tapu kadastro müdürlükleri, bundan şirketlerin bütün taşınmazlarına tedbir konulması gerektiği sonucunu çıkardılar ve uygulamayı o yönde yaptılar.

Bunun üzerine soruşturmanın bazı zanlıları **"evrakta tahrifat"** yaptıkları gerekçesiyle üç savcıcı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'na (HSYK) şikâyet ettiler.

Neticeyi biliyorsunuz: HSYK, müfettişlerin raporları doğrultusunda bu iddiayı haklı buldu ve üç savcıcı soruşturmadan uzaklaştırdı.

Ben, salı günü, **a)** bir bölümü **"kapatılmış"** da olsa, savcıların tapu kadastro müdürlüklerine gönderdikleri karar metninin, mahkemenin **"yalnızca kişilerin varlıklarına tedbir konsun"** şeklindeki iradesini yansıttığını ve sadece onu yansıttığını, **b)** bu durumda savcıların, tapu kadastro müdürlüklerinin şirket varlıklarının tümüne tedbir koyma ihtimallerini akıllarına bile getirmemiş olabileceklerini hatırlatarak şu sonuca varmıştım:

"Neticede, mevcut bilgilerimizle benim geçici kanaatim şöyle oluştu: Savcıların 'kapatma' işlemini şirketleri zarara uğratmak amacıyla ve kasıtlı yaptıkları iddiası inandırıcı görünmüyor."

Milliyet'teki haber ve avukat Yıldız'ın iddiaları

Yukarıda dediğim gibi, yazımın çıktığı gün *Milliyet*'te Türker Karapınar imzasıyla çok önemli bir haber yer aldı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Soyun öyleyse, dövüşeceğiz'in meşruiyeti ve sınırları

Alper Görmüş 13.09.2011

Küçük ve yoksul bir ortaçağ köyünün papazı, çok sıcak bir yaz gününde uçsuz bucaksız izlenimi veren, tek bir ağacın bile bulunmadığı bir bozkırda yürüyerek yol almaktaymış... Hedefi, ölen aile büyüklerini gömmeden önce kendisinden son bir dua isteyen uzaktaki akrabalarının yaşadığı kilisesiz, kendisinininkinden de küçük bir köymüş...

Güneş doğmadan çıkmış yola, hiç durmadan yürümüş, yürümüş...

Öğleye doğru artık yürüyecek takati kalmamış, içinden **"bari tek bir ağaç gölgesi"** diye geçirirken, onca yorgunluğuna rağmen gözüne kestirebileceği uzaklıkta yeşil bir adacık görmüş. Tuttuğu dilekle ağaçların

eşanlı varlığı papaza o kadar mucizevî görünmüş ki, aklından Tanrı'nın onları oracıkta ve o anda yaratmış olabileceğine dair belli belirsiz bir düşünce bile geçmiş.

Öyle veya böyle, her iki ihtimal için de Tanrı'sına şükrederek, belki su da bulma umuduyla yeşil adacığa doğru ilerlemeye başlamış.

Yeşil adacık, uzaktan vaat ettiğiinden çok daha davetkârmış... Su da varmış üstelik... Biraz soyunup dökünmüş, uzun uzun su içmiş, ardından bacaklarını, kollarını, yüzünü yıkayıp sırtüstü uzanmış.

Tam uykuya dalmak üzereyken bir atın nal seslerini duymuş, at birkaç dakika sonra sürücüsüyle birlikte karşısındaymış...

“Bu topraklar kralımızın ve ailemizin” demiş sürücü, zaten her halinden bir asilzade olduğu anlaşılıyormuş, **“oturduğu yer de bizim ve yabancılar burayı kullanamaz”**.

“Sadece birkaç dakika” demiş papaz, **“sonra yine yoluma devam edeceğim”**.

Adam ısrar etmiş: **“Hayır, hemen şimdi kalkacaksınız!”**

Papaz: **“Kralımızın ve ailemizin, diyorsun, peki nasıl elde ettiniz bu toprakları?”**

Adam: **“Atalarımızdan kaldı.”**

Papaz: **“Onlar nasıl elde etmiş?”**

Adam: **“Onlara da atalarından kalmış.”**

Konuşma bu minval üzere uzamış da uzamış... Papaz sorularını hep yüzünde bir gülümsemeyle sorarken, asilzade her soru-cevapta biraz daha öfkeleniyormuş. Sonunda **“Eeee, yeter artık”** diye patlamış, **“büyük büyük dedelerim dövüşerek elde etmiş bu toprakları...”**

İşte o zaman papazın yüzündeki gülümseme gitmiş, ciddileşip ayağa kalkmış, soyunmaya başlamış. Üzerinde sadece pantolonu kalınca adama dönmüş ve **“Soyun o zaman”** demiş, **“dövüşeceğiz!”**

Kürtler de böyle demişti...

Ben, çok sevdiğim bu meselin bizim Kürt meselemizi de mükemmelen izah ettiği kanaatindeyim.

Öyle olmadı mı: Bu devlet (hikâyemizdeki asilzade) Kürtlerin (hikâyemizdeki papaz) salt insan olmaktan kaynaklanan haklarını salt kendi yaptığı yasalara dayanarak on yıllar boyunca inkâr etmedi mi? Papazın suya duyduğu ihtiyaçla Kürtlerin kendi anadillerini korkusuzca konuşma ihtiyacı arasında fark var mı?

Öyle olmadı mı: Bu devlet her insani talebe **“hayır”** demedi, böyle böyle 70-80 yıl geçmedi ve sonunda bazı Kürtler **“soyun o zaman, dövüşeceğiz”** diye dağa çıkmadı mı?

Ben, Kürt meselesine dair bu gazetede kaleme aldığım bütün yazılarda, PKK zoru oyunu bozmasaydı da Kürtlerin son yıllarda teslim edilmiş bazı haklarının yine teslim edileceği yönündeki değerlendirmeleri sorguladım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sayın Başbakan, Hrant sizden daha fazlasını umardı

Alper Görmüş 16.09.2011

Sayın Başbakan,

Bilmiyorum siz de o insanlardan mısınız (ben değilim): Bazı insanlar kendi ölümlerinden sonra, onu tanıyanların davranışlarının nasıl olacağını merak ederlermiş.

Bir yerde okumuştum: İnsan rüyasında kendi ölümünü göremezmiş, fakat bazı insanlar rüyalarına karşı örülen bu duvarı yıkabiliyorlarmış. Onlar da işte, kendi ölümlerinden sonra, onu tanıyanların davranışlarının nasıl olacağını merak edenler arasından çıkarmış.

Okuduğumda bana saçma görünmüştü bu tez, ya da öylesi işime gelmişti. Çünkü ben de iki kez omuzlarda taşınan kendi cenazemi görmüştüm. 8-10 m. yukarıdan korteje eşlik ediyordum. Düşününce komik geliyor ama, değildi. Çok hüzünlüydü. Zaten uyandığımda ağlıyordum.

Tezin bana saçma gelmesi ya da öylesinin işime gelmesi şundan: Böyle rüyaları sadece yaşarken kendi ölümünden sonrasını düşünenler, bunu çok düşünenler görüyorlarsa, o zaman, benim o insanlardan olmadığımı dair iddiam geçerliliğini kaybediyor demektir. Bilmiyorum, belki düşünüyorumdur da, bunu bilinçdışına sürüklüyorumdur...

Neyse, zaten mesele sizin ya da benim ölümlerimizden sonra kimin nasıl davranacağını merak etmemiz ya da etmememiz değil.

“İslamcı” iktidar ve Hrant Dink

Sayın Başbakan,

Dün Hrant Dink'in doğum günüydü, 19 eylülde de onun cinayetini aydınlatma iddiasıyla açılan davanın yeni bir duruşması var. Bunlar üzerinde düşünürken nedense aklıma, onun kendi ölümünden sonra kimin nasıl davranacağını merak eden bir adam olup olmadığı geldi.

Öyle biri olduğunu varsaydım ve **“ruh tedirginliği”** içinde hayatının son günlerini sürerken, bir cinayete kurban gitmesi durumunda sizin cinayetin aydınlatılması için nasıl bir tavır takınacağınız üzerinde düşündüğünü tahayyül ettim.

Vardığım sonuç şu: **Eğer Hrant bunu merak etmişse, mevcut siyasetçiler arasında en fazla size güvenilebileceğini düşünmüştür.**

Bu sonuca istihareye yatarak varmıyorum elbette; yazdıklarından ve söylediklerinden çıkartıyorum.

Hrant Dink, yazılarında, üzerindeki “**mahalle baskısı**”na rağmen ve fakat o baskıyı da dikkate alan bir dille Ermenilerin (ve öteki azınlıkların) “**İslamcı**” iktidar altında kendilerini daha rahat hissettiklerini teslim ediyordu.

Özel sohbetlerinde ise bu fikirlerini çok daha net bir dille ifade ediyordu.

Fakat Hrant Dink’in bu konudaki fikirlerini en açık bir biçimde Amerikalı diplomatlara anlattığını, sonradan yayımlanan **WikiLeaks** belgelerinde gördük.

Sayın Başbakan,

Danışmanlarınız sizi mutlaka bilgilendirmişlerdir ama, gelin diplomatların kaleminden Dink’in tam olarak ne dediğini bir daha hatırlayalım:

“Türkiye’de hangi siyasi partinin ‘gerçek laikliği’ temsil ettiği sorulduğunda, Dink ‘AKP’ cevabını verdi. Bir dinî azınlık mensubu olarak, İslam eğilimli bir partinin gücünü arttırmasından korkup korkmadığı sorulduğunda ise ‘Hayır’ dedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘OdaTV’ iddianamesi (1)

Alper Görmüş 20.09.2011

OdaTV iddianamesi açıklandı... Artık, davanın sanıklarına yöneltilen suçlamaları biliyoruz... Bu köşede iki, belki de üç yazıda iddianame ve suçlamalarla ilgili düşüncelerimi ifade edeceğim.

Bugünkü yazının birinci bölümünde iddianamedeki gerçek suçlamanın ne olduğu ve basında bunun karşısına yerleştirilen savunma çizgisinin problemleri üzerinde duracağım. İkinci bölümde ve sonraki yazılarda ise iddianamenin problemlerini ele alacağım.

Basındaki savunma çizgisini kabaca şöyle ifade edebiliriz: Davanın sanıkları, yaptıkları gazeteciliğin (**Soner Yalçın ve OdaTV editörleri**), yazdıkları kitapların (**Nedim Şener ve Ahmet Şık**) içeriklerinden hoşlanılmadığı için böyle bir muameleyle uğruyorlar...

Böyle bir savunma, şu karşı atakla çöker: O halde benzer içerikteki gazetecilikler, benzer içerikteki kitaplar neden benzer bir takibata uğramıyorlar?

Bu türden savunmalar **sen-ben-bizim oğlan** çevresinde iş görür, fakat “**deplasmana**” çıkıldığında işler zorlaşır.

Aslında bu savunma çizgisi, “**iktidardaki düşman**”a, “**bir şeytanlar topluluğu olan cemaat**”e karşı kullanışlılık potansiyeli taşıyan her durumda başvurulmuş tipik savunma çizgisi olarak çıkıyor karşımıza... Hakiki suçlamalar üzerinden değil de onların maksimum ölçüde abartılmış biçimleri üzerinden yürütülen bu türden “**hücum-savunma**”lar bir noktada kaçınılmaz olarak “**hava yapıyor**” ve bilahare hakiki suçlamalara karşı hakiki bir savunma çizgisine dönülse bile, ortaya çıkan inandırıcılık sorunu savunmanın etkisini azaltıyor.

Tam bu noktada Ahmet Şık'ın kitabının yayımlanmasının engellendiği günlerde yürütülen kampanyanın temel sorusunu hatırlayabiliriz: **“Kimbilir, içinde hükümeti ve cemaati rahatsız edecek ne tür bilgiler ve belgeler vardı da, yayımlanmamış bir kitabın toplatılması gibi bir cürüm göze alınabildi?”**

Sonra ne oldu? Kitap internette yayınlandı ve böyle bir içeriğinin olmadığı anlaşıldı. Bu sonucun, Ahmet Şık'ın ve onu savunanların elini güçlendirdiğini sanırım hiç kimse öne süremez.

Aynı hata iddianameden sonra da sürüyor...

Soner Yalçın'ın **“muhalif gazetecilik yaptığı”**, Nedim Şener ve Ahmet Şık'ın da **“cemaati rahatsız edecek kitaplar yazdıkları”** için suçlandıklarını temel alan savunma çizgisi, iddianamenin açıklanmasından sonra da devam etti; bu çerçevede düne kadar yazılmış bütün yazıları okudum, durum böyle... (Sözünü ettiğim savunma çizgisi, tartışmayı Şener ve Şık üzerinden yürüttüğü için, bundan sonrasında ben de öyle yapacağım.)

Oysa biliyoruz ki, suçlama böyle değildir. Suçlama, Şener ve Şık'ın **“Ergenekon terör örgütünün talimatları doğrultusunda, kendi iradeleriyle kitap yazdıkları”**dır.

Oysa bir kitabın yazarı tarafından yayımlanması ile –iddianamede iddia edildiği gibi– bir terör örgütünün talimatı doğrultusunda yayımlanması arasında dağlar kadar fark vardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'OdaTV' iddianamesi (2)

Alper Görmüş 23.09.2011

Salı günü ele almaya başladığım *OdaTV* iddianamesiyle ilgili olarak bir ya da iki yazı daha yazacağımı söylemiştim. İlk yazının sonlarında işaret ettiğim bir noktayla ilgili olarak o kadar çok eleştiri aldım ki, bugünkü yazıyı sadece o konuya ayırmak durumunda kaldım. Yani, bu diziyi ancak üç bölümde bitirebileceğim.

Önce sözünü ettiğim paragrafı hatırlayalım:

“Ahmet Şık'ın kitabının 'İmamın Ordusu' adı yerine 'Sabri Uzun' ya da 'Emniyet Müdürü Sabri Uzun' adıyla yayımlanmasının planlandığını 'kanıtlayan' not, kitabın 'Ergenekon terör örgütü tarafından Ahmet Şık'a yazdırıldığı' iddiasını desteklemek bir yana zayıflatan bir delilmiş gibi görünüyor... Öyle ya; bir kitap bir kişiyi anlatmak üzere yazıldıysa, dilinin de ona uygun olması gerekir. Oysa İmam'ın Ordusu'na baktığımızda, kitabın, önerilen ismi taşıyacak 'kişiye dair' bir içeriğinin olmadığını görüyoruz...”

Yazıda, cuma günü bu meseleyi açacağımı söyledikten sonra bugünkü yazının anonsunu da **“Sabri Uzun imzalı değil, Sabri Uzun'u anlatan bir kitap...”** şeklinde duyurmuştum.

“Bu fahiş hatayı nasıl yaptınız?”

Yazının yayımlanmasından sonra çok sayıda tepki aldım... Tepki sahiplerinin istisnasız tamamı iddianamede defalarca **“Kitabın Sabri Uzun adıyla yayımlanması”** ibaresinin geçtiğini; böyle bir ibarenin ancak **“yazarı**

Sabri Uzun olan bir kitap” anlamında kullanılabileceğini; nitekim bugüne kadar herkesin bunu böyle anladığını hatırlattıktan sonra bu **“fahiş hata”**yı nasıl yaptığımı akıllarının almadığını belirttiler. Ben de hepsine cumayı beklemelerini, bu sonuca nasıl vardığımı anlatacağımı söyledim...

İtiraf edeyim ki, böyle bir şeyi benim o yazıyı yazmamdan birkaç gün önce başka biri öne sürseydi, ben de aynı soruyu soracaktım ona: **“İddianame açık... Nereden çıkartıyorsun bunu?”**

Yine itiraf edeyim ki, salı günkü yazının yayımlanmamış ilk versiyonunda, bu çerçevedeki ortak algıyı paylaşan biri olarak bambaşka bir soru sormuştum savcıya... **“Nasıl olur da, bu kitabın Sabri Uzun imzasıyla yayımlanacağını öne sürebiliyorsunuz”** diye soruyor, buradaki mantık dışılığı sorguluyordum.

Öyle ya, bu durumda,

- a) Kitabın içeriğinde neden metnin Ahmet Şık tarafından yazılmadığına delalet edebilecek tek bir cümle bile yoktur?
- b) Kitabın içeriğinde neden metnin Sabri Uzun tarafından yazıldığına delalet edecek tek bir cümle bile yoktur?
- c) Madem Ahmet Şık kitabı Sabri Uzun’un adına yazdı, o zaman kitabın dili de buna uygun olmak gerekmez miydi? Kitabın kapağında yazar olarak Sabri Uzun adı var fakat kitapta da **“Sabri Uzun dedi ki”** ya da **“Sabri Uzun’a göre”** gibi cümlelere rastlıyoruz... Tuhaf değil mi?

“Bir mantık hatası mı yapıyorum” korkusu...

Fakat salı günkü yazının bu soruları içeren ilk versiyonunu bitirdikten sonra içime bir kurt düştü: Benim işaret ettiğim bu tuhaflık, nasıl olmuştu da bugüne kadar kimsenin aklına gelmemişti?

Ve sonra soruların devamı geldi: Bu kadar gözönünde, bu kadar yalın bir çelişkiyi savcı nasıl fark etmemişti de **“İmamın Ordusu, üzerine Sabri Uzun imzası konarak yayımlanacaktı”** iddiasını öne sürebilmişti?

Daha da önemlisi, Ahmet Şık’ın avukatları savcılık sorgusunda neden savcıya içinde bulunduğu bu büyük çelişkiyi hatırlatmamışlardı?

Biraz daha düşününce, açıkçası bu itirazı bu netlikte yazmak ürkütmeye başladı beni.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

OdaTV iddianamesi (3)

Alper Görmüş 27.09.2011

OdaTV iddianamesiyle ilgili bu son yazıda, onu ciddiyetle (her şeyden önce okuyarak) ele alan ve eleştiren nadir yazarlardan biri olan AGOS Genel Yayın Yönetmeni **Rober Koptaş**’ın saptadığı noktalardan, sorduğu sorulardan yola çıkarak, **Ahmet Şık** ve **Nedim Şener**’e yönelik suçlamaların delilleriyle ilgili kanaatlerimi ifade edeceğim...

“Hukuk, etik ve siyaset arasında” başlıklı yazıda **Rober Koptaş, Nedim Şener** ve **Ahmet Şık’a** isnat edilen suçları (kendi deyimiyle **“iddianame merceği”**) ele alıyor, fakat yazısının başlığından da anlaşılabilceği gibi meselenin **“siyasi”** ve **“etik”** yanlarının da olduğunu savunuyor. Rober Koptaş bu çerçevede Şener ve Şık’ın cevaplaması gereken bazı sorular olduğunu söylüyor ve bunları dile getiriyor. Fakat ben bu yazılarda **“iddianame merceği”** çerçevesinde kaldığım için, yazısının sadece o **“mercek”**le ilgili bölümlerinden yararlanacağım...

Ahmet Şık’a yönelik suçlamanın delilleri

Koptaş yazısında önce Ahmet Şık’a yönelik suçlamaların iddianamedeki delillerini sıralıyor:

- a) **Soner Yalçın**’ın bilgisayarından çıktığı söylenen not,
- b) Kitabın bir nüshasının *OdaTV* bilgisayarlarından çıkması,
- c) İkinci şahısların düştüğü notlar...

Koptaş, bu delillerle ilgili olarak kendi cümleleriyle sırasıyla şu görüşleri öne sürüyor:

- a)** *“Tek taraflı bir beyan; dolayısıyla güçlü, anlamlı bir kanıt oluşturmaktan uzak.”*
- b)** *“Tek başına ele verici bir kanıt olarak değerlendirmek mümkün değil. Çünkü bu metin Yalçın tarafından başka kişilerden de elde edilmiş olabilir.”*
- c)** *“Üzerinde düşünülmesi gereken, Yalçın ve Şık arasında bağlantı kurabilecek, yönlendirmeler konusunda soru işareti uyandıracak en ciddi unsur. Ancak, gazetecilerin, yazarların, metinleri hakkında herkesten görüş alabilecekleri düşünülecek olursa, bu unsurun da bir kanıt olarak değerlendirilmesi sorunlu.”*

Koptaş, bunları böylece sıraladıktan sonra mahkeme aşamasında Ahmet Şık ve avukatlarının karşısına çıkacak bir soruyu hatırlatıyor:

“Fakat bu noktada karşımıza tutarlılık ve güvenilirlikle ilgili bir soru çıkıyor. Ahmet Şık ilk ifadesinde bu notların tamamının kendisine ait olduğunu, *Express’e* verdiği söyleşide ise notların bir haber kaynağına ait olduğunu, ancak basın meslek ilkeleri gereği kaynağını açıklamayacağını söyledi. İfade farklılıklarının bu konuda bir şüphe uyandırması kaçınılmaz.”

Kitaptaki “notlar” meselesi

İlk iki delille ilgili olarak ben de Rober Koptaş gibi düşünüyorum; bunların güçlü deliller haline gelebilmesi için Şık ve Yalçın arasında kitap konusunda bir irtibatın tesbit edilmiş olması gerekirdi. İddianame bu hususta sadece bu irtibatın Nedim Şener üzerinden yürütüldüğünü söyleyebiliyor; ne var ki Şık ve Şener’in kitapla ilgili ortak bir çalışma yürüttüklerine dair delil niteliğinde yine hiçbir şey ortaya koyamıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Neden 'Tahrir' olmadı da 'terör' oldu

Alper Görmüş 30.09.2011

PKK lideri **Abdullah Öcalan**'ın **"devletle mutabakata vardım"** açıklamasından hemen sonra PKK'nın şiddeti yoğunlaştırması hepimizin zihnini meşgul ediyor... Olguları peş peşe dizdiğimizde vardığımız ilk sonuç, **"PKK, süreci sabote etmek için yaptı bunu"** olsa da, **Aysel Tuğluk**'un **"beş yıllık müzakere süreci"**ne ilişkin verdiği bilgiler (*Taraf*, 25 eylül) meselenin bu kadar nüanssız olmayabileceğini gösterdi ve bizi genel kabullerimiz üzerinde yeniden düşünmeye zorladı.

Fakat Öcalan'ın sözlerine rağmen birdenbire yoğunlaşan PKK şiddetinin imâ ettiği soru geçerliliğini hâlâ koruyor: **"Öcalan'la PKK arasında bir gerilim mi var?"**

Bugün, Öcalan'ın tıpkı o çağrısı gibi karşılıksız kalan ve ondan aşağı yukarı üç ay kadar öncesine giden bir başka çağrısını hatırlatacağım... Çünkü bence, **"Öcalan'la PKK arasında bir gerilim mi var"** sorusunu tartışırken, meseleyi oradan itibaren ele almalıyız...

Tahrir direnişi ve Türk gazeteciliği

Bu sayfalarda zaman zaman **"patlama ânı gazeteciliği"** adını verdiğim bir şeyden söz ediyorum... İfadeyi kabaca, süreçleri izlemeyi sıkıcı bulup zamanla ondan uzaklaşan ve süreç doyma noktasına varıp da patladığında şaşkınlıklar içinde kalan bir gazetecilik pratiğini anlatmak için kullanıyorum...

"Patlama ânı gazeteciliği" kavramını en son, Mısır'daki **"Tahrir Meydanı"** direnişinin Türkiye Kürtlerinin mücadele pratiğinde yaratacağı etkiler bağlamında kullanmış, şöyle yazmıştım:

"Mısır'daki 'Tahrir Meydanı' direnişinin anlamını, çapını ve bundan sonraki haklı direnişlere verdiği ilhamı anlayamadığı takdirde, bu direnişin Türkiye'deki 'patlama ânı gazeteciliği'nin başında patlayacağı çok açık. Görünen köy kılavuz istemez, fakat medya, Tahrir direnişinin Kürtlere nasıl bir ilham verdiğini yine de görmeyebilir, görmek istemeyebilir ve Diyarbakır 'Tahrir'i patladığında yine şaşırabilir."

Bu cümlelerden anlaşılabilir gibi, yazıda, Tahrir direnişinin Türkiye Kürtlerinin mücadele pratiklerinde yaratabileceği köklü değişiklikler üzerinde duruyor, bunu da neredeyse kaçınılmaz görüyordum.

Öcalan'dan "Diyarbakır Tahrir'i" çağrısı...

İki nedenle böyle düşünüyordum... Birinci neden, o âna kadar denenmeyen bu taptaze pratiğin, gelinen noktada Kürtlerin siyasi mücadelesi için biçilmiş kaftan gibi görünmesiydi... Bu çerçevede şöyle yazmıştım:

"Meslektaşlarımız sürekli olarak Mısır'daki Tahrir direnişinin öteki Arap ülkelerine muhtemel etkisi üzerinde duruyorlar da, burunlarının dibindeki, üstelik de Türkiye'nin en önemli meselesi olduğunu kabul ettikleri Kürt meselesi üzerindeki etkisi üzerinde hiç durmuyorlar. Oysa Mısır'daki direnişin, bilhassa da onun özgün pratiğinin (bir meydanda toplanmak, asla şiddete başvurmamak ve talep yerine getirilene kadar sabırla beklemek) evrensel ölçülerde rağbet göreceği, bu arada Türkiye Kürtlerinin hak mücadelesinin bu aşamasında onların eline baş edilemez bir araç sunacağı o kadar açık ki."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AA, DHA ve İHA'ya 'otopsi' soruları

Alper Görmüş 04.10.2011

Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu ve beş kişiyi taşıyan helikopterin 25 Mart 2009'da düşmesinden sonra olayın kaza mı yoksa suikast mı olduğu tartışmaları hiç kesilmedi ve nihayet bu yazın ortalarından itibaren iyice yoğunlaştı.

Tartışmalara ve kuşkulara ivme kazandıran ilk gelişme, *Cihan Haber Ajansı*'ndan (CİHAN) **Köksal Akpınar**'ın 19 Temmuz 2011 tarihli haberi oldu... Haberin konusu, helikopterde bulunan *İhlas Haber Ajansı (İHA)* muhabiri **gazeteci İsmail Güneş'in cesedine uygulanan otopsi** raporuydu... 30 Mart 2009 tarihli raporda, Güneş'in bugüne kadar bildiğimiz gibi sadece bacağının değil alt çenesinin de kırık olduğu yazılıydı ve biz bu bilgiyi aradan ancak iki yıl geçtikten sonra öğrenebilmiştik.

Oysa birçok kuşkuyu beraberinde getiren çok ama çok önemli bir bilgiydi bu; çünkü kaza ânında ölmeyen Güneş cep telefonuyla kazayı bildirmiş, daha sonra, uzmanların, çene kemiği kırık biri o netlikte kesinlikle konuşamaz demesine rağmen aralıklarla uzun bir süre konuşmuştu. Üstelik Güneş, bu süre içinde defalarca **"sadece ayağının kırık olduğunu"** söylemişti.

Köksal Akpınar'ın haberi üzerine 26 Temmuz 2011'de bu köşede kaleme aldığım **"Gazeteciliğimizin otopsi raporu"** başlıklı yazıda, 30 Mart 2009'da ceset üzerinde yürütülen otopsi çalışmasının raporuna dair çıkan gazete haberlerinde alt çene kırığından hiç söz edilmediğini hatırlattıktan sonra bu tuhaflığın akla getirdiği dezenformasyon kuşkusuna dikkat çekmeye çalışmış, fakat başarılı olamamıştım. Meslektaşlar arasında ne saçmaladığımı söyleyen çıkmıştı ne de **"haklısın"** diyen... Oysa, söylemesi ayıp mı bilmiyorum, çok önemli bir noktaya dikkat çekmiştim o yazıda...

Köksal Akpınar'ın haberinden sonra mesele yine tavsamaya başlamıştı ki, bir yurtdışı gezisinde bulunan **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül**'ün, kendisine refakat eden gazetecilere söylediği çarpıcı sözlerle birlikte **"Helikopter kazası"** yeniden gündemimize girdi... Gül, kendisine bir subayın gönderdiği ve kaza yerinde çekilmiş bir videoyu izlediğini, orada bir askerin elde tornavida, helikopterin **"beynini"** söktüğünü gördüğünü, iddiaların çok ciddi olduğunu söyledi... Ardından da yeni bilgiler ve tanıklıklar birbirini izledi.

Helikopterin kazayla düşmemiş olması ihtimalini iyice arttıran bu gelişmeler üzerine, belki meslektaşlarım benim öne sürdüğüm **"otopsi raporunda dezenformasyon mu yapıldı?"** iddiasını bu defa ciddiye alırlar düşüncesiyle konuya tekrar dönmeye ve aklımdaki soruları bu defa isim de zikrederek ilgili haber ajanslarına sormaya karar verdim...

Fakat ondan önce, beni yeniden konuya yönelten ciddi gelişmelerden en önemli üçünü burada size özetlemem gerekiyor...

"Bir gün olur senin de kazanı inceleriz"

Her şeyden önce, olayla ilgili olarak gözaltına alınan 16 kişiden yedisinin tutuklandığını, bunlardan dördünün muvazzaf asker olduğunu belirtmeliyiz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

—

Alper Görmüş 07.10.2011

Yazarımız seyahatte olduğundan bugünkü yazısı gazetede yayımlanmamıştır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Karayılan'ın mektubu

Alper Görmüş 11.10.2011

PKK'nın Kandil'deki lideri Murat Karayılan'ın *Taraf* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni **Ahmet Altan'a** gönderdiği mektup, Altan'ın da isabetle kaydettiği gibi kişiye özel görünse de gerçekte kamuoyuna hitaben yazılmış bir mektuptu...

Bugün, kanımca çok önemli noktalar içeren mektubun iki önemli temasına; **a)** savaşı kimin başlattığına, **b)** nihai bir barış için gerçekçi temellerin ne olduğuna dair Murat Karayılan'ın dile getirdiği yaklaşımlarla ilgili görüşlerimi yazacağım...

Fakat ondan önce böyle bir mektubun yazılmış olması ve mektubun *Taraf* üzerinden kamuoyuyla paylaşılması hususları üzerinde birkaç şey söylemek istiyorum.

Her şeyden evvel, bir gerilla liderinin, hem de bir tarafını teşkil ettiği savaş kızışmışken kamuoyuna **"Silaha ve savaşa âşık değiliz"** diyen bir mektup yayımlaması son derece önemli... Karayılan'ın kendisi ve örgütü adına **"takiye"** yaptığını düşünenler olacaktır; ben onlardan değilim...

Barış ihtimalinin, iktidarını silahtan devşirenler üzerinde her zaman bir tedirginlik yarattığını bilmiyorum değilim. Fakat bunun her şeyi açıklayan bir argüman olarak öne sürülmesini ve buna dayanarak **"PKK'nın barış istemesi ontolojik olarak mümkün değildir, istiyor gibi görünse de bu bir taktiktir"** türünden mutlakçı sonuçlara varılmasını barışın önündeki en büyük engellerden biri olarak görüyorum.

Mektubun sahibinin kibirden uzak, alçakgönüllü üslubunu ise savaştan çok barış isteyen bir siyasi liderin yaklaşımı olarak değerlendirdim ben.

Mektubun, kamuoyuna *Taraf* üzerinden yansıtılmasına gelince...

Bence bu özellik her şeyden önce *Taraf*'ın, çatışan taraflar karşısında aldığı pozisyonun ve izlediği gazetecilik çizgisinin genel hatlarıyla doğru olduğunu gösteriyor... Özetle, barış hedefine odaklanan, bu hedef

doğrultusunda kendisini çatışan taraflardan birine “**düşman**” ya da “**yandaş**” hissetmeyen ve her iki tarafa karşı da “**eleştirel**” olabilen bir gazetecilik çizgisi bu...

Savaş kim başlattı?

Karayılan'ın mektubunun ağırlıklı bir bölümü, *Taraf*'in, çatışmaların yeniden tırmanmasında esas olarak PKK'yı sorumlu tutan editoryal çizgisine yönelik eleştirilerden oluşuyor...

Karayılan'a göre, Ahmet Altan müzakerelerin kesilmesini ve savaşın yeniden başlatılmasını “**PKK kararları**”na bağlarken yanılıyor... O da tıpkı **Yasemin Çongar**'a mektup yazan **Aysel Tuğluk** gibi, bunun “**nüanssız**” bir bakışın ve tek yönlü bir bilgilenmenin ürünü olduğu hususunda ısrarlı...

“Sizler tam da devletin Kürtlerin taleplerini karşıladığı aşamada işi bozduğumuzu iddia ediyorsunuz ama gerçekler böyle değildir. Savaş başlatan taraf biz değiliz” diyen Karayılan, iddiasını temellendirmek üzere PKK'nın ateşkesi sürdürdüğü dönem boyunca (mart, nisan, mayıs 2011) askerlerin giriştiği muhtelif operasyonları sıralıyor ve bu operasyonlarda 49 PKK'lının hayatını kaybettiğini hatırlatıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fatih Altaylı: Post-modern 'delikanlı'...

Alper Görmüş 14.10.2011

Sırtına bıçağı yemiş ölü bir kadının fotoğrafını gazetesinin tepesine basmasını savunurken gösterdiği gerekçelerin zerresine bile inanmadım: Sembol olsunmuş! Zihinlere kazınsınmış!..

*Sanırsınız dünyadaki hiçbir gazete yöneticisinin eline bir “**sembol fotoğraf**” geçmemiş! Ya da geçmiş de hiçbirinin aklına öyle bir fotoğrafı gazetesinin tepesine mıhlamak gelmemiş! Ya da gelmiş de, hiçbiri Fatih Altaylı kadar “**cesur**” olamamış!*

İki yıl kadar önce Yeni Aktüel dergisi için yazdığım Fatih Altaylı portresinde onu şöyle anlatmıştım:

“Başarısı şurada: Zekâsını hep ‘ne yaparsam ilerlerim’ üzerinde yoğunlaştırıyor ve bu yolda ulaştığı keşiflerin çoğu ‘işliyor’. Bunlardan biri, benim ‘post-modern delikanlılık’ dediğim şey: İnsanların duymak istediğini söyle, yapmasan da olur!”

Biri de şu: Sonuçları ne olursa olsun, seni gündemde tutacak, hakkında konuşturacak her şey iyidir!.. Varsın yediğin halt nedeniyle ülken savaşın eşiğine gelsin, varsın yediğin başka bir halt nedeniyle bütün bir ülke toplu travma geçirsin!..

Büyük kişisel ihtirasları gizlemek için büyük ve yüce gerekçeler gerekir... Fatih Altaylı, büyük kişisel ihtiraslarına büyük ve yüce gerekçeler bulmada ustalaşmış bir adam! O kadar ustalaşmış ki, galiba bulduğu gerekçelere kendisini de inandırabiliyor!

“Kadına şiddeti herkesin gözünün içine sokmak istedim” gerekçesiyle meşrulaştırmaya çalıştığı son haltını vesile bilerek, iki yıl önce kaleme aldığım Altaylı portresini bir kez de Taraf okurlarının dikkatine sunuyorum... Lütfen, onun geçmişte yazdığı, benim burada hatırlattığım ve dünyanın her yerinde **“kadına karşı şiddet”** anlamına gelecek satırlara özellikle dikkat edin...

***

Büyük Fransız romancı Balzac insanları kişilerle, olaylarla veya fikirlerle uğraşmalarına bakarak üç mertebeye ayırmış... Biz gazeteciler, niye gizleyelim, **“tarihin müsveddecileri”** olarak fikirlerden çok olaylarla ilgileniriz ve bu yönümüzle Balzac’ın tanımladığı üç mertebenin **“vasatlar”** bölümünde yer alırız. Fakat aramızdan bazılarını, olaylarla uğraşmanın vasatlığı dahi kesmez; ruhlarının ihtiyacı onları daha aşağılara, üçüncü mertebeye doğru çeker ve ancak orada rahat ederler.

Geçenlerde *Habertürk*’teki **“Tarihin Arka Odası”** adlı programda **Fatih Altaylı** ve **Murat Bardakçı**’yı izliyordum... Karşılına, Kurtuluş Savaşı sırasında **“hain”** olduğu gerekçesiyle linç edilen (aslında linç ettirilen) **Ali Kemal** hakkında bir kitap yazmış olan **Orhan Karaveli**’yi almış sohbet ediyorlardı. Karaveli, Ali Kemal’den **“daha hain”** kimi kuşakdaşlarının Cumhuriyet döneminde itibarlı şahsiyetler olarak yaşayıp gitmelerinde bir haksızlık gördüğünü, Ali Kemal’in bir **“günah keçisi”** olduğuna inandığını anlatıyordu.

O böyle konuşurken Altaylı araya girip günümüzdeki **“başka hainler”**e çekti dikkatleri.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hasan Cemal

Alper Görmüş 18.10.2011

Kürt sorununun çözümü yolunda cesur adımlar atmak isteyecek iktidar siyasetçileri **“Türklerin milliyetçi tepkileri”**nden korkmalı mıdır?

Daha önce de yazdığım gibi, bu sorunun cevabı **“hayır”**dır.

Bu sonuca, ilki 12 Eylül 2010 referandumunda olmak üzere Türklerin geçtiği bir dizi **“test”**te bakarak varıyorum. Burada sadece en dikkat çekici olan ikisinden söz edeceğim...

Sonuncu test MİT-PKK görüşmelerinin basına sızmasından sonra yaşandı: Görüşmelerde, Türklerin **“sinir ucu”**na dokunacak noktaların tartışmaya açıldığının ortaya çıkmasından sonra dahi halkta **“ne yapıyorsunuz siz”** türünden bir tepki oluşmadı. (Buna, PKK saldırılarından sonra gerçekleşen sivil ölümlerine Türklerin tepkisinin dorukta olduğu bir anda Başbakan Erdoğan’ın sarf ettiği **“görüşmeler yeniden başlayabilir”** sözlerini ve bu sözlerden sonra kıyametin kopmamasını da ekleyebiliriz.)

Aynı şey 12 Eylül 2010 Anayasa referandumunda da yaşanmıştı: Başbakan Erdoğan büyük bir tabuyu yıkarak devletle **“İmralı”**nın görüştüğünü açıklamasına rağmen referandum yüzde 58’lik bir çoğunlukla kabul edilmişti.

Diyeceğim şu ki, artık hiçbir siyasetçi Kürt sorununun çözümünde atamadığı cesur adımların bahanesi olarak **“Türklerdeki sert milliyetçi tepki”**yi gösteremez.

Peki, bu durum, **“Kürt sorunundaki Türk sorunu”**nun da bittiği anlamına gelir mi? Ya da şöyle sorayım: Türkler, kahir ekseriyetleriyle **“Kürt sorunu”**nun PKK’nın eylemleriyle birlikte 1983’te başladığına; PKK’lıların sırf **“hain”** ve **“alçak”** oldukları için dağa çıkıp insan öldürmeye başladıklarına inanmaya devam ediyorlar mı hâlâ?

Hiç şüpheniz olmasın ki bu sorunun cevabı kocaman bir **“evet”**tir.

“Kürt sorunundaki Türk sorunu”, geçmişe nazaran gerçekleşen kısmî bilgilenme çabalarına rağmen bugün de özünde bir bilgisizlik; bilgisizliğe bağlı bir duyarsızlık; duyarsızlığa bağlı bir kibir sorunudur.

Bu kibir nedeniyle, **“Kürtler bu ülkede bakan olabiliyor, cumhurbaşkanı dahi olabiliyor, bunlar daha ne istiyor canım”** mugalâtası, tartışma masalarının en sık başvurulmuş cümlesi olarak varlığını koruyabiliyor. (Ümit Fırat ne güzel cevap vermişti bu ikiyüzlülüğe: **“Kürtler cumhurbaşkanı olabilirler ama Kürt olamazlar!”**)

Tam bu noktada dikkatli okurların **“yaklaşımınızda ciddi bir çelişki var”** dediklerini duyar gibi oluyorum: **“Hem Türklerin Kürtlerin mağduriyetini, haklılığını kabul etmediğini, edemediğini söylüyorsunuz hem de onların bir siyasi çözümün önünde engel teşkil etmeyecek bir pozisyon aldıklarını savunuyorsunuz, ikisi nasıl birarada olabiliyor?”**

Böyle düşünen okurlara cevabım şöyle: Olabiliyor, çünkü Türkler, çeşitli **“test”**lerde iktidara **“çözün şu sorunu da nasıl çözerseniz çözün”** derken **vicdani bir düzeyden çok pragmatik bir düzeyden** konuşuyorlar.

Durum, maalesef böyle.

“Varsın vicdan boyutu eksik kalsın” diyebilir miyiz?

Peki, buna bakıp biz de pragmatik bir sonuca varabilir, **“Önemli olan, Türklerin çözüm istemesidir, varsın vicdan boyutu eksik kalsın”** diyebilir miyiz? Diyemeyiz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğru, PKK ‘bensiz olmaz’ diyor da...

Alper Görmüş 21.10.2011

Son zamanların en cüretkâr ve en fazla can kaybına mal olan PKK eyleminin ardından, çarşamba günü gün boyu televizyonlarda dile getirilen yorumları izledim.

Gerek siyasetçilerin, gerek akademisyenlerin, gerekse de gazetecilerin kahir ekseriyeti, PKK’nın **“Kürt sorunu”**ndan koptuğu, **“kendisi için örgüt”** haline geldiği ve **“beka kaygısı”**yla bu eylemlere giriştiğini savundular.

Tabii, bu tesbitlerden yola çıkınca doğal olarak **PKK’nın Sri Lanka tarzı “imha”**sının askerî, toplumsal, ahlaki açıdan mümkün olduğu gibi bir sonuca varılıyordu ki, konuşmacılar bunu da dile getirmekten geri durmadılar.

Yorumların, PKK'nın Kürt halkının haklarından çok, kendi mensuplarının gelecek kaygılarına odaklandığını imâ eden ve bu nedenle PKK'yı örtük bir biçimde ayıplayan bir arka planı da vardı ki, işin bu yanı bana çok ilginç geldi.

Ben, PKK'ya ilişkin **“Kürtleri temsil etmiyor”, “Kürtler umurunda bile değil”, “kendisi için örgüt haline geldi”** türünden tesbitlerin **“PKK realitesi”**ni, PKK ile Kürtler arasındaki ilişkinin gerçek niteliğini yansıtmadığını düşünüyor, dolayısıyla da buralardan yola çıkarak barışa ulaşılabilceğine asla inanmıyorum.

Bu konudaki görüşlerimi daha önce defalarca yazdım, o nedenle bugün yalnız yukarıda değindiğim **“örtük arka plan”**la ilgili düşüncelerimi aktaracağım; ki, bu haliyle bu yaklaşımın da çözümün önündeki en büyük engellerden biri olduğu kanaatindeyim.

“Ey PKK, hani yalnız halkını düşünüyordun?”

Bu yaklaşım sahipleri, PKK'ya zımnen şöyle sorular sormuş oluyorlar:

Sen, Kürtlerin siyasi, kültürel vb. hakları için ortaya çıktığını, bu amaç doğrultusunda idealistçe bir mücadele içine girdiğini söylemiyor musun? Madem öyle, seni dışarıda bırakacak olsa da senin taleplerini içeren bir çözüm ihtimali ortaya çıktığında neden huzursuzlanıyorsun? Tam anayasa görüşmelerinin başlayacağı gün bu eylem ne anlama geliyor? Yoksa sen, “İsterseniz anayasada Kürtlerin bütün taleplerini karşılayın, beni kaale almaksızın bu ülkeye barış gelmez” mi demek istiyorsun? Biliyorsun, bir de **“Türk hassasiyeti”** var, o nedenle kabul et ki devlet seni muhatap alarak çözemez bu sorunu. Senin meselen **“haklar”** değil mi, öyleyse sen buharlaşıver şöyle, çekil kenara, devlet de senin talip ettiğin hakları Kürt halkına versin!

Elbette bu yaklaşım, içinde bin türlü nüansı barındırıyor, ben biraz kabalaştırma pahasına böyle bir özetleme yaptım.

Devletin, Kürtleri gerçekten tatmin edecek adımlar atmaya hazır olduğu varsayımını bir an için hakikat sayalım ve soralım kendimize: Bu koşullarda dahi PKK'dan **“uzamasını”, “buharlaşmasını”, “kenara çekilmesini”** istemek gerçekçi midir?

Hayır, değildir; meğerki PKK'lılar iktidar hırsları olmayan, yıllardır dağda zor koşullarda yaşayıp savaşmaları karşılığında hiçbir şey talep etmeyen derviş ruhlu insanlar olsunlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eyvah! 'Zerdüştlük' Şefkat Tepesi'nde

Alper Görmüş 25.10.2011

Samanyolu televizyonunda **Şefkat Tepesi** adıyla bir dizi yayınlandığını duymuştum, fakat dizinin içeriği hakkında ilk bilgilerimi, **Özlem Yağız**'ın 23 Şubat 2011'de bana gönderdiği bir e-mektubu okuduktan sonra edinebilmiştim.

Özlem Yağız, *Derin Düşünce* adlı internet sitesinde (derindusunce.org) yayınlanan, diziye eleştirdiği bir yazısını da eklediği mektubunda şöyle diyordu:

"Yazılı medya eleştirisi yaparken bence görsel medyayı atlıyoruz sanki. Orada bambaşka, çok daha kitleleri etkileyici ve manipüle edici bir dünya olduğunu düşünüyorum. Mutlaka Tek Türkiye dizisi ile ilgili tartışmaları duymuşsunuzdur zamanında. Ben aynı yayın kanalının beni bir bölümünü tamamlamadan kurdeşen eden bir başka savaştan militarist dizisine dikkat çekmek istedim aşağıdaki yazımda. (...) Diziye rastlarsanız mutlaka bir göz atmanızı ve böyle bir dizinin Kürt coğrafyasında insanları nasıl etkileyebileceğini tahmin etmenizi dilerim."

Özlem Yağız'ın uzun yazısını okuduktan sonra, konuyla ilgileneneğimi yazdım cevap olarak, günler sonra da internete girip dizinin çeşitli bölümlerinden bazı parçalar izledim.

Gördüklerime inanmadım. Karşımda biçimsel olarak, televizyon standartlarıyla değerlendirildiğinde dahi bir karikatür; içerik olarak ise medeni bir ülkede kesinlikle **"nefret söylemi"** çerçevesinde değerlendirilip defteri dürülecek bir dizi vardı. (Mesela bir bölümde, erlerden biri, komutanının **"dağ faresi"** dediği birkaç PKK'lıyla ilgili olarak **"Komutanım, bu hamsileri yağda mı kızartayım, yoksa buğulama mı yapayım"** diye soruyordu.)

Özlem Yağız, yazdıklarında yerden göğe kadar haklıydı:

"Ne kadar ironiktir ki yıllardır Ortadoğulu, Arap, Afgan vs. insanları bir nevi böcekleştirip, kötü kalpli birtakım terörist yaratıklar olarak sunan Hollywood dizilerinden nefret etmiş 'dindar' bir kitleye hitap eden bir televizyon, ısrarla ve ısrarla kendi ülkesinin insanlarını böylesine şeyleştirip insan hüviyetinden çıkararak yapılmış dizilere konu ediyor. Ve o kitle de bunu hazmediyor olmalı ki reyting durumları sağlam."

Bu dizinin bilhassa dindarların teveccühüne mazhar olması gerçekten de hüznü vericiydi. Bu hüznü benim açımdan bir parça azaltan şey, diziye karşı yazılan en sert eleştirinin, kendisi de başörtülü bir dindar olan ve seçimlerden önce yürütülen **"Başörtülü aday yoksa oy da yok"** kampanyasının öncüleri arasında yer alan Özlem Yağız tarafından kaleme alınmış olmasıydı. Yine, yazının yayınlandığı siteye gelen okur mektuplarından çoğunun ona hak verdiğini görmek de ilave bir teselli kaynağı olmuştu benim için.

"Ermeni dölü bunlar"ın yeni versiyonu

O günlerden bu günlere yedi-sekiz ay geçti ve ben Özlem Yağız'ın **"mutlaka yazmalısınız"** çağrısına bir türlü icabet edemedim; arada bana gönderdiği kışkırtıcı **Şefkat Tepesi** linklerine rağmen, bir türlü giremedim konuya.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Nefret-intikam karşıtlığı 'çapaksız' olmalı

Alper Görmüş 28.10.2011

Samanyolu Televizyonu'nda yayınlanan **Şefkat Tepesi** adlı diziyle ilgili olarak yazdığım eleştiriye gelen tepkilerin çoğu, **“dizideki nefretin Kürtlere değil dağdaki PKK'lılara yönelik olduğu”** noktasında odaklanıyordu.

Bu eleştiri sahiplerinin, söylediklerine gerçekten inandıklarını düşünüyorum. Hatta bir adım daha ileri gidip, dizinin senaristlerinin de, yaratmaya çalıştıkları nefretin **“teöristler”**le sınırla kalacağına, **“Kürtler”**e yönelmeyeceğine inandıklarını düşünüyorum.

Ne var ki, nefretin doğasını ve sirayet gücünü hesaba katmayan bu yaklaşımlarının hakikati yansıtmadığını da onlara söylemek zorundayım.

Alan Parker'ın bütün dünyada dizginsiz bir **“Türk nefreti”**ne yol açan filmi *Geceyarısı Ekspresi*, Türkiye'deki bir hapisanede Amerikalı bir mahkûma dünyayı dar eden gardiyanları anlatıyordu. Fakat Batı kamuoyunun o filminden çıkardığı ders **“demek ki Türk gardiyanlar bu kadar vahşiymiş”**ten ibaret kalmadı; **“Türk”** gardiyanlara duyulan nefret hızla **“Türkler”**e yöneldi... Nefretin doğası böyle işler.

Kişisel nefret öykülerimiz de öyle değil midir? Herhangi bir kişiye karşı beslemeye başladığımız nefretin hızla o kişinin ailesine, yakınlarına da yöneldiğini derece derece hepimiz tecrübe etmişizdir. Böyle bir durumu ancak, nefret ettiğimiz kişinin yakınlarının da bizimle aynı duyguyu paylaştıklarına şahit olmak engelleyebilir, ki bu da istisnalar hariç hiçbir zaman gerçekleşmez. Unutmayın, ceza kanunları bile, suç işleyen yakınlarına **“yardım ve yataklık”** edenleri ceza indirimlerinden faydalandırıyor.

Biz insanlar, parçadan nefret ederken bütünü sevme yeteneğine sahip değiliz. Bunu, aramızdaki en olgunlaşmış kişiler dahi başaramaz; en olgunlaşmış olanlarımızın başarabileceği şey, kendilerini nefret duygusundan bütünüyle arındırmak olabilir.

“Biraz nefret”, “bazılarından nefret” mümkün müdür?

“Biraz nefret”, “bazılarından nefret” belki ancak geçici, uçucu kategoriler olarak var olabilirler hayatlarımızda... Bu geçicilik iki şekilde ortadan kalkabilir: Ya nefreti hayatlarımızdan kovarız ya da nefret hayatlarımızda kalıcı hale gelir, kökleşir.

Van Depremi'nin ardından **“şimdi acı çekme sırası onlarda”** diyerek Kürt nefretlerini dile getirenlerin, bundan önce dağdakileri **“insan-dışı”** görme aşamasından geçtiklerinden hiç şüphe duymayın.

Şefkat Tepesi'nden yayılan nefreti ela aldığım yazımın yayımlandığı gün, Türkiye'nin en önemli kanaat önderlerinden **Fethullah Gülen**'den önemli açıklamalar geldi. Gülen, açıklamaların ilk bölümünde, isim vermese de, kendisinden asla beklenmeyecek **“intikam”** sözcüğünü telaffuz ederek büyük bir hasara yol açan **Cumhurbaşkanı Abdullah Gül**'e cevap veriyor, **“intikam”**ın çare olmadığını söylüyordu:

“Her köşesi, rengi, deseni, çeşidi ve şivesiyle ülkemizi ve insanımızı seven herkesin çok dikkatli ve temkinli olması, kışkırtmalara gelmemesi ve hele ‘mukabele-i bilmisil’ kaide-i zalimânesine girmemesi lazımdır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

'Hedef gösterdin!' terörü...

Alper Görmüş 01.11.2011

Mart 2011'de kaleme aldığım dört bölümlük **"Korkmuyorsunuz, nefret ediyorsunuz"** başlıklı yazının üçüncü bölümünde (22 Mart 2011) şöyle bir paragraf vardı:

"Artık 'vaktin geldiğini' söyleyen solcu gazeteci televizyonda kıkır kıkır gülerek 'korkunççuluk' oynuyor... Eski baskı dönemleri arasından en çok 12 Eylül'e benzeyen bugünlerde tutuklanmaktan tabii ki o da korkuyormuş, hatta annesi program öncesinde uyarılmış onu diline hâkim olması için, ama o ne pahasına olursa olsun konuşmaya devam edecekmiş. (Bu arada spikerden gelen münasebetsiz soruya utangaçça cevap vermek mecburiyetinde kalıyor: Tabii, yazmaktan sonradan pişmanlık duyduğu yazılar olmuş onun da, mesela cumhuriyet mitinglerinin arkasındaki gücü göremediği için biraz fazla angaje yazılar kaleme almış.)"

Aynı gün *Twitter*'da **Ece Temelkuran** şu notu düşmüştü:

"Alper Görmüş beni hedef göstermiş bugün. Köşede yazmaya değmez. 'Bir gün herkes Ergenekoncu olduğunu anlayacak' hezeyanı artık sadece komik."

Okuyunca hayretler içinde kaldığımı hatırlıyorum. Böyle bir eleştiri nasıl **"hedef gösterme"** olarak sunulabilirdi? İlk şaşkınlığı atlattıktan sonra, yazımı okumayan ve sadece Temelkuran'ın **"hedef gösterdi"** suçlamasını duyan binlerce insanın **"kimbilir neler yazmış"** diye düşündüğünü aklımdan geçirdim... Acaba bunlardan kaç yazının tamamını okuyacak ve dolayısıyla söz konusu yazıda Ece Temelkuran'la ilgili bölümün hakikaten sadece bundan ibaret olduğunu ve üstelik adının dahi zikredilmediğini öğrenecekti?

Öte yandan: Böyle bir paragraf dahi **"hedef gösterme"** olarak algılanabiliyorsa, biz birbirimizi nasıl eleştirebilecek, birbirimizle nasıl tartışabilecektik?

O günden sonra, biriyle ilgili bir eleştiri yazarken benzer bir suçlamanın muhatabı olur muyum acaba diye düşünmeden edemiyorum... Zaten okumakta olduğunuz yazıyı da, beni böyle bir suçlamayla yüz yüze bırakma ihtimalini hayli yüksek gördüğüm bitişikteki **"Kahve sohbetinde olur, köşe yazısında olmaz!"** başlıklı yazı nedeniyle kaleme alıyorum...

Eleştiri üzerinde "entelektüel terör"

"Hedef gösterme" suçlamasının olur olmaz yerlere sirayet edebileceği ve giderek eleştiriye imkânsız kılacak bir boyut kazanabileceği hususunda beni alarme eden ikinci gelişme, **Yıldırım Türker**'in 15 ağustosta *Radikal* gazetesinde yayımlanan **"AKP'nin küçük muhbirleri"** başlıklı yazısı oldu. Yazıdaki özellikle şu bölüme dikkatinizi çekmek istiyorum:

"(Nuray) Mert ve (Ece) Temelkuran, takıntılı Stasi memuru kılıklılarca ısrarla ve durmadan hedef gösteriliyor. Bu muhbirler bir zamanlar demokrat kesimle dirsek temasında olmayı güvenceli bulan yeni nesil Yeni Türk gazeteciler."

"Milletvekili adaylığını türban farkıyla kaçırarak biri, adeta 'yöneticilerimiz uyuyor mu?' çılgınlıkları atarak her iki gazeteciyi de 'Kandil muhibbi' ilan ediyor. Onları hapse tıktırmadan içi rahat etmeyecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büşra Ersanlı, 'Bugün', 'Samanyolu'

Alper Görmüş 04.11.2011

2004'ün bahar aylarıydı... O dönemde hem **Bilgi Üniversitesi**'nde öğretim görevlisi olarak çalışıyor hem de **Kürşat Bumin**'le birlikte *Yeni Şafak* gazetesinde "**Kronik Medya**" sayfasını hazırlıyorduk.

Bir gün okuldaki odamda çalışırken **Fethullah Gülen gönüllülerinin kurup yönettiği Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı**'ndan aradılar. Vakıfta, 10-15 kişilik bir akademisyen-gazeteci grubu ile birlikte "**askerî vesayet ve demokrasi**" konusunu tartışacaklarını söyleyip tartışmaya benim de katılmamı istediler... Olur, dedim.

Toplantıdan bir gün önce cemaatle ilgili olarak medyada yeni bir cadı kazanı kaynatılmaya başlamıştı. İçinde tam olarak ne vardı, şimdi hiçbir şey hatırlamıyorum, fakat ortada bir "**kazan**"ın olduğu hususunda hafızamın beni yanıltmadığına eminim; çünkü toplantıya giderken, Gülen cemaatinin gönüllüleriyle bu ikinci temasın da kaynayan bir cadı kazanının harareti eşliğinde gerçekleşiyor olmasındaki tesadüfü aklımdan geçiriyordum... Gerçekten de tuhaftı; o tarihten dört yıl kadar önce (1999) bir haziran günü cemaatin Rusya'da açtığı okulları gezmek üzere gönüllülerle havaalanında buluştuğumuzda da meşhur "**kaset olayı**" patlamış, ortalık darmadağın olmuştu.

Toplantıya giderken, bir yandan da ortaya çıkan hararetin toplantıya katılımı nasıl etkileyeceği üzerinde düşünüyordum. Neysi ki hiç kimse "**mazeret**" bildirmemişti, geleceğim diyen herkes gelmişti.

O yıl, o aylarda memlekette acayip şeylerin döndüğünü (Sarıköz, Ayışığı, vb.) yıllar sonra anlayabilecektik ama, bazı gazetecilerin yazmasalar da etraflarına anlattıklarından öğreniyorduk ki askerler "**rahatsız**"dı ve "**eski Türkiye**"ye ait bazı refleksler bu dönemde de ortaya çıkabilirdi...

Toplantıya katılanlardan aşağı yukarı yarısını hatırlıyorum ama burada onlardan sadece birinin adını anacağım: **Prof. Dr. Büşra Ersanlı...**

Toplantının "**radikal demokrat**" atmosferi hepimizi etkiledi, hepimiz biraz uçtuk... Aramızdan biri, belki de askerî vesayeti ortadan kaldırmanın yegâne yolunun, başarısız kalmış bir askerî darbe girişiminin ardından eski ve yeni darbecilerin derdest edilip yargılanmaları olduğunu savundu. Bunun gibi bir sürü fikir, temenni, öneri birbiriyle çarpıştı.

Prof. Büşra Ersanlı'nın daha çok akademik özgürlükler ve üniversitelerdeki başörtüsü sorunu üzerinde konuştuğunu hatırlıyorum. Başörtüsü yasakçılara karşı çok öfkeli, çok sertti. Radikal-fiili çözüm önerileri sunmuştu toplantıya, "**hak verilmez alınır**" havasındaydı ve daha fazla beklemeye tahammülünün olmadığını söylüyordu.

Şimdi düşünüyorum da, o toplantıda kimbilir ne notlar tutmuştuk... Yine düşünüyorum, o gün **“eski Türkiye”**’nin refleksi bir kez daha canlansaydı ve birileri o **“meş’ûm”** toplantıyı basıp not defterlerimizi ele geçirseydi... Bilahare o defterleri *Hürriyet* gazetesine sızdırsaydı... *Hürriyet*, **“demokrat geçinen”** profesör ve gazetecilerin gerçekte Türk Silahlı Kuvvetleri’ne karşı komplo kuran, kin ve nefret kusan hainler olduğunu yazsaydı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lafla ‘editorial bağımsızlık’ gemisi yürümez (1)

Alper Görmüş 11.11.2011

Ahmet Altan’ın *Taraf*’ta (13 Kasım 2010) yayımlanan **“Korku”** başlıklı yazısının üzerinden tam bir yıl geçmiş...

Yazı, okur okumaz bende **“Türk gazetecileri ve editorial bağımsızlık”** konusunda güçlü bir arzu uyandırmıştı. Hemen bilgisayarımda **“Lafla ‘editorial bağımsızlık’ gemisi yürümez”** başlıklı bir dosya açmış, **“Korku”**’yu dosyanın ilk yazısı olarak kaydetmiş, sonra da nedense yazıyı da dosyayı da unutup gitmişim.

Yaz başından itibaren orada burada karşılaştığım yazılar ve gazetecilerden gelen **“korkuyoruz”** yakınmaları, bana Altan’ın yazısını ve içinde sadece o yazının yer aldığı dosyayı yeniden hatırlattı; O günden bugüne dosyaya epeyce malzeme attım.

Bayram öncesinde *Cumhuriyet* gazetesinin (1 kasım) manşetine yerleşmiş haberi (**“Medya korku içinde”**) görünce, bu yazıyı daha fazla ertelememem gerektiğine kani oldum; hatta *Cumhuriyet*’in manşetini eklemek için dosyayı açtığımda karşıma çıkan birikmiş malzeme yığınının şöyle bir göz atınca, geç bile kaldığımı düşündüm...

Neyse, geç olsun da güç olmasın diyerek başlıyorum... Üç ya da dört bölümde toparlamayı düşündüğüm, son bölümünde kendi kişisel tecrübemi anlatacağım **“Lafla ‘editorial bağımsızlık’ gemisi yürümez”** başlıklı mini köşe-diziye hoş geldiniz...

Bugün, beni böyle bir diziye sevk eden yazı, konuşma ve değerlendirmelerden bir demet sunacağım size... Hani ilköğretim ve lise Türkçe-edebiyat kitaplarında **“okuma parçaları”** olur ya, onun gibi bir şey... Bu metinler bizi tartışma konumuza hazırlayacak, **“editorial bağımsızlık”** konusunun Türk basınında nasıl algılandığına dair epeyce ayrıntılı bir fikir sahibi olmamızı sağlayacak.

“Başbakanın korkacak kadar ödleksen...”

Bende böyle bir arzuyu ilk uyandıran bir yıl önceki Ahmet Altan yazısıyla ve bana **“bu konuda yazmayı artık ertelememeliyim”** dedirten on gün önceki *Cumhuriyet* manşetiyle başlayacağım...

Ahmet Altan’ın yazısı, hükümetten korktuklarını sık sık dile getiren köşe yazarlarına dairdi... Altan, açık açık ayıplıyordu bu meslektaşlarımızı:

“Dostoyevski, kendi çağından şikâyet ederken, ‘eskiden cahil olmak ayıptı, şimdi insanlar cehaletleriyle

övünüyorlar' demişti.

"Benzer bir cümleyi biz de Türkiye için kurabiliriz.

"Eskiden korkak olmak ayıptı, şimdi insanlar korkaklıklarıyla övünüyorlar.'

"Sadece övünmekle de kalmıyorlar, kendi korkaklıklarını 'siyasi tezlerinin' kanıtı olarak da kullanıyorlar.

"Ne zaman televizyonları açsam, ne zaman gazeteleri okusam mutlaka birisi 'çok korktuğunu' söylüyor.

"Söyleyenler kim?

"Bu ülkenin köşe yazarları.

"Kimden korkuyorlar?

"Başbakan'dan.

"Lafın sonunda söyleyeceğimi başından söyleyeyim.

"Kardeşim, Başbakan'dan korkacak kadar ödleksen köşe yazarlığını bırakır kendine başka iş bulursun.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lafla 'editorial bağımsızlık' gemisi yürümez (2)

Alper Görmüş 15.11.2011

Yeni Türkü'nün *Olmasa Mektubun* şarkısındaki ciğerden âşık, kendisine aşklarının imkânsızlığını anlatıp duran sevdiğine, "**Bırak bana anlatma imkânsız sevgimizi**" diye seslenir, "**sevmek birçok şeyi göze almaktır**".

Epeyce bir zamandır ortalıkta dolaşan "**Başbakan bizi korkutuyor, biz de mecburen kendimize otosansür uyguluyoruz**" ya da "**Patronlar hükümetten ürküyor, onlar da dönüp bizim özgür gazetecilik yapmamızı engelliyorlar**" türünden yakınmaları duydukça, aklıma hep gazeteciliğin "**birçok şeyi göze almayı**" gerektiren bir meslek olduğunu unutmuş görünen bu meslektaşlarımız geliyor.

Korkuyu satın alacak birileri yoksa, korkunun esnafı da olmaz.

Etrafı alenen “**korkuyoruz**” diye sızlanan gazetecilerle dolu bir başbakanın korkunun esnaflığına soyunmasından daha doğal ne olabilir; adam iktidar kullanıyor, eleştiriden hoşlanacağını ya da hiç değilse eleştiriler karşısında sessiz kalacağını mı sanmıştınız?

İktidar sahiplerini “**lütfen bizi korkutmayın**” diye sızlanmanın değil, “**korkmuyoruz**” diye haykırmanın geriletebileceğini hakikaten göremiyor musunuz? Bir de şu soru var tabii: Memlekette *Taraf* gibi bir gazete varken “**korkuyoruz**” diye ortalara düşmek biraz ayıp olmuyor mu?

Gazetecilerden “anlayış” bekleyen patronlar

Bu köşe-dizinin birinci bölümünde, **Yılmaz Özdil**’in anlattığı “**yaşanmış**” bir hikâyeden yola çıkarak editoryal bağımsızlığın en önemli yönlerinden birinin “**patrona karşı editoryal bağımsızlık**” olduğunu yazmıştım.

Bu, aslında, gazetecilerin hükümetler ve devletler karşısında dik durabilmesinin de ön koşuludur. Bir adım daha atayım: Patrona karşı editoryal bağımsızlık, basın patronlarının bilinen nedenlerle iktidarlar karşısında boyunlarının eğik olduğu Türkiye gibi ülkelerde yalnızca ön koşul değil, olmazsa olmaz bir koşuldur. Çünkü alttan, gazetecilerden bir direnç gelmezse, basın patronları doğaları gereği sadece ceplerini düşünecek, “**özgür gazetecilik**” falan umurlarında bile olmayacaktır. Onları yola getirecek, iktidarlar karşısında daha dirençli kılacak yegâne şey, gazetecilerin “**iyi gazetecilik**” yapma konusundaki ısrarları olabilir ancak.

Tersine, gazetecilerin, patronlarını zor durumda bırakmama kaygıları gazetecilik kaygılarının önüne geçerse; ya da gazeteciler “**patronumun ricasını yerine getirmedem etrafta tonla yerine getirecek adam var**” meşrulaştırmasıyla davranırlarsa patronlar da bunu tepe tepe kullanır.

Özetle, bu işin matematiği şöyle işler: Gazetecilerin patronlar karşısındaki tutumlarını belirleyen etmenler, olması gerektiği gibi “**editoryal bağımsızlık**” ve “**iyi gazetecilik**” ısrarı olursa, bu, patronların iktidarlar karşısındaki tutumuna da yansır.

Eğer böyle bir kaygınız yoksa ve medya patronları da bunun böyle olduğunu biliyorlarsa, o zaman bugün olan şey olur: İktidarların karşısında yılan patronlar gazetecilere dönerler ve onlardan “**anlayış**” beklerler.

Gazetecilik ve “gazetecilikçilik.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lafla ‘editoryal bağımsızlık’ gemisi yürümez (3)

Alper Görmüş 18.11.2011

 Lafla ‘editoryal bağımsızlık’ gemisi yürümez (3) **Mehmet Ali Birand**’ın samimiyet krizlerini seviyorum... Öyle anlarında, esasen bir parçasını oluşturduğu “**tehlikesiz gazetecilik**” çizgisini hiç kimsenin yerine getiremeyeceği bir açıklıkla fâş edebiliyor.

En son, *Zaman* gazetesinden (23 ekim) **Fatih Vural**’a verdiği söyleşide gördük bu özelliğini... Şu diyalogun güzelliğine bakın:

- Darbe günlükleri Nokta'dan önce size geldi mi?
- Geldi.
- Neden yayımlamadınız?
- Korktuk.
- Kimden?
- Ne olacağı belli değildi o dönemde.
- Doğruluğundan şüphe ettiniz mi?
- Okuduğunda, o günlüklerin doğru olduğu belli. İktidarın bunun karşısında nasıl duracağını bilmiyordum! Savunmasız kalabilirdik.

Buradaki “savunmasız kalabilirdik”ın gizli öznesinin “biz gazeteciler ve patron” olduğu konusu, sanırım tartışmadan varestedir.

Böylece Birand sayesinde bir kez daha anlamış bulunuyoruz ki, “tehlisesiz (ya da “korkuyoruz”cu) gazetecilik” çizgisinin, doğruluğu konusunda şüphe duymadığı “tehlikeli” haberlere ilişkin temel refleksi şudur: Patron bundan nasıl etkilenir? Siyasi iktidar odakları buna ne der?

Böyle bir gazetecilik, ikinci bölümde uzun uzun anlattığım gibi bağlı bulunduğu kurumun (ve patronun) çıkarlarını mesleğinin gereklerinin önüne koyan ya da bu ikisini birbirine karıştıran bir gazetecilik tarzının kaçınılmaz sonucudur.

Bu gazetecilik tarzını elle tutulabilecek ölçüde somutlaştıran örneklerin hiç kuşkusuz en cüretkârı, **Zafer Mutlu**’nun “**Etibank sarhoşluğu**” (2000) günlerinde ettiği meşhur cümledir: “**Ne gazeteciliği kardeşim, biz burada dükkân açtık para kazanıyoruz.**”

Bu fasılda elbette **Ertuğrul Özkök**’ün müstesna bir yeri var. Bilinenleri geçip, pek bilinmeyen bir “gösteren”i hatırlatacağım burada...

Ertuğrul Özkök 22 Kasım 2001 günü **Aydın Doğan**’la birlikte Bulgaristan’da başbakanla başbaşa görüşmede, bir gün sonra da *Hürriyet*’in sürmanşetindeydiler... Orada ne vesileyle bulundukları, haberde şöyle anlatılıyordu:

“(Bulgaristan) Başbakan(ı), ‘ülkemize gelecek yabancı yatırımcılara her türlü kolaylığın sağlanması ve vergi indirimi uygulanması için gerekli yasal düzenlemeyi yapıyoruz’ diye konuştu. Aydın Doğan da, ‘iki komşu ülke arasındaki ticari ilişkilerin artması için her zaman işbirliği yapmaya hazırız. Biz de ülkenizde yatırım yapmak için buraya geldik’ dedi.”

Görüşmeyle ilgili olarak Ertuğrul Özkök’ün köşesinde çok daha fazla bilgi vardı. Çerçevenin göbeğinde, Aydın Doğan’ın hediye olarak getirdiği el dokuması bir ipek halının üzerine eğilmiş olarak **Doğan, Özkök ve Bulgaristan Başbakanı Saksoburggostki** görünüyordu.

Yani “**dükkân açmaya**” gidilmişti Bulgaristan’a... Aydın Doğan açısından sorun yoktu tabii ki, neticede o bir işadamydı. Fakat onun gazetesinin genel yayın yönetmeninin o görüşmede ne işi vardı? İşin daha da korkunç tarafı şuydu ki, o günlerde hiçbir gazeteci bir tuhafılık görmemişti olan bitende... Ertuğrul Özkök de zaten zaman zaman unvanının birinci kısmına (“**Doğan Medya Grubu Başkan Yardımcısı**”), yani işadamlığı şapkasına referans vererek bu türden inisiyatif kullanmalarını meşrulaştırmaya çalışıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Lafla 'editorial bağımsızlık' gemisi yürümez (2)

Alper Görmüş 22.11.2011

Hiç düşündünüz mü: **Editorial gerekçelerle istifa alanı neden bir çöl gibi bomboştur Türk medyasında?** Manşete koymayı planladığı haberi patron tarafından **"tehlikeli"** bulunup engellendiği gerekçesiyle istifa etmiş kaç genel yayın yönetmeni hatırlıyorsunuz? Ya da köşe yazısına iradesi ve onayı dışında müdahale edildiği için istifa etmiş kaç köşe yazarı var hafızanızda?

Hatta, bırakın gerçek durumu ifşa edip istifa etmeyi, **"nötr"** bir tutumu benimseyip **"sessiz kalanlar"**a bile rastlayamıyoruz pek... Tam tersine, kulaklarımız, bilmem hangi patronla **"tam bir özgürlük içinde"** habercilik yaptığını söyleyen genel yayın yönetmenlerinin ya da yazılarına hiçbir zaman müdahale edilmediğini tekrarlayan köşe yazarlarının beyanlarıyla dolu değil midir?

Mesela **"sözünü sakınmayan cesur yürek" Emin Çölaşan** örneği çok trajiktir bu açıdan... Çölaşan, *Hürriyet* yazarlığı döneminde, **Fehmi Kuru'nun** bazı yazılarına yönetimler tarafından müdahale edildiğini diline dolamış, onunla girdiği polemiklerde, kendi yazılarından tek bir satırın değiştirilmesi durumunda *Hürriyet'te* bir gün bile durmayacağını yazmış durmuştu. Ta ki *Hürriyet'ten* gönderilene kadar... İşe tazminat meseleleri ve mahkemeler girince Çölaşan'ın dili çözülmüş, **Ertuğrul Özkök'ün** kendilerini hükümetle **"papaz edeceği"** gerekçesiyle gazeteden çıkarttığı yazılarını bir bir sıralamıştı.

Hafta içi her gün *Türkmax'taki Heberler* programıyla Türk medyasının haberciliğini ti'ye alan **Mehmet Ali Alabora** geçenlerde *CNN Türk'teki Medya Mahallesi'nde Ayşenur Arslan'ın* konuğuydu. Arslan, sözü, medyadaki **"hükümet baskılarından kaynaklanan oto-sansür"**e getirince Alabora patladı ve bu anonim edebiyatın yazarlarının ortaya çıkıp bütün bildiklerini anlatmalarını istedi. Alabora, orada burada olan bitene **"göz tanıklığı"** yaptıklarını öne süren gazetecilerin varlığından söz etti ve onların artık susmamaları gerektiğini söyledi. Bence tamamen haklı. Bu yapılmadığı sürece, ortaya düşüp **"korkuyoruz Başbakan'dan, özgür gazetecilik yapamıyoruz"** diye ağlaşmak, olmaz! (Dikkatimi çekti: Ayşenur Arslan, Alabora'nın **"çıksınlar, açık açık söylesinler"** talebine nedense hiç destek vermedi. O sanki, bu edebiyatın **"anonim"** kalmasından memnun gibiydi.)

Kişisel tecrübe...

Bu köşe-dizinin son bölümünü, **"editorial bağımsızlık"** konusundaki kendi kişisel hesap vermeme ayıracağımı söylemişim. Çünkü diziye başlarken, bu eleştirileri yapan birinin o eleştiriler karşısındaki kendi kişisel pozisyonunun ne olduğunu bilmeniz gerektiğini düşünmektaydım, şimdi de öyle düşünüyorum.

Elbette anlatacaklarım benim hatırladıklarımla şekillenecek; dolayısıyla bunları benimle birlikte yaşayanların eleştirilerine, itirazlarına ve hatta yalanlamalarına da açıktırlar.

Artık başlayabilirim...

Kronolojik gideceğim için, editorial bağımsızlığın gerek siyasi güç odaklarına gerekse de patrona karşı neredeyse **"mutlak"** anlamda kullanıldığı ve bence *Taraf* öncesinde bu açıdan eşsiz olan *Nokta* (2006-2007) tecrübesini en sona bırakacağım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Editoryal bağımsızlık ve 'Nokta' tecrübesi

Alper Görmüş 25.11.2011

2006 baharında *Nokta*'nın yeni imtiyaz sahibinin dergiyi benim yönetmemi istediğini telefonda bildiren ortak tanıdığımıza, **"Peki,"** dedim, **"birlikte oturup bir konuşalım bakalım..."**

O tarihten önceki sekiz yıl boyunca (1998-2006) ağırlıklı olarak medya eleştirisi ve editoryal bağımsızlık konuları üzerinde uğraşmamı, düşünmemi gerektiren bir işim olmuştı... **Ercan Arıklı**'nın **"Sekreter Ayşe için bir dergi"** talebinin ardından İstanbul'u da gazeteciliği de terk edip Ayvalık'a yerleştiğimi (1995) geçen yazıda anlatmıştım. Üç yıl sonra, 1998'de ziyaret ettiğim hocam, **Bilgi Üniversitesi Rektörü Asaf Savaş Akat** benden İletişim Fakültesi'nde ders vermemi isteyince İstanbul'a dönüp fakültenin **"Medya ve İletişim Sistemleri"** bölümünde **"haber analizi"** dersleri vermeye başladım.

İki yıl sonra **Kürşat Bumin** ve **Ümit Kıvanç**'la birlikte üniversite bünyesinde *Medyakronik* adlı medya eleştirisi sitesini kurduk. İki yıllık *Medyakronik* dönemi Türkiye'deki gazeteciliğin sefaletini yakından görme ve durumu daha da açık bir biçimde idrak etme fırsatı verdi bana. *Medyakronik* kapandıktan sonra **Kürşat Bumin**'le birlikte Türk basınına yakından takip ettiğimiz *Kronik Medya* (*Yeni Şafak*, 2003-2005) sayfasını başlattık, aynı dönemde Bilgi Üniversitesi'ndeki derslerim de sürüyordu.

Nokta'nın genel yayın yönetmenliği teklifini aldığımda işte bu sekiz yıllık eleştirel perspektif yön veriyordu bana... Doğrusu, o derslerden yola çıkıp geriye baktığımda, editoryal bağımsızlıkla bağdaşmayacak bir dizi pratiği kendimin de tecrübe ettiğini görebiliyordum... Mesela, gazeteciliği patronluğundan önde gelse de, **Ercan Arıklı**'nın zaman zaman genel yayın yönetmeni gibi davranmasını makul ve normal bulmak gibi... (Gerçi o zamanlar bunun bir problem olduğunun bilgisine bile sahip değildim, kimse değildi, ama bilgisizlik yanlış ortadan kaldırmaz... Bunu biraz, gençliğimde askerlik yapmayı reddetmediğim için şimdiki hayıflanmalarına benzetiyorum... Böyle anlarımda beni sadece, o zamanlar vicdani reddin adını bile duymadığımı düşünmek teselli ediyor.)

Sahiplik başka, editoryal süreç başka

Nokta'nın yeni imtiyaz sahibiyle konuşmaya giderken kafamda bu sekiz yılda biriktirdiklerim vardı. Ona, her şeyden önce, Türk basınında tamamen içselleştirilmiş, dolayısıyla bir problem teşkil ettiği artık hiçbir şekilde görülemeyen **"sahiplikle editoryal sürecin birbirinin içine girmesi"** sorununu uzun uzun anlatacak ve ancak bunun dışına çıkabilmiş bir yapıyı kabul ederse birlikte çalışabileceğimizi söyleyecektim.

Girizgâhı haliyle o yaptı ve basın işine neden girdiğine dair beni şaşırtan bir açıklıkla konuştu: Esasen siyasetçi olmak istiyordu, medya patronluğunun da bunun için iyi bir basamak olacağını düşünüyordu.

Ben de kendisine, bu düşüncesinin beni hiç rahatsız etmeyeceğini söyledikten sonra lafı patronajla editoryal bağımsızlığın farklı farklı süreçler olduğuna getirdim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Sarıköz' nihayet mahkemede...

Alper Görmüş 29.11.2011

Ergenekon davasına bakan 13. Ağır Ceza Mahkemesi, savcılığın talebi üzerine **Darbe Günlükleri**'nde anlatılan 3 Aralık 2003'teki **"muhtıra toplantısı"**yla ilgili olarak Genelkurmay'dan bilgi istedi.

Star gazetesi, 24 kasımda verdiği **"'Sarıköz' Genelkurmay'dan istendi"** başlıklı haberinde gelişmeyi şöyle duyurdu:

"İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, savcılık talebi üzerine, 3 Aralık 2003'teki Yüksek Askerî Şûra öncesi yapılan toplantıya ait tutanağın Genelkurmay'dan istenmesine karar verdi. Mahkeme, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde Askerî Şûra öncesinde şûraya katılacak orgenerallerin kendi aralarında toplantı yapması gibi bir teamül bulunup bulunmadığının sorulmasını kararlaştırdı. Ayrıca, böyle bir teamül bulunması halinde, bu toplantılarda konuşulanların tutanak altına alınıp alınmadığının mahkemeye bildirilmesine karar veren heyet, tutanak altına alınıyorsa 3 Aralık 2003'teki Yüksek Askerî Şûra öncesi yapılan toplantıya ait tutanağın gönderilmesini hükme bağladı. Mahkeme, tutuksuz sanık emekli Orgeneral Hurşit Tolon'un savunmasında YAŞ öncesi yapılan toplantıların kayıt altına alındığı yönündeki beyanlarına da dikkat çekti."

2003'te **Ege Ordu Komutanı olan Hurşit Tolon** dâhil, Türk Silahlı Kuvvetleri'ndeki bütün orgenerallerin katıldığı; Genelkurmay Başkanı dışındaki bütün komutanların **"muhtıra"** istediği o toplantı, daha önce defalarca yazdığım gibi **Darbe Günlükleri**'nin tartışmasız en önemli bölümüydü. Dolayısıyla, mahkemenin istediği şey **"Sarıköz"**ın bir parçasını teşkil eden o toplantının tutanakları olduğu halde, Star gazetesinin başlık olarak **"'Sarıköz' Genelkurmay'dan istendi"**yi seçmesi çok da yanlış sayılmamalı.

Haberi okur okumaz bir soru takıldı zihnime...

Diyelim ki Genelkurmay'dan olumsuz bir cevap geldi...

Mesela: "TSK'da şûra öncelerinde bu türden toplantılar yapmak teamülden değildir ve 3 Aralık 2003'te de böyle bir toplantı yapılmamıştır."

Mesela: "Teamüldür, fakat tutanak tutulmaz..."

Mesela: "Tutanak tutulur ama isteğiniz üzerine aradık, bulamadık..."

Zihnime takılan soru şu: Cevap bunlardan biri olursa, mahkeme, **"tamam o zaman"** deyip kapatacak mı bu faslı?

Ben bu yazıyı, işte böyle bir ihtimal karşısında **"dememeli, diyemez"** demek için yazıyorum.

İki temel gerekçem var: **Hilmi Özkök**’ün söyledikleri (2009) ve **Hurşit Tolon**’un söyledikleri (2008)...

Doğrusu, onlara baktıkça **“Savcı ve hâkimler o gün muhtıra toplantısı yapıldığını kanıtlamak için neden ‘tutanak’a ihtiyaç duyuyorlar ki”** diye sormadan edemiyorum...

Daha önce her biri için birer yazı kaleme aldığım iki **“tanıklık”**la ilgili bilgileri tazeleyince eminim siz de bana hak vereceksiniz...

Buyurun...

Genelkurmay Başkanı’nın doğrulaması...

Ergenekon savcıları Zekeriya Öz ve Fikret Seçen, 25 Nisan 2009’da İzmir’e gidip **zamanın Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök**’ün ifadesine başvurdular.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir gazetecilik zilleti: Gönüllü dezenformasyon

Alper Görmüş 02.12.2011

KCK soruşturmasında gözaltına alınan avukatlardan **İrfan Dünder**’ın sözde **“silahlı Kandil eğitimi”** aldığını gösteren fotoğrafıyla yürütülen faaliyetin kaba bir dezenformasyon olduğu, Dünder’ın hâkim karşısına dahi çıkarılmadan serbest bırakılmasıyla ortaya çıktı.

Nedir bu şimdi? Bir gazetecilik hatası mı?

Salı günkü yazımda, birikmiş tecrübeyle birlikte düşünüldüğünde bunun bir hata olarak kabul edilemeyeceğini yazmıştım. Çünkü, bu son örneğin de bir parçasını oluşturduğu durum, şöyle bir durum:

Gazeteci, kendisine ulaştırılan haber, bilgi, fotoğraf, vs’den aslında kuşkulmaktadır. Fakat bir yandan da onun **“düşman”**a, **“karşı taraf”**a zarar verme potansiyelinin çok yüksek olduğunun farkındadır. Sonunda, tarafı olduğu mücadelenin talepleri hakikat arayışına galebe çalar ve **“koyver gitsin”** der.

Bu, kaynağının kendisine ilettiği haberin doğruluğuna inanan, dolayısıyla aldatıldığının farkında olmayan (yani dezenformasyona maruz kalkmış) bir gazetecinin pozisyonundan farklı bir pozisyonudur. Burada **“gönüllü”** bir dezenformasyon söz konusudur.

Türkiye ne yazık ki, **“dava”**sını sık sık gazeteciliğinin önüne geçiren ve dolayısıyla dezenformasyona **“gönüllü”** gazetecilerle dolu bir ülke... Biraz sonra birkaç başka örnek de göstereceğim, o zaman dezenformasyonun bu türünün **“hata”** olarak kabul edilemeyeceğini ve aslında bu nedenle **“özür”**ün de anlamlı olmayacağını siz de kabul edeceksiniz.

Fakat önce İrfan Dünder vakasının tam olarak ne olduğuna biraz daha yakından bakalım...

Bir nevi "vay şerefsiz" vakası...

İrfan Dünder, geçtiğimiz hafta İstanbul'daki KCK operasyonunda gözaltına alınan 41 avukattan biriydi. Gözaltılar sürerken, *Hürriyet* ve *Zaman*'da, Dünder'in **"Kandil'de silahlı eğitim yaparken çekilmiş"** bir fotoğrafı yayımlandı.

Her iki haber de manşetten verilmişti... *Zaman*'ın haberinde, Dünder, kafadan **"KCK'nın 'Önderlik Komitesi' üst yöneticisi"** diye anılıyordu. Yine *Zaman*'ın haberinde, **"Dünder'in bir grup teröristle atış talimi yaptığı görülüyor"** ibaresi de vardı ki, bu, fotoğrafı servis edenlerin beklentilerini dahi aşan bir vurguydu. Çünkü elde tek bir kare fotoğraf vardı ve onda da İrfan Dünder'dan başkası görünmüyordu.

Aynı gün, **İrfan Dünder'in avukatı Özcan Kılıç**, fotoğraflarla ilgili şu açıklamayı yaptı:

"1992'nin yazında Hakkâri'de ziyaret ettiği üniversiteden arkadaşı olan Kadir Adıyaman'ın mensup olduğu ailesine ait ruhsatlı bir silah olup, ailece çıktıkları piknikte çekilmiş bir hatıra fotoğrafıdır."

Avukat Kılıç ayrıca, Dünder'in 1992'de ziyaret ettiği arkadaşı ve onun anne-babasıyla çekilmiş fotoğraflarını da *twitter*'dan yayınladı; **"Kalaşnikoflu"** olan dahil, bütün fotoğraflardaki kıyafetler birebir aynıydı.

Zaman gazetesi bu yalanlamaya yer vermedi, özür de dilemedi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP neden kazanır, CHP neden kaybeder (1)

Alper Görmüş 06.12.2011

İlyas Başsoy, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) "hep kazanan" bir parti olmasını, buna mukabil parlamentoda hakiki, güçlü bir muhalefet partisinin bulunmamasını kaygı verici bulan; bu nedenle de, CHP'nin güçlenmesini sadece istemekle kalmayıp, uzmanı olduğu **"algı yönetimi"**ne dair bütün bilgisini bu partinin hizmetine sunmaya çalışan bir sosyalist... *Birgün* gazetesinde yazılar da yazan Başsoy, **2009 yerel seçimlerinde Antalya'da CHP belediye başkan adayı Mustaf'a Akaydın'a seçimi kazandıran "mucize kampanya"**nın yaratıcısı ve uygulayıcısı...

Kemal Kılıçdaroğlu, Antalya başarısının ardından 2011 Haziran seçimleri için onu davet etti, saatler boyunca dinledi. İlyas Başsoy Kılıçdaroğlu'na, yöntemlerini benimser ve uygularsa seçimi kazanacağını veya oylarını büyük oranda arttıracağını, fakat bilinen CHP yöntemlerini uygularsa **"en fazla yüzde 26"** alabileceğini yüzüne karşı söyledi.

Ne var ki, CHP 12 Haziran 2011 seçimi kampanyasını İlyas Başsoy'a vermedi.

Bunun üzerine o da, gerçekleştirdiği Antalya kampanyasında uyguladığı; çok isteyip de gerçekleştiremediği genel seçimler kampanyasını alabilseydi uygulayacağı iletişim stratejisini *AKP Neden Kazanır, CHP Neden Kaybeder* başlıklı bir kitapta toplamaya karar verdi.

En kritik nokta: Kampanya “siyaset-siz” seçmene yönelmelidir

İlyas Başsoy, çok temel ve çok basit bir kabulden yola çıkıyor: Bir siyasi kampanya, oyunu sadece “iş”e ve “hizmet”e bakarak veren “siyaset-siz seçmen”lere yönelik olarak yürütülmelidir. (Başsoy, bu seçmenlerin tamamını Selim Türkhan adını verdiği hayali bir kişiyle ifade ediyor, onların partisine de Selim Türkhan Partisi – STP diyor.) Kampanya STP tabanını etkilemeye yönelik olmalıdır, çünkü partilerin taşlaşmış tabanlarından birkaç parça sökmek bile zorken Selim Türkhan Partisi’nin (STP) tabanında “**hizmetle tavlanmayı**” bekleyen, oyunu her an değiştirmeye hazır milyonlarca seçmen vardır. Başsoy’a göre, AKP baştan beri çekirdek tabanıyla zımnî bir sözleşme yapmış ve onları, partinin bütün enerjisini “**siyaset-siz**” Selim Türkhanların oyunu almaya harcamasına ikna etmiştir. Yani AKP çekirdeği, seçimi kazanıp iktidar olabilmek için bunun kaçınılmaz olduğunu kabul eden ve gereğini yapan bir kitledir.

CHP ise tam tersine, sürekli olarak **Çetin Altan**’ın deyişiyle “**Türk’ün Türk’e propagandası**” misali kendi “**çekirdek**”ine propaganda yapan bir parti görünümündedir. Yönetim buna biraz da mecbur kalmaktadır, çünkü bunun dışına çıkıp mesela laiklikten biraz daha az bahsettiğinde aşağıdan homurtular gelmektedir. Fakat Başsoy’a göre burada temel sorumluluk, tabanını bu yönde eğitip gereğini yapmayan yönetimlerdedir. Ayrıca, yönetimler cesaret gösterip bunu yapsalar, “**çekirdek**”ten yine de büyük kopmaların olmayacağını görecek ve rahatlayacaklardır. Çünkü, adı üstünde; çekirdek çekirdektir, öyle kolay kolay kırılmaz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AKP neden kazanır, CHP neden kaybeder (2)

Alper Görmüş 09.12.2011

İlyas Başsoy’un, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerinde (2009) uyguladığı başarılı seçim kampanyası ile, fırsat verilseydi uygulayacağı “**12 Haziran 2011 seçimleri CHP iletişim stratejisi**”ni anlattığı kitabını neden bu kadar önemseydiğimi sorgulayan tepkiler alıyorum...

Bu sorulara çok net bir cevabım var: Çünkü ben, 1) tıpkı İlyas Başsoy gibi gücü tartışılmaz bir iktidar karşısında güçlü bir parlamenter muhalefetin varlığını hayati önemde görüyorum ve 2) bu kitapta önerilenleri bu sonucu sağlama yolunda hayati önemde görüyorum.

Aslında kitaptaki öneriler sadece **Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)** için değil parlamenter muhalefeti (ve tabii parlamenter yolla iktidarı) önemseyen bütün siyasi akımlar için geçerli... Böyle bir dertleri olmayanlara bu kitabın söyleyeceği herhangi bir şey yok. İlyas Başsoy’un dediği gibi, “**Ya seçime katılmamak ya da katılınyorsa seçimin kurallarına göre oynamak gerek...**”

“AKP’nin arkasında dâhi mertebesinde birkaç yol gösterici var”

Başsoy, “**seçimin kuralına göre oynanması**” derken, her şeyden önce, siyasi partilerin seçim kampanyalarını “**siyaset-siz**” geniş seçmen kitlesine (yani **Selim Türkhan Partisi**’nin “**üye**”lerine) yönelik olarak kurmaları gereğinden söz ediyor.

Çünkü, geçen yazıda da söylediğim gibi, partilerin taşlaşmış tabanlarından birkaç parça sökmek bile zorken Selim Türkhan Partisi'nin (STP) tabanında **"hizmetle tavlanmayı"** bekleyen, oyunu her an değiştirmeye hazır milyonlarca seçmen vardır.

Başsoy'a göre, seçimlerde –AK Parti hariç– bütün partiler kendi **"çekirdek"**lerinin ideolojik ihtiyaçlarını giderecek kampanyalar yürütüyor, sonunda da sadece kendi **"çekirdek"** tabanlarının oylarını alıyorlar.

Oysa yapmaları gereken şey, kendi çekirdek tabanlarını, partinin bütün enerjisini **"siyaset"** Selim Türkhanların oyunu almaya harcamasının gereğine ikna etmektir. Ne var ki bunu başarmış olan tek parti yine AK Parti'dir: AK Parti çekirdeği, seçimi kazanıp iktidar olabilmek için bunun kaçınılmaz olduğunu kabul eden ve gereğini yapan bir kitledir. Başsoy'a göre, AK Parti'nin, bu sonucu (da) sağlayan tüm stratejisi kusursuzdur:

"AKP'nin bugüne dek yaptığı tüm iletişim stratejisi, sadece seçimi kastetmiyorum, genel olarak tüm stratejisi kusursuzdur. AKP'nin arkasında, çok arkasında, dâhi mertebesinde birkaç yol gösterici olduğunu sanıyorum. Hiçbir şey rastlantısal değil, hiçbir şey sanıldığı kadar basit değil."

"Başbakan'ım" demelisiniz...

Peki, Selim Türkhanların dünyası nasıl bir dünyadır?

Biraz köşeleştirerek söylüyorum, **"iş"**e, **"hizmet"**e, **"proje"**ye bakan, başka da bir şeye bakmayan bir dünyadır. Bu dünyaya **"siyaset"**le giremezsiniz, onlar sizin **"hizmet"** ve **"proje"** önerilerinize ve onları realize etme yeteneklerinize bakarlar ve takdir ederlerse sizin siyasetinizin dolaylı bir destekçisi haline gelirler; ta ki, sizin **"hizmet"**lerinizi **"takdir"** etmemeye başlayana kadar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Bu çağda Kürtler ve Aleviler nasıl oluyor da...'

Alper Görmüş 13.12.2011

Kürtlerin hatırı sayılır bir bölümünün, Alevilerin de büyük bir çoğunluğunun siyasi tercihleri bazılarına **"akıl almaz"** görünüyor... Kürtlere ve Alevilere soruları var, sık sık da dile getiriyorlar:

Kürtlerin hatırı sayılır bölümüne: Bu çağda nasıl oluyor da PKK'nın diktatörlüğüne ve şiddetine karşı çıkmıyorsunuz?

Alevilerin büyük çoğunluğuna: Bu çağda nasıl oluyor da Kemalizm'e karşı çıkmıyorsunuz?

Hatırı sayılır büyüklükteki insan topluluklarının siyasi tercihlerine ilişkin soruları derin bir hayretin eşliğinde, bir tür **"akıl dışılık"** imâsıyla dile getiriyorsanız, orada durun; öfkenizi ve heyecanınızı gemleyemezseniz, bir anda

liberal bir pozisyondan Onur Öymen'vari bir pozisyona sürükleniverirsiniz. (Onur Öymen, 2007 seçimlerinin ardından, AK Parti'ye oy verenlerin davranışını akılla izah etmenin güç olduğunu söylemişti.)

Doğrusu, etrafta yavaş yavaş dillendirilmeye başlayan **"Stockholm sendromu"** izahlarından kalkıp Onur Öymen kıvamına sıçramak, o kadar da zor görünmüyor.

Henüz o kıvama gelmemiş olsalar da, bu kişiler mevcut izahlarıyla, a) Kürtlere ve Alevilere saygısızlık ediyorlar, b) onları, siyasi tercihlerinin üzerinde düşünmekten alıkoyuyorlar, c) Onların, bu siyasi tercihleriyle aralarına mesafe koyabilmeleri için devletin yapması gereken şeylerin üzerini örtüyorlar, bu alanlarda yürütülmesi gereken tartışmaları baltalıyorlar.

Oysa basit gerçek şu: **Kürtler Türk ulus-devletinden korkuyorlar, Aleviler Türk-Sünni devletten korkuyorlar.**

Bu korkular o kadar köklü ki, Kürtlerin hatırı sayılır bir bölümü PKK'nın, Alevilerin çok büyük bir çoğunluğu ise Kemalizm'in (CHP'nin) zayıflamasını bir kâbus senaryosu gibi algılıyorlar.

Bu durumda Kürtleri PKK'dan, Alevileri de Kemalizm'den uzaklaştırmak isteyen bir iktidarın yapması gereken şey, kendisini değiştirmektir. Fakat öyle **"ucundan"** değil, **"damardan"** bir değişiklik; öyle ki, değişim tamamlandığında Kürtler ve Aleviler artık bu devletten korkmasın.

Peki devlet ne yapıyor? Bunun tam tersini yapıyor ve sonuçta Kürtlerin ve Alevilerin korkuları daha da büyüyor.

Yazının bundan sonrasında, meseleyi biraz daraltmak ve somutlaştırmak için sadece **"Kürtler"** ve onların PKK ve KCK algısı üzerinde odaklanacak; KCK gibi katı merkezîyetçi, otoriter bir örgütlenmeye **bile** itiraz etmemelerinin **"akılsızlıklarından"** ya da despotluktan hoşlanmalarından değil, devlet politikalarından kaynaklandığını göstermeye çalışacağım.

PKK da KCK da aynı korkudan besleniyor

Yukarıda, bile bile **"bile"** dedim; **Baskın Oran**'ın AGOS'taki KCK özetlemesini ve itirazlarını okuyup da **"bile"** dememek hakikaten zor... Şöyle yazdı:

"Bölgeye önerdiği demokrasi değil, diktatörlük. Sanırsın Tek Parti dönemi. KCK Sözleşmesi Md. 11: 'KCK kurucusu ve Önderi, Abdullah Öcalan'dır.... Her alanda bütün halkı temsil eden önderlik kurumudur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Erdoğan, davaların sönümlendirilmesine 'tamam' der mi

Alper Görmüş 16.12.2011

Darbe Günlükleri'nin *Nokta*'daki versiyonunda yer almayan bölümlerinde neler var neler... Son günlerin flaş konusu **"hükümetle cemaat arasındaki çatlak"** tartışması vesilesiyle o bölümlerden birini burada dikkatinize

sunmaya karar verdim.

Önce neden bunu yaptığımı anlatayım...

Malum, tartışmaya **“ah keşke”** makamından katılanların bir iddiası var: Diyorlar ki, Futbolda şike tartışması **“okyanusta bir damla”**dan ibarettir... Asıl büyük gerilim, **“yürümekte olan büyük siyasi davaların sönümlendirilmesi tercihi ile sonuna kadar gidilmesi tercihi arasındaki kavga”**dan kaynaklanmaktadır.

Birinci tercih hükümetinmiş, ikinci tercih de Gülen cemaatinin...

Bu tesbitin hakikate tekabül edip etmediğini bilmiyorum, fakat **“Ah keşke”**cilerin **“gerilim”**de hükümete **“yürü be aslanım”** kıvamında arka çıkmaları, insana **“acaba bir bildikleri mi var”** dedirtmiyor da değil.

Ben, **Başbakan Tayyip Erdoğan**’ın ve **Adalet ve Kalkınma Partisi**’nin (AK Parti), yaşadıkları onca tecrübeden sonra Türkiye’nin karanlık geçmişine dair büyük davaları sönümlendirmeye kalkacaklarına pek ihtimal vermiyorum. Çünkü o karanlık geçmiş, kendi tarihleri başlar başlamaz her şeyi bir kenara bırakıp bütün gücüyle onların üstüne çullandı.

İşte bugün size, o “çullanma”nın en cüretkârlarından birini aktaracağım.

14 Ocak 2004’teki tuhaf toplantı

Davaların sönümlendirilmesine pek ihtimal vermediğimi söylerken, mesela **14 Ocak 2004’te Genelkurmay Başkanlığı’nda yapılan sekiz kişilik toplantı**da, yüzüne karşı şimdi aktaracağım şeylerin söylendiği bir başbakanın birtakım naif siyasi hesapların iğvasına kapılmayacağı noktasından hareket ediyorum... (Yine de, siyasetin, biz sıradan insanların akıllarının ermeyeceği kimi yeni ittifakları ve ittifak iptallerini her an önümüze koyabileceğini de tümünden ihtimal dışı bırakmıyorum.)

Sözünü ettiğim toplantının katılımcılarının ikisi sivil (Başbakan ve Milli Savunma Bakanı), altısı askerdi (Genelkurmay Başkanı, Genelkurmay İkinci Başkanı ve dört Kuvvet Komutanı).

Askerlerin kendi sözleriyle **“TRT bildirisi hazırlığı”**nı gerektirecek kadar ciddi bir toplantı olarak tasarlanan ve onların talebiyle gerçekleştirilen 14 Ocak 2004 toplantısı, Günlükler’in o tarihli bölümünde şu tek paragrafta anlatılıyor:

“Genelkurmay Başkanlığı’na gittik. Biraz sonra Milli Savunma Bakanı geldi. Toplantıyı oturma odasından brifing odasına almışlar. Anlaşılmaz şeyler oluyor. O kadar ısrarcı olan 2. Bşk. toplantı yerini ne olduğunu anlamadığımız bir nedenden dolayı değiştirebiliyor. Dikkat ettim, İlker aşırı derecede heyecanlıydı. Kendi kendine konuşuyordu. 10:00’da Başbakan Recep Tayyip Erdoğan geldi, önce oturma odasına geçtik. Toplantı 2. Bşk. İlker Başbuğ’un yaptığı yazılı konuşma ile başladı.”

Notlar, bu noktada EK-F’ye referans veriyor ve bitiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Cumhuriyet’in demokrasisiz olması kaçınılmaz mıydı

Alper Görmüş 20.12.2011

Cumhuriyetimizin tek partili, demokrasisiz dönemini (1923-1950) düşmez kalkmaz bir determinizmle açıklamanın modası hiç geçmiyor... Hatırlayacaksınız, **“O zaman koşullar öyleydi, başka türlü mümkün değildi”** itirazlarının son versiyonunu, nihayet tartışmaya başladığımız Dersim faciası çerçevesinde İnönü’nün torunu, CHP milletvekili Gülsün Bilgehan dile getirdi:

“Bu sorunun çözülme yöntemi bugünkü insan haklarına uymuyor ama o dönemde başka çare yokmuş zaten. Bence sonuca bakmak lazım. Sonuçta bugün Tunceli bölgesi en görgülü, en eğitilmiş, demokrasiye inanan insanlardan oluşuyor. Mesela sürgünlerden söz ediliyor. O sürgünlerde çok iyi yetişmiş genç kızlar da var. Belki o bölgede, ortaçağ şartlarında kalsalardı o aileleri kuramayacaklardı.”

Bilgehan’ın sözlerinin ikinci bölümü, Cumhuriyet’in demokrasisiz bir çocukluk ve gençlik geçirmesini **“başka çare yoktu”** argümanı ile açıklayanların, aslında sadece bir zorunluluğu **“kerhen”** kabul etmekten ziyade, o dönemin öyle olmasından memnuniyet duyduklarını da ele veriyor.

Gülsün Bilgehan’ın 2008’de *Vatan* gazetesinden **Mine Şenocaklı**’ya verdiği söyleşide sarf ettiği şu cümleler de bunu gösteriyor:

“Yeni kuşaklar son 30 yılın CHP’sini biliyorlar. Oysa CHP, cumhuriyeti kuran parti ve 1940’ların, 50’lerin, 60’ların, 70’lerin CHP’si farklı. Zaten CHP’nin şu andaki ilkelerinde, programlarında hiçbir sorun yok. Onlar olduğu gibi kalmalı ve korunmalı. 30 senedir süren yönetimde bir eksiklik var galiba.”

“Şükrü Hanioğlu’nu okuyor musunuz?”

Cumhuriyet’in başka türlü kurulamayacağına ilişkin yaklaşım, zımnen de olsa Cumhuriyet’in o dönemine eleştirel yaklaşan kimi kesimler tarafından da kabul ediliyor. Bu kesimlerin itirazları, **“o zamanki tarihsel koşullar nedeniyle kaçınılmaz olan tercihleri bugüne taşımak isteyenlere”** yönelik olarak şekilleniyor.

Sabah gazetesi yazarı **Şükrü Hanioğlu** geçenlerde, dönemin otoriter niteliğine işaret edenleri **“tarihsel koşulları dikkate almamakla”** suçlayanlara karşı çok önemli bir yazı kaleme aldı. Hanioğlu, bu çerçevede öne sürülen gerekçeleri tek tek ele alıp değerlendirdi ve bunlardan hiçbirinin dönemin otoriter-diktatoryal özelliklerini **“anlamada”** geçerli olamayacağını öne sürdü.

Hanioğlu’nun yazısı, **Murat Belge**’nin **“Hanioğlu’nu okuyor musunuz?”** başlıklı yazısındaki **“okumalısınız”** uyarılarının ne kadar yerinde olduğunu bir kez daha gösterir nitelikteydi.

Şükrü Hanioğlu, **Cumhuriyet’in tarihsel koşullar nedeniyle demokrasisiz olmak zorunda** olduğuna dair görüşü temellendirmede kullanılan üç argümanı tek tek ele alıyor ve bunlarla halleşiyor.

Bunlara sırasıyla bakalım...

Padişahlıktan bir anda çoğulculuğa geçilemezdi...

Birinci argüman:

Cumhuriyet, “ümmetten millet, kuldan vatandaş” yarattı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'liler yeniden ümitsizleşirken...

Alper Görmüş 23.12.2011

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) sistemle “**kavga**”sını rölantiye almış görüntüsünden türeyen tartışmalardan biri son zamanlarda iyice alevlendi... Tartışmanın temel sorusu şöyle şekilleniyor: **AK Parti, askerî vesayetin bittiğini düşündüğü için mi böyle davranıyor?**

Bu soruya mealen “**galiba öyle**” diye cevap verenlerden biri olan **Ümit Kardaş**, geçtiğimiz günlerde **Neşe Düzel**'in sorularına cevap verirken (*Taraf*, 19 Aralık 2011) kendi düşüncesini şöyle açıklamıştı:

“Hükümetin eski statükoyla uzlaşarak devam ettirdiği bir vesayet rejimi var bugün. Biz yanılığ içindeyiz. ‘Üç, beş general içeri girdi. Askerî vesayet bitti. Artık tamam bu iş’ diye kamuoyunda yanlış bir algı oluştu. Oysa vesayet kurumları duruyor. Vesayet rejiminde hiçbir değişiklik yok. Siyasi iktidarın gücü yargının ve Silahlı Kuvvetler’in üzerinde bir ölçüde arttı, o kadar.”

İktidar partisi, hiç kuşkusuz Türkiye’de askerlerin siyasetteki yerini belirleyecek olan en temel dinamik... Fakat bir sürece ilişkin analiz yaparken, süreç üzerinde etkide bulunan dinamiklerden sadece “**temel**” olanıyla sınırlı kalınması kaçınılmaz olarak yanıltıcı ya da eksik sonuçlar üretir... Alevlenen askerî vesayet tartışmaları böyle bir problemle malûl görünüyor.

Bence, önümüzdeki dönemde askerlerin siyasi alana doğru yeniden hareketlenmeleri gibi bir gelişmeyle karşılaşırsak, bunun yegâne nedeni AK Parti’nin “**durması**” olmayacaktır. **Cumhuriyet Halk Partisi**’nin (CHP) bir türlü etkili bir sivil-parlamentar güç haline gelememesi ve ona bağlı olarak tabanındaki ümitsizlik de bu süreçte önemli bir rol oynayacaktır.

Bugün, askerî vesayet ya da askerlerin siyasi alandaki varlıklarının yeniden görünür hale gelmesi tartışmalarının eksik kaldığını düşündüğüm bu yanılla ilgili bazı hatırlatmalarda bulunmak istiyorum.

CHP'lilerin ümitsizliği, askerî vesayetin ümidi...

Türkiye’de askerî vesayete karşı samimiyetle mücadele edenlerin, CHP’nin sürekli hale gelen yenilgilerinden ve onun bir türevi olan tabandaki ümitsizliğin koyulaşmasından haz duyması biraz garip... Çünkü bu ümitsizlik, CHP tabanında zaten güçsüz olan AK Parti’yi seçimle yenme inancını daha da zayıflatıyor ve onları demokratik meşruiyet sınırlarının dışında kalan güç oyunlarından medet ummaya sevk ediyor. Öte yandan, zayıf bir CHP, AK Parti’nin özgüveninin hormonlu bir seviyeye ulaşmasına yol açıyor ve onu rehavete sürüklüyor.

Ben, bu nedenlerle, ülkede askerî vesayet tartışmalarının yeniden başlamasıyla, “**Kılıçdaroğlu projesi**”nin çökmesi arasında doğrudan bir bağ olduğunu düşünüyorum. Hatırlayın, Kılıçdaroğlu henüz referandum ve seçim yenilgilerini tatmamışken, yani kendini güçlü hissederken askerlere sık sık “**siyaset bizim işimiz, siz**

karışmayın” uyarılarında bulunur, tabanı da onun TSK konusunda **“Tayyip gibi”** konuşmasından rahatsızlık duymazdı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermeniler neden 1915’e ‘takılıp kaldı...’

Alper Görmüş 27.12.2011

Suçun fail tarafından inkârı, bazı durumlarda suçun kendisinden bile daha yaralayıcı olabilir; failin yanı sıra suça tanıklık edenlerin de inkâra yönelmeleri durumunda ise sonucun bu tarzda tecelli etmesi neredeyse mukadderdir.

Böyle bir inkârla karşılaşan her mağdur, bütün enerjisini **“inkâr”**ın **“ikrar”**a dönüşmesi yolunda harcar; meğerki bütün yaşam enerjisini tüketerek bir kenara çekilmiş ya da hayatına son vermiş olsun...

Böyle bir insanın başat duygusu kaçınılmaz biçimde **“öfke”** olacaktır.

Öte yandan suçu inkâr edenlerin, bu **“öfke”**nin asıl müsebbiplerinin kendileri olduğunu unutarak, öfkeden neredeyse hastalanmış bir insanı bu halinden dolayı suçlamaya kalkmalarında büyük bir ahlaki problem vardır.

Affetmek, affedilenden çok affedene iyi gelir (hatta affedilmek bazen ağır bir ceza biçimine bile bürünebilir). **Kendisine kötülük eden birini nihayet bağışlayabildiği için Allah’ına şükreden biri hiç kimseye tuhaf gelmesin:** O, içindeki zehri akıtabildiği, böylece **“tedavi”** olabildiği için, bunu sağlayan yaradanına teşekkür ediyordur.

İnkârı ısrarla sürdürenler, kurbanı “öfke”den başka bir duygu edinme fırsatı vermedikleri, böylece kendisine kötülük edenini affederek iyileşme imkânını dahi kurbanın ellerinden aldıkları için çok ağır bir sorumluluğun altına girmişler demektir.

Yıllar önce, bu tema etrafında dönen bir hikâyeye (belki bir roman) kurgulamıştım kafamda... Kahramanım, çok güvendiği, **“ağabey”** dediği bir adamın tecavüzüne uğrayan bir kadındı. Kadın, güvenin paramparça oluşunun yol açtığı travmayla baş etmeye çalışırken, daha beter bir travmayla yüz yüze kalıyordu: Adam asla böyle bir şey yapmadığını söylüyor, yetmezmiş gibi kadının dost ve arkadaşları da adamın dilinden konuşuyorlardı.

Kahramanım, gerek tecavüzün gerekse de suçun inkârının yol açtığı acıları unutmak ve kendi kendisini tedavi edebilmek umuduyla doğup büyüdüğü İstanbul’dan ayrılmaya karar verip, ablasının ve eniştesinin yaşadığı uzak bir Anadolu şehrine yerleşiyordu. Orada, bir yandan öfkesini biliyor, bir yandan açtığı davanın izini sürüyordu.

Ne var ki, bu tercihinin, amaçladığı şeye hizmet etmeyeceğini anlaması için birkaç yıllık bir süre yetecektir. Kadın o süre içinde onu asıl **“hasta”** eden şeyin tecavüz eyleminden çok **“ağabey”** dediği adamın ve gerçeği bilen herkesin, uğradığı haksızlığı inkâr etmeleri olduğunu anlayacaktır.

Kafamdaki kurguda kadın, bu algının sürüklemesiyle tekrar doğup büyüdüğü topraklara dönüyor, dost ve arkadaşlarıyla yüzleşmeye başlıyordu. Başlangıç ümit kırıcı olsa da birkaç ay sonra vicdanı kanayan bir arkadaşını nihayet gerçeği kabul edip özür diliyor, böylece onun tedavi süreci de başlamış oluyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rojin: Samimiyetin, dobralığın neşeli gücü...

Alper Görmüş 30.12.2011

Rojin: Samimiyetin, dobralığın neşeli gücü... **Orhan Miroğlu**, katıldığı kapalı bir toplantıda **TRT Genel Müdürü'nün** sanatçı **Rojin** için **"aşüfte"** dediğini açıkladığında, TRT'den gelen yalanlama çabalarına rağmen herkes hemen Miroğlu'na inandı. Tıpkı, Rojin'in TRT'den **"baskılar"** nedeniyle ayrıldığını açıkladığında, TRT'den gelen **"Baskı yok, çekime mazeretsiz gelmediği için işine son verildi"** açıklamasına rağmen herkesin hemen Rojin'e inanması gibi...

Eylül 2009'da Yeni Aktüel dergisi için kaleme aldığım Rojin portresinde, ağırlıklı olarak onun etrafa yaydığı işte bu **"öyle diyorsa öyledir"** inandırıcılığı üzerine yoğunlaşmıştım.

Rojin'e buradan selam ederken, o portreyi, bir kez de Taraf okurlarının dikkatine sunuyorum...

***

Kapalı kapılar ardında yapılan ve tarafların daha sonra üçüncü kişilere dert anlatmak zorunda oldukları tartışmaların bazılarında taraflardan birinin pozisyonu trajik olur: Çünkü üçüncü kişiler ona değil, o âna kadar etrafına büyük bir güven vermiş muhabibine inanacaktır. Onun kaderine ise mutlaka **"haksız sayılmak"** düşecektir.

Böyle kişiler güçlerini dobralıktan ve samimiyetten alırlar. Etrafında **"öyle diyorsa öyledir"** duygusu yaratabilmiş bir insan, onun muhalifleri-muârizları için çok tehlikeli bir güçtür. Öyle insanları **"söz"**le yenmek mümkün değildir, başka araçlara başvurmak gerekir.

İstifasından önce TRT Şeş'in en çok izlenen programcısı olan **Rojin**, benim kanaatime göre işte o insanlardan biri... Üç aylık bir maceranın ardından **"üzerindeki baskılar"**ı gerekçe göstererek programdan ayrıldığını açıkladığında, **işte bu algı nedeniyle ona inandık, buna karşılık "Baskı yok, mazeretsiz çekime gelmediği için işine son verildi"** diyen TRT yönetimi inandırıcı gelmedi çoğumuza...

Fakat böyle, başının etrafında bir inandırıcılık hâlesiyle dolaşmak çok az kişiye nasip olur. Bunun için her şeyden önce acılardan, hayal kırıklıklarından, zaafardan oluşan ve her insanda bulunan dış kabuğu parçalama cesareti gösterenlerden olmak gerekir... Kendi gerçekliğine karşı o kadar dürüst olanlar, orada bile yalan söyleyemeyenler; ancak onlar yaratabilir **"öyle diyorsa öyledir"** duygusunu...

"Peygamber" diyen anne, "Marx" diyen baba

Rojin, sanki acıları, hayal kırıklıklarını, zaafaları gizlemenin modern bir ibadet haline geldiği bir dünyada değil de, bunları anlatmanın sevap sayıldığı bir tarikatın tam göbeğinde yaşıyormuş gibi davrandı hep... Kendisiyle yapılan söyleşilerin çocukluk ve genç kızlık dönemine ilişkin bölümlerini ne zaman okusam, acı hatıraları tolere

etmenin en etkili yolunun onları anlatmaktan (mümkünse onun gibi gülümseyerek anlatmaktan) geçtiğine bir kez daha kani olur, ardından da bunu beceremeyen biri olarak hayıflanırım...

"İdealist, dindar bir anneyle Marksist bir baba arasında kaldık.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devletin 'dördüncü kuvvet'i...

Alper Görmüş 03.01.2012

Şırnak Uludere'de 35 köylünün ölümüyle sonuçlanan facia, başka birçok şeyin yanı sıra ülkemizdeki **"devlet gazeteciliği"**nin çapını ve derinliğini de gözler önüne serdi. Ben, basınımızda benzer birçok performans gördüm, fakat **"devlet gazeteciliği"**nin bu ölçüde kristalize olduğu başka bir örnek bilmiyorum. O nedenle bu faciayı bir de basın faciası yönüyle ele almanın doğru olacağını düşündüm.

Fakat ondan önce bir parantezle **"devlet gazeteciliği"** derken neyi kastettiğimi ve bu gazetecilik türünün nasıl işlediğini anlatmaya çalışacağım...

Medyayı eleştirel bir gözle ve çok yakından izlediğim son 11-12 yıl boyunca bana ne zaman **"Türk basınının temel sorunu nedir"** diye sorulsa her zaman aynı cevabı verdim: **"Kendisini toplumun değil devletin bir parçası olarak hissetmesidir..."** (**"Devlet gazeteciliği"** de işte, kendisini toplumun değil devletin bir parçası olarak hisseden gazetecilerin yaptığı şeydir.)

Bu o kadar temel bir sorundur ki, bu duyguyla yapılan faaliyetin hakikaten gazetecilik olup olmadığını bile şüpheli hale getirir.

Neden peki?.. Kısaca bakalım...

Basın, neden dördüncü kuvvet?

Gazeteciliğin, üzerinde en fazla uzlaşılmış tanımının, onun **"demokrasinin dördüncü kuvveti"** olması boşuna değildir. Bu tanımın başlıca üç yönü vardır.

Birincisi: Devlet mekanizmasını kullanarak ülkeyi ve toplumu yönetenler, nasıl bir ülkeyi ve toplumu yönettiklerinin bilgisini ancak çoğulcu bir medya üzerinden edinebilirler... Bu bilgiye sahip olmadıklarında toplumsal ihtiyaçları da bilemezler ve dolayısıyla demokratik yönetimler oluşturamazlar.

İkincisi: Bir toplum için neyin daha iyi ve doğru olduğunun belirlenmesi ancak açık bir tartışmaya **"media"**lık (ortam) edecek bir basınla mümkündür... Çoğulcu bir basın olmaksızın çoğulcu bir tartışma yürütmek mümkün değildir.

Üçüncüsü: Demokrasinin üç gücü (yasama, yürütme, yargı) toplum-devlet ilişkisinin belirlendiği yerlerdir. Fakat bunların üçü de esasen devlet adına faaliyet yürütürler ve eğer üzerlerinde bir denetim olmazsa, eşyanın tabiatı gereği sürekli olarak devleti kayırırlar. Basın, işte bu üç **"devlet gücü"**nü denetleyen **"toplum gücü"**dür

ve o nedenle “**dördüncü güç**”tür.

“**Devlet gazeteciliği**” ise bunların tam tersini öngörür ve uygular:

Öyle bir gazetecilik ki, onun için toplumsal dertler, talepler ve acılar değil devletin ihtiyaçları ön plandadır...

Öyle bir gazetecilik ki, derdi, toplumsal talepleri aşağıdan (toplumdan) yukarıya (devlete) iletmek değil, devletin topluma dair tasavvurlarını ve planlarını toplumun kafasına kafasına çakmaktır...

Öyle bir gazetecilik ki, toplumdaki bütün fikirlerin özgürce tartışılmasına aracılık etmek yerine, devletin hoşuna gitmeyen fikirlerin toplumun gözünde “**öcü**” haline getirilmesi için çabalar.

Böyle bir gazetecilik, doğası gereği, devletin ilgi alanına girdiğini ve muhtemelen de hoşuna gitmediğini düşündüğü gelişmeleri haberleştirmeden, yorumlamadan önce mutlaka devletin ağzının içine bakar, oradan gelecek sinyallere göre harekete geçer.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Merkez’in yeni filmi: Yasla başını omzuma...

Alper Görmüş 06.01.2012

Başbakan Tayyip Erdoğan’ın “**devlet**”teki yeri sağlamlaştıkça ve oradaki meşruiyeti tescil edildikçe “**millet**”ten uzaklaştığına dair görüşler var... Tartışma daha çok Erdoğan’ın özellikle Kürt meselesinde takındığı “**savaşçı**” tutuma referansla yürütülüyor ve Türkiye’nin en önemli meselesinde devletin geleneksel tutumunun peşine takılmış bir başbakanın, zaten “millet”ten uzaklaşıp “**devlet**”e yaklaşımdan başka bir şansının olmadığı vurgulanıyor.

Böyle bir değişimin duygusal semptomlarının görülmeye başladığını düşünen biri olarak söylüyorum; bu bana biraz, “**irticayla mücadele**”de devletin çizgisini benimsemeye başladıktan sonra **Süleyman Demirel**’in içine girdiği değişimi hatırlatıyor...

Birkaç yıl önce yazdığım Demirel portresinin hazırlıklarını yaparken fark etmiştim:

Demirel bir kez bu tercihi yaptıktan sonra, daha önce kendisiyle kanlı bıçaklı olan devlet ve medyadaki “**merkez**” güçleri (yazının bundan sonrasında ikisini birden karşılamak üzere sadece “**merkez**” kelimesini kullanacağım) birdenbire ona büyük bir saygı göstermeye ve övgüler düzmeye başlamışlardı. Sonrasını hep birlikte izledik: Süreç giderek hızlandı ve Demirel’in devletle özdeş hale gelmesiyle sonuçlandı. Zaten ben de yazdığım portrede, bu sürece işaretlerle onun “**rejimin en başarılı devşirmesi**” olduğunu söylemiştim.

Erdoğan’ın duygusal eksenini kayıyor mu?

Peki, “**merkez**” irtica üzerinden Demirel’de başardığı şeyi Kürt meselesi üzerinden Erdoğan’da da başarabilir, onu da devşirebilir mi?

Yukarıda, Erdoğan’ın bu yola girdiğini gösteren duygusal semptomların görülmeye başladığından söz etmiştim... En taze örnek olan **Uludere faciası** üzerinden gidersek:

Birincisi: Gencecik ve günahsız 35 insanın ölümü karşısında acıdan çok öfke dolu bir dille konuşması, bence onun “**millet**” duyarlılığından uzaklaşmakta ve “**devlet**” duyarlılığının etkisi altına girmekte olduğunu gösteren önemli bir işaret oldu.

İkincisi: Erdoğan’ın, partisinin grup toplantısında salı günü yaptığı uzun konuşmaya “**soruşturma açarak duyarlılıklarını gösteren**” Türk Silahlı Kuvvetleri’ne (TSK) teşekkürle başlaması da bu açıdan çok mânidardı. Bu kadar kuşkulu bir olayda Genelkurmay’ın soruşturma açmaması düşünülebilir miydi? Sorumluluklarının sıradan bir parçasını yerine getirdiler diye askerlere teşekkür etmesi, bence yine ciddi bir duygusal eksen kaymasına işaret ediyordu. (Bu “**kayma**”yı, **Başbakan’ın ölenlerin ailelerinden hâlâ özür dilemediği** bilgisiyle birlikte değerlendirmek gerekir.)

Şimdi soruyu bir daha sorayım: Süreç Demirel’inkine benzeyebilir ve sonunda Tayyip Erdoğan “**sistem**” tarafından devşirilebilir mi?

Erdoğan’ın zaten şu anda o noktada olduğuna dair maksimalist eleştirilere ben katılmıyorum.

Soruya cevabım ise şöyle: Bilmiyorum.

Sürecin nasıl sonuçlanacağına dair spekülasyon yapmak elbette meşru ve mümkün, fakat bugün ben bu sorunun başka bir veçhesini tartışmak istediğim için “**bilmiyorum**” deyip, “**sonu benzemez inşallah**” deyip geçiyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbuğ da savunmasını kamuoyuna yaptı

Alper Görmüş 10.01.2012

Gerek tutuklanma talebiyle sevk edildiği mahkemedeki savunması, gerekse de tutuklandıktan sonra gazetecilere hitaben yaptığı kısa konuşma, **eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ**’un da savunma hattını – benzer davalarda hep karşılaştığımız gibi– mahkemeden çok kamuoyuna yönelik olarak kurmaya karar verdiğini gösteriyor.

Bu “**savunma hattı**”nı “**Ergenekon savunmalarının özü**” başlıklı yazımda (*Taraf*, 13 Temmuz 2010) şöyle izah etmişim:

“Ergenekon ve darbe davalarındaki savunmalara yakından bakıldığında bir şey çok net görünüyor: Bu savunmaların sahipleri, gerçekte yargıya değil kamuoyuna (daha doğrusu ne söylerlerse kendilerine inanmaya eğilimli kamuoyuna) sesleniyorlar ve yargıyı değil o kamuoyunu ikna etmeye çalışıyorlar. Savunmalar çok basit iki ilkeye dayanıyor. 1. Bütün suçlamaları reddetmek, 2. hukuken hiçbir karşılığı olmayan argümanlar öne sürerek kendilerine inanmaya eğilimli kamuoyunun zihnindeki şüpheleri çoğaltmak.”

Bu çerçevede çok yazdım, çok örnek verdim... Burada, bunlardan birkaçını hatırlatarak bu çizginin pratikte nasıl işlediğini gözünüzde canlandırmaya çalışacağım.

Ankara Zir Vadisi'ndeki silahlara evinde bulunan bir krokiden yola çıkılarak ulaşılan Yarbay Mustafa Dönmez, dava boyunca krokinin de silahların da kendisine ait olmadığını savundu ve silahlardaki parmak izleriyle aramayı yapan polislerin parmak izlerinin karşılaştırılmasını istedi. İddiasına göre silahları oraya polis koymuştu. Fakat Jandarma Kriminal Dairesi Başkanlığı raporu istediği gibi çıkmadı ve askerî mahkeme kendisini mahkûm etti. Ergenekon davasından tutukluluğu devam eden Dönmez ordudan da atıldı. Ne var ki Dönmez, askerî mahkemenin kararından sonra dahi **“silahları polis koydu”** savunmasını dillendirmeye devam etti.

En akıllıca savunma çizgisi...

Ben ilk kez o zaman, bunun Ergenekon ve darbe sanıkları açısından mümkün en etkili savunma hattı olduğunu ve devamının da geleceğini düşünmüştüm. Bu kuvvetli ve sürekli inkâr çizgisi kamuoyunda bir şüphe tortusu bırakabilir, böylece mahkemelerde alınan **“teknik”** yenilgiler kamuoyunda yaratılan bu **“psikolojik”** tortuyla dengelenebilirdi.

Tam tahmin ettiğim gibi oldu: Sanıklar ve avukatları bu çizgiyi izlediler ve zaman zaman da aşırı, gülünç noktalara varabildiler.

Mesela **“İrticayla Mücadele Eylem Planı”** davasında, avukat Celal Ülgen, planın altındaki Dursun Çiçek'e ait imzanın sahte olduğunu, imzayı iki parmaklı eliyle taklit eden bir adamın videosunu mahkeme heyetine izlettirerek **“kanıtladı...”** Ülgen, arada espri bile yapabilmişti: **“İmza atan arkadaşın elinde iki parmak var. İmza atmak için yetenekli olmak yeterli...”**

Böyle, bir fiskede yıkılivercek argümanlarla savunma yapmanın her şeyden önce içinde bulunulan çaresizliğe işaret ettiği muhakkak. İş görüyor mu peki? Bence görüyor. Önemli olan zihinlerde bir tortu bırakmak ve o tortu bırakılıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sol'un yap(a)madığını yapan iddianame

Alper Görmüş 13.01.2012

12 Eylül 2010 Anayasa referandumuna bir rezervle **“yetmez ama evet”** demiştim: **“Keşke”** diye yazmıştım referandumdan önce, **“12 Eylül darbecilerinin yargılanmasını engelleyen Geçici 15. Madde'nin kaldırılmasına dair bir madde bu pakette yer almasaydı...”**

Çünkü bunun bir siyasi pragmatizm ürünü olduğuna; **Adalet ve Kalkınma Partisi'nin** (AK Parti) bu maddeyi **“evet”** oylarını çoğaltmak için pakete koyduğuna; referandumdan **“evet”**i çıkardıktan sonra bu taahhüdünün arkasında durmayacağına; bunun da 12 Eylül'cülerin yargılanması hedefini biraz daha bulandıracağına inanıyordum.

Aradan geçen zamanda yargı çalıştı, savcılık esaslı bir iddianame hazırladı ve geçtiğimiz salı günü de mahkeme bu iddianameyi kabul etti. Buna göre **12 Eylül'ün beş darbeci generalinden Kenan Evren ve Tahsin**

Şahinkaya müebbet hapis talebiyle yargılanacak... İddianame, davanın ikinci adımda dönemin işkencecilerine uzanacağını ve çok sayıda işkencecinin hapsi boylayacağını vaat ediyor.

Gelinen bu aşamada benim haksız çıktığım ortada: Çok mahcubum ve çok memnunum, öncelikle bunu belirtmek istiyorum.

Sözünü ettiğim o yazılarda, sahici bir hesap sorma sürecinin birinci koşulu olan sahici bir siyasi irade konusunda endişemi böylece dile getirdikten sonra, bundan da önemli bulduğum **“darbecilerden hesap sormada toplumsal talep”** tarafında da manzaranın pek parlak olmadığını ifade etmiştim.

Kanaatime göre davanın açıldığı bugün dahi **“cuntacılar yargılsın”** talebinin arkasında **Arjantin, Şili** ya da **Yunanistan**’dakine benzer güçlü bir kamuoyu desteği yok ve bunun baş müsebbibi de 12 Eylül’den hesap sorma talebini on yıllar boyunca yanlış bir zeminde yürüten sol...

İddiam şu ki, salı günü kabul edilen 12 Eylül iddianamesi, sol’un yıllar boyunca yapmadığını yapmaya çalışarak 12 Eylül’den hesap sorma talebine nihayet kamuoyunun da sahip çıkmasının yolunu açıyor.

Yazının bundan sonrasında bu söylediklerimi açmaya çalışacağım...

Sol neden bu kadar heyecansız?

Salı sabahı *Açık Radyo*’da **Ahmet Insel** ve **Ömer Madra**, kabaca okudukları iddianamenin çok iyi hazırlandığını, böylece savcıların işlerini ciddiye aldıklarının ortaya çıktığını söyledikten sonra sol’un 12 Eylül’den hesap sorulması ihtimali karşısında sergilediği sessizliğin ve heyecansızlığın nedenleri üzerine konuştular. İki temel nedene bağladılar bu durumu: AK Parti’nin işi sonuna kadar götüreceğine dair duydukları güvensizlik ve (ya da) bu sürecin AK Parti’yi güçlendirecek olmasından duydukları endişe...

Ben bunlara bir şey daha ilave edeceğim: İddianamenin, meseleyi 12 Eylül’den çok öncesinden başlatması ve 11 Eylül’deki **“devrimci durum”**un önemli ölçüde kendi yollarını açması için darbeciler tarafından yaratılmış bir **“sahne”** olduğunu öne sürmesi...

Peki, bu sol’u neden rahatsız etsin? Sol neden 12 Eylül’cülerden hesap sorma sürecinin 12 Eylül 1980’den başlamasını istesin?

Gayet basit: Çünkü bu iddia temellendirilebilirse, 12 Eylül’den önceki **“devrimci durum”**un tümüyle bağımsız bir öznenin (devrimciler) iradesiyle şekillendirildiği kabulü ağır bir darbe olacaktır.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Generalden utanın!

Alper Görmüş 17.01.2012

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 19 Mayıs kararından sonra bir **“anti AKP”** kampanyamız daha oldu: **“19 Mayıs’ıma dokunma!..”**

Şimdiye kadarki hükümet karşıtı, **Atatürkçü-laik** kampanyaların önemli bir bölümünde kampanyacıları harekete geçiren esas sâik **“AK Parti gıcıklığı”** olmuştı. Yani kampanyacılar **“fırsatı kaçırmama”** güdüsüyle karşı çıktıkları şeyi abartıyorlar, gerçekte duydukları rahatsızlığın çok ötesinde bir gürültü çıkarıyorlardı. Yani çok da sahici değildi bu kampanyalar.

Bu yeni kampanya ise sahici bir kampanya... Çünkü katılımcılar 19 Mayıs törenlerinin bu **hizacı-istikametçi** halinde hakikaten hiçbir sorun görmüyorlar; Türkiye’nin bu **“oyun”**da Kuzey Kore’yle **“pişti”** olmasından bir rahatsızlık duymuyorlar... Dahası, törenleri bir dinin ritüelleri gibi algılıyorlar ve kaldırılması girişimini **“inanca saygısızlık”** gibi algılıyorlar.

“Sivil” toplumdan gelen bu tepkilerle, **eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek’in günlüklerinde bu türden törenlere ilişkin yazdıklarını** karşılaştırmanın anlamlı olduğunu düşündüm ve günlükleri bu gözle bir daha taradım... Dar vakitte tesbit edebildiklerimi buraya alıyorum.

30 Ağustos 2004... Meslek hayatımda son kez üniforma ile katılacağım 30 Ağustos törenlerine iştirak ettim. Sabah 08:00’den gece yarısına kadar dur dinlenmesi olmayan bir tören zinciri. Yapımızda ve anlayışımızda düzeltmemiz gereken çok konu var. En başta Atatürk’ü bir idol haline getirmişiz. Kendisi bile “beni görmek önemli değil benim fikirlerimi anlamak önemlidir” demişken, biz her yerde Atatürk’ü heykel, resim, poster olarak anmayı sanki onu anlamak ile eş tutuyoruz. Bu böyle devam edemez. Bir taraftan İslamiyet’in günün şartlarını karşılamadığını ve reform geçirmesi gerektiğinden bahsederken, sanki Atatürkçülük ilelebet yaşayacakmış gibi davranıp ilkelerini tartışmaya dahi açmıyoruz. Tabii o zaman bu ilkeler bir yol gösterici olmaktan öteye, dogma haline geliyor. Sağ olsaydı herhalde en fazla kendisi bu durumu tenkit ederdi.”

“Onuncu yıl için planlanandan farklı değil”

29 Ekim 2004... Bugünkü törenleri, şöyle sabahtan akşama kadar yaşadım. Hepsi onuncu yıl için planlanandan farklı değildi. O zaman devletin gücünün mesajını her köşeye dağıtmak ve birlik beraberlik gösterisi yapmak birinci amaçtı. Aradan seneler geçti. Amaç belki aynı ama yapılaş şeklinin çok farklı olması gerekir, diye düşündüm. Bir tribünde saatlerce oturarak geçenleri seyretmek pek bir fikir vermiyor. Üstelik de bir başıbozukluğa şahit oluyorsunuz. Bir sürü şumarık ve umursamaz genç önünüzden geçiyor. Ne kadar ve nasıl bir mesaj verildiği şüpheli. Bu konuda biraz çalışmamız gerekli. Saatlerce konuşmalar, koca koca adamların sıraya girip el sıkmaları, artık modası geçmiş kutlamalar.

2 Ağustos 2002... Yüksek Askerî Şûra toplantısına ikinci defa giryordum ama bu toplantı terfilerin konuşulacağı ilk toplantı idi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermeniler neden 1915’e ‘takılıp kaldı...’ (2)

Alper Görmüş 20.01.2012

27 aralıkta bu köşede yayımlanan “**Ermeniler neden 1915’e ‘takılıp kaldı’**” başlıklı yazıyı sizlerden gelen mektuplarla ve onlara cevabımla sürdüreceğimi söylemiş, fakat izleyen günlerde patlak veren bir dizi gelişme (Uludere faciası, Başbuğ’un tutuklanması, 12 Eylül iddianamesi vb.) nedeniyle bu sözümü yerine getirememiştim.

İşte nihayet sıra ona geldi.

Araya bir aya yakın bir süre girdiği için, öncelikle ilk yazının meselesini sizlere kısaca hatırlatmak istiyorum.

Özetin özeti, Ermenilerin 1915’i neden “**unutamadıklarını**”, neden “**1915’e ‘takılıp kaldıklarını’**” kendimce izah etmeye çalıştığım bir yazıydı o... Yazıda bunun normal bir sonuç olduğunu savunuyor, bu sonuçta en büyük rolü **devletin inkâr politikaları ile toplumun bu politikalar neticesinde bilgisiz ve duyarsız kalmasının** oynadığını söylüyordum. Çünkü acının inkârı travmayı daha da büyütüyor, bu da mağdurun tedavisini imkânsız kılıyordu:

“Suçun fail tarafından inkârı, bazı durumlarda suçun kendisinden bile daha yaralayıcı olabilir; failin yanı sıra suça tanıklık edenlerin de inkâra yönelmeleri durumunda ise sonucun bu tarzda tecelli etmesi neredeyse mukadderdir.

“Böyle bir inkârla karşılaşan her mağdur, bütün enerjisini ‘inkâr’ın ‘ikrar’a dönüşmesi yolunda harcar. (...) Böyle bir insanın başat duygusu kaçınılmaz biçimde ‘öfke’ olacaktır.

“Öte yandan suçu inkâr edenlerin, bu ‘öfke’nin asıl müsebbiplerinin kendileri olduğunu unutarak, öfkeden neredeyse hastalanmış bir insanı bu halinden dolayı suçlamaya kalkmalarında büyük bir ahlaki problem vardır.

“(…)”

“İnkârı ısrarla sürdürenler, kurbanı ‘öfke’den başka bir duygu edinme fırsatı vermedikleri, böylece kendisine kötülük edenı affederek iyileşme imkânını dahi kurbanın ellerinden aldıkları için çok ağır bir sorumluluğun altına girmişler demektir.”

“Benimkiler neden yaşadıkları ıstıraplara takılıp kalmadı”

Yazının yayımlandığı gün, gazeteci arkadaşım **Temuçin Tüzecan** bana bir elektronik mektup gönderdi. Temuçin, benzer acıları yaşayan başka halkların acılarını Ermeniler gibi ısrarla vurgulamadıklarını hatırlatıyor ve meselenin “**siyasi**” olduğunu savunuyordu:

“Benim anneannem Boşnak (Saraybosna), anne tarafından dedem Arnavut (Prizren), babaannem Selanikli, baba tarafından dedem Laz (Trabzon)... Soruyorsun ya, ‘Ermeniler neden 1915’e takılıp kaldı’ diye...”

Ben o soruyu hep şöyle sordum: Benimkiler neden yaşadıkları ıstıraplara takılıp kalmadı’ diye. Saraybosna’dan, Prizren’den gelenler Sırp çetecilerin köylerini nasıl bastığını birkaç kez anlatmışlardı. Selanik’ten gelen, uçaklarla benzin döküp Müslüman mahallelerinin nasıl yakıldığını anlatırdı; oğlunun adını unuttuğu Alzheimer’in son devrelerinde. Daha önce hiç anlatmamıştı.

“Tabii ki anlatmamış, ya da az anlatmış olmaları unuttukları anlamına gelmiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dink davası: Hükümete bu bilgileri kim veriyor

Alper Görmüş 24.01.2012

Başbakan Tayyip Erdoğan'ın, Hrant Dink davasının "Ankara'nın karanlık dehlizlerinde kaybolmaya terk edilmeyeceğini" vaat eden sözleri güzeldi, umut vericiydi. Şimdi, Başbakan'ın bu vaadinin takipçisi olmasını bekliyoruz, biz de onu takip edeceğiz.

Başbakan'ın aynı konuşmada sarf ettiği **"Hükümet, yargının bütün taleplerini yerine getirmiştir"** şeklindeki sözleri ise bence çok daha önemliydi ve üzerinde daha fazla durulmayı gerektiriyordu. Neden?

Birincisi: Başbakan, bu cümleyle, hükümetin bu davadaki görevinin **"yargının kendisinden talep ettiklerini yerine getirmek"**le sınırlı olduğunu imâ ediyor ve hükümetin davayla ilgili olarak herhangi bir ağırlık koymadığını zımnen kabul ediyor. (Başbakan'ın **Ergenekon, Balyoz** gibi davaları sahiplenmesine benzer bir sahiplenmeden söz ediyorum; bunu göremedik.)

İkincisi (bu çok daha önemli): Başbakan'ın, yargının taleplerinin idare tarafından yerine getirilmesi sürecinde Dink ailesinin avukatlarına saç baş yoldurtan onca rezalete rağmen bu sözleri bu güvenle söylemesi çok ama çok ilginç! Benim aklıma sadece bir ihtimal geliyor: Başbakan'a bu konuda verilen bilgiler böyleydi ve o da bunlara inandığı için öyle konuşmuştu.

Eğer varsayımım doğruysa, Başbakan'ın **"bu dava karanlık dehlizlerde kaybolmayacak"** sözünü tutabilmesi için **"dehliz"**e giriş kapısının hemen bitişiğinde olduğunu fark etmesi ve çok dikkatli olması gerekiyor.

Geçtiğimiz cuma gecesi *Samanyolu Haber* televizyonunda **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik** ile yapılmış uzun bir söyleşi yayınlandı. Söyleşinin bir bölümünde Çelik, tıpkı Başbakan gibi idarenin hükümetin dava sürecinde yargının bütün taleplerini derhal yerine getirdiğini, eleştiri konusu olan iki somut örnek üzerinden göstermeye çalıştı. Ben, Çelik'in **"savunma"**larında kullandığı argümanları büyük bir şaşkınlıkla izledim. Çünkü verdiği bilgilerin (bakın, **"savunduğu görüşlerin"** demiyorum) gerçeklikle hiçbir ilgisi yoktu, düpedüz yanlıştı!

Bürokratların Ermeni algısı...

Biraz sonra Hüseyin Çelik'in iki somut örnek ile ilgili sözlerini aktarıp onları gerçek durumla karşılaştırdığımda sizin de bana hak vereceğinizi düşünüyorum. Fakat ondan önce, **"Ermeni"** kelimesinin bürokraside nasıl bir refleksi harekete geçirdiğini, **Ermenilerin hakları ve hukukları konusunda bürokrasinin nasıl bir zihniyet yapısında olduğunu** göstermek üzere geçtiğimiz yıl gazetelerde yer alan iki haberi kısaca hatırlatmakta yarar görüyorum.

Birinci haber, Ermeni vakıf mallarının gerçek sahiplerine iadesine ilişkindi... **Patrikhane'nin avukatı Kezban Hatemi'nin** açıklamasını okuduğumda yüksek sesle **"vay canına"** dediğimi hatırlıyorum... Çünkü Hatemi, Başbakan'ın ve Dışişleri Bakanı'nın açık iradelerine rağmen Dışişleri bürokrasisinin **"malların iadesi yerine**

parasal karşılıklarının ödenmesi” yönünde gizli ibareli bir belgeyi gördüğünü söylemişti o açıklamasında.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ermeniler neden 1915’e ‘takılıp kaldı...’ (3)

Alper Görmüş 27.01.2012

Dönüp baktım; bu dizinin ilk yazısını 27 Aralık 2011’de yazmışım. İkincisi ancak 20 Ocak 2012’de gelebilmiş ve onun altına, üçüncünün 24 ocakta geleceğine dair bir not koymuşum. Fakat o da olmadı, araya erteleyemeyeceğim **“Dink davası: Bu bilgileri hükümete kim veriyor”** yazısı girdi ve dizinin üçüncü bölümüyle işte ancak bugün karşınızda olabildim... Bu takdim-tehirler nedeniyle hepinizden özür diliyorum.

Bu arada dersimi de aldım, bundan böyle dizi yazılarda kesin tarihler belirtmeyeceğim; olur da peş peşe yazabilirsem ne âlâ, olmazsa işte böyle araya başka yazılar koyarak sürdüreceğim.

Artık konumuza dönebiliriz...

Ermenilerin 1915’i neden **“unutamadıklarını”**, neden **“1915’e ‘takılıp kaldıklarını”** tartışıyorduk... İlk yazıda bunun normal, beklenir bir sonuç olduğunu söylemiş, bu sonuçta en büyük rolü **devletin inkâr politikaları ile toplumun bu politikalar neticesinde bilgisiz ve duyarsız kalmasının** oynadığını savunmuştum. Çünkü **acının inkârı** travmayı daha da büyütüyor, bu da mağdurun tedavisini imkânsız kılıyordu.

İkinci yazıda ise benim bu tesbitime karşı çıkan ya da destekleyen okurların mektuplarından örnekler vermiştim. Hatırlayacaksınız, itiraz edenler temel olarak 20. yüzyılın başında Balkanlar’dan Türkiye’ye göçmek zorunda kalan Türklerin, Ermenilerin tersine acılarına **“takılıp kalmadıkları”**ndan yola çıkarak, Ermenilerin 1915’i **“unutmamalarından”** değil politik bir sonuç alabilmek amacıyla **“inatla unutmamalarından”** söz edilebileceğini savunmuşlardı. Mesela Bekir L. Yıldırım, **“Neden bazı etnik grupların acıları özeldir... Neden bazı gruplar (örneğin Yahudiler ve şimdi de Ermeniler) bırakın diğerlerini, yatıp kalkıp bize ağlayın derler be biz de boyun eğerez”** diye sormuştu.

Etyen Mahçupyan’a teşekkürlerimle...

Birinci yazıyla (27 Aralık 2011) ikinci yazı (20 Ocak 2012) arasında geçen süre benim açımdan çok ilginçti... Çünkü bir taraftan bana gelen **“Balkan göçmenleri de benzer acılar yaşadı, neden onlar acılarına takılıp kalmadı da Ermeniler takıldı?”**nın muhtelif versiyonlarını içeren mektupları okuyor, bir taraftan da **Etyen Mahçupyan**’ın *Zaman* gazetesinde aralıklarla yayımlanan ve sanki o mektuplara cevap vermek için kaleme alınmış gibi duran yazılarını izliyordum.

Etyen tam dört yazı yazmıştı bu çerçevede: **“Anadolu’nun ‘hasta’ çocukları”** (4 Ocak 2012), **“Anadolu’nun ‘şeytanlaştırılmış’ çocukları”** (5 ocak), **“Rumeli’nin sürülmüş çocukları”** (8 ocak) ve **“Rumeli Göçmenleri”** (15 ocak).

Bu yazılar, benim **“itirazcı”** okurlara vermeyi planladığım cevapların çok daha yetkin ve derinlikli versiyonlarıydı. O nedenle, burada birkaç ilave dışında o yazıları özetlemekle yetineceğim. Dileyen okurlar, yukarıda başlıklarını ve tarihlerini zikrettiğim yazıların tamamına *Zaman* gazetesinin internet sayfasından

ulaşabilirler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bak 'Hürriyet', neler çıktı!

Alper Görmüş 31.01.2012

Er Sevag Şahin Balıkçı, terhisine 23 gün kala 24 Nisan 2011'de arkadaşı Kıvanç Ağaoğlu'nun silahından çıkan bir kurşunla hayatını kaybetti. Dün, olayla ilgili davanın üçüncü duruşması vardı.

Aslında duruşma tarihi 29 marttı, fakat mahkeme, daha önce **"kazaydı"** diye yazılı ifade veren tanık **Halil Ekşi**'nin, ifadesini **"Kıvanç Ağaoğlu silahını dolduruş pozisyonuna getirdi ve Sevag'a ateş etti"** diye değiştirmesinden sonra duruşmayı 30 ocak gününe çekti.

Duruşmada neler olduğunu bugünkü gazetelerde okuyacağız. Fakat ben bugün, gazetelerin, olayın olduğu günlerde haberi nasıl takip ettiklerini anlatacağım size...

Tablo, tahmin edebileceğiniz gibi çok fena: Sevag Şahin Balıkçı'nın ölümüyle ilgili haberler, kuşku duyma ve soru sorma melekeleri zaten hayli güdük kalmış gazeteciliğimizin, kuşkulu durumun Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) ile ilgili olması halinde kendisini tam bir **"üç maymun"**a dönüştürdüğünü bir kez daha gösteriyor.

Yasemin Çongar, kendisine **Taraf**ı farklı kılan şeyin ne olduğunu soran bir yabancı meslektaşına çok basit fakat çok anlamlı bir cevap vermişti: **"Soru soruyoruz..."**

Sevan Şahin Balıkçı'nın vurulmasının ardından kuşku belirtip soru soran gazetecilik yine **Taraf**la temsil edilirken, **"işin içinde TSK varsa soru sorma, kuşku duyma!"** gazeteciliğinin başını da tahmin edebileceğiniz gibi *Hürriyet* çekiyordu...

Bir tarafta Taraf, bir tarafta Hürriyet

Sevag'ın ölümü cenaze töreninden (27 Nisan 2011) bir gün önce duyulduğu için, olayla ilgili geniş haberler 28 Nisan 2011 tarihli gazetelerde yer aldı.

Taraf, olayla ilgili kuşkulu noktaları Sevag'ın cenaze törenini duyurduğu birinci sayfa haberinin yanından anonsladığı **Markar Esayan**'ın yazısı üzerinden sıralıyordu.

Markar'a göre, **"Ölümün 24 nisanda, yani Ermeni soykırımının 96. yıldönümünde ve ne tesadüftür ki Paskalya Yortusu'nda gerçekleşmesi, kafalarda soru işaretleri oluşturuyordu"** ama **"Konu aydınlığa kavuşmadan sadece tarih çakışmasından böyle çıkarımlar yapmak doğru değil"**di. Bu, **"Hem Sevag'a, hem de ailesine, sevenlere, bu ülkeye de haksızlık"** olurdu.

Fakat bir yandan da **"Sevag konusunda yapılan açıklamalarda ciddi kuşkular uyandıran noktalar var"**dı. Markar, bu noktaları şöyle sıralıyordu:

“Sevag’ın sözlüsü olayın kaza olduğuna inanmadığını söylüyor. Verdiği bilgiler hem yenilir yutulur türden değil, hem de Jandarma Genel Komutanlığı’nın yaptığı açıklamayla doğrudan çelişiyor. Sevag’ın sözlüsü şöyle diyor: ‘50 lira çalınmış. Suç da Sevag’ın üzerine kalmış. Bir uzman çavuş karın boşluğuna yumruk atmış, başını da yatağa çarpmış. Karakola bildirdiler. Ancak baskıyla dilekçeyi geri aldırılar. Ben de ‘Terhise iki ay kalmış, uğraşma’ dedim. O öldürüldü. Askerdeki ülkücülerden baskı görüyordu. Bence 24 Nisan Ermeni Soykırımı’nı Anma Günü’nü konuşuyorlardı; biri de çekti vurdu.”

Jandarma Genel Komutanlığı ise sözlüsünün verdiği bu somut bilginin **“gerçeği yansıtmadığı”**nı belirten bir açıklama yaptı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hükümetin Hrant’a vicdan borcu

Alper Görmüş 03.02.2012

Hrant’ın arkadaşları adına yapılan, **Ümit Kıvanç**’ın seslendirdiği basın açıklaması (31 ocak) bir kez daha ortaya koydu ki, hükümet, dava sürecinde üzerine düşen sorumluluğu kesinlikle yerine getirmemiştir.

Bu apaçık olguyu, **“Hükümet niye perde arkasındakileri korusun ki, bunun mantıklı bir nedeni var mı”**nın muhtelif versiyonlarıyla geçersizleştirme gayreti içine girenler var. Ümit Kıvanç geçenlerde *Tarafa*ta bu kişilere muhteşem bir cevap vermişti:

“Televizyonda Star’ın genel yayın yönetmeni Mustafa Karaalioğlu, ‘canım, neden yapmasın, niye korusun, bu işi yapanlar Ergenekoncu, e, onlar hükümetin de düşmanı değil mi?’ türünden –aslında mantıksız olmayan– argümanlarla, buna itiraz ediyordu. Evet, bu mantıksız görünüyor. Fakat bu bir olgudur. Klasik Türk problematiğine geliyoruz: Olay olmuş mudur, olmamış mıdır? İyi midir kötü müdür, değil. Olmuş mudur, olmamış mıdır? Basbayağı olmuştur. Niye debeleniyorsunuz? Olduğunu kabul etmekten başlayın, sonra hep beraber kafa yoralım, niye yapmaları gerekirken, mantıklısı buyken yapmadılar, diye.”

Ben, Ümit’in bıraktığı yerden devam edeceğim:

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) Genel Başkan Yardımcısı Hüseyin Çelik, **“canım, neden yapmasın, niye korusun”**un çok daha **“hard”** bir versiyonunu dile getirdi. Dedi ki:

“Bireysel hedef Hrant Dink’tir ama asıl hedef AK Parti’dir. Hrant Dink’in katledilmesi kimin işine yaradı?”

Doğru.

Fakat hatırlatmak isterim: Bu tesbit, **“asıl hedef”**e çok büyük bir **sorumluluk** ve çok büyük bir **borç** yüklüyor.

“Asıl hedef”in kendisine ve demokrasiye karşı sorumluluğu

Sorumluluktan başlayalım ve meseleyi daha iyi anlayabilmek için bir metafor kuralım...

AK Parti'yi bir an için şedit bir organizasyonun **“asıl hedef”**i durumunda bir insan olarak düşünelim... Organizasyon, **“asıl hedef”**in başına çorap örmek için başka birini (**“bireysel hedef”**) öldürmüş olsun... Plan da şöyle kurulmuş olsun: Organizasyon, büyük bir kampanyayla suçu **“asıl hedef”**in üstüne atacak, en azından cinayetin onun yarattığı ortam nedeniyle işlendiğini öne sürecek ve böylece ona dünyayı zehir edecektir...

Cinayet işlenir, tetikçi yakalanır, dava süreci başlar...

Böyle bir durumda, tetikçinin arkasında kendisini can düşmanı olarak bellemiş birilerinin olduğuna inanan **“asıl hedef”** ne yapar, nasıl davranır? **“Olay yargıya intikal etmiştir, ben artık bir kenara çekilip sonucu bekleyeyim”** mi der, yoksa canına kast edenlerin açığa çıkartılması için canla başla çalışır mı?

Şurada yüz yüze bakıyoruz: AK Parti ve hükümet beş yıllık dava sürecinde bu iki davranış modelinden hangisini sergiledi?

Aslında **Hüseyin Çelik**'in yukarıda aktardığım sözlerinin **“asıl hedef”** bölümüne demokrasiyi de eklemeliyiz; hiç yanlış olmaz, hatta gereklidir.

Fakat bu durumda görev ve sorumluluğun alanı daha da genişler: Böylece AK Parti ve hükümet bu süreçte üzerine düşeni yapmayarak hem kendisine hem de demokrasiye karşı sorumluluğunu yerine getirmemiş olur.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Korkan Türk gazeteciler'in cesur manipölasyonları

Alper Görmüş 07.02.2012

 'Korkan Türk gazeteciler'in cesur manipölasyonları Bazı gazetecilerin özellikle Batılı kulaklara yönelik olarak yaptıkları Türkiye değerlendirmelerini okuyunca, kendimi o ülkelerdeki film festivalleri için çekilmiş, Batılı algılamalara ve ezberlere cuk oturan bir **“Türk festival filmi”** izler gibi hissediyorum.

Ece Temelkuran'ın *The Guardian* için kaleme aldığı **“Türk gazeteciler çok korkuyorlar –ama bu korkuya karşı savaşmalıyız”** başlıklı yazıyı okurken de aynı duyguya kapıldım.

Bu yazının asıl konusu Temelkuran'ın *Guardian*'daki makalesi ama, oraya gelmeden önce **“festival filmi gazeteciliği”**nin yakın geçmişine dair bir hatırlatma yapmak, kabardığı dönemleri örneklemek istiyorum.

“Türk gazeteciler”in bu mesaisi esasen **Uğur Mumcu**'nun katledilmesini izleyen ve 28 Şubat'ı önceleyen dönemde başladı. O dönemde, aldıkları davetlerle yurtdışına giden gazeteciler Batılı meslektaşlarını ve siyasetçileri **“şeriatçı teröristler tarafından öldürülen laik aydınlar”** konusunda aydınlatıyorlar; onları, Türkiye'nin hızla **“İran olmaya”** doğru gittiği konusunda ikna etmeye çalışıyorlar; bu faaliyetlerinin üzerine de **Aczmendileri, Müslüm Gündüzleri, Fadime Şahinleri** falan sos olarak serpiyorlardı.

Bu faaliyet bütün hızıyla sürerken, arada Susurluk kazası (1997) patlak verdi. Kazayla birlikte ortaya çıkan kimi hakikatler, Türkiye'deki **“laik aydın cinayetleri”**nin asıl faillerinin, Türkiye'nin **“şeriat tehlikesi”** ile karşı karşıya olduğunu göstermek ve bunun üzerinden iktidar devşirmek olan devlet içindeki karanlık örgütlenmeler olduğuna dair bir algıya yol açtı.

Fakat Türkiye’de gizlenemez hale gelmiş kimi hakikatlerin Batılı kulaklara ulaşmaması için azami gayret göstermek, **“festival filmi gazeteciliği”** nin temel kurallarından biriydi.

Nitekim bu yeni bilgiler Batı’ya pek ulaşamadı. Zaten **“laik aydınları öldüren şeriatçılar”** kalıbı Batılı ezberlerle uyum içindeydi; o nedenle Batı’daki algı fazla bir zarar görmeden eski biçimiyle korunabildi.

Nitekim askerler 28 Şubat’ta seçilmiş hükümeti devirdiklerinde, Batı’nın laik siyasetçileri, gazetecileri ve sıradan halkı ellerini çaresizce iki yana açıp, üzgün bir tavırla **“bon pour Turquie”** (Türkiye için iyi) dediler.

Batı’daki Türkiye algısı işte böyle başarıyla oluşturulurken ABD’deki 11 Eylül saldırıları geldi. Saldırıları, **“Hristiyanların kanına susamış Müslüman teröristler”** kalıbını bir adım ileri götürdü, onun yerini **“Hristiyanların kanına susamış Müslümanlar”** aldı.

Bu yeni algı ve **Türkiye’de Adalet ve Kalkınma Partisi’nin** (AK Parti) iktidara gelmesi, **“festival filmi gazeteciliği”** için yeni bir imkân yaratacaktı: **“Türkiye, AKP’nin sağladığı siyasi-psikolojik ortamda Hristiyan azınlıkların (ve misyonerlerin) ortadan kaldırıldığı karanlık bir yerdir.”**

Anti-misyoner kampanyanın sahibi kimdi?

Türkiye’de AK Parti iktidarının kurulmasıyla birlikte başlayan anti-misyoner kampanyanın Müslüman dindarlar tarafından değil, Müslümanlığın da, demokrasinin de hiç önemli olmadığı yeni türde bir milliyetçilik (ulusalcılık) tarafından kışkırtıldığı apaçıktı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Temelkuran’ın ‘The Guardian’daki makalesi

Alper Görmüş 10.02.2012

 Temelkuran’ın ‘The Guardian’daki makalesi Önceki yazıda, **Ece Temelkuran’ın** *The Guardian*’da (27 Ocak 2012) yayımlanmış **“Türk gazeteciler çok korkutuldu –ama bu korkuya karşı savaşmalıyız”** başlıklı makalesinin, Türkiye ile ilgili bilgileri sınırlı ve nüanssız İngiliz okurlarının zihninde manipülatif bir algı yaratmaya matuf olduğunu öne sürmüştüm.

Ayrıca Temelkuran’ın makalesinin Türk gazeteciler arasında bir geleneğinin olduğunu; Türkiye’nin gerçeğini yansıtmadığı bilirse de Batı’nın ezberlerine uygun düşeceği düşünülen kimi haber ve makalelerin Batı basını üzerinden daha önce de dolaşıma sokulduğunu hatırlatmış, iki de örnek vermiştim: **“Türkiye’ye şeriat geliyor, Türkiye İran oluyor”** atağı ve 2003-2007 arasındaki anti-misyoner kampanya bağlamında **“Türkiye, AKP’nin sağladığı siyasi-psikolojik ortamda Hristiyan azınlıkların (ve misyonerlerin) ortadan kaldırıldığı karanlık bir yerdir”** atağı...

Yazımda, makalesiyle Temelkuran’ın da bu kategoriye bir ilavede bulunduğunu, **Hrant Dink’in** Batı’da haklı olarak bir özgürlük ve adalet arayışı simgesi haline gelmiş olmasından yararlanmak üzere, Dink cinayetini **“İslamcı AK Parti iktidarı”** ile ilişkilendiren imâlara yer verdiğini öne sürüyordum.

Bu kadar kaba bir çarpıtmayı, cinayetin ayrıntılarına vâkıf Türk kamuoyuna yönelik olarak yapamazsınız, fakat onlardan habersiz Batı kamuoylarına yönelik olarak yapabilirsiniz. Üstelik konu, Batılı ezberlere ve kalıplaşmış algılara uygunsa, çok daha rahat yapabilirsiniz...

“Bir gazetecinin öldürülmesi ve iki gazetecinin hapsedilmesi...”

7 şubat tarihli ilk yazıda Temelkuran'ın bu algıyı nasıl yarattığını anlatmaya başlamış, sunuştaki başlık- fotoğraf- fotoğrafsız kombinasyonunun amaç doğrultusundaki **“başarı”**sını teslim etmiş, makalenin kendisiyle ilgili eleştirileri de bugüne bırakmışım.

İzninizle 7 şubat tarihli yazıyı okumamışlar için sözünü etiğim kombinasyonu burada tekrar hatırlatacağım; ayrıca o yazıda atladığım makale spotunu da bu kez dikkatinize sunacağım; yani bu tekrarda geçen yazıyı okumuş olan okurlar için de yeni bir şey olacak!

Şöyle yazmışım:

“Şu kurgunun ikna ediciliğine bakın: ‘Türk gazeteciler çok korkuyorlar’ başlığıyla, yazı gövdesi arasında yer alan fotoğrafta Hrant Dink’in, üzeri kâğıtlarla kaplanmış ölü bedeni kaldırımında boylu boyunca yatıyor.

“Fotoğrafsızında ise şu ibare yer alıyor: ‘Türk-Ermeni gazeteci Hrant Dink İstanbul’da ofisinin önünde vurularak öldürüldü.’

“Bu bileşime biraz daha yakından bakalım... Türk gazeteciler kimden korkuyorlar? Elbette, başlığın gizli öznesi olan ‘İslamcı iktidar’dan korkuyorlar. Şimdi bu bilgiyi haberin fotoğrafıyla ve fotoğrafsızıyla birleştirin.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Korku salan, korkusuzca yaşayamaz...

Alper Görmüş 14.02.2012

Kendisinden korkulan insanların büyük paradoksu, onların da korku içinde yaşamalarıdır.

Korkutanlar, daha çok korkuturlarsa kendi korkularının azalacağını sanırlar, oysa tam tersi geçerlidir: Bu **“çare”**, alınlarında biriken terleri arttırmaktan başka bir işe yaramaz.

Güç kullanan ve iktidarlarını, yönettiği toplumları korkutarak sürdüren siyasi iktidarlar da tıpkı o insanlar gibi korku içinde yaşarlar. İktidarını korkusuzca sürdürmek isteyen bir iktidarın yapması gereken şey daha fazla insanı korkutmak değil, kimsenin kendisinden korkmadığı siyasal koşulları sağlamaktır.

Geçerliliğine inandığım bir demokrasi ölçütü önereceğim:

Eğer bir ülkede insanlar yönetenlerden korkmuyor, yönetenler ise sadece “sandıkta iktidarı kaybetmekten” korkuyorlarsa, orası bir demokrasidir.

Eğer bir ülkede insanlar yönetenlerden korkuyor, yönetenler ise sandığa ulaşmadan iktidarı kaybetmekten korkuyorlarsa, orası bir demokrasi değildir.

AK Parti'nin iki dönemi

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti), iktidara geldiğinden beri **“sandık”** dışından gelebilecek hamlelerden korkuyor. Korkusunun kaynağı uzun bir süre **“askerî vesayet”** olageldi, son zamanlarda da yeni bir korku kaynağı belirdi: Yargısal vesayet.

AK Parti ve Erdoğan hükümeti, hakiki bir temeli olan askerî müdahale korkusu karşısında iki tepki geliştirebilirdi:

a) Algıladığı korkuyu yönettiği topluma yansıtabilir, baskıcı bir siyasal rejime yönelebilirdi (irrasyonel ve yanlış tercih).

b) Algıladığı korkuyu topluma yaslanarak aşmayı deneyebilir, böylece askerî vesayetin, içinde nefes almakta zorlanacağı daha özgürlükçü bir siyasal modele yönelebilirdi (rasyonel ve doğru tercih).

AK Parti ikinci yolu tercih etti ve bunu uzun yıllar boyunca sürdürdü.

Sonra işler tuhaflaştı. İktidar partisi, askerî vesayetin gücünü kırdıkça ve seçimlerde giderek daha yüksek oylar aldıkça partinin hoyratlık katsayısı da artmaya başladı.

Bu değişimi en iyi gösteren şeylerden biri de, son yıllarda öğrencilere karşı sergilenen tutum oldu.

Mesela, bir şiir okudu diye dünya kendisine dar edilen Başbakan, bütün **“suçları”** konuşma yaptığı salonda **“parasız eğitim istiyoruz”** pankartı açan iki öğrencinin (**Ferhat Tüzer ve Berna Yılmaz**) neredeyse iki yıl boyunca tutuklu yargılanmasından hiç rahatsız olmadı.

Ekşi Sözlük'e iki “entry” yazdı ve...

Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili Hüseyin Aygün, tutuklu öğrenci sayısının 500'ü aştığını söylüyor. Bu öğrencilerin kahir ekseriyetinin suçu, **“terör örgütünün propagandasını yapmak”**. Bu öyle bir suç ki, hiç farkında olmadan bile işleyebilirsiniz. Mesela attığınız bir slogan ya da okulunuzda dağıtılan bir bildirinin cebinizden çıkan tek nüshası **“terör örgütlerinden”** birine ait olabilir; bu da sizin terör örgütünün propagandasını yaptığınıza dair yeterli bir delil sayılabilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Hrant'ın Müslüman Arkadaşları'

Alper Görmüş 17.02.2012

19 ocakta, Hrant Dink davasının hiçbir yere varmadan bitirilmesini protesto eden grubun içinde ben de vardım...

20 ocakta, benim gibi o yürüyüşe katılan ve kendisini **“tesettürlü bir kadın”** diye tanıtan **Zeynep Bayramoğlu**’ndan şu mektubu aldım:

“Bugünkü yazınız bana dün yaşadığım bir olayı anlatma isteği doğurdu; tesettürlü bir kadını ve dün Hrant Dink’in kardeşim olduğunu herkese haykırmak için yürüyüşteydim. İnandığım disiplin ve vicdanım bedenimi oraya götürdü.

“Akşam saatlerinde twitter’da bir kaç cümle kurdum Hrant Dink’e dair. Çok sevdiğim bir arkadaşım bu ülkede kaleler var demişti bir keresinde, evet kalelerimiz var bizim, sağ, sol, muhafazakâr, liberal, Kürt, Ermeni... Kalelerin yaramaz çocukları var bir de, karanlık çökünce o kalelerden çıkıp başka kalelerin çocukları ile oynayan, ‘Çok tatlı yaramaz çocuklar var biliyorum. Bana göre Hrant Dink o yaramaz çocuklardan biriydi. Hep de öyle kalacak. Rahmet olsun’ dedim.

“Bir arkadaşım aradı sonra; rahmet olsun demişsin, hayırdır dedi. Anlamadım ilk, neden diye sordum. Biz onlara toprağı bol olsun deriz, biliyorsun dedi. Tekrar sordum, neden böyle dedin anlamadım diye, e onlar gayrimüslim dedi, toprağı bol olsun demek lazım.

“Ötekileştirmek, taşlamak, laf atmak bunların hepsi kötü, evet ama ben Allah’ın rahmetinden bir yaratılmışı mahrum bırakmaya zihnimde bir sıfat bulamadım.

Belki siz bulursunuz...”

Ben de bulamadım; **Hrant’a rahmet dileyebilen Müslümanların sayısının dileyemeyenlerden fazla olmasını** temenni edebildim sadece.

“Bu ülkenin iyi Müslümanları, ayağa kalkın”

Zeynep Bayramoğlu’nun mektubunu okuduktan sonra, kendimi yarı boş yarı dolu bir bardak suyu kafama dikmiş gibi hissettim; susuzluğum geçmemişti.

Ertesi gün (21 ocak) *Yeni Şafak*’ta **Salih Tuna**’nın yazısını okudum ve bu bana çok iyi geldi:

“Apaçık belli olan bir şey var: Hrant Dink cinayeti bin defa örtülse, bin defa açmak boynumuzun borcudur.

“Bu utançla yaşayamayız!

“Güvercinlere merhamet eden vicdanlara canını emanet eden bir cana kıyanların cemi cümlesi hesap verene kadar bu davanın peşini bırakamayız.

“Namus borcumuzdur bu.

“Sevgili dostum Markar Esayan’ın ‘soykırım’ konusunda yüreği sertleştiğinde dedesi eline dokunur, ‘Oğlum, Müslümanlar iyidir’ dermiş.

“Bu ülkenin iyi Müslümanları, ayağa kalkın.

“Yerde gördüğü yazılı kâğıt parçasını, harfleri çiğnenir korkusuyla alıp bir duvarın çatlağına sıkıştıran mana ikliminin insanları...

“Bir insanı öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir, ayetinin yer aldığı kitabın müntesipleri...

“Fuhuşla geçimini sağlayan İsrailoğullarından bir kadının, susuzluktan ölmek üzere olan bir köpeğe ayakkabısıyla kuyudan çektiği suyu içirdiğine muttali olunca, ‘bu merhametinden dolayı Allah onun bütün günahlarını affeder’ diyen rahmet peygamberinin ümmeti.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sevag’ın ölümü bir Ergenekon eylemi olabilir mi

Alper Görmüş 21.02.2012

Kimse yerinden zıplamasın; sadece bir kuşkuyu dile getiriyorum ve soru soruyorum.

Zıplayan zıplasın, bir şey daha var: Ben, Sevag’ın cinayet olma ihtimali giderek büyüyen ölümünün, yurtiçinde ve yurtdışında Ermenilere yönelik bir dizi provokatif faaliyetin ilk halkası olabileceğine dair kuşkulara da sahibim...

Biliyorsunuz, **Sevag Şahin Balıkçı**, askerliğini yaptığı Batman Kozlu’da, profili **Ogün Samast’a**, **Yasin Hayal’e** yakın bir arkadaşı tarafından **24 Nisan 2011’de** (yani 1915 Büyük Felaketi’nin sembolik başlangıç tarihinde) silahla öldürülmüştü. O günden sonra, Sevag’ın ölümünün başta ilan edildiği gibi bir **“kaza”** değil bir cinayet olduğunu düşündürtecek çok ciddi gelişmeler oldu; **“delil”** niteliğindeki bu gelişmeleri **“Sevag için adalet”** girişimi izliyor.

İddiamın ikinci bölümü için aynı şeyi söyleyemem: Yani, bu bir nefret cinayetiye, bunun Ermenilere yönelik bir dizi provokatif faaliyetin işaret fişeği olabileceğine dair herhangi bir delile sahip değilim. Bunu sadece, Ergenekon’un eylem stratejisinin analizinden yola çıkarak öne sürüyorum.

İzninizle önce, tekinsiz tahminimi dayandırdığım analizi paylaşayım sizlerle...

Zihniyet yaşıyorsa teşkilat da canlıdır!

Vesayet rejiminin bittiği, devlet içindeki karanlık bölgelerin deşifre edildiği yönündeki naif ve iyi niyetli açıklamalar; **Uludere olayı ve MİT’in denetlenemeyen bölümünün muhtemel haltlarına dair ciddi kuşkuyla birlikte** tuz buz oldu. İyi de oldu. Bu sayede, a) iktidar partisinin **“devleti ele geçirerek kendini sağlama alma”** taktiğinin geçersizliği ortaya çıktı, b) Ergenekon zihniyetinin devletteki ve toplumdaki varlığı devam ettikçe, Ergenekon’un teşkilat yapısının da canlılığını koruduğu anlaşıldı (ya da inşallah anlaşılmıştır).

Bu gelişmeler olmasaydı, belki yazının bundan sonrasını **“Ergenekon mu kaldı kardeşim”** istihzasıyla karşılayanlar çıkabilirdi; şimdi, zaten baştan beri **“fasa fiso bunlar”** çizgisinden hiç sapmamışların dışında böyle diyeceklerin sayısının ihmal edilecek kadar az olacağını düşünüyorum.

Biliyorsunuz, ben, **Ergenekon'un devletteki gücü ve etkisi azaldıkça, bir başka deyişle Ergenekon'un teşkilat yapısı zayıfladıkça, paradoksal biçimde Ergenekon zihniyetinin taşlaştığını ve kendisini konsolide ettiğini** savunuyorum.

Sebebi açık: Türkiye'de **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** ile onun temsil ettiği toplumsal kesimleri **"baş düşman"** olarak algılayan geniş kesimler var ve bunlar, çok uzun bir zamandan beri **"baş düşman"**ı kim geriletirse geriletsin yöntemini sorgulamama anlayışlarıyla, Ergenekoncu-darbeci zihniyetle duygu birliği içinde hareket ediyorlar.

Bu kesimlerin bir özelliği de, iktidar partisinin seçimlerde yenilebileceğine dair inançlarını kaybetmiş olmaları... Bu durumda, **AK Parti'yi hal'etmede yegâne imkân** olarak gördükleri Ergenekoncu-darbeci örgütlenmeleri **"baş düşman"**a karşı ittifak edilebilecek güçler olarak değerlendiriyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

MGK kararı (2004): 'Cemaat'ın takibine...

Alper Görmüş 24.02.2012

Geçtiğimiz günlerde, **Başbakan Erdoğan**'ın danışmanı **Yalçın Akdoğan** ile *Aktif Haber* adlı internet sitesinin genel yayın yönetmeni **Yetkin Yıldız** arasında çok önemli bir tartışma yaşandı.

Aktif Haber'in, Gülen Cemaati'nin fikirlerinin internet medyasındaki en önemli taşıyıcısı olduğunu biliyordum (geçenlerde *Açık Radyo*'da **Ahmet İnsel** de işaret etti buna). Fakat, her yazısı ulusal basında büyük bir ilgiyle izlenen ve en geniş şekilde alıntılanan **Yalçın Akdoğan**'ın, basında pek tanınmayan bir gazeteci olan **Yetkin Yıldız**'la **"Hükümet-Cemaat çatışıyor mu"** sorusu etrafında polemiğe girdiğini görünce anladım ki, bu temsiliyet, benim ona atfettiğimden daha güçlüdür.

Tarafları nedeniyle **"Hükümet-Cemaat çatışması"** ekseninde son derece açıklayıcı olduğunu düşündüğüm bu tartışmayı sizin için özetlemeye karar verdim.

Akdoğan: "İyiyiz, güzeliz...", Yıldız: "Değiliz..."

İlk yazı 15 şubatta Yalçın Akdoğan'dan geldi... Akdoğan'ın, Yasin Doğan müstearıyla kaleme aldığı ve önemine binaen *Yeni Şafak* tarafından manşetten yayımlanan yazısının başlığı bile çok şey söylüyordu: **"Her türlü oyunun farkındayız..."**

Başlığın da imâ ettiği gibi bir **"ortalığı toparlama"** yazısıydı bu ve kabaca **"biz kardeşiz, aramızda çatışma olmaz"** gibi bir ana fikri vardı. Şöyle yazmıştı Akdoğan:

"Bugün bazılarının anlamadığı şudur: Başbakan Erdoğan'ı gönülden seven cemaat mensupları ile Hocaefendi'ye sevgi besleyen AK Partililer arasında bir çatışma ve çekişme olamaz, bunlar birbirinden ayrılamaz, çünkü bunlar aynı insanlardır. (...) Fitne ateşine odun atanlar, sadece parti ve cemaati 'kaybet-kaybet' sarmalına sürüklemek istememekte, aynı zamanda Türkiye'yi iddialarından ve demokratikleşme perspektifinden koparmaya çalışmaktadır."

Yetkin Yıldız, 17 şubatta *Aktif Haber*'de **"Yalçın Akdoğan perdeleme mi yaptı"** başlıklı bir yazı yayınladı. **"Bir Yalçın Akdoğan okuması"** alt başlığını taşıyan bu yazının ikincisi ve üçüncüsü de gelecekti...

Yıldız'a göre Akdoğan'ın yazısı hükümetin bilgisi dâhilinde kaleme alınmıştı ve bu nedenle *Yeni Şafak*'ın manşetine çekilmişti; yani çok önemliydi.

Yetkin Yıldız'ın ilk tesbiti şuydu: *"Yalçın Akdoğan'ın yaptığı hamle daha 'akıl' eseri... Sabah ve Star'ın başını çektiği cemaate açıktan saldırı dalgasının AK Parti'ye zarar verdiğini fark etmiş görünüyor."*

Ne var ki yazar, Akdoğan'ın, **"AK Parti ile Cemaat arasında bir çatışma yaşanmamıştır, bundan sonra da yaşanmayacaktır"** derken gerçeği söylemediği kanaatindedir.

Yıldız'a göre, hükümet, Cemaat'e yakın olduğunu düşündüğü kişileri devletten uzaklaştırma operasyonu başlatmıştır ve bu operasyon savcılığın MİT'e ifade davetinden çok önce başlamıştır.

Yetkin Yıldız, bu iddiasına dayanak olarak, **"Sorgulama krizinin öncesinde Başbakan Tayyip Erdoğan'a sunulan kritik bir dosya"**yı (Bilal Çetin, *Vatan*): **"Hakan Fidan göreve başladığında kendisini ziyaret eden bir isimle aralarında geçen ilginç bir diyalogu"** (Şükrü Küçükşahin, *Hürriyet*) gösteriyor:

Ziyaretçi: "Gülen Cemaati devlette örgütleniyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe suçunu, tecavüz suçu gibi görmedikçe...

Alper Görmüş 28.02.2012

Bence **Ertuğrul Özkök**'le **Emin Çölaşan** arasındaki 28 Şubat atışmasında Özkök'ün **"dedi"**sinden de, Çölaşan'ın **"demedim"**inden de önemli nokta şu: **Bu ikili, Çevik Bir'le o muhabbetlerinin ardından nasıl oldu da yıllar boyunca birlikte çalışmaya devam ettiler?**

Medyanın darbecilik algısındaki devasa sakatlığı fâş ettiğini düşündüğüm bu soruya kendimce bir cevap vereceğim, fakat önce hikâyeyi özetlemek, tarafların iddialarını aktarmak istiyorum...

Tartışmayı, **Mehmet Ali Birand**'ın sunduğu 28 Şubat belgeselindeki sözleriyle Ertuğrul Özkök başlattı. *Radikal*'den aktarıyorum:

"Hürriyet gazetesi yönetici ve yazarları olarak 28 Şubat döneminde Genelkurmay 2. Başkanı olan Orgeneral Çevik Bir ile yaptıkları bir görüşmeyi anlatan Ertuğrul Özkök; Tufan Türenç ve Emin Çölaşan'la birlikte Çevik Bir'i ziyarete gittiklerini, Emin Çölaşan'ın Orgeneral Bir'e, 'Siz onu bırakın darbe yapacak mısınız? Yapmayacak mısınız?' dediğini anlattı. Ertuğrul Özkök, Çevik Bir'in de Çölaşan'a, 'Ne diyorsunuz Emin Bey siz!' cevabını verdiğini söyledi."

Hikâyenin bu Ertuğrul Özkök versiyonunu okuduğumda, tabii ki **"olmaz öyle şey, Emin Çölaşan böyle bir soru sormuş olamaz"** demedim; okuduklarıma inandım.

Ardından Emin Çölaşan, *Sözcü* gazetesinde kaleme aldığı **"Nasıl da yalan söylüyor"** başlıklı yazıyla Özkök'e cevap verdi. Onun versiyonu farklıydı:

"Söylediklerinin ilk bölümü doğrudur. Evet, Çevik Bir'i Genelkurmay'da topluca ziyaret ettik. Ekipte o, ben, Tufan Türenç, Sedat Ergin ve rahmetli Gülçin Telci vardı.

O günlerin kargaşa ve karmaşa ortamında kendisine sorduğum soru şudur:

'Paşam, alınan bu 28 Şubat kararlarına direniş olursa, gerektiğinde silah kullanır mısınız?' O da 'Gerekirse kullanırız' dedi.

"Darbe sözcüğü asla geçmedi. Dolayısıyla Çevik Bir bana 'Siz ne diyorsunuz Emin Bey' gibi şaşkınlık ifade eden bir cümle kullanmadı. Bir gün önce gazeteciler için Genelkurmay'da brifing verilmişti. Bu anlattıklarımı doğrulayan haber, Hürriyet'in 12 Haziran 1997 Perşembe günkü manşetinde açıkça var. Manşet şöyle: 'Gerekirse silah bile kullanırız.'"

İki soru da aynı makamdan...

Bana sorarsanız, **"Siz onu bırakın darbe yapacak mısınız, yapmayacak mısınız"** sorusu gibi, **"Paşam, alınan bu 28 Şubat kararlarına direniş olursa, gerektiğinde silah kullanır mısınız"** sorusu da aynı makamdandır; **"Ah, keşke"** makamından...

Fakat yine de iki soru arasında fark vardır: Birinci versiyon doğruysa, sorunun sahibinin kaçarı yoktur, ikinci versiyon doğruysa kaçarı vardır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hrant, Sevag, Taksim...

Alper Görmüş 02.03.2012

Taner Akçam, 23 Ocak 2012'de *Taraf*'ta yayımlanan **"Talat Paşa'nın intikamı alınmıştır"** başlıklı makalesinde şöyle yazmıştı:

"Hrant Dink'i, Talat Paşa'nın öldürülmesinin intikamını almak için öldürdüler. Her şey, ama her şey, 1921 yılında işlenmiş suikastın intikamını almaya uygun örgütlendi. Yasin Hayal'in, McDonald's olayı sonrası, hapisten çıktığında, babası ile Talat Paşa'yı konuştuğunu biliyoruz. Babasına soruyormuş, 'baba, Talat Paşa'nın nasıl öldürüldüğünü biliyor musun?' Bayağı bilgi sahibi de olmuş olay hakkında aslına; 'Talat Paşa'yı öldüren adamın ceza almadığını, serbest bırakıldığını da biliyor muydun', diye ekliyormuş.

"Hrant Dink'i niçin (...) AGOS'un önünde, caddede, herkesin gözü önünde, hem de arkadan kafasına ateş ederek öldürdüler! Niçin? Çünkü Hrant nezdinde Ermenilerden Talat Paşa'nın intikamını almak istediler. Talat Paşa, 15 Mart 1921'de, Berlin'de, soykırımdan sağ olarak kurtulan Soghomon Tehlirian tarafından öldürüldü. Tehlirian, Talat Paşa'ya arkadan yaklaştı ve kafasına sıkarak öldürdü. Kaçarken yakalandı. 2-3 haziran tarihlerinden görülen dava sonucunda da beraat etti.

“Cinayetin, bilmediğiniz bir başka benzerliği daha var: Tehlirian olay yerinden kaçarken yakalanmıştı ama aslında suikast planını yapanların aldıkları karara göre kaçmaması, olduğu yerde durması ve teslim olması gerekiyordu. Hrant Dink soruşturmalarında var olan bazı kayıtlardan aslında Ogün Samast'ın da kaçmaması, en azından İstanbul'da yakalanması gerektiğinin planlandığı anlaşıyor. Her şey, 1921'deki gibi olmalıydı. Amaç hem Talat Paşa'nın intikamını almaktı hem de Ermenilere 1915 soykırımını, onların sesini boğmak için yaptıklarını hatırlatmaktı.”

Sevag'ın ölümündeki sembolizm...

Akçam'ın bu yazısı fazla ilgi uyandırmadı, muhtemelen **“zorlama”** ve **“fantezik”** bulundu... Doğrusu ilk okuduğumda bana da öyle gelmişti. Fakat Akçam'ın yazısında ifadesini bulan **“sembolizm”**i, er **Sevag Şahin Balıkcı**'nın tam da Ermeni Soykırımı'nın sembolik başlangıç günü olarak kabul edilen 24 nisan (2011) öldürülmesiyle birlikte düşündüğümde, kafam karışmaya başladı. Akçam'ın yazısından birkaç gün sonra (26 Ocak 2012) gelen itiraf neticesinde Balıkcı'nın ölümünün iddia edildiği gibi bir kaza değil cinayet olma ihtimali güçlenince, kafam daha da karıştı. Acaba birileri semboller üzerinden, **“göstere göstere”** bir şeyler mi anlatmaya çalışıyorlardı? Amaç, zaten **“güvercin tedirginliği”** içinde yaşayan Türkiye Ermenilerini korkutmak ve onlara kadim sorularını (**“gitmeli mi, kalmalı mı?”**) bir kez daha sordurtmak olabilir miydi...

Durum böyleyse ve bu iki olay **“işaret fişekleri”** ise, devamı da beklenmeliydi... Tam da 1915 öncesinde Türkiye'de başlatılacak bir **“Ermeni korkutmaca”** kampanyası, Ergenekoncu-darbeci güçlerin özellikle Batı'ya yönelik olarak yürüttükleri önceki kampanyaların (**“Türkiye İran oluyor”, “İslamcı militanlar Türkiye'deki Hristiyan azınlıkları boğazlıyor”, vb.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Medya bu 28 Şubat'ta neden coştı? (1)

Alper Görmüş 06.03.2012

28 Şubat adlı gayri meşru çocuğun doğumuna ebelik eden eski merkez medyanın, doğumun 15. yılında sergilediği **“abartılı 28 Şubat karşıtlığı”** üzerinde durmak gerekiyor. Önceki performanslarla kıyas kabul etmeyecek bu yılki medya yoğunluğunu, **“yuvarlak rakamlı yıldönümü”** (15. yıl) gerekçesiyle açıklayamayız... Öyle olsaydı, **“daha yuvarlak”** olan 2007'de (10. yıl), üstelik hadise daha da tazeyken medyada bir **“demokrasi fırtınası”**nın esmesi beklenirdi.

2007'de tabii ki öyle olmadı, çünkü Türkiye o sırada Cumhuriyet mitinglerine ve 27 Nisan muhtırasına doğru gidiyordu ve merkez medya bütün enerjisini yeni bir 28 Şubat için harcıyordu. Girin bakın arşivlere, orada bugünkü **“28 Şubat antipatisi”**nin zerresini bile bulamayacaksınız.

Peki, bu 28 Şubat'ta neden böyle oldu? Merkez medyayı yöneten meslektaşlarımızın kafasına saksı mı düştü ki birdenbire demokrasi havarisi kesildiler?

Bence bu tavır değişikliği başlıca iki nedene dayanıyor: **a)** 28 şubat darbesinin nihayet soruşturulmaya başlaması ve **b)** patronların, “**anti 28 şubat**”**çılığı** hükümete yanaşmada faydalı bir enstrüman olarak kullanma arzuları...

Yani şöyle: 15 yıl önceki performanslarından dolayı yargılanma ihtimalinden ürken gazetecilerle, onların patronlarının hükümete yanaşma arzuları bir noktada buluştu ve darbenin 15. yılında ortaya bir “**28 şubat’ı lanetleme**” yayıncılığı çıkıverdi.

Birinci nedenle ilgili fazla söze gerek yok. Susup susup tam şimdi darbe karşıtı kesilenlerin adlarının önüne herkes uygun gördüğü sıfatı ekleyebilir; ben şahsen imtina ediyorum.

İkinci nedene gelince...

Bana öyle geliyor ki, büyük ticari çıkarları gereği bir süredir hükümetle aralarını düzeltmek isteyen eski merkez medyanın patronları 28 şubat’ın 15. yılını “**sadakat**” mesajı için ideal bir araç olarak kullanmaya karar verdiler ve kullandılar. Bence, günlerdir gazetelerde okuyup televizyonlarda izlediğimiz 28 şubat karşıtlığı da işte bu mesajın ete kemiğe bürünmüş halinden başka bir şey değil...

Bir editoryal tavrın ardındaki temel sâiklerden birinin, patronların doğrudan ticari çıkarları olduğunu imâ eden bu tesbite itiraz edebilirsiniz... Yine bu izahı, gazetelere yön verme mevkiindeki gazetecilere yapılmış bir haksızlık olarak görebilir; onların, kritik anlarda patronun ticari çıkarlarının doğrudan uzantısı olan editoryal tercihler yapabildikleri iddiasını “**aşırı**” bulabilirsiniz.

Ben de zaten bu yazıyı, bizim medyacılığımızda “**patrona karşı editoryal bağımsızlık**” prensibinin sadece laftan ibaret olduğunu, patronların acil ticari çıkarlarına aykırı bir “**editoryal bağımsızlık**”ın söz konusu bile olamayacağını anlatmak, bunun en tipik örneklerini hatırlatmak için kaleme alıyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Medya bu 28 şubat’ta neden coştu? (2)

Alper Görmüş 09.03.2012

28 şubat’ın açık destekçisi merkez medyanın bu 28 şubat’ta keskin bir 28 şubat karşıtlığı sergilemesinin üzerinde duruyorduk...

Geçtiğimiz salı, bu tavrın iki temel nedeninden birinin, askerî vesayet ya da CHP iktidarı gibi alternatiflerden ümidini kesmiş medya patronlarının hükümete “**yanaşma**” arzuları olduğunu öne sürmüştüm.

Yine o yazıda, bu iddianın hemen akla getireceği bir itirazı siz ileri sürmeden ben dile getirmiştim: İyi de, bu iddia, gazete yöneticilerinin, patronların ticari çıkarlarının doğrudan uzantısı olan editoryal tercihler yapabildiğini ima ediyor; bu gerçeķi mi ve böyle bir iddia gazetecilere haksızlık etmek anlamına gelmez mi?

Bu itirazı dile getireceklerin, “o kadar da olmaz, gazete yöneticileri böyle bir şeye direnirler” diyeceklerin süngülerini düşürecek iki yaşanmış örnekten birini salı günü anlatmış, öbürünü de bugüne bırakmıştım. şimdi sıra ona geldi...

Salı günkü örnek *Sabah* grubuna dairdi, bugün ise *Hürriyet* grubuna dair bir örneği inceleyeceğiz.

Gazete binalarında çok konuşulan, fakat haberi yapılmayan...

Radyo Televizyon Üst Kurulu'nun (RTÜK) yeniden yapılandırılması ile ilgili kanun tasarısı 16 Mayıs 2001'de sessizce ve aniden Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Anayasa Komisyonu'na geldi.

Tasarı, medya patronlarının televizyon sahipliğine getirilen sınırlamaları önemli ölçüde ortadan kaldırıyordu. Mevcut yasada, gerçek veya tüzel kişilerin herhangi bir televizyon ya da radyodaki payı yüzde 20'yi geçemezken, tasarı bu oranı yüzde 50 olarak değiştiriyordu. Ama daha da önemlisi, mevcut yasada yer alan, "TV kanallarının yüzde 10'una sahip bulunanların devlet ihalelerine girmesini yasaklayan hükümler" yasadan çıkarılıyordu.

Bizim gazeteciliğimizde, "gazete binalarında çok konuşulan ama gazetelerde yazılmayan" bir haber kategorisi vardır.

RTÜK kanun tasarısı, üçlü koalisyon hükümetinin bir yıllık direnişinin sonunda TBMM Anayasa Komisyonu'na geldiği gün Doğan grubunun gazetelerinin (*Hürriyet*, *Milliyet* ve *Radikal*) binalarında muhtemelen başka hiçbir şey konuşulmamıştı. Fakat **ertesi gün *Hürriyet* ve *Radikal*'de konuya ilişkin hiçbir haber yoktu**, belli ki bu işin gürültüsüz patırtısız sürmesini istiyorlardı. *Milliyet* ise o kadarının sırtacağını düşünmüş olmalı ki (gerçekten de hükümete muhalif basında konu tam anlamıyla patlamıştı), küçük bir haberle olsa da tasarının TBMM'ye indirildiğini duyurmuştu okurlarına. Ama ne duyurma...

Milliyet'in haberinde ne sahiplik oranlarındaki değişiklikler vardı, ne de devlet ihaleleri meselesi... ***Milliyet*'e göre, RTÜK Kanunu, Atatürk ilke ve inkılâplarını, genel ahlakı, milli güvenliği vb. korumak amacıyla değiştiriliyordu...** O günkü *Milliyet* gazetesi, yasadışı binasına getirilen yıkım kararını önlemek amacıyla eline Atatürk fotoğrafı alıp binanın tepesine çıkan ev sahibini andırıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Taraf', o haberi yayımlamasaydı?

Alper Görmüş 13.03.2012

Taraf'ın, **Stratfor** yazışmalarında Başbakan Tayyip Erdoğan'a iki yıl ömür biçildiğini duyurduğu haberi büyük bir gazetecilik tartışmasına yol açtı. Ahmet Altan, "Bu iddia bugün yeryüzünde yaklaşık 28 gazetenin elinde, yarın bütün dünyaya açık olacak, eğer öyle olmasa belki de gazetecilik kurallarını çiğner ve haberi görmezden geldik" diye yazdı.

Ben, öyle olmasaydı, haber dünyada sadece *Taraf*'ın elinde olsaydı da yayımlanması gerektiğini düşünüyorum.

Gazetecilik tarihi, bu türden, üzerinde "yayımlanmalı-yayımlanmamalı" tartışması yapılan haberlerle doludur; bu da onlardan biri oldu.

Yayımlandıktan sonra etrafında fırtınalar kopartılan ve "zararları" anlata anlata bitirilemeyen haberlerin, yayımlanmayacak olsalardı ne tür zararlara yol açabilecekleri üzerinde pek durulmaz. Oysa, bu tarz bir ele alış bazen son derece zihin açıcı olabilir.

Bazı haberler, belirli bir tarihsel momentte devlet ve hükümet yetkilileri, medya ve hatta kamuoyunun geniş kesimleri tarafından **“kamusal”** çıkarlara aykırı olarak değerlendirilebilir. Fakat belli bir momentte öyle algılanan kimi haberlerin tarih tarafından amlandığı; **“kamusal çıkar”**ın ilk anda görüldüğünün tersine haberin yayımlanmamasında değil yayımlanmasında yattığının ortaya çıktığı da sık sık şahit olunan bir gazetecilik durumudur.

O nedenle, **“tarihin müsveddecileri”** olan gazeteciler, haberleri **“kamusal çıkar”** parametresiyle değil (çünkü o anda hangi tutumun kamusal çıkarla uyumlu olduğu bilinemez), **“kamuoyunun bilme hakkı”** parametresiyle değerlendirmelidirler.

Kennedy ve Washington Post

Belli bir tarihsel anda ve ilk bakışta **“kamusal çıkar”**lara aykırı gibi görülüp yayımlanmayan, fakat tarihin nihai hükmünü tam tersinden verdiği gazetecilik örneklerinin en ilginçlerinden birini kısaca hatırlayalım...

Küba'da Fidel Kastro ve arkadaşlarının iktidarı ele geçirmesinden sonra CIA, ABD'deki Kübalı göçmenleri kullanarak Domuzlar Körfezi'nden bu ülkeye bir çıkarma yapıp devrimi boğmayı planladı (1961).

Washington Post çıkarmayı istihbar etti ve elde ettiği bütün bilgileri çıkarma öncesinde yayımlamaya karar verdi. Fakat **haberini hazırladığı gece ABD Başkanı Kennedy bir adamını gazeteğe gönderdi ve gizli çıkarmayı fâş edecek bu haberin ABD ulusal çıkarlarına açıkça aykırı olduğunu söyledi.**

Aslında gazete yönetimini basbayağı tehdit etmişti ABD Başkanı... *Post*, tehdide boyun eğdi ve haberi basmamaya karar verdi.

Çıkarma girişimi büyük bir rezaletle sonuçlandı; olay bugün dahi ABD tarihinin en utanç verici sayfalarından biri olarak kaydedilir.

Bir yıl kadar sonra Kennedy *Washington Post*'u ziyaret edip yazışları toplantısına katıldı. Orada mealen şu itirafta bulundu: **Keşke bize direnip haberi yapsaydınız ve böylece biz de o saçma işe kalkışmasaydık. Meğer o gün ulusal çıkarlarımız haberin yayımlanmamasında değil yayımlanmasındaymış.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Aleviler işte bu nedenle 'Kemalist...'

Alper Görmüş 16.03.2012

“Taşa takılıp düşseler ‘İnsanlığa karşı suç’ diyecekler!..”

Yeni Akit gazetesinin en çok okunan, en etkili yazarlarından biri olan **Ali Karahasanoğlu**'nun 10 Mart 2012 tarihli yazısının başlığı, işte yukarıda okuduğunuz bu cümleydi.

Yazar, Sivas davasının beş firari sanığıyla ilgili olarak 13 martta verilecek mahkeme kararı konusunda, **“Mahkeme Sivas katliamını ‘insanlık suçu’ saymalı ve davaları zamanaşımından düşürmemeli”** görüşünü

dile getirenleri işte böyle dalgaya alıyordu.

14 mart sabahı, yani mahkemenin katliamı **“insanlık suçu”** olarak kabul etse de, sanıkların davalarını, **“katliamın planlayıcıları olmadıkları”** gerekçesiyle düşürmeye karar verdiği günün ertesinde *Açık Radyo*’da **Mithat Sancar**’ı dinledim.

Ömer Madra, Başbakan Erdoğan’ın kararlar ile ilgili olarak sözlerini (**“Milletimiz için, ülkemiz için hayırlı olsun. Zaten onlar da söylüyorlar... Yıllar yılı içeride olan vatandaş, işlerinde kaçak olanlar vardı. Bilemiyorum tabii onlar da var...”**) aynen aktardı ve Sancar’ın yorumunu sordu.

Mithat Sancar şu cevabı verdi:

“Bu bir kem küm açıklamasıdır. Başbakan Erdoğan bilinciyle değil bilinçaltıyla konuşmuştur. Açık söylüyorum, İslami dünya, Başbakan Erdoğan ve AKP dâhil, bu katliamla hesaplaşmadı, bu katliamın hesabını kendi vicdanına vermedi. Vermediği için de bu olay karşısında, başka olaylarda, başka zulüm örneklerinde kükreyen Başbakan burada kem küm ediyor. (...) Burada dilbilgisi açısından düzgün tek cümle ‘Milletimiz için, ülkemiz için hayırlı olsun’ cümlesidir ve içerik açısından dehşettir. Diğerleri ise dilbilgisi açısından da bozuk. Bence bu, bilinçle bilinçaltının çatışması olayıdır ve o dil oradan böyle bir çarpıklıkla çıkıyor.”

Kem küm etmeden konuşan yazar

Doğrusu, Sancar’ı dinledikten sonra Başbakan’ın ne yapacağını bilemediğim, nasıl anlamlandıracağımı bilemediğim **“cümle”**leri nispeten anlaşılır geldi bana. **“Galiba Mithat Sancar haklı”** dedim içimden...

Sonra aklıma Ali Karahasanoğlu’nun birkaç gün önce okuduğum o yazısı geldi... Dönüp bir daha baktım ve yazarın Başbakan’ın aksine hiç kem küm etmeden konuştuğunu gördüm:

“Sivas davası ekseninde, sabah akşam televizyonlara çıkıp, hergelelerin, tetikçi gazetecilerin programlarında ahkâm kesiyorlar! ‘Sivas’ta yaşananlar, insanlık suçudur. Zamanaşımı söz konusu olamaz!’ Gazetecisinden avukatına, profesöründen eğitimcisine, hatta olayda yakınlarını kaybedenlere kadar hepsinin ağzındaki sakız aynı: ‘Sivas olayları insanlık suçudur.’ (...) Öyle bir hale geldiler ki, yolda yürürken ayakları bir taşla takılıp düşseler, hemen ciyaklayacaklar: ‘Bu insanlık suçudur.’”

Aslında yazar yazısında, **Türk Ceza Kanunu**’nun **“İnsanlığa karşı suçlar”**ı düzenleyen 77. maddesinden hareketle, okurlarını Sivas katliamının neden bu çerçevede görülemeyeceğine ikna etmeye çalışıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Davalardan zamanla soğuduk’ yalanı üzerine... (1)

Alper Görmüş 20.03.2012

Medyanın **“Ergenekon’a soğuk”** kesiminde baştan beri iki temel çizgi vardı.

İdeolojik ve fiili önderliğini *Cumhuriyet* gazetesinin yürüttüğü ulusalcı-laik çizgi baştan beri ve bütünüyle karşıydı davalara ve bunu dürüstçe savundular...

Buna karşılık merkez medya ve kimi sol-sosyalist çevreler **“Ergenekon önemli, ama...”** ile başladıkları yolculuklarında **“önemli”**yi giderek daha az, **“ama”**yı giderek daha fazla telaffuz ederek ve davanın kimi yanlış ya da haksız uygulamalarını gerekçe göstererek yolculuktan koptular. (İşaret edilen kırılma noktaları merkez medya için **Türkân Saylan’ın evinin aranması**, kimi sol-sosyalist çevreler içinse **Ahmet Şık ve Nedim Şener’in tutuklanması** oldu.) Yani bir bakıma bu uygulamalar, söz konusu çevrelerin Ergenekon davalarına ilişkin derinlerdeki gerçek algılarını su yüzüne çıkardı ve onlar için bir bahane teşkil etti; bugün geldikleri nokta *Cumhuriyet*’in yanıdır.

Aslında kalben onlar da baştan beri *Cumhuriyet*’in çizgisini benimsiyorlardı, fakat muhtelif nedenlerle bunu *Cumhuriyet*’in sergilediği açıklıkla sergileyemiyorlardı. Yine de, derinlerdeki gerçek algıyı ortaya koyacak bazı ipuçları o günlerde dahi belirgindi.

“Ama”lı cümlelerde “ama”nın yeri...

Mesela yalnızca **“Ergenekon önemli, ama...”**daki **“ama”**nın yeri bile **“önemli”**nin lafta kaldığını gösteriyordu.

Taraf gazetesi yazarı **Gülbüz Özaltın’ın**, **“ama”lı cümlelerde “ama”nın cümle içinde şurada değil de burada kullanılmasının o cümlelerin vurgusunu nasıl değiştireceğine dair** çok güzel bir yazısını hatırlıyorum. Fakat **konu Ergenekon değildi, Adalet ve Kalkınma Partisi’ne (AK Parti) açılan kapatma davası karşısındaki “ama”lı tavidir...** Şöyle yazmıştı Özaltın:

“Bir yazar, önce parti kapatmanın, darbeci entrikaların kabul edilemeyeceğini söyleyip ardından ‘ama’yı yerleştirerek diğer tarafın (AK Parti’nin –A.G.) kabul edilemeyecek özelliklerini sıralıyorsa, beni esas olarak ikinci noktaya dikkat göstermeye davet ediyordur. (...) Aynı temalı bir yazının ‘ama’sının öncesine AKP’nin anti-demokratik, fırsatçı politikalarının yerleştirildiğini ve ‘ama’ dendikten sonra darbe girişimlerine karşı çıkmak gereğini işaret eden bir söylem üzerine kurulduğunu düşünelim. Bu ikisi arasında yazarın önceliği bakımından ciddi fark olduğunu, vurgusunun yer değiştirdiğini algılarız.”

Özaltın’ın **“ama”lı cümlelere ilişkin olarak yaptığı çözümlemeyi “Ergenekon önemli ama, yapılan hatalar...”** türü cümlelere uygulayalım:

Böyle cümlelerdeki **“ama”**, sahibinin vurguyu Ergenekon davasının önemi üzerine yapmadığını gösteriyor. Oysa cümle **“Ergenekon davasında kimi hatalar yapılıyor, ‘ama’ bunlara bakıp davanın önemini gözardı edemeyiz”** diye kurulsaydı, vurgu yer değiştirmiş olacaktı.

“Zaman içinde soğuduk...”

Tabii, Ergenekon’a **“önemli, ama...”** kalıbıyla sahip çıkıyor görünen merkez medya ve bazı sol-sosyalist çevrelerin, aslında baştan beri *Cumhuriyet* gibi hissettiklerini fakat bunu cesaretle ifade edemediklerini iddia ederken sadece **“ama”**nın kullanılma biçimine bakıyor değilim.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Davalardan zamanla soğuduk' yalanı üzerine (2)

Alper Görmüş 23.03.2012

Merkez medya ile bazı sol-sosyalist kesimlerdeki **"Ergenekon sürecini başlangıçta destekliyorduk, fakat sonraki hukuksuz uygulamalar nedeniyle destekleyemez hale geldik, soğuduk"** söyleminin gerçeği yansıtmadığı üzerinde duruyorduk... İddiam, gerçekte onların da tıpkı ulusalcı-milliyetçi çevreler gibi davalara baştan beri ısınmadıkları, fakat bunu onlar kadar açık yüreklilikle ifade edemedikleri yönündeydi...

Geçen yazıda davalara baştan beri ve açıkça karşı olan ulusalcı-milliyetçi kesimin sürecin başlangıcındaki tavrını *Cumhuriyet* gazetesi üzerinden; **"Başlangıçta destekliyorduk ama sonradan soğuduk"**çuların merkez medya bölümünü de *Hürriyet* gazetesi üzerinden ele almış, kendi yayınlarından davaların başında aldıkları pozisyonu göstermeye çalışmışım.

Bugün de sıra aynı tavrın **"sol-sosyalist"** varyantında... *BirGün* gazetesi üzerinden gidelim ve bakalım sürecin başlangıcında bu kesimler nasıl bir pozisyon benimsemişler...

"Yiyin birbirinizi..."

BirGün'ün Ergenekon operasyonlarından rahatsız olduğunu gösteren ilk manşeti, 21 Mart 2008'de gerçekleştirilen beşinci dalgadan sonra geldi: **"Yiyin birbirinizi..."**

Gazete böylece **Veli Küçük** ve bazı başka isimlerin gözüaltına alındığı 22 ocak üzerinden henüz iki ay geçmeden Ergenekon soruşturmasının kendisini ilgilendirmediğini açıkça beyan ediyordu.

Bu manşet çok tartışıldı, daha sonra bazı *BirGün* yazarları da manşetin, gazetenin benimsediği sosyalist çizgiyi tam olarak yansıtmadığı görüşünü öne sürdüler.

30 Haziran 2008 tarihli **"Editörden"** sütununda gazete, gelen eleştiriler karşısında kendisini savundu. Fakat gazete adına bilgisayarın başına oturan kişinin yazdığı satırlar, sıkıntısını apaçık ortaya koyuyordu... **"Çok cepheli muhalefet gazetesi"** başlığını taşıyan yazıda şöyle deniyordu:

"(...) BirGün'ün işi bu anlamda zor tabii. Yayın çizgisini besleyen siyasal kuramın bütünlüklü yapısı, getirdiği total açıklama ve karşı çıkışlar onu mütemadiyen 'iki cepheli cepheler' açmaya yöneltiyor."

Bir cephede seçimle iktidara gelmiş bir parti, öbür cephede eli silahlı ve ikide bir darbe yapan askerler... Ve gazete, bunların ikisine de aynı ölçüde mesafeli...

O yazıdan bir gün sonra **"editör"**ün sıkıntısını daha da arttıracak bir gelişme oldu. 1 Temmuz 2008'de iki emekli orgeneral, **Şener Eruygur** ve **Hurşit Tolon** gözüaltına alındı.

BirGün artık bundan teessür duymaz diye düşünenler, 2 temmuz tarihli **"Darbe parodisine mutabakat operasyonu..."** manşetini görünce çok şaşırdılar...

Gazetenin, darbeyle suçlanan generallerin gözüaltına alınmasını **"parodi"** diye sunması tuhaf karşılansa da anlaşılmıştı ama, manşetin **"mutabakat operasyonu"** kısmından neyin murat edildiği tam anlaşılamamıştı... Boşluğu, daha sonra *BirGün*'ün temsil kabiliyeti de olan bazı önemli köşe yazarları dolduracaktır:

“Orgenerallerin Metris’e taşınmasına ordudan bir reaksiyon gelmemesi, bu işin bir tür mutabakatla ve belki de ‘ABD’ye karşı Rusya ile flört’ten söz eden ‘ulusalcı’ bir damarın ordudan tasfiyesinden duyulan memnuniyet”in göstergesi olabilir miydi? (Doğan Tılıç)

Bir yazar da 12 Mart’la (1971) benzerlik ihtimaline dikkat çekiyor, o gün işbaşına gelen Amerikancı generallerin, üç gün önce 9 Mart’ta **“solcu”** subayları tasfiyesini hatırlatıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yeni Kürt planı: Sıfır muhatap!

Alper Görmüş 27.03.2012

Hükümetin yeni Kürt planının en kritik noktası hiç kuşkusuz bundan böyle Kandil’in ve Öcalan’ın muhatap alınmayacağına dair karardır. Bu kararın paralelinde dile getirilen, **“muhatap, seçilmiş milletvekillerinin oluşturduğu Barış ve Demokrasi Partisi’dir”** cümlesi ise mutlaka devamındaki **“ama”** ile birlikte mütalaa edilmelidir. **“Ama”** deniyor, **“bunun için BDP de kendisini PKK’dan ayırmalıdır.”**

Açık söyleyeyim, ben bu formülde iyi niyet görmüyorum. Bu formül, BDP ve PKK’nın toplumsal tabanının aynı olduğunu bilen, dolayısıyla onların arzulandığı ve ima edildiği ölçüde ayırsamayacaklarının farkında olan AK Parti’nin, samimiyetle muhatap arıyormuş gibi görünmesini mümkün kılan bir **“sıfır muhatap”** arayışıdır.

Bu yönüyle **“yeni Kürt planı”** bana hiç yeni görünmüyor ve kökenleri, Tayyip Erdoğan’ın, **“PKK’ya terörist demedikleri sürece kendilerine randevu vermem”** dayatmasını başlattığı 2007’ye kadar gidiyor.

“Takiyye yapmaya zorlamak”

AK Parti’nin, BDP ve PKK’nın toplumsal tabanının aynı olduğunu ve bu nedenle ayırtılamayacaklarını bildiğini söylemiştim... Zaten bu toplumsal hakikati en özlü ve cesur biçimde dile getirenlerden biri de eski AK Parti Milletvekili Resul Tosun olmuştu. Tosun, taa 8 Eylül 2007’de *Yeni Şafak*’taki **“DTP’yi takiiyye yapmaya zorlamak”** başlıklı yazısında şöyle demişti (yazıdaki DTP, şimdiki BDP’nin yerine kurulan Demokratik Toplum Partisi):

“Önce soralım. DTP böyle bir açıklama yapabilir mi? Ya da yapmasının ne faydası olur? DTP’liler, kalkıp bir basın toplantısı yapsalar ve PKK’yı terör örgütü olarak ilan etseler. Buna hangimiz inanacağız? Bence onlardan bu talepte bulunmak onları takiiyye yapmaya zorlamakla eş anlamlıdır. DTP karşısında yapılacak iki şey var. Ya PKK yanlısı diye doksanlı yıllarda olduğu gibi partilerini kapatıp vekillerini kodese tıkmak. Ya da terörü bitirmede ve sorunu çözmede DTP’den istifade etmek. Aklın yolu ikinci şıktan yana. Birinci şık denendi ve bir sonuç alınamadı.”

Aradan neredeyse beş yıl geçmiş, geldiğimiz noktaya bakın...

“Kürtlerin gönlünü almadan, Türkleri ikna etmeden...”

AK Parti yetkilileri arasında sözlerine en fazla dikkat ettiğim birkaç isimden bir olan Hüseyin Çelik, geçenlerde bir televizyonun canlı yayınında Kürt sorununa ilişkin yeni hükümet planı hakkında konuşuyordu...

Söylediği bir şey çok önemliydi: **“Kürt sorunu”** dedi Çelik, **“Kürtlerin gönlünü almadan ve Türkleri ikna etmeden çözülemez.”**

Çok doğru... Ne var ki, Kürt sorununu ve onun çözümünü böyle veciz bir biçimde ifade eden, edebilen Hüseyin Çelik, bu ifadeyle hükümetin yeni Kürt planı arasındaki mesafeyi fark etmiyor, edemiyor gibi geldi bana...

Benim anladığım, Kürtlerin gönlünü almanın, onların bugüne kadar esirgenmiş en doğal haklarının şartsız şurtsuz tesliminden başka bir yolu yok.

Fakat bu da yetmez... Daha doğrusu PKK'nın inkâr edilemez bir toplumsal taban edinmeden öncesi dönem için yetebilecekken bugün yetmez.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Davalar 'hükümete rağmen' mi açıldı? (1)

Alper Görmüş 30.03.2012

Ergenekon ve darbe davaları başladığından beri, düşük perdeden de olsa zaman zaman dile getirilen bir iddia var... Deniyor ki, Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) hükümetlerinin, 2003'ten bu yana kendilerine karşı girilmiş darbe teşebbüslerine karşı mücadelede benimseyip uygulamak istedikleri yöntem, şu anda uygulanandan çok farklıydı. Erdoğan ve AK Parti, bu türden girişimler karşısında **“milli iradenin emaneti”**ni sonuna kadar savunma kararlılığındaydılar ama, girişim sahiplerini yargılamak, benimsedikleri **“tarz”**ın bir parçası değildi.

“Dolayısıyla,” diyorlardı iddia sahipleri, **“Ergenekon ve darbe davaları hükümete rağmen açılmıştı ve davaları kucağında bulan hükümet onları sahiplenmek zorunda kalmıştı...”**

Emekli orgeneral **Ergin Saygun**'un, Balyoz davasının son duruşmasında, hükümetin Balyoz darbe planının ses kayıtlarını 2003'te dinlediğini söylemesi, bu iddiayı biraz daha güçlendirdi. Çünkü biliyoruz ki hükümet, bundan bir yıl sonra planlanan **Sarıkoz** ve **Ayışığı** darbe girişimlerinden de haberdardı, fakat ne bunlarla ne de Balyoz'la ilgili herhangi bir hukuki girişimde bulunmuştu.

Bu durumda, 2003-2004'teki darbe girişimlerini hükümete ihbar eden ordu içindeki **“meçhul”** subayların, oradan hiçbir sonuç çıkmayacağını anlamalarından sonra, 2007'den itibaren konuyu basına taşımaya ve hükümeti darbecilerle hukuk önünde hesaplaşmak için zorlamaya karar verdiklerini düşünebiliriz.

“Biliyorduk ama işimize baktık”

2003'ten beri olan bitene baktığımda, böyle bir spekülasyonu meşru kılan bir tablo görüyorum ben. Bugün, bu tablonun ayrıntılarını paylaşacağım sizlerle...

Aslında, Başbakan Erdoğan'ın iki yıl kadar önce partisinin il başkanları toplantısında sarf ettiği şu sözler bile, yukarıda özetlediğim iddiayı dile getirenlerin tümünden haksız olmadıklarını gösterecek asgari veriyi içeriyor:

"Ülke, gelecek, demokrasi ve özgürlük adına her türlü senaryo ve girişimin karşısında dimdik durduk, bundan sonra da aynı şekilde dimdik durmaya devam edeceğiz... Siz zannediyor musunuz ki, biz bunları hiç duymuyorduk. Hayır, bunlar duyuluyor. Ama biz hiçbir zaman gerilimin taraftarı olmadık. Biz işimize baktık. Ne yazık ki onlar da işine baktı. Üzüldüğümüz yan bu."

Şimdi bakalım AK Parti **"gerilimin taraftarı olmamak"** uğruna hangi gelişmeler karşısında **"dimdik durmak"**la yetinip **"hesap sorma"** yoluna gitmemiş...

Bugün geriye dönüp baktığımızda, AK Parti'nin **"hesap sormak"**tan imtina etmesinin muhtemel sonuçları hakkında neler söyleyebiliriz? Davalar, iddia edildiği gibi **"hükümete rağmen"** de olsa açılmasaydı, bu **"imtina çizgisi"**nin sonuçları ne olurdu?

Yazının sonunda bu sorulara da cevap vermeye çalışacağım... Fakat önce bakalım, Erdoğan ve AK Parti hükümetleri hangi girişimleri, ne ölçüde biliyorlarmış?

"Erdoğan, Balyoz'u 2003'te dinlemiş"

En tazesinden başlayalım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Davalar 'hükümete rağmen' mi açıldı? (2)

Alper Görmüş 03.04.2012

Cuma günü, Balyoz davasının son duruşmasında **emekli Orgeneral Ergin Saygun**'un sözlerinin bir kez daha akla getirdiği bir sorunun cevabını aramaya başlamıştık: **"Ergenekon ve darbe davaları hükümete rağmen mi açıldı?"**

Hatırlayacaksınız, davanın tutuklu sanıklarından Ergin Saygun, dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı **Aytaç Yalman**'ın, **"Balyoz plan semineri"**nin ses kayıtlarını aynı ay içinde (2003 martında) **Başbakan Erdoğan**'a verdiğini söylemişti.

Başbakan'ın, bir yıl sonraki **Sarıkoz** ve **Ayışığı** planlarını bildiği daha önce ortaya çıkmıştı. Saygun'un verdiği bilgiyle birlikte, Erdoğan'ın 2003-2004'teki bütün darbe planlarından haberdar olduğu ve bunlara karşı hiçbir soruşturma açtırmadığı kesinleşmiş oluyordu.

Cuma günkü yazıdan sonra iki grupta toplayabileceğim tepkiler aldım. Bunların birincisinde, özetle **"Diyelim ki öyle"** deniyordu, **"bunu şimdi gündeme getirmenin ne faydası var?"**

Hemen söyleyeyim: Bunun üzerinde hiç düşünmedim. Ben sadece, ortaya çıkan yeni bir verinin ışığında, yazının başlığında sorduğum sorunun artık ciddi bir soru haline geldiğine kanaat getirdim ve o sorunun peşine

düşmeye karar verdim. Beni bir gazeteci olarak bu aşamada bu ihtimalin gerçeğe tekabül edip etmediği ilgilendiriyor. Bilahare faydasını, zararını da tartışabiliriz.

İkinci eleştiri de, Mart 2003'teki Balyoz darbe planından yedi ay sonra, 15 ve 20 Kasım 2003'te İstanbul'da gerçekleştirilen bombalamalara Erdoğan'ın o zamanlar verdiği karışık, garip tepkiden yola çıkarak, Başbakan'ın saldırılarla Balyoz planı arasında bağ kurmuş olabileceğine dair akıl yürütmeme yönelikti... Bazı okurlar, **"komplo teorilerinin sınırında gezindiğimi"** öne sürdüler bu nedenle...

Onlara da şunu söyleyeceğim: Ben bu iddiayı ilk olarak iki yıl önce, 23 Mart 2010 tarihli yazımda öne sürmüştüm, o zamanlar da benzer eleştirilerle karşılaşmıştım. O tarihte, Ergin Saygun'un şimdi verdiği bilgiden habersizdik, fakat şimdi öğreniyoruz ki Başbakan daha Mart 2003'te haberdar olmuş Balyoz'dan. Dolayısıyla şimdi ben, Başbakan'ın Kasım 2003'teki **"uluslararası El Kaide terörü"** damgalı saldırılardan sonra verdiği **"karışık"** mesajın **"iç"**e ve doğrudan doğruya Balyoz plancılarına yönelik olduğuna dair iddiamı daha da güçlü bir biçimde öne sürme hakkını görüyorum kendimde.

Neden böyle düşündüğümü, cuma günü yazıyı okumamış olabilecek okurlar için özet niteliğinde hatırlatmalar ve o yazıda yer almayan başka bilgiler ışığında izah etmeye çalışayım...

2003 kasımında Başbakan'ın Balyoz algısı

Geçen yazıda, Başbakan'ın 2003 martında sadece ses kayıtlarıyla sınırlı olan Balyoz algısının, aynı yılın kasım ayında kendisine MİT'in sunduğu **"Ergenekon çalışması"**yla birlikte çeşitlenmiş ve ürpertici bir hâl almış olabileceğini öne sürmüştüm.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

12 Eylül davası ve AK Parti'ye muhalefet

Alper Görmüş 06.04.2012

12 Eylül'ün beş darbeci generalinden yaşayan son ikisinin (**Kenan Evren** ve **Tahsin Şahinkaya**) yargılanmasını mümkün kılan süreçte sol'un takındığı tavır, **Adalet ve Kalkınma Partisi'**ne (AK Parti) karşı neden bir türlü anlamlı ve etkili bir muhalefet geliştirilemediğini anlamamız için bir laboratuvar niteliğindeydi.

Bugün, bu laboratuvarın bize anlattıkları üzerinde durmak istiyorum...

4 nisanı Ankara Adliyesi'nin önünde toplanmış kalabalığın ağırlıklı bir bölümünü, bu yargılamayı mümkün kılan 12 Eylül 2010 Anayasa değişikliği referandumuna **"hayır"** diyenler oluşturuyordu.

Referandum paketinde yer alan ve darbecilerin yargılanmasını mümkün kılacak değişiklik için **"göz boyama"**, **"yargı yolu hiçbir zaman açılmayacak"**, **"12 Eylül'ün ürünü AKP 12 Eylül'cülerini yargılayamaz"** propagandasını yapanlar da yine aynı kesimlerdi.

Bu kadarla da kalmadılar. İddianame kabul edilip dava açıldıktan sonra da **"her şey göstermelik"**, **"her şey sahte"** demeye devam ettiler.

Duruşma günü gün boyu bu kesimin sözcülerine mikrofon tutuldu, bir bölümü de televizyonlarda konuktu. Doğal olarak kendilerine eski sözleri hatırlatılıp **“göstermelik”** buldukları bir davaya neden müdahil oldukları soruldu. Cevapları üç aşağı beş yukarı şöyleydi: Müdahil olmuşlardı, aksi takdirde AKP davanın gitmesi gereken yerlere gitmesine izin vermez, davayı boğardı.

“Göstermelik”ten müdahillğe...

Oğuzhan Müftüoğlu, *Birgün* gazetesinin pazar ekinde (1 Nisan 2012) kendisiyle yapılan bir söyleşide bu fikirleri daha derli toplu bir biçimde ifade etmişti... İlgili bölümü aktarıyorum:

“Birgün: Davanın açılacağı haberleri kamuoyuna duyurulduğu sıralarda katıldığınız bazı televizyon programlarında ve bazı gazetelerdeki röportajlarınızda bu davanın göstermelik bir dava olduğu şeklinde açıklamalarınız vardı. Fikriniz değişti mi?”

Müftüoğlu: Hayır, fikrim değişmedi. 12 Eylül gibi darbelerin kucağında büyüyüp gelişen ve sistemin bütün özünü kendi şahsında sürdüren bir iktidarın gerçek bir yargılama yapamayacağı, kendilerinin 12 Eylül darbesini yargılamak gibi bir dertlerinin olmadığı ortada değil mi?”

Birgün: Buna rağmen niye müdahil olarak katılma talebinde bulunuyorsunuz?

Müftüoğlu: Tam da bunun için, bu yargılamanın 12 Eylül darbesiyle bir hesaplama olmadığını, gerçek bir hesaplamanın nasıl olması gerektiğini göstererek yeni rejimin kendisini aklamasına meydan vermemek için katılmak gerekiyor. Keza 12 Eylül’ün arkasındaki Türkiye gerçeklerini bir kez daha açıklamak için mücadele etmek gerekiyor.”

Neden geç kaldılar?

12 Eylül’ün zulmüne uğramış insanların 12 Eylül davasına müdahilliklerinin ne politik ne de ahlaki olarak eleştirilecek bir yanının olmadığı muhakkak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz çelişkileri: Bir ihtimal daha var (1)

Alper Görmüş 10.04.2012

Balyoz davasının en önemli delili sayılan 11 No’lu CD’de yer alan zamanlama çelişkileri, baştan beri kamuoyunu meşgul eden en önemli noktalardan biri oldu.

Davanın bir numaralı sanığı **Çetin Doğan’ın kızı Pınar Doğan ve damadı Dany Rodrik**, CD’de çok sayıda **“zamanlama çelişkisi”** saptadılar ve bunları, birlikte yazdıkları blogda kamuoyuna duyurdular. Ciddi,

cevaplanması gereken iddialardı bunlar; çünkü CD'nin hazırlandığı öne sürülen 2002 sonu- 2003 başında var olmadıkları kesin olan bazı dernek, gazete, firma vb. 11 No'lu CD'de yar alıyordu... **Düşünün; 2003'te oluşturulan bir CD'de, diyelim 2005'te faaliyete geçmiş bir gazete, ya da çok daha sonra adı değişmiş bir firmanın yeni adı yer alıyor!** Böyle şeyler...

Doğan ve Rodrik'e göre, zamanlama çelişkileri, belgelerin bir çete tarafından sonradan (2009'da) üretildiğini gösteriyordu.

Bugün dahi belgeler arasında yeni zamanlama çelişkileri bulunup kamuoyuna açıklanıyor, **Ergenekon ve darbe davalarına "soğuk" gazeteciler** sütunlarında bunları tekrar ederek kamuoyunun zihnindeki kuşkuların daha da derinleşmesine yardımcı oluyorlar.

Ne var ki sözünü ettiğim gazeteciler bu işi yaparken derin bir bilgisizlikle hareket ediyorlar. Bugün bile 11 No'lu CD'nin dışarıda bir yerlerde bir "çete" tarafından herhangi bir bilgisayarda kaydedildiğini zannediyorlar. Bugün bile **11 No'lu CD'nin kaydedildiği harddiskin 6 Aralık 2010'da Gölcük Donanması'nda yapılan aramada İstihbarat Şube Müdürlüğü'nün döşemesi altındaki gizli bölmede bulunduğunu** bilmeden yazıyorlar.

O nedenle, Balyoz davasındaki zamanlama çelişkilerini ele alacağım bu yazıda konuya dair temel noktaları da hatırlatıp özetlemeye çalışacağım.

Güncelleme savunması ve üstveriler meselesi

Zamanlama çelişkileri etrafında dile getirilen iddiaların neredeyse tümünün TSK'da zaten tutulan ve sürekli olarak güncellendiğini bildiğimiz listelerle alakalı olması, **"listeler sonraki tarihlerde güncellendiği için, 2003'te var olmayan ya da adı sonradan değişen dernek, gazete, firma vb. de Balyoz belgelerinde yer alıyor"** izahını güçlendiriyor. (**Mehmet Baransu** *Tarafa*ta yazmakta olduğu Balyoz dizisinde **"güncelleme"**nin TSK'da rutin bir iş olduğunu, bizzat TSK mensuplarının konuşmalarından derlediği çok sayıda örnek üzerinden bir kez daha gösterdi.)

Fakat bu izah, güncelleme yapılan dosyaların üstverilerinin (tarih, kullanıcı adı, vb.) nasıl olup da 2003'e ait üstveriler olarak kalmaya devam ettiğini açıklayamıyor. Öyle ya, dosyanın her yenilenmesinde (ya da her güncellemede) tarihin ve kullanıcı adının da otomatik olarak değişmesi, yenilenmesi gerekirdi.

Doğan, Rodrik ve başkaları işte bu noktadan kalkarak, **"Bir sahtekârlar çetesi var, bunlar 2009'da oturup 2003'e dair bir senaryo yazmışlar"** iddiasını öne sürüyorlar.

Gölcük'ten önce, Gölcük'ten sonra

Ben, elimizde 11 No'lu CD'nin olduğu, fakat onun üretildiği bilgisayarın ve harddiskin olmadığı; dolayısıyla tartışmaların sadece CD üzerinden yürütüldüğü Aralık 2010 öncesinde, iddiaların ciddi olduğunu ve bunların savcılar tarafından mutlaka izah edilmesi gerektiğini belirten yazılar kaleme almıştım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz çelişkileri: Bir ihtimal daha var (2)

Alper Görmüş 13.04.2012

Bir düzeltmeyle başlayacağım...

Salı günkü yazımda **“gazetecinin, zihnindeki bir bilgiyi kontrol etmeden kullanması”** diye özetleyebileceğim bir gazetecilik tuzağına düştüm: Yazımın temel iddiasına halel getirmese de, Balyoz davasının en önemli delillerinden biri olan 11 No’lu CD’nin kayıp harddiskinin, Gölcük’teki Donanma binasında yapılan aramada (6 Aralık 2010), istihbarat biriminin döşemelerinin altında gizlenmiş yeni Balyoz belgeleri arasında bulunduğunu yazdım.

Oysa zihnimde kalana güvenmeyip iddianameye tekrar göz atsaydım, bu bilginin doğru olmadığını görecektim.

Peki, o koşulda, yazmakta olduğum diziye kaleme almaktan vaz mı geçecektim? Ya da **“11 No’lu CD’deki zamanlama çelişkilerini Balyoz’cuların bilinçli bir şekilde yaratmış olabilecekleri”** şeklindeki iddiamı öne sürmeyecek miydim?

Hayır, yazdığım her şeyi yine yazacaktım, çünkü 11 No’lu CD’nin yazıldığı harddiskin Gölcük’te ortaya çıktığı doğru değildi ama, o CD’nin bir kopyasının (1 No’lu CD) orada ele geçirilen çuvalların içinden çıktığı gerçektir.

Dikkat edilirse, geçen yazımda, iddiam açısından taşıdığı öneme rağmen 11 No’lu CD’nin kopyasının Gölcük’te ele geçirildiğinden hiç söz etmedim. Çünkü bu bilgi bir biçimde zihnimden uçmuş, yerine **“Gölcük’te 11 No’lu CD’nin yazıldığı harddisk bulundu”** bilgisi geçmişti.

Fakat dediğim gibi: Geçen yazıya oturmadan önce kontrol edip bilginin doğrusuna ulaşıyordum dahi, o yazıda ileri sürdüğüm bütün iddiaları yanlış bilgi (**“11 No’lu CD’nin yazıldığı harddisk Gölcük’te ele geçirildi”**) üzerinden değil, doğru bilgi (**“11 No’lu CD’nin kopyası Gölcük’te ele geçirildi”**) üzerinden yine öne sürecektim.

Şimdi sırasıyla geçen yazıda yanlış bilgiyi hangi bağlamda kullandığımı; yazıda dile getirdiğim temel iddiamın ne olduğunu ve nihayet yaptığım hatanın temel iddiamı neden halel getirmediğini bu defa kopya CD üzerinden anlatacak, ardından da geçen yazıda bıraktığım noktadan konuyu işlemeye devam edeceğim.

11 No’lu CD’nin kopyasının Gölcük’ten çıkmasının anlamı...

Ben, 6 Aralık 2010’da Gölcük’te yeni belgeler bulunana kadar, işaret edilen zamanlama çelişkilerinin 11 No’lu CD’nin sonradan üretilmiş olduğu iddiasına çok ciddi bir argüman sağladığını düşünüyordum, bunu da yazılarımda belirtiyordum.

Fakat ne zaman ki **“sonradan üretilmiş”** denen CD’nin aynısı (1 No’lu CD) başka ve yeni belgelerle birlikte Gölcük’teki zulada ortaya çıktı, o zaman 11 No’lu CD’nin darbecilerin öz malı olabileceğine dair kanaatim güçlendi.

Çünkü, bu yeni bulguyla birlikte, **“zamanlama çelişkileri”** mevzuunu tartışan herkesin kabul etmek zorunda olduğu bir sonuç çıkıyordu ortaya, o da şuydu: 11 No’lu CD’yi kimler üretmişse, 1 No’lu CD’yi de aynı kişiler üretmiştir.

Neden “bir ihtimal daha olmalı” diye düşündüm?

Bu mecburi kabulün, “**11 No’lu CD bir çete tarafından sonradan üretilmiştir**” tezini savunanları tarifsiz bir zorluk içine soktuğu çok açıktı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz çelişkileri: Bir ihtimal daha var (3)

Alper Görmüş 17.04.2012

Bu dizinin ilk iki yazısında, **Balyoz** davasındaki meşhur 11 No’lu CD’deki zamanlama çelişkilerinin bir istihbarat yanıltmacası olabileceğini öne sürmüştüm, şöyle demiştim:

“11 No’lu CD darbecilerin öz malıdır. Darbenin hafızasını her daim taze tutmak için CD’deki dosyalarda yer alan bilgileri sürekli güncelliyorlardı. Yeni bir bilgi girdiklerinde ise bilgisayarın tarihini bir istihbarata karşı koyma tekniği çerçevesinde manuel olarak eskiye ayarlıyorlardı. Ki böylece, ola ki belgeler deşifre olduğunda, ‘zamanlama çelişkileri’ni öne sürerek ‘her şey sahte, her şey senaryo’ iddiasını öne sürebilsinler...”

İddiamın meşruiyetini esasen, *Tarafa* ulaştırılan belgeler arasında yer alan 11 No’lu CD’nin kopyasının (1 No’lu CD) Gölcük’teki İstihbarat Şubesi’nin döşemelerinin altındaki gizli bölmede bulunmuş olmasından aldığını söylemiştim.

Fakat bu iddiayı öne sürerken dayandığım bir başka meşruiyet kaynağım daha var: 11 No’lu CD’deki “**zamanlama çelişkileri**”nin zorunlu olarak “**çete**”yi ve “**sonradan üretilmiş deliller**”i işaret ettiğine dair iddianın taşıdığı zayıflıklar...

Şimdi sıra onlara geldi.

Zamanlama çelişkilerine neden hep “listeler”de rastlanıyor?

İddianın zayıf yanlarından biri şu: Bu türden zamanlama çelişkileri hep Türk Silahlı Kuvvetleri’nde (TSK) zaten tutulan ve sürekli olarak güncellenen birtakım listelerde bulunuyor. Öyle olunca da, zamanlama çelişkilerini “**Darbenin hafızasını sürekli taze tutmak için TSK’da üretilen listelerin güncellenmesiyle**” açıklayanların elleri güçleniyor.

Oysa bu çelişkiler, davanın delilleri arasında yer alan birtakım “**düz**” metinlerde de gösterilebilseydi, onlara dayanarak “**çete**” suçlamasında bulunmak çok daha ikna edici olabilirdi.

Aslında “**zamanlama çelişkileri**”nde böyle bir dönem de yaşadık... Özellikle, Balyoz darbe girişiminin temel belgesi sayılan “**Balyoz Güvenlik Harekât Planı**”ndaki (BGHP) kimi zamanlama çelişkileri, o dönemde bazı gazetecileri çok heyecanlandırmıştı.

BGHP'nin içinde zamanlama çelişkisi bulmak ve böylece onun **"sonradan üretilmiş"** olduğunu **"ispatlamak"** amacıyla gerçekleştirilen kazı çalışmasından devşirilen argümanlar önce **Pınar Doğan** ve **Dani Rodrik**'in bloglarında, ardından birlikte kaleme aldıkları **Balyoz** adlı kitapta ve nihayet bazı köşe yazarlarının **"vay canına!"** efektli yazılarında yer aldı.

Bu çelişkilerin içinde **"en güçlüler"** olarak sivrilen ikisi gazetelerin ve köşe yazarlarının gözdesiydi. Ben, o günlerde kaleme aldığım yazılarda ikisinin de geçersizliğini göstermiştim. Zaten uzun bir zaman önce BGHP içinde **"zamanlama çelişkisi"** bulma çabasıdan vazgeçildi ve TSK'da sürekli olarak tutulup güncellendiğini bildiğimiz **"listeler"**deki zamanlama çelişkileri üzerine yoğunlaşıldı.

BGHP'deki zamanlama çelişkileri...

Balyoz darbe planının temel belgesinde yer alan ve bir zamanlar üzerinde fırtınalar kopartılan iki **"büyük"** zamanlama çelişkisinin ne olduğunu hatırlayalım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz çelişkileri: Bir ihtimal daha var (4)

Alper Görmüş 20.04.2012

Başta meşhur 11 No'lu CD olmak üzere Balyoz belgelerindeki **"zamanlama çelişkileri"** üzerine kaleme aldığım dizinin sonuna geldik.

Geçen yazıda, 11 No'lu CD'deki **"zamanlama çelişkileri"**nin zorunlu olarak **"çete"**yi ve **"sonradan üretilmiş deliller"**i işaret ettiğine dair iddianın taşıdığı zayıflıklar üzerinde durmaya başlamış, bugün devam edeceğimi söylemiştim.

Öncelikle, bütünüyle geçmişe dair bir senaryo yazmak üzere bilgisayarlarının karşısına geçen **"çete"**nin en dikkatli olması gereken noktada nasıl bu kadar çok **"zamanlama hatası"** yapabildiğinin üzerinde durmak isterim.

Meşhur **"listeler"** üzerinden gidelim ve yapılan hatanın niteliksel olarak nasıl bir şey olduğunu daha net olarak görebilmek için konu dışı bir örnek üzerinde duralım...

Diyelim "A" futbol takımından beş kişilik tribün liderleri grubu, gıcık kaptıkları "B" futbol takımının tribün liderlerinden birine bir tuzak hazırlasınlar... Kurguladıkları senaryo, "B"li tribün liderinin "A" takımının oyuncularından birine beş yıl önce bir suikast hazırladığı temel iddiasına dayansın. Bu amaçla, gûya suçlayacakları kişinin bilgisayarından çıkmış bir "A" takımı oyuncuları listesi hazırlasınlar...

Şimdi: Böyle bir planı hazırlayan grubun en fazla dikkat edeceği husus, listenin beş yıl önce "A" takımında oynayan futbolculardan oluşturulmasıdır, öyle değil mi? Fakat ne oluyor? Bizim beş kafadarlar, 11 kişilik listeye iki tane de "A" takımına iki ya da üç yıl sonra transfer edilecek olan futbolcu ekliyorlar.

O kadarla da kalmıyorlar, mesela saldırıdan sonra suikastçının kaçıp sığınacağı "B" takımının tesislerinin sözde **"suikastçının elinden çıkmış krokisi"** de, takımın daha bir yıl önce açılışı yapılmış tesislerini işaret ediyor.

Şimdi konuya biraz daha yaklaşalım ve 2010'da kaleme aldığım "zamanlama çelişkileri" yazılarımdan birinde başvurduğum daha konuya yakın bir örneği hatırlayalım... Biliyorsunuz, planlarda yasaklanacak gazeteler, gözaltına alınacak gazeteciler falan da var.

Diyelim Türk Silahlı Kuvvetleri'ne kumpas kuran "**sahtekârlar çetesi**" bir de "**Hapse atılacak Hürriyet yazarları**" (!) listesi oluşturmuş olsunlar. Unutmayın, 2009'dayız ve 2002-2003'e dair bir senaryo yazılıyor... "**Çete**" elemanları açıyorlar önlerine 2009'da *Hürriyet*'te yazmakta olan yazarlar listesini, aralarından 15-20'sini işaretliyorlar... Ve akıllarına bunların 2002-2003'te de *Hürriyet*'te yazıp yazmadıklarını kontrol etmek gelmiyor... Ve iş mahkemeye düşünce de "**darbe sulandırma uzmanları**"na gün doğuyor: "**Salaklara bak lan, Ahmet Hakan bile var listede!**"

Üstelik ellerinde eski tarihli listeler var!

"**Çete**"nin bu kadar basiretsiz olmasına inanmamızı daha da zorlaştıran bir nokta da şu: Yukarıdaki muhayyel örneklerde, bugünden geriye bakıp beş yıl, 10 yıl önceki dönemlere ait yepyeni listeler hazırlanıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir şiddet kaynağı olarak 'aşırı haklılık' duygusu

Alper Görmüş 15.05.2012

1 Mayıs 1977'de gerçekte ne olduğunu 35 yıl sonra neden tartışıyoruz?

1 Mayıs 1977'de gerçekte ne olduğunu neden öğrenmek istiyoruz?

1 Mayıs 1977'yi bir daha neyin tekrar etmemesi için tartışıyoruz?

Özünde faydacı bir kavrayışın ürünü olan bu sorular orada burada soruldu, ben de aktarıyorum; yoksa, hiçbir benim sorum değil.

Ben, hakikat arayışında bunların ve benzeri soruların yerlerinin olmadığı kanaatindeyim. Çünkü inanıyorum ki hakikat hakikat içindir. Ve sırf bu "**kendinde amaç**" uğruna girilmiş yolculuklar mutlaka bugüne ve geleceğe de ışık tutacaktır.

Yine deniyor ki, hatırlama, bize bugüne dair bir şey söylüyorsa ve bugünün sorularına cevap verecek bir içerik taşıyorsa anlamlı ve değerlidir; değilse, entelektüel bir mastürbasyondan ibarettir.

Bu tarz bir faydacılığı "**iyi faydacılık**" sayıp "**hakikat hakikat içindir**" mottosunu bir an için unutsak bile şu soru açıkta kalıyor: 1 Mayıs 1977'yi tartışmanın bugüne dair bir şey söyleyip söylemediğini kim tayin edecek? Bu hak neden birilerinin elinde olacak? Bu argümanın, tartışmayı engellemek için kullanılıp kullanılmadığına nasıl emin olacağız?

Bir daha söyleyeyim: İlkesel bir tartışmayı, "**bugüne dair bize ne söylüyor**" sorusunun eşliğinde yürütmek bana hiç doğru gelmiyor. Fakat 1 Mayıs 1977 tartışmasının günümüze dair (de) çok şey söylediği konusunda hiçbir kuşku duymuyorum.

Tartışmanın günümüzle ilgisi?

Tartışmayı bugüne dair bir şey söylemediği gerekçesiyle gereksiz bulanlar, en çok, “**sol ve şiddet**” meselesinin günümüzde “**aşılmış**” olmasına gönderme yapıyorlar.

Mesela arkadaşımız **Erol Katircioğlu** 10 Mayıs’ta şöyle yazdı:

“Bugün Türkiye’de sol siyaset, geçmişte şiddeti bir çözüm yolu görmüş olması nedeniyle eleştiriliyor. Sanmayın ki bu eleştirilerin yeniden gündeme gelmesinin nedeni solun yeniden silaha sarılmış ya da sarılacak olması. Bildiğimiz kadarıyla böyle bir olasılık yok. (...) Peki, neden biz kendimizi bu konuyu bugün tartışır bulduk?”

“Bu tartışmanın gündeme gelmesinin nedeni bazılarımızın solun kendi geçmişiyle henüz yüzleşmediği ve şiddetle ilgili tutumunu hâlâ devam ettirdiği yönünde güçlü bir kanaate sahip olması. (...) Daha net söyleyeyim bugün sol içinde 68’li ve 78’li kuşakların hâlâ ‘şiddet’ten medet uman bir düşünce içinde olduklarını söylemek onlara yapılmış büyük bir haksızlıktır.”

“**Sol ve şiddet**” konusunda dile getirilen bu görüşlerde haklılık payı olsa da, **sol’un şiddetle sorununu zihniyet düzeyinde köklü bir biçimde hallettiğini** sanırım kimse öne süremez.

Taraf’ta yayımlanan makalesinde (13 Mayıs) **Halil Berktaş**’ı sert bir biçimde eleştiren **Eşitlik ve Demokrasi Partisi (EDP) Başkanı Ferdan Ergüt**’un şu hatırlatması da bunu gösteriyor:

“(.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Taraf, ‘olayın tartışılmasının tarafı’ olamadı

Alper Görmüş 18.05.2012

Taraf, **Halil Berktaş**’ın başlattığı “**1 Mayıs 1977’de ne oldu?**” tartışmasını gazete olarak devralıp sürdürme yönünde bir karar aldı ve bunu uyguluyor. *Taraf*’ın kararının doğruluğu hususunda hiçbir kuşum yok. Fakat gazetemizin tartışmayı yürütürken benimsediği editoryal tercihlerin problemler taşıdığı kanaatindeyim.

Gazetecilik bir “**şüphe**” mesleği... İyi gazetecilik, şüpheli alanlara girip soru sorma cesaretini gösterebilenlerin hak ettiği bir sıfat... **Yasemin Çongar**, kendisine *Taraf*’ı farklı kılan şeyin ne olduğunu soran bir yabancı meslektaşına şu basit fakat çok anlamlı cevabı vermişti: “**Soru soruyoruz...**”

Taraf, bu ölçüye vurulduğunda yıldız gibi parlayan bir gazete...

Fakat gazeteci de bir insandır ve bütün insanlar gibi sorduğu sorunun cevabını da bulmak ve ilan etmek arzusunu her zaman içinde taşır.

İşte bu insani heyecan “**iyi gazeteciliğin**” önündeki en büyük tuzaklardan birine kapı aralar: **Soru sormakla yetinmeyip cevabı da yapıştırmak, hüküm vermek!**

Taraf'ın zaman zaman bu tuzağa düştüğünü ben şahsen gözlüyorum, yazılarımda bunlardan birkaçına işaret de ettim. Doğrusu, 1 Mayıs 1977 tartışmasında da aynı tuzağın izlerini açıkça görebiliyorum.

Kuşkulu durumlar "hüküm dili"ni kaldırmaz

Neşe Düzel'in iki eski **İlerici Gençler Derneği (İGD)** yöneticisiyle gerçekleştirdiği söyleşi (*Taraf*, 14 ve 15 Mayıs), tartışmayı sözünü ettiğim tuzağa düşmeden yürütmenin iyi bir örneği... Bu söyleşide, İGD'nin eski genel sekreteri **Alaiddin Taş**'ın faydalı ve gerekli bulduğu 1 Mayıs 1977 tartışmasının yürütülüş biçimine yönelttiği eleştiriye tamamen katılıyorum:

"Eğer bu tartışmalar bizi hırçınlaştırıp, yeni bir saldırgan kültürle birbirimizi suçlama noktasına götürecekse, bundan kimseye bir fayda çıkmaz. Şu anda Taraf'ta ve internet sitelerindeki tartışmalar sağlıklı değil. Elbette geçmişini tartışmayan, tarihiyle yüzleşmeyen dinamik bir hareket demokrat olamaz ve kendi gerçeğini yansıtamaz. Elbette sol önce demokrat olacak, konuşacak ve tartışacak. Ama Taraf da bu tartışmalarda tartışmanın bir tarafı değil, 'olayın tartışılmasının tarafı' olacak."

Bence de *Taraf*, "**olayın tartışılmasının tarafı**" ve bir "**platform**" olarak kalmayı beceremedi. Bunun için soru sormakla yetinmesi gerekirdi fakat yetinmesini bilemedi. Sonuçta kuşkulu, tartışmalı durumlarda benimsenmesi gereken dilden uzaklaştı, "**hüküm dili**"ne yaklaştı ve "**tartışmanın bir tarafı**" olarak algılandı.

Bence bu algıyı yaratan editoryal tercihlerin ilki ve en talihsizi, konunun *Taraf*'ın haber sayfalarına taşındığı ilk gün olan 2 mayısta ortaya çıktı. Tartışmayı bir televizyon kanalında yaptığı konuşmayla başlatan **Halil Berktaş**'la gerçekleştirilmiş ilk gazete söyleşisinden söz ediyorum...

"**77 katliamından solcular sorumlu**" başlıklı bu söyleşinin sunumunda aynen şu cümleler yer alıyordu:

"34 kişinin öldüğü 1 Mayıs 1977 olayları, o gün meydana olan Halil Berktaş'a göre, birbiriyle çatışan solcuların marifeti."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlette ve medyada gayrimüslim algısı

Alper Görmüş 22.05.2012

Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı bünyesinde oluşturulan "**Medialog Platform - Kültürlerarası Diyalog**" grubunun düzenlediği "**Medyamızda Gayri Müslim Algısı**" başlıklı çalıştay 11 – 12 Mayıs tarihlerinde Heybeliada'da yapıldı. Toplantıda ben de "**Medya tecrübemizde gayrimüslim önyargısının beslenmesi ve tahkimi**" başlıklı bir sunum yaptım.

Medyadaki gayrimüslim algısını konu alan bir toplantıyı anlatan bir yazının başlığına neden "**devlet**"i de dâhil ettiğime birazdan geleceğim. Fakat önce, organizasyonun havasını aktarmak istiyorum. Bu işi *Radikal* yazarı **Orhan Kemal Cengiz** çok güzel yapmıştı, ben de onun satırlarına başvuracağım:

"Ada'ya iner inmez ilk iş, Ruhban Okulu'nda soluğu alıyoruz. Bizi taşıyan faytonlardan birisi, bir diğerine, gideceğimiz yeri 'Papaz Okulu' diye tarif edince, okulun 'yerel' adını da öğrenmiş oluyorum. Okul 1971'den beri kapalı. İçeride gezerken duvarda Atatürk'ün 'Ey Türk Gençliği' diye başlayan hitabesi ve hemen yanında 'Ey Büyük Ata' diye başlayan 'cevabı' görünce, bütün gün bunların önünden geçen Rum gençlerinin neler hissetmiş olabileceğini düşünüyorum..."

"Başpapazın davetlisi olarak katıldığımız öğle yemeği oldukça keyifli geçiyor. Başpapazın Yunanca ettiği duayla başlıyoruz yemeğimize. Bu defa da etrafımdaki mütebedeyin insanların bu 'yemek duası' sırasında neler hissetmiş ve düşünmüş olabileceklerini merak ediyorum. Hiç kimsenin yüzünde bir rahatsızlık ifadesi görmemiş olmak keyfimi yerine getiriyor. Derken gözüm ev sahiplerinin olduğu tarafa giden iki şişe şaraba takılıyor. Bardağımı uzatıyorum kırmızı şarapla doldurmak için. Masanın benim oturduğum tarafında başörtülü hanımlar çoğunlukta. Şarap içmem konusunda, 'Ev sahiplerinin kendilerini yalnız hissetmemeleri için yaptığım bir fedakârlık bu' diye espri yapınca, masamızdan kahkahalar yükseliyor. 'İşte benim Türkiye'm' diye düşünüyorum içimden. Tam burada, dindar Müslüman'ı, Hristiyan'ı, Yahudi'si ve seküleriyle, bir masanın etrafında farklılıklarımızdan keyif alarak bir arada var olabiliyoruz..."

Orhan Kemal Cengiz'e teşekkürler; benim de hissiyatım tastamam böyleydi.

Medyamız "normal" olsaydı...

Yazının bundan sonrasında, çalıştaydaki sunumumun temel noktalarından hareketle, mutlaka tartışmamız ve yol almamız gereken **"medyadaki gayrimüslim algısı"** konusundaki yaklaşımı özetlemeye çalışacağım.

Türkiye'nin **"normal"** bir medyası olsaydı, ülkedeki İslamiyet dışı inanç gruplarının tarihten kaynaklanan ve günümüzde de devam eden sorunlarını ülkeyi yönetenlere duyurmak için gayret sarf eder, mikrofonlarını onlara uzatır, ekranlarını onlara açardı.

Tablonun böyle olmadığını biliyoruz. Çünkü Türkiye'de medya, "demokratik normal"ler içinde davranmıyor. Yani toplumsal talepleri **"devlet"**e duyurmak için **"media"**lık (ortam) yapmıyor. Tam tersine, devletin toplumdan taleplerinin aracısı olarak görev yapıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürşat'la polemik!

Alper Görmüş 25.05.2012

Arkadaşı ve dostu olmaktan onur duyduğum **Kürşat Bumin**'in *Yeni Şafak*'taki köşesini (23 Mayıs) gördüğümde, içimden **"eyvah"** dedim... Çünkü derinliği ve kendine has üslubuyla, polemige soyunduğunda gözümde bu alanın en baş edilemezi haline gelen bir yazar tarafından daha yazı başlığından polemik meydanına davet ediliyordum: **"Alper'le polemik! Devlet değişmeden değişemeyecek miyiz?"**

Başıma bu işi açan, Kürşat'ın *Yeni Şafak*'taki yazısından bir gün önce *Taraf*'ta yayımlanan **“Devlette ve medyada gayrimüslim algısı”** başlıklı yazımdı.

Kısaca hatırlatayım: Yazıda, medyadaki sorunlu gayrimüslim algısının, devletteki sorunlu algının doğrudan uzantısı olduğunu; bu anomalinin de, medyanın, olması gerektiği gibi toplumsal talepleri devlete iletmek yerine devletin toplumdan taleplerinin aktarıcılığına soyunmasından kaynaklandığını savunmuştum.

Yazıda, işte bu tesbitten yola çıkarak devletteki sorunlu gayrimüslim algısının değişmesi için medyadan fazla bir şey umamayacağımızı; sözünü ettiğim anomali nedeniyle, tam tersine, medyadaki hayırlı değişimlerin ancak devletteki değişikliklerden sonra mümkün olabileceğini öne sürmüştüm.

Kürşat'ın da dediği gibi, bazı **“indirgemecilikler”**e başvurduğumu, bazı tercihlerimi **“pragmatik”** kaygılarla dile getirdiğimi açıkça söyleyerek **“polemiğe açık”** bir yazı kaleme aldığımı zaten itiraf etmiştim.

Böyle yazmış olamazdım!

Kürşat, bunları hatırlattıktan sonra **“Ama ben yine de ‘polemik’i başlatmak istiyorum!”** diyor ve başlatıyor:

“Alper’i bu seçimini yaparken haddinden fazla ‘kötümser’ buldum. Üstelik bu kötümserlik sadece ‘medya’ değil, çok daha önemli olarak ‘toplum’ söz konusu olduğunda da geçerli. Güzel gelişmelerin ‘toplum’ tarafından samimi ve ciddi biçimde benimsenmesi gerçekleşmeden hayat bulamayacağını Alper de biliyor tabii ki... ‘Medyamızda Gayrimüslim Algısı’nda olduğu gibi ‘Devletimizde Gayrimüslim Algısı’nda şahit olacağımız olumlu gelişmelerin de ön koşulunun ‘Toplumumuzdaki Gayrimüslim Algısı’nın doğru yola girmesinden geçtiğinin tabii ki Alper de farkında... ‘Oradaki rasyonel’i gerçek anlamda rasyonel kılacak olanın ‘devlet aktörleri’ değil, toplumsal aktörler olduğunu kuşkusuz o da kabul edecektir.”

Kürşat'ın yazısının bu ilk satırlarını okuduğumda çok şaşırdım... Doğru, ben yazımı, tartıştığımız algıya dair olumlu gelişmeler faslında medyaya neden güvenemeyeceğimizi, o hususta neden **“kötümser”** olduğumu anlatmak için kaleme almıştım. Fakat **“toplum”** konusunda da benzer bir kötümserlikten söz etmiş olamazdım. Yazının bir yerinde toplumun hâlihazırdaki gayrimüslim algısının da sorunlu olduğunu ifade ettiğimi hatırlıyordum, fakat toplumdaki algının değişmesini, medya faslında öne sürdüğüm gibi **“devlet”**teki değişmeye bağladığımı hatırlamıyordum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Rahim Bey’i hak etmemişiz...

Alper Görmüş 29.05.2012

 Rahim Bey’i hak etmemişiz... Hep söylüyorum, genel yayın yönetmenliğini yürüttüğüm son dönem **Nokta**’sının zihinlere **“sert siyasi dosyalar yayımlayan dergi”** olarak kazanmasından ve bu algının bir daha da silinmemesinden hiç hoşnut değilim.

Çünkü 2006’da *Nokta*’yı yayıma hazırlarken, onu siyasetten çok topluma ve insana bakan bir dergi olarak tasarlamıştık. *Nokta*, **Türk Silahlı Kuvvetleri**’nin **“imaj”**ıyla **“hakikat”**ı arasındaki mesafeyi daraltan **“sert”** dosyaları yayımlamadan önce işte bu yönüyle öne çıkmış ve beğenilmişti.

Ne var ki, başta **“Darbe Günlükleri”** olmak üzere yayımlanan üç kapak haberinin ardından *Nokta*’nın iyi bir **“toplum dergisi”** olduğu algısı silikleşti ve zamanla da unutulup gitti. Yapacak bir şey yok; bu algının değiştirilemeyeceğini biliyorum...

Aradan yıllar geçti, ben de başlangıçta kafama taktığım bu **“algı”**yla birlikte yaşamaya alıştım. Fakat geçtiğimiz hafta aldığım bir mektup canımı o kadar çok yaktı ki, bir kez daha **“Nokta keşke topluma ve insana bakan bir dergi olarak hatırlansaydı, o çerçevedeki haberleriyle etki yaratsaydı”** diye düşünmeden edemedim. Çünkü –belki böylece **Rahim Demirbaş** *Nokta*’da o zamanlar yazdığımız gibi toplumda bir **“yeryüzü bilgisi”** olarak tanınır, hürmet görür ve bana, kahrolarak kaleme aldığına emin olduğum o mektubu yazma gereğini duymazdı.

“Ben karanlığa ağlayacak adam değilim”

Nokta’yı nasıl bir dergi olarak tasarladığımız, daha ilk sayı için kaleme aldığım **“Editörden”** yazısının ilk satırlarından kolayca anlaşılabilirdi:

“Doğrusu bu ilk yazıda niyetim Nokta’nın bu ülkeye, hayatlarımıza farklı bir bakışının olacağını söylemek, bu farklılığı size izah etmektir. Sonra ‘izah’ bölümünün şundan ibaret olmasını yeterli gördüm: ‘Nokta, Sait Şanlı’ya sekiz sayfa ayıran bir dergidir. (...) Diyarbakır Kasaplar Odası Başkanı Sait Şanlı, ömrünü affetmenin yüceliğine, özür dilemenin erdemine adanmış bir yeryüzü bilgisi. Yüzlerce kan davalısını barıştırdı, yüzlerce işlenmek üzere olan cinayeti kendine has ikna yöntemleriyle engelledi. Sait Şanlı, Nokta dergisini çıkaran gazetecilerin gözünde bir ‘aziz’dir. Ve bu dergi, bir şekilde ‘gündeme oturmuş’ ünlülerin değil, Sait Şanlı gibi sıradan bir hayat süren, ünsüz ama büyük insanların sözlerine açacak sayfalarını... Evet, hem de sekiz sayfa, gerektiğinde on sayfa...”

Bu böyle gitti... Çoğunu **İrfan Aktan**’ın kotardığı bu türden portreler *Nokta*’nın alâmet-i fârikalarından biri oldu.

Nitekim *Nokta*’nın sondan bir önceki sayısında da (12-18 Nisan 2007) bir başka **“yeryüzü bilgisi”** olan **Rahim Demirbaş**’a sadece sekiz sayfa ayırmamış, öyküsünü kapak haberi olarak sunmuştuk:

“Konya’nın Ereğli ilçesinde yaşayan emekli matematik öğretmeni Rahim Demirbaş, artık sadece ‘kocakarı’ların yaşadığı, kişi başına yıllık gelirin 200 YTL olduğu köyünde satın aldığı geniş arazide, 18 yaşında ölen oğlunun adını vermeyi tasarladığı bir orman ‘inşa’ ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İlahi Bursalı, ilahi Arcayürek!

Alper Görmüş 01.06.2012

Önce *Cumhuriyet* gazetesi (20 Mayıs), bir gün sonra gazetenin yazarlarından **Orhan Bursalı**, ondan altı gün sonra da (27 Mayıs 2012) bir başka *Cumhuriyet* yazarı **Cüneyt Arcayürek**... Beni, işte bu üçlü mahvetti!

Şu surette mahvettiler: 4 Kasım 2011’de **“saflıkla”** ya da **“bir anlık gafletle”** bu köşede kaleme aldığım ve yayımlandığı günden beri kimsenin dikkatini çekmemesi, unutulmaya terk edilmesi için dua ettiğim yazının gün yüzüne çıkarılmasına aracılık ettiler!

Aracılık ettiler ve beni bir daha insan içine çıkamaz hale getirdiler; çünkü ben o yazıda Balyoz davasının bütünüyle bir tertip olduğunu itiraf ediyordum!

Aslında maskemi ilk düşüren kişi, Balyoz davasının tutuklu sanıklarından Orgeneral Bilgin Balanlı olmuştu. Balanlı, cezaevinden gönderdiği mektupta 4 Kasım 2011 tarihli yazıma dikkat çekmiş, yaptığı değerlendirme *Cumhuriyet*’te birinci sayfa haberi olarak kullanılmıştı:

“(...) Balanlı, ‘Bu komployu kim yaptı? Asıl sorulması gereken soru bu. Gazeteci Alper Görmüş, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı tarafından düzenlenen 2004 yılı Abant toplantısında, TSK ile mücadelenin stratejisinin görüşüldüğünü ve belirlendiğini ifade ediyor’ dedi.”

“İtiraf yerine geçer”miş...

Bir gün sonra sıra Orhan Bursalı’daydı... **“Hukuk Namusu, Görmüş, Kaynak ve Çağrı”** başlıklı yazısında şöyle dedi:

“Başından beri Balyoz’un doğru olduğunu inanç meselesine dönüştüren Alper Görmüş, dünkü Cumhuriyet’te de yer aldığı gibi, 4 Kasım 2011 tarihli yazısında (Tara) bir durumun itirafını yapıyor.

“Görmüş, 2004’te, Fethullahçı Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı’nca düzenlenen Abant toplantısına davet edilmiş. (O toplantının Abant’la bir ilgisi yok, yazımda böyle bir şey söylemedim A.G.) 10-15 kişilik bir akademisyen gazeteci grubu olarak, askeri vesayeti tartışmışlar... Diyor ki, ‘Toplantıda aramızdan biri, belki de askerî vesayeti ortadan kaldırmanın yegâne yolunun, başarısız kalmış bir askerî darbe girişiminin ardından eski ve yeni darbecilerin derdest edilip yargılanmaları olduğunu savundu.’

“Balyoz’un tamamen komplo olduğu ortaya çıktığına göre, demek ki bu komplo, ‘o kişi’nin bu parlak fikri üzerine inşa edilmiş! Düşündüm de Alper Görmüş bunu niye yazdı?! Bu yazı, davanın bugün geldiği noktada, tamamen bir itiraf yerine geçer!

“Bu noktayı ya ‘boş bulunup’ ya saflığından ya kendine ve davaya olan aşırı inancından veya ‘kendini kurtarmak’ için yazdı... Bu komployu kimlerin hazırladığına bir işaret olarak. Görmüş, aynı yazıyı bugün yazar mıydı?!”

(**Cüneyt Arcayürek** de 27 mayısta aynı iddiaları tekrar etmişti. O nedenle ben bundan sonrasında sadece Orhan Bursalı’nın yazısı üzerinden gideceğim.)

Bursalı yazımı okudu mu?

Merak ediyorum, acaba Orhan Bursalı bu yazısını yazmadan önce benim 4 Kasım 2011 tarihli yazımı okudu mu? Okumamış ve sadece Bilgin Balanlı’nın alıntılarıyla yetinmiş gibi geldi bana.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1994'ten 2012'ye Erdoğan (1) (1994: 'Ben bu şehrin imamıyım')

Alper Görmüş 05.06.2012

27 Mart 1994 ara seçimlerinin sonuçları açıklanıp da İstanbul'un artık Refah Partili (RP) bir belediye başkanı tarafından yönetileceğinin ortaya çıkmasıyla birlikte şehirde büyük bir panik havası doğmuştu. O günleri, bazı meslektaşlarımla bana yaşattığı bir **"travma"**dan dolayı (birazdan açıklayacağım) belki en net hatırlayan gazeteciğim...

Sonraki yıllarda sık sık tekrarlanacak olan, **"Böyle giderse, şu kadar yıl sonra bu şehirde içki içecek tek bir meyhane bile kalmaz"** dizisinin başlamasına neden olan yeni belediye başkanı, son yıllarını RP İstanbul İl Başkanı olarak geçirmiş, 40 yaşında, fazla tanınmayan bir politik figürdü. Adı, **Recep Tayyip Erdoğan**'dı.

Şehirdeki **"hava"**dan söz etmiştim; gerçekten çok tuhaf günlerdi. **"Korku"** matbaası bütün makinelerini **"fısıltı gazetesi"**nin emrine vermişti. Şurada bir mini etekli kız sakallı birkaç kişi tarafından otobüsten indirilip ölesiye dövülmüş, burada bir başka mini etekli kızın yüzüne kezzap atılmıştı. Yeni başkan daha şimdiden Nevizade'nin kapatılması talimatını vermişti, yakında Yüksek Kaldırım'daki genelev de kapatılacaktı.

"Laikliğin elden gitmekte olduğu" yönündeki korkular, bütün kesimleri çılgın, zaman zaman da gülümseten tepkilere yöneltiyordu. Aralarından birini hiç unutamıyorum: Bir grup manken, kuvayı milliyetçi kıyafetleriyle podyuma çıkmış, **"laiklik mesajı"** vermişti, bazılarının arada gazetecilere verdiği beyanatlar da ertesi günkü gazetelerde genişçe yer almıştı: O zamana kadar iç çamaşırı defilelerine çıkmamışlardı, fakat artık çıkacaklardı!

İnternet ahalisinin arayıp da bulamayacağı günlerdi, lâkin o zamanlar internet yoktu!

"Düşünsene; her dört kişiden biri dinci!"

İstanbul'da Tayyip Erdoğan yüzde 25 oy almıştı. Bir arkadaşım, **"Düşünsene"** demişti bana yüzünde bir dehşet ifadesiyle, **"sokakta karşılaştığım her dört kişiden biri dinci!"**

27 Mart seçimlerinden birkaç hafta önce *Aktüel*'in genel yayın yönetmeni olmuşum. İşte o koşullarda, herkesin **"nasıl olur, nasıl oldu"** diye sorduğu günlerde biz de iki formalık bir **"Refah Partisi"** ilavesi vermeye ve bu soruları cevaplamaya çalıştık.

Hazırladığımız ilave gerçekten çok doyurucuydu. İyi bir gazetecilik yaptığımıza inanıyordum.

Ne saflık! Öyle günlerde gazeteciliğin gazetecilik kriterleriyle değerlendirilemeyeceğini hesaplayamamıştım! Fakat işin, yakın arkadaşlarımla olan rakiplerimiz tarafından, doğrudan **"patron"**a yazılmış **"suç duyurusuyla"** *Aktüel*'den atılmam talebine kadar vardırılabileceği aklıma bile gelmemişti: Yediğim halt, RP'li olduğumun açık deliliydi. Peki, bu durumda ben, laiklik konusundaki hassasiyetiyle öne çıkan *Sabah* grubunda çalışmaya nasıl devam edecektim? **Dinç Bilgin** ve **Mehmet Emin Karamahmet** (*Akşam* grubunun şimdiki patronu o zaman *Sabah* grubuna ortak olmuştu) bunu nasıl içlerine sindireceklerdi? (Abartmıyorum, patronların ismini anarak

yapmışlardı “suç” duyurularını.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

1994’ten 2012’ye Erdoğan (2) (2012: ‘Ben her şeyden sorumluyum’)

Alper Görmüş 08.06.2012

Aslına bakarsanız, Başbakan Erdoğan’ın kürtaajla ilgili olarak sarf ettiğı, “**Bu ülkenin başbakanı olarak her meseleden sorumluyum**” cümlesi, altında “**dinî inanç imalı çapanoğlu**” aranacak bir cümle değildi. Fakat biliyorsunuz, ben salı günkü yazımda aradım!

Çünkü bu cümle bana, Erdoğan’ın, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı’na yeni başladığı günlerde sarf ettiğı bir başka cümleyi hatırlatmıştı.

Size de hatırlatayım: Erdoğan, bundan 18 yıl önce Belediye’nin mekânlarından birinde açılan bir resim sergisinin kokteylinde içki sunulmasına izin vermemiş, bunu da, “**Ben bu şehrin yalnızca belediye başkanı değilim, aynı zamanda imamıym ve başkalarının günahlarından da sorumluyum**” diye savunmuştu.

Bu savunma, çiçeğı burnunda Belediye Başkanı’na bizzat benim sorduğum bir soruya cevaben geldiğı için onu hiç unutmamıştım ve ilk bakışta hiçbir sorun içermiyormuş gibi görünen “**Bu ülkenin başbakanı olarak her meseleden sorumluyum**” cümlesi, benim için bir anda alarme edici bir cümle hâline gelivermişti.

Nedeni açık: Başbakan’ın bu cümlesi, tıpkı 1994’te ifade ettiğı gibi kendisini “**yönettiklerinin günahlarından da sorumlu**” bir lider olarak gördüğü anlamına geliyorsa, bunun derin toplumsal gerilimlere yol açacağı kuşkusuzdu.

Geçen yazıda, bunun hiç de yabana atılamayacak bir ihtimal olarak önümüzde durduğunu söylemiş, kesin ifadeler kullanmaktan özellikle kaçınmıştım. Elbette şu anda da sadece bir “**ihhtimal**”den söz ediyorum ve bu ihtimalin gerçek olmamasını diliyorum.

Fakat söylemek zorundayım ki, “**Bu ülkenin başbakanı olarak her meseleden sorumluyum**” cümlesi, hiçbir dinî referans içermiyor olsa dahi sorunlu bir cümledir ve tek başına bu cümle bile Başbakan’ın otoriter yönelimlerin fâş edecek bir içeriğe sahiptir.

İşte bugünkü yazının konusu, Başbakan’ın o cümlesi...

Otoriter zihniyet – demokratik zihniyet

Başbakan Erdoğan’ın cümlesi sorunlu, çünkü bu cümle bireysel kararlar ve bireysel ilişkiler çerçevesindeki “**meseleler**”e dair olarak sarf edildi... Yoksa, makro siyasi ve iktisadi meseleler çerçevesinde söylenmiş olsaydı, bundan kimse rahatsızlık duymazdı.

Tek tek bireysel kararlar ve ilişkiler, içinde yer aldıkları toplumun yaşam biçimini de belirliyor. Bu bireysel karar ve ilişkiler ne kadar zenginse, toplumsal yaşamın yelpazesi de o kadar geniş oluyor.

Siyasi iktidarların bireysel kararlar ve bireysel ilişkiler alanına karışmamaları çok sık tekrar edilse ve bu demokratik bir standart olarak benimsense de, hepimiz biliyoruz ki bütün iktidarların bir de toplumsal yaşam tahayyülleri vardır. Her iktidar, nihai başarısını oradaki değişikliklere bakarak ölçer.

Bu söylediğim, otoriter ya da demokratik, bütün zihniyetlerden iktidarlar için geçerlidir.

Fark şuradadır: Otoriter zihniyet sahibi iktidar yapıları, kendi toplumsal yaşam tahayyüllerini, ellerinde tuttukları siyasi iktidarın gücünü kullanarak gerçekleştirmeye çalışırlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Kürtaj' ve 'mescit' farklı meseleler...

Alper Görmüş 12.06.2012

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan **"Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı"**nın bir maddesi kamuoyunda geniş bir tartışmaya yol açtı.

Madde, *"Gazino, düğün salonu gibi eğlence yapılarında, sinema, tiyatro, opera, müze, kütüphane, konferans salonu gibi kültürel binalarda, eğitim, özel eğitim, hastane, sağlık ve özel sağlık tesislerinde, kamu hizmeti için kullanılan resmî binalarda, kara limanları, deniz limanları, hava limanları, terminal, tren garı, metro istasyonları gibi ulaşım yapı ve tesislerinde, otel, yurt ve özel yurt binalarında çalışanların veya müşterilerin çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kreş, ibadet yeri ve oyun alanı yapılmasını"* öngörüyor.

Bu madde, başta **Başbakan Erdoğan** olmak üzere **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** çevrelerinden gelen başka çıkışlarla birleştirildi ve kamuoyunun bir kesimindeki **"toplumsal hayatta dinî görünürlüğün artmakta olduğuna"** dair **"kaygı"**ları zirveye taşıdı.

İktidar partisinden gelen bu türden çıkışları, **Uludere katliamının ardından Kürt meselesinde ağır bir baskı altında kalan hükümetin "gündem değiştirme" çabalarına bağlayanlar** var. Haklı da olabilirler. Fakat öyle olsa bile bu, sözünü ettiğim **"kaygı"**lara yol açan konuşmaların, önerilerin, yasa ve kararname girişimlerinin iktidar çevrelerinin samimi arzularını, temennilerini ve toplumsal tahayyüllerini yansıttığı gerçeğini değiştirmez.

İslami görünürlüğün artması bir sorun mu?

Bu, şu demektir: İçinde bulunduğumuz tartışma, iktidarın **"gündem değiştirme"** çabaları ya da Başbakan Erdoğan'ın **"başkanlık"** hesapları nedeniyle biraz erken doğmuş olabilir, fakat öyle olmasaydı da er geç önümüze gelecekti.

Çünkü mesele içinde bulunduğumuz rejim kurulduğundan bu yana hep öyle olageldiği için hayatını seküler tarzda yaşayanların tümüne ve –hatta hayatını dindarca yaşayanların bir bölümüne **"normal"** gelen bir toplumsal durumun aslında normal olmamasından kaynaklanıyor. Bu toplumsal durumu, **"dinin olabildiği kadar gündelik hayatın dışına itilmesi ya da gündelik hayatta 'görünür' olmaktan çıkartılması"** diye tarif edebiliriz.

Bu, dediğim gibi bir **“cumhuriyet normali”** olarak kabul görse de, **“cumhur”**un büyük bölümünün dindar olduğu bir ülke için açık bir **“anomalı”**ydi ve birileri ne kadar arzu ederse etsin, sonsuza kadar sürdürülemezdi.

Diyeceğim o ki hepimiz hazır olalım: Önümüzdeki dönem, toplumsal hayatta İslam'ın görünürlüğü artacak. Devlet, dindar vatandaşlarının manevi ihtiyaçlarını karşılamalarını kolaylaştırmak için toplumsal alanda da birtakım adımlar atacak ve bu adımlar, şimdiye kadar tümüyle seküler kalabilmiş alanlarda da yansımalarını bulacak.

Tutarlı kalabilmek için.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Misyoner 'tehdidi', MGK, MİT, Ergenekon (1)

Alper Görmüş 15.06.2012

Ne zamandır ortalıkta tuhaf bir hava oluştu: Özel yetkili mahkemeler üzerinden yürüyen tartışma, Türkiye'nin darbeli, karanlık geçmişini hatırlatmayı ve o geçmişle hesaplaşmayı kararlılıkla savunmayı neredeyse **“ayıp”** bir şey haline getirdi.

Bu çerçevede ortaya çıkan ve birçok karanlık noktayı birbirine bağlayarak o geçmişi aydınlatmada önemli roller oynayabilecek yeni bulgular, bu hava nedeniyle fazla bir heyecan yaratmıyor. Mesela Malatya'daki Zirve katliamına dair yeni iddianameden sızan bilgiler ve gazeteci Adem Yavuz Arslan'ın yeni kitabı tam böyle bir duruma işaret ediyor.

Ortaya çıkan yeni bilgiler başlıca üç noktaya işaret ediyor: **a)** 2002-2007 arasındaki azınlıklara ve misyonerlere karşı kampanya, **“ciddi”** derin devletle **“süfli”** Ergenekon şebekesinin yollarının en fazla kesiştiği alandır, **b)** İşte bu nedenle asıl Ergenekon davası Zirve davasıdır, **c)** Hrant Dink cinayeti çözülecekse eğer, bu noktadan gidilerek çözülecektir.

Bugün ve salı günü, 2003-2007 arasındaki kampanyayı ve bu kampanyanın aynı dönemdeki darbe girişimleriyle bağlantısını ele alan iki yazı kaleme alacağım.

Korkutarak **“kafes”** içinde yaşamaya razı etmek!

Türkiye'nin **“normal”** bir demokrasi olmasını istemeyen darbeci-vesayetçi güçlerinin siyasi **“proje”**lerine toplumun bir bölümünü de katmak için kullandıkları temel motif artık bütün çıplaklığıyla ortaya çıktı: Muhtelif korku nesneleri üretmek toplumu paralyze etmek, bu arada en fazla korkmuş kesimleri kendi ürettikleri güvenli **“kafesler”** içinde yaşamaya razı etmek (yani ölümü göstererek sıtmaya **“eyvallah”** dedirtmek). Bu üretilmiş rıza, en iyi ifadelerinden birini **“Türkiye darbeyle 20 yıl geriler, irticayla 100 yıl”** şeklindeki internet vecizesinde bulmuştu.

2002'de **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** iktidara gelene kadar temel olarak iki korku nesnesi etkili bir biçimde kullanılmıştı: İrtica ve bölücülük.

Gerek AK Parti'nin bu alanların darbeciler-vesayetçiler tarafından sömürülmesinin önünü tıkayacak siyasetler uygulaması, gerekse de bu eski korku nesnelerinin çığnane çığnane etkisini kaybetmiş olması, 2002'den sonra yeni korku nesnelerinin toplumun **"kullanımına"** sunulmasını gerektirdi.

İşte 2003-2007 arasında Hristiyan misyonerlere ve azınlıklara karşı yürütülen büyük kampanya bu ihtiyaç doğrultusunda tasarlanıp piyasaya sunuldu ve hepimizin bildiği gibi bu operasyona zaman zaman kanlı tuzaklar da eşlik etti.

Geçtiğimiz günlerde tamamlanıp mahkemeye sunulan Malatya Zirve katliamı iddianamesi ve gazeteci Adem Yavuz Arslan'ın yeni çıkan kitabı *Ergenekon'un Zirvesi*, Hristiyan misyonerlere ve azınlıklara karşı yürütülen kampanyanın kodlarını çözmede yeni ipuçları sunuyor.

Önceki bilgilerimiz ve ortaya çıkan yeni bilgiler, 2003-2007 arasındaki kampanyanın **a)** doğrudan doğruya devletin en yüksek karar organı olan Milli Güvenlik Kurulu kararıyla ve inisiyatifiyle başlatıldığını, **b)** Milli İstihbarat Teşkilatı'nın, kampanyanın kanlı tuzakları dâhil işin içinde olması ihtimalini güçlendirdiğini, **c)** Ergenekon teşkilatıyla devletin kampanyayı işbirliği içinde kotardığını gösteriyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Misyoner 'tehdidi', MGK, MİT, Ergenekon (2)

Alper Görmüş 19.06.2012

Kürtaj tartışmalarının bir anda patladığı günlerde **İsmet Berkan** çok doğru bir soru sormuştu:

"Bundan on gün önce biri gelip size 'Türkiye'nin en önemli ve tartışılması gereken ilk 500 sorununu sayın' dese; a. Acaba alt alta yazacak 500 sorun bulabilir miydiniz? b. Acaba kafa patlata patlata yaptığınız sıralamada kürtaj meselesi yer alır mıydı?"

Ben de Berkan'a nazireyle sorayım: 2003-2007 arasındaki herhangi bir tarihte, **"2007'den sonra hiç gündeme gelmeyecek tartışma konularımız"** diye bir liste oluşturulmaya çalışılsaydı, **"misyonerlik"** tartışmasının bu listeye gireceğini söyleyebilecek kaç kişi çıkardı?

Cevabım şöyle: Sıfır kişi.

Nasıl bu kadar kesin konuştuğumu sorabilirsiniz. Sebebi gayet basit: Öyle olurdu, çünkü dönemin en ateşli tartışma konusunun bir anda ortadan kalkacağını, bir parçacık mantık sahibi hiç kimse öne süremezdi.

Öne süremezdi fakat aynen öyle oldu: Ergenekon soruşturması başladı ve anti-misyoner kampanya da tartışma da bıçakla kesilir gibi bitiverdi.

Geçen yazıda, bu beklenmedik finali hatırlattıktan sonra, **"Bu olgu üzerinde ne kadar durursak az"** diye yazmış, şöyle devam etmişim: **"Çünkü bu basit ve çıplak olgu, bu faaliyetin açık bir Ergenekon faaliyeti olduğunu ve ülkenin bunun üzerinden yönetilemez hâle getirilmeye çalışıldığını açık açık gösteriyor."**

Ergenekon'un esas numarası?

Peki, Ergenekon'un esas numarası anti-misyoner kampanya mıydı?

Ben, Ergenekon soruşturmasının başladığı günlerde bu soruya birazı bilgiye, çoğu sezgiye dayanan bir cevap veriyor, "**olabilir**" diyordum.

Soruşturmaların ilerleyen aşamalarıyla birlikte, "**Ergenekon'un esas numarası**"nın gerçekten de anti-misyoner kampanya olabileceğine dair inancım güçlendi. Ardından gelen Zirve ve Kafes davalarıyla birlikteyse bu inancım pekişti.

Şimdi artık bu konuya bir kez daha dönmeme neden olan yeni bilgi ve belgeler konusuna gelebiliriz...

Son haftalarda konuya ilişkin iki yeni gelişme oldu. Bunlardan birincisi, özel yetkili cumhuriyet savcısının hazırlayıp mahkemeye sunduğu Malatya Zirve katliamı davasına dair ek iddianame... İkincisi ise gazeteci **Adem Yavuz Arslan**'ın **Ergenekon'un Zirvesi** adlı kitabı...

İddianameden basına sızan ilk bilgiler...

Ek iddianameden basına sızan ilk bilgiler, savcılığın, Zirve katliamının Kafes Eylem Planı çerçevesinde kurgulanıp gerçekleştirildiğini, ilaveten **Hrant Dink** ve **Rahip Santoro** cinayetlerinin de aynı planın parçaları olduğunu öne sürdüğünü gösteriyor. Savcılık eğer bu iddialarını temellendirmede ikna edici argümanlar öne sürmüştse (ki bunu önümüzdeki günlerde iddianame açıklanınca anlayabileceğiz), bu, 2003-2007 arasındaki Ergenekon faaliyetinin esasen Hristiyan misyonerlere ve azınlıklara karşı yürütülen kampanyanın ve ona eşlik eden cinayetlerin etrafında örüldüğü tezini misliyle güçlendirecektir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürt sorununda 'taze acı mühendisliği'nin sonu

Alper Görmüş 22.06.2012

Birkaç hafta kadar önceydi, sabahtı ve ben her sabah olduğu gibi *Açık Radyo*'da *Açık Gazete*'yi izliyordum. **Ömer Madra**'nın yayın ortağı **Mahir Ilgaz**, bana çok çarpıcı gelen bir araştırmadan söz etti. Toplamların "**tehlike algısı**"nı konu alan araştırma göstermiş ki, bu âlemin, zekâsını kullanarak "**ilerleme**" yeteneğine sahip yegâne yarattığı olan "**insan**"lardan oluşan toplumlar, varlıkları açık olarak gösterilse bile "**uzak tehlike**"leri algılamama ya da onlara aldırmama "**yeteneğine**" sahipmişler.

Aslına bakarsanız, araştırmayı gerektirmeyecek kadar açık bir gerçek bu; hepimiz toplum içinde yaşıyoruz ve bu araştırmanın vardığı sonucu her birimiz bir ömür boyunca defalarca tecrübe ediyoruz.

Mevcut toplumsal tehlikeleri önemseme ve sadece onlar üzerinde yoğunlaşma eğilimimizin, mevcut (taze) toplumsal acılarımız için de geçerli olduğunu yine hepimiz kendi hayatlarımızdan biliriz.

Sadece mevcut tehlikeler üzerinde yoğunlaşma "**yeteneğimiz**" sayesinde gelecekteki tehlikeleri; sadece mevcut "**acılar**" üzerinde yoğunlaşma "**yeteneğimiz**" sayesinde geçmiş acılarımızı ıskalıyoruz.

Sonuçta da şu oluyor: Toplamların gelecek ve geçmiş algılarına dair bu "**yeteneklerinin**" (zaaflarının) farkında olan birileri, bu "**yetenekleri**" körükleyerek toplumların "**şimdi**"sini, dolayısıyla da geleceğini karartıyorlar.

Bu yazıda sadece ikinci **“yetenek”** üzerinde duracak, toplumun **“taze acı”**lar üzerinde yoğunlaşma, buna karşılık geçmiş acıları unutmaya eğiliminin, ülkenin en büyük acı kaynağı olan Kürt sorununun bir türlü çözülmemesinde oynadığı rolü ele almaya çalışacağım.

“Taze acı” mühendislerinin başarıları

Öncelikle bir hak tesliminde bulunayım: Yaşanan ânın acılarını körüklemek ve geçmiş acıları silikleştirmek (böylece onlardan dersler çıkarmayı zorlaştırmak) suretiyle **“şimdi”**yi ve geleceği karartma **“sanatı”**nın Türkiye’deki ustaları, uzun yıllar boyunca muazzam bir başarının mümessilleri oldular. **“Dökülen kanın yerde kalmayacağı”** şeklindeki temel sloganın eşliğinde sürdürülen **“son terörist öldürülene kadar mücadele”** çizgileri toplumdan uzun yıllar boyunca karşılık buldu. Güneydoğu’dan gelen her asker cenazesi, onların **“mücadele”**sine yeni bir destek anlamına geldi.

Ne var ki zaman içinde, **a)** Devletin, Kürtlerin en tabii haklarını kendilerinden esirgediğinin ortaya çıkması ve böylece Kürtlerin sırf asker öldürmekten zevk aldıkları için silahlanıp dağa çıktıkları inancının kırılması, **b)** **“Son terörist öldürülene kadar”** çizgisiyle terörün bitirilemeyeceğinin anlaşılması sayesinde Türklerin algılarında akıl düzeyinde belirgin değişiklikler oldu. Giderek daha çok sayıda Türk, Kürt sorununun çözümünün başka yolları olması gerektiğini düşünmeye başladı.

Ne var ki her **“taze acı”** bu düşüncenin **“kuvveden fiile”** sıçramasını engelleyen bir rol oynuyordu. Çünkü böylece insanlar kendilerini olgunlaştıran geçmiş acıları unutmuyor, akıllarını dumura uğratan taze acıların girdabına kapılıyorlardı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Savaşa meyyali vallahi sevmekten!

Alper Görmüş 26.06.2012

Yukarıda okuduğunuz başlık, *Taraf* gazetesinde kaleme aldığım ilk yazılardan birinin de başlığıydı (**“Türk gazetecisi: Savaşa meyyali vallahi sevmekten”**, 16 Kasım 2007): **Onur Ünlü**’nün *Polis* filmindeki ünlü repliğe (**“şiddete meyyalim vallahi dertten”**) nazireyle atılmıştı...

Türkiye’nin, düşürülen bir uçağı nedeniyle Suriye’yle savaşın eşiğine gelmesini izleyen ilk gün (pazar) gazetelerin birinci sayfalarına baktım, baktım, baktım ve bu yazıya da aynı başlığı koymaya karar verdim. Gelin birlikte de bakalım:

Gazetelerin hepsi (*Taraf* dâhil) birinci sayfalarının tepesine birer savaş uçağı fotoğrafı yerleştirmiş. Bence bu tercih müstehcen. Çünkü **“haber fotoğrafı”** değil bunlar ve bu hâllerile tecavüze uğramış kadın haberine eşlik eden **“temsili fotoğraf”** işlevi görüyorlar, kışkırtıcı bir atmosfer yaratıyorlar.

İsterseniz, bütün gazetelerin birinci sayfalarını hep birlikte görme imkânı sağlayan *T24* sitesine girin ve abartmadığımı görün. (Savaşı **“sevmediklerini”** bildiğimiz, dolayısıyla başlıktaki ithamı hak etmeyen gazetecilerin hazırladığı gazetelerin birinci sayfalarının da benzer bir tarzda düzenlenmesinin izahı beni aşıyor. Burada, *Taraf* okuru, psikiyatr **Halûk Sunat**’ı yardıma çağırıyorum.)

Fakat birincilik açık farkla **Milliyet**'in... Bir kere onun uçağı diğerlerinin düz ve **"ruhsuz"** uçaklarına benzemiyor. Burnu manşete doğru pike yapan gösterişli uçağın sol kanadı sürmanşete doğru uzanırken, sağ kanadı da **Milliyet** logosunun üstünden aşır manşeti **"vuruyor..."** Gazetenin tasarımına bir harita ve harita üzerindeki bir uçak çizimi de eşlik ediyor... **"Uyarmadan vurdular"** şeklindeki sürmanşet cümlesi, bir tür deprem duygusu yaratacak biçimde, orasından burasından darbe yemiş harflerden oluşuyor. Sürmanşet alanının tümünü kapsayan mavi fonun fonunda ise ancak dikkatlice bakacakların görebileceğı, **"ürün yerleştirme"** yöntemiyle monte edilmiş yüzü maskeli bir F-16 pilotu var.

Silah dergisi gibi birinci sayfalar

Bu tabii sadece **"giriş"** bölümü... Maazallah, savaş ihtimali iyice ciddiye binerse olacakları düşünmek bile istemezsiniz... Fakat ben yine de ordunun **"sınır ötesi"**ne geçme ihtimalinin güçlenmesi durumunda gazetelerimizin birinci sayfalarının ne hâle geleceğini yaşanmış bir örnek üzerinden size hatırlatmak, böylece önümüzdeki günlerde karşılaşılabileceğiniz gazetecilikler konusunda bir ölçü vermek istiyorum...

Örneğimiz, Ekim 2007'deki Dağlıca baskınından sonra Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı birliklerin Irak'ın Kürt bölgesine girme ihtimaline dair...

Bu ihtimalin daha lafı edildiğinde coşmuştu Türk basını. Ben, bu yazıya da ilham veren aynı başlıklı ilk yazıda, 14 Kasım 2007 tarihli gazetelerin birinci sayfaları arasında dolaşarak bir döküm yapmışım. Şöyleymiş vaziyet:

Sabah: Sürmanşette yaklaşık beş sütuna yayılan bir bombardıman uçağı, hemen altında, Kuzey Irak haritasının üzerinde gezinmekte olan (biri sınırdan giriyor) toplam beş Kobra helikopteri ve uçaklar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Oda TV' davası ve TÜBİTAK raporu

Alper Görmüş 29.06.2012

Oda TV davasına bakan **İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesi**, 18 haziranda gerçekleşen son duruşmada, davanın tutuklu sanıklarından **Müeyesser Yıldız**'ı tahliye etti, öteki tutuklu sanıkların tahliye taleplerini ise reddetti.

Heyetin **"ret"** gerekçeleri uzundu ama gerek onu yazan hâkimler heyeti, gerek sanıklar, gerekse de iddianameye vâkıf herkes biliyordu ki, asıl mesele en sondaki **"dijital verilerle ilgili TÜBİTAK bilirkişi raporunun henüz dosyaya sunulmamış olması"**ydı.

Çünkü sözü edilen TÜBİTAK raporu, *Oda TV* davası iddianamesinin ciddi delillere dayanıp dayanmadığını ortaya koyacak önemdeydi. Mahkemenin, hazırlanabilmesi için iki duruşma arasına neredeyse 100 gün koyduğu fakat yine de gelmeyen rapor, işte böyle bir rapordu.

Davanın temel delilleri

Öncelikle, “**henüz dosyaya sunulmamış**” olan “**dijital veriler**”le ilgili kısa bir hatırlatma yaparak, bunların neden “**Oda TV davası iddianamesinin ciddi delillere dayanıp dayanmadığını ortaya koyacak önemde**” olduğunu göstermeye çalışacağım...

Oda TV iddianamesi açıklandığında peş peşe kaleme aldığım üç yazıda da (20, 23 ve 27 Eylül 2011) ifade etmeye çalıştığım gibi, iddianamede sanıklara yönelik suçlamalarla ilgili en önemli “**delil**”ler, Oda TV bilgisayarlarından “**elde edildiği**” açıklanan bazı dijital dosyalar ve e-postalardı.

İddianameye göre, bu “**delil**”lerin en önemlisi sayılması gereken **Ulusal Medya 2010** adlı dijital Ergenekon belgesi, Ergenekon’un propaganda faaliyetlerini düzenliyordu. Belgede şöyle deniyordu: “**Operasyon sürecini yürüten kurumlara mensup olup tezlerimize ve faaliyetlerimize destek veren, kamuoyunun yakından tanıdığı ve güvendiği kişilere, Ergenekon ve benzeri davaların tertip olduğu yönünde açıklama ve yayın yaptırılması için bilgi, belge ve teknik destek sağlanmalıdır.**”

İddianamede devamla, yine Oda TV bilgisayarlarından “**elde edilen**” bazı kitap ve kitap taslaklarının, **Ulusal Medya 2010** adlı dijital belgede tarif edilen içeriklerle uyum içinde olduğu gösterilmeye çalışılıyor, buradan da Oda TV’nin Ergenekon’un medya yapılanmasının bir parçası, bir propaganda aracı olduğu sonucuna varılıyordu.

O dijital belgeler “virüs”se...

Aslında Oda TV iddianamesindeki temel iddianın ve temel “**delil**”lerin yukarıda anlatmaya çalıştığım çerçeve içinde şekilleneceği daha Oda TV’ye polis baskınının gerçekleştirilmesinden kısa bir süre sonra ortaya çıkmıştı. Çünkü baskından hemen sonra bu belgeler basına sızdırılmıştı...

Fakat sanıkların itirazı da gecikmedi. Sanıklar ve sanık avukatları neredeyse eşanlı olarak, sözü edilen dijital dosyaların, dijital kitap ve kitap taslaklarının virüsle Oda TV bilgisayarlarına gönderildiğini savunmaya başladılar.

İddianame açıklanınca, esas meselenin bu dijital belgeler olduğu teyit edilmiş oldu: Başta **Soner Yalçın** olmak üzere Oda TV çalışanlarının gözetimine alınmasından (Şubat 2011) yedi ay sonra (Eylül 2011) açıklanan ve mahkemece kabul edilen iddianamede, savcıların iddialarını esasen Oda TV bilgisayarlarından “**elde edildiği**” söylenen bu dijital belgelere dayandırdıkları görüldü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Norayr Şahinyan’ın dokunaklı yolculuğu

Alper Görmüş 03.07.2012

Norayr Şahinyan’ın dokunaklı yolculuğu “*Şahinyan’ın büyükbabası ve kardeşleri, kaçmak zorunda kalacaklarını anladıkları zaman aralarında bir tür anlaşma yapıyorlar. 'Birbirimizden ayrı düşersek, aramızdan eve ulaşan kişi, evin ikinci katındaki küçük odanın duvarına nereye gittiğini mutlaka yazsın' diyorlar. Düşündükleri gibi oluyor, çünkü ayrı düşüyorlar. Sonra eve ulaşan kişi not bırakıyor diğerlerine: '1922’de Nişan*

Efendi'nin evine geldim. Burada 25 gün kaldım. Şimdi Halep'e gidiyorum. Hoşçakalın dostlar. Bedros'un bu notunu okuyan beni hatırlasın. İmza: Der... YAN."

Stephan Norayr Şahinyan, dedelerinin Urfa'daki Ermenilere ait evlerden birinin duvarına tam 90 yıl önce kazıdıkları bu yazıyı görmek için kalkıp Sao Paulo'dan Urfa'ya geldi ve gördü de... **"Tehcir"**e dair Ermenice yazının bugüne ulaşabilmesinde kimbilir nasıl bir hikmet var... Kim derdi ki, o yazı binayı Valiliğin kullandığı yıllarda dahi silinmeyip korunacak ve 90 yıl sonra yazıyı yazanların torunlarından biri **"ev"**e dönüp o yazının önünde ürpererek poz verecek?

AGOS gazetesinin son sayısında yer alan **"Sao Paulo'dan Urfa'ya bir eve dönüş hikâyesi"** başlıklı haber, 1979'da Brezilya'da doğan Şahinyan'ın ecdat topraklarına yaptığı heyecan verici yolculuğu anlatıyor. Hikâneyi, yolculuğun İstanbul-Urfa-Maraş bölümünde Şahinyan'a eşlik eden **Esra Elmas** kaleme almış.

"O yazı asla silinmeyecek"

Kökleri baba tarafından Urfa'ya ve Maraş'a, anne tarafından ise İskenderun'a dayanan ailenin üçüncü kuşak üyesi olan Norayr Şahinyan bir fotoğrafçı... 2005'te Ermenistan'ı boydan boya dolaşmış. Bir gün sıranın buralara geleceğini o da ailesi de biliyormuş ama birbirlerine hiç itiraf etmemişler bunu. Nihayet o gün geldiğinde de doğal olarak ailesi hiç şaşırmamış.

Aile 1915'te Suriye'ye göçmüş. Beş yıl kadar sonra **"buralar düzeldi, gelin"** haberleri üzerine geri dönmüşler ama tez zamanda anlamışlar ki düzelen bir şey yok. Onun üzerine 1920'lerin başında bir kez daha ve bu defa kesin olarak göçmüşler Suriye'ye... Suriye'deki hayatları 1960'ların başına kadar sürmüş, ardından da Brezilya'ya göç etmişler.

Duvardaki yazıyı ilk, Şahinyan'ın 1997'de Urfa'ya gelen babasının kuzeni görmüş. Şahinyan, 1991'de İl Özel İdaresi tarafından satın alınıp (tabii ki bir Türk'ten) restore edilen ve bir süre Valilikçe işletildikten sonra işletmesi özel kesime devredilen **Cevahir Konukevi**'ne girerken, yazının hâlâ orada olduğu konusunda endişeliymiş. Fakat girince endişesinden kurtulmuş, çünkü yazı tarif edilen duvarda, öylece durmaktaymış.

Norayr Şahinyan, büyükdeleri **Nişan ve Ağacan Der Bedrosyan**'ın birlikte yaptıkları konakta, o yazının olduğu odada kalmak istemiş. Şansına, oda boşmuş ve orada kalabilmiş.

Ben, **Esra Elmas**'tan hikâyenin sözlü versiyonunu da dinledim. Şahinyan'ın yazıyı görünce kapılıp durduramadığı hıçkırıklı ağlamasının yanında haberde geçen **"gözyaşlarını tutamadı"** kelimeleri pek zayıf kalıyordu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Leyla Zana: Yalnız kendisinin 'artisti...'

Alper Görmüş 06.07.2012

Aşağıda okuyacağınız Leyla Zana portresini Aktüel dergisinin çarşamba günü yayımlanan sayısı için yazmıştım. O portreyi bir de Taraf okurlarının dikkatine sunmak istedim...

Peşinde bir ömür çürüttüğünüz şeyin **“yanlış”** olduğunu anladığınızda sizi kurtaracak yegâne şey, o **“yanlış”**ın sizin yanlışınız olmasıdır. Peşinde ömrünüzü geçirdiğiniz şeye yürekten inanmamışsanız; **“konjonktür”** öyle gerektirdiği için, **“desinler”** için ya da **“etraf ne der”** kaygısıyla öyle davrandıysanız, gün gelip inandığınız şey iflas ettiğinde siz de iflas edersiniz.

Fakat o **“yanlış”**ı kendi samimi **“doğru”**nuz olarak izlemişseniz, korkmayın; ruhunuz bu hayal kırıklığından hiç etkilenmeyecektir.

Sayıları çok az olan ve hiçbir zaman **“mış gibi”** yapamayan bu insanların davranışları **“normal”** insanlara çok tuhaf gelir; çünkü zordur, belalıdır bu insanların hayatı. Onlar ise, hesabını kendi vicdanlarına veremedikleri bir hayata hayat diyemeyecekleri için katlanırlar bütün bu zorluklara...

Leyla Zana'yı konu alan esaslı bir biyografinin yazarı olan gazeteci **Faruk Bildirici** işte tam böyle bir insana işaret ediyor kitabında.

Bildirici, *Yemin Gecesi* adlı kitabına dair kendisiyle yapılmış bir söyleşide, Leyla Zana'yla, 12 Eylül'de Diyarbakır Belediye Başkanlığı elinden alınan ve hapse gönderilen kocası **Mehdi Zana** arasındaki siyasi rekabetten söz ederken şöyle diyor:

“1989 yerel seçimlerinde Mehdi Zana daha içerideyken onu belediye başkanı yapmak istiyorlar. 'Ben kimsenin artisti olmam' diyor. Yani Mehdi Zana'nın da artisti olmam diyor ama 1991'deki milletvekili adaylığını kabul ediyor, çünkü artık artçılık söz konusu değil.”

Kürt aydın **Ümit Fırat**, 1980'leri cezaevindeki kocasına adayan Leyla Zana'nın, 1990'daki gazetecilik deneyiminin onu değiştirdiğini düşünüyor ve o günlerin Zana'sı için **“Artık Mehdi'nin karısı değildi; Leyla Zana'ydı”** diyor.

Nitekim 1991'de SHP'den milletvekili adaylığı söz konusu olduğunda, hapisten çıkmış bulunan Mehdi Zana bu partiye karşı olduğu için Zana'nın adaylığına da karşı çıktı. Ne var ki bu karşı çıkış Zana'nın adaylığını engelleyemedi. Mehdi Zana da onun artık kendi karısından ziyade **“Leyla Zana”** olduğunu kabullenmişti ki, itirazında ısrarcı olmadı. Hatta, Ümit Fırat'ın anlattığına göre ona levazımcılık da yaptı:

“Yemin töreninde milletvekillerinin takması için sarı-kırmızı-yeşil kravat yaptıracaktı. Leyla için de aynı renklerden fular. Tekstildcilerle görüştü ve işini halledip Ankara'ya döndü. Sonra Leyla yemin ederken onu taktı.”

Bir “çeliğe su verme” hikâyesi

Seven sevmeyen herkesin dobralığını, dürüstlüğünü ve açık sözlülüğünü teslim ettiği bu küçük dev kadın kendini nasıl yaratmıştı acaba? Nasıl olmuştu da erkeklerin mutlak hâkimi olduğu bir bölgede, erkeklerin saygıda kusur etmediği çok etkili bir siyasi figür haline gelmişti? 14 yaşında evlendirildiğini, gittiği ilkokuldan birinci yılda ayrıldığını ve dolayısıyla okuma yazma bilmediğini hesaba kattığımızda, bu soru daha da anlamlı hale geliyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe davalarında kamuoyu algısı

Alper Görmüş 10.07.2012

Üçüncü yargı paketinin ardından başlayan "Ergenekon ve darbe davalarının akıbeti"ne dair tartışma vesilesiyle, bu davalara ilişkin kamuoyu algısında ortaya çıkan değişimlerle ilgili düşüncelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Önce bir tespit: Yaklaşık 50 yıllık bir "darbeli" geçmişe sahip Türkiye'de, bu geçmişle hesaplaşmak için başlatılmış bir hukukî sürece yönelik kamuoyu ilgisinin ve desteğinin, fiilen gözlenenden daha fazla olması gerekirdi; en azından, başlangıçla günümüz arasında ciddi bir fark var.

Umulanla bulunan arasındaki bu farkı nasıl açıklayabiliriz?

Birkaç hafta önce, Zaman gazetesinin mesleğe bu gazetede başlayacak genç gazeteci adayları için düzenlediği kursta ben de "Ergenekon haberciliği" başlıklı bir tebliğ sundum... Sözlerime, Ergenekon ve darbe davalarına karşı kamuoyunun başlangıçtaki ilgisinin azaldığını, bir soğuma ve heyecan kaybının gözlemlendiğini anlatarak başladım. Doğrusu, bu tespitlerin genç gazeteci adaylarını rahatsız edeceğini düşünmüştüm.

Fakat öyle olmadı... İzleyicilerin jest ve mimiklerinden, daha o aşamada birçoğunun yaptığım tespiti onayladıklarını hissettim. Nitekim, ayrıntılara girmeden onlara söz verdiğimde ortaya çıktı ki, birçoğu bu durumu kendi çevrelerinde de gözlemekteydiler. Hatta bir bölümü kendilerinin bile eski heyecan içinde olmadıklarını, eskiden bütün haberleri ayrıntılarıyla okurlarken şimdi başlık ve spotları okuyup geçtiklerini "itiraf" ettiler.

Bu genç gazeteci adayları tıpkı benim gibi, kamuoyunun davaları destekleyen bölümünde yer alıyordu. Bu kamuoyunun, davalara ilgileri azalsa da onları desteklemeye devam ettiğini, fakat bu desteğin eskisinden daha az aktif olduğunu söyleyebiliriz.

Öte yandan bir de davalara ya baştan beri karşı olan ya da zaman içinde pozisyon değiştiren kamuoyu kesimi var.

"Destekçi" ve "karşıt" kesimlerin dava süreçleri karşısındaki pozisyonlarını etkileyen âmillerin bir bölümü farklı olsa da, bir bölümü her iki kesim üzerinde benzer etkiler yapıyor.

Ben, Ergenekon ve darbe davalarında bugünkü algıyı belirleyen başlıca dört unsur olduğunu düşünüyorum:

1. Yoğun enformasyonun olumsuz etkileri.
2. Davaları itibarsızlaştırma hamleleri.
3. Dava süreçlerinde yapılan hatalar.
4. Davaları başlatan siyasi iradenin niteliği.

Şimdi bu başlıkları ayrıntılandırmaya çalışacağım.

Yoğun enformasyonun olumsuz etkileri

Bir meseleyle ilgili olarak ne kadar çok enformasyona sahip olursak o meseleyle olan ilgimizin o kadar büyüyeceğine dair inanış tedavülden kalkalı epeyce bir zaman geçti. Şimdi artık biliyoruz ki "yağmur halinde enformasyon", ona maruz kalanlarda "duyarlılık"tan çok bıkkınlığa ve konudan kaçmaya yol açıyor.

Bu sonuç, konunun karmaşıklığı arttıkça kaçınılmazlaşıyor. Okurlar ve izleyiciler bir süre sonra "burada çok fazla bilgi var ve her şey çok karışık" duygusuna kapılıyor ve bir panik duygusuyla defteri kapatıp "rahatlıyorlar."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Bilimsel...'

Alper Görmüş 13.07.2012

Türkiye siyasetinin modern-seküler-sol yanında yer alan figürlerin; özellikle de siyasetçilerin, oda temsilcilerinin, sendikacıların "**bilimsel**" kelimesine düşkünlükleri sizin de dikkatinizi çekiyor mu?

Etyen Mahçupyan'ın (Zaman, 30 Mayıs 2012), **Şükrü Hanioglu**'nun (Sabah, 13 Mayıs 2012) "**Tarih bilincimizi artıralım, 'tarihçi'likten kurtulalım**" başlıklı yazısından hareketle kaleme aldığı "**Sol ve ideoloji**" başlıklı yazısını okuduğumdan beri, epeydir kafama takılan şu "**bilimsel**" tutku üzerine yazmayı kafama koymuştum. Araya başka şeyler girdi, kismet bugüneymiş...

"Bilimsel" in bir sopa olarak kullanımı...

Türkiye'de siyasetin modern-seküler-sol yanında yer alan figürler, "**bilimsel**" kelimesini sadece uhdelerinde tuttuklarına inandıkları pozitif bir değere işaret etmek üzere kullanmıyorlar. "**Bilimsel**" kelimesi, bunun yanı sıra, belki bundan da çok, bu pozitif değerden nasiplenmemişlere gönderilen negatif mesajlarla yüklü olduğu için bu ölçüde yaygın bir kullanıma sahip... Tıpkı, her yere Türk bayrağı ya da Atatürk posterini asmak gibi: Çok açık ki bu bayraklar ve Atatürk posterleri, onlara duyulan sevgiden çok "**karşı taraf**" a duyulan öfkenin ifadesidir.

Şimdi uzun bir parantezle Etyen Mahçupyan'ın yazısında dile getirdiği tespitleri sizlere aktaracak, ardından da onun tespitlerinin gündelik hayattan bir doğrulaması niteliğinde olduğunu düşündüğüm "**bilimsel**" kelimesinin yaygın kullanımından birkaç örnek vereceğim...

Mahçupyan, yazısına, Şükrü Hanioglu'nun yazısında ele aldığı "**tarihçi**" bakışın "**Türkiye'deki modern ve sol anlayışın 'evrensel' ideolojik köklerini anlamamız açısından epeyce elverişli gözüktüğünü**" söyleyerek ve Hanioglu'nun tarihçilik tanımını aktararak başlıyor: "**Tarihçilik, yaşamın ve güncelin sadece tarih üzerinden anlaşılabilirliğini, geleceğin de tarihin ilerleme çizgisinin kavranması aracılığıyla tahmin edilebileceğini savunan bir dünya görüşüdür.**"

Eh, tarih, belirli kanunlar çerçevesinde bugünü ve geleceği belirleyen bağımsız bir özne haline geldiğinde, bireylere ve toplumlara düşen de onun yasalarını öğrenmeye çalışmak ve bu yolla geleceği tahmin etmek

olabilirdi!

Mahçıpyan, **“bu algının bizatihi bilimsel bir paye kazanmasının”** paralelinde gelişen ve bizi bu yazının asıl konusuna bağlayan şeyi de şöyle anlatıyor:

“(Böylece) sosyal alanda bilimsel bir siyaset üretmenin mümkün olduğu fikri doğdu ve bilimselliğin temeli de doğal olarak tarihin yasalarında arandı. Eğer bu yasaları kavrayabilirsek, kaçınılmaz geleceği de öngörebilirdik. (...) Sol bu yaklaşımın hararetli sahiplenicilerinden biri oldu ve söz konusu ‘bilimsel’ anlayışı devrimciliğin zemini olarak işlevselleştirdi. (...) Dahası bunun dışında kalanlar tarihin yasalarını algılayamayan bir bilinçsizlik halinin temsilcileri olarak görüldükleri ölçüde ‘solun’ dışına itildiler.”

AK Parti’nin “bilimsel olmayan” icraatları

Hiç bilenle bilmeyen bir olur mu?.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

“Yeni Millî Görüş”ün başbakanı mı?

Alper Görmüş 17.07.2012

2009 yılının bahar aylarında Aktüel dergisi için kaleme aldığım **Numan Kurtulmuş** portresinde, onun, **Fazilet Partisi**’nin **“gelenekçiler”** ve **Tayyip Erdoğan**’ın başını çektiği **“yenilikçiler”** olarak ikiye bölünmesinin arifesinde (2001) sarf ettiği şu cümleleri hatırlatmıştım:

“Öyle anlaşılıyor ki bir ayrışma olacak ama bu geçici bir dönemdir. Bir gün gelecek, nerede kalmıştık, diyerek yeniden bir Türkiye ideali etrafında Milli Görüş yeni söylemiyle bütün kadrolarını bir araya getirecektir.”

Portrede, Kurtulmuş’un bir gün oluşacağını söylediği **“Milli Görüş yeni söylemi”**ni bambaşka bir açıdan yorumlamıştım. Oysa şimdi, onun AK Parti’ye katılmasının arifesinde bu sözler yepyeni anlamlara gebe gibi duruyor.

Numan Kurtulmuş, Tayyip Erdoğan’ın Çankaya’ya çıkmasından sonra AK Parti’nin başına geçecekse, onunla ilgili olarak bugün de 2009’daki gibi düşünen biri olarak ben şöyle derim: Böyle olaksa eğer, AK Parti de siyaset de olumlu anlamda değişecektir. Sözünü ettiğim portreyi (**“‘Ata’ fakat ‘erkil’ değil”**) biraz kısaltarak sizin de dikkatinize sunuyorum.

Ben de şaşkınım **Ahmet Hakan** gibi... Kendisi, **Numan Kurtulmuş**’un **Saadet Partisi**’nin genel başkanlığına getirileceğinin kesinleşmesinden hemen sonra katıldığı bir televizyon programında **“ondan hiçbir şey olmaz”** demişti. Çok değil, bundan beş-altı ay sonra ise **“Bir şaşkının notları”** başlığı altında şöyle yazacaktı:

“Şaşkınım... Çünkü Numan Kurtulmuş’tan ‘çok şey’ olacak gibi...”

Numan Kurtulmuş, Saadet Partisi’nin genel başkanlığına getirildikten sonraki performansı ile beni de çok şaşırttı. Fakat bu benim ikinci şaşkınlığım... İlkini, bundan on bir yıl önce, Fazilet Partisi’nin İstanbul kurucu il başkanlığı görevine başladığında yaşamıştım. Birkaç saat süren başbaşa bir sohbetin ardından kendi kendimle

kaldığımda şöyle düşünmüştüm: Bu kadar sakın bir insan, kalabalıklarla yaşamının “**tarz**” haline geldiği bir hayatı kaldıramaz, tez zamanda sıtkı sıyrılır ve kendisi için en uygun iş olan akademisyenliğe geri döner.

Dönmedi ve ben hâlâ şaşkınım.

Şaşkınlığımın ikinci perdesini, parti liderliğini müteakip katıldığı televizyon programlarındaki performansına şahit olduktan sonra yaşamaya başladım. Benim on bir yıl önce karşılaştığım insan, evet, belli ki çok iyi, samimi, güvenilir, güler yüzlü, hoşsohbet biriydi ama doğrusu ondan bir parti lideri çıkabileceğine hiç ihtimal vermemiştim.

Onun siyasetteki bu direnci, ilk karar ânında “**Oğlum yalan bilmezsin, ayak oyunu bilmezsin, senin siyasette ne işin var?**” diye soran annesini de hiç kuşkusuz çok şaşırtmıştır.

Numan Kurtulmuş’ta annesini, beni, Ahmet Hakan’ı ve birçok kimseyi şaşırtan bir sihir olduğu muhakkak. Ben bu sihrin siyasetinden ve projelerinden değil (orada büyük bir sorun var), birey olarak zihniyetinden, karakterinden ve tavırlarından kaynaklandığı kanaatindeyim.

Kendi hukukunu çiğneten...

Başlıktaki “**‘Ata’ fakat ‘erkil’ değil**”i, belki ilk okuyuşta düşünebileceğiniz gibi “**erki (iktidarı) yok**” anlamında kullanmadım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ensarioğlu ve PKK realitesi...

Alper Görmüş 20.07.2012

Muazzam bir hakikati keşfetmiş havalarıyla piyasaya sürülen, aslında totolojiden başka bir şey olmayan bir “tespit” son zamanlarda hayli revaçta...

Bu tespite göre, başlattığı silahlı mücadeleyle Kürt sorununu gözler önüne seren ve onu uzun yıllar boyunca taşıyan PKK, son birkaç yıldır Kürt sorunundan kopmuş, “**kendisi için örgüt**” haline gelmiştir... Devamla: “**Kürtler PKK’nın umurunda bile değildir, PKK kendisinden başka kimsenin hakkıyla ilgili değildir...**”

Bu görüşler, PKK’nın Kürtlerin siyasi, toplumsal, kültürel haklarının yanı sıra kendi kurumsal, örgütsel “hak”ı üzerinde de titizlendiğini tespit ederek bir yanıyla gerçeği ifade ediyor. Fakat “**siyasetin doğası**” ve “**siyaset yapanların iktidar hedefleri**” gibi meseleleri iskaladığı için PKK’nın “**kendi kurumsal, örgütsel hakkı**” doğrultusundaki reflekslerini doğal bulmuyor, kabul etmiyor ve o noktadan itibaren totolojiye düşüyor.

Siyaset, fedakârlık, iktidar

Bu yaklaşım sahipleri, PKK’ya zımnen şöyle seslenmiş oluyorlar:

Sen, Kürtlerin siyasi, kültürel vb. hakları için ortaya çıktığını, bu amaç doğrultusunda idealistçe bir mücadele içine girdiğini söylemiyor musun? Madem öyle, seni dışarıda bırakacak olsa da senin taleplerini içeren bir çözüm ihtimali ortaya çıktığında neden huzursuzlanıyorsun? Yoksa sen, **“İsterseniz anayasada Kürtlerin bütün taleplerini karşılayın, beni kaale almaksızın bu ülkeye barış gelmez”** mi demek istiyorsun? Senin meselen **“Kürtlerin hakları”** değil mi, öyleyse sen buharlaşıver şöyle, çekil kenara, devlet de senin talip ettiğin hakları Kürt halkına versin!

Doğru; Türkiye Cumhuriyeti Devleti PKK'nın dile getirdiği bütün siyasal, toplumsal ve kültürel talepleri kabul etse ve bunları gerçekleştirse dahi, PKK kendisini siyaset dışında bırakacak hiçbir çözüme razı olmayacaktır.

Peki buradan, Kürtlerin PKK'nın **“umurunda bile olmadığı”** sonucu mu çıkar. Şüphesiz ki hayır. Siyasetin salt bir **“fedakârlık”** ve **“hizmet”** işi olduğuna dair siyasetçi yalanlarına inanırsanız, PKK'nın **“bensiz çözümü torpillerim”** tutumunu ahlak dışı bulabilirsiniz. Oysa siyaset öyle bir şey değildir. Siyaset, esasen sağladığı manevi **“fayda”** nedeniyle yapılır: İktidar duygusu...

Gürbüz Özeltinli'nin dediği gibi: **“Siyaset ne kadar yüceltilmiş amaçlar arkasından sunulursa sunulsun ‘iktidar’ için yapılır. ‘İktidar’ ne kadar ‘halk için’, ‘hizmet için’, ‘millet için’ isteniyor olursa olsun bir ayrıcalıktır.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ergenekon Mahkemesi tanıklığım

Alper Görmüş 24.07.2012

Geçtiğimiz cuma (20 temmuz) **Ergenekon** Davası'na bakan 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde ağırlıklı olarak **Darbe Günlükleri** çerçevesinde tanıklığıma baş vuruldu.

İfademi haberleştiren gazeteleri okurken, söylediklerimi kısaltma çabasından kaynaklanan ve yanlış anlamalara yol açabilecek birkaç noktayı düzeltmem gerektiğini düşündüm.

Bu yazıda bugüne değin dile getirdiğim ve mahkemede de tekrarladığım bazı olgusal tesbitlerimi ve kanaatlerimi özetleyerek bunu yapmaya çalışacağım. Böylece, zaman zaman karşılaştığım, **“2003-2004'teki darbe girişimleriyle Ergenekon faaliyeti arasında nasıl bir bağ var. Var mı”** ya da **“Darbe Günlükleri'nin Ergenekon Davası'ndan tefrik edilmesi bu davayı temelsiz bırakmaz mı”** ya da **“Darbe Günlükleri'nde anlatılan darbe girişimleri ayrıca soruşturulmayacak mı”** gibi sorulara da cevap vermiş olacağım.

2003-2004'ün Ergenekon'la bağlantısı?

Birinci Ergenekon iddianamesi beklenirken, kamuoyunda **Darbe Günlükleri'nin** bu davanın temelini oluşturacağı yönünde bir beklenti oluşmuştu. İddianamede Günlükler'e yer verilmediği görülünce, Ergenekon soruşturmasına ve davasına **“soğuk”** kesimler doğal olarak bunu **“davanın ölü doğduğu”**na yordular. Mesela **Cumhuriyet** gazetesi, iddianamenin açıklandığı gün **“Bunlar mı darbe yapacaktı”** imâli bir manşetle çıkmıştı: **“Av tüfeğiyle darbe!”**

Aslında burada usta işi bir manipölasyon vardı. Böylece sanki iddianamenin, Ergenekon'u darbe yapıp iktidara gelmeye çalışan bir örgüt olarak değerlendirdiği izlenimi yaratılıyor, ardından da bunun **"saçmalığı"**na işaret ediliyordu. Oysa iddianamenin iddiası bu değildi. İddia, Ergenekon'un, Türk Silahlı Kuvvetleri'ni bir darbeye kışkırtmak üzere ülkeyi yönetilemez hâle getirmeye çalışan bir organizasyon olduğuydu.

Fakat bu manipölasyonu bir yana bıraksak da, birinci iddianame şu sorunun cevabını vermiyordu: Ergenekon, istikrarsızlaştırıcı faaliyetleriyle kimin darbe yolunu açmaya çalışmaktadır?

Darbe Günlükleri ikinci iddianamede

Darbe Günlükleri ikinci Ergenekon iddianamesinde yer aldı, fakat bu metindeki bazı ayrıntılar gözden kaçırılınca, sanki ikinci iddianamenin 2003-2004 darbe girişimcileriyle Ergenekon teşkilatı arasında doğrudan bir bağ kurduğu gibi bir izlenim doğdu.

Gözden kaçan ayrıntılar, ikinci Ergenekon iddianamesinin 640. sayfasıyla 651. sayfaları arasında yer alıyordu.

Bu sayfalarda savcılar net bir biçimde, **a) "Sarıköz"** darbe girişimini hazırlayan dört komutandan üçünün (Aytaç Yalman, Özden Örnek, İbrahim Fırtına), **"Şener Eruygur'un emekli olmasını müteakip (Ağustos 2004) bu yönde herhangi bir çalışma ve eylemlerinin tespit edilemediği"** (s. 644), **b) keza "Ergenekon terör örgütüyle irtibatlarının tespit edilemediği"** (s. 651) sonucuna varıyorlar ve bu nedenle dosyalarını **"tefrik ediyorlar"**dı.

Peki, bu durumda neden Darbe Günlükleri tümüyle Ergenekon dava dosyasının dışına çıkartılmamıştı? İddianamenin bu soruya cevabı şöyleydi: Çünkü **Şener Eruygur, Sarıköz**'ın çökmesinden sonra, muvazafalık döneminde tek başına planlamaya başladığı **Ayışığı** darbe planını (ve onun eylem aşamaları olan **Yakamoz** ve **Eldiven**'i) emekliliğinden sonra da, üstelik **"Ergenekon terör örgütünün amaç ve stratejisi doğrultusunda devam ettirdiği"** (s.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Silivri'ye Diyarbakır'dan bakmak...

Alper Görmüş 27.07.2012

Bizim ülkemizde **"propaganda"** deyince, akla, araç olarak gerçeğin abartılı biçimlerinin ya da düpedüz yalanın kullanıldığı bir siyasi mücadele biçimi geliyor. Oysa etkili propaganda gerçekler üzerine kurulur.

Propagandanın bu biçimi, özündeki zafiyet nedeniyle orta ve uzun vadede kendisinden beklenen siyasi yararları sağlamaz. Öte yandan bu türden propagandalar bazı durumlarda **ahlaki problemlere** de yol açarlar.

Geçenlerde **Cezmi Ersöz**'ün **Balçışek İlter**'in programında dile getirdiği gibi mesela: Ersöz, iktidarın günümüzdeki baskıcı ve otoriter uygulamalarını 12 Eylül dönemiyle karşılaştıranlar olduğunu hatırlattı ve bunu, o dönemin korkunç uygulamalarına maruz kalanlara karşı bir saygısızlık olarak gördüğünü söyledi.

Benzer bir sorun, **Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi** konusunda kılını kıpırdatmamışların ve oradaki mezalimin hesabının sorulması için bugün de kıpırdatmayanların "**Silivri Zulümhanesi**"nden başka cezaevi yokmuş gibi davranmalarında da yok mu?

Aşağıda, yolu 5 No'lu'dan geçmiş bir yazar olan **Mesut Baştürk**'ün bana gönderdiği, Diyarbakır ve Silivri'yi karşılaştırdığı bir yazısına ("**Diyarbakır 5 No'lu ve Silivri Cezaevi**") yer veriyorum.

Yazıyı okuyunca, hiç kuşku yok, yukarıda ifade etmeye çalıştığım ahlaki problem daha net bir biçimde canlanacak zihninizde.

***

İkisi de cezaevi, **5 No'lu** Diyarbakır'da, **Silivri Cezaevi** Silivri'de.

5 No'lu cezaevinin kapısından içeri giren, bok dolu hücrelere gidinceye kadar kalas ve coplarla öldüresiye dövülürdü; Silivri'de fiziki işkence yoktur.

5 No'lu'da yatan her tutuklunun yediği cop ve kalasları birbirine eklerseniz Diyarbakır'dan Silivri'ye yol olur; Silivri'de cop ve kalas yoktur.

5 No'lu'da hücrelerde sabahtan akşama kadar esas duruşta beklemek bir kuraldı; Silivri'de esas duruşta saatlerce beklemek diye bir kural yoktur.

5 No'lu'da ırkçı içerikli 45 marş, İstiklal Marşı'nın on kıtasını, Atatürk'ün hayatını, resmî tarihi bir haftada öğrenmek mecburiyeti vardı. Öğrenemeyenler her gün ekstradan işkence görmekle karşı karşıyaydı; Silivri'de marş söyleme işkencesi yoktur.

5 No'lu'da her gün sınav vardı. Tutukluların sorulan soruların cevabını noktasından virgülüne kadar bilmesi zorunluydu. Örneğin, İstiklal Marşı'nın dokuzuncu kıtasının üçüncü bendi nedir? Tutuklunun soruyu bilmemesi durumunda başta kendisi, daha sonra tutukluya ders veren öğretmeni ve tüm tutuklular işkenceden geçirilirdi; Silivri'de sınav yoktur.

5 No'lu'da Türkçe bilmemek suçtu. Tutuklu kendisine yabancı olan bir dili en geç bir haftada öğrenmek zorundaydı; Silivri'de Türkçenin dışında başka bir dil bilmemek suç değildir.

5 No'lu'da pencereler kışın açılır yazın kapanırdı; Silivri'de pencereler kışın kapanır, yazın açılır.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Levent Kırca: Karakteri kaderini belirledi

Alper Görmüş 31.07.2012

Levent Kırca'nın Hülya Avşar hadisesinden önceki hadisesinin (**Ali Poyrazoğlu** hadisesi) ardından Aktüel için kaleme aldığım Kırca portresi "**Önümüzdeki dönemde yeni Levent Kırca hoyratlıklarına hazır olmalıyız**"

cümlesiyle bitiyordu.

Hep birlikte şahit olduk, aynen öyle oldu ve hiç kuşkunuz olmasın, devamı da gelecek.

Kendi yarasını başkalarını yaralayarak tedavi edebileceğini sanmak ne büyük yanılgı; Kırca'nın ikide bir ortaya seriverdiği hoyratlığının nedeni bu bence...

"Kötü günler insanın karakterinin turnusol kâğıdı ve Levent Kırca, kötü günlerinde hiç iyi bir sınav vermiyor..."

Böyle yazmıştım sözünü ettiğim portrede... Keza, mesleğindeki eski başarısını sürdürebilseydi, Kırca'nın böyle hoyrat bir portre çizmeyeceğini savunmuş, bu kanaatimi temellendirmeye çalışmıştım.

Karakterinden kaynaklanan **"yaralama ihtiyacı"**nı açığa çıkaran şey yalnızca son yıllarındaki mesleki başarısızlığı değil... Yine son yıllarında benimsediği dışlayıcı, kaba siyasi çizgi de rol oynadı bunda. Sonuçta, işte bugünkü Levent Kırca çıktı ortaya.

Ocak 2012'de Aktüel'de yayımlanan **"Karakteri kaderini belirledi"** başlıklı Kırca portresini, tam zamanıdır diyerek Taraf okurlarının da dikkatine sunmak istedim...

***

"Karakter insanın kaderidir" demiş Herakleitos...

Bu sözü bilmiyordum; Taraf gazetesinin **"Telesiyej"**i, Levent Kırca'nın **"frenlerinin neden bu kadar boşaldığını"** anlamaya ve anlatmaya çalıştığı yazısını bu cümleyle bitirmişti, oradan öğrendim.

Aslında ben Levent Kırca'nın **"onu da mı yapmış"** şaşkınlığıyla karşıladığım son tuhaflığını da **"Telesiyej"**den öğrendim:

"Levent Kırca, frenleri boşaltmış giderken de Fox Tv'nin Süper Kulüp magazin programında; sadece Ali Poyrazoğlu'nun değil, başka bazı ünlü kimselerin bir zamanlar internette yayınlanmış özel hayatlarından pornografik görüntülerin de elinde bulunduğunu, o kişilerin adlarını da vererek zevkle açıklıyor! Onların seks görüntülerinin taklitlerini yapıyor, üç-beş tane gariban muhabir çocuğu güldürünce, daha da coşuyor; bütün başarısızlıklarını, yetersizliklerini başarıya çevirdiğini düşünüyor."

Kendi yarasını başkalarını yaralayarak tedavi edebileceğini sanmak ne büyük yanılgı... Levent Kırca, **2000'li yıllarda girdiği düşüş sürecinin geri dönüşsüz olduğunun farkına vardıkça**, başarısı sürerken açığa çıkmayan karakteri görünür hâle geliyor ve onun kaderini belirliyor.

Yine de ben, bazı hayatların, karakterle kader arasındaki bu determinizm kuvveden fiile çıkmadan başlayıp bitebileceğine inanıyorum. Diyelim Levent Kırca eski şaşaalı günlerini yaşamaya devam etseydi, onun kötücül karakterini açığa çıkartan **"porno takipçiliği"** hadisesiyle karşılaşmayacaktık.

Kötü günler karakterin turnusol kâğıdı ve Levent Kırca, kötü günlerinde hiç iyi bir sınav vermiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kürtler ‘vatandaş’ olabilirler ama Kürt olamazlar!

Alper Görmüş 03.08.2012

Hamza Aktan’ın geçtiğimiz ay **İletişim Yayınları**’ndan çıkan kitabı **Kürt Vatandaş**’ı anlatacağım bugün size...

Kitabın adına bakıp yanılmayın: Yeni anayasada vatandaşlık tanımının nasıl olması gerektiğine dair önerilerin bugünlerde sık sık gündeme gelmesinin de etkisiyle kitabın bir **“vatandaşlık tartışması”** olduğunu sanmayın... Aktan, daha kitabının başında uyarıyor okurları:

“Resmî düzeyde ‘Türk’ kabul edilen, vatandaşlığı da bu şarta bağlı olan Kürtler için ‘Kürt vatandaş’ demenin günümüzde hukuki ve siyasi bir geçerliliğinin olmadığı açık. Türkiye’deki varlığı yasal-anayasal metinler dikkate alındığında halen ‘de-facto’ bir durum olmayı sürdürdüğü için kitaptaki kullanımıyla ‘Kürt vatandaş’, resmîyette ‘Türk’ de olsa vatandaşlık pratiklerine sahip Kürt toplumunu ifade ediyor. Bu nedenle kitapta söz konusu edilen şey, bir vatandaşlık tartışması değil, sıradan Kürtlerin gündelik-toplumsal hallerine yapılmış bir göndermedir.”

Yani, tabir caizse teoriye değil pratiğe dair bir kitap bu... Kitabın alt başlıklarına baktığımızda, Aktan’ın derdinin ne olduğu daha iyi anlaşılıyor:

“Kürtler ve Anadilleri... Kürt Kentinde Kürtler... Türk Kentinde Kürtler... Siyasette Kürtler... Popüler Kültürde Kürtler... Türk Medyasında Kürtler... Yurtdışında Kürtler... Kürt Genci Olmak... Okulda Kürtler... İnternette Kürtler...”

Ben, okuduğum kitaplarda, yazarın asıl derdini anlattığını düşündüğüm cümleleri mutlaka işaretlerim... Bazı kitaplar ise beni, bunların arasından da bir seçme yapıp **“en bi cümle”**nin peşinde koşmaya kışkırtır. Bu kitapta da öyle oldu ve sonunda **“işte bu”** dediğim cümle, **“Türk Medyasında Kürtler”** bölümünün 9 numaralı dipnotunda çıktı karşıma:

“Kürtlük savunusu, vurgusu yapmadığı sürece sorunun olmadığı bir vatandaşlık hali, medya için de geçerlidir...”

Bu cümle bana bir kez daha **Ümit Fırat**’ın, **“Kürtler bu ülkede bakan, başbakan olabiliyorlar, hatta cumhurbaşkanı da olabiliyorlar, daha ne?”** mugalâtasına karşı geliştirdiği şahane cevabı hatırlattı.

“Doğru, Kürtler bu ülkede başbakan, cumhurbaşkanı olabilirler ama Kürt olamazlar!”

“Ben Türk’üm” der gibi “Ben Kürt’üm” diyememek

Aktan’ın kitabını okuyup bitirdiğinizde, bu ülkedeki Kürt sorununun; bir Kürt’ün, bir Türk’ün **“Ben Türk’üm”** derkenki tavrıyla **“Ben Kürt’üm”** diyememesi olduğunu anlıyorsunuz.

Kitap bir yandan bu durumun tarihsel, sosyolojik, kültürel vb. nedenlerini gündelik hayat pratikleri üzerinden izah etmeye çalışıyor, bir yandan da tablonun hangi nedenlerle ve nasıl değiştiğini ve değişmekte olduğunu anlatıyor.

Sakin, ajitasyona başvurmayan, mağduriyet edebiyatı yapmayan bir kitap bu ve belki de gücünü oradan alıyor.

Aktan, *Kürt Vatandaş*'ta bir halkı baskı altında tutup ona kimliğini unutturmanın **"incelikli"** yöntemlerinin de olduğunu hatırlatıyor ve münhasıran bunların Kürtler üzerinde nasıl uygulandığını anlatıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Özkök'e karşı etekte hangi taşlar var

Alper Görmüş 07.08.2012

2003-2004'teki darbe girişimleri döneminde Genelkurmay Başkanı olan **Hilmi Özkök** ile aynı dönemde Kara Kuvvetleri Komutanı olan **Aytaç Yalman** arasında *Hürriyet*'in sürmanşetleri üzerinden yürüyen söz düellosu çok önemli... Çünkü bu düello, Hilmi Özkök'ün döneme ilişkin tanıklığından tedirgin olan eski **"silah arkadaşları"**nın, ona karşı kullanmak üzere eteklerinde hangi taşları hazır tuttukları konusunda önemli ipuçları içeriyor.

Özkök'ün, 3 Aralık 2003 tarihli toplantıda **"muhtıra"**yı Aytaç Yalman'ın telaffuz ettiğini açıklamasının ardından 4 ağustosta Yalman *Hürriyet*'ten **Tufan Türeñç**'e bir demeç verdi ve Özkök'ün söylediklerini cevapladı.

Yalman, toplantıda **"muhtıra"** sözcüğünü telaffuz ettiğini hatırlamadığını söyledi.

Bundan bir gün sonra (5 ağustos) bu defa Hilmi Özkök, yine *Hürriyet*'in sürmanşetinde **Metehan Demir**'in konuğuydu. Özkök, **"Bazı şeyler unutulmaz"** diyordu Yalman'a cevabında:

"Öyle şeyler vardır ki, insan unutamaz ve hatırlamak zorundadır. Mesela ben bunları gayet net hatırlıyorum. Zaten emin olmasam bunları söylemezdim."

Yalman, 14 ocaktaki muhtıra-brifingi işaret ediyor

Tekrar Yalman'a ve *Hürriyet*'in 4 ağustos tarihli haberine dönelim...

Hürriyet'in haber için seçtiği sürmanşet cümlesi önemli: **"Rahatsızlığı Başbakan'a ilettik..."**

Önemli, çünkü ortada bütün hararetiyle **"Yalman 'muhtıra' sözcüğünü telaffuz etti mi, etmedi mi"** tartışması varken, haberin başlığı **"muhtıra tartışması"**ndan değil de Yalman'ın dikkat çektiği 14 Ocak 2004 toplantısından çıkarılmıştı. Gazetenin bu tercihinde Yalman'ın imalarının ya da vurgularının (da) rol oynadığını sanırım düşünebiliriz.

Böylece Yalman **"savunma"**dan çıkıp **"hücum"**a geçmiş oluyordu.

Neden böyle düşündüğümü arz edeceğim, fakat ondan önce Yalman'ın sözlerine odaklanalım:

"Toplantıda kıdem sırasına göre en son ben konuştum. (...) Daha sonra hatırladığım kadarıyla burada ifade edilen hususların yetkili makamlara aktarılmasının uygun olacağını belirterek görüşümü ifade ettim. Nitekim söz konusu toplantıdan Sonra Genelkurmay Karargâhı'nda konu ile ilgili hazırlık yapıldı. Yanılmıyorsam 19 Ocak tarihinde Başbakan, Milli Savunma Bakanı ve Kuvvet Komutanları'nın katıldığı bu toplantıda 3 Aralık 2003 günü ifade edilen hususlar istikametinde bir brifing verildi. Bu brifing Genelkurmay Başkanı adına Genelkurmay 2. Başkanı tarafından verildi."

Hakikati söyleyip bizi yakarsan...

14 Ocak 2004 toplantısına bu işaret ve dikkat çekme, Özkök'ün tanıklığı karşısında zor duruma düşen 2003-2004'teki **"silah arkadaşları"**nın ona karşı eteklerinde bulundurdıkları taşın adını koymamıza yardımcı olacak bir niteliğe sahip...

Böylece anlıyoruz ki, Özkök'ün de anlatımıyla ortaya çıkan o dönemdeki **"beyin fırtınaları"** gündeme getirilecek ve onlara Özkök'ün de katıldığı hatırlatılacak... Böylece, **"hakikati söyleyip bizi yakarsan, biz de senin bizimle birlikte yasal olarak suç teşkil edebilecek toplantılara katıldığını"** hatırlatırız denecek.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkiye'de yaşayan simonlar ve işkence

Alper Görmüş 10.08.2012

"Bizler de (...) bizim tarafımızda olan kişilerin kusurlarını suç olarak nitelendirmiyorduk. Bu duruma, bu tip davranışlara 'simonlaşmak' adını verdim." (**Hanefi Avcı, Haliç'te Yaşayan Simonlar**, s. 18).

Eski polis şefi Hanefi Avcı'nın **"simonlaşmak"** adını verdiği davranış türünün sadece siyasette değil toplumsal hayatta da ne kadar yaygın olduğu, sanırım tartışmadan varestedir.

Kızlarını gelin gönderen bütün aileler kaynanaları, başka ailelerden kız alan aileler de her zaman gelinleri suçlamaz mı? Oysa gelinlerin ve kaynanaların tavırları her iki durumda da hemen hemen aynıdır.

Fakat olmuyor işte; adaletli ve ilkesel tavırlar belirleyemiyoruz. Kendimize yapıldığında kıyamet kopardığımız davranışlar başkalarına karşı yapıldığında ve bunu **"bizimkiler"** yaptığında geçmişi bir anda unutup olan biteni görmemek ve tavır almamak için bin dereden su getiriyoruz.

Kim yaparsa yapsın, kime yapılırsa yapılsın, **"ilkesel"** bir tavırla ve **"ama"**sız bir itirazı en fazla hak eden korkunçlukların başında hiç kuşkusuz işkence ve işkenceciler gelir.

Peki, orada olsun becerebiliyor muyuz çapaksız bir itirazı? Hayır. Ne yazık ki orada bile **"bizim saflarımızdaki işkenceciler"** ve **"karşı saftaki işkenceciler"** ayrımı yapıyoruz, yapabiliyoruz.

Taraf'ın haftalardır sürdürdüğü, bir yanıyla da **"gazetecilikte fikri takip nedir, nasıl yapılır"** başlıklı bir dersin bir sömestrelilik içeriğini rahat rahat dolduracak **Sedat Selim Ay** hadisesi, ne yazık ki **"işkenceye, işkencecilere ve işkencecileri koruyan iktidarlara sıfır tolerans"** noktasından çok ama çok uzak olduğumuzu bir kez daha gösterdi.

İktidara yakın gazeteler rahatsız!

Kaideyi bozmayacak kadar sınırlı sayıdaki samimi itirazı hariç tutarsak, umumi manzara şöyle: İktidara yakın gazeteler ve gazeteciler rahatsız!.. Fakat bu rahatsızlık tescilli bir işkencecinin Terörle Mücadele Şubesi'nin başına getirilmiş olmasından ziyade, iktidarın bu tasarrufunun, bazı münafıkların marifeti nedeniyle iktidarı yıpratıcı bir içerik kazanmasından kaynaklanıyor.

Bu kesimler, yarım ağızla bir işkencecinin bu şekilde ödüllendirilmesinin doğru olmadığını söylese de oklarının sivri ucunu esasen, bu olayı **"kullanıp"** hükümeti zor duruma düşürenlere yöneltiyorlar, mesela *Taraf* gazetesine...

Ortada utanılası **"ama"**lar dolaşıyor. Bunların birinde, eski dönemin alışkanlıkları nedeniyle bugün elini nereye atsa mazisinde işkence olan bir polise çarpan hükümetin, işkenceye bulaşmamış polis müdürü bulmaktaki zorluklarına dikkat çekiliyordu.

Sonuçta hükümetin payına **"keşke yapmasaydınız"**dan kaynaklanan yumuşak bir itiraz düşerken, *Taraf*'ın payına neler düşüyor neler...

Öte yandan sosyal demokratlar, solcular, laikler **Sedat Selim Ay** konusundaki tavırlarıyla ilk bakışta çapaksız, **"ama"**sız, ilkesel, kararlı bir işkence karşıtı tavır sergiliyor gibi görünüyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Davalar 1 Mart tezkeresinin rövanşı' masalı üstüne...

Alper Görmüş 14.08.2012

Ergenekon ve **Balyoz** davalarının Türk Silahlı Kuvvetleri'nin **"anti-Amerikan"** (**"millici"**) kesimini saf dışı bırakmak üzere **"tezgâhlandığı"**; ABD'nin böylece **"1 Mart 2003 tezkeresi sırasında 'anti-Amerikan' bir tutum alarak tezkerenin Meclis'ten geçmemesinde önemli bir rol oynayan askerlerden de intikam almış olduğu"** tezleri son günlerde yeniden ısıtılarak piyasaya sürüldü. (Tahmin edebileceğiniz gibi bu yeni sürümün nedeni, eski Genelkurmay başkanı **Hilmi Özkök**'ün Ergenekon davasındaki tanıklığı sırasında 1 Mart tezkeresi konusunda da konuşmuş olması.)

Oysa ulusalcı ideolojinin **"anti-Amerikan"**cılığının bir **"kabuk"** olduğuna dair yeteri kadar olgusal malzeme var elimizde... Kâh **"Türkiye'nin en anti-Amerikan abisi İlhan Selçuk"**un yazılarından, kâh Ergenekon iddianamesinin delil klasörlerinden bize **"cee"** diyen bu hâlin örneklerini son yıllarda yeri geldikçe gösterdim.

Hatırlayan okurlar olacaktır: Ben, bu örneklerle bakıp da Türk ulusalcılığının anti-Amerikancılığının sahil ve samimi bir içeriğinin olduğunu öne sürmenin imkânsız olduğunu düşünüyorum... Yine, bu örneklerin, Türk ulusalcılığının gerçek ideolojisi olan demokrasisiz, laik bir diktatörlüğe ABD'nin **"evet"** demesi durumunda, ulusalcıların onunla ittifak etmekten çekinmeyeceklerini açıkça gösterdiğini düşünüyorum...

Ulusalcılığın **"sivil"** kanadından devşirdiğim bu örnekleri önümüzdeki yazıda toplu olarak bir kez daha dikkatinize sunacağım...

Bugün ise, yukarıda dile getirdiğim temel iddiamın, ulusalcı ideolojinin asker kanadı bakımından da doğru olduğunu gösteren 1 Mart 2003 tezkere örneği üzerinde duracağım... Tezkere tartışmaları sırasında Türk ordusunun tavrı, TSK'nın anti-Amerikancılığının gerçekte bir kabuk olduğunu, onun altında en süflisinden bir **"Amerikan muhibliği"**nin yattığını ortaya koyan bir turnusol kâğıdı işlevi gördü.

"Yaşlı subaylar rahatsız"

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) 3 Kasım 2002 seçimlerini kazanıp iktidara gelmesi, bizzat Hilmi Özkök'ün mahkemedeki tanıklığı sırasında dile getirdiği gibi ordu içinde büyük bir **"endişe"**ye yol açmıştı...

Zaten belliydi, fakat Özkök'ün açıklamaları bir kez daha ortaya koydu ki, o günlerde **"genç subaylar"**dan ziyade **"yaşlı subaylar"** (generaller) rahatsız olmuştu bu iktidar değişiminden...

Hemen harekete geçtiler... Dört kuvvet komutanı, aralarına Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'ü de alarak iktidarı devirmenin hesaplarını yapmaya çalıştılar. Artık herkes biliyor: Özkök bu harekete karşı durdu ve 2003-2004'te hükümetin eski usullerle **"gönderilmesi"** mümkün olmadı.

O günlerin kaotik ortamında dört kuvvet komutanı, halkı yanlarına çekmek için hükümetin iki büyük girişimi çerçevesinde yürütecekleri anti-propagandaya ve eylemlere büyük bel bağlamışlardı.

Bunlardan biri Kıbrıs'ta barış girişimleri, öbürü de yaklaşmakta olan Irak Savaşı'yla ilgili olarak ABD'nin Türkiye topraklarını kullanmak ve Türk ordusuyla işbirliği yapma istekleri karşısında hükümetin, bu talebe onay verir gözüken tavrıydı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ulusalcılığın 'sivil' kanadının anti-Amerikancılığı...

Alper Görmüş 17.08.2012

Benim bıkmadan, usanmadan takip ettiğim konular var; bunlardan biri de, Türkiye'nin ulusalcılarının taşıdığı **"Amerikan yandaşlığı"** potansiyeli... İlk bakışta **"absürd"** bir tını veriyor oluşu, beni, öne sürdüğüm bu iddia konusunda daha da kışkırtıyor. Ulusalcılık gibi, temelini Amerikan karşıtlığının oluşturduğu bir siyasetin **"Amerikan muhibliğine"** savrulması ihtimali ilk bakışta gerçekten de olacak bir şey gibi görünmüyor. Fakat işin **"zâhir"**ine değil de **"bâtın"**ına bakmaya başladığınızda iş değişir. O zaman, **"anti-emperyalizm"**in bir kabuk olduğunu anlarsınız. Ve ancak o zaman kabuğun altındaki **"öz"**ü algılayabilirsiniz; bu öz, otoriter-jakoben-laik bir yönetim-iktidar arzusudur. Ve bu **"öz"**e kim hizmet ederse, ulusalcılık onunla ittifaka hazırdır.

Yukarıdaki paragraf, okuyanlarda bir tür **"dejavu"** (**"daha önce görmüştüm"** duygusu) yaratmış olabilir. Böyle hissedenler haklı. Çünkü ne zaman yeni bir vesileyle **"Türk ulusalcılığının Amerikan karşıtlığı"** mevzuuna dönseniz, yazıma, bu türden giriş cümleleriyle başlıyorum. Nitekim yukarıda okuduğunuz paragrafı da, 10 Şubat 2009 tarihli **"İlhan Abi'nin rejimine evet diyen bir ABD, ulusalcıların başının tâcidir"** başlıklı yazıma giriş olsun diye yazmışım...

1 Mart 2003'te askerler ne yapmıştı?

Geçen salı, eski Genelkurmay Başkanı **Hilmi Özkök**'ün Ergenekon davasındaki tanıklığı vesilesiyle favori konuma yeniden dönmüştüm.

Hatırlayacaksınız, Özkök tanıklığı sırasında 1 Mart 2003 tarihli Meclis tezkeresine dair sözler sarf etmiş, ardından da **Ergenekon** ve **Balyoz**'un **"Türk ordusunun milli kanadını tasfiye hareketi"** olduğunu öne süren cenah, tezlerini tezkereye bağlamıştı... Bu çevrelere göre, böylece ABD, **"1 Mart 2003 tezkeresi sırasında 'anti-Amerikan' bir tutum alarak tezkerenin Meclis'ten geçmemesinde önemli bir rol oynayan askerlerden de intikam almış"** oluyordu.

Salı günkü yazıda, **Darbe Günlükleri**'ndeki notlara dayanarak, 2003'te orgeneral olan bütün askerlerin gerçekte **"tezkereci"** olduklarını, fakat kendilerinin **"anti-Amerikan"** cılıklarına hâlel gelmesin diye nasıl tezkere karşıtı bir imaj vermeye çalıştıklarını anlatmıştım.

Bugün de sıra, o yazıda söylediğim gibi, ulusalcılığın **"sivil"** kanadının anti-Amerikancılığına geldi.

İlhan Selçuk ve İsrail'in Gazze'ye saldırısı

"Türk ulusalcılarının anti-Amerikancılığı" mevzuunu nasıl çok seviyorsam, bu gizli sevdayı onun simge ismi **İlhan Selçuk** üzerinden göstermeyi de o kadar çok seviyorum.

Bu çerçevede, İlhan Selçuk'un sağlığında kaleme aldığım iki yazıdan biri, İsrail'in Gazze'yi işgali ve ardından yaşanan **"one minute"** krizinde Selçuk'un tavrı üzerinde odaklanıyordu.

İlhan Selçuk, İsrail işgaline karşı direnen ve bu özelliğiyle ABD ve İsrail'in bir numaralı düşmanı hâline gelen Hamas'ı destekleyen hükümete ateş püskürüyordu o zamanlar:

"(

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Barış, savaştığınla işbirliği yapmaktır...'

Alper Görmüş 21.08.2012

Bir grup PKK'lı tarafından kaçırılan **Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Milletvekili Hüseyin Aygün**'ün serbest bırakıldıktan sonra yaptığı açıklamalarla onların medya eleğinden geçtikten sonraki hâlinin karşılaştırılması bir kez daha gösterdi ki, Türk medyası kahir ekseriyetiyle **"barış"** derken aslında **"zafer"** demek istiyor.

Dağdaki PKK'lılardan gelen **"Biz de biliyoruz bu savaşın artık iyice anlamsızlaştığını"** itirafını kıymetli bulmayıp üzerinde durmayan, buna karşılık bu itirafın kamuoyuna duyurulmasına aracılık eden bir milletvekilini topa tutan bir medyanın tavrı başka nasıl yorumlanabilir?

Meselenin siyaset yanına gelince...

Hüseyin Aygün'ün kaçırılması etrafında dönen “**barış**” ve “**barış dili**” tartışmalarını izlerken, bir şeyi çok kuvvetli bir biçimde bir kez daha hissettim: Gerek iktidar gerekse **Barış ve Demokrasi Partisi (BDP)** çevrelerinden gelen “**barış**” vurgulu değerlendirmeler hiç “**sahih**” bir tını vermiyordu.

Barış çağrılarının bende neden böyle bir algıya yol açtığının cevabını, **Aydın Engin**'in **Tan Oral**'la gerçekleştirdiği nehir söyleşi **Tan Oral Kitabı**'nda buldum (*İş Bankası Yayınları*, 2006).

Büyük bir tesadüf eseri olarak, kitaptaki “**barış**” kavramının tartışıldığı bölümle, Aygün'ün kaçırılıp serbest bırakılmasından sonraki “**barış**” vurgulamalarını aynı günlerde okudum.

“Barış” neden “zafer” arzusuyla bağdaşmaz?

Tan Oral'ın 1970'lerdeki “**Soğuk Savaş**”ın taraflarının (ABD ve Sovyetler Birliği) ve onların Türkiye'deki taraftarlarının sürekli tekrarladıkları “**barış**” çağrılarının “**barış**”la neden hiç alâkasının olmadığına dair sözlerini okurken, günümüzdeki barış çağrılarına dair bariz bir aydınlanma duygusu yaşadım. Çünkü, Tan Oral'ın değerlendirmeleri, günümüzdeki “**barış**” çağrılarının neden barışla hiç alâkasının olmadığını da büyük bir ferasetle açıklıyordu.

Söylediklerini okuyunca anladım ki, gerçekte istenen şey barış değil “**zafer**”dir ve zafer için de çatışmaya devam etmek gerekir.

Bakalım, Tan Oral'ın “**barış**” ve “**zafer**”in doğalarına dair özgün analizi sizde de bende yarattığı heyecanı ve aydınlanma duygusunu yaratacak mı:

“Beni bir barış paneline çağırdılar. Orada öteden beri barışı savunan birçok eş, dost ve yazarı izlediğim zaman şunu fark ettim, aslında kimse barışı savunmuyordu, herkes zaferi savunuyordu. İstedikleri şey barış değil zaferdi. Herkesin istediği zafer. Yani zaferi kazanalım, ondan sonra dünya benim istediğim şekilde barış içinde devam edip gitsin.

“Bu barışçı bir bakış değil. Bu tam savaşçı bakış. O panelde şunu söyledim: ‘Barış düşmanla işbirliği yapmaktır...’ Tam vatan hainliğinin savunusunu yaptım sanki orada. Düşmanla işbirliği yapmanın, anlaşmanın adıdır barış. ‘Buna var mısınız, buna varsanız barışı savunalım’ dedim. (...) Barış budur, bu cesareti gösterebilmenin adıdır barış. Yani kavga ederiz, ben yenerim, ondan sonra sulh ve sükûn içinde benim egemenliğimde, benim istediğim bir dünyada yaşarız.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

PKK'da olmayan şey: şehâmet...

Alper Görmüş 24.08.2012

Haklı bir isyanı başlatmak için “**celâdet**” yeter, fakat onu tarihsel olarak doğru bir noktada durdurmak için “**şehâmet**” sahibi olmak gerekir, PKK'da olmayan da bu galiba. (**Celâdet**: bahâdırılık, kahramanlık, yiğitlik... **Şehâmet**: zekâ ve akıllılıkla berâber olan cesâret, yiğitlik –Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*.)

Bugün, geçtiğimiz yıl bu zamanlarda kaleme aldığım ve yukarıda okuduğunuz paragrafla biten **“Soyun öyleyse, dövüşeceğiz’in meşruiyeti ve sınırları”** başlıklı yazımda anlattığım bir ortaçağ hikâyesini yeniden anlatacağım.

Keza, hikâyeyle Kürt meselesi arasında kurduğum paralelliklerle ilgili olarak yazdıklarımı da bir daha dikkatinize sunacağım... Yani bu bir tekrar yazısı olacak, sadece en sonda, **“PKK tarihsel momenti kaçırmak üzere”** ara başlığından itibaren birkaç ilavede bulunacağım.

Diyeceksiniz ki, **“Ortadoğu yanıyor, onun üzerinden Gaziantep yanıyor, sen kalkmış Ortaçağ hikâyesinden söz ediyorsun...”**

İlk bakışta haklısınız, fakat size anlatacağım hikâye Antep’teki ahlaksız, vicdansız, insafsız şiddetin... Sadece onun değil bütün PKK şiddetinin PKK açısından dahi anlamsız ve yanlış olduğunu ortaya koyacak bir hikâye...

O nedenle, dinleyin...

“Soyun öyleyse, dövüşeceğiz...”

Küçük ve yoksul bir ortaçağ köyünün papazı, çok sıcak bir yaz gününde uçsuz bucaksız izlenimi veren, tek bir ağacın bile bulunmadığı bir bozkırda yürüyerek yol almaktaymış... Hedefi, ölen aile büyüklerini gömmeden önce kendisinden son bir dua isteyen uzaktaki akrabalarının yaşadığı kilisesiz, kendisinininkinden de küçük bir köymüş...

Güneş doğmadan çıkmış yola, hiç durmadan yürümüş, yürümüş...

Öğleye doğru artık yürüyecek takati kalmamış, içinden **“bari tek bir ağaç gölgesi”** diye geçirirken, onca yorgunluğuna rağmen gözüne kestirebileceği uzaklıkta yeşil bir adacık görmüş.

Yeşil adacık, uzaktan vaat ettiğiinden çok daha davetkârmış... Su da varmış üstelik... Biraz soyunup dökünmüş, uzun uzun su içmiş, ardından bacaklarını, kollarını, yüzünü yıkayıp sırtüstü uzanmış.

Tam uykuya dalmak üzereyken bir atın nal seslerini duymuş, at birkaç dakika sonra sürücüsüyle birlikte karşısındaymış...

“Bu topraklar kralımızın ve ailemizin” demiş sürücü, zaten her halinden bir asilzade olduğu anlaşılıyormuş, **“oturduğün yer de bizim ve yabancılar burayı kullanamaz”**.

“Sadece birkaç dakika” demiş papaz, **“sonra yine yoluma devam edeceğim”**.

Adam ısrar etmiş: **“Hayır, hemen şimdi kalkacaksınız!”**

Papaz: **“Kralımızın ve ailemizin, diyorsun, peki nasıl elde ettiniz bu toprakları?”**

Adam: **“Atalarımızdan kaldı.”**

Papaz: **“Onlar nasıl elde etmiş?”**

Adam: **“Onlara da atalarından kalmış.”**

Konuşma bu minval üzere uzamış da uzamış... Papaz sorularını hep yüzünde bir gülümsemeyle sorarken, asilzade her soru-cevapta biraz daha öfkeleniyormuş.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

E. Özkök'ün 'Ortadoğu'ya dalalım' günleri...

Alper Görmüş 28.08.2012

"Bayanlar baylar, Ortadoğu'ya hoş geldiniz..."

Ertuğrul Özkök

, başlığı bu olan yazısında (22 Ağustos 2012), **"Türkiye'nin yüzünü Ortadoğu'ya çeviren"** hükümete verip veriyordu... Özkök, bu işin sorumlularını sıralarken de birinciliği, **"Çocukluk hayallerini stratejik derinlik diye yutturanlar"**a veriyordu.

Fakat işte, onlar Ortadoğu'ya gitme hayalleri kurarlarken Ortadoğu Gaziantep bombası olarak Türkiye'ye gelmişti:

"Baylar ve bayanlar... Sivil meydanlarda bombaların patlatıldığı Ortadoğu'ya hoş geldiniz. Artık gırtlığımıza kadar Ortadoğu'dayız..."

O müthiş tarihi vizyon, 'menfaatimiz' diye ballandırılan çocukluk hayalleri.

Arif Nihat Asya'nın 'Ağır'ındaki o vasiyet gibi feryat:

*'Fırat niçin, Dicle niçin, Aras niçin
Benden doğar, bana dökülmez?'*

Misak-ı Milli puzzle'ının eksik kalmış parçası...

O derin strateji..."

Ertuğrul Özkök'ün yayın yönetmenliğini yaptığı gazetenin Türkiye'nin Ortadoğu'da **"askere alınması"** için 2001-2003 arasında ne diller döktüğünü; **"gırtlığımıza kadar"** Ortadoğu'ya dalmamızın neden **"menfaatimiz"** icabı olduğunu; ABD'nin bölgeyi dizayn faaliyetinde neden **"ön safta"** olmamız gerektiğini nasıl ballandıra ballandıra anlattığını bilmeyenler de sanacak ki, o bir **"misak-ı milli"** barışçısıdır.

Oysa hiç alâkası yoktur.

Bugün sizlere Ertuğrul Özkök'ün ve gazetesi *Hürriyet*'in o yıllardaki **"Haydi Türkiye, Ortadoğu'ya"** performanslarına dair yazı ve haber örneklerini hatırlatacağım; ki hep birlikte bir daha görelim, günümüzün misak-ı milli barışçısı 10 yıl önce nasıl bir **"Ortadoğu şahini"**ymiş...

“Biz de Kuzey Irak’a gireceğiz”

11 Eylül 2001 saldırılarından hemen sonra ABD, başta Afganistan ve Irak olmak üzere dünyanın bütün “**kötü**”lerine karşı dünyanın bütün “**iyi**”lerini savaşa çağırmaya başlamıştı. Saldırılarından sadece altı gün sonra (17 Eylül 2001), henüz Türkiye Cumhuriyeti devletinden hiçbir ses çıkmamışken *Hürriyet*’in birinci sayfasında şu sevindirici başlıkla karşılaştık: “**Biz de Kuzey Irak’a gireceğiz...**”

Müjdeli habere göre bu işi Türk ve ABD birlikleri birlikte kotaracaklardı.

Haberin kaynağı, İsrail’den yayın yapan, spekülatif-manipülatif yayınlarıyla ün salmış istihbarat sitesi *DEBKAfile* idi...

Böyle bir haberi, kaynağının şaibeli performansına atıfla ve mesafeli bir duruşla değil de sevincini gizleme gereğini duymadan yayımlaması, *Hürriyet*’in Türkiye’nin ABD’yle birlikte Ortadoğu’ya yalınkılıç dalması yönünde bir yayıncılık yapacağının ilk işareti oldu. Nitekim sonrasında her şey bu işaret doğrultusunda gelişti...

“Ön safta ol, parayı al”

O yıllar, merkez medyanın hükümet kurup hükümet yıktığı şımarıklık yıllarıydı... Bu ruh hâli, merkez medya yöneticilerini, zaten sorunlu olan tercihlerini ve sözlerini en inceliksiz, en küstah tonlarda dile getirme konusunda kıskırtıyordu. (Bu tavrın maksimumu **Zafer Mutlu** tarafından dile getirilmiş, kendisine “**iyi gazetecilik**” yönünde sorulan bir soruyu “**Ne gazeteciliği kardeşim, biz burada dükkân açtık, patronumuza para kazandırıyoruz**” diye cevaplamıştı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O günlerde hepsi ‘Ortadoğu’ya dalalım”cıydı...

Alper Görmüş 31.08.2012

Gelen mektuplardan anladım ki, salı günü bu köşede yayımlanan “**E. Özkök’ün ‘Ortadoğu’ya dalalım’ yılları**” başlıklı yazıya okurların çoğu çok şaşırmış.

Bazı okurlar da El Kaide’nin 11 Eylül 2001’deki saldırılarının ardından Ortadoğu’yu yeniden dizayn etme kararlılığını ortaya koyan ABD’yi öbür merkez medya gazetelerinin de destekleyip desteklemediğini; operasyonun Afganistan’la sınırlı tutulmayıp mutlaka Irak’ı ve Ortadoğu’yu da kapsaması ve Türkiye’nin de ABD ile birlikte buralara girmesi gerektiği hususlarında *Hürriyet*’vari bir heyecan taşıyıp taşımadığını merak etmişler... Bu okurlar bir yandan da bunları da örnekleyip örnekleyemeyeceğimi sormuşlar.

Memnuniyetle... Zaten ben de o dönemde sadece **Ertuğrul Özkök**’ün ve *Hürriyet*’in performanslarını sorgulayan bir yazı yazmış olmaktan biraz rahatsızdım... Gerçi Özkök yazdığı “**Ortadoğu bataklığı**” yazısıyla buna kendisi davetiye çıkarmıştı ama ben yine de rahatsızdım.

Şimdi, sizden gelen isteklerle benim rahatsızlığım birleşti ve ortaya bundan sonra okuyacaklarınız çıktı...

Bakalım, dönemin *Hürriyet*'ten sonraki en etkili üç merkez gazetesi (**Dinç Bilgin**'in *Sabah*'ı, **Cem Uzan**'ın *Star*'ı ve **Aydın Doğan**'ın *Milliyet*'i) o günlerde neler yapmışlar...

"Düello" Batı, "pusucu" Ortadoğu...

Perdeyi *Star* gazetesi ve onun yayın yönetmeni **Fatih Çekirge** açtı... *Star* gazetesi, **İkiz Kuleler**'e saldırıdan sadece iki gün sonra topun ağzındaki ülkeleri "TÜRKSAT 1C uydumuzdan" alınan bir fotoğraf üzerinde işaretledi... Kimler yoktu ki: Filistin, İran, Irak, Sudan, Afganistan, Suriye...

Aynı gün genel yayın yönetmeni de "**Pusu ve düello**" başlıklı bir yazı yazdı. Çekirge'ye göre ABD "**düello**", Ortadoğu "**pusucu**"ydu... ABD mutlaka cevap verecekti ve bunu bir pusucu gibi gizlenerek değil, bir düello gibi göstere göstere yapacaktı.

Gerçi tek başına "**Amerika'nın savaşı**" dahi Türk basınının adrenalin düzeyini yükseltmeye yetiyordu ama Türk basını daha fazlasını istiyordu... "**Biz**" de işin içinde olmalıydık...

15 Eylül 2001'de *Sabah* gazetesi, bu doğrultuda kotarılmış bir umut aşılama, bir "**olacak inşallah**" haberiyle çıkageldi: "**Ankara'ya büyük övgü...**"

Fakat habere haber demeye bin şahit isterdi:

"İyi ki varsınız' diyen dünya basını ve finans çevreleri Türkiye'yi alkışlıyor... *Daily Telegraph* (İngiliz gazetesi): Böyle bir dönemde Türkiye'nin varlığı büyük şans... *Schwartzkopf* (Körfez Savaşı komutanı): Gerçek dost Türkiye yine bizimle elele... *J. P. Morgan* (Yatırım bankası): Türkiye'nin önemi artacağı için Türk tahvillerini öneriyoruz... *Eurasia Group*: Türkiye yeni bir sıkıntı yaşarsa, finans kuruluşları yardıma koşar..."

"24 saatte Bağdat..."

17 eylülde *Sabah*'ta yayımlanan "**Mekanize Amerikan ve Taliban askeri**" başlıklı "**haber**", Türk basınında cılız da olsa görülmeye başlayan "**Afganistan ve Ortadoğu bataklığından uzak duralım**" çağrılarının çanına ot tıkamak ister gibiydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bariş, zafer, Roni ve ben...

Alper Görmüş 04.09.2012

Kürtler üzerindeki ahlaksız, vicdansız, insafsız baskının bir aşamasında, onlar adına ortaya çıkan birilerinin, devlete "**soyun o zaman dövüşecegiz**" diye meydan okumasının meşruiyetini ve bu meşruiyetin sınırlarını tartışıyorduk. (Bak. 24 ağustos tarihli, "**PKK'da olmayan şey: şehâmet**" başlıklı yazım.)

Tahmin ettiğim gibi, “**sınırlar**” meselesinde maraza çıktı, epeyce mektup aldım, bu arada arkadaşım **Roni Margulies** de o noktadan beni eleştiren bir yazı kaleme aldı (“**Soyun öyleyse dövüşeceğiz**”, *Taraf*, 25 ağustos).

Bu yazının konusu işte bu “**maraza**” ama, oraya gelmeden önce denklemin birinci kısmı (meşruiyet faslı) ile ilgili olarak tavrımı bir kez daha belirtip geçeyim...

Daha önce defalarca yazdığım gibi, içinde bulunduğumuz kavgayı başlatan irade her ne kadar PKK olsa da, kavganın başlamış olmasında asıl sorumluluğun devlete ait olduğuna inanıyorum. **Serdar Kaya**, son yazısında (*Taraf*, 2 eylül), **İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**’nin başlangıç cümlelerinden birine dayanarak bunun neden böyle olduğunu çok güzel anlattı:

“Birleşmiş Milletler tarafından 10 Aralık 1948 tarihinde onaylanan İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi metninin hemen ilk cümlesinde, şöyle bir ifade yer alır: ‘İnsan şayet zorbalık ve baskıya karşı son çare olarak başkaldırıya yönelmeye mecbur edilmeyecek ise, insan haklarının hukukun üstünlüğü ile korunması gerekir.’ Bu ifadeden kasıt şudur: Baskı gören insanlar, bir noktadan sonra başkaldırmaya yönelirler. Ancak, insanları buna mecbur kalacakları bir çaresizlik içinde bırakmak doğru değildir. Dolayısıyla, insan haklarını koruma altına almak ve işin o noktaya gelmesini baştan önlemek gerekir.

“İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’ndeki bu ifade, dikkat edilecek olursa, başkaldıran insanları suçlamaz. Aksine, hayat hakları hiçe sayılan, sadistçe işkencelere maruz bırakılan, kültürel mirasları sistemli olarak yok edilen insanların bir noktada başkaldıracak olmalarını doğal görür.”

Kavganın meşruiyeti... Nereye kadar?

Artık denklemin ikinci bölümüne, yani “**sınırlar**” meselesine gelebiliriz...

Roni’nin itirazını aktarmadan önce, onun itirazına yol açan cümlelerimi aktarayım...

Hatırlayacaksınız, devletle Kürtlerin karşılıklı pozisyonlarını anlatırken, bir asilzade ile en temel insani hakları (mesela asilzadenin toprağında birkaç dakikalığına soluklanması) o asilzade tarafından gasp edilen bir köy papazı metaforuna başvurmuş; papazın, sürecin bir aşamasında kavga için soyunmaya başlaması durumunda onun suçlanamayacağını teslim ettikten sonra, “**nereye kadar**” sorusunu sormuştum. Cevabım şöyleydi:

“Yoksul köy papazının kavgasının meşruiyeti ne zaman irtifa kaybetmeye başlar?

“Bu sorunun cevabı şöyledir: Kavgayı başlatmasına yol açan haksız fiil ortadan kalktığı zaman... Yani yürüdüğü topraklarda istediği zaman istediği kadar dinlenmesinin onun hakkı olduğunun teslim edilmesine kadar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gönüllü kökten-Amerikancı

Alper Görmüş 07.09.2012

 Gönüllü kökten-Amerikancı Ben, klasik milliyetçiliğin ulusalcılıktan daha samimi bir ideoloji olduğuna inanıyorum; hiç değilse kendisini gizlemiyor, neyse o...

Oysa dinden arındırılmış milliyetçi bir ideoloji olarak ulusalcılık, **“demokrasisiz bir laik diktatörlük”**ten başka bir şey olmayan asıl amacını, öne çıkardığı yurtseverlik, anti-emperyalizm, çağdaşlık gibi perdeler arkasında gizleyebiliyor, bu süslü laflar sayesinde etrafında bir **“ilericilik”** illüzyonu peydahlayabiliyor.

Fakat ulusalcılık izale edilemez, ölümcül bir çelişkiyle malûl, o da şu: En temel ve en yaygın olarak kullandığı ideolojik propaganda aracı **“anti-emperyalizm”** ama temel amacı olan **“demokrasisiz, laik bir diktatörlük”** için o emperyalizmin **“tamam”** demesine ihtiyacı var.

2002’den başlayıp yıllarca süren darbe girişimlerinin **“yalan”**dan başka bir şey olmadığını savunurlarken en fazla baş vurdukları argümanın şundan ibaret olması çok anlamlı değil mi:

“Türkiye’de ABD izin vermezse darbe yapılamaz, 2002’den sonra ABD ile TSK’nın arası bozuktu, demek ki darbe iddiaları uydurmaca...”

Tesbit doğru aslında. Fakat bu tesbitle, bir yandan da bu işlerin ABD’siz olamayacağını da kabul etmiş oluyorlar.

Günümüzün en bi ulusalcısının gönüllü kökten-Amerikancı günleri

Bu ölümcül çelişki, kritik anlarda ulusalcı ideolojinin gerek asker gerek sivil kanatlarının **“hava yapmasına”** neden oluyor ve o anlarda ulusalcılık **“Amerikan muhibliği”**ne evriliveriyor.

14 ağustos tarihli **“‘Davalar 1 Mart tezkeresinin rövanşı’ masalı üstüne”** ve 17 ağustos tarihli **“Ulusalcılığın ‘sivil’ kanadının anti-Amerikancılığı”** başlıklı yazılarımda, ulusalcıların Amerikancılığının **“cee”** dediği tarihsel anlardan örnekler vermiştim.

Bugün ise biraz daha geriye gidecek, günümüzün en hızlı anti-Amerikancısı *Hürriyet* yazarı **Yılmaz Özdil**’in **“gönüllü kökten-Amerikancı”** günlerinden utanç verici örnekler aktaracağım.

Yılmaz Özdil, 2001’de ABD’nin Afganistan ve Ortadoğu’ya müteveccihen başlattığı seferberlikte *Star* gazetesinin yazı işleri müdürüydü ve bu gazete o günlerde en süfli Amerikancılığın en **“yozdil”**li temsilcisiydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Doğan Akin, ‘T24’ ve editoryal bağımsızlık

Alper Görmüş 11.09.2012

Doğan Akin, *T24*’ün üçüncü yılını doldurması vesilesiyle kaleme aldığı yazıda **“lütufla habercilik yapılamayacağını göstermek için buradayız”** diye yazdı.

Bu cümleyi izleyen paragraf da belli ki, gazetecilerin iktidarlara ve patronlara yönelik, son dönemde sıkça karşılaştığımız **“bize baskı yapmayın ki biz de gazetecilik görevimizi hakkıyla yerine getirelim”** mealindeki çağrılarına nazireyle kaleme alınmıştı:

“Medyadaki sorunun sadece iktidarlardan, sadece sermaye sahiplerinden kaynaklanmadığını, editoryal bağımsızlığa sahip çıkmayan biz gazetecilerin de yakındığımız sonuçta payı olduğunu kabul etmek üzere buradayız.”

Doğan Akın bu ülkede meslektaşlarını böyle eleştirmeyi en fazla hak eden gazetecilerden biri... Fakat kurduğu cümle, özellikle de gazetecilerin payını belirlerken kullandığı **“de”** takısı, tartıştığımız meselede gazetecilerin **“günah”**ının boyutlarını layıkıyla anlatmıyor gibi geldi bana.

Cümleye iki nedenle itiraz ediyorum: Öncelikle, gazetecilerin **“medyadaki sorun”**la ilgili sorumluluklarını küçülttüğü için, ikincisi de (dolaylı olarak) **Doğan Akın** ve **T24**’ün yapmaya çalıştığı bağımsız gazeteciliğin değerini yeterince vurgulayamadığı için...

Başbakan, patronlar ve gazeteciler

Başbakan Erdoğan’ın, celalli anlarında gazeteci adı telaffuz edip, patronlarına **“yazıklar olsun, böylelerini nasıl çalıştırıyorsunuz”** diye serzenişte bulunabilmesi ve zaman zaman da sonuç alması neyi gösteriyor? Ya da şöyle sorayım: Başbakan, sermaye sahipleriyle gazeteciler arasında nasıl bir ilişki olduğunu varsayıyor ki, sonuç alabileceğini düşünüyor?

Bu sorunun cevabı şöyledir: Düşünüyor, çünkü gazetecilerin sermaye sahipleri nezdindeki moral pozisyonlarının fevkalade sorunlu olduğunu biliyor.

Sorun şurada: **Gazeteciler editoryal bağımsızlıklarını her şeyden önce kendi sermayelerine karşı korumak gerektiğini, iktidarlara karşı bağımsızlığın yolunun da buradan geçtiğini bir türlü anlayamıyorlar ya da anlamak işlerine gelmiyor...**

Gazetecilerin kendi sermayelerine karşı editoryal bağımsızlıklarını savunmaları neden bu kadar önemlidir?

Çünkü sermaye sahipleri, siyasi iktidarlar ve başka güç odaklarından gelen baskıyla, çalıştırdığı gazetecilerden gelen editoryal bağımsızlık talebi (baskısı) arasında kalırlar ve pozisyonlarını yukarıdan ve aşağıdan gelen taleplerin şiddetine göre ayarlarlar.

Eğer gazeteciler patronlarına sahiplikle editoryal bağımsızlığın farklı şeyler olduğunu anlatamamışlarsa, yani bir gazetenin sahibi oldu diye o gazeteye istediği gibi müdahale edemeyeceğini izah edememişlerse; yine, editoryal bağımsızlığın kendileri için statüden ve paradan çok daha önemli olduğu hususunda patronlarının zihninde sahih bir izlenim yaratamamışlarsa... İşte o zaman sermaye sahibi, pozisyonunu salt **“yukarıdan”** gelen baskılara göre ayarlar.

Görüldüğü gibi, gazetecilerin editoryal bağımsızlıklarına sahip çıkmaları, medya patronlarının da iktidarlara karşı daha **“direncili”** olabilmesinin yegâne imkânını sunar bize.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tekinsiz 2015’e doğru, üstelik Hrant Dink’siz...

Alper Görmüş 14.09.2012

Türkiye'nin planlanmış karanlık olaylarla ve bu olaylardan iktidar devşirme hamleleriyle dolu siyasi geçmişi şunu açıkça gösteriyor: Bu ülkede bazı tarihler bu amaç doğrultusunda **"kritik ve uygun zaman"** olarak önceden belirleniyor ve bütün o karanlık olaylar o **"hassas"** tarih akıldan hiç çıkarılmadan adım adım hayata geçiriliyor.

Elbette yaratılan kaos dönemlerinin tamamının belirli bir tarihe **"ayarlı"** olduğunu iddia etmiyorum. Bunların bir bölümü, sadece bazı süreçleri kriminalize etmek ve sürecin **"kabul edilemez"** noktaya varması durumunda zor kullanarak durdurmanın meşruiyet araçları olarak kurgulanmışlardı. Örnek: 1990'ların ilk yarısında işlenen ve **"şeriatçılar"**a fatura edilen, çoğu *Cumhuriyet* gazetesi yazarı faili meçhul laik aydın cinayetleri... Bu cinayetler, yükselmekte olan siyasal İslamcı hareketlerle ilgili olarak toplumda bir duyarlılık yaratmak; gün gelir de bu güçler iktidara gelirlirse, o iktidarı gayrı meşru ilan etmede yararlanmak amacıyla kurgulandılar.

Cumhuriyet yazarı da "olabilir" demişti

Ergenekon davalarının başlangıcında, *Cumhuriyet* gazetesi yazarı **Orhan Bursalı** da aşağı yukarı bu noktaya gelmişti. Bursalı, o dönemde kaleme aldığı şu satırların bugün hatırlatılmasından memnun olmayacak ama, ne yapalım:

"Muammer Aksoy'lardan Bahriye Üçok'lara, ülkemizin en büyük soruşturmacı gazetecisi Uğur Mumcu'dan yetkin akademisyen ve Cumhuriyetçi demokrat Ahmet Taner Kışlalı'ya kadar onlarca isim... Ve savcı Doğan Öz... Bu cinayetlerin hiçbirini aydınlatılmadı! Katilleri ve örgütleri bilinmiyor!

"Ancak bu cinayetlerin işleniş biçimleri ve zamanları olağanüstü niteliktedir! Cinayetler büyük kitleleri harekete geçirmiş, Uğur Mumcu cinayetinde 500 bin kişi yürümüş, hemen hepsi, yine olağanüstü durumların hazırlığı olarak nitelendirilebilecek psikolojik ortamları çağrıştırmıştır!

(...)

*"O halde sorulum: 'Ergenekon' ve veya benzeri yapılanmalar mı Cumhuriyet'in çevresindeki cinayetlerde rol oynuyordu? (...) Bu konu daha ayrıntılandırılabilir; ama sonuçta geçmişten bugüne baktığımızda, eğer böyle bir yapılanmadan bahsediyorsak, bu örgütlenmenin Cumhuriyet aydınlarının katledilmesinde rolü olabilir... Dahası, eğer devamı onlar ise, Cumhuriyet'in geçen yıl bombalatılmasında da! Gazetemiz ve çalışanları, onların provokatif amaçları için hedef olabilir..." (Orhan Bursalı, *Cumhuriyet*, "Ergenekon ve Cumhuriyet", 3 Ağustos 2008).*

2007'nin hassaslığı, beş yıl öncesinden ilan ediliyor

Siyasal sonuçlar üretmek üzere planlanmış fakat herhangi bir tarihe **"ayarlı"** olmayan karanlık olaylar silsilesine dair bu örneği aktardıktan sonra şimdi artık asıl konumuza gelebiliriz... Yani yine birtakım karanlık olaylar peş peşe gelecek ve fakat bu defa bu olaylar asıl hâsılasını belirli bir **"hassas"** tarihte versin diye planlanmış olacak. Örnek: "Hassas" 2007 yılı için kurgulanmış anti-misyoner kampanya ve Hristiyan azınlıklara yönelik cinayetler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Başbakan'ın sır kitabının muhtemel 'flaş'ı...

Alper Görmüş 18.09.2012

Başbakan Tayyip Erdoğan Kiev'de gazetecilerle sohbet ederken şöyle dedi:

"Biz Türkiye Cumhuriyeti devletini yönetiyoruz. Şu anda söyleyebileceklerim var, söyleyemeyeceklerim var. Her şeyi, her zaman, her yerde söyleyemeyiz. Ama Allah izin verirse biz bunları ileride kaleme alacağız. (...) Arapların bir sözü vardır. Sırrı şöyle tarif ederler: 'İki dudağın arasından çıktı mı esiri olursun.' Bizim de bazı sırlarımız var. Fatih, 'Sakalım bilse sakalımı keserim' demişti."

Erdoğan, bu cümleleri bilhassa 2003'teki **"Balyoz"**u hatırlatarak sarf edince, bir gazeteci **"Yani Balyoz'da kamuoyunun bildiğinden daha karanlık tablolar mı var"** diye sormuş. Erdoğan bu soruya da **"var tabii canım"** karşılığını vermiş.

Bu darbe işleri ne kadar tuhaf... Ona bulaşan, tanıklık eden gazetecilerle ona maruz kalan siyasetçileri aynı noktada buluşturuyor: **"Şimdilik anlatmayacağım, ileride kitabını yazacağım."**

Başbakan'ın sözleri bana tabii ki, başımıza örülmekte olan çoraplara tanıklık ettiği hâlde bunları neden haberleştirmedeği sorusunu **"çünkü kitabını yazacaktım, not alıyordum"** diye cevaplayan **Mustafa Balbay'**ı hatırlattı.

İkisinin de hakkı yok!

Oysa ne Balbay'ın var böyle bir hakkı, ne de Başbakan Erdoğan'ın... Çünkü yazmadıkları ya da açıklamadıkları, sadece şahıslarını ilgilendiren şeyler değil (öyle olsa, bildiklerini kendileriyle birlikte öbür dünyaya götürme hakları da var).

Böyle bir hakları yok, çünkü yazmadıkları ya da açıklamadıkları, doğrudan doğruya bizlerin hayatlarıyla ilgili şeyler, yani kamusal... **"Şimdilik anlatmayacağım, ileride kitabını yazacağım"**ı böyle dünyanın en normal şeyymiş gibi iki dudağının arasından fırlatıveren kişilerin, kamuoyu sorumluluğu en yüksek iki görev alanından çıkması bu ülkeye dair çok şey söylüyor ama, o ayrı fasıl...

Şu da var: Başbakan, görülmekte olan bir davayla ilgili kamuoyunun ve yargının bilmediği fakat kendisinin bildiği bir şeylerin varlığından söz ediyor. Ülkenin başbakanı da olsa, Erdoğan, bildiklerinin özelliği nedeniyle bildiklerini kendisine saklayamaz.

Bu açıklama en çok, davanın görüldüğü mahkeme heyetini ilgilendiriyor. Heyet, Erdoğan'ı tanık olarak mahkemeye davet etmeli!

"Artık Esiri Olsam Da Olur"

Şimdi gelelim, başlıkta sözünü ettiğim noktaya...

Evet, ben, Başbakan'ın ileride yazacağı kitabın 2003 bölümünün **"flaş"**ını tahmin edebiliyorum...

Yazının bundan sonrasında Başbakan'ın yıllar sonra yazacağını iddia ettiğim satırları onun kaleminden çıkmış gibi aktaracağım, cuma günü yazımda da bu muhayyel mektubu hangi somut gerçeklere dayandırdığımı anlatacağım.

Lütfen yazının bundan sonrası için bugünde olduğumuzu unutun; 2027'teyiz...

Gazeteler, 14 yıl başbakanlık (üç dönem), 10 yıl da cumhurbaşkanlığı (iki dönem) yaptıktan sonra emekliye ayrılan Erdoğan'ın **"Artık Esiri Olsam Da Olur"** adlı anılar kitabının bir milyon adet basılan birinci baskısının üç gün içinde tükendiğini, yayınevinin ikinci baskıya geçtiğini haber vermektedirler.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan 2027'de ne anlatacak (2)

Alper Görmüş 21.09.2012

Başbakan Erdoğan'ın geçtiğimiz hafta Kiev'de gazeteciler önünde sarf ettiği sözlerin anlamı ve önemi üzerinde duruyordum...

Hatırlayacaksınız, Başbakan o konuşmada, iktidarlarının başlangıç yıllarında Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) başına örölmek istenen çorapların tamamının henüz ortaya çıkmadığını; bunları kendisinin bildiğini fakat bugün de açıklamayacağını, ileride yazacağı kitapta anlatacağını belirtmişti.

Ben de geçen yazımda, **Başbakan'ın kitabının hiç kuşkusuz en "hard" bölümünü oluşturacak olan "2003" faslının "flaş"ını, Başbakan'ın kaleminden çıkmış muhayyel bir metinle tahmin etmeye** çalışmıştım. Muhayyel metin, Başbakan'ın 2027'de yayımlanan günlük tarzındaki kitabının 19 Kasım 2003, 20 Kasım 2003 ve 2 Aralık 2003 tarihli bölümlerini kapsıyordu.

O yazı, **"Hayali Başbakan günlüğünün somut referansları"**nın ele alınacağı bugünkü yazıya bir göndermeyle sona eriyordu.

Bugün sıra işte o somut referanslarda...

MİT'ten savcıya: "Raporu 19 Kasım 2003'te Başbakan'a sunduk"

Hayali metnin 19 Kasım 2003 tarihli bölümü, Başbakan Erdoğan'a o gün MİT tarafından sunulan **"Ergenekon raporu"**nun Erdoğan'da yarattığı şaşkınlıkla başlıyordu... Aslında iki aşamalı bir şaşkınlıktı bu. Başbakan öncelikle raporun adını görünce şaşırılmıştı. Çünkü henüz dört gün önce İstanbul'da iki sinagog bombalı saldırılarla sarsılmıştı ve medya da hükümet de bunun bir El Kaide saldırısı olduğu hususunda herhangi bir şüphe duymuyordu. Zaten Erdoğan da dört gün boyunca verdiği demeçlerin tamamında sadece **"dinci terör"**ü lanetlemişti.

Eh, Başbakan bir El Kaide raporu beklerken **"Ergenekon raporu"**yla karşılaşınca şaşırılmıştı haliyle... Hayali

metinde, Başbakan'ın şaşkınlığının, MİT'in verdiği bilgileri öğrenince daha da büyüdüğünü okumuştuk... Fakat isterseniz, buna girmeden önce, Ergenekon raporunun Erdoğan'a tam olarak 19 Kasım 2003'te sunulduğu bilgisinin kaynağına bakalım...

Bu bilgiyi ilk olarak, **Akşam gazetesi yazarı Özlem Akarsu Çelik**'in 21 Mart 2010 tarihli yazısında açıkladığı bir belgeden öğrendik. Çelik, **"Başbakan'ın Ergenekon'u 2003'te öğrendiğinin belgesi"** başlıklı yazısında, **Ergenekon savcısı Zekeriya Öz**'ün, soruşturma başladıktan sonra Başbakanlığa yazdığı bir yazıya dayanarak çok önemli bilgiler veriyordu.

Zekeriya Öz, Başbakanlığa yazdığı yazıda, MİT'e sordukları bir soruya 9 Mayıs 2008'de cevap geldiğini; cevapta, **"Ergenekon yapılanması ile alakalı olarak yapılan çalışmaların 19.11.2003 tarihinde Sn. BAŞBAKAN'A sunulduğu"** bilgisinin yer aldığını hatırlatıyordu. Öz, ardından da **"uygun görüldüğü takdirde"** MİT'in bu çalışmasının kendilerine iletilmesini arz ediyordu.

Yalman: "Başbakan ses kayıtlarını GK Başkanı'na vermiş"

Başbakan'ın muhayyel kitabında şöyle yazıyordu (yine 19 Kasım 2003'teyiz): "Bundan beş altı ay kadar önce 1. Ordu'daki darbe hazırlıklarıyla ilgili ses kasetleri bana ulaştırıldığında ben de onları Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök ve MİT Müsteşarı'yla paylaşmıştım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz kararı 'laik nihilizm'i arttıracak

Alper Görmüş 25.09.2012

Türkiye'de, birbirine zıt (bazen de zıtmış gibi görünen) siyasi pozisyonları işgal etseler de kaba ve sert bir **"laiklik"** ortak paydasında birleşen bir toplumsal-siyasal güç var.

Sayıcı hiç de az olmayan bu gücün mümeyyiz vasfı, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının bir bölümünün siyasi tercihlerini meşru saymamak...

Elbette açıkça ve tarif ettiğim netlikte dile getirilmiyor sözünü ettiğim vasfı; fakat şurada yüz yüze bakıyoruz, hepimizin etrafında böyle yüzlerce insan yok mu?

Yine de, bu tür tercihler karşısında nefretlerini gizlemeyip sözünü sakınmayanlar da var... 3 Kasım 2002 seçimlerinin gecesinde **Doğu Perinçek**'le *Ulusal Kanal*'da yapılmış söyleşiyi hiç unutmuyorum... Seçimlerden önce Perinçek, Genelkurmay'ın yaptırdığını söylediği bir araştırmaya referansla **İşçi Partisi**'nin **"yüzde 20'yi aştığı"**, **"milli kuvvetler"**in iktidara yürüdüğü yönünde yoğun bir propaganda yürütmüştü. Fakat seçim yapıldı ve İşçi Partisi her zamanki oyunu aldı.

Seçim gecesi, bu propagandanın yürütüldüğü televizyon kanalı ister istemez Perinçek'i ekrana çıkardı. Soruları, kanalın genel yayın yönetmeni **Ferit İlsever** soruyordu. Ben, bu ilginç söyleşiyi baştan sona izlemiş, sıcak

sıcağına da o zamanlar *Yeni Şafak*'ta **Kürşat Bumin**'le birlikte hazırladığımız **"Kronik Medya"**da aktarmıştım:

"Sorular, 'Biz size güvendik, İşçi Partisi geliyor neşriyatı yaptık, şimdi ne olacak, nasıl ayıklayacağız bu birincin taşı' mealindeydi. İlk soru şöyleydi: 'Siz seçimlerden önce AK Parti'nin de CHP'nin de iktidar olamayacağını söylemişsiniz, şimdi ortaya çıkan manzaraya ne diyorsunuz?'"

"Perinçek, 'Olamayacaklar, hep birlikte göreceğiz' dedikten sonra, üç-beş aylık bir iktidarın mümkün olduğunu, ama 'Millî Kuvvetler'in kesinlikle onları devireceğini söyleyerek başladı cevabına. Perinçek, 'Seçim sonuçlarına saygı duyma, halkın iradesi' gibi itirazların geçersiz olduğunu söyleyerek şöyle devam etti: 'Milletler de gaflete düşer, yüzde 35 gaflete düşmüştür.'" (Yeni Şafak, 6 Kasım 2002).

Tabii bu satırları yazdığımda, **"gaflete düşen millet"**in iktidara getirdiği parti için Perinçek'in biçtiği **"üç-beş ay"**lık vadeyi hiç ciddiye almamış, içi boş bir tehdit saymıştım; çünkü o zamanlar **Balyoz**'dan falan hiç haberimiz yoktu... Fakat Perinçek'in *Ulusal Kanal*'daki konuşmasıyla 5-7 Mart 2003'teki Balyoz semineri arasında **"üç-beş ay"**ın ortalaması olan **"dört ay"** bulunduğunu düşününce, bugün, Perinçek'in o günlerde o kadar da **"boş"** konuşmamış olabileceğini **"kıymetlendiriyorum..."**

Laik ruh hâlindeki değişiklikler

Dediğim gibi, Perinçek kadar harbi olmasalar da o günlerde onun gibi düşünen milyonlarca insan vardı ve onlar bugün de var. Fakat **"Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının bir bölümünün siyasi tercihlerini meşru saymamak"** ortak paydasında buluşan bu insanların düşünceleri değişmemiş olsa da, ruh hâllerinde o günlerle bugünler arasında çok ciddi farklılıklar oluştu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Balyoz' kararları tartışması (1)

Alper Görmüş 28.09.2012

Balyoz davası ağır mahkûmiyetlerle sona erdi...

Kararların ardından bu köşede kaleme aldığım ilk yazıda, sonucun, toplumda kemiyet açısından da keyfiyet açısından da küçümsenmeyecek bir ağırlığı bulunan **"laik asabiye"** sahibi kesimler üzerinde yaratacağı muhtemel etkiler üzerinde odaklanmıştım.

Bugünden itibaren ise ne kadar süreceğini şimdiden kestiremeyeceğim bir **"Balyoz kararları tartışması"** dizisine başlıyorum...

Hep birlikte izledik: Beklendiği gibi, kararların ardından başlıca iki tavır belirgin bir biçimde öne çıktı.

Birinci grupta, Balyoz davası kararlarının gerçekten büyük tarihsel önemini ve gerçekten çok katmanlı sembolizmini öne çıkaranlar; fakat bu arada tartışılan meselenin aynı zamanda spesifik bir hukuk olayı olduğu

hakikatini küçümseyenler vardı... Bu tavrın doğal sonucu, davada öne sürülen kimi itirazların **“büyük resme bakmak”** gerekçesiyle görmezden gelinmesiydi ki, öyle de oldu.

İkinci grupta ise, davanın zaafı gibi görünen yanlarını öne çıkaranlar, fakat bu arada dava konusu dönemde, sanıklara isnat edilen suçun (darbeye teşebbüs) gerçekten de işlenmiş olabileceğini gösteren çok güçlü delilleri ve tanıklıkları görmezden gelenler vardı... Bu tavrın doğal sonucu, zaafıdan oluşan **“küçük resme”** bakmak ve **“her şey yalan”**a demirlemektir ki, öyle de oldu.

Ben bu dizide, iki tarafın görmek istemedikleri üzerinde yoğunlaşacağım...

Yani hem **“sanıklara isnat edilen suçun işlenmiş olabileceğini gösteren çok güçlü delilleri ve tanıklıkları”**, hem de başta **“imzasız word dokümanlar”** ve **“zamanlama çelişkileri”** olmak üzere sanıklar ve sanık avukatları tarafından dile getirilen itirazları bir kez daha dikkatinize sunacağım.

Peşinen söyleyeyim, bu, **“objektif”** bir sunum olmayacak... Çünkü sanıklara isnat edilen suçun işlenmiş olabileceğini gösteren çok güçlü emareleri sadece aktarmakla yetinirken (çünkü bunlara sanıklar dâhil zaten kimse inkâr etmiyor), sanıkların ve sanık avukatlarının temel itirazlarını, benim bu itirazlara cevaplarımla birlikte aktaracağım.

Öncelikle sanıkların ve sanık avukatlarının, Balyoz davasının bir **“sahtekârlar çetesi”** tarafından hazırlanmış sahte belgeler üzerine kurulduğu ve bu nedenle yargılananların tümünün beraat etmesi gerektiği yönündeki iddialarını ele alacağım.

İki ya da üç yazı süreceğini tahmin ettiğim bu bölümü, darbe girişimine delalet eden fakat sanıkların, sanık avukatlarının ve medyadaki bazı gazetecilerin görmek istemedikleri güçlü emareleri ele alacağım birkaç bölüm izleyecek.

“İmzasız word dokümanlar”

Balyoz davası iddianamesine yöneltilen en önemli itirazlardan biri, mahkemenin delil olarak kabul ettiği belgelerin çoğunun, herhangi bir komutanın imzasına açılmış olmasına rağmen imzalanmamış oluşu... **“Bu durumda”** deniyor, **“bunların belge değeri yoktur.”**

İmzasız bir dokümanın bir mahkeme tarafından delil olarak kabul edilmesi, ilk bakışta gerçekten de epeyce tuhaf görünüyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Balyoz’ kararları tartışması (2)

Alper Görmüş 02.10.2012

3 Kasım 2002 seçimlerinin hemen sonrasında, 1. Ordu’da Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) iktidarına karşı bir darbe planı hazırlandığına dair iddiaları külliyen reddedenler, bu iddiayı ciddi bulanları, bir **“varsayım”**

üzerinden kanaat oluşturmakla itham ediyorlar.

Bu itham, en veciz ifadesini *Radikal* yazarı **Ezgi Başaran**'da bulmuştu:

“Darbelerle ezilmiş bir ülke olduğumuzu, darbeciliğin Cumhuriyet geleneklerinden sayıldığını ve bunun Balyoz gibi bir planın gerçek olduğuna inanmak için yeter delil sayılabileceğini düşünüyorsunuz. Anladım.”

Oysa mesele hiç öyle değil; görmek isteyenler için başka bir sürü bilgi var ve Ezgi Başaran'ın türünden bir cümle kurabilmek, ancak bunları görmemek ve bunları okurların göz menziline uzak tutabilmek sayesinde mümkün olabilmektedir.

Bu bilgileri, geçtiğimiz cuma günü ilk yazıda söylediğim gibi sonraki yazılarda ele alacağım. Şimdilik, Başaran ve benzerlerinin bizim görmemizi istedikleri ve bunu yaparken de zinhar başka bir şey görmememiz gerektiğini va'zettikleri **“davanın zaafı noktaları”** üzerinde durmaya devam edeceğim...

Geçen yazıda, savcılarının iddianamede belge olarak sundukları **“imzasız word dokümanlar”**ın belge sayılamayacağına dair argümanları ele almıştım.

İlk yazıyı okumayanlar için özet:

Bence de imzasız bir dokümanın mahkemede belge olarak kullanılması ilk bakışta hayli tuhaf görünüyor... Fakat Türk Silahlı Kuvvetleri'nde (TSK) bu türden **“sorunlu”**, daha doğrusu açıkça suç teşkil eden dokümanlarda ismin ve rütbenin bulunmasına karşın imzanın bulunmaması **“teamülü”**nü denkleme kattığımızda işin rengi değişiyor. (Yazıda, Genelkurmay Başkanlığı'nın sahih olduklarını onaylamaktan kaçınmadığı; isimli, rütbeli fakat imzasız üç **“sorunlu”** belgeyle ilgili olarak **“komuta katına ulaşmadığı”** savunmasını yaptığını üç örnek üzerinden göstermiştim.)

Mahkemenin bu türden dokümanları **“belge”** olarak kabul etmesiyle ilgili olarak da şöyle bir tahminde bulunmuştum:

“Bu durumda, mahkemenin Oraj, Suga, Çarşaf, Sakal vb. eylem planlarının ve başka Balyoz belgelerinin imzasız olmasının, onların belge niteliğine hanel getirmedişine hükmetmiş olması ciddi bir olasılıktır... Bakalım gerekçeli kararda ne denecek?”

Sıra geldi, sanıkların ve avukatlarının üzerinde en fazla durdukları **“sahte CD'ler”** meselesine...

“Sahte CD'ler meselesi”

Önce, kısa bir bilgi özeti:

Biliyorsunuz, **“Balyoz”** tartışması, 20 Ocak 2010'da *Taraf* gazetesinde yayımlanan **“Balyoz darbe planı”** başlıkla manşet haberle başladı... Haber, *Taraf* gazetesi muhabiri **Mehmet Baransu**'ya bir kaynak tarafından teslim edilen belgelere dayanıyordu.

Baransu, savcılığın talebi üzerine 21 Ocak 2010'da elindeki belgelerin DVD kopyalarını, 29 Ocak 2010'da da orijinallerini bir bavul içinde savcılığa teslim etti.

İddianamede, bavuldan çıkan belgeler şöyle ifade ediliyordu: **“Toplam 2229 sayfa doküman, 19 adet CD ve 10 adet teyp kaseti...”**

Savcılık, suç isnadını esasen bazı CD’ler ve 5-7 Mart 2003’te 1.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Balyoz’ kararları tartışması (3)

Alper Görmüş 05.10.2012

Sanıkların ve sanık avukatlarının, içerdiği **“zamanlama çelişkileri”**nden yola çıkarak **11 No’lu CD’yle** ilgili olarak geliştirdikleri **“sahte”** iddiasını ele alıyorduk...

Geçen yazıda, bu tartışmalar sürerken, Gölcük Donanma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürlüğü İstihbarat Kısım Amirliği’ne ait odanın döşemelerinin altına gizlenmiş yeni **“Balyoz”** belgelerinin arasında 11 No’lu CD’nin kopyasının bulunmasından sonra, benim bu konudaki yaklaşımımın farklılaştığını söylemiştim. Ondan önce, **“zamanlama çelişkileri”**nin bu CD’nin sonradan üretilmiş olduğuna dair iddialara güçlü bir argüman teşkil ettiğini söylüyor, sanıkların ve avukatlarının bu çelişkileri izale etmek için geliştirdikleri **“sonradan üretilmiş”** izahına alternatif başka bir izahın geliştirilemediğini itiraf ediyordum.

Gölcük belgelerine dayanan üçüncü Balyoz iddianamesinin kabul edilip, 11 No’lu CD’nin bir kopyasının da burada ele geçirildiğinin teyit edilmesinden sonra yaklaşımımın neden değiştiğini ve neden **“bu çelişkilerin başka bir izahı olmalı”** noktasına geldiğimi de bugün anlatacağımı söylemiştim.

Gölcük belgelerinin ima ettiği soru

Gölcük belgelerinin ima ettiği soru şuydu:

Madem 11 No’lu CD bir **“sahtekârlar çetesi”** tarafından yaratılmıştı, onun kopyası olan 1 No’lu CD Donanma’nın kalbinde ne arıyordu? Donanma istihbaratı, **“çete”**den bir kopya da kendisi için mi üretmesini rica etmişti?

Bu gelişme, sürekli olarak **“zamanlama çelişkileri”**ne işaret edenlerin önüne, mutlaka izah edilmesi gereken bir çelişki çıkartmıştı... Bu çelişki, ancak akla ziyan bir varsayımla savuşturulabilirdi: O belgeleri (de) oraya **“sahtekârlar çetesi”** yerleştirmiştir!

Nitekim öyle yaptılar... **Pınar Doğan** ve **Dani Rodrik** birlikte oluşturdukları **“Balyoz Davası ve Gerçekler”** blogunda şöyle yazdılar (21 Ocak 2011):

“Şimdi Gölcük’e gelelim. Burada olan nedir? Gene bazı gerçek belgeler sahte belgelerle paketlenip, bu sefer dışarı sızdırılacağına içeride saklanmıştır. Kim yapmıştır bunu? Besbelli, çetenin donanma komutanlığındaki işbirlikçisi ya da işbirlikçileri.”

Zaten tuhaf olan bu izah, **Donanma İstihbarat Müdürü Binbaşı Kemalettin Yakar**’ın, Gölcük belgelerine dair davanın üçüncü duruşmasında (11 Ocak 2012), dokümanları döşemenin altına bizzat kendisinin sakladığını

söylemesinden sonra çöktü.

Yakar, ilave olarak, 11 No'lu CD'nin kopyası olan 1 No'lu CD ile, suç teşkil eden diğer dijital belgeleri savcılık sorgusunda gördüğünü belirtti. Yani **"Benim gizlediğim çuvalarda bunlar yoktu, sonradan birileri tikiştirmiş olmalı"** demeye getiriyordu...

Bu yeni durumla birlikte mahkemenin kanaati şu iki alternatiften birine meyledebilirdi:

Birincisi: Mahkeme, Kemalettin Yakar'ın bütün söylediklerinin **"gerçekçi ve doğru"** olduğuna kanaat getirir, Gölcük belgelerini oraya **"çete"**nin yerleştirdiğini kabul ederdi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Balyoz' kararları tartışması (4) Darbe Günlükleri'nde 'Balyoz' neden yok? Yok mu?

Alper Görmüş 09.10.2012

"Balyoz" kararları tartışmasında bugünden itibaren 2003'te 1. Ordu'da bir darbe planlandığına işaret eden **"dijital olmayan deliller"** bahsine geçiyorum (deyim **Nazlı Ilıcak'a** ait).

Darbe Günlükleri, Balbay Günlükleri, 2003'ün en önemli tanıklarının (**Hilmi Özkök, Aytaç Yalman**) sözleri ve başka şeyler...

İlk olarak, **Darbe Günlükleri'nde Balyoz'a** dair ne var ne yok, ona bakacağız...

Taraf, 20 Ocak 2010'da Balyoz planına dair belgeleri yayımladığında aklıma bir soru takılmıştı: **"Balyoz"**un en önemli figürleri arasında zikredilen zamanın **Donanma Komutanı Orgeneral Özden Örnek**, tuttuğu günlüklerde neden bundan hiç söz etmiyordu?

O günlerde, aynı soruyu kendilerine soran, isimlerini şimdi hatırlamadığım birkaç muhabir bana telefon etmiş, yardım talebinde bulunmuşlardı:

"Siz sık sık, Nokta'da yayımlanan bölümlerin Günlükler'in tamamını içermediğini söylüyorsunuz, acaba tümüne tekrar bakıp bu konuda bizi bilgilendirir misiniz?"

Meslektaşlarımla ricası üzerine 1. Ordu'daki plan seminerinin yapıldığı 5-7 Mart 2003'ün öncesinde-sonrasında Günlükler'de Balyoz'a dair bir şeyler olup olmadığına bir daha bakmış, dönüp onlara **"hayır, hiçbir şey yok"** demiş, ardından da ilave etmiştim: **"Şöyle bir şey var ama, cevabını aradığınız soru çerçevesinde o da çok anlamlı görünmüyor..."**

Darbe Günlükleri'ndeki o **"şey"** şuydu:

“8 Mart (2003) günü 1. Ordu Komutanlığı’nın Harbiye Orduevi’nde düzenlediği anılar gecesine gittik. Emeklilerimiz ile birarada olmak güzel bir beraberlik...”

“**Anılar gecesi**”nin, meşhur plan seminerinin sona ermesinden sadece bir gün sonra düzenlendiği hesaba katılırsa, aslında ilginç bir not... Fakat bilirsiniz, her ilginç şey önemli ve anlamlı değildir. O günlerde meslektaşlarım da benim gibi düşünmüş olmalılar ki, bu “**not**”un üzerinde durmadılar...

Belki de hepimiz yanıldık o zaman, belki de önemli ve anlamlıdır, bilmiyorum...

Radikal’de ben, CNNTürk’te Burak Örnek

Radikal’den **Ezgi Başaran**’ın 11 Ocak 2011’de benimle gerçekleştirdiği söyleşide, bana bu yönde herhangi bir soru yöneltilmediği hâlde konuyu oraya getirmiş, bu “**garipliği**” kamuoyunun da dikkatine sunmuştum:

“Darbe Günlükleri’nin nasıl bir ayrıntı düzeyinde kaleme alındığını bilen biri olarak, Günlükler’de o dönemdeki faaliyetlere hiç yer verilmemiş olmasını garipsiyorum. Acaba ordunun kendi ‘legalite’ sınırlarını çok ağır biçimde ihlal ettiği için mi hiç girmedi bu konulara?”

Keza **Özden Örnek**’in oğlu **Burak Örnek**, Balyoz davasının karara bağlandığı günlerde **Şirin Payzın**’ın CNNTürk’te sunduğu programa bağlanmış, aynı “**garipliği**” o da dillendirmişti:

“Babam 2003 martındaki iddia edilen darbe girişiminin içinde olsaydı, bunu günlüklerine yazmaz mıydı?”

Böyle demişti ama sorduğu soru derin bir sorunla malûldü: Çünkü Burak Örnek, yukarıda aktardığım sözlerini sarf etmeden önce babasının hiçbir zaman günlük tutmadığını öne sürmüştü.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tartışmaya devam...

Alper Görmüş 12.10.2012

Taraf muhabiri **Tuğba Tekerek**’in, “**Ben şöyle bir şey duydum. (...) Sizin böyle bir tanıklığınız oldu mu**” sorusuna verilen “**Görmedim ama evet ben de duydum bunu**” cevabından yola çıkarak üretilen hüküm faslında manşeti tartışıyorduk: “**Hür Ordu’ya jandarma servisi...**” (Taraf, 7 ekim).

Bu manşetten kalkarak Taraf yazişlerine yönelttiğim eleştirilerle ilgili olarak genel yayın yönetmenimiz **Ahmet Altan**, beni kısmen haklı kısmen haksız bulan bir yazı kaleme aldı.

Çok önemli bulduğum bu tartışmayı sürdürebilmek için “**Balyoz kararları tartışması**”na bir yazılık ara veriyorum...

Öncelikle temel derdimi bir kez daha vurgulayayım: Tartıştığımız da dâhil olmak üzere, “endazeyi kaçırmış” diye tanımladığım *Taraf* manşetleriyle (ve başlıklarıyla) uğraşmamın esas nedeni şu: Ülkede “endazeyi kaçırmış” bir iktidar var ve ona düzgün, inandırıcı bir eleştiri getirmeye en ehil olan gazete, hırçın ve abartılı bir haber dilini tercih ettiği için kendi sözünün değerini azaltıyor.

İlk yazıda söylediğim gibi: Bu tarz, özünde haklı olan muhalif pozisyonun inandırıcılığını törpülüyor, bir yandan da kendisine muhalefet edilen gücü “mağdur” konumuna taşıyor.

Söz ola hakikatten uzaklaştır...

Ahmet Altan, o haberin hakikati yansıttığını, fakat haberde bazı bilgileri kullan(a)madıkları için, ikna ediciliğinin zayıf olduğunu kabul ettiğini yazdı.

Biraz kapalı oldu, farkındayım, biraz sonra bu noktaya tekrar döneceğiz...

Fakat ondan önce, sorunun, sunulduğu hâliyle haberin zayıflığında değil yukarıda sözünü ettiğim mağduriyete yol açmasında olduğunu bir daha anlatmak istiyorum...

Diyelim hakikat, o haberde anlatıldığı gibidir... Yani, jandarma gerçekten de Türkiye’deki kamplarda kalan Suriyeli muhalif savaşçıları sınıra “servis” etmektedir ve *Taraf*, okurlarının bu hakikatten haberdar olmasını istemektedir.

Soru şu: O haber o hâliyle buna mı hizmet etmiştir, yoksa böylece *Taraf*, bu iddianın ve benzer iddiaların tümüyle yalan olduğunu söyleyen hükümet yetkililerinin kullanabileceği bir malzeme mi üretmiştir?

Bence ikincisi... Hele ki, bir süre önce bölgeye giden **Basın Konseyi** üyelerinin basın toplantısında dağıttıkları “**muhaliflere gönderilen içi silah dolu TC Sağlık Bakanlığı ambulansı**” fotoğrafının dezenformasyon olduğunu kendilerinin de kabul etmesinden sonra... Hükümetin bu asparagası nasıl kullandığını hepimiz yakından izledik.

Kimse yanlış anlamasın: Ben, devletin resmî güçlerinin bu türden tehlikeli işlere bulaşmış olmaları ihtimalini çok güçlü görüyorum. Zaten tartıştığımız mesele de bu: *Taraf*’ın tartıştığımız haberi, bu güçlü ihtimalin kamuoyunun göz menziline taşınmasına mı hizmet ediyor, yoksa tersine mi?

Bence tersine: Böyle haberler, bu yöndeki haklı kuşkuyu kamuoyunun gündemine taşımaya değil, okurda “**sinekten yağ çıkartıyorlar**” duygusu yaratarak kamuoyunun gündeminden düşürmeye hizmet ediyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Muhalif gazetecilik, eleştirel gazetecilik...

Alper Görmüş 16.10.2012

Taraf’ın haber dilindeki sorun, **Ahmet Altan**’ın yazdığı gibi gazetenin **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** ile hükümete yönelttiği eleştirinin “sert” olmasında değil. Sorun, bu dilin “**eleştirel**” olmaktan çıkıp “**muhalif**” olmaya yönelmesinde...

Madem genel yayın yönetmenimiz hepimize **“netlik”** çağrısı yaptı, o çağrıya icabet ederek diyorum ki: Benim talebim, Taraf’taki **“sert haber dilinin yumuşatılması”** değil; ben, giderek hırçın bir **“muhalif”** karakter kazanan bu dilin gazetecinin dili olmadığını söylüyor, yerini **“kararlı, sert ve sakın bir eleştirel dil”**e terk etmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bunu, sadece inandığım bir gazetecilik çizgisini savunmak için söylemiyorum. Taraf’ın yapmaya çalıştığı şeyin bu yolla daha etkin bir biçimde yapılabileceğine yürekten inandığım için de söylüyorum. (Taraf’ın yapmaya çalıştığı şeyin özünde ne kadar doğru ve haklı olduğunu, başka deyişle iktidarın endazesinin ne kadar şaştığını bir kez daha görmek için sizi, **Ümit Cizre’nin** AGOS’un son sayısında manşetten yayımlanan **“Vesayet ipinin cambazları”** başlıklı analizini okumaya davet ediyorum.)

“Muhalif gazetecilik” nedir?

“Muhalif gazetecilik”, bütün fiyakasına rağmen doğru ve etkili bir gazetecilik çizgisini ima etmez. Doğrusu, gazetecinin **“eleştirel”** olmasıdır. Bu da, bir durumu, bir olguyu bütün yönleriyle okurun dikkatine sunma sorumluluğuna ve ahlakına tekabül eder.

Tartıştığımız olgu **“iktidar ve hükümet”** olduğuna göre, eleştirel gazeteciliğin onlar karşısındaki pozisyonuna da bakalım...

Eleştirel gazetecilik, kamuoyu adına giriştiği bütün anlama ve anlatma çabalarında olduğu gibi, iktidarlar ve hükümetler sözkonusu olduğunda da aynı sorumluluk ve ahlakla davranır: Onları da bütün yönleriyle; olumlu ve olumsuz yanlarıyla okurun dikkatine sunmaya gayret eder.

İktidarlar ve hükümetler karşısında **“muhalif”** olmak ve **“yandaş”** olmak, **“eleştirel gazetecilik”** çizgisinden iki sapmayı ifade eder... Eliniz, birinci durumda iktidarın **“doğrularını”**, ikinci durumda da **“yanlışlarını”** kamuoyuna duyurmaya bir türlü gitmez. Her iki durumda da okurlar, nesnel gerçekliğin bilgisinden epeyce uzakta bir yerdedir.

“Muhalif” ve **“yandaş”** pozisyonlar, kendi katılıkları içinde zamanla birinci durumda **“düşmanlığa”**, ikinci durumda **“iktidarla özdeşleşmeye”** varabilir... Bunlar aslında gazetecilik içinde mütalaa edilmemeli ama işi buralara kadar vardırırların olduğu ve onların da **“gazete”** olarak anıldığı, bir vakıa; şimdi saydırmayın adlarını bana...

Taraf “muhalif” bir gazete oldu mu?

Peki, Taraf, iktidar ve hükümetin yapıp ettikleri sözkonusu olduğunda, kendi bakış açısından **“doğru ve olumlu”** bulduğu kimi gelişmelere (bile) gözlerini ve sayfalarını kapayacak; ya da onları okurların göz menziline mümkün olduğu kadar uzak tutmaya yeltenecek kadar **“muhalif”** bir gazete oldu mu?

Ben, o noktada olduğumuzu düşünmüyorum.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

'Balyoz' kararları tartışması (6) Darbe Günlükleri'nde 'Balyoz' sesleri...

Alper Görmüş 19.10.2012

Geçen yazıda **Darbe Günlükleri**'nde 2003'teki **Balyoz** darbe girişimine dair neler var neler yok bahsine girmiş, ilk olarak 27 Şubat 2003 tarihli nota bakmıştık...

Nottan, **Tümgeneral Can Teller**'in o gün Donanma Komutanı **Özden Örnek**'i ziyaret ettiğini, anlattıklarından, Birinci Ordu Komutanı **Çetin Doğan**'la Ege Ordu Komutanı **Hurşit Tolon**'un, **"dinci iktidara karşı bir şey yapmayan"** Genelkurmay Başkanı **Hilmi Özkök**'e karşı **"kendi aralarında bir şeyler yapmakta"** olduklarını öğrenmiştik.

Hatırlayacaksınız, Özden Örnek, bir tümgeneralin, TSK'nın komutanını, donanma komutanının karşısında böylesine çekiştirmesine çok şaşırdığını da ilave etmişti notlarına.

Ziyarete iletilen **"içerik"** önemliydi ama, onun kadar önemli bir başka nokta da, ziyaretin Birinci Ordu'daki meşhur plan seminerine (5-7 Mart 2003) birkaç gün kala gerçekleşmesiydi.

Şimdi dönüp baktığımızda, ortaya konan **"tümgeneral cüreti"**nin **"yaydan çıkmış bir ok"**un enerjisini yansıttığına ve **"okçu"**nun da çok büyük bir özgüvenle hareket ettiğine kanaat getirebiliyoruz. Baksanıza, yoklanan donanma komutanının, duyduklarını **"yukarılara"** iletme ihtimali akla bile getirilmemektedir... Ya da getirilmektedir de, **"keyfi bilir, isterse iletsin"** pervasızlığıyla hareket edilmektedir.

Tabii, ortaya konan **"cüret"**in bir bölümünü de **"okçu"**nun daha sonra yakın arkadaşları tarafından dile getirilecek ve ileride bu yazıda da örneklenecek olan dillere destan **"boşboğazlığı"**yla açıklayabiliriz...

15 Kasım 2003: "Onu (Hilmi Özkök'ü A.G.) paramparça edeceklerdi"

2003'te Birinci Ordu'da Çetin Doğan'ın liderliğinde bir darbe planlandığına delalet eden ve Darbe Günlükleri'nde yer alan ikinci işaret 15 Kasım 2003 tarihli bölümde yer alıyor. (O tarihten 3,5 ay önce Çetin Doğan emekli olmuştur (30 Ağustos 2003), Hurşit Tolon ise Ege Ordu Komutanlığı görevini sürdürmektedir. Tolon 2004 ağustosunda birinci ordu komutanı olacak, 2005 ağustosunda da emekliye sevk edilecektir.)

Günlükler'in bu bölümünde, Özden Örnek, Genelkurmay Başkanı Hilmi Özkök'le tartışan Kara Kuvvetleri Komutanı Aytaç Yalman'ın kendisine anlattıklarını not ediyor...

Tartışmayı, Özkök'ün şu serzenişinin başlattığı anlaşıyor:

"Cuma akşamı sizleri aradığımda hepinizi benden habersiz olarak sizin orada toplanmış bir durumda buldum. Benden habersiz toplanmanıza da üzüldüm."

Yalman'ın cevabı da şöyleydi:

"Eğer size karşı bir hareket içinde olduğumuzu zannediyorsanız yanılıyorsunuz."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz'a işaret eden başka bilgiler

Alper Görmüş 23.10.2012

Geçen yazıda, **Darbe Günlükleri**'nin 2003 ve 2004 tarihli bölümlerinde, 2003 başında hükümete karşı Birinci Ordu merkezli bir darbe planlandığına delalet edebilecek **"notlar"**ı gözden geçirmiştik.

Günlükler'deki, **Çetin Doğan-Hurşit Tolon** ikilisinin planlarını dönemin **Kara Kuvvetleri Komutanı Aytaç Yalman**'ın bozduğu ve **"darbeyi önlediği"** yönündeki satırları aktardıktan sonra, bütün bu bilgilerin Aytaç Yalman'ın geçtiğimiz ay **Akşam Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni İsmail Küçükkaya**'ya verdiği **"darbeyi Hilmi Özkök değil ben önledim"** mealindeki demeciyle doğrulandığını belirtmiştim.

Fakat bir nokta açık kalmıştı: Günlükler'de, Yalman'ın başlangıçta Doğan-Tolon ikilisiyle birlikte olduğu, sonradan **"oyunbozanlık"** ettiği belirtiliyordu... Peki, buna delalet edebilecek bir bilgi var mıydı elimizde?

Geçen yazının sonunda bu soruya **"var"** cevabını vermiş, davanın delil klasörlerinde yer alan bir belgeden söz etmiştim...

"Yalman Paşa istifa edip, yerine Çetin Paşa kuvvet komutanı olacaktı"

Geçen yazıda sözünü ettiğim belge, 28 Haziran 2011'de kabul edilen ikinci Balyoz iddianamesinde yer alıyordu...

Belge gerçekten de çok önemliydi ve bu nedenle iddianamenin kabul edildiğini duyuran bütün gazeteler haberlerini bu belgeyi öne çıkartarak vermişlerdi.

Sözkonusu belge, 2007'deki **Zirve Yayınevi** cinayetleri soruşturması kapsamında **Prof. Dr. Salim Cöğce**'nin evinde ve işyerinde yapılan aramalarda bulunmuştu. **"Sn. Tolon"** adlı bu word doküman, mahkeme kararıyla 4 Ocak 2005'te kapatılan *cunta.org* adlı internet sitesinde yer alan, 2 Nisan 2004 tarihinde oluşturulup yine o tarihte son kez kaydedilen bir yazıydı. Yazı, Hurşit Tolon'un, o yılın ağustos ayında emekliye sevk edilecek olan Genelkurmay Adli Müşaviri Tümgeneral Erdal Şenel'e söylediklerine dairdi. Konuşmaya göre, Yalman Şenel'e şöyle demişti:

"Kuvvet komutanı Yalman Paşa istifa edip, yerine Çetin Paşa kuvvet komutanı olacaktı. Fakat, Çetin Paşa bu planı herkese anlattı. Genç subaylar arasında bile Yalman Paşa'nın istifa edeceği konuşuldu. Bu da büyük memnuniyet yarattı. Çünkü, Çetin Paşa'nın ne yapıp ne edip Özkök Paşa'yı istifa ettireceği ve onun yerine genelkurmay başkanı olacağı biliniyordu. Fakat, Çetin Paşa'nın boşboğazlığı istifa konusunun herkes tarafından duyulmasına neden oldu. Konu olduğu için Çetin Paşa ismi yıprandı. Yalman Paşa da göz göre göre istifa edemedi."

"Yalman Paşa 19 Mart 2003'te hepimizi sattı"

Bu konuşmanın yer aldığı word dosyasının, 2004'te açık olduğu sabit bir sitede yer alması, "**Balyoz**"un 2009'dan sonra faaliyete geçmiş bir "**sahtekârlar çetesi**" tarafından üretilmiş bir "**tertîp**" olduğu görüşünü savunanların cevaplamaı gereken şu soruyu davet ediyor:

Bu belge (de) sahteyse, o durumda "**sahtekârlar çetesi**"nin Ergenekon soruşturmasının başladığı tarihten üç yıl önce faaliyete geçtiğini söylemeniz gerekecek... Söylüyor musunuz?

Gelelim, bu belgenin anlamına ve önemine.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Örnek, Balyoz'da olmayabilir mi?

Alper Görmüş 26.10.2012

Bu dizinin son yazısını, **Balyoz** belgelerinin *Taraf*'ta ilk yayımlandığı günden itibaren kafamı kurcalayan bir soruya ayırıyorum:

Mart 2003'te donanma komutanı olan **Özden Örnek**, gerçekte Balyoz darbe planına hiçbir şekilde bulaşmamış, dolayısıyla da haksız bir şekilde hüküm giymiş olabilir mi?

Biliyorsunuz, Örnek, davadaki en önemli delillerin arasında yer alan ve kendisinin mahkûmiyetine yol açan SUGA eylem planından kesinlikle haberdar olmadığını söylüyor ve tıpkı diğer Balyoz sanıkları gibi, TSK'ya karşı "**Balyoz tertibi**"ni kuran "**sahtekârlar çetesi**"nin komplosuna kurban gittiğini savunuyor.

Örnek'in bir komploya kurban gitmiş olabileceği, benim de ciddi ciddi üzerinde düşündüğüm bir ihtimal. Yani, başlıkta sorduğum soruya ben "**evet, olmayabilir**" cevabını veriyorum.

Yalnız, Örnek'le bir noktada ayrılıyoruz.

Biliyorsunuz, ben baştan beri "**sahtekârlar çetesi**" teorisine hiç itibar etmiyorum. Birilerinin, TSK'ya karşı binlerce sayfadan oluşan, üstelik de geniş bir soruşturma ve dava sürecinde ipliği pazara çıkmayacak tutarlılıkta bir "**oyun**" kurma düşüncesine kendilerini inandırmış olmalarında en küçük bir inandırıcılık payı dahi göremiyorum.

Dolayısıyla, birileri SUGA adlı bir plan hazırlayıp, altına da "**Donanma Komutanı Orgeneral Özden Örnek**" adını koymuşlarsa eğer, o "**birileri**"nin, benim bakış açımdan başka birileri olması gerekir.

Salı günkü yazıda, Balyoz'daki "**zamanlama çelişkileri**"ni açıklamak üzere gerek "**sahtekârlar çetesi**" modelinden, gerekse de benim "**güncelleme**" modelimden farklı, yeni bir model öneren bir okurdan söz etmiştim.

Okurumuzun modeli, bir yandan da Özden Örnek'in bir komploya kurban gitmiş olabileceğini de açıklayabildiği için, benim fazlasıyla ilgimi çekti. Bu yazının sonunda sözü tamamen okurumuza bıraktığımda, kısmen kapalı bu cümleler hepiniz için anlaşılabilir hâle gelecek.

Fakat ondan önce ben kısaca neden Özden Örnek'le ilgili olarak böyle bir kuşkuya sahip olduğumu bir kez daha hatırlatayım...

Örnek Balyoz'da yoksa, onu kim dâhil etti?

Önceki yazılarda uzun uzun anlattığım gibi, Örnek, **Birinci Ordu**'da bir şeylerin hazırlanmakta olduğunu, ilk kez kendisini 5-7 Mart 2003'teki plan seminerinden sadece birkaç gün önce ziyaret eden bir tümgeneralden öğreniyor. (İlave etmek lazım: Şaşıyor da.)

Günlükler'de, Balyoz'a işaret eden başka notlar da var, bunları da önceki bölümlerde aktarmıştım... Ne var ki, Günlükler'in hiçbir yerinde Özden Örnek'in Balyoz planına dahlini gösteren en küçük bir not bile bulunmamaktaydı.

Ben, işte bu tesbitten kalkarak ve Darbe Günlükleri'nin hangi ayrıntı düzeyinde kaleme alındığını bilen biri olarak, bu tabloyu izaha muhtaç olarak değerlendiriyorum.

Aklımda iki ihtimal var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Balyoz' avukatı, davayı ve babasını anlatıyor

Alper Görmüş 30.10.2012

*Balyoz davasında 18 yıl hüküm giyen **Emekli Tümgeneral Ahmet Yavuz**'un oğlu ve avukatı **Mehmet Selim Yavuz**'la **"Balyoz"** dizisi sürerken birkaç kez telefonla konuştuk. O konuşmaların birinde, eğer isterse, dizinin bitiminde köşemi bir günlüğüne onun yazacağı bir yazıya ayırabileceğimi söyledim. Aşağıda okuyacağınız yazı, işte o yazı...*

***

Öncelikle Alper Görmüş'e yazılarını kendi köşesinde eleştirebilme imkânını bana tanıdığı için teşekkür ediyorum.

Geçen hafta bir hanımefendiyle tanıştım. Babası 27 Mayıs'ta ömürboyu hapse mahkûm edilip 4,5 sene yatmış olan bir DP vekiliymiş. Bize yapılanın haksızlık olduğunu söyleyerek şunu ekledi: "Ben 50 senedir bunu çekiyorum, maalesef siz de hayatınızın sonuna kadar çekeceksiniz." Bu şok edici beyan beni çok etkiledi. Henüz 34 yaşındayım ve hayatımın sonuna kadar bu haksızlığın beni kovalayacağı gerçeği yüzüme çarpıldı. Hem de benim ve babamın zerre günahımız olmamasına rağmen. İşte Türkiye'nin mağdur yaratma konusundaki becerisi.

Benim babam suçsuz yere yatıyor. Bunu sadece davayı takip ettiğim, davadaki hukuksuzlukları bildiğim için söylemiyorum. Ben bu 364 tane adamla üç yıldır gece gündüz beraberim. Yüzlerce kez kendi aralarında konuşmalarına şahit oldum. Tüm objektifliğimle dinledim. Kulağımı kabartıp bir açık aradım. Hepsi üç yıldır aynı şeyi söylüyor: "Balyoz bir yalandır ve biz bunun kurbanları seçildik." Çoğu birbirini tanımayan 364 kişiye üç yıl boyunca aynı yalanı isteseniz de söyletemezsiniz. Beceremezsiniz.

Bugünkü askerler Türkiye'nin yeni zencileridir. Askerî vesayetin kaldırılması için (amaç doğru) aleyhlerine komplolar kurulmuş, sahte belgelerle tutuklanmış, düzmece davalarla kovuşturulmuş ve 18 yıl gibi cezalara mahkûm edilmişlerdir (yol kirli ve yanlış). Askerî vesayetin kaldırılması uğruna adaletin bu şekilde ayaklar altına alınması hepimizin ortak olduğu bir suçtur. Çünkü o düzmece davaların kararlarının tepesinde "Türk Milleti adına" yazar. Yani hepimiz verdik o kararları. Hiçbirimizin sorumluluktan kaçma gibi bir lüksü yok.

Taraf yazarlarının adaletin bu şekilde ayaklar altına alınmasında büyük payları olduğunu söylemeye gerek yok. Şüphesiz yıllarını sol görüşe vermiş demokrat gazeteciler olarak nasıl olup da adaletsizlikle suçlanabildiklerini anlamayacaklardır. Aynen demokratlık konusunda hepsini cebinden çıkaracağını düşündüğüm babamın şimdi darbecilikle suçlanmasını anlamaması gibi. Neyse, dünyada haksızlık yapılan ne ilk insan biziz, ne de son insan olacağız. Bu da bizim tesellimiz oluversin.

Şimdi Alper Görmüş'e gelelim:

Evvela suç içeren belgelerin imzalanmamasının TSK'da teamül olduğu şeklindeki iddia pek tutarlı gözüküyor. Eğer böyle bir teamül olsaydı 12 Eylül'ün planı olan Bayrak Harekât planında da imza olmazdı.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazeteme eleştiriler (1)

Alper Görmüş 02.11.2012

Taraf'ın manşetleri, başlıkları ve haber diliyle ilgili olarak dile getirdiğim eleştirileri "**Balyoz**" dizisinden sonra açacağımı söylemiştim... Bugün, birkaç yazı süreceğim "**Gazeteme eleştiriler**" dizisine başlıyorum.

Öncelikle, eleştirilerimi hangi duygu ve saikle yaptığımı okurlarımızın kahir ekseriyetinin doğru bir biçimde anlamış olmalarından duyduğum memnuniyeti ifade etmeliyim...

Benim için asıl önemli olan da buydu; yoksa, *Taraf* okurlarının bana hak verenleri de vermeyenleri de gözümde aynı kıymettedir.

Bu dizinin bitiminde, bana şu âna kadar gelen ve bundan sonra gelecek mektupların tamamını genel yayın yönetmenimiz **Ahmet Altan**'a ileteceğim.

(Bana gönderdiği mektubun "**kişiyi özel**" olduğunu düşünen ve kendi mektubuyla ilgili olarak bunu yapmamamı isteyen okurlarımız varsa, lütfen beni uyarsın.)

Söylemeden geçemeyeceğim: Gazete içindeki tartışmaya tecâhül-i ârif yaparak "**Taraf böyle bir iktidarı eleştirmeyecek de ne yapacak**" düzeyinden dâhil olan bazı yazar arkadaşlarımızın da, bu verimli tartışmaya haksızlık ettiklerini düşünüyorum.

"Temkinlilik" önermiyorum

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) Medya Özgürlüğü Temsilcisi Dunja Mijatovic, geçenlerde Prag'da yapılan **"Medya ve Demokrasi"** panelinde şöyle demişti (toplantıyı izleyen gazeteci **Kadri Gürsel**'in nakliyle):

"Söyleyeceğimizi giderek daha sessiz ve daha temkinli söyler hâle gelmek bizi toplumların geçmişte yaşadığı karanlık zamanlara geri götürür."

Mijatović tabii ki haklı, fakat ben **"muhalif"** gazetecilik tarzını eleştirirken, bazı arkadaşlarımızın ima ettikleri gibi asla **"temkinlilik"** önermiyorum.

İşte bu nedenlerle, somut *Taraf* eleştirilerine geçmeden önce, evvelki yazılarda giriştiğim **"muhalif gazetecilik- eleştirel gazetecilik"** karşılaştırmasını biraz daha açmak; yine şöyle bir değinip geçtiğim, **"muhalif"** gazeteciliğin kendi içinde nüve olarak taşıdığı **"düşmana karşı"** gazetecilik çizgisine savrulması durumunda ortaya çıkacak şeye neden **"gazetecilik"** diyemeyeceğimiz hususlarına biraz daha dikkat çekmek istiyorum.

Sütten ağzım yandığı için yoğurdu yemeye başlamadan önce atasözündeki tavsiyeye uyuyorum ve diyorum ki: Lütfen kimse bu çerçevede yazacaklarımı *Taraf'a* yöneltilmiş eleştiriler olarak almasın... Geçen yazıda da söylediğim gibi, *Taraf* şükür ki bırakın **"düşmana karşı"** gazetecilik çizgisine, **"muhalif"** gazetecilik çizgisine de gelmemiş durumda henüz... Ben de zaten bu yazıları oralara savrulmayalım diye yazıyorum...

Ezcümle: Bugünkü ve bir sonraki yazı, *Taraf*'ın manşetlerine, başlıklarına ve haber diline benim nasıl bir çerçeveden yaklaştığımı göstermek ve kullandığım kavramlara açıklık getirmek üzere kaleme alınıyor...

Buna mecburum, çünkü üzerinden tartışma yürüttüğüm kavramlar epeyce netameli ve salt isim hâllerıyla birçoklarını yerinden zıplatacak nitelikte: **"Yandaşlığın bu kadarına da pes arkadaş!."**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Gazeteme eleştiriler (2) - 'Muhalif' ve 'düşmana karşı' gazetecilik örnekleri

Alper Görmüş 06.11.2012

"Muhalif" gazetecilikle, onun bir karikatürü olan ve aslında **"gazetecilik"** tanımının dışında değerlendirilmesi gereken **"düşmana karşı"** gazeteciliğin, bütün keskinliklerine rağmen neden gerçek bir ikna gücünden yoksun olduklarını, bir kez de Türkiye'den somut örnekler eşliğinde göstermek istiyorum...

Fakat ondan önce, bazı okurlardan gelen talebe uyarak, **"muhalif"** gazetecilikle **"düşmana karşı"** gazetecilik arasında nasıl bir fark olduğuna kısaca değinmek istiyorum...

Bu fark, basitçe, hedef alınan iktidar odağına atfedilen pozisyonun niteliğinden kaynaklanır...

Eğer iktidar odağının yapıp ettiklerini **"kötü"**, **"faydasız"**, **"yanlış"** hatta **"tehlikeli"** bulsanız dahi son tahlilde onu geniş **"biz"**'in bir parçası olarak değerlendiriyorsanız, ona karşı yürüttüğünüz mücadelenin adı **"muhalefet"**tir.

Bir iktidar odağına karşı mücadele biçiminizi “**muhalefet**” olarak adlandırıyorsanız, zımnî olarak onun meşruiyetini de kabul ediyorsunuz demektir.

Yok, iktidarı “**meşru**” görmüyorsanız, onu bir tür “**düşman**” olarak algılıyorsunuz demektir. Bu durumda, mücadele biçiminiz de “**muhalefet**” değil, “**imha**” olur.

İki gazetecilik arasındaki fark...

Hedef alınan iktidar odağına atfedilen pozisyona bağlı olarak geliştirilen “**muhalif**” ya da “**düşmana karşı**” gazetecilik arasındaki temel fark da buradan kendiliğinden ortaya çıkıyor...

“**Muhalif**” gazetecilik, iktidarı “**düşman**” olarak kodlamaz, fakat tıpkı bir muhalefet partisi gibi kendisini ona karşı âdil olmak zorunda da hissetmez... Esas güdüsü, olması gerektiği gibi, iktidarı her yanıyla kamuoyunun gözlerinin önüne sermek ve böylece kamuoyunun kendi kanaatinin oluşmasına yardımcı olmak değildir artık; esas güdüsü “**iktidara darbe indirmek**”tir.

Böyle bir gazeteciliğin eli, iktidarın “**doğrularını**” kamuoyuna duyurmaya bir türlü varmaz ve dolayısıyla o gazeteciliğe “**maruz kalan**” okurlar da iktidarın nesnel gerçekliğinin bilgisinden epeyce uzakta bir yerde konumlanmak zorunda kalırlar. (“**Muhalif**” gazeteciliğin zıddı olan “**iktidar yandaşı**” gazeteciliğinin okurları da, tam tersi nedenlerle benzer bir konumdadırlar.)

“**Muhalif**” ve “**iktidar yandaşı**” pozisyonların kendi katılıkları içinde zamanla birinci durumda “**düşmanlığa**”, ikinci durumda “**iktidarla özdeşleşmeye**” varabildiklerini söylemiştim...

İşi “**muhalif**”likten çıkartıp “**düşmanlık**” aşamasına vardırırmış bir gazeteciliğin pratiğinin nasıl olacağı hususunda bir şey söylemek sanırım gereksiz: “**Düşman**”, ontolojisi gereği “**olumlu**” bir şey yapamaz, dolayısıyla da onların gazetelerinde böyle bir şeye zinhar rastlanamaz.

3 Kasım 2002 seçimlerinin ardından **Cumhuriyet** gazetesinde ortaya çıkan değişime dönüp tekrar bakmak ve ayrıntıları gözden geçirmek, Türkiye’deki “**muhalif**” ve “**düşmana karşı**” gazetecilik hakkında iyi bir fikir verebilir...

Cumhuriyet gazetesi örneği.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Artık Taraf’ı eleştirmeye elim varmıyor

Alper Görmüş 09.11.2012

Dostlarımızın acılarını dinlemek, hiç düşündünüz mü, neden dostlarımızın mutluluklarını dinlemekten daha kolay gelir bize?

“Bu ne biçim soru” diyorsunuz, değil mi, çünkü siz tersinin geçerli olduğunu düşünmüştünüz...

Haklısınız; sevimsiz, sinir bozucu bir soru soruyorum... Fakat lütfen samimi olun, nasıl olsa başkaları duymayacak! Kabul edin ki doğru bir soru bu.

Cevabı da kolay aslında: Öyledir, çünkü acılarını bizimle paylaşan dostumuz bize muhtaçtır, onu kaybetmekten korkmaksızın anlattıklarını can kulağıyla dinleriz.

Oysa mutluluğunu paylaşan dostumuz bizi ürkütür: Çünkü bu aynı zamanda dostumuzun bizimle paylaştıklarının bir bölümünü başkalarına transfer edeceğinin de habercisidir.

Ben, bu neredeyse doğal **“insanlık hâli”**ni aşabilmiş, onu terse çevirmiş çok az insan tanıdım...

Dostlarımızı kaybetmek korkusundan kaynaklanan bir başka **“insanlık hâli”** daha var... Aynı kalıbı kullanarak soracağım:

Hasımlarımızı eleştirmek, hiç düşündünüz mü, neden dostlarımızı eleştirmekten daha kolay gelir bize?

Cevap yine aynı: Çünkü hasımlarımızı eleştirirken kaybedecek bir şeyimiz yoktur, oysa dostlarımızı eleştirmek risklerle doludur.

Ben, inandıkları doğrultusunda hasımlarını kıyasıya ve **“cesaretle”** eleştiren birçok kişi tanıdım. Fakat aynı şeyi dostları ve doğal çevresi sözkonusu olduğunda da yapabilen çok az insan biliyorum...

Buraya kadar okuduklarınız, *Aktüel*’in son sayısı için kaleme aldığım, gazetemiz yazarlarından **Hidayet Şefkatli Tuksal**’ın portresinin de giriş bölümünü oluşturuyordu...

Bu satırlar, Tuksal’ın portresine şöyle bağlanıyordu:

“Bana, ‘peki, bunlar arasında seni en çok etkileyeni, en cesuru hangisi’ diye sorsanız, cevabım ‘tabii ki Hidayet Şefkatli Tuksal’ olur.”

Levent Yılmaz’ın filozofça yazısı...

Aslında, dostlarımızı eleştirmekle hasımlarımızı eleştirmek arasındaki zorluk farkı üzerinde daha önce hiç düşünmemiştim... Beni buna sevk eden şey, **Levent Yılmaz**’ın *Taraf*’taki tartışma üzerine kaleme aldığı **“Taraf’ta ‘kriz’ var. Taraf’ta ‘kritik’ var, ama kritik bir durum yok”** başlıklı yazıdaki şu satırlar oldu:

“(...) Münevverin ikinci görevi, siyasi açıdan, partisinin düşmanlarına saldırmak değil, kendi partisindeki yandaşlarına karşı durabilmektir. Çünkü düşmanlara karşı konuşmak kolaydır, herhangi bir yerde bunu yapabilirsiniz, ama dostlara, yandaşlara karşı gelmek, onlara karşı durmak, onları eleştirmek zordur. Ama bu önemlidir. Bu durumda, kendi tarafını sürekli sorgular, bu yakada kriz yaratır.”

Levent Yılmaz’ın filozofça yazısı şu iyimser satırlarla bitiyordu:

“Kriz çıkarmak lazım; ama krizin çözümüne de katkıda bulunmak gerekir. Taraf’taki kriz, sağlıklıdır. İyi krizdir. Durum kritik değildir.”

Eleştiriyi “düşmanlık” sayanların müdahalesi

Ben, dostlarımı (da) eleştirebilme cesaretine sahip olmadan önce, korkakça davrandığım pek çok tecrübe yaşadım. Fakat, hayatımın en tatsız pişmanlıklarının bir bölümünün, zamanı gelmiş bazı eleştirileri “**dostluklar bozulmasın**” diye dostlarımdan esirgemekle ilgili olduğunu idrak ettiğimden beri bunu yapmamaya gayret ediyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Darbe endüstrisinin ‘sivil’leştirilmesi: İnşa sürüyor...

Alper Görmüş 13.11.2012

Devrimci Sosyalist İşçi Partisi’nin (DSİP) düzenlediği geleneksel **Marksizm Günleri**’nin geçen haftaki bölümünün konuşmacılarından biriydim...

Kerem Kabadayı ile birlikte katıldığım oturumun konu başlığı “**Darbecilere karşı mücadelenin neresindeyiz**” idi...

Ben, toplantıya “**Türkiye’deki darbe endüstrisinin ‘sivilleştirilmesi’ süreci**” başlıklı bir tebliğ sundum.

Bu tercihimin nedeni, Türkiye’deki “**darbe endüstrisi**”nin 1989’dan itibaren yeni bir evreye geçtiğine inanmamdı. Katılımcılara bu konudaki tesbitlerimi sunmak, konuyu onlarla tartışmak istiyordum.

Ne var ki, misafir olarak umduğunu değil bulduğunu yemek zorunda kaldım. Çünkü beni izleyenler, bundan ziyade Ergenekon, Balyoz ve benzeri davalarda sanıkların ve onların avukatlarının davada dile getirdikleri itirazlara dair yaklaşımlarımla ilgiliydi ve sorular asıl oralardan geldi... Dolayısıyla ben, tebliğimin ardından bu yöndeki sorularla hâlleşmek zorunda kaldım.

Bugünkü yazıyı, Marksizm Günleri’ndeki oturumda olduğu gibi ikiye bölerek kaleme almak istiyorum... Okumakta olduğunuz birinci bölümde, bugün de inşa hâlinde olduğunu düşündüğüm “**Darbe endüstrisinin ‘sivilleştirilmesi’ süreci**”yle ilgili düşüncelerimi ayrıntılandırmak, bitişikteki ikinci bölümde ise bir Ergenekon sanığının şikâyetiyle hakkımda açılan ilginç bir dava üzerinden, “**Ergenekon ve Balyoz davalarındaki savunmaların özü**” bahsine kısaca bir kez daha değinmek istiyorum.

1989 ve post-modern darbe konsepti

1989’da Sovyet Bloku yıkıldığında Türkiye’deki bütün kesimler şu ortak noktada birleştiler: Bu çağ değiştiren travma, Türkiye’nin Batı nezdindeki vazgeçilmez stratejik önemine de ağır bir darbe indirmiştir.

Gerçekten de durum tam olarak öyleydi... Çünkü artık başta ABD olmak üzere Batı’nın “**komünizme karşı bir koçbaşı**” olarak Türkiye’ye ihtiyacı kalmamıştı. Bu yeni hakikat, Batı’nın Türkiye’deki darbeci müdahalelere eskiden olduğu gibi kolayca yol vermeyeceğini de ima ediyordu.

Dünya kamuoyundaki askerî diktatörlüklere karşı gelişen hassasiyet, ülke içindeki 12 Eylül karşıtı manevi ortam ve önceki darbelerin meşrulaştırıcısı “**komünizm tehlikesi**”nin ortadan kalkması, sözünü ettiğim güçlüğü daha

da büyütüyordu.

Peki, Türkiye’de askerlerin “**darbeleri geldiğinde**” ne olacaktı?

Ben, **Türk Silahlı Kuvvetleri**’ndeki (TSK) “**kurmay zekâsı**”nın o andan itibaren “**çözüm**” üretmeye; “**darbe ihtiyacı**” belirdiğinde nasıl bir çizgi izleneceği üzerinde kafa patlatmaya başladığını düşünüyorum.

Sovyet Bloku’nun dağılması sürecinde ona paralel biçimde gelişmekte olan bir başka süreç, o çaresizlik içinde, darbeci zihniyet sahipleri için umut ışığı oldu: Yükselen radikal İslam korkusu...

1989’da **Çetin Emeç**’le başlayan laik aydın cinayetleri, bu korkuyu konsolide etmek amacıyla kotarılmış devlet faaliyetleriydi...

24 Ocak 1993’teki Uğur Mumcu cinayeti bu süreci “**taçlandırın**” gelişme oldu.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan’ın ‘ziyade özgüven’ sorunu

Alper Görmüş 16.11.2012

Geçenlerde, eski Cumhurbaşkanı **Turgut Özal**’ın zehirlenmesi iddialarını konu alan bir televizyon programı izledim. Konunun önde gelen uzmanlarından **Prof. Nevzat Alkan**, program yöneticisinin “**hangi maddeler zehirlidir**” sorusuna şu çarpıcı cevabı verdi:

“Aşırı dozda alınan her şey, su dâhil, zehirlidir... Bundan altı-yedi ay kadar önce İngiltere’de, bir kadının altı saat içinde sekiz litre su içtikten sonra zehirlenip öldüğüne dair bir vaka literatüre geçti...”

Ben insan, topluluk ve kurum psikolojisinin de benzer bir yapıda olduğuna inanıyorum... Sağlıklı bir psikoloji için gerekli olan kimi özelliklerin aşırı dozları tam tersi sonuçlar üretebilir ve insanları, toplulukları, kurumları “**zehirleyebilir...**”

Başbakan Erdoğan’ın 2011 seçim başarısından ve özellikle de “**referandum zaferi**”nden sonra içine girdiği ruh hâline bakıp da, onun zehre dönüşmüş bir “**ziyade özgüven**” sorunundan mustarip olduğunu düşünmemek elde mi?

İlyas Başsoy ne demişti?

Birgün gazetesi yazarı **İlyas Başsoy**, aynı zamanda bir reklamcı ve iletişimci... Kendi deyişiyle (ki doğru), “**Tayyip Erdoğan’ın siyasi hayatı boyunca aldığı tek yenilgi**” olan Antalya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığı seçimlerinde (2009) **Cumhuriyet Halk Partisi**’nin (CHP) seçim kampanyasını yöneten iletişimci...

Başsoy, **AKP Neden Kazanır? CHP Neden Kaybeder?** başlıklı kitabında **Adalet ve Kalkınma Partisi** (AK Parti) ile ilgili şu değerlendirmeyi yapar:

“AKP’nin başında olağanüstü zeki insanlar var. AKP’nin bugüne dek yaptığı tüm iletişim stratejisi, sadece seçimi kastetmiyorum, genel olarak tüm stratejisi kusursuzdur. AKP’nin arkasında, çok arkasında, dâhi mertebesinde birkaç yol gösterici olduğunu sanıyorum. Hiçbir şey rastlantısal değil, hiçbir şey sanıldığı kadar basit değil.”

Ben de İlyas Başsoy gibi düşünüyorum, fakat unutmamak lâzım: Hiçbir dâhi, toplumsal eğilimlerin ve ihtiyaçların hilafına **“dâhice”** bir strateji geliştiremez...

Toplumla “oyun hamuru” gibi oynayamazsınız...

AK Parti, belki de bu ülkenin gördüğü en ciddi parti... Kendi hedefleri ve o hedefler doğrultusunda düşünülp uygulamaya konulmuş bir programı var. Koşulları gözlüyor, dengelere ve gücüne bakıyor, henüz zamanı gelmediğini düşündüğü adımları atmıyor. Atınca da oyunu kendi bildiği gibi oynuyor. Etraftan gelen **“frene bas”** ya da **“gaza bas”** telkinlerine de fazla aldırmadan yoluna devam ediyor.

Bunu en iyi, askerî vesayet ve darbe girişimleri konusunda izlediği çizgiye bakarak anlayabiliriz...

Siyaset, toplumu, onun hakikatini yansıtan bir analize tâbi tutabilirse, bir ölçüde onu **“yönetebilir”** de... Fakat esas olan toplumun yönelimi ve ihtiyaçlarıdır... Siyaset, bu yönelim ve ihtiyaçların hilafına bir rota tutturursa, tepki muhakkak gelecektir.

AK Parti, uzun bir süre boyunca kendisi toplumun **“suyuna”** giderken bir yandan da onu dönüştürebildi... Bana öyle geliyor ki bu başarı, başta Başbakan Erdoğan olmak üzere AK Parti yönetiminin başını döndürdü, onlarda büyük bir özgüven, toplumla bir **“oyun hamuru”** gibi oynayabileceklerine dair bir algı yarattı.... Başta Başbakan olmak üzere partide siyasetin gücünü abartan, toplumun, onun suyuna gitmeden de partiyi desteklemeye devam edeceğini düşündürten garip bir psikoloji oluştu... Ya da en azından, parti, toplumla **“oyun hamuru”** gibi oynarken, onun hiç değilse kısa ve orta vadede **“davulcuya”** ya da **“zurnacıya”** gitmeyeceğine dair bir **“özgüven”** oluştu.

İdam tartışmaları ve yeni aşama

Bu psikoloji, idam tartışmalarıyla birlikte Başbakan ve partisi açısından hiç de hayırlı olmayacak sonuçlar doğurabilecek bir aşamaya varmış görünüyor: Aslında yapmayacağını, yapamayacağını bile bile toplumun sinir uçlarını uyaran tehlikeli mesajlar göndermek ve buradan bir politik kazanç ummak.

Belki de **“Başbakan’ın arkasındaki, çok arkasındaki dâhi mertebesinde yol gösterici”**ler, toplumda böylece yaratılacak **“idam asabiyesi”**ni **“yönetebileceklerini”**, yeri geldiğinde frene basıp **“buraya kadar”** diyebileceklerini hesap ediyorlar... Eğer öyle bir hesap varsa, onlara, ülkemizdeki kraldan fazla kralcı medyanın yaratacağı etkiyi dikkate almalarını öneriyorum; çünkü bu medya, toplumda, **“dâhi mertebesinde yol gösterici”**lerin arzuladığından daha yoğun bir **“idam asabiyesi”** yaratabilir ve sonra da bu işin altından kalkılamaz.

Örnek mi istiyorsunuz? Alın: *Sabah* gazetesi 13 kasımda, Siirt’te düşen helikopterde hayatını kaybeden pilot üsteğmen Yakup Çınar’ın annesinin feryadını manşete çekti: **“İdamı getirin, bu işi bitirin...”**

Sabah’taki meslektaşlarımız sanmam ki **“Biz demiyoruz, şehit annesi diyor”** mugalâtasına başvursunlar...

Hepimiz gazeteciyiz ve de şurada yüz yüze bakıyoruz: Böyle bir “**tasarım**”ın ne anlama geldiğini hepimiz biliyoruz.

Yine sanmam ki *Sabah*’taki meslektaşlarımız, manşetlerinin Erdoğan’ın “**idam ısrarı**”ndan bağımsız olduğunu öne sürsünler...

Şurada yüz yüze bakıyoruz: Başbakan’ın ısrarlı tavrı olmasaydı, o sözler belki ancak haberin içinde yer alabilirdi...

Şu da var: Diyelim Başbakan bu günlerde tam tersine, **Milliyetçi Hareket Partisi** ve **Büyük Birlik Partisi**’nin idam ısrarlarına karşı bir duruş sergileseydi, o sözler, bırakın manşeti haberin içinde bile kendine yer bulamazdı.

***

TÜBİTAK’ın ikinci Oda TV raporu

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), *Oda TV* davasına bakan **16. Ağır Ceza Mahkemesi**’nin talep ettiği ikinci bilirkişi raporunu 12 kasımda mahkemeye gönderdi.

Mahkeme, Ağustos 2012’de kendisine iletilen ilk raporu “**muğlâk**” bulmuş, raporu inceledikten sonra bilirkişilere yönelik sorular hazırlamış ve bunların “**bilgisayar kullanım düzeyinde birinin anlayacağı açıklıkla**” cevaplanmasını istemişti.

İkinci raporda mahkemenin sorularına tek tek cevap veren bilirkişiler, raporun sunumunda, “**oluşan kanı açık bir dille ifade edilmiştir**” ifadesini kullanıyorlar ki, galiba böylece “**benim adım Hıdır, elimden gelen budur**” demeye getiriyorlar ve bu defteri artık kapatmak istediklerini ima ediyorlar.

Birinci raporla ikinci rapor arasında, mahkemenin en çok merak ettiği dört kritik noktada çok önemli bir netlik farkı var. Bu noktaları sırasıyla şöyle özetleyebiliriz:

a) *Oda TV* davasının temel delilleri arasında yer alan bazı dijital dosyaların, sanıkların ve sanık avukatlarının iddia ettikleri gibi internet üzerinden zararlı yazılımlarla gönderilip gönderilmediği, **b)** dosyaların sanıklar tarafından açılıp açılmadığı, **c)** dosyaların sanıkların bilgisayarlarında oluşturulup oluşturulmadığı, **d)** dosyalar sanıkların bilgisayarlarında oluşturulmadıysa, ne surette onların bilgisayarlarına girdiği...

Şimdi bunları sırasıyla ele alalım...

“Zararlı yazılımlarla gönderilmediği...”

a) TÜBİTAK, ilk raporunda *Oda TV* bilgisayarlarında zararlı yazılım gönderme yeteneğine sahip virüsler bulunduğunu, fakat söz konusu dosyaların bilgisayarlara bu virüsler marifetiyle yerleştirilip yerleştirilmediğine dair kesin bir şey söylenemeyeceğini bildirmişti.

İkinci raporda ise, bilirkişiler bu defa, **“dosyaların çoğunun zaman üst verilerine ulaştıklarını”** belirtiyorlar ve bu bilgiyle virüslerin bilgisayarlara giriş tarihlerini karşılaştırıyorlar. Vardıkları sonuç şöyle: **“Erişilen bu dosya sistemi tarih üst verilerine göre, dosyaların oluşturulma zamanları, ilgili zararlı yazılımların gönderilme zamanlarından öncedir.”**

Bilirkişiler, bu tespitten sonra, **“dokümanların yüksek ihtimalle bahse konu olan zararlı yazılımlarla bu bilgisayarlara gönderilmediği değerlendirilmektedir”** sonucuna varıyorlar.

b) Birinci raporda, sözkonusu dosyaların sanıklar tarafından açılıp açılmadığı hususunda da muğlâk ifadeler vardı. Kabaca, **“kesin bir şey söylenemez”** deniyordu. Sanıklar duruşmada, bu dosyaları gelir gelmez sildiklerini söylemişlerdi. Oysa ikinci rapor, üç dosyanın sırasıyla beş, altı ve sekiz ay bilgisayarlarda silinmeden, kullanıcının erişebileceği bir konumda kaldığının tesbit edildiğini kayda geçiriyor.

c) Bilirkişiler, sözkonusu dosyaların incelenen bilgisayarlarda oluşturulmadığı yönündeki ilk raporda dile getirdikleri hususu teyit ediyorlar.

d) Dosyalar incelenen bilgisayarlara zararlı yazılımla gönderilmediyse, keza o bilgisayarlarda oluşturulmıyorsa, bilgisayarlara ne surette girdi?

Bilirkişiler, bu noktada **“olasılığı en yüksek senaryo”** diyebileceğimiz bir tahminde bulunuyorlar ve sözkonusu dosyaların başka bir bilgisayarda oluşturulduktan sonra **“ilgili bilgisayarlara CD/DVD, USB tarzı veri depolama cihazları ile taşındığı”** değerlendirmesinde bulunuyorlar...

Bugün *Oda TV* davasında duruşma günü... Bakalım mahkeme bu yeni raporu nasıl değerlendirecek?

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Mumcu’nun katili’ hâlâ mı ‘Ortaçağ karanlığı’

Alper Görmüş 20.11.2012

Uğur Mumcu’nun yedinci ölüm yıldönümü olan 24 Ocak 2000 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinin *Cumhuriyet* imzalı başyazısında, Mumcu cinayetiyle öteki “laik aydın cinayetleri”nin çözülememiş olması **“geçmiş gerici iktidarlar”**a fatura ediliyor, başyazı şu iyimser ve umutlu cümleyle sona eriyordu:

“Dileriz ki ülkemiz 28 Şubat’la girdiği yeni dönemde bir çözüme ulaşsın; geçmişin faili meçhul cinayetlerini aydınlatarak hukuk devletine doğru yürüdüğümüzü iç ve dış dünyadaki kamuoyu karşısında kanıtlasın!..”

28 Şubat’ın yolunu açmak üzere planlanıp uygulamaya konulmuş faili meçhul cinayetlerin aydınlanmasını 28 Şubat’çılardan ummak!

Bir başyazı müellifi ancak bu kadar feraset sahibi olabilir!..

Bu tarihten 12 yıl sonra, birkaç gün önce, Uğur Mumcu'nun eşi **Güldal Mumcu**'nun cinayete ve sonrasına dair anıları kitap olarak yayımlandı...

Aklımda iki soru var...

Birincisi: Acaba o başyazıyı kaleme alan kişi, Güldal Mumcu'nun bugün anlattıklarının ne kadarını biliyordu?

İkincisi: Her 24 ocakta okurlarına **“Mumcu'nun katili Ortaçağ karanlığı”** duygusunu geçirmek için ellerinden geleni yapan *Cumhuriyet* yöneticileri, yazarları, editörleri Güldal Mumcu'nun bugün anlattıklarının ne kadarını biliyorlardı?

Bu soruları soruyorum, çünkü kitapta anlatılanları bilen birilerinin yıllar boyunca **“Mumcu'nun katili Ortaçağ karanlığı”** yayıncılığı yapabilmeleri bana imkânsız görünüyor...

Nedeni açık: Eğer Uğur Mumcu'nun inançlı bir arkadaşısınız, bunun onun ruhunu muazzep edeceğini bilir, kendinizi böyle bir yayıncılıktan esirgersiniz... Yok eğer ahlakınızın kaynağı **“seküler”** ise, o zaman da bunun onun hatırasına büyük bir saygısızlık olacağını bilir, kendinizi yine böyle bir yayıncılıktan esirgersiniz...

Görmek isteyenlerin kitaba ihtiyacı yoktu ama...

Tam bu noktada, **“Kitapta anlatılanların bir bölümü zaten biliniyordu ve kitaptaki ilave anlatımlara ihtiyaç duymadan, sırf bunlara dayanarak da Mumcu'nun katilinin başka bir 'karanlık' olduğu sonucu çıkartılabiliirdi”** diyenler tamamen haklı!

Haklısınız, kendimce **“bildiğini bilmiyormuş yapma sanatı”**na başvuruyorum: Tacâhül-i ârif!

Ben zaten kitaptan önce bilinenlerden ve Uğur Mumcu'nun katledilmesiyle başlayan meş'um 1993'te olanlardan hareketle defalarca sordum başlıktaki soruyu... Şimdi bir daha sormamın nedeni, kitaptan sonra da bu yönde bir **“aydınlanma”**ya tanıklık edemiyor olmamın yarattığı şaşkınlık...

Neyse, konuyu dağıtmayalım... Soru şuydu: *Cumhuriyet* gazetesi çevresi ve aslında bütün laik çevreler şayet kitapta anlatılanları biliyorlarsa (ki en azından Güldal Mumcu'nun dostlarının bunları bildiğini varsayabiliriz), o yayıncılığı nasıl sürdürebildiler...

Böylece geldik, Güldal Mumcu'nun neler anlattığı faslına...

Yeşil'in ziyareti: 1996, kurban bayramı...

Kitabın “flaş”ı hiç kuşkusuz, 1993 olaylarının bir bölümüne ve ondan önceki ve sonraki birçok olaya karışmış olan **“Yeşil”** kod adlı devlet görevlisi **Mahmut Yıldırım**'ın 1996'da Mumcu'ların evini ziyaret ettiğinin açıklandığı bölümdü.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Güldal Mumcu, Bilge Emeç, Rahşan Ecevit...

Alper Görmüş 23.11.2012

Salı günü bu köşede çıkan **'Mumcu'nun katili' hâlâ mı 'Ortaçağ karanlığı'** başlıklı yazımla ilgili olarak bir arkadaşım telefonla aradı, *"Kaçak güreşmişsin, orada asıl Güldal Mumcu'yu eleştirmeliydin"* dedi ve şöyle devam etti: *"Eşinin öldürülmesini, kendi otoriter-militer iktidarlarını sürdürmek için sahte gerekçelere bağlayanlar ortadayken ve bu yöndeki propaganda yıllar boyunca sürmüşken, Yeşil gibi bir adamın kendisini ziyaretini nasıl kamuoyuyla paylaşmaz? Üstelik de bu insan, tepelenmek istenen Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin başkan yardımcılığı koltuğunda oturuyor... Böyle bir şey olabilir mi?"*

Bu yönde başka eleştiriler de aldım...

Bu eleştirilere cevap vermek amacıyla, bugün için yazmaya söz verdiğim yazıyı erteliyorum. (Yani, **Güldal Mumcu'nun** kitapta anlattıklarından yola çıkıp geriye, **Uğur Mumcu'nun** cenaze törenine ve oradaki siyasal duygunun benzerlerinin eşlik ettiği başka tören ve gösterilere bakma işini salı gününe bırakmış oluyorum.)

Arkadaşıma, **"kamusal sorumluluk"** çerçevesinde Güldal Mumcu'ya böyle bir eleştirinin getirilebileceğini, fakat onun, kocası bombalarla parçalanmış iki çocuklu bir anne olduğunu düşününce, böyle bir eleştiriye elimin varmadığını söyledim ve şu tablo üzerinde düşünmesini istedim:

Kocasını karanlık bir siyasi cinayete kurban veren bir kadından, bir anneden söz ediyoruz... Ve bir gün, bir **kurban bayramında**, ülkenin bildiği en acımasız adamlardan biri, ellerinden tuttuğu **biri kız biri erkek** iki çocukla birlikte, **biri kız biri erkek** iki çocuğuyla birlikte yaşayan o anneyi evinde ziyaret ediyor... Kocasının ölümüyle ilgili birçok şeyi bildiğini gösteren sözler söylüyor; **"tetikçiyi bulsak size yeter mi"** mealinde bir soru soruyor, muhatabının **"hakikatin tamamını"** istediğini duyunca huysuzlanıp **"siz de çok şey istiyorsunuz ama"** anlamına gelecek sözler sarf ediyor ve adının **Mahmut Yıldırım** olduğunu vurguladıktan sonra çekip gidiyor. (İlk yazıda vermediğim bir bilgiyi burada vereyim... Güldal Mumcu, Mahmut Yıldırım'ın **"Yeşil"** olduğunu, ziyaretten dört ay kadar sonra, gazetede onun fotoğrafına tesadüfen rastladıktan sonra anlıyor.)

Güldal Mumcu'yu eleştirmeye elim varmadı ama...

Yazıyı yazarken bana yön veren duygu, arkadaşımın eleştirisinden sonra da değişmedi; bence Güldal Mumcu, başta **Yeşil**'in ziyareti olmak üzere bildiği bir dizi hakikati, çocuklarını esirgemek amacıyla gizledi bugüne kadar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Mumcu'nun cenaze törenine tekrar bakmak...

Alper Görmüş 27.11.2012

Bu, **Güldal Mumcu**'nun **İçimden Geçen Zaman** adlı kitabından yola çıkarak kaleme aldığım üçüncü yazı...

Bu son bölümde, **Uğur Mumcu**'nun ölümünün kitabın da gösterdiği gibi **"made in devlet"** damgalı bir cinayet olduğu hakikatinin ışığında, 1993'teki cenaze törenine ve oradaki siyasal duygunun benzerlerinin eşlik ettiği başka tören ve gösterilere bakacağız...

Cevabını arayacağımız sorular şöyle:

Törendeki, "olağanüstü durumların hazırlığı olarak nitelendirilebilecek psikolojik ortam" (bu cümleyi tırnak içine almamın sebebini biraz sonra göreceksiniz), neden törene katılan yüzbinleri hiç rahatsız etmedi?

Uğur Mumcu cinayeti serinin dördüncü cinayeti idi ve öncekiler de benzer **"psikolojik ortam"**lar doğurmuştu... Törene katılanlar nasıl olmuştu da önceki tecrübelerden hiçbir ders çıkarmamışlar, birilerinin kendilerini manipüle ve mobilize ediyor olabileceğinden hiç kuşkulananmamışlardı? Ya da, kuşkulananmışlardı da, **"olsun"** mu demişlerdi?

Son soru bugüne dair: Nasıl oluyor da Güldal Mumcu'nun kitabı dahi Mumcu cinayetinin ardındaki hakikate dair herhangi bir **"aydınlanma"**ya, **"kafa karışıklığı"**na yol açmıyor; eski klişeler ve duygular nasıl oluyor da aynıyla devam edebiliyor? (Bunu, başta *Cumhuriyet* yazarları olmak üzere laik kesimde kitabın **"sükût suikastı"**na maruz bırakılmasına ve benim yazılarıma sosyal medyada gösterilen akıl almaz tepkilere bakarak söylüyorum.)

Soruların cevapları üzerinde düşünmeye başlamadan önce, 1990'lardaki **"laik aydın cinayetleri"**ne dair bilgimizi tazeleyelim... şöyle bir seyir izlemiştik bu cinayetler:

Muammer Aksoy: 31 Ocak 1990... **Çetin Emeç:** 7 Mart 1990... **Bahriye Üçok:** 6 Ekim 1990... **Uğur Mumcu:** 24 Ocak 1993...

Cumhuriyet yazarından "cız" tahlil...

Çok büyük kalabalıkların tamamen gönüllülük temelinde katıldığı dev gösterilerle ilgili olarak eleştirel bir şeyler yazmak, biliyorum, çok netameli bir pozisyon... Böyle bir eleştirinin sahibi, **"hak ve özgürlük karşıtı", "her gösteriyi provokasyon sayan bir sağcı"** ve benzeri bir dizi suçlamaya hazır olmalıdır.

Hiç şüphem yok ki, Mumcu ve öteki laik aydınların, işte bu türden gösteriler düzenlenebilsin, o gösterilerdeki **"psikolojik ortam"**lar ülke sathına yayılabilsin diye öldürülmüş olabileceğini öne sürerken ben de benzeri bir öfkeye maruz kalacağım.

Mumcu'nun cenaze törenine katılıp **"kahrolsun Ortaçağ karanlığı"** ya da **"Türkiye İran olmayacak"** diye bağırarlardan söz ediyorum...

Aslında bugün onlara bir oyun oynayacak, yazıya, bir *Cumhuriyet* gazetesi yazarının cümleleriyle başlayacağım.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Uludere'deki 'hakaret'in filmi...

Alper Görmüş 30.11.2012

Ümit Kıvanç'ın **"Roboski için bir film"**ini, **"Ağlama anne güzel yerdeyim"**i izledim...

Vicdan ve vicdansızlık üzerine bir film bu: Katliamdan birkaç gün sonrasına rastlayan yılbaşı eğlencelerinin televizyon ekranlarından taşan seslerinin, Roboski'den ev içi görüntüleriyle mezarlık ziyareti görüntülerinin üzerine bindirildiği bölümler, kelimenin gerçek anlamıyla tahammülfersâ...

Bitişikte, **"31 Aralık 2011 gecesinin utancı"** başlıklı yazıda, o görüntüleri gözünüzde canlandırmaya çalıştım ve filmde onların üstüne bindirilmiş sesleri aktardım... Umarım o eğlencelerden birinde değildiniz, aksi takdirde okurken kendinizi çok kötü hissedeceksiniz...

Filmde, o görüntüleri, **Başbakan Erdoğan**'ın ağzından nasıl çıktığını hâlâ açıklayamadığım sözleri izliyor. İnsan bunlara art arda maruz kalınca, ağır bir dayak yemiş gibi oluyor...

Fakat sıra artık hayatta olmayan masum gençlerin annelerinin, babalarının, kardeşlerinin konuştukları bölüme gelince anlıyorsunuz ki, bu hiçbir şeymiş! Onlar çok daha farklı bir iz bırakıyorlar insanda; dayak ağrısından çok sızıya benzeyen bir şey, ama kolay kolay silinemeyecek bir sızı...

Ümit Kıvanç boşuna demiyor, **"Buradan insanları otobüslere doldurup doldurup oraya götürmeli"** diye...

"Bu bir cinayet, bu bir ihanet, bu bir hakaret"

Ölenlerin yakınlarının konuştuğu bölümde beni en çok, 23 yaşındaki **Mehmet Ali Tosun**'un babası **Zeki Tosun**'un bir cümlesi sarstı.

Zeki Tosun, önce **"kader"** dedi, sonradan vazgeçti ve düzeltti: **"Bu bir cinayet, bu bir ihanet, bu bir hakaret..."**

Mehmet Ali Tosun'un kullandığı **"hakaret"** kelimesi zaten dikkatimi çekmişti, fakat ondan hemen sonra konuşan 18 yaşındaki **Salih Encü**'nün annesi **Emine Encü** de aynı kelimeyi kullanınca, daha da dikkat kesildim: **"Günahsızdı bu çocuklar, onlara yapılan hakarettir..."**

Ümit'e telefon ettim, tabii onun da dikkatini çekmişti, hatta, **"başka kullananlar da vardı ama, onları almamışım"** dedi.

Başta Başbakan olmak üzere, Uludere'de öldürülen 34 insanın ardından o tuhaf lafları edenler, bu hakaret algısı üzerinde uzun uzun düşünmeliler.

Benim anladığım kadarıyla o anneler, o babalar çocuklarının bedenlerini ortadan kaldıran bombalardan ziyade, çocuklarının ruhlarını muazzep ettiğini düşündükleri o sözler nedeniyle Uludere'yi, katliam ya da cinayetin yanı sıra **"hakaret"** olarak (da) algılıyorlar.

Bir de **"kader"** dememek meselesi var.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eclipse Maslak yöneticilerine mektup

Alper Görmüş 04.12.2012

Sayın **Artaş Grubu** yetkilileri.

Eclipse Maslak'ın bir proje, bağlı olduğu grubun adının da Artaş olduğunu, dolayısıyla mektubu bir tüzel kişilik olan Artaş Grubu'na yazmam gerektiğini biliyorum...

Fakat son günlerde grubunuzun yeni girişimi Eclipse Maslak televizyon reklamlarıyla o kadar ön plana geçti ki, okurlarımızın gözünde kime hitap ettiğim daha iyi anlaşılabilir diye başlıkta böyle bir **"beyaz hata"**yı göze aldım...

Sayın yetkililer,

Size mektup yazmamın asıl nedenine geçmeden önce artık herkesin ezbere bildiği reklam metniniz hakkında, fırsat bu fırsat diyerek bir şey söylemek istiyorum...

Reklamınız, ürününüz tamamen erdikten sonra her şeyin onun gölgesinde kalacağı iddiasını dile getiriyor ve şu cümleyle sona eriyor:

"Sizce hayatta ikinci olmanın bir anlamı olabilir mi?"

İşte ben bu cümleye çok fena taktım...

Nefes bile alamazdınız...

Sayın yetkililer,

Bu cümleyle nasıl bir hayat tarif ettiğinizin farkında mısınız? Herkesin birinci olmaya çalıştığı ve sadece onu anlamlı bulduğu bir dünyanın nasıl bir cangıl hâline geleceğini kestiremiyor musunuz?

Bana inanın sayın yetkililer, böyle bir psiko-sosyoloji içinde nefes bile alamazdınız.

Hayatta bırakın ikinci olmanın, sonuncu olmanın da bir anlamı vardır.

Tıpkı bunun gibi yenmek de anlamlıdır yenilmek de, cesaret de anlamlıdır korkaklık da, yıldızlık da sıradanlık da...

Herkesin galip, herkesin cesur, herkesin yıldız olmaya çalıştığı ve sadece bunların anlamlı sayıldığı bir dünyada, sizce insan diye bir şey kalır mıydı?

Bir an böyle bir dünyayı hayal etmeye çalışın, göreceksiniz ki insanı vahşet hâlinde uzakta tutan şey, mağlubiyeti dünyanın sonu saymayan sıradan korkak insanlardır.

William Saroyan'ın *Ödleler* başlıklı hikâyesinin giriş cümleleri, bize işte bunu anlatır:

"En iyi insanlar ödlelerdir. En ilginç, en kibar, en has ve suç işleme ihtimali en az olanlar gene onlardır. Asla bir bankayı soymayı düşünmezler. Akıllarından bir başkana suikast düzenlemek gibi bir şey geçmez. Yolda yürürken, çukur kazan bir amelenin gözüne kazara kum sıçratsalar, amele de onlara küfretse, ödleler onurlarının

lekelendiğini düşünmezler ve onun için de ameleyle kavga edip bir araba dayak yemelerine gerek kalmaz. Onun yerine, 'özür dilerim, isteyerek olmadı' der, yollarına devam ederler."

'Fatoş'un hikâyesi...

Artık sadede geliyorum sayın yetkililer...

Bugün size sıradan, korkak, mağlup fakat iki ay öncesine kadar kendince **"anlamlı"** bir hayat süren bir kadının, **"Fatoş"**un hikâyesini anlatacağım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ombudsman'ın vicdani ve ideolojik defoları...

Alper Görmüş 07.12.2012

Türkiye'nin ilk kamu başdenetçisi (ombudsmanı) **Mehmet Nihat Ömeroğlu**'nun, altında imzası bulunan o korkunç **Hrant Dink** kararında kendini savunmak için söylediği şeylerin en kan dondurucu olanı, bence *Yeni Şafak*'tan **Burcu Bulut**'un haberindeki şu cümlesiydi:

"Bilirsiniz, 301. Madde 'Devletin Egemenlik Alâmetlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar'ı kapsar. Dink'in, 'Türk'ten boşalacak o zehirli kanın yerini dolduracak temiz kan Ermeni'nin Ermenistan'la kuracağı asil damarda mevcuttur' sözleri açıkça 301. Madde'nin ihlali demektir."

Bu cümle hakikaten korkunç... Çünkü, Nihat Ömeroğlu'nun, Hrant Dink'i 301'den mahkûmiyete, oradan da ölüme götüren kararın üzerinde, onun ölümünden sonra da hiç düşünmediğini, hiçbir vicdan muhasebesi yapmadığını gösteriyor...

Yapsaydı eğer, alıntıladığı cümlelerin Dink'in AGOS'ta yayımlanan **"Ermeni Kimliği"** ortak başlıklı sekiz makalesinin sonuncusundan cimbızlanan cümle olduğunu ve Dink'i ölüme bu cimbızlamanın götürdüğünü hiç değilse cinayet sonrasında anlar ve şimdi sadece o cümleye referansla **"Dink, 301. Madde'yi ihlal etti"** demezdi.

Bu savunma çizgisinde kalsaydı...

Ömeroğlu, *Yeni Şafak*'taki haberden üç dört gün önce AGOS'a verdiği demeçte, **"kararın cinayete yol açacağını bilemeyeceğini"** ifade etmişti.

Aynı demecinde, kararı **"rutin uygulama"** olarak nitelemiş, ceza dairesinden gelen kararların tümünün genel kurulda neredeyse otomatik olarak onaylandığı anlamına gelecek değerlendirmelerde bulunmuştu.

Ömeroğlu bu savunma çizgisinde kalsaydı, ona yöneltebileceğimiz eleştiriler, görev ve sorumluluklarının gereğini hakkıyla yerine getirmeyen bir devlet görevlisine yönelteceğimiz eleştiriler olurdu.

Fakat altına imza attığı kararın **"cinayete yol açtığını"** öğrendikten sonra dahi kararı didik didik etmemesi ve hâlâ o tek cümleye referansla konuşması her şeyi değiştiriyor... Bu noktada artık korkunç bir vicdan katılığıyla

karşı karşıya kalıyoruz...

Bana sorabilirsiniz: **“Nereden biliyorsun cinayetle sonra dönüp kararı didik didik etmediğini ve o sürecin sonunda bir kez daha ‘kararım doğruymuş’ kanaatine varmadığını...”**

Bunu bana sorarsanız ben de size derim ki, o cümlelerin içinde yer aldığı metnin tamamını okuyup da **“kararım doğruymuş”** sonucuna varmak imkânsızdır... Bu, ne kadar böyledir biliyor musunuz? **“Abdest almadan namaza durmayın”** diye yazan birini şeriat mahkemesinde **“namaza durmayın”** diye yazdığı gerekçesiyle cezalandırmak kadar böyledir!

İzninizle, belki biraz garipseyeceğiniz bir duygumu da burada sizinle paylaşmak istiyorum... Mesele bu kadar açıkken, Hrant'ın **“Türklüğe hakaret etmediğini”** mahkemeye sunulan bilirkişi raporuna ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararına referansla **“göstermeye”** çalışmak benim ağıma gidiyor... Sanki ortada tartışmalı bir durum varmış da bir otoritenin hükmüne ihtiyaç duyuluyormuş gibi...

Cuma günü, Hrant Dink'in sekiz yazısından hareketle, onun **“abdest almadan namaza durmayın”** diye yazdığı hâlde, **“namaza durmayın”** diye yazdığını iddia eden bir hukuk tarafından cezalandırıldığını bir kez daha uzun uzun anlatacağım.

Yazıları okudu mu, okumadı mı?

Bir daha hatırlayalım:

Ömeroğlu, başka demeçlerinde, karara imza atarken o tek cümleye dayanmadığını, sekiz makalenin tümünü okuduğunu söylüyordu kendisini savunurken...

Oysa *Yeni Şafak*'a demecinde sadece o cümleye referansla **“karar doğruydu”** diyor ki, bu da şu üç ihtimalden birinin geçerli olduğunu gösteriyor:

Birinci ihtimal: Ömeroğlu ne karar sürecinde okumuştur o yazıları ne de Dink'in ölümünden sonra... Kararını sadece, iddianame ilk tanzim edildiğinde yegâne **“delil”** olarak gösterilen sekizinci yazının o ilk cümlesine dayanarak vermiştir. (Öteki yedi yazı, davanın açılmasından sonra Dink'in avukatlarının talebiyle girebilmişti dosyaya.)

İkinci ihtimal: Dediği gibi sekiz yazının sekizini de okumuştur, fakat akıl almaz bir dil duygusu eksikliği nedeniyle, yazıların tümünden **“Türklüğe hakaret”** sonucunu çıkarmıştır.

Üçüncü ihtimal: Yazıların tümünü okumuştur, dil duygusu da gayet yüksektir, dolayısıyla her şeyin farkındadır ve vicdani kanaati ortada hiçbir hakaretin olmadığı yönünde tecelli etmiştir; fakat bunu bile bile, **“devletim”**in talebi doğrultusunda davranmış ve basmıştır imzayı...

Buraya kadar yeni ombudsmanımızın vicdani defoları çerçevesinde kaldık... Bu son nokta ise bizi, onun ideolojik defoları kategorisine taşıyor...

“Devletimizi bu tarz şikâyetlerle lekelemeyin!”

Nihat Ömeroğlu, *Yeni Şafak*'a verdiği demecinde, **Binnaz Toprak**'ın meseleyi AİHM'e taşıma kararına bakın nasıl tepki göstermiş:

"Bu şahsıma değil, Türk devletine, hükümetine yapılan bir hakarettir. Böyle bir milletvekili olabilir mi? Türk devletin adını bu şekilde karalamaya çalışması çok üzücü. Devletimizi bu tarz şikâyetlerle lekelemeyin. Bu şahsıma değil devlete yönelik bir suçlama olur. Ben Türk devleti için namusuyla çalışan ve yasalar neyi gerektiriyorsa onu uygulayan bir emekçiyim. Bundan ibaretim."

Sayın bakalım beş cümlede kaç tane **"devlet"** geçmiş ve bunlar hangi bağlamda geçmiş, ardından da ombudsmanın işinin devlete karşı vatandaşları korumak olduğunu hatırlayın...

Sizce, bizim ombudsmanımız bunu başarabilir mi?

***

Eclipse Maslak'tan cevap...

Salı günü bu sayfada çıkan **"Eclipse Maslak yöneticilerine mektup"** üzerine, projenin sahibi **Artaş Grubu**'ndan bir mektup aldım.

Gönderdikleri mektubu biraz kısaltarak dikkatinize sunuyorum.

Artaş Grubu, projelerinin hiçbir hukuki boşluğunun bulunmadığını, **Fatma Hanım**'ın da hukuken **"işgalci"** olduğunu belirterek başlıyorlar mektuplarına. (İlk ve son kez araya giriyorum: Ben firmaya böyle bir suçlama yöneltmedim; yazım, hukuken haklılığını haksızlığını tartışmadığım bir insanın dramını gözler önüne sermek ve mümkünse bir çözüm bulmak üzerineydi.)

Yetkililer daha sonra bölgede başka işgallerin de olduğunu belirtiyorlar ve sözü Fatma Hanım'a getiriyorlar:

"Yazıya konu Fatma isimli şahıs ise tamamen projemiz dışında ev imar yolu üzerinde işgalci durumunda iken ilgili Belediye tarafından bu işgale son verilmiştir. Bu süreçte işgaller ile ilgili olarak herhangi bir hak sahibi olmamasına rağmen proje yüklenicisi olarak Artaş Grubu'ndan maddi yardım talep edilmiştir. Bu talep doğrultusunda yardımlar yapılmıştır. Anılan binanın boşaltılması Belediye ekipleri ve binayı kullanan diğer işgalciler tarafından yapılmıştır."

"Yazıda geçen hayvanlar hakkında ise bu hayvanların sahibi bulunan işgalciler tarafından parselden uzaklaştırılmadığı için masrafları tarafımızca karşılanarak Belediye tarafından geçici olarak bir çiftliğe bırakılmıştır."

"Ayrıca iddianın aksine Fatma adlı kişiye istediği konteynırın yardım amaçlı olarak temin edileceği bildirilmiş olup bu konteynır ancak hukuken başkaca işgal yaratmayacak bir arsa üzerinde tesis edilebileceği bildirilmiştir. Ancak şahıs ısrarla uygun bir yere yerleşmeyi reddetmekte halen bulunduğu üçüncü şahıslara ait parselde yine hukuk dışı işgalci olarak yaşamayı tercih etmektedir. Bu hukuk dışı talebin karşılanması ve konteynırın üçüncü şahısların özel mülkiyeti üzerine tesis edilmesi mümkün değildir. Açıklamalardan anlaşılacağı üzere anlatıma konu olaylar silsilesinde Artaş Grubu olarak tarafımıza yüklenecek herhangi bir kusur bulunmamaktadır."

alpergormus@gmail.com

Nihat Ömeroğlu'na açık mektup

Alper Görmüş 11.12.2012

Türkiye'nin ilk kamu başdenetçisi Sayın **Nihat Ömeroğlu**.

Size bir açık mektup yazmaya karar vermeden önce, yasal ve hukuki statünüzü düzenleyen **6238 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Hakkında Kanun**'u inceledim ve **"yargı kararları"**nın görev ve yetki alanınızın dışında kaldığını gördüm...

Yetkinizin yargı kararlarını kapsamıyor oluşunu tabii ki **"makul"** ve **"normal"** buldum, fakat itiraf edeyim, bir an için **"keşke kapsasaydı"** diye düşünmeden de edemedim. Çünkü o zaman, altında sizin de imzanızın bulunduğu, **Hrant Dink**'i **"Türklüğü aşağıladığı"** gerekçesiyle 301. Madde'den mahkûm eden Yargıtay kararını yeniden incelemeniz için bir vatandaş olarak resmen size başvurabilecektim...

Ne yazık ki bunu yapamıyorum.

Fakat Sayın Ombudsman.

İlk öğrendiğimde içine girdiğim şaşkınlığı ve öfkeyi, her karşıma çıkışında aynıyla bir daha, bir daha yaşadığım o kararla ilgili olarak size başvurma imkânım olmasa da, **vatandaş Nihat Ömeroğlu**'nun vicdanına hitap etme hakkımı kullanmak istiyorum.

AGOS'a, Yeni Şafak'a ve Habertürk'e demeçleriniz...

Sayın Ömeroğlu.

Bilmiyorum, cuma günü bu köşede yayımlanan **"Ombudsman'ın vicdani ve ideolojik defoları"** başlıklı yazımı okumuş muydunuz... Şöyle yazmıştım:

*"O cümlelerin (meşhur, **'Türk'ten boşalacak zehirli kan'** cümlesi A.G.) içinde yer aldığı metnin tamamını okuyup da 'kararım doğruymuş' sonucuna varmak imkânsızdır... Bu, ne kadar böyledir biliyor musunuz? 'Abdest almadan namaza durmayın' diye yazan birini şeriat mahkemesinde 'namaza durmayın' diye yazdığı gerekçesiyle cezalandırmak kadar böyledir!.. Salı günü, Hrant Dink'in sekiz yazısından hareketle, onun 'abdest almadan namaza durmayın' diye yazdığı hâlde, 'namaza durmayın' diye yazdığını iddia eden bir hukuk tarafından cezalandırıldığını bir kez daha uzun uzun anlatacağım..."*

Bugün sıra işte o fasılda...

Fakat daha önce, ombudsman seçilmenizle Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde yemin edip göreve başlamanız arasında geçen sürede o kararla ilgili olarak söylediklerinize bir bakalım...

Bu çerçevede AGOS'a, Yeni Şafak'a ve Habertürk'e, aralarda üçer dörder gün olmak üzere üç farklı demeç verdiniz.... Bunlar sırasıyla şöyleydi:

AGOS'a: **"O zaman pozitif hukukumuzdaki 301. Madde'yi öyle değerlendirmişsinizdir. Yanlış da olabilir. Doğruluğunu yanlışlığı konusunda çok da ısrarcı olmuyorum."**

Yeni Şafak'a: **"Bilirsiniz, 301. Madde 'Devletin Egemenlik Alâmetlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar'ı kapsar.**

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dosyalar yeniden açılırken Hürriyet'e dost uyarısı (1)

Alper Görmüş 14.12.2012

1999'da *Aktüel* dergisinde yeterince temellendirdiğimi düşündüğüm bir iddia ortaya atmış, **Ahmet Taner Kışlalı'nın "dost kuvvetler"** tarafından öldürülmüş (21 Ekim 1999) olabileceğini öne sürmüştüm... Ne var ki, sonraki yıllar içinde her fırsatta ve her yeni bulguda bir daha dile getirdiğim iddiam meslektaşlar arasında hiçbir yankıya yol açmamış, ben de konuyu 2008'de son kez ele aldığım bir yazımın başlığında doğrudan doğruya onlara seslenmiştim: **"Meslektaşlara çağrı... Ya saçmaladığımı gösterin ya siz de bir şey söyleyin!"**

Yakınmamın yazı içindeki uzun versiyonu da şöyleydi:

"Dokuz yıldır kendi kendime konuşup durdum, bana ne 'saçmalıyorsun' dediniz, ne de 'adam haklı olabilir' dediniz. Artık sizden resmen talep ediyorum: Ya saçmaladığımı gösterin ya siz de bir şey söyleyin."

Yok, sonrasında da bir şey olmadı, **"sessizlik"** bozulmadı.

Sessizlik bozulmadı, ben yine bozuldum ama böyle bir tavrı yine de kabul edilebilir buluyorum: Neticede iddianın muhatabı onlar değil, ister girerler topa, isterlerse de girmezler...

Fakat kendimce iyi temellendirdiğimi düşündüğüm bir iddiayı doğrudan doğruya bir kişi ya da kurumla bağlantılı olarak öne sürmüştüm, buna mukabil o kişi ya da kurum hiçbir şey söylemeyip kulağının üstüne yatmışsa, işte o zaman çığlık çığlığa bağırasım geliyor: **"Kardeşim, ya saçmaladığımı göster ya sen de bir şey söyle!"**

Bu duyguyu bana en yoğun biçimde, bundan dört yıl önce kaleme aldığım bir yazı dizisini **"sükût suikastı"**na maruz bırakan **Hürriyet** gazetesi yaşatmıştı...

Hürriyet'in "laik aydın cinayeti" dezenformasyonları

O yazı dizisinde, **"irtica"**ya fatura edilen üç **"laik aydın"** cinayetinde (**Uğur Mumcu, Ahmet Taner Kışlalı, Necip Hablemitoğlu**), fatura adresinin **"devlet"** olabileceğine dair güçlü işaretlerin ortaya çıktığı üç kritik anda, *Hürriyet*'in manşetinden kamuoyunun üzerine boca edilen üç kritik **"haber"**i ele alıyordum... İddiam ise hayli ağırdı: *Hürriyet*'in **"devlet dezenformasyonu"**na geldiğini öne sürüyordum.

Fakat dediğim gibi, o zaman da kendi kendime konuşmuş, *Hürriyet*'çiler sessizliklerini bozmayarak beni bir kez daha yenilgiye uğratmışlardı...

Yenilen pehlivan gree doymazmı ya; ite aradan dört yıl geçti ve ben o yazıları *Hürriyet*'e bir daha hatırlatıp **"bir şey söyleyin"** demeye karar verdim. *Hürriyet*'iler yine sessiz kalıp mindere yapıtırırlarsa beni, ite buraya yazıyorum, ilk fırsatta bu can sıkıcı yazıları onlara tekrar hatırlatacağım.

[Yazının devamını okumak için tıcklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hablemitoğlu cinayetinde Hürriyet

Alper Görmüş 18.12.2012

Cuma günü, **"laik aydın cinayetleri"** dosyalarının yeniden açılmaya baladığı u günlerde, *Hürriyet*'in muhtemel dezenformasyonlara karşı çok dikkatli olması gerektiğini yazmıştım.

Çünkü bu cinayetlerin en fazla ses getiren nn (**Hablemitoğlu, Kışlalı, Mumcu**) **"made in irtica"** değil de **"made in devlet"** olabileceğine dair güçlü işaretlerin ortaya çıktığı üç kritik anda, kamuoyunun dikkatinin yeniden **"olağan şüpheli"**ye dönmesi için *Hürriyet*'in manetleri üzerinden tekinsiz bir gayret sergilenmiti.

Bu dezenformasyonlarda *Hürriyet*'in **"gönüllü"** olup olmadığını bilemem; bugün ve cuma günü manetlerin hikyelerini okuduktan sonra kendi kanaatinizi kendiniz oluturursunuz... Şahsen ben, *Hürriyet*'in, o zaman kapısını alan dezenformasyon kaynaklarına **"buyurun"** demiş olsa bile bugün demeyeceğini varsayıyorum. Aksi takdirde, *Hürriyet*'e **"aman bu kez dikkat"** diye bir uyarıda bulunmanın anlamı olmazdı; bu, **"ben zokayı yutacağım, gönüllüyüm"** diyen birini, **"birileri seni aldatmaya çalışıyor, dikkat et"** diye uyarmaya benzer.

Artık hikyelere geçebiliriz...

İlk olarak, bundan tam 10 yıl önce bugün (18 Aralık 2002) gerçekleştirilen **Prof. Necip Hablemitoğlu** cinayetinde *Hürriyet* gazetesinin tavrını ele alacağız.

"Ruger o hedefi ıskaladı"

O tarihte *Hürriyet*'in genel yayın yönetmeni olan **Ertuğrul zkk**'n cinayetin ikinci gününde (20 Aralık 2002) kaleme aldığı yazıdan balayalım...

zkk'n yazısı, başlıktan da anlaşılabileceği gibi (**"Ruger o hedefi ıskaladı"**), Hablemitoğlu cinayetinin bir toplumsal mühendislik faaliyeti olduğuna, fakat bu kez hesabın tutmadığına dairdi...

zkk, faturanın kolaylıkla **"İslamcı tarikatlara"** ıkarılacağı bir cinayete karşı karşıya olduğumuzu, üstelik **"o kanada yakın bir parti(nin) de iktidarda"** olduğunu hatırlattıktan sonra şöyle yazmıştı:

"Bu cinayet bana göre, Abdi İpekçi'nin vurulması kadar haince seçilmiş bir hedeftir.

O nedenle merak ediyorum. Hangi müthiş senarist, hangi siyasi cinayet satrancı dehası bu hedefi seçip bulmuş?
Gerçekten merak ediyorum..."

Özkök, yazısının bundan sonrasını, bu “**cinayet satrancı**”nı kim düzenlemişse, bu kez hedefi ıskaladığını göstermeye ayırmıştı:

“Dün Türk basınının bu olaya bakışını çok dikkatle inceledim. O menfur kafa, şimdilik amacına ulaşamamış. Neredeyse aklı başında bütün gazeteler ve televizyonlar, olayın siyasi rengi konusunda önyargılı davranmamışlar. (...) Hain planını iyi yapmış, ama aklı başında medyayı tuzağına düşürememiş. Türkiye’de belki de ilk defa, medya bir cinayetin değerlendirilmesinde benzer bir tavır alıyor.”

(...)

“Bu toplum (...) bugün geldiği noktada, belki de tarihinin en kapsamlı ‘meşruiyet zeminini’ ve ‘ortak yaşama protokolünü’ oluşturmaya hazırlanıyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kışlalı cinayetinde Hürriyet...

Alper Görmüş 21.12.2012

Hablemitoğlu, Kışlalı ve Mumcu cinayetlerinin “**made by irtica**” değil de “**made by devlet**” olabileceğine dair güçlü işaretlerin ortaya çıktığı üç kritik anda, kamuoyunun dikkatinin yeniden “**olağan şüpheli**”ye, “**irtica**”ya dönmesi için *Hürriyet*’te sergilenen gayretten söz ediyorduk...

Salı günü, Hablemitoğlu cinayetinde *Hürriyet*’in tavrını ele almıştık.

Hatırlayacaksınız, cinayetin ertesi günü (19 Aralık 2002) *Hürriyet* manşetiyle (“**Derin Cinayet**”): **Genel Yayın Yönetmeni Ertuğrul Özkök** de yazısıyla (“**Ruger o hedefi ıskaladı**”) “**irtica masalını bu defa yutmayacağız**” mesajı vermişlerdi.

Fakat bundan sadece beş gün sonra, tam da **Kubilay**’ın Menemen’de katledilmesinin yıldönümünde (23 Aralık 2002), *Hürriyet* bu iki olayı birleştirerek Hablemitoğlu cinayetinin de tıpkı Kubilay cinayeti gibi irtica işi olduğunu söyleyen bir haberle çıkagelmışti. Aynı gün gazetenin manşeti de bu amaç doğrultusunda tasarlanmıştı.

Beş gün önce öyle, beş gün sonra böyle; aynı yayın yönetmeninin yönetiminde...

Hürriyet, benzer bir performansı **Ahmet Taner Kışlalı** cinayetinin ardından da sergilemişti...

Bugün sıra, o performansın ayrıntılarında...

G. Mumcu ve Ş. Hablemitoğlu’nun anlattıklarından sonra...

Umur Talu, 27 Ocak 2008 tarihli yazısında (o tarihte *Sabah*'ta yazıyordu), Ergenekon soruşturmasının ilk sonuçlarından yola çıkarak son yıllardaki **“Atatürkçü, Kemalist, Cumhuriyetçi”**lere yönelik cinayet ve bombalamaların, kendilerini de öyle sunanların işi olması ihtimali üzerinde durmuştu:

“Birilerinin, aslında (sözde) aynı düşüncede, aynı safta göründükleri kişileri öldürebilmesi, kurumlara saldıracabilmesi, bomba atabilmesi size neyi hatırlatır, ne düşündürür? (...) Milliyetçi, ulusalcı, Atatürkçü, Kemalist, cumhuriyetçi, artık her neyse, kendilerini bu sıfatlarla beyan edebilenlerin, tam da o kimliklerle anılan kişileri (de), kurumları (da) hedef alması nedir? (Daha uzak geçmişin kimi olayına da böyle mi bakmalıyız?)”

Talu'ya bu soruları sordurtan şey, yukarıda da belirttiğim gibi Ergenekon soruşturmasının ilk sonuçlarıydı... Bugünlerde aynı soruları sormak, **Güldal Mumcu**'nun kitabından ve **Necip Hablemitoğlu**'nun ölümünün onuncu yılında eşi **Şengül Hablemitoğlu**'nun anlattıklarından sonra çok daha meşru...

Tabii, bu tanıklıklardan sonra *Hürriyet*'in cinayetlerden sonra sergilediği tavır da artık çok daha fazla göze batıyor.

Ahmet Taner Kışlalı nasıl öldürülmüştü?

Cumhuriyet gazetesi yazarı Ahmet Taner Kışlalı, 21 Ekim 1999 sabahı evinden çıkıp otomobiline yöneldi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mumcu cinayetinde Hürriyet...

Alper Görmüş 25.12.2012

Hablemitoğlu, Kışlalı ve Mumcu cinayetlerinin **“irtica işi”** değil de **“devlet işi”** olabileceğine dair güçlü işaretlerin ortaya çıktığı üç kritik anda, kamuoyunun dikkatinin yeniden **“olağan şüpheli”**ye, **“irtica”**ya dönmesi için *Hürriyet*'te sergilenen gayreti ele aldığım üç bölümlük dizinin son bölümüne gelmiş bulunmaktayız.

Hürriyet, **Hablemitoğlu** cinayetinin beşinci, **Kışlalı** cinayetinin de dördüncü gününde devreye girmiş (daha doğrusu birilerinin bir koşu getirip gazetenin kucağına bıraktığı haberleri manşetine çekmiş), ortaya dökülen kuşkuları **“yok, yok, irtica”** diyerek savuşturmaya çalışmıştı. (Okumayanlar, bu yazılar için 18 ve 21 aralık tarihli *Taraf*'a bakabilirler.)

Hürriyet, **Uğur Mumcu** cinayetinde ise öncekilerin tersine cinayetten hemen sonra değil, üzerinden yedi yıl geçtikten sonra, 2000 yılının baharında girecekti devreye... Çünkü bu cinayetin **“devlet malı”** olabileceğine dair kuşkular, daha önce incelediğimiz iki cinayette olduğu gibi cinayetten hemen sonra değil, yedi yıl sonra, **Umut Operasyonu** günlerinde ortaya çıkmıştı. (Mumcu cinayetinin sonrasını, askerlerin de katıldığı birkaç yüz binlik cenaze törenini hatırlayın; o günlerde basının tamamı Mumcu'yu **“irticacılar”**ın öldürdüğü hususunda hemfikirdi, ortada hiçbir kuşku yoktu.)

Umut Operasyonu başlıyor...

2000 yılında, 28 Şubat'ın **"bin yıl"** süreceğine inanılmaya devam ediyordu. Fakat bunun için, sayıları milyonlarla ifade edilen laik asabiye sahiplerindeki **"irtica korkusu"**nu sürekli diri tutacak yeni **"malzeme"**lere ihtiyaç vardı. Bugünden geriye bakıldığında bu malzemelerden biri olduğu hususunda hiçbir kuşku kalmamış bulunan **Umut Operasyonu**, kamuoyuna duyurulduğu andan itibaren yeni bir **"laik kabarma"**ya vesile oldu.

Polis, Mumcu'nun **"katillerinin"** (**"katil zanlısı"** değil!) yakalandığını ve bunların **"irticai bir örgüt"**ün mensupları olduğunu o kadar kesin bir dille açıklamıştı ki, o koşullarda sakın kalmak ve olan bitene gazeteci kuşkusuyla yaklaşmak çok zor bir hâle gelmişti. Polisin her dediğinin gazetecilerin kalelerine gol olarak girdiği günlerdi. O kadar ki, gazeteler ilk gün (7 Mayıs 2000) haberi, hepsi de manşetten olmak üzere polis gibi **"katiller"** diyerek ve **"kesin"** hükmünde vermişlerdi:

"Katiller yakalandı" (*Zaman*) / "Katil yakalandı" (*Sabah*) / "Ecevit: Katil elimizde" (*Sabah*) / "Katiller bulundu" (*Yeni Binyıl*) / "Bombayı koyan İranlı" (*Hürriyet*) / "Mumcu Suikasti çözüldü" (*Ortadoğu*) / İran'dan para aldılar" (*Milliyet*) / "İşte o bombacılar" (*Star*).

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şerafettin Elçi için...

Alper Görmüş 28.12.2012

Ümit Fırat, **"Kürtlerin bu memlekette bakan, başbakan, cumhurbaşkanı olabildikleri; durum böyleyken hâlâ ayrımcılıktan söz etmelerinin anlaşılmazlığı"** üzerine yürütülen mugalâtaya yıllar önce şu şahane cevabı vermişti:

"Doğru, Kürtler bu memlekette cumhurbaşkanı olabilirler ama Kürt olamazlar!"

Şerafettin Elçi bu memleketin ilk **"hem Kürt hem bakan"**ı olmaya kalktı, fakat olamadı; sırf buna yeltendiği için cezaevini boyladı.

Şerafettin Elçi en çok bu yanıyla bilindi, bir de dillere destan zarafetiyle...

2011 seçimlerinden önce Aktüel'de ona dair bir portre yazmıştım. Vefatı vesilesiyle, o portrenin kısaltılmış versiyonunu Taraf okurlarının dikkatine sunuyorum.

***

Barış ve Demokrasi Partisi'nin (BDP) 12 Haziran seçimlerinde destekleyeceği bağımsız adaylardan biri olan Şerafettin Elçi, 1970'lerin sonunda Ecevit hükümetinin Bayındırlık bakanıydı... **"Bakan, başbakan yahut cumhurbaşkanı"** iken bir de **"Kürt olmaya"** kalkan bir Kürdün başına neler geleceğini en iyi onun

hikâyesinden öğrenebiliriz:

“1970’lerin sonunda daha PKK yok, Kürt milliyetçiliği dalgası henüz başlamamışken, bir bakan olarak makamında Kürtçe konuşmuş olması Türk siyasetini uzunca bir süre kilitlemişti. Ecevit hükümetinde Bayındırlık bakanıyken 1979’da ‘Ben Kürdüm; Türkiye’de Kürtler var’ sözü ise, o dönem yeri göğü inletti. 12 Eylül darbesinden sonra bakanlık koltuğundan alınarak apar topar cezaevine götürüldü. 27 ay ‘bölücülükten’ yattı.” (Aslı Aydıntaşbaş, Milliyet, 14 Nisan 2011.)

Şerafettin Elçi, yalnız devletten değil, PKK’dan ve ona yakın legal partilerden de dertli bir siyasetçi olageldi: Devlet karşısında **“Kürtlüğü”** sorun teşkil ederken, PKK karşısında **“dindarlığı”** sorun teşkil ediyordu, bir de tavizsiz şiddet karşıtlığı...

Dindarlığı aileden geliyordu... Baskıya karşı direnmeyi, fakat direnirken asla şiddete başvurmamayı ise ortaokul çağlarında okuduğu bir kitaptan öğrenmişti:

“Ortaokul’da okurken müdürüm bana Finlandiya’nın kurtuluşunu anlatan ‘Beyaz Zambaklar Ülkesinde’ adlı kitabı tavsiye edip verdi. Kitabı okuduktan sonra çok etkilendim. İlk defa Finlandiya’nın İsveç’in sömürgesi olduğunu öğreniyorum. Romanın kahramanı bir öğretmen silaha başvurmadan halkı sivil olarak örgütleyerek, bilinçlendirerek önderlik yapıyor. Kitabı okuduğum dönem bilinçli biri değildim ama Kürt halkının içinde bulunduğu perişanlığı görüyordum. O günden sonra kitaptaki kahraman benim idolüm oldu ve bu halkı nasıl bilinçlendiririm, nasıl yardımcı olurum diye düşünmeye başladım.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Az kullanılmış gazetecilik...

Alper Görmüş 01.01.2013

Genelkurmay Başkanlığı’nın Ergenekon davasına bakan İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi’ne gönderdiği iki hard disk bir naip hâkim tarafından incelendi ve hazırlanan rapor yaklaşık iki hafta önce mahkemeye sunuldu.

Raporun özellikle gazetecileri ilgilendiren bir bölümü büyük bir tartışmaya yol açtı. Raporun bu bölümünün **“Bazı Basın Kuruluşlarına Haber Yaptırılması ve Köşe Yazısı Yazdırılması”** başlıklı 5. maddesinde 20 gazetecinin adı yer alıyordu.

Raporda adı geçen iki gazeteci (**Mehmet Yılmaz** ve **İsmet Berkan**), raporu haberleştiren *Zaman* gazetesini sert biçimde eleştiren yazılar kaleme aldılar... İki yazar, raporda, **Genelkurmay Bilgi Destek Şubesi’nde** hazırlanan makalelerin **“Genelkurmay’dan gönderildiği anlaşılmayacak biçimde, sahte isimlerle gazetelere iletileceği”** açıkça belirtildiği hâlde, *Zaman*’ın kullandığı **“Köşe yazıları Genelkurmay’dan”** başlığının, 20 gazeteciyi töhmet altında bıraktığını belirttiler.

Yazarlar, raporda, Bilgi Destek Şubesi’nde hazırlandıktan sonra bir köşe yazarının köşesinde yer alan sadece bir makalenin tesbit edildiğini, onun da sık sık **“okur mektupları”** yayımlayan **Yalçın Bayer** olduğunu belirtiyorlar ve *Zaman*’ın haberini eleştiriyorlardı.

İki yazarın bir itirazı da, raporda 20 gazetecinin yer almasına rağmen *Zaman*’ın haberinde bunlardan 12’sinin ifşa edilip sekizinin gizlendiğine dairdi. Bu durumda bazı **“kullanışlı”** gazeteciler, *Zaman*’ın nezdinde

“kullanışlı ama korunması gereken” gazeteciler miydi?

Ben, *Zaman*’ın haberine yöneltilmiş bu eleştirilerin haklı olduğunu düşünüyorum. Ayrıca, bu türden abartılı gazeteciliklerin, ele alınan konuyu deşmeyi zorlaştırdığı ve tam tersine, konunun kapanmasına hizmet ettiği kanaatindeyim.

Bu örnekte de öyle oldu; konu neredeyse kapanmış durumda.

Diyelim ki yazılar sahte isimlerle gönderilmiş...

Oysa ben, Genelkurmay’ın hazırladığı makale ve bilgi notları, Mehmet Yılmaz ve İsmet Berkan’ın itiraz ettiği gibi gazetecilere sahte isimlerle gönderilmiş olsa bile, onların kullanan gazetecilerin tümüyle kusursuz ya da masum olduğunu düşünmüyorum. Bence bu da bir kullanmadır. Belki “**az kullanma**”dır ama kullanmadır.

Çünkü burası Türkiye, burada “**andıç**” faciaları yaşandı, bu ülkenin Genelkurmay’ı gazetecileri “**TSK yandaşları**” ve “**TSK karşıtları**” diye listeledi... Bu ülkede, “**gazeteci kullanma**” hevesinin Genelkurmay’da ne kadar yaygın olduğunu hepimiz biliyoruz... Peki, bu durumda, köşe yazarının “**hukukçu bir öğretim üyesi**” imzasıyla postadan çıkan ve TSK’nın türban konusundaki yaklaşımını bire bir yansıtan bir makaleyi köşesine yapıştırması makul ve masum bir davranış mıdır?

Hayır, hayır, “**hukuki müeyyide**”den söz etmiyorum, gazetecilerin kendi kendileri için uygun gördükleri “**hukuk**”tan söz ediyorum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öcalansız olmayacağı anlaşıldı ama...

Alper Görmüş 04.01.2013

PKK’nın 2011 temmuzundaki korkunç Silvan saldırısını izleyen şiddet olaylarının tam ortasında (Ağustos 2011), o günler için “**porovokatif**” sayılabilecek üç bölümlük bir dizi kaleme almıştım: “**Masasız barış, Öcalansız masa olmaz...**”

Oslo sürecini bitiren o yaz sonu şiddetine hükümetin tepkisi, Öcalan’ın dışarıyla olan bütün bağlantısını kesmek ve bundan böyle Kandil’in de Öcalan’ın da muhatap alınmayacağını ilân etmek oldu.

Geldiğimiz noktada, gerek **Başbakan Erdoğan**’ın gerekse de siyasi başdanışmanı **Yalçın Akdoğan**’ın açıklamaları, bu kararlılığın terk edildiğini net bir biçimde koydu ortaya. Erdoğan “**Ada’yla görüşmelerin sürdüğünü**” açıklarken, Akdoğan, Öcalan’ın “**Bir yapıştırıcı ve Kürt tarafındaki en önemli siyasi aktör**” olduğunu söyledi.

(Bu arada **Abdullah Öcalan**’ın adını telaffuz etmemek için Başbakan’ın bulduğu çareler de insanı gülümsetmiyor değil... Önceleri “**İmralı**” derdi, dikkat ettim, yılın son günlerindeki konuşmasında onu da terk etti, “**Ada’yla görüşmeler**”den söz etmeye başladı. Önümüzdeki aylarda “**Dört tarafı denizle kaplı kara parçasıyla görüşmelerimiz sürüyor**” demeye başlarsa ben fazla şaşırmayacağım!..)

Latife hem bir yana, hem de değil: Bu kelime tercihleri, Kürt sorununun aynı zamanda çok sayıda, çok ince ve çok karmaşık psikolojileri idare etme sorunu olduğunu da göstermiyor mu? Böyle bakınca, Başbakan'ın **"Öcalan'la görüşüyoruz"** demek yerine **"İmralı'yla görüşüyoruz"** demesi daha anlaşılabilir hâle geliyor. Yine de, **"Bari İmralı'da kalsaydı, Ada da nereden çıktı"** demeden geçemeyeceğim.

"Doğru" başka, "siyaseten mümkün" başka!

Peki, Silvan ve onu izleyen şiddet ortamında hükümet de benim gibi **"Masasız barış, Öcalansız masa olmaz"** deyip, bugün yaptığı gibi Öcalan'la görüşmelere girişebilir miydi?

Hayır, diyemezdi. Çünkü karar mevkiindeki siyasetçileri kuşatan başka koşullar vardır ve bu koşullar, yazı yazan bir adamın serâzat dile getirdiği **"doğru"**ları, buna inansalar dahi ifade etmelerine izin vermeyebilir.

Cengiz Çandar'ın ***Mezopotamya Ekspresi*** kitabında, yorumcularla siyasetçiler arasındaki bu davranış farkına dair zihin açıcı bir bölüm var...

Çandar, 2003'teki Irak savaşını önce destekleyen, ardından da özeleştirici yapan düşünce adamı **Michael Ignatieff**'in 6 Ağustos 2007'de *The New York Times Magazine*'de kaleme aldığı **"Getting Iraq Wrong"** (Irak'ta Yanlış Yapmak) adlı makalenin geniş bir özetini kitabına almış.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Kitlesele eylem' deyince akan sular durmalı mı

Alper Görmüş 08.01.2013

Bazı kavram ve pratiklerin kutsallaştırılması, Türkiye'de geleneği olan bir siyasi-toplumsal eğilim... Bunlarla karşılaşıldığında, akan suların durması gerektiğine inanılır.

Mesela **"68'lilik"** böyle bir şeydir... Diyelim, kendilerine **"68'li"** diyen birileri bir konuda fikir beyan etmişse ya o fikre katılmak, ya da fikir tahammülfersâ bir karakter arz ediyorsa söyleneni sessizce ve saygıyla geçiştirmek gerekir.

12 Eylül 1980'den sonra bir **"put"**umuz daha oldu: **Sivil toplum**... O kadar ki, kendisine **"sivil toplum örgütü"** diyen herhangi bir organizasyon otomatik olarak demokratik bir kurum hâline geliyor, ne kadar saçmalarsa saçmalasın, etrafında oluşan, oluşturulan **"demokratik kurum"** hâlesine hâlel gelmiyordu.

2007'deki cumhuriyet mitinglerinden sonra bu kategoriye bir yenisi daha eklendi: Bilinen ve alışık olunan öğrenci ve işçi eylemlerinden farklı bir görüntü arz eden; kitlelerini politik eylem geleneği olmayan kalabalıkların teşkil ettiği gösteriler, mitingler, yürüyüşler...

2012'nin bu türden eylemlerin altın yılı olduğunu, cumhuriyet mitinglerindeki ruhun beş yıl aradan sonra muhteşem bir geri dönüş gerçekleştirdiğini rahatlıkla söyleyebiliriz.

Ulusal Kanal'ın **"Devrim'in iyice yaklaştığının emareleri"** diye tanımladığı 2012 eylemleri 19 Mayıs'ta

merkezini İstanbul'dakinin oluşturduğu gösterilerle başladı. Onu, 29 Ekim'deki **"Ata'ya ulaşmak için barikatların yıkılması"** ve 10 Kasım'daki Ankara yürüyüşleri izledi. Bu kategoriden eylemlerin zirvesini hiç kuşkusuz 13 aralıktaki **"Silivri kuşatması"** oluşturdu (nicelik anlamında değil, nitelik ve **"ruh"** anlamında). Sezon, 23 aralıktaki Menemen gösterileri ile sona erdi.

"Özgürlükçü" özgürlük karşıtı eylemler...

Etraflarında örülen propagandaya, katılanların kalabalıklığına ve o kalabalıkların niteliğine (şehirli-kentli-çağdaş) bakıldığında **"özgürlükçü"** bir görüntü veren bu eylemleri kabuklarından sıyrıp **"içini okumak"** gerekiyor... Onu yapmaya başladığınızda, tablo değişiyor.

Ben bunlara, **"Tarihimizin 'özgürlükçü' özgürlük karşıtı eylemleri"** adını veriyorum ve **Uğur Mumcu**'nun Ocak 1993'teki cenaze töreninin de bu fasıldan eylemlerin ilk örneği olduğunu düşünüyorum.

Dizinin ikinci halkası 1996'daki **"manipüle edilmiş Susurluk eylemleri"**yle ortaya çıktı. Üçüncü halka 2007'deki cumhuriyet mitingleriydi. Dördüncü halkayı ise 2012'deki, yukarıda sıraladığım eylemler oluşturdu.

Tarihsel-siyasal arka plan

1990'ların başında komünist blok yıkılırken, darbesiz yaşayamayan bir ordunun darbe hayalleri de esaslı darbeler yemekteydi.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz'da gerekçeli karar (1) Bir bumerang olarak 'abartı' gazeteciliği

Alper Görmüş 11.01.2013

Balyoz davasının karara bağlanmasının ardından, 28 Eylül 2012 ile 26 Ekim 2012 arasında sekiz bölümlük bir **"Balyoz kararları tartışması"**na girişmiştim.

O yazılar, **"Bu dizi burada bitiyor... Belki gerekçeli kararın ardından meseleye yeniden döneriz"** cümleleriyle sona ermişti. Bugünden itibaren, birkaç yazı boyunca gerekçeli kararlar ilgili olarak yazacağım.

Haklısınız: Balyoz davasının gerekçeli kararını ele almayı vaat eden bir yazı dizisinin birinci bölümünün, kararlar hiçbir ilgisinin bulunmadığı izlenimi veren bir başlık taşıması biraz tuhaf...

Fakat, bizim gazete de dâhil olmak üzere bazı gazeteler gerekçeli kararı bir noktasından (**"Dijital belgelerin asılları Genelkurmay'da"**) öyle bir abartıyla sundular ki, o nokta dışında başka her şey ikinci planda kaldı. Ardından Genelkurmay'ın açıklaması geldi. Ardından Merkez'in kurt gazetecileri bu açıklamayı işlerine geldiği gibi yorumladılar. Ortalık karıştı, her şey birbirine girdi, ben de dizinin ilk bölümünü, heyecanlı-aceleci bir gazeteciliğin döşediği taşlardan yararlanarak gollük bir vuruş yapan **"Merkez"** gazetecilerine laf yetiştirmeye

ayırmak zorunda kaldım.

Mahkeme de haklı, Genelkurmay da...

Filmin sonunu baştan söyleyeyim: Ortaya çıkan kargaşada ne Mahkeme'nin bir dahli var ne de Genelkurmay'ın...

Bu, senaryosunu, Mahkeme'nin gerekçeli kararını abartarak aktaran bir gazetecilikle, Genelkurmay'ın açıklamasını çarpıtarak yorumlayan bir gazeteciliğin yazdığı bir film...

Hikâyemiz, bir dizi gazetenin, gerekçeli kararı **"Delillerin aslı Genelkurmay'da"** (Tara), **"Balyoz'un orijinal belgeleri Genelkurmay'dan geldi"** (Zaman) vb. manşetlerle sunmalarıyla başladı.

Manşetler, kamuoyunda haklı olarak, sanki davadaki tüm delillerin asıllarının Genelkurmay tarafından mahkemeye gönderildiği ve mahkemenin de şimdi onları açıkladığı biçiminde yorumlandı. Bu durumda, ortada tartışmalı hiçbir delil kalmıyordu.

Oysa kazın ayağı öyle değildi. Mahkemenin gerekçeli kararının bu manşetlere ilham veren bölümü aynen şöyleydi:

"Gölcük Donanma Komutanlığı ve Eskişehir'de sanık Hakan Büyük'te ele geçirilen dijitallerde bulunan taranmış belgelerin asıllarının ilgili birliklerde mevcut olduğu, Genelkurmay Başkanlığınca Mahkememize bildirilmiştir."

Gerekçeli kararda daha sonra, yine sadece bu belgelere referansla şöyle devam ediliyordu:

"Teslim edilen yazılı belge ve asıllarının Genelkurmay'ca askeri birimlerde asılları bulunduğu belirtilen taranmış belgelerin dijitalleri içinde yer alması, delillerin doğruluğunu gösterir."

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Balyoz'da gerekçeli karar (2) 'Zamanlama çelişkileri'ne atıf yok

Alper Görmüş 15.01.2013

Balyoz davasının gerekçeli kararı üzerine dört ya da beş yazı yazmayı planlamıştım ama vazgeçtim. Sezgilerine ve gözlemlerine çok güvendiğim bir arkadaşım, bir gazete köşe yazısında, iki bölümden daha uzun dizilere girişmenin kesinlikle yanlış olduğunu söyledi ve bütün şevkimi kırdı!

Ayrıca: "Zaten", dedim kendi kendime, "esas mesele, 'Balyoz' deyince otomatik olarak akla gelen '**zamanlama çelişkileri**' değil mi?"

Bu soruya **"tabii ki"** cevabını verince sonuç kendiliğinden belirdi: Bugün, **"zamanlama çelişkileri"** ile ilgili olarak gerekçeli kararda nasıl bir yaklaşım sergilendiğine bakacak, bu yaklaşımı yorumlamaya çalışacak ve

“Balyoz’da gerekçeli karar” faslını kapatacağım.

Fakat önce, her zaman yaptığım gibi, meselenin ne olduğuna dair bir özet...

Savunmanın temeli

Biliyorsunuz, TÜBİTAK, kendisine ulaştırılan dijital dosyaların tamamının 2003’te son kez kaydedildiğine dair bir rapor vermiş, bu da iddianamede yer almıştı.

Fakat duruşmalar başlayınca işler çatallaştı. Sanık avukatları, delillerde çok **“garip”** çelişkiler bulmaya başlamışlardı: 2003’te son kez kaydedildiği söylenen bir CD’de, sonraki yıllarda olup biten gelişmeler yer alıyordu.

O andan itibaren savunmalar esasen, sayıları sürekli olarak artan bu çelişkiler ve **“sahtecilik”** iddiaları üzerine kuruldu. **“Avlanan”** zamanlama çelişkilerinin uzandığı en son tarih 2009’du. **“Öyleyse”** dediler, **“bütün bu dijital deliller, TSK’yı çökertmek isteyen bir çete tarafından sonraki yıllarda üretilmiştir!”**

Tek başına “güncelleme” tezinin zayıflığı...

Birileri, binlerce sayfadan oluşacak çok ayrıntılı bir komplo planı yazacak ve yazdıkları şeyin foyasının uzun bir yargı sürecinde ortaya çıkmayacağını düşünecek! Bu, benim aklımın alabileceği bir **“tez”** değildi.

Fakat çelişkiler de ortadaydı işte! Sanıklar ve avukatları, **“zamanlama çelişkileri”**ni **“güncelleme”** ile açıklayanlara karşı da hemen TÜBİTAK raporunu dayıyorlardı: **“İyi ama, TÜBİTAK, dijital dosyalar 2003’te oluşturuldu ve bir daha da üzerinde oynanmadı, diyor!”**

Hem, güncelleme yapılmış olsaydı, bilgisayarın üst verilerinin güncellenmenin yapıldığı tarihi ve saati gösterecek şekilde otomatik olarak değişmesi gerekirdi. Oysa TÜBİTAK raporu ne diyordu?

Gölcük fikrimi değiştirdi...

Benim konuya ilişkin değerlendirmem, Gölcük Donanma Komutanlığı İstihbarat Şubesi’nin döşemelerinin altına gömülü yeni Balyoz belgeleri bulunmasından sonra değişti.

Ondan önce, delillerdeki **“zamanlama çelişkileri”**nin çok ciddi olduğunu, savcıların bunları mutlaka izah etmeleri gerektiğini söylüyordum.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

2015’e ayarlı ‘Ermenileri ürkütme’ operasyonu

Alper Görmüş 18.01.2013

AGOS’un 10 Ocak 2013 tarihli manşeti, **Samatya**’da aralık başından bu yana yaşanan, Ermeni kadınlara yönelik üç şiddet vakasını konu alıyordu: **“Samatya diken üstünde...”**

İlk olayda 87 yaşındaki bir Ermeni kadın (**T.A.**) hedef seçildi. Darp edilen kadın bir gözünü kaybetti, ayrıca ziynet eşyaları çalındı.

28 aralıkta **Maritsa Küçük** adlı 85 yaşındaki kadın, Samatya’da tek başına yaşadığı evinde vahşice öldürüldü.

Nihayet 6 ocakta, AGOS’un haberine göre, **“Ayin için kiliseye gitmeye çalışan bir başka yaşlı kadın kaçırmaktan son anda kurtuldu. Erzak ve para yardımı vaadinde bulunan üç kişi tarafından zorla bir araca bindirilmek istenen yaşlı kadın, kiliseye sığınarak durumu polise haber verdi.”**

Bu gelişmeler bende yalnız utanca ve üzüntüye değil bir yıl önce dile getirdiğim tekinsiz tahminimin gerçekleşmekte olduğuna işaretle aynı zamanda büyük bir tedirginliğe de yol açtı.

Tekinsiz tahminimi önce **“Sevag’ın ölümü bir Ergenekon eylemi olabilir mi?”** (21 Ocak 2012), ardından da **“Hrant, Sevag, Taksim”** (2 Mart 2012) başlıklı yazılarda dile getirmişt看. Yazılarda, 1915’in yüzüncü yıldönümüne (2015) ayarlı bir **“Ermenileri ürkütme operasyonu”**nun başlatıldığını öne sürmüş, **“önümüzdeki aylarda-yıllarda devamının geleceğine emin olduğumu”** belirtmiştim.

24 nisan: Sevag Balıkçı cinayeti

Beni bu yönde düşünmeye sevk eden gelişme, er **Sevag Balıkçı**’nın, arkadaşının silahından çıkan bir kurşunla hayatını kaybetmesi olmuştu. Çünkü cinayet 1915 soykırımının sembolik başlangıç tarihi olan 24 nisanda (2011) işlenmişti ve ortada, başlangıçta duyurulduğu gibi olayın **“kaza”** olma ihtimalini dışlayan çok fazla veri vardı.

Sevag cinayetiyle, bu cinayetten yola çıkarak yazdığım ilk yazı arasında yaklaşık dokuz aylık bir süre vardı ve ben, iki tarih arasında, tekinsiz tahminimi güçlendiren çok önemli başka iki gelişmenin ortaya çıktığının farkında değildim.

Bunlardan birincisi 2011’in yazında Marmaris’te yaşanmıştı. Kuyumculuk yapan bir Ermeni kadın, esnaftan gelen ırkçı sataşmalara daha fazla dayanamamış, polisin de işlem yapmadığını görünce Türkiye’yi terk edip Belçika’ya yerleşmişti.

İstanbul’da geçen ikinci olayda ise (Ekim 2011) bir Ermeni kadın, bindiğı takside şoförün önce sözlü (**“kâfirsin sen, ne işin var bu ülkede”**), ardından fiziki saldırısına uğramıştı. Taksici daha sonra ortadan kaybolmuştu ve bugüne kadar da ortaya çıkmamıştı.

Ergenekonculuğun eylem stratejisi

Fakat dediğim gibi: Ocak 2012’deki ilk yazıyı yazdığımda bunları bilmiyordum ve tahminimi sadece Sevag Balıkçı cinayeti üzerinden dile getirmişt看.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Olduğı gibi’ bir insan ve gazeteci...

Alper Görmüş 22.01.2013

Önce **CHP Adana Milletvekili Ümit Özgümüş**'ün twitter mesajından haberim oldu: **"Her devrin adamı. Son yılların Erdoğan'ın yalakasıydı. Omurgasız ve ilkesizdi..."**

Sonra, sosyal medyada buna benzer binlerce **"tweet"**in fık attığını söyledi arkadaşlarım.

Ben, ölümünün ardından ortaya çıkan **"sevgi seli"**ne bakıp da bu mesajlara şaşıranlardan değilim. Çünkü Birand'ın, sağlığında da sürekli olarak, Türkiye'nin görünüşte modern, fakat zihnen otoriter kesimlerinin bu türden tepkilerine maruz kaldığını biliyordum. Zaten bu nedenle 2011'de, kanserle halleşmek için verdiği uzun aranın ardından yeniden ekranlara döndüğünde Yeni Aktüel için kaleme aldığım Mehmet Ali Birand portresini bu yaygın nefretin analizi üzerine kurmuştum.

Portre, tıpkı bu yazı gibi **"'Olduğu gibi' bir insan ve gazeteci"** başlığını taşıyordu. Portreden bir yıl sonra, **Can DüNDAR**'ın yazdığı biyografisinde gördüm ki, **"nasıl tanınmak isterdiniz"** sorusuna işte böyle cevap vermişti: **"Olduğu gibi bir insandı"** desinler.

Kaydettiğim bu isabet nedeniyle çok mutlu olduğumu belirtmeme lütfen izin verin... İşte benim Birand'ım...

*

"Peki, bunca yıllık başarının sırrı ne" diye soruyor gazeteci, ardından da ekliyor:

"Biri muhabirlik..."

Kendisiyle söyleşi yapılan 46 yıllık gazeteci Mehmet Ali Birand ilave ediyor: **"Olduğun gibi olmak..."**

O söyleşi sırasında ben de bir kenarda duruyor olsaydım, **"şeytan tüyü"** diye ilave etmek isterdim...

Şeytan tüyü, benim tarifime göre, gönlünüzün sebepsizce kaydığı insanlarda olan ve bunu sağlayan şeyin adıdır...

"Şans" diye bir şey yoktur, fakat **"şeytan tüyü"** diye bir şey vardır... Çünkü o doğal bir insan özelliğidir; sahipseniz, etrafınızda iyiliğinizi isteyenler kötülüğünüzü isteyenlerden çok daha fazla olacak, hayat sizi sık sık ödüllendirecektir.

Mehmet Ali Birand'da şeytan tüyü olduğu o kadar belli ki!.. O nedenle, **"en büyük atlatma haber"**ini henüz tıfıl bir muhabirken, 1967'deki Kıbrıs krizinde yazmış olduğunu öğrenmek beni hiç şaşırtmadı.

(...)

Buraya kadar yazdıklarımla internet sözlüklerinde, forumlarda sıkça karşılaşılan **"bir nefret objesi olarak Mehmet Ali Birand"** yorumları arasında tam bir zıtlık olduğunu biliyorum...

Bu yorum sahipleri görünüşte hakikaten kötü Türkçesine, hakikaten kötü telaffuzuna, hakikaten fazla sayıdaki gaflarına karşı seferberlik düzenlemiş gibi görünüyorlar ama, bence bunlar **"Mehmet Ali Birand nefreti"**nin asıl kaynağını perdelemek üzere geliştirilmiş tekniğin araçlarından başka bir şey değil.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Diyarbakırlı Ermeniler bize ne anlatıyor

Alper Görmüş 25.01.2013

Hrant Dink Vakfı Yayınları'nın sözlü tarih kitaplarından ikincisi de yayımlandı: **Diyarbakırlı Ermeniler Konuşuyor...**

Sessizliğin Sesi ortak başlığını taşıyan kitaplardan ilki **Türkiyeli Ermeniler Konuşuyor** alt başlığıyla geçtiğimiz yıl yayımlanmıştı.

İlk kitapta olduğu gibi ikinci kitaptaki söyleşiler de **Ferda Balancar** tarafından derlenmiş.

İlk kitap Türkiye'de yaşayan Ermenileri merkez almıştı, ikinci kitapta ise günümüzde Türkiye'de, Ermenistan'da ya da diasporada yaşayan Diyarbakırlı Ermenilerin izi sürülüyor.

Diyarbakır Ermenileri Konuşuyor, ele aldığı özne nedeniyle, daha okumaya başlamadan, Ermenilerin 1915 ve sonrasındaki olaylarda Kürtlerin sorumluluğuna dair nasıl bir algıya sahip olduklarını göstermeyi (de) vaat ediyor.

Şahsen ben kitabı öncelikle bu beklentiyle okudum ve doğrusu beklentimi fazlasıyla karşıladığını gördüm.

Diyarbakırlı Ermenilerin bu çerçevedeki muhasebeleri, Kürtlerin canını epeyce sıkacak türden... Burada iki örnek vereceğim, kitapta çok daha fazlası var:

"Halam sürekli beddua ederdi Kürtlere, Kürt ağalarına. 'Ben Balıkesir'e gidene kadar Türk görmedim, bizi hep bunlar kesti' derdi Kürtler için. Dedem de öyle derdi. Kürtlere küskündü, hiç sevmedi Kürtleri." (s. 86)

"Kürt sorununun da başlangıç noktası, Ermeni soykırımında aldıkları roldür. Çok yazıktır ki Ermeniler de, Kürtler de bu yüzden acı çekti, çekiyor. O gün Kürtler soykırımda yer almasalardı, ne soykırım yaşanırdı, ne de bugünkü durumlar." (s. 57)

İzninizle burada bir parantez açıp, **Hilâl Kaplan**'ın Cumhuriyet döneminde Türkiye'nin Müslüman dindarlarının başına gelenlerin de tıpkı Kürtlerin başına gelenler gibi 1915'le bağlantılı olduğu yönündeki düşüncesini aktaralım ve **"üçleme"**yi tamamlayalım.

Hilâl Kaplan, **"Bir İslâmsızlaştırma hamlesi olarak 1915"** başlıklı yazısında şöyle demişti:

"İttihat Terakki'nin 'laik bir ulus' yaratma arzusunun önündeki en büyük engel gayrimüslimlerdi. Zira nüfusunun %20-30'u arası gayrimüslim olan bir ülkede İslâm'ın görünürlüğü laikçi politikalarla azaltılsaydı, o topraklardaki gayrimüslim nüfuzun kuvvetlenmesi gündeme gelebilirdi. (...) Öncelikle gayrimüslimler yok edildi ve görünmez

kılındı; ardından Müslüman çoğunluğu dine mesafeli ama Türklüğünün bir icabı olarak 'sözde Müslüman' yapmaya yönelik toplumsal mühendislik çalışmaları yürürlüğe kondu." (Yeni Şafak, 23 Ocak 2012)

Çektikleri acı sayesinde, Ermenilerin acısını hissedebildiler

Diyarbakırlı Kürtler konuştuğça ortaya çıkan bir gerçek de şu: Günümüzde yalnızca Kürtlerin siyasi temsilcileri değil, sokaktaki Kürtler de 1915'teki sorumluluklarını kabul ediyorlar ve samimi olarak özür diliyorlar.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP yarılınca, yarımalar ne olacak

Alper Görmüş 29.01.2013

Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) **"yarılmanın eşiğinde"** olduğunu görmek için, bu partiyi çok yakından izleyen ve onun hakkında **"organik"** bilgiyi haiz **Hasan Bülent Kahraman**'ın uzmanlığına ihtiyaç yok ama, ben yine de onun değerlendirmesini aktararak başlayacağım:

"(...) Bu zıtlasma partiye yerleşmiş ulusalcılarla herhalde yenilikçiler dememiz gereken kesim arasında cereyan ediyor. Artık saklanamayan, muhtemelen bölünmeyle sonuçlanacak bir yarılma ve çatışma bu. CHP eğer söylendiği gibi yeni olacaksa bu kopuştan sonra olacak." (Sabah, 23 Ocak 2013)

Kahraman'ın, **Hüseyin Aygün**'ün partide yarattığı fırtınaya işaretle kaleme aldığı yazısından bir gün sonra, parti içinde, Aygün'ün yol açtığıyla kıyas kabul etmeyecek büyüklükte yeni bir kargaşa başladı. Bu defa başrolde **Birgül Ayman Güler** ile onun **"Türk ulusu ile Kürt milliyetinin eşit ve eşdeğerde olmadığı"** yönündeki sözleri vardı.

O sözlerin ardından parti içinde bütün netliğiyle ortaya çıkan saflar açıkça gösterdi ki, Hasan Bülent Kahraman haklıdır: Bu CHP yarılacak!

Tamam da, yarılmadan sonra ortaya çıkacak **"yarım"**lar ne olacak?

CHP'deki "1930'cu" olmayan kanat

Bu soruya cevap vermeye girişmeden önce halen parti içinde yer alan ve **"çatışmakta olan"** tarafların hangi politik-ideolojik çizgileri temsil ettiği hususunda bir değerlendirmede bulunmak gerekir.

Hasan Bülent Kahraman, CHP içindeki mevcut çizgileri şöyle tanımlıyor:

"Buradaki tartışma CHP'nin Tek Parti döneminden kalan mirasına, hatta doğrudan Tek Parti CHP'sine sahip çıkmakla ilgili. Bir grup, klasik Altı Ok'u, o dönemin yani 1930'ların Kemalizmini, 1940'ların faşizan, tepeden inmecili yaklaşımlarını vazgeçilmez bir değer olarak benimsiyor... Diğer bir grup da, tıpkı zamanında SHP'de olduğu gibi, bu tarihin artık terk edilmesi gerektiğini dile getiriyor."

Eh, mevcudun değerlendirmesi böyle olunca, “**yarılma**” sonrasında ortaya çıkacak “**yarım**”lardan birinin (1930’cu olmayan “**yarım**”ın) otomatik olarak “**normal**” bir sosyal-demokrat partiye evrileceğini düşünmek de normal oluyor.

Fakat ben bu kanaatte değilim, çünkü CHP içindeki “1930’cu olmayan ‘yarım’”ın Batı tipi bir sosyal-demokrat parti ideolojisine o kadar da yakın olduğunu düşünmüyorum.

“1930’cu” olmayan kanat, “1930’cu” tabana karşı

Hasan Bülent Kahraman’ınki türünden CHP değerlendirmelerinin, benim yıllardır üzerinde durduğum bir problemle malûl olduğunu düşünüyorum: CHP’yi, bu partiyi temsil eden kamusal-siyasi figürler üzerinden düşünmek ve CHP tabanının onlar üzerindeki etkisini hesaba katmamak.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘İnsansız Kapitalizm, İnsanlı Toplum’

Alper Görmüş 01.02.2013

İki genç gazeteci, **ağrı obanoğlu** ve **Alaz Kuseyri**’nin sorularına **Erol Katırcıoğlu**’nun verdiği cevaplardan oluşan **İnsansız Kapitalizm İnsanlı Toplum**, geçtiğimiz haftalarda *Hayykitap* tarafından yayımlandı.

Adının ilk anda ağrıştırdığının tersine, kitapta, Katırcıoğlu’nun sadece iktisatla ilgili yaklaşımları değil, sol ve solculuk, Kürt sorunu, medya gibi alanlardaki görüşleri de yer alıyor. Kitap, onu tanıyanların çok iyi bildiği yüksek insan özelliklerinin kaynağına dair ipuçları içeren bir “**anılar**” bölümüyle son buluyor.

Yazılarından da kolayca anlaşılabileceği gibi, Katırcıoğlu bir “**vicdan solcusu...**” Kitapta, kendi kelimeleriyle bunu bir kez daha kayda geçiriyor: “(...) *Beni sosyalist yapan şey, var olana razı olmayan bir ruhumun olması.*”

Yine kendi kelimeleriyle, “**bilimsel sosyalizm lafının çok şey ifade etmediği**”ne bir insan olarak, insan gibi karmaşık bir canlının bu dünyadaki macerasının “**bilim**”in şablonlarıyla izah edilemeyecek kadar karmaşık ve tesadüflere açık olduğuna inanıyor.

Kitaptan bir kez daha anlıyoruz ki, Erol Katırcıoğlu’nun, örneklerine bolca rastladığımız “**sabit sosyalist**” olarak kalmaması, hep arayış içinde olması, önemli ölçüde onun bir “**bilimsel sosyalist**” değil bir “**vicdan sosyalisti**” olmasıyla bağlantılı...

Kitabı okuyup bitirdiğinizde, “**reel**” versiyonu zaten tarihin küllerinin arasına gömülmüş bulunan sosyalizmin bir “**ideal**” olarak varlığını devam ettirmesinin nasıl mümkün olabildiğini de anlayabiliyorsunuz: İşte böyle sosyalistler sayesinde...

“Doktor” ve Katırcıoğlu

Eski bir “**Doktorcu**” olan Erol Katırcıoğlu’nun, **Hikmet Kıvılcımlı**’nın orduya dair bakışıyla ilgili sorulara verdiği cevaplar, kitapta dikkatimi en fazla çeken bölümlerden biri oldu. Eğer söylediklerini yanlış anlamadıysam, bu noktada ona itiraz edeceğim.

Kendisine yöneltilen soru şöyle:

“Doktor’la ilgili onun cuntacı olduğuna dair eleştiriler var. Doktor’un, askerlerin alt kesim ailelerden olduğu yönünde tespitleri var.”

Katırcıoğlu, bu soruyu cevaplandırmaya, Kıvılcımlı’nın subayları “**devletin devşirmesi**” olarak tanımladığını hatırlatarak başlıyor:

“Dolayısıyla da oradan giderek şunu söylemeye çalışır: ‘Burada bir şey vardır’ der, ‘değişim talebi olan bir dinamizm vardır’ der seyfiyede, tıpkı ilmiyede olduğu gibi. ‘İşte bu devrimi 1960’larda onlar yapmışlardır. Kime karşı yapmışlardır? Finans-kapitale karşı yapmışlardır’ der.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kadınların çalışması ve erkek şiddeti...

Alper Görmüş 08.02.2013

Bu, biraz “**tehlikeli**” bir yazı olacak... Çünkü, başlığın da ima ettiği gibi, kadınların sosyal hayata ve iş hayatına giderek daha fazla dâhil olmasının, kadınların üzerindeki erkek şiddetini tetiklediğini öne süreceğim. O nedenle, lütfen yazının bir yerlerinde sinirlenip okumanızı yarıda kesmeyin; sonunda anlaşıcağımızı düşünüyorum.

Zaman gazetesi yazarı **Ali Bulaç**’ın iki olgu arasında doğrudan bir bağlantı olduğunu öne sürdüğü ve çareyi “**fıtrat**”larına hitap ettiği kadınları eve geri çağırmakta bulduğu yazısından sonra, yukarıda işaret ettiğim “**tehlike**” daha da büyüdü.

Fakat ben yine de “**Kadınların sosyal hayata ve çalışma hayatına giderek daha fazla katılmalarıyla erkek şiddeti arasında doğrudan bir ilişki var**” diyeceğim.

Kadın üzerindeki erkek şiddetinin “**şehirli ve modern**” versiyonunun tam ve gerçek bir tablosuna ulaşmak istiyorsak, tartışmaya meselenin bu boyutunu da dâhil etmeliyiz.

Problem bu bağlantıyı kurmakta değil, problem buradan yola çıkarak çareyi erkeğin kadın üzerindeki “**doğal**” iktidarının devamında görmekte...

Ali Bulaç tam olarak böyle yapmış, şöyle yazmıştı:

“Kadının birinci görevi annelik ve ev hanımlığıdır”

“Bence prensip olarak

(...) kadının birinci görevi annelik ve ev hanımlığıdır. Zaruret varsa iş piyasasında öncelikle onun emeğini hak edecek kadar ücretle istihdam edilmesi gerekir. Liberal kapitalist piyasa ise kadını farklı çerçevede evin dışına çıkmaya zorluyor; anneliği ve ev hanımlığını itibarsızlaştırıyor; pozitif ayrımcılıkla kadın yuva kurmuyor; erkekler bu şekilde kışkırtılmış kadınlarla evlenmek istemiyor; sonuçta olan yine kadına oluyor. Birkaç tanesinin iyi durumuna karşılık yüz binlercesi iş-aş peşinde koşturuyor, yalnızlık içinde hayatını sürdürüyor, bir süre sonra saçını başını yoluyor ama iş işten geçiyor. Erkeğin fıtrî rolünü kaybetmesi onu kadına karşı acımasız şiddete, vahşi cinayetlere sürüklüyor, sonunda kadın devlete sığınıp kendini devletleştiriyor.”

“Azalan erkek kimliği” ve erkek şiddeti

Ali Bulaç’ın sözleri, beklenebileceği gibi, “**dinî gericilik**”in kadınları ikinci sınıf varlıklar olarak görmesinin yeni bir nişanesi olarak görüldü ve bu yönüyle kullanışlı bir argüman olarak değerlendirildi.

Ne var ki, siyasal sonuç devşirmeye yönelik bu pragmatik yaklaşım, kadınların çalışma hayatına giderek daha fazla katılmalarının erkek dünyasında yol açtığı “**iktidar kaybı**”na bağlı yeni ve “**modern**” bir şiddetin giderek yükselmekte olduğunu görmüyor ya da görmek istemiyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dağdan onurlu iniş...

Alper Görmüş 12.02.2013

Şimdi adını hatırlayamayacağım bir Avrupalı reklamcı, “**Reklamcılar mutlu insanları sevmez**” diye yazmıştı bir kitabında, “**çünkü mutlu insanlar çok az tüketirler**”.

Acaba diyorum, benzer bir şey gazeteciler için de öne sürülemez mi? Yani, yapılan işin niteliğinin belirlediği bir “**meslek doğası**”ndan gazetecilik mesleği için de söz edilemez mi?

Gazetecilerin huzurlu, sakin, kendi hâlinde insanların dünyasından değil de kavgacı, gürültücü, saldırgan insanların dünyasından beslendiği, bir vakıa... Eh, bu durumda reklamcıların “**mutlu insanlardan hoşlanmamaları**”na benzer biçimde, gazetecilerin de huzurdan, sakinlikten hoşlanmamaları “**normal**” değil mi?

Bakmayın böyle kuşku duyuyormuş da sorularla yoklama çekiyormuş hâllerime: Tabii ki gazetecilerin kahir ekseriyeti huzurdan çok huzursuzluktan; sessizlikten çok gürültüden; barıştan çok savaştan hoşlanır.

Medya, dünyanın her tarafında böyle, fakat galiba bazı ülkelerin medyası daha fazla böyle; bizimki dâhil....

Bir savaş ihtimali belirlediğinde (ille “**bizimkilerin**” savaşı olması gerekmiyor) hangi ülkenin medyası birinci sayfalarını savaş uçaklarıyla, komandolarla, “**teknoloji harikası**” silahlarla donatıyor?

Otuz yıldır süren kendi iç savaşımıza bakalım... Medyanın barışçı bir inisiyatif aldığını hiç gördünüz mü? En fazla, siyaset bir inisiyatif aldığında ona köstek olmamak anlamında “**barış yanlısı**” olabiliyor.

Neyse ki iyi, vicdanlı şairler var, ruhları gazetecilere benzemeyen; huzur, sakinlik ve barış diye inleyen...

Onlardan biri, belki de başta geleni, her pazartesi gazetemizde şiirlerini sizlerle paylaşan **Cahit Koytak...**

Cahit Koytak'ın önceki pazartesi yayımladığı **Dağdan Onurlu İniş** adlı şiiri yalnız şair şefkatinin değil, politik cesaretin de bir örneğiymi bence.

Şiir, *Taraf*'ta ne yazık ki bir hata nedeniyle *Dağdan Onurlu İniş* adıyla değil, Koytak'ın *Taraf*'ta yayımladığı şiirlerin ortak başlığı olan *Yoksullar ve Siviller İçin Tezler* adıyla yayımlandı.

Hem bu hatayı düzeltmek için, hem de ola ki o gün okuyamayanlar vardır diye bu harikulade şiiri bir kez de bu köşede yayımlamaya karar verdim...

Dağdan Onurlu İniş

Gülün, gülün, gülün ne olur!
Yüksek sesle, kahkahalarla gülün!
Gülün, çünkü gülmeyi kimse yasaklayamaz.
Balkonlara, pencerelere çıkın ve gülün!
Sokaklara, meydanlara dökülün
Ve gürül gürül yüksek sesle,
katıla katıla gülün!

Gülün, çünkü gülmek herkesin ana dili,
Gülün, çünkü gülmek ve ağlamak,
Kandil'den Ankara'ya, Zaho'dan Ankara'ya,
Çin'in Sincan'ından Gazze'ye,
Gazze'den Arizona'ya kadar
herkesin anadili!

Dağlardan inin ve inerken gülün!
Mağaralardan çıkın
Ve çıkarken gülün, kocaman
kocaman kahkahalarla!

Dağdan taş yuvarlar gibi değil ama,
Yoksul ve cefakâr halkınıza
Balya balya düş yuvarlar gibi gülün,
Kimsenin bozamayacağı düşler!

Dağ gibi kahkahalarla gülün, dağ gibi gülün!
Dağları yürütür gibi gülün!
Dağları kahkahalarınızın içine gömün
Ve şehre dağlarla yürüyün,
Yürüyen dağlarla,
Yürürken gülen, gülmekten kırılan dağlarla!
Yürüyen dağ gibi kahkahalarla!

Silahlarınızı dağda bırakın,
Öfkelerinizi, kinlerinizi dağda bırakın,

Yitip giden yıllarınızı dağda bırakın,
Yahut dağda bırakmayın, yolda bırakmayın,
Kahkahalarınızın içine gömün onları da,
Dağ gibi kahkahaların içine gömün!

Ve her gülüşünüzde, her kahkahanızda,
Her gülerek hayata katılışınızda,
Bir göğüs dolusu hıncı,
Cıgara dumanını dağıtır gibi şöyle
Başınızın üstünde dağıtverin ellerinizle!
Ve sonra daha iştahla gülün, daha gürül gürül,
Gülmekten daha çok tad alarak!

Baharda ses sese katarak dağlardan inen
çoşkulu derelerle,
Derelerin şen kahkahalarıyla,
Ergen kıkırdayışlarıyla inin ovaya!

Gençliğinizi, yaşanmamış hikâyelerinizi,
Yaşanmamış sevdalarınızı,
Ümitlerinizi, ülkülerinizi, türkülerinizi
Dağ gibi ulu, dağ gibi soylu,
Dağ gibi sessiz kahkahaların içine gömün;
Ve gülün, gülün, gülün, katıla katıla gülün,
Çağlaya çağlaya gülün,
Çoğala çoğala, gülün!

Gülerek inin şehirlere!
Kiminiz gönlün mekteplerine,
Kiminiz gönlün mabetlerine,
Kiminiz gönlün meyhanelerine!

Ve hepiniz, hepiniz koyunlarınızda, asla,
Kahrır yaraları, *TNT kalıpları*,
cehennem pas'portları
Panayırlarda ölüm satmaya değil,
Hayata hayat katmaya,
Hayata onur ve değer katmaya,
Daha çok onurla, daha çok sevdıyla
yaşamaya inin
Gönlün bağlarına, *bağçalarına*!

1 Şubat 2013

Yoksullar Ve Siviller İçin Tezler Kitabı

***

Seçimde "koyun"lardan yine medet umacak mı?

Bekir Coşkun, halka “**koyun**” demeyi çok seviyor.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Büyük af, büyük barış...

Alper Görmüş 15.02.2013

Başbakan **Tayyip Erdoğan**’ın Balyoz davasından hüküm giymiş emekli orgeneral **Ergin Saygun**’u hastanede ziyaretini salt “**insani**” refleksle bağlayanlar azınlıkta kaldı... Toplumun bütün siyasi kanatlarında ağırlıklı kanaat, ziyaretin yalnız bugüne değil geleceğe dair de çok önemli siyasi mesajlar taşıdığı yönünde; ben de aynı fikirdeyim.

Bence bu ziyaret, en net ifadesini gazetemiz yazarlarından **Mithat Sancar**’da bulan “**büyük af, büyük barış**” projesiyle doğrudan bağlantılı...

Sancar, Öcalan’la görüşmelerin son aşamasında ister istemez bir KCK-PKK affının da gündeme geleceği kabulüne dayandırdığı tezini, *Bianet*’ten **Ekin Karaca**’ya verdiği söyleşide şöyle açıklıyordu (13 şubat):

“(...) Sadece KCK’lilere yönelik bir hukuki düzenleme Anayasa Mahkemesi’nden dönebilir... Siyasi açıdan da sadece KCK’lilere yönelik bir af ya da benzeri bir düzenleme hükümet açısından sıkıntılara neden olabilir. Bunu uzlaşma aracı haline getirmek için Ergenekon ve Balyoz’u da kapsayacak şekilde düzenlemeyi hesaplıyor olabilirler.”

Başbakan’ın, Saygun’un elini tutmasından yaklaşık bir ay önce, eski **MIT Müsteşar Yardımcısı Cevat Öneş** de dile getirmişti aynı görüşü (*Radikal*, 4 Ocak 2013).

Bana da kaçınılmaz gibi görünen böyle bir affın sorunlarını ve “**bundan sonra n’olmak ihtimali var**” sorusunun cevabını sonraki yazılara bırakıyorum.

Bugün, buraya nasıl geldiğini tartışmak ve buraya gelene kadar yaşananlara dair “**spekülatif**” önerimi dikkatinize sunmak istiyorum...

“Büyük af, büyük barış”ın taşları önceden mi döşendi?

Spekülatif önerimi görüşlerinize sunmaya bir soruyla başlayacağım: Acaba, Başbakan Erdoğan ve yakın çalışma ekibi, “**büyük af, büyük barış**”ı çok önceden öngörmüş ve toplumu buna hazırlamak için bazı taşları döşemeye çok önceden başlamış olabilirler mi?

Bu soru, meşruiyetini şuradan alıyor:

Biliyoruz ki, bizim Kürt meselemize benzer bütün sorunlar, eninde sonunda müzakereyle ve mutlaka aflu sonuçlanıyor. Cevat Öneş de *Radikal*’e verdiği söyleşide bu kaçınılmazlığı dile getirirken “**tüm dünya deneyimleri de bunu gösteriyor**” demişti.

Bu, Şu demektir: Türkiye’de Kürt meselesinin czmn **“müzakere”**de gören bir iktidar, bunun eninde sonunda bir af gerektireceğini bilmiyor olamaz...

Fakat Türkiye’yi, **“müzakere-af”** süreçlerinden geçen başka ülkelerden ayıran ck önemli bir fark var: Türkiye, seçilmiş iktidarı darbe ve benzeri gayrimeŐru yollarla alaşağı etmeye calıŐtıkları suçlamasıyla cezaevine konan ck sayıda askerin de bulunduğu bir lke...

Böyle bir ülkede, 30 yıldır bütün siyasi iktidarlarca **“terörist”** sayılmıŐ birileri affedilirken, kendilerini **“30 yıl boyunca teröre karşı mücadele etmiş”** insanlar olarak sunan başka birilerinin cezaevinde tutulmaya devam edilmesi mümkün müdür?

Böyle bir Şey, halkın darbe heveslisi askerleri sosyal bir crmn unsurları olarak göreceği **“normal”** bir demokrasinin bile psikolojisini bozabilir.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Büyük af’, ‘büyük barış’ı sağlar mı

Alper Görmüş 19.02.2013

Geçen yazıda, başta **Ergin Saygun ziyareti** olmak üzere **Başbakan Erdoğan**’ın son dönemdeki bazı cıkıŐlarının ve tavırlarının, **“büyük barış”**ı hedefleyen **“büyük bir af”**’ın peŐrevleri olma ihtimali üzerinde durmuştum.

“Büyük af” derken de, **“İmralı süreci”**’nin tamamına ermesi durumunda kaçınılmaz olarak gündeme gelecek bir KCK-PKK affının yaratacāęı psiko-sosyal sorunları dengelemek üzere, onun paralelinde Balyoz, Ergenekon ve benzeri davalardan yargılananların da affedilmesini kast ediyordum.

Ben bu ihtimali sadece hükümet politikası cerevesinde speküle etmiştim, fakat bazı okurlar bunu benim önerdiğim ve arzuladığım bir Şeymiş gibi algılamıŐlar.

Öncelikle bu algıyı düzelteyim...

Kaçınılmaz bir af, kaçınılmaz bir barış demek değildir!

Doğrusu, açılım süreci gelip **“af”** noktasına dayandığında, bunun **“kck (yarım) af”** olarak sorunsuzca realize edilebileceğini düşünmüyorum. İŞin bu kısmında, ilk yazıda ifade ettiğim noktadayım:

“Böyle bir ülkede, 30 yıldır bütün siyasi iktidarlarca ‘terörist’ sayılmıŐ birileri affedilirken, kendilerini ‘30 yıl boyunca teröre karşı mücadele etmiş’ insanlar olarak sunan başka birilerinin cezaevinde tutulmaya devam edilmesi mümkün müdür?”

“Böyle bir Şey, halkın darbe heveslisi askerleri sosyal bir crmn failleri olarak göreceği ‘normal’ bir demokrasinin bile psikolojisini bozabilir... Kaldı ki burası, ‘sivil toplum’unun bir bölümünün askerlerin ‘darbe hakkı’nı savunduğu bir ülke; varın gerisini siz düşünün...”

“Büyük af, büyük barış” denkleminin ilk parçası için böyle düşünmem, sanırım bazı okurları yanıltmış. Onlar buradan otomatik bir çıkarımla, benim böyle bir affın büyük bir **“toplumsal barış”**ın da yollarını döşeyeceğine dair bir düşünceye sahip olduğum sonucunu çıkarmışlar.

Hemen ve net bir cevap vereyim buna: Keşke öyle olabilseydi, fakat **“büyük af”**ın **“büyük barış”**ı sağlayacağına kesinlikle inanmıyorum. Hangi gerekçeyle? **Murat Belge**’nin 16 şubat tarihli **“Büyük barış”** başlıklı yazısında ifade ettiği gerekçeyle...

Murat Belge, yazısında, kısa bir **“kamplaşmış ülke”** turu attıktan; böyle bir ülkede **“en geniş çerçevede”** kendisinin de **“büyük barış”**tan yana olduğunu söyledikten sonra **“ancak”** diye ekliyor:

“‘Ancak’ı şu: savaştan taraflar (bunlar ‘AKP ve Kürtler’ ya da ‘AKP ve generaller’ vb. olabilir) ‘Barış’tan gerçekten barışı anlamalı. Yapılacak iş neyse, bunu öbür tarafı alt etmek üzere bir manevra olarak değil, uzlaşmak ve barışmak için atılacak geri dönülmez adım olarak yapmalı.

[**Yazının devamını okumak için tıklayın.**](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

E. Özkök’ün ‘Türk hassasiyeti’ndeki sorumluluğu

Alper Görmüş 22.02.2013

Sayın **Ertuğrul Özkök**,

Önce ortaya **“İmralı süreci iyi de Türk hassasiyeti ne olacak”** diye bir soru attınız, ardından da gelen tepkiler üzerine işi dalgaya vurarak, sorumluluğun tamamını üzerinize alarak ve nihayet **“Türklükten istifanızı”** açıklayarak kısmi (fakat ciddi) sorumluluğunuzdan kurtulma teknikleri denediniz...

“Türk hassasiyeti”yle ilgili tesbitleriniz esasında doğru. O nedenle, bu **“hassasiyeti”** yok sayarak ya da görmezden gelerek karşınıza çıkanlara etkili cevaplar yetiştiriyorsunuz... Mesela **“Türk hassasiyeti”** buharlaşıp ortadan kalkacaksa yaptığınız tesbiti geri çekmeye hazır olduğunuz yönündeki beyanatınız da; Kürt sorununu halledecekse **“Türklükten istifa”** etmeye hazır olduğunuz yönündeki beyanatınız da polemik değerleri hayli yüksek çıkışlardı.

Doğrusu ya, tartışmadaki muhataplarınız da **“beyaz Türklükten (de) istifa”** ve benzeri çağrılarla meseleyi magazinleştirip işinizi epeyce kolaylaştırdılar. Eh, siz de bunu güzelce değerlendirdiniz ve oradan **“meydan renksiz Türklere kaldı”** polemikine sıçradınız... Farkındayım, neşelisiniz, tartışma tam kurguladığınız gibi gidiyor.

Fakat Ertuğrul Bey, benim, ustaca uzattığınız kısa paslara girmeye hiç niyetim yok. Tam tersine, sizi paslarınıza kısa bir ara vermeye ve **“Türk hassasiyeti”**ndeki sorumluluğunuz üzerinde düşünmeye davet edeceğim.

Lütfen hemen **“bütün sorumluluk bende, hepsini kabul ediyorum, Kızılderilileri de ben kestim”** mugalatasına girmeden dinleyin beni...

Bu çerçevedeki son yazınızda şöyle yakınmıştınız:

“Ben, Kürt sorununun çözümü isteniyorsa, ‘Kürt hassasiyeti’ kadar ‘Türk hassasiyeti’ de dikkate alınmalı

diyorum... Onlar, Şerafettin Elçi'nin ağzından kabul ettikleri bu sözü nedense benim ağzımdan duyunca kılıçları çekiyorlar."

Haklısınız, fakat neden öyle oluyor biliyor musunuz? Çünkü **Şerafettin Elçi**'nin **"Türk hassasiyeti"**nin oluşmasında rolü yok, fakat sizin var.

Toplumsal bir sorun üzerinde söz alan birinin o sorunda doğrudan sorumluluğu varsa, öncelikle onu kabul etmelidir ki sorunla ilgili konuşmaya hakkı olsun. Diyeceğim şu ki, sizin **"Türk hassasiyeti"**nden söz etmeye başlamadan önce bu hassasiyetin oluşmasında kendi sorumluluğunuz üzerinde düşünmeniz ve bunu dile getirmeniz gerekir.

Aslında **"siz"** derken bütün medyanın, hepimizin sorumluluğundan söz ediyorum. Fakat takdir edersiniz ki, bu fasılda sizin ayrı bir yeriniz var; ne de olsa siz **"amiral"**siniz...

Özel olarak size hitap etmemin nedeni yalnız en büyük sorumlu olmanız değil, öyle olduğunuz hâlde yeri göğü inletmede, maşallah başı çekmeniz.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Büyük af' neden 'büyük barış'ı sağlamaz

Alper Görmüş 26.02.2013

Başbakan Erdoğan'ın Balyoz davası hükümlüsü Ergin Saygun'u hastanede ziyaretinden ve başka bazı işaretlerden hareketle, hükümetin gündeminde bir **"büyük af, büyük barış"** projesinin olup olmadığı üzerinde duruyorduk...

"Büyük af" derken de, **"Çözüm Süreci"**nin tamamına ermesi durumunda kaçınılmaz olarak gündeme gelecek bir **KCK-PKK affının yaratacağı psiko-sosyal sorunları dengelemek üzere, onun paralelinde Balyoz, Ergenekon ve benzeri davalardan yargılananların da affedilmesini** kast ediyorduk.

Bu çerçevedeki bir başka soru, **"büyük af"**'in **"büyük barış"**ı sağlayıp sağlayamayacağına dairdi ki, zaten tam da bu noktada kalmıştık... Cevabım **"sağlayamaz"**dı ve neden böyle düşündüğümü anlatacaktım size...

Mithat Sancar düzeltmesi...

Fakat ondan önce, bu meseleyi ele aldığım iki yazıdan birincisinde konuya dair yaklaşımını özetlediğim **Mithat Sancar**'la ilgili bir düzeltme yapmak ihtiyacını hissediyorum.

15 şubat tarihli **"Büyük af, büyük barış"** başlıklı ilk yazıda, **"En net ifadesini gazetemiz yazarlarından Mithat Sancar'da bulan 'büyük af, büyük barış' projesi"** diye bir cümle vardı... Bu cümle, sanki **"Büyük af, büyük barış"** formülünün Mithat Sancar tarafından (da) aynen kullanıldığı gibi bir anlam içeriyordu. Oysa Sancar sadece bir **"büyük af"** olasılığından söz ediyor, bunun **"büyük barış"**ı sağlayıp sağlamayacağına dair bir şey söylemiyordu. Hatta tam tersine, Güney Afrika'daki **"hakikat karşılığında af"** hatırlatmasıyla, kendi

tercihinin, **açığa çıkarılamamış suçların itirafını izleyen bir af** olduğunu söylüyordu. Belki ancak böylece, bir **“büyük af”**, bir **“büyük barış”**ı sağlayabilirdi.

Daha sonra telefonda da konuştuğum Mithat, bütün bunları, formülü ters çevirerek çok daha veciz bir biçimde ifade etti: **“Büyük barış, büyük af...”**

“Büyük af”, “büyük barış”ı sağlamaz, çünkü...

Bu düzeltmeden sonra, cevabını aradığımız soruya yeniden dönebiliriz: **“Büyük af, büyük barışı sağlar mı?”**

Hatırlayacaksınız, **Murat Belge**, Başbakan Erdoğan’ın Ergin Saygun’u ziyaretine, Saygun’la **“aynı yolun yolcusu”** olanların gösterdiği tepkiden yola çıkarak, **“Demek ki ‘barışma’ zamanı henüz gelmemiştir”** diye yazmıştı.

Bu meseleyi tartıştığım ikinci yazım (19 şubat), benim de Belge gibi düşündüğüm notuyla sona ermişti... Neden böyle düşündüğümü, ilave argümanlarla üçüncü yazıda anlatacağımı söylemiştim, işte şimdi sıra ona geldi...

İlk iki yazının ardından, tutuklu askerlerin ve onların ailelerinin dünyasını çok iyi bilen bir okurum beni telefonla aradı ve okumakta olduğunuz üçüncü yazıyı yazmadan önce bilmem gerektiğini düşündüğü bir bilgiyi paylaştı benimle.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu mektubu Dani Rodrik’e ithaf ediyorum

Alper Görmüş 01.03.2013

Balyoz davası karara bağlandıktan (Eylül, 2012) hemen sonra yedi bölümlük bir **“Balyoz davası kararları”** dizisi yazmış, dizinin son bölümünü ise davada 18 yıl hüküm giyen **Emekli Tümgeneral Ahmet Yavuz’un oğlu ve avukatı Mehmet Selim Yavuz’un** değerlendirmelerine ayırmıştım.

Selim Yavuz’un şu cümleleri özellikle dikkat çekiciydi:

“Ben bu 364 tane adamla üç yıldır gece gündüz beraberim. Yüzlerce kez kendi aralarında konuşmalarına şahit oldum. Tüm objektifliğimle dinledim. Kulağımı kabartıp bir açık aradım. Hepsi üç yıldır aynı şeyi söylüyor: ‘Balyoz bir yalandır ve biz bunun kurbanları seçildik.’ Çoğu birbirini tanımayan 364 kişiye üç yıl boyunca aynı yalanı isteseniz de söyletemezsiniz. Beceremezsiniz.”

Selim Yavuz’un makalesini köşemde yayımladığım gün (30 Ekim 2012), zaman zaman yazıştığımız bir okurumdan bir e-posta mesajı aldım.

Müteveffa kayınpederinin 9 Mart 1971 **“sol”** darbe girişimine katılıp yargılanan ve beraat eden askerlerden biri olduğunu söyleyen okurum, Selim Yavuz’a bir mektup yazmıştı ve benim aracılığımla bunun kendisine

iletilmesini rica ediyordu.

Mektubu Selim Yavuz'a ilettim ve okurumun **"isimler sizde ve Sn. Yavuz'da saklı kalmak şartıyla"** rezervine uyarak meseleyi o noktada kapattım.

Fakat, kararın ardından Balyoz davasının **"düzmece"** olduğuna dair yürütülen propaganda faaliyetinde sanıkların mutlak masumiyetine inanan **"aileler"**in oynadığı rolü gözleyince, geçtiğimiz günlerde okuruma bir mesaj gönderdim ve izni olursa Selim Yavuz'a hitaben kaleme aldığı mektubu yayımlamak istediğimi söyledim.

Gerek kendisinin gerek kayınpederinin adı bende saklı okurumdan aldığım izinle aşağıda dikkatinize sunduğum mektubu, Balyoz davasının bir numaralı sanığı **Çetin Doğan**'ın damadı **Dani Rodrik**'e ithaf ediyorum.

Sevgili Mehmet Selim kardeşim,

Ben eşimle nişanlandığımda, kayınpederim (burada, okurumun asker kayınpederinin kimliğine dair bilgiler var A.G.) Madanoğlu Davası'ndan hapisanede yatıyor ve idam talebiyle yargılanıyordu... Bildiğiniz gibi (emekli korgeneral) Madanoğlu ve arkadaşları 9 Mart 1971 tarihinde sol bir ihtilal/ darbe girişiminde bulunmakla suçlanıyorlardı...

Madanoğlu dava dosyalarına ve savcılık iddianamelerine bakarsanız, bütün ayrıntıların yanı sıra, kayınpederimin ismini ve misyonunu da görebilirsiniz...

Lafı uzatmayayım, tutuklananların hepsi (asker kökenliler ve siviller), 9-12 ay arası tutuklu kalıp, bazıları işkence görüp, mahkeme sonucunda hepsi beraat ettiler...

Hem mahkeme safhasında, hem de mahkeme sonrasında diğer tutuklular ve aileleri ile yaptığımız her görüşme ve sohbette, hepimiz ve herkes, davanın ve suçlamaların ne kadar uydurma olduğunu, haksız yere suçlandıklarını, tutuklanan her bir kişinin ne kadar suçsuz ve masum olduğunu konuştuk, konuşma ile kalmadık yıllarca yürekten inandık.

[Yazının devamını okumak için tıklayın.](#)

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Emekli askerler sorunumuz

Alper Görmüş 05.03.2013

Türkiye'nin darbecilerini affetmesi durumunda, darbe güçlerinin ve onların **"sivil"** destekçilerinin muhtemel davranış biçimlerini gözden geçiriyorduk... Böyle bir affin, onları demokratik bir toplumsal tahayyülün parçası hâline getirmeye hizmet ederek, **"büyük bir barış"**ın yolunu açıp açamayacağı sorusunun cevabını arıyorduk...

"Büyük af, büyük barış" yazılarının sonuncusunda (26 şubat), darbenin sacayaklarından ikisinin (muvazzaf askerler ve toplumdaki **"sivil"** destekçileri) durumunu gözden geçirmiş; oralardaki **zihniyetin hâlâ "Ergenekoncu" kalmaya devam ettiğini** göstermeye çalışmışım.

Sacayaklardan üçüncüsü olan “**emekli askerler**”in pozisyonlarına ve ruh hâllerine gelince...

Geçen yazıda, **Namık Çınar**’ın, bir bölümünde Türk Silahlı Kuvvetleri’ndeki (TSK) emekli askerler sorununu ele aldığı 8 şubat tarihli yazısından söz etmiştim.

Kendisi de emekli bir asker olan Çınar’ın satırlarıyla başlayalım:

“Ordu acilen bunların hâkimiyetinden kurtarılmalıdır”

“İç Hizmet ve Askerî Personel kanunları, emeklileri asker kişiler olarak saymıyor; onlar da herkes gibi sivil kimselerdir artık.

“Ne ki, özellikle emekli generaller ve albaylar, fiilî olarak ordunun yakasını bırakmıyorlar bir türlü. Bu bağı kurma ve iletişimi sürdürme olanağı buldukları yerler ise, unlarını eleyip eleklerini de duvara asmış olmaları gerekirken hâlâ eskisinden de yoğun bir şekilde yaşam sürdürdükleri askerî muntıklar içinde yer alan general lojmanları ile orduevi ve askerî kamplar olarak karşımıza çıkıyor.

“Hâlbuki ordudaki bütün sosyal tesisler esasında muvazaf kadrolar içindir. Eh, emekliler de yararlansın diye düşünülmüşken, âdetâ onlar tarafından ele geçirilmişlerdir.

“Hiçbir askerî sorumlulukları kalmadığı hâlde, toplum tarafından da neredeyse sanki hâlâ asker imişler gibi algılanarak TSK’yı siyasallaştırmalarına göz yumulmaktadır.

“O yüzden ordu, acilen bu emekli unsurların hâkimiyetinden ve etkilerinden kurtarılmalıdır.”

Darbe Günlükleri’nde emekliler sorunu

TSK’nın emeklilerinin, TSK’nın muvazafalarını darbeye kışkırtmada oynadıkları rolün ne kadar ciddi olduğunu anlayabilmek için mutlaka dikkate alınması gereken bir kaynak da Darbe Günlükleri...

Özden Örnek, günlüklerinde sık sık emeklilerin kendisini ve öteki komutanları ziyaret edip, onları hükümete karşı kışkırttiklarından söz eder.

Ben, Örnek’in özellikle **kendi dönemlerinde “ihtilâl” lafını kimsenin ağzına aldırmayan, buna mukabil emekliliklerinde “ihtilâl kışkırtıcısı” kesilen emeklilerden** söz edişini çok dikkat çekici bulmuş, ilk kez o zaman TSK emeklilerinin ne kadar zehirleyici bir rol oynadıklarını anlamıştım... Şöyle yazıyordu Örnek:

“(...) Bulundukları yerlerden devleti ve TSK’yı idare etmeye kalkıyorlardı. Onlar için yönetimde kim varsa iyi değillerdi. Unuttukları, bu insanları kendileri terfi ettirip oralara getirmişlerdi. İktidara karşı TSK’nın tepkisinin nasıl olmasına kendi aralarında toplanıp karar veriyorlar ve kararlarını da Ankara’ya ulaştırıyorlardı. Bu haberler de çoğu zaman basına düşüyor ve TSK sanki bölünmüş gibi bir görüntü veriyorlardı. Kendi zamanında ihtilâl kelimesini ağzına aldırmyanlar, iktidara karşı ihtilâl tavsiye eder hale gelmişlerdi. Kendi Aralarında Encümen-i Dâniş kurmuşlar ve her olaya bir fikir yürütüyorlardı. En tehlikeli konu buydu.”

Elbette “**kışkırtıcılık**” tek taraflı değildi, muvazzaflar da her zaman kendi darbelerini “**emekli desteği**”yle güçlendirme peşinde olmuşlardı...

Bu noktada, *Taraf* muhabiri **Arzu Yıldız**’ın 15 şubat tarihli haberindeki, **Batı Harekât Planı** (1997) için toplanan generallerin öneri sepetinde yer alan maddelerden birini hatırlamak yeter: “**10 emekli general biraraya gelse, muhtıra verseler...**”

Özden Örnek’in işaret ettiği ilginç bir nokta da, 1995’ten sonra “**teröre karşı koruma**” amacıyla başlatılan, bütün “**or**” ve “**kor**”ların İstanbul’daki iki büyük merkezdeki (**Fenerbahçe Orduevi** ve **Harp Akademileri**) lojmanlarda toplanması uygulaması...

Örnek’e göre, bu uygulama şöyle bir sonuç doğurmuştu:

“Bu kadar hırslı ve saltanata alışmış insan bir araya gelince öncelikle güncel olarak yönetimde olan kadrolar tenkid edilmeye başlandı. Tenkidin dozajı çoğunlukla kaçırıyordu. Yapılanları beğenmeyip bu iş böyle olmaz diye haberler gönderiliyordu.”

Bu kışkırtma faaliyetinin, “**işler açılınca**” yeniden canlanacağını düşünmek için kâhin olmaya gerek yok.

Artık hülasa edebiliriz: Muvazzaflı böyle, emeklisi böyle, onlardan medet uman “**sivil**”i böyle... Eh, böyle bir vasatta bir “**büyük af**”’ın büyük bir barış doğuracağını nasıl umabiliriz ki?

Bu koşullarda “**af**” ne kadar büyük olursa olsun, “**barış**”ı sağlaması mümkün değil... Ne yazık ki!

***

27 Mayıs- 28 Şubat- 27 Nisan ve 12 Mart- 12 Eylül

Gelin, 28 Şubat darbesinin 16. yıldönümünü idrak ettiğimiz şu günlerde darbelerimizin karakter analizini yapalım...

Başlıktan da anlaşılabilceği gibi ben **27 Mayıs** (1961), **28 Şubat** (1997) ve **27 Nisan**’ı (2007) bir yere; **12 Mart** (1971) ve **12 Eylül**’ü (1980) başka bir yere koyuyorum...

İzah edeyim...

12 Mart ve **12 Eylül** darbelerinde ordu kendisini toplumun çatışan kesimlerinin üstünde, tabir caizse “**toplumüstü**” bir kategori olarak sunabilmiş, dolayısıyla toplumu, müdahalelerinin “**siyaset dışı**” ve “**bütün toplumsal kesimlerin menfaati icabı**” olduğu hususunda ikna edebilmişti.

TSK, müdahalelerinin meşruiyetini bu pozisyonuna dayandırdığı için, toplumdaki siyasi kutuplardan herhangi birinin desteğini özellikle aramak gibi bir tavır içine girmemiş, tam tersine bundan kaçınmıştı.

Oysa 27 Mayıs, 28 Şubat ve 27 Nisan’da durum bundan farklıydı...

27 Mayıs öncesinde ve sırasında TSK hepimizin bildiği bir “**halkla ilişkiler**” faaliyeti yürütmüştü; çünkü 12 Mart- 12 Eylül’ün tersine, 27 Mayıs’ta TSK “**taraf**”tı... Halkın yarısının desteklediği bir siyasi iktidarı devirmeyi planlıyordu, o nedenle de öbür yarısının desteğine ihtiyaç duyuyordu.

Dikkat ediniz, 12 Mart- 12 Eylül doğrudan doğruya siyasi iktidarları devirmeye yönelik değildi; ordu, toplumsal kargaşayı önlemek için iktidara geldiğini söylüyordu bu iki darbede, siyasi iktidarlar ise **“kendi dar siyasi menfaatlerini memleket menfaatlerinin üstünde tuttukları ve mevcut kargaşayı önleyemedikleri için”** cezalandırılmışlardı.

Bundan sonrakiler...

28 Şubat darbesi ve **27 Nisan** darbe girişimi de 27 Mayıs karakterindeydi... Çünkü onlarda da doğrudan doğruya halkın seçtiği siyasi iktidarlar (**Refah Partisi** ve **AK Parti**) hedef alınmıştı ve TSK açıkça **“taraf”**tı... Dolayısıyla tıpkı 27 Mayıs'ta olduğu gibi 28 Şubat ve 27 Nisan'da da toplumun bir bölümüyle ittifak kaçınılmazdı.

İki darbe öbeği arasındaki farkı belki de en iyi, bunların tipik örnekleri olan 12 Eylül'le 28 Şubat'ın hazırlık süreçlerinin anlatıldığı harekât planlarını inceleyerek anlayabiliriz: **Bayrak Harekât Planı'nda (12 Eylül) hiçbir “halkla ilişkiler” faaliyeti yer almazken, Batı Harekât Planı “silahsız kuvvetler”in nasıl harekete geçirileceğine dair eylem planlarıyla dolu...**

Bir daha hülasa edersek...

27 Mayıs, 28 Şubat ve 27 Nisan TSK'nın **“halkla ilişkiler”** faaliyeti yürüttüğü darbeler ya da darbe girişimleriydi... Buna karşılık 12 Mart ve 12 Eylül, karakterlerinin farklılığı nedeniyle TSK'nın **“halkla ilişkiler”**e ihtiyaç duymadığı darbelerdi.

Günün birinde yine bir darbe girişimiyle karşılaşırsak, bu girişim, halkın hatırı sayılır bir bölümünün gönlünü ve desteğini kazanmış siyasi partilere karşı gerçekleştirileceği için, 12 Mart- 12 Eylül karakterinde değil, 27 Mayıs- 28 Şubat- 27 Nisan karakterinde olacaktır.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Milli' habercilik...

Alper Görmüş 08.03.2013

Milliyet gazetesinin yayımladığı **“İmralı notları”**, kadim bir gazetecilik tartışmasını bir kez daha bütün ağırlığı ve karmaşıklığıyla önümüze seriverdi.

Sözünü ettiğim **“kadim tartışma”** kabaca şu sorunun cevabını arar: Gazetecinin eline geçen gerçek bir haber **“milli çıkar”**larla çelişki içindeyse, gazeteci o haberi ne yapmalıdır? Yayımlamalı mıdır, yayımlamamalı mıdır?

Tartışmanın **“yayımlamamalıdır”** tarafında yer alanların argümanı açık, o nedenle işin o kısmını geçiyorum.

Tartışmanın **“yayımlamalıdır”** tarafında yer alanlar ise, **“milli çıkar”** diye bir şeyi tümüyle inkâr ettiklerinden değil, belli bir tarihsel anda **“milli çıkar”**ın hangi gazetecilik tutumuyla örtüştüğünün bilinemeyeceği

gerçeğinden hareket ederler.

Bir başka argüman da şudur: Ortada kamusal nitelikli (yani hepimizin hayatını ve geleceğini ilgilendiren) bir haber varsa, bunun birkaç kişinin bilgisi dahilinde gizli kalmasındansa, kamusal bilgi hâline gelmesi, hepimizin hayrınadır. Çünkü bu sayede o hakikat üzerinde tartışabilir, anlamını çözebilir, etki mekanizmalarını yönetebiliriz... Aksi takdirde, **“toplumsal iyi”** nin ne olduğuna karar verecek sınırlı sayıda insanın iradesini kabul etmek zorunda kalırız.

Elbette bunu da mutlaklaştırmamak gerekir... Bazen karşımıza öyle haber örnekleri çıkabilir ki, yayımlanmaması, yayımlanmasından daha hayırlı toplumsal sonuçlar üretebilir. Fakat buna da ancak, gizlenmek istenenin fâş edilmesini izleyen tartışma sürecinin ardından karar verebiliriz.

Uç örneklerle tartışmak...

“Milli çıkarlar gazeteciliği” ni “uç örnekler” üzerinden savunanlar da var...

Bence, muhatabını böyle örnekler üzerinden sıkıştırmaya çalışan biri, basın özgürlüğünün sadece **“milli çıkarlar”** nedeniyle değil daha birçok gerekçeyle kısıtlanmasından yana olan biridir; basın özgürlüğüne karşıdır, fakat bunu **“milli çıkarlar”** gibi hassasiyetler üzerinden gizlemektedir.

Basın özgürlüğünün **“milli çıkarlar”** gerekçesiyle sınırlanabileceğini, yahut gazetecilerin bu gerekçeyle kendi kendilerini sınırlamaları gerektiğini savunanların bu çerçevede başvurdukları **“uç örnek”**lerden biri kabaca şöyle bir şeydir:

“Savaş muhabirisin, ülkenin deniz kuvvetleri bir adaya çıkarma yapıyor ve sen çıkarmanın ne zaman nereden yapılacağını öğrendin; yazar mısın yazmaz mısın?”

Siyasi-ideolojik tartışmalarda, bilhassa da özgürlükler ve haklar bahsinde uç örneklerin demokratik-insani prensipleri savunanların karşısına çıkartılması tesadüf değildir. Çünkü bu prensipleri doğrudan inkâr etmek ya da onlara karşı çıkmak zordur.

Uç örnekler bahsini tartıştığım eski bir yazımda **“mesela”** kabilinden bir örneğe başvurmuştum:

*“Mesela, gerçekte işkencenin zaman zaman başvurulabilecek bir araç olduğuna inanan, fakat bu fikrini açıklıkla ifade edemeyen biri için uç örneğe başvurmak, tartışmada kurtarıcı olabilir. Şöyle der mesela: **‘Tamam, ben de karşıyım işkenceye, fakat söyle bakalım: Büyük bir kentin içme suyuna zehir katacak ve böylece onbinlerce insanın ölümüne yol açacak bir çetenin elemanı geçti polisin eline... Söyle şimdi, polis bu adamı işkenceyle konuşturmaya kalksa itiraz eder misin buna?’***

*“Benim için işkencede **‘uç örnek’** arayışına girmiş biri, ağızındaki baklayı çıkarmış biridir. O kişi o ağızla kuş tutsa, beni işkenceye gerçekten karşı olduğuna inandıramaz.”*

Aynı şeyi, **“milli çıkar”** deyince akan suların durması gerektiğine inananların verdiği çıkartma gemisi-ada örneği için söylüyorum...

Diyeceğim şu ki, bu meseleyi de tıpkı işkencede olduğu gibi uç örnekler üzerinden tartışamayız... Uç örnekler üzerinden hiçbir şeyi tartışamayız, hiçbir ortak değer üretemeyiz.

Erdoğan “milli basın” isteyen ilk başbakan değil!

Öte yandan şunu da belirtmeliyim: “**İmralı notları**” etrafında öyle bir atmosfer doğdu ki, sanki Başbakan Erdoğan dünyada basından “**milli hassasiyet**” isteyen ilk başbakandır ve bu da bir kez daha onun otoriter-baskıcı yanlarını gözler önüne sermiştir.

Bu da yanlış.

Basın özgürlüğünün en ileri olduğu ABD ve İngiltere gibi ülkeler, “**iktidarların ‘milli’ politikalarına ters düşen**” haberleri nedeniyle başkanların, başbakanların hışmına uğramış gazetecilerle doludur.

Buna en iyi örnek, bugünlerde sıkça sözü edilen **Domuzlar Körfezi Çıkarması**’dır (1961):

ABD Başkanı Kennedy, ABD’deki Kübalı mültecileri kullanarak Küba’ya müdahale kararı alır. *Washington Post* kararı istihbar eder, haber hazırlanırken Kennedy’den bir ulak gelir: “**Bu, milli bir meseledir, yayımlarsanız sizi mahvederim...**” Haber yayımlanmaz, Domuzlar Körfezi Çıkarması başarısız olur, ABD büyük bir utanç içine girer... Yıllar sonra Kennedy, *Washington Post*’u ziyaretinde “**Keşke o haberi yayımlasaydınız**” der, “**böylece biz çıkarmadan vazgeçmek zorunda kalsaydık ve o utancı yaşamasaydık... Meğer ABD’nin çıkarı o haberin yayımlanmamasında değil, yayımlanmasındaymış...**”

BBC de tarihi boyunca İngiltere başbakanlarınca “**milli hassasiyetleri gözetmemek**”le suçlandı: İkinci Dünya Savaşı’nda **Churchill** tarafından “**faydasından çok zararı olmakla**”, Süveyş Kanalı krizinde Eden tarafından “**gayri milli bir tutum takınmakla**”, Falkland savaşında Thatcher tarafından “**İngiliz yayın kanalı mı, Arjantin yayın kanalı mı olduğunun anlaşılamamasıyla...**” itham edildi.

***

Selim Yavuz’un ‘mektup’a cevabı

*1 martta bu köşede, 9 Mart 1971 “solcu” darbe girişimine katılan bir askerin damadının, Balyoz davası hükümlüsü **Emekli Tümgeneral Ahmet Yavuz’un oğlu ve avukatı Mehmet Selim Yavuz’a** benim aracılığım ile gönderdiği mektubu yayımlamıştım.*

Selim Yavuz, o mektuba kendisinin verdiği cevabı da yayımlamamı istedi benden. İsteğini yerine getiriyorum...

Sevgili (...) Bey,

Mailiniz için teşekkür ederim. Tabii ki mailinizde belirttiğiniz gibi isim ve olaylar aramızda kalacaktır.

İki olay arasında paralellik kurmanızı anlıyorum. Çok benzer iki davada yakın gördüğünüz iki davranışın söz konusu olduğunu (olabileceğini) söylüyorsunuz. Haklı da olabilirsiniz. Sonuçta herkes kendi bilgi ve tecrübesi ile olayları değerlendirir.

Sizin yanılmış olmanızı dileyerek beni asıl ilgilendiren şu kavramları dikkatinize sunmak istiyorum:

Aklı ve kalbi ile hareket eden hiç kimse “bu soruşturmalar yapılmamalıydı” diyemez. Dememelidir. Darbe bir suçtur ve sonuna kadar kovuşturulmalı ve yargılanmalıdır.

Ancak yine aklı ve kalbi ile hareket eden hiç kimse darbe yargılamalarında “şüpheli deliller ile mahkûmiyet kararı verilebilir” veya “tanıklar dinlenmeden mahkûmiyet kararı verilebilir” veya “ayağıyla mahkemeye gelen sanıklar tutuklanmalıdır” da diyemez. Dememelidir. Göz göre göre adaletsizlik üretmek de en az darbe kadar kötü bir şeydir. Çünkü o adalet hepimize lazımdır. “Ulvi” amaçlar için bile olsa adaletin su katılmışının kimseye faydası yoktur.

Balyoz davasının yargıcı Ömer Diken’e aynen şu sözleri telaffuz ettim : “Eğer ki siz tanıkları dinleyip şüpheli delilleri bilirkişiye göndermiş olsaydınız, buna rağmen ben bu vicdani kanaate ulaştım deseydiniz benim size söyleyecek hiçbir sözüm yoktu. Dönüp arkamı giderdim. Ama bunları yapmadınız, dolayısıyla vereceğiniz karar ne adil ne de meşru olacaktır.”

(...) Bey,

Ben bu davada babamın haksız yere düşürüldüğü durum kadar adaletin düşürüldüğü durumdan da rahatsızım. İnsanların böyle olaylar karşısında kamplaşıp hiçbir günahı olmayan “adalet”i es geçmelerinden rahatsızım. Takım tutar gibi taraf tutmalarından rahatsızım.

Umarım bir gün karşılaşırız ve size bunları yüzyüze anlatma fırsatım olur.

Görüşmek dilekleriyle. **(Mehmet Selim Yavuz)**

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘Milliyet olayı’nda iktidar, patron ve gazeteciler

Alper Görmüş 12.03.2013

Radikal gazetesi yazarı **Tarhan Erdem**, “**Milliyet olayı**” başlıklı yazısında, “**İmralı tutanakları**”nı yayımlamasının ardından gazetede ortaya çıkan “**kriz**”i değerlendirdi ve gazetenin patronlarına seslendi: “**Milliyet sahipleri, bir tercih yapmak durumundadırlar; ya gazete sahipliğini ya da diğer işlerini bırakmalıdırlar.**”

Erdem’in bu köşeli talebi öne sürmesine yol açan “**olay**” yine Erdem’in özetlemesiyle şöyle gelişmişti:

“Milliyet Gazetesi’nin sahibi Sayın Demirören, Genel Yayın Müdürü Derya Sazak’a, ‘Biz senden böyle gazete yapmanı istememiştik’ deyip, Hasan Cemal ile Can Dündar’ın yazılarına son vermesini istemiş; Derya Bey direnmiş ve sonunda Hasan Cemal’e ve Dündar’a bir iki haftalık yayım cezası verilerek, ‘kriz çözülmüş’.”

Sonraki günlerde “**çözüm**”ün gerçek tablosu şöyle belirginleşti: **Can Dündar** yazmaya devam edecek, **Hasan Cemal** yazılarına bir süre ara verecekti.

Tarhan Erdem'in krizin çözüldüğüne dair ifadeyi tırnak içinde sunmasının anlamı açık: Kriz aslında çözülmemiştir, demeye getiriyor haklı olarak.

Ben de şöyle ilave etmek isterim: **"Milliyet olayı" gazeteciliğimizin nasıl derin bir yapısal kriz içinde olduğunu bir kez daha ortaya koydu.**

Tarhan Erdem **"ya gazetecilik ya diğer işler"** talebini yalnız Demirören'lere değil; **"Bu olay, ülkemizde gazetecilik ile işadamlığını ayırma zamanının geldiğini göster(miştir)"** sözleriyle bütün gazete patronlarına yöneltiyor.

Doğrusu ya, bu **"ideal"** durum bana pek gerçekçi görünmüyor. Zaten ben Tarhan Erdem'in yazısını, bu talepten ziyade, Türkiye'deki basın özgürlüğünün **"iktidar baskısı"** kadar gazeteciler ve medya patronlarıyla da alâkalı bir sorun olduğuna işaret eden yönüyle önemli buldum.

Odaklanmamız gereken asıl nokta

Tarhan Erdem'in yazısının şu satırlarından söz ediyorum:

"Başbakan'ın Balıkesir veya son grup konuşması tehdit veya baskı değildir; siyaset adamının ölçsüz sözleridir. (Başbakan, konuyu tekraren ele aldığı Meclis grup toplantısında tepkisinin sansür istediği anlamına gelmediğini söyledi. Bu da, Tarhan Erdem'in değerlendirmesinde haklı olduğunu gösteriyor. -A.G.) Hasan Cemal'in yazısını o sabah okuyup, tören saatine kadar yetiştiren danışmanların mübalağalı anlatımına uyararak, 'Batsın gazeteciliğiniz' diyebilen Başbakan'la övünmeyelim ama o sözlerin etkisinde de kalmayalım.

"Eğer, Başbakan'dan ve danışmanlarından gelen baskılar gerçekten varsa, iki taraf için de ahlaki olmayan bu girişimler yok sayılabilmelidir!"

İktidarın baskısını da talebini de yok sayabilmek!

İşte zurnanın zırt dediği yer tam burası!

İktidardan gazetecilere yönelik tepkiler ister zaman zaman karşılaştığımız gibi gerçek bir tehdit oluştursun, isterse de biz gazeteciler işimize öyle geldiği için tepkiyi tehdit gibi sunalım, bütün mesele, bunları **"iki taraf"**ın da (yani hem gazete patronlarının hem gazetecilerin) **"yok sayma"** cesaretini gösterebilmesidir.

Oysa iktidarın tepki ya da tehditleri karşısında biz gazetecilerin yaptığı şey, iktidara dönüp, **"lütfen bize baskı yapmayın, siz baskı yapınca biz korkuyoruz ve 'iyi' gazetecilik yapamıyoruz"** diye sızlanmaktan ibaret kalıyor.

Tekrar edeyim: İktidarın tepkilerini, baskılarını, tehditlerini ve varsa taleplerini yok saymak!.. İşte bütün mesele bu.

Peki, aslında benim burada yazdığım kadar kolay olmayan böyle bir radikal tavrın ortaya çıkabilmesi için **"iki taraf"**tan (patronlar ve gazeteciler) hangisinin tavrı ve inisiyatifli esastır ve belirleyicidir?

Bu soruya da net bir cevap vermeliyiz.

Asıl sigorta gazete sahipleri mi, gazeteciler mi?

2011'in sonbaharında, köşe yazarları arasında, basın özgürlüğü denince akla gelen üç aktörün (iktidar, gazete sahipleri, gazeteciler) pozisyonlarını ve sorumluluklarını ele alan geniş bir tartışma yürütülmüştü.

O tartışmaya katılanlardan biri de, bugün *Milliyet*'teki "**kriz**"ın "**çözülebilmesi**" için yazılarına ara verilmesi gereken **Hasan Cemal**'di... Şöyle yazmıştı (*Milliyet*, 4 Eylül 2011):

"Tayyip Erdoğan'ın medyadaki eli ve nüfuzu çok güçlüdür. Ve Erdoğan'ın siyasal gücüyle medya üzerinde koyulaşan gölgesinden yola çıkarak, demokrasileri asıl demokrasi yapan muhalefet alanının daraldığı söylenebilir. (...) Ama burada kendimize sormalıyız: Ne kadar dik duruyoruz? Ne kadar dik durmaya çalışıyoruz?"

Cemal'e göre bu iki soruyu "**gazeteci milleti, ama özellikle gazete sahiplerinin kendilerine sorması**" gerekiyordu.

Bu tartışmaya kasım ayında (2011) "**Lafla editoryal bağımsızlık gemisi yürümez**" başlığını taşıyan beş bölümlük bir yazı dizisiyle ben de dâhil olmuş, Hasan Cemal'in, basının iktidarlara karşı "**dik duramamasında**" gazetecilerden önce "**gazete sahipleri**"ni işaret etmesine katılmadığımı belirtmiştim.

Çünkü ben, gazete sahipleriyle ve gazetecileriyle basının iktidarlar karşısında "**dik durması**"nın matematiğinin, Hasan Cemal'in işaret ettiği "**öncelik**"le uyum içinde olmadığını düşünüyordum.

Dizinin 15 Kasım 2011 tarihli ikinci bölümünde, sorumluluğun öncelikle gazetecilerde olduğunu şöyle izah etmeye çalışmıştım:

"(...) Editoryal bağımsızlığın en önemli yönlerinden biri 'patrona karşı editoryal bağımsızlık'(tır). Bu, aslında, gazetecilerin hükümetler ve devletler karşısında dik durabilmesinin de ön koşuludur. (...) Çünkü alttan, gazetecilerden bir direnç gelmezse, basın patronları doğaları gereği sadece ceplerini düşünecek, 'özgür gazetecilik' falan umurlarında bile olmayacaktır. Onları yola getirecek, iktidarlar karşısında daha dirençli kılacak yegâne şey, gazetecilerin 'iyi gazetecilik' yapma konusundaki ısrarları olabilir ancak.

"Tersine, gazetecilerin, patronlarını zor durumda bırakmama kaygıları gazetecilik kaygılarının önüne geçerse; ya da gazeteciler 'patronumun ricasını yerine getirmezsem etrafta tonla yerine getirecek adam var' meşrulaştırmasıyla davranırlarsa patronlar da bunu tepe tepe kullanır.

"Özetle, bu işin matematiği şöyle işler: Gazetecilerin patronlar karşısındaki tutumlarını belirleyen etmenler, olması gerektiği gibi 'editoryal bağımsızlık' ve 'iyi gazetecilik' ısrarı olursa, bu, patronların iktidarlar karşısındaki tutumuna da yansır.

"Eğer böyle bir kaygınız yoksa ve medya patronları da bunun böyle olduğunu biliyorlarsa, o zaman bugün olan şey olur: İktidarların karşısında yılan patronlar gazetecilere dönerler ve onlardan 'anlayış' beklerler."

"Çözüm"e bak: Hasan Cemal yazamıyor!

2011’de “**bugün olan şey olur**” derken kastettiğimin, yani iktidarın bağırıp çağırması karşısında ürken patronların gazetecilere dönüp onardan “**anlayış**” beklemesinin ya da onlara “**şunu atın, bunu kesin**” yönünde talimatlar vermesinin kanlı canlı bir örneğini şu anda “**Milliyet olayı**” ile yaşamaktayız... Hasan Cemal yazamıyor ve biz buna “**çözüm**” diyoruz, olacak şey mi?

Şimdi hikâyenin bir de şöyle gerçekleştiğini düşünün:

Milliyet Gazetesi’nin sahibi Demirören, **Genel Yayın Müdürü Derya Sazak’a, “Biz senden böyle gazete yapmanı istememiştik”** der ve Hasan Cemal ile Can Dündar’ın yazılarına son vermesini ister. Derya Sazak, arkadaşlarıyla konuştuktan sonra Demirören’e “**teklifinizi reddediyoruz, ısrar ederseniz de hepimiz gidiyoruz**” der.

Hikâyenin devamının nasıl geleceğini bilemeyiz. Bence, *Milliyet*’in patronu bu resti görmeyi göze alamazdı.

Alabilirdi de... Fakat her iki durum, basın özgürlüğü açısından mevcut “**çözüm**”den hiç şüphesiz çok daha olumlu sonuçlar doğururdu.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Çözüm sürecinde iyimserlik, kötümserlik, karamsarlık...

Alper Görmüş 19.03.2013

Çözüm sürecinin birinci aşaması olan PKK’nın silahlı güçlerini sınır dışına çekmesini sağlama yönündeki girişimlerle birlikte, öteden beri **Kürt meselesinin eşitlik ve özgürlük temelinde çözümünden yana olanlar** arasında ilginç bir tartışma peydahlandı.

Taraflardan biri, çözüm sürecini mevcut hâliyle onaylayıp, sonraki aşamalarda karşılaşılabilecek mukadder güçlüklerle rağmen iyimserliğini koruyor... Öbür taraf ise, çok çeşitli argümanlarla, mevcut çabaların eşitlikçi ve özgürlükçü bir sonuç üretemeyeceğini öne sürüyor.

İkinciler birincileri alıklığa varan bir iyimserlikle, birinciler de ikincileri kötümserlikle suçluyor.

Tartışma sertleştikçe pozisyonlar da sertleşiyor; “**iyimserler**” bu aşamada “**sürecin sonraki aşamalarındaki zorluklar**”a dair hiçbir şey duymak istemezken; “**kötümserler**”, iyimserlerin serazat yaşadığı “**barış sevinci**”ni, anlaşılabilir bir psikolojiyle giderek daha az yoğun hisseder hâle geliyorlar.

Ben, iki ruh hâlinin de uzun yıllara yayılacak çetin bir süreci tıknafes hâle gelmeden tamamlayabilecekleri kanaatinde değilim. Bence böyle durumlarda en işe yarar ruh hâli **karamsarlıktır**.

Ancak karamsarlık sayesinde zorlukları teşhis edebilir; zorlukları teşhis edebilmiş olmanın güveniyle iyimserliğimizi gerçekçi bir zemine oturtabilir; bu iyimserlikle kötümserlikten kaynaklanan umutsuzluktan sıyrılabiliriz.

Karamsarlık: “Kara”nın içinden ışığı görebilmek...

İtirazları duyar gibiyim: Karamsarlıkla kötümserlik aynı şey değil mi?

Ben de aşağı yukarı öyle düşünüyordum, fakat değilmiş. Arada ne kadar büyük bir fark olduğunu, **Dücan** **Cündioğlu**’nun şu satırlarını okuduktan sonra anladım:

“Kötümser olamayız, olmamalıyız. Ne var ki karamsar davranmaktan kaçınamayız, kendimizi aldatamayız. Karamsarlık tek şansımız çünkü. Karamsarlık, olanın karalığını bütün o açıklığı içinde teşhis etmek demek. Kötümserlik ise tam da aksine, olacak olanın ışığını karartmaya çalışmak, düpedüz umutsuzluk demek. Umudun, doğduğunda, inadına karanlıklar içinden doğacağını bilmemek demek. Kötümserlik ne kadar umutsuzluksa, karamsarlık da bir o kadar umut demek.” (Tarihe ve Siyaset’e Dair, Kaknüs Yayınları, 2005, s. 116.)

Demek ki karamsarlık gerçekte **“gerçekçi bir iyimserlik”**ten başka bir şey değildir.

İyimserlere karamsarlık aşısı...

Ben, henüz başlamış sürecin iyi bir yolda ilerlediğini düşünen; inişler çıkışlar olsa da sürecin sonunda Türkiye’yi yeni bir **“mîsâk”**a ulaştıracağına inanan **“iyimserler”** arasında yer alıyorum. Fakat doğrusunu isterseniz, bizim taraftaki iyimserliğe biraz **karamsarlık aşısı** yapılması gerektiğini düşünüyorum; ki bu iyimserlik daha gerçekçi bir zemine otursun...

Korkum şu ki, sonraki aşamalara dair zorluklara bugünden dikkat çekenlere karşı gösterilen tahammülsüzlük (iş, bu kişilerin **“barış endişesi”** taşıdığı gibi bir suçlama noktasına kadar vardırıldı) bir refleks hâline gelsin ve sonraki aşamalar geldiğinde de sürdürülsün!

Bugün, yani silahların susması aşaması idrak edilirken, entelektüel kapasitelerini bu aşamanın salimen tamamlanması yönünde harcayacak yerde sonraki zorluklar üzerinde yoğunlaşanların doğru bir iş yaptığını ben de inanmıyorum. Fakat öyle yapıyorlar diye onların **“barış endişesi”** taşıdıklarını öne sürmek de fazla insafsız bir tutum değil mi?

Ben onları en fazla **“söz”**ü mutlaklaştırmak suretiyle varmak istedikleri hedeften (barış hedefinden) uzaklaşmakla eleştirebilirim ve eleştiriyorum.

Her şeyi mutlaklaştırmaya meyleden bir düşünme biçimimiz var... Oysa en geçerli kabullerimiz bile mutlaklaştırıldığında geçersizleşmeye başlar. **“Söz gümüşse sükût altındır”** sözüne haklı olarak kızıyoruz, iyi de sükûtun gerçekten de altın değerinde olduğu bir an olamaz mı? Bazı **“söz”**leri, yaratacağı sonuçları hesaba katarak özgür irademizle ertelememiz, kendi kendimize sansür anlamına mı gelir?

Bugün, yani silahların susması aşaması idrak edilirken sonraki aşamaların zorluklarını vurgulayıp bu aşamayı tehlikeye sokacak tarzda konuşmak, uzun yıllar sürmüş bir kan davasının sonuna doğru, barış yemeği için masalar hazırlanmışken sonraki güçlükler üzerine söz almaya benzemiyor mu?

Sizin “ama”nız cümlenizin neresinde?

Yine de “**söz**” hakkınızı kullanabilir ve öyle bir dil tutturursunuz ki, sürecin sonraki aşamalarında karşılaşılabilecek güçlükleri dile getirdiğiniz hâlde mevcut aşamayı tehlikeye sokmazsınız.

Fakat o zaman da “**ama**”yı cümleinizde doğru yere yerleştirmeniz gerekir.

Gürbüz Özaltınlı, **Adalet ve Kalkınma Partisi’ne (AK Parti)** karşı kapatma davasının açıldığı 2008’de, davaya karşı olduğunu söyleyenlerin cümlelerindeki “**ama**” kelimesini tahlil etmiş ve sonuçta ortada iki farklı tutumun bulunduğunu göstermişti.

Özaltın, “**ama**”lı cümlelerde “**ama**”nın cümle içinde şurada değil de burada kullanılmasının o cümlelin vurgusunu nasıl değiştireceğini şöyle anlatmıştı:

“Bir yazar, önce parti kapatmanın, darbeci entrikaların kabul edilemeyeceğini söyleyip ardından ‘ama’yı yerleştirerek diğer tarafın (AK Parti’nin A.G.) kabul edilemeyecek özelliklerini sıralıyorsa, beni esas olarak ikinci noktaya dikkat göstermeye davet ediyordur. (...) Aynı temalı bir yazının ‘ama’sının öncesine AKP’nin anti-demokratik, fırsatçı politikalarının yerleştirildiğini ve ‘ama’ dendikten sonra darbe girişimlerine karşı çıkmak gereğini işaret eden bir söylem üzerine kurulduğunu düşünelim. Bu ikisi arasında yazarın önceliği bakımından ciddi fark olduğunu, vurgusunun yer değiştirdiğini algılarız.”

Aynı çözümlemeyi bu defa, bu yazının da konusu olan günümüzün en netameli tartışmasıyla ilgili olarak yapmak istiyorum.

Cümleliniz şöyle olabilir: “**Silahların susması önemlidir ve iyidir AMA şu, şu ve şu nedenlerle bu süreç nihai bir barışa evrilemez, dolayısıyla günün birinde yine silahlar konuşacaktır.”**

Cümleliniz şöyle de olabilir: “**Önümüzde şu, şu ve şu zorluklar var AMA bu aşamada önemli olan silahların susmasıdır. Zaten zorluklar da ancak ondan sonra çözülebilir.”**

Eğer cümleliniz birincisiyse, aslında silahların susmasını o kadar da önemsemiyorsunuz demektir, dolayısıyla bu ihtimale fazla sevinmemeniz de doğaldır. Yine, bu tavrınızın silahların bırakılması çabalarına katkıda bulunmadığını da kabul etmeniz gerekir.

Buna karşılık cümleliniz ikincisiyse, tam tersi bir pozisyondayasınız demektir.

Görüyorsunuz, ikinci durumda “**ama**”yı doğru yere koymakla hem sonraki aşamaların güçlüklerine işaret etmiş hem de onlardan çok bugünün meselesini, silah bırakılmasını vurgulamış oluyorsunuz.

Doğru, “**barış endişesi**” taşımakla suçlananların cümleleri daha çok birinciye benziyor ama bu, yine de böyle bir suçlamayı haklı çıkarmaz.

***

Derya gibi bir dış politika kitabı

Malûm, “**Türkiye’de iyi şeyler de oluyor**” diye bir klişemiz var.

Ümit Kıvanç, aynı “**muhteva**”yı aynı dalgacı üslupla ve bu klişeyi tekrarlamadan dile getirmek için, “**Türkiye normalleri**” dışında bir şeyle karşılaştığında “**Türkiye bi’noktaya gelmiş**” derdi.

Baskın Oran'ın editörlüğünde, İletişim Yayınları tarafından basılan **Türk Dış Politikası** kitabının üçüncü cildini karıştırırken, önceki ciltlerdekine benzer bir duyguyla **"Türkiye bi'noktaya gelmiş"** dedim içimden.

Kitabın bu cildi ABD'ye büyük saldırının gerçekleştiği 2001'de başlayıp 2012'de bitiyor, yani bir anlamda Adalet ve Kalkınma Partisi'nin dış politikasını mercek altına alıyor.

"Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar" alt başlığından da anlaşılabilceği gibi, *Türk Dış Politikası*, konusunu Kurtuluş Savaşı'ndan alıp bugüne getiriyor.

Her dönemde, bağlantılı iç olayları da hatırlatan kitap bu hâliyle aslında üç ciltlik bir Türkiye siyaseti ansiklopedisi ve ondan öyle yararlanmak gerekiyor...

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Öcalan'ın büyük dönüşümü ve sol...

Alper Görmüş 22.03.2013

Çözüm süreci, Türklerle Kürtlerin siyasi temsilcileri aracılığıyla **yeni bir mîsâk** için irade beyanlarını her geçen gün biraz daha netleştirdiği bir vasatta şimdilik kazasız belasız ilerliyor. (Daha doğrusu, kazalı-belalı sonuçlar üretsün diye kotarılan provokasyonlar, 40 yıldır provokasyonlarla çelikleşmiş ve **"artık yutmuyorum"** diyen bir topluma çarpıp sonuç üretmeden sönümleniyor.)

Öcalan'ın tarihî çağrısıyla yeni bir aşamaya ulaşmış bulunan çözüm sürecinin tamamına ermesi durumunda, **"Türklük"** üzerinden siyaset yapmakta ısrar eden Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP) yarılacağına; ortaya çıkacak yarımlardan da kimseye bir fayda gelmeyeceğine dair epeyce yorum yazıldı son zamanlarda...

Ben de aynı kanaatteyim, fakat bugün CHP'den söz etmeyeceğim... Bu yazının konusu, **"daha sol"**un çözüm sürecinden nasıl etkileneceği olacak...

Böylece, son günlerin gözde tartışma konusu olan **"sol'un çözüm süreci karşısındaki paralize olmuş hâlinin nedenleri"** bahsine de bir adım atmış olacağız.

Ben, sol'daki bu ruh hâlinin en iyi, beş yıllık bir ateşkesin ardından savaşı yeniden başlatma talimatı veren Öcalan'ın (2005) o günkü temel yaklaşımları ve temas arayışlarıyla; bugünkü yaklaşımlarının ve temas arayışlarının karşılaştırılmasıyla gösterilebileceğine inanıyorum. Çünkü sol Öcalan-2005'i seviyordu fakat Öcalan-2013'ü pek sevmiyor.

Neden acaba?

Çünkü Öcalan 2005'te siyasetçilerle ve hükümetle değil, orduyla ve devletle temas arıyor, bu arada Adalet ve Kalkınma Partisi'ni de (AK Parti) **"baş düşman"** ilan ediyordu.

Biraz sonra 2005'e dönerek bu söylediklerimin pratikte nasıl yansıdığını göstereceğim... Böylece, **otoriter bir laikliği birinci öncelik olarak belirlediği için ister istemez devlete ve devletçi siyasetlere yaklaşan** ve bu ölçü üzerinden AK Parti'yi **"baş düşman"** ilan eden sol'un neden 2005 Öcalan'ına hayran, 2013 Öcalan'ına ise soğuk olduğunu daha iyi anlayabileceğiz.

2005: PKK, sol ve "ortak düşman AKP"

PKK, kurulduktan sonra, 1970'lerin ikinci yarısında şiddet kapasitesini yalnız kendisi dışındaki Kürt örgütlenmelerini değil, hâkimiyet kurmak istediği bölgelerde örgütlü bulunan Türk solu'nu sindirmek için de kullandı.

Öcalan'ın 1999'daki yakalanışına kadar da PKK, sol'a hiç yüz vermedi. Bu ilişkisizlik 2004-2005'e kadar devam etti.

1 Haziran 2004'te PKK, beş yıl süren ateşkese son verdi, böylece yeni ve kanlı bir dönem daha açılmış oldu.

Bu yeni dönem, PKK'nın ve Öcalan'ın Türk solu'na yeniden yakınlaşma çabalarının da başlangıcını oluşturuyordu. Bu çabanın simgesel göstergelerinden biri, Öcalan'ın, sol'un bilinen isimlerinden, **eski deniz subayı Sarp Kuray**'ı kendisini temsil etmek üzere belirlemesi ve onu bazı gazetecilerle görüşmelerde bulunmak üzere görevlendirmesiydi.

Bu, çok ilginç bir görevlendirmeydi, o kadar ki özellikle Kürtler arasında ciddi kuşkulara ve Sarp Kuray'ın "**ne yapmaya çalıştığı**"na dair sorulara yol açtı. Bunun üzerine Öcalan, avukatlarıyla yaptığı haftalık görüşmelerinden birinde görevlendirmeyi teyit etti, Kuray'ın "**güvenilir bir kişi**" olduğunu söyledi.

"Çözümü asker istiyor, AKP istemiyor"

Aslında Öcalan'ın fikirlerini Türk medyasına iletmesi için bir Türk solcusunu seçmesi, o fikirleri öğrenince anlaşılır hâle geliyordu. Çünkü o dönem Öcalan tıpkı sol gibi AK Parti'yi "**esas düşman**" olarak görüyor, ittifaklarını da ona göre ayarlıyordu.

Bu arada Öcalan'ın devlet içindeki birtakım odaklarla karanlık-tekinsiz ilişkiler içinde olduğuna dair söylentiler dolaşıyordu ortalıkta... İddialara göre, Öcalan AK Parti'yi by-pass edip devlet ve orduyla konuşmanın daha doğru olacağına inanıyordu.

Bana çok inandırıcı gelmemişti bu, fakat Sarp Kuray 2005 baharında, yanında Öcalan'ın avukatı olduğunu söylediği biriyle birlikte gazeteci olarak beni de ziyaret ettiğinde, ortalıkta dolaşan sözlerin doğru olduğunu anladım.

O sıralarda *Aktüel* dergisinin genel yayın yönetmeniydim... Görüşme, birkaç yıl önce *Taraf*'ta anlattığım gibi cereyan etti:

"Sarp Kuray ve adını şimdi hatırlayamadığım bir avukat, AK Parti'nin 'Amerikancı ve gayri milli karakteri'ne vurgu yaparak, Kürt sorununun çözümü için tarihsel bir fırsatın doğduğunu, devletin de çözüm istediğini, fakat iktidar partisinin çözümü bilerek engellediğine dair uzun bir diskur çektiler bana.

(...)

"Onları uğurladıktan sonra, söyledikleriyle o günkü siyasi atmosferi karşılaştırdım ve hayretim bir kat daha arttı.

“Çok değil, daha birkaç ay önce, Aralık 2004’te Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) arasında tam üyelik müzakerelerinin başlatılmasına karar verilmişti ve buna karar veren iktidar partisinin meşruiyeti devlet tarafından sürekli olarak sorgulanıyordu (bugün artık o günlerde el altından bundan çok daha fazlasının yapıldığını biliyoruz).”

Sol’un sevdiği ve sevmediği Öcalan’lar

Yıllar sonra, Öcalan’ın o yıllardaki avukatı **Ahmet Zeki Okçuoğlu**’nun açıklamalarını okuyunca, zihnim ister istemez **“Öcalan’ın temsilcisi”** Sarp Kuray ve Öcalan’ın avukatlarından biriyle gerçekleştirdiğimiz sohbete kaydı.

Okçuoğlu’yla Almanya’da görüşen *Yeni Şafak*’ın (1 Eylül 2010) haberine göre, PKK’nın 2004 başında aldığı koşulsuz silah bırakma kararı, Öcalan’ın müdahalesiyle haziranda **“savaşın tekrar başlatılması”** kararına çevrilmişti. Öcalan bunu, **“temsilcisi”** olarak Kandil’e gönderdiği avukatı **Mahmut Şakar** üzerinden gerçekleştirmişti:

“Haziran ayındaki kongreye son anda yetişen Mahmut Şakar, ayağının tozuyla kürsüye çıkar ve kongreye kendi adına değil Abdullah Öcalan’ın temsilcisi sıfatıyla katıldığını, söyleyeceği sözlerin Öcalan’a ait olduğunu söyler. Sonra Öcalan adına ‘Aldığınız silahı bırakma kararı geçersizdir. Haziran ayında savaş yeniden başlayacaktır’ talimatını verir.”

Yeni Şafak, haberi, **“Okçuoğlu, aynı dönemde Sarıkız, Ayışığı gibi darbe planlarını yapan Ergenekon’un, terör örgütünü bu kararından Öcalan aracılığı ile vazgeçirdiğini anlattı”** yorumuyla vermişti.

Bu yorumun isabetine siz karar verin... Bana sorarsanız şayet, **“gerçeğe yakın”** olduğunu söyleyebilirim.

Şimdi düşünüyorum da, Sarp Kuray’ın yanında gelen adını hatırlayamadığım avukat belki de Mahmut Şakar’dı... 2005 baharıydı ve biz henüz o dönemdeki darbe girişimlerinden haberdar değildik... Aynı dönemde Öcalan’ın İmralı’dan gönderdiği mektuplardan birinde, askerlerin PKK’lıların tamamının çekilmesini arzu etmediklerini kendisine ilettiklerini açıkladığını da unutmamak lazım...

Bütün bunları birleştirdiğimizde, Öcalan’ın 2005’te AK Parti’yi bir **“müzakere partneri”** olmak bir yana, Kürtlerin siyasi ve silahlı gücünün baş hedefi olarak gördüğünü gösteriyor.

İşte sol, o Öcalan’ı ve o PKK’yı kendi öncelikli siyasi hedefiyle uyum içinde gördüğü için çok sevdi... Bugünkü antipatisi de aynı nedenlerden kaynaklanıyor.

Fakat çözüm süreci tamamına erer de memleket normalleşirse, sol da normalleşecek, otoriter bir laikliğe payanda olmaktan kurtulacak ve asli fonksiyonlarına dönecek.

Yani çözüm süreci, aslında bir türlü kendi kendini tedavi edemeyen sol’a da iyi gelecek.

***

“Gazeteci milleti”ne Hasan Cemal notu: Artık anlaşılmıştır herhalde... Basın özgürlüğü, “iktidar ve patron bize baskı yapıyor” diye mızıldanarak sağlanamaz (ne sanmıştınız, adamlar güç ve para kullanıyor). Basın özgürlüğü, ancak onların baskıları ve talepleri yok sayarak savunulabilir... Doğru, basın özgürlüğü gazeteciler için bir

"hak"tır ama, malûm, hak verilmez, alınır!

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Basın özgürlüğü kavgamızın inandırıcılık sorunu

Alper Görmüş 26.03.2013

Gazetecilerin, başlarına gelen her musibeti **"iktidarın baskısı"**na havale edip kendi sorumluluklarından kaçmaları (psikolojide bu türden davranışlara **"yansıtma"** deniyor) **Hasan Cemal hadisesinden sonra** bir **"imkân"** olmaktan çıktı.

Bu **"imkân"**ın sürdürülebilmesi için Hasan Cemal ve benzeri hadiselerde **gazetecilerin denizanası pelteliğindeki dirençsizliklerinin** hatırlatılmaması; gazetecilerin başlarına gelenlerin çoğunun müsebbibinin **"iktidar baskısı"** bahanesine sığınıp kendilerini gizlemeyi başaran patronlar olduğundan söz edilmemesi gerekiyordu...

İşte bu nedenle, gazeteleri ve televizyonları yöneten gazetecilerin, iktidarın patronlar üzerinden gönderdiği söylenen **"talimat"**lara direndikleri takdirde neler olabileceği, bu ezberlerin içine hiç nüfuz edemedi.

Şimdi, ilk kez Hasan Cemal hadisesi vesilesiyle ezber bozuluyor, **"basın özgürlüğü, baskı, sansür, otosansür"** bahsi, **"gazeteciler direnseydi böyle mi olurdu"** sorusuyla birlikte mütalaa edilmeye başlıyor.

Tarhan Erdem'in yazıları

Bu işin öncülüğünü **Tarhan Erdem**'in yaptığını söylemek yanlış olmaz. Ya da şöyle diyeyim: Bu işi, **"iktidarın gazeteciler üzerindeki baskısını önemsizleştiriyor"** eleştirilerine aldırmandan ve lafını dümdüz söyleyerek yapan gazetecinin adı, Tarhan Erdem.

Erdem, meselenin özüne önce, **"Milliyet olayı"** başlıklı yazısındaki (*Radikal*, 7 mart) şu cümlesiyle parmak bastı:

"Eğer, Başbakan'dan ve danışmanlarından gelen baskılar gerçekten varsa, iki taraf için de ahlaki olmayan bu girişimler yok sayılabilmelidir!"

Tarhan Erdem, 21 mart tarihli **"Hasan Cemal ve Özkök"** başlıklı yazısında da, **"iktidarın patron üzerinden gazetecilere baskı yapması"** denkleminde, editoryal bağımsızlıklarına kıskançlıkla sahip çıkan gazetecilerin dahil edilmesi durumunda işleyişin nasıl değişeceğini, Hasan Cemal hadisesi üzerinden anlattı.

"İktidardan arıyorum, atın şu adamı"

Tarhan Erdem'in bu ikinci yazısı, son yıllarda bazı muhalif gazetecilerin başına gelen her şeyi doğrudan iktidara bağlama refleksine dair, tanıdığı olduğu bir hikâyeye başlıyordu:

"Bundan üç yıl kadar önceydi; hükümet kaynaklı baskılardan yakınan bir gazete sorumlusundan; baskının failini, araçlarını, yöntemini öğrenmeye çalışmıştım.

"Muhabıtam, failin sesini duymadığını, başkasının aracı olduğunu, patrondan da doğrudan bir talimat almadığını belirtiyordu, ama ısrarlıydı; çeşitli yollar veya tavırla istediği yayını yapamıyordu! O gün, baskının kaynağını duymuştum ama 'talimatı vereni' öğrenememiştım! O gün bugün yakınmalar arttı, son aylarda Başbakan'ın isteğiyle yazarların işine son verildiğine herkes inanır oldu, hatta AK Partililer bile!"

Tarhan Erdem'inkine benzer bir yakınmayı ben de iki yıl kadar önce CNNTürk'te **Ayşenur Arslan**'ın *Medya Mahallesi* programına katılan tiyatrocu **Mehmet Ali Alabora**'dan dinlemiş, o günlerde bu hikâyeyi sıcaklığı sıcaklığına bu sütunlarda şöyle anlatmıştım:

"(...) Arslan, sözü, medyadaki 'hükümet baskılarından kaynaklanan oto-sansür'e getirince Alabora patladı ve bu anonim edebiyatın yazarlarının ortaya çıkıp bütün bildiklerini anlatmalarını istedi. Alabora, orada burada olan bitene 'göz tanıklığı' yaptıklarını öne süren gazetecilerin varlığından söz etti ve onların artık susmamaları gerektiğini söyledi.

"Dikkatimi çekti: Ayşenur Arslan, Alabora'nın 'çıksınlar, açık açık söylesinler' talebine nedense hiç destek vermedi. O sanki, bu edebiyatın 'anonim' kalmasından memnun gibiydi." (Taraf, 22 Kasım 2011).

Bugüne kadar bu anonimlikten patronlar da gazeteciler de bol bol yararlandı: Patronlar, **"iktidar baskısı"**nı kullanarak editoryal sürece mecburen müdahale etiklerini söyleyegeldiler... Gazeteciler de başlarına gelenlerin çoğunun durumdan vazife çıkaran patronların tasarrufu olduğunu bildikleri hâlde, daha **"şık"** olan **"iktidar baskısı"**nı vurgulamayı tercih ettiler.

T. Erdem, E. Özkök'e soruyor...

Tarhan Erdem, yazısının son bölümünü, Hasan Cemal hadisesinin de bu çerçevede algılanmasını isteyen **Ertuğrul Özkök**'e cevaba ayırmıştı...

Şöyle diyordu Ertuğrul Özkök:

"Gazetecilerin sesinin kesilmesinin arkasında onu aramayacaksa kimi arayalım. Başbakan'a en kritik konularda, en yakın arkadaş grubunu kaybetme pahasına en büyük desteği veren bir Hasan Cemal bile fikrini yazacağı 100 cm kâğıt bulamayacaksa, kim, hangi demokrasiden söz edecek ki..."

Tarhan Erdem, ardından, bu yaklaşımın neyi gizlediğini fâş eden birkaç soru sıralıyordu:

"Derya Bey, yazıyı gazetede bassaydı, Hasan Cemal ayrılacak mıydı? Derya Bey, Milliyet'in sahibinden talimat almasaydı, bu mesele çıkar mıydı? Milliyet sahibi, eğer yapıldığı söylenen baskı karşısında, 'Herkes kendi işine baksın' diyebilseydi değil, düşünebilseydi, Hasan Bey gazeteden ayrılır mıydı? (...) Başbakan'ın, halka söylediklerini eleştirme görevi başka, sözlerini tehdit veya emir saymak başka bir yaklaşımdır; ikincisi Hasan Cemal olayındaki gibi, 'vazife çıkarma' yolunu açar."

Gazeteciler artık sorumluluklarını gizleyemezler

Toparlayarak bitireyim...

Gazeteciler yıllardır iktidarlar karşısında mızıldanmaktan başka bir şey yapmadılar, ortaya direnme anlamına gelebilecek hiçbir şey koyamadılar.

Hasan Cemal hadisesiyle, bu risksiz, tehlikesiz pozisyon sürdürülebilir olmaktan çıkıyor, tablo netleşiyor.

Psikolojideki “**yansıtma**” tekniği, kendi sorumluluklarının yükünü azaltmak isteyen öznelerin bilinç-dışı davranışlarına dairdir; yani aslında o özneler yaptıkları şeyin farkında değillerdir ve dolayısıyla bir ölçüde mazurdurlar...

Fakat kendi sorumluluklarını gizlemek için sürekli olarak ve sadece iktidar baskısını işaret eden gazeteciler her şeyin farkındadırlar ve dolayısıyla mazur değildirler.

Bu davranışlarını, Ertuğrul Özkök’ün yaptığı gibi Hasan Cemal hadisesinden sonra da sürdürürlerse, basın özgürlüğü kavgaları inandırıcı olmaktan çıkacaktır.

***

Bir düzeltme, bir özür...

Düzeltilme: 22 marttaki “**Öcalan’ın büyük dönüşümü ve sol**” başlıklı yazımda, 2005’te Öcalan’ı temsil ettiğini söyleyerek gazetecilerle (bu arada benimle de) görüşmelerde bulunan Türk solunun önemli isimlerinden **Sarp Kuray**’ın, yanındaki avukatı da “**Öcalan’ın avukatı**” diye tanıttığını yazmıştım.

Zihnimde kalan buydu, fakat bana gönderilen bir e-mail mesajından bunun doğru olmadığını öğrendim. Zaten, dönüp kontrol ettim, o görüşmeyi anlattığım 2010 tarihli yazımda da o kişiden sadece “**bir avukat**” diye söz etmişim.

Özür: Aynı yazıda Öcalan’ın o dönemdeki avukatlarından **Mahmut Şakar**’ın adı da geçiyordu....

Öcalan’ın eski avukatlarından **Ahmet Zeki Okçuoğlu**, 2010’da *Yeni Şafak*’a verdiği bir söyleşide, Şakar’ın, PKK’nın 2004 kongresinde aldığı koşulsuz silah bırakma kararını, son anda kongreye yetişerek ve Öcalan adına konuştuğunu söyleyerek geri aldığını söylemiş, ben de bu bilgiyi Okçuoğlu’ndan alıntıyla kullanmıştım.

Ayrıca, Sarp Kuray’la birlikte ziyaretimle gelen avukatla ilgili olarak “**belki de Mahmut Şakar’dı**” diye ilave etmişim.

Şakar, gönderdiği mesajda, PKK kongresine son anda yetişen adam olduğu yolundaki iddianın sekiz yıldır sürdürülen bir yalan olduğunu söylüyor...

Bana gelince: Birinden alıntı yaparak dahi olsa bu spekülasyon iddiasını sorgulamadan bir kez daha kullanmam

da... Ziyaretime gelen ve adını hatırlamadığım avukatın Mahmut Şakar olması ihtimalinden söz etmem de doğru olmadı.

Avukat Mahmut Şakar'dan özür diliyorum.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müslümanlar, Kürtler ve aydınların 'telaşı'

Alper Görmüş 29.03.2013

Etyen Mahçupyan, **"Aydınlarımız telaşta"** (Zaman, 21 Mart 2013) başlıklı yazısında, Kürt barışının ete kemiğe bürünmesi karşısında ortaya çıkan bir tür aydın tavrını analiz ediyordu... Yazının **"ana fikir"** sayılabilecek son paragrafı şöyleydi:

"Aydınların şu gerçeği içselleştirmesi lazım: Kürt meselesinin çözümü Kürtlerin tatmini ile bağlantılı ve o toplumun isteklerinin ille de aydınların kafasındaki demokratik düzenle çakışması gerekmiyor."

Mahçupyan değinmemiş ama aydınları telaşa sürükleyen başka meseleler de var: Mesela **Öcalan**'ın çağrısındaki **"İslam"** vurgusu:

"Bugün kadim Anadolu'yu Türkiye olarak yaşayan Türk halkı bilmeli ki, Kürtlerle bin yıla yakın İslâm bayrağı altındaki ortak yaşamları kardeşlik ve dayanışma hukukuna dayanmaktadır. Gerçek anlamında, bu kardeşlik hukukunda fetih, inkâr, ret, zorla asimilasyon ve imha yoktur, olmamalıdır."

Biliyorsunuz, **"İslam"** sözcüğünü duyunca kırmızı görmüş boğaya dönen aydınlarımız var... İşte onlar çok fena takıldılar bu ibareye ve işin peşini bırakmayınca da **Demokratik Toplum Partisi (DTP) Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş**'tan, Türklerle Kürtlerin ilk kez Cihangir'de karşılaşmadıklarını hatırlatan okkalı bir cevap aldılar:

"O 1000 yıllık hukukta, katliam, zorlama, asimilasyon, inkâr yoktur. O hukukun özü budur. Şimdi 1000 yıl önce o topraklarda Kürtler ve Türkler karşılaştıklarında, o toprakları birlikte yurt edindiklerinde, o halkları birarada tutan şey İslamiyet'ti. Buna atıfta bulunmak niye rahatsız ediyor bazılarını? Bu gerçeği anlamadan, bu ortak köklerimizi anlamadan, hiç kimse kendine 'Müslüman'ım' da diyemez. O mesajda, ortak yaşam hukukunun gerçek kurallarına atıf vardır. Şimdi bazı çevreler, bu gerçeği ilk kez duymuş gibi fevran ediyor. Soruyorum, bunlar Türklerle Kürtlerin ilk kez Cihangir'de mi karşılaştığını düşünüyorlar?"

İkili telaş: Hem Kürtler hem Müslümanlar

Aydınlar, benzer bir **"telaş"**ı Müslümanların kendi hayat tasavvurlarıyla bağlantılı pratik önermeleri karşısında da yaşıyorlar ve bu **"ikili telaş"** hiç şüphesiz çok şey ifade ediyor.

Düşünsenize: 1000 yıl boyunca **"katliamsız, zorlamasız, asimilasyonsuz, inkârsız"** bir hayatı birlikte yaşayan iki kimlik, bu beraberliğin son 100 yılında **kendilerini inkâr edip değiştirmeye çalışan bir rejimi yüzüncü**

yılın sonunda birlikte değiştirmeye çalışıyorlar... Ve bir an geliyor, onlarla birlikte aynı yolu kat eden aydınlar, **“telaşlanmaya”** başlıyorlar.

Telaş eşiğinin, Müslümanların ve Kürtlerin gerçek bir tatmin duyacakları anda ortaya çıkması çok anlamlı. Öyle ki, tam o anda aydınlar ya o tatmini **“anlamlı”** bulmadıklarını ifade ediyorlar ya da **“yok öyle kendi başınıza tatmin duymak”** deyip kendi tatmin araçlarını onlarınkine eklemlemeye çalışıyorlar.

2008’de **Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti)** ile **Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)** anayasa değişikliğinde anlaşıp da **üniversitelerde başörtüsü yasağını** kaldırdıklarında, o âna kadar yasağa karşı olan bazı aydınların yürüttükleri imza kampanyasını hatırlayalım: Yasağa yine karşıydılar, fakat değişikliğin yalnızca başörtüsü yasağıyla ilgili olmasını kabullenemiyorlardı... Bunu ancak, **bütün baskıları kaldıracak bir anayasa değişikliği paketinin parçası olarak** benimseyebilirlerdi...

Milliyet, haberi şöyle vermişti:

“AKP’nin MHP ile ittifak yaparak, üniversitelere türban serbestliği getiren Anayasa değişikliği ve yasal düzenlemelere girişmesi, bunu yaparken AB sürecinde gerekli diğer demokratikleşme adımlarını dışlaması, başından beri bu partiyi desteklemekte olan liberal kesimin ilk kez AKP’ye tavrı almasına yol açtı.”

Aynı düşünce ve ruh ikliminden kaynaklanıyor

Doğrusunu isterseniz, ben beş yıl önceki **“yok öyle tek başına başörtüsü serbestisi”** tavrıyla, bugünkü **“yok öyle tek başına barış”** tavrının aynı düşünce ve ruh ikliminden kaynaklandığı kanaatindeyim.

2008’deki aydın rahatsızlığının, mesela sadece Yüksek Öğretim Kurumu’nun (YÖK) kaldırılması yönünde bir anayasa değişikliği hamlesinde ortaya çıkmayacağını düşünürseniz, mesele daha iyi anlaşılır: Hiç şüphemiz olmasın, o zaman aydınlar, **“Olmaz öyle şey, üniversitelerde yıllardır süren utanç verici başörtüsü yasağı yerli yerinde dururken sadece YÖK’ün kaldırılmasına yönelik bir anayasa değişikliği kabul edilemez”** demeyeceklerdi...

Etyen Mahçupyan’ın, aydınların **“Kürtlerin tatmini”** karşısında aldıkları tavra yönelik eleştirisinin, **“Müslümanların tatmini”** bağlamında da geçerli olduğu çok açık. Mahçupyan’ın yazısının **“ana fikri”**, **“Kürtler”**’in yerine **“Müslümanlar”**’ı ikame ederek de okunabilir ve yine geçerli olur:

“Aydınların şu gerçeği içselleştirmesi lazım: Müslümanların sorunlarının çözümü Müslümanların tatmini ile bağlantılı ve o onların isteklerinin ille de aydınların kafasındaki düzenle çakışması gerekmiyor.”

Salı günü, **“Müslümanların tatmini”**’ne dönük olarak geçtiğimiz yıl gündeme gelen, fakat **“aydınların kafasındaki düzenle çakışmayan”** iki sorun çözücü hamlenin etrafındaki tartışmaları hatırlatarak bu konuya devam edeceğim.

***

Türkiyeli Rumların acı tarihi (1910-1922)

Pencere Yayınları, Osmanlı İmparatorluğu'ndan bir Türk ulus-devleti yaratma sürecinde yaşanan acıların Rumlara düşen bölümüne ışık düşüren çok önemli bir kitap yayımladı: **Resmi Belgelerle Avrupa Savaşından Önce Türkiyeli Rumlar Üzerindeki Zulüm** (Ocak 2013, İstanbul.)

Kitap aslında üç ayrı çalışmanın tek bir kitapta birleştirilmesinden ibaret:

Ana gövdeyi, **Alexander Papadopoulos**'un yukarıda zikrettiğim adla Yunanistan'da yayımlanan ve 1919'da ABD'de İngilizce baskısı yapılan kitabı oluşturuyor...

Kitapta iki de uzun ek yer alıyor...

Birinci ek, **Pontus Merkez Komitesi**'nin Atina'daki **Ortodoks Patrikhanesi**'nin arşiv belgelerine dayanarak 1922'de yayımladığı *Pontus Trajedisi (1914-1922)*.

İkinci ek ise İstanbul'daki **Ekumenik Patrikhane**'nin arşiv belgelerine dayanarak 1919'da yayımlanan *Kara Kitap*.

Alexander Papadopoulos, *Resmi Belgelerle Avrupa Savaşından Önce Türkiyeli Rumlar Üzerindeki Zulüm*'e yazdığı önsöze, İngiliz gazeteci **Allen Upward**'ın 1910'da kaleme aldığı *Bankrupt Turkey* başlıklı yazısından alıntıladığı şu cümleyle başlıyor:

“Yunanlılar, Jöntürk'ün serçe parmağını Abdülhamid'in belinden daha kalın sayarlar...”

Papadopoulos, bu alıntıyı **“Tanınmış gazetecinin yukarıdaki sözcüklerde ima ettiği derin bilgelik ve algı”** cümlesiyle takdim ediyor ki, bence de son derece yerinde bir tesbit.

İma edilen şey de son derece açık: Bu yüzyılın başında Rumların ve öteki Hristiyan azınlıkların başlarına gelenler bir Jöntürk operasyonudur ve imparatorluktan ulus-devlet yaratma amacına matuftur.

Türkiye'deki Hristiyan azınlıklar üzerine önemli çalışmaları bulunan **Sait Çetinoğlu**, Papadopoulos'un kitabının Türkçe çevirisine yazdığı önsözde şöyle diyor:

“Dr. Nazım daha 1908'de İzmir'de Yunanlı bir gazeteciye coğrafyanın kadim halklarının kazınmasına ilişkin ajandasını pervasızca açıklamakla olacakların bir kronolojisini verir. Nitekim olaylar, Dr. Nazım'ın çizdiği çerçevede gerçekleşecek ve Osmanlı coğrafyası Müslüman-Türklerin dışındaki unsurlar açısından kan gölüne çevrilerek Osmanlı coğrafyasının kadim halkları tarihsel topraklarından kazanacaktır.”

Kitap, üç bölümüyle de bu **“kazıma”**nın Anadolu Rumları üzerinde nasıl gerçekleştirildiğini belgeleriyle ortaya koyuyor.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Müslümanlar, Kürtler, ve aydınların 'telaşı' (2)

Alper Görmüş 02.04.2013

Etyen Mahçupyan, **“Kürtlerin, barışı ‘almak’ için demokrasiden ‘vermeye’ razı bir görünüm içine girdikleri”** yönünde kuşku dile getiren aydınları eleştirdiği yazısında (**“Aydınlarımız telaşta”**, *Zaman*, 21 Mart 2013) şöyle demişti:

“Aydınların şu gerçeği içselleştirmesi lazım: Kürt meselesinin çözümü Kürtlerin tatmini ile bağlantılı ve o toplumun isteklerinin ille de aydınların kafasındaki demokratik düzenle çakışması gerekmiyor.”

Ben de geçtiğimiz cuma, benzer bir **“aydın telaşı”**nın **“Müslümanların tatmini”**ne yönelik adımlar karşısında da ortaya çıktığını hatırlatmış, özellikle içinden geçmekte olduğumuz tarihsel momentte bu **“ikili telaş”** üzerinde önemle durmamız gerektiğini imâ etmiştim.

Sebebi açık: Çünkü bu iki kimlik 70-80 yıllık bir ortak bastırılmışlığın ardından ayrı kollardan gelip kendilerini bastıran güçle hesaplaştıktan sonra (kabaca Kürtler için 1980'lerden bugüne, Müslümanlar için 1990'lardan bugüne), şimdi güçlerini birleştirip eski Türkiye'yle vedalaşmak üzere yeni ve tarihsel bir ittifakın eşliğinde buluşmuş durumdalar.

Kafalardaki soru şu: Eski Türkiye'ye karşı Kürtlerle ve Müslümanlarla birlikte yürümüş aydınlar, şimdi, taşıdıkları çeşitli kuşkular nedeniyle onların kurdukları ittifaka karşı bir pozisyona mı yerleşiyorlar?

Cuma günkü yazıyı bitirirken, Müslümanlar için gerçek bir tatmin sağlayacak bazı hamlelerin de, tıpkı Kürtlerle bugünlerde yaşanana benzer biçimde, aydınların kafasındaki kurguyla çakışmadığı için onlar tarafından **“anlamalı”** bulunmadığından söz etmiştim...

Bu söylediklerimi, **“Müslümanların tatmini”**ne dönük olarak geçtiğimiz yıl gündeme gelen iki sorun çözücü hamlenin etrafındaki tartışmaları hatırlatarak örnekleyeceğimi söylemiştim... Şimdi sıra o örneklerde...

Birinci örnek: **“Seküler mekân”**larda mescit

Geçtiğimiz yılın yaz aylarında ortalığı kasıp kavuran bir **“mescit”** tartışması yaşadık.

Tartışma, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanan **“Yapı Denetimi Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı”**nın bir maddesinden kaynaklanıyordu.

Taslağın bu maddesinde, başta eğlence mekânları olmak üzere insanların kalabalıklar hâlinde bulunduğu yerlerde, **“çalışanların veya müşterilerin çeşitli ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla kreş, ibadet yeri ve oyun alanı yapılması”** öngörülüyordu.

Ortalık birbirine girdi... Türkiye'de uygulanan kati laikliğe karşı mücadeleleriyle tanınan kimi aydınlar bile taslaktaki **“ibadet yeri”** ibaresine karşı çıktılar, taslağın geri çekilmesini istediler.

Oysa bu, inandıkları dinin kendilerinden günde beş vakit ibadet talep ettiği dindarlar için bir hak; vatandaşlarının maddi ya da manevi ihtiyaçlarını ve hak taleplerini yerine getirmeye gayret etmekle mükellef demokratik ve modern bir devlet için de görevden başka bir şey değildi.

Ben, o günlerde kendi düşüncemi şöyle ifade etmiştim:

“Mesele, içinde bulunduğumuz rejim kurulduğundan bu yana hep öyle olageldiği için hayatını seküler tarzda yaşayanların tümüne ve hatta hayatını dindarca yaşayanların bir bölümüne ‘normal’ gelen bir toplumsal

durumun aslında normal olmamasından kaynaklanıyor. Bu toplumsal durumu, 'dinin olabildiği kadar gündelik hayatın dışına itilmesi ya da gündelik hayatta görünür olmaktan çıkartılması' diye tarif edebiliriz.

"Bu, dediğim gibi bir 'cumhuriyet normali' olarak kabul görse de, 'cumhur'un büyük bölümünün dindar olduğu bir ülke için açık bir 'anomalî'ydi ve birileri ne kadar arzu ederse etsin, sonsuza kadar sürdürülemezdi."

Bence aydınlar o tartışmada, Müslümanların **"tatmini"** açısından çok anlamlı olan bu taleple ilgili olarak çok kötü bir sınav verdiler.

Gelelim ikinci örneğe...

İkinci örnek: Kocaeli'nde kadınlar plajı...

Bu da geçtiğimiz yazın tartışmalarından biriydi... Kocaeli'nin AK Parti'li belediye başkanı açtığı onlarca karma plajın yanı sıra bir de **"kadınlar plajı"** açınca ortalık birbirine girmiş, basından gelen tepkiler karşısında yılgınlığa kapılan belediye çareyi plajı kapatmakta bulmuştu.

Oysa bu da **"kalabalık mekânlarda mescit"** faslından, yurttaşların makul ve haklı bir talebini karşılamaya dönük bir girişimdi...

Kamu otoritelerinin görevi, meşru toplumsal talepleri karşılamak değil mi? Kamuoyunda böyle bir talebin, hem de genişçe bir talebin olduğunu kim inkâr edebilir?

Ben, tıpkı mescit meselesinde olduğu gibi bu olayda da aydınların mesela cemevleri konusundaki, **"Cemevleri meşru bir toplumsal taleptir ve hükümetin görevi bu talebi karşılamaktır"** şeklindeki tepkilerini yinelemelerini beklerdim, fakat onlar ortalığı birbirine kattılar...

Hem inançlarının gereğini yerine getirmek hem de denize girmek isteyen kadınlar için büyük bir **"tatmin"** sağlayacak bu hamle de aydınlara **"anlamlı"** gelmemişti... Oysa mesela **"kadınlar kahvesi"**nde hiçbir sorun yoktu, o **"şık"**tı!

"Feminizmin Müslüman kızlara karşı geliştirdiği düşmanlık"

Aydınların, bir dönem birlikte yürüdükleri kimliklerin ve grupların tatminine yönelik talepler karşısında gösterdikleri bu türden haksız tepkilerin, o gruplarla aralarında manevi bir kopuşa yol açacağı aşikâr...

Nilüfer Göle, Ayşe Çavdar'ın kendisiyle gerçekleştirdiği nehir söyleşi kitabı *Mahrem'in Göçü*'nde, bu türden bir kopmayı tesettürlü kadınlar ve feminizm ilişkisi bağlamında şöyle anlatıyor:

"Örtünen kızlar feministlere büyük bir güç kazandırabilirler. Bence zaten örtünen kızlar feminizmden çok şey öğrendiler. Ama feministler örtünen kızlardan öğrenmeyi reddediyorlar. Bu çok korkunç bir şey. Feministler kendilerini kızların karşısında buldular. Bence feminizm bu yüzden bitti. Tarihle randevusunu Müslüman kızlara karşı geliştirdiği düşmanlık yüzünden iptal etti." (s. 128).

Umalım ki, feministlerin örtünen kızların manevi tatminlerini **"anlamlı"** bulmamalarının yol açtığı kopukluğa benzer bir kopukluk, aydınlarla Kürtler ve Müslümanlar arasında yaşanmaz.

***

Arşiv diyor ki... Arcayürek, Balbay, Özkasnak, Dağ

*İçinde bulunduğum bir kitap çalışması, son on yılın gazeteleri arasında iğneyle kuyu kazmamı gerektiriyor... Bu vesileyle giriştiğim kazı çalışması sırasında karşıma çıkan bazı "maden"leri sizlerle paylaşmaya karar verdim... Bu "maden"ler zaman zaman bu sayfada "Arşiv diyor ki..." başlığı altında yer alacak. Bugünkü "maden", 27 Kasım 2003 tarihli Hürriyet'te çıktı karşıma... **Turan Yılmaz**, Cumhuriyet gazetesi yazarı **Cüneyt Arcayürek**'in 28 Şubat'ı anlattığı kitaplardan biri olan **Büyüklerle Masallar Küçüklerle Gerçekler**'in ilk tanıtımını yapıyor... Aşağıda okuyacağınız bölüm, tanıtımdaki "kutu"lardan birinde yer alıyordu:*

25 Ocak 1997 tarihinde saat 19:00- 22:15 arasında Gazi Orduevi'nde yemek yeniliyor. Yemekte, iki sivil, iki de asker karşılıklı durum değerlendirmesi yapıyorlar. Sivillerin ikisi gazeteci. Birisi, *Cumhuriyet* Gazetesi'nin şimdiki Ankara temsilcisi **Mustafa Balbay**, diğeri ise aynı gazetenin köşe yazarı **Cüneyt Arcayürek**. Karşılarında ise Genelkurmay Genel Sekreteri **Erol Özkasnak** ile Genelkurmay Halkla İlişkiler Başkanı Albay **Hüsnü Dağ** yer alıyor. Diyalog şöyle:

Arcayürek: Bunlar [RP] ordu ile Susurluk konusunu birleştirmek istiyorlar. Şöyle: "İşte biz generalleri çağırdık, ayağımıza geldiler, sorguladık" diyecekler.

General Özkasnak: Bizim saptamamız da bu. Ama Koman Paşa gitmeyecek komisyona.

CA: Yazı ile yanıt versinler. Sonra ordunun Susurluk'la ne ilgisi var ki... TSK'da Söylemez çetesini tasfiye ediverdi.

Konuşmanın ilerleyen bölümlerinde, samimiyet daha da ilerliyor ve Arcayürek Özkasnak'a soruyor:

"Darbe yapacaksanız, ya da herhangi bir müdahaleye hazırlıklı mısınız?"

General Özkasnak: Biz hazırlıksız hiçbir şey yapmayız.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Başbakan yarın 'kestik' dese...

Alper Görmüş 05.04.2013

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, yarın hiçbir gerekçe göstermeden çözüm sürecini gündemden kaldırdıklarını ilan etse, "kestik" dese, gazeteler ne yaparlar? Nasıl bir tavır alırlar?

Sorum, **çözüm sürecine muhalefet eden, onu bir kaşık suda boğmak isteyen** medya kesimine değil... Çünkü onlar on sene önce de, beş sene önce de, bir sene önce de öyleydiler, tutarlıydılar...

Sorum, süreci destekleseler de **Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti)** bazı uygulamalarına muhalefet eden geleneksel (eski) merkez medya kesimine de değil...

Sorum, hükümetle uyum içinde bir yayıncılık yapan paralel (yeni) merkez medya kesimine...

Benim bu soruya cevabım şöyle: Bugün söylenenler, savunulanlar bir günde unutulur ve hükümetin belirleyeceği **"yeni Kürt politikası"** çerçevesinde yeni bir editoryal çizgi benimsenir.

Haksızlık ettiğimi mi düşünüyorsunuz, o zaman hatırlatıyorum: Daha dört beş ay önce, bu kategorinin en tipik ve en şedit temsilcisi olan gazete, çözümün ancak diyalogla mümkün olabileceğini savunanların listelerini yayımlıyor, bunların (ki çoğu şimdi âkil insan) susturulmaları gerektiğini söylüyordu. (İroniye bak: Bu gazetenin en mühim adamı da şimdi yedek listeden âkil insan oldu!) Sadece o gazete değil, paralel (yeni) merkez medyanın öbür gazeteleri de **Başbakan'ın milliyetçi çıkışlarına yönelik en küçük bir eleştirel ton içermeyen yayın çizgisini** yürütüyorlardı.

Bu hep böyle oldu... Bu kategoriden gazetelerin hiçbir zaman **"ilkesel"** bir pozisyonları olmadı... Hükümet hangi zikzakları çizdiyse, onlar da o zikzakları çizdi.

Bugün konumuz Kürt sorunu ve çözüm süreci ama, sanmayın ki bu zikzaklar sadece bu konuda çiziliyor; hayır, her konuda çiziliyor...

Paralel (yeni) merkez medyanın "partner" sorunu

2011 haziranında kaleme aldığım üç yazıda bu medya öbeğinin **"partner sorunu"**nu ele almış ve işinin, partneri **"devlet"** olan geleneksel (eski) merkez medyaya kıyasla daha zor olduğunu şöyle anlatmıştım:

"Gelin bir metafor oluşturalım, geleneksel (eski) merkez medyayı ve paralel (yeni) merkez medyayı partnerleriyle, yani devletle ve hükümetle dans eden iki dansçı gibi düşünelim..."

"Partnerler açısından baktığımızda, paralel (yeni) merkez medyanın durumu çok daha güç görünüyor. Çünkü devlet, dans ederken hangi figürleri kullanacağını önceden ilan ediyor ve bunları katı bir biçimde uyguluyor. Mesela diyor ki, komünizme geçit yok, bölücülüğe geçit yok, irticaa geçit yok! Basit, anlaşılır, kesin figürler! Ve kolay kolay değişmiyor. Dolayısıyla, partneri olan geleneksel (eski) merkez medya ikide bir güç durumda kalmıyor, devletle dansını otomatikçe bağlanmış gibi sürdürebiliyor, böylece 'tutarlı' bir yayın çizgisine sahipmiş izlenimi yaratabiliyor."

"Oysa paralel (yeni) merkez medyanın işi o kadar kolay değil. Onun partneri siyasetçiler olduğu için, dans sırasında ikide bir değişen 'figür'ler karşısında zor durumda kalıyor; aşağı tükürsen sakal yukarı tükürsen bıyık vaziyeti hâsıl oluyor. (...) Yani, siyasal planda, ilkesel bir pozisyondan ziyade hükümetin ihtiyaçlarına göre değişebilen zikzaklı bir çizgiyle karşılaşıyoruz sık sık..."

Kürt meselesindeki zikzaklar

Yukarıda, bugün hükümet “**çözüm sürecini kestik**” dese, yarın yeni merkez medyanın derhal “**yeni doğru**”yu benimseyeceğini, bir gün önce yazdıklarını unutacağını söylemişim...

Beş ay önceki gazetelerle bugünküleri karşılaştırmak dahi bunu görmeye yeter ama, biliyoruz ki bu işler 2007’den beri böyle olageldi... Bütün o süreçleri 2011 haziranındaki yazılarda ayrıntılarıyla anlattım, isterseniz dönüp onlara bakabilirsiniz...

Böyle bir yayıncılık iktidarın hoşuna gidebilir, fakat o yayıncılığı sürdüren yayın organlarının inandırıcılığını berhava eder...

Gazete okurlarının hükümeti destekleyen bölümü için de geçerlidir bu. Onlar, bu kadar zikzağı siyasetçiler için kabul edebilirler fakat gazeteciler için etmezler.

Okur nezdinde bu yönde biriken memnuniyetsizlikler bir gün mutlaka kuvveden fiile çıkacaktır.

*

NOT. Âkil insanlara yürütecekleri mesaide başarılar diliyorum. İnşallah onların da gayretiyle içinde bulunduğumuz süreci kazasız belasız sona erdiririz.

***

‘Kanlı Çukur’ bize ne anlatıyor?

Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkanı **Muhsin Yazıcıoğlu** ve beş kişiyi taşıyan helikopterin 25 Mart 2009’da düşmesinden sonra olayın kaza mı yoksa suikast mı olduğu tartışmaları hiç kesilmedi, çünkü ortada çok ciddi kuşkular vardı.

Olayın perde arkasını izleyen gazetecilerin başında gelen *Cihan Haber Ajansı*’ndan (CİHAN) **Köksal Akpınar**’ın geçtiğimiz hafta piyasaya çıkan kitabı **Kanlı Çukur**, olayın görünen ve görünmeyen yüzlerini ayrıntılı bir biçimde anlatan esaslı bir gazetecilik çalışması...

Akpınar’ın olaya dair nihai kişisel değerlendirmesi şöyle: ***“Olayın Uluslar arası bir operasyon olduğunu düşünüyorum. Eldeki bulgu ve belgeler bu yönde. Bu dosyayı yakından takip eden bir gazeteci olarak bunu söyleyebilirim.”*** (Zaman, 31 Mart 2013)

Akpınar’ın bir gözlemi de **“devlet”**in bu olayı aydınlatmak için dikkate değer bir gayret gösterdiği yönünde... Ben de aynı kanaatteyim ve eğer bu bir cinayetse, bu gayretin, sonraki muhtemel cinayet girişimlerinin organizatörlerini düşünmeye sevk edeceğine inanıyorum. (Aynı gayret **Hrant Dink** cinayetinde de sergilenebilseydi, karanlık organizatörler bu etkiyi çok daha yoğun bir biçimde hissedeceklerdi.)

Köksal Akpınar’ın kitabından **“fıskıran”** bilgileri, çelişkileri hesaba katıp da 2009’da yaşanan şeyin bir kaza olduğuna inanmaya devam etmek hayli zor görünüyor, kitabı okuyunca sizin de aynı kanaate ulaşacağınıza hiç şüphem yok.

Gazeteci İsmail Güneş’in kırık çenesi

Köksal Akpınar'ın, giriştiği gazetecilik takibinde ortaya çıkardığı gerçeklerden biri benim de çok ilgimi çekmiş, oradan yola çıkarak ben de kafamdaki soruları 2011'de kaleme aldığım iki yazıyla sizinle paylaşmıştım...

Sözünü ettiğim gelişme, **Akpınar'ın, olaydan iki yıl sonra ulaştığı gazeteci İsmail Güneş'e ait otopsi raporu**du... Rapor, olaydan beş gün sonrasının tarihini taşıyordu: 30 Mart 2009...

O güne kadar, Güneş'in sadece bacağının kırık olduğu biliniyordu, fakat raporda alt çenesinin de kırık olduğu yazılıydı. Yani iki yıl boyunca Güneş'in alt çenesinin kırık olduğu medyadan gizlenmişti.

Akpınar'ın yayımladığı raporu okuduktan sonra olay günlerine geri dönüp o günlerde gazetelerin İsmail Güneş'in otopsi raporunu nasıl yansıttıklarına bakmıştım... Haberleri üç ajans (AA, DHA ve İHA) geçmişti ve üçü de çene kemiği kırığından söz etmiyordu. Belli ki muhabirler raporu görmemiş, raporu okuduğunu söyleyen birinden almışlardı bilgileri... Bu, açık bir dezenformasyondu...

Köksal Akpınar kitabında bu dezenformasyonun önemini şöyle anlatıyor:

"Alper Görmüş'ün tespitinden sonra kamuoyunun hatta olayı takip eden gazetecilerin bile uyutulduğunu anlayabiliyoruz. Eğer o gün 'çene kırığı' bilgisi gizlenmemiş olsaydı ana haber bültenlerindeki konu İsmail Güneş'in kırık çene ile nasıl konuştuğu olacaktı. Olay sıcaklığına tartışılabilirdi. Kim bilir bu yüzden hangi deliller yok edildi? Bugün bunu çok daha iyi anlayabiliyorum ve üzülerek söylüyorum ki, Gazeteci İsmail Güneş'i öldürdüler veya ölüme terk ettiler."

Kanlı Çukur, bu türden, **"ne bu ya"** dedirten sorularla dolu... Fakat ne yalan söyleyeyim, belki olaya o noktadan dâhil olduğum için, ben en çok o gün üç ajansa İsmail Güneş'in otopsi raporuyla ilgili bilgi veren ve çene kemiği kırığını gizleyen **"kaynağı"** merak ediyorum...

Umarım, üzerinde 16 aydır gizlilik kaydı bulunan dosyada bu sorunun cevabı da vardır.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP'nin büyük çaresizliği

Alper Görmüş 09.04.2013

Yine o garip eleştiriler kapladı ortalığı...

"CHP ne yapıyor"du böyle? **"Türkiye'nin en belalı meselesinin çözümüne önderlik, olmadı ortaklık etmek yerine tıkaçlık ederek nereye gideceğini sanıyor"**du? CHP yönetimi böylece **"sosyal demokrat ideolojiye ve ona gönül vermiş 'çağdaş' tabana da haksızlık etmiş olmuyor mu"**ydu?

Bu sorular, neredeyse **"fotokopisi"** diyebileceğim benzerliklerle 2009'daki **"açılım"** sürecinin başlangıcında da dile getirilmişti.

Oysa bunların tamamı **Cumhuriyet Halk Partisi'nin (CHP)** hakikatinden değil, kafalarda oluşturulmuş bir modelinden hareket ederek sorulmuş sorulardı ve dolayısıyla **"anlamlı"** değillerdi.

20 Ekim 2009'da kaleme aldığım yazıda işte bu türden sorularla halleşmeye çalışmış, CHP'nin hakikatinden yola çıkacaksak, varacağımız sonucun, **CHP'nin "açılım"a destek vermemesinin değil vermesinin şaşırtıcı olacağını** savunmuştum.

Hatta daha da ileri gitmiş, **CHP'nin "açılım"a destek vermesinin "şaşırtıcı" olmak bir yana imkânsız da olduğunu** öne sürmüştüm. Zaten yazının başlığı da **"CHP 'açılım'a destek veremez; verirse, biter"**di...

O günlerden bugünlere CHP'de hiçbir şey değişmedi (muhteva anlamında). Dolayısıyla, çözüm süreci başladığında CHP'nin tavrının ne olacağı benim açımdan belliydi: **CHP, çözüm sürecine (de) destek veremezdi, verirse biterdi.**

CHP'nin büyük çaresizliğinin kısa ve uzun tarihleri

Peki, bu neden böyleydi? Sosyal demokrat olduğunu öne süren bir parti, kendisini ne zaman ve nasıl böyle büyük bir çaresizliğin içine sokmuştu?

Bence bu çaresizliğin 1923'te başlayan 80 yıllık bir uzun tarihi; 1993'te başlayan 20 yıllık bir kısa tarihi var...

Biraz sonra, bu tarihlerin içinde ilerlerken, öne sürdüğüm **"çaresizliğin"** zaman içinde nasıl oluştuğunu göstermeye çalışacağım... Fakat ondan önce, **"çaresizlik"** derken neyi kastettiğimi kısaca özetleyeyim...

CHP'nin büyük çaresizliği, dünyaya ayak uydurmak için partinin ideolojik deli gömleğinden sıyrılması gerektiğini düşünen (ya da hissedeni) **"bir kısım CHP"**nin bu yönde atmak istediği her adımın, tabandaki, artık bir düşünce olmaktan çok bir duygu hâline gelmiş katı bir ulusalcılığa ve laikliğe çarpıp tuz-buz olmasından kaynaklanıyor.

Bu betonlaşmış taban o kadar sert ki, onda herhangi bir delik açmak mümkün olmuyor...

Ne var ki ne **"bir kısım CHP"**, ne de iflah olmaz bir nostaljiyle **"yazık değil mi bu 'çağdaş' tabana"** diye sorular soran aydınlar kabullenebiliyor bu toplumsal tabanın gerçek niteliğini... Kabullenemeyince de, CHP analizlerini sadece parti yönetimi üzerinden kuruyorlar ve yönetimi **"neden barışı desteklemiyorsun"**, neden **"katı laikliği terk edip özgürlükçü bir pozisyonu benimsemiyorsun"** diye sıkıştırıyorlar...

Bu türden eleştirilerin siyaseten de ahlaken de problemliliğini, önceki yazılarımdan birinde şöyle anlatmıştım:

"Türkiye'de siyasi liderleri ve siyasal partileri, temsil ettikleri 'ya da duyarlılığını yansıttıkları' kalabalıkları 'bypass' ederek eleştirmek gibi bir gelenek var. 'Kitleler'e ve onların fikirlerine hiç dokunmayıp, onların oy verdiği liderleri ve partileri kıyasıya eleştirmenin ahlaken problemliliği bir pozisyon olduğu, sanırım izahtan varestedir... Öte yandan böyle bir pozisyon kitlelerin etkileme gücünü hesaba katmadığı için liderlerden ve partilerden olmayacak beklentiler içine girdiği ölçüde siyaseten de problemlidir."

Uzun tarih: Türklük ve "çağdaşlık" üzerinden ideolojik hegemonya

Milli Kurtuluş Savaşı öncesinde ve sırasında idrak edilen siyasal çoğulculuk, yerini, Cumhuriyet'in ilanından (1923) ve esas olarak da **Takrir-i Sükûn**'dan (1925) sonra Türklük ve laiklik (çağdaşlık) üzerinde yükselen

hegemonik-baskıcı bir siyasete bıraktı.

Bu yeni düzen, sadece devletin ve onun silahlı bürokrasisinin **“sert”** gücüne dayanmıyordu... **“Laik”** (çağdaş) ve **“Türk”** bir hegemoniden kaynaklanan **“yumuşak”** bir gücü de vardı. **“Çağdaş Türk”**ler bu pozisyonlarını, **“kurtulurken”** birlikte mücadele ettikleri Kürtleri ve Müslümanları kenara iterek, bastırarak elde etmişlerdi ama bu, onların haklılık duygusuna halel getirmiyordu...

Biz, gücü ellerinde bulunduranların kendi meşruiyetlerine duydukları inancın, onları yıkmak üzere harekete geçen güçsüzlerin kendi meşruiyetlerine duydukları inançtan çok daha zayıf olduğunu düşünürüz... Hatta sık sık, güçlülerin, kendi pozisyonlarının ahlaki olarak sorunlu olduğunu bildiklerini varsayarsanız... Oysa öyle değildir...

Zaten, güçlülerin ve güçsüzlerin kendi haklılıklarına duydukları inançlar (maneviyatlar) arasında bu kadar büyük bir fark olsaydı, güçlüler, kendi iktidarlarını yıkmak üzere harekete geçen güçsüzler karşısında tarihte yüzlerce örneğini gördüğümüz kısıcılıklara girişemezlerdi...

1990'lar ve “çağdaş Türk” hegemonyasına itirazlar

Konumuza dönelim...

“Çağdaş Türk”ler, 1924'ten itibaren elde ettikleri **“üstün”** pozisyonlarını, herhangi bir ahlaki kaygı ve pişmanlık duymaksızın giderek konsolide ettiler... Bu pozisyonlarını, ciddi itirazlarla karşılaşmaksızın 1980'lerin sonuna, yani başını Sovyetler Birliği'nin çektiği Komünist Blok'un yıkılmasına kadar sürdürdüler.

ABD ve Batı Avrupa, **“komünizme karşı mücadele”**deki rolü nedeniyle o âna kadar **“çağdaş Türk”** kimliği dışındaki bütün kimliklerin bastırılmasına ses çıkarmamıştı... Fakat artık dünya değişiyordu ve doğal olarak ilk hareketlenenler Müslümanlar ve Kürtler oldu.

Aslında, darbe yapma **“haklı”** olduğuna inanan bir ordusu olmasaydı, iyi-kötü bir demokratik geleneğe sahip Türkiye Cumhuriyeti devleti, komünist devletlerin bile demokratikleşmeye çabaladığı o tarihsel momentte Müslümanlar ve Kürtlerle yeni bir sözleşme yapabilir, yoluna öyle devam edebilirdi (**“belki”** diyorum)...

Ne var ki Türkiye Cumhuriyeti devletinin **“yönetmeden hükmeden”** bir ordusu vardı, dolayısıyla bu yol izlenemedi... Onun yerine, ordunun Kürt ve Müslüman kimliklerini kriminalize ettiği, **“darbe haklı”**nı bu iki korku temelinde korumayı sürdürdüğü yeni bir döneme geçildi.

Türk **“ordu devlet”**i, 1990'lardan itibaren **“çağdaş Türk”**leri Müslümanlar (irtica) ve Kürtler (bölücülük) üzerinden büyük bir korkunun girdabına çekmeye başladı, onları kendisiyle birleşmeye çağırdı.

1990'ların ilk yıllarında Güneydoğu'da köy yakmalar, faili meçhul cinayetler yaşanırken **“Batı”**da laik aydın cinayetlerinin birbirini izlemesi tesadüf değildi. Her iki faaliyet de, **“çağdaş Türk”**lerin **“irtica”** ve **“bölücülük”** korkularını tetikleyerek, onları **“devletleri”**yle birleşmeye ikna etmeye yönelikti.

1993, devletin bu çağrısına CHP'nin icabet etmeye karar verdiği yıl oldu... CHP, özellikle 24 Ocak 1993'te öldürülen **Uğur Mumcu**'nun cenaze törenindeki **“laik kabarma”**dan çok etkilenmiş, oradan bir iktidar devşirebileceğinin hesabı içine girmişti.

O tarihten itibaren devlet, CHP ve “**çağdaş Türk**”ler “**irtica**” ve “**bölücülük**” karşısında bir tür kader birliği içine girmeye başladılar.

1993, “**çağdaş Türk**”lerin Müslümanları ve Kürtleri kendi varoluşlarına bir tehdit olarak görmeye başlamalarının sembolik başlangıç yılı olarak görülebilir.

Cuma günü, önce, Müslümanlarla ve Kürtlerle ilgili farklı politikalar izlemek isteyecek muhayyel bir CHP yönetiminin anasından emdiği sütü burnundan getirecek CHP tabanının, yani “**CHP’nin büyük çaresizliği**”nin kaynağının oluşma sürecinin kısa tarihine (1993’ten bu yana) bakacağız...

Ardından da uzun ve kısa tarihler boyunca oluşan ve esasen CHP’nin tabanını oluşturan “**çağdaş Türk**” bilincinin tıpkı Müslümanların en temel haklarına karşı çıkması gibi Kürtlerin de en temel haklarına karşı çıkmasının neden “**normal**” olduğunu göstermeye çalışacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP’nin büyük çaresizliği (2)

Alper Görmüş 12.04.2013

Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP), yirmi yıl boyunca üniversitelerde başörtüsü yasağıyla simgelenen otoriter bir laikliği savunduktan sonra, şimdi de barış (çözüm) sürecine direnmesinde şaşılacak bir şey olmadığını öne sürmüştüm... Çünkü bu partinin tabanı kahir ekseriyetiyle **özgürlükçü ve barışçı** değildi, **kısıtlayıcı ve kutuplaştırıcı** bir ideolojinin müntesibi hâline gelmişti.

CHP’nin “**büyük çaresizliği**” işte bu tabandı; bu “**laik ve Türk**” taban, partiyi biraz olsun günümüzün özgürlükçü değerlerine yaklaştırmaya çalışan “**bir kısım CHP**”ye ve her türlü yenileşmeye karşı ölümüne bir direnç gösteriyordu.

Geçen yazıda, bu tabanın oluşumunun uzun (1925’ten bu yana) ve kısa (1993’ten bu yana) tarihlerinden söz etmenin mümkün olduğunu söylemiş, uzun tarihe dair kısa bir özet vermiş, kısa tarihi de bugüne bırakmıştık.

1980’lerin sonu ve 1990’ların başında CHP

Sovyetler Birliği’nin dağıldığı 1980’lerin sonlarıyla 1990’ların başlarında, 12 Eylül’ün yasakladığı CHP’nin devamı niteliğindeki **Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP)** üzerinden, **Bülent Ecevit’in CHP’sinden ilham alan**, gerçekten sosyal demokrat ilkelere dayanmaya çalışan yenileşmeci bir dalga yaşandı.

Aynı dönemde ordu “**komünizm tehlikesi**”, “**anarşi**” gibi gerekçelerle darbe yapma imkânından mahrum kalmıştı ve bu nedenle orada, CHP’deki arayışların tam tersi yönünde bir arayış vardı... O çaresizlik içinde, özellikle orta sınıfların endişeyle izlediği İran devrimi ve Türkiye’deki PKK isyanı askerî vesayet rejimini sürdürmek isteyenlerin önüne iki büyük imkân serdi.

Uzun yıllardır **“komünizm tehlikesi”**yle korkutulan halk şimdi de bölücülük ve irtica tehlikeleriyle korkutulabilir, böylece halkın hiç değilse bir bölümü, varlık nedeni onları korumak olan **“devletimiz”**in yanında saf tutmaya ikna edilebilirdi.

1993: Yollar birleşiyor...

Dediğim gibi, o dönemde CHP ve **“ordu-devlet”** farklı istikametlere yönelmiş görünüyorlardı... CHP, hakiki bir sosyal demokrat parti olabilmek için çabalarken, ordu-devlet, kahir ekseriyetini CHP'nin tabanındaki **“çağdaş-kentli-laik”** kitlelerin oluşturduğu kalabalıkları irtica ve bölücülük üzerinden korkutarak siyaseten alıklaştırmaya çabalıyordu.

Geçen yazıda da değindiğim gibi, Güneydoğu'daki köy boşaltmalar ve faili meçhul cinayetlerle, İstanbul ve Ankara'daki laik aydın cinayetlerinin aynı döneme rastlaması tesadüf değildi, ikisi de halktaki bölünme ve irtica korkularını daha da derinleştirmeye matuftu.

12 Eylül'ün yasakladığı partilerin yeniden açılmasıyla faaliyete geçen CHP'nin başkanlığını Deniz Baykal'ın üstlenmesinden sonra da, hiç değilse kısa bir dönem için, CHP'deki sosyal demokrasi arayışları devam etti. Ta ki 1993'e kadar...

1993'te ne olduğunu, 12 Eylül'ün ardından yerleştiği İsveç'ten dönen ve CHP'deki değişme çabasını büyük bir memnuniyetle izleyen **Şahin Alpay** şöyle anlatıyor:

“O yıllarda zihnimdeki soru şuydu: Acaba Türkiye’de, benim İsveç’te tanıdığım türden, gerçek anlamda bir sosyal demokrat akım, parti olabilir miydi? Deniz Baykal ile İsmail Cem 1992’de ‘Yeni Sol’ başlıklı kitabı yayınladıklarında, bunu o yönde bir umut ışığı olarak gördüm. 9 Eylül 1992’de biraz merak, biraz da heyecanla CHP’nin yeniden açılış kurultayını izlemeye Ankara’ya gittim. Baykal o kurultayda, bana bugün dahi ‘muhteşem’ görünen bir konuşma yaptı. Şöyle diyordu: ‘(...) İmam Hatip okuluna giden gençle, diskoya giden genci kucaklamaya geliyoruz. Artık CHP devlet partisi olarak değil, toplum ve halk partisi olarak anlaşılmalıdır.’ (...) 15 Şubat 1993’te CHP Genel Başkan ve Grup danışmanı ve de Araştırma Merkezi direktörü olarak işe başladım. Fakat görevim, başlamadan bitmişti. Zira rahmetli dostum Uğur Mumcu’nun 24 Ocak 1993’te menfurca katledilmesinden sonra Baykal, bu cinayete gösterilen kitlesel tepkilere bakarak, CHP’nin kendini yenilemeye ihtiyacı olmadığına karar vermişti.” (Zaman, 26 Nisan 2008)

“Laik kabarma” üzerinden iktidar hayali

Baykal (ve CHP), dört yıldır süregelen laik aydın cinayetlerinin oluşturduğu siyasal iklimi zirveye taşıyan Uğur Mumcu’nun cenaze törenindeki **“laik kabarma”**dan iktidar devşirebileceğini ummuştu fakat olmadı.

Baykal ve CHP sonraki yıllarda da aynı ata oynamaya devam etti... 28 Şubat’ta (1997) ve 27 Nisan’da (2007) yeniden umutlanıldı, fakat yine olmadı.

İşte bugünkü beton taban 20 yıl içinde böyle adım adım oluşturuldu... Şimdi partiyi katı bir ulusalcılıktan, katı bir laiklikten arındırmaya yönelik her hamle bu tabana çarpıp darmadağın oluyor.

Sol ve sosyal demokrat olduğunu söyleyen bir parti için bundan büyük çaresizlik olabilir mi?

'Türkçe, Kürtçe, Arapça ve hatta Ermenice...'

Özensizliklerden, savruluklardan, sıkıştırılmışlıklardan kaynaklanan küçük açıkları büyütmenin ve oralardan onların sahiplerine yüklenmenin kaçınılması gereken bir eleştiri biçimi olduğuna inanıyorum... O nedenle de haberlerdeki, makalelerdeki, konuşmalardaki dil sürçmelerini hiçbir zaman sorun etmiyorum... Hata ve dil sürçmesi **"insaf artık"** dedirtecek türden olduğunda dahi bunları görmezden gelmeyi tercih ediyor, **"içerik"** ve **"anlam"** üzerinde yoğunlaşma yönündeki kararlılığımdan vazgeçmiyorum.

Fakat bazı dil ve kalem sürçmeleri ("kalem sürçmesi"ni dil sürçmesinin yazıya dökülmüş versiyonu anlamında kullanıyorum) o kadar masum olmayabiliyor...

Beynin gizlediğini dilin fâş ettiği (lapsus) böyle durumları yukarıda ifade ettiğim **"maddi hatalar ve dil sürçmeleri"**nin dışında değerlendiriyor, onları deşmek gereğini duyuyorum.

"Hatta Ermenice..."

Bu türden bir dil sürçmesine *Habertürk* televizyonunun 9 nisan tarihli 19:00 ana haber bülteninde rastladım.

Sunucu **Ece Üner**, Adana'dan hoş bir haber veriyordu... Adana Emniyet Müdürlüğü, Adana'ya göçle gelen Türk, Ermeni, Kürt ve Arap ailelerin çocuklarından 95 kişilik bir koro oluşturmuştu. Emniyet Müdürü **Ahmet Zeki Gürkan**, koronun adını (**"Biz Ebruyuz"**) açıklarken, **"Hepsi farklı yerlerden göçle gelmiş, farklı renkler kaynaştığı için Ebru adını verdik"** diyordu...

Kısacası, güzel, anlamlı, insana iyi gelen bir haberdirdi... Haberde, koronun şarkılarını sadece Türkçe olarak okumayacağına dair bir bilgi de vardı. Üner, o bölümü, **"Koro şarkılarını Türkçe, Kürtçe, Arapça ve hatta Ermenice dillerinde seslendirecek"** diye sundu.

Ece Üner'i dinlerken aklıma **Başbakan Erdoğan**'ın **"yaradılanı yaradandan ötürü sevdiğini"** anlatırken kullandığı, **"Türküyle, Kürdüyle, Arabıyla, Lazıyla, Çerkesiyle, Boşnağıyla..."** diye giden ve bir türlü **"Ermenisiyle, Rumuyla, Yahudisiyle"**ye varamayan kalıp geldi aklıma...

Gerek Erdoğan'ın gerekse de Ece Üner'in sözlerinde bilinçli bir dışlamanın olmadığına samimiyetle inanıyorum. Fakat zihinlerinin bir yerlerine gizlenmiş bir şey var, o ortaya çıkıyor ve onları böyle konuşturuyor.

Ben, Başbakan'ın Türkiye'nin gayrimüslim vatandaşlarını da bu kalıba dâhil ettiğini iki kez duydum, fakat sadece iki kez... Biraz da buna dayanarak, Başbakan'ın aslında kendisini buna zorladığını fakat nadiren kendisine söz geçirebildiğini hissediyorum.

Ece Üner'in de, eminim söyler söylemez fark edip pişman olduğu cümlesiyle ilgili olarak kendi kendine **"ben bu cümleyi nasıl kurdum"** diye sorduğunu düşünüyorum.

Bazı şeyler ne kadar köklü...

Hemderd olmak fakat bunun farkında olmamak

Alper Görmüş 16.04.2013

Aynı derde ve kedere duçar olanların beheri anlamına gelen **“hemderd”**, bence Türkçenin en şiirli kelimelerinden biri...

Ferit Devellioğlu da Osmanlıca yazılışını **“hem-derd”** olarak verdiği kelimenin anlamını açıklarken **“dert ve mihneti bir olan”** diyor.

Hemderd olma hâli, acıları ve manevi yaraları azaltan yönüyle acılı ve yaralı insanlar için gerçek bir ilaçtır... Bunu anlamak için, mesela sadece bizim ailemizin etkilendiği bir felaketin açtığı manevi yaralarla baş etmekle, bizimle birlikte binlerce insanın etkilendiği bir felaketin manevi yaralarıyla baş etmek arasında bir karşılaştırma yapmak yeter; ikinciyle baş etmek, hiç şüphesiz daha kolaydır.

Büyük deprem sonrasındaki atmosfer

17 Ağustos 1999 depreminden bir hafta kadar sonraydı, bir Gölçük gecesinde psikolog **Yankı Yazgan**’ın katılımıyla gerçekleştirilen **“sohbet-terapi”**’yi hiç unutmuyorum... Sohbet televizyondan canlı yayınlanıyordu, Yazgan ortada oturuyor ve etrafını almış depremzedelerle dertleşiyordu. Konuşmasını tümüyle hemderdlik üzerine kurmuştu ve ben ilk kez o zaman, aynı derdi paylaşmanın insanları nasıl yumuşatıp yekdiğerine yaklaştırdığını bu kadar somut bir biçimde tecrübe etmiştim.

Televizyonlar sayesinde deprem bölgesinin dışındakilere de geçen bu duyguya bakıp da, o andan itibaren Türkiye’de bir daha deprem öncesi toplumsal gerilimlerine dönmeyeceğine dair bir ümit peydahlamak dahi mümkündü...

Sadece kendi derdinin ve tatmininin peşinde...

Fakat öyle ümit edenlerin ümitleri gerçekleşmedi... Çünkü o gerilimler kendi derdinin önemli ve anlamlı; başkasının derdinin önemsiz ve anlamsız olduğuna inanmaktan kaynaklanıyordu...

Neticede, o Gölçük gecesinden bütün ülkeye yayılan hemderd olma hâli çok kısa bir zamanda sona erdi, herkes ve her grup kendi yaşam biçiminin doğru, öbürünün yanlış; kendi manevi ihtiyaçlarının anlamlı, öbürünün manevi ihtiyaçlarının anlamsız olduğunu düşünmeye başladı...

Yine herkes ve her grup, sanki başkasının dertlerini giderecek adımlar atıldığında kendi dertleri artacakmış gibi davranmaya başladı ve o adımlara karşı çıkmayı kendine hak bildi.

Oysa herkes ve her grup benzer dertlerle malûldü, yani aslında hemderd idiler.

Fakat trajik olan şuydu ki, onlar hemderd olduklarının farkında değillerdi. O nedenle, birbirlerine yaklaşıp yerde sürekli olarak birbirlerinden uzaklaşıyorlardı.

Dikkat ederseniz bu yazı, “**Müslümanlar ve Kürtler için gerçek bir tatmin sağlayacak bazı hamlelerin, aydınların kafasındaki kurguyla çakışmadığı için onlar tarafından ‘anamlı’ bulunmamasının yarattığı sorunlar**” üzerinde odaklanan “**Müslümanlar, Kürtler, ve aydınların ‘telaşı’**” (29 mart, 2 nisan) yazılarına fena hâlde benzemeye başladı.

Haklısınız, zaten ben de, özellikle Emek Sineması’na dair gelişmelerden yola çıkarak, madalyonun bir de öbür yüzünün olduğunu anlatmak için... Emek’i bir “**manevi ihtiyaç**” olarak gören çevrelere karşı Emek’i bir “**manevi ihtiyaç**” olarak görmeyen çevrelerin tavrının da aynı ölçüde problemli olduğunu anlatmak için yazıyorum bu yazıyı.

İhtiyacımız olan ses işte bu!

Sadece kendi tatminini meşru gören bireylerden, gruplardan ve kimliklerden oluşmuş bir toplum cendereye sıkışmış bir toplumdur. Böyle bir toplumun cendereden çıkma sürecini ancak, kendisine “**anamlı**” gelmese de başkalarının tatminini de samimiyetle savunan ve önemseyen birilerinin cesaretle ortaya çıkması başlatabilir.

Şimdi size, ne demek istediğimi mükemmelen anlatan bir yazının özetini takdim edeceğim... **Ahmet Turan Alkan** imzalı yazı 11 nisanda *Zaman* gazetesinde yayımlandı... Okuyun, ardından birkaç şey daha söyleyip bitireceğim:

***

Emek sineması hakkında nutuk

Emek Sineması yıkılmamalıdır! Peki, ne yapılmalıdır? Bina, hukukî açıdan yeni mâliklerinin mülkiyetinde. Âmiyâne tâbirle “elin malı” hükmündeki bir bina hakkında bir kısım sanatseverimiz şaşkıncı, hatta tuhaf bir hassasiyet gösteriyorsa, nasıl bir çözüm bulunabilir bu meseleye?

Basit! “Her şey hukuk değildir. ‘Bina satılmış, davayı kazanmışlar, önlerinde bir engel yok’ yargısı büyük şehirler için geçerli bir gerekçe değildir. Hiç şüphesiz bunu önlemek Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yetkisini aşar, ancak başka çözümler de vardır! Hükümet ya da belediye burayı kamulaştırabilir, kamulaştırmalıdır da! Daha insaflı bir çözüm teklif edelim; devlet bu binayı satın alabilir ve İstanbul halkına armağan edebilir. Sinema yerinde kalması şartıyla, kültür amaçlı başka mimarî çalışmalar yapılabilir. İstanbul’da rant uğruna o kadar çok tarihî bina yıkıldı ki, bari elimizde kalanların yıkılmaması için mücadele verelim.”

Bunu ben söylemiyorum efendiler, kültür dünyasının duayeni Doğan Hızlan söylüyor. Aynen iştirak ediyorum.

(...)

Sana ne üstad, senin için hiçbir mânâ ifade etmeyen, ömründe bir kere bile görmediğin, farkında bile olmadan belki birkaç kere önünden geçip gittiğin bir ticarî binâ için niçin kendini helâk ediyorsun, diye somurtabilecek bazı zevât için sebebini izah ediyorum.

Basit! Kudsî mekânlara saygı göstermek insanlığın icâbıdır da ondan.

Emek Sineması farzımuhâl benim için yaşlı bir ticarî binadır fakat onu sevenler açısından ne mânâ ifade ettiğini tayin hakkını kendimde görmem.

Anadolu'da dalına çaput bağlanan, adak dilenen, hattâ niyaza durulan ağaçlar vardır; böyle şeyler bâtil itikaddır diye burun kıvrıp geçebilirsiniz, ancak "Hiyyt, hurafe ile mücadele ediyorum bre!" diyerek baltayı kapıp girişemezsiniz gövdesine gövdesine. Neyse odur! İnanmak zorunda değilsiniz fakat hürmet göstereceksiniz.

(...)

İnsanların itikadlarını rencîde etmemek lâzımdır efendiler. Entelektüellerin de kendine göre inançları, mübârek günleri, hac mekânları, âyin ve ibâdet ritüelleri, azizleri, "Credo"ları vardır; "Bizim bildiğimize uymuyor!" diye yok sayamazsınız.

***

Benim bu yazı için son sözüm de şöyle: Ahmet Turan Alkan'ın bu yazısının muadilini, önceki yazılarda verdiğim **"kalabalık mekânlarda mescit"** ve **"kadınlar plajı"** örneklerini savunarak yazabilecek Emek direnişçileri çıkarsa, ümitlenmeye başlayabiliriz...

*****

Halim Abi bizim dünyamızın en zarif insanıydı

İlk kez gözaltına alındığı 1940'ların sonunda, hiç kimsenin **"abi"** si olamayacak kadar küçüktü, 19 yaşındaydı. TKP davasından tutuklandığında da (1951) öyle sayılır... 1970'lerden sonra ise ben dâhil binlerce solcunun abisi oldu.

Geçtiğimiz hafta 85 yaşında aramızdan ayrılan **Halim Spatar**, bizim dünyamızın en zarif insanıydı.

Başkalarına yük olmaktansa, başkalarının ona yük olmasını tercih ederdi. Kolay kolay isteyemeyen bir karakteri vardı. O nedenle, yıldızı, hak edip etmediğine bakmaksızın **"daha fazlasını"** isteyenlerle hiç barışmadı.

Çok geniş bir dünyası vardı ve bu nedenle 1970'lerin dar siyaset anlayışı içinde adeta boğuluyordu... Boğuluyordu ama nezaketinden açığa vurmuyordu; meğerki çileden çıksın ve sorumluluğu gereği müdahale etmesi gerektiğini düşünsün...

Böyle anlardan birini çok iyi hatırlıyorum. Haziran 1979'da Türk Lirası yüzde 44 oranında devalüe edilmişti ve biz bu dramatik gelişmeyi *Aydınlık* gazetesinde birinci sayfadan tek sütunluk bir haber olarak görmüştük... Manşette ise Dev-Sol'cularla Aydınlıkçıların bir mahalle kavgası vardı.

Halim Abi, **Türkiye İşçi Köylü Partisi**'nin **İstanbul İl Başkanı** olarak ağır bir biçimde eleştirdi gazeteyi. Doğrusu, kös dinlemiş ve hak vermemiştik ona; ülkeye bakışımız o kadar daralmıştı.

Aslında solun tarihi bir açıdan Halim Spatar gibileri ite ite güdükleşmenin tarihi olarak da okunabilir.

İşte o da gitti ve sol biraz daha güdükleşti...

Hoşça kal Halim Abi.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

CHP tabanı: Dili başka, kalbi başka mı söylüyor

Alper Görmüş 19.04.2013

Geçtiğimiz günlerde kaleme aldığım **“CHP’nin büyük çaresizliği”** başlıklı yazıma çok farklı tepkiler geldi. Hatırlayacaksınız, yazıda, tabanı nedeniyle CHP yönetiminin istese de bu iktidarın çözüm sürecine destek veremeyeceğini savunmuştum.

Sözünü ettiğim tepkilerden biri de, bir çay bahçesinde otururken beni tanıyıp yanıma gelen ve CHP’li olduğunu söyleyen bir okurdan geldi. Okurum, **“irtica”** konusunda CHP tabanı ile ilgili olarak yazdıklarımın doğru olduğunu, fakat **“çözüm süreci”**yle ilgili olarak sadece **“zâhir”**e bakıp **“bâtın”**ı dikkate almadığım için yanıldığım düşüncesindeydi.

Ona göre, CHP tabanında, etrafından çekindiği ya da **“AKP’ye destek olmak”**la suçlanmaktan korktuğu için, gerçekte çözüm sürecine destek verdiği hâlde, konuştuğunda bunun tam tersini söyleyen geniş bir kesim bulunmaktaydı. Biz yazarlar, bu kesimin dilindeki **“hayır”**a değil, kalbindeki **“evet”**e yoğunlaşmalıydık.

“Tercih çarpıtması”

Okurumun eleştirisi, aklıma hemen dört beş yıl kadar önce okuduğum ve beni çok etkileyen bir kitabı getirdi. Size de olur mu bilmiyorum, bazen tek bir kavram, önümüzü görmemizi sağlayan bir el fenerine dönüşebilir... Ben böyle kavramlarla karşılaştığımda acayip bir sevinç duyarım. **Prof. Timur Kuran’ın Yalanla yaşamak: Tercih Çarpıtmasının Toplumsal Sonuçları** adlı kitabından öğrendiğim birkaç kavram, hatırlıyorum, o zamanlar ne kadar çok işime yaramıştı! Ve işte şimdi, çok ilginç bir yaklaşım üzerinde kavramlar yardımıyla düşünmede yine imdadıma yetişmişti.

Size bu kitaptan öğrendiğim birkaç kavramı anlatmak istiyorum bugün... Yazının sonunda CHP’li okurun haklı olma ihtimaline yeniden döneceğim...

Timur Kuran, kitabına adını veren **“tercih çarpıtması”** kavramını, **“Kişinin, algıladığı toplumsal baskılar karşısında isteklerini olduğundan farklı göstermesi”** anlamında kullanıyor. Gördüğünüz gibi, tam okurumun tarif ettiği durumla karşı karşıyayız: Bir kesim CHP’li, gerçekten de **“algıladığı toplumsal baskılar”** nedeniyle çözüm süreci konusunda düşündüğünün tam tersini dile getiriyorsa, onların pozisyonunu **“tercih çarpıtması”**ndan daha iyi anlatacak bir kavram bulmak zordur.

Burada çok önemli bir ayrıma dikkat çekmeliyim: Kişi, algıladığı toplumsal baskı nedeniyle iki tavır içine girebilir: Tercihini çarpıtarak inandığının tam tersini savunabileceği gibi, hiç konuşmayıp susmayı da (otosansür) tercih edebilir.

Kuran, kitabının başında, gittiği bir davette gerçekte evin dekorasyonunu beğenmeyen bir konuşğun tam tersi görüşler beyan etmesinden yola çıkarak **“tercih çarpıtması”** ile **“otosansür”** arasındaki farkı anlatıyor:

"Dekorasyonu beğenmiyorsunuz, ama ev sahibini kırmamak için önce görüşünüzü dile getiriyor sonra kendinizi bir şey söylemek zorunda hissedip, 'ince zevkine' övgüler yağıdırıyorsunuz..."

Oysa konuk, dekorasyon hakkında hiçbir şey söylemeyebilir, susabilirdi (otosansür). Oysa öyle yapmıyor, inancının tersine çok beğendiğini söylüyor, tercihini çarpıtıyor... Kuran, **"nötr"** bir tutum olan otosansüre kıyasla tercih çarpıtmasının **"toplumsal sonuçlar doğuracağını"** şöyle anlatıyor:

"Tercih çarpıtması, başkalarının karşı çıkabileceği düşüncelerini kişinin bastırması anlamına gelen otosansürle eşanlamlı olmayıp, daha geniş kapsamlı bir kavramdır. Oturma odasının dekorasyonu konusunda suskun kalıp yorum yapmasaydınız kendinize sansür uygulamış olurdunuz. Oysa dekorasyondan hoşlandığınızı ileri sürmekle, otosansürün ötesine geçmiş oldunuz. Dinleyicilerinizde, bile bile yanlış bir izlenim bıraktınız."

"Açık kamuoyu", "Saklı kamuoyu"

Tam bu noktada Kuran'ın kullandığı **"açık kamuoyu", "saklı kamuoyu"** kavramlarının da çok işe yarar olduğunu belirtmeliyim... Kuran'ın ABD'den verdiği çarpıcı bir araştırmanın sonuçları, **"tercih çarpıtması"**ndan kaynaklanan **"saklı kamuoyu"**nun statükonun korunmasında nasıl bir rol oynadığını mükemmel bir biçimde gösteriyor:

"Çalışmaya göre beyazların yüzde 18'i ırk ayrımını desteklerken, yüzde 47'si çoğunluğun bu ayrımdan yana olduğunu sanıyordu. (...) Bu araştırmadan çıkan en önemli sonuç şudur: Gerçekte ırk ayrımcılığını isteyen beyazların sayısı az olsa da, beyazların çoğunluğunun bu politikadan yana olduğuna ilişkin yanlış inanç nedeniyle pek çoğu ayrımcılığı destekliyordu."

Yani: Beyazlar arasındaki gerçek **"ırkçı"** oranı sadece yüzde 18 iken, geri kalan yüzde 78'in önemli bir kısmı bu oranı mesela yüzde 60-70 sandıkları için **"kamusal alan"**da tercihlerini çarpıtıyor, kendilerini **"ırkçı yasakların sürmesinden yana"** gibi gösteriyor ve böylece statüko, gerçekte kendisine karşı olanlardan gelen bir enerjiyle varlığını sürdürüyordu...

Bütün bu teorik malzemeyi tartıştığımız örneğe uygularsak, çıkaracağımız sonuç şudur:

CHP tabanında çözüm sürecine karşı dolaşımda olan, zaman zaman ırkçılığa varan şedit dil, bu dile bizatihi başvuranların bir bölümünün gerçek düşüncelerini yansıtmıyor olabilir.

Sorabilirsiniz bana: Siz inanıyor musunuz CHP tabanında böyle bir kesimin varlığına?

Cevap: Bu türden ağır toplumsal baskılara direnmenin çok zor olduğunu biliyorum. Etraftaki eşin dostun gazabından korkan ve kalbiyle dili farklı şeyler söyleyen bir kesim gerçekten de olabilir.

Bunların anlamlı bir sayıda olup olmadıklarını ise bilemem.

Okuduğunuz yazı 2009'da yazıldı

Sevgili okurlar;

Buraya kadar okuduklarınızın tamamı, tıpkısının aynısı olarak 23 Ekim 2009'da bu köşede yayımlandı. Sadece **"Dilinde 'hayır', kalbinde 'evet' olanlar"** şeklindeki başlığını değiştirdim, bir de metindeki **"Kürt açılımı"** ifadesinin yerine **"çözüm süreci"** ifadesini koydum. Kısaltmak için birkaç paragrafı çıkardım, fakat hiçbir şey ilave etmedim.

Bugün tekrarladığım yazı, 20 Ekim 2009'da kaleme aldığım **"CHP 'açılım'a destek veremez; verirse biter"** başlıklı yazılara gelen tepkiler üzerine kaleme alınmıştı. Bakın, yaptığım bir değişikliği atlamışım; bugünkü yazının **"Geçtiğimiz günlerde kaleme aldığım 'CHP'nin büyük çaresizliği' başlıklı yazıma çok farklı tepkiler geldi"** şeklindeki girişi, 23 Ekim 2009'daki yazıda **"CHP 'açılım'a destek veremez; verirse biter başlıklı yazıma çok farklı tepkiler geldi"** şeklindeydi...

Bana, dört yıl önceki bu yazıyı hatırlatan şey, CHP tabanının yüzde 63'lük bir çoğunlukla çözüm sürecini desteklediğine işaret eden anketler oldu... Bir de **Gürbüz Özeltinli'nin, Murat Belge, Markar Esayan** ve benim CHP tabanına dair analizlerimizin o tabanın hakikatini yansıtmıyor olabileceğine dair eleştirileri... Özeltinli, CHP tabanında **"Somut sorunlar karşısında farklılaşmaya eğilimli bir sosyoloji"**nin olabileceğini hatırlatıyordu yazısında...

Markar, **"yüzde 63"**ün onu şaşırttığını yazdı... Alın benden de o kadar...

CHP'nin tabanını **"Somut sorunlar karşısında farklılaşmaya eğilimli bir sosyoloji"** belirliyor olabilir hakikaten... Fakat ortalarda çözüm sürecini desteklediğini serâzad ilan eden milyonlarca CHP'li görülmediğine göre, **"yüzde 63"**ün büyük çoğunluğunun **"tercihlerini çarpıtan"** CHP'liler olduğunu söyleyebiliriz.

Bu durumda ben **"dil"**e kandiğim ve **"kalb"**i hesaba katmadığım için CHP tabanının barış süreci karşısındaki tavrı konusunda yanılmış oluyorum.

Ne diyeyim, böyle yanılgı dostlar başına.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'PKK Türkiye'nin partisidir...'

Alper Görmüş 23.04.2013

Bundan tam 20 yıl önce, 1993 baharında sevgili, rahmetli arkadaşım **Reha Mağden** şimdi **Barış ve Demokrasi Partisi** milletvekili olan **Altan Tan**'la **"Kürt sorunu"** çerçevesinde bir söyleşi yapmıştı... Reha, söyleşinin yayımlandığı *Aktüel* dergisinin Ankara temsilcisi, ben de yazışleri müdürüydim. Reha'nın gönderdiği söyleşiyi okuduktan sonra başlığa Altan Tan'ın **"PKK Türkiye'nin partisidir"** sözlerini çıkardım.

O dönemde geçerli olan **Terörle Mücadele Kanunu**'na göre, suç unsuru oluşturduğu düşünülen haberlerin sahiplerinin yanı sıra yazışleri müdürleri de yargılanıyordu.

Savcılar, söyleşinin altındaki **"Reha Mağden"** imzasını görmemişler (cidden!) dolayısıyla davayı sadece bana (ve tabii Altan Tan'a) açtılar.

Mahkûm olduk. Altan Tan'a üç yıl bana sekiz ay verdiler. Altan Tan yurtdışına çıktı, sonra aftan yararlandı. Ben de 1996'da üç dört ay yatıp çıktım.

Bugün de aynı düşüncedeyim: PKK Türkiye'nin partisidir ve bu ülkenin geleceğinde rol oynayacaktır.

2012 baharı: Hükümetin "sıfır muhatap" pozisyonu

Oysa hükümetin çözüm sürecini desteklediğini söyleyen bazı yazarlara bakılırsa, PKK hayırlısıyla yurtdışına çıktıktan sonra **"buharlaşacak"**, böylece **"terörü bitirmek"** için **"terör örgütü"**yle kurulan diyalog da kesilecektir. PKK'lılar artık Irak'a mı yerleşirler, Avrupa'nın değişik ülkelerine mi dağılırlar, kendilerinin bilecekleri iştir.

Murat Karayılan'ın, savaş bittikten sonra siyaset yapmak istediğine dair beyanı, PKK'nın **"buharlaşmasını"** bekleyenlerin canını epeyce sıkmış olmalı.

Aslında, Başbakan, PKK konusunda onu destekleyen gazetecilerden daha gerçekçi... Sinirlenip bütün köprüleri attıktan sonra dahi gerçeğin gücü karşısında gerçeğe uzlaşmaktan imtina etmiyor. Mesela **"Kürt sorununda muhatap sorunu"** bahsinde geçen yıl bu zamanlar işgal ettiği pozisyonla bugünkü pozisyonu arasında dudak uçurtan bir mesafe var.

Geçtiğimiz yıl mart ayında kaleme aldığım **"Yeni Kürt planı: Sıfır muhatap!"** başlıklı yazımdan bir paragrafla Başbakan'ın geçtiğimiz yıl bu zamanlar nerelerde olduğunu hatırlayalım:

"Hükümetin yeni Kürt planının en kritik noktası hiç kuşkusuz bundan böyle Kandil'in ve Öcalan'ın muhatap alınmayacağına dair karardır. Bu kararın paralelinde dile getirilen, 'muhatap, seçilmiş milletvekillerinin oluşturduğu Barış ve Demokrasi Partisi'dir' cümlesi ise mutlaka devamındaki 'ama' ile birlikte mütalaa edilmelidir. 'Ama' deniyor, 'bunun için BDP de kendisini PKK'dan ayırmalıdır.'

"Açık söyleyeyim, ben bu formülde iyi niyet görmüyorum. Bu formül, BDP ve PKK'nın toplumsal tabanının aynı olduğunu bilen, dolayısıyla onların arzulandığı ve ima edildiği ölçüde ayırışamayacaklarının farkında olan AK Parti'nin, samimiyetle muhatap arıyormuş gibi görünmesini mümkün kılan bir 'sıfır muhatap' arayışıdır."

Başbakan Erdoğan'ın, siyasi rakiplerinin hangi düzeyde istismar edeceğini bile bile **"Sıfır muhatap"**tan bir yıl sonra bu noktaya gelebileceğini kim tahmin edebilirdi?

PKK'lılar "toz olup" gitmeyecekler

Bazıları, AK Parti'nin, **"çatışmalı ortamın sona erdirilmesi için diyalog"** ile **"Kürt muhataplarla siyasi diyalog"**u aynı paket içinde mütalaa etmeyip ayırmasını ve siyasi diyalogu ötelemesini, siyasi diyalogun hiç olmayacağı biçiminde yorumladılar... Böyleleri, PKK'nın çekilmesinden sonra ne kadar yanıldıklarını anlayacaklar.

Olan bitene hâlâ çok dar bir zaviyeden bakıyorlar. Tektipçi Cumhuriyet ideolojisinin tarihi boyunca değiştirmeye çalıştığı iki büyük toplumsal gücün, yani Kürtlerin ve Müslümanların, şimdi o tarihin bir cilvesi

olarak biraraya gelip Cumhuriyet'in tektipçi ideolojisini değiştirmek üzere kolları sıvamış bulunduklarını anlayamıyorlar...

Öyle olunca da, bir siyasetçinin bin bir türlü dengeyi ve hassasiyeti gözeterek ancak imâ yoluyla anlatmaya çalıştığı büyük hakikati ıskalıyorlar.

Hâlâ **“Teröristle ancak ona silah bıraktırmak için görüşülür... Terör örgütü silahı bırakır ve toz olur gider”** kafasındalar... Böyle diyerek, destekledikleri bir iktidara yardım ettiklerini sanıyorlar, oysa yanılıyorlar.

Çünkü gerçekte kimsenin **“toz”** falan olacağı yok. Dağdan inecekler ve **“düz ovada siyaset”** yapacaklar.

O gün geldiğinde, yani Başbakan'ın sözleriyle **“süreç başladığında”**, (Başbakan'ın Şubat 2013'teki sözleri: **“Ne zaman ki sınırlarımızda hiçbir silahlı unsur kalmaz, süreç o zaman başlar”**) bu yazarlar durumu okurlarına nasıl izah edecekler?

***

Arşiv diyor ki: 23 Nisan 2003, büyük türban krizi

Bugün 23 Nisan... Bundan tamı tamına 10 yıl önce, yani 23 Nisan 2003'te memleket, bugünden bakıldığında **“çocukça”** görünse de ağır bir **“türban krizi”**yle çalkalanmaktaydı...

Önceki 23 Nisan'larda ev sahipliği ettiği resepsiyona **Saadet Partisi** milletvekillerini türbanlı eşleriyle birlikte kabul eden **Cumhurbaşkanı Sezer**, bir yıl sonra kuralı değiştirdiğini ilan etti: **Eşi türbanlı olan AK Partili milletvekilleri resepsiyona “eşsiz” geleceklerdi.** (Koca cumhurbaşkanının iki tavrı arasındaki farkı **“çocukça”** kelimesinden daha iyi ne anlatabilir?)

“Çocukça” ama, bu tavır bir yandan da **“devletin başı”**nın (ve elbette devletin) **AK Parti'ye olan “gıcıklığı”**nın **Refah Partisi ile onun devamı olan Saadet Partisi'ne olan gıcıklığından kat kat fazla olduğunu** da fâş ediyordu. Zaten birkaç ay sonra, **“Sarıköz”**cı generaller, **“AK Parti'ye karşı yapılacaklar”** listesine **“Saadet Partisi'ni bir şekilde harekete geçirmeliyiz”** maddesini de ekleyeceklerdir. (Bak. **İmaj ve Hakikat**, Etkileşim Yayınları, 2012, s. 158.)

O yıllarda, **“İrtica”**ya ve onun simgesi **“türban”**a karşı alınan tavır, herhangi bir yayın organının bağlı bulunduğu ticari grubun hükümetle ilişkilerine göre birbirine zıt görünümde de alabiliyordu...

Çok çarpıcı bir örnek olarak *Milliyet* Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni **Mehmet Yılmaz**'ın bir yıl arayla yazdığı iki yazıdan söz edebiliriz... Mehmet Yılmaz, **“23 Nisan (2003) türban krizi”** münasebetiyle kaleme aldığı yazısında **“kadınları toplum hayatından uzaklaştıran türban yasağı”**na karşı çıkıp birçok laik okurunu şaşırtmıştı. Fakat aynı yazar, sadece bir yıl sonra (Mart 2004) bu defa **“kadınları toplum hayatından uzaklaştıran türban”**a karşı çıkan bir başka yazının sahibi olacaktı.

Kelimelerle oynamıyorum, aynen böyle...

Buyurun, önce ilk yazı:

“(...) Bunun açık bir bölücülük ve ayrımcılık olduğunu düşünüyorum. Şu ya da bu nedenle türban takan kadınların toplumsal yaşamdan tümüyle dışlanmalarına yönelik, açık bir ayrımcılık! Gerçek bir cumhuriyetçinin, kadınların toplumsal yaşamdan dışlanmaları sonucunu doğuracak herhangi bir eylemin içinde olmaması

gerekiyor. Laik cumhuriyeti korumanın yolu bu değil. (...) İstenilen şey nedir? Türban takan kadınların sadece evlerinde oturup, ev işleriyle meşgul olmaları mı?" (Mehmet Yılmaz, Milliyet, 23 Nisan 2003).

Mehmet Yılmaz, bundan bir yıl sonra ise burada ifade ettiği fikirlerin tam tersini, hem de bir yıl önce eleştirdiği Ahmet Necdet Sezer'in sözleriyle öne sürecektir:

"Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, 'türban'ın demokratik bir hak olarak savunulmasının aslında demokratik açılımlara karşı bir tutum olduğunu vurguladı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da tam tersini, 'türban yasağının bir tür cinsel ayrımcılık olduğunu' söyledi. (...) Milli Eğitim Bakanı da bu kervana Viyana'dan katıldı. 'Türkiye'de türban takanlar ve kafayı türbana takanlar var' dedi.. Ben Milli Eğitim Bakanı'nın tarif ettiği ikinci gruptayım. (...) Kadını toplumsal yaşamın dışında tutmaya çalışan bir yaklaşımın elle tutulur, gözle görülür bir örneği olduğu için türbana karşıyım." (Mehmet Yılmaz, Milliyet, 9 Mart 2004).

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fazıl Say'da da 'fiil'e odaklanamadık

Alper Görmüş 26.04.2013

Hakşinas bir gazetecilik **"özne"**ye değil **"fiil"**e odaklanır.

Bir fiili **"A"** öznesi gerçekleştirdiğinde farklı, **"B"** öznesi gerçekleştirdiğinde farklı tutum alan bir gazetecilik yalnız hakşinas davranmamış olmaz, inandırıcılığını da yitirir...

"Eski"si ve **"yeni"**siyle merkez medyalar, sol, liberal, demokrat, milli, ulusalcı medyalar; bunların her biri farklı bir ahlaki referans alıyor ama hiçbirinin referansı, bu çifte standarttan tümüyle âzâde tutamıyor onları...

Müslümanca bir ahlaki referans aldığını söyleyen bir gazetenin, **"çocuk tecavüzü"**yle suçlanan bir mensubuna karşı tavrını hatırlayın ve bunu, benzer bir suçlama **"laik medya"**dan bir yazara yöneltelseydi yapacaklarıyla kıyaslayın!

Bu illet, Fazıl Say meselemizde de hükmünü aynen icra etti.

Bu yazıda, Fazıl Say taze örneği ile geçtiğimiz yıllarda yaşanmış çok çarpıcı iki örnek üzerinden, **"fiili öznesine bakarak değerlendirmek"** illetinin, basın inandırıcılığını nasıl berhava ettiğini göstermeye çalışacağım.

"Allahçılar" yerine başka kelimeler koyarak okuyun...

Gülay Göktürk (Bugün, 19 nisan), gazeteciliğin (ve entelektüel hayatımızın) bu **"paradoks"**unu, Fazıl Say'ın ünlü cümlesindeki **"Allahçı"** kelimesinin yerine başka kelimeler koyarak deşifre etti. Bunlardan ikisi şöyle:

"Bilmem fark ettiniz mi, nerede yavşak, adi, magazinci, hırsız, şaklaban varsa hepsi eşcinsel. Bu bir paradoks mu?"

“Bilmem fark ettiniz mi, nerede yavşak, adi, magazinci, hırsız, şaklaban varsa hepsi Yahudi. Bu bir paradoks mu?”

Göktürk, cümlelerin sahibi Fazıl Say olmasaydı ve **“Allahçı”** kelimesinin yerinde başka bir grup ismi olsaydı neler olabileceğini de şöyle anlatmıştı yazısında:

“Merak ediyorum. Say’ın cümlesinin yukarıdaki versiyonlarından herhangi birini okuyan Fazıl Say dostlarının tepkisi ne olurdu? Aslında merak etmiyorum, çünkü biliyorum. Bu aleni nefret suçu karşısında yeri göğü birbirine katarlardı. Aynı anda yüzlerce suç duyurusu yapılırdı savcılıklara... Bireysel hakaret davaları açılırdı. Dava açıluncaya kadar da peşini bırakmazlardı konunun.

“Şu anda ‘Ne var bunda canım, alt tarafı bir kanaat belirtilmiş’ diyen bütün o takım bütün duruşmalarda hazır bulunur; bu davayı nefret suçu yasasının çıkarılması mücadelesinin sembolü haline getirir; mahkûmiyet kararı çıkana kadar da ruhları huzur bulmazdı. Ama söz konusu ‘Allahçılar’ olunca nefret etmek de, bu nefreti en pespaye, en tahrik edici biçimde ortaya koymak da ifade özgürlüğü alanına giriverdi işte.”

Haberler çarpıcı ama siz hatırlamayacaksınız!

Fiile bakarak değil de fiili taşıyan özneye bakarak tavır almanın bu en taze örneği hakkında benim ilave edecek bir şeyim yok. Onun yerine, çok çarpıcı iki eski örneği hatırlatarak, Gülay Göktürk’ün Fazıl Say üzerinden fâş ettiği bu tatsız medya gerçeğinin nasıl kök salmış bir hastalık hâline geldiğini göstermek istiyorum.

“Hatırlatmak” sözcüğünü kullandım ama, aslında doğru bir kelime tercihi değil bu. Çünkü hatırlamayacaksınız, çünkü bunların medyanın göz menziline girmesiyle çıkması bir oldu. Fakat **“özne”**leri farklı olsaydı, hiç kuşkunuz olmasın bu örnekler üzerinden günler süren bir medya bombardımanına maruz kalacak ve her biri zihnimize mih gibi çakılacaktı...

“Tunceli’de kadın garson istemiyoruz”

18 Aralık 2010’da Tunceli’de ilginç bir olay yaşandı. *Hürriyet* gazetesi haberi şöyle verdi:

“Tunceli’de kadın garson gerginliği / Tunceli’de çoğunluğunu kadınların oluşturduğu yaklaşık 2 bin kişi düzenlenen gösteriyle birahanelerde kadın garson çalıştırılmasını ahlaki çöküntü ve fuhuşa neden olduğu gerekçesiyle protesto etti. Birahaneler önünde yapılan gösteride, protestocular işyerlerinin camlarını kırması üzerine arbede yaşandı.”

Anlaşılan basın, **“Demokratik Haklar Federasyonu”**nun eylemin gerekçesi bağlamında öne sürdüğü **“Yüzlerce insan emeğini birahanelere harcadığı için eşine şiddet uygulamakta ve çocuklarına karşı ise ilgisiz davranmaktadır”** gerekçesini haklı bulmuştu. Çünkü, ne haberlerde ne de köşelerde eylemi eleştiren herhangi bir tavır gözlenebilmişti.

Şimdi **“özne”**yi değiştirelim ve bu olayın Kayseri ya da Konya gibi **“irticai”** damgasını yemiş bir şehirde gerçekleştiğini düşünelim...

Ne olurdu ve basın nasıl bir tavır alırdı?

“Alevi hukuku yargıdan döndü”

Geldik ikinci örneğe...

7 Temmuz 2010 tarihli *Habertürk* gazetesi çok ilginç bir özel haberi manşetine taşımıştı.

“Alevi hukuku yargıdan döndü” başlıklı haberde, bir Alevi dedesi tarafından **“örf hukuku”** uyarınca **“düşkünlük”** (toplumdan dışlanma) cezasına çarptırılan Alevi bir yurttaşın, hakkını laik devletin mahkemelerinde aramasının öyküsü anlatılıyordu. Sonuçta mahkeme, kararı veren Alevi dedesi Halil Yılmaz’ı önce 87 gün hapse mahkûm etmiş, ardından da cezasını 740 TL’ye çevirmişti.

Dede **Halil Yılmaz** karara tepkiliydi: **“Bir talibin (öğrenci) mürşidine (Alevi dedesi) açtığı belki de tarihteki ilk davadır. Konu sadece ceza hukuku açısından değerlendirilmiştir. Alevi-Bektaşî inancının, binyıllar değişmeyen kuralları gözardı edilmemeliydi.”**

Gazete, **Alevi Bektaşî Federasyonu Başkanı Ali Balkız**’ın da görüşlerine yer vermişti haberinde. O da şöyle diyordu:

“Alevi-Bektaşî kurallarına göre, düşkün ilan edildiği için haksızlığa uğradığını düşünen kişinin itiraz edeceği makam, bağlı bulunduğu mürşidin bir üst makamıdır. Yani yine örf hukuku içinde itirazını yapabilir. Fakat bu konu laik temele dayalı yargıya taşınırsa, doğal olarak böyle bir sonuç çıkabilir. Çünkü yargı, dini unsurları esas almayacaktır. Ancak inancımızın gereği bellidir, kuralı bellidir. Bundan kimsenin vazgeçmesi mümkün değildir.”

Bu olay da orayla sınırlı kaldı, hiçbir köşe yazarı çıkıp **“laik devlette olmaz öyle şey”** deyip itiraz etmedi.

Buradaki soru şöyle: Benzer bir durum bir Sünni tarikatta cereyan etseydi ve bir ilahiyat profesörü çıkıp **“inancımızın gereği bellidir, kuralı bellidir. Bundan kimsenin vazgeçmesi mümkün değildir”** deseydi, o profesörün hâli nice olurdu?

Şimdi iki haberi birlikte mütalaa edelim ve soralım:

“Tunceli’de kadın garson istemiyoruz” haberinde özne Tunceli değil de Kayseri, Konya olsaydı... Keza **“Alevilerin örf hukukuna saygı istiyoruz”** haberinde özne **“Aleviler”** değil de **“Sünniler”** olsaydı, medyada bu haberler nasıl işlenirdi?

Hülasa: Dürüst, hakşinas ve inandırıcı olmak isteyen bir gazetecilik **“özne”**ye değil **“fiil”**e odaklanmalıdır... Bütün enerjisiyle **“fiil”** üzerinde odaklanmalı, **“özne”** karşısında ise tabir caizse **“kör”** olmalıdır.

***

Çok önemli bir “1 Mayıs 1977” kitabı

Korhan Atay’ın *Metis Yayınları*’nın **“siyahbeyaz”** serisinden çıkan yani kitabı **1 Mayıs 1977 / İşçi Bayramı**

Neden ve Nasıl Kana Bulandı, o gün Taksim’de ya da meydana çıkan yollarda bulunan 13 kişiyle gerçekleştirilmiş söyleşilere dayanıyor.

1 Mayıs 1977 bir provokasyon muydu, yoksa kendi kendini provokasyona dönüştürmüş bir eylem miydi?

Kitap, yıllardan beri sorulan bu sorunun cevabını da arıyor doğal olarak, fakat önceki tartışmalar gibi o da bu kadim sorunun cevabını veremiyor; verebilse, önemini asıl bu noktadan alırdı tabii ama, veremiyor.

Fakat kitap, **1 Mayıs 1977’den çok 1 Mayıs 1977’yi hazırlayan ruh hâlini, hırsları, tamahkârlıkları, sözde dostça eleştirinin altındaki tuzağa düşürme gayretlerini** fâş ederek, bize bugün de tetkikimize ve istifademize açık insan ve örgüt manzaraları sunuyor, ki bence kitap asıl bu nedenle önemli.

İlk fırsatta kitabın bu yöndeki derslerini ayrıntılandırmaya çalışacağım.

alpergormus@gmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)